

LEXICON MANVALE
GRAECO-LATINVM
IN LIBROS
NOVI TESTAMENTI

AVCTORE

CAROLO GOTTLIEB BRETSCHNEIDER,
PHILOS. ET THEOL. DOCTORE,
CONSIST. SVPR. GOTHANI CONSIL. ET MINISTRORVM VERBI DIVINI
IN DVCATV GOTH. ANTISTITE PRIMARIO.

EDITIO SECVNDA EMENDATA ET AVCTA.

TOMVS PRIMVS.

A — K.

LIPSIAE,
SVMPTIBVS IO. AMBROS. BARTHII.
MDCCCXXIX.

NONNULLA E PRAEFATIONE
IN
EDITIONEM PRIMAM,
QUAE ANNO MDCCCXXIV PRODIIT.

Non dubito futuros esse, qui, ubi primum hoc novum Lexicon N. T. conspexerint, inutilem post diligentissimas S. V. *Schleusneri* curas me dicant suscepisse laborem. Neque ego ullo modo de huius scriptoris summa eruditione admirandaque assiduitate quicquam detrahere vel ipse ausim, vel ea, quae in eius opere minus commode se habere idonei harum literarum arbitri publice edixerunt, parum modeste repetam, vel denique in libro viri doctissimi vituperando aliquam meo libro commendationem apud lectores parare velim. Eiusmodi enim nullo modo opus est artibus, quum hunc librum non eo consilio ediderim, ut occupet locum operis Schleusneriani, sed ut quotidianis theologiae studiosorum, candidatorum ac

*

scholarum ecclesiaeque ministrorum necessitatibus serviat. Cavi igitur, ne in iusto maiorem liber excresceret molem, ideoque abesse ab eo volui, quae vel in commentariis vel in grammatica N. T. potius quam in lexico excutienda videbantur [1]); eademque de causa abstinui a disputationibus criticis et exegeticis, item a laudandis titulis librorum singularium vel rariorum, quos conferre paucis tantum licet.

Ratio autem, quam in elaborando hoc opere secutus sum, haec fere fuit.

Primum N. T. loca, in quibus legitur vox graeca, ducibus concordantiis *Schmidii*, editis a *Cypriano* [2]), evolvi *omnia*, totumque argumentum in ordinem, qui optimus videbatur, redegi, et posthaec demum lexicographos priores consului. Immensus profecto labor et taedii plenissimus! quem autem fugere nolui, ne ab aliorum auctoritate nimis penderem, sed potius meo iudicio uterer, meaque starem sententia. Locorum N. T. pleniorem adieci indicem, quum interpretis saepius intersit, omnes modos et formas alicuius verbi uno loco simul conspicere, concordantiae N. T autem paucissimis eorum, in quorum utilitatem scripsi in promptu sint.

---

1) Ablegavi lectores maxime ad scripta grammatica *Matthiae* Altenburgensis, *Rostii* Gothani, et „Grammatik des neu testamentl. Sprachidioms, — bearbeitet von Ge. Bened. *Winer* Leipz. 1822. 8." (nunc edit. 2. 1825.)

2) Novi Test. graeci ταμεῖον, aliis concordantiae, — oper *Erasm. Schmidii*, — revisum, — repurgatum. Accedit nov praefatio Ern. Sal. *Cypriani*. Gothae et Lipsiae 1717. fol.

Textum graecum N. T., qui *Griesbachii* cura prodiit, quippe optimum illum et a plerisque nunc N. T. editoribus adoptatum, unice secutus sum, iis locis, e quibus *Griesbachius* vocem aliquam eiecerat, signis his [ ] circumseptis. Eas autem voces, quas ille pro genuinis quidem habuit, at in textum non recepit, sed ei proxime subiecit, suo loco catalogo vocabulorum inserui. Idem iam fecerat *Schleusnerus* in editione novissima (quarta) Lexici sui; at nonnullae tamen voces ab eo praetermissae hic accesserunt, ut *Βαρύθω, Γῆρος, Δέος, Διεξέρχομαι, Δοκιμασία, Ἐκβαίνω, Καρχηδών, Κλινάριον* etc. Quae contra *Schleusnerus* ex varia lectione, a *Griesbachio* collecta, operi suo inseruit vocabula, ea non curavi ut *Ἀνακράσσω, Αἰτιάομαι, Διαρθρόω, Ἐντόνως* etc. — Nomina propria hominum, urbium, fluviorum etc. abesse nolui, ne huic libro aliquid deesse videretur.

Singularum porro vocum significationes secundum eam, quam et natura rei et usus loquendi monstrarunt, seriem disposui, simul autem, ut sensus a significatione satis distingueretur, diligenter curavi. Hinc monitus sit lector benevolus, signa numerorum (1. 2. 3.) *significationes*, contra vero literas latinas minusculas (a. b. c.) *usum* et varium sensum vocis indicare.

Illud omnium maxime curavi, ut loquendi usus in N. T. libris obvius tum ex ipsorum librorum indole, tum ex Iudaicis scriptoribus, aevo servatoris proximis, illustraretur. Quare prae caeteris contuli versionem V. T. alexandrinam simulque libros V. T. apocryphos et pseudepigraphos et Flavii Iosephi scripta. In conferenda versione alexandrina praeter thesaurum

Bielii etiam Concordantiis *Trommii* utendum esse censui. In particulis et praepositionibus, a *Trommio* ac *Bielio* [etiam a *Schleusnero*] praeter quam fas est neglectis, quae legendo iam pridem collegeram ipse, in usum vocavi. Caeterum in laudanda versione alexandrina (LXX, ut brevitatis gratia plerumque scripsi,) textum vaticanum secutus sum, a *Lamb. Bosio* et *Millio* editum, ex *Reineccii* editione laudatum, quippe quae iis, in quorum usus scripsi, in promptu esse soleat. Quartum librum Maccabaeorum, qui etiam in operibus Flavii Iosephi legitur, laudavi secundum textum *Breitingeri* in eiusdem editione versionis alexandrinae. *Pseudepigrapha* V. T., a nemine fere hactenus in usum vocata, iam pridem eo perlegeram consilio, ut, quae inde possent repeti ad dicendi genus N. T. illustrandum et res ipsas explicandas, ex iis colligerem. In quibus prae caeteris liber *Henochi*, *Testamentum duodecim Patriarcharum*, et *Psalterium Salomonis* (tomo primo Codicis Pseudepigraphorum Fabriciani) multa mihi praebuerunt, quae ut transscriberentur digna videbantur. Vid. *Αἰχμαλωσία*, *Γραφή*, *Ἐγκράτεια*, *Ἐξαιτέω*, *Θρόνος* etc. *Flavii Iosephi* libros, e quibus *Krebsius* multa iam hauserat [3]), maximam partem denuo perlegi ipse, eaque, quae res et verba N. T. possent illustrare, huic libro inserui. *Philonis* autem scripta, quanquam Iudaei et aevo Iesu proximi, post *Loesnerum*, *Carpzovium* [4]) aliosque con-

3) Io. Tob. *Krebsii* observationes in N. T. e Flavio Iosepho Lips. 1755. 8.

4) Christoph. Frid. *Loesneri* observationes ad N. T.

ferre, nec tempus mihi concessum permisit, nec adeo necessarium visum est, quum Philonis dicendi ratio a N. T. multum recedat. In comparandis cum N. T. Rabbinis secutus sum quum *Buxtorfii* lexicon hebraicum, chaldaicum et talmudicum, tum *Lightfooti* et *Schoettgenii* horas hebraicas et talmud. in N. T.

In his autem libris, versione nimirum alexandrina, apocryphis et pseudepigraphis V. T., scriptis Iosephi et usu loquendi Rabbinorum prae caeteris mihi videbatur quaerenda esse auctoritas historica in comprobando dicendi genere N. T. scriptoribus peculiari. Rarius igitur excitavi exempla e scriptis profanorum, qui iam olim a multis diligentissime in usum vocati sunt, ut a *Wolfio*, *Elsnero*, *Raphelio*, *Munthio*, *Kypkio* [5]), *Schleusnero* in lexico, aliisque. Mihi vero est persuasum, *dialectum communem*, quam etiam *macedonicam* quidam appellarunt, qua N. T. auctores usi sunt, accuratius cognosci veriusque probari e li-

---

Philone Alexandrino, Lips. 1777. 8. Io. Ben. *Carpzovii* sacrae exercitationes in Pauli epist. ad Hebraeos ex Philone Alexandr. Helmst. 1701. 8.

5) I. C. *Wolfii* curae philologicae et criticae, Basil. 1741. V Tomi, 4. Iac. *Elsneri* observationes sacrae in N. T. libros. Trai. ad Rhen. 1720. 28. 8. G. *Raphelii* annotationes in N. T. e Xenophonte collectae, edit. 2. Hamb. 1720. 8. *Eiusd.* annotationes in N. T. e Polybio et Arriano collectae. Hamb. 1715. C. F. *Munthe*, obss. philologicae in sacros N. T. libros e Diodoro Siculo collectae. Hafn. et Lips. 1755. G. D. *Kypke*, observationes sacrae in Novi Foed. libros ex auctoribus potissimum graecis et antiquitatt. Wratislav. 1755. II Tomi, 8.

bris, si non prorsus eadem, at tamen simili dialecto conscriptis, quam e classicorum monumentis. Hos libros fontes *primarios*, classicorum autem scripta fontes *secundarios* in illustranda dictione novi Testamenti habui. Attamen in iis vocibus, quae vel omnino rarius leguntur, vel quarum significationes e fontibus primariis satis illustrari nequeunt, profanorum etiam libros adire et laudare haud neglexi.

PRAEFATIO
IN EDITIONEM SECUNDAM.

Ex praefatione huic libro, quum ab hinc quinquennium primum in lucem prodiret, praemissa, cuius summam hic repetii, satis intelliget lector et consilium, quo hunc librum scripserim, et modum, quo in eo elaborando versatus fuerim. Quibus expositis nunc dicendum est, quid, quum secundis curis iam prodeat, in eo emendando efficere studuerim.

Ac ingenue quidem ante omnia fateor, primam huius libri formam haud paucis vitiis maculatam neque aequali modo ac *σχήματι* ubique compositam fuisse, maxime priorem eius partem, literas A — I complectentem. Quod quum monuissent docti iudices, ipseque facile agnovissem, omni, qua par erat, religione in eo elaboravi, ut hunc librum nunc ubique purgatiorem et consilio suo magis idoneum lectoribus eruditis offerrem. Neque id factum esse negabit quisquam, qui hanc, qua nunc prodiit liber, formam cum priore illa contulerit; imo fatebitur, non solum primum libri volumen sed omnino omnem librum fere novum posse dici, quippe ubique castigatum multisque in locis auctum. (cf. *ἄν*, *ἀπό*, *εἰς*, *ἐν*, *ἵνα*, *διά*, *ἐπί*, *εἰμί*, *δίδωμι*, *ἵστημι*, *καί*, *λαμβάνω*, *λογίζομαι*, *μᾶλλον*, *μανθάνω*, *μέλλει*, *μέν*, *νῦν*, *τίς*, *ὡς* etc.)

Ex scholis *grammaticis* ea nunc attuli, quae necessaria videbantur ad singula recte intelligenda; plura

qui legere cupit, videat libros Grammaticorum, *Matthiae*, *Buttmanni*, *Rostii*, *Wineri*.

Quod attinet ad verba *irregularia* et *defectiva*, ea tantum tempora easque formas adscripsi, quae in N. T. habentur, praetermissis reliquis, ita ut lector statim videat, quae verbi forma in nostris scriptoribus legatur, quaeque non, ubi simul monui, quae formae in antiquis et puris scriptoribus non habeantur, sed serioribus tantum sint familiares.

Neque oblitus sum indicare, quae verba naturam *deponentium* habeant. Quum autem deponentium natura nuper demum accuratius sit exquisita, factum est, ut, quaedam verba esse deponentia, in primo volumine non adscriberetur. Adieci autem eorum indicem in supplemento.

Signum *, ubi in fine vocis additum est, testatur, novi Test. locos, et duplex **, simul codicis graeci V. Test. locos, in quibus vox illa legatur, ad unum *omnes* adscriptos esse.

Ne autem lectores dubii sint, quales mihi scripserim leges in interpretatione N. T. grammatica, quae dicitur, et quo modo libris profanorum in interpretandis libris N. T. sacris utendum esse putaverim, liceat, hoc loco meam qualemcunque sententiam ea de re paucis exponere.

Negari non potest, multos N. T. interpretes multum peccasse in enarrandis libris N. T., studio quaerendorum hebraismorum, qui dicuntur, nimis indulsisse, in interpretandis singulis verbis, inprimis praepositionibus, coniunctionibus, particulis, leges graecae linguae migrasse, significationes temere effinxisse, et

subtilitatem grammaticam mire neglexisse. Quam interpretum temeritatem acriter quidem, verum suo aliquo iure perstrinxit *Hermannus* ad Viger. p. 788.; „tristissima, inquiens, profecto sors obtigit scriptoribus sacris, quorum si audiendi sunt interpretes, nihil „inveniri tam absurdum sanaeque rationi contrarium „poterit, quod non, si apud hos scriptores reperiatur, recte, imo eleganter dictum sit. Quare diligenter caveant tirones, ne putent, viros spiritu sancto „afflatos, sprevisse sermonem mortalium, sed meminerint potius, illam interpretandi rationem, qua non „nulli theologorum utuntur, nihil esse nisi blasphemiam. Documento sunt *Lexica* Novi Test., ex quibus „*ἀπό ad, ἐξ in, εἰς ex* significare, denique omnium, „quae fieri nequeunt, nihil non factum esse discas."

Ut vero in utramque partem facile peccatur, ita etiam recentiorum interpretum nonnulli nimii esse videntur in iudicanda dictione N. T. secundum subtilitatem grammaticam illam, ad quam *Hermannus, Matthiae, Buttmannus* aliique linguae graecae doctores clarissimi dictionem scriptorum profanorum nuper exegerunt. Illos enim nimios esse in studio eiiciendorum e N. T. hebraismorum et revocandae dictionis scriptorum sacrorum ad sermonem profanorum, ideoque haud raro verbis N. T. vim inferre, et ea, quae ex aramaico dicendi genere vel satis intelligantur, vel unice iudicanda sint, in sensum a nostris scriptoribus alienum torquere, persuasum habeo. Horum igitur nimiam subtilitatem aeque vitandam esse puto, ac istorum, quos antea notavi, incuriam veri usus loquendi et praeceptorum grammaticorum. Fal-

luntur enim haud dubie, qui non satis perpendunt, plerosque scriptorum N. T. ea, quae graece scriberent, primum aramaice cogitasse, neque igitur melius locutos esse, quam nostri homines gallice, vel etiam latine loqui solent. Falluntur vero etiam illi, qui omnes N. T. scriptores eodem quasi pede metiuntur, nec quosdam eorum graecam linguam quasi patriam habuisse, satis perpendunt, iis hebraismos ubique, vel ubi profecto nulli sunt, affingunt, et in ea re mire abutuntur versione alexandrina V. T., a qua fere unice pendent. Profecto enim inepte fit, si quaeritur, quaenam vox hebraica respondeat graecae in versione alexandrina, et iam colligitur, graecam vocem vel in alexandrina versione vel adeo in N. T. eadem, qua verbum hebraicum in V. T., legi significatione, inaudita fortasse et intolerabili graeco sermoni. Imo sic utendum est versione alexandrina, ut partim singula loca, e V. T. repetita, et formas dicendi Iudaeis graece loquentibus familiares illustres, partim vero videas, quibus vocibus graecis LXX interpretes fere semper usi sint pro hebraicis. Iudaei enim, ubi graece loquerentur, illas voces hebraicas in animo habuisse, et in graecum verbum significationes vocabuli hebraici transtulisse, utique putandi sunt. Quod ut cognosceret lector, ita versatus sum in hoc libro, ut verbo graeco statim adscriberem voces hebraicas, pro quibus plerumque legitur graeca vox in versione alexandrina. Sic, ut exemplo utar, legis:

„*Λαμβάνω*, f. *λήψομαι*, — LXX pro hebr. לָקַח, נָשָׂא, etiam pro לָכַד," quae quidem hoc sibi volunt: Iudaeos graece locutos *λαμβάνειν* plerumque

dixisse, ubi, si patria dialecto usi fuissent, לָקַח vel נָשָׂא dicturi fuissent, verosimile igitur esse, λαμβάνειν easdem habere significationes, quas illa verba hebraica habere soleant, nonnunquam vero etiam eosdem verbo λαμβάνειν usos esse, ubi hebraice dicendum fuisset לָכַד; nequaquam tamen propterea statuendum esse, λαμβάνειν habere omnes significationes verbi לָכַד, imo valde erraie, qui arbitrentur, verbo λαμβάνειν etiam posse eas significationes tribui, quae fortasse quibusdam in locis et locutionibus habeat לָכַד.

Quae quum ita essent, facile subscripsi iis, quae *Winerus* in ed. 2. Grammat. N. T. p. 14 sqq. de dictione N. T. suo more, i. e. docte et subtiliter disputavit, parique modo cavi, ne aut nimiae quorundam ἀκριβείᾳ indulgerem, aut exemplum eorum sequerer, qui illam ἀκρίβειαν nihil curant. Non potui igitur non tenere illam legem, quam mihi iam olim scripseram, nimirum scripta Iudaeorum graece locutorum et aevo servatoris proximorum *fontes primarios* habendos esse, e quibus, quae ad illustrandam dictionem N. T. facerent, haurienda sint, videlicet codicem graecum V. T., libros V. T. pseudepigraphos, libros N. T. apocryphos (quibus accessit nuper liber: *Acta Thomae*, a doctiss. *Thilone* e codd. edita Lips. 1823. 8.) et denique scripta Flavii Iosephi. Quibus addidi ea, quae ex scriptoribus ecclesiasticis antiquissimis passim collegeram, tum quia iidem dialecto communi usi sunt, tum quia dialectus ecclesiastica, ut ita dicam, potissimum e scriptis N. T. nata est. Philonem Alexandrinum, praeter ea, quae *Carpzovius* et *Loesnerus* ex eo iam hauserant, in usum non vocavi, quum

eius stylus ita conveniat profanorum dictioni, ut illum profanis adnumerandum esse non dubitem. Libros igitur profanorum, inprimis attice scribentium, *fontes secundarios* et remotiores in illustranda N. T. dictione esse putavi, quare delectum habui quum eorum, quae ipse ex iisdem collegeram, tum eorum, quae *Schleusnerus* in Lexico, *Wolfius* in curis philologicis, *Elsnerus*, *Munthius*, *Raphelius*, *Kypkius* in observationibus sacris ex iis hauserant.

Ut vero quisque, potissimum tirones intelligant, ubi dictio N. T. recedat a profanorum, et inter hos ab optimorum et atticorum usu, diligenter ubique indicavi, quae vel scriptoribus N. T. propria, vel ad hebraicam dicendi rationem sint referenda, vel denique dialecto communi seriorum scriptorum, vel macedonicae tribuenda. In definienda autem dialecto communi vel macedonica praeter antiquiores grammaticos, *Vigerum*, *Phrynichum*, potissimum recentiores, *Sturzium* (de dial. macedonica), *Hermannum* (ad Vigerum), et inprimis *Lobeckium* (ad Phrynichum) magistros sum secutus.

Iam vero, quid in molestissimo hoc labore effecerim, de eo permitto iudicium viris doctis et iudicibus aequis. Mea certe diligentia rei non defuit. Omnium autem praestantissimum laboris exantlati praemium percepisse mihi videbor, si, quibus hunc librum scripsi, ex eo utilitatem aliquam perceperint, et subtiliori librorum N. T. cognitioni idoneum eum esse viri docti iudicaverint.

Gothae, d. 23. Martii, MDCCCXXIX.

A, prima alphabeti Graecorum litera, hebr. א respondens. In N. T. non legitur nisi in locutione: τὸ *Α* καὶ τὸ *Ω*, Apoc. 1, 8. (11.) 21, 6. 22, 13. *primus et ultimus*, i. e. vel: qui semper est idem; vel: a quo principium omnium rerum, et propter quem omnia sunt. Exponitur a Ioanne Apoc. 21, 6. ἀρχὴ καὶ τέλος, c. 22, 13. ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, et repetita videtur ex Ies. 48, 12. ἐγώ εἰμι πρῶτος καὶ ἐγώ εἰμι εἰς τὸν αἰῶνα, in hebr. אַחֲרוֹן, coll. Ies. 41, 4. 44, 6. (Clemens Alex. Strom. IV, 25. κύκλος γὰρ αὐτὸς (filius) πασῶν τῶν δυνάμεων, εἰς ἓν ἑλουμένων καὶ ἑνουμένων· διὰ τοῦτο *Α* καὶ *Ω* ὁ λόγος εἴρηται.) — In compositionibus ἀ est a) *privativum*, ex ἄνευ (quare etiam ante vocalem *ν* servatur) ortum, negandi vim habens, nonnunquam etiam, ut aliae negationes, simul contrarium eius, quod negatur, (ut in ἄχρηστος, aliisque) innuens, — b) *intensivum*, ex ἄγαν, *valde*, notionem intendens, ut in ἀτενής, — c) *copulativum* ex ἅμα natum, quod pluribus commune est indicans, ut in ἀδελφός.

Ἀαρών, *Aaron*, hebr. אַהֲרוֹן, nom. propr. primi Israëlitarum sacerdotis summi, fratris Mosis. Act. 7, 40. Hebr. 5, 4. 7, 11. 9, 4. (De quo vid. Exod. 1, 23. 4, 14 sq. 5, 1 sq.) — Ex hebraismo: *stirps Aaronitica*, Luc. 1, 5. *.

Ἀβαδδών, nomen hebr. אֲבַדּוֹן, (vastatio, *pernicies, mors*; etiam *infernus* Prov. 15, 11. Iob. 28, 22.) Apoc. 9, 11. est nomen poëticum angeli tartari, lue punientis, et exponitur ibid. ὁ ἀπολλύων, hebr. מַשְׁחִית (Exod. 12, 23. ὁ ὀλοθρεύων Sap. 18, 25. *mortem peste inferens*. cf. 1 Cor. 9, 10.)

Ἀβαρής, έος, (οῦς), ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἀ priv. et βάρος) prop. sine gravi pondere; tropice: *non molestus*. Semel 2 Cor. 11, 9. de non poscente stipendium. (De eadem re ἐπιβαρῆσαι 1 Thess. 2, 9. coll. 4, 6. et βαρύς Ioseph. ant. 1, 16. 2.)

Ἀββᾶ, nomen hebr. אָב, forma chaldaica אַבָּא, *pater*. Marc. 14, 36. Rom. 8, 15. Gal. 4, 6. *.

Ἄβελ, *Abel*, hebr. הֶבֶל, nomen prop. indeclinabile filii Adami, secundo loco nati. Matth. 23, 35. Luc. 11, 51. Hebr. 11, 4. 12, 24. (Gen. 4, 2. 4.) *.

Ἀβιά, ὁ, *Abia*, hebr. אֲבִיָּה, nomen propr. indeclinabile. Duo commemorantur; *alter* rex Iudaeorum Matth. 1, 7. coll. 1 Reg. 14, 30.; *alter* sacerdos e stirpe Aaronitica Luc. 1, 5. coll. 1 Chron. 24, 10.

Ἀβιάθαρ, ὁ, *Abiathar*, hebr. אֶבְיָתָר, nomen propr. indeclin. sacerdotis summi Iudaeorum, de quo vid. 1 Sam. 22, 21. — Ἐπὶ Ἀβιάθαρ Marc. 2, 26.: *tempore Abiathari.*

Ἀβιληνή, ῆς, ἡ, (in codd. etiam Ἀβιλίνη et Ἀβιλιάνη) *Abilene*, regio Syriae inter Libanum et Hermonem sita, sic appellata ab Abela urbe, quae, ut ab aliis eiusdem nominis urbibus (Ioseph. ant. 4, 8. 1. 5, 1. 1.) discerneretur, dicebatur Ἀβίλη ἡ Λυσανίου, *Abela Lysaniae* (Ioseph. ant. 19, 5. 1. et 20, 7. 1.) Acceperat enim, tetrarchiae nomine, urbem circumiacentemque regionem *Lysanias* quidam, Ptolemaei, dynastae Chalcidis, filius (Ioseph. ant. 14, 7. 4. ib. 15, 10. 1.), qui vero triginta fere annis ante Christum natum ab Antonio occisus est. Tetrarchia eius, primum Zenodoro cuidam locata (Ioseph. bell. 1, 20. 4.), post Agrippae regi donata (Ioseph. ant. 17, 11. 4.), denique a Claudio imperatore Agrippae iuniori tradita est. De altero vero Lysania quodam, qui post illum priorem huic tetrarchiae praefuerit, Iosephus nihil habet. Plura vid. in *Krebsii* observ. p. 110. et *Wineri* Reallex. s. v. *Abilene.* — Semel habetur in N. T. Luc. 3, 1.

Ἀβιούδ, ὁ, *Abiud*, nomen prop. indecl. filii Sorobabelis Matth. 1, 13. commemorati, sed 1 Chron. 3, 19. omissi.

Ἀβραάμ, ὁ, *Abraham*, hebr. אַבְרָהָם, nomen propr. indeclin. auctoris gentis Iudaeorum. De nominis sensu vid. Gen. 17, 5.; de viro ipso Gen. 11, 26 sqq. Legitur Matth. 1, 2. Io. 8, 39. Rom. 4, 12. 9, 7. Gal. 3, 7.; saepius. — Quidam Ἀβραάμ Act. 7, 16. patronymice pro Abrahamide scl. Iacobo positum esse putant, ne locus contradicat Gen. 33, 19. Sed Lucas memoria lapsus esse videtur.

Ἄβυσσος, ου, ὁ, ἡ—ον, τό, (ex ἀ et βύσσος), fundo carens, quod immensae est altitudinis. Sic apud profanos. Apud nostros ἡ ἄβυσσος substantivum est: *vorago profundissima*, (apud patres eccles. latinos: *abyssus*), LXX saepius pro תְּהוֹם quum de profundo maris (Gen. 1, 2. 7, 11. Deut. 8, 7.) tum de tartaro s. hade, quae in terrarum profundo esse putabatur, (Ps. 71, 21. ἄβυσσοι τῆς γῆς. Ps. 107, 26.). In N. Test. est *tartarus* s. *hades*, tum mortuorum receptaculum, Rom. 10, 7. tum daemonum carcer, Luc. 8, 31. Apoc. 9, 1. 2. 11. 11, 7. 17, 8. 20, 1. 3. (Acta Thomae §. 32. ἡ ἄβυσσος τοῦ ταρτάρου.) *.

Ἄγαβος, ου, ὁ, *Agabus*, nom. propr. prophetae Act. 11, 28. 21, 10., de quo caeterum nihil constat.

Ἀγαθοεργέω, (ab ἀγαθός et ἔργον), *beneficia colloco, beneficus sum*; secundum Phavorinum i. q. εὐεργετῶ. Legitur 1 Tim. 6, 18. (coll. Gal. 6, 10.) et Act. 14, 17. in codd. pro ἀγαθοποιέω.

Ἀγαθοποιέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀγαθός et ποιέω) 1) facio, quod aliis utile et iucundum est, *benefacio*, i. q. εὐεργετέω, Marc. 3, 4. Luc. 6, 9. 33. 35. Act. 14, 17. LXX pro hebr. הֵטִיב

Zeph. 1, 13. Num. 10, 32. coll. Tob. 12, 13. 1 Macc. 11, 33. 2 Macc. 1, 2. — 2) nostris scriptoribus etiam: *rectum et honestum facio;* 1 Petr. 2, 15. 20. 3, 6. 17. 3 Io. v. 11. *.

Ἀγαθοποιΐα, ίας, ἡ, (ab ἀγαθοποιέω) *beneficentia*. Semel legitur 1 Petr. 4, 19. ubi *beneficentiam* significare videtur, potissimum, si lectio ἀγαθοποιΐαις ibi praefertur. Beneficiorum enim collatione effici dicitur condonatio peccatorum ib. vers. 8. Sirac. 3, 14. 17, 22. 29, 8—13. 40, 17. 24. Tob. 14, 10. Cf. Matth. 25, 35 sqq. Vid. etiam laudes beneficentiae test. XII. patriarch. ap. *Fabr.* Cod. Pseud. I, p. 638—642. — Potest vero etiam esse *honestatis studium, probitas*, potissimum si legitur ἀγαθοποιΐα, et ratio habetur usus verbi ἀγαθοποιεῖν in epistola Petrina. Eodem sensu habetur in test. XII. patr. ap. Fabric. Cod. Ps. T. I. p. 722. et apud Clement. Alex. Strom. 61, 7., ubi opponitur τῇ ἀποχῇ τῶν κακῶν.

Ἀγαθοποιός, οῦ, ὁ, ἡ — όν, τό, 1) beneficus; (blande, comiter agens Sir. 42, 14. ἀγαθοποιὸς γυνή); — 2) in N. T. *recta et iusta faciens, probus;* 1 Petr. 2, 14. cf. Ἀγαθοποιέω. (Athenagoras apol. p. 29.: ὁ θεὸς, τελείως ἀγαθὸς ὤν, ἀϊδίως ἀγαθοποιός ἐστιν.) *.

Ἀγαθός, ή, όν, (ab ἄγαν, valde, eximie) respondet hebr. טוֹב, latinor. *bonus* et nostro *gut*, et est 1) vi etymi: *praestans, eximius, optimus;* Matth. 19, 6. διδάσκαλε ἀγαθέ. 17. Marc. 10, 17. 18. Luc. 8, 18 sq. (cf. Iudith. 11, 8.) — Luc. 10, 42. τὴν ἀγαθὴν μερίδα. Io. 1, 47. τί ἀγαθόν, quis eximius. 2 Thess. 2, 16. ἐλπὶς ἀγ. nisi est pro ἐλπὶς ἀγαθῶν. (1 Sam. 9, 2. Esdr. 8, 26. χαλκοῦ ἀγαθοῦ. Ioseph. ant. 9, 5. 2. τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας καὶ δικαίους ἀπέκτεινε.) — 2) *bonus, recte comparatus, qui bonae indolis et bonae frugi est;* de homine: *homo frugi, probus*, Matth. 25, 21. 23. 45. 12, 35. 22, 10. Luc. 23, 50. Io. 7, 12. Act. 11, 24. (2 Chron. 21, 13. Prov. 13, 2. ubi ἀγαθός opponitur τῷ παρανόμῳ. ib. 15, 3. Ies. 63, 7. κριτὴς ἀγαθός.) — de arbore Matth. 7, 17 sq. γῇ Luc. 8, 8. 15. (Exod. 3, 8.) καρδίᾳ Luc. 8, 15. ἐντολῇ Rom. 7, 12. 12, 2. (τὸ πνεῦμα, Neh. 9, 20. Ps. 143, 12.) — ἔργα ἀγαθά, *recte facta*, Rom. 2, 7. 13, 3. Eph. 2, 10. Col. 1, 10. 2 Thess. 2, 17. Hebr. 13, 1. et saepius. — συνείδησις ἀγαθή, *conscientia recti*, Act. 23, 1. 1 Tim. 1, 5. 19. 1 Petr. 3, 16. 21. — τὸ ἀγαθόν, τὰ ἀγαθά, *bona, Deo hominibusque probata*, Matth. 19, 16. Io. 5, 29. Rom. 2, 10. 3, 8. 7, 18. 9, 11. 1 Petr. 3, 11. 13. et saepius. — Rom. 7, 13. τὸ ἀγαθόν, quod bonae indolis et frugi est. ib. 14, 16. ubi τὸ ἀγαθόν respondet nostro: *die gute Sache*, nimirum res christiana. (Deut. 30, 14. 1 Sam. 1, 23. 3, 18. 19, 4. Ps. 34, 14. 53, 2. 5. — Sap. 3, 15. ἀγαθοὶ πόνοι de legitimo concubitu. Sap. 8, 19. ψυχὴ ἀγαθή.) — Respectu efficacitatis alicuius rei in alios: — 3) *bona efficiens, utilis, salutaris*, δόματα, Matth. 7, 11. δόσις, Iac. 1, 17. ἔργον, Phil. 1, 6.

ἀναστροφή, 1 Petr. 3, 16. καρποί, Iac. 3, 12. πίστις, Tit. 2, 10. (1 Sam. 12, 23. ἀγαθὴ ὁδός. Neh. 9, 13. Sir. 14, 5. 1 Sam. 16, 29. ἀγαθὸν αὐτῷ.) — Hinc: utilis, *idoneus ad*, Eph. 4, 29. λόγος ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομήν. Rom. 15, 2. (Ioseph. ant. 4, 6. 1. πόλις φοινίκας φέρειν ἀγαθή. Pausan. Eliac. c. 26. χώρα ἐς καρποὺς ἐκτρέφειν ἀγαθή.) — Ἀγαθὸς θησαυρός, thesaurus bona quaevis continens, Matth. 12, 35. Luc. 6, 45. — ἀγαθὰ ἔργα, *bona opera, beneficia*, Act. 9, 36. 2 Cor. 9, 8. 1 Tim. 2, 10. 5, 10. — τὸ ἀγαθόν, *utile*, Eph. 4, 28. 1 Thess. 5, 15.; *beneficium*, Rom. 12, 21. Gal. 6, 10. Eph. 6, 8. Philem. v. 6 et 14. Hebr. 10, 1. — de homine: *beneficus*, Matth. 20, 15. Rom. 5, 7. Tit. 2, 5. (2 Chron. 30, 19. Ps. 73, 1.) *benevolus*, 1 Thess. 3, 6. 1 Petr. 2, 18. — τὰ ἀγαθά, *bona, vitae commoda*, Luc. 1, 53. 16, 25. Gal. 6, 6. Hebr. 9, 11. — *opes*, Luc. 12, 18 sq. (Gen. 24, 10. 45, 18. 20. Deut. 6, 11.) — Respectu sensus, quo bonis afficimur: — 4) *suavis, iucundus, felix*, 1 Petr. 3, 10. ἡμέρας ἀγαθάς. Ps. 34, 12. (Zach. 8, 19 ἑορτὰς ἀγαθ. Sir. 14, 14.) Rom. 10, 15. τὰ ἀγαθά, laeta, felicia tempora. (1 Sam. 25, 8. 1 Macc. 10, 55.)

Ἀγαθουργέω, ῶ, contractum ex ἀγαθοεργέω, quod vide. Legitur Act. 14, 17. in codd. (Cyrill. Alex. in cap. II Michae.)

Ἀγαθωσύνη, ης, ἡ, (ab ἀγαθός, pro ἀγαθοσύνη; apud puriores scriptores ἀγαθότης), LXX pro hebr. טוֹבָה, — *bonitas*, tum ea, qua sumus bonae indolis et honeste vivimus *probitas*, Rom. 15, 14. Eph. 5, 9. 2 Thess. 1, 11. (Ps. 52, 3 2 Chron. 24, 16.), tum ea, qua benefici sumus erga alios, *beneficentia*, Gal. 5, 22. (Neh. 9, 25.) nisi hic significat beneficia, bona ipsa, ut Eccles. 4, 8. 5, 10. *.

Ἀγαλλίασις, εως, ἡ, (ab ἀγαλλιάομαι) quod apud profanos non habetur, in versione LXX saepius legitur, et est proprie: exsultatio prae gaudio, גִּיל Ps. 45, 17. 65, 13. deinde gaudium in cantum prorumpens, cum cantu, saltationeque coniunctum, pro רִנָּה Ps. 24, 5. 118, 15. 126, 2. 6. 8. denique *gaudium magnum*, LXX pro שָׂשׂוֹן Ps. 45, 8. 51, 9. 13. Tob 13, 1. Sic etiam in N. T. Luc. 1, 14. 44. Act. 2, 46. Iud. v. 24 (Acta Thom. §. 7. ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει.) — Hebr. 1, 9. ἔλαιον ἀγαλλιάσεως (ex Ps. 45, 8.) oleum laetitiae, quo ungebantur in epulis solemnibus, h. l. tropice: honor summus, quem filio prae famulis (angelis) pater donaverat. *.

Ἀγαλλιάομαι, aor. 1. ἠγαλλιασάμην, aor. 1. pass. cum significatione media ἠγαλλιάσθην, aor. 2. pass. ἠγαλλιάθην [Io 5, 35. in textu Griesb. ἀγαλλιαθῆναι pro ἀγαλλιασθῆναι] (al ἄγαν valde et ἅλλομαι) — apud profanos non legitur, sed LXX saepius pro hebr. גִּיל, עָלַץ, רָנַן et שׂוּשׂ). Propr. de gaudio cum exsultatione et laetis vocibus coniuncto: exsulto prae gaudio laetos clamores edo; i. e. *valde gaudeo*, 1 Petr. 1, 6. 8. Io

8, 56. Act. 16, 34. — χαίρειν καὶ ἀγαλλ. summo gaudio perfundi. Matth. 5, 12. 1 Petr. 4, 13. Apoc. 19, 7. (Ps. 90, 16. 40, 22.) — ἀγαλλ. τῷ πνεύματι, Luc. 10, 21. — seq. ἐν c. dativo, Io. 5, 35. ἀγαλλιαθῆναι ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. (Ps. 89. 16. ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται. Ies. 5, 14. Ps. 13, 5.) — seq. ἐπί c. dativo, (ut saepius apud LXX, Ps. 9, 15. 21, 1. 35, 9.) Luc. 1, 47. ἠγαλλιάσεται [sic enim scribendum est, quamvis codd. omnes formam activam ἠγαλλίασε exhibent, ortam, ut videtur, quod ται a sequente τό absorberetur] τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ. (Ps. 13, 6. ἠγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐν τῷ σωτηρίῳ σου.) — *verbis, cantu laetor, laudo, cano*, Act. 2, 26. ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου. (LXX ita seq. accusativo obiecti pro רִנֵּן, Ps. 59, 16. ἀγαλλιάσομαι τὸ ἔλεός σου. Ps. 16, 9. Ps. 51, 15. Tob. 13, 7. Act. Thom. §. 28.) *.

Ἄγαμος, ου, ὁ, ἡ (ex ἀ priv. et γάμος), *in coniugio non vivens, coelebs, et* qui nunquam in matrimonio vixit, 1 Cor. 7, 32. 34. *et* qui secundum non inivit, ibid. v. 8. 11. *.

Ἀγανακτέω, ῶ, aor. 1. ἠγανάκτησα, (ab ἄγαν, valde, et ἄχθος, dolor) propr. valde doleo, dolores sentio; — 1) *aegre fero, indignor*, Matth. 21, 15. 26, 8. Marc. 10, 14. Luc. 13, 14. (Drac. v. 28. Ioseph. ant. 2, 13. 3.) — Marc. 14, 4. ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς καὶ λέγοντες, indignabundi inter sese murmurabant. — 2) *conqueror de aliqua re*, seq. περί Matth. 20, 24. Marc. 10, 41. (Profani ἐπί iungere solent huic verbo, ut Ioseph. ant. 4, 6. 6. Sap. 12, 27. — De undis tropice Sap. 5, 23.) **.

Ἀγανάκτησις, εως, ἡ, *indignatio*, 2 Cor. 7, 11. (Ioseph. bell. 4, 5. 4. ant. 9, 9. 1.)

Ἀγαπάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀγάπη), hebr. אָהַב, latinor. *amo*; i. e. a) *magno amoris affectu amplector*, Luc. 7, 42. Io. 3, 35. 8, 42. 13, 1. 23. 14, 21. 21, 15 sq. 17, 24. 2 Cor. 9, 7. Hebr. 12, 6. Apoc. 3, 9. (Gen. 22, 2. 24, 67. Ruth. 4, 15.) — Eph. 2, 4. ἀγάπην, ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, amorem, quo nos amplexus est (2 Sam. 13, 15.) — ἠγαπημένος, *carissimus, dilectus*, Eph. 1, 6. 6, 24. Col. 3, 12. 1 Thess. 1, 4. 2 Thess. 2, 13. Apoc. 20, 6. (Neh. 13, 26. Prov. 4, 3.) — ὃν ἠγάπησα, i. e. carissimum sibi, Io. 13, 23. 19, 26. 21, 7. 20. (Gen. 22, 2.) — Ubi ad dominos refertur, simul spectatur obsequium et fides, et potest verti: *fideliter amplector*, Matth. 6, 24. 22, 37. Marc. 12, 30. 33. Luc. 6, 13. Rom. 8, 28. et saepius. (1 Sam. 18, 16.) — Inde οἱ ἀγαπῶντες τὸν κύριον, *fideles domini cultores*, Eph. 6, 24. Iac. 1, 12. 2, 5. (Exod. 20, 5. Deut. 5, 10.) — b) *bene cupio alicui*, Marc. 10, 21. ἠγάπησεν αὐτόν, bene ei cupiit, ideoque studuit eum ad suas partes trahere et societati suorum adiungere. Luc. 7, 5. Io. 11, 5. (Ps. 33, 12. 39, 17. Prov. 8, 36.) In aliis locis effectus benevolentiae magis spectantur, quam affectus amoris, ubi est: *bene cupio, benefacio alicui*; ἀγαπᾶν τὸν πλησ., τὸν ἐχθρόν, etc. Matth. 5, 43 sq.

6, 24. 19, 19. 22, 39. Luc. 6, 32. Rom. 9, 13 25. 13, 8. et saepius (Levit. 18, 18. 34. 2 Sam. 7, 18. Deut. 4, 37. Tob. 13, 10.) — 2 Cor. 12, 15. *εἰ καὶ περισσοτέροις ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶμαι*, sensus: si etiam, quanquam maiora beneficia vobis tribuerim, minora a vobis accipiam. — c) de rebus: *delector aliqua re, appeto, desidero illam;* Luc. 11, 43. *ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν.* 2 Tim. 4, 8. *τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.* 2 Tim. 4, 10. Hebr. 1, 9. 1 Io. 2, 15. 1 Petr. 3, 10. (Ps. 34, 12.) Vid. e V. T. Hos. 4, 19. Ps. 4, 3. 10, 6. 8. 109, 17. 116, 1. 120, 47. Ioseph. ant. 7, 1. 6. *σφόδρα αὐτοῦ* (Davidis) *τὴν πρὸς αὐτὸν τιμὴν ἀποθανόντα, καὶ φυλακὴν τῆς πίστεως ἠγάπησαν*, ea delectati sunt, et quae *Kypkius* habet in obss. sacr. I, p. 179. — *Ἀγαπᾶν μᾶλλον ἤ*, magis amare, *praeferre, anteponere*, Io. 3, 19. 12, 43. (Gen. 29, 29. 37, 2.) — *οὐκ ἀγαπᾶν, spernere*, Apoc. 12, 11. *οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου*, spreverunt vitam suam ita, ut mortem oppeterent. (Sic Prov. 6, 13. *ὁδοὶ οὐκ ἀγαθοί* pro hebr. עִקְּשׁוּת. Sir. 15, 13. *οὐκ ἀγαπητόν*, execrabile. Vid. *Οὐ.*)

Ἀγάπη, ης, ἡ, hebr. אַהֲבָה, latinor. *amor;* — 1) *amor*, i. e. a) tum *sensus* amoris, quo aliqua re delectamur, tum *studium* in alios, Matth. 24, 12. Io. 15, 13. 17, 26. Rom. 5, 8. 13, 10. 2 Cor. 2, 4. saepius. — *ἐν ἀγάπῃ*, amore plenus, benevolo animo, 1 Cor. 4, 21. 16, 14. 2 Cor. 6, 6. Eph. 1, 4. — *υἱὸς τῆς ἀγάπης*, filius omnium carissimus, Col. 1, 13. — *ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης*, Deus amore plenissimus, 2 Cor. 13, 11. — *ὁ θεὸς ἀγάπη ἔστιν*, amantissimus est, 1 Io. 4, 8. 16. — Saepius de fraterno christianorum amore, ut Rom. 12, 9. 14, 15. 1 Cor. 8, 1. 13, 1—4. 14, 1. Gal. 5, 13. 22. 2 Thess. 1, 3. 1 Pet. 5, 14. Apoc. 2, 4. et saepius. — *ἡ ἀγάπη ἡ ἐμή*, amor erga me, Io. 15, 9. — Genitivi huic substantivo additi vel active illum, qui amat, indicant, ut 1 Cor. 16, 24. 2 Cor. 8, 24. 13, 13. vel, quod saepius locum habet, passive illum, qui amatur, amorem erga aliquem, ut Io. 5, 42. 15, 10. Rom. 5, 5. 8, 35. 39. 2 Cor. 5, 14. 1 Io. 2, 15. — Rom. 15, 30. *ἀγάπη τοῦ πνεύματος*, amor mutuus, quem in christianis excitat spiritus Dei. — b) *amoris documenta, beneficia*, Eph. 1, 15. 3, 19. *ἐπιβάλλουσα τῆς γνώσεως ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ*, beneficium sapientiae nobis a Christo exhibitum. 2 Thess. 2, 10. *ἀγάπη τῆς ἀληθείας*, verum beneficium a Deo per Christum in nos collatum. 1 Io. 3, 1. — 2) *Ἀγάπαι, ῶν, αἱ, agapae*, convivia primorum christianorum mutuam caritatem testificantia et augentia, dum pauperes simul cum divitibus accumbebant, cibumque a divitibus allatum accipiebant, omnes sese ad mutuum amorem et ad fidei constantiam excitabant, simulque Deo et Christo laudes dicebant. Vid. Tertull. apolog. c. 39. — Legitur Iud. v. 12. et 2 Petr. 2, 13. in codd. — Ad agapas referenda quoque videntur, quae Act. 2, 42. 46. 6, 2. 1 Cor. 11, 16 sqq. leguntur.

Ἀγαπητός, ή, όν, 1) *amatus, carus*, LXX pro יָחִיד. 1 Thess. 2, 8. ἀγαπητοὶ ἡμῖν. Eph. 5, 1. τέκνα ἀγαπητά. (Ps. 84, 1.) — Caeterum in N. T. non legitur, nisi de christianis, qui, quippe coniuncti fraterno amore, a) saepius simpliciter dicuntur ἀγαπητοί, Act. 15, 25. Rom. 12, 19. 2 Cor. 7, 1. 12, 19. 1 Tim. 6, 2. πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοί i. e. fidei et amoris vinculo coniuncti. Heb. 6, 9. 1 Pet. 2, 11. 2 Petr. 3, 1. 1 Io. 3, 2. Iud. v. 3. et passim. — b) ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, fratres christiani, 1 Cor. 15, 58. Eph. 6, 21. Iac. 1, 16. 2 Pet. 3, 15. et passim. — c) ἀγαπητοὶ Θεοῦ, Deo cari, ab eo ad salutem electi, Rom. 1, 7. 11, 28. (Sic ἀγαπητοί σου Ps. 59, 5. 108, 6. 127, 2. de Dei cultoribus.) — d) Paulus τὸν ἀγαπητόν s. τοὺς ἀγαπητούς σου eos appellat, quos ipse Christi adseclas fecerat, Rom. 16, 5. τὸν ἀγαπ. μου, quem ipse fratrem christianum feci. ib. v. 8. 9. 12. 1 Cor. 4, 17. 2 Tim. 1, 2. Idcirco etiam totum coetum, quem collegerat ipse, alloquitur: τέκνα μου ἀγαπητά, 1 Cor. 4, 14. ἀγαπητοί μου, 1 Cor. 10, 14. Phil. 2, 12. — 2) *unicus*, in locutione υἱὸς ἀγαπητός, quia unicus carissimus quoque est. Sic in N. Test. non nisi de Christo, filio ἀγαπητῷ Dei, Matth. 3, 17. 12, 18. 17, 5. Marc. 1, 11. 9, 7. Luc. 3, 22. 9, 35. 2 Petr. 1, 17. et in parabola Marc. 12, 6. ἕνα υἱὸν ἔχων, ἀγαπητὸν αὐτοῦ, i. e. filium habens, et quidem unicum. Luc. 20, 13. (Sic LXX pro יָחִיד Gen. 22, 2. 12. — πένθος ἀγαπητοῦ luctus de unico, i. e. vehementissimus, Ier. 6, 26. Amos. 8, 10. Zach. 12, 10. Hesych. ἀγαπητόν· μονογενῆ· κεχαρισμένον. Pollux 3, 2. καλοῖτο δ' ἂν υἱὸς ἀγαπητός, ὁ μόνος ὢν πατρί, ὥςπερ καὶ ἀγαπητὴ θυγάτηρ, ἡ μονογενὴς καθ' Ἡσίοδον. *Kypkii* obss. sacr. I, p. 312.)

Ἄγαρ, ἡ, *Agar*, hebr. הָגָר nom. propr. indecl. servae Abrahami, ex qua Ismaëlem suscepit. Vid. Gen. 16. Quum *Agar* in lingua arabica significet montem et κατ' ἐξοχήν montem sinaiticum, tanquam altissimum, Paulus Gal. 4, 24. 25. vetus foedus, sive oeconomiam mosaicam allegorice appellavit ἄγαρ, ad servilem Dei timorem, quem lex mosaica instillaret Iudaeis, significandum.

Ἀγγαρεύω, f. εύσω, 1) ἄγγαρον *mitto*. Ἄγγαρος est vocabulum persicum, significans tabellarium regium. Instituerat Cyrus maior, Persarum rex, ut literae regiae per cursores (ἀγγάρους), quorum stationes unius diei itinere distabant, quam citissime in omnes imperii regiones perferrentur. Licitum erat his nuntiis quodvis vehiculum, equum, navigium sibi vindicare, quo citius iter perficerent. cf. Herod. 8, 98. et Xenoph. Cyropaed. 8, 6. 17. — Hinc ἀγγαρεύειν 2) ἀγγάρου instar itineris adminicula cogere, (Ioseph. ant. 13, 2. 3. κελεύω μηδὲ ἀγγαρεύεσθαι τὰ τῶν Ἰουδαίων ὑποζύγια) vel simpliciter: *alium cogere*, ut nos in aliqua re perficienda adiuvet; fere nostrum: *requiriren*; ter, Matth. 5, 41. 27, 32. Marc. 15, 21. Cae-

terum ἄγγαρος et vocabula ab eo deducta non solum in Graecorum sed etiam in Iudaeorum linguam transierunt, et אנגריא Rabbinis dicitur de necessitate, alicui imposita, vel currendi, vel ferendi, vel faciendi aliquid. V. *Buxtorf.* lex. p. 131.

Ἀγγεῖον, είου, τό, (diminutivum ab ἄγγος) *vas quodvis*, hebr. כְּלִי in versione LXX respondens; Matth. 13, 48. 25, 4. (Gen. 42, 25. 1 Sam. 25, 18. Iudith. 7, 20.) *.

Ἀγγελία, ας, ἡ, (ab ἄγγελος), id, quod nuntii interventu cognoscitur, *nuntius allatus*, (Prov. 12, 26. 25, 26. Ies. 28, 9.). — In N. T. dicitur et de *doctrina divina annuntiata*, 1 Io. 1, 5. (ubi text. vulg. ἐπαγγελία), et de *praecepto annuntiato*, 1 Io. 3, 11. *.

Ἄγγελος, ου, ὁ, ut hebr. מַלְאָךְ, 1) *nuntius quivis*, qui mandata vel defert ad alios vel ipse ea exsequitur; *legatus;* Luc. 9, 52. Matth. 11, 10. Iac. 2, 25. cf. Ios. 6, 17. 25. Marc. 1, 2. Luc. 7, 24. 27. Apoc. 22, 16. Iudith. 1, 11. 3, 1. 1 Macc. 1, 44. — Apud scriptores Iudaeorum et Christianorum: 2) *nuntii coelestes*, spiritus homine ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες, 2 Petr. 2, 11. — πνεύματα λειτουργικά Hebr. 1, 14. — Dei legati et ministri, quare ἄγγελοι θεοῦ s. κυρίου dicuntur, Matth. 1, 20. 2, 13. 19. Luc. 1, 11. 13. 28. 12, 8. 9. 15, 10. Act. 12, 7. 7, 30. 10, 3. 27, 23. Gal. 4, 14. Hebr. 1, 6. (Ioseph. ant. 1, 10. 4. ib. 4, 6. 3.) itemque ἅγιοι (Matth. 25, 31.) Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Act. 10, 22. Apoc. 14, 10. et ἐκλεκτοί 1 Tim. 5, 21. cf. Tob. 8, 15. 12, 15., (2 Macc. 11, 6. ἄγγελος ἀγαθός.) — apud Deum in coelo versantes et, si ministerium praestant, de coelo descendentes, Matth. 22, 30. 24, 36. 28, 2. 5. Marc. 12, 25. 13, 32. Luc. 2, 15. 22, 43. Hebr. 12, 22. Io. 1, 52. Gal. 1, 8. — filio quoque Dei subiecti 1 Petr. 3, 22. eiusque ministri et comites, ἄγγελοι Χριστοῦ, Matth. 13, 39. 41. 49. 16, 27. 24, 31. 2 Thess. 1, 7. Cogitabantur corpore subtilissimo, lucido, igni simili, praediti, Luc. 2, 9. Io. 20, 12. 2 Cor. 11, 14. Act. 6, 15. 7, 30. 35. Hebr. 1, 7. Luc. 20, 36. cf. Sir. 45, 2. Tob. 3, 16. 2 Macc. 3, 25. 11, 8. (Ioseph. ant. 5, 8. 2. ἄγγελοι τοῦ θεοῦ νεανίᾳ καλῷ παραπλήσιαι καὶ μεγάλῳ.) quare etiam a serioribus Iudaeis fulgura, quorum interventu lex data legitur, angeli habebantur, Gal. 3, 19. Act. 7, 38. 53. Hebr. 2, 2. LXX Deut. 33, 2. — Commemorantur caeterum simpliciter Matth. 4, 11. 26, 53. Io. 12, 29. 5, 4. Rom. 8, 38. Coloss. 12, 8. Gal. 4, 14. 1 Cor. 6, 3. 13, 1. 4, 9. Hebr. 2, 5. 7. 16. 1, 4. 5. et saepius. — Praefecti putabantur singuli singulis populis, regionibus, locis, elementis, Apoc. 16, 5. ἀγγ. ὑδάτων, c. 14, 18. ἀγγ. πυρός coll. Apoc. 7, 1. 2. et hominibus Matth. 18, 10. Act. 12, 15. Matth. 4, 6. Luc. 4, 10. 16, 22. Idcirco septem angeli septem ecclesiarum sunt *angeli tutelares* Apoc. 1, 20. 2, 1. 8. 12. 18. 3, 1. non antistites harum ecclesiarum, quanquam 3 Esdr. 1, 50. 51. prophetae ἄγγελοι dicuntur. De clas-

sibus angelorum, quae Rom. 8, 38. commemorantur, extat locus primarius in testam. XII. patriarch. vid. Fabric. Cod. Pseud. V. T. I, p. 546 — 548., e quo etiam intelligitur, ἀγγέλους τοῦ προςώπου τοῦ Θεοῦ, quorum mentio fit Matth. 18, 10. esse superioris ordinis, λειτουργοῦντας καὶ ἐξιλασκομένους πρὸς κύριον ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀγνοίαις τῶν δικαίων. cf. Tob. 12, 15. Inde commemorantur septem primarii Apoc. 8, 2. 6. 15; 1. 6. 16, 1. 17, 1. 21, 9. coll. Tob. 12, 15. et Apoc. 12, 7. Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ i. e. angeli, quibus praefectus est. Ἄγγ. ἰσχυρός Apoc. 5, 2. 18, 21. De numero angelorum vid. Hebr. 12, 22. Apoc. 5, 11. (Quae Philo habet de angelis, ea congessit *Carpzov.* in exercitatt. sacris e Phil. p. 55 sq.) — 3) *genii mali*, κακοδαίμονες, in N. T. etiam simpliciter δαιμόνια dicti, itaque ἄγγελος pro ἄγγελος σατᾶν, ut legitur 2 Cor. 12, 7. intelligi debet 1 Cor. 6, 3. 1 Tim. 3, 16. ubi verba ὤφθη ἀγγέλοις ad descensum ad inferos referenda puto, et 1 Cor. 11, 10. ubi mulieres daemonum causa caput velare iubentur. Perperam hic alii angelos speculatores a magistratibus ethnicis missos intelligunt. Putabant enim Iudaei, daemones ad libidinem pronos (Tob. 3, 8. 6, 14. 18, 3.), ac propterea de coelo et e beatorum statu deiectos esse, quod, foeminarum humanarum pulchritudine allecti, officio suo defuissent, stationem coelestem deseruissent et rem cum illis mulieribus habuissent. Vid. versio LXX ad Genes. 6, 2. et Ioseph. antiq. lib. 3. c. 3. Act. Thom. §. 32. de diabolo: ὁ τοὺς ἀγγέλους ἄνωθεν κάτω ῥίψας, καὶ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν γυναικῶν αὐτοὺς καταδύσας. De hoc angelorum peccato sermo est 2 Petr. 2, 4. Iud. vers. 6. — Utrum ἄγγελοι Hebr. 2, 16. et Act. 12, 23. sint boni an mali, incertum videtur. A duce, diabolo, appellantur quoque ἄγγελοι τοῦ διαβόλου. Matth. 25, 41. Apoc. 12, 7. 2 Cor. 12, 7. Ἄγγ. ἀβύσσου Apoc. 9, 11. est angelus pestem ex inferis educens.

Ἄγε, proprie imperativus verbi ἄγω, deinde adverbialiter: *age, agedum*, quod etiam apud profanos ad plures (pro ἄγετε) dicitur; Iac. 4, 13. 5, 1. (Iudic. 19, 6. 2 Reg. 4, 24.) **.

Ἀγέλη, ης, ἡ, *grex;* de pecore et hominibus. — In N. T. de porcis Matth. 8, 30 sqq. Marc. 5, 11. 13. Luc. 8, 32. 33. (LXX pro עֵדֶר 1 Sam. 17, 34. Cant. 4, 1.) *.

Ἀγενεαλόγητος, ου, ὁ, ἡ, *genealogia carens, de cuius prosapia nihil constat;* (ex ἀ priv. et γενεαλογέω). Apud profanos non legitur. In N. T. Hebr. 7, 3. Melchisedecus ἀγενεαλ. dicitur, quod, quum Cananaeus, neque secundum praeceptum Levit. 21, 10. γενεαλογούμενος esset ἐκ τῶν Λευΐ, ut vers. 6. legitur, sacerdos videbatur non ex auctoritate stirpis sacerdotalis, sed ex Dei gratia.

Ἀγενής, έος, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et γένος) *genere carens*, i. e. *vel* prolem non habens, *vel* maiorum nomine destitutus, i. e. cuius maiores sunt ignobiles, obscuri. Hinc: *humili loco*

natus, ignobilis; semel 1 Cor. 1, 28. et opponitur ib. v. 26. εὐγενής.

Ἁγιάζω, f. άσω, quod apud profanos melioris notae non legitur et in vers. LXX hebr. קָדַשׁ respondet, descendit ab ἅγιος et est: ἅγιον facio: i. e. 1) *venerandum, colendum facio* aliquid, ita, ut illud contemnere nefas sit, Matth. 6, 9. ἁγιασθήτω τὸ ὄν. σου: venerabile sit hominibus numen tuum, Luc. 11, 2. (Ezech. 36, 23. Ies. 29, 23. Sir. 33, 4.) 1 Petr. 3, 15. θεὸν ἁγιάζ. ἐν τῇ καρδ., Deum pia mente venerari. — Quum, quae Deo sacrabantur, ea ab usu communi et profano secernebantur et veneranda reddebantur (Exod. 19, 23. ἀφόρισαι τὸ ὄρος καὶ ἁγίασαι αὐτό.), est 2) *consecro, Deo sacrum facio*, tum de rebus, Matth. 23, 17. 19. 2 Tim. 2, 21. (Levit. 8, 10 — 15. 30.), tum de hominibus a Deo, ut voluntatem suam exsequantur, electis et instructis (Sir. 45, 4. 49, 7. 2 Macc. 1, 25. Ies. 13, 3. Exod. 19, 22.) Io. 17, 17. ἁγί. ἐν τῇ ἀληθ. consecra, i. e. instrue eos ad veram doctrinam tradendam. cf. vers. sq. — Quum porro non nisi pura vel solemni ritu purgata Deo consecrabantur, est 3) *purgo, purum facio*, Rom. 15, 16. ἐν πνεύματι ἁγ. per spiritum s. in baptismo ipsis datum. 1 Tim. 4, 5. Hebr. 9, 13. (Num. 6, 11. Levit. 6, 18. 27.) — Denique quum ἁγιάζ. saepius dicatur de victimis Deo caedendis (Levit. 22, 2. 3. Deut. 15, 19.), ut latinor. consecrare 4) ἁγιάζω ἐμαυτόν est: *morti me devoveo* victimae *instar*, Io. 17, 19. et Hebr. 2, 11. ubi ἑαυτόν subaudiendum est. (Sic apud Ignatium in epist. ad Ephes. §. 12. Paulus, quatenus martyr, ἡγιασμένος dicitur.) — Christiani in N. T. ἡγιασμένοι dicuntur *et* tanquam e profana multitudine collecti ad Deum colendum, Act 20, 32. 26, 18. 1 Cor. 1, 2. Iud. v. 1., *et* tanquam a profana idololatriae impuritate et peccatorum sordibus purgati, 1 Cor. 6, 11. 7, 14. Eph. 5, 26. coll. 27. 1 Thess. 5, 23. Hebr. 2, 11. 10, 10. 14. 13, 12. Apoc. 22, 11. *.

Ἁγιασμός, οῦ, ὁ, (ab ἁγιάζω) 1) consecratio, Iudic. 17, 3. — 2) *purificatio*, quae cum consecratione coniuncta erat, et per sacrificia fieri solebat. 1 Cor. 1, 10. ubi Christus ἁγιασμός i. e. sacrificium pro nobis factus esse dicitur. (Sir. 7, 31. θυσία ἁγιασμοῦ. Ezech. 45, 4. 2 Macc. 2, 17. τὸν ἁγιασμόν i. e. sacra ad expiationem. 2 Macc. 14, 36.) — Ἁγιασμὸς πνεύματος 2 Thess. 2, 13. et 1 Petr. 1, 2. est purgatio a sordibus peccatorum eorumque culpa per spiritum s. in baptismo effecta. — 3) *puritas*, et quidem ea morum integritas, qua liberi sumus a vitiis, quae corpus simul inquinant, ut intemperantia, scortatio. Rom. 6, 19. 22. 1 Thess. 4, 5. 4. 7. 1 Tim. 2, 15. Hebr. 12, 14. Saepius non legitur in N. T. nec apud profanos habetur. Patres ecclesiae saepe de puritate, pudicitia.

Ἅγιος, ία, ον, quod in atticorum scriptis raro legitur, in versione LXX autem saepissime pro קָדוֹשׁ et קֹדֶשׁ, derivan-

dum est ab ἅγος, τό, reverentia, religio, die Scheu vor dem Heiligen, nec dicitur de ulla re, nisi de ea, quae ad numen et eius cultum aliquo modo pertinet. Ideo 1) est: *reverendus, venerandus, religionem incutiens, colendus; Deus* ipse, Io. 17, 11. Apoc. 4, 8. 6, 10. (Ies. 5, 16. 6, 3. Ps. 71, 22. Ios. 24, 19.) — *nomen Dei*, Luc. 1, 49. (Levit. 18, 21. 22, 2. Ps. 111, 9. Ez. 39, 25.) — *spiritus Dei*, vid. πνεῦμα. — *angeli*, Dei ministri et socii, Matth. 25, 31. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Act. 10, 22. Iud. v. 14. ἐν ἁγίαις μυριάσιν. Apoc. 14, 10. (Iob. 5, 1. Dan. 8, 13. et textum hebr. Dan. 4, 10. Ioh. 15, 15. Zach. 14, 5. Ps. 89, 6. 8.) — *prophetae*, tanquam Dei interpretes, Luc. 1, 70. Marc. 6, 20. Act. 3, 21. 2 Petr. 1, 21. ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι (2 Reg. 4, 9.) 2 Pet. 3, 2. Apoc. 22, 6. — *apostoli*, Eph. 3, 5. 8. Apoc. 18, 20. (Sic 3 Esdr. 8, 70. Iacob ὁ ἅγιος, et 1 Macc. 1, 48. sacerdotes et Levitae οἱ ἅγιοι dicuntur.) — 1 Petr. 3, 5. αἱ ἅγιαι γυναῖκες, velut Sara, i. e. venerabiles propter pietatem et accepta divina beneficia. 2 Tim. 1, 9. κλῆσις ἁγία, invitatio cui, quippe divinae, reverentia debetur. Luc. 1, 72. διαθήκη (1 Macc. 1, 63. Dan. 11, 28. 30.) Rom. 1, 2. γραφαί. — 2 Petr. 1, 18. mons dicitur ἅγιος, sacer, ob ea, quae Matth. 17, 1. narrantur. — Act. 7, 33. γῆ ἁγία, solum, cui reverentia ob numinis praesentiam debetur. (Exod. 3, 5.) — Apoc. 20, 6. μακάριος καὶ ἅγιος beatus et venerandus est ille etc. — 2 Petr. 2, 21. ἁγία ἐντολή, Iud. v. 20. ἁγιωτάτη πίστις, doctrina divina veneranda. (2 Macc. 5, 15. τὸ πάσης τῆς γῆς ἁγιώτατον ἱερόν.) — Neque aliter intelligere velim, quod Christus dicitur τὸ γενόμενον ἅγιον, natura veneranda, Luc. 1, 35. et ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ, venerandus ille Dei interpres, Marc. 1, 24. Luc. 4, 34. Act. 4, 27. 1 Io. 2, 20. Apoc. 3, 7. (coll. Ps. 106, 16.). — 2) *Deo sacer, Deo dicatus*, diciturque de omnibus, quae a communi usu separantur, et Deo, cultuique eius sacrantur, ideoque numinis curam caerimoniamque afferunt. — ἅγιος τῷ θεῷ, Luc. 2, 23. (1 Reg. 8, 13. Ies. 58, 13. Num. 6, 8. Neh. 8, 11.) — a) de *locis*: τόπος ἅγιος, locus Deo sacer, templum, Matth. 24, 15. Act. 6, 13. 21, 28. (Levit. 10, 14. Ez. 42, 13.) — ναός, 1 Cor. 3, 17. (Xenoph. H. G. 3, 2. 19. Ἀρτέμιδος ἱερὸν μάλα ἅγιον) — ἁγία πόλις, urbs Deo sacra, ubi Deo sacra fiunt, Matth. 4, 5. Apoc. 11, 2. 21, 2. 10. 22, 19. (Neh. 11, 1. Ies. 66, 20. Dan. 9, 24.) — res, quae in templo sunt, vel Deo sacrantur, Hebr. 9, 2. Rom. 11, 16. (Num. 14, 15. 3 Esdr. 5, 40. Neh. 10, 39.) — Hinc τὸ ἅγιον *templum, sanctuarium*, (Ioseph. ant. 3, 6. 4. ὁ μὲν πᾶς νέως ἅγιον ἐκαλεῖτο) Hebr. 9, 1. 25. 13, 11. — *sanctuarium coeleste*, Hebr. 9, 12. 24. 10, 19. (Putabant enim Iudaei, templi Hierosolymitani et sacrorum πρωτότυπον esse in coelo. cf. Sap. 5, 5. 10, 10. Test. XII. patriarch. Fabric. Cod. Pseudep. Vol. I, p. 550 sq. et vid. Ναός. — LXX τὸ ἅγιον a. τὰ ἅγια pro מִקְדָּשׁ, Levit. 19, 30.

Ez. 47, 13.) — τὰ ἅγια ἁγίων, *sanctum sanctorum*, Hebr. 9, 3. (Levit. 17, 33. Exod. 26, 33. 34. Plura vid. in Ἱερόν.) — τὰ ἅγια, *sacra* ipsa, quae sacerdotes in templo faciebant, Hebr. 8, 2. 9, 8. — b) De hominibus ἅγιος est: *qui sese Deo dicavit, Dei cultor pius et religiosus*, Matth. 27, 53. Rom. 8, 27. (Prov. 9, 10.) — Sic in N. T. Christiani, ut olim Israëlitae (Num. 16, 3. Deut. 7, 6. Ies. 4, 3.) in quorum locum successerint (Dan. 7, 18 sqq. Ies. 4, 3. Rom. 11, 16.), dicuntur vel simpliciter οἱ ἅγιοι, Act. 9, 32. 41. 26, 10. Rom. 1, 7. 12, 13. 2 Thess. 1, 10. Hebr. 3, 1. Apoc. 8, 4. 11, 18. [15, 37.] 20, 9. et saepius, vel οἱ ἅγιοι θεοῦ, Act. 9, 13. Col. 1, 26. vel ἱεράτευμα et ἔθνος ἅγιον, 1 Petr. 2, 5. 9., vel ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιος, 1 Cor. 3, 17. Eph. 2, 21. — Eph. 2, 19. συμπολῖται τῶν ἁγίων, i. e. cultorum veri Dei. — φίλημα ἅγιον, osculum sacrum, i. e. inter sacra datum, Rom. 16, 20. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Thess. 5, 26. — ἅγιοι ἐν φωτί, veri Dei cultores in coelis, Col. 1, 12. — 1 Cor. 7, 14. liberi christianorum ἅγιοι dicuntur, quippe qui coetui sacro propter parentes adnumerantur, et ad eum adducuntur. — Quum, quae Deo sacrabantur, ea pura et immaculata esse debebant et ritu solemni purgabantur, est 3) *purus*, propr. a sordibus, Rom. 12, 1. θυσία ἁγ. — Matth. 7, 6. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί. (Non prorsus improbanda est quorundam coniectura, qua, interpretem Matthaei graecum קְדָשָׁא *inaure, monile*, male legisse קֻדְשָׁא sacrum, suspicantur.) — *purus* a sordibus scelerum, *sanctus*; Rom. 7, 12. ὁ νόμος ἅγιος καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία i. e. praecepta Dei sua natura sunt sancta, et morum integritatem efficientia. 1 Cor. 7, 3. 4. Eph. 1, 4. 5, 3. 27. Col. 1, 22. 1 Petr. 1, 15 sq. 2 Petr. 3, 11. Apoc. 22, 11.

Ἁγιότης, τητος, ἡ, *sanctitas, sanctimonia*; Hebr. 12, 10. (2 Macc. 15, 2.) **.

Ἁγιωσύνη, ης, ἡ, (pro vulgari ἁγιοσύνη, ab ἅγιος) 1) ea alicuius natura, qua venerandus, colendus est: *sanctitas, maiestas*; (de Dei maiestate, Ps. 96, 6. 97, 13. et 145, 6.) Rom. 1, 4. πνεῦμα ἁγιωσύνης, spiritus cui ἁγιωσ. utique competit, non quidem id ipsum quod πνεῦμα ἅγιον (*Wineri* Gramm. p. 92.), sed gravius et ἐμφατικῶς: *summe venerandus*. Similiter Ioseph. ant. 6, 8. 1. διδόναι ἀσφαλείας ὁδόν, iter ab *omni* parte securum. — 2) *sanctimonia, morum puritas*; 2 Cor. 7, 1. 1 Thess. 3, 13. **.

Ἀγκάλη, ης, ἡ, *sinus brachii, ulna*. Semel Luc. 2, 28. coll. Marc. 9, 36. (Prov. 5, 20. 2 Macc. 13, 20.)

Ἄγκιστρον, ου, τό, *hamus piscatorius*. Semel Matth. 17, 27. (Ezech. 32, 3. Ies. 19, 8. Hab. 1, 15.)

Ἄγκυρα, ας, ἡ, 1) *ancora*. Cum verbis ῥίπτειν, iacere Act. 27, 29. — ἐκτείνειν, demittere, ib. vers. 30. — περιαίρειν, solvere, ib. vers. 40. — vel αἴρειν simpliciter Act. 27, 13. ubi subaud. ἀγκύρας. — 2) metaphorice *quodvis salutis fulcrum et*

praesidium, Hebr. 6, 19. (Eandem metaphoram habes apud Eurip. Hecub. v. 29.) *.

Ἄγναφος, ου, ὁ, ἡ, (quidam codd. ἄκναφος, ex ἀ priv. et γνάφω, fullonum more purgo) 1) *fullonem nondum expertus, a fullone non purgatus.* — 2) sordes non habens, *recens;* Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. i. q. καινός, quod legitur in loco parall. Luc. 5, 36. *.

Ἁγνεία, ας, ἡ, (ab ἁγνός) 1) purgatio, lustratio; 2 Chron. 30, 19. 3 Esdr. 9, 20. in codd. quibusdam. (Num. 6, 3. 21. de Nasireatu; 1 Macc. 14, 36. de loco lustrato.) — 2) *puritas;* (apud Ioseph. de puritate ex praeceptis legis Mos. sive de levitica puritate: ant. 3, 5. 1. ἁγνεύοντες τήν τε ἄλλην ἁγνείαν, καὶ ἀπὸ συνουσίας τῆς γυναικῶν ἡμέρας τρεῖς. ib. 3, 7. 1. et 8, 3. 9. de bell. 5, 5. 2. — Praecipue: *castitas*, abstinentia a re venerea; sic bis in N. T. 1 Tim. 4, 12. 5, 1. νεωτέρας, ὡς ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. (De castitate, Act. Thom. §. 48. Clem. Alex. Strom. IV, 25.) **.

Ἁγνίζω, f. ίσω, (ab ἁγνός) — LXX ἁγνίζω et ἀφαγνίζω pro חִטֵּא lustravit, טִהַר s. הִטַּהַר, קִדֵּשׁ, — purifico, lustro, sordes removeo, diciturque de lustratione rerum sacrarum, facta vel sacrificiorum (Ioseph. ant. 2, 14. 6. ib. 3, 8. 3.) vel aliarum caerimoniarum ope (Ioseph. ant. 1, 21. 2. 9, 13. 3.) Exod. 19, 10. Ios. 7, 13. 2 Chron. 29, 16—18. — Metaphor. *animum purgo* a sordibus cupiditatum, Iac. 4, 8. ἁγνίσατε καρδίας. 1 Pet. 1, 22. 1 Io. 3, 3. ἁγνίζει ἑαυτόν. — Ἁγνίζομαι, med. et ἥγνισμαι, ἡγνίσθην, signific. media: *me purgo;* de puritate levitica, Num. 8, 21. 31, 23. 19, 12. 13. — Nominatim: *castimoniam ago, votum castimoniae suscipio.* Etenim religioni erat Iudaeis, nonnunquam, inprimis ante festum paschatos, abstinere a cibis delicatioribus, ornatu corporis, concubitu, usu vini, lavare autem vestes, et precationes facere, quod Io. 11, 55. est ἁγνίζειν ἑαυτόν, cf. *Lightfoot.* Hor. hebr. et talmud. p. 1078. Aliquando etiam eiusmodi castimoniae voto solemni sese adstringebant, dicebanturque qui hoc facerent Nasirei; de qua re vid. Numer. 6, 1 sqq. Act. 21, 24. ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, castimoniam age cum illis. ib. v. 26. Act. 24, 18. ἡγνισμένον votum castimoniae exsolventem. *.

Ἁγνισμός, οῦ, ὁ, (ab ἁγνίζω) lustratio, Num. 8, 7. 8. — *castimonia* voto suscepta, de qua vid. ἁγνίζω. Semel Act. 21, 26. (Num. 6, 5. Amos. 2, 11.)

Ἀγνοέω, ῶ, f. ήσω, (ἀ priv. et νοέω) 1) *nescio, non intelligo*, et quidem a) universe et de eo, qui ignorat, et de eo, qui mente non capit, Rom. 2, 4. 6, 3. 7, 1. 1 Tim. 1, 13. (Sap. 14, 18. 15, 11. Levit. 5, 18.) — οὐ θέλω ἡμᾶς ἀγνοεῖν, bene scitote, Rom. 1, 13. 11, 25. 10, 1. 1 Cor. 12, 1. 2 Cor. 1, 8. — οὐκ ἀγνοεῖν, *optime scire*, 2 Cor. 2, 11. 2 Thess. 4, 13. (Sap. 12, 10. 18, 19. Ioseph. ant. 6, 12. 4. οὐ γὰρ ἀγνοῶ

τοὺς ὅρκους. ib. 7, 9. 6. 9, 13. 1.) — nominatim b) *ignoro;* passiv. ἀγνοούμενος τῷ προςώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις, ignotus, non visus, Gal. 1, 22. (Ioseph. ant. 1, 19. 3. οὐ γὰρ [dicebant] εἶναι τοιοῦτον ὥςτε ἀγνοεῖσθαι, non talem esse virum, ut ignotus civibus esse possit.) — c) *mente non capio, non cognosco, non intelligo,* cum accusat. rei, Marc. 9, 32. Luc. 9, 45. Rom. 10, 3. — d) *non agnosco* aliquem, *non talem habeo, qualis est,* cum accus. personae, Act. 13, 27. τοῦτον ἀγνοήσαντες. ib. 17, 23. passivum: ἀγνοούμενοι, 2 Cor. 6, 9. i. a. a quibusdam reprobatus quidem. (Sap. 5, 12. 7, 12.) — 2) ex ignorantia vel inconsiderantia *erro;* — a) *insipienter, temere ago;* 1 Cor. 14, 38. εἰ δέ τις ἀγοεῖ, ἀγνοείτω, i. e. si vero quis insipienter agere (praecepta mea spernere) velit, agat, sibi habeat. (Num. 12, 11. 2 Chron. 16, 8. 1 Sam. 26, 21. Sir. 5, 15.) — b) *pecco, delinquo;* Hebr. 5, 2. 2 Petr. 2, 12. ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλαςφημοῦντες, adversus quos delinquunt conviliis eos proscindentes. Evanuit enim hic in ἀγν. notio ignorandi, et sola spectatur notio delinquendi. (Hos. 4, 16. Levit. 4, 13. 2 Macc. 11, 32. — Sic ἄγνοιαι i. q. ἁμαρτίαι 3 Esdr. 8, 75. ubi in textu hebr. Esdr. 9, 6. est: אַשְׁמָה. Ezech. 40, 39.) *.

Ἀγνόημα, τος, τό, (ab ἀγνοέω) *ignorantia, error* ex ignorantia, sive imprudentia, (Gen. 43, 12.) — *peccatum,* aberratio a recto. Hoc sensu semel Hebr. 9, 7. cf. Sir. 23, 2. 1 Macc. 13, 39. Tob. 3, 3. Iudith. 5, 20. Ezech. 40, 39.

Ἄγνοια, ας, ἡ, 1) *ignorantia, inscitia,* Act. 3, 17. (Levit. 5, 18. 22, 14.) — 2) *peccatum,* Ezech. 40, 39. Gen. 26, 10. praecipue *ignorantia veri Dei; superstitio, idololatria,* Act. 17, 30. Eph. 4, 18. 1 Petr. 1, 14. cf. Sap. 14, 22. Act. Thom. §. 38. *.

Ἁγνός, ή, όν, 1) purus, sincerus, 2 Macc. 13, 18. — trop. *purus* sua natura, omnis vitii, labis, falsi expers; ita Deus 1 Io. 3, 3. eius σοφία Iac. 3, 17. (vid. Sap. 7, 22—30. Ps. 11, 7. 18, 10. 15, 27.) — Respectu morum: *purus a peccato, vitii expers,* Phil. 4, 8. 1 Tim. 5, 22. 2 Cor. 7, 11. (Prov. 10, 9. coll. 19, 13.) — 2) *castus,* libidine venerea non pollutus, Tit. 2, 5. 2 Cor. 11, 2. 1 Pet. 3, 2. (Ἁγνοί, qui a concubitu abstinent, in Act. Thom. §. 12. et §. 49. Vid. etiam Ἁγνεία.) *.

Ἁγνότης, τητος, ἡ, (ab ἁγνός) *puritas; vitae integritas.* Semel 2 Cor. 6, 6.

Ἁγνῶς, adv. *pure, sincero animo.* Legitur Philipp. 1, 17. (Hesiod. Ἔργ. v. 334.)

Ἀγνωσία, ίας, ἡ, (ab ἄγνως, ignarus quod ex ἀ priv. et γνῶναι) *ignorantia, inscitia,* deinde, ut alia verba ignorantiam significantia, transfertur ad *pravam,* ex ignorantia rei ortam, *agendi rationem.* Ita 1 Cor. 15, 34. ἀγνωσ. θεοῦ

contemtus Dei, 1 Petr. 2, 15. ἀγνωσ. criminationes ex inscitia ortae. (Sap. 13, 1. et LXX in Iob. 35, 16.) **.

Ἄγνωστος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ pr. et γνωστός) *ignotus, non cognitus.* (Sap. 11, 19. 18, 3. 2 Macc. 1, 19. 2, 7.) Semel Act. 17, 23. ἀγνώστῳ θεῷ, Deo alicui nobis non cognito. Puto, aram ἀγνώστοις θεοῖς, i. e. Diis aliarum gentium, Atheniensibus ignotis, inscriptam fuisse, vel ut peregrini in ista ara Diis suis sacra facerent, vel ut Athenienses ipsi, peregrinaturi, exterarum regionum Deos colerent et eorum favorem sibi conciliarent. (*Tertull.* adv. Marc. I, 9. „invenio plane *ignotis Deis* aras prostitutas; sed attica idololatria est. Item: *incertis Deis*, sed superstitio romana est.“

Ἀγορά, ᾶς, ἡ, (ab ἀγείρω, congrego, convoco multitudinem); locus quivis publicus, in urbibus et oppidis, ubi multitudo convenit vel congregatur; velut *platea*, Matth. 11, 16. 20, 3. 23, 7. Marc. 6, 56. 12, 38. Luc. 7, 32. 11, 43. 20, 46. (LXX pro חוּץ, שׁוּק Cohel. 12, 4. 5. Cant. 3, 1. 3 Esdr. 2, 18. Ioseph. ant. 5, 2. 8. de bell. 5, 12. 3.) — *forum*, ubi cives conveniebant, Act. 17, 17., iudicia habebantur, Act. 16, 19. et res venales (Ezech. 27, 12. 14. 16.), potissimum cibi prostabant, (forum frumentarium, Ioseph. ant. 2, 6. 1. et 2. — frumentum ipsum, Ioseph. ant. 14, 6. 2. de bell. 1, 26. 3.) Marc. 7, 4. ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίζωνται, οὐκ ἐσθίουσι, alii: cibos (in foro coëmtos) non comedunt (ἐσθίειν ἀπὸ Marc. 7, 28. Matth. 15, 27.), nisi prius loti fuerint, (vid. *Krebs.* obss. p. 87.) alii: ἀπὸ ἀγορᾶς intellige ἐλθόντες, (sive ut codices quidam habent ἐὰν ἔλθωσι, vid. *Griesb.*), de qua ellipsi vid. *Wineri* Gramm. p. 105. *Lamb. Bos.* ellips. graec. ed. *Schaefer.* p. 158. (Sir. 31, 25. βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ scl. ἐλθών.) *.

Ἀγοράζω, f. άσω, (ab ἀγορά) 1) in foro versor; — emendi causa; — igitur 2) *emo*, sequente genitivo pretii, Marc. 6, 37. (Sir. 20, 12.), vel ἐκ cum genit. pretii, Matth. 27, 7. (Epist. Ier. v. 21. ἐκ πάσης τιμῆς ἠγορασμένα), seq. ἐν cum dativo pretii, Apoc. 5, 9. (1 Chron. 21, 24. ἀγοράσω ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ) — παρά τινος, Apoc. 3, 18. (Nehem. 10, 31.) — Opponitur ἀγοράζειν τῷ πωλεῖν, Matth. 21, 12. Apoc. 13, 17. (1 Macc. 13, 49. Ies. 24, 2.) — Matth. 13, 44. 46. Io. 4, 8. et passim. — Ad homines si transfertur, est 3) *redimo pretio soluto*, diciturque in N. T. de Christo homines (sanguine suo) redimente e servitute peccati et mortis, 1 Cor. 6, 20. 7, 23. 2 Petr. 2, 1. Apoc. 5, 9. — Ex adiuncto: *seligo mihi* (evanescente notione emendi soluto pretio), *meum facio*, Apoc. 14, 3. οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς, selecti ex his rebus mundanis Deo, selecti Dei cultores. ib. v. 4. ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

Ἀγοραῖος, αίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀγορά) *forensis*, i. e. a) qui in foro versatur, velut mercator, — patronus cau-

sarum, — homines *ὀτιόσι*, desidiae causa vel novorum audiendorum gratia in foro versantes, latinor. *subbasilicanus*, *subrostranus*, nostrum: *Pflastertreter*, Act. 17, 5. (Xenoph. hist. gr. 6, 2. 12.) — b) quod ad forum pertinet; *αἱ ἀγοραῖοι* scl. *ἡμέραι*, dies *iudiciales*, *iudicia in foro;* Act. 19, 38. *ἀγοραῖοι ἄγονται*, dies (iudicii) dicuntur, s. conventus aguntur. (Ioseph. ant. 14, 10. 21. *ἄγοντι τὸν ἀγόραιον*. Vid. quae habet *Krebs*. in obss. p. 239 sqq. et *Lamb*. *Bos*. ellips. graec. ed. *Schaefer*. p. 178. Alii hic verterunt: patroni causarum adducantur, proconsules s. iudices adsint; i. e. iudicii legitima forma servetur. Vid. *Wolfii* curae ad Act. 39, 38.) Minus recte Grammatici (Ammonius, Suidas) distinxerunt inter *ἀγοραῖος* et *ἀγόραιος*, posteriusque, quod etiam Griesbachius Act. 19, 38. edidit, solum de iudiciis dici contendunt. Suidas: *προπαροξυτόνως δὲ ἀγόραιος, ἡ ἡμέρα, ἐν ᾗ ἡ ἀγορὰ τελεῖται*. Hesych. *ἀγοραίαν· δικαιολογίαν*. *.

Ἄγρα, *ας*, *ἡ*, *captura*, *venatio;* bis Luc. 5, 4. 9. de captura piscium. (Aesop. Fab. 17. Xenoph. Cyrop. 2, 4. 19.)

Ἀγράμματος, *ὁ*, *ἡ*, (ex *ἀ* privat. et *γράμμα*) *literarum rudis; indoctus*. Semel Act. 4, 13. ubi est literarum hebraicarum et sacrarum (doctrinae legisperitorum) cognitione non imbutus. cf. Io. 7, 15. (Xenoph. Mem. 4, 2. 20. Arrian. diss. epict. 2, 14. 15.)

Ἀγραυλέω, *ῶ*, (ab *ἄγραυλος* sub dio agens, v. c. pastor, Homer. Iliad. 18, 162., quod ex *ἀγρός* et *αὐλή*) *sub dio ago*, tum interdiu, tum noctu; *excubo*. Semel Luc. 2, 8. (Diodor. Sic. 16, 13. Hesiod. *Θεογν*. v. 26. *ποιμένες ἄγραυλοι*. Parthen. Erotic. c. 29. *βουκολῶν κατὰ τὸν Αἴτνην χείματός τε καὶ θέρους ἠγραύλει*.)

Ἀγρεύω, fut. *εύσω* (ab *ἄγρα*) 1) *capio feras*, *venor;* Iob. 10, 6. Prov. 5, 21. — 2) aliquem *insidiis* et *dolo circumvenio*, ut eum possim perdere. Marc. 12, 13. Vid. etiam *παγιδεύω* et Prov. 6, 25. 26.

Ἀγριέλαιος, *αίου*, *ἡ*, (ex *ἄγριος sylvestris* et *ἐλαία olea*) *oleaster*, *olea agrestis*, quae nullum fere fructum ferre solet, cui opponitur Rom. 11, 24. *καλλιέλαιος;* Rom. 11, 17. 24. ubi gentiles ecclesiae christianae inserti comparantur cum oleae agrestis surculo, *καλλιελαίῳ* inserto. (Theophrast. Hist. Plant. 2, 3. 4. Clemens Alex. Strom. 6, 15.) *.

Ἄγριος, *ία*, *ον*, (ab *ἀγρός*) 1) *agrestis*, *sylvestris;* — *μέλι ἄγριον*, mel sylvestre, i. e. vel ab apibus in sylvis paratum, (1 Sam. 14, 25.), vel ex arborum et virgultorum foliis promanans, quod concretum deinde colligitur. (Vid. Diod. Sic. 19, 94. Aelian. hist. anim. 5, 42.) Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. — 2) *ferus*, *saevus*, *efferatus*, instar ferarum; Iud. v. 13. *κύματα ἄγρια θαλάσσης*. (Sap. 14, 1. Ioseph. ant. 2, 10. 2. coll. 2 Macc. 11, 9. 14, 30. 4 Macc. 16, 3.) *.

᾿Αγρίππας, *α, ὁ, Agrippa.* Duo huius nominis regnarunt post Christum reguli Iudaeorum, alter, *maior* dictus, filius Aristobuli, Herodis Magni nepos, qui Act. 12, 1—21. (Ioseph. ant. 19, 17.) commemoratur quidem, ubi autem, quae de eius morte habentur, confusa videntur cum narratione de morte Herodis M. cf. Ioseph. ant. 17, 6. 5. et lib. 17, 8. — alter, *minor* appellatus, sive *Herodes Agrippa*, filius maioris et Herodis M. abnepos, ultimus Iudaeorum rex, qui commemoratur Act. 25, 13. 22. 26. 26, 1. 7. 19. 27. 28. 32.

᾿Αγρός, *οῦ, ὁ,* Hebraeor. שָׂדֶה Latinor. *ager*, 1) *ager*, qui arando colitur, Matth. 13, 24. 27. 31. 36. 37. — 2) *campus*, rus, agrum et prata continens Matth. 6, 28. 30. 13, 44. Luc. 12, 28. 14, 18. 15, 15. — *campus apertus*, si domicilio opponitur Matth. 24, 18. Luc. 15, 25. 17, 7. 23, 26. — *agrorum complexus*, si fundum vel *villam* constituunt, Matth. 19, 29. Marc. 10, 29. 30. Act. 4, 37. (ubi *Vulg.* villa). — 3) *agri*, si urbi opponuntur, *vicus*, s. *pagus* in medio campo situs, ut שָׂדֶה Deut. 28, 3. Marc. 5, 14. 6, 36. 56. 16, 12.

᾿Αγρυπνέω, *ῶ*, fut. ήσω, (ab ἄγρυπνος, qui sine somno est, vigil), 1) *vigilo.* — Inde 2) *invigilo*, apertis oculis *attendo*, vel *prospicio;* Marc. 13, 33. Luc. 21, 36. — *assiduam rei gero curam*, sequente εἰς Eph. 6, 18. seq. ὑπέρ Hebr. 3, 17. (Sap. 6, 15. 3 Esdr. 8, 59. Esdr. 8, 28. Sir. 30, 16.) *.

᾿Αγρυπνία, *ίας, ἡ,* (ab eod.) 1) *insomnia*, *vigiliae.* 2 Macc. 2, 26. — 2) metonymice: ἀγρυπνίαι, *cura assidua* s. *anxia.* 2 Cor. 6, 5. 11, 27. Sir. 38, 26—30. 42, 10. *.

῎Αγω, fut. ἄξω (Act. 22, 5. 1 Thess. 4, 14. et saepius apud LXX, velut Exod. 22, 13. Num. 5, 15. et passim, pro quo profani frequentius ἄξομαι) aor. 2. act. ἤγαγον, cum reduplicatione attica; imperf. pass. ἠγόμην, aor. 1. pass. ἤχθην, fut. 1. pass. ἀχθήσομαι — LXX praecipue pro hebr. הֵבִיא et הוֹלִיךְ — 1) *duco*, a) propr. — ἄγω ἔξω, *educo*, *foras duco*, Io. 19, 4. 13. — seq. ἕως Luc. 4, 29. Act. 17, 15. (Mich. 1, 15.) — seq. ἐπί cum accusativo vel loci vel personae: *duco ad*, *adduco*, Matth. 10, 18. Luc. 21, 12. 23, 1. Act. 17, 19. 18, 12. (Exod. 22, 13. Ier. 25, 9. Ezech. 43, 1.) ἐπὶ σφαγήν, Act. 8, 32. (Prov. 7, 22. Ies. 53, 7.) — ἄγ. ὧδε, Luc. 19, 27. (Iudic. 18, 3.) — πρός τινα, *adduco ad aliquem*, Luc. 4, 40. 18, 40. 19, 35. Io. 1, 43. 8, 3. 9, 13. Act. 9, 27. 23, 18. (Gen. 2, 19. 22.) — sequente dativo personae Matth. 21, 2. ἀγάγετέ μοι. (1 Macc. 7, 2.) — Saepius simpliciter positum ἄγειν est: *adducere*, Matth. 21, 7. Marc. 11, 2. 7. Io. 7, 45. 10, 16. Act. 5, 21. 26. 19, 37. 20, 12. 25, 6. 23. — *mecum duco*, Act. 21, 16. ἄγοντες παρ᾿ ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνι, per attractionem (*Winer.* Gramm. p. 67 sq.) pro Μνάσωνα, nobiscum adducentes Mnasonem. (Sic Ioseph. ant. 10, 9. 6. ἀπῆρεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἄγων καὶ τὸν ᾿Ιερεμίαν.) 1 Thess. 4, 14. ἄξει σὺν αὐτῷ scl. in

coelum. 2 Tim. 4, 11. ἄγε μετὰ σεαυτοῦ — *deduco*, vel simpliciter, Luc. 23, 32. ἤγοντο ἀναιρεθῆναι. Marc. 13, 11. Luc. 22, 54. — vel seq. εἰς, duco in locum, Luc. 4, 1. 9. 10, 34. Io. 18, 28. Act. 6, 12. 9, 2. 11, 25. 21, 34. 22, 5. ἄξων ut deducerem (participium enim futuri haud raro indicat vel mandatum vel consilium, ut Ioseph. ant. 2, 15. 3. ἐπανάξοντες. ib. 2, 14. 6. ὡς ἐξελευσάμενοι. ib. 9, 6. 1. ἰαθησόμενος.) Act. [22, 24.] 23, 10. 31. Act. 17, 5. εἰς τὸν δῆμον (Eccles. 11, 9. εἰς κρίσιν). Hebr. 2, 10. εἰς δόξαν. (Ioseph. ant. 2, 7. 3. εἰς ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν ἤγαγον τοῦτον.) — b) metaph. *duco*, *ago*, *impello*, *incito*; Rom. 2, 4. εἰς μετάνοιαν. (Prov. 18, 6. χείλη ἄφρονος ἄγουσιν αὐτὸν εἰς κακά. Polyb. 5, 15. εἰς μετάνριαν ἄξειν τὸν βασιλέα.) 1 Cor. 12, 2. ὡς ἂν ἤγεσθε, prout ducebamini scl. a parentibus et magistris ad idololatriam; metaphora ducta, ut videtur, a pastoribus (Exod. 3, 1. Ies. 11, 6.). — ἄγεσθαι πνεύματι θεοῦ, Rom. 8, 14. Gal. 5, 18. — ἐπιθυμίαις, 2 Tim. 3, 6. (Demosth. 1491. 2. Philo de vita contempl. p. 892. ὑπὸ σοφίας ἀχθείς. id. de exsecr. p. 936. τοὺς ταῖς πολυθέοις δόξαις ὑπαχθέντας.) — 2) *ago*, (Exod. 14, 25. 2 Sam. 6, 4.). — De tempore: ἄγει (vel impersonaliter, vel subaudiendum ὁ χρόνος vid. *Lamb. Bos.* ellips. gr. ed. *Schaef.* p. 543.) *est*, *agitur*; Luc. 24, 21. τρίτην ἡμέραν ἄγει. — de diebus festis: *ago*, *celebro*, Matth. 14, 6. γενεσίων ἀγομένων. Act. 19, 38. (vid. Ἀγοραῖος.) (Esdr. 9, 18. ἦγον ἡμέραν ἀναπαύσεως; in textu hebr. עָשָׂה, ib. v. 19—22. 1 Macc. 7, 48 sq. 2 Macc. 2, 16. 10, 8. Ioseph. ant. 4, 5. 1. πένθος ἄγειν.) — 3) Ἄγωμεν, intellige ἡμᾶς αὐτούς. i. e. *eamus*, *proficiscamur*, Matth. 26, 46. Marc. 14, 42. Io. 11, 16. — ἄγ. ἐντεῦθεν, Io. 14, 31. — ἄγωμεν εἰς, Marc. 1, 38. Io. 11, 7. — πρός τινα Io. 11, 15. (Vid. *Winer.* Gramm. p. 107. Homer. Iliad. 6, 252. Arrian. diss. epict. III, 22. ἄγωμεν ἐπὶ τὸν ἀνθύπατον.) — 4) ex usu hebr. הֵבִיא, *produco*, *oriri facio*, *excito*, Act. 13, 23. ὁ θεὸς ἤγαγε (vulg. ἤγειρε e glossemate) τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν. (Dan. 9, 24. ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον. Zach. 3, 8. ἐγὼ ἄγω τὸν δοῦλόν μου ἀνατολήν. Ies. 46, 11.) *.

Ἀγωγή, ῆς, ἡ, (ab ἄγω) ductus; metaphor. institutio, disciplina, (Aelian. Var. hist. 12, 43. Clem. Alex. Strom. 1, 26.) — huius effectus: *mores*, *vitae ratio et disciplina*. Semel 2 Tim. 3, 10. (Esth. 2, 21. 2 Macc. 4, 16. 11, 24. Ioseph. ant. 12, 1. 1. ἡ πάτριος ἀγωγὴ τῶν ἐθῶν. ib. 4, 10. 2. ἡ ἰουδαίων ἀγωγή. Polyb. 18, 1. 2.) Vid. etiam *Loesner.* obſerv. ad N. T. e Philone, p. 420 ſq.

Ἀγών, ῶνος, ὁ, (ab ἄγω) propr. locus concionis, apud Homerum θεῖος ἀγών locus concionis Deorum; locus certaminum publicorum, stadium; (Hesych. ἀγών· ὀξύτονον, στάδιον, ἄθροισμα, καὶ τόπος, ἔνθα ἀθροίζονται οἱ ἀγωνισταί. Thucyd. 5, 50.), 1) *stadium*, i. e. *cursus in stadio*, Hebr. 12, 2.

τρέχοντες τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, decurramus stadium nobis positum. Sensus: peragamus vitae laboris plenae cursum a Deo nobis praefinitum. (Vid. τρέχω. Chrysost. homil. 85.: ἀγὼν ἐστι καὶ πάλη ὁ παρὼν βίος καὶ τοὺς ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ τῆς ἀρετῆς ἅπαξ εἰςελθόντας προςήκει πάντα ἐγκρατεύεσθαι. Similiter Sap. 4, 2. ἀγὼν de vita in sapientiae et virtutis laboribus consumta.) — 2) *certamen* (Sap. 10, 12.), *pugna* (in bello, certamen belli, saepissime apud Iosephum et 2 Macc. 4, 18. 10, 28. 15, 18.) Phil. 1, 30. τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες, nimirum cum adversariis verae doctrinae. — Ex adiuncto: *labor* in peragenda aliqua re, soletque Paulus hoc vocabulum, ut alia e certaminibus Graecorum repetita, ad suos labores in tradenda doctrina christiana transferre; Col. 2, 1. ἡλίκον ἀγ. ἔχω, quantos labores sustineam. 1 Thess. 2, 2. ἐν πολλῷ ἀγ. inter multos labores. 1 Tim. 6, 12. ἀγὼν τῆς πίστεως, labores evangelii causa sustinendos. 2 Tim. 4, 7. (les. 7, 13. ἀγῶνα παρέχειν, molestiam facessere. Arrian. diss. epictet. 3, 25. 2.) *.

Ἀγωνία, ίας, ἡ, (ab ἀγών) propr. certamen; — 2) *angor, trepidatio*, proprie eius, qui in certamen est descensurus; angor quivis ex instantibus gravibus malis. Semel Luc. 22, 44. (2 Macc. 3, 14. 16. 19. Ioseph. ant. 6, 6. 2. ἐν ἀγωνίᾳ δεινῇ καθεστήκεσαν. ib. 11, 8. 4. Philo de Fortitud. p. 739.)

Ἀγωνίζομαι, f. ιοῦμαι, (ab ἀγών) 1) *certamen ludorum ineo, certo*; 1 Cor. 9, 25. — 2) *decerto* cum adversario (Ioseph. ant. 4, 3. 1. περὶ τῆς ἱερωσύνης. 1 Macc. 7, 21.), *pugno* cum hoste, Io. 18, 36 seq. ἵνα μή. (2 Macc. 8, 16. 13, 14. 15, 26. Ioseph. ant. 5, 7. 4. μαλακῶς πρὸς τοὺς στρατιώτας ἀγωνίσαιτο.) — Ex adiuncto: *labores sustineo*, 1 Tim. 6, 12. ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα, fortiter perfer labores doctoris evangelii. 2 Tim. 4, 7. τὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι. (De qua loquendi ratione vid. *Winer*. Gramm. p. 167 sq. Sir. 4, 28. ἀγώνισαι περὶ τῆς ἀληθείας. Philo de legat. ad Cai. p. 1040.: μεταπεμφθέντες ἀγωνίσασθαι τὸν περὶ τῆς πολιτείας ἀγῶνα.) — 3) *omnibus viribus contendo, enixe studeo* s. *laboro*; Luc. 13, 24. ἀγωνίζεσθαι εἰςελθεῖν. Coloss. 1, 29. ἀγωνιζόμενος, omni quo possim studio. (Iustin. Mart. apolog. 2, p. 92.: οὐ γὰρ ἄλλο τι ἀγωνίζονται οἱ λεγόμενοι δαίμονες, ἢ ἀπάγειν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοῦ θεοῦ.) — Col. 4, 12. ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προςευχαῖς, ἵνα μή, i. e. enixe supplicans Deum pro vobis, ne etc. coll. Rom. 15, 30. (LXX pro chald. בָּל שׂוּם, *cor ponere*: Dan. 6, 14. ἠγωνίσατο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν, studiose cogitabat, quomodo illum educeret.)

Ἀδάμ, ὁ, *Adam*, hebr. אָדָם nom. propr. indecl. primi hominis, communis parentis generis humani. 1 Tim. 2, 13. cf. Gen. 1, 27 sqq. et Act. 17, 25. — Rom. 5, 14. 1 Cor. 15, 22. 1 Tim. 2, 13. 14. Iud. vers. 14. — Iesus 1 Cor. 15, 45—47.

appellatur ὁ δεύτερος Ἀδάμ tanquam restitutor salutis per Adamum olim amissae. Rabbini Messiam appellabant אָדָם הָאַחֲרוֹן.

Ἀδάπανος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex ἀ priv. et δαπανάω), *sine sumtu, gratuitus*. 1 Cor. 9, 18. εὐαγγ. ἀδάπ. doctrina gratis tradita. (Diod. Sic. 1, 80.) *.

Ἀδδί, Nom. propr. indecl. viri ex maioribus Christi, de quo caeterum nil constat. Luc. 3, 28.

Ἀδελφή, ῆς, ἡ, foemininum ab ἀδελφός, 1) *soror*, Matth. 19, 29. Luc. 10, 39. 14, 26. Io. 11, 1. 3. 5. 28. 19, 25. — Disputatum est, utrum ἀδελφαί Iesu, quae Matth. 13, 56. et Marc. 6, 3. commemorantur, sint sorores uterinae, an comprivignae, an cognatae, *consanguineae* simpliciter. Hebr. אָחוֹת dicitur quidem de cognatis, v. c. Gen. 24, 59. 12, 13. 19. 26, 7. 9. sed praefero hic notionem sororis germanae. Vid. ἀδελφός. — 2) *tanquam soror cara et amata*, Matth. 12, 50. Rom. 16, 1. 1 Tim. 5, 2. ita אָחוֹת Prov. 7, 4. Iob. 17, 14. — *christiana*, ut ἀδελφός christianus, quum christiani tenerrimo amore esse debeant iuncti; 1 Cor. 7, 15. 9, 5. Iac. 2, 15. 2 Io. 13.

Ἀδελφός, οῦ, ὁ, (ex δελφύς, uterus, et ἀ copulativo) hebr. אָח, 1) *frater*, propr. ex eadem matre natus, *uterinus*, sed etiam a communi patre et matre (*germanus*), vel etiam ab eodem patre genitus, (*comprivignus*); Matth. 1, 2. 4, 18. et saepissime. — Nonnunquam, ut hebr. אָח, et υἱός, omittitur, Luc. 6, 16. Act. 1, 13. — 2) a communi parente oriundus, vel a propiore, ubi est *consanguineus*, *cognatus*, vel a remotiore eoque primo gentis conditore, ubi est *popularis*, *civis*. — Utrum ἀδελφοί Iesu, qui Matth. 12, 46. 13, 55. 28, 10. Io. 7, 3. Act. 1, 14. Gal. 1, 19. et, ut videtur, Io. 20, 17. commemorantur, intelligendi sint consanguinei (אָח Gen. 24, 27. Levit. 25, 48. Deut. 2, 4. 8. Tob. 3, 7.), an vero fratres uterini, disputatum est. Posterior sententia verosimilior videtur. Vid. Matth. 1, 20. 25. 13, 55. Io. 2, 12. et cf. Ἰούδας. — Sensu latiori, quo vix apud profanos legitur, sed saepius apud nostros, hebraicam dicendi rationem secutos, est: *civis*, *popularis*, *Volksgenosse*, (ut אָח Deut. 15, 2. 3. Iob. 22, 30.) Act. 2, 29. 3, 17. 22. 7, 2. 23. 25. 26. 37. et passim. (4 Macc. 8, 18. ἄνδρες ἀδελφοί, Landsleute!) Quanquam vero ἀδελφός; ubi sermo est de aliis gentis nostrae hominibus, fere nihil est nisi *alter*, i. q. πλησίον, tamen non de quovis altero, sed de eo, qui est e gente nostra, quem igitur, quoad communem patrem, fratrem habere debemus, dictum legitur. Matth. 5, 22—24. 7, 3—5. 18, 15. 21. 35. Luc. 6, 41 sq. 17, 3. et saepius. — 3) qui nobis instar fratris est amandus, *amicus coniunctissimus*, Matth. 5, 47. 12, 50. 25, 40. Marc. 3, 35. 2 Thess. 3, 15. Hebr. 2, 11. 12. 17. et passim. Inprimis *Chri-*

stiani invicem dicuntur ἀδελφοί, *socii*, videlicet fide, salutis spe et amoris vinculo coniunctissimi, 1 Tim. 6, 2. ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, quoniam Christiani sunt. Vid. Matth. 5, 20. Rom. 8, 29. Act. 6, 3. 9, 30. 10, 23. 1 Cor. 5, 11. Eph. 6, 23. Phil. 1, 14. Apoc. 1, 9. 12, 10. et saepius. Familiaris etiam est haec dicendi ratio patribus eccl. graecis. Vid. *Suiceri* thesaur. eccles. s. h. v. — *Socius* officii, dignitatis, *collega*, Matth. 23, 8. 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. 2, 12. Eph. 6, 21. Col. 1, 1. Apoc. 6, 11. ubi ἀδελφοί et σύνδουλοι coniunguntur. coll. cap. 19, 10. 22, 9. (אַחִים Esdr. 3, 2. 2 Sam. 15, 20. 1 Reg. 13, 10.)

Ἀδελφότης, τητος, ἡ, ab ἀδελφός, *fraternitas*, ut nostrum *Brüderschaft*, de necessitudine sociorum, 1 Macc. 12, 10. 17. 4 Macc. 9, 23. 10, 3. — *Christianorum coetus*, fidei socii; 1 Petr. 2, 17. 5, 9. (Similiter scriptores ecclesiast. vid. *Suicer.* thesaur. s. h. v. Cyprian. epist. 24.: *fraternitatem salutate.* Ioseph. ant. 4, 4. 3. πενία pro *pauperes.*) *.

Ἄδηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et δῆλος) *non manifestus*, partim quia obtegitur, unde *occultus, tectus*, Luc. 11, 44. coll. LXX ad Ps. 51, 7. partim quia distingui ab aliis rebus non potest, et in se est obscurus; ita *non distinctus, incertus*, 1 Cor. 14, 8. (2 Macc. 7, 34. 3 Macc. 1, 17. Ioseph. ant. 1, 18. 5.)

Ἀδηλότης, τητος, ἡ, *obscuritas, incertum* (cf. ἄδηλος). Semel 1 Tim. 6, 17. πλοῦτος ἀδηλότητος, i. e. πλοῦτος utique ἄδηλος, incertus, cui neutiquam fidendum est.

Ἀδήλως, (ab eod.) adv. non manifeste, obscure; *incertum.* Semel 1 Cor. 9, 26. οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως, non curro quasi nescius s. incertus quo tendam, pro οὐκ εἰς ἄδηλον (ut legitur Plat. Symp. p. 1180. Vid. *Elsneri* obss. sacr. T. II. p. 104.)

Ἀδημονέω, ῶ, fut. ήσω, (ἄδος, *taedium*) *gravissima angor, valde perturbor animo;* Matth. 26, 37. Marc. 14, 33. Phil. 2, 26. Symmach. Ps. 61, 3. pro hebr. בְּשׁוּטָף, ἐν τῷ ἀδημονεῖν, et Ps. 116, 11. בְּחָפְזִי ἀδημονῶν. (Aquila Iob. 18, 20. pro נָשַׁמּוּ. Plutarch. Timol. 5. Aelian. V. H. 13, 3.) *.

Ἅιδης, ου, ὁ, (contract. ex ἀϊδής, ex ἰδεῖν et ἀ priv.) propr. in tenebris versans; Deus inferus, Pluto; *orcus, inferna.* Sic apud profanos. LXX usi sunt hoc vocabulo in vertendo hebr. שְׁאוֹל, cuius significationem nostri scriptores sequuntur. Est igitur: 1) *orcus, inferna*, i. e. locus subterraneus, tenebricosus et tristis in infimis locis terrae positus, in quem animae post mortem omnes descendere, ibique inclusae teneri putabantur, quem vero seriores Iudaei in paradisum et gehennam (vid. Luc. 16, 23.) diviserant. Luc. 16, 23. Act. 2, 27. 31. εἰς ᾅδου intellige δόμον s. τόπον, ut legitur Homer. Iliad. 15, 251. Odyss. 11, 149. Vid. *Lamb. Bos.* ellips. graec. p. 113 sq. ed. *Schaefer.* (Herodot. 1, 133. ἐν τοῦ [οἴκῳ] ἄν

ἐόντες βουλεύωνται. cf. *Viger.* de idiotism. ling. gr. p. 47. ed. *Herm.*) 1 Cor. 15, 55. Apoc. 20, 13. 14. (Vid. e V. T. Gen. 15, 15. 25, 8. Deut. 32, 50. Iob. 3, 14. 14, 7—14. Ies. 14. ib. c. 38, 18. Cohel. 3, 19—22. Sir. 14, 16.) — Coelum et hades tanquam extrema sibi opponuntur, (Ezech. 31, 16. 18. Amos. 9, 2. Sir. 51, 7.) Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. ἕως ᾅδου καταβ. ad infima descendere; sensus: penitus dirui. — πύλαι ᾅδου Matth. 16, 18. cf. *Πύλη.* κλεῖς τοῦ ᾅδου Apoc. 1, 18. vid. *Κλεῖς.* — 2) *dominus inferorum* (Iob. 38, 17. πυλωροὶ ᾅδου), diabolus, Apoc. 6, 8. (vid. Sap. 1, 14. 16. 2, 24. 1 Cor. 15, 55. In evangelio Nicodemi Diabolus describitur princeps orci, ᾅδης vero custos animarum. Vid. *Birch.* auctarium cod. apocr. N. T. (Hafn. 1804.) p. 106 sqq. *.

Ἀδιάκριτος, ίτου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ privat. et διακρίνω) indiscretus, non discernendus, Symmach. Gen. 1, 2. pro בֹּהוּ, non dispositum, non separatum; idem Prov. 25, 1. Sic etiam apud profanos. In N. T. semel Iac. 3, 17. σοφία ἀδιάκριτός ἐστι, ubi plurimi interpretes, quoniam διακρίν. est etiam rixari, significatione activa vertunt: a rixa alienus; *Schulthess.* (comm. in epist. Iac.): „nullum personarum discrimen faciens.“ Cum vero nusquam legatur active, maluerim explicare: cui nihil ambigui vel dubii inest, *sincerus, fidus.* (Ignat. epist. ad Ephes. §. 3. καὶ γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ ἀδιάκριτον ἡμῶν ζῆν.)

Ἀδιάλειπτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et διαλείπω) *non cessans, perpetuus.* Bis Rom. 9, 2. 2 Tim. 1, 3. (Clemens. Alex. Strom. 7, 1. ἀδιάλειπτὸς ἀγάπη.)

Ἀδιαλείπτως, *sine intermissione;* hyperbolice pro: *assidue:* Rom. 1, 9. 1 Thess. 1, 3. 2, 13. 5, 17. — 1 Macc. 12, 11. 3 Macc. 6, 33. 2 Macc. 3, 26. 15, 7. Ioseph. bell. 3, 7. 23. *.

Ἀδιαφθορία, ίας, ἡ, (ex ἀ priv. et διαφθείρω) τό incorruptum esse, *integritas.* Semel Tit. 2, 7. ubi est doctrinae *sanitas* et *sinceritas*, i. q. in aliis locis Paulinis διδασκαλία ὑγιαίνουσα, ὑγιαίνοντες λόγοι. Vid. ὑγιαίνω. — Lectio quorundam codd., qui ἀφθορίαν habent, non est spernenda.

Ἀδικέω, ῶ, fut. ήσω, (ab ἄδικος) 1) iniuste ago, — a) respectu legis: *leges violo, crimen committo*, Act. 25, 10. 11. 2 Cor. 7, 12. Coloss. 3, 25. Apoc. 22, 11. LXX hebr. חָטָא Ier. 37, 17. מָעַל 2 Chron. 26, 16. Ez. 17, 10. — b) respectu aliorum: *iniuria alium afficio*, Matth. 20, 13. Act. 7, 26. 27. 1 Cor. 6, 8. 2 Cor. 7, 2. Gal. 4, 12. Phil. 18. Ἀδικέομαι, *iniuria afficior*, Act. 7, 24. et in medio: *iniuria affici patior*, 1 Cor. 6, 7. (Xenoph. anab. 5, 4. 6.) — Metonymice: 2) *laedo, noceo, vim infero*, Luc. 10, 19. Apoc. 2, 11. 6, 6. 7, 2. 3. 9, 4. 10. 19. 11, 5. (LXX hebr. יָגָה Ies. 51. 23. נכה Ies. 10, 20. et עָשַׁק Levit. 6, 2. ἀδικεῖν (דִּכָּא) τὸν

λαὸν, Ies. 3, 14. Plutarch. Sympos. 4, 2. οὐκ αὐτὸν ἠδίκησεν, de fulmine.) *.

Ἀδίκημα, τος, τό, (ab ἀδικέω) *iniuste factum, crimen, scelus.* Act. 18, 14. 24, 20. Apoc. 18, 5. (In vers. Alex. hebr. חָמָס 2 Sam. 22, 49. עָוֹן Ies. 59, 12. Ioseph, ant. 3, 15. 3. ib. 5, 7. 1.) *.

Ἀδικία, ας, ἡ, (ab ἄδικος) — LXX potissimum pro עָוֹן, saepius etiam pro עָוֶל, חָמָס et passim pro רִשְׁעָה et שֶׁקֶר — 1) *iniustitia,* Luc. 18, 6. κριτὴς τῆς ἀδικίας, i. e. qualis describitur v. 2. Rom. 9, 14. Deut. 32, 4. — *iniuria illata,* 2 Cor. 12, 13. Ps. 7, 3. Mich. 3, 10. — Ex hebraica dicendi ratione, ubi צְדָקָה saepius de morum probitate dicitur, vi oppositionis ἀδικία 2) est: *improbitas, facta improba,* Luc. 13, 27. ἐργάται τῆς ἀδικίας improbi vita. Act. 1, 18. Rom. 1, 29. 3, 5. 6, 13. 2 Tim. 2, 19. 2 Petr. 2, 13. Hebr. 8, 12. 1 Io. 5, 17. Sic etiam 1 Io. 1, 9. ubi sensus est: Deus, qui ipse est δίκαιος, non solum peccata condonabit, sed etiam hominem δίκαιον i. e. probum reddet. (Gen. 6, 11. 13. Ps. 11, 5. Zeph. 3, 5. 1 Sam. 3, 13 sq. Zach. 3, 9.) — Nominatim ea improbitas, quae cernitur in contemtu veri Dei et legis ab eo datae, *contemtus (veri) Dei,* qui potissimum ei tribuitur, qui idolis adhaeret, spreto Deo eiusque lege, et in N. T. opponitur τῇ ἀληθείᾳ, pietati in verum Deum; Rom. 1, 18. τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατέχοντες, cultum veri Dei sua pertinacia, qua idololatriae adhaerent, impedientes. ib. 2, 8. 2 Thess. 2, 10. 12. 2 Petr. 2, 15. Vid. etiam Ἀλήθεια. (2 Sam. 7, 10. υἱὸς ἀδικίας gens cultui idolorum dedita. Ezech. 9, 9. Ier. 7, 9. ὀμνύετε ἐπ' ἀδίκῳ, per Deos fallaces, idola). Ἀδικία vero in his locis eatenus quoque potest dici de idololatria, quatenus Dii, qui coluntur, sunt commentitii neque aliquid veri in se habent. — Nostris enim script. ἀδικία nonnunquam est 3) *fraus, dolus;* Io. 7, 18. Luc. 16, 8. οἰκόνομος τῆς ἀδικίας, dispensator, qui fraude uti solebat. ib. 16, 9. μαμμ. τῆς ἀδικίας, opes per fraudem acquisitae. (Eurip. Helen. vers. 911. et Electr. v. 943. πλοῦτος ἄδικος. Sir. 34, 18. θυσιάζειν ἐξ ἀδίκου) ib. v. 11. Act. 8, 23. 1 Cor. 13, 6. (Hos. 12, 7. pro מִרְמָה fallacia. Ezech. 28, 18. διὰ τῶν ἀδικιῶν τῆς ἐμπορίας σου, per fraudes mercaturae tuae, hebr. עָוֶל. Deut. 9, 28. μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύρησεν ἄδικα, hebr. שֶׁקֶר. ib. 19, 16. Mich. 6, 10. coll. Iob. 13, 4. Ioseph. ant. 4, 6. 5. ubi Bileamus, sese excusaturus, quod Israëlitis non maledixisset, regi dicit: ἦν τέ μοι δι' εὐχῆς μηδὲν ἀδικῆσαί σου τὴν ἐπιθυμίαν, nolebam fallere desiderium tuum.) — Locum Iac. 3, 6. κόσμος τῆς ἀδικίας vid. in Κόσμος. *.

Ἄδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et δίκη) 1) *iniustus, iniuste agens erga alios,* Luc. 18, 11. Rom. 3, 5. Hebr. 6, 10. — 2) *improbus, peccator omnino,* quippe leges Dei nihili faciens, Matth. 5, 45. Act. 24, 15. 1 Cor. 6, 9.

1 Petr. 3, 18. et 2 Petr. 2, 9. ubi τοῖς ἀδίκοις opponuntur οἱ εὐσεβεῖς. LXX pro רָשָׁע, Exod. 23, 1. Iob. 16, 11. Ezech. 21, 3. Hinc, ut ἀδικία, quod vid., transfertur ad idololatriam, et ἄδικος dicitur *idolorum cultor*, quatenus Deum et legem eius spernit; 1 Cor. 6, 1. coll. vers. 6. — 3) *fraudator*, *fraude et dolo nocens*, Luc. 16, 10. 11. Vid. Ἀδικία. (LXX pro שֶׁקֶר Deut. 19, 16. Ier. 5, 31. 39, 9.) *.

Ἀδίκως, adv. *iniuste*, *immerito*. 1 Petr. 2, 19. πάσχων ἀδίκως, patiens sine culpa. Ioseph. ant. 10, 7. 3. LXX hebr. חִנָּם Prov. 1, 11. 17. cl. Sap. 12, 13. 2 Macc. 7, 16.

Ἀδόκιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et δόκιμος) 1) *non probatus*, *adulterinus*; propr. de metallis; LXX ἀδόκιμον ἀργύριον Prov. 25, 4. Ies. 1, 22. — metaphorice: *reprobandus*, *reiiciendus*, *malus*, 1 Cor. 9, 27. 2 Cor. 13, 5. 6. 7. 2 Tim. 3, 8. Rom. 1, 28. νοῦς ἀδόκιμος, mores reprobandi, mali; — et quum moneta, non genuina, sit quoque inutilis, est 2) *ineptus*, Tit. 1, 16. ἀδόκιμος πρὸς ἔργον ἀγαθόν, — Hebr. 6, 8. γῆ ἀδόκιμος, terra frugibus proferendis non apta. Hesych.: ἀδόκιμον· πονηρόν, ἀπόβλητον, ἄχρηστον. *.

Ἄδολος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et δόλος) *doli expers*, de homine. De rebus: *non adulteratus*, *non noxius*, *purus*; 1 Petr. 2, 2. γάλα ἄδολ. lac sincerum, purum, (Columell. VII, 8.) i. e. doctrina ad veram virtutem ducens. (Polluc. Onom. III, 86. ἀργύριον ἄδολον.)

Ἀδραμυττηνός, ἡ, όν, *Adramyttenus*, adiectivum patronymicum. Adramyttum vel Adrumetum fuit urbs maritima in Aeolia sita. cf. Herod. 7, 42. Pomp. Mel. 1, 17. Act. 27, 2. πλοῖον ἀδραμυττηνόν, navis adramyttena.

Ἀδρίας, ίου, ὁ, scl. πόντος, *mare adriaticum*, non, quod nunc ita dicitur, sinus inter Italiam et Dalmatiam, sed quod comprehendebat maria quoque Ionicum, Creticum, Siculum. Hesych.: Ἰόνιον πέλαγος· ὁ νῦν Ἀδρίας. Legitur Act. 27, 27.

Ἁδρότης, τητος, ἡ, (ab ἁδρός, maturus, ad iustam magnitudinem excretus, magnus, multus); maturitas; — magnitudo (proceritas, Hom. Iliad. 16, 857.); *copia*, *abundantia*. 2 Cor. 8, 20. ἐν τῇ ἁδρ. ταύτῃ, in hac copia donorum. Hesych.: ἁδρότης· δύναμις, μέγεθος.

Ἀδυνατέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀ priv. et δυνατέω) non possum, non valeo. (Sap. 13, 16.) — Ἀδυνατεῖ impersonaliter singulari modo, apud scriptores profanos haud obvio, *fieri non potest*, pro ἀδύνατόν ἐστι, et quidem a) cum dativo personae, Matth. 17, 20. οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. (Iob 42, 2. ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν. Sap. 13, 16. ἀδυνατεῖ ἑαυτῷ βοηθῆσαι.) — b) seq. παρά τινι, Luc. 1, 37. οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. (Levit. 25, 35. ἀδυνατήσῃ ταῖς χερσὶ παρά σοι. Gen. 18, 14. μὴ

ἀδυνατεῖ παρὰ τῷ Θεῷ ῥῆμα. — ἀπὸ σοῦ Deut. 17, 8. — ἐνώπιόν τινος, Zach. 8, 6.) *.

Ἀδύνατος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἀ priv. et δυνατός) propr. δυνάμει destitutus; *infirmus, debilis*, (Iob. 36, 18. 5, 14. Ioel. 3, 10.) — corpore, Act. 14, 8. τοῖς ποσίν. — mente et iudicio, Rom. 15, 1. — τὸ ἀδύνατον, *quod fieri non potest*; Rom. 8, 3. τὸ ἀδύνατον τοῦ νόμου, quod per legem effici non poterat. — Ἀδύνατόν ἐστι παρά τινι quod fieri non posse videtur alicui, vel ab ipso effici nequit, Matth. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 18, 27. (Prov. 30, 18.) — Ἀδύνατον (intellige ἐστὶ 2 Macc. 4, 6.) sequente infinitivo: *fieri non potest*, Hebr. 6, 4. 18. 10, 4. 11, 6. (2 Macc. 4, 6.) *.

Ἄιδω, contracte pro ἀείδω, f. ᾄσω, — LXX pro שִׁיר — *cano, canto*, — ᾠδήν, Apoc. 5, 9. 14, 3. 15, 3. (Exod. 14, 32. Num. 21, 17. Ioseph. ant. 3, 3. ᾄδειν ὕμνους.) — τινί, in gloriam alicuius, *laudo eum cantu*, Eph. 5, 19. Col. 3, 16. (Exod. 15, 21. 1 Chron. 16, 23. 2 Chron. 29, 27.) *.

Ἀεί, adv. temporis: *semper*; i. e. vel: *perpetuo*, 2 Cor. 6, 10. Tit. 1, 12. 1 Petr. 3, 15. (Ies. 51, 13.) — vel *quovis tempore*, quotiescunque nimirum ex rerum conditione fieri potest, 2 Cor. 4, 11. ἀεὶ γὰρ παραδιδόμεθα; Act. 7, 51. ἀεὶ ἀντιπίπτετε. Hebr. 3, 10. (Ps. 95, 10. 2 Macc. 14, 15.) — Marc. 15, 8. καθὼς ἀεὶ ἐποίει, i. e. quovis anno, ut solebat. (Iud. 16, 21. ποιήσω καθὼς ἀεί [in textu vaticano: ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ.].) — Ex adiuncto: *assidue*, 2 Petr. 1, 12. ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων. (Ioseph. ant. 3, 2. 4. ἦσαν ἀεὶ πρὸς τὸ πονεῖν.) *.

Ἀετός, οῦ, ὁ, *aquila*; LXX hebr. נֶשֶׁר Iob. 9, 26. Ies. 40, 31. Legitur Matth. 24, 28. Luc. 27, 37. Apoc. 4, 7. 8, 13. 12, 14. In locis Matth. 24, 28. Luc. 27, 37. vero est *vultur*, (vid. Exod. 19, 4. 13. Levit. 11, 13.) cum aquilae cadavera non petant; et sensus proverbii est: ubi foeda impietas, illuc vindicta de coelis certissime et repente advolabit.

Ἄζυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ζυμή) — hebr. מַצָּה — *fermentum non habens*, *non fermentatus*; propr. de panibus Gen. 19, 3. Ioseph. ant. 3, 6. 5. — tropice. *expers fermenti cupiditatum*, *purus corde*, 1 Cor. 5, 7: καθώς ἐστε ἄζυμοι, si quidem puros a libidine vos esse decet. (Phavor. ἄζυμοι· καθαροί, ἄτυφοι, ἢ ἔπαρσιν μὴ ἔχοντες.) — Iudaei per septem dies festi paschatos panibus sive placentis non fermentatis ex praecepto Mosis (Exod. 2, 14 sqq.) utebantur. Hinc τὰ ἄζυμα intellige λάγανα (vid. Exod. 29, 2. Levit. 2, 4. 7, 2. 1 Chron. 23, 29.), — a) *placentae non fermentatae*, quibus vescebantur Iudaei tempore paschatos, 1 Cor. 5, 8. ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας, instar placentarum non fermentatarum usi animi sinceritate. — b) Dies festi, quibus pascha agebatur, Marc. 14, 1. ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα. (Exod. 34, 18. Levit. 23, 6. Num. 28, 17. Ioseph. ant. 2, 15. 1.) — τῇ πρώτῃ (ἡμέρᾳ)

τῶν ἀζύμων, Marc. 14, 12. Matth. 26, 17. — ἑορτὴ τῶν ἀζ. Luc. 22, 1. (Exod. 23, 15. 34, 17. Ioseph. ant. 3, 10. 5.) — ἡμέραι τῶν ἀζ. Luc. 22, 7. Act. 12, 3. 20, 6. *.

Ἀζώρ, ὁ, *Asor;* nom. propr. indecl. viri ex maioribus Christi, de quo caeterum nil constat. Matth. 1, 13. 14.

Ἄζωτος, ου, ἡ, *Azotus*, hebr. אַשְׁדּוֹד, *Asdod* (LXX Ἀσηδώθ) urbs Palaestinae maritima, inter Ascalonem et Iamniam, quae Act. 8, 40. commemoratur. Caeterum vid. Ios. 13, 3. 15, 46. 1 Sam. 5. Iudith. 2, 18. 1 Macc. 4, 15. 10, 77. Ioseph. antiq. Iud. lib. 5. c. 1. s. 22. ib. 5, 2. 4.

Ἀήρ, έρος, ὁ, (ab ἄω s. ἄημι, spiro, flo), *aër*, elementum spirabile, quod orbem terrarum circumdat; Apoc. 9, 2. 16, 17. (2 Sam. 22, 12. Ps. 18, 13. pro שַׁחַק.) — εἰς τὸν ἀέρα, in altum, Act. 22, 23. 1 Thess. 4, 17. — Ἀέρα δέρειν, *aërem caedere*, de pugilibus, qui frustra mittunt caestus, vel ictu aberrant; sensus: frustra aliquid conari, nil efficere, 1 Cor. 9, 26. (Virg. Aen. V, 376. *verberare ictibus auras.* Lucian. Hermot. λακτίζων εἰς τὸν ἀέρα.) — εἰς ἀέρα λαλεῖν, *ventis verba profundere* (Lucret. IV, 929.) i. e. frustra verba facere, ut nostrum: „es ist in den Wind gesprochen." 1 Cor. 14, 9. — Diabolus Eph. 2, 2. dicitur ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, i. e. princeps spirituum in aëre inferiore versantium. Alii ἀέρα h. l. explicant *caliginem* sive *tenebras*, ut in graecis scriptoribus profanis ἀήρ legitur. (Eustath. ad Hom. Iliad. 5, 776. ib. 12, 240. ib. 17, 645. Hesiod. Theogn. 119.) Test. duod. patr. (Fabr. Pseudep. V. T. I. p. 729.) ἀέριον πνεῦμα τοῦ Βελιάρ, ubi vero non liquet, sitne ἀέριος caliginosus, an in aëre versans. *.

Ἀθανασία, ας, ἡ, (ab ἀθάνατος, immortalis) ea natura alicuius, qua morti non est obnoxius, *immortalitas;* 1 Cor. 15, 53. 54. (Sap. 3, 4. 8, 14. 18. 15, 3.) — absoluta Deo soli tribuitur 1 Tim. 6, 16. ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, i. e. τὸ ἀνώλεθρον, ut Theophylact. explicat, addens: οὐσίᾳ γὰρ ἀθάνατος (ὁ θεός), οὐ μετουσίᾳ. *.

Ἀθέμιτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex ἀ priv. et θεμιτός, legi conveniens, fas) *nefarius*, — *quod contra ius atque fas est*, *legibus vetitum;* 1 Petr. 4, 3. ἀθέμιτ. εἰδωλολατρεῖαι, (2 Macc. 7, 1. ἀθεμίτων ὑείων. ib. 10, 34. λόγους ἀθεμίτους. ib. 6, 5. Ioseph. bell. 4, 9. 10. ἀθεμίτους ἡδονάς.) — Act. 10, 28. ἀθέμιτόν ἐστι, *nefas est.* **.

Ἄθεος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et θεός) propr. qui sine Deo est, i. e. sine eius auxilio, — qui Deum esse negat, nec eum colit, nec secundum eius praecepta vivit, *atheus*, *impius.* Sic apud profanos. — Semel Eph. 2, 12. ubi Christiani e gentilibus quondam fuisse dicuntur ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ, i. e. vel: verum Deum ignorantes, (Theodoretus explicat ἔρημοι θεογνωσίας) vel: gratia Dei (propter idololatriam et scelera) destituti in turba impiorum viventes.

"Ἄθεσμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (et ἀ priv. et θεσμός lex) et qui sine lege est, exlex, et: legibus vetitus, *nefarius;* apud profanos non nisi de rebus; in N. T. autem bis 2 Petr. 2, 7. 3, 17. de hominibus *nefariis, impiis.* (3 Macc. 6, 26. ἄθεσμοι αἰκίαι, iniusta tormenta, et c. 5, 12. ἄθεσμος πρόθεσις, improbum consilium.)

Ἀθετέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἄθετος [quod ex ἀ et τίθημι] abrogatus, reiectus; — LXX potissimum pro בָּגַד, passim etiam pro מָרַד et פָּשַׁע — propr. ἄθετον facio, i. e. *abrogo, repudio, reiicio, sperno.* In N. T. semper sequitur accusativus, in versione alexandrina maxime εἴς τινα vel ἔν τινι. — Vario modo dicitur: — a) de rebus; τὴν ἐντολήν, Marc. 7, 9. τὴν βουλήν τινος Luc. 7, 30. 1 Cor. 1, 19. (coll. Ies. 29, 14. Ps. 33, 10.) Gal. 2, 21. 3, 15. (1 Macc. 11, 36.) Hebr. 10, 28. (Ies. 24, 17. Ezech. 22, 26.) — τὴν πίστιν fidem datam abrogare i. e. fallere, 1 Tim. 5, 12. (Ezech. 21, 8. Ier. 3, 20. Ps. 14, 4. 131, 11. Polyb. 11, 27. ἀθετήσαντες τοὺς ὅρκους καὶ τὴν πίστιν.) — b) de personis: Luc. 10, 16. Io. 12, 48. 1 Thess. 4, 8. Iud. v. 18. (Ies. 1, 2. Exod. 21, 8. 1 Sam. 2, 17.) — Marc. 6, 26. οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι, ubi αὐτήν ex negligentia quadam loquendi est pro πίστει ei data; noluit promissum ei datum fallere. (Ioseph. ant. 15, 2. 6. οὐδενὸς ἀθετήσειν, ὧν ἀξιοῖ, fore ut Antonius in nulla, quaecunque petierit, re eam sit repudiaturus.) *.

Ἀθέτησις, εως, ἡ, (vid. ἀθετέω), *abrogatio,* Hebr. 7, 18. de peccatis eorumque culpa; *abolitio* scl. per expiationem. Hebr. 9, 26. *.

Ἀθῆναι, ῶν, αἱ, *Athenae,* urbs Graeciae olim nobilissima, a Cecrope condita, et a Minerva (Ἀθήνη) nomen nacta. Commemoratur Act. 17, 15. 16. 18, 1. 1 Thess. 3, 1. (5, 29. et 2 Thess. 3, 18.)

Ἀθηναῖος, αία, αῖον, *Atheniensis.* Act. 17, 21. 22.

Ἀθλέω, ῶ, f. ήσω, (meliores scriptores ἀθλεύω, ab ἆθλον praemium certaminis) *certo, certamen ineo in ludis publicis.* Semel 2 Tim. 2, 5. Coronabantur, qui victores discesserant e certaminibus. (ἀθλον legitur Sap. 4, 2.) (Pollux onomast. 3, 30.)

Ἄθλησις, εως, ἡ, *certamen;* tropice: *conflictatio* cum calamitatibus et malis; Hebr. 10, 32. (Aelian. V. H. 1, 24.)

Ἀθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἄθυμος, qui τὸν θυμόν, animum, abiecit) *animum abiicio, despero, moerore, tristitia perturbor.* Semel Coloss. 3, 21. ubi vertendum est: *ne nimis perterreantur;* Lutherus bene: damit sie nicht scheu werden. Alii: ne vobis irascantur; sed minus recte. Etenim hebr. חָרָה, quod LXX 1 Sam. 15, 11. 2 Sam. 6, 8. 1 Chron. 13, 11. per ἀθυμεῖν verterunt, ibi non est *irasci,* sed *animo* valde *perturbari,* confundi. 1 Sam. 1, 6. 1 Macc. 4, 27. Ioseph. ant. 9, 4. 6.

Ἀθῶος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et θωή, poena mulcta persolvenda — LXX pro נָקִי — qui poena, et (causa pro effectu posita) qui *culpa vacat;* ergo tum impunis, Exod. 21, 28. Ioseph. ant. 4, 8. 27. tum *insons, innocens*. Matth. 27, 4. αἷμα ἀθῶον, insontem. (Deut. 27, 26. 1 Sam. 19, 5. Ier. 26, 15.) — Apud profanos genitivo iungitur: ἀθῶός τινος, immunis, liber ab aliqua re; nostri vero scriptores, secuti hebr. נָקִי מִן, dicunt ἀθῶος ἀπό τινος, Matth. 27, 24. (2 Sam. 3, 28. Gen. 24, 41. Contrariam sententiam vid. Ier. 26, 15. — Iosephus ἀθῶον quoque genitivo iungit, ut profani, sed habet etiam καθαρὸς ἀπό, ant. 4, 8. 16. 9, 4. 5.) *.

Αἴγειος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab αἴξ, αἰγός, *capra, caper*) *hircinus, caprinus*, (LXX hebr. עֵז *capra*, Num. 21, 20.) Hebr. 11, 37. ἐν αἰγείοις δέρμασιν, induti vestibus e caprinis pellibus confectis. (Exod. 25, 4. αἴγειαι τρίχες. 6, 24. Ioseph. ant. 3, 6. 1.)

Αἰγιαλός, οῦ, ὁ, (ab ἅλς, mare, et ἄγνυμι, frango) propr. quod undas maris frangit; *littus, ora maritima;* Matth. 13, 2. 48. Io. 21, 4. Act. 21, 5. 27, 39. 40. (Iudic. 5, 17. Sir. 24, 15. Ioseph. ant. 2, 16. 1.) **.

Αἰγύπτιος, ία, ιον, (nomen gentile ab Αἴγυπτος) *Aegyptius*, vel e gente Aegyptiorum, Act. 7, 24. 28. Αἰγύπτιοι incolae Aegypti, Act. 7, 22. Hebr. 11, 29., vel: *in Aegypto habitans, ex Aegypto oriundus;* Act. 21, 38., ubi ὁ Αἰγύπτιος est Iudaeus quidam ex Iudaeis in Aegypto habitantibus, qui inde venerat in Palaestinam, seque pro Messia venditaverat. Iosephus ant. Iud. lib. 20. c. 8. sect. 6. et de bello Iud. lib. 2. c. 13. sect. 5. rem narrat, nomen vero viri quoque non affert, sed simpliciter dicit: ὁ αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης, falsus ille propheta, qui ex Aegypto venerat. Manus seditiosorum ab eo collecta a Felice, procuratore Iudaeae, dissipata quidem est, ipse autem evasit.

Αἴγυπτος, ου, ἡ, *Aegyptus*, nobilissima Africae regio, a Nilo irrigata, inter Arabiam, sinum arabicum, Aethiopiam, Lybiam et mare mediterraneum sita, et inde ab antiquissimis temporibus agricultura, mercatura, artibus et scientia illustris, nomen (ut refert Euseb. in chron.) ab Aegypto, Beli filio, nacta, Hebraeis autem מִצְרַיִם dicta, a filio Chami secundo, quem Israëlitae gentis aegyptiacae auctorem habebant. Commemoratur in N. T. Matth. 2, 13. 14. 15. 19. Act. 2, 10. 7, 9. Hebr. 3, 16. 11, 26. 27. et saepius; et plene γῆ Αἴγυπτος Act. 7, 36. 40. 13, 17. Hebr. 8, 9. Iud. v. 5. 1 Macc. 1, 19. — Apoc. 11, 8. inservit mysticae reipublicae iudaicae descriptioni, improba et pertinace Iudaeorum erga Dei consilia inobedientia, et vexatione proborum comparata cum veterum Aegyptiorum impietate et inimicitia adversus populum Dei.

Ἀΐδιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀεί) *sempiternus, perpetuus.* Rom. 1, 20. ἀΐδιος δύναμις. cll. Sap. 7, 26. — Iud. vers. 6. δεσμοὶ ἀΐδιοι, perpetua, nunquam solvenda vincula. (Ioseph. ant. 4, 8. 2. ἀΐδιον τὴν τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν.) *.

Αἰδώς, όος, οῦς, ἡ, 1) proprie: quod oculis non exponendum, sed obtegendum est, pudenda; inde *pudor* ipse, quo velantur, quae conspici non decet, *pudicitia*, 1 Tim. 2, 9. ubi mulieres κοσμεῖν ἑαυτὰς iubentur μετὰ αἰδοῦς, *pudice*, ita ut non denudentur obtegenda. coll. 3 Macc. 1, 19. ubi mulieres τὴν αἰδῶ παραλειποῦσαι, pudicitiam abiicientes commemorantur. (Ioseph. ant. 2, 4. 4.) — 2) *verecundia, reverentia*, qua illicitum facere erubescimus; Hebr. 12, 28. λατρεύειν τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς, *reverenter*, ita ut mali nos pudeat. (Ioseph. ant. 6, 12. 7. αἰδὼς ἐπὶ γέρουσιν. ib. 4, 8. 14. Plutarch. Timol. 7. Test. XII. patr. (ap. Fabr. Cod. Pseud. I, p. 705.): αἰδέσθητε τὸν κύριον, καὶ μὴ ποιήσῃς τὴν πρᾶξιν τὴν πονηράν.) *.

Αἰθίοψ, οπος, ὁ, (ab ὤψ *facies* et αἴθομαι *uror*, ut putant, qui adusta est facie) *Aethiops*, Hebraeis כּוּשִׁי a Cusch, Chami filio. Semel, Act. 8, 27. (Ier. 13, 23. 38, 7.)

Αἷμα, τος, τό, — apud LXX hebr. דָּם respondens; — 1) *sanguis*, a) universe, Luc. 8, 43 sq. 22, 44. Marc. 5, 25. 29. — tropice: *sanguini simile* propter nigrescentem colorem, Act. 2, 19. (Ioël. 3, 3.) Apoc. 8, 7. 8. 11, 6. 16, 3. 4. — εἰς αἷμα Act. 2, 20. de luna, pro ὡς αἷμα, ut legitur Apoc. 6, 12. — b) sanguis, qui profunditur, velut *victimarum*, Act. 15, 20. 29. 21, 25. Hebr. 9, 7. 12. 13. 18—25. c. 10, 4. 11, 28. 13, 11. — *hominum*, Luc. 13, 1. Io. 19, 34. Apoc. 14, 20. ubi quidam αἷμα explicant αἷμα σταφυλῆς, sanguis uvae, (ut Gen. 49, 11. Deut. 32, 14. Sirac. 39, 26.) Apoc. 17, 6. — sanguis Christi in cruce profusus, αἷμα τοῦ Χριστοῦ (αἷμα τοῦ ἀρνίου, Apoc. 7, 14. 12, 11. 19, 13.), et quidem respectu habito α) sacrae coenae, Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. 1 Cor. 10, 16. 11, 25. 27. fortasse etiam Io. 6, 53—66. et 1 Io. 5, 6. 8. — β) colligendi coetus Christianorum, Act. 20, 28. Col. 1, 20. Eph. 2, 13. — γ) expiationis per mortem Christi effectae, Rom. 3, 25. 5, 9. Eph. 1, 7. (Coloss. 1, 14.) Hebr. 9, 12. 14. 10, 19. 1 Petr. 1, 2. 19. 1 Io. 1, 17. Apoc. 1, 5. 5, 9. — δ) novi foederis, Hebr. 10, 29. 12, 24. 13, 20. — c) αἷμα καὶ σάρξ, *humanum corpus*, homo tanquam animal sensibus subiectum, adiuncta notione imbecillitatis, Matth. 16, 17. 1 Cor. 15, 50. Gal. 1, 16. Eph. 6, 2. Hebr. 2, 14. coll. Sir. 14, 18. — d) αἷμα δίκαιον, Matth. 23, 35. et αἷμα ἀθῷον, Matth. 27, 4. pro αἷμα τῶν δικαίων, τοῦ ἀθώου. (1 Sam. 25, 26. 31. 2 Reg. 2, 5. Ier. 7, 5.) — e) *Αἷμα ἐκχύνειν, sanguinem profundere*, i. e. *caedem committere*, Luc. 11, 50 sq. Act. 22, 20. Rom. 3, 15. Apoc. 16, 6. (hebr. שָׁפַךְ דָּם Gen. 37, 21. Ezech. 18, 10.) — Inde 2) *caedes* cum sanguinis profusione

coniuncta, Matth. 23, 30. 27, 6. 8. 24. Act. 1, 19. Apoc. 6, 10. 18, 24. 19, 7. (Gen. 4, 10. 2 Sam. 16, 7. Ezech. 24, 6. 9. et apud profanos.) — Hebr. 12, 4. *μέχρις αἵματος* usque ad caedem, i. e. ita ut in vitae discrimen venissetis. — Ex hebraismo: *caedis culpa et poena*, Matth. 23, 35. 27, 25. Act. 5, 28. 18, 6. 20, 26. (Num. 35, 27. Ios. 2, 19. Ezech. 9, 10. 33, 4. 38, 22. Levit. 22, 16. 2 Sam. 1, 16. coll. Levit. 16, 21. et Herodot. 2, 39.) — Quum veteres animam sive halitum vitalem in sanguine esse putarent (Gen. 9, 4. Levit. 17, 11. Deut. 12, 33. Ioseph. ant. 3, 11. 2.) *αἷμα*, ut Latinor. *sanguis* et nostrum *Blut*, — 3) est: *semen vitale*, cuius vi homo hominem generat; Act. 17, 26. *ἐξ ἑνὸς αἵματος*, ex unius sanguine s. semine. (2 Sam. 21, 2. Ioseph. ant. 2, 6. 3. *ἐσμὲν ἀδελφοὶ καὶ κοινὸν αἷμα*. ib. 20, 10. 1. *ἐξ αἵματος Ἀαρῶντος*. Saepius apud profanos.) Io. 1, 13. *οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων*, non geniti ex semine, non filii Dei ex cognatione cum Abrahamo. (Ioseph. ant. 4, 8. 45. *οἱ ἐξ αἵματος*, Israëlitae.)

Αἱματεκχυσία, *ίας*, *ἡ*, (ab *αἷμα* et *ἔκχυσις*, hic in *ἐκχυσία*, quod nullo in loco legitur, mutatum, ad indicandum, non de uno actu, sed de iterata sanguinis profusione esse sermonem) *sanguinis profundendi ritus*. Non nisi Hebr. 9, 22. habetur.

Αἱμοῤῥοέω, *ῶ*, fut. *ήσω*, (ab *αἷμα* et *ῥόος*) *sanguinis profluvio laboro*; semel, Matth. 9, 20. de muliere profluvio sanguinis e matrice laborante. — LXX Levit. 15, 33. Plutarch. Tom. X. p. 791. 7. ed. *Reisk.*

Αἰνέας, *ου*, *ὁ*, *Aeneas*, nomen propr. viri caeterum ignoti, Act. 9, 33 sqq.

Αἴνεσις, *εως*, *ἡ*, (ab *αἰνέω*) in versione LXX hebr. תּוֹדָה saepissime respondens, — 1) laudandi *actus*, 2 Chron. 20, 23. — 2) *laudes ipsae*; Esdr. 10, 11. laudes ob beneficia accepta, *gratiarum actio*; Hebr. 13, 15. *θυσία αἰνέσεως* i. e. Dei eiusque beneficiorum laudatio, quae ore fit ex pia mente et sacrificii loco est. (Iudith. 16, 1. Sir. 32, 2. et Ps. 107, 22. 116, 7. Ps. 50, 24. Clemens Alex. Stromat. VII, 6.) *.

Αἰνέω, *ῶ*, fut. *έσω*, (ab *αἶνος*) *praedico, laudo, hymnis celebro*, in versione LXX hebr. בֵּרַךְ, שִׁבַּח, הִלֵּל. In N. T. legitur Luc. 2, 13. 20. 19, 37. 24, 53. Act. 2, 47. 3, 8. 9. Rom. 5, 11. Apoc. 19, 5. et quidem non nisi de Dei laudatione. *.

Αἴνιγμα, *τος*, *τό*, *aenigma* (ab *αἰνίττομαι*, *obscure aliquid significo*), *sermo, cuius sensus non patet*, Sir. 39, 3. 47, 15. Sap. 8, 8. 1 Reg. 10, 1. Prov. 1, 6. — 2) quaelibet *obscura rei* alicuius *significatio*. Sic Num. 12, 8. opponitur *τῷ εἴδει*, eodemque sensu in N. T. semel 1 Cor. 13, 12. ubi est: videmus non res coelestes ipsas, sed earum obscuras imagines. *.

Αἶνος, ου, ὁ, 1) narratio, fabula; sententia, i. q. *ἀπόφθεγμα* (Sir. 15, 9. 10.); — 2) *laus, laudes in oratione solemni prolatae*, Matth. 21, 16. (Ps. 8, 2.) Luc. 18, 43. (Esdr. 3, 11. Neh. 11, 17. Sap. 18, 9. Clem. Alex. Strom. VII, 6. 7. *οἱ αἶνοι* laudes Dei in conventibus Christianorum.) **.

Αἰνών, ἡ, *Aenon*, nomen urbis Io. 3, 23. commemoratae, de qua vero caeterum nil constat. Respondet hebr. עֵינָיִן. (Fortasse scriptor בעינון, quod vertendum fuisset: *in aquis prope Salem*, de urbe quadam Aenon intellexit.)

Αἵρεσις, εως, ἡ, (ab *αἱρέω*) capio 1) *τό* capere, (Ioseph. ant. 7, 7. 5. *τὴν αἵρεσιν τῆς πόλεως*). — 2) (ab *αἱρέομαι*) electio, optio, Gen. 49, 5. Levit. 22, 18. 21. 1 Macc. 8, 30. Ioseph. ant. 7, 13. 2. — 3) *electa vitae disciplina, secta*, Act. 5, 17. 15, 5. 24, 5. 14. 26, 5. 28, 22. (Ignat. epist. ad Ephes. §. 6. Clement. Alex. Stromat. 1, 7. *αἱρέσεις* de familiis philosophorum. De sectis in republica Polyb. 2, 61.) — Ex adiuncto apud nostros scriptores in malam partem dicitur et est: *dissensiones*, 1 Cor. 11, 19. Gal. 5, 20. 2 Petr. 2, 1. *.

Αἱρετίζω, f. *ιῶ*, aor. 1. *ᾑρέτισα*, (ductum ab *αἱρετός*, captus, electus; exoptatus) — usitatum in codice graeco V. T. pro *αἱρέομαι*, et respondens hebr. בָּחַר et חָפֵץ, — 1) eligo, Ps. 132, 14 sq. Iud. 5, 8. 1 Chron. 28, 64. 2 Chron. 29, 12. 3 Esdr. 8, 10. — Ex adiuncto: — 2) aliis *praefero, amo*; semel Matth. 12, 18. (Gen. 30, 20. *αἱρετιεῖ με ὁ ἀνήρ μου.* Num. 14, 8. Mal. 3, 17. 3 Esdr. 4, 19. Eodem sensu *αἱρέομαι* 1 Sam. 19, 2: *καὶ Ἰωνάθαν ᾑρεῖτο* [in edit. Complut. *ἠγάπα*] *τὸν Δαυὶδ σφόδρα.*) Hesych.: *ᾑρετισάμην· ἠγάπησα, ἐπεθύμησα.*

Αἱρετικός, οῦ, ὁ, (ab *αἱρετίζω*) apud profanos, ni fallor, non legitur, sed frequenter apud scriptores ecclesiasticos (vid. *Suiceri* thesaur. ecclesiast. s. h. v.), ubi est: *dissensiones faciens, errores* in doctrina christ. *spargens, sectam instituens*; in N. T. semel Tit. 3, 10. ubi dictum videtur de homine dissensiones excitante et concordiam turbante. (In V. T. semel Sir. 11, 31. in codd. quibusdam.)

Αἱρέομαι, f. *ήσομαι*, aor. 2. *εἱλόμην*, (ab *αἱρέω*, capio) propr. capio mihi; *eligo, praefero, volo quia placet*; Phil. 1, 22. *τί αἱρήσομαι*, quid praeferendum, exoptandum mihi sit, quid magis placeat? (Ier. 8, 3.) 2 Thess. 2, 13. *εἵλετο ὑμᾶς ὁ θεὸς εἰς σωτηρίαν*, elegit vos etc. (Deut. 26, 17. 18. Iob. 34, 4. Ioseph. ant. 9, 6. 1. *ὅτι τὸ θεῖον αὐτὸν ᾕρηται βασιλέα.* ib. 3, 8. 1.) — Hebr. 11, 25. *μᾶλλον ἑλόμενος*, multum praeferens. (2 Sam. 15, 5. *ὅσα αἱρεῖται ὁ βασιλεύς*, quae regi placuerint. 2 Macc. 11, 25. *αἱρούμενοι*, placet, volumus.)

Αἴρω, f. *ἀρῶ*, aor. 1. *ἦρα*, perf. *ἦρκα*, (Coloss. 2, 14.) perf. pass. *ἦρμαι* (Io. 20, 1.), aor. 1. pass. *ἤρθην*, fut. 1. pass. *ἀρθήσομαι*, — hebr. נָשָׂא, cui in versione alexandrina maxime respondet, — latinor. *tollo*, 1) *tollo, attollo, ich hebe auf*,

in die Höhe; — a) propr. ut humo lapides, Io. 8, 59. serpentes, Marc. 16, 18. — e maris fundo anchoras, Act. 27, 13. ubi ad ἄραντες supplendum est τὰς ἀγκύρας, solutis anchoris. (Vid. *Lamb. Bos.* ellips. gr. *Kypkii* obss. s. II, p. 135.) Inde ἄραντες saepissime apud profanos de iis, qui solutis anchoris ulterius navigant, et sequitur saepius ἐκ, ἀπό, ἐκεῖθεν. Arrian. exped. Alex. 6, 21. ἄρας ἐκ παττάλων. Etiam de pedestri itinere exercitus, Ioseph. ant. 11, 11. 1. ἄρας μετὰ πάσης τῆς στρατιᾶς. (ibid. 3, 1. 7. ἐκεῖθεν ἄραντες.) — manum, Apoc. 10, 5. 6. (Ies. 10, 15. 49, 22.) — passiv. Matth. 20, 21. ἄρθητι, tollitor, nisi in significatione medii intelligendum est: tolle te. — b) tropice: *elevo,* oculos, Io. 11, 41. (Ps. 121, 1. 123, 1.); vocem, i. e. alta voce loquor, clamo, cano, Luc. 17, 13. Act. 4, 24. (Iud. 21, 2. 1 Sam. 11, 4.) — αἴρειν τινά, sive ψυχήν τινος, propr. tollere aliquem, ut pedibus amplius non stet, sed suspensus et vacillans sit, suspendere aliquem, einen schweben lassen; tropice: *suspendere animum, dubium aliquem facere;* Io. 10, 24. (Similiter Iosephus ant. 8, 13. 5. Israëlitas ambiguum habentes, utrum Iehova an Baal colendus sit, dicit διηρμένους τῇ διανοίᾳ καὶ ταῖς δόξαις. Aliena vero sunt ab hoc loco, quae alii ex V. T. protulerunt, ubi נָשָׂא נֶפֶשׁ אֶל αἴρειν τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ πρός, est: desiderio ferri ad aliquid, Deut. 24, 15. Hos. 4, 8. Exod. 35, 21. Ps. 25, 1. 86, 3. 143, 10.) — 2) *tollo et mihi impono, porto,* Matth. 4, 6. (Ps. 91, 12.) 11, 29. 16, 24. 27, 32. Marc. 2, 3. 8, 34. 10, 21. (Thren. 3, 27. αἴρ. ζυγόν) Apoc. 18, 21. (Ios. 4, 5. Ies. 60, 4.) — *mecum fero,* Marc. 6, 8. Luc. 9, 3. 22, 36. 11, 52. (Gen. 44, 1. Ies. 46, 1. 2 Reg. 7, 37.) — 3) *sublatum aufero,* velut mortuum, lectum, cibos, Matth. 9, 6. 14, 12. 20. 15, 37. 17, 27. 20, 14. 22, 13. 24, 17 sq. Marc. 2, 11. 6, 29. 43. 8, 8. 19. 20. 15, 24. Luc. 9, 17. 19, 21 sq. Io. 2, 16. 19, 31. 38. 20, 2. 13. (1 Macc. 9, 19.) Act. 20, 9. 21, 11. — *Αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου,* auferens poenas homini luendas, Io. 1, 29. 1 Io. 3, 5. Sic αἴρειν τὴν ἁμαρτίαν 1 Sam. 15, 24. Sed quum αἴρειν in versione alexandrina saepius sit: in me suscipio et porto, ut Gen. 45, 23. Deut. 10, 8. 31, 9. 2 Chron. 35, 3. et hebr. נָשָׂא cum vocabulo *peccati* coniunctum saepius de eo dicatur, quem poena manet, qui eam luit, quasi portat, (ut Num. 14, 33. ἀναφέρειν τὴν πορνείαν; Ezech. 18, 19. 20. 23, 35. λαμβάνειν τὴν ἀσέβειαν. Mich. 7, 9. ὑποφέρειν τὴν ὀργήν, coll. Gal. 5, 10.) eorum quoque sententia defendi potest, qui in Ioanne αἴρειν explicant: *in se suscipere* poenas, quanquam obstat, quod in nullo alio loco *graecum* αἴρειν hoc sensu cum ἁμαρτίᾳ iungatur. Fortasse sensu praegnante est intelligendum: *in se suscipiendo auferre.* — 4) *Aufero* simpliciter, evanescente notione tollendi, — a) propr. Luc. 6, 29. 30. 11, 22. Io. 10, 18. — *e medio tollo,* nostrum: *wegschaffen,* Luc. 23,

18. Io. 19, 15. (LXX pro הֵסִיר Gen. 35, 2. ἄρατε τοὺς θεοὺς ἀλλοτρίους.) — e coetu *eiicio*, 1 Cor. 5, 2. ubi ἀρθῇ pro ἐξαρθῇ legendum est. — e vivis tollo aliquem, Io. 17, 15. Act. 8, 33. et simplex αἴρειν vita privare aliquem, Matth. 24, 39. Act. 21, 36. (Ies. 57, 1. 2. ἄνδρες δίκαιοι αἴρονται. ib. 53, 8. 1 Macc. 5, 2.) — ramos: abscindere, Io. 15, 2. — Matth. 9, 16. αἴρει scl. τί, aufert simul panniculus partem vestis iam detritae. Vid. locum parallelum Marc. 2, 21. — b) tropice: Io. 11, 48. ἀροῦσι ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος, auferent i. e. evertent et urbem et gentem. — 1 Cor. 6, 16. ἄρας τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη, auferens s. eripiens membra ministerio Christi. — regnum coeleste, Matth. 21, 43. Verbum Dei, Io. 15, 2. Poenas, Act. 8, 33. Vitia, Eph. 4, 31. Dona, Marc. 4, 25. (Ies. 16, 10. ἀρθήσεται εὐφροσύνη.) Legem i. e. abrogo, Col. 2, 14. (1 Macc. 3, 29.) *.

Αἰσθάνομαι, aor. 2. ᾐσθόμην, (ab αἴω, percipio, unde αἴσθω contr. αἴσθω) *percipio, intelligo*, primum sensibus; — tum: animo, Luc. 9, 45. (LXX pro הֵבִין Iob. 23, 5. 40, 18. pro יָדַע Prov. 24, 14. Ioseph. ant. 1, 20. 2.) *.

Αἴσθησις, εως, ἡ, (ab αἰσθάνομαι) *sensus, perceptio*, propr. per sensus; inde *cognitio* mentis. Semel Phil. 1, 9. ubi ib ἐπιγνώσει vel non differre videtur, quum Hebraeis solitum sit, notionem sapientiae duplici verbo significare, (vid. 2 Chron. 1, 10—12. Ies. 11, 2. 40, 14. Prov. 2, 6. coll. Rom. 11, 33. 1 Cor. 1, 5.) vel ἐπίγνωσις est intelligentia rerum divinarum, contemplatione animi acquisita, et αἴσθησις sapientia in rebus humanis experientia aucta. In versione LXX. respondet hebr. דַּעַת. Prov. 1, 22. 2, 10. 3, 20. 5, 2. et חָכְמָה Exod. 28, 3. Iudith. 16, 17.

Αἰσθητήριον, ου, τό, 1) locus sensuum; Hesych. αἰσθητήρια· τὰ μέλη, δι' ὧν αἰσθόμεθα — etiam facultas sentiendi. Nostri: *facultas percipiendi*, tum per sensus, tum mente, Hebr. 5, 14. αἰσθητήρια γεγυμνασμένα, facultas intelligendi, usu bene exculta. (Ier. 4, 19. τὰ αἰσθητήρια τῆς καρδίας. 4 Macc. 2, 22. ὁ θεὸς τὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν ἔνδον αἰσθητηρίων ἐνεθρόνησε.) **.

Αἰσχροκερδής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab αἰσχρός et κέρδος) *turpis lucri cupidus*. Bis 1 Tim. 3, 8. (et ibid. v. 3. in textu vulg.) Tit. 1, 7. (Herodot. 1, 187.)

Αἰσχροκερδῶς, adv. *turpis lucri studio ductus*. Semel 1 Petr. 5, 2.

Αἰσχρολογία, ίας, ἡ, (ab αἰσχρολογέω, obscoena loquor) *turpitudo verborum*, turpiloquium (ut Tertullianus dicit), *sermones obscoeni*. Semel Col. 3, 8. (Xenoph. de rep. Lac. 5, 6. Aristot. pol. 7, 17.)

Αἰσχρός, ά, όν, 1) *deformis*, *foedus*, (LXX Gen. 41, 3.), — 2) *turpis*, *inhonestus*, 1 Cor. 11, 6. 14, 35. Eph. 5, 12. Tit. 1, 11. (Ioseph. ant. 4, 8. 23. Plutarch. Timol. 6.) *.

Αἰσχρότης, τητος, ἡ, (ab αἰσχρός) 1) *deformitas*; — ad mores translatum: 2) *turpitudo*, *inhonestas* cum agendi tum loquendi. Semel Eph. 5, 4.

Αἰσχύνη, ης, ἡ, (ab αἶσχος, deformitas, turpitudo) hebr. בֹּשֶׁת, חֶרְפָּה et similia, 1) subiective: *pudor ob illicita et inhonesta*, Luc. 14, 9. Sir. 4, 21. 20, 23. — 2) obiective: *ignominia*, *contumelia*, Hebr. 12, 2. Sir. 22, 3. 25, 22. — 3) res, cuius nos pudere debet, *flagitium*, *turpitudo*, 2 Cor. 4, 2. τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης *occulta dedecora* i. e. clandestinae machinationes, quarum apostolum Iesu deberet pudere. Phil. 3, 19. ἡ δόξα αὐτῶν ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, i. e. qui in flagitiis quaerunt gloriolam. Pluralis αἱ αἰσχύναι eodem sensu Iud. vers. 13. — In loco Apoc. 3, 18. αἰσχύνη non significat *pudenda*, sed αἰσχύνη τῆς γυμνότητος est ex hebraismo γυμνότης αἰσχρά, turpis nuditas. cf. 1 Sam. 20, 30. εἰς αἰσχύνην ἀποκαλύψεως μητρός σου, pro εἰς ἀποκάλυψιν αἰσχύνης. *.

Αἰσχύνω, (ab eodem) *pudefacio*, Prov. 29, 15. in passivo, ut hebr. בּוֹשׁ, *pudefio*, *pudore suffundor*, Phil. 1, 20. ex frustratione conatus et spei (Ps. 25, 2. 3. Ps. 31, 2.) — 2 Cor. 10, 8. ex munere apostolico peracto (Sir. 24, 22.) — 1 Ioh. 2, 28. per alterius reprobationem sive reprehensionem. (Ezech. 16, 51. Prov. 20, 4.) — In medio: *pudefacio me*, *pudet me*, *erubesco*, Luc. 16, 3. dedecori mihi duco 1 Petr. 4, 16. (Prov. 13, 5. Gen. 2, 25.) *.

Αἰτέω, ῶ, fut. ήσω, — LXX pro שָׁאַל — (in activo et medio saepius cum accusativo rei et personae, semel Matth. 18, 19. cum genitivo rei, et bis Matth. 5, 42. Luc. 6, 30. cum dativo personae, interdum (Deut. 10, 12. Dan. 2, 49.) cum παρά) 1) *rogo*, Matth. 5, 42. 7, 9. 10. 14, 7. 18, 19. 20, 20. Marc. 6, 22—25. Luc. 6, 30. Iac. 1, 5. — *rogo Deum*, *precor aliquid ab eo*, Matth. 6, 8. 7, 11. 18, 19. Iac. 1, 5. 6. — omisso τῷ θεῷ Matth. 7, 7. 8. Eph. 3, 13. Col. 1, 9. Iac. 4, 2. 3. 1 Io. 5, 15. — *postulo*, *peto*, Luc. 1, 63. 12, 48. 23, 23. Act. 3, 14. 25, 15. 1 Petr. 3, 15. (Iob. 6, 22. Dan. 2, 49. 2 Macc. 7, 10. τὴν γλῶσσαν αἰτηθείς, iussus linguam exserere.) — 2) ex hebraismo, ut hebr. שָׁאַל (Deut. 14, 26. Ion. 4, 8.): *desidero*, *opto*; Act. 7, 46. (1 Reg. 19, 4. ᾐτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν. Eccles. 2, 10. πᾶν ὃ ᾔτησαν οἱ ὀφθαλμοί μου.)

Αἴτημα, τος, τό, (ab αἰτέω) LXX pro שְׁאֵלָה — 1) *petitum*, *res petita*, Luc. 23, 24. (1 Sam. 1, 17. 27. — ex hebraismo (vid. αἰτέω) — 2) *mentis desideria* (τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας, Ps. 37, 4.) Phil. 4, 6. 1 Io. 5, 15. *.

Αἰτία, ας, ἡ, 1) *causa*, *ratio*; Matth. 19, 3. κατὰ πᾶσαν αἰτίαν. — δι' ἣν αἰτίαν, qua de causa, quare, Luc. 8, 47.

Act. 22, 24. 2 Tim. 1, 6. 12. Hebr. 2, 11. (3 Esdr. 2, 23. 2 Macc. 4, 28. 35. 42. 8, 26.) — *res;* Act. 10, 21. 28, 20. (Susann. v. 14.) — Matth. 19, 10. εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, Latinor. si sic res se habet, si haec est ratio. (Sic hebr. דָּבָר est nonnunquam: res, Cohel. 7, 8. Gen. 20, 8. et ratio rei, Deut. 15, 1. 19, 4. 1 Reg. 9, 15.) — 2) *causa,* sensu forensi, et quidem a) *accusatio, crimen quod defertur,* Act. 25, 18. αἰτίαν ἐπιφέρειν. ib. v. 27. (Ioseph. ant. 4, 8. 23. Phavor. αἰτία· ἡ κατηγορία.) — b) *crimen, delictum;* αἰτίαν εὑρίσκειν, Io. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 13, 28. 28, 18. — Matth. 27, 37. Marc. 15, 26. (Gen. 4, 13. μείζων ἡ αἰτία [עָוֹן] μου τοῦ ἀφεθῆναί μοι. Prov. 28, 17. ἄνδρα τὸν ἐν αἰτίᾳ φόνου.) *.

Αἰτίαμα, τος, τό, vid. Αἰτίωμα.

Αἴτιος, ία, ιον, (ab αἰτία), qui causa est alicuius rei; ὁ αἴτιός τινος, substantive: *auctor* rei; semel, Hebr. 5, 9. αἴτιος τῆς σωτηρίας. (Ioseph. ant. 3, 3. θεὸν τῆς σωτηρίας αἴτιον. Drac. v. 42. τῆς ἀπωλείας αἴτ. 2 Macc. 4, 47. 13, 4.) — τὸ αἴτιον, substantive, 1) i. q. αἰτία, *causa,* Act. 19, 40. (Ioseph. ant. 7, 4. 1. — 2) *culpa, crimen,* Luc. 23, 4. 14. 22. (αἴτιος, reus criminis, Susann. v. 53. 1 Sam. 22, 22.) **.

Αἰτίωμα, τος, τό, (ab αἰτιάομαι, *accuso*), pro usitatiore αἰτίαμα, *accusatio,* crimen, cuius quis accusatur. Semel Act. 25, 7. ubi ex auctoritate libror. optimorum pro αἰτιάματα, quod extat in textu vulgari, reposuit *Griesbachius* αἰτιώματα. (Thucyd. 5, 72. Hesych. αἰτιαμάτων· ἐγκλημάτων.)

Αἰφνίδιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ab ἄφνω, ex improviso) *subitus, repentinus, ex improviso, praeter opinionem adveniens.* In N. T. bis, Luc. 21, 34. 1 Thess. 5, 3. cf. Sap. 17, 15. 2 Macc. 14, 17. 3 Macc. 3, 24. Ioseph. ant. 3, 8. 6. ib. 4, 3. 3.

Αἰχμαλωσία, ας, ἡ, (ab αἰχμή, hasta, pugna, et ἁλῶναι) vocab. militare 1) actus *comprehensionis* Ioseph. ant. 10, 9. 7. — 2) status *captivitatis;* sic saepius in versione LXX. respondet hebr. גּוֹלָה, (Amos 1, 15. Ioseph. ant. 10, 4. 1.) — 3) *captivi ipsi,* Apoc. 13, 10. (Ezech. 1, 1. 3, 11. 11, 24 sq. 2 Chron. 28, 15. 1 Macc. 9, 70. 72.) Eodem sensu Eph. 4, 8. ubi αἰχμαλ. sunt homines in diaboli et peccati servitute versati, ut in Test. XII. patriarch. (Fabricii Cod. Pseud. V. T. I, p. 654.), ubi de Messia, qui τῷ Βελιάρ bellum intulisset, leguntur: τὴν αἰχμαλωσίαν λάβῃ ἀπὸ τοῦ Βελιάρ, ψυχὰς ἁγίων, καὶ ἐπιστρέψει καρδίας ἀπειθεῖς πρὸς κύριον, καὶ δώσει τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν εἰρήνην αἰώνιον. Act. Thomae §. 10.: ὁ πρεσβευτὴς (Christus), ὁ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀποσταλεὶς, καὶ ἕως τοῦ ᾅδου καταντήσας, ὃς καὶ τὰς θύρας ἀνοίξας ἀνήγαγεν ἐκεῖθεν τοὺς ἐγκεκλεισμένους πολλοὺς χρόνους ἐν τῷ τοῦ κόσμου ταμείῳ, καὶ τούτοις ἄνοδον ὑποδείξας τὴν εἰς τὸ ὕψος ἀνάγουσαν.) *.

Αἰχμαλωτεύω, aor. 1. ᾐχμαλώτευσα, (ab αἰχμάλωτος), quod verbum *Lobeckius* (ad Phrynich. p. 442.) extremae Graeciae aetati proprium esse dicit, quod vero frequens est in versione alexandr. pro hebr. גָּלָה, שָׁבָה, לָקַח, — 1) armis capio (1 Macc. 8, 10.); — 2) *captivum abduco;* Eph. 4, 8. ubi, quod ad sensum attinet, est: meum facio, mihi vindico nimirum ereptos potestati mortis. — [2 Tim. 3, 6. vid. αἰχμαλωτίζω]. (1 Sam. 30, 2. Iob. 1, 15. 17. 2 Chron. 6, 36. Constant. Porph. Adm. 30, 94. Nicet. Ann. 16, 5.) *.

Αἰχμαλωτίζω, (ab αἰχμάλωτος) quod non nisi apud seriores scriptores legitur (vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 442.) et quo LXX pro hebr. גָּלָה et שָׁבָה usi sunt, est 1) *captivum facio;* (propr. Iud. 5, 12. Ies. 49, 25. Ioseph. ant. 10, 9. 5. et 7. ib. 1, 9.) — tropice: *subiicio, in servitutem redigo;* Rom. 7, 23. αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας, subiicientem me in servitutem peccati. 2 Tim. 3, 6. αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια mulierculas captantes. (Iudith. 16, 9. τὸ κάλλος αὐτῆς ᾐχμαλώτισε ψυχὴν αὐτοῦ. Epiphan. adv. haer. prooem. §. 1. de iis utitur, qui alios ad errores seducunt. Cod. Pseudep. V. T. Fabric. I. p. 529.: mulieres τῷ ἔργῳ αἰχμαλωτίζουσιν viros rei venereae captant.) — 2) *captivum abduco*, ἔκ τινος, ex loco (Ezech. 12, 3. Ignat. epist. ad Ephes. §. 17. μὴ αἰχμαλωτίσῃ ὑμᾶς (diabolus) ἐκ τοῦ προκειμένου ζῆν.) — ἀπό τινος εἴς τι, ex loco in locum; Luc. 21, 24. αἰχμαλισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη. (1 Reg. 8, 46. 1 Macc. 10, 33. αἰχμαλωτισθεῖσα ἀπὸ γῆς Ἰούδα εἰς βασιλείαν μου) — tropice: αἰχμαλ. εἴς τινα, *subiicere alicui*, 2 Cor. 10, 5. αἰχ. πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. *.

Αἰχμάλωτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (vid. αἰχμαλωσία) *captivus;* semel Luc. 4, 19. ubi est mancipium peccati et diaboli, ideoque miseriae. (Ezech. 12, 4. Ies. 61, 1. 1 Macc. 2, 9. Ioseph. ant. 10, 9. 7.)

Αἰών, ῶνος, ὁ, in N. T. partim Graecorum more usurpatur, partim significationes hebr. עוֹלָם, cui apud LXX respondet, sequitur, et est 1) *tempus, tempus continuum, omne tempus*, — a) εἰς τὸν αἰῶνα, (כָּל־הַיּוֹם Ps. 25, 6. לָנֶצַח, Ies. 28, 28. Ier. 50, 39. Sir. 18, 1.) *in perpetuum, in omne tempus*, Io. 6, 51. 58. 8, 35. 12, 34. 14, 16. — cum negatione: in nullum tempus, *nunquam*, Matth. 21, 19. Marc. 3, 29. 11, 14. Io. 4, 14. 8, 51. 52. 10, 28. 11, 26. 13, 8. 1 Cor. 8, 13. — b) εἰς τοὺς αἰῶνας *in sempiternum*, ut Luc. 1, 33. explicatur: οὐκ ἔσται τέλος, ita in doxologiis (Matth. 6, 13.) Luc. 1, 33. Rom. 1, 25. 9, 5. 11, 36. cf. Ps. 76, 7. — c) εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, eodem sensu, Gal. 1, 5. Apoc. 1, 6. (5, 14.) 10, 6. 14, 11. 15, 7. et saepius coll. Ps. 18, 10. 20, 4. 110, 7. Tob. 6, 18. vel εἰς ἡμέραν αἰῶνος 2 Petr. 3, 18. i. e. εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον ut habent LXX Ies. 13, 20. Exod. 14, 13. — Hinc 2)

νες, temporis periodi, in quibus mundus continuo est et s pergit (Ioseph. ant. 1, 18. 6.) *mundus ipse, eiusque mu-iones;* Hebr. 1, 2. 11, 3. 1 Tim. 1, 12. (Sap. 13, 9. Philo mundo p. 1157. κύριος βασιλεύων τῶν αἰώνων. et *saeculum* quarto libr. Esdr. cap. 6, 55 et 59. Vid. Fabric. Cod. Pseud. I. II. p. 230 sq.) — Ἀπ' αἰῶνος, Luc. 1, 70. Act. 3, 21. Col. 26. ἐκ τοῦ αἰῶνος Io. 19, 32. hebr. מֵעוֹלָם Genes. 6, 4. Ies. 4. *a mundo condito, ab hominum inde memoria,* (Tob. 12. Sir. 44, 2. Diod. Sic. 4, 83. de templo Veneris: τὴν αἰῶνος ἀρχὴν λαβόν.) etiam *ab aeterno* Act. 15, 18. Eph. 9. 11. ubi πρόθεσις αἰώνων est πρόθ. ἀπὸ τῶν αἰώνων. Ps. 2. — πρὸ τῶν αἰών. *ante mundum conditum* 1 Cor. 2, 7.]. πρὸ χρόνων αἰωνίων 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2. Prov. 8, 23. 3) *tempus definitum, circumscripta temporis periodus,*]. καιρός, in locutionibus ex Iudaeorum dicendi ratione du-s: a) αἰὼν οὗτος, Luc. 18, 30. i. q. καιρὸς οὗτος, ὁ νῦν αἰών, — b) αἰὼν ὁ μέλλων, s. ἐκεῖνος, ἐρχόμενος. 'Iudaei omne mundi npus in duas dividebant partes sive in duo saecula; prius] עוֹלָם, αἰὼν οὗτος, comprehendebat tempus ante Messiae ;num peragendum Matth. 12, 32. 13, 14. 24, 3. 28, 20. t. 2, 12. Eph. 1, 21., et finiendum, quando hoc regnum ini-m fuerit habiturum. Dicitur finis huius saeculi τὸ τέλος, ντέλεια τοῦ αἰῶνος τούτου 1 Cor. 10, 11. Hebr. 9, 26. eum-s Iudaei cum immutatione et renovatione mundi coniun-m fore arbitrabantur. Prius vero saeculum in scriptis Iu-orum et in N. T. ubique describitur depravatum et impium, re notio impietatis in multis locis N. T. voci αἰῶνος adiecta , saepiusque, ut *saeculum* Latinorum, significat *homines us periodi depravatos.* Sic Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. αἱ μναι τοῦ αἰῶνος scl. τούτου sunt studia istius aevi prava. υἱοὶ τοῦ αἰῶν. τούτ. Luc. 16, 8. coll. Luc. 20, 34. homines vos istius saeculi mores secuti. Πλούσιοι ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, Tim. 6, 17. homines divitiis, quae in hac periodo valent, ati. Ὁ νῦν αἰών 2 Tim. 4, 10. i. e. bona et deliciae huius culi. Ἄρχοντες τοῦ αἰῶν. τούτ. 1 Cor. 2, 6. qui nunc inter nines depravatos principem tenent locum, cf. vers. 8. Di-r quoque αἰὼν πονηρός Gal. 1, 4. αἰὼν τοῦ κόσμου τούτου 1. 2, 2. i. e. κόσμος τοῦ αἰῶνος τούτου, homines pravi, ut c sunt. Συζητὴς τοῦ αἰῶν., sophistae, ut solent esse, huius iodi, 1 Cor. 1, 20. sive σοφὸς ἐν τῷ αἰῶνι τούτ. 1 Cor. 3, coll. vers. 19. — Propter hanc prioris saeculi pravitatem, anas, quippe impietatis et idololatriae dux, dicitur ὁ θεὸς αἰῶν. 2 Cor. 4, 4. saeculoque ipsi adscribitur σκότος i. e. bietas Eph. 6, 12. Similiter in test. XII. patriarch. (Fabric. l. Pseudep. V. T. I, p. 189. 191.) homines depravati ante uvium dicuntur αἰών, et periodus ab initio usque ad iudi-m Messiae appellatur ibid. p. 196. ὁ αἰὼν ὁ μέγας. — *Alte-*

ram mundi periodum Iudaei appellabant עוֹלָם הַבָּא, τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα, s. ἐκεῖνον, s. ἐρχόμενον, i. e. tempus inde a Messiae adventu, iudicio eiusque regni initiis futurum, ubi pios praemiis ornatum, malos poenis affectum iri simulque mortuorum resurrectionem eventuram esse arbitrabantur. Matth. 12, 32. Marc. 10, 30. Luc. 18, 30. 20, 35. Eph. 1, 21. Hebr. 6, 5. (αἰῶνες ἐπερχόμενοι Eph. 2, 7.) — 4 Esdr. 7, 43. leguntur: „dies iudicii erit finis temporis (καιροῦ, αἰῶνος) huius et initium temporis futurae immortalitatis", — et c. 8, 1. „hoc saeculum fecit altissimus propter multos, futurum autem propter paucos." Act. Thom. §. 6. — (Sap. 4, 2. αἰών significat alteram post mortem vitam.)

Αἰώνιος, ἰου, ὁ, ἡ, et αἰώνιος, ία, ιον, (ab αἰών) LXX pro עוֹלָם 1) *qui semper est, sempiternus*, θεὸς αἰών. Rom. 16, 26. coll. Gen. 21, 33. Ies. 40, 28. Bar. 4, 8. 10. 14. 20. 22. — Hebr. 9, 14. πνεῦμα αἰών. quod ab aeterno fuit (Ier. 31, 3.) Rom. 16 [14], 24.: χρόνοις αἰωνίοις, inde ab aeterno. 2 Tim. 1, 9. πρὸ χρόνων αἰων. ante omne aevum. — 2) *qui in omne tempus erit, sempiternus, perpetuus;* αἰωνία λύτρωσις Hebr. 9, 12. coll. 7, 24. κράτος 1 Tim. 6, 16. οἰκία 2 Cor. 5, 1. παράκλησις 2 Thess. 2, 16. διαθήκη Hebr. 13, 20. εὐαγγέλ. Apoc. 14, 6. (Gen. 9, 16. 17, 7. Exod. 12, 14. Prov. 22, 28. Ies. 35, 10. Tob. 3, 16. Ioseph. ant. 7, 14. 5. apprecari regi αἰωνίαν ἡγεμονίαν.) Ita etiam Philem. vers. 15. ubi αἰώνιον αὐτόν est: *illum in sempiternum*, nimirum quia Christianus factus iam vitae aeternae particeps erat. Rom. 2, 7. 2 Cor. 4, 17. 18. Hebr. 5, 9. 9, 15. 2 Petr. 1, 11. *Αἰώνιος* in formulis ζωὴ αἰων., πῦρ αἰών., δόξα αἰων., κόλασις, ὄλεθρος, κρίμα s. κρίσις αἰών., Matth. 18, 8. 19, 29. 25, 41. 46. Marc. 3, 29. 10, 17. 30. Luc. 10, 25. 18, 18. 30. Io. 3, 16. 36. c. 4, 14. 36. 5, 24. 39. 6, 27. 40. 47. 54. 68. c. 10, 28. 12, 25. 17, 2. 3. Act. 13, 48. Rom. 5, 21. 6, 22. 23. Gal. 6, 8. 1 Tim. 1, 16. 2, 10. 6, 12. (19. in text. vulg.) Tit. 1, 2. 3, 7. 1 Io. 1, 2. 2, 25. 3, 15. 5, 11. 13. 20. Iud. vers. 7. 21. Hebr. 6, 2. 2 Thess. 1, 9. *sempiternum, nunquam finiendum* indicare, dubio caret, quum praemia aeque ac poenae post resurrectionem sempiternae haberentur a Iudaeis. Vid. Dan. 12, 2. 2 Macc. 7, 9. 4 Macc. 9, 9. 10, 15. 12, 12. 13, 15. Act. Thom. §. 55. Test. Aser in Fabric. Cod. Pseud. V. T. I, p. 693. potissimum Psalter Salom. Ps. 3, vers. 13. 15. 16. ubi: ἡ ἀπώλεια τοῦ ἁμαρτωλοῦ εἰς τὸν αἰῶνα; piorum ζωὴ αἰώνιος autem οὐκ ἐκλείψει ἔτι. Eadem tradit auctor 4 libr. Esdr. — Attamen αἰώνιος interdum eam τοῦ αἰῶνος significationem sequi videtur, qua saeculum Messiae futurum indicat, igiturque significare: in futuro Messiae regno expectandum. Sic intelligo σκηνὰς αἰων. Luc. 16, 9. ζωὴν αἰων. Io. 3, 15. ubi idem est quod εἰςελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, vers. 5. et 3. Matth. 19, 16. Act. 13, 46. (Act. Thom.

§. 7. οἱ αἰώνιοι sunt cives regni Christi, et χαρὰ ἡ αἰωνία est felicitas eius.) *.

Ἀκαθαρσία, ίας, ἡ, (ab ἀκάθαρτος) — LXX pro טֻמְאָה *impuritas* a) physica, *immunditia*, Matth. 23, 27. (Levit. 5, 3. Num. 19, 13.) — *impuritas* b) *morum*, potissimum *scortatio*, *veneris flagitia*, quia per ea corpus polluebatur; Rom. 1, 24. 6, 19. ubi opponitur ἁγιασμός *castitas*, 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. Eph. 4, 19. 5, 3. Coloss. 3, 5. 1 Thess. 4, 7. coll. vers. 3—6. (2 Sam. 11, 4. Prov. 6, 16.) Semel de *sordibus avaritiae* 1 Thess. 2, 3. coll. vers. 5. — (3 Esdr. 1, 42. de templi profanatione.) *.

Ἀκαθάρτης, τητος, ἡ, (per syncopen pro ἀκαθαρότης) *impuritas scortationis*; tropice *idololatria*, semel Apoc. 17, 4. in textu vulg. (ἀκαθαρσία de eadem re 3 Esdr. 1, 42. 2 Chron. 29, 25.)

Ἀκάθαρτος, ον, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἀ priv. et καθαίρω) LXX pro טָמֵא 1) *impurus* sensu physico; *impurus secundum legem* mosaicam, impuritas *levitica*, Levit. 5, 2. de cibis Act. 10, 14. coll. 11, 8. de avibus Apoc. 18, 2. (Deut. 14, 7 sqq. Levit. 11, 4 sqq.) — de *idololatria*, qua scilicet veri Dei cultor omnium maxime inquinabatur, Act. 10, 28. 1 Cor. 7, 14. 2 Cor. 6, 17. Apoc. 17, 4. ita hebr. טָמֵא Ies. 52, 1. Amos. 7, 17. et ἀκαθαρσία 3 Esdr. 8, 69. 1 Macc. 13, 47. 48. 14, 7. — 2) *libidinosus* (vid. ἀκαθαρσία) Eph. 5, 5. (Symmach. Hos. 4, 14. pro קְדֵשָׁה scortum.) — Quo sensu *daemones* dicantur πνεύματα ἀκάθαρτα v. c. Matth. 10, 1. 12, 43. Marc. 1, 23. 26. 3, 11. 30. 5, 2. 8. 13. 6, 7. 7, 25. 9, 25. Luc. 4, 33. 36. 6, 18. 8, 29. 9, 42. 11, 24. Act. 5, 16. 8, 7. Apoc. 16, 13. 18, 2. coll. Zach. 13, 2. Fabric. Cod. Pseud. Vol. I, p. 732. ambiguum videtur, cum ita dici potuerint vel quod immunda loca inhabitare putabantur (Baruch. 4, 35. Tob. 8, 3. LXX in Ies. 34, 14. 13, 21. Luc. 11, 24. coll. Fabric. Cod. Pseud. I, p. 191.), vel quod impii et scelerati cogitabantur (πονηρά Tob. 3, 8, 17. 6, 7.), vel quod auctores et fautores idololatriae, (Bar. 4, 7. LXX Ps. 95, 5. 2 Cor. 4, 4. coll. Io. 16, 11. Fabric. Cod. Pseud. I, p. 97. 167. 195.), vel quod libidinosi, mulierumque cupidissimi habebantur. (LXX Gen. 6, 2. Tob. 3, 8. 6, 14.) *.

Ἀκαιρέομαι, οῦμαι, (ab ἄκαιρος, importunus), *tempus opportunum non habeo*; deinde *opportunitate*, *facultate destituor*; semel Phil. 4, 10. (Apud meliores scriptores non legitur. Vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 126.)

Ἀκαίρως, (ab ἄκαιρος) adverb. *tempore importuno*; tempore, quo aliis iucundum non est, quo nolunt nos audire; semel 2 Tim. 4, 2. ἀκαίρως εὐκαίρως i. e. placeat iis aut non placeat, velint nolintve audire. (Sir. 22, 6. μουσικὰ ἐν πένθει (ὡς) ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες καὶ παιδεία ἐν παντὶ καιρῷ σοφία. Sir. 34, 4. ἀκαίρως μὴ σοφίζου. Ioseph. ant. 6, 7. 2.)

Ἄκακος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et κακός) LXX pro פְּתִי, alienus a κακίᾳ, i. e. — a) *doli expers, simplex animo, non callidus*, Rom. 16, 18. (Prov. 1, 4. ἵνα δῷ ἀκάκοις πανουργίαν. ib. 8, 5. 14, 15. ἄκακος πιστεύει παντὶ λόγῳ. Ier. 11, 19. Sap. 4, 12. Philo in Flacc. p. 974. παίδων ἄκακος ἡλικία — ἀκακία eodem sensu in Fabric. Cod. Pseudep. I. p. 626.) — b) *malitiae expers, alios non laedens*, Hebr. 7, 26. (Iob. 36, 5. Prov. 15, 11. ubi pro רַע. Ps. 24, 22.)

Ἄκανθα, ης, ἡ, (ab ἀκή, cuspis), *spina, vepres, sentis;* Matth. 7, 16. Luc. 6, 44. (Ies. 5, 2. 4.) — σπείρειν ἐπὶ ἀκ. Matth. 13, 7. 22. Marc. 4, 7. 18. Luc. 8, 7. 14. (Ier. 4, 4. Cant. 2, 2.) — Hebr. 6, 8. (Gen. 3, 18. Ies. 32, 13.) — *virgultum spinosum*, Matth. 27, 29. στέφανος ἐξ ἀκανθ. Io. 19, 2. *.

Ἀκάνθινος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, vel *spinis refertus*, Ies. 34, 13. vel *e ramis spinosis factus*. Bis Marc. 15, 17. Io. 19, 5.

Ἄκαρπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ et καρπός) 1) *fructu carens*, propr. Iud. v. 2. δένδρα. (Ier. 2, 6. ἐν γῇ ἀνύδρῳ καὶ ἀκάρπῳ.) — metaph. inutilis, bona non efficiens, 1 Cor. 14, 14. Tit. 3, 14. 2 Petr. 1, 8. — effectu carens, Matth. 13, 22. Marc. 4, 19. (Similiter 4 Macc. 16, 7. ἄκαρποι τιθηνίαι de educatione iuvenum occisorum.) — 2) fructus malos gignens; trop. *perniciosus, malus*, Eph. 5, 11. ἔργα ἄκαρπα τοῦ σκότους. (Vid. quae in Ἀ diximus. Sap. 15, 4. πόνος ἄκαρπος, labor improbus idola fingentium, i. q. κακότεχνος ibidem. Act. Thom. §. 12. ἀποιητοί sunt malefici, mala patrantes. Vid. Ἄχρηστος.) *.

Ἀκατάγνωστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et καταγινώσκω) qui damnari non potest; *in quem reprehensio iusta non cadit;* semel Tit. 2, 7. — 2 Macc. 4, 47.

Ἀκατακάλυπτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἀ priv. et κατακαλύπτω, obvelo) non opertus, *non velatus*, 1 Cor. 11, 5. 13. (LXX Levit. 13, 45. Polyb. 15, 27. 2.) *.

Ἀκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀ priv. et κατακρίνω) voc. forense: *cuius causa non est cognita, qui indicta causa iudicatur* s. *damnatur, inauditus*. Bis Act. 16, 37. 22, 25.

Ἀκατάλυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et καταλύω) qui non dissolvitur; — *perennis*, Hebr. 7, 16. ζωὴ ἀκατάλυτος. (4 Macc. 10, 11. ἀκαταλύτους βασάνους. Dion. Halic. 10, 31. ἀκατάλυτον κράτος τῆς ἐπαρχίας.)

Ἀκατάπαυστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et καταπαύω) *indesinens, non requiescens;* 2 Petr. 2, 14. oculi ἀκατάπαυστοι τῆς ἁμαρτίας, indesinenter libidinem quaerentes, libidinose semper circumspicientes. (Ioseph. bell. 7, 2. τὴν ἀκατάπαυστον νεωτεροποιΐαν, indesinens rerum novarum studium. Polyb. 4, 17. 4. ἐν ἀκαταπαύστοις στάσεσιν.)

Ἀκαταστασία, ας, ἡ, (ab ἀκατάστατος) 1) inconstantia, (Prov. 26, 28.); — 2) *rerum perturbatio* s. *confusio, tumultus*,

1 Cor. 14, 33. Iac. 3, 16. (Tob. 4, 13.) — *seditio*, *turba*, Luc. 21, 9. 2 Cor. 6, 5. 12, 20. (Sir. 26, 29. Eodem sensu legitur *inconstabilitio* 4 Esdr. 15, 16. Arrian. diss. epict. 3, 19.) **.

Ἀκατάστατος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἀ priv. et καθίστημι) *instabilis*, *vacillans*; Iac. 1, 8. ἀκατάστ. ἐν τοῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, mutabilis s. instabilis in volendo agendoque. (Tob. 1, 14. αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκαταστάθησαν, mutavit in peius mores. LXX Ies. 54, 11. pro סֹעֲרָה, i. e. iactata varietate fortunae. Symmach. Thren. 4, 14. ἀκατ. γίνομαι, pro נוּעַ.) **.

Ἀκατάσχετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ et κατέχειν coërcere), 1) *qui coërceri*, *cohiberi non potest*; *indesinens*. Iac. 3, 8. Iob. 31, 11. θυμὸς ὀργῆς ἀκατάσχετος. 3 Macc. 6, 17. ἀκατάσχ. οἰμωγή, indesinens eiulatus; Ioseph. de bell. Iud. 2, 11. p. 173. φόβος ἀκατάσχ. **.

Ἀκελδαμά, Act. 1, 19. quod ibi explicatur χωρίον αἵματος, est vox syriaca ܚܩܠ ܕܡܐ, Chald. חֲקַל דְּמָא, *ager sanguinis*, s. *caedis*.

Ἀκέραιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et κεράω s. κεράννυμι) 1) non mixtus, nimirum malis, μὴ κεκραμένος κακοῖς, ut explicat Etym. Magn., purus, integer, simplex; — tropice: *simplex*, *doli*, *fraudis expers*. Matth. 10, 16. ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Phil. 2, 15. ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, vita, moribus integri. (Addit. Esth. 16, 4. ἀκέραιος εὐγνωμοσύνη. Ioseph. ἀκέραιος βίος, ant. 1, 2. 2. ib. 1, 6. 2. ib. 12, 2. 3. ant. 12, 2. 3. ἀκέραιος νομοθεσία, cui nil mali admixtum est, perfecta. Sic saepius etiam in profanorum scriptis.) — ex adiuncto: 2) *imperitus* alicuius rei; Rom. 16, 19. σοφοὶ εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκέραιοι εἰς τὸ κακόν. **.

Ἀκλινής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἀ priv. et κλίνω) non inclinans; *stabilis*, *firmus*, *constans*; Hebr. 10, 22. ἡ ὁμολογία τῆς ἐλπίδος ἀκλινής, i. e. promissa bona, quae firmissima sunt, a Deo nobis certo dabuntur. (Aelian. V. Hist. 12, 64. βασιλείας ἀσφαλοῦς καὶ ἀκλινοῦς ὅμηρον. Pollux. Onom. 8, 10. δικαστὴς ἀκλινής. 4 Macc. 6, 7. 17, 3. Symmach. Iob. 41, 4.) **.

Ἀκμάζω, f. άσω, (ab ἀκμή) 1) floreo, Ioseph. 1, 18. 3. — 2) vigeo, *maturesco*; de frugibus Apoc. 14, 18. (Ioseph. ant. 2, 2. 2. τοῦ θέρους ἀκμάζοντος.)

Ἀκμή, ῆς, ἡ, cuspis; flos, aetas florens. — Ἀκμήν, adverbialiter pro κατ᾽ ἀκμὴν χρόνου, in hoc temporis momento; in seriorum scriptorum libris (vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 123.) pro ἔτι καὶ νῦν, *etiam num*, *etiam nunc*, Matth. 15, 16. (Strabo 1, 56. Polyb. 1, 13. 12. ἀκμὴν ἀκέραια ἦν τοῖς ἐθισμοῖς. Vid. plura in *Kypkii* obss. s. I, p. 77.)

Ἄκναφος, vid. Ἄγναφος.

Ἀκοή, ῆς, ἡ, 1) *audiendi facultas*, *auditus*, 1 Cor. 12, 17. 2 Petr. 2, 8. Sir. 43, 29. — 2) *auris*, *tanquam audiendi organon*, Marc. 7, 35. Luc. 7, 1. εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, coram populo. Act. 17, 20. εἰςφέρειν εἰς τὰς ἀκοάς i. e. narrare. 2 Tim. 4, 3. (vid. Κνήθω et 2 Macc. 15, 39. Ioseph. ant. 7, 11. 4.) Hebr. 5, 11. νωθροὶ ταῖς ἀκοαῖς (Sir. 27, 15.) segnes, hebetes auribus ad audiendum et intelligendum. Ἀκοῇ ἀκούειν aure percipere, Matth. 13, 14. Act. 28, 26. cf. Ies. 6, 9. Exod. 15, 26. 19, 5. ex hebraismo: *ipse* (quasi propriis auribus) i. e. bene audire. — 3) id quod auditur, a) *narratio audita*, *praedicatio doctrinae ore facta*, Io. 12, 38. (Ies. 53, 1.) Rom. 10, 16. 17. et ἀκοῇ πίστεως Gal. 3, 2. 5. i. e. evangelio praedicato et fide accepto. — λόγος ἀκοῆς i. e. ἀκουσθείς, doctrina ore tradita, auribus percepta, 1 Thess. 2, 13. Hebr. 4, 2. (Apud profanos saepissime de narratione ore propagata.) — Ex hebraismo: b) *rumor*, *fama*. Matth. 4, 24. 14, 1. 24, 6. Marc. 1, 28. 24, 26. hebr. שְׁמוּעָה 2 Sam. 4, 4. 13, 30. 2, 26. Ps. 112, 6.

Ἀκολουθέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀκόλουθος, sequens) plerumque, ut apud profanos, cum dativo obiecti, et (in Apocal.) sequente μετά τινος (vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 354.), sed in N. T. ex hebraismo etiam seq. ὀπίσω, hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי Ies. 45, 14. Ezech. 29, 16. — LXX pro הָלַךְ — 1) *sequor aliquem*, *subsequor*, Matth. 8, 1. 9, 19. 27. 14, 13. 21, 9. 26, 58. Marc. 5, 24. 10, 52. 14, 13. et saepius. (Ruth. 1, 14. 1 Sam. 25, 42. 1 Reg. 59, 20.) — *comitor aliquem*, Matth. 4, 25. 8, 10. 27, 55. 1 Cor. 10, 4. — de discipulis, qui ex more antiquo magistros stipare solebant, Matth. 4, 20, 22. 9, 9. 19, 27. 28. Marc. 1, 18. 8, 34. Io. 1, 41. (1 Reg. 19, 20. 21.) Marc. 9, 38. οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, non est e discipulis. — *doctorem*, i. e. *disciplinam eius sequor*, Matth. 10, 38. 16, 24. Luc. 9, 23. Io. 8, 12. 12, 26. (2 Macc. 8, 36. Ioseph. ant. 4, 6. 11.) — De rebus: *comitor*, Apoc. 14, 13. τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν, benefacta comitabuntur eos ad iudicem Deum, i. e. statim post mortem accipient praemia sua. vid. contrarium Apoc. 18, 5. ubi vero *Griesb.* ἠκολούθησαν reiecit. (Passiv. signific. Iudith. 12, 2. τὰ ἠκολουθηκότα μοι (nimirum ὀψοποιήματα) cibi ab ancilla mihi allati.)

Ἀκούω, f. ούσω, et ούσομαι, perfect. ἀκήκοα, aor. 1. pass. ἠκούσθην, hebr. שָׁמַע, iungitur genitivo et accusativo rei et maxime genitivo hominis, a quo dici quidquam audimus, (pro genitivo rei Marc. 5, 27. περί τινος, pro genitivo personae in Evang. Ioann. saepius παρά τινος, et 1 Io. 1, 5. ἀπό τινος) 1) est: *audio*; et quidem de *actu audiendi*; a) *ope auditus aliquid percipio*, saepissime, v. c. Matth. 2, 18. 8, 10. 9, 12. 10, 27. 11, 5. 12, 19. 21, 16. Marc. 7, 37. 14, 64. Io. 3, 8. 5, 25. 28. 1 Io. 1, 1. Luc. 7, 22. Act. 7, 34. 22, 9. 2 Cor.

12, 4. Apoc. 4, 1. 5, 13. 18, 22 sq. — b) *sonum audiendo discerno*, Io. 10, 3. 8. 16. 27. Apoc. 3, 20. — c) *aures alicui praebeo*, *auribus attendo*, *ausculto*, Marc. 4, 3. 7, 14. 12, 29. Act. 2, 22. — audire doctorem, Marc. 6, 20. Luc. 15, 1. 19, 48. Io. 12, 47. inde οἱ ἀκούοντες Luc. 6, 27. auditores, *discipuli*. — Saepius coniuncta est notio *diligenter considerandi*, Apoc. 1, 3. Act. 4, 19. (2 Chron. 20, 16. Ies. 48, 18.) et auditis *obsequendi*, ut Matth. 10, 14. 17, 5. 18, 15. Marc. 6, 11. Luc. 10, 16. 16, 29. Io. 5, 24. 8, 47. (coll. 1 Io. 3, 29.) 18, 37. 9, 27. Act. 3, 22 sq. 7, 37. 1 Io. 4, 5. 6. Hebr. שָׁמַע saepissime, v. c. Exod. 16, 20. Deut. 11, 17. coll. 3 Esdr. 5, 69. Quo etiam referenda est locutio: ὁ ἔχων οὖς, ὦτα, ἀκουσάτω, *quicunque potest*, *aurem praebeto*, Matth. 11, 15. 13, 9. 13 sq. Marc. 8, 18. Apoc. 2, 7. 11. 17. 29. 3, 6. 13. 22. 13, 9. coll. Rom. 11, 8. quae Apoc. 13, 18. etiam ita dicuntur: ὁ ἔχων νοῦν, vel c. 17, 9. ὧδε νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Gen. 3, 17. — Caeterum Ioanni proprium est, ἀκούειν dicere pro ἐξακούειν de Deo *preces audiente iisque annuente*. Io. 9, 31. 11, 41. 42. 1 Io. 5, 15. Gen. 11, 7. 1 Sam. 12, 15. — 2) *audio*, de actu *intelligendi* per auditum, et quidem a) *audiendo comperio*, Matth. 2, 3. 9. 22. 4, 12. 11, 2. 4. 14, 13. 22, 7. 24, 6. Marc. 3, 21. 5, 27. 6, 14. Act. 14, 24. 15, 24. 23, 16. — de doctrina Act. 1, 4. 4, 20. Rom. 10, 14. 18. 1 Io. 1, 5. 2, 7. 24. coll. vers. 27. — *fama cognosco*, Luc. 16, 2. Gal. 1, 13. 23. Philem. vers. 5. Passive: *fama ferri*, Matth. 28, 14. Marc. 2, 1. Act. 11, 22. 1 Cor. 5, 1. *divulgari*, Luc. 12, 3. 2 Chron. 26, 15. — b) *ex aliorum institutione cognosco*, *disco*, *tradita ab aliis accipio*, *scio*, Matth. 5, 4. 21. 27. 33. 38. 13, 22. Marc. 4, 15. Io. 5, 30. 6, 45. 8, 26. 40. 12, 34. 15, 15. 1 Io. 2, 18. 2 Io. vers. 4. Act. 15, 7. Rom. 15, 21. Gal. 4, 21. Eph. 1, 13. 3, 2. Coloss. 1, 6. 23. Hebr. 2, 1. τοῖς ἀκουσθεῖσι, doctrinae vobis traditae; Iac. 5, 11. Apoc. 7, 4. 9, 16. — Sensu forensi: *accusatum audio*, i. e. causam eius cognosco, Io. 7, 51. Act. 25, 22. — c) *audiendo capio*, sensum auditi adsequor, *intelligo*, Marc. 4, 33. Io. 6, 60. 1 Cor. 14, 2. (hebr. שָׁמַע Gen. 11, 7. Prov. 16, 11. 2 Reg. 18, 26. coll. Sir. 25, 11. Origen. περὶ εὐχῆς, c. 15. ἐὰν δὲ ἀκούωμεν, ὅτι ποτέ ἐστι ἡ προςευχή, si intellexerimus etc. et saepius in Origenis scriptis.)

Ἀκρασία, ίας, ἡ, (ab ἀκρατής) *intemperantia*, *incontinentia*. Semel 1 Cor. 7, 5. et Matth. 23, 35. in textu vulg., ubi *Griesb.* habet ἀδικίας. In codice graeco V. T. non legitur. (Ioseph. de bell. 1, 1. 2. ἀκρασία παθῶν. ant. 8, 7. 5. τὴν τῶν ἀφροδισίων ἀκρασίαν.)

Ἀκρατής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, —ές, τό, (ex ἀ priv. et κράτος) κράτος οὐκ ἔχων, *infirmus*, debilis; *impotens sui*, *intemperans*, *immodicus*, *incontinens*, cui opponitur ἐγκρατής.

Semel 2 Tim. 3, 3. (Clem. Alex. Stromat. III, 7. ἀκρατεῖς γενόμενοι ἐπιθυμίᾳ ἁλόντες. Xenophon. Mem. 1, 2. 12.)

Ἄκρατον, τό, vid. Ἄκρατος.

Ἄκρατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et κεράννυμι, *misceo*), 1) *non mixtus, purus, merus.* (Ier. 25, 15. Ps. 75, 8. et 3 Macc. 5, 2. *merum.*) — Quùm merum, aqua non dilutum, soleat esse vigens, est 2) *acer, vigens, inebrians*; Apoc. 14, 10., ubi verbis τοῦ οἴνου τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου, vini, quod in poculum vindictae infunditur non dilutum i. e. inebrians; tropice *fervor* poenarum divinarum describitur. Vid. Ps. 75, 8. Ies. 51, 17. Ier. 25, 15. Alii τοῦ ἀκράτου pro substantivo: τὸ ἄκρατον, *merum*, habent, non mutato sensu. **.

Ἀκρίβεια, είας, ἡ, (ab ἀκριβής) *subtilitas, diligentia, cura*, quae accuratissime agit, *Genauigkeit*; semel Act. 22, 3. κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, secundum subtilitatem patriae legis, i. e. accurate, subtiliter institutus in patriis legibus. Alii: *secundum severitatem, rigorem.* Sed priori sensu legitur Sir. 16, 24. ubi ἐν ἀκριβ. est i. q. ἐν σταθμῷ i. e. bene perpensa docere, subtiliter instituere; Sir. 18, 29. παροιμίαι ἀκριβεῖς, acute, subtiliter dicta; cap. 19, 25. πανουργία ἀκριβής. Sir. 42, 4. περὶ ἀκριβείας ζυγοῦ καὶ σταθμῶν. Sap. 12, 21. ἀκρίβεια iudicii aequitas (ἐπιεικεία vers. 18.), quae culpam accurate et subtiliter ponderat, neque aestu irae fertur. Dan. 7, 16. ἀκρίβεια, somnii accurata explicatio, quae omnia recte exponit. Ioseph. ant. 9, 10. 2. τὴν ἀκρίβειαν τῶν πραγμάτων παραδιδόναι, res accurate narrare. Nec Iosephi (vit. c. 38.) verba: οἱ (φαρισαῖοι) περὶ τὰ πάτρια νόμιμα δοκοῦσι τῶν ἄλλων ἀκριβείᾳ διαφέρειν, severitatem Pharisaeorum sed eorum subtilitatem in legibus cognoscendis et explicandis indicare videntur, cum eos ratione acuminis et intelligentiae velit laudare.

Ἀκριβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἀκή, cuspis) *diligens, accuratus*; Sir. 34, 24. 35, 3. Comparativus adverbialiter legitur de accurata exploratione causae in foro Act. 23, 15. 20. et de subtiliori pleniorique doctrinae cognitione Act. 18, 26. 21, 22. Superlativus ἀκριβέστατος semel Act. 26, 5. ubi αἵρεσις ἀκριβ. non familiam *severissimam, superstitiosissimam*, ut quidam explicant, sed familiam, subtilissima legis et τῶν ἐθῶν καὶ τῶν ζητημάτων (vers. 3.) cognitione praeditam significare videtur. (Ioseph. ant. 2, 5. 1. ἀκριβὴς δήλωσις.) Vid. Ἀκρίβεια. *.

Ἀκριβόω, ῶ, fut. ώσω, ut ἀκριβάζω, accurate, magna diligentia aliquid facio, ago. Aquila Ies. 49, 16. pro חָקַק, accurate delineavit. — Matth. 2, 7. 16. *accurate disco, studiose percontor*, i. q. ἀκριβῶς ἐξετάζω vers. 8. *.

Ἀκριβῶς, adv. 1) *accurate, diligenter*, Matth. 2, 8. Luc. 1, 3. Act. 18, 25. 1 Thess. 5, 2. (Deut. 19, 18. Dan. 7, 9.

Ioseph. ant. 3, 4. 1. ib. 9, 13. 3.) — 2) *prudenter*, *scite*, Eph. 5, 15., coll. Sap. 19, 18. Vid. etiam Ἀκρίβεια. *.

Ἀκρίς, ἴδος, ἡ, (apud LXX hebr. חָגָב, אַרְבֶּה, גּוֹב, יֶלֶק; respondens) *locusta*, et quidem id locustarum genus, quod arbores et plantas depascere solet. Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. Eas comedere mos est Orientalibus (Bochart. Hieroz. P. II. lib. 4. c. 7.), permissumque erat Iudaeis ex lege mosaica. Levit. 11, 22. — Apoc. 9, 3. 7. inserviunt descriptioni exercitus hostilis, ut Ioel. 1 et 2. coll. Exod. 10, 13—15. *.

Ἀκροατήριον, ίου, τό, (ab ἀκροάομαι, auditor sum) *auditorium* philosophorum et doctorum, (Arrian. diss. epict. 3, 23. 8.) Act. 25, 23.; ut Latinor. *auditorium*, de loco iudicii, ubi partes audiuntur a iudice et iis, quos auditores et arbitros rei advocat.

Ἀκροατής, οῦ, ὁ, (ab eodem) *auditor*, Sir. 3, 29. Ioseph. ant. 3, 5. 3. ἀκροατὴς φωνῆς. ib. 2, 14. 4. — In N. T. ἀκροατὴς τοῦ νόμου, τοῦ λόγου, Rom. 2, 13. Iac. 1, 22. 23. 25. τῷ ποιητῇ opponitur, et est is, qui auribus tantum doctrinam percipit, non autem animo, *auditor obliviosus*, ut Iac. 1, 25. explicatur. *.

Ἀκροβυστία, ας, ἡ, (ex ἄκρον, summum, extremitas et βύω, obturo, obstruo) in profanorum libris non invenitur, in versione LXX. respondet hebr. עָרְלָה 1) *praeputium*, Act. 11, 3. (Gen. 17, 11—25. Levit. 12, 3. Ier. 9, 24. Iudith. 14, 10.) — 2) *status* ἀκροβυστίας, *status gentilismi*, (Act. 11, 3.) Rom. 2, 25. 26. 1 Cor. 7, 18. 19. Gal. 5, 6. 6, 15. Col. 2, 13. de physico praeputio et statu hominis praeputiati sermonem esse, docet additum σαρκός (cf. Eph. 2, 11.), nec igitur de ἀκροβυστίᾳ καρδίας (Deut. 10, 16.), ut aliis visum, hic cogitandum est. — 3) abstractum pro concreto: *praeputiati*, *gentiles*; opponitur ἡ περιτομή i. e. Iudaei, Rom. 2, 26. 27. 3, 30. 4, 9 sqq. Gal. 2, 7. Coloss. 3, 11. Eph. 2, 11. Hoc nomine Iudaeos in contemtum gentilium usos esse, docent Iudd. 14, 3. 15, 18. Ies. 52, 2. (ἀκρόβυστος, praeputiatus, Ios. 5, 7.) *.

Ἀκρογωνιαῖος, αία, αῖον, (ex ἄκρος et γωνία) in extremo angulo positus; de lapide: *lapis angularis*, qui Matth. 21, 42. (Ps. 118, 22.) dicitur κεφαλὴ γωνίας, Ier. 51, 26. λίθος εἰς γωνίαν, Iob. 38, 6. λίθος γωνιαῖος. In N. T. bis legitur de Christo, qui, ut lapis angularis duos muros coniungit et continet, homines utriusque partis, et Iudaeos et gentiles, coniunxit in unam societatem, Eph. 2, 20.; (Chrysost. hom. 6. in ep. ad Ephes. Euseb. dem. evang. I. Vid. *Suicer*. thes. eccl. I, p. 172.) A Petro autem comparatur cum lapide angulari, quatenus eiusmodi lapis est magni pretii, 1 Petr. 2, 6. quae descripta sunt ex Ies. 28, 16. (Barnab. epist. c. 6.) *.

Ἀκροθίνιον, ίου, τό, maxime in plurali, ἀκροθίνια, τά, (ex ἄκρος et θίς s. θίν, acervus) *manubiae*, i. e. ea pars

praedae in tumulum coacervatae, quam e tumuli apice imperator sibi eligebat, cuiusque partem Diis dicare solebat. De quo more vid. Herodot. 8, 121. 9, 8. Liv. 10, 46. Corn. Nep. Cim. 2. — Semel legitur, Hebr. 7, 4. de *praeda*, s. *λεία*, quo vocabulo Ioseph. ant. 1, 10. 2. et Philo de Abrah. p. 381., eandem rem narrantes, utuntur. (Xenoph. Cyrop. 7, 5. 13. Pindar. Nem. 7, 58. Euripid. Heraclid. v. 861. Profani ἀκροθ. dicunt etiam de primitiis frugum, quae Deo offeruntur. Euripid. Phoen. v. 213.) — In codice graeco V. T. non legitur.

Ἄκρος, α, ον, (ab ἀκή, cuspis) acutus; *extremus, summus*. In scripturis tantum neutrum τὸ ἄκρον, substantive legitur; *summum, extremum, extremitas*. Matth. 24, 31. Marc. 13, 29. (coll. Deut. 4, 32. 28, 64. Ies. 13, 5.) Luc. 16, 24. Hebr. 11, 21. *.

Ἀκύλας, ου, ὁ, *Aquila*, nomen viri, comitis Pauli, qui commemoratur Act. 18, 2. 18. 26. Rom. 16, 3. 1 Cor. 16, 19. 2 Tim. 4, 19. *.

Ἀκυρόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀ priv. et κυρόω) ἄκυρον aliquid reddo (ut LXX locuti sunt Prov. 1, 25. 5, 7.) i. e. *auctoritate privo, irritum reddo, abrogo;* Matth. 15, 6. Marc. 7, 13. Luc. 16, 24. Hebr. 11, 21. (3 Esdr. 6, 32. ἐὰν παραβῶσί τι τῶν γεγραμμένων καὶ ἀκυρώσωσι, coll. Esdr. 6, 11. ubi legitur chald. נְסַךְ. Aquila Num. 30, 9. pro הֵנִיא annihilo, ἐὰν ἀκυρῶν ἀκυρώσῃ αὐτάς. 4 Macc. 2, 1. ἀκυρ. τὰς ἐπιθυμίας. ib. 5, 18. ἀκ. τὴν ἐπὶ τῇ εὐσεβείᾳ δόξαν.) *.

Ἀκωλύτως, (ex ἀ priv. et κωλυτός, impeditus) adv. *sine impedimento, nemine prohibente;* Act. 28, 31. (Sap. 7, 22. ἀκώλυτον. — Ἀκωλύτως, Symmach. Iob. 34, 31. Herodian. 8, 2. 1. διέβησαν ἀκωλύτως, μηδενὸς ἐμποδὼν γενομένου.)

Ἄκων, οντος, ὁ, ἄκουσα, ης, ἡ, ἆκον, οντος, τὸ, (pro ἀέκων, ex ἀ priv. et ἑκών, *volens*) *invitus*, non sponte aliquid agens: 1 Cor. 9, 17. (Iob. 14, 17. Ioseph. ant. 1, 18. 9. ib. 2, 13. 4.) **.

Ἀλάβαστρον, ου, τό (etiam ἀλάβαστρος, ὁ et ἡ) 1) *alabastrum*; 2) *vas unguentarium* ex alabastrite lapide confectum. (Athen. 15, 13.); Matth. 26, 7. Marc. 14, 3. Luc. 7, 37. et 2 Reg. 21, 13. quibus in locis *vas unguentarium* e quovis lapide factum simpliciter significare videtur. (Theocrit. Idyll. XV, 114.) Anthol. gr. ed. Iacobs. 9, 3. Verba Marc. 14, 5. συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, ut notavit *Schoettgen.* in lexico, non intelligenda sunt de tota lagenula unguentaria, sed de superiore eius parte s. orificio obsignato, quod signum erat unguenti genuini et foris advecti. **.

Ἀλαζονεία, ας, ἡ, (ab ἀλαζών), *ostentatio, gloriatio, iactantia*, (Ioseph. ant. 4, 1. 1. ib. 6, 9. 2. Theodot. Prov. 14, 13. pro גַּאֲוָה, Symmach. Iob. 9, 13. pro רַהַב. 4 Macc. 1, 26.) In N. T. bis de *arrogantia* eorum legitur, qui Deum

nihil curant, sibique ipsis confidunt: *impia audacia.* Iac. 4, 16. ἐν ταῖς ἀλαζονείαις, factis dictisque impiae audaciae. 1 Io. 2, 16. ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, arrogantia quae in vita componenda Dei leges et voluntatem non respicit. Vid. Sap. 5, 8. 17, 7. 2 Macc. 9, 8. 15, 6. ubi τῇ ἀλαζονείᾳ opponitur pia in Deum fiducia. (Eodem sensu apud nostros scriptores saepius legitur ὑπερηφανία. Suid. ἀλαζονεία· ὑπερηφανία.) *.

Ἀλαζών, όνος, ὁ, ἡ, (ab ἄλη, i. e. τὸ vagari, s. oberrare) propr. vagus, oberrans; — *arrogans, gloriosus;* Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 3. et in V. T. Hab. 2, 5. Iob. 28, 8. (Ioseph. ant. 8, 10. 4. ἀλαζὼν ἀνὴρ καὶ ἀνόητος.) *.

Ἀλαλάζω, fut. άξω, (ab ἀλαλά s. ἀλαλή, vox militum quam emittunt pugnam inituri; clamor magnus quivis.) — LXX pro הֵרִיעַ — 1) clamorem militarem edo, (Ioseph. 6, 20. Iudic. 15, 14. Ioseph. ant. 5, 6. 5. ib. 6, 9. 5.) — 2) *clamorem magnum edo;* (de laeto clamore, Ps. 47, 1. 66, 1. 81, 1. Iudith. 14, 9.); — de tristi clamore: *eiulo, lamentor,* Marc. 5, 38. et eodem sensu bis in V. T. pro הֵילִיל Ier. 25, 34. 47, 2. — 1 Cor. 13, 1. κύμβαλον ἀλαλάζων, fortiter tinniens, sed praeter sonum vanum nihil efficiens. *.

Ἀλάλητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et λαλητός, verbis pronuntiatum, dictum) *verbis s. lingua non pronuntiatus;* Rom. 8, 26. στεναγμοὶ ἀλάλ. suspiria quae verbis non efferuntur.

Ἄλαλος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἀ priv. et λάλος, loquens, garrulus) *non loquens, mutus,* (apud LXX Ps. 38, 15. 30, 22. ubi respondet hebr. אִלֵּם). Marc. 7, 37., ubi vero alii ob vers. 32. μογιλάλον intelligunt. — Marc. 9, 17. 25. πνεῦμα ἄλαλον non est daemon *mutum faciens*, sed daemon ob pertinaciam *non loquens,* quod alii daemones facere solebant (vid. Marc. 1, 24. 34. 5, 7. Luc. 4, 34. 8, 28.); quare singulare genus daemonum, quod facile eiici ex homine non possit, nominatur vers. 29. Quae enim homines δαιμονιζόμενοι faciebant vel loquebantur, ea non ab ipsis, sed a daemone profecta putabantur. Vid. potissimum Matth. 8, 29 sqq. et cf. Luc. 11, 14. Act. Thom. §. 12. *.

Ἅλας, τό, dativ. (qui semel in scripturis, Col. 4, 6., legitur) ἅλατι, *sal,* quo cibi condiuntur. Forma ἅλας pro ἅλς, ἁλός, non nisi a Suida in locutione ἅλατι ὕει commemoratur, videturque consuetudini vitae communis propria fuisse. Legitur: Matth. 5, 13. Marc. 9, 49. 50. Luc. 14, 34. (LXX pro מֶלַח Levit. 2, 13. Deut. 29, 30. Iud. 9, 45. 2 Reg. 2, 21. Ezech. 43, 24. 47, 12. Esdr. 4, 14. 6, 9.) — metaph. *sal,* i. e. *gratia* et *sapientia* in loquendo, Coloss. 4, 6. coll. Eph. 4, 29. et Marc. 9, 50. ubi apostoli dicuntur τὸ ἅλας τῆς γῆς, i. e. divinae doctrinae doctores idonei, quorum opera homines sa-

pere debent, s. sale sapientiae sunt instruendi. (cf. Terent. Eunuch. 3, 1. 10. Diog. Laërt. 8, 1. 19.) **.

᾿Αλείφω, fut. εἴψω, LXX pro מוּחַ et מָשַׁח, *illino, unguento illino, ungo;* — *caput*, Matth. 6, 17. quod facere solebant ornamenti causa diebus festis vel hilaribus cf. Ps. 104, 15. Ps. 23, 5. Cohel. 9, 8. Sap. 4, 7. Iudith. 16, 8. — *pedes*, honoris gratia et ad significandam singularem amicitiam, Luc. 7, 38. 46. Io. 11, 2. 12, 3. cf. Gen. 18, 4. 19; 2. 2 Sam. 11, 8. Cantic. 5, 3. Luc. 7, 44. Io. 13, 5 sq. — *defunctorum corpora*, Marc. 16, 1. et honoris gratia, et ad avertendam putredinem Gen. 50, 2. 2 Chron. 16, 14. Io. 19, 40.; — *aegrotos*, Marc. 6, 13. Iac. 5, 14. ad corpus sanandum. cf. Luc. 10, 34. (*Lightfoot.* hor. hebr. et talm. ad Matth. 6, 17. et h. l. et Ioseph. de bell. iud. I. c. 33. sect. 5. De usu olei apud Hebraeos vid. *Iahn.* bibl. Archaeol. T. I. P. I. p. 520. et *Wineri* Reallex. s. v. *Salbe.*) *.

᾿Αλεκτοροφωνία, ας, ἡ, (ex ἀλέκτωρ et φωνή) *gallicinium;* (Aesop. Fab. 79. Niceph. Gregor. 9, 14. cf. *Lobeck.* ad Phryn. p. 229.) Semel in N. T. Marc. 13, 35. ubi est tertia noctis vigilia Iudaeorum, quae primo diluculo, quo galli expergefacti canere solent, finiebatur. Vid. etiam 3 Macc. 5, 23. *Wolfii* curae phil. ad Matth. 14, 25. et infra φυλακή.

᾿Αλέκτωρ, ορος, ὁ, *gallus gallinaceus*, Matth. 26, 34. 74. 75. Marc. 14, 30. 68. 72. Luc. 22, 34. 60. 61. Io. 13, 38. 18, 27. *.

᾿Αλεξανδρεύς, έως, ὁ, *Alexandrinus* i. e. vel Alexandria oriundus, vel ibi degens et habitans. Iudaei, qui Alexandriae in Aegypto magno numero consederant, ᾿Αλεξανδρεῖς nominabantur teste Iosepho Ant. lib. 19. c. 5. sect. 2. Vid. etiam Philo in Flacc. p. 971. — Συναγωγὴ ᾿Αλεξανδρέων Act. 6, 9. est igitur synagoga, in qua conveniebant Iudaei Alexandrini. Caeterum legitur Act. 18, 24.

᾿Αλεξανδρῖνος, η, ον, *Alexandrinus*, ex urbe Alexandria; de navi Act. 27, 6. 28, 11. i. e. civi Alexandrino propria. *.

᾿Αλέξανδρος, δρου, ὁ, *Alexander*, nomen propr. Quatuor huius nominis commemorantur in N. T. — 1) filius Simonis Cyrenai, Marc. 15, 21. — 2) unus e sacerdotibus summis, Act. 4, 6. — 3) Iudaeus quidam Act. 19, 33 sqq. — 4) faber quidam aerarius, 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 4, 14. *.

῎Αλευρον, ου, τό (ab ἀλέω, *molo*) *farina tritici, similago;* (Hesych.: ἄλευρα κυρίως τὰ τοῦ σίτου· ἄλφιτα δὲ τὰ τῶν κριθῶν.) *farina pura et optima.* Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. (LXX pro קֶמַח Num. 5, 15. Iud. 6, 19. Ies. 47, 2. Ioseph. ant. 3, 6. 6. ib. 8, 13. 2.) *.

᾿Αλήθεια, ας, ἡ, (ab ἀληθής, quod vid.) propr. quod non celatur, non latet, sed dicitur vel cognoscitur, ut re vera

est; — 1) *veritas, verum;* et quidem a) in dicendo s. narrando res in facto positas; Marc. 5, 34. *εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.* (Ioseph. de bell. 7, 2. *πυθόμενος παρ᾽ αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.*) Io. 5, 33. 2 Cor. 6, 7. *ἐν λόγῳ ἀληθείας*, in vero dicendo. — *λαλεῖν τὴν ἀλήθειαν*, vera loqui, Io. 16, 7. Rom. 9, 1. Eph. 4, 25. 1 Tim. 2, 7. (2 Chron. 18, 15. *μὴ λαλήσεις πρός με πλὴν ἀλήθειαν.* 1 Reg. 22, 16.) — *ἐπ᾽ ἀληθείας*, *vere*, de eo, quod eventu patet, vel comprobatur, Luc. 4, 25. 22, 59. Act. 4, 27. 10, 34. (Iob. 9, 2. Ies. 37, 18. Deut. 22, 20. 2 Macc. 3, 9. *ταῖς ἀληθείαις*, vere.) — b) *verum per se, veritas*, cui nil falsi vel erroris admixtum est; Marc. 12, 32. Act. 26, 25. Rom. 2, 20. 2 Tim. 3, 7. 8. 4, 4. (Sir. 4, 28. 31.) — *ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγ.* Gal. 2, 5. 14. — *ὁ λόγος τῆς ἀληθείας*, doctrina verissima, Eph. 1, 13. Col. 1, 5. 2 Tim. 2, 15. 18. Iac. 1, 18. (Ps. 119, 86. *πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια*, ib. v. 142. Neh. 9, 13. *νόμοι ἀληθείας.*) — 2) *veri amor*, s. *studium, sinceritas*, quae fraudem, dolum mendaciumque fugit; Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. Io. 4, 23. 24. *ἐν ἀληθείᾳ* mente sincera, quae Deum caerimonia quasi fallere non studet, (1 Sam. 12, 24. 1 Reg. 2, 4. 3, 6.) Io. 8, 44. *οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ*, nullus veri amor. Rom. 2, 2. 3, 7. 5, 8. 1 Cor. 5, 8. 2 Cor. 7, 14. 11, 10. *ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί*, i. e. Christi sinceritatem sequor. Eph. 4, 26. 5, 9. 6, 14. Phil. 1, 18. Col. 1, 6. 1 Io. 1, 6. *οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν*, non agimus convenienter sinceritati. ib. v. 8. *ἡ ἀλήθ. οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν*, nulla nobis inest sinceritas. ib. 2, 4. 3, 18. 19. 5, 6. *τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια*, i. e. *ἀληθινόν*, veracissimus. 2 Io. v. 1. 3. 3 Io. v. 1. (Ios. 2, 14. 2 Sam. 2, 6. Ps. 36, 5. 40, 11. 90, 2. 33. 2 Chron. 19, 9. Sir. 7, 20.) — Ex loquendi consuetudine nostrorum scriptorum dicitur *ἀλήθεια* absolute 3) de *vera religionis doctrina et disciplina*, a Deo profecta, quae *κατ᾽ ἐξοχήν* nominatur *ἡ ἀλήθεια*, vel quod a verissimo Deo ortum habet et in se est vera, vel quod de uno vero Deo eiusque vera voluntate exponit. Opposita videtur hoc sensu *ἀλήθεια* idolis eorumque cultui, quae אֱלִילִים, *res nihili*, et הֶבֶל *mendacium* dicuntur. Hinc verus Deus ipse 3 Esdr. 4, 33—41. sub nomine *τῆς ἀληθείας* laudibus effertur; אֱמֶת de vera religione, Deut. 8, 12. 9, 13. Ps. 25, 5. 26, 3. Arabes *deflectere a vero ad mendacium* dicere solent, pro: deflectere a vero Deo ad idola. Philo (de creat. princip. p. 726.) *μεταναστάντα εἰς ἀλήθειαν* dicit proselytum conversum ad verum Deum. conf. Idem de vita Mos. p. 694. — In N. T. *ἀλήθ.* igitur est: *vera atque salutaris doctrina*, per Christum patefacta, cui et mythi gentilium et fabulae Iudaeorum opponuntur; Io. 1, 14. 17. 8, 32. 40. 45. 46. 17, 17. 19. 18, 37. *ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας*, qui divinae veritatis est amans. ib. v. 38. 2 Cor. 4, 2. 13, 8. Gal. [3, 1.] 5, 7.

2 Thess. 2, 10—12. 13. 1 Tim. 2, 4. 7. 3, 15. 2 Tim. 2, 25. Tit. 1, 1. 14. Hebr. 10, 26. Iac. 1, 18. 3, 14. 1 Petr. 1, 22. 2 Petr. 1, 12. 2, 2. 1 Io. 2, 21. 2 Io. v. 4. 3 Io. v. 8. Hinc Iesus ipse dicitur ἀλήθεια, doctor verae doctrinae, (πατὴρ ἀληθείας, Act. Thom. §. 26.) — τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθ., spiritus verissima de Deo et religione tradens, Io. 14, 17. 15, 26. 16, 13. 1 Io. 4, 6. — ἐγνωκότες τὴν ἀλήθ., veram doctrinam edocti, 1 Tim. 4, 3. 2 Io. v. 1. (Clemens Alex. doctrinam christianam saepissime nominat simpliciter τὴν ἀλήθειαν, velut Strom. prooem. §. 1. περιέξουσι δὲ οἱ Στρωματεῖς ἀναμεμιγμένην τὴν ἀλήθειαν τοῖς φιλοσοφίας (gentilium) δόγμασι. Id. Strom. I, 5. Act. Thom. §. 1. τοῖς Ἴνδοις κηρύξαι τὴν ἀλήθειαν.) — 4) *probitas vitae*, vita composita secundum praecepta τῆς ἀληθείας; Io. 3, 21. ὁ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, qui probe agit; (opponitur τῷ φαῦλα πράσσοντι, v. 20.) Io. 8, 44. ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, in probitate non constans fuit. Rom. 2, 8. ἀπειθ. τῇ ἀληθείᾳ, i. e. praeceptis de probitate. 1 Cor. 13, 6, ubi τῇ ἀδικίᾳ opponitur. Eph. 4, 21. 1 Tim. 6, 5. Iac. 5, 19. 3 Io. v. 3. 12. (Ps. 119, 29. Ies. 26, 10. — et pro hebr. תֹּם et תָּמִים Prov. 14, 2. 28, 6. Pseudepigr. V. T. [Fabric. I, p. 604.]: οἶνος διαστρέψει τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐμβάλλει ὀργὴν ἐπιθυμίας.) *.

Ἀληθεύω, fut. εύσω, *vera loquor*, τὴν ἀλήθειαν *dico*. Gal. 4, 16. Eph. 4, 15. ἀληθ. ἐν ἀγάπῃ, vera dicere, sed eo modo, quem postulat amor fraternus. (Gen. 42, 16. Sir. 31, 4. Prov. 21, 3. Philo de leg. alleg. II, p. 84.) *.

Ἀληθής, ὁ, ἡ, έος, οῦς, —ές, τό, (ex ἀ priv. et λανθάνω s. λήθω, lateo, in med. obliviscor; ergo proprie: qui rem non celat, vel eius non obliviscitur, igitur verum dicit, et dicere potest) 1) *verus*, Io. 8, 16. 19, 35. Act. 12, 9. (Prov. 22, 21. Sap. 1, 6.) — Io. 4, 18. τοῦτο ἀληθὲς (i. e. ἀληθῶς) εἴρηκας. 1 Io. 2, 8. ὅ ἐστιν ἀληθὲς (i. e. ἀληθῶς) ἐν αὐτῷ. (Deut. 17, 4.) — *eventu comprobatus*, Io. 10, 41. Tit. 1, 13. 2 Petr. 2, 22. — *pro vero habendus, fide dignus*, μαρτυρία, Io. 5, 32 sq. 8, 13. 14. 17. 21, 24. 3 Io. v. 12. — χάρις 1 Petr. 5, 21. — doctor, 2 Cor. 6, 8. 1 Io. 2, 27. (Dan. 8, 26. — pro נָכוֹן Gen. 41, 32. Iob. 42, 7. 8. Ioseph. ant. 4, 8. 15.) — 2) *veri amans, verax*, Matth. 22, 16. Marc. 12, 14. Io. 3, 33. 8, 26. Rom. 3, 4. — 3) *probus, honestus*, Io. 7, 18. Phil. 4, 8. (2 Chron. 31, 20. ἐποίησε τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀληθὲς [text. Vatic. τὸ εὐθές]. Ies. 41, 26.) *.

Ἀληθινός, ή, όν, ab ἀληθής, LXX pro אֱמֶת 1) *verus*, Io. 4, 37. 19, 35. — *verus, non fictus*, Io. 17, 3. μόνος ἀληθ. θεός, unice verus, non opinione Deus, ut idola (Ies. 65, 6. 2 Chron. 15, 3. Xenoph. Anabas. 1, 9. 10. ἀληθινὸν στράτευμα, qui hoc nomen meretur.) 1 Thess. 1, 9. 1 Io. 5, 20. Apoc. 3, 7. (Sic בֵּאלֹהֵי אָמֵן Ies. 65, 16.) — *quod in se verum*

est, nihil falsi in se habet, Io. 1, 9. 4, 23. 1 Io. 2, 8. — *genuinum*, *verum*, cui opponitur derivatum, falsum, rei essentiam non habens; ἄμπελος Io. 15, 1. vitis vera, vere divina, coll. Ier. 2, 21. Zach. 8, 3.; ἄρτος ἀπ' οὐρανοῦ Io. 6, 32., cuius umbra et typus fuerat manna; σκηνὴ ἀληθ. Hebr. 8, 2. templum πρωτότυπον in coelo, ad cuius typum templum terrestre hierosolymitanum formatum putabant Iudaei. cf. Sap. 9, 8. Sir. 24, 8—12. Etiam in test. XII. patriarch. (Fabr. Cod. Pseud. I, p. 550.) commemorantur ὁ ναὸς ὁ ἅγιος in coelo supremo, et αἱ πλάκες τῶν οὐρανῶν, tabulae (scl. legis) coelestes. (coll. 4 Esdr. 3; 6. *Eisenmengeri* entdecktes Iudenth. I, p. 321. II, 375 et 879.) — τὰ ἀληθινὰ ἅγια Hebr. 9, 24. eodem sensu τοῖς ἀντιτύποις sacris in his terris opponuntur. coll. Hebr. 11, 10. Apoc. 11, 19. 15, 5. — τὸ ἀληθινὸν Luc. 16, 11. genuinum, verum bonum significat, oppositum bonis caducis, falsis, vanis. — 2) *verax*, ideoque fide dignus, Io. 7, 28. Apoc. 3, 14. 19, 9. 11. 21, 5. 22, 6. Prov. 12, 20. — 3) *sincerus*, *probus*; καρδία Hebr. 10, 22. coll. Ies. 38, 3. 1 Reg. 8, 62. hebr. יָשָׁר Iob. 2, 3. 8, 6. נָקִי Iob. 17, 17. — de iudice et iudicio: rei accurate conveniens, *rectus*, *iustus*, Apoc. 6, 10. 15, 3. 16, 7. 19, 2. coll. Cant. triumvir. 4. 7. Ies. 25, 1. 59, 4. 16. Deut. 25, 15. 3 Esdr. 8, 89. pro צַדִּיק Esdr. 9, 15.

Ἀλήθω, f. ήσω, (in scriptis recentiorum scriptorum loquendi consuetudinem vulgi secutis pro ἀλέω) *molo*, *molam trusatilem circumago*; bis, Matth. 24, 41. Luc. 17, 35. (Exod. 11, 5. Num. 11, 8. Iudic. 16, 21. Cohel. 12, 3. 4. Diod. Sic. 3, 13. et 14.) **.

Ἀληθῶς, ab ἀληθής, adv. *vere*, *verissime*, *certissime*, *profecto*. Matth. 14, 33. 26, 73. 27, 54. Marc. 14, 70. 15, 39. Io. 1, 48. 4, 18. 42. 6, 14. 55. 7, 26. 40. 8, 31. 17, 8. Act. 12, 11. 1 Io. 2, 5. 1 Thess. 2, 13. ἀληθῶς λέγω certissime affirmo, Luc. 9, 27. 12, 44. 21, 3. (Ier. 28, 6. Gen. 20, 12.) *.

Ἁλιεύς, έως, ὁ, (ab ἅλιος, marinus) *piscator*, *pisces capiens*. Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. (Ezech. 47, 11. Ies. 19, 8.) — Ἁλιεῖς ἀνθρώπων Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. metaphorice: homines capiens regno Dei. Eodem modo Latini utuntur verbo *venari*, (Horat. epist. I, 19. 37.) et Graeci verbo θηρεύειν v. c. ἡδονάς, ἀρετήν. cf. Sir. 27, 20. Ier. 51, 41. Vid. etiam *Loesner*. obss. e Phil. p. 8 sq. *.

Ἁλιεύω, fut. εύσω, (ab ἁλιεύς) *piscor*; Io. 21, 4. ὑπάγω ἁλιεύειν, abeo piscatum. (Ier. 16, 16.) **.

Ἁλίζω, fut. ίσω, (ab ἅλς, ἁλός, *mare*, *sal*) *sale conspergo*, *sale condio*. Med. ἁλίζομαι (הָמְלַח Levit. 2, 13.) *sal*, i. e. vim condiendi, *recipio*, Matth. 5, 13. coll. Marc. 9, 50. — Passiv. legitur Marc. 9, 49. (Ignat. epist. ad Magnesian. §. 10. ἁλίσθητε ἐν αὐτῷ (Christo) ἵνα μὴ διαφθαρῇ τις ἐν ὑμῖν.) Salis usum in sacrificiis testantur loca Lev. 2, 13. Ezech. 43, 24.

Verba πυρὶ ἁλισθήσεται ab interpretibus vario modo explicata sunt. Alii: quivis impius igne peribit, ut victima sale conspersa interficitur. Alii: quivis homo Deo consecratus sale verae sapientiae ad felicitatem aeternam praeparari debet. Alii: quilibet vestrum (scl. discipulorum) calamitatibus, veluti sale, emendari et praeparari debet, sicuti omnes oblationes sale praeparari debent, quo sint Deo acceptae. Alii: quivis damnatorum igne, gehennae sale (quod ipsis in vita terrestri versantibus defuit) imbuetur, i. e. poenis vitae futurae discet resipiscere. Alii: omnes damnati ignis huius subsidio Deo sacrantur, quasi victima, quae sale Deo vovetur. De improbis, ope ignis ab omnibus peccati sordibus olim purgandis, quae Zoroaster opinatus est, habes in *Kleuckeri* Zendavesta im Kleinen, P. II. p. 128 sqq, *.

Ἀλίσγημα, τος, τό, apud profanos non legitur, nec ἀλισγέω, a quo deducendum est. Ἀλισγέω, quod ab ἀλίω, voluto, ducendum videtur, est: volutando inquino, contamino, polluo, et legitur in versione alexandrina pro גָּאַל, Mal. 1, 7. 12. Dan. 1, 8. Sir. 40, 29. de cibis aliisque rebus, quae secundum praecepta mosaica impurae habebantur. Hinc substantivum: *inquinamentum, sordes*; semel Act. 15, 20. ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδόλων, i. e. a carnis e victimis gentilium residuis; etenim v. 27., ubi haec verba repetuntur, leguntur ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων. Hesych. ἀλισγημάτων· τῆς μεταλήψεως τῶν μυαρῶν θυσιῶν. Suidas: τῶν μιασμάτων ἐκ μυσαρᾶς τῶν εἰδώλων θυσίας. — Hesych. ἀλίσγοντες· μολύνοντες, μιαίνοντες.

Ἀλλά, particula I) *adversativa*, qua indicatur, sermonem ad aliud transire, quam quod antea dictum fuerat; — 1) *sed*; et quidem a) post particulas negativas οὐ, μή, Matth. 4, 4. οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ῥήματι. ib. 5, 17. οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. (Iob. 38, 11. 1 Sam 6, 3. 1 Macc. 10, 4.) saepissime. — οὐ μόνον — ἀλλὰ καί, *non solum — sed etiam*, Io. 5, 18. 11, 52. 12, 9. et saepius. (Ellipticam locutionem οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καί vid. in Μόνος.) Phil. 1, 18. ἐν τούτῳ (intellige οὐ μόνον) χαίρω, ἀλλὰ καί χαρήσομαι. — b) post μέν, γάρ, δέ, ubi excipit et circumscribit; Matth. 24, 6. δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος. Io. 12, 20. ὑμεῖς δὲ λυπήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 1 Cor. 14, 17. σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς· ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. Io. 12, 42. Luc. 14, 21. 21, 9. Marc. 9, 12. 13. 1 Cor. 4, 4. 7, 7. — Nonnunquam μέν omittitur, ut Io. 3, 8. 8, 37. 16, 33. Act. 5, 13. Rom. 10, 2. 1 Cor. 3, 6. 6, 12. 2 Cor. 4, 8. 9. et passim. (1 Sam. 15, 30. 29, 9.) — c) si antecedentia accuratius definit; Marc. 14, 36. παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω. ib. 49. ἀλλὰ (intellige τοῦτο ἐγένετο) ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.

Io. 11, 11. 15. 25. 14, 31. Rom. 11, 4. 1 Cor. 8, 7. Phil. 2, 27. et passim. (Esdr. 10, 13.) — 2) *at;* si indicat aliquid, quod antecedenti ullo modo contrarium vel oppositum est; Marc. 14, 28. Io. 7, 44. 16, 7. Act. 20, 24. 1 Cor. 8, 6. 9, 12. 10, 5. 14, 19. 15, 46. 2 Cor. 1, 9. et saepissime. (Ies. 43, 17. Iob. 36, 10.) — Est igitur etiam obiicientis, Rom. 10, 18. 19. 1 Cor. 15, 35. (Iob. 11, 5.) et sequitur interrogationem, cui inest negatio; Io. 7, 48. *μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν; ἀλλ᾽ ὁ ὄχλος οὗτος* etc. Rom. 8, 35—37. *τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις; ἢ στενοχωρία; — ἀλλ᾽ ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν.* 1 Cor. 10, 20. (Iob. 14, 4.) — 3) *imo;* post plenam negationem; Luc. 1, 60. *οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.* ib. 13, 3. *οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ᾽ ἐὰν μὴ μετανοεῖτε* etc. Rom. 3, 31. *μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν:* Luc. 13, 5. 16, 13. Io. 7, 12. Act. 16, 37. 19, 2. *οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· (οὐχί·) ἀλλ᾽ οὐδὲ, εἰ πνεῦμά ἐστιν, ἠκούσαμεν.* Rom. 3, 27. 7, 7. et passim. — *imo, contra,* ad initium enuntiationis contrarium affirmantis; Luc. 14, 10. 13. Act. 2, 16. 1 Cor. 12, 22. 1 Petr. 2, 20. (Iob. 32, 8.) — *ἀλλ᾽ οὐ* s. *οὐχί* in quaestione: nonne *potius;* Luc. 17, 8. Hebr. 3, 6. — 4) *tamen, certe; εἰ* s. *ἐὰν — ἀλλά;* 1 Cor. 4, 15. *ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε, ἀλλ᾽ οὐ πολλοὺς πατέρας.* ib. 9, 2. *εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι.* 2 Cor. 13, 4. *καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ.* Marc. 14, 29. Rom. 4, 2. 6, 5. 2 Cor. 5, 16. 11, 6. Col. 2, 5. (1 Macc. 2, 20. Exempla apud profanos protulit *Kypk.* II, p. 197.) — Nonnunquam prior sententia omissa et cogitando supplenda est, ut Act. 15, 11. *ἀλλὰ* (intellige: quamquam legem mosaicam ex parte modo observamus; tamen) *πιστεύομεν σωθῆναι.* Rom. 15, 14. *ἀλλὰ* (intellige: quamquam peccatum non pro peccato agnoscebatur, tamen) *ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος* etc. — *ἀλλ᾽ ἢ* post negationem: *nisi, praeterquam;* Luc. 12, 51. *οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν.* Marc. 9, 8. *οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ* (pro *ἀλλ᾽ ἢ*) *τὸν Ἰησοῦν μόνον.* 2 Cor. 1, 13. *οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ ἃ ἀναγινώσκετε.* (LXX, *ἀλλ᾽ ἢ* pro אֶפֶס Num. 13, 28. 23, 13. pro זוּלָתִי Deut. 4, 12. אֲבָל Dan. 10, 7. 21. Vid. etiam 2 Chron. 21, 17. 18, 30. 19, 3. 1 Macc. 9, 6. 9.) — *Ἀλλά* est

II) particula *copulativa,* 1) *vero, autem,* si transitum facit ad aliam rem, Marc. 13, 24. Luc. 6, 27. 11, 42. Io. 6, 36. 64. Rom. 10, 16. Gal. 2, 14. Eph. 5, 24. Iac. 2, 18. Apoc. 2, 6. 10, 7. et passim. (1 Sam. 16, 6. Ioseph. ant. 5, 10. 4.) — *ἀλλ᾽ εἰ, quod si vero,* 1 Cor. 7, 21. Phil. 2, 11. 1 Petr. 3, 14. — *ἀλλ᾽ οὐκ, neque,* Io. 10, 8. Gal. 2, 3. (Iob. 32, 21.) — 2) *quin, vel, sogar,* si res est augenda; Luc. 23, 15. *οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ᾽ αὐτοῦ. Ἀλλ᾽ οὐδὲ Ἡρώδης.* Io. 16, 2. *ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς·*

ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς etc. Luc. 12, 7. 16, 21. 2 Cor. 7, 11. Phil. 3, 8. ἀλλὰ μὲν οὖν καί, quin etiam. 2 Tim. 1, 17. — 3) in fronte interrogationis subsequentis interrogat, et respondet nostro: *oder aber;* verti potest: *vel num;* Matth. 11, 8. 9. τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον — εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξῆλ ἰδεῖν; Luc. 7, 25 sq. 1 Cor. 6, 6. (cf. *Kypkii* obss. s. I, p. 59.) — 4) est adhortantis; nostrum *nun aber*, fere Latinor. *age*, *iam*, et iungitur imperativis; Marc. 9, 22. ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν. 16, 7. Luc. 22, 36. Act. 10, 20. 26, 16. (Iob. 12, 7. 36, 21. 40, 15. 1 Macc. 10, 56. Ioseph. ant. 5, 8. 6. Philo de vita Mos. I, p. 611.) Vid. quae de usu huius coniunctionis uberius dixit *Viger.* de graecae dictionis idiotism. p. 469 sqq. et ibidem *Hermannus* p. 811. LXX interpretes ea rarius sunt usi, cum in lingua hebr. non sit coniunctio, quae cum Graecorum ἀλλά prorsus congruat.

Ἀλλάττω, sive ἀλλάσσω, fut. άξω, (ab ἄλλος) LXX pro הֵמִיר et חָלַף. 1) *muto, muto rei formam vel naturam.* Hesych.: ἤλλαξεν· ἄλλον ἐξ ἄλλου ἐποίησεν. De mutatione in melius 1 Cor. 15, 51. 52. cf. Ier. 13, 23. Sap. 12, 10. — ἀλλ. τὴν φωνήν, mitius loquor, nostrum: ich stimme den Ton um, Gal. 4, 20. — *muto in peius, corrumpo;* ita Hebr. 1, 12. ἀλλαγήσονται scl. οἱ οὐρανοί, i. e. senescent, splendore et firmitate minuentur, vestimenti instar. Vid. Ps. 102, 26. Sap. 4, 11. coll. Ies. 51, 6. — ἀλλ. leges, Act. 6, 14. i. e. irritas facere leges, praeceptorum auctoritatem mutare. Vid. Ex. 6, 11. 12. ubi est i. q. ἀφανίσαι, et Ies. 24, 5. ubi est i. q. παραβαίνειν. — 2) *commuto aliquid cum aliquo*, Rom. 1, 23. ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ ἐν ὁμοιώματι, commutarunt maiestatem Dei cum simulacro, i. e. simulacrum in Dei veri locum posuerunt. Sic ἀλλάσσ. ἐν Lev. 20, 10. ἀλλ. τὴν στολήν, vestem permutare, Gen. 41, 14. 2 Sam. 12, 20. Ps. 106, 21. coll. Sir. 7, 19. *.

Ἀλλαχόθεν, adv. loci, *aliunde, ex alio loco.* Semel Io. 10, 1. (Esth. 4, 14. 4 Macc. 1, 7. Ioseph. ant. 4, 8. 21.)

Ἀλληγορέω, ῶ, fut. ήσω, (ex ἄλλος et ἀγορεύω *loquor*) *allegoriam loquor*, i. e. secundum Quintilianum *aliud verbis, aliud sensu ostendo*, sive rem, quae tantum cogitatur, alia re, quae sub sensum cadit, significo, vel significatam puto. Semel Gal. 4, 25. (In codice graeco V. T. non legitur. Philo de migrat. Abrah. p. 420.: ὥς ἀλληγοροῦντες αἰσθήσεις εἶναί φαμεν. Clem. Alex. protrept. 11.: ὄφις ἀλληγορεῖται ἡδονὴ ἐπὶ γαστέρα ἕρπουσα. Stromat. V, 11. Iudaeos Iesu temporibus, item patres ecclesiae antiquiores praeter sensum proprium etiam alium mysticum et allegoricum libris divinis inesse putasse, satis constat.)

Ἀλληλούϊα, hebr. הַלְלוּ יָהּ *celebrate Iehovam*, v. c. Ps. 104, 1. Legitur Apoc. 19, 1. 3. 4. 6. cf. Tob. 13, 18. Τὸ ἀλληλούϊα, substantive 3 Macc. 7, 13. verosimiliter indicat Psalmos 113—118. qui a Iudaeis magnum halleluiah nominabantur. *.

Ἀλλήλων, genit. pluralis nominis reciproci, dativ. ἀλλήλοις, αις, οις, accus. ἀλλήλους, ας, α, *invicem*, *inter sese*, *alius alium*; saepissime; ut Matth. 24, 10. Io. 13, 35. Act. 7, 26. 28, 25. Rom. 1, 27. Hebr. 10, 24. Iac. 5, 16.

Ἀλλογενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ,—ές, τό, (ex ἄλλος et γένος) LXX pro זָר et pro בֶּן נֵכָר, *alienigena*, *peregrinus*. Semel Luc. 17, 18. de Samaritano. (Exod. 29, 33. Levit. 22, 10. 25. Ies. 56, 3. 6.)

Ἄλλομαι, fut. ἁλοῦμαι, aor. 1. ἡλάμην *salio*, *tripudio*, Ies. 35, 6. Act. 3, 8. 14, 10. — De aquis est: *scaturio* Io. 4, 14. ut Latin. *salio* Virg. Eclog. 5, 47. Suet. Octav. 82. (Iob. 6, 10. 1 Sam. 10, 10. Sap. 5, 21.) *.

Ἄλλος, η, ο, 1) *alius*, i. e. non ipse, non idem, Matth. 2, 12. δι' ἄλλης ὁδοῦ. 13, 33. 26, 71. 27, 42. Marc. 12, 31. Io. 4, 37. 19, 18. Act. 4, 12. Gal. 1, 7. — Saepissime. — alius eiusdem generis, Marc. 7, 4. 8. Io. 20, 30. 21, 25. — alius praeter illum, Matth. 25, 16, 17. 20. 22. Marc. 12, 32. 15, 41. Io. 6, 22. 14, 16. ἄλλον παράκλητον. — Saepissime. — Distributive: alius i. e. secundo vel tertio loco subsequens, Marc. 12, 4. 5. Apoc. 12, 3. 13. 11. et passim. — οὗτος — ἄλλος, *hic—ille*, Matth. 8, 9. — οἱ μὲν — ἄλλοι δέ, *alii — alii*, Matth. 16, 14. — ἄλλοι — ἄλλοι, Matth. 13, 5 — 8. Marc. 4, 7. 8. 6, 15. 8, 28. Luc. 9, 19. Io. 7, 41. 9, 9. 1 Cor. 12, 8 — 10. — Act. 2, 12. ἄλλος πρὸς ἄλλον. — Act. 19, 32. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, alii alia clamabant, ib. 21, 34. (Sap. 18, 18. ἄλλος ἀλλοχῇ.) — (LXX potissimum pro אַחֵר, Gen. 41, 3. Num. 23, 13. 1 Reg. 13, 10.) — 2) ὁ, ἡ, τό, ἄλλος, η, ο, cum articulo: *alter*; Matth. 5, 39. 10, 23. 12, 13. 27, 61. Io. 18, 15. 16. et passim. — ὁ ἄλλος, alter, Apoc. 17, 10. — οἱ ἄλλοι *caeteri*, 1 Cor. 14, 29.

Ἀλλοτριοεπίσκοπος, όπου, ὁ, (ex ἄλλος et ἐπίσκοπος) non nisi in N. T. invenitur, et quidem semel 1 Petr. 4, 15. Est vero: ἀλλοτρίων ἐπίσκοπος, vel: exterorum hominum i. e. non christianorum praefectus, vel: alienarum rerum curator. Dicitur de christiano, qui punitur non ὡς χριστιανός, sed tanquam ἀλλοτρίων ἐπίσκοπος, i. e. *magister exterorum*, i. e. qui praefecturam aliquam gerit in non christianos. (*Ἀλλότριος* enim saepe in V. T. de gentili homine, vid. *Ἀλλότριος*; et Iosephus ant. 8, 7. 5. advenas e gentilibus nominat ἀλλοτριοχώρους.) Alii: alienis rebus se immiscens, i. q. ἀλλοτριοπράγμων (ut Plato loquitur). Alii: nimis severus alienorum vitiorum censor.

Ἀλλότριος, ία, ιον, (ab ἄλλος.) — LXX pro זָר, נֵכָר, אַחֵר, — 1) *alienus*, i. e. non proprius, et τῷ ἰδίῳ, vel τῷ ἡμετέρῳ opponitur, Luc. 16, 12. Io. 10, 5. (ubi quod ad sensum attinet, est *ignotus*, ut Sir. 8, 18.) Rom. 14, 4. 15, 20. 2 Cor. 10, 15. 16. 1 Tim. 5, 22. Hebr. 11, 9. 9, 25. (Prov. 7, 5. Ps. 49, 10. 109, 10. 1 Macc. 15, 33.) — 2) alienus, i. e. *peregrinus*; Matth. 17, 25 sq. Act. 7, 6. (Gen. 15, 13. Deut. 31, 18. 21. Sap. 19, 15. Sir. 11, 34.) — 3) *exterus*, *hostis*, adiecta notione impietatis, quia omnes exteri propter idololatriam simul impii a Iudaeis habebantur; Hebr. 11, 34. (Ps. 54, 3. — *gentiles*, 1 Reg. 8, 41. Esdr. 10, 2. Sir. 29, 21. 33, 3. 21, 25. 1 Macc. 1, 38.) *.

Ἀλλόφυλος, ὁ, ἡ, —ον, τό, (ex ἄλλος et φυλή s. φῦλον) ex aliena stirpe (Ioseph. 1, 21. 1.); *ex aliena gente*, *alienigena*, et si Iudaeo opponitur: *gentilis*. Sic semel Act. 10, 28. (Ioseph. ant. 4, 8. 2. Philo de legat. ad Cai. p. 1022. 4 Macc. 3, 7. 18, 4. In versione alexandrina eodem sensu, velut de Philistaeis 1 Sam. 13, 3—5. Obad. 19. [Ioseph. ant. 9, 5. 3.]; de Hellenistis, 1 Macc. 4, 12. 22. 26. et ἀλλοφυλισμός 2 Macc. 4, 13. 6, 24. i. q. ἑλληνισμός.)

Ἄλλως adverb. (ab ἄλλος) *aliter*, *alia ratione*. Semel 1 Tim. 5, 25. τὰ ἄλλως ἔχοντα scl. ἔργα, quae aliter sunt comparata, i. e. non recte facta, οὐ καλὰ ἔργα. (Iob. 11, 12. 40, 3. Esth. 1, 19. 9, 27.)

Ἀλοάω, ῶ, fut. ήσω et άσω 1) circumago, i. q. δινέω, — 2) circumago bovea sive equos in area, *trituro*, *fruges excutio*. 1 Cor. 9, 9. 1 Tim. 5, 18. coll. Deut. 25, 4. Ies. 41, 15. Ier. 51, 53. Ioseph. ant. 7, 13. 4. — 1 Cor. 9, 10. metaphorice ὁ ἀλοῶν est ἐργάτης in re christiana (Phil. 3, 2.), doctor evangelii. *.

Ἄλογος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (ex ἀ priv. et λόγος) 1) τὸν λόγον non habens; igitur quum λόγος sit *sermo et ratio* vel: *ratione*, vel *facultate loquendi destitutus*. Posteriori modo Exod. 6, 12. (Philo, quis rer. div. haer. p. 483.) priori modo, ut sit *rationis expers*, 2 Petr. 2, 12. Iud. vers. 10. coll. Sap. 11, 16. 3 Macc. 5, 14. Clem. Alex. paedag. 1, 13. — 2) *absurdus*, *temere dictus et factus* Act. 25, 27. (Ioseph. ant. 3, 1. 5. Athenag. apolog. B. 8. et ἀλόγως Amos. 8, 13. 3 Macc. 6, 25.) *.

Ἀλόη, ης, ἡ, *aloe*. Semel Io. 19, 39. et hic est *arbor* aromatica, etiam agallochum et xylaloe appellata (Cant. 4, 14.), in India et Arabia frequens, qua Aegyptii ad thymiamata et condienda cadavera utebantur. Vid. *Celsii* Hierobotan. P. I. p. 135. — Ceterum etiam *herba*, e qua succus amarissimus elicitur, ἀλόης nomen gerit.

Ἅλς, ἁλός, ὁ, *sal*. Semel Marc. 9, 49. (Gen. 14, 5. Levit. 2, 13.) Vid. Ἅλας.

ʿΑλυκός, ή, όν, (ab ἅλς, mare, *sal*) *salsus.* Semel Iac. 3, 12. de aqua. (Num. 34, 3. 12. Ioseph. ant. 15, 2. 5.)

ʹΑλυπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et λύπη, *dolor*) *doloris, molestiarum expers.* Legitur comparativus Phil. 2, 28. ἵνα ἀλυπότερος ὦ, ut minus doleam, a curis magis vacuus sim. (Clem. Alex. homil. 11, 17. τὸν ἄλυπον αἰῶνα κληρονομῆσαι. Act. Thom. §. 28. γίνεσθε ἀφροντίδες καὶ ἄλυποι. ʹΑλύπως Sir. 4, 8. in Complut.)

ʹΑλυσις, εως, ἡ, (quod etiam ἅλυσις scribitur, ab ἀ priv. et λύω) 1) *vinculum,* quo vel manus vel pedes vel alia corporis pars constringuntur. Marc. 5, 3. — *catena* Apoc. 20, 1. Act. 21, 33. *manica* Marc. 5, 4. Luc. 8, 29. Act. 12, 6. 7. (Ioseph. ant. 3, 7. 5.) — 2) *status vincti, status custodiae;* Eph. 6, 10. 2 Tim. 1, 16. et fortasse etiam Act. 28, 20. — (Tropice Sap. 17, 17.) *.

ʹΑλυσιτελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ — ές, τό, (ex ἀ priv. et λυσιτελέω) 1) *inutilis;* — 2) *noxius, perniciosus.* Semel, Hebr. 13, 17. (Xenoph. de vectig. 4, 6. Polyb. 3, 117.)

ʹΑλφαῖος, αίου, ὁ, *Alphaeus,* frater germanus Iosephi, mariti matris Christi, et maritus alterius Mariae, sororis Iesu matris, pater apostolorum Matthaei et Iacobi minoris. Commemoratur Matth. 10, 3. Marc. 2, 14. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 13. Vid. ʹΙάκωβος. — Idem a Ioanne c. 19, 25. (vid. loca Matth. 27, 56. Marc. 15, 40.) Κλωπᾶς appellatur. Hebraicum enim חַלְפַּי a Matth. et Marco abiecta aspiratione ʹΑλφαῖος efferebatur, ut Hagg. 1, 1. חַגַּי a LXX. ʹΑγαῖος, a Ioanne vero Κλωπᾶς, ח mutata in K, ut פֶּסַח 2 Paral. 30, 1. a LXX. per φασέκ redditur. *.

ʹΑλων, ωνος, ὁ et ἡ, (etiam ἅλως, genit. ἅλω, ὁ, ἡ), *area,* Gen. 50, 10. 11. — 2) *frumenta,* quae excutiuntur in area. Sic Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. et גֹּרֶן Exod. 22, 6. Ruth. 3, 2. coll. Iudic. 15, 5. *.

ʹΑλώπηξ, εκος, ἡ, *vulpes,* Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. hebr. שׁוּעָל Iudic. 15, 4. Ezech. 13, 2. — metaphorice: homo callidus et insidiosus, Luc. 13, 32. ut saepe apud profanos. (Plutarch. Sulla, c. 28. Palaeph. de incred. c. 8.) Vid. etiam *Schoettg.* hor. hebr. ad h. l. *.

ʿΑλωσις, εως, ἡ, (ab ἁλόω capio) *captura.* Semel 2 Petr. 2, 12. εἰς ἅλωσιν, ut capiantur. (Iob. 24, 5. Ier. 50, 46. Ioseph. ant. 2, 10. 2. ib. 5, 1. 5., τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως.)

ʿΑμα — LXX pro יַחְדָּו et יַחַד, — 1) adv. *simul,* Act. 24, 26. ἅμα καὶ ἐλπίζων. 27, 40. Rom. 3, 12. Col. 4, 3. 1 Thess. 4, 17. ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα. ib. v. 10. 1 Tim. 5, 13. Phil. v. 22. (Ies. 41, 7. Gen. 13, 6. 19, 4. 22, 6. Ies. 31, 3.) — 2) praeposit. *una, una cum,* seq. dativo; Matth. 13, 29. μήποτε ἅμα αὐτοῖς ἐκριζώσητε τὸν σῖτον. (Deut. 33, 5. Ier. 31, 24. Num. 31, 8. Ioseph. ant. 5, 7. 4. ἅμα γυναιξὶ καὶ τέκνοις.

ib. 4, 7. 1. γυναιξὶν ἅμα.) — Matth. 20, 1. ἐξῆλθεν ἅμα πρωΐ, i. e. prima luce, (Ioseph. ant. 6, 3. 5. ἅμα ἕω. — ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, Mich. 2, 1. 1 Macc. 4, 6. Ioseph. ant. 6, 3. 5. Vid. etiam Neh. 7, 3. et loca e profanis in *Kypkii* obss. s. I, p. 98.) *.

Ἀμαθής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἀ priv. et μανθάνω) *qui nihil didicit, indoctus, rudis.* Semel 2 Petr. 3, 16. (Symmach. Ps. 49, 11. pro בַּעַר *stupidus.* Xenoph. Mem. 1, 2. 49.)

Ἀμαράντινος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et μαραίνω) *non flaccescens, perennis.* Semel 1 Petr. 5, 4. Hesych. ἀμαράντινον· ἄσηπτον. cf. Apoc. 4, 4. 6; 2. Opponitur στέφανος φθαρτός 1 Cor. 9, 25.

Ἀμάραντος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, i. q. ἀμαράντινος, *perennis,* nunquam marcescens sive evanescens. Semel 1 Petr. 1, 4. et in V. T. Sap. 6, 13.

Ἁμαρτάνω, f. ήσω, aor. 1. ἡμάρτησα (apud seriores, vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 732. *Winer.* Gramm. p. 43.) aor. 2. ἥμαρτον, — LXX pro חָטָא, — 1) erro, aberro, nostrum *verfehlen;* propr. aberro a scopo, a via, Xenoph. Cyrop. 4, 6. 2. Homer. Odyss. 11, 510. — metaph. *aberro a vero,* 1 Cor. 15, 34. ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε i. e. cavete ne in errorem abducamini; loquitur enim Apostolus de erroribus fidei. Tit. 3, 11. (Ioseph. de bell. 4, 4. 3. οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι εἰπών, non erraverim si dixero; antiq. 3, 7. 6. ταύτῃ γὰρ οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰκάζων αὐτήν. ib. §. 7.) — 2) erro in agendo, aberro a via lege praescripta, *pecco* — de peccatis omnis generis, Matth. 27, 4. Io. 5, 14. 8, 11. 9, 2. 3. Rom. 2, 12. 3, 23. 5, 12. 14. 16. 6, 15. 1 Cor. 7, 28. 36. et passim. (Exod. 9, 28. 35.) — ἁμαρτάνειν ἁμαρτίαν, reum fieri peccati, 1 Io. 5, 16. (Levit. 4, 3. 14. 5, 5. Exod. 32, 29. 30.) — Ἁμαρτάνειν εἴς τινα, aliquem laedere, offendere, Matth. 18, 15. 21. Luc. 15, 8. 21. 17, 3. 4. Act. 25, 8. 1 Cor. 6, 18. 8, 12. (Gen. 20, 6. 9. 43, 9. 1 Sam. 2, 2.) — Ἁμαρτ. ἐνώπιόν τινος, eodem sensu ex hebraismo, Luc. 15, 21. (Susann. v. 23. 1 Sam. 7, 6. 20, 1. — ἐναντί τ., Deut. 1, 41. 20, 18. Num. 15, 28. — τινί 1 Sam. 14, 33. 34.)

Ἁμάρτημα, ατος, τό, (ab ἁμαρτάνω), *peccatum* Marc. 3, 28. et vers. 29. codd. quidam pro κρίσις. 4, 12. Rom. 3, 25. 1 Cor. 6, 18. 2 Petr. 1, 9. coll. Sap. 2, 12. 17, 3. Gen. 31, 36. 1 Sam. 15, 24. 2 Sam. 12, 13. Ioseph. ant. 3, 8. 10. de bell. 4, 5. 5.)

Ἁμαρτία, ας, ἡ, (ab ἁμαρτάνω) — LXX pro חַטָּאת, עָוֹן — 1) aberratio a via vel scopo, metaph. *error* in vero cognoscendo (vid. Ἁμαρτάνω); Io. 8, 46. τίς ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; Io. 16, 8. 9. (Thuc. 1, 32.) — 2) aberratio a via legibus praescripta, *peccatum,* diciturque et collective de peccato universe, et de singulis actionibus legi contrariis; Matth. 3, 6.

9, 2—6. 12, 31. 26, 18. Marc. 1, 4. 5. Luc. 11, 4. 1 Cor. 15, 3. Rom. 14, 23. 1 Cor. 15, 56. Hebr. 4, 15. Iac. 1, 15. 1 Io. 3, 4. et saepissime. — Io. 9, 34. ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, totus in peccatis natus es, i. e. ab utero propter parentum peccata poenam tulisti. (coll. Ps. 51, 7. 58, 4. Ies. 48, 8. et contrarium Sap. 8, 19. 20. Sir. 44, 10 sqq.) — ποιεῖν ἁμαρτίαν, peccatum committere, 2 Cor. 11, 7. Iac. 5, 15. 1 Petr. 2, 22. 1 Io. 3, 9. sive ἐργάζεσθαι ἁμαρτίαν Iac. 2, 9. (Sir. 27, 10.), sive ἁμαρτάνειν ἁμαρτίαν, 1 Io. 5, 16. (Levit. 5, 7. Thren. 1, 9. Exod. 32, 20.), *peccatum aliquod, scelus committere.* — Rom. 3, 20. διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας, ex lege oritur agnitio peccati vel culpae peccati. 1 Io. 5, 17. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστι. — Nonnunquam *abstractum* pro *concreto*, ἁμαρτία pro ἁμαρτωλῷ ponitur; Rom. 7, 7. ὁ νόμος ἁμαρτία; estne lex ipsa peccans i. e. peccata iubens? 2 Cor. 5, 21. τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν pro: ἁμαρτωλόν, i. e. tanquam improbum tractavit. Hebr. 12, 4. πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, adversus improbitatem i. e. adversarios christianorum. (Similiter Sir. 47, 23. ἀφροσύνη i. q. ἄφρων.) — Genitivus ἁμαρτίας ex hebraismo eum significat, qui multus est in peccando, 2 Thess. 2, 3. ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, sceleratus iste. Rom. 8, 3. σὰρξ ἁμαρτίας, caro ad peccandum prona. Rom. 6, 6. σῶμα τῆς ἁμαρτίας eodem sensu. Rom. 7, 5. παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν. — Elliptice περὶ ἁμαρτίας, Hebr. 10, 6—8. 13, 11. (Ps. 40, 7. Levit. 5, 8. 11, 6. 17. 30.) pro θυσία περὶ ἁμ. ut legitur Hebr. 10, 26. vel προςφορὰ π. ἁμ. ut ib. v. 18., *sacrificium pro peccato.* — 3) Convenienter consuetudini loquendi Iudaeorum, nostri ἁμαρτίαν etiam dicunt de *culpa* et *poena* peccati, itemque de studio et *consuetudine peccandi.* Est igitur a) *culpa et poena* peccati; sic in locutione αἴρειν τὴν ἁμαρτίαν Io. 1, 29. 1 Io. 3, 5. Rom. 11, 27. ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας. Hebr. 9, 26. ἀνενέγκειν ἁμαρτίας. Hebr. 10, 11. περιελεῖν ἁμαρτίας. coll. 1 Petr. 2, 24. — ἀφίημι τὰς ἁμαρτ. et ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν, Matth. 9, 2. 5. 6. 26, 28. Luc. 7, 47—49. Io. 20, 23. Hebr. 10, 4. et saepius. Καθαρισμὸς ἁμαρτ. Hebr. 1, 3. — Matth. 1, 21. σῶσαι τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Io. 8, 21. ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. v. 24. Io. 9, 41. ἁμαρτία ὑμῶν μένει culpa vos manet. — ἔχειν ἁμαρτίαν, culpam habere, Io. 9, 41. 15, 22. 24. 19, 11. 1 Io. 1, 8. Vid. etiam Act. 22, 16. Rom. 6, 10. 11. 1 Cor. 15, 17. ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, culpa et poena peccatorum vos manet, non est sublata. Hebr. 9, 28. χωρὶς ἁμαρτίας, i. e. non ut altera vice poenas peccati luat. Iac. 4, 17. ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν, culpam contrahit (Deut. 23, 23.) Hebr. 9, 26. (Vid. e V. T. Gen. 42, 21. 1 Chron. 21, 3. Levit. 19, 17. Iob. 42, 9. Ps. 51, 3. 109, 6. Ies. 53, 3. Dan. 4, 24. Sir. 18, 27. 23, 10. 28, 1—5.) — b) peccatum i. e. *peccandi consuetudo*,

Rom. 3, 9. 5, 12. 13. 20. 21. 6, 1. 2. 6. 12. 13. 14. 16. 17. 18. 20. 23. 8, 3. Gal. 2, 17. 3, 22. (Sir. 25, 27. ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἁμαρτίας.) — c) *peccandi libido, cupiditas pravi,* Io. 8, 34. ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν (ab locutione ποιεῖν ἁμαρτίαν, sine articulo bene distinguendum) δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας, qui sequitur cupiditatem pravi, servitio eius subiicitur. 1 Io. 3, 4. 8. Rom. 7, 8—17. v. 23. νόμος τῆς ἁμαρτίας, dictamen cupiditatis. ib. 8, 2. 3. Hebr. 3, 13. ἀπάτη τῆς ἁμαρτίας illecebrae cupiditatum.

Ἀμάρτυρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *sine testimoniis, de quo non extat testimonium; testimonio non comprobatus.* Semel Act. 14, 17. de Deo sui documenta in rerum natura edente. (Ioseph. ant. 14, 7. 2. οὐκ ἐστὶ δὲ ἀμάρτυρον. Thucyd. 2, 41.)

Ἁμαρτωλός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (ab ἁμαρτάνω, quod vide) — LXX pro חַטָּא et רָשָׁע — (propr. aberrans a via, a scopo, Amos. 9, 10. 1 Reg. 1, 21.) — 1) qui peccare solet, *peccando deditus, peccato obnoxius, improbus, pravus;* Marc. 8, 38. γενεᾷ ἁμαρτωλῷ. — ἀνὴρ ἁμαρτωλός, homo, qui peccare solet, vitiis obnoxius, Luc. 5, 8. 19, 7. 24, 7. Io. 9, 16. 24. γυνὴ ἁμαρτ. Luc. 7, 37. 39. (Num. 32, 14. Ies. 1, 4. ἔθνος ἁμαρτωλόν. Sir. 27, 31.) — Luc. 13, 2. ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας. cap. 18, 13. μοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ. Rom. 3, 7. 5, 8. Gal. 2, 17. Iac. 4, 8. — 2) *peccati reus, poenae obnoxius vel dignus;* Rom. 5, 19. ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί. ib. 7, 13. ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία. Gal. 2, 15. Iud. v. 15. ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς, impii poena dignissimi. — 3) ὁ ἁμαρτωλός, substantive: *improbus, pravus, peccando deditus,* Matth. 9, 10. 11. 13. 11, 9. Marc. 2, 15—17. Luc. 5, 30. 6, 32—34. 7, 34. 15, 1. 2. 7. 10. Io. 9, 25. 31. 1 Tim. 1, 9. 15. Hebr. 7, 26. 12, 3. Iac. 5, 20. 1 Petr. 4, 18. — In N. T. Matth. 26, 45. Marc. 14, 41. Luc. 5, 32. ἁμαρτωλοί i. e. *Dei contemtores,* intelligendi sunt gentiles, i. q. τὰ ἔθνη, ut Luc. 18, 32. Matth. 5, 47. legitur. Vid. e V. T. Amos. 9, 8. 1 Sam. 15, 18. 1 Macc. 2, 44. coll. v. 40. 48. Tob. 13, 6. coll. Sap. 17, 2. Addit. Esth. 3, 12. Psalt. Salom. 2, 1. ubi ἁμαρτ. i. q. ἔθνη ἀλλότρια. Vid. Fabric. Cod. Pseud. I, p. 918. *.

Ἄμαχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et μάχη) non pugnans, a pugna alienus, (Xenoph. Cyrop. 4, 1. 8.) — in N. T. de rixis: *non contentiosus, non pugnax,* 1 Tim. 3, 3. Tit. 3, 2. Eodem sensu adverb. ἀμάχως Sir. 19, 6. *.

Ἀμάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ priv. et ἅμα) colligo; *demeto.* Semel Iac. 5, 4. (De sententia huius loci vid. Levit. 19, 13. Deut. 24, 14. — LXX pro קָצַר, Levit. 25, 11. Deut. 24, 19. Ies. 17, 5. 37, 30. Mich. 6, 15.) Saepius non legitur in scripturis. Hesych. ἀμῆσαι· θερίσαι.

Ἀμέθυστος, ου, ὁ, (et ἀμέθυσος [Ioseph. ant. 3, 7. 5.] ut etiam habent codd. quidam in loco apocal.) *amethystus*, gemma purpurei sive violacei coloris. Semel Apoc. 21, 20. (Exod. 28, 19. 39, 10. Plin. hist. nat. 27, 9.)

Ἀμελέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ priv. et μέλει) *negligo, non curo*, Matth. 22, 5. ἀμελήσαντες (intellige τούτου) ἀπῆλθον. 2 Petr. 1, 12. οὐκ ἀμελήσω, non obliviscar, non intermittam. — Sequente genitivo rei, 1 Tim. 4, 14. Hebr. 2, 3. 8, 9. (Ier. 31, 32. 4, 17. Sap. 3, 10. 2 Macc. 4, 14. Ioseph. ant. 4, 4. 2. ἀμελεῖν τοῦ ἱεροῦ.) *.

Ἄμεμπτος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἀ priv. et μέμφομαι) *non vituperandus, in quem reprehensio non cadit*; Phil. 2, 15. 3, 6. 1 Thess. 3, 13. Hebr. 8, 7. de oeconomia mosaica. — *vitiis vacans, integer*, Luc. 1, 6. (LXX pro בַּר Iob. 11, 4. תָּם, Iob. 1, 1. 8. 2, 3. 9, 20. vid. etiam Iob. 33, 9. Gen. 17, 1.) *.

Ἀμέμπτως, adv. (ab eodem) *ita ut reprehendi nequeat, sine reprehensione*; 1 Thess. 2, 10. — *sine culpa, sine peccati labe*; 1 Thess. 5, 23. ἀμέμπτως τηρηθείη. (Addit. Esth. 13, 3. Herodian. 6, 9. 5. ἐθνῶν δὲ ἡγησάμενος ἀμέμπτως.) *.

Ἀμέριμνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et μέριμνα) *vacuus curis*; tum qui *curam rerum non gerit*, ut 1 Cor. 7, 32. de curis rerum externarum; tum qui *curis non premitur, securus*, a cura et sollicitudine liberatus, ut Matth. 28, 14. ἀμερίμνους ποιήσομεν tutos praestabimus. — Ps. 111, 7. Sap. 6, 15. 7, 23. **.

Ἀμετάθετος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἀ priv. et μετατίθημι) qui e loco suo moveri non potest, *immutabilis, constantissimus*, Hebr. 6, 18. 3 Macc. 5, 1. 12. (Diod. Sic. Bibl. I. πίστιν ἀμετάθετον. Clem. Alex. Strom. 6, 13. ἀμετάθετον σωτηρίας δόσιν.) Neutrum substantive: *immutabile, immutabilitas* (Polyb. hist. lib. 2. §. 3.) Hebr. 6, 17. *.

Ἀμετακίνητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et μετακινέω) *immotus, immobilis, constans*. Semel 1 Cor. 15, 58. (Dion. Halic. 8, 74.)

Ἀμεταμέλητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et μεταμέλομαι) Graecis est: a poenitentia liber, diciturque etiam de eo, quod ita comparatum est, ut poenitentiae sensum non excitet. — Quum vero in poenitentia sit semper mutatio mentis 2) est *immutabilis, certissimus, firmissimus*. Sic bis Rom. 11, 29. 2 Cor. 7, 10. σωτηρία ἀμεταμέλητος, felicitas certissime nos manens, s. salus immutabilis. Etiam נִחַם cum negatione, de immutabilitate consiliorum Dei dicitur. Vid. Num. 23, 19. 1 Sam. 15, 29. Ps. 104, 10. Clem. Alex. Strom. V, 1. γνώμη ἀμετανόητος, immutabilis.

Ἀμετανόητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et μετανοέω, *qui mentem non mutat*, *emendari nequit*; semel in N. T. Rom. 2, 5. — Testam. XII. patr. (Fabric. Cod. Pseud.

I. p. 685.) ἀμετανοήτῳ τηρεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τὴν κόλασιν. Clem. Alex. Strom. 5, 1.

Ἄμετρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et μέτρον) *mensura carens, immensus.* Bis in N. T. 2 Cor. 10, 13. 15. ubi εἰς τὰ ἄμετρα pro adverbio ἀμέτρως, extra terminos, ultra modum. Ioseph. de bell. 4, 5. 4. ἄμετρος ὠμότης. In V. T. eodem sensu ἀμέτρητος Ies. 22, 18. Bar. 3, 15. Sir. 16, 18.

Ἀμήν, ipsa vox hebr. אָמֵן, adiect. *verum, certum, ratum.* Haec vox in V. T. est 1) acclamatio: *ratum sit, hoc eveniat, ita sit,* (LXX et ἀμήν, et γένοιτο v. c. Num. 5, 22. Iudith. 13, 20. 15, 10.), quam pronuntiabat a) *populus* ad sententiam damnatoriam, Deut. 27, 15—26. Nehem. 5; 13. — b) *concio* in laudibus Deo canendis, et piis votis efferendis; saepius in Psalmis v. c. 41, 14. 72, 19. 89, 53. ubi אָמֵן esse responsionem concionis ad carmen, clarissime patet e Ps. 106, 48. et 1 Chron. 16, 36. — c) *singuli* vel ad exsecrationem, Num. 5, 22. vel ad mandata, 1 Reg. 1, 36. — Deinde in V. T. — 2) rarius *adverbialiter* in sententiae fronte ponitur, et significat: *certissime, verissime,* sanctissimae asservationi inserviens (LXX interdum ἀληθῶς, ὄντως), v. c. Ier. 28, 6. et אָמְנָה Ios. 7, 20. coll. Iob. 19, 5. — Eodem fere modo ἀμήν in N. T. eodemque sensu legitur 1) in fine sententiarum, quibus Deo laudes dicuntur, *ita sit, ita profecto est,* (Matth. 6, 13. in text. vulg.) Rom. 1, 25. 9, 5. 11, 36. Gal. 1, 5. Eph. 3, 21. Phil. 4, 20. 1 Tim. 1, 17. 6, 16. 2 Tim. 4, 18. Hebr. 13, 21. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. 2 Petr. 3, 18. Iud. vers. 25. Apoc. 1, 6. 5, 14. ἀμὴν ἀλληλούϊα Apoc. 19, 4. coll. Ps. 106, 48. 1 Chron. 16, 36. — 1 Cor. 14, 16. λέγειν τὸ ἀμήν: *amen accinere* iis, qui in Dei laudes prorumpunt. (De qua consuetudine vid. etiam Act. Thom. §. 29.) — 2) in fine bonarum apprecationum: *hoc eveniat, hoc Deus ratum faciat,* Rom. 15, 33. 16, 24. 1 Cor. 16, 24. Gal. 6, 18. Phil. 4, 23. 2 Thess. 3, 17. Hebr. 13, 25. 2 Petr. 3, 18. Iud. vers. 25. (quibus addenda sunt secundum lectionem vulgar. loca 2 Cor. 13, 13. Eph. 6, 24. Coloss. 4, 18. 1 Thess. 5, 28. 1 Tim. 6, 22. 2 Tim. 4, 22. Tit. 3, 15. Phil. vers. 25. 1 Petr. 5, 14.) — 3) adverbialiter, *certo, certissime, verissime, profecto* a) ad initium orationis, Matth. 5, 18. 16, 28. (ubi Luc. 9, 27. ἀληθῶς habet) 25, 40. 26, 34. Luc. 4, 24. coll. vers. 25. ἀμὴν ἀμήν (ex hebraismo pro superlativo) Io. 3, 3. 5, 19. 8, 51. 12, 24. 14, 12. 21, 18. — b) rarius in *fine* alicuius sententiae; sic coniunctum cum ναί bis, Apoc. 1, 7. 22, 20. — τὸ ναὶ καὶ τὸ ἀμήν 2 Cor. 1, 20. i. e. verissimae sunt. — ὁ ἀμήν Apoc. 3, 14. de Messia: qui verus est, i. e. in quo promissiones salutis certissimum habent eventum.

Ἀμήτωρ, ορος, ὁ, ἡ, (ex ἀ et μήτηρ, *mater*) qui *sine matre est, matrem non habens.* Graecis dicitur vel is, qui non

a matre est in lucem editus, ut dii deaeve, (Lactant. div. instit. IV, 13., ipse enim pater Deus, et origo et principium rerum, quoniam parentibus caret, ἀπάτωρ atque ἀμήτωρ a Trismegisto verissime nominatur.) vel matre orbatus, vel ignobili matre natus. cf. *Wolfii* curae phil. ad Hebr. 7, 3. — In N. T. semel Hebr. 7, 3. de Melchisedeco, ubi plurimi, iam Philone lib. 2. de Monarch. praeeunte (*μὴ ἔχων μητέρα ἱερείαν ἐξ ἱερέων*) interpretantur: *cuius mater* (et pater) *non recensetur in sacerdotum genealogiis;* igitur: non ex stirpe Aaronitica et tamen Dei sacerdos. Obstare autem videntur et verba *μήτε ἀρχὴν — ἔχων*, et sacerdotium perpetuum, quod inde deducitur (iam Ps. 110, 4. Melchisedeco tributum), et quod opponuntur vers. 8. Levitae tanquam *ἄνθρωποι ἀποθνήσκοντες*. Verba igitur *ἀμήτωρ, ἀπάτωρ, ἀγενεαλόγητος* multi etiam interpretati sunt: a patre et matre, ut homines solent, non genitus, ideoque nec in genealogias relatus. Varias de Melchised. opiniones et commenta vid. in *Wolfii* curis ad h. l. *Deylingii* observatt. sacr. P. 2. p. 71 sq. *Fabric.* Cod. Pseudepigraph. V. T. P. I. p. 311 sq.

Ἀμίαντος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex *ἀ* priv. et *μιαίνω*) *sordibus non pollutus;* metaphorice: *sordibus peccati non pollutus, a vitiorum labe purus, intaminatus* Hebr. 7, 26. Sap. 8, 20. (Clem. Alex. Strom. 7, 7. *ἀμίαντον τὴν ψυχὴν ἔχειν χρή.*) — de matrimonio: *stupro non pollutum, castum,* Hebr. 13, 4. Sap. 3, 13. 4, 2. — *purus, inviolatus* cf. 2 Macc. 14, 36. 15, 34.; de cultu Dei: *sincerus, verus*, Iac. 1, 27. — de salute aeterna: *inviolata*, cui nil mali admiscetur, quae nunquam turbatur, 1 Petr. 1, 4. *.

Ἀμιναδάβ, Aminadab, nom. propr. viri ex maioribus servatoris, qui commemoratur Ruth. 4, 19. 20. 1 Chron. 2, 10. Matth. 1, 4. Luc. 3, 33.

Ἄμμος, ου, ἡ, arena, sabulum. *Ἄμμος τῆς θαλάσσης* imago ingentis multitudinis, Rom. 9, 27. Hebr. 11, 12. Apoc. 12, 18. 20, 8. cf. Hos. 1, 10. Ier. 33, 22. 15, 8. Ies. 10, 22. — *solum arenosum* ideoque *instabile, (Flugsand)* Matth. 7, 26. coll. Luc. 6, 49. Sir. 25, 20. *.

Ἀμνός, οῦ, ὁ, agnus. In N. T. metaphorice dicitur de Christo morti tradito, comparato cum agno *et* ratione *patientiae*, qua mortem tulit, Act. 8, 32. coll. Ies. 53, 7. — *et* ratione *innocentiae*, qua victima fuit pro hominum peccatis. 1 Petr. 1, 19. Io. 1, 29. 36. *ἄμνος θεοῦ* i. e. quem Deus constituit, ut expiaret. Caeterum cf. Hebr. 9, 12. 14. et 1 Cor. 5, 7. — *Ἄμνος θεοῦ* Messias quoque nominatur in test. XII. patr. p. 724. 725. et 730. *.

Ἀμοιβή, ῆς, ἡ, (ab *ἀμείβω* commuto) 1) commutatio, si pro re accepta alia res datur; — 2) *retributio*, in utramque partem; — in N. T. in bonam partem: *remuneratio, gratiae,*

1 Tim. 5, 4. (Sic etiam Ioseph. ant. 1, 16. 2. ib. 4, 8. 13. et 25. Symmach. 1 Sam. 24, 19. pro טוֹב.)

Ἄμπελος, ου, ἡ, *vitis.* Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Luc. 22, 18. Iac. 3, 12. (Gen. 40, 9. 10. 49, 11.) — Tropice ἡ ἄμπελος τῆς γῆς (dixerat c. 3, 10. 6, 10. οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς) Apoc. 14, 18. 19. dicuntur hostes Messiae florentes, et ad interitum maturi, exscindendi ab angelo Iehovae, sicut uvae abscinduntur coniiciunturque in torcular. Similis imago legitur Ies. 63, 2. 3. Thren. 1, 15. — Iesus ipse se nominat vitem Io. 15, 1. 4. 5. quia vitis, palmites longe lateque extendens, praestantissimosque et uberrimos fructus faciens, imago est prosperitatis et bonorum uberrimorum. cf. Ezech. 17, 6. 19, 10. Ps. 80, 9. 10. 128, 3. Sir. 24, 17. σοφία dicit: ἐγὼ ὡς ἄμπελος ἐβλάστησα χάριν. *.

Ἀμπελουργός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (contracte pro ἀμπελοεργός ex ἄμπελος et ἔργον) *vinetum colens, vinitor*; Luc. 13, 7. (2 Par. 26, 10. Ies. 61, 5.)

Ἀμπελών, ῶνος, ὁ, *vinea, vinetum.* Matth. 20, 1—4. 7. 8. 21, 28. 33. 39—41. et loca parallela Marc. 12, 1—9. Luc. 20, 9—16. c. 13, 6. coll. Ies. 5, 1 sqq. — *vites* in vinea plantatae, 1 Cor. 9, 7. (Deut. 28, 39. Zeph. 1, 13.) *.

Ἀμπλίας, ου, ὁ, *Amplias* (alii codd. Ἀμπλιᾶτον habent) nomen pr. viri, qui nonnisi Rom. 16, 8. commemoratur.

Ἀμύνομαι, aor. 1. ἠμυνάμην, (a μύνη, praetextus; cunctatio, mora). Apud profanos ἀμύνω, arceo, defendo, Ioseph. ant. 3, 1. 6 opitulor alicui; ulciscor, (Ioseph. ant. 4, 8. 45.) et medium: defendo me. Apud nostros non nisi medium legitur, et transitive: arceo, repello, 2 Macc. 10, 17. Sap. 11, 3. Ioseph. ant. 9, 1. 2. — *opem fero, defendo*, Act. 7, 24. ἠμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ. (Ies. 49, 16. ἠμύνατο αὐτούς, auxilium tulit eis, pro hebr. הוֹשִׁיעַ.) Potest vero etiam verti: *punio*, ut ἀμύνομαι legitur Ps. 118, 10—12. ubi pro hebr. הֵמִיל et Ios. 10, 13. ubi pro נָקַם. Ioseph. ant. 9, 13. 2. ὁ θεὸς αὐτοὺς ἀμυνόμενος τῆς ἀσεβείας. ib. 7, 15. 1. (Non igitur observant nostri Suidae regulam: ἀμύνω σοι· βοηθῶ σοι. ἀμύνομαι δέ σε· ἀντὶ τοῦ τιμωρῶ σε.) *.

Ἀμφιβάλλω (ex ἀμφί, circum, et βάλλω) *circumiicio*, i. e. a) circumdo, induo; de vestimentis. — b) *circumduco*, — ἀμφίβληστρον, bis in scripturis, Marc. 1, 16. (in textu *Griesb.*) et Hab. 1, 17.

Ἀμφίβληστρον, ου, τό, (ab ἀμφιβάλλω), id quod circumiicitur; ut vestimentum sive pallium; — *rete piscatorium*, quo expanso circumdantur pisces; bis, Matth. 4, 18. Marc. 1, 16. (Hab. 1, 15—17. Cohel. 9, 12. Herodot. 2, 59.) *.

Ἀμφιέννυμι, f. ἀμφιέσω, perf. pass. ἠμφίεσμαι (ex ἀμφί, circum, et ἕννυμι, vestio) *induo, vestio*, propr. Matth. 11, 8. ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένος. Luc. 7, 25. (Iob. 31, 19.

ἠμφίεσα γυμνόν. Ioseph. ant. 3, 8. 7. *τὴν στολήν.* ib. 8, 7. 3.) — metaph. *induo*, i. e. *decoro*, *orno*, Matth. 6, 30. *τὸν χόρτον.* Luc. 12, 28. (Iob. 40, 5. *δόξαν καὶ τιμήν.* ib. 29, 14.) *.

Ἀμφίπολις, εως, ἡ, Amphipolis, urbs Macedoniae ad fluvium Strymonem sita; Act. 17, 1.

Ἄμφοδον, ου, τό, (etiam *ἄμφοδος, ου, ἡ,* ex *ἄμφω, ambo,* et *ὁδός*) proprie: *bivium, compitum.* In verss. graecis V. T. *platea, urbis vicus,* ut Ier. 17, 27. 49, 26. etc. Sic semel in N. T. Marc. 11, 4. Hesych. *ἄμφοδα· αἱ ῥύμαι, ἀγυιαὶ, δίοδοι.*

Ἀμφότερος, έρα, ον, (ab *ἀμφί*) *uterque.* — In libris sacris non nisi in plurali legitur; *ἀμφότεροι, uterque, ambo;* Matth. 9, 17. 13, 30. 15, 14. Luc. 1, 6. 7. 5, 7. et passim. — Act. 23, 8. *τὰ ἀμφότερα,* nimirum: esse resurrectionem et esse spiritus sive angelos. — Eph. 2, 14. 16. 18. *τοὺς ἀμφοτέρους,* utramque partem, Iudaeos et gentiles. (LXX pro שְׁנֵיהֶם, Gen. 21, 27. Exod. 12, 22. Sir. 10, 7.)

Ἀμώμητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex *ἀ* priv. et *μωμέομαι,* vitupero, i. q. *ἄμωμος.* Hesych. *ἀμώμητος· ἄμωμος, ἄψογος, ἀγαθὸς ἢ σώματι ἢ ψυχῇ*) *non vituperandus, integer, probus;* Phil. 2, 15. 2 Petr. 3, 14. (Cyrill. Alex. in cap. 53. Iesaiae: *ἀμώμητος παντελῶς ἐν ἡμῖν οὐδείς.* Id. in Ies. 54.) *.

Ἄμωμον, ου, τό, amomum, aroma praestans, quo uti solebant veteres ad unguenta. Vid. Plin. Hist. N. 12, 13. 28. Theophr. Hist. Plant. 9, 7. coll. Ovid. Heroid. 21, 166. Lucan. 10, 166. — Semel Apoc. 18, 13. in textu *Griesb.*

Ἄμωμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex *ἀ* priv. et *μῶμος*) *sine macula* s. *labe,* vel *vitio;* proprie, de victimis in V. T., ubi saepius respondet hebr. תְּמִימִם; Levit. 1, 10. 22, 20—22. Num. 6, 14. In N. T. Christus dicitur *ἀμνὸς ἄμωμος,* 1 Petr. 1, 19. (etiam in test. XII. patriarch. ap. *Fabric.* I, p. 724.) i. e. victima omnis peccati expers, purissima; vel *ἄμωμος* simpliciter secundum eandem imaginem Hebr. 9, 14. — Ecclesia Eph. 5, 27., comparata cum corpore vel muliere, *ἄμωμος* dicitur, quatenus est pura a vitiis et scandalis. — metaph. *purus a vitiis, a peccati labe,* Eph. 1, 4. Coloss. 1, 22. Iud. vers. 24. Apoc. 14, 5. (2 Petr. 3, 14. in quibusd. codd.) Vid. Sap. 2, 22. Sir. 34, 8. 40, 19. 1 Macc. 4, 42. *.

Ἀμών, ὁ, Amon, hebr. אָמוֹן, nom. pr. regis Iudaeorum. Matth. 1, 10. Vid. 2 Chron. 33, 20—25. 2 Reg. 21, 18 sqq.

Ἀμώς, ὁ, Amos, hebr. אָמוֹץ, nom. pr. viri e maioribus Servatoris Luc. 3, 25.

Ἄν, particula, quae conditionem quandam innuit, cuius vero vis et potestas secundum coniunctionem eius cum aliis verbis definienda est. In latino sermone non est particula, quae cum *ἄν* Graecorum congruat, neque nostrum: *wohl, etwa* ei satis respondet. Qua quomodo scriptores profani usi

fuerint, post *Vigerium* (de graecae dict. idiotism. p. 478 sq.) et *Hermannum* (ad Viger. p. 812—822.) subtilius nuper exposuerunt *Poppo*, de usu particulae ἄν apud Graecos, in Miscellan. critic. edit. a *Seebode*, Vol. I, pt. 1., *Reisig*, in commentat. de vi et usu ἄν particulae, subiecta edit. Nubium Aristoph., *Rostius*, griech. Grammat. edit. 3. §. 120. cf. etiam *Wineri* Grammat. p. 127 sqq. Scriptores N. T. ea particula rarius usi sunt, quam profani; multo vero rarius invenitur in codice graeco V. T. — Quod ad scriptores N. T. attinet,

I) secuti sunt fere semper leges, quas etiam profani in usu huius particulae sibi scripserant; quae si

1) *optativo* iungitur, indicat, rem, quae vi optativi cogitabilis indicatur, *aliqua ratione veram quoque esse*, *vel evenire posse*, dass die blosse Vorstellung, oder die subiective Möglichkeit, welche der einfache Optativ anzeigt, sich auch unter Umständen, die eben durch das ἄν angedeutet werden, realisiren werde. (Vid. *Rost.* Grammat. p. 456. *Reisig* l. l.)

a) *optativo* simpliciter iunctum semel legitur, Act. 26, 29. εὐξαίμην ἄν τῷ θεῷ, *velim* Deum precari, et fortasse faciam. (εὐξαίμην τῷ θεῷ esset: *vellem* Deum precari, sed fieri non potest, non faciam.) — b) cum *optativo* in interrogatione indicat, rem, de qua quaeratur, non solum cogitari, sed etiam fieri posse, interrogantem autem incertum esse, quando vel quomodo sit eventura; Luc. 1, 62. τί ἄν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν; quo *velit* nomine eum vocari, wie er ihn, da er ihm einmal einen Namen zu geben hatte, wohl genannt wissen wolle. (τί θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν scribi potuisset, si interrogans incertus fuisset, utrum pater nato nomen dare vellet, an nollet.) Luc. 9, 46. τίς ἄν εἴη μείζων αὐτῶν; aliquem nimirum sperabant fore principem, incerti autem erant, quis? Io. 13, 24. Act. 2, 12. 5, 24. 8, 31. 10, 17. 17, 18. 21, 33. (Ioseph. ant. 8, 14. 2. πυθόμενος, διὰ τίνων ἄν ἡ νίκη (a Deo promissa) γένοιτο.)

2) *coniunctivo* iungitur ἄν in *enuntiationibus relativis*, si a) comitatur vel pronomen relativum vel particulam relativam, ubi indicat, rem aliqua conditione esse circumscriptam, incertumque esse, an, et quando locum sit habitura; fere Latinor. *cunque*. Sic α) ὃς ἄν, *quicunque*, Matth. 5, 21. 31. 32. 10, 11. 12, 32. 16, 25. Marc. 3, 29. Io. 1, 33. et saepissime. (Dan. 3, 5. ᾗ ἄν ὥρα ἀκούσητε. ib. v. 6.) — β) ὅςτις ἄν, *quicunque*, Matth. 10, 33. 12, 50. Luc. 10, 35. Io. 2, 5. Act. 3, 23. et saepius. — γ) ὅσος ἄν, idem; Matth. 7, 12. 21, 22. 22, 9. 23, 3. Marc. 3, 28. Io. 11, 22. Act. 2, 39. et passim. (3 Esdr. 8, 24. 9, 4.) Ὅσος ἄν cum indicativo, vid. II, 1. — δ) ὅπου ἄν, *ubicunque*, Marc. 9, 18. 14, 9. Luc. 9, 57. Apoc. 14, 4. (Cum indicativo, vid. II, 1.) — ε) ὡς ἄν, *quemadmodum*, 1 Thess. 2, 7. ὡς ἄν τροφὸς θάλπῃ τὰ τέκνα. (Sequente infinitivo, vid.

II, 2.) — Iungitur ἂν coniunctivo in enuntiationibus relativis b) si comitatur particulas temporis et coniunctiones, nimirum, α) ἕως ἄν, *usque dum*, Matth. 2, 13. ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι, usque dum (quod, quando erit, definire nolo), tibi dixero. Matth. 5, 18. 26. 10, 11. 23. 12, 20. 16, 28. Marc. 6, 10. Luc. 20, 43. Act. 2, 35. et saepius. — Eodem modo ἄχρις οὗ ἄν, 1 Cor. 11, 26. 15, 25. — β) ἡνίκα ἄν, *simulac*, 2 Cor. 3, 16. (Iudith. 14, 2. Deut. 7, 12. Ioseph. ant. 5, 1. 2.) — γ) ὡς ἄν, *quando*, wenn *einmal*, 1 Cor. 11, 34. ὡς ἂν ἔλθω, quando (quod quidem fiet, sed nescio quo tempore) venero. Phil. 2, 23. ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμέ, simulac prospexero rebus meis. — δ) ὁσάκις ἄν, *quotiescunque*, 1 Cor. 11, 25. ὁσάκις ἂν ἐσθίητε, quotiescunque fiet, ut etc. — Denique c) ἄν, si nectitur particulae finali ὅπως, rem verisimilem esse indicat; Luc. 2, 35. Act. 3, 19. 15, 17. Rom. 3, 4. — Caeterum monendum est scriptores N. T. saepius ἐάν pro ἄν ponere. Vid. ἐάν.

3) *indicativo* temporum praeteritorum iungitur ἄν in altera parte enuntiationis *hypotheticae*, et indicat, aliquid eventurum fuisse, (quod quidem non evenit), si aliud, quod in priori parte enuntiationis dicitur, locum habuisset vel evenisset. Praecedit εἰ, et sequitur ἄν. Latini in eiusmodi locutione pro imperfecto Graecorum uti solent imperfecto coniunctivi, pro plusquamperfecto Graecorum autem et pro aoristis plusquamperfecto coniunctivi. Matth. 11, 21. εἰ ἐν Τύρῳ ἐγένοντο αἱ δυνάμεις — πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν, — *resipuissent*. Luc. 19, 23. ἐλθὼν ἂν σὺν τόκῳ ἔπραξα αὐτό, *exegissem*. Io. 4, 10. σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, precibus eum *adiisses*. Io. 9, 41. εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν, non *haberetis* culpam. Hebr. 4, 8. οὐκ ἂν ἐλάλει, non *loqueretur*, nimirum in illo loco V. T. Io. 8, 42. ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ, me *amaretis*. Vid. etiam Matth. 11, 23. 12, 7. 23, 30. 24, 22. 43. 25, 27. Marc. 13, 20. Luc. 7, 39. 10, 13. 12, 39. 17, 6. Io. 5, 46. 8, 19. 39. 42. Act. 18, 14. Rom. 9, 29. 1 Cor. 2, 8. 11, 31. Gal. 1, 10. 3, 21. 4, 15. etc. (Sap. 11, 24. οὐ γὰρ ἂν μισῶντι κατεσκεύασας, si odio quid habuisses, non illud creasses. Ioseph. ant. 7, 4. 2. εἰ γὰρ ταῦτα ἔπραξαν, οὐκ ἂν δεινὸν οὐδὲν ἔπαθον. Sap. 11, 25. πῶς δὲ ἔμεινεν ἄν τι, εἰ μὴ σὺ ἠθέλησας.)

Nonnunquam autem scriptores N. T. II) recedunt a loquendi ratione profanorum et suo modo utuntur ἄν particula; et quidem

1) in *relativa* enuntiatione, particulis relativis vel pronomini relativo iungunt ἂν sequente praeterito indicativo, (ubi profani scriptores vel optativo vel coniunctivo utuntur), quod quidem fit, si loquuntur de re, quae vere vel saepius evenit, quam autem, quoties, quando, quo modo evenerit, definire nolunt. Marc. 6, 56. καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, *quotquot*, (nescio quot) eum attigerant. Ibid. ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς

κώμας, in quoscunque (nescio quos) intrabat pagos. Act. 2, 45. 4, 35. καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε, pro modo quo singulis (quantum? definire nolo) opus erat. 1 Cor. 12, 2. πρὸς τὰ εἴδωλα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι ad idolorum cultum adducti, prout (non dicam per quos vel quomodo) ducebamini. — Etiam sequente praesente indicativi, Marc. 11, 24. πάντα ὅσα ἂν προςευχόμενοι αἰτεῖσθε. Denique scriptores N. T.

2) ἄν quasi adverbio utuntur: *fortasse, vielleicht, etwa;* 2 Cor. 10, 9. ἵνα μὴ δόξω, ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς, ubi ὡς ἄν pro ὡσάν, *quasi* positum est. (2 Macc. 1, 11. ὡς ἂν πρὸς βασιλέα παρατασσόμενοι.) — 1 Cor. 7, 5. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλοις εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, nisi fortasse (si placet) ex mutuo consensu.

Ἄν, contracte pro ἐάν, *si*, in fronte enuntiationis; bis, Io. 20, 23. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, si quibus condonaveritis peccata. (Ioseph. ant. 4, 4. 4. τὸ γεννηθὲν πρῶτον, ἂν ἀρσὲν ᾖ. ib. 4, 8. 15. ἂν δέ τις ψευδῆ μαρτυρήσας. ib. 8, 14. 2. ἂν μὲν — ἂν δέ. cf. *Hermann.* ad Viger. p. 822.)

Ἀνά, praepos., de cuius usu apud profanos vid. *Viger.* p. 574. et ibid. *Hermann.* p. 855. — In N. T. 1) accusativo iuncta facit periphrasin adverbii; ἀνά μέρος, *per vices, alterne,* 1 Cor. 14, 27. ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον, sie empfingen *denarienweise,* i. e. singuli denarium. — ἀνὰ μέσον s. ἀνάμεσόν τινος, *in medio, in, inter,* — de loco Matth. 13, 25. Marc. 7, 31. Apoc. 7, 17. (Ies. 57, 5. 2 Reg. 16, 14.) — de hominibus, 1 Cor. 6, 5. (1 Macc. 7, 28. μάχη ἀνάμεσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν) — 2) vocabulis numeri iunctum distributive dicitur et per nomina numeralia distributiva explicandum est; Marc. 6, 40. ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα, *centeni et quinquageni;* Luc. 9, 14. (Ioseph. de bell. 6, 2. 5. ἀνὰ χιλίους.) — ἀνὰ δύο, *bini,* Luc. 9, 3. 10, 1. (Ioseph. ant. 3, 6. 1.) — Io. 2, 6. ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς, capiebant singulae metretas binas vel ternas. Apoc. 4, 8. ἀνὰ πτέρυγας ἕξ. (Ies. 6, 2. 3.) — Singulari modo Apoc. 21, 21. ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων, singulae portae ex margarita constabant. *. — In compositis ἀνά est 1) sursum tendentis, Latinor. *su, e, ex, ad,* nostrum *auf, aufwärts;* — 2) ad initium redeuntis, Latinor. *re,* nostrum *rück, zurück, um, wieder;* — 3) ad finem tendentis, Latinor. *per, ex,* vel *ad,* nostrum *durch, hindurch, hin, zu.*

Ἀναβαθμός, οῦ, ὁ, (ex ἀνά et βαθμός) 1) actus adscendendi, — 2) *gradus, Stufe, Treppe.* Bis Act. 21, 35. 40. *gradus,* qui ab arce Antonia ad templum ducebant. coll. Exod. 20, 26. 1 Reg. 10, 19. 2 Reg. 20, 9. 10. (Ioseph. ant. 8, 5. 2. θρόνον ἔχοντα ἓξ ἀναβαθμούς. Philo de Legat. ad Cai. p. 1003.)

Ἀναβαίνω, fut. βήσομαι, aor. 2. ἀνέβην, perf. ἀναβέβηκα, (ex ἀνά et βαίνω, gradior) LXX pro עָלָה — 1) de eo qui sursum tendit: *adscendo, me moveo in locum editum,* e

loco ἀπό, ἐκ, in locum εἰς, interdum ἐπί, Matth. 3, 16. 5, 1. Marc. 3, 13. Luc. 5, 19. (ἐπὶ τὸ δῶμα, tectum conscendere, coll. Ioseph. ant. 3, 1. 5. Gen. 49, 4.) Luc. 19, 4. (arborem) Io. 1, 52. coll. Gen. 28, 12. Act. 8, 39. Apoc. 11, 7. 13, 11. — De hominibus *iter* in regionem editiorem *facientibus*, Luc. 2, 4. Act. 18, 22. ut עָלָה Esdr. 2, 1. Neh. 7, 6. potissimum de hominibus Hierosolyma petentibus, Matth. 20, 17. 18. Io. 7, 8. 10. 12, 20. coll. 1 Reg. 12, 27. 28. Esdr. 7, 6. 7. 3 Esdr. 2, 18. — De piscibus e profundo *emergentibus*, Matth. 27, 27. coll. Gen. 41, 3. 27. — De *adscendente in coelum*, Io. 3, 13. 6, 62. 20, 17. Eph. 4, 8—10. Rom. 10, 6. Apoc. 4, 1. ἀνάβα ὧδε, adscende huc, scl. ad coeli portam. De locutione: *in coelum adscendere* vid. Deut. 30, 12. Prov. 30, 4. Ies. 14, 13. 14. Ier. 51, 53. Ps. 139, 8. Bar. 3, 29. Tob. 12, 20. coll. Iob. 38, 19—38. — De rebus: *efferri*; v. c. de fumo Apoc. 8, 4. 9, 2. 14, 11. 19, 3. coll. Exod. 19, 18. Ies. 34, 10. 1 Macc. 5, 31. — De plantis: solo emergere, *progerminare, succrescere, florere*, Matth. 13, 7. Marc. 4, 8. 32. ut apud profanos saepissime. Eodem modo hebr. עָלָה de plantis v. c. Ies. 11, 1. 32, 13. 5, 24. 55, 13. — 2) de *perveniente ad finem* vel *in locum*. ubi est a) vel *ingredior*, v. c. caulam Io. 10, 1. navem Matth. 6, 51. 15, 39. (Io. 21, 3. in text. vulg. Ion. 1, 3.), currum Act. 8, 31. q. d. *conscendo* navem, currum. — b) vel intransitive: *perferor* in aliquem locum, v. c. de rumore Act. 21, 31. *venire in mentem* s. *memoriam*, ἐν τῇ καρδίᾳ Luc. 24, 38. ἐπὶ τὴν καρδ. Act. 7, 23. 1 Cor. 2, 9. εἰς μνημόσυνον Act. 10, 4. quae quidem dicendi ratio nostris est propria et ex hebraismo, עָלָה עַל לֵב, repetenda. Vid. Ies. 65, 17. Ier. 3, 16. 44, 21. Dan. 2, 29.

Ἀναβάλλω, aor. 2. med. ἀνεβαλόμην (ex ἀνά et βάλλω); 1) *sursum tollo, elevo*, de variis rebus apud profanos, cf. Ier. 13, 20. — Med.: ἀναβάλλομαι, proprie: me elevo, me subduco; inde: *me subduco negotio, differo aliquid, protraho*. Sic semel in N. T. sensu forensi: *amplio*, i. e. non decerno rem, sed pronuntio „*amplius*", *differo*. Act. 24, 22. ἀνεβάλετο αὐτούς, (ut Cicero ad Luccei. epist. lib. V, 12.: *differs me* in aliud tempus) dimisit eos indicta causa, distulit causam, ampliavit. Similiter nostri: einen Termin aufnehmen. (Ps. 78, 21. οὐκ (hoc enim addendum est) ἀνεβάλετο, non distulit poenam, pro הִתְעַבָּר. Ioseph. ant. 4, 8. 38. ἀναβάλλεσθαι τὴν ἀπόδοσιν. Xenoph. mem. 3, 6. 6.)

Ἀναβιβάζω, f. άσω, (ex ἀνά et βιβάζω, adscendere facio) — LXX potissimum pro הֶעֱלָה, Gen. 37, 27. Exod. 3, 17. Thren. 2, 10. Levit. 2, 12. — *adscendere facio, adduco in locum editiorem*. De navigiis: *subduco*, in littus duco; semel Matth. 13, 48. (Xenoph. hist. gr. 1, 1. 2. πρὸς τὴν γῆν ἀνεβίβαζε τὰς ἑαυτοῦ τριήρεις.)

Ἀναβλέπω, f. ψω, (ex ἀνά et *βλέπω*) 1) *suspicio, sursum specto, ich blicke auf*, Act. 22, 13. *ἀνάβλεψον*. — sequente *εἴς τι*, ad aliquid, Matth. 14, 19. Marc. 6, 41. 7, 34. Luc. 9, 16. 19, 5. Act. 22, 13. *ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν*. (LXX *ἀναβλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς* pro נָשָׂא עֵינַי, saepius, ut Gen. 13, 14. 18, 2. Deut. 4, 19. 2 Macc. 7, 28.) — oculos demissos erigo, q. d. *circumspicio*, Marc. 8, 24. Luc. 21, 1. — 2) de redeunte ad priora: iterum specto, i. e. *visum recupero*, quod de iis, qui caecitate tum serius orta, ut Matth. 11, 5. 20, 34. Marc. 8, 25. 10, 51. 52. coll. Matth. 20, 33. Luc. 7, 22. 18, 41—43. Act. 9, 12. 17. 18. tum nativa, ut Io. 9, 11. 15. 18. laborant. (Ies. 42, 18. *οἱ τυφλοὶ ἀναβλέψατε ἰδεῖν*. Ies. 61, 1. *τυφλοῖς ἀνάβλεψιν*.) — 3) de perveniente ad finem: *perspicio, accurate intueor*; Marc. 16, 4. *ἀναβλέψουσαι* diligentius rem intuitae, da sie genau hinsahen. *.

Ἀνάβλεψις, εως, ἡ, (ab *ἀναβλέπω*) *visus recuperatio*. Semel Luc. 4, 19. e loco Ies. 61, 1. ubi in textu hebr. leguntur: פְּקַח־קוֹחַ apertio carceris. Utrum ad miracula Iesu, an ad doctrinae lumen referenda sint haec verba, incertum est (Aelian. hist. anim. 17, 13.)

Ἀναβοάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀνά et *βοάω*) vocem clamans tollo, *ich schreie auf, vociferor*, — *alta voce pronuntio aliquid*; Matth. 27, 46. Marc. 15, 8. Luc. 9, 38. (Eodem modo in versione alexandr. pro זָעַק s. צָעַק, Ezech. 11, 13. Zach. 6, 8. 2 Reg. 4, 40. קָרָא, Ies. 36, 13. Ioseph. ant. 9, 1. 2. *ἀνεβόησα λέγων*. ib. 4, 8. 16.) *.

Ἀναβολή, ῆς, ἡ, (ab *ἀναβάλλομαι* quod vid.) *mora, cunctatio*. (Ioseph. ant. 3, 2. 3. et 7, 9. 7.) Semel Act. 25, 17. *ἀναβολὴν ποιησάμενος*, (ut apud profanos, Dionys. Hal. A. 11, 33. Thucyd. 2, 42.) cunctatus, moras nectens.

Ἀνάγαιον, ου, τό, (i. q. *ἀνώγεον* quod habet text. vulg. Scribitur etiam *ἀνώγαιον, ἀνάγεον*, de qua scribendi ambiguitate vid. *Lobeckius* ad Phrynich. p. 297. ex *ἀνά* et *γαῖα*, i. q. *γῆ*) 1) conclave quod solo est altius (Hesych. *ἀνάγαιον· ἀνὰ τὴν γῆν* et *τὸ ὑπερῷον οἴκημα*. — 2) *coenaculum*. Bis, Marc. 14, 15. Luc. 22, 12. coll. Act. 20, 8. (Xenoph. anab. 5, 4. 16. Socrat. hist. eccl. 5, 22.)

Ἀναγγέλλω, fut. ελῶ, aor. 1. *ἀνήγγειλα*, (ex *ἀνά* et *ἀγγέλλω*, nuntio) LXX pro הִגִּיד, *annuntio, notum facio*. De variis rebus dictum vario modo verti potest. — De rebus, quae evenerunt: *annuntio, narro*, (Marc. 5, 14. in text. vulg. ubi, ut saepe in codd., cum *ἀπαγγέλλω* permutatum est) ib. c. 5, 19. Act. 14, 27. 15, 4. 16, 38. 2 Cor. 7, 7. — *defero* ad magistratum Io. 5, 15. — de rebus futuris: *praenuntio*, Io. 16, 13. Ies. 41, 22 sq. 46, 10. — de doctrina christiana: *notum facio, doceo*; Io. 4, 25. 16, 14. 15. 25. Act. 20, 20. 27. Rom. 15, 21. 1 Petr. 1, 12. (hebr. הוֹדִיעַ, Deut. 8, 3. Dan. 2, 9.

הוֹדָה Deut. 24, 8.) — de male factis: *fateor, profiteor*, Act. 19, 18. (Ps. 38, 18. Ies. 3, 8. Iob. 33, 23.)

Ἀναγεννάω, ῶ, fut. ήσω, (ex ἀνά et γεννάω) gigno ut excrescat, *aufzeugen*, si sensu proprio unquam inveniatur; metaph. de rebus: *exsistere* s. *oriri facio*, (med. orior; Ioseph. ant. 4, 2. 1. τὰ ἐκ τοῦ στασιάζειν αὐτοῖς ἀναγεννώμενα δεινά.) — de homine: *excito aliquem*, facio ut aliquis sit, s. fiat; sic bis in N. T. 1 Petr. 1, 3. ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα, qui excitavit nos, er hat uns *aufgebildet*; ib. v. 23. ἀναγεγεννημένοι, christiani homines (i. e. perfectiores) facti, aufgebildet zu dem vollkommnern Menschen, den das Christenthum erzeugt. (Apud patres eccles. saepius dicitur de conformatione nova hominis, qua iam, a peccatis liber, spiritu sancto plenus ex aquis baptismatis exsurgit; Iustin. Mart. apol. 2. p. 93. ἔπειτα ἄγονται (qui initiandi sunt) ὑφ᾽ ἡμῶν ἔνθα ὕδωρ ἐστὶ, καὶ τρόπον ἀναγεννήσεως ὃν καὶ ἡμεῖς ἀνεγεννήθημεν ἀναγεννῶνται. Theophyl. ad Autol. lib. 2. p. 95. Sed neque apud patres, certe antiquiores, est regenero, i. e. in priorem statum restituo, sed potius ἀνά retinet notionem surgendi in altum; quare etiam Cyrill. Hieros. orat. de Sim. de Iesu dicit: μετὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναγεννήσεως εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἀνελήλυθε. Clem. Alex. protrept. 11. ὁ λόγος, ὁ ἀναγεννῶν τὸν ἄνθρωπον, εἰς ἀλήθειαν αὐτὸν ἀναφέρων. Congruit cum his loquendi consuetudo Rabbinorum, qui בְּרִיָּה חֲדָשָׁה *creaturam novam* fieri dicebant eos, qui (non: restituerentur in pristinum quendam statum, sed) alii, quam antea fuerant, et praestantiores reddebantur, scl. qui vel ab inscitia ad sapientiam, a vitiis ad probitatem, ab idolorum cultu ad veri Dei cognitionem perducebantur, vel qui unctione sacerdotes fiebant, vel quibus peccata condonabantur, novaque quaedam felicitas contingebat. Vid. *Schoettgenii* horae hebr. et talmud. ad 2 Cor. 5, 17. In V. T. non legitur.) *.

Ἀναγινώσκω, fut. γνώσομαι (ex ἀνά et γινώσκω) aor. 2. ἀνέγνων, perf. pass. ἀνέγνωσμαι, aor. 1. pass. ἀνεγνώσθην, 1) vel: *ad cognitionem pervenio*, vel: *alios ad cognitionem perduco*, *notum facio*. Vid. Ἀνά. Posteriori sensu ἀναγινώσκειν τὰς ἁμαρτίας, Orat. Manass. vers. 11. Hesych. Ἀναγινώσκω· ἀναγνωρίζω. — Dicitur 2) potissimum de iis, quae legendo cognovimus, *legendo cognosco*, *legi et ideo novi*, Matth. 12, 3. 5. 19, 4. 21, 16. 42. 2 Cor. 1, 13. ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε quod aut ex epistola mea aut aliunde iam cognovistis. Apoc. 1, 3. — Hinc simpliciter: *lego* scl. cognoscendi causa, Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. Io. 19, 20. Act. 8, 28. 30. 23, 24. Eph. 3, 2. 2 Cor. 3, 2. ἀναγινωσκομένη sensu metaphorico: quae legitur, i. e. conspicitur, palam est. — lego, ut alii cognoscant, *praelego*, Luc. 4, 16. Act. 13, 27. 15, 21. 2 Cor. 3, 15. 1 Thess. 5, 27. (LXX saepissime pro קָרָא, prae-

lego, Deut. 31, 11. 2 Reg. 22, 11. 23, 2. Neh. 13, 1. Dan. 5, 7. 1 Macc. 10, 17. Ioseph. ant. 4, 8. 12. *ἀναγινωσκέτω τοὺς νόμους πᾶσι.*)

Ἀναγκάζω, f. *άσω*, (ab *ἀνάγκη*) 1) *cogo*, *adigo vi* vel minis, Act. 26, 11. 28, 19. Gal. 2, 3. 14. (3 Esdr. 4, 6. Drac. v. 30. 1 Macc. 2, 25.) — ex hyperbola 2 Cor. 12, 11. *ἀναγκάζειν* de iis, qui sua agendi ratione nos quasi cogunt aliquid facere, quod alias non fecissemus. — 2) adigo precibus, persuasoriis, *compello*, *persuadeo*. Matth. 14, 22. Marc. 6, 45. Luc. 14, 23. *ἀνάγκασον εἰςελθεῖν*, de invitante, ut nostrum *nöthigen*. Gal. 6, 12. (Ioseph. ant. 6, 54. 3. *συνηνάγκασεν ἡ γυνὴ γεύσασθαι*, verbis s. precibus urgebat regem, ut cibum sumeret. Diog. Laert. 1, 1. 4. *τῆς μητρὸς ἀναγκαζούσης αὐτὸν γῆμαι*. Similiter Ioseph. ant. 5, 6. 7. *Γεδεὼν δὲ τὴν ἀρχὴν ἀποθέσθαι βουλόμενος, βιασθεὶς* (precibus) *ἔσχεν αὐτὴν ἐπ' ἔτη τεσσαράκοντα*. Plutarch. Timol. 5. *πᾶσαν δέησιν καὶ πᾶσαν ἀνάγκην προςενεγκαμένων.*) *.

Ἀναγκαῖος, *αία*, *αῖον*, et *ἀναγκαῖος*, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (ab *ἀνάγκη*) *necessarius*; vario modo dicitur, de eo, a) quod natura necessarium est, 1 Cor. 12, 22. *τὰ μέλη τοῦ σώματος*. — b) quod ad vitam sustentandam necessarium, quae profani dicere solent *τὰ ἀναγκαῖα* (Ioseph. ant. 2, 5. 6. *ἡ σπανὶς τῶν ἀναγκαίων.*) Tit. 3, 14. *ἀναγκαῖαι χρεῖαι*, nostrum: *dringende Bedürfnisse*. (coll. 2 Macc. 4, 23.) — c) quod consuetudine necessarium est, Act. 10, 24. *ἀναγκαίους φίλους*, *necessarios*, *intimos amicos*. (Ioseph. ant. 10, 1. 2. *ἀναγκαιοτάτους φίλους*. ib. 7, 6. 1. *συνέντες δὲ οἵ τε ἀναγκαῖοι* [Davidis] *καὶ ἡγέμονες*. ib. 7, 14. 4. Nonnunquam etiam apud profanos, ut Polyb. 8, 9. *τοὺς ἀναγκαιοτάτους τῶν φίλων*, quanquam in libris profanorum maxime de *consanguineis* legitur. Vid. *Kypk*. obss. II, p. 49.) — *Ἀναγκαῖον* adverbialiter: *necesse*, *necessarium*; Act. 13, 46. *ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον*, *decuit nos*, officii nostri fuit. (Ignat. ad Trallian. §. 2. *ἀναγκαῖον οὖν ἐστιν*, *ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν πράσσειν ὑμᾶς.*) — *ἀναγκαῖον ἡγέομαι*, *necessarium duco*, 2 Cor. 9, 5. Phil. 2, 25. (2 Macc. 9, 21. Ioseph. ant. 5, 9. 4.) — Hebr. 8, 3. *ὅθεν ἀναγκαῖον* (*ἐστί*) unde *necessario consequitur*. — Phil. 1, 24. *ἀναγκαιότερον* (*ἐστί*) *magis conducit*. *.

Ἀναγκαστῶς, (ab *ἀναγκαστός*, coactus Ioseph. ant. 18, 3. 3.) adv. *coacte*. Semel 1 Petr. 5, 2.

Ἀνάγκη, *ης*, *ἡ*, Latinor. *necessitas*; — 1) *necessitas*; 2 Cor. 9, 7. *ἐξ ἀνάγκης*, coacte, non sponte. Phil. v. 14. *κατὰ ἀνάγκην*, coactus. 1 Cor. 7, 37. *μὴ ἔχων ἀνάγκην*, qui nulla necessitate urgetur. Dicitur de necessitate orta a) ex lege vel consuetudine, Luc. 23, 17. coll. Io. 18, 29. Hebr. 9, 16. Rom. 13, 5. — b) ex religione, 1 Cor. 9, 16. — c) e rerum natura, Matth. 18, 7. Hebr. 7, 27. *ἀνάγκην ἔχειν*, debere, opus habere. — d) ex commodo, Luc. 14, 18. *ἔχω ἀνάγκ.* conducit mihi.

lud. v. 3. ἀνάγκ. ἔχω, utile habeo. — e) ex ratiocinio in cogitando, Hebr. 7, 12. ἐξ ἀνάγκης, necessario, consequitur iam. Ibid. 9, 23. ἀνάγκη οὖν intellige ἐστί, sequitur necessario. — 2) ex hebraismo: *angustia, afflictio;* Luc. 21, 23. 1 Cor. 7, 26. 2 Cor. 6, 4. 12, 10. 1 Thess. 3, 7. (LXX saepissime pro צַר, מְצוּקָה, Iob. 5, 19. 7, 11. 15, 24. Ps. 25, 17. 107, 6. 13. 19. 119, 143. Tob. 3, 7. 11. Sequitur loquendi rationem Alexandrinorum Iosephus quoque, ant. 2, 5. 2. ἄφεσιν τῆς παρούσης ἀνάγκης. ib. 2, 9. 3. τὸ Ἑβραίων γένος τῆς παρ' Αἰγυπτίους ἀνάγκης ἀπολύσει. ib. 6, 5. 6. 9, 3. 2. 16, 8. 1. de bell. 2, 15. 1. Philo de vit. Mos. I, p. 616.) *.

Ἀναγνωρίζω, fut. ίσω, (ex ἀνά et γνωρίζω) *recognosco, agnosco.* Semel Act. 7, 13. ἀνεγνωρίσθη, ex significatione medii (Gen. 45, 1. הִתְוַדַּע) cognoscendum se praebuit, LXX ἀνεγνωρίζετο. Saepius non legitur in scripturis.

Ἀνάγνωσις, εως, ἡ, (ab ἀναγινώσκω quod vid.) *lectio,* actus legendi, Act. 13, 15. 2 Cor. 3, 14. — 1 Tim. 4, 13. πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει scl. librorum sacrorum. — Neh. 8, 10. 3 Esdr. 8, 8. 9. 19. (coll. Esdr. 7, 11. 12. 21.) Prol. Sir. *.

Ἀνάγω, aor. ἀνήγαγον, aor. pass. ἀνήχθη, (ex ἀνά et ἄγω) *sursum duco.* Utuntur autem Graeci hoc composito ubique, cum motum quendam ex inferiori in altiorem locum indicare volunt, ubi Latini vel simplici *duco*, vel compositis *educo, adduco, abduco* utuntur; nostrum *hinaufführen, heraufführen;* LXX pro הֶעֱלָה, adscendere fecit; — Matth. 4, 1. ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον, a ripis Iordanis in desertum. Luc. 2, 22. ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα. 5, 2. 22, 66. ἀνήγαγον scl. in ipsas Caiphae aedes. Act. 7, 41. ἀνήγαγον θυσίαν, scl. ad altare in loco eminentiore, vel colli positum, *adducere, offerre* (ἀναγ. θυσίαν, 1 Reg. 3, 15. 2 Chron. 29, 21. Philo de agric. p. 205. de Gigant. p. 294. de plant. Noe p. 237. Herodot. 2, 60.) Act. 9, 39. 12, 4. ἀναγαγεῖν τῷ λαῷ producere populo, sistere coram tribunali, quod in loco magis edito erat. (2 Macc. 6, 10. δύο γυναῖκες ἀνηνέχθησαν περιτετμηκυῖαι τὰ τέκνα αὐτῶν.) Act. 16, 34. — ἀναγ. ἐκ νεκρῶν, *educere* ex inferno, Rom. 10, 7. Hebr. 13, 20. (Ps. 30, 4. 71, 20. Ps. 29, 3.) — Ἀνάγειν τὴν ναῦν, navem in maris altitudinem (surgere enim videntur aquae, Luc. 5, 4. Iob. 26, 12.) ducere, *navem solvere,* et ἀνάγεσθαι, intellige ἐν πλοίῳ, ut plene legitur Act. 28, 11. est *navi avehi, navem solvere, in altum ferri, abschiffen;* Luc. 8, 22. Act. 13, 13. 16, 11. 18, 21. 20, 13. 21, 1. 2. 27, 2. 4. 12. 21. 28, 10. 11. (Xenoph. anab. 5, 7. 17. Polyb. 1, 24. 4. Hesych. ἀνάγοντο· ἀνέπλεον.) *.

Ἀναδείκνυμι, et ἀναδεικνύω, aor. 1. ἀνέδειξα, (ex ἀνά et δείκνυμι) propr. elatum in sublime monstro, ich zeige auf; hinc *omnibus notum facio, palam significo,* Act. 1, 24. (2 Macc. 2, 8. τότε ὁ κύριος ἀναδείξει ταῦτα, coll. v. 6. Xe-

nophont. hellen. 3, 5. 16. Polyb. 1, 80. 12.) — de regibus, praefectis, qui electi publice renuntiabantur: *renuntio, creo*; Luc. 10, 1. (βασιλέα 3 Esdr. 1, 34. 37. 43. 2 Macc. 9, 25. στρατηγόν, 2 Macc. 14, 12. ib. 10, 11. et saepissime apud profanos.) *.

Ἀνάδειξις, εως, ἡ, (ex ἀνά et δεῖξις, demonstratio, publica declaratio) τό palam aliquid monstrare, τό palam facere; Sir. 43, 6. σελήνη — εἰς ἀνάδειξιν καιρῶν. In N. T. semel Luc. 1, 80. ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ, usque dum posset palam prodire propheta; *Lutherus* bene vertit: bis dass er sollte hervortreten vor das Volk Israel. (Alii passive intelligunt: *inauguratio*. Vid. *Elsneri* observ. s. Tom. I, p. 183.)

Ἀναδέχομαι, aor. ἀνεδεξάμην (ex ἀνά et δέχομαι) in me suscipio; (2 Macc. 6, 19. 8, 36.) — *excipio*, — hospitio, Act. 28, 7. (Aelian. V. hist. 4, 9.) — animo excipio, Hebr. 11, 17. ἐπαγγελίας. (Clemens Alex. Strom. 6, 12. ἀναδέξασθαι τὴν ἀρετήν.) *.

Ἀναδίδωμι, (ex ἀνά et δίδωμι), 1) sursum do; metaph. produco, Sir. 1, 22. — de terra plantas edente, Ioseph. ant. 1, 11. 1. Philo de Somn. p. 680. — 2) *in manus* (ἀνά ex tertia significatione) *trado*, Act. 23, 33. ἐπιστολήν. (Ioseph. ant. 1, 16. 2. τινὰς κόσμους ἀνεδίδου τῇ κόρῃ. Polyb. 29, 10. 7. ἀνέδωκαν τοῖς ἄρχουσιν ἐπιστολάς.) **.

Ἀναζάω, ῶ, f. ήσω, aor. 1. ἀνέζησα, (ex ἀνά et ζάω) 1) vitam nanciscor, *ich lebe auf*, tropice: *vigere incipio*, Rom. 7, 9. ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν. — 2) *revivisco*, propr. de Christo mortuo [Rom. 14, 9. Apoc. 20, 5.] (Act. Thom. §. 23.); — tropice: Luc. 15, 24. 32. *de filio ad meliorem frugem redeunte*. **.

Ἀναζητέω, ῶ, fut. ήσω, (ex ἀνά, per, et ζητέω) quaero, usque dum invenerim, *perquiro, diligenter quaero*, Act. 11, 25. Luc. 2, 44. (2 Macc. 13, 21. Iob. 3, 4. Ioseph. ant. 5, 1. 14 ib. 9, 6. 6.) *.

Ἀναζωννύω, et ἀναζώννυμι, fut. ζώσω, (ex ἀνά et ζωννύω) *succingo*. Med. ἀναζώννυμαι, aor. ἀνεζωσάμην, *me succingo*, ich gürte mich auf, quod facere solebant orientales, ne vestibus laxis et ad pedes usque demissis impedirentur, sed ad negotia facienda essent expeditiores. Hinc tropice: *promptus, paratus sum*, 1 Petr. 1, 13. ut אָזַר Prov. 31, 17. Ier. 1, 17. *.

Ἀναζωπυρέω, ῶ, fut. ήσω, (ex ἀνά et ζωπυρέω, *incendo, refocillo*) ignem afflatu resuscito, ne extinguatur. Metaphorice: *resuscito, excito*; de donis spiritualibus 2 Tim. 1, 6. (Gen. 45, 27. 1 Macc. 13, 7. ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα. Ioseph. ant. 9, 8. 6. ἀναζ. τὸν νεκρόν. ibid. 2, 7. 5. 8, 8. 5.) **.

Ἀναθάλλω, fut. αλῶ, (ex ἀνά et θάλλω germino, viresco) 1) *progermino, reviresco.* Sir. 46, 12. 44, 10. Sap. 4, 4. — 2) transitive, (הִפְרַחְתִּי Ezech. 17, 24.) *produco*, v. c. καρποὺς Sir. 50, 10. metaphorice: *largiter produco aliquid, efficio ut sit;* ut ἀναθάλλειν εἰρήνην, εὐλογίαν, felicitatem efficere, Sir. 1, 18. 11, 22. In N. T. semel Phil. 4, 10. ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν, resuscitastis curam mei.

Ἀνάθεμα, τος, τό, (ab ἀνατίθημι) in codicibus saepe cum ἀνάθημα, (quae est forma attica, ἀνάθεμα vero hellenistica. Moeris Attic. ἀνάθημα· ἀττικῶς. ἀνάθεμα· ἑλληνικῶς. Vid. etiam *Lobeck.* ad Phryn. p. 249.), commutatur: *id quod Deo devovetur, donarium,* τὸ ἀνατιθέμενον τῷ θεῷ, ut Suidas explicat, חֵרֶם Hebraeorum, Levit. 27, 28., πᾶν ὃ ἐὰν ἀνατεθῇ scl. τῷ κυρίῳ, ut legitur Levit. 27, 29. Sic apud profanos. In versione alexandrina vero est a) aurum et argentum, bello captum, quatenus in tabernaculo sacro *reponebatur*, igitur *donarium* i. q. ἀνάθημα, Num. 16, 37—39. Ios. 7, 11. 21. 23., ubi leguntur: καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἔναντι κυρίου. coll. c. 6, 17. 19. 24. — b) animalia dicebantur ἀνάθεμα κυρίῳ, quatenus *morti destinabantur* et victimae *immolabantur* Deo. cf. Levit. 27, 28. 29. De urbibus eiusque aedificiis et incolis et de populis dictum, indicat, eos *interitui*, tanquam victimas maximas Deo offerendas, esse destinatos, Ios. 6, 17. 18. 21. Num. 21, 2. 3. Hinc ἀνάθεμα *omne quod interitui est devotum* Deut. 13, 17. 20, 17. et γίνεσθαι ἀνάθεμα Ios. 7, 12. interitui destinari. — Denique c) *detestandum, abominandum*, quia, quae interitui destinata erant, attingere, habere non licuit. vid. Deut. 7, 26. — Hinc in N. T. ἀνάθ. ex hebraismo — 1) *piaculum*, quod aliorum loco mortem subit, Rom. 9, 3. ἀνάθ. εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, a Iesu morti destinari tanquam piaculum. (Gal. 3, 13. κατάρα, Sir. 44, 17. ἀντάλλαγμα in eadem fere sententia, et 4 Macc. 17, 22. Eleazar et septem fratres occisi ἀντίψυχον τῆς τοῦ ἔθνους ἁμαρτίας dicuntur.) — 2) *abominandum, detestandum.* 1 Cor. 12, 3. λέγειν ἀνάθεμα *maledicere.* Gal. 1, 8. 9. ἀνάθεμα ἔστω, detestabile sit, diris sit devotus. 1 Cor. 16, 22. — ἀναθέματι ἀναθεματίζειν *diris devovere;* Act. 23, 14. ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, volo, diris nos devovimus. Vid. Deut. 20, 17. Lib. Henoch. (*Fabric.* Cod. Pseudep. p. 180.) ἀναθεματίσομεν ἀλλήλους. *.

Ἀναθεματίζω, f. ίσω, (ab ἀνάθεμα, quod vid.) LXX pro הֶחֱרִים, *diris devoveo*, (τινά, Num. 21, 2. 3. Ios. 6, 21. 1 Sam. 15, 3. 1 Macc. 5, 5.) — ἑαυτόν s. ἑαυτούς, quater; Marc. 14, 71. ἤρξατο ἀναθεματίζειν (ἑαυτὸν) καὶ ὀμνύναι. Act. 23, 12. 14. 21. Vid. Ἀνάθεμα in fine. *.

Ἀναθεωρέω, ῶ, fut. ήσω, (ex ἀνά et θεωρέω) *diligenter intueor, contemplor;* oculis Act. 17, 23. mente Hebr. 13, 7. (Diod. Sic. 12, 15.) *.

Ἀνάθημα, τος, τό, (ab ἀνατίθημι), dona, quae in templis deorum suspendebantur vel reponebantur, et *donaria* vocabantur. Semel Luc. 21, 5. Caeterum vid. Ἀνάθεμα. (Iudith. 16, 19. 2 Macc. 2, 13. 5, 16. 9, 16. 3 Macc. 3, 17. Ioseph. ant. 7, 14. 7. *ἀναθήματα ἃ συνέβη τοὺς βασιλεῖς ἀναθῆναι.* ib. 9, 12. 13.)

Ἀναίδεια, ας, ἡ, (ab ἀναιδής, impudicus) *impudentia; importunitas*, Semel Luc. 11, 8. ubi importunam pertinaciam significare videtur. Sic Ier. 8, 5. adiectiv. ἀναιδής, importunus et Act. Thom. §. 40. *ἀναίδεια* de immodica importunitate iuvenis erga mulierem.

Ἀναίρεσις, εως, ἡ, (ab ἀναιρέω) *internecio, caedes.* Semel Act. 8, 1. (et c. 22, 20. in text. vulg.) Iudith. 15, 3. 2 Macc. 5, 13. Ioseph. ant. 2, 3. 1. ib. 8, 12. 2.

Ἀναιρέω, ῶ, fut. ήσω, aor. 2. ἀνεῖλον, aor. pass. ἀνῃρέθην (ex ἀνά et αἱρέω) 1) *humo tollo, suscipio*, Exod. 2, 10. Num. 16, 37. — De infantibus dictum, ut Latinorum *tollere* (v. c. Terent. And. 1, 3. 14. ib. 3, 1. 6. Adelph. 5, 3. 23. Cicer. div. 1, 21.), est: infantem humo suscipere, suum declarare, *alere, educare.* Sic Act. 7, 21. (*ἀράμενοι*, Ioseph. ant. 4, 8. 24.) et saepius apud profanos. Hesych. *Ἀναιρεῖν τὸ τεχθέν· — ἀνατρέφειν.* — 2) *e medio tollere;* de rebus: *abolere, profligare, vi sua privare;* Hebr. 10, 9. (Test. XII. patr. ap. *Fabr.* C. Pseud. I, 681. *ἡ ταπείνωσις ἀναιρεῖ τὸ μῖσος, ἡ μετάνοια ἀναιρεῖ τὴν ἀπείθειαν, καὶ φυγαδεύει τὸ σκότος,* — et p. 691.: *ἀναιροῦντες τὸν διάβολον ἐν ταῖς ἀγαθαῖς ὑμῶν πράξεσι.* Xenoph. Cyrop. 1, 1. 1. *ἀναιρεῖν τὴν ὀλιγαρχίαν.*) — De hominibus: e medio tollere, *vita privare*, Luc. 22, 2. *trucidare* Matth. 2, 16. *ἑαυτὸν ἀναιρεῖν* Act. 16, 27. *supplicio afficere* Luc. 23, 32. Act. 10, 39. 12, 2. 22, 20. Saepissime apud LXX pro הָרַג, הִכָּה et apud profanos.

Ἀναίτιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et αἰτία) *insons, qui sine culpa est.* Bis Matth. 12, 5. 7. LXX pro נָקִי Deut. 19, 10. 13. 21, 8 sq.

Ἀνακαθίζω, fut. ίσω, (ex ἀνά et καθίζω) *me erigo, erectus sedeo;* Luc. 7, 15. Act. 9, 40. (Plutarch. Philop. c. 20. *μόλις ἑαυτὸν ἐπ' ἀσθενείας ἀνεκάθισε.*) *.

Ἀνακαινίζω, f. ίσω, (ex ἀνά et καινίζω, novo) *renovo, instauro*, restituo in pristinum statum; propr. (*τὸ πρόςωπον τῆς γῆς*, Ps. 104, 31. pro חִדֵּשׁ. *τὸν ναόν*, Ioseph. ant. 9, 8. 2.) metaph. Hebr. 6, 6. *τοὺς παραπεσόντας πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν*, revocare ad mentis mutationem, reddere pristinae fidelitati. (Ps. 103, 5. *ἀνακαινισθήσεται ἡ νεότης σου.* 1 Macc. 6, 9. Barnab. epist. c. 6. *ἀνακαινίσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἀφέσει τῶν ἁμαρτιῶν.*) *.

Ἀνακαινόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀνά et καινόω, novo, novum facio) *excrescere s. succrescere facio novum*, quod

antea non adfuit. Apud nostros non nisi in Pauli scriptis legitur, ubi metaph. est: novum hominem (Col. 3, 10.), quem spiritus s. format, i. e. mentem novam et in melius mutatam gignere; nostrum: *aufbilden*, 2 Cor. 4, 16. *ὁ ἔσωθεν (ἄνθρωπος) ἀνακαινοῦται*, quotidie crescit cognitione, virtute, spe. Col. 3, 10. *ἀνακαινούμενος εἰς ἐπίγνωσιν*, auctus quotidie cognitione. coll. Eph. 4, 23. *.

Ἀνακαίνωσις, εως, ἡ, (ab *ἀνακαινόω*, quod vid.), quod non nisi apud Paulum invenitur, metaphorice est: *conformatio*, nimirum novi hominis, quem spiritus s. format in christianis, i. e. sapientia et probitate eos imbuit. Rom. 12, 2. *μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός*, mutari in melius conformatione mentis. Tit. 3, 5. *λουτρὸν ἀνακαινώσεως τοῦ πνεύματος ἁγ.*, balneum quo per spiritum s. novus homo in nobis formatur. coll. Io. 3, 5. *.

Ἀνακαλύπτω, fut. ψω, (ex *ἀνά* et *καλύπτω*) LXX pro גִּלָּה, *velamen retraho*, *revelo*, *detego*. Deut. 22, 30. Ies. 47, 3. Tropice de intellectus quasi velamine, 2 Cor. 2, 14. τὸ *κάλυμμα μὴ ἀνακαλυπτόμενον*, velamen non retractum, i. e. ignorantia non sublata est. Ibid. vers. 18. *ἀνακεκαλυμμένῳ προςώπῳ*, detecta facie (coll. vers. 13.) i. e. sine impedimento, clarissime. cf. Iob. 23, 16. Ies. 22, 14. Tob. 12, 7. Prov. 20, 22. *.

Ἀνακάμπτω, fut. ψω, (ex *ἀνά* et *κάμπτω*) (quod in LXX vers. maxime hebr. שׁוּב respondet) 1) reflecto, recurvo. — 2) reflecto me, *reflecto cursum*, *revertor*. Matth. 2, 12. Act. 18, 21. Hebr. 11, 5. (Iud. 11, 39. 1 Reg. 12, 20. 3 Esdr. 8, 8.) — Luc. 10, 6. de vi benedictionis ad benedicentem redeunte. cf. Ies. 55, 11. *.

Ἀνάκειμαι, imperf. (semel Matth. 26, 20.) *ἀνεκείμην*, (ex *ἀνά* et *κεῖμαι*) 1) propr. erectus situs sum; — repositus sum; [Marc. 5, 40.] (Ioseph. ant. 3, 1. 7. *ἡ γραφὴ ἐν τῷ ἱερῷ ἀνακειμένη*. Profani de donariis et statuis.) — 2) apud seriores scriptores (Phrynich. p. 216.: *ἀνάκειται ἐπὶ τῆς κλίνης οὐκέτι καλῶς ἐρεῖς, ἀλλὰ κεῖται*): *accumbo* (intellige: ad mensam), de iis, qui more veterum in lectis triclinaribus ad mensam accumbebant; Matth. 26, 7. 20. Marc. 14, 18. 16, 14. Io. 13, 23. (3 Esdr. 4, 10. Polyb. 13, 6. Athenae. 7, 35. 58.) — *convivor*, *epulor*, Matth. 9, 10. Luc. 7, 37. — *ὁ ἀνακείμενος*, *conviva*, Matth. 22, 10. 11. Luc. 22, 27. Io. 13, 28. **.

Ἀνακεφαλαιόω, ῶ, fut. ώσω, (ex *ἀνά* et *κεφαλαίω*) 1) in unum caput redigo, *summam rei repeto* s. *comprehendo*; *ich recapitulire*. Sic saepius de oratoribus summam rei in orationis fine repetentibus. (Quinctil. 6, 1.: „rerum repetitio et congregatio, quae Graecis *ἀνακεφαλαίωσις* dicitur.") — 2) *ἀνακεφαλαιοῦμαι*, *comprehendor*, in unam quasi rem, *in unum caput recolligor*; Rom. 13, 9. de legibus diversis una amoris mutui lege comprehensis; Eph. 1, 10. de Iudaeis et

paganis in unam ecclesiam collectis. cf. Eph. 2, 14. 15. (Epiph. adv. haeres. I, 31. 30. τὴν ἐκ τῶν οὐρανῶν παρουσίαν αὐτοῦ (Christi) ἐπὶ τὸ ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα, καὶ ἀναστῆσαι πᾶσαν σάρκα etc.) *.

Ἀνακλίνω, fut. νῶ, (ex ἀνά et κλίνω) 1) *reclino*, facio, ut aliquis reclinis iaceat. Luc. 2, 7. de infante: *repono*. — 2) de cibo recreandis: *facio discumbere, iubeo, ut recumbant*, Matth. 14, 19. Marc. 6, 59. Luc. 9, 15. 12, 37. (Meliores scriptores non hoc modo loqui, sed seriores, monuit *Lobeck*. ad Phrynich. p. 216.) — Med. Ἀνακλίνομαι, *ad coenam accumbo, convivor*. Luc. 7, 36. Act. Thom. §. 4. — Matth. 8, 11. Luc. 13, 29. „convivari in regno Messiae" i. e. huius regni eiusque felicitatis participem fieri. Seriores enim Iudaeos putasse, magnum in Messiae regno epulum futurum esse, notum est, (cf. *Schoettgenii* hor. hebr. ad h. l. 4 Esdr. 2, 38. 6, 49 sq.), quare servator in regno suo describendo saepius utitur imaginibus ab epulo ductis, vid. Matth. 22, 1 sq. 25, 1 sq. 26, 29. Marc. 14, 25. Luc. 14, 15 sq. 22, 16. 18. 30. *.

Ἀνακόπτω, fut. ψω, (ex ἀνά et κόπτω) *repello, retundo; reprimo, cohibeo*, Sap. 18, 23. τὴν ὀργήν. *Philo* de monarch. p. 821. ὁρμὰς ἀνακόψαι (Ioseph. ant. 2, 16. 2.) Semel [Gal. 5, 7.] ubi *Griesb.* ἐνέκοψε. Vid. ἐγκόπτειν.

Ἀνακράζω, fut. άξω, (ex ἀνά et κράζω) *exclamo, vociferor*, ich schreie auf, (Ioseph. ant. 2, 9. 7.) *magnum clamorem edo*. Marc. 1, 23. 6, 49. Luc. 4, 33. 8, 28. 23, 18. (1 Sam. 4, 5. Ioel. 3, 16. (in textu hebr. c. 4, 16.) Iud. 7, 20. Ezech. 9, 1.) *.

Ἀνακρίνω, fut. ινῶ, (ex ἀνά et κρίνω) proprie de eo dicitur, qui cogitat, quo modo iudicium possit ferre, (ut ἀνά sit ad finem tendentis), ideoque est 1) *examino, investigo, scrutor*, et quidem *studiose*, Act. 17, 11. (LXX hebr. חָקַר 1 Sam. 20, 12. Ioseph. ant. 5, 9. 3. ἀνέκρινε τίς εἴη. ib. 4, 6. 2. ὁ μάντις ἀνέκρινε τὴν τοῦ θεοῦ διάνοιαν.) — 1 Cor. 10, 25. 27. μηδὲν ἀνακρίνοντες, nil anxie investigantes scl. utrum sint carnes e victimis gentilium residuae, (quae in foro vendebantur) nec ne. — De iudice: *examino causam*, reum interrogo, ich verhöre gerichtlich, Luc. 23, 14. Act. 4, 9. 12, 19. 24, 8. 28, 18. coll. Susann. vers. 48. et 51. — 2) *iudico, aestimo*, 1 Cor. 2, 14. 15. et quidem aut *iudicio comprobo, probo*, 1 Cor. 4, 3. 4. aut iudicio *improbo, damno*, 1 Cor. 9, 3. 14, 24. ἀνακρίνεται i. q. ἐλέγχεται, erroris, improbitatis convincetur, vid. vers. sq. — Phavorin. Ἀνακρίνω· τὸ πραχθὲν ἐξετάζω, εἰ καλῶς ἢ κακῶς ἐπράχθη. — Ἀνακρίνειν· ἐξετάζειν, ἀναπυνθάνεσθαι, ἐπερωτᾶν, ἐλέγχειν, βασανίζειν. *.

Ἀνάκρισις, εως, ἡ (ab ἀνακρίνω quod vid.), *interrogatio, causae cognitio, inquisitio*; Act. 25, 26. 3 Macc. 7, 4. (Polyb. 12, 27. 3.) Phavor. Ἀνάκρισις· ἐξέτασις. **.

Ἀνακύπτω, f. ψω, (ex ἀνά et κύπτω nimirum τὴν κε-φαλήν) 1) *caput erigo* s. *tollo*, (LXX Iob. 10, 15. pro נָשָׂא ראשׁ) *suspicio*, Io. 8, 7. 10. (Ioseph. ant. 19, 8. 2.) — *corpus erigo*, corpore erecto sto vel incedo, Luc. 13, 11. coll. v. 13.; ubi ἀνορθώθη contrarium indicat; — 2) metaph.: *animum erigo*, *animum recipio*; Luc. 21, 28. ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν. (Ioseph. de bell. 1, 8. 5. ὀλίγον ἀνακύψαντες ἐκ τοῦ δέους. Philo in Flacc. p. 988.: τὸν αὐχένα ταῖς συμφοραῖς πιεζόμενος οὐδ᾽ ὅσον ἀνακύψαι στένων.) *.

Ἀναλαμβάνω, aor. 2. act. ἀνέλαβον, aor. 1. pass. ἀνελήφθην, (ex ἀνά et λαμβάνω) — LXX pro נָשָׂא et לָקַח — 1) *sursum tollo*, in die Höhe nehmen (Ezech. 8, 3. Dan. 4, 31.) — ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, in coelum sublatus est, Marc. 16, 19. Act. 1, 11. 10, 16. vel ἀνελήφθη simpliciter, ubi intellige εἰς τὸν οὐρ., Act. 1, 2. 22. 1 Tim. 3, 16. hebr. וַיַּעַל הַשָּׁמָיִם, 2 Reg. 2, 11. (Vid. 2 Reg. 2, 9. 1 Macc. 2, 58. Sir. 48, 9. 49, 9. coll. 44, 16. ubi μετετέθη pro ἀνελήφθη. Tob. 3, 16.) — Ex adiuncto: *sublatum fero*; Act. 7, 43. (vid. Amos. 5, 26. ubi est נָשָׂא. Hos. 11, 4.) Solebant veteres simulacra Deorum multa pompa circumferre. Vid. *Rosenmüll.* Scholia ad Amos. 5, 26. et *Kuinoel* comment. ad Act. 7, 43. — De armis: *arma capio*, Eph. 6, 13. 16. (Deut. 1, 41. Num. 25, 7. Ies. 16, 3. 2 Macc. 10, 27. et saepius apud profanos.) — 2) socium *suscipio*, *socium mihi iungo*, nostrum: mit sich nehmen, Act. 20, 13. 14. Act. 23, 31. (Iud. 19, 28. 2 Chron. 26, 28.) 2 Tim. 4, 11. (Gen. 24, 61. 45, 18. 48, 1. Ioseph. ant. 2, 10. 2. τὸν στρατὸν ἀναλαβὼν ἦγεν, cum exercitu profectus est. ib. 8, 14. 4) *.

Ἀνάληψις, εως, ἡ, (ab ἀναλαμβάνω) τὸ *ferri in altum*, *adscensus*; in N. T. semel Luc. 9, 51. de adscensu Christi in coelum. De eadem re in Test. XII. patriarch. p. 585. et apud patres ecclesiae saepissime, velut Clem. Alex. Strom. 6, 15.

Ἀναλίσκω, fut. (a forma antiquiore ἀναλόω) ἀναλώσω, aor. 1. ἀνήλωσα, aor. 1. pass. ἀνηλώθην, (ex ἀνά et ἁλίσκομαι, capior, expugnor; teneor, abripior) — LXX pro אָכַל — *impendo* aliquid ita, ut consumatur, (Sap. 13, 2. Ioseph. ant. 3, 9.); *consumo*, *conficio*, Luc. 9, 54. ἀναλῶσαι infinit. aor. 1. a usitatiore ἀναλῶναι, Gal. 5, 15. μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε, ne vos ipsi conficiatis. 2 Thess. 2, 8. (Ezech. 15, 4. 5. 19, 12. Ies. 32, 10. 2 Macc. 1, 31. 2, 20. Ioseph. ant. 2, 5. 6. 4. 2, 6. 9. ἀναλωθεὶς φροντίσι. Act. Thom. §. 21. ποίῳ θανάτῳ αὐτοὺς ἀναλώσει.) *.

Ἀναλογία, ας, ἡ, (ab ἀνάλογος, rationem ad aliquid habens, conveniens) *proportio*, *convenientia*; semel, Rom. 12, 6. ubi κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως plurimi interpretes vertunt: pro ratione virium et facultatum a Deo concessarum, i. q. v. 3. κατὰ τὸ μέτρον τῆς πίστεως. Potest vero etiam πίστις

accipi sensu obiectivo: utatur dono vatis convenienter doctrinae quam fide amplexi sumus, i. e. ita, ut doctrinae christianae non repugnet. (In graeco cod. V. T. non habetur. Ἀναλόγ Sap. 13, 5. Demosth. de cor c. 30. κατ' οὐσίας ἀναλογίαν. Ioseph. ant. 4, 8. 4. πολιτείαν τῇ Μωυσέως ἀρετῇ ἀναλογοῦσαν, convenientem.)

Ἀναλογίζομαι, (ex ἀνά et λογίζομαι) propr. omnes rationes computo; reputo; de arithmeticis; — *reputo*, *diligenter expendo* s. *considero;* Hebr. 12, 3. (3 Macc. 7, 7. τὴν τοῦ φίλου εὔνοιαν ἀναλογισάμενοι. Ioseph. ant. 4, 8. 46. Diod. Sic. 20, 8. τὸ μέγεθος τοῦ διείργοντος πελάγους ἀναλογιζόμενοι.)

Ἄναλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἅλς sal) sale carens; tropice: *insipidus*, *fatuus*. Semel Marc. 9, 50. ubi ἅλας ἄναλον sal sine sale est: sal corruptum, fatuum, acrimonia sua destitutum. (Plutarch. Symp. Tom. VIII, p. 72 edit. *Reisk.* ἄρτον ἄναλον.)

Ἀνάλυσις, εως, ἡ, (ex ἀνά et λύσις 1) dissolutio; — 2) *discessus*, (Ioseph. ant. 19, 4. 1. Philo in Flacc. p. 981. ἀνάλυσιν ἐκ συμποσίου ποιησάμενος.) — ἀνάλυσις intellige ἐκ τοῦ βίου, (ut addit Philo in Flacc. p. 991. τὴν ἐκ τοῦ βίου τελευταίαν ἀνάλυσιν) *discessus e vita;* semel 2 Tim. 4, 6. cf. Phil. 1, 23.

Ἀναλύω, f. ύσω, (ex ἀνά et λύω) 1) dissolvo; (Sir. 3, 15. peccata, i. e. condonare.) — 2) *discedo;* Phil. 1, 23. ἀναλῦσαι, intellige e vita, (vid. Ἀνάλυσις et *Schoettgen.* hor. hebr. ad Phil. 1, 23.) — discedo ut redeam, *revertor*, Luc. 12, 36. ἐκ τῶν γάμων. (Sap. 2, 1. ἐξ ᾅδου. 2 Macc. 9, 1. ἐκ τῶν τόπων. Sap. 5, 12. 16, 14. Ioseph. ant. 6, 4. 1. οἱ ἀναστάντες ἀνέλυον πρὸς αὐτοὺς ἕκαστοι.) *.

Ἀναμάρτητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἁμαρτάνω) 1) non aberrans, — 2) *non peccans*, sine peccato eiusque culpa, insons. Vid. Ἁμαρτάνω. Semel Io. 8, 7. (2 Macc. 8, 4. Deut. 29, 18. Xenoph. mem. 4, 2. 26. *Murator.* Thesaur. inscript. IV, p. 2062.: Ναρκίσσῳ τέκνῳ γλυκυτάτῳ καὶ ἀναμαρτήτῳ.)

Ἀναμένω, fut. ενῶ, (ex ἀνά et μένω) 1) *remaneo*, Iudith. 7, 10. — 2) *maneo* ut *expectem*, hinc ἀναμένω τινά *expecto* aliquem, adiuncta notione patientiae vel fiduciae. Semel 1 Thess. 1, 10. Saepius apud profanos. (Clem. Alex. Strom. 6, 13. δόξα ἀναμένει τοὺς δικαίους.)

Ἀνάμεσος, ὁ, ἡ, — ον, τό, *medius*, *intermedius*. In N. T. non nisi neutrum ἀνάμεσον, adverbialiter *inter*, per, *in medio* occurrit. Vid. Ἀνά.

Ἀναμιμνήσκω, f. μνήσω, aor. 1. pass. (cum significatione media) ἀνεμνήσθην, (ex ἀνά et μιμνήσκω) — LXX pro זָכַר et הִזְכִּיר — *in mentem revoco*, — sequente accusativo rei

personae, 1 Cor. 4, 17. οὓς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου. (Gen. 41, 9. τὴν ἁμαρτίαν. 1 Reg. 17, 18. Ezech. 21, 23. 23, 19. Seq. genitivo Ioseph. ant. 9, 6. 3.) — ex adiuncto: *commonefacio, moneo*, 2 Tim. 1, 6. ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν. 2 Tim. 1, 6. — medium: mihi in mentem revoco, *recordor, repeto rei memoriam*, Marc. 11, 21. — seq. genitivo rei, Marc. 14, 72. ἀνεμνήσθη τοῦ ῥήματος. (Num. 15, 37. Sir. 3, 14. Ioseph. ant. 2, 7. 8.) — ex adiuncto: *recordando considero*, 2 Cor. 7, 15. τὴν ὑπακοήν. Hebr. 10, 32. (Eodem sensu Sap. 16, 6. ἀνάμνησις νόμου.) *.

Ἀνάμνησις, εως, ἡ, (ab ἀναμιμνήσκω) *recordatio, memoria*, Hebr. 10, 3. (Sap. 16, 6. Ioseph. ant. 4, 8. 3. Levit. 27, 7. Num. 10, 10.) — In locis Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. 25. verba: εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν, ad mortis meae memoriam celebrandam; i. q. 1 Cor. 11, 26. τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλειν. *.

Ἀνανεόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀνά et νεόω, novum facio) renovo, restauro; (propr. ut τὴν φιλίαν, 1 Macc. 14, 18. 22. 4 Macc. 18, 4. Ioseph. 1, 19. 4.) metaph. ἀνανεοῦσθαι τῷ πνεύματι, *novam mentem induere*, Eph. 4, 23. Vid. Ἀνακαινόω et hebr. חָדַשׁ Ps. 51, 12. (Marc. Anton. 4, 3. ἀνανέου σεαυτόν.) *.

Ἀνανήφω, fut. ήψω, 1) ex ebrietate ad me redeo et mentis compos fio. — 2) metaphorice: *resipisco, ad me redeo*; semel 2 Tim. 2, 26. ἀνανήψωσιν ἐκ παγίδος διαβόλου. expedire sese ex diaboli s. impietatis illecebris. (Ioseph. ant. 6, 11. 10. μόλις δ' ἐκ θρήνων ἀνανήψαντες. Philo de alleg. 3. p. 1098. ἀνανήφει [ὁ σοφός], τοῦτο δ' ἐστι, μετανοεῖ. Cebet. Tab. c. 9.)

Ἀνανίας, α, ὁ, *Ananias*. Nom. pr. — Tres huius nominis commemorantur in N. T. 1) Ananias, *Hierosolymitanus*, ut videtur, Act. 5, 1—6. — 2) Ananias, christianus *Damascenus*, Act. 9, 10—18. 22, 12 sqq., de quo utroque praeterea nil constat; — 3) Ananias, *Nebedaei filius*, Iudaeorum pontifex maximus inde ab anno Claudii Imperat. septimo usque ad Neronis imperii initia, Act. 23, 2 sq. 24, 1. Ioseph. Ant. Iud. 20, 5. 2. *.

Ἀναντίῤῥητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv., ἀντί et ῥέω dico) cui contradici non potest, *extra dubitationem positus*; semel Act. 19, 36. (Suid. ἀναντίῤῥητον· τὸ ἀντιλογίαν μὴ δεχόμενον. Symmach. Iob. 11, 2. μὴ ὁ πολύλαλος ἀναντίῤῥητος ἔσται. Polyb. 6, 7. 7. et 28, 11. 4.)

Ἀναντιῤῥήτως, adv. *sine contradictione, vel repugnantia*. Semel Act. 10, 29. ἀναντιῤ. ἦλθον, nil oblocutus, non repugnans veni. (Polyb. 23, 8. 11.)

Ἀνάξιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἄξιος) *qui est sine dignitate, auctoritate; indignus*; seq. genitivo. Semel 1 Cor. 6, 2. ἀνάξ. i. e. qui non satis auctoritatis et iudicii habet. (Ier. 15, 29. Sir. 25, 8. Ioseph. ant. 6, 1. 4.)

Ἀναξίως, adv. *indigne*. 2 Macc. 14, 42. Bis 1 Cor. 11, 27. 29. ubi τὸ ἀνάξιον in eo est, quod quidam sacra coen tanquam epulo ad satiandum corpus (cf. vers. 21. 22.) n vero tanquam epulo, quo mors servatoris praedicanda (vers. 26.), utebantur; igitur: *non reverenter, non qua de pietate*.

Ἀνάπαυσις, εως, ἡ, (ex ἀνά et παῦσις, sedatio, inter missio) — LXX pro מְנוּחָה, מָנוֹחַ et שַׁבָּתוֹן — 1) τό intermitte motum, velut laborem, iter, das Aufhören einer Bewegung quies, requies, a) propr. Apoc. 4, 8. ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχου λέγοντες, nunquam cessant dicere. c. 14, 11. ἀνάπ. οὐκ ἔχου intellige τοῦ βασανισμοῦ, nunquam cessant pati. (LXX שַׁבָּת Levit. 25, 8. coll. Esth. 9, 18. Ioseph. ant. 3, 12. 3. ἀνάπαυσ ἀπὸ τῶν ἔργων.) — b) τό liberari ab aerumnis, *tranquillita quies animi*, Matth. 11, 29. (Sap. 4, 7. Sir. 6, 29. 51, 2 Ps. 116, 7. Clem. Alex. paedag. 3, 7. vitam futuram τὴν ἀλη ἀνάπαυσιν nominat.) — 2) ex metonymia: *locus quietis*, Matth 12, 43. Luc. 11, 24. (1 Chron. 28, 2. οἰκοδομεῖν οἶκον ἀναπαύ- σεως τῆς κιβώτου. Gen. 8, 9. Ruth. 3, 1. Ies. 34, 18. Sir. 24, 7.)

Ἀναπαύω, f. αύσω, (ex ἀνά et παύω), LXX pro הֵנִיחַ הִרְבִּיץ, שָׁכַן — 1) forma activa: quiescere facio, quietem do (Ioseph. ant. 3, 2. 5.) — in N. T. ad animum translatum: *re- creo, a curis et aerumnis libero*, Matth. 11, 28. 1 Cor. 16 18. 2 Cor. 16, 18. Philem. v. 7. et 20. (1 Sam. 7, 11. Prov. 2 17. Ies. 14, 3. Ezech. 34, 15. Sir. 3, 6.) — 2) forma medi propr. desino a motu; — *quiesco, requiesco*, Matth. 26, 4 Marc. 6, 31. 14, 41. Luc. 12, 19. ἀναπαύου, mitte curas et so licitudinem. Apoc. 6, 11. ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον, quiescant sensus: intermittant poenas divinas excitare. c. 14, 13. ἀνα- παύεσθαι ἐκ τῶν κόπων, liberari ab aerumnis vitae. (Act. Tho §. 4. Iob. 10, 20. Mich. 4, 4. Deut. 5, 14. Esth. 9, 16.) — E hebraismo: *habito, commoror*; 1 Petr. 4, 14. τὸ τοῦ θε πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται (Ies. 11, 2. נָחָה עַל. Eandem l cutionem habes in test. XII. patr. p. 737. Act. Thom. §. 4 daemon de muliere, qua abusus fuerat ad libidinem: ἣν π πολλοῦ εὑρὼν ἀνεπαύθην. Caeterum vid. Num. 11, 26. Ies. 1 21. 32, 16. Ezech. 17, 23. 13, 13. Ies. 34, 14. Prov. 21, 16.)

Ἀναπείθω, fut. είσω, (ex ἀνά et πείθω) *persuade* in malam partem, *induco* aliquem, ut credat vel faciat aliqui *seduco, instigo*. Act. 18, 13. (1 Macc. 1, 11. LXX hebr. הִשִּׁיא *decepit, seduxit*, Ierem. 29, 8.) **.

Ἀναπέμπω, fut. ψω, (ex ἀνά et πέμπω) *remitto* Philem. vers. 12. — De reo vel causa forensi: *defero* ad iudi cem, remitto; Luc. 23, 7. 11. 15. (Ioseph. ant. 4, 8. 14. ἀνα- πέμπειν τὴν δίκην εἰς ἱερὰν πόλιν, causam deferre ad Syne drium.) *.

Ἀνάπηρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀνά et πηρός mu-s) *mutilus*, *membris captus*, — *debilis*, *usu membri* *iusdam destitutus*. Bis Luc. 14, 13. 21. coll. 2 Macc. 8, 24. g. Laert. 6, 2. 6. Hesych. ἀνάπηρος· πηρός, τυφλός, νοσώδης.

Ἀναπίπτω, (f. πεσοῦμαι) aor. 1. ἀνέπεσα, aor. 1. med. πεσάμην, (ex ἀνά et πίπτω) propr. cado ad aliquid, accido, falle hin, decumbo (Gen. 49, 9. ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη. Susann. 36. ἀνέπεσε μετ᾽ αὐτῆς, cum muliere); — *accumbo ad men-m*, ad cibum capiendum (τοῦ φαγεῖν, ut legitur Tob. 2, 1.) atth. 15, 35. Marc. 6, 40. 8, 6. Luc. 14, 10. Io. 13, 12. 21, o. (Iudith. 2, 15. Sir. 35, 2.) — Medium: Luc. 14, 10. πορευ-ὶς ἀνάπεσαι εἰς τὸν ἔσχατον τόπον. ib. 17, 7. ἀνάπεσαι [in xtu *Griesb.*] accumbe. — Ex adiuncto: *epulor*, Luc. 11, 37. 2, 14. — (Phrynich. p. 216. ἀναπεσεῖν οὐ καλῶς ἐπὶ τοῦ ἀνα-λιθῆναι τάττεται· ad quae *Lobeck.* ibid. adscripsit: „praeter ucianum et Polybium Diodorus 4, 59., Synesius ep. 114., heophylactus ep. 14. pro ἀνακλιθῆναι i. e. ad mensam accum-ere, vel etiam humi iacere resupinum, posuerunt, significa-ione novitia, sed propinqua ei, quam Cratinus et Xenophon huic verbo tribuunt, remiges, quum resupinantur, ἀναπίπτειν dicentes.“) *.

Ἀναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀνά et πληρόω) 1) *impleo*, *compleo*; a) propr. de loco; ut χάσμα (Ioseph. ant 7, 10. 2.) — de tempore, (Gen. 29, 28. Exod. 7, 25.) — de mensura: Thess. 2, 16. ἀναπλ. αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας, (i. e. τὸ μέτρον τῶν ..ιῶν, Matth. 23, 32.) peccatorum committendorum com-..e numerum. (Vid. Gen. 15, 16. 2 Macc. 6, 13—15. Dan. 23.) — b) tropice: de vaticiniis et praedictis; ubi i. q. ..tum *habeo*, *absolvor*, Matth. 13, 14. ἀναπληροῦται αὐτοῖς ..φητεία, und so erfüllte sich ganz für sie, oder an ihnen, Weissagung. (Sic ἀναπλήρωσις 3 Esdr. 1, 57. pro hebr. .. 2 Chron. 36, 21. Vid. etiam *Πληρόω*.) — de opere per-..ndo: absolvo, (1 Reg. 7, 51. ἀνεπληρώθη τὸ ἔργον, templi ..tructio) de officio: *impleo officii partes*, *perago*; Gal. 6, 2. νόμον, praeceptum domini, nimirum, ut videtur, illud ..d Io. 13, 14. 34. legitur. (Ioseph. ant. 6, 13. 4. ἡ περὶ ταφὴν καὶ τὴν τῶν νομιζομένων ἀναπλήρωσιν σπουδή. Barnab. .. §. 21. ἀναπληροῦτε πᾶσαν ἐντολήν. Philo de Abraham. p. .. νόμον ἐπιμπλάς.) — τόπον τινός, Latinor. [Plin. epist. 6, 6.] *implere vicem alicuius*, seine Stelle vertreten, 1 Cor. .. 16. ὁ ἀναπληρ. τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου qui loco idiotae est, ..paratus ut idiota, quo sensu etiam Rabbini dixerunt מִלֵּא ..ם, vid. *Ilhenferd.* de Stylo N. T. p. 400. et *Buxtorf.* Lex. ..lmud. Rabb. p. 2001. (Ioseph. de bell. 5, 2. 5.: „imperator ..τιώτου τάξιν ἀναπληροῦν, militis gregarii officio functus.) — 2) repleo, *suppleo*; ἀναπληρ. τὸ ὑστέρημά τινος, supplere ..uius defectum s. absentiam, i. e. eius loco esse, officia eius

vice praestare, 1 Cor. 16, 17. Phil. 2, 30. (Gen. 2, 21. Ioseph. ant. 5, 6. 2. ἀναπληρώσειν τὸ λεῖπον. Polyb. 7, 7. 7. Diod. S. 3. τὴν τῆς φύσεως ἔνδειαν ἀναπληροῦσι.) *.

Ἀναπολόγητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. ἀπολογέομαι) *qui excusari, s. defendi, a culpa liberari, ab solvi non potest.* Bis Rom. 1, 20. 2, 1. (Polyb. 12, 21. Id. Iustin. Mart. ap. 2. p. 71., liberum creavit Deus hominem ὥςτε τ' ἀναπολόγητον εἶναι τοῖς ἀνθρώποις παρὰ τῷ θεῷ. Clemens Alex. Strom. 7, 2. ἀναπολόγητός ἐστι ὁ μὴ πιστεύσας.) *.

Ἀναπτύσσω, fut. ύξω, (ex ἀνά et πτύσσω) *expando, explico.* Semel Luc. 8, 25. (Deut. 22, 17. 2 Reg. 19, 14.)

Ἀνάπτω, fut. ψω, (ex ἀνά et ἅπτω) *incendo, accendo.* Ter Luc. 12, 49. Act. 28, 2. Iac. 3, 6. (Mal. 4, 1. 2 Chron. 13, 11.)

Ἀναρίθμητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἀριθμέω) *innumerabilis.* Semel Hebr. 11, 12. (Iob. 21, 33. Prov. 7, 26. Sap. 7, 11.)

Ἀνασείω, f. είσω, (ex ἀνά et σείω) succutio, ich schüttle auf; tropice: *excito, instigo*, ich reize, rege auf; bis Marc. 15, 11. Luc. 23, 5. τὸν ὄχλον. (Dion. Halic. 8, 83. τοῖς ἀνασείουσι τὸ πλῆθος. Aquila Iob. 2, 3. pro הֵסִית excitavit.)

Ἀνασκευάζω, f. άσω, (ab ἀνά et σκεῦος) 1) vasa s. supellectilem colligo; migrandi causa, (Xenoph. Cyrop. 8, 5. 3.) 2) depopulor, devasto, prop. terram (Ioseph. ant. 14, 15. 3. 4.) — tropice: *destruo, everto* Act. 15, 24. ἀνασκ. τὰς ψυχὰς animos deturbare s. perturbare; sensus: veri cognitionem eripere. Ad notionem destruendi huic loco vindicandam *Kypkius*, (obss. s. II, p. 74.) affert exempla Polyb. 9, 31. 6. ἀνασκευάζειν ὅρμους καὶ συνθήκας. Id. 12, 25. 4. τὴν κοινὴν φήμην ἀνασκευάζειν. Verius autem vertendum videtur: recolligere, *reparare*, quod iam tropice est: reddere animas, ut scilicet opinabantur, verae pietati. Vid. etiam *Κατασκευάζειν*. (Strab. lib. 16. ἣν Ἀλέξανδρος ἐβούλετο ἀνασκευάσαι. Thucyd. 4, 11. τὴν Λέκυθον καθελὼν καὶ ἀνασκευάσας.) *.

Ἀνασπάω, fut. άσω, (ex ἀνά et σπάω) *sursum traho, extraho.* Bis Luc. 14, 5. Act. 11, 10. (Hab. 1, 15. Ioseph. 2, 11. 1. aquas e puteo.)

Ἀνάστασις, εως, ἡ, (ab ἀνίστημι) 1) τὸ *exsurgere, Aufstehen, sich Aufrichten*, velut iacentis (Ier. 3, 63.) vel exsurgentis ad opus peragendum (Zeph. 3, 8.) — mortui e sepulchro, vel e statu mortis: *reditus in vitam*, vel, ut scriptores ecclesiastici loquuntur, *resurrectio* (rectius *surrectio*) duplici modo in N. T. a) de eorum reditu in vitam, qui mortui exspiraverant, Hebr. 11, 35. ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν, i. e. mulieres piae receperunt natos suos, qui exspiraverant, ἐξ ἀναστάσεως eo quod in vitam revocabantur. (Vid. 1 Reg. 17, 17 sqq. 2 Reg. 4, 20—36.) — Eodem sensu

i ἀνάστασις, sive ἀνάστ. ἐκ νεκρῶν, Act. 1, 22. 2, 31. 17, 18. Rom. 1, 4. 6, 5. Phil. 3, 10. 1 Petr. 1, 3. 3, 21. *futurus* omnium mortuorum *reditus* in vitam in fine, s. ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, Io. 11, 24. quae vel simpliciter ἀνάστασις, vel ἀνάστασις τῶν νεκρῶν vel ἐκ νεκρῶν cc. 7, 9. αἰώνιος ἀναβίωσις ζωῆς), Io. 5, 29. Act. 17, 32. . 21. 26, 23. 1 Cor. 15, 12. 13. 21. 42. Hebr. 6, 2. 11, είττων, nimirum quam illa, sub a) descripta. Eam negabant caei, Matth. 22, 23. 28. 30. 31. Marc. 12, 18. 23. Luc. '. 33. 35. Act. 4, 2. 23, 6—8. et quidam christianorum, ι. 2, 18. — c) ἀνάστασις τῶν δικαίων, Luc. 14, 14. nimiῖς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ (Luc. 14, 15.), Luc. 20, 36. auctor apocalyps. Apoc. 20, 5. 6. τὴν πρώτην ἀνάστασιν at, eamque ad christianos solos spectare dicit. Vid. etiam 15, 23. 24. 1 Thess. 4, 16. (In V. T. non nisi 2 Macc. .4. 12, 43—45. commemoratur et solum refertur ad Dei ultores, Iudaeos. Iudaei enim propter locum Ies. 26, 14. ınt, gentiles in vitam esse redituros.) — d) metonymice: *novae vitae*; Io. 11, 25. — 2) τό *deturbare de loco* *expulsio* (Ioseph. ant. 10, 9. 7. ἡ τῶν δύο φύλων ἀνάστα-l. ant. 2, 10. 2. ὡς περὶ ἀνδραποδισμοῦ καὶ παντελοῦς ἀναως τὸν κίνδυνον εἶναι); tropice: τὸ *deturbare aliquem* *nte*, (ut loquitur Cicer. Pis. 20.) *mentis perturbatio*; , 34. εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν, causa, ut multi errent et perturbentur. (Vid. etiam Ἀναστατόω) Alii vertunt: aliis usa interitus, aliis causa salutis, s. restitutionis ad salu-Sed locus Ies. 8, 14. e quo haec repetita videntur, obstat. :rum perturbatione, Demosth. Olynth. 1, 1. τὰς πρὸς διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος ν ἀνάστασιν εἶναι.) *.

Ἀναστατόω, ῶ, f. ώσω, quod in melioribus scriptoribus venitur, sed dialecto macedonicae proprium est, (vid. de dial. Macedon. p. 146.) ab ἀνάστατος (surgens; ex- destructus), pro ἀνάστατον ποιέω, ut puriores scriptores tur, 1) sedibus suis expello, (in Aquilae et Symmachi s Ps. 11, 1. pro נוּד, vagari; Ps. 59, 12. pro הֵנִיעַ expu- - 2) destruo (Ioseph. ant. 8, 12. 2. αἱ πόλεις ἀνάστατοι ται. ib. 10, 6. 2.) — *deturbo*, *perturbo*; de iis qui se-rem publicam perturbant, Act. 17, 6. 21, 38. — de i erroribus animum aliorum perturbant, Gal. 5, 12. **.

Ἀνασταυρόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀνά et σταυρόω) *sursum in* ι *ago*, (Ioseph. ant. 2, 5. 3. 11, 6. 10. de bell. 2, 14. 9.) Hebr. 6, 6. ἀνασταυροῦντας (nimirum πάλιν, quod ex lentibus repetendum est) ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, i. e. : esset, ut ad expianda nova horum hominum peccata aptismum commissa, filius Dei iterum in crucem age-

Ἀναστενάζω, fut. άξω, (ex ἀνά et στενάζω) *ingemisco, suspiria duco, aufseufzen*; Marc. 8, 12. (Threu. 1, 5. Sir. 25, 18. Susann. vers. 22. 2 Macc. 6, 30.) **.

Ἀναστρέφω, f. έψω, aor. 2. pass. ἀνεστράφην, (ex ἀνά et στρέφω) 1) *subverto, inverto*, Io. 2, 15. τὰς τραπέζας. (Sir. 36, 12. ἀνέστρεψεν αὐτοὺς ἀπὸ στάσεως αὐτῶν. coll. Sir. 12, 12. Iudith. 1, 13. ἀναστρέφειν τὴν δύναμιν hostium. Philo de nom. mutat. p. 1082. Hesych. ἀναστρέφειν· ἀνατρέπειν. Polyb. 5, 4. 3.) — 2) *revertor*, Act. 5, 22. (LXX saepissime pro שׁוּב, Gen. 8, 9. 14, 7. 37, 28. Sap. 16, 14.) — Dubium est, quid sit Act. 15, 16. ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω. Aut enim ἀναστρέψω καὶ ex hebraismo est pro adverbio: *iterum*, ut אָשׁוּבָה Gen. 30, 31. 2 Reg. 1, 13. 20, 5. Ies. 6, 13. aut, quum in textu hebr. Amos. 9, 11. nil nisi אָקִים legatur, ἀναστρέψω est: *sursum verto, erigo*, et ἀνοικοδομήσω vetus glossema ad explicandum rariorem hunc verbi ἀναστρέφω usum. — 3) medium et aor. 2. pass. *me verto, vertor*, et eodem fere modo dicitur ut Latinor. *versari*; — nimirum: a) versor in aliquo loco, *commoror*, Matth. 17, 22. 2 Cor. 1, 12. (Ios. 5, 5. Ezech. 19, 6. pro הִתְהַלֵּךְ. Ioseph. ant. 1, 2. 1. Hesych. ἀναστρεφόμενος· περιερχόμενος.) — b) *versor in aliqua re*, i. e. *occupatus sum ea*, 2 Petr. 2, 18. ἐν πλάνῃ. (Sir. 8, 8. ἐν παροιμίαις. 39, 3. 50, 28. Sap. 13, 7. Ioseph. ant. 2, 7. 5. περὶ τὰς νομὰς ἀναστρέφεσθαι, gregibus pascendis occupatum esse) — et ex adiuncto: c) *me gero, ich betrage mich*, Eph. 2, 3. ἀναστ. ἐν ἐπιθυμίαις, eo qui cupiditates sequi solet. Hebr. 10, 33. οἱ οὕτως ἀναστρεφόμενοι, sic se gerentes. 1 Tim. 3, 15. Hebr. 13, 18. 1 Petr. 1, 17. (Prov. 20, 7. ἀναστρέφεται ἄμωμος ἐν δικαιοσύνῃ, pro הִלֵּךְ. Ezech. 22, 7. πρὸς τὸν προσήλυτον ἀναστρέφοντο ἐν ἀδικίαις pro עָשָׂה. Xenoph. anab. 2, 5. 14.) *.

Ἀναστροφή, ῆς, ἡ, (ab ἀναστρέφω, quod vid.) 1) conversio, Polyb. 10, 21. 2. — 2) τὸ versari in aliqua re, *agendi sive vivendi ratio*, Eph. 4, 22. Gal. 1, 13. Iac. 3, 13. 1 Petr. 1, 18. 2, 12. 3, 1. 2. 16. (2 Macc. 5, 8. κακὴ ἀναστροφή. Tob. 4, 14. ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ σου.) — 3) agere, *actiones*; 1 Tim. 4, 12. ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, in loquendo, agendoque. 2 Petr. 2, 7. ἡ ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφή, actiones libidinosae. 2 Petr. 3, 12. ἅγιαι ἀναστροφαί, pia facta. — Hinc *vita*, quatenus actionibus continetur, Hebr. 13, 7. 1 Petr. 1, 15. **.

Ἀνατάσσομαι, fut. τάξομαι, (ab ἀνά et τάσσω) *in ordinem redigo; compono*. Luc. 1, 1. Hesych. ἀνατάξασθαι· εὐτρεπίσασθαι, concinnare. *.

Ἀνατέλλω, f. ελῶ, aor. 1. ἀνέτειλα, perf. ἀνατέταλκα, (ex ἀνά et τέλλω, produco, efficio ut sit), LXX pro זָרַח et צָמַח — 1) transitive: adscendere facio, *oriri facio, produco*, Matth. 5, 45. τὸν ἥλιον. (Ies. 61, 17. τὴν δικαιοσύνην. Gen. 2,

3, 18. Ps. 14, 8. Philo de nomin. mutat. p. 1083. καρπὸν ἐτήσιον ἐπανατέλλειν. Id. p. 414. de λόγῳ: τοῦτον — ὁ τῶν ὄντων ἀνέτειλε πατήρ.) — 2) intransitive: *exorior*, adscendo ut conspiciar, 1) propr. de luce, Matth. 4, 16. (Ps. 97, 12. Ies. 58, 10.) — de nube Luc. 12, 54. — de stella matutina, 2 Petr. 1, 19. Iob. 3, 9. Ies. 14, 12.) — de sole Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. 16, 2. Iac. 1, 11. (Genes. 32, 31. Exod. 22, 3. Iud. 9, 33. et saepius. Monet *Lobeckius* ad Phryn. p. 124. antiquiores et meliores scriptores ἀνατέλλειν de sole et luna, ἐπιτέλλειν autem de astris dixisse.) — b) tropice: de ortu Messiae, Hebr. 7, 14. ubi imago aut ducta est de surculo progerminante, צֶמַח Zach. , 8. 6, 12. Ies. 11, 1. aut quod praefero (coll. Luc. 1, 78.), de astro exoriente. (Num. 24, 17. ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ. Test. XII. patr. p. 686. ἐξ αὐτῶν, intellige Iuda et Levi, ἀνατελεῖ ὑμῖν κύριος. ibid. p. 542.) *.

Ἀνατίθημι, aor. 2. med. ἀνεθέμην, (ex ἀνά et τίθημι) 1) suspendo; de donis Deo consecratis, Levit. 27, 28. 1 Sam. 1, 10. Iudith. 16, 17. — 2) medium: trado aliquid, *expono, narro;* bis, Act. 25, 14. Gal. 2, 2. (Mich. 7, 5. 2 Macc. 3, 9. ἀνέθετο περὶ τοῦ γεγονότος ἐμφανισμοῦ. Artemidor. Onirocrit. 2, 64. ἀνατιθέμενός τινι τῶν ἐπιστημόνων τὸ ὄναρ. Diog. Laert. 8, 18. 16. ἀκούω πρός σε ἀνατεθῆναι περὶ ἡμῶν. Apud meliores scriptores hac significatione vix legitur.)

Ἀνατολή, ῆς, ἡ, (ab ἀνατέλλω) 1) ortus; de sole et luna, Iud. 5, 31. Ies. 60, 19. seriores scriptores etiam de astris; vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 124. — metonymice: *sidus oriens*, Luc. 1, 78. ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, sidus coeleste; vid. Ies. 9, 2. 60, 1 — 3. Alii explicant: *surculus*, LXX Ier. 23, 6. pro צֶמַח coll. Zach. 3, 8. 6, 12. Ies. 4, 2. — 2) ἀνατολή et ἀνατολαί, *oriens, plaga orientalis*, tum coeli tum terrae, Matth. 2, 1. 2. 9. 24, 27. Luc. 13, 29. Apoc. 7, 2. 16, 12. 21, 13. (LXX pro מִזְרָח Num. 2, 3. 3, 18. Deut. 4, 41. et קֶדֶם 1 Reg. 7, 24.) *.

Ἀνατρέπω, fut. ψω, (ex ἀνά et τρέπω, verto) *everto, subverto*, Ps. 117, 13. metaphorice: vel *corrumpo, labefacto*, vel *turbo, perturbo*. (Prov. 10, 3. ζωὴν ἀνατρέψει, pro יֶהְדֹּף.) Utrumque esse potest in locis 2 Tim. 2, 18. Tit. 1, 11. Πίστιν ἀνατρέπειν legitur quoque apud Diod. Sic. 1, 77. Idem habet ἀνατρέπεσθαι ταῖς ψυχαῖς, *animo frangi*. Vid. *Munthii* obsrv. e Diod. Sic. ad N. T. p. 417, *.

Ἀνατρέφω, fut. θρέψω, (ex ἀνά et τρέφω) 1) curo ut crescat, *alo, educo*. Act. 7, 20. 21. (Sap. 7, 4. Ioseph. ant. 2, 8. 24. ib. 9, 7. 1.) — 2) de formatione animi et morum iuventutis: *instituo, formo* aliquem Act. 22, 3. (2 Macc. 6, 23. ἐκ παιδὸς καλλίστη ἀνατροφή, optima s. pia a pueris inde institutio. 4 Macc. 10, 2. ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀνετράφημεν δόγμασιν. Herodian. 1, 4. 8.) **.

Ἀναφαίνω, f. *ανῶ*, aor. 2. pass. ἀνεφάνην, (ex ἀνά et φαίνω) spectandum praebeo, ostendo. — Passiv. *conspicior*, *appareo*, Luc. 19, 11. (Iob. 13, 18. 40, 8. 4 Macc. 1, 4. τῶν παθῶν κυριεύειν ἀναφαίνεται. — med. orior, Iob. 11, 18. ἀναφανεῖταί σοι εἰρήνη.) — Singulari modo legitur Act. 21, 3. ἀναφανέντες τὴν Κύπρον, pro ἀναφανείσης τῆς Κύπρου. Referunt haec ad eam consuetudinem Graecorum, qua dativus personae activo verbo iunctus in subiectum passivi mutatur, et accusativus rei, ab activo pendens, retinetur. Vid. *Matthiae* Griech. Gramm. §. 422. *Rostii* Griech. Gramm. p. 429 sqq. *Wineri* Gramm. p. 111., qui ἀναφανέντες τὴν Κύπρον positum putat pro ἀναφανεῖσαν ἔχοντες τὴν Κ., (sic Thucyd. 1, 126. οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν, pro οἷς ἡ φυλακὴ ἐπετέτραπτο. Aristoph. Eccl. 517. κεχειροτόνημαι ἀρχήν, pro ἀρχή μοι κεχειροτόνηται.) Malim vero suspicari, Lucam ex negligentia scribendi ἀναφανέντες scripsisse pro ἀναφήναντες, sive ut codd. plures, ex emendatione grammaticorum veterum, ut videtur, habent: ἀναφάναντες. (Lucian. ver. hist. lib. 2. ἐπεὶ δὲ ἀπεκρύψαμεν αὐτούς, postquam illi e conspectu nobis sublati sunt.) **.

Ἀναφέρω, f. ἀνοίσω, aor. 1. ἀνήνεγκα, (ex ἀνά et φέρω), LXX potissimum pro הֶעֱלָה, — 1) *sursum fero*, — *sursum*, e loco inferiori in altiorem, *duco*, seq. εἰς, Matth. 17, 1. Marc. 9, 2. (1 Sam. 17, 54. 2 Chron. 29, 31. pro הֵבִיא) — de victimis: *offero*, Hebr. 7, 27. 13, 15. 1 Petr. 13, 15. (Levit. 14, 19. Iud. 11, 13. Levit. 6, 26.) Proprie enim est ἀναφ. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ut plene legitur Iac. 2, 21. (Gen. 8, 20. Num. 23, 2. 2 Chron. 1, 6.) — 1 Petr. 2, 24. ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν — ἐπὶ τὸ ξύλον, qui peccata nostra ipse sursum in crucem egit, i. e. abolevit poenas earum. — Medium: *me confero* in locum altiorem, Luc. 24, 51. ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. — 2) attollo et mihi impono, i. e. *impositum mihi porto*, tropice de poenis: *poenam susceptam luo*; Hebr. 9, 28. εἰς τὸ πολλῶν ἀνενέγκειν ἁμαρτίας, quae e Ies. 53, 12. repetita videntur, ubi ἀναφέρ. pro נָשָׂא. (Vid. etiam Num. 14, 33. ἀνοίσουσι τὴν πορνείαν ὑμῶν, poena vestrae perfidiae illis persolvenda est.) *.

Ἀναφωνέω, ῶ. f. ήσω, (ex ἀνά et φωνέω) *vocem attollo*, *alta voce clamo* sive *loquor*, *exclamo*. Semel Luc. 1, 42. (1 Chron. 16, 4. 15, 28. 2 Chron. 5, 12.)

Ἀνάχυσις, εως, ἡ, (ab ἀναχέω effundo) *effusio*, *profusio*. Semel 1 Petr. 4, 4. ubi plurimi sequuntur Hesychium, qui habet: ἀνάχυσιν· φυρμόν, βλακείαν, *sordes*, *mollitiem*, et hinc vel *animi mollitiem*, vel *turpe* et *inhonestum* intelligunt. Sed est potius *effusa*, *flagrans libido*, quum verba effundendi de iis, qui multi sunt in aliqua re, in illam vehementer ruunt, et Graecis et Latinis dicantur. Vid. Ἐκχύνω. Ἀνάχυσις τῆς ἀσωτίας

ut igitur *ἀσωτία* diffusa *immodica*, sive *ἐκχύνεσθαι εἰς τὴν ἀσωτίαν*. (Clem. Alex. Fragm. ex Chrysoceph. Fragm. in Luc. [p. 1017. opp.] *τοῖς ἔθνεσιν συντρέχων εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν*.)

Ἀναχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀνά et χωρέω) 1) recedo, (Ioseph. ant. 5, 2. 11. de fugiente, Ios. 12, 12. Iud. 4, 17.) — 2) *discedo, abeo*, ex aliquo loco in alium *me confero*, Matth. 2, 12—14. 4, 12. 15, 21. 17, 5. Marc. 3, 7. Io. 6, 15. (2 Macc. 5, 27. Ioseph. bell. 4, 5. 5. ἀναχωρεῖν ἐπ᾽ οἴκου. Idem ant. 4, 6. 8.) — ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν, Matth. 12, 15. 14, 13. — 3) *secedo*, ich trete bei Seite: Matth. 9, 24. Act. 23, 19. ἀναχωρήσας κατ᾽ ἰδίαν, nimirum simul cum Paulo, quem manu prehenderat; ib. 28, 31. (Polyb. 1, 11. 16.) *.

Ἀνάψυξις, εως, ἡ (ab ἀναψύχω) *refocillatio, recreatio, — quies*. Semel Act. 3, 19. καιροὶ ἀναψύξεως tempora quietis, i. e. summae felicitatis, in regno Messiae (vid. vers. 20. 21.) Hesych. ἀνάψυξις· ἀνάπαυσις. — Exod. 8, 15. ἀνάψυξις quies scl. a ranarum multitudine, in textu hebr. (ubi est vers. 11.) legitur רְוָחָה Philo de Abraham. p. 371.

Ἀναψύχω, f. ξω, (ex ἀνά et ψύχω) 1) respiro, spiritum iterum duco, Exod. 23, 12. Iud. 15, 19. — 2) recreo me, Ps. 39, 18. 1 Sam. 16, 23. — transitive: *recreo aliquem*; semel, 2 Tim. 1, 16. ἀνέψυξε nimirum beneficiis, vel solatio. (Act. Thom. §. 19. ἀναψύχειν τοὺς τεθλημμένους. Ignat. ad Ephes. §. 2. ἀναψύξει αὐτὸν ὁ πατὴρ Ἰησοῦ Χριστοῦ.)

Ἀνδραποδιστής, οῦ, ὁ, (ab ἀνδραποδίζω quod ab ἀνδράποδον, *mancipium*), *hominem rapio et servum vendo*; igitur i. q. ἀνδραποδιζόμενος, ἀνδραποδισμὸν exercens, *plagiarius*, nostrum, Seelenverkäufer, Menschenräuber. Semel 1 Tim. 1, 10. cf. legis mos. praecepta Exod. 21, 16. Deut. 24, 7. (Aristoph. Plut. v. 521. Polyb. 12, 9. 2. Philo de Ioseph. p. 529.)

Ἀνδρέας, ου, ὁ, *Andreas*; frater Simonis Petri, Bethsaida in Galilaea oriundus, primum Ioannis bapt. discipulus, post Christi apostolus; Matth. 4, 18. 10, 2. Marc. 1, 16. 29. 3, 18. 13, 3. Luc. 6, 14. Io. 1, 41. 45. 6, 8. 12, 22. Act. 1, 13. — cf. Eusebii hist. eccles. lib. 3, 1.

Ἀνδρίζω, f. ίσω, (ab ἀνδρικός, virilis, fortis) *virum, fortem reddo*. Xenoph. Oecon. 5, 4. In medio: *virum, fortem me praesto, mascule me gero*. Ita saepius apud LXX, pro אָמֵץ, Ios. 1, 6. 7. et חָזַק Deut. 31, 6. 7. semel in N. T. 1 Cor. 16, 13. ubi est: constantem esse in fide profitenda vel in obsequio christiano. 1 Macc. 6, 4. ἀνδρίζεσθε ἐν τῷ νόμῳ.

Ἀνδρόνικος, ου, ὁ, *Andronicus*, vir Iudaeo-Christianus, de quo vid. Rom. 16, 7.

Ἀνδροφόνος, ου, ὁ, (ab ἀνήρ homo et φόνος caedes) *homicida*. 1 Tim. 1, 9. et 2 Macc. 9, 28. **.

Ἀνέγκλητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀ priv. et ἐγκαλέω) qui in ius vocari non potest, — *inculpatus*, *criminis* s. *vitii expers*. Ter, 1 Cor. 1, 8. Coloss. 1, 22. 1 Tim. 3, 10. (3 Macc. 5, 31. Ioseph. ant. 5, 8. 8.)

Ἀνεκδιήγητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἐκδιηγέομαι) *ineffabilis*; Hesych. ἀνεκδιήγητον· ἀνεκλάλητον, ἄῤῥητον. Semel 2 Cor. 9, 15. de beneficio, quod satis celebrari non potest. (De Deo, Athenagor. apol. p. 10.)

Ἀνεκλάλητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἐκλαλέω) *ineffabilis*, qui verbis satis describi non potest, 1 Petr. 1, 18. de laetitia s. felicitate summa. (Ignat. ad Ephes. c. 19. τὸ φῶς αὐτοῦ ἀνεκλάλητον ἦν.)

Ἀνέκλειπτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀ priv. et ἐκλείπω) qui exhauriri non potest, *inexhaustus*, *copiosissimus*, *nunquam desinens*. Semel Luc. 12, 33. et rarius apud profanos. Exempla e Diod. Sic. 1, 36. 4, 84. dedit *Munthe* in observ. e Diod. Sic. p. 162. Clem. Alex. Strom. 4. Dionys. Areop. 15, 9. Frequentius legitur ἀνεκλιπής quod idem significat, v. c. Sap. 7, 14. 8, 18.

Ἀνεκτός, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀνέχομαι, tolero) *tolerabilis*. In N. T. comparativus legitur in locutione ἀνεκτότερον ἔσται *tolerabilius erit*, i. e. tolerabilior erit conditio, mitior sors manebit; Matth. 10, 15. 11, 22. 24. [Marc. 6, 11.] Luc. 10, 12. 14. (Polyb. 12, 9. 5. Demosth. 295. 25.)

Ἀνελεήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἐλεήμων) *immisericors*, *crudelis*, *immanis*. Semel Rom. 1, 31. (Prov. 5, 9. 12, 10. Sap. 12, 5. 19, 1.)

Ἀνεμίζω, f. ίσω, (ab ἄνεμος ventus) *ventis agito*, *iacto*; passiv. Iac. 1, 6. — Nec in cod. gr. V. T. nec apud profanos invenitur.

Ἄνεμος, ου, ὁ, (ab ἄω s. ἄημι, spiro, flo) 1) *ventus*, aer, quatenus commovetur, spirat, et sic tactu suo sentitur. Matth. 11, 7. 14, 24. ventus *vehementior*, *procellosus*, Matth. 7, 25. 14, 30. Act. 27, 5. Iac. 3, 4. Iud. vers. 12. Luc. 8, 23. 24. Io. 6, 18. — οἱ τέσσαρες ἄνεμοι τῆς γῆς, quatuor *venti cardinales*, Apoc. 7, 1. (Ioseph. ant. 8, 3. 5. πρὸς τὰ κλίματα τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀποβλέποντες.) — hinc: quatuor *coeli* plagae, unde venti spirant 1 Chron. 10, 24. Ezech. 37, 9. porro etiam: quatuor *terrae* plagae Matth. 24, 31. Marc. 13, 27. coll. Luc. 13, 29. (רוּחַ Ier. 49, 35. Dan. 11, 4. Zach. 2, 6.) id est: *ex omnibus regionibus*. — 2) Tropice: ἄνεμος τῆς διδασκαλίας Eph. 4, 14. ubi ἄνεμος est imago inconstantiae et vanitatis: *quaelibet opinio instabilis et vana*. Similiter Sir. 5, 9. μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ dicuntur de homine levissimo, qui in horas mutatur et ad aliorum voluntatem sese accommodat.

Ἀνένδεκτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἐνδέχεται, fieri potest); *quod fieri non potest*; semel Luc. 17, 1.

ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα. coll. Matth. 18, 7. — Apud profanos vix invenietur.

Ἀνεξερεύνητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἐξερευνάω) *qui indagari, perspici non potest;* semel Rom. 11, 33. (Symmach. Prov. 25, 3. pro אֵין חֵקֶר et Ier. 17, 9. pro עָקֹב.)

Ἀνεξίκακος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀνέχομαι et κακόν) *tolerans malorum, patiens et constans in perferendis malis.* Semel 2 Tim. 2, 24. coll. Sap. 2, 19. Hesych.: ἀνεξικακία· ἡ ἀνοχὴ τοῦ κακοῦ.

Ἀνεξιχνίαστος, οῦ, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἐξιχνιάζω *investigo*) 1) qui investigari nequit, cuius vestigia vel non adsunt, vel non conspiciuntur. — 2) tropice: *quod mente adsequi s. perspicere non possumus, absconditus.* Bis, Rom. 11, 33. Eph. 3, 8. et ter in V. T. Iob. 9, 10. 34, 24. Orat. Manass. vers. 6.

Ἀνεπαίσχυντος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἐπαισχύνομαι) qui pudore suffundi non potest, igitur vel impudicus, sive homo perfrictae frontis, vel *inculpatus,* qui non habet, cur erubescat. Sic 2 Tim. 2, 15. Adverbium ἀνεπαισχύντως passim legi, notavit *Wetstenius* ad h. l.

Ἀνεπίληπτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἐπιλαμβάνω) 1) qui apprehendi non potest; — 2) qui reprehendi non potest, non deprehenditur in peccato, *inculpatus, insons, reprehensioni non obnoxius.* Hesych.: ἀνεπίληπτον· ἄμεμπτον, ἀκατάγνωστον. Ter 1 Tim. 3, 2. (ubi in loco parallelo Tit. 1, 7. est ἀνέγκλητος) c. 5, 7. 6, 14. In cod. gr. V. T. non habetur. (Polyb. 14, 2. 14. Clem. Alex. paed. 1, 2. de λόγῳ Dei: υἱὸς ἀνεπίληπτος. Idem Strom. 6, 14. τοῖς ἀνεπιλήπτως βεβιωκόσιν.)

Ἀνέρχομαι, aor. 2. ἀνῆλθον, (ex ἀνά et ἔρχομαι) *venio in locum altiorem, adscendo;* de iis qui Hierosolymam proficiscebantur, (ut ἀναβαίνω), Gal. 1, 17. 18. (Iud. 21, 8. 1 Reg. 13, 12. Test. XII. patr. p. 546. ἀνέλθῃς, nimirum εἰς τὸν οὐρανόν. Act. Thom. §. 37. εἰς ὑψηλοὺς τόπους ἀνήρχοντο.) **

Ἄνεσις, εως, ἡ, (ab ἀνίημι) 1) *relaxatio,* a) *vinculorum;* Act. 24, 23. ἔχειν ἄνεσιν, *liberius custodiri,* vel etiam, quod malim, custodia teneri, sed vinculis non constrictum. (δοῦναι ἄνεσιν, vincula solvere, 2 Chron. 23, 15.; vincula captivitatis solvere, 3 Esdr. 4, 62. Sir. 15, 20. οὐκ ἔδωκεν ἄνεσιν οὐδενὶ ἁμαρτάνειν. ib. 26, 10. — b) a laboribus, operibus; 2 Cor. 8, 13. ἵνα ἄλλοις (intellige ᾖ) ἄνεσις, nimirum in beneficiorum largitione. (Ioseph. ant. 3, 10. 6. τοῖς ἔργοις ἄνεσιν οὐ διδόασιν. Ibid. 3, 12. 3. ἄνεσιν δίδωσι τῇ γῇ ἀπ' ἀροτρίου.) — 2) *remissio, quies in laborum locum succedens;* 2 Cor. 7, 5. 2 Thess. 1, 7. ubi est idem quod ἀνάπαυσις Apoc. 14, 13. (Sic Hebraei צַר angustia, et מֶרְחָב s. הִרְחִיב dilatavit, sibi opponunt; ut Ps. 28, 12. Ioseph. ant. 1, 21. 1. Act. Thom. c. 19. ἄνεσις τοῖς τεθλιμμένοις γίνεται.) *.

Ἀνετάζω, f. άσω, (ex ἀνά et ἐτάζω, exploro) *exploro, examino, inquiro*, (Iudic. 6, 29. Susann. vers. 13.); sensu forensi: quaestionem habeo, inquiro in aliquem, Act. 22, 24. 29. **.

Ἄνευ, praepos. cui genitivus iungitur, *sine*, nostrum *ohne, getrennt von, sonder*; i. e. a) de rebus, et quidem de instrumento s. adminiculo: *sine interventu*, 1 Petr. 3, 1. ἄνευ λόγου. (Ies. 55, 1. Exod. 21, 11. Dan. 2, 34. ἄνευ χειρῶν.) — de modo, quo quid se habet: *sine, ita ut absit*, 1 Petr. 4, 9. ἄνευ γογγυσμῶν (1 Sam. 6, 7. βόας ἄνευ τέκνων, quae non peperere.) — b) de personis: *inscio, invito aliquo*, Matth. 10, 29. ἄνευ τοῦ πατρός. (Amos. 3, 5. Sic ἄνευ θεοῦ Hom. Odyss. 2, 372. Pindar. Olymp. 9, 156.) *.

Ἀνεύθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et εὔθετος) *non appositus, non aptus, incommodus*. Semel Act. 27, 12. Hesych. ἀνευθέτου· ἀχρήστου.

Ἀνευρίσκω, f. ήσω, (ex ἀνά et εὑρίσκω) *reperio, invenio*, auffinden, a simplici εὑρίσκω eo differt, quod hoc ei quoque, qui non quaerit, illud autem quaerenti s. investiganti tribuitur; bis, Luc. 2, 6. Act. 11, 4. (4 Macc. 3, 14. Clem. Alex. Strom. 7, 16. τὰς ἀποδείξεις ἀνευρίσκειν.)

Ἀνέχω, (ex ἀνά et ἔχω) suspensum fero, Ioseph. ant. 3, 1. 6. ἀνέχειν τὰς χεῖρας. Hinc: cohibeo, Amos. 4, 7. Sir. 48, 3. — In N. T. non nisi medium ἀνέχομαι, imperf. ἀνειχόμην [2 Cor. 11, 4. ubi text. vulg. ἠνειχόμην cum duplici augmento] aor. ἠνεσχόμην, apud profanos sequente accusativo, et rarius seq. genitivo, in N. T. semper seq. genitivo, 1) *cohibeo me, sustineo, fero aliquid*; — a) de *rebus*: patienter fero, sustineo, velut persecutiones 1 Cor. 4, 12. afflictiones 2 Thess. 1, 4. ταῖς θλίψεσιν, αἷς [ex attractione, quam dicunt grammatici, pro ὧν] ἀνέχεσθε. 2 Cor. 11, 1. ἀνέχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ i. e. ratione τῆς ἀφροσύνης, sententia: ferte me paululum quanquam stultus vobis videor. Vid. *Winer*. Gramm. p. 84. (Ies. 42, 14. 64, 12. 2 Macc. 9, 12.) — b) de hominibus: *fero aliquem*, i. e. perfero eius errores, vitia etc. Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. 2 Cor. 11, 1. 19. 20. Eph. 4, 2. Col. 3, 13. (Gen. 45, 1. Ies. 63, 15.) — 2) *aures praebeo, morem gero, admitto*, Act. 18, 14. 2 Cor. 11, 4. καλῶς ἠνείχεσθε, libenter aures praebebatis. — de doctrina: 2 Tim. 4, 3. Hebr. 13, 32. (Iob. 6, 36. Philo quod omn. prob. lib. p. 870. πῶς πατρὸς ἢ μητρὸς ἐπιταγμάτων παῖδες ἀνέξονται. ibid. p. 873. οὐδὲ παρηγορίας ἀνέξονται. cf. *Kypk*. II, p. 93.) *.

Ἀνεψιός, οῦ, ὁ, *patruelis, consobrinus*, Geschwisterkind. Gal. 4, 10. (Num. 36, 11. Tob. 7, 2. Hesych. ἀνεψιοί· ἀδελφῶν υἱοί. Ioseph. ant. 1, 19. 4.) **.

Ἄνηθον. ου, τό, *anethum*, (*Dille*) herba, qua veteres et ad condiendum, et ad comedendum et ad sanandum utebantur. Semel Matth. 23, 23. Plin. hist. nat. 19, 8.

Ἀνήκω, (ex ἀνά et ἥκω) pervenio, pertingo, bis zu etwas hinkommen, hinreichen; metaph. specto ad aliquid, pertineo ad aliquid, 1 Macc. 10, 40. 2 Macc. 14, 8. Hinc a) ἀνήκει impersonaliter, *quod pertinet ad rem, convenit rei, decet;* Col. 3, 18. — b) τὸ ἀνῆκον, *quod convenit alicui, ad eum spectat, eius officii est;* Eph. 5, 4. Philem. 8. (1 Macc. 11, 35. 10, 42. Ioseph. ant. 4, 8. 4. τῶν νόμων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν πολητείαν. Hesych. ἀνῆκον· πρέπον.) **.

Ἀνήμερος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ἥμερος mitis) *immitis, inhumanus.* Semel 2 Tim. 3, 5. (Arrian. in Epict. 1, 3. Dion. Halic. ant. 1, 41. 42.)

Ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ, 1) *homo mas et adultus,* Latinor. *vir,* hebr. אִישׁ a) propr. Matth. 14, 21. 15, 38. Marc. 6, 44. Luc. 1, 34. et saepissime. — In allocutione, ἄνδρες, *o viri,* Act. 14, 15. 19, 25. 27, 10. 21. 25. — Varie dicitur de viris, ita ut contexta oratio definire debeat, quo modo sit intelligendum vertendumque; est enim *maritus,* Matth. 1, 16. Marc. 10, 12. Luc. 2, 36. Gal. 4, 27. et passim. (Gen. 2, 23. 3, 6. Sir. 4, 10.) — *sponsus,* Matth. 1, 19. Apoc. 21, 2. (אִישׁ Deut. 22, 23.) — *nuntius,* Act. 9, 38. 10, 5. — *miles,* Luc. 22, 63. (1 Macc. 3, 39. 4, 1. 28.) — ἄνδρες τοῦ τόπου, *incolae,* Matth. 14, 35. (1 Sam. 5, 7.) — Adiectivis iungitur ita, ut adiectivum substantive vertendum sit; Matth. 7, 24. ἀνδρὶ φρονίμῳ. ib. v. 26. Luc. 5, 8. ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι. Nominibus propriis gentium additur, ut faciat periphrasin substantivi eiusmodi nominis proprii, ut ἀνὴρ Ἰουδαῖος, *Iudaeus,* Act. 20, 28. 8, 27. 11, 20. 13, 21. 16, 9. Matth. 12, 40. Luc. 11, 32. ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Act. 17, 22. ἄνδρ. Ἰσραηλῖται, Act. 2, 22. 3, 12. 5, 35. 13, 16. 19, 35. 21, 28. (Ioseph. ant. 3, 8. 1.) Inest in eiusmodi allocutionibus reverentiae quaedam significatio, et ἀνήρ etiam aliis in locis indicat *virum gravem,* Luc. 24, 19. Io. 1, 30. Iac. 2, 2. (Sir. 10, 23. ubi τῷ πτωχῷ opponitur. 1 Macc. 2, 25. 31. 6, 51. 3 Esdr. 8, 27. ubi i. q. προηγούμενοι, duces, et respondet in textu hebr. Esdr. 7, 28. voc. רָאשִׁים, principes, quod LXX ἄρχοντες verterunt.) — b) tropice: ἀνήρ, homo perfectioris intelligentiae, 1 Cor. 13, 11. — Eph. 4, 13. ecclesia christiana ἀνὴρ τέλειος dicitur, quatenus efficit, ut christiani ad veram sapientiam adolescant. — 2) indefinite: *homo, aliquis,* Luc. 11, 31. μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, cum hominibus huius aevi, coll. v. 29. Luc. 5, 12. 18. 8, 27. 9, 38. 11, 31. 19, 2. Act. 6, 11. Rom. 4, 8. μακάριος ἀνήρ, beatus *ille.* (Ps. 1, 1. 11, 4.) Iac. 1, 8. 20. 23. 3, 2. (hebr. אִישׁ Prov. 6, 27. 28. Cohel. 6, 3. Neh. 4, 18.)

Ἀνθίστημι, perf. ἀνθέστηκα, aor. 2. ἀντέστην, imperf. med. ἀνθεστάμην, (ex ἀντί et ἵστημι), 1) in praes. imperf. fut. et aor. 1. act. oppono; in perfect. plusquamp. et aor. 2. activi et in medio: *me oppono, resisto, repugno;* vel verbis Matth.

5, 59. Luc. 21, 15. Gal. 2, 11. *κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην* (2 Chron. 13, 7. 8. Dan. 7, 24. Ios. 1, 5. 23, 9. coll. Hab. 1, 9.) Act. 6, 10. 13, 8. — vel factis, vel utroque, Rom. 9, 19. 13, 2. Eph. 6, 13. 2 Tim. 3, 8. 4, 15. Iac. 4, 7. 1 Petr. 5, 9. (Dan. 4, 32. Ps. 76, 7. Iob. 9, 19. Ier. 49, 18. 50, 24. 29.) *.

Ἀνθομολογέω, ῶ, f. ήσω (ex *ἀντί* et ὁμολογέω) activum et medium: proprie *vicissim confiteor*, unde et profanis de solemni confessione in paciscendo dicitur (*pactum inire, pacisci.*) Cum *confitendi* notione 3 Esdr. 8, 9. legitur *προςευχόμενος ἀνθωμολογεῖτο κλαίων*, peccata populi Deo flens confessus est; in textu hebr. Esdr. 10, 1. legitur הִתְוַדָּה confessus est, LXX ibid. ἐξηγόρευσε. Ioseph. ant. 8, 10. 3. *τὰς ἁμαρτίας ἀνθομολογούμενος*. Nostris scriptoribus est: *laudo*, *praedico*, quod et idem verb. הוֹדָה significat, fortasse quia hymni in Deum in templo alternis canebantur choris vicissim Dei beneficia, et maiestatem profitentibus. Vid. Esdr. 3, 11. *ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθομολογήσει*. Sic semel Luc. 2, 38. et in V. T. Ps. 79, 13. Sir. 20, 2. coll. 17, 27. ubi *ἀνθομολόγησις* eodem sensu habetur. **.

Ἄνθος, εος, τό, *flos*, *flos graminis*. Ter, Iac. 1, 10. 11. 1 Petr. 1, 24. (Zeph. 2, 2. Iob. 14, 2. Ies. 40, 7.)

Ἀνθρακιά, ᾶς, ἡ, (ab ἄνθραξ) *prunae ardentes, congeries prunarum ardentium*; Io. 18, 18. 21, 9. (Sir. 11, 32. 4 Macc. 9, 20. *σωρὸς τῆς ἀνθρακιᾶς*.) **.

Ἄνθραξ, *ακος*, *pruna*, *carbo*. Semel Rom. 12, 20. ubi proverbium *ἄνθρακας πυρὸς σωρεύειν ἐπὶ τὴν κεφαλήν τινος*, significat: magnum alicui excitare dolorem, s. acerrimum aegritudinis sensum. Legitur quoque Prov. 25, 22. et 4 Esdr. 16, 54. In posteriori loco habentur: „ne dicat peccator, se non peccasse, quoniam carbones ignis comburet super caput eius (*suum*, *αὐτοῦ*) qui dicit: non peccavi coram Deo.“ In hoc nexu est: poenas sibi augere, gravissime puniri.

Ἀνθρωπάρεσκος, *ου*, ὁ, ἡ, — *ον*, *τό*, (ex *ἄνθρωπος* et *ἀρέσκω* *placeo*, vocabulum vulgaris sermonis seriorum, vid. *Lobeck*. ad Phrynich. p. 621.) *aliorum favorem captans, qui hominibus placere nimium studet*; Eph. 6, 6. Coloss. 3, 2. (Ps. 53, 5. et Psalter. Salom. 4, 8. 10. in *Fabric*. Cod. Pseud. I, p. 929.) **.

Ἀνθρώπινος, *ίνη*, *ον*, (ab *ἄνθρωπος*) *humanus*, i. e. a) homini competens, quod hominis est; Iac. 3, 7. *φύσις ἀνθρωπ.*, 1 Cor. 4, 13. *ἀνθρωπίνη ἡμέρα*, forum humanum. (Iob. 10, 5. Num. 19, 16. Sap. 12, 5. Ioseph. ant. 2, 15. 5. *ἀνθρωπίνη ἐλπίς*.) — b) ab hominibus profectus, 1 Cor. 10, 13. *πειρασμὸς ἀνθρώπ.*, vid. v. 10 — 12. 1 Petr. 2, 13. *κτίσις*, magistratus ab hominibus institutus. 1 Cor. 2, 13. *σοφία ἀνθρωπίνη* i. e. *ἀνθρώπων*, ut hominum esse solet, coll. v. 6. *σοφία τοῦ αἰῶνος τούτου*. (Ioseph. ant. 1, 3. 8. *σφαγὴ ἀνθρωπίνη* pro *ἀνθρώπου*.)

— *Ἀνθρώπινον λέγω*, humano ingenio, hominis imbecillitati accommodate loquor, Rom. 6, 19. (Ioseph. ant. 7, 7. 1. *ἀνθρώπινόν ἐστι τὸ συμβεβηκός.*) *.

Ἀνθρωποκτόνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex *ἄνθρωπος* et *κτείνω* occido) 1) *homicida*. Sic Io. 8, 44. diabolus dicitur, quatenus est auctor peccati et poenae eius, *mortis*. (coll. Sap. 2, 23. 24. c. 1, 14. Sir. 25, 24. Rom. 5, 12. Apoc. 12, 9.) — 2) *homicidae similis, aeque abominandus ac homicida*; 1 Io. 3, 15.

Ἄνθρωπος, ου, ὁ, ἡ, (quod ab *ἄνω*, sursum, et *ὤψ*, *ὠπός*, facies, deducere solent) Latinor. *homo*, nostrum *Mensch*; — LXX potissimum pro אָדָם, אִישׁ, אֱנוֹשׁ, passim etiam pro בָּשָׂר — 1) *homo*, a) universe, sine ulla accuratiori definitione, Matth. 4, 19. 12, 12. 18, 7. Marc. 1, 17. 7, 8. 21. Luc. 5, 10. 2, 52. Io. 1, 4. 1 Cor. 4, 9. — Saepissime. — *ὦ ἄνθρωπε*, *mi homo!* si quis alloquitur vel ignotos et auctoritate minores, ut Luc. 5, 20. 12, 14. 22, 58. 60., vel lectorem quemcunque, Rom. 2, 1. 3. 9, 20. Iac. 2, 20. — *οἱ ἄνθρωποι*, i. e. *viventes*, Apoc. 9, 10. 15. 18. 20. 11, 13. (Ioseph. ant. 9, 2. 2. *Ἡλίας ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη.*) — indefinite: *homines*, quibuscum vivimus, nostrum: *die Leute*, Matth. 5, 13. 16. 19. 6, 1. 8, 27. 13, 25. Marc. 8, 24. 27. Luc. 7, 31. 11, 44. Io. 4, 28. 6, 10. et saepius. — homines huius saeculi, i. e. malevoli, pravi homines, Matth. 10, 17. 17, 22. Luc. 6, 22. 26. 31. — *alii* simpliciter, Matth. 6, 5. 14 — 16. 7, 12. 19, 12. 23, 4 sq. Luc. 11, 46. — b) homo, *ratione habita humanae naturae*, α) proprie: Phil. 2, 7. Iac. 5, 17. *Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν.* 1 Tim. 2, 5. *ἄνθρ. Χριστός.* Apoc. 4, 7. 9, 7. et passim. — *ὁ πρῶτος, ὁ δεύτερος ἄνθρ.* 1 Cor. 15, 45 — 47. — *Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου*, vel *οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων*, vid. *Υἱός*. — Genitivus *ἀνθρώπου* nonnunquam pro *ἀνθρώπινος*, 2 Petr. 2, 16. *ἐν ἀνθρώπου φωνῇ.* Apoc. 13, 18. *ἀριθμὸς ἀνθρώπου.* 21, 17. *μέτρον ἀνθρ.* — β) metaphorice: *homo ratione habita animi et morum*; *ὁ ἔσω ἄνθρωπος*, homo internus, ratione praeditus, Rom. 7, 22. 23. 25. 2 Cor. 4, 16. Eph. 3, 16. qui dicitur 1 Petr. 3, 4. *ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρ.*, invisibilis homo, cui opponitur *ὁ ἔξω ἄνθρ.* externus, visibilis homo, 2 Cor. 4, 16. (Philo de Gigant. p. 288. *ὁ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἄνθρωπος.*) — *ὁ παλαιὸς* et *ὁ καινὸς ἄνθρωπος* i. e. prior vitiositas et nova melior vivendi ratio, Rom. 6, 6. Eph. 2, 15. 4, 22. 24. Col. 3, 9. (Act. Thom. §. 55.: *ἕκαστος δὲ ὑμῶν ἀποδυσάσθω τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐνδυσάσθω τὸν νεόν, τὴν δὲ πρώτην ὑμῶν ἀναστροφὴν καὶ πολιτείαν καταλείψατε.*) — c) *κατὰ ἄνθρωπον*, *secundum hominum* (non Dei) *praecepta* et *voluntatem*, 1 Cor. 3, 3. 15, 32. Gal. 1, 11. 12. — Sic etiam 1 Cor. 15, 32. ubi non est: *ut exemplo utar*, ut multi intellexerunt; cogitando enim addenda sunt *οὐ κατὰ θεόν*, non

ex Dei voluntate (ut 2 Cor. 7, 9. 11. 11, 17.) — *secundum hominum opinionem*, Rom. 3, 9. 1 Petr. 4, 6. — *secundum rationem e rebus humanis repetitam*, Gal. 3, 15.

2) ὁ ἄνθρωπος, cum articulo, *quisquis hominum*; Matth 4, 4. ἐπ' ἄρτῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 12, 35. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος bonus quisque. 15, 11. 18. Marc. 2, 27. 7, 15. 18. 20. Luc. 4 4. 6, 45. Io. 2, 25. περὶ τοῦ ἀνθρώπου, de ullo homine; ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, in quocunque. 7, 51. Rom. 7, 1. ubi ἄνθρ. non de uxore, ut quidam volunt, dicitur, quum sit enuntiatio universalis, specialis autem, qua uxor subsumitur, a Paulo sit omissa. ib. 10, 5. ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, quicunque ea fecerit. 14, 20. et passim. (Gen. 8, 21. Levit. 5, 4. Deut. 8, 3 Ps. 94, 12.)

3) ἄνθρωπος, sine articulo, *aliquis*, a) unde positum Matth. 9, 3. 5. 9. εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον, vidit *aliquem* etc. 12, 10. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν. 13, 31. 16, 26. Marc. 1, 23 3, 1. 4, 26. 5, 2. 10, 7. Luc. 2, 25. 4, 33. 5, 18. 6, 48. Io. 3 4. 27. et saepius. (Levit. 6, 3. 13, 2. 8.) — In enuntiatione universali non quidem *quemcunque* (i. q. ὁ ἄνθρωπος cum articulo) indicat, sed indefinite de multis vel plurimis dicitur et respondet nostro *man*; Rom. 3, 28. πίστει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, i. e. hominem probatum fieri solere fiducia sua. Gal 2, 16. οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος, non facile probatur aliquis *man* wird nicht gerecht. 1 Cor. 4, 1. οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος habeant nos homines. 1 Cor. 11, 28. δοκιμαζέσθω ἄνθρωπος ἑαυτόν, explorent se homines, man prüfe sich selbst — b) addita negatione: non aliquis, i. e. *nemo*, *nullus* ita tamen, ut non absolute, sed de eo quod fieri solet dicatur; Matth. 19, 6. ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Io. 5, 7. ἄνθρωπον οὐκ ἔχω. 7, 46. οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος. Act. 4, 17. 2 Cor. 12, 4. (Exod. 33, 20.) — c) additis aliis vocabulis, conditionem alicuius hominis describentibus, ubi respondet articulo indefinito: *ein*, ut etiam nonnunquam Latinor. *aliquis*; Matth. 11, 19. ἄνθρωπος φάγος, *ein* Fresser. 13, 24. ἄνθρ. σπείρων, *ein* Säemann. ib. 13, 45. ἄνθρ. ἔμπορος. v. 52. ἄνθρ. οἰκοδεσπότης. 18, 23. 21, 33. 27, 32. ἄνθρωπον Κυρηναῖον. Act. 16, 37. 21, 39. ἄνθ. Ἰουδαῖος. Tit. 3, 10. ἄνθρ. αἱρετικός. et passim. (Gen. 9, 20. 9, 5. Exod. 2, 11.) — d) τὶς ἄνθρωπος, *aliquis*, Matth. 7, 9. 12, 11. 18, 12. Luc. 10, 30. 12, 16. 14, 2. 15, 4. Io. 5, 5. 17. (Ps. 89, 47.) — εἷς ἄνθρωπος pro εἷς τις, Io. 11, 50. 18, 14.

4) ὁ ἄνθρωπος, cum articulo, pro relativo αὐτῷ vel ἐκείνῳ, *ille*, *iste*; Matth. 12, 13. 45. 26, 72. οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον, non novi illum, nimirum quem tu putas; est enim pro τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε, ut Marc. 14, 71. explicatur neque, ut quibusdam visum est, in contemtum dicitur. Marc 3, 3. 5. 14, 21. Luc. 2, 15. οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες, pro ἐκεῖνοι

οἱ ποιμένες. Luc. 6, 8. [10. ubi *Griesb.* reposuit αὐτῷ.] Luc. 23, 4. 6. εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐστι, an ille Galilaeus sit. Io. 4, 50. 19, 5. ἴδε ὁ ἄνθρωπος, ecce illum, nimirum quem tradidistis. (Gen. 24, 29 sq.) — Nonnunquam additur ἐκεῖνος, ut Matth. 26, 24. ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Marc. 14, 21. Iac. 1, 7.

5) *Homo* ratione *conditionis* habita; nimirum a) *vir;* universe, Matth. 8, 9. 11, 8. 25, 24. Marc. 3, 3. Luc. 7, 8. 25. 19, 21. Io. 1, 5. 3, 1. 9, 11. Act. 4, 13. et passim. — ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, i. e. *minister Dei, vir Deo devotus,* 2 Tim. 6, 11. 2 Petr. 1, 21. 2 Tim. 3, 17. (1 Reg. 13, 1. 2 Reg. 1, 9—13. 4, 7—42. 2 Chron. 8, 14. Ps. 90, 1. 3 Esdr. 5, 49. Philo de Gigant. p. 292.: θεοῦ δὲ ἄνθρωποι ἱερεῖς καὶ προφῆται. Id. de nomin. mutat. p. 1048.) — ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, 2 Thess. 2, 3. Vid. Ἁμαρτία. — homo mas, *vir* ratione habita sexus, Matth. 19, 10. ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ γυναικός. 1 Cor. 7, 1. Deut. 22, 30. Tob. 6, 9. 3 Esdr. 9, 40. ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως γυναικός, coll. Neh. 8, 2. ubi pro מֵאִישׁ. Test. XII. patr. p. 529.: γυναῖκες ἡττῶνται ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, — μηχανῶνται κατὰ τὸν ἄνθρωπον.) — b) *filius,* si opponitur patri, Matth. 10, 36. coll. Sir. 3, 11. — c) *paterfamilias,* Matth. 10, 36. — d) *servus,* Luc. 12, 36 sq. (Ezech. 27, 13. 1 Macc. 2, 38.) — *servae,* Apoc. 18, 13. vid. Ψυχή. (ἡ ἄνθρωπος, femina, Aelian. V. H. 12, 1. 13, 33. Philo de Abrah. p. 384. coll. *Hermann.* ad *Viger.* p. 78.)

Ἀνθυπατεύω, f. εύσω, (ab ἀνθύπατος) *proconsul sum.* Semel Act. 18, 12. (Herodian. 7, 5. 2.)

Ἀνθύπατος, ου, ὁ, (ex ἀντὶ *vice,* et ὕπατος, *consul*) *proconsul.* Act. 13, 7. 8. 12. Temporibus reipublicae liberae Cyprus erat provincia praetoria (στρατηγική), non consularis, neque igitur a proconsulibus, sed a propraetoribus administrabatur. Augustus autem, rerum potitus, divisit provincias in *caesareas,* quibus ipse *propraetores* praefixit, et *senatorias,* senatui demandatas, quarum praefecti iam ἀνθύπατοι, proconsules, dicebantur. In senatoriis provinciis Cyprus quoque fuit, (vid. Dio Cassius 54. p. 523. ed. *Leuncl.*) quare Lucas Sergium Paulum ἀνθύπατον appellavit. Legitur etiam Act. 19, 38. ubi ἀνθύπατοι non proconsules, sed universe magistratus summos indicare videtur.

Ἀνίημι, aor. 2. ἀνῆν, aor. 1. pass. ἀνέθην, (ex ἀνά et ἵημι), 1) sursum mitto; emitto, (Gen. 18, 24. Ies. 2, 9.) — 2) *remitto, laxo* (oppositum τῷ ἐντείνειν Xenoph. Mem. 3, 10. 7. vel ἐπιτείνειν, Sap. 16, 24.), *solvo* vincula, Act. 16, 26. 27, 4. (coll. 2 Chron. 10, 9. Mal. 4, 3.) — 3) *intermitto* i. e. *omitto,* facere desino, Eph. 6, 9. τὴν ἀπειλήν. (Ioseph. ant. 6, 11. 8. οὐκ ἀνήσω πρὶν ἤ.) — *desero, cura destituo,* Hebr. 13, 5. οὐ μή σε ἀνῶ. (Deut. 31, 6. ubi pro hebr. הִרְפָּה. Ies. 5, 6. 1 Sam. 9, 5. Sir. 30, 8.) *.

Ἀνίλεως, ω, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et ἵλεως) *immisericors.* Semel Iac. 2, 13.

Ἄνιπτος, ου, ὁ, ἡ, — *ον*, *τό*, (ex ἀ priv. et *νίπτω*), *illotus;* ter, Matth. 15, 20. Marc. 7, 2. [5.] (Hom. Iliad. 2, 266.)

Ἀνίστημι, aor. 1. *ἀνέστησα*, aor. 2. *ἀνέστην*, in imperativo *ἀνάστηθι*, et per apocopen *ἀνάστα* (quod semel Eph. 5, 14.) — ex ἀνά et ἵστημι, — LXX pro קוּם in Kal et Hiphil, et nonnunquam pro עָמַד — I) *transitive*, in praesenti, aor. 1. et fut. 1. activi, *surgere facio, erigo*, a) propr. iacentem, Act. 9, 41. (Ioseph. ant. 5, 4. 2. ib. 7, 8. 5. — *στήλην*, Levit. 26, 1. *σκηνήν*, ib. 7, 1.) — mortuum e sepulchro, e statu mortis, Io. 6, 39. 40. 44. 54. Act. 2, 32. 13, 32. *ἐκ νεκρῶν*, Act. 13, 34. 17, 31. — b) metaphorice: *exsistere facio, excito*, *σπέρμα τινί*, Matth. 22, 24. (Gen. 38, 8.) — *τὸν Χριστόν* [Act. 2, 30.] — *προφήτην*, *ἱερέα*, Act. 3, 22. 26. 7, 37. (Esdr. 2, 63. Neh. 7, 65. 1 Macc. 14, 41.) — passiv. Hebr. 7, 11. 15. — II) *Intransitive* in perfecto, plusquamperf. et aor. 2. activi et in medio; 1) *surgo*, a) propr. de eo qui sederat vel iacuerat, Matth. 26, 62. Marc. 5, 42. 9, 27. 14, 60. Luc. 4, 16. 29. 39. 5, 25. 6, 8. 22, 45. *ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς*. et saepius. — ex sepulchro, hade, Matth. 20, 19. Marc. 8, 31. 9, 31. 10, 34. 12, 23. 16, 9. Luc. 9, 8. 19. 18, 33. 24, 7. Io. 11, 23 sq. Act. 2, 24. 1 Thess. 4, 14. 16. (2 Macc. 7, 9. 12, 44.) — *ἀναστῆναι ἐκ τῶν νεκρῶν*, Matth. 17, 9. Marc. 9, 9 sq. 12, 25. Luc. 16, 31. 24, 46. Io. 20, 9. Act. 10, 41. 17, 3. — tropice Eph. 5, 14. *ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν*, surge de morte peccati, novam mentem indue. (coll. Ies. 26, 19. ubi de republica iudaica instauranda dicitur. Clem. Alex. protrept. 8.: *ἀνιστῶσιν ἀγχόμενον ὑπὸ κακίας τὸν ἄνθρωπον.*) — b) metaph. *exsisto*, Act. 7, 18. *ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος*. 20, 30 *ἀναστήσονται ἄνδρες*. (Exod. 1, 38. Dan. 8, 22. 11, 2.) — 2) *prodeo, in medium prodeo, hervortreten, auftreten*, Matth. 12, 41. Marc. 14, 57. Luc. 11, 32. 10, 25. Act. 5, 6. 34. 36 sq. 6, 9. (2 Chron. 20, 5.) — *ἀναστῆναι ἐπί τινα*, *insurgere* contra aliquem, Marc. 3, 26. (2 Chron. 20, 24. 24, 23. Gen. 4, 8.) — 3) coniunctum cum verbis eundi vel faciendi aliquid, inservit pleniori descriptioni actionis, et inest huic verbo his in locis notio sese movendi (Ioseph. ant. 4, 1. 3. *ἀναστήσας τὸ στράτευμα*, castra movens), fere nostrum: *sich aufmachen;* Matth. 9, 9. *ἀναστὰς ἠκολούθ*. Marc. 1, 35. *ἀναστὰς ἐξῆλθε*. 2, 14. 7, 24. 10, 1. 50. Luc. 1, 39. 4, 38. *ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς εἰςῆλθεν*. Luc. 5, 28. 15, 18. 20. 17, 19. 23, 1. 24, 33. Act. 8, 26. *ἀνάστηθι καὶ πορεύου*. ib. v. 27. 9, 6. 11. et saepius. (Gen. 13, 17. 19, 14. 15. 22, 3. 27, 19. *ἀναστὰς κάθισον.*) — Sic etiam Rom. 15, 12. ὁ *ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν* (Ies. 11, 10.) 1 Cor. 10, 7. *ἀνέστησαν παίζειν*. (Exod. 32, 6.)

Ἄννα, ης, ἡ, *Anna*, nomen prophetissae, Luc. 2, 36. commemoratae, caeterum ignotae.

Ἄννας, α, ὁ, *Annas*, nomen pontificis Iudaeorum summi, constituti a *Quirinio*, Syriae praeside, exuti munere imperante Tiberio a Valerio Grato, Iudaeae procuratore, qui Caipham in eius locum suffecit. Luc. 3, 2. Io. 18, 13. 24. Act. 4, 6. cf. Ioseph. Antiq. Iud. 18, 2. 1.

Ἀνόητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et νοητός, cogitatus, intellectus) proprie passive: qui cogitari, intelligi nequit; deinde active: *qui verum et bonum non intelligit, stultus, insipiens, ignarus;* Luc. 24, 25. Rom. 1, 14. σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις. Gal. 3, 1. 3. 1 Tim. 6, 9. ἐπιθυμίας ἀνοήτους καὶ βλαβεράς. Tit. 3, 3. (Ps. 49, 12. κτήνεσιν ἀνοήτοις. Deut. 32, 31. Prov. 15, 22. 17, 29. 19, 1. Ier. 10, 8.) *.

Ἄνοια, ας, ἡ, (ex ἀ priv. et νοέω) stultitia, Prov. 22, 15. Sap. 15, 18. 19, 3. — 2) ex hebraismo, *improbitas, malitia;* bis, Luc. 6, 11. 2 Tim. 3, 9. (2 Macc. 14, 5. proditio populi ἄνοια dicitur. ib. 14, 5. 15, 33. 3 Macc. 3, 11. Ioseph. ant. 8, 13. 2. regi idola colenti tribuitur ἄνοια καὶ πονηρία.)

Ἀνοίγω, f. ἀνοίξω, aor. 1. ἀνέῳξα et (forma serioris aevi) ἤνοιξα, perf. 2. ἀνέῳγα, intransitive: *pateo*, (apud seriores, vid. *Lobek.* ad Phryn. p. 157.) perf. pass. ἀνέῳγμαι et ἠνέῳγμαι aor. 1. pass. ἀνεῴχθην, ἠνοίχθην et ἠνεῴχθην, aor. 2. pass. ἠνοίγην, fut. 2. ἀνοιγήσομαι (de quibus formis vid. grammatici, *Matthiae* §. 168. *Rost* p. 316. *Winer* p. 38. et 44.), — (ex ἀνά et οἴγω, aperio) — LXX pro פָּתַח et פָּצָה — *aperio*, et ἀνέῳγα, *pateo;* vario modo in N. T. vel proprio vel metaphorico sensu, ut tamen ubique notio aperiendi subiaceat. Leguntur autem locutiones: a) ἀνοίγειν θησαυρούς, Matth. 2, 11. Vid. Θησαυρός. — b) στόμα, i. e. *os diduco*, Matth. 17, 27. — *prolixius loquor*, Matth. 5, 2. 13, 35. Act. 8, 35. 10, 34. 18, 14. Apoc. 13, 6. (Ps. 22, 13. Dan. 10, 16. Iud. 11, 35 sq. Sir. 15, 5. ubi ἀνοίγ. τὸ στόμα est: disertum reddere. Sir. 39, 6.) — *effundo animum*, omnia, quae animus aegre fert, proloquor, 2 Cor. 6, 11. (Ps. 38, 14. 39, 13.) — *os non aperio* i. e. *non obloquor, non conqueror*, Act. 8, 32. (Ies. 53, 7.) — de mutis: *loqui facio*, Luc. 1, 64. (Num. 22, 28.) — tropice de terra: *voraginem aperio* ad deglutiendum, Apoc. 12, 16. (Gen. 4, 11. Num. 16, 30. 26, 10. Deut. 11, 6. Ps. 106, 17.) — c) τοὺς ὀφθαλμούς, *oculos aperio*, i. e. visum restituo, Matth. 9, 30. 20, 33. Io. 9, 10—32. 10, 21. 11, 37. — palpebras aperio ad spectandum, Act. 9, 8. 40. — tropice: mentis oculos aperio, i. e. cognitione imbuo, Act. 26, 18. — d) τὸ τάφος, *sepulchrum* aperire, i. e. lapidem, quo sepulchrum clausum erat, removere, Matth. 27, 52. — tropice dicitur lingua Rom. 3, 13. τάφ. ἀνεῳγ. sepulchrum apertum (Ps. 5, 10.) ad deglutiendum; sensus: conviciis atrocissimis proscindunt alios. —

e) *βιβλίον*, *librum*, nimirum sigillo clausum vel complicatum, Apoc. 5, 2 — 5. 10, 2. 8. 20, 12. — f) *τὰς σφραγίδας*, *sigilla* libri, Apoc. 5, 9. 6, 1 — 12. 8, 1. 6. — g) *τὸν οὐρανόν*, s. *τοὺς οὐρανούς*, *coelum aperio*, coelum scindo, ita ut res coelestes conspici queant; Matth. 3, 16. Luc. 3, 21. Io. 1, 52. Act. 7, 56. 10, 11. 19, 11. (Ies. 64, 1. Ezech. 1, 1. Ps. 78, 23. Sir. 43, 14.) — h) *τὴν θύραν*, *portam*, *ianuam*, Act. 5, 23. 12, 10. 14. 16. 16, 26. 27. Apoc. 4, 1. — vel, ut aliquis intret, Matth. 25, 11. Luc. 12, 36. 13, 25. Io. 10, 3. vel, ut exeat, Act. 5, 19. vel, ut introspiciat, Apoc. 11, 19. 15, 5. coll. 9, 2. Sic etiam Matth. 7, 7. 8. Luc. 11, 9 sq. *ἀνοιγήσεται* ita legitur, ut intelligendum sit *ἡ θύρα*, i. e. hospitio excipietur. — Tropice: aperire portam cordis, i. e. excipere animo, Apoc. 3, 20. — portam fidei vel regni coelorum aperire, i. e. aditum facere ad religionem christ., sive ad regnum, Apoc. 14, 27. 3, 7. 8. — portam aperire evangelio, doctori, i. e. praedicandi occasionem dare, propagationem evangelii promovere, 1 Cor. 16, 8. 2 Cor. 2, 12. Col. 4, 3. *.

Ἀνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ex *ἀνά* et *οἰκοδομέω*) propr. sursum aedifico, *erigo*, *reaedifico*. Semel Act. 15, 16. coll. Amos. 9, 11. Deut. 13, 16. Ier. 1, 10.

Ἄνοιξις, εως, ἡ, (ab *ἀνοίγω*) *apertio*. Semel Eph. 6, 19. *λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος*, facultas dicendi s. eloquentia, quoties oratio habenda est. Vid. *Ἀνοίγειν τὸ στόμα*.

Ἀνομία, ας, ἡ, (ex *ἀ* priv. et *νόμος*) 1) *actio legi*, potissimum divinae, *contraria*, *legis violatio*, Matth. 7, 23. 13, 41. Rom. 4, 7. 6, 19. *τῇ ἀνομίᾳ εἰς ἀνομίαν* cupiditatibus legi adversis ad malas actiones perficiendas; Hebr. 8, 12. 10, 17. 1 Io. 3, 4. *ἀνομία* legis violatio vel facto vel voluntate peracta. — 2) defectio a lege divina, *impietas*, *improbitas*, Matth. 23, 28. 24, 12. Hebr. 1, 9. Tit. 2, 14. potissimum *idololatria*, defectio a vero Deo, adiuncta, ut semper, notione improbitatis, 2 Cor. 6, 14. 2 Thess. 2, 7. Sic *ἀνομέω* 3 Esdr. 9, 7. est, legem mosaicam violo et mores paganorum sequor. Apud LXX respondet hebr. חַטָּאָה Exod. 34, 9. Ies. 5, 18. סָרָה Ies. 1, 5. פֶּשַׁע Iob. 7, 21. 8, 4. Ps. 51, 3. *.

Ἄνομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex *ἀ* priv. et *νόμος*) LXX, potissimum pro רָשָׁע, proprie *exlex*, legi non subiectus; inde 1) legi mosaicae non subiectus; de *gentilibus* Act. 2, 23. 1 Cor. 9, 21. ut 1 Macc. 2, 44. 3, 5. Sap. 17, 2. et Fragm. Esth. 4. ubi *ἄνομοι*, *ἀπερίτμητοι* et *ἀλλότριοι* iunguntur. In loco 2 Thess. 2, 8. *ἄνομος* est fautor idololatriae eiusque impuritatis, qui etiam vers. 3. dicitur *ἄνθρ. τῆς ἁμαρτίας*. — 2) qui lege divina se solutum habet, 1 Cor. 9, 21. *μὴ ὢν ἄνομος θεῷ*, Dei legibus me solutum non ratus, leges Dei non transgressus, — *impius* 2 Petr. 2, 8. 1 Tim. 1, 9. *maleficus* Luc. 22, 37. Marc. 15, 28. (Ies. 53, 12. Ezech. 18, 24. 33, 8. Iob. 11, 4.) *.

Ἀνόμως, (ab ἄνομος) adv. *sine lege; inique;* (2 Macc. 8, 15. Sir. 10, 9. in ed. Complut.) Rom. 2, 12., ubi est: qui legi mosaicae non subiecti peccant, illi etiam ex *hac* lege non iudicantur, non damnantur, sed, ut patet e vers. 14. 15., ex lege morali naturali. **.

Ἀνορθόω, ῶ, f. ώσω (ex ἀνά et ὀρθόω, rectum statuo) LXX pro כּוּן, 1) *erectum statuo, erigo, surrigo*, Act. 15, 16. (τὸν θρόνον, 2 Sam. 7, 13. 16, 26. τὴν οἰκουμένην, Ier. 10, 11. 33, 2.) — aor. 1. passiv. ἀνωρθώθην cum significatione medii: *erectus sto*, Luc. 13, 13. (Ps. 20, 9. Ezech. 16, 7.) — 2) *stabilio, firmum facio*, Hebr. 12, 12. (vid. Ies. 35, 3. ubi hebr. חִזֵּק legitur.) (Ps. 45, 14. 46, 8. 2 Sam. 7, 13.) *.

Ἀνόσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ὅσιος) *profanus, impius, scelestus.* Bis, 1 Tim. 1, 9. 2 Tim. 3, 2. (Ioseph. ant. 2, 3. 1. ib. 7, 11. 7. — ἀνοσίως 2 Macc. 1, 21.)

Ἀνοχή, ῆς, ἡ, (ab ἀνέχω) 1) τό retinere, inhibere; tempus quod alicui conceditur, mora data, die Frist; (Ioseph. ant. 6, 5. 1. ἀνοχὴ ἡμερῶν ἑπτά. 1 Mac 12, 25.) — 2) *patientia* s. *indulgentia* quae moram concedit; Rom. 2, 4. 3, 26. (Hesych. ἀνοχή· μακροθυμία.) **.

Ἀνταγωνίζομαι, (ex ἀντί et ἀγωνίζομαι) *pugno contra, repugno, obnitor.* Semel Hebr. 12, 4. (Xenoph. Oecon. 10, 12.)

Ἀντάλλαγμα, τος, τό, (ex ἀντί et ἀλλάττω) proprie id quod loco alterius vel ad compensandum vel ad emendum datur; inde *pretium rei*, LXX pro מְחִיר, 1 Reg. 21, 2. Iob. 28, 5. Ier. 15, 13. Sic Matth. 16, 26. Marc. 8, 37. ubi locutio depromta est ex redemtione servorum, et ἀντάλλ. est *pretium redemtionis*, liberationis a morte. (Sir. 6, 15. 26, 18. Ioseph. bell. 1, 18. 2.) *.

Ἀνταναπληρόω, ῶ, fut. ώσω, (ex ἀντί et ἀναπληρόω) *alterius loco aliquid perficio.* Rarissime legitur in graecis scriptoribus, (vid. *Wetsten.* N. T. II, p. 283.) semel in N. T. Coloss. 1, 24.

Ἀνταποδίδωμι, f. δώσω, (ex ἀντί et ἀποδίδωμι) *retribuo; rependo pro accepto* vel *pro beneficio* Luc. 14, 14. Rom. 11, 35. 1 Thess. 3, 9. coll. Sir. 3, 34. 30, 6. vel pro *malo*, quod inflictum fuerat Rom. 12, 19. 2 Thess. 1, 6. Hebr. 10, 30. (Iudith. 7, 15. Sir. 17, 19. Etiam שִׁלֵּם et גָּמַל, quibus in LXX vers. respondet, in utramque partem dicuntur. 1 Sam. 24, 18. Gen. 50, 15. 44, 4. Prov. 19, 17.) *.

Ἀνταπόδομα, τος, τὸ, (ab ἀνταποδίδωμι) id quod in retributionem datur, igitur pro bono *praemium*, Luc. 14, 12. — pro malo *poena, vindicta*, Rom. 11, 9. (LXX pro גְּמוּל, Iudic. 9, 16. 2 Chron. 32, 25. Prov. 12, 15. Ioel. 3, 4. Sir. 12, 2. 14, 6.) *.

Ἀνταπόδοσις, εως, ἡ, (ab ἀνταποδίδωμι) *retributio.* Semel Coloss. 3, 24. ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας i. e. κληρονομίαν εἰς ἀνταπόδοσιν. (LXX pro גְּמוּל, Ps. 94, 2. Ies. 59, 18. Ier. 31, 56.)

Ἀνταποκρίνομαι, aor. 1. pass. ἀνταπεκρίθην cum significatione medii (ex ἀντί et ἀποκρίνομαι) *contra respondeo, respondendo contradico;* Luc. 14, 6. Rom. 9, 20. (LXX pro עָנָה, Iudic. 5, 29. Iob. 16, 8. 32, 12. coll. Iudic. 5, 29.) **.

Ἀντεῖπον, (ex ἀντί et εἶπον), aor. 2. qui vice aoristi verbi ἀντιλέγω fungitur, *contradico, obloquor;* Luc. 21, 15. Act. 4, 14. (Gen. 24, 15. Esth. 8, 9. Iob. 20, 2. 1 Macc. 14, 44.) *.

Ἀντέχω, (ex ἀντί et ἔχω) ante me teneo; — resisto, Ioseph. ant. 5, 8. 6. — Medium ἀντέχομαι, fut. ἀνθέξομαι, seq. genitivo: 1) *addictus sum alicui, firmiter ei adhaereo, fideliter eum sequor,* Matth. 6, 24. Luc. 16, 12. Tit. 1, 9. (LXX pro דָּרַשׁ Ier. 8, 2. Zeph. 1, 6. חָזַק Ies. 56, 2. 4. 6. Prov. 3, 18. 1 Macc. 15, 34.) — Ex adiuncto: 2) *studiosus sum alicuius, curam eius gero,* 1 Thess. 5, 14. ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν. (Iob. 33, 24. Prov. 4, 6. et pro תָּפַשׂ, Ier. 2, 8. οἱ ἀντεχόμενοι τοῦ νόμου, legi operam dantes. Hesych. ἀντέχεται· ἀντιλαμβάνεται, φροντίζει, περιποιεῖται.) *.

Ἀντί, praepositio, quam sequitur genitivus, et quae indicat A) aliquid alicui *e regione positum* esse, eine *Gegenüberstellung;* quare est 1) e regione, adversus, contra; — sic apud profanos. — 2) *gratia, causa, ratione habita,* nostrum: *in Betracht, wegen;* Matth. 17, 27. δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ, mea et tua gratia. (Ier. 11, 17. Demosth. pro cor. εἶτα μ' ἐρωτᾷς, ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι. Hinc profani etiam ea praepositione in obtestationibus utuntur. vid. *Hermann.* ad Viger. p. 855.), et ἀνθ' ὧν est: *in Betracht dessen, quare,* Luc. 12, 3. Eph. 5, 31. ἀντὶ τούτου. (Sap. 18, 3.) — pro ἀντὶ τούτων ὅτι (2 Sam. 12, 6.) i. e. *propterea quod,* Luc. 1, 20. 19, 44. Act. 12, 23. Eph. 5, 11. (LXX pro עֵקֶב אֲשֶׁר, Gen. 22, 18. 26, 5. 2 Sam. 12, 6. תַּחַת אֲשֶׁר, Deut. 28, 26. עַל אֲשֶׁר, Ier. 22, 9. Ezech. 5, 11. Ioseph. ant. 7, 6. 2.) — B) aliquid *iuxta* aliquid *positum* esse vel poni, ad commutandum, eine *Nebeneinanderstellung* zum Tausch oder Wechsel, ubi est: *loco, pro, in vicem,* a) universe, Luc. 11, 11. ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν. 1 Cor. 11, 15. κόμη ἀντὶ περιβολαίου. Hebr. 12, 2. Iac. 4, 15. (1 Macc. 2, 11. 16, 3. Ioseph. ant. 3, 10. 7.) — b) de pretio; λύτρον ἀντὶ πολλῶν, Matth. 20, 28. Marc. 10, 45. Hebr. 12, 16. (Num. 18, 21. 31. Ioseph. ant. 4, 6. 5.) — c) de retributione, Matth. 5, 38. ὀφθαλμὸς ἀντὶ ὀφθαλμοῦ. Rom. 12, 17. 1 Thess. 5, 15. 1 Petr. 3, 9. — d) de successione, Matth. 2, 22. Ἀρχέλαος βασιλεύει ἀντὶ Ἡρώδου. Io. 1, 16. ἐλάβομεν χάριν ἀντὶ χάριτος, beneficia sibi succedentia, i. e. multa; nostrum: Wohlthat um Wohlthat. (Theognid. sent. vers. 344.: ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας. Chry-

sost. de sacerdot. 6, 13. ἑτέραν ἀνθ᾽ ἑτέρας φροντίδα.) — In nominibus compositis indicat oppositionem, — aequalitatem, das Gegenstück, — successionem vel vicissitudinem. — In verbis compositis est: e regione, — contra, — pro, — vicissim. *.

Ἀντιβάλλω, (ex ἀντί et βάλλω) 1) vicissim iacio; alterum pro altero substituo, aliud pro alio do; — 2) apud seriores: comparo, *confero aliquid cum aliqua re;* hinc ἀντιβ. λόγους, *conferre sermones;* Luc. 24, 17. (2 Macc. 11, 13. πρὸς ἑαυτὸν ἀντιβάλλειν τι, aliquid secum reputare.) **.

Ἀντιδιατίθημι, (ex ἀντί et διατίθημι) ex adverso pono. Med. ἀντιδιατίθεμαι *adversarius sum.* Semel 2 Tim. 2, 25.

Ἀντίδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀντί et δίκη *adversarius* propr. *in iudicio*, Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. coll. Ies. 41, 11. Ier. 50, 4. deinde *adversarius quivis, inimicus,* i. q. ἐχθρός, Luc. 18, 3. 1 Petr. 5, 8. (Ier. 50, 34. 51, 36.) nisi in his locis, certe in posteriori, potior est notio *accusatoris, obtrectatoris* cf. Iob. 1, 6 sq. Apoc. 12, 10 sq. coll. Zach. 3, 1. *.

Ἀντίθεσις, εως, ἡ, (ex ἀντί et θέσις positio) oppositio; — *sententia opposita;* 1 Tim. 6, 20. ἀντιθ. τ. ψευδ. γνώσ. dogmata falsae sapientiae, doctrinae christianae adversa. *.

Ἀντικαθίστημι, (ex ἀντί et καθίστημι) in alterius locum colloco, *substituo,* Ios. 5, 7. — in adversum colloco, *oppono,* Deut. 31, 21. — Deinde in aor. 2. intransitive: *resisto, renitor;* Hebr. 12, 4. **.

Ἀντικαλέω, ῶ, f. έσω, (ex ἀντί et καλέω) *vicissim invito.* Semel Luc. 14, 12. (Xenoph. Symp. 1, 15.)

Ἀντίκειμαι, (ex ἀντί et κεῖμαι) 1) ex adverso positus s. situs sum; tropice: *adversor, repugno, contrarius sum,* Gal. 5, 17. 1 Tim. 1, 10. (Exod. 23, 22. Iob. 13, 25. Zach. 3, 1.) — Ὁ ἀντικείμενος, *adversarius, inimicus,* Luc. 11, 15. 21, 15. 13, 17. 1 Cor. 16, 9. Phil. 2, 28. 2 Thess. 2, 4. 1 Tim. 5, 14. LXX hebr. צֹרֵר Exod. 23, 22. אוֹיֵב Ies. 66, 6. שָׂטָן Zach. 3, 1. et Theodotion Iob. 1, 6. *.

Ἀντικρύ, adv. *e regione, ex adverso;* semel Act. 20, 15. (Ioseph. ant. 7, 10. 2. ἀντικρὺ τῶν πολεμίων. ib. 6, 9. 1. Xenoph. hist. gr. 6, 2. 22.)

Ἀντιλαμβάνω, (ex ἀντί et λαμβάνω) vicissim accipio. — Medium, aor. 2. med. ἀντελαβόμην, seq. genitivo rei vel personae, mihi capio aliquid, vindico mihi, sich einer Sache annehmen; de rebus: *potior, meum aliquid facere studeo,* 1 Tim. 6, 2. οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι, quippe qui quoque beneficii (religionis christ.) participes, vel studiosi sunt; nisi ex hebraismo (1 Reg. 9, 9. 2 Chron. 7, 22.) velis vertere: firmiter adhaerentes. (Ies. 26, 3. ἀντιλαβόμενος ἀληθείας. 1 Macc. 2, 48. ἀντελάβοντο τοῦ νόμου ἐκ χειρὸς τῶν ἐθνῶν. Ioseph. ant. 5, 4. 3. παρεκάλει τῆς ἐλευθερίας ἀντιλαμβάνεσθαι. Philo in

Flacc. p. 967. *ἀντιλ. τῶν πραγμάτων.*) — de personis: *tueor aliquem*, vindico illum a malis s. periculo, Luc. 1, 54. Act. 20, 35. (Saepissime apud LXX interpretes, velut pro חָזַק Levit. 25, 35. 2 Chron. 28, 15. 29, 34. סָמַךְ, Ps. 3, 5. 118, 115. Ies. 63, 5. עָזַר Esdr. 10, 15. 2 Chron. 28, 23.) *.

Ἀντιλέγω, f. *έξω*, (ex *ἀντί* et *λέγω*) 1) *contradico* Act. 13, 45. 28, 19. 22. Tit. 1, 9. (Sir. 4, 25.) *ἀντιλέγειν* sequente *μή*, *negare*, Luc. 20, 27. — 2) *adversor, non obedio, rebellis sum*, Luc. 2, 34. *σημεῖον ἀντιλεγόμενον*, homo eximius, cui multi adversabuntur. Io. 19, 12. Rom. 10, 21. Tit. 2, 9. (LXX hebr. נָסוֹג Ies. 50, 5. et סוֹרֵה Ies. 65, 2. Ioseph. ant. 4, 6. 2. *τὸν θεὸν ἀντιλέγειν αὐτοῦ τῇ προαιρέσει*, Deum adversari suis consiliis.) **.

Ἀντίληψις, *εως*, *ἡ*, (ab *ἀντιλαμβάνω*) propr. apprehensio; deinde apud nostros: *auxilium, opitulatio, cura*; Sir. 11, 12. 51, 7. 3 Esdr. 8, 27. Semel in N. T. 1 Cor. 12, 27. ubi *ἀντιλήψεις*, abstractum pro concreto, indicat *curatores* aegrotorum, pauperum, aliorumque a calamitatibus vexatorum. Haud dubie ad munus diaconorum et diaconissarum respicitur, ut etiam patres eccles. putarunt. Vid. *Suicer.* thes. s. h. v.

Ἀντιλογία, *ας*, *ἡ*, (ab *ἀντιλέγω*) LXX pro מְרִיבָה, רִיב, et aliquoties pro מָדוֹן, 1) *contradictio* (Ioseph. ant. 2, 4. 2.), *controversia*; Hebr. 7, 7. *χωρὶς ἀντιλογίας*. ib. 6, 16. (De controversia coram iudice, Exod. 18, 16. Deut. 25, 1. 2 Sam. 15, 4.) — 2) *convicium*; Hebr. 12, 3. (ubi respicitur ad Matth. 26, 60 sqq. 27, 22. 23. 29. 40—44. 49. similiaque loca.) Iud. v. 11. quae ad eos, qui *βλασφημοῦσι* referenda sunt (vid. 8—10.), ad impios, *τὰ σκληρὰ λαλοῦντας κατὰ τοῦ κυρίου*. (v. 15. coll. Act. 13, 45.) Sic *ἀντιλογία* Ps. 80, 7. tribuitur malitiose deridentibus, et Num. 20, 13. coll. v. 3 sqq. *τῷ λοιδοροῦντι* Deut. 21, 5. Alii in loco Iudae vertunt *rebellionem*. (cf. Num. 27, 14. Deut. 32, 53. Ps. 18, 47.)

Ἀντιλοιδορέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (ex *ἀντί* et *λοιδορέω*) *convicium regero*. Semel 1 Petr. 2, 23.

Ἀντίλυτρον, *ου*, *τό*, (ex *ἀντί* et *λύτρον*) *pretium redemtionis*. Semel 1 Tim. 2, 6. de liberatione a potestate et poenis peccatorum. Hesych. *ἀντίλυτρον· ἀντίδοτον*. (Incert. Ps. 48, 9. secutus lectionem וִיקְּה; LXX *τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως*.)

Ἀντιμετρέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (ex *ἀντί* et *μετρέω*) *remetior, vicissim metior*. Metaphorice: *rependo, remetior, par pari refero*. Luc. 6, 38. [Matth. 7, 2.]

Ἀντιμισθία, *ας*, *ἡ*, (ex *ἀντί* et *μισθός*) retributio merito respondens; Rom. 1, 27. de poena. — De praemio 2 Cor. 6, 13. *τὴν αὐτὴν ἀντιμισθίαν πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς*, eodem modo (quo nimirum ego feci, v. 11.) in retributionem (ut mihi par referatis) effundite animum vestrum. (Apud profanos non le-

gitur. Theophyl. ad Autol. lib. 1. p. 87. :Διὸ κατηξιώθησαν [prophetae] τὴν ἀντιμισθίαν ταύτην λαβεῖν.)

Ἀντιοχεία, ας, ἡ, *Antiochia.* Duae huius nominis in N. T. commemorantur urbes: 1) *Antiochia Syriae*, urbs celeberrima et opulenta, ad Orontem sita, a Seleuco Nicanore, Antiochi filio, condita, cognomine Epidaphnes (ἐπὶ Δάφνης Irenae. I, 24. 1. „Antiochia ea, quae est apud Daphnen.") insignita, Act. 11, 19. 26. 13, 1. 14, 26. 15, 22—35. 18, 22. Gal. 2, 11. 2 Macc. 4, 33. cf. Strabo 16. Plin. hist. nat. 5, 21. De multitudine Iudaeorum ibi habitantium vid. Ioseph. de bell. 7, 3. 3. — 2) *Antiochia Pisidiae*, Ἀντιοχ. τῆς Πισιδίας, urbs in Phrygia quidem sita, sed propter confinium Pisidiae quoque adnumerata, Act. 13, 14. 14, 19. 22. 2 Tim. 3, 11. cf. Strabo 12. Plin. hist. nat. 5, 27.

Ἀντιοχεύς, έως, ὁ, *Antiochenus, Antiochia oriundus.* Semel Act. 6, 5.

Ἀντιπαρέρχομαι, (ex ἀντί et παρέρχομαι) Luc. 10, 31. 32. et vel est simpliciter: *praetereo*, *transeo*, vel est, ut *Grotius* putat, contrario itinere praetereo. (Sap. 16, 10.) **.

Ἀντίπας, α, ὁ, *Antipas*, nomen christiani Apoc. 2, 13. commemorati, caeterum prorsus ignoti.

Ἀντιπατρίς, ίδος, ἡ, *Antipatris*, nom. pr. urbis in Iudaea, quam (teste Iosepho Antiq. Iud. 16, 5. 2.) ἐν τῷ πεδίῳ τῷ λεγομένῳ Καφαρσαβᾷ condidit Herodes Magnus in honorem Antipatri, patris sui. Ex alio Iosephi loco (Antiq. Iud. 13, 15. 1.) apparere videtur, hanc urbem fuisse antea vicum, Charzabam dictum. Commemorat enim, fossam ductam esse ἀπὸ τῆς Χαβαρζαβᾶ, — ἡ νῦν Ἀντιπατρὶς καλεῖται, usque ad Ioppen. Vid. etiam 1 Macc. 7, 31. — Commemoratur semel Act. 23, 31.

Ἀντίπερα, i. q. ἀντιπέραν, quod vid. Legitur in codd. Luc. 8, 26.

Ἀντιπέραν, (ex ἀντί et πέραν) adv. *e regione*, *ex adverso littore*, *trans.* Semel Luc. 8, 26. (Ioseph. ant. 2, 16. 3. εἰς τὴν ἀντιπέραν γῆν.)

Ἀντιπίπτω, f. πεσοῦμαι, (ex ἀντί et πίπτω) proprie *contra cado*; deinde *obnitor*, *resisto*, *adversor*. Semel Act. 7, 51. (Num. 27, 14. Herodian. 6, 3. 13. Polyb. 25, 9. 5. ὁ νόμος ἀντιπίπτει τούτῳ.)

Ἀντιστρατεύομαι, (ex ἀντί et στρατεύω) propr. exercitum duco contra aliquem, (Xenoph. Cyrop. 8, 8. 26.) — *repugno*, *adversor*; semel, Rom. 7, 25. (Hesych. ἀντιστρατευόμενον· ἀνθιστάμενον. Aristaenet. II, ep. 1. ἔρως ἀντιστρατεύειν τοῖς ὑπερηφανοῦσι φιλεῖ.)

Ἀντιτάσσω, s. τάττω, f. άξω, (ex ἀντί et τάσσω) ex adverso statuo, oppono, (Ioseph. ant. 3, 1. 2. τῷ βιαζομένῳ τῆς ἀνάγκης ἀντιτάξαι τὸ ἀνδρεῖον); maxime in acie, Ioseph. ant.

4, 8. 42. — Medium: *oppono me, repugno, adversor;* Act. 18, 6. Rom. 13, 2. Iacob. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. Prov. 3, 34. pro ץיִלָי — Iac. 5, 6. οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν, non repugnat, i. e. non vult repugnare, patitur hoc a vobis sibi fieri. — (1 Reg. 11, 34. Hos. 1, 6. Prov. 3, 15.) **.

Ἀντίτυπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀντί et τύπος) 1) qui tactui non cedit, ictum repellit, Iulian. epist. 54. φωνῆς ἀντίτυπος ἠχή. Deinde durus; Esth. 3, 13. Vid. *Elsner.* obss. s. II, p. 407. — Quum ἀντί ad aequalitatem quoque referatur, est 2) *typo respondens, ad typum s. exemplar formatus, die Copie;* Hebr. 9, 24. χειροποίητα ἅγια, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν. (De sacris coelestibus vid. Hebr. 8, 5. et supra Ἅγιος et Ἀληθινός.) (Sic patres panem et vinum in sacra coena ἀντίτυπον corporis et sanguinis Christi nominant, Gregor. Naz. orat. 11. Constitut. apost. 5, 13. τὰ ἀντίτυπα μυστήρια τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ. Greg. Damasc. orth. fid. 4, 14. — Ἀντίγραφον, exemplum literarum, 1 Macc. 12, 5. 15, 24.) — *typo similis,* 1 Petr. 3, 21. ἀντίτυπον βάπτισμα, bapt. simili modo salvans quo arca Noae. (Hesych. ἀντίτυπος· ἴσος, ὅμοιος.) **.

Ἀντίχριστος, ου, ὁ, (ex ἀντί et Χριστός, formatum, ut ἀντίθεος, ἀντιφιλόσοφος et similia) *Messiae Iesu adversarius,* non nisi in epistolis Ioanneis legitur, 1 Io. 2, 18. 22. 4, 3. 2 Io. vers. 7., et dicuntur hoc nomine homines, qui Iesum fuisse Messiam, vel λόγον in Iesu venisse ἐν σαρκί, negarent. Quosnam in animo habuerit auctor, non satis liquet; fortasse adversarios e Iudaeis, quum hi potissimum negarent, Messiam iam venisse et Iesum Nazarenum Messiam fuisse. (Apud patres eccles. saepissime. Vid. *Suiceri* thes. s. h. v.)

Ἀντλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἄντλος sentina) *haurio, exhaurio.* Legitur in N. T. Io. 2, 8. 9. 4, 7. 15. (Gen. 24, 13. 20. Exod. 2, 16. Ies. 12, 3.)

Ἄντλημα, τος, τό, (ab ἀντλέω) *haustrum, vas ad hauriendam aquam idoneum.* Semel Io. 4, 11.

Ἀντοφθαλμέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀντί et ὀφθαλμός) 1) rectis oculis adspicio; (Barnab. epist. c. 5. εἰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ἀντοφθαλμῆσαι. Chrysost. in Ies. 6, 2. μὴ δύνασθαι ἀντοφθαλμεῖν τῇ ἀπροςίτῳ δόξῃ.) — tropice: 2) *resisto, obnitor;* semel, Act. 27, 15. (Sap. 12, 14. Sir. 19, 5. ἀντοφθαλμῶν ἡδοναῖς. Polyb. 2, 24. 1. Similiter Ioseph. ant. 6, 6. 2. παθήμασιν ἀντιβλέψαι. Id. c. Apion. 2, 32. τοῖς προςτάγμασι οὐκ ἀντέβλεψαν.) **.

Ἄνυδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ὕδωρ) *aqua destitutus, aridus, siccus.* Matth. 12, 43. Luc. 11, 24. ἄνυδροι τόποι loca aqua carentia, arenosa, ideoque deserta. cf. Ps. 104, 40. Hos. 2, 3. Ies. 44, 3. 2 Macc. 1, 19. — πηγαὶ ἄνυδροι, 2 Petr. 2, 17. et νεφέλαι ἄνυδροι Iud. vers. 12. fontes s. putei, et nubes aquam quidem promittentes, sed mentientes et spem

fallentes, tropice dicuntur homines, praeclara et optima promittentes quidem, neque tamen praestantes, πλάνοι, seductores.

Ἀνυπόκριτος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (ex ἀ priv. et ὑποκρίνομαι) *non simulatus, sincerus;* qui id est quod esse vult; de amore Rom. 12, 9. 2 Cor. 6, 6. 1 Petr. 1, 22. (Sap. 18, 6.) — *nil simulans*, nil promittens, quod non praestet, *non fallax*, de σοφίᾳ Iac. 3, 17. — *sincerus, verus*, qui id est, quod esse debet, de fide 1 Tim. 1, 5. — (Sap. 5, 19. de Dei iudiciis.) **.

Ἀνυπότακτος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (ex ἀ priv. et ὑποτάσσω) 1) in ordinem non redactus; —. 2) *non subditus, imperio non subiectus*, Hebr. 2, 8. — 3) ordini et mandato se non subiiciens, *refractarius, inobediens*, 1 Tim. 1, 9. Tit. 1, 6. 10. (Symm. 1 Sam. 2, 12. pro בְּלִיַּעַל.) **.

Ἄνω, adv. *supra*, significans 1) locum in *quo*, *superne*, hebr. מִמַּעַל et מַעְלָה Deut. 4, 39. Ios. 2, 11. Exod. 20, 4. Ies. 7, 3. cui oppositum κάτω s. ὑποκάτω, in formula ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, Act. 2, 19. Apoc. 5, 3. ubi ἄνω addidit *Griesb.* — Hinc ὁ, ἡ, τὸ ἄνω saepius ad coelum, tanquam locum supremum, refertur, ut τὰ ἄνω *coelum*, Io. 8, 23. (coll. 3, 13. 31. 6, 38. 8, 14. 17, 5.) ἡ ἄνω Ἱερουσαλὴμ, Hierosolyma coelestis Gal. 4, 26. — ἡ ἄνω κλῆσις, felicitas in coelo nos manens Phil. 3, 14. quae ἐπουράνιος dicitur Hebr. 3, 1. — Τὰ ἄνω res coelestes, quae Dei sunt, Coloss. 3, 1. 2. Act. Thom. §. 36. λέγομεν περὶ τοῦ ἄνω κόσμου, περὶ θεοῦ καὶ ἀγγέλων. — 2) motum ad locum superiorem, *sursum*, (לְמַעְלָה Ies. 8, 21. 37, 31. Eccl. 3, 21. 1 Chron. 22, 5.) Io. 11, 41. Hebr. 12, 15. — ἕως ἄνω ad summum usque Io. 2, 7. (2 Chron. 26, 8.) *.

Ἀνώγεον, ου, τό, vid. Ἀνάγαιον.

Ἄνωθεν, (ab ἄνω) — LXX pro מִמַּעַל et מִלְמַעְלָה adv. 1) *loci: desuper, von oben herab;* Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, a summo ad imum. Io. 19, 23. ἐκ τῶν ἄνωθεν, a superioribus partibus. (Exod. 25, 22. 28, 27. 1 Reg. 7, 3. Ios. 3, 13. 16. Ioseph. ant. 3, 7. 3.) — Ut ἄνω saepius de coeli altitudine, sic ἄνωθεν: *de coelo*, (coll. Ies. 45, 8. Ier. 4, 28.) quod, quum coelum nostris saepe pro Deo dicatur, saepe idem est q. ἐκ θεοῦ, *a Deo, divinitus;* i. e. de coelo s. a Deo veniens, Io. 3, 31. (Clement. Alex. protrept. 1. ἦν ὁ λόγος ἄνωθεν. Iustin. Mart. cohort. p. 9.: ἡ ἄνωθεν ἐπὶ τοὺς ἁγίους ἄνδρας κατελθοῦσα δωρεά. ib. p. 11.) — a Deo effectus Io. 3, 3. 7. (ubi ἄνωθεν γενν. idem est quod c. 1, 13. ἐκ θεοῦ γενν.) c. 19, 11. Iac. 1, 17. 3, 15. 17. — 2) *temporis: a principio*, Luc. 1, 3. Act. 26, 5. (Demosth. 1125, 24. Herodian. 8, 6. 13. κατ' εὔνοιαν, ἣν εἶχεν πρὸς αὐτὸν ἄνωθεν. Iust. Mart. dial. c. Tryph. 24. p. 123. ὥςπερ ἄνωθεν ἐκηρύσσατο.) Nec aliter Gal. 4, 9. πάλιν ἄνωθεν, *iterum a principio*, i. e. iterum ac si nondum fuissetis christiani. Alii vertunt *denuo;* sed hoc iam

inest in πάλιν, neque ἄνωθεν ullo in loco iterum signifi
Etenim Sap. 19, 6. πάλιν ἄνωθεν est iterum eo modo qu
principio, vel etiam; divinitus; et Ioseph. ant. 1, 18. 3. φιλ
ἄνωθεν ποιεῖτο πρὸς αὐτὸν vertenda sunt: *priorem* (προτέ
φιλίαν, ut paullo ante legitur) amicitiam, amicitiam tal
qualem a principio. Neque igitur in loco Io. 3, 3. γεννη
ἄνωθεν est: *denuo* nascatur, sed vel: *a Deo* s. spiritu divi
vel: *a principio* i. e. alius totus nascendus est. Sic Barn
epist. c. 16. christianos, olim Deorum cultores, nunc καὶ
πάλιν ἐξ ἀρχῆς κτιζομένους dicit *.

Ἀνωτερικός, ή, όν, (ab ἀνώτερος) *superior*. Se
Act. 19, 1.

Ἀνώτερος, έρα, ον, (ab ἄνω) *superior*. Neutrum
verbialiter: *superius*, *altius*, Luc. 14, 10. coll. Levit. 11,
— *supra*, *antea*, Hebr. 10, 8.

Ἀνωφελής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἀ priv
ὠφελέω) 1) qui nil iuvat, Ioseph. ant. 4, 8. 2. ἀνωφ. μετάν
vel ea non praestat, quae debet praestare, *inutilis*; *ineffic*
rei impar. Hebr. 7, 8. (Ier. 2, 8. Ies. 44, 10. de idolis,
auxilium ferendum ineptis.) — 2) *noxius*, *damnosus*, Tit
9. (Prov. 28, 3. Psalt. Salom. 16, 8. ἁμαρτία ἀνωφελής, pec
tum exitiosum; Test. XII. patr. p. 959. scortatio ἀνωφε
Eodem sensu Act. Thom. §. 37. πράξεις ἀνωφ.) *.

Ἀξίνη, ης, ἡ, (ab ἄγνυμι, ἄξαι frangere) *securis*;
Matth. 3, 10. Luc. 3, 9. (Ies. 10, 15. 1 Sam. 13, 20. Ier. 46,

Ἄξιος, ία, ον, 1) *conveniens*, *congruens*, *angemess*
entsprechend, — καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, Matth. 3
Luc. 3, 8. Act. 26, 20. (1 Macc. 10, 54. Ioseph. ant. 9, 12.
ἀξιόμαχός τινι, par alicui in bello.) — Hinc: ἄξιόν ἐστι, *c*
venit, 1 Cor. 16, 4. 2 Thess. 1, 3. — 2) de pretio: con
niens pretio, *eiusdem pretii*, *aequiparandus*; Rom. 8,
οὐκ ἄξια τὰ παθήματα πρὸς τὴν μέλλ. δόξαν, non aequipara
est miseria etc. (Prov. 3, 15. 8, 11. πᾶν τίμιον οὐκ ἄξιον αὐ
ἐστι. Vid. etiam Gen. 23, 9. 1 Chron. 21, 22. 24.) — 3)
merito: *merito conveniens*, *werth*, in utramque partem,
mirum a) bonam, *dignus*, — absolute: dignus, intellige be
ficio; Matth. 10, 11. 13. 22, 8. Apoc. 3, 4. — seq. genitivo
Matth. 10, 10. τῆς τροφῆς. Act. 13, 46. 1 Tim. 1, 15. 4, 9. 6
(Esth. 7, 4. Sap. 6, 16. 9, 12. 2 Macc. 4, 25.) — τινός, i. e.
εἶναί τινος, dignus alicuius amicum esse, ab eo amari, Ma
10, 37. 38. Hebr. 11, 38. (Sap. 3, 1. εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτ
— seq. infinitivo verbi, Luc. 15, 21. ἄξιος κληθῆναι υἱός.
13, 25. Apoc. 4, 11. 5, 2. 4. 9. 12. (Sap. 1, 16. 18, 1.) —
ἵνα, semel Io. 1, 27. — seq. ᾧ, semel Luc. 10, 7. — b) in
lam partem; *qui meruit*, absolute, Apoc. 16, 6. ἄξιοί εἰσι,
que meruerunt nimirum eiusmodi poenam. — seq. geniti
πληγῶν, Luc. 12, 48. — ἄξιον θανάτου, quod poenam capital

ruerit, Luc. 23, 15. Act. 25, 11. 25. 26, 31. Rom. a, 32. ip. 19, 4. Iob. 11, 6.) — seq. ὤν, semel Luc. 23, 41. *.

Ἀξιόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἄξιος) 1) *congruum habeo, conniens iudico, ich halte für angemessen, placet s. convet mihi;* Act. 16, 38. ἠξίου, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον. (Alii c loco vertunt *volo*, et οὐκ ἀξιόω, *nolo*, ut *Krebs.* in obss. av. p. 230. *Loesn.* obss. p. 208. Sed nunquam significat *velle* mpliciter, quum ubique, etiam in locis a *Krebsio* et *Loesn.* adatis subiaceat notio τοῦ placere. Sic saepissime apud Ioseph. Int ant. 7, 7. 3. τῶν ἰδίων οὐδὲν ἐκεῖνος βοσκημάτων ἠξίωσε καθύσας εὐωχῆσαι τὸν φίλον. ib. 3, 8. 10. et 10, 7. 1.) Neque liter ubi ἀξιόω est iubentis. Non enim est *iubeo* simpliciter, ad: *convenit mihi ut fiat, placet;* Act. 28, 22. ἀξιοῦμεν δὲ παρά σου ἀκοῦσαι, ut Act. Thom. §. 11. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠξίου, οὺς παρανύμφους ἐξέρχεσθαι. (Alii hic vertunt: peto, rogo, t certe apud LXX saepius legitur ἀξιοῦν τινα, vel παρά τινος, Dan. 2, 16. Esth. 9, 12. 4, 7. 8, 3. Ier. 7, 15. 11, 14. 1 Macc. 11, 28. et saepius.) — 2) *dignum habeo, dignum iudico;* Luc. 7, 7. οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν, neque me dignum iudicavi, qui ipse te adirem. 2 Thess. 1, 11. ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεός. 1 Tim. 5, 17. Hebr. 3, 3. 10, 29. (Gen. 31, 28. Ioseph. ant. 2, 11. 2. πολλῆς ἠξιούμενος τιμῆς, valde honoratus.) *.

Ἀξίως, adv. *ut convenit, dignum est,* (ab ἄξιος), seq. genitivo, Rom. 16, 2. Eph. 4, 1. Phil. 1, 27. Coloss. 1, 10. Thess. 2, 12. 3 Io. vers. 6. (Sap. 7, 16. 16, 1. Sir. 14, 1.) **.

Ἀόρατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ὁρατός)) non visus, (Ies. 45, 3. ἀοράτους θησαυρούς, non videndus, oseph. ant. 14, 4. 4.) — 2) *qui oculis cerni nequit, invisiilis,* ut dicere solent; de spiritibus, 1 Cor. 1, 16. — de Deo, ol. 1, 15. 1 Tim. 1, 17. Hebr. 11, 27. — Rom. 1, 20. τὰ ἀόρατα τοῦ θεοῦ, i. e. Dei natura, quae oculis cerni nequit. — 2 Macc. 9, 5. — Gen. 1, 2. ubi est luce destitutus, pro תֹּהוּ, t ἀορία Ies. 59, 9. tenebrae.) **.

Ἀπαγγέλλω, f. ελῶ, imperf. ἀπήγγελλον [Act. 26, 20.] aor. 1. ἀπήγγειλα, aor. 2. pass. ἀπηγγέλην [Luc. 8, 19.], (ex ἀπό et ἀγγέλλω, nuntio) — LXX saepissime pro הִגִּיד — propr. ἀπαγγέλλω τινὶ ἀπό τινος, i. e. 1) nuntium fero *ab* aliquo, *renuntio,* Matth. 2, 8. 11, 4. Act. 5, 22. 22, 26. 23, 16. (Gen. 27, 42. 29, 12.) — 2) nuntium fero, *de* aliquo, i. e. a) *narro* quae facta sunt, seq. dativo personae Matth. 8, 33. 14, 12. 28, 8. 10. 11. Luc. 7, 18. Io. 12, 18. Act. 4, 23. 1 Thess. 1, 9. et saepius. (Iudic. 13, 10.) — seq. εἰς, semel Luc. 8, 34. ἀπήγγ. εἰς τὴν πόλιν. (Amos. 4, 13. ubi in hebr. מַגִּיד seq. לְ.) — b) *annuntio,* quae fiunt vel fient, Matth. 12, 18. Luc. 18, 37. Io. 4, 51. Act. 5, 25. 12, 14. 1 Io. 1, 2. 3. et saepius. (Ios. 2, 2. Gen. 24, 49. 29, 15. Iud. 13, 6.) — Hebr. 2, 12. ἀπαγγελῶ

[LXX Ps. 22, 22. διηγήσομαι] τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, i. e. notum faciam. (cf. Ps. 89, 2. 105, 1. ubi pro הוֹדִיעַ legitur, Ps. 78, 5. pro סִפֵּר.) — *Exhortandi* sensu, ubi de eo dicitur, quod faciendum est, Act. 26, 10. ἀπήγγελλον μετανοεῖν. — *Profitendi* sensu, Luc. 8, 47. 1 Cor. 14, 25. (Gen. 12, 18. 1 Sam. 9, 19.)

Ἀπάγχω, f. ἄγξω, (ex ἀπό et ἄγχω constringo); *constringo fauces, gulam, strangulo.* Semel Matth. 27, 5. ἀπήγξατο, laqueo se suspendit, gulam sibi constrinxit. Suidas: ἀπήγξατο· βρόχον ἧψεν. 2 Sam. 17, 23. Esth. 12, 3. coll. Tob. 3, 1. — De Iuda vid. quoque Act. 1, 17 sq.

Ἀπάγω, aor. 2. ἀπήγαγον, aor. 1. pass. ἀπήχθην, (ex ἀπό et ἄγω) — LXX potissimum pro הוֹלִיךְ et נָהַג — 1) *abduco,* Luc. 13, 15. (Deut. 28, 36. 1 Reg. 1, 38. 2 Reg. 24, 15. Gen. 31, 18.) — Potissimum de iis, qui ad iudicem vel *in carcerem* abducuntur, Matth. 26, 57. 27, 2. 31. Marc. 14, 44. 53. 15, 16. Io. 18, 13. Act. 23, 12. 24, 7. — vel ad *supplicium,* Luc. 23, 26. Io. 19, 16. Act. 12, 19. (Esth. 2, 23. addit. Esth. 12, 3. Philo de Ioseph. p. 558. — Hinc ἀπηγόμενοι, qui vincti tenentur, Gen. 39, 22. 40, 3. 42, 16. pro אָסַר. Hesych. ἀπάγεσθαι· εἰς θάνατον ἕλκεσθαι.) — De via, ut Latinor. *ducit via,* Matth. 7, 13. 14. ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν vel εἰς τὴν ζωήν. (Ioseph. ant. 8, 7. 4. ὁδοὺς τὰς ἀγούσας εἰς Ἱεροσόλυμα. Philo de vit. Mos. II, p. 264. — Ἀπάγειν εἰς, Ps. 60, 9. Iud. 16, 22. Ioseph. ant. 4, 6. 10. εἰς μετάνοιαν ἀπάγειν τινά.) — 2) Ἀπάγομαι, intransitive: me abduco, *abeo, aberro,* 1 Cor. 12, 2. πρὸς τὰ εἴδωλα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι, ad idolorum cultum aberrantes. (Ἀπάγ. πρός τινα, 2 Sam. 11, 4. pro הֵבִיא. 2 Reg. 6, 19.) *.

Ἀπαίδευτος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et παιδεύω) 1) disciplina (παιδείᾳ) non usus, rudis, indoctus, et de eo cuius intellectus et de eo cuius mores non sunt exculti, (Prov. 17, 22. Sir. 8, 5. Ioseph. ant. 2, 13. 3.) quare et *insipientem, stolidum,* Prov. 8, 5. (כְּסִיל) 15, 15., et *rudem moribus* Prov. 5, 31. Sir. 8, 5. indicat. Semel 2 Tim. 2, 23. ἀπαιδεύτους ζητήσεις, insulsas, stolidas quaestiones mitte.

Ἀπαίρω, aor. 1. pass. ἀπήρθην, (ex ἀπό et αἴρω) LXX potissimum pro נָסַע, transitive: *aufero;* intransitive et in medio: *abeo, discedo.* Posteriori modo activum apud LXX interpretes saepissime, ut Gen. 12, 9. 13, 11. 26, 22. 13, 11. Num. 21, 12. — In N. T. ter in locutione: ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. ubi alii aor. pass. ex significatione medii explicant et vertunt: *quando abierit;* alii passive: *quando ablatus fuerit.*

Ἀπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀ priv. et αἰτέω) *repeto, quod meum est, exigo debitum,* (Deut. 15, 2. 3. (נָגַשׂ) Sir. 20, 15. σήμερον δανιεῖ, καὶ αὔριον ἀπαιτήσει.) bis Luc. 6, 30. μὴ ἀπαίτου

li repetere, quod pauper necessitate ductus tibi abstulit. ıc. 12, 20. ἀπαιτοῦσιν τὴν ψυχήν σου ἀπό σου, repetetur a te iima. i. e. vita, quae hic cum ornamento ad tempus a Deo ncesso comparatur, ut Sap. 15, 8. (Ioseph. ant. 12, 4. 5. ib. 2. 1.)

Ἀπαλγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et ἀλγέω doleo) Graecis t 1) dedoleo, dolorem vinco; — 2) occalesco, *torpeo, sensum exuo*, gefühllos seyn. (Heliodor. 5. p. 213. ἀπαλγοῦντες ·ρὸς τὴν τύχην.) Sic semel Eph. 4, 19. ubi est sensum honesti et decori exuere. Hesych. ἀπηλγηκότες· μηκέτι θέλοντες ·νεῖν, ἀναίσθητοι γενόμενοι, ἀποκαμόντες.

Ἀπαλλάσσω, s. άττω, f. άξω, (ex ἀπό et ἀλλάττω) 1) *emoveo*, τὶ ἀπό τινος, removere aliquid ab aliquo, (LXX pro הֵסִיר, Iob. 9, 34. ἀπηλλαξάτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὴν ῥάβδον. ib. 27, 5. 14, 5. Ier. 32, 31. ἀπαλλάξαι αὐτὴν ἀπὸ προςώπου μου.) — Medium: *removeo me, discedo*, Act. 19, 12. ὥςτε καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν τὰς νόσους, ita ut morbi ab iis discederent. Exod. 19, 22. μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ᾽ αὐτῶν κύριος.) — 2) *libero;* Hebr. 2, 15. ἀπαλλάξῃ τούτους, liberet, liberos dimittat; licitur enim etiam de manumissione. (Philo de sept. p. 1182. d. de special. leg. p. 793. ἀπηλλαχθῶ τῆς ἐπὶ τῷ θανάτῳ τιμωρίας.) Luc. 12, 58. δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ᾽ αὐτῷ, cura, ut *liber ab eo dimittaris*, i. e. ut liberum te dimittat. (*Ἀπαλλάσσεσθαί τινος*, liberari ab aliqua re, Sap. 12, 2. 20. Ioseph. ant. 2, 3. 3. μιάσματος. ib. 5, 2. 8. πραγμάτων.) *.

Ἀπαλλοτριόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπό et ἀλλοτριόω alieno) roprie ἀλλότριον ποιέω, *abalieno, alienum reddo*, (entfremden), Ps. 68, 11. Ioseph. ant. 7, 9. 2. τὴν διάνοιαν πρός τινα. — cum accusativo personae et genitivo rei: *destituo aliquem aliqua re, privo*, Sir. 11, 34. Eph. 2, 12. ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας, destituti iure civitatis israeliticae. c. 4, 18. ὄντες ἀπηλλ. τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, destituti vita in Deo, i. e. vera pietate, vel spe adipiscendae olim vitae apud Deum. Ioseph. ant. 1, 1. 1. ἀπαλλοτριωθησόμενοι τοῦ πλήθους. — Med. me abalieno, *desero;* ad Deum ubi refertur, *animum averto;* Coloss. 1, 21. ἀπηλλοτριωμένοι καὶ ἐχθροί, a Deo aversi et (propter peccatum) Deo infensi. Sic Ps. 57, 3. Ezech. 14, 7. Hos. 9, 10. ubi in textu hebr. נָזַר *recessit*. 4 Macc. 1, 3. τῶν πατρίων δογμάτων ἀπαλλοτριώμενος. *.

Ἁπαλός, ή, όν, *tener, mollis;* (de animantibus tenerae aetatis Gen. 18, 7. 1 Chron. 29, 1. de terra: mollis, tactui facile cedens Sap. 15, 7.) de ramis Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. *tener*, quod deinde est *recens*, quia κλάδοι recentes tenerrimi ese solent. (Aquila Levit. 2, 14. ἁπαλὰ λάχανα olera recentia, quod LXX verterunt νέα πεφρυγμένα. LXX Ezech. 17, 4. יְנִיקוֹת *rami teneri* per ἁπαλότης verterunt.) *.

Ἀπαντάω, ῶ, f. ήσω, meliores Graeci ἀπαντήσομαι, (ex ἀπό et ἀντάω, occurro) *obviam eo, occurro*, sive consilio Matth. 28, 9. Io. 4, 51. Act. 16, 16. sive casu Marc. 5, 2. 14, 13. Luc. 17, 12. LXX pro פָּגַע, Iudic. 8, 21. 1 Sam. 10, 5. — *hostiliter obviam eo, proelio occurro*, Luc. 14, 32. (1 Sam. 20, 17. 2 Sam. 1, 15.) *.

Ἀπάντησις, εως, ἡ, (ab ἀπαντάω), *occursus*. Εἰς ἀπάντησιν, *obviam*; quater, Matth. 25, 1. 6. Act. 28, 15. 1 Thess. 4, 17. (apud LXX respondet hebr. אֶל־פְּנֵיךְ 2 Chron. 19, 2. לִקְרַאת Iudic. 4, 18. 22. Ier. 41, 6. 51, 31. לִפְנֵי 1 Chron. 12, 17.)

Ἅπαξ, adv. numeri, 1) *semel, una vice*, 2 Cor. 11, 25. Hebr. 9, 7. 26. 27. 28. 12, 26. 27. 1 Petr. 3, 18. [20.] (Exod. 30, 10. Levit. 16, 34.) — ἅπαξ καὶ δίς, semel et bis i. e. *saepius, iterata vice*, Phil. 4, 16. 1 Thess. 2, 18. (Nehem. 13, 20. 1 Macc. 3, 30.) — 2) semel, ita, ut indicetur, altera vice non opus esse, *semel pro semper, perfecte, satis*. Hebr. 6, 4. 10, 2. Iud. vers. 3. 5. (Ps. 62, 11. 89, 35. Ioseph. ant. 5, 3. 2.)

Ἀπαράβατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ et παραβαίνω, vel poetico παράβατος, qui transgredi potest) non nisi apud seriores scriptores legitur (*Lobeck.* ad Phrynich. p. 313.); 1) active: terminos non excedens, legem non transgrediens, Ioseph. ant. 18, 8. 2. ἀπαράβατοι, legem non transgressi; Id. c. Apion. 2, 41. εὐσεβείας ἀπαραβάτου, i. e. quae legem religionis observat. — 2) passive. quod mutare, violare non licet, *inviolabilis, immutabilis*, Iust. Mart. ad quaest. orthod. 17. ἐφύλαξε τὸν ὅρκον ἀπαράβατον. Epictet. Enchir. 50, 2. νόμος ἀπαράβατος. Plutarch. de fat. 1. λόγος θεῖος ἀπαράβατος. — In N. T. semel, Hebr. 7, 24. ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, vel: *immutabile*, nunquam finiendum sacerdotium; vel active: *nunquam transiens* in alium. Sententia eadem, nimirum: *perpetuum* sacerdotium.

Ἀπαρασκεύαστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et παρασκευάζω) *imparatus*. Semel 2 Cor. 9, 4. coll. vers. 3. (Xenoph. Cyrop. 2, 4. 15. Ioseph. ant. 4, 8. 41, ἀπαρασκευάστοις τοῖς καιροῖς.)

Ἀπαρνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ex ἀπό et ἀρνέομαι) *recuso, renuntio, abnego*; (*Sturzius* de dial. Maced. verbis dialect. alex. adnumerat.) — Ἀπαρνέομαί τινα in N. T. a) *abnegare Christum*, de Petro legitur Matth. 26, 34. 35. 75. Marc. 14, 30. 31. 72. Luc. 22, 61. Io. 3, 38. ubi est, ut Luc. 22, 34. plenius legitur, ἀπαρν. μὴ εἰδέναι τὸν Ἰησοῦν, negare, se Iesum nosse, eius esse asseclam. — b) ἀπαρ. ἑαυτόν, *se ipsum abnegare*, Matth. 16, 24. Marc. 8, 34. [Luc. 9, 23. ubi *Griesb.* ἀρνησάσθω] i. e. animo non indulgere, desideriis animi, commodis suis renuntiare. (Ies. 31, 7. ἀπαρνηθήσονται οἱ ἄνθρωποι τὰ χειροποιητά, pro מאס. Diod. Sic. 5, 24. τὸν γάμον ἀπαρν.)

— c) ἀπαρνηθήσομαι, passive (vid. Grammaticos, *Rostium* p. 435. *Matth.* §. 495.) Luc. 12, 9. ἀπαρνηθήσεται abnegabitur, repudiabitur a Christo. **.

Ἀπάρτι, tanquam unum verbum scriptum, adv. *ab hoc tempore;* semel Apoc. 14, 3. ἀπάρτι i. e. ab hoc tempore, quo Dei cultores (v. 1 — 5.) per mortem vexationibus erepti (v. 12.) nunc, a mortis eorum tempore, felicitate summa fruuntur in coelis. Sensus non mutatur si vel antecedentibus, vel, ut in multis codic., sequentibus iungitur. Ἀπ' ἄρτι vid. in Ἄρτι.

Ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, (ab ἀπαρτίζω, perficio, quod verbum seriorum est scriptorum, ut Ioseph. ant. 3, 6. 7. Aristot. Polit. 5, 8. vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 447.) *perfectio, operis absolutio;* semel Luc. 14, 28. εἰ ἔχει (τὰ δέοντα s. χρήματα) εἰς ἀπαρτισμόν, an satis pecuniae habeat ad aedes perficiendas. (Teste *Schneidero* (voc. graec.) non nisi apud Dion. Halic. de comp. 24. legitur. Ἀπάρτισμα, consummatio, legitur in Symmachi reliq. 1 Reg. 7, 9. Ignat. ad Philadelph. §. 9. τὸ εὐαγγέλιον ἀπάρτισμά ἐστιν ἀφθαρσίας.)

Ἀπαρχή, ῆς, ἡ, (ab ἀπάρχομαι, primitias offero, 2 Chron. 30, 24. 35, 7. 9.) 1) oblatio primitiarum; — *primitiae* ipsae, hebr. רֵאשִׁית Exod. 23, 19. Lev. 23, 10. Ioseph. ant. 4, 8. 19, — Rom. 11, 16. ubi vertendum est: si primitiae frugum Deo sacrae et acceptae sunt, etiam massa s. farina ex istis primitiis subacta Deo est sacra et accepta. — Tropice ἡ ἀπαρχὴ τοῦ πνεύματος, Rom. 8, 23. primitiae i. e. prima dona spiritus s., quae efficit sp. s., ut Sir. 32, 8. ἀπαρχὴ χειρῶν σου. Opinor, apostolum respexisse ad prophetas et patriarchas, qui primi a Sp. s. donis instruebantur. — 2) *primus, der Erstling,* ita ut sit idem quod πρῶτος. 1 Cor. 15, 20. Christus ἐγήγερται ἀπαρχή (haec enim sunt iungenda), primus resuscitatus est scl. ad vitam *coelestem;* et ib. vers. 23. ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα, primus Christus, deinde etc. Hesych.: ἀπαρχὴ Χριστός· πρῶτος Χριστός. Rom. 16, 15. 1 Cor. 16, 15. et Iac. 1, 18. intelligendi sunt, qui *primi* ad societatem Christi accesserant. — 3) tanquam primitiae *Deo devoti, sacrati,* quasi sacrificium, Apoc. 14, 4. ἀπαρχὴ τῷ θεῷ, Deo, sive morti Dei causa devoti, Deo ut sacrificium sacrati. (LXX pro תְּרוּמָה, Ezech. 25, 3. 20, 40. Hesych. ἀπαρχή· προςφορά.) *.

Ἅπας, ασα, αν, (ex ἅμα et πᾶς) *totus, omnes simul,* ut Latinor. *omnis,* vario modo dicitur a) *omnis, omnes* sensu strictiori, vel absolute de numero indefinito Luc. 17, 27. 29. Matth. 24, 30. coll. Ps. 22, 23. (כֹּל), vel relative de numero circumscripto, Matth. 6, 34. Luc. 3, 16. 5, 26. 9, 15. ἅπαντα, omnia, omnis apparatus, Act. 11, 10. — b) *omnes* sensu laxiori, ut intelligendi sint *permulti,* Marc. 8, 25. 11, 32. Luc. 3, 21. 37. 19, 48. ἅπαντα Eph. 6, 13. — c) de rebus: *omnis, totus, universus,* Marc. 16, 15. κόσμον ἅπαντα, omnes quascunque

terras; Luc. 4, 6. ἐξουσίαν ἅπασαν, qualecunque, omne imj rium; Luc. 21, 4. ἅπας ὁ βίος, quodcunque habet ad vit sustentandam. (Ier. 18, 23. ἅπασα βουλή, quodcunque con lium.) — τὰ ἅπαντα vel absolute: *omnia, tota* s. *omnis r* Matth. 28, 11. Act. 10, 8. vel omissum est χρήματα, *omnes op omnia sua*, Luc. 5, 11. 28. 15, 13. Act. 2, 44. 4, 32.

Ἀπατάω, ῶ, f. ήσω, abduco a recta via; — *sedu decipio, fallo*, Eph. 5, 6. 1 Tim. 2, 14. Iac. 1, 26. ἀπα καρδίαν αὐτοῦ se ipse fallens i. e. se in vanam de mentis p tate opinionem inducens. (LXX pro הִסִּית 2 Reg. 18, 32. הִשִּׁיא Gen. 3, 13. Ies. 37, 10. פִּתָּה Exod. 22, 16. Iob. 31, 27.) *.

Ἀπάτη, ης, ἡ, (ab ἀπατάω) prop. τὸ abducere a re via; 1) τὸ *seducere ad vitia, corruptio*; ἡ ἀπάτη τοῦ πλού corruptio morum per divitias effecta, Matth. 13, 22. Marc. 19. (Iudith. 16, 8. et ἀπάτησις Iudith. 10, 4.) Potest vero eti esse: *illecebrae, deliciae*, (ut Phil. quod omn. prob. lib. 875.: ὄψεως ἀπάτη, oculorum deliciae. Moeris Attic. ἀπάτη πλάνη, παρ᾽ ἀττικοῖς· ἀπάτη δὲ ἡ τέρψις παρ᾽ ἑλληνικοῖς.) He 3, 13: ἀπάτη τῆς ἁμαρτίας vel corruptio morum per frau peccati, vel: illecebrae, deliciae peccatorum. Eph. 4, 22. ἐ θυμίαι τῆς ἀπάτης, cupiditates, quae hominem decipere, c rumpere solent. — Ex adiuncto: *flagitia*, quorum deliciis cipitur aliquis, 2 Petr. 2, 13. de quo loco vid. Ἐντρυφάω. 2) *fraus, mendacium*, Col. 2, 8. κενὴ ἀπάτη, vana menda i. e. opiniones falsae et fallaces. 2 Thess. 2, 10. ἀπάτη τῆς ἀ fraudes (i. e. miracula fraudulenta, ut Ioseph. ant. 2, 13. 3.) i proborum hominum. (Iudith. 9, 10. 13. Ioseph. ant. 2, 14. 3.)

Ἀπάτωρ, ορος, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et πατήρ) *patre care* eadem significationis varietate ut ἀμήτωρ. Semel Hebr. 7, de quo loco vid. Ἀμήτωρ.

Ἀπαύγασμα, ατος, τό, (ab ἀπαυγάζω, splendorem percutio) proprie splendor repercussus, maxime de splend solis. Hesych. ἀπαύγασμα· ἡλίου φέγγος. Quum Iudaei, Orientales maxime, Deum cogitarent lumen purissimum (Eze 1, 26—28. Sap. 7, 26. coll. 1 Tim. 6, 16. Act. Thom. §. ἀπαύγασμα τοῦ φωτός αὐτοῦ, Dei.), ἀπαύγ. ad Deum relat Iudaeis graece loquentibus est i. q. ἀπόῤῥοια, *eine Ausstrahlu* effulgentia luminis divini, quo sensu legitur Sap. 7, 26. Athen apol. p. 10. τὸ ἅγιον πνεῦμα ἀπόῤῥοιαν εἶναι φαμὲν τοῦ θε ἀποῤῥέον ὡς ἀκτῖνα ἡλίου. Philo (de somniis I, p. 576., de nc mutat. p. 1045., de opific. p. 6., de cherubim p. 124.) De itaque appellat τὸ πρῶτον φῶς, πηγὴν καὶ ἀρχέτυπον παν ἑτέρου φωτός, et ἀρχέτυπον αὐγήν, cuius ἀπαύγασμα sint et vinus λόγος, et vero etiam spiritus hominum (coll. de v Mos. I, p. 612. ed. *Mang.*) Est vero etiam Philoni *imago perfecta*, alteram rem, cuius est imago, exacte referens, qu coniunxit cum vocab. εἰκών, χαρακτήρ, ἐκμαγεῖον, ut sancti

hum appellat, quasi coelorum ἀπαύγασμα, μίμημα ἀρχετύπου de plant. Noe. Vid. plura in *Carpzovii* sacris exercitatt. in p. ad Hebr. e Philone Al. p. 13 sq.) Tatian. orat. ad graec. p. 154.: οἱ δαίμονες τῆς ὕλης καὶ τῆς πονηρίας εἰσὶν ἀπαυγάσματα. In N. T. semel Hebr. 1, 3. ubi Dei filius dicitur ἀπαύγ. τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, quod vel esse potest: natura ex essentia Dei, lumine (δόξῃ), progressa, igitur natura divina, vel: natura, Dei perfectiones exacte referens, imago Dei perfectissima, i. q. εἰκών Coloss. 1, 15. (Orig. c. Cels. 5, 10. φῶς τῆς γνώσεως, ἥτις ἐστὶν ἀπαύγασμα φωτὸς ἀϊδίου.) **.

Ἀπεῖδον, aor. 2. act., coni. ἀπίδω, supplet aor. 2. verbi ἀφοράω (ex ἀπό et εἴδω) 1) oculos a re averto, ut aliud intuear; 2) intueor, ich blicke hin, propr. εἴς τι, Act. Thom. §. 51. tropice: rationem habeo, respicio ad aliquid, seq. πρός τι, Ioseph. ant. 2, 6. 1. ib. 5, 1. 26. 4 Macc. 17, 23. πρὸς τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν ὁ τύραννος ἀπιδών. Dio Cass. p. 396. ed. *Reim.* πρὸς τὰ παρόντα ἀπιδόντες. et ib. p. 1052.) — 2) ut nostrum *absehen*, *perspicio*, seq. accus. rei; Phil. 2, 23. ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμέ, quam primum clare perspexerim res meas. (Ion. 4, 5. pro רָאָה, ἕως οὗ ἀπίδῃ, τί ἔσται τῇ πόλει.) **.

Ἀπείθεια, ας, ἡ, (ab ἀπειθής) vitium hominis ἀπειθοῦς, i. e. qui sibi persuaderi non patitur, et fidem atque obsequium denegat; *contumacia, pertinax inobedientia*; — in N. T. (in ceteri enim non legitur) non nisi de iis, qui verum Deum agnoscere eique obedire nolunt; Rom. 11, 30. 32. Hebr. 4, 6. 11. (Ioseph. ant. 3, 15. 1. Clem. Alex. protrept. §. 11.) — υἱοὶ τῆς ἀπειθείας, increduli, de ethnicis; Eph. 2, 2. 5, 6. Col. 3, 6. *.

Ἀπειθέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀπειθής) — LXX potissimum pro מָרָה, סָרַר, etiam pro מֵאֵן — ἀπειθής sum, i. e. 1) *mihi persuaderi non patior, immoriger sum, fidem obedientiamque denego*, adiuncta ubique notione repugnandi adversus ea, quae alter vult vel iubet. — a) absolute de fidem denegantibus Christo, Act. 14, 2. [17, 5.] 19, 9. Rom 15, 31. 2 Petr. 2, 7. — de immorigeris Deo, Rom. 10, 21. (Ies. 65, 2.) Hebr. 3, 18. 1 Petr. 3, 20. (Deut. 9, 7. Ies. 50, 5. 63, 10. Hos. 9, 18. — b) sequente dativo vel rei vel personae, τῷ υἱῷ, Io. 3, 36. τῷ Θεῷ, Rom. 11, 30. (Num. 14, 43. τῷ κυρίῳ) — τῇ ἀληθείᾳ, Rom. 2, 8. τῷ λόγῳ, 2 Petr. 2, 8. 3, 1. τῷ εὐαγγελίῳ 2 Petr. 4, 17. (Deut. 32, 53. 1, 26. 9, 23.) — Rom. 11, 31. ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, sibi persuaderi nolunt de vestra salute, gratiae divinae vos salvanti fidem denegant. — 2) *Deum non colo*, sed idola; ἀπειθήσαντες, *ethnici*, Hebr. 11, 31. (LXX ἀπειθῶν Ies. 66, 14. pro אוֹיֵב. Sir. 47, 21. βασιλεία ἀπειθής, regnum idololatriam fovens. cf. Ἀπείθεια.) *.

Ἀπειθής, έος, οῦς, — ὁ, ἡ, ές, τό, (ex ἀ priv. et πείθομαι) *qui sibi persuaderi non patitur, ut faciat aliquid, fidem obedientiamque denegans, immoriger*; Luc. 1, 17. ἀπειθεῖς

intellige ἐπιστρέψαι, immorigeros revocabit ad prudentiam et obsequium. Tit. 1, 16. 3, 3. — seq. dativo vel rei, vel personae; Act. 26, 19. Rom. 1, 30. 2 Tim. 3, 2. — (LXX pro מָרָה Num. 20, 10. Ier. 5, 23. מְרִי Ies. 30, 9. vid. etiam Ezech. 7, 12. Deut. 21, 18. Sir. 16, 6. 47, 21.) **.

Ἀπειλέω, ῶ, f. ήσω, 1) minor, (τινί, Gen. 27, 42. Ies. 66, 14.) — *minis concutio aliquem*, (ἀπειληθῆναι, de Deo, Num. 23, 19. Iud. 8, 15.) — seq. μή, *minis deterreo, ne*; Act. 4, 17. ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν, minis severis deterreamus eos etc. (Ioseph. ant. 5, 2. 8. ἠπείλουν ἀποκτείνειν.) — 2) *increpo, indignor*, 1 Petr. 2, 23. πάσχων οὐκ ἠπείλει. (Nah. 1, 4. Ies. 66, 14. Sir. 19, 17. ἔλεγξον τὸν πλησίον σου πρὶν ἢ ἀπειλῆσαι.) **.

Ἀπειλή, ῆς, ἡ, (ab ἀπειλέω) 1) *minae*. Act. 4, 17. 29. 9, 1. (Ioseph. ant. 8, 13. 8.) — 2) *increpatio*, Eph. 6, 9. coll. Prov. 19, 12. (זַעַף indignatio) Prov. 13, 8. 17, 10. (גְּעָרָה increpatio, obiurgatio. Prov. 20, 2. Ies. 54, 9. Hab. 3, 11.) **.

Ἄπειμι, f. ἔσομαι, (ex ἀπό et εἰμί, sum) *absum*. 1 Cor. 5, 3. 2 Cor. 10, 1. 11. 13, 2. 10. Phil. 1, 27. Coloss. 2, 5. (Prov. 25, 10. Sap. 9, 6.) *.

Ἄπειμι, (ex ἀπό et εἶμι vado, eo) *abeo, discedo*. Semel Act. 17, 10. (Ioseph. ant. 1, 2. 1. ib. 4, 6. 6.)

Ἀπειπεῖν, aor. 2. ἀπεῖπον, aor. 1. med. ἀπειπάμην [*Winer*. Gramm. p. 45.] (ex ἀπό et εἰπεῖν) 1) interdico, 1 Reg. 11, 2. Ioseph. ant. 3, 12. 1. — recuso, Zach. 11, 12. — 2) med. *abdico me, avertor, respuo*; semel 2 Cor. 4, 2. ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης. (Iob. 6, 14. coll. Sap. 11, 15. Maxim. Tyr. Diss. 5, 5. Ἄμασις ἀπείπατο Πολυκράτην. Plutarch. Coriol. 8. Dio Cass. p. 605. ed. *Reim*. τὴν τῆς Ὀκταυΐας συνοίκησιν ἀπεῖπε.)

Ἀπείραστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et πειράζω, pro quo meliores scriptores dicunt πειράω et ἀπείρατος,) *qui periculum alicuius rei nunquam fecit, non expertus, intentatus*; semel Iac. 1, 13. ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν i. e. τὸ κακὸν ἀπείραστόν ἐστι τῷ θεῷ, Deus periculum peccandi nunquam fecit, er hat nie versucht zu sündigen. (Ioseph. bell. 5, 9. 3. οὐκ ἀπείραστόν ἐστιν αὐτοῖς, iam expertum habent. Id. de bell. 7, 8. 1. μητ' ἔργον ἀπείραστον εἰς ὄλεθρον καταλιπόντες.) — Alii Iac. l. l. passive accipiunt: non tentatur a malo, ad malum impelli nequit, ut legi videtur apud Ignat. ep. ad Philipp. τί πειράζεις τὸν ἀπείραστον (intellige: Deum)? Constit. apost. I, 8. λέγει ἡ γραφή· ἀνὴρ ἀδόκιμος ἀπείραστος παρὰ θεῷ, improbus a Deo ad improbitatem non excitatur.

Ἄπειρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et πεῖρα, distinguendum ab ἄπειρος, immensus, infinitus, a πεῖρας s. πέρας finis), *imperitus, ignarus rei*, seq. genit., Hebr. 5, 13. ἄπειρος λόγου, ignarus doctrinae. (Zach. 11, 15. 1 Sam. 17, 39.

oseph. ant. 7, 14. 1. τῶν τοιούτων ἄπειρος. ib. 5, 1. 29. — γῆ ἄπειρος terra inculta, desertum, Ier. 2, 6. — ἀπειρώτατος, qui nil omnino scit, Sap. 13, 18.) **.

Ἀπεκδέχομαι, f. ἔξομαι, (ex ἀπό et ἐκδέχομαι) *exspecto cum desiderio, desidero*, Rom. 8, 19. 23. 25.; — *exspecto patienter* 1 Cor. 1, 7. Gal. 5, 5. Phil. 3, 20. Hebr. 9, 28. 1 Petr. 3, 20. ubi *Griesb.* ἀπεδέξετο restituit pro ἅπαξ ἐξεδέχετο. *.

Ἀπεκδύομαι, f. ύσομαι (ex ἀπό et ἐκδύομαι) *exuo*, velut arma, vestem, *depono*. Sic tropice Coloss. 3, 9. exuentes veterem hominem, i. e. deponentes pristinam vitiositatem. (Ioseph. ant. 6, 14. 2. ἀπεκδὺς τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα. Philo de nomin. mutat. p. 1081. ἐκδυόμενοι τὰ ἁμαρτήματα.) — Ibid. 2, 15. ἀπεκδυσ. τὰς ἀρχάς arma eripere potestatibus, i. e. potestate sua exuere hostes, ut etiam Latini verbo *exuere* pro privare uti solent.

Ἀπέκδυσις, εως, ἡ, (ab ἀπεκδύομαι) *actus exuendi, deponendi* v. c. vestem, arma. Semel Coloss. 2, 11. tropice, ἐν τῇ ἀπεκδ. τοῦ σώμ. τῆς σαρκός in depositione i. e. eo, quod corpus i. e. ἄνθρωπον σαρκικὸν exuistis, deposuistis. Vid. c. 3, 9.

Ἀπελαύνω pro inusitato ἀπελάω, aor. 1. ἀπήλασα (ex ἀπό et ἐλαύνω) *abigo, abduco*. Semel Act. 18, 16. (Ezech. 34, 12. Sap. 17, 18.)

Ἀπελεγμός, οῦ, ὁ, (ab ἀπελέγχω, redarguo, refello, convinco) *refutatio, convictio*. Semel Act. 19, 27. εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν i. e. ἀπελέγχεσθαι confutari, succumbere, contemni. Potest itaque etiam verti *contemtus*, quoniam iis, qui erroris convincuntur, erubescendum est.

Ἀπελεύθερος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀπό et ἐλεύθερος) *manumissus, libertus, libertate donatus*. Semel 1 Cor. 7, 22. ἀπελεύθερος κυρίου libertus domini i. e. redemtus est a domino ex servitute morali. cf. vers. 23. (Ioseph. ant. 7, 11. 2. Σιβὰς ἀπελεύθερος Σαύλου.)

Ἀπελλῆς, οῦ, ὁ, *Apelles*. Nom. propr. viri Rom. 16, 10. commemorati, caeterum ignoti.

Ἀπελπίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et ἐλπίζω) *spem abiicio, spem non habeo*. Vario modo dicitur et de quacunque spe. Vid. Ies. 29, 19. Iudith. 9, 11. 2 Macc. 9, 18. Sir. 22, 21. 27, 21. In N. T. Luc. 6, 35. de spe remunerationis pro beneficiis. *Schleusnerus* in lex. et ante illum *Krebs*. obss. p. 118., ἀπελπίζειν hic pro ἐλπίζειν ἀπό τινος, *sperare ab alio*, dici docent, quia sit optimorum scriptorum mos, ut brevitatis causa vocis omissae indicium faciant ope praepositionis, quae, cum sola poni nequeat, verbo adiungatur, ut ἀπεσθίειν (observante Athenaeo lib. 14. c. 17. p. 649. ed. *Casaub.*) ponatur pro ἐσθίειν ἀπό τινος, ἀπαιτεῖν Euripidi et Theophrasto adhibeatur pro αἰτεῖν ἀπό τινος. Sed est: *nil* (μηδέν pro κατὰ μηδέν) *dubitantes de retributione*, eius spem non abiicientes; sequun-

tur enim statim καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς. Sensus igitur est: si mutuum datis ei, qui reddere non potest (vers. 34.), tamen de remuneratione dubitandum vobis non est; nam Deus retribuet, si vel homines hoc non faciant **.

Ἀπέναντι, (ex ἀπό et ἔναντι) LXX potissimum pro לִפְנֵי, לְנֹכַח, נֶגֶד, — adv. 1) *in conspectu, coram*, a) propr. Matth. 21, 2. εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν. 27, 24. ἀπέναντι τοῦ ὄχλου. Act. 3, 16. (Gen. 21, 16. Iud. 19, 10. Exod. 14, 2. Num. 7, 10. Ios. 3, 17.) — Matth. 27, 61. καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. (Neh. 7, 3. ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας αὐτοῦ. ib. 13, 21). — b) ex hebraismo, tropice de eo, *quod animo obversatur*, Rom. 3, 18. οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, quae e Ps. 36, 1. repetita sunt, ubi legitur לְנֶגֶד. — 2) de opposito: *adversus, contra*; non nisi apud nostros scriptores, Act. 17, 7. ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράττουσι. (LXX pro לִקְרַאת 2 Sam. 10, 17. Sir. 37, 4. ἐν καιρῷ θλίψεως ἔσται ἀπέναντι.)

Ἀπέραντος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et περαίνω termino) *terminos non habens, immensus*, 3 Macc. 2, 9. ἀπέραντος γῆ. — De *numero*, qui finiri et definiri non potest, *infinitus*, Iob. 36, 26. (hebr. לֹא־חֵקֶר non est pervestigatio). 1 Tim. 1, 4. γενεαλογίαι ἀπέρ. genealogiae infinitae, quarum pervestigatio finiri non potest; id est: quarum pervestigatio est inutilis. (Phil. de conf. ling. p. 352. ἄμετρον καὶ ἀπέραντον διήγησιν. Id. de concr. erudit. p. 431. ἐπ' ἀπεράντῳ περιεργείᾳ) **.

Ἀπερισπάστως, adv. (ex ἀ priv. et περισπάω), *sine cura, sine distractione*; Hesych. explicat ἀμερίμνως, ἀφροντίστως, ἡσυχῶς. Semel 1 Cor. 7, 35. ubi ἀπερισπ. est: ita, ut non distrahatur, non abstrahatur a rebus divinis cura rerum humanarum. Vid. vers. 32—34. (Polyb. 2, 20. 12. Athenag. de resurr. p. 68.)

Ἀπερίτμητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex ἀ priv. et περιτέμνω) *non circumcisus, praeputiatus*, Gen. 17, 14. Ex. 12, 48. (עָרֵל), 2 Macc. 1, 51. Quum per circumcisionem homo ad Dei populum accederet et legi mosaicae cultuique veri Dei obstringeretur, Iudaei praeputium tropice auribus, menti tribuebant, ut indicarent hominis *pervicaciam* et *inobedientiam* erga Deum. Vid. Ier. 6, 10. 9, 25. Ezech. 44, 7. Sic semel in N. T. Act. 7, 51. *praeputiati* i. e. pervicaces mente, auribus obdurati, qui audire et animum advertere nolunt.

Ἀπέρχομαι, f. ἀπελεύσομαι, aor. 2. ἀπῆλθον, perf. ἀπελήλυθα [Iac. 1, 24.], plusquampf. ἀπεληλύθειν [Io. 4, 8.] (ex ἀπό et ἔρχομαι) LXX pro variis verbis eundi, potissimum pro יָלַךְ, שׁוּב, הָלַךְ, etiam pro בּוֹא — *abeo ex aliquo loco et me confero in alterum*; dicitur autem ita, ut mox notio abeundi, mox notio se conferendi pro potiori habenda sit, quare verti potest a) *abeo, discedo*, Matth. 8, 21. 13, 25. 28.

6, 4. 18, 30. Marc. 6, 20. 6, 28. et passim. — seq. ἀπο
larc. 5, 17. 24. Luc. 1, 38. 2, 15. 8, 37. — tropice ut La-
inor. abire, *evanesco*, *removeor*, Marc. 1, 42. ἀπῆλθεν ἀπ'
ὐτοῦ ἡ λέπρα. Luc. 5, 13. Apoc. 18, 14. ἡ ὀπώρα ἀπῆλθεν
πὸ σοῦ, tibi erepta est, i. q. ibid. ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ. Apoc. 21,
. ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον [quod *Griesb.* restituit pro παρῆλθε].
b. v. 4. (Cantic. 2, 11. ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν.) — *praetereo*, *finior*,
lpoc. 9, 12. ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν. ib. 11, 14. — b) *me con-*
fero, *proficiscor*; Matth. 2, 22. 8, 19. — seq. εἰς, Matth. 8,
12 sq. 10, 5. 14, 15. 25, 46. Marc. 7, 30. Io. 4, 3. 8. 28. 10,
4. et passim. — seq. πρός, Matth. 14, 25. Marc. 3, 13. Apoc.
0, 9. et Io. 16, 7. ubi e versu 5. suppl. est πρὸς τὸν πατέρα. —
le iis, qui navi abeunt, s. proficiscuntur, Matth. 8, 18. Marc.
, 32. 8, 13. Io. 6, 1. 22. — De fama: *exeo*, *divulgor*, Matth.
, 24. coll. 9, 26. — c) de *ulterius progrediente ut adveniat*:
dvenio, *accedo*, Luc. 23, 33. ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον,
um ulterius progressi advenissent etc. Luc. 24, 24. (Gen. 42,
1. ἀπῆλθεν [בוא] ἐφ' ὑμᾶς θλίψις. 1 Reg. 19, 19.) — d) ex
hbraismo: ἀπέρχομαι ὀπίσω τινός, (הָלַךְ אַחֲרֵי, Exod. 23, 2.
Sam. 17, 9.) *abeo ut sequar alium*, *sequor aliquem*, quod
id. v. 7. ad mulieres, Marc. 1, 20. Io. 12, 19. et Luc. 17,
3. (ubi intellige ὀπίσω αὐτ.) ad doctorem refertur, quia do-
ores docere solebant obambulantes, discipulorum choro sti-
ti. Semel Io. 6, 68. ἀπέρχ. πρός τινα. — e) *secedo*, Matth.
, 36. Act. 4, 15. — f) de recedente, revertente: — *abeo*
revertor, Matth. 9, 7. Luc. 1, 23. (LXX pro שׁוּב, Gen. 3,
). 31, 13. Ios. 1, 15. Iob. 1, 21. Ios. 6, 14.) — ἀπέρ. ὀπίσω
ud Ioannem: *pedem refero*, *retro cedo*, Io. 18, 6. — *do-*
um revertor, Io. 6, 66. vid. Ὀπίσω.

Ἀπέχω, f. ἀφέξω (ex ἀπό et ἔχω) 1) *retineo*, *cohibeo*,
ccles. 2, 10. Prov. 3, 27. Ies. 54, 14. In medio: *cohibeo*
e, *abstineo*, vel cum genitivo rei, vel sequente praepos.
πό, Act. 15, 20. 29. 1 Thess. 4, 3. 5, 22. 1 Tim. 4, 3. 1
tr. 2, 11. et saepissime apud LXX. (Iob. 1, 1. 8. Mal. 3,
Prov. 23, 4.) — 2) de loco, intransitive: *disto*, *absum*;
μακρὰν ἀπέχων, Luc. 7, 6. 15, 20. — ἀπέχουσα distans, Luc.
, 13. (Ies. 55, 9. 2 Macc. 12, 29. 1 Macc. 8, 4. Ioseph.
t. 4, 6. 4.) — tropice de animo πόῤῥω ἀπέχοντι ἀπό τινος,
iquem non curante, non colente, Matth. 15, 8. Marc. 7, 6.
. 29, 13. — 3) ἀπέχω pro ἔχω ἀπό τινος, *habeo*, *quod mihi*
betur, *acceptum habeo*, *weghaben*; saepissime apud pro-
nos, et in N. T. de μισθῷ Matth. 6, 2. 5. 16. et παρακλή-
, Luc. 6, 24. (Ioseph. de bell. 1, 30. 6.) de homine, Phi-
n. v. 15. i. e. eius societate frui. — Ἀπέχω πάντα Phil. 4,
.: accepi omnia, iam habeo omnia. — (Gen. 43, 23. Num.
, 19. Phavorin. ἀπέχειν· καὶ τὸ ἀπολαμβάνειν.) — Ἀπέχει

impersonaliter: *sufficit, sat est,* semel Marc. 14, 41, ubi est; satis somno indulsistis. *.

Ἀπιστέω, ῶ, f. ήσω (ab ἄπιστος) propr. ἄπιστος sum, i. e. fidem non habeo, non praesto, i. e. 1) *fidem denego, persuaderi mihi non patior,* Act. 28, 24. (Sap. 1, 2. Ioseph. ant. 2, 4. 5.) — fidem differo, i. e. *dubito, diffido,* Marc. 16, 11. Luc. 24, 11. 41. (Sap. 12, 17.) — [despero, Sap. 18, 13. 2 Macc. 8, 13.] — 2) πιστόν me non praesto, *fidem datam fallo, perfidus sum,* Marc. 16, 16. Rom. 3, 3. 2 Tim. 2, 13. (Sap. 10, 7.) **.

Ἀπιστία, ας, ἡ, (ab ἄπιστος) 1) *defectus* sive *denegatio fidei.* Ad narrationes, doctrinam, personas, promissa refertur. Matth. 13, 58. 17, 20. Marc. 6, 6. 16, 11. 14. 16. 9, 24. Luc. 24, 11. 41. Act. 28, 24. Rom. 3, 3. 4, 20. 11, 20. 23. (Ioseph. ant. 2, 4. 3.) — Status ἀπιστίας, 1 Tim. 1, 14. ἐν ἀπιστίᾳ i. e. ἄπιστος ὤν, — quum Iesu Messiae fidem nondum dedissem. — 2) *perfidia*, ubi, quod fides data postulat, non facio, ergo *inobedientia,* Hebr. 3, 12. 19. Sap. 14, 25. 4 Macc. 1, 26. Polyb. 3, 99. 7. Phavorin. ἀπιστία· ἡ ἀσέβεια, καὶ ἡ ἀπείθεια.

Ἄπιστος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ex ἀ priv. et πίστις), propr. qui sine fide est, i. e. 1) de rebus: quod credi non potest, *incredibile;* Act. 26, 8. ἄπιστόν ἐστι. (Xenoph. Symp. 4, 50. ἀλλὰ τούτων μὲν οὐδὲν ἄπιστον. Ioseph. ant. 6, 10. 2. ἔργον ἄπιστον.) — 2) de hominibus: *incredulus,* fidem *denegans,* Matth 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 11. Io. 20, 27. — fidem non *habens* — de homine Iesu fidem non habente, 2 Cor. 4, 4. — de *pagano,* Deum non colente, 1 Cor. 6, 6. 7, 12. 13. 15. 10, 27. 14, 22. 24. — adiuncta notione impietatis, 2 Cor. 6, 14 sq. 1 Tim. 5, 8. Tit. 1, 15. (Ies. 17, 10.) — 3) *fidem datam fallens, perfidus,* Luc. 12, 46. Apoc. 21, 8. (Xenoph. Mem. 2, 6. 19.) **.

Ἁπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, 1) simplex, non compositus vel mixtus; *integer, sanus, purus;* bis Matth. 6, 22. Luc. 11, 34. de oculo sano, vitio non laborante, ac proinde clare vidente, vera intelligente.

Ἁπλότης, τητος, ἡ, (ab ἁπλόος) *simplicitas;* — a) universe, i. e. *candor, animi, sinceritas, probitas,* 2 Cor. 1, 12. (LXX pro תֹּם 2 Sam. 15, 11. Iob. 21, 23. Prov. 19, 1. Ioseph. bello 5, 7. 4.) — ἐν ἁπλότητι καρδίας, sincero animo, Eph. 6, 5. Col. 3, 22. (LXX pro בְּיֹשֶׁר לְבָבִי, 1 Chron. 29, 17. Sap. 1, 1. Test. XII patr. p. 624. ἐν ἁπλότητι ὀφθαλμῶν, i. e. sine invidia.) — b) ea sinceritas, quae fido animo praestanda praestat, *fidelitas, fidus animus,* 2 Cor. 11, 3 ἁπλότης εἰς Χριστόν. (1 Macc. 2, 37. 60. de fidelitate in observanda lege.) *fidus amor,* quo aliis, ut decet, benefacimus, Rom. 12,

8. 2 Cor. 8, 2. 9, 11. 13. ἁπλότης τῆς κοινωνίας, fidus amor, quo coniuncti sunt christiani. (Ioseph. ant. 7, 13. 4.) **.

Ἁπλῶς, adv. (ab ἁπλόος) simpliciter, (2 Macc. 6, 6. Sap. 16, 27.) — *probo, sincero, fido animo*, Iac. 1, 5. (LXX Prov. 10, 10. pro בְּתֹם.) **.

Ἀπό, praeposit. cui genitivus iungitur; Latinor. *ab*, *ex*, nostrum *von*, *ab*, *aus*, LXX potissimum pro hebr. מִן, passim etiam pro לְ et בְּ praefixis, et aliis particulis. Omnis huius propositionis potestas referenda est ad duas notiones primarias, alteram *separationis*, ubi est nostrum *von*, *weg*, *ab*, alteram *originis*, unde aliquid veniat, ubi respondet nostro *aus*. Quod si vero quis dicat etiam in origine esse separationem aliquam a loco vel a causa cogitandam, non repugnaverim. Indicat igitur

I) *separationem*, et quidem 1) *actum separandi*, ubi dicitur a) de separatione *partis* a toto, indicatque *partem ex genere rerum*, quare τὸ ἀπό τινος saepius per adiectivum vertendum est; Luc. 5, 36. ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ, i. e. novum. Luc. 16, 30. ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν, si defunctorum unus. Act. 2, 17. 18. ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, pro τὰ ἀπὸ τοῦ πν. dona spiritus mei. Act. 12, 1. τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, i. e. quidam christianorum. ib. 15, 5. τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρ., quidam Pharisaeorum. Act. 19, 12. ἐπιφέρεσθαί (τι) ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, σουδάρια, aegrotis imponere quaedam eorum quae cutem eius tegerant, (etwas von seiner Leibesbedeckung); velut sudaria etc. Act. 27, 44. ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου, insidentes fragmentis navis. — De *materia*, *ex qua*, tanquam suo genere, aliquid constat; Matth. 3, 4. ἔνδυμα ἀπὸ τριχῶν. (hebr. מִן Gen. 2, 23. Hos. 13, 2. 3 Esdr. 8, 57. σκεύη ἀπὸ χρηστοῦ χαλκοῦ. Herodot. 7, 65. εἵματα ἀπὸ ξύλων πεποιημένα.) — Si de *ciborum generibus* sermo est, ubi apud Graecos elegantiores genitivus sine praepositione sequitur, nostri ἀπό praefigunt generi rerum, quibus vescendum est; ut respondeat articulo Gallorum partitivo (velut *du pain*, *du vin*), ut ἐσθίειν ἀπὸ τῶν ψιχίων, i. e. non omnia frustula, sed partem eorum concedere, Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 16, 21. — [Apoc. 2, 17.] φαγεῖν ἀπὸ τοῦ Μάννα, (Exod. 12, 43.) Marc. 6, 43. ἦραν — καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων, piscium quoque fragmenta. Marc. 7, 4. ἀπὸ ἀγορᾶς, carnes in foro emtas. (Sed vid. Ἀγορά.) Marc. 12, 2. Luc. 20, 10. 24, 42. ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. — πίνειν ἀπό Luc. 22, 18. — Io. 21, 10. ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων, pisces. — — b) de *separatione rerum ullo modo coniunctarum*; *ab*, *ex*, *von*, *ab*, *weg*; α) cum variis *verbis separationem indicantibus*, Matth. 7, 4. ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ. 26, 39. παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον. 28, 2. ἀποκυλίζειν ἀπό. — Ἀποστρέφειν τινὰ ἀπό τινος, Act. 3, 26. 11, 26. 26, 18. 2 Tim. 4, 4. 1

Thess. 1, 9. — Marc. 7, 17. εἰςῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ex populi turba discedens, 7, 33. ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου, seducens eum a turba. Luc. 5, 3. ἀπὸ τῆς γῆς (vom Lande ab) ἐπανάγειν. Matth. 25, 32. ἀφορίζει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων. Luc. 22, 41. ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν. — Αἴρειν, ἀφαίρειν ἀπό, Matth. 9, 15. 13, 12. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. 10, 42. et saepius. — Luc. 22, 45. ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προςευχῆς, surgens ex precibus, quas humi prostratus fecerat. Matth. 27, 21. τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο. Luc. 6, 13. ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα. Io. 18, 28. ἄγειν ἀπό τινος, abducere ab aliquo. Gal. 1, 6. Col. 1, 23. Apoc. 6, 4. λαμβάνειν ἀπό, (*Griesb.* ἐκ) Apoc. 14, 3. ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς, v. 4. ἀπὸ ἀνθρώπων, erepti huic mundo et in coelum translati beneficio martyrii. Apoc. 18, 14. τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, erepta tibi sunt. 21, 4. 21. Vid. etiam Ἀποχωρέω, Ἀφίστημι, Ἀποτινάσσω, Ἀποπίπτω, Ἄφαντος, Ἀπολαμβάνω, Βάλλω, Ἐκδημέω, Νοσφίζω, Παρέρχομαι, Συλλέγω, Ὑστερέω, Φεύγω, Χωρίζω ἀπό τινος. — β) cum verbis *absolvendi, liberandi, avertendi,* ubi ἀπό praefigitur rei removendae vel tollendae; Matth. 1, 24. διεγερθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου. — σώζειν τινὰ ἀπό τινος, Matth. 1, 21. Act. 2, 40. Rom. 5, 9. — θεραπεύεσθαι ἀπό τινος aliaque verba sanandi, Matth. 5, 29. Luc. 5, 15. 6, 18. 7, 21. 8, 2 sq. Marc. 5, 34. — φεύγειν ἀπό τινός, effugere aliquid, Matth. 3, 7. 23, 33. — δικαιοῦσθαι ἀπ. τ. absolvi ab aliqua re, Act. 13, 39. Rom. 6, 7. coll. Luc. 18, 3. — λύειν, Luc. 13, 15. 16. [Act. 22, 30.] 1 Cor. 7, 27. — Act. 16, 33. ἔλουσεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν πληγῶν, vulnera eorum i. e. cruorem vulnerum lavando abstersit. Apoc. 1, 5. τῷ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. (Iustin. Mart. dial. c. Tryph. p. 231.: βαπτίσθητε τὴν ψυχὴν ἀπὸ ὀργῆς καὶ ἀπὸ πλεονεξίας.) — Act. 8, 22. μετανοεῖν ἀπό τ. deserere vitium. Hebr. 6, 1. — Ἀθῶος, Καθαρός ἀ. τ. Matth. 27, 24. Act. 20, 26. 2 Cor. 7, 1. 2 Tim. 2, 21. Heb. 9, 14. 1 Io. 1, 7. 9. coll. Iac. 1, 27. — 1 Thess. 2, 17. ἀπορφανισθεὶς ἀφ' ὑμῶν, vobis, quasi filiis meis, orbatus. Vid. etiam Γίνομαι, Ἐλευθερόω, Ἀποθνήσκω, Καταπαύω, Καταργέω, Στέλλω, Φθείρω, Σαλεύω, Λυτρόω, Ῥαντίζω, Ἐνδυναμόω ἀπό τινος. (Ier. 44, 2. ἔρημοι ἀπὸ [יֹשֵׁב] ἐνοικούντων. ib. 26, 9. ἡ πόλις ἐρημωθήσεται ἀπὸ [מֵאֵין] κατοικούντων. ib. 34. 22.) — γ) cum verbis *cavendi, sibi prospiciendi, fugiendi,* ubi ἀπό nostro *vor* respondet, et praefigitur rei, de qua cavendum est; 1 Cor. 10, 14. φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλ. — Ἀπέχεσθαι ἀπό τινος, Act. 15, 20. 1 Thess. 4, 3. 5, 22. Προςέχειν ἀπό τ. Matth. 7, 15. 10, 17. Βλέπειν ἀ. τ., Marc. 8, 15. 12, 38. Φυλάσσεσθαι ἀ. τ. Luc. 12, 15. 2 Thess. 3, 3. Ἐκκλίνειν ἀ. τ. Rom. 16, 17. 1 Petr. 3, 11. Παύειν vid. Παύω. — δ) cum verbis *denegandi, privandi,* vbi ἀπό praefigitur ei, cui aliquid denegatur; ut κρύπτειν, παρακαλύπτειν τι ἀπό τινος, Matth. 11, 24 sq. Luc. 15, 34. 9, 45. 10, 21. 19,

12. Col. 1, 26. Apoc. 6, 16. — *Κωλύειν τι ἀ. τ.*, alicui aliquid denegare, Luc. 6, 29. 1 Io. 3, 17. *κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ*, i. e. misericordiam erga eum in animo suo oppresserit. — Indicat ἀπό

2) *statum separationis*, τὸ separatum esse, den Zustand des Getrenntseyns; et quidem a) *terminum a quo; ab, ex*, nostrum: *von, von an, seit*; α) primum ratione habita *ordinis*; Matth. 1, 17. ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυίδ. Matth. 2, 16. ἀπὸ διετοῦς, a bimulis inde. Luc. 24, 27. ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν. 1 Petr. 4, 17. Matth. 20, 8. Io. 8, 9. εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων. Act. 8, 10. πάντες, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. Hebr. 8, 11. Iud. v. 14. ἕβδομος ἀπὸ Ἀδάμ. Matth. 23, 35. ἀπὸ τοῦ αἵματος (a caede) Ἀβὲλ ἕως τοῦ αἵματος Ζαχ. Luc. 11, 51. 2 Cor. 3, 18. ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν i. e. in maiorem indies gloriam. Saepius. — Respectu *loci*; Matth. 23, 34. ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. 24, 31. ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 27, 51. ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, a summo ad imum. Marc. 13, 27. Luc. 24, 47. ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 1 Thess. 1, 8. ἀφ' ὑμῶν (i. e. a vestro coetu) ἐξήχηται ὁ λόγος. Saepius. — Respectu *temporis*; *ab, inde ab, ex, post*; Matth. 11, 12. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου. Matth. 9, 22. ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Io. 11, 53. (Exod. 12, 15. pro מִ). Luc. 2, 36. ἀπὸ παρθενίας αὐτῆς postquam desierat esse virgo. Luc. 8, 43. ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα. Act. 11, 19. ἀπὸ τῆς θλίψεως, inde a persecutione; nisi hic ἀπό est: occasione data. Vid. etiam Act. 3, 21. 23, 23. 15, 23. 2 Cor. 8, 10. 2 Tim. 3, 15. et passim. Locutiones ἀπὸ τότε, ἀπ' ἄρτι, ἀπὸ τοῦ νῦν, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπ' ἀρχῆς Vid. in Τότε, Ἄρτι, Νῦν, Καταβολή, Ἀρχή. — Ἀπό sequente ἄχρι, Phil. 1, 5. seq. μέχρι, Act. 10, 30. Rom. 5, 14. 15, 19. — Ἀφ' ἧς, (intellige ἡμέρας, quod additum legitur Exod. 10, 6. Deut. 9, 7. 24. Col. 1, 6. 9.) *ex quo, seit*, Luc. 7, 45. Act. 24, 11. 2 Petr. 3, 4. (Ezech. 38, 8. Xenoph. h. gr. 4, 6. 6.) Ἀφ' οὗ (intellige χρόνου ut plene legitur Xenoph. Cyrop. 1, 2. 13.) *ex quo*, Luc. 13, 25. 24, 21. Apoc. 16, 18. (1 Macc. 10, 29. Ioseph. ant. 4, 4. 6.) — Indicat

b) *distantiam localem, procul ab, ab*; 2 Thess. 1, 9. δίκην τίσουσιν ἀπὸ (procul remoti a) προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης αὐτοῦ. Apoc. 12, 4. ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως, procul a serpente. (Xenoph. anab, 3, 3. 9.) *Μακρὰν ἀπό, procul ab*, vid. *Μακράν*. — Ἀπὸ μακρόθεν, *e longinquo*, vid. *Μακρόθεν*. Ἀπέχειν ἀπό vid. Ἀπέχω. — Seriores scriptores, Arrianus, Diodorus Sic., Appianus aliique, quorum loca multa congessit *Kypk.* T. I. p. 390 sq., ἀπὸ etiam praefigunt mensuris, ut indicent distantiam, a qua aliquid ducitur (Ioseph. ant. 5, 1. 4. βάλλων στρατόπεδον ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς Ἱεριχοῦντος ib. 18, 3. 2. ἐκλαβὼν τὴν ἀρχὴν ὕδων ἀπὸ διακοσίων

σταδίων); quare εἶναι ἀπό vertendum est: *distare intervallo*; ter; Io. 11, 18. ἦν ἐγγὺς ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 21, 8. ἦσαν μακρὰν ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων. Apoc. 14, 20. ἀπὸ σταδίων, i. e. in longitudinem stadiorum. (Ioseph. de bell. 1, 3. 5. τοῦτο [χωρίον] ἀφ' ἑξακοσίων σταδίων ἐντεῦθεν ἐστίν.) — tropice de *distantia* s. *differentia auctoritatis*, meritorum; semel Gal. 2, 6. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι οὐδέν μοι διαφέρει, non istis inferior sum, qui summi habentur. (Sir. 18, 10. ὡς σταγὼν ὕδατος ἀπὸ θαλάσσης, differt a mari.)

II) Altera notio primaria est *originis*, ad quaestionem *unde*, ubi potissimum est *ex*, nostrum *aus*, diciturque dupliciter 1) de *loco unde*; — 2) *de causa unde* s. *ex qua*. Indicat igitur

1) *locum unde* aliquis s. aliquid est, venit, oritur; a) proprio sensu: α) cum verbis *motum e loco* indicantibus; Matth. 3, 13. παραγίνεται ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, e Galilaea advenit v. 16. Marc. 1, 10. ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ex aquis fluvii. Matth. 8, 11. ἀπὸ ἀνατολῶν ἥξουσι. v. 34. — Ἐξέρχεσθαι ἀπό τινος, vid. Ἐξέρχομαι. — Ἔρχεσθαι ἀπὸ τοῦ θεοῦ, e coelo, a Deo, Io. 3, 2. 13, 3. 16, 30. — Matth. 14, 2. ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. 27, 69. 28, 7. ib. 14, 13. ἠκολούθησαν ἀπὸ τῶν πόλεων 15, 22. 19, 1. μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας. 24, 1. ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ. 28, 8. Marc. 16, 9. ἀφ' ἧς ἐβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια Act. 15, 38. ἀπὸ Παμφυλίας, decedens e Pamphylia. — *de, herab*, Matth. 15, 27. πίπτοντες ἀπὸ τῆς τραπέζης. Luc. 1, 52. καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων. — β) de *loco, urbe, genere, ex quo aliquis oriundus est*; Matth. 2, 1. μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν. 4, 25. ὄχλου ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, turba Galilaeorum. Marc. 8, 11. σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. 21, 11. 2 Thess. 1, 7. Io. 1, 45. ἦν ἀπὸ Βηθσαϊδά. 11, 1. Luc. 9, 38. ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου, vir e turba, quae convenerat. Luc. 19, 39. Act. 2, 5. ἄνδρες ἀπὸ παντὸς ἔθνους. Act. 15, 19. 28, 21. Gal. 4, 24. μία (διαθήκη) ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, altera a monte Sinaitico repetenda. Hebr. 7, 13. et passim. — Hinc ὁ sive οἱ ἀπό τινος, *oriundi ex aliquo loco, gente, familia*, quae locutio periphrasin adiectivorum facit; Matth. 15, 1. οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς i. e. Hierosolymitani. Marc. 3, 22. Matth. 21 11. ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρέθ, Nazarethanus. ib. 27, 57. Io. 1, 46. 12, 21. Φιλίππῳ, τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδά, Bethsaidano, 19, 38. ὁ ἀπὸ Ἀριμαθίας. 21, 2. Act. 6, 9. οἱ ἀπὸ Κιλικίας, 10, 23. 17, 13. οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, Itali. Hebr. 13, 24. — b) tropice, de *loco metaphorico*, ubi positum est pro ἐκ vel παρά, α) de personis, Matth. 5, 42. δανείσασθαι ἀπό τινος. 27, 9. ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ. Luc. 11, 51. ἐκζητήσεται (τὸ αἷμα) ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Apoc. 6, 10. Matth. 17, 25. ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη. v. 26. 3 Io. v. 7. Luc. 12, 20. ἀπαιτοῦσι ἀπὸ σοῦ. 1 Thess. 2, 6. οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ'

ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων. — β) de *fonte cognitionis*; Matth. 7, 16. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς v. 20. — Μανθάνειν ἀπό τινος, ex aliquo discere, Matth. 11, 29. 24, 32. Marc. 13, 28. Gal. 3, 2. Col. 1, 7. Hebr. 5, 8. — Rom. 1, 20. τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου νοούμενα, divina, quae oculis non conspici potest, perfectio intellecta ex rebus creatis. (Sap. 13, 4. νοησάτωσαν ἀπ' αὐτῶν, Aristot. de mundo c. 6. ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων θεορεῖται ὁ θεός. Plura vid. in *Elsneri* obss. II., p. 5. Act. 17, 2. διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, e singulis locis scripturae sacrae. ib. 28, 23. πειθὼν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νόμου, argumentis e libris Mosis repetitis. 2 Cor. 10, 7. λογιζέσθω ἀφ' ἑαυτοῦ, suo exemplo. Vid. Λογίζομαι.

2) *causam*, qua aliquid efficitur, oritur. Dicitur a) de causa *accidentali*, ut dicere solent, s. de causa, propter quam aliquid fit: *propter*, *causa*; Matth. 18, 7. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων. Luc. 19, 3. οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου. Io. 21, 6. Act. 22, 11. οὐκ ἐνέβλεπε ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτός. Rom. 9, 3. ἀνάθεμα ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, Christi causa. Hebr. 5, 7. εἰςακουσθεὶς ἀπὸ εὐλαβείας. Iud. v. 23. ἀπὸ τῆς σαρκός, i. e. propter sanguinem effusum, vid. Σπιλόω. (2 Chron. 20, 9. 5, 6. Exod. 6, 9. Sir. 41, 17 sq. 19, 11. Ioseph. ant. 9, 4. 3. ἀχλύν, ἀφ' ἧς ἀγνοήσειν αὐτὸν ἔμελλον) — b) de causa *instrumentali*, quae dicitur, ubi est: *ex*, *per*, *ope*; Luc. 8, 3. διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. 15, 16. γεμίσαι τὴν κοιλίαν ἀπὸ τῶν κερατίων. Apoc. 18, 15. οἱ πλουτίσαντες ἀπ' αὐτῆς. (Sir. 11, 18. ἔστι πλουτῶν ἀπὸ προςοχῆς αὐτοῦ. Ioseph. ant. 4, 8. 9. τὰ ἀφ' ὕβρεως, quaestus ex prostitutione.) — c) de causa *movente*, ubi est *ex*, *prae*; Luc. 22, 45. κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης. Matth. 13, 44. ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει. 14, 26. ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξεν. Luc. 21, 26. 24, 41. Act. 12, 14. 2 Cor. 2, 13. ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν (ἀπὸ τούτων, ὧν) ἔδει με χαίρειν, ne tristitiam caperem ex iis, quorum causa gaudere deberem. — Φεύγειν ἀπό τινος prae timore alicuius aufugere, Io. 10, 5. (coll. Act. 7, 45.) Apoc. 20, 11. (Num. 16, 34.) — φοβεῖν ἀπό τινος, timere ab aliquo, Matth. 10, 28. Luc. 12, 4. (Iudith. 4, 2. coll. 10, 19. θαυμάζειν ἀπό τινος.) — d) de *causa efficiente*, *dante*, *praebente aliquid*; Matth. 12, 38. θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν, a te effectum. Marc. 15, 45. γνοὺς ἀπὸ τοῦ Κεντουρίωνος. Luc. 22, 71. ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Act. 9, 13. 1 Io. 1, 5. Act. 23, 31. τὴν ἀπὸ σοῦ (a te datam) ἐπαγγελίαν. 1 Cor. 11, 23. παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, traditum accepi a domino. (De potestate praepositionis ἀπό hoc in loco et de lectione παρά, quae est in bonis codd., docte disputarunt qui nuper de sacra coena singulos libros ediderunt, *Schulzius* et *Schulthessius*.) 2 Cor. 3, 18. Καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος, pront hoc effectum erit a spiritu domini. Gal. 1, 1. ἀπ' ἀνθρώπων, hominum auctoritate. Hebr. 11, 12. ἀφ' ἑνὸς ἐγεννή-

θησαν. — *Ἔχειν τι ἀπό τινος*, acceptum habere aliquid ab aliquo, auctore, 1 Cor. 6, 19. 1 Tim. 3, 7. 1 Io. 2, 20. v. 27. χρίσμα, ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ. 4, 21. — *Ἀπὸ θεοῦ*, s. *τοῦ θεοῦ*, a Deo largitore, auctore, Act. 3, 19. Rom. 1, 7. 18. 13, 1. 1 Cor. 1, 3. 30. 4, 5. 2 Cor. 1, 2. Gal. 1, 3. Eph. 1, 2. 6, 23. Phil. 1, 2. 28. Col. 1, 2. 3, 24. 1 Thess. 1, 1. 2 Thess. 1, 2. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. Phil. v. 3. Hebr. 6, 7. Apoc. 1, 4. 5. (Sir. 24, 25. ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἁμαρτίας.) — *Ἀφ᾽ ἑαυτοῦ*, *sua sponte*, *nemine monente*, Luc. 12, 57. 21, 30. Io. 5, 19. 30. 8, 28. 10, 18. 15, 4. 2 Cor. 3, 5. — *Ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ*, *mea auctoritate*, *proprio motu*, *ex meo ingenio*, Io. 7, 17. 18. 11, 51. 14, 10. 16, 13. 18, 34. (Ezech. 13, 3. προφητεύουσι ἀπὸ [hebr. אַחַר] καρδίας αὐτῶν.) — *Ἀπ᾽ ἐμοῦ οὐκ ἐλήλυθα*, Io. 7, 28. 8, 42. (Exempla e profanis collegit *Kypk.* I, p. 391.) — e) pro ὑπό, iunctum verbis passivis, et in locutionibus passivis; ut ἀποδοκιμασθῆναι ἀπό τινος, reprobari ab aliquo, Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. 17, 25. — Matth. 11, 19. Luc. 7, 35. ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς, vid. *Δικαιόω*. Matth. 16, 21. πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων. ib. 26, 47. ἦλθε ὄχλος πολὺς ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων, missus ab. Luc. 12, 58. ἀπηλλάχθαι (absolvi) ἀπ᾽ αὐτοῦ. ib. 16, 18. Act. 2, 22. ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεοῦ δεδειγμένον, (Ioseph. ant. 7, 14. 5. ἵνα γνῷ ὁ λαὸς ἀποδεδειγμένον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ πατρὸς βασιλέα.) Act. 10, 17. ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου. Vid. etiam Act. 12, 20. 15, 33. 20, 9. 2 Cor. 7, 13. Iac. 1, 13. 5, 4. Apoc. 12, 6. 20, 9. (1 Macc. 8, 6. 9, 15. *Ἀπό* pro ὑπό apud meliores quoque scriptores, quanquam rarius, legi [Herodot. 3, 54. Thucyd. 3, 36. Aeschin. adv. Ctesiph. §. 99.] contenderunt quidem alii, ut *Dorville* ad Charit. p. 548., *Reiz.* ad Lucian. de Gymn. c. 20. alii autem, ut iam *Io. Iensius* in Ferculo literar. p. 17., et recentiores rectius negarunt. Vid. *Hermann.* ad Viger. p. 581. *Bremi* ad loc. Aeschyl. p. 337. *Winer.* Gramm. p. 154. et 217.)

III) indicat *rationem rei*, *modum*, quo aliquid oritur, vel peragitur, et facit periphrasin adverbii, ut etiam Latinor. *ex*; — ἀπὸ μέρους, *ex* aliqua *parte*, Rom. 11, 25. 15, 15. Matth. 18, 35. ἀφῆτε τῷ ἀδελφῷ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν, *ex animo*, *sincere*. Luc. 14, 18. ἀπὸ μιᾶς (intellige φωνῆς, ut plene legitur Exod. 24, 3. Gen. 11, 1. Herodian. 1, 4. ἀπὸ μιᾶς φωνῆς) *uno ore*. 2 Tim. 1, 3. ἀπὸ προγόνων, modo parentum. Saepius apud profanos; Theophr. Char. 19. ἀπὸ ψυχῆς φιλεῖν. Aeschyl. Eumen. 661. ἀπὸ γνώμης, ex animo.) — In compositione ἀπό significat 1) *separationem*; et ex adiuncto *tollit* etiam *vim verbi* simplicis, ut ἀ privativum; — 2) *cessationem*, *liberationem*, *absolutionem*, et ex adiuncto etiam *absolutionem* operis, *finem* laboris; — 3) motum e loco in alium, transitum in aliam formam, mutationem conditionis.

Ἀποβαίνω, f. ήσομαι, aor. 2. ἀπέβην (ex ἀπό et βαίνω

ω) 1) *descendo*; velut e navi, ut saepius apud profanos, Luc. 5, 2. Io. 21, 9. ἀπέβησαν (intellige ἀπὸ τῶν πλοίων) εἰς τὴν γῆν. — 2) tropice: ἀποβαίνει εἰς, *abit in*, i. e. *fit*, *evenit*, *cedit*. Luc. 21, 13. Phil. 1, 19. — LXX cum dativo: ἀποβήσ. αὐτῷ *accidet illi*. Iob. 15, 33. Exod. 2, 4. Sap. 2, 3. τέφρα (pro εἰς τέφραν) ἀποβησ. cinis fiet. coll. Iob. 11, 6. Hesych.: ἀποβήσεται· γίνεται. — ἀπέβη· συνέβη, ἐγένετο. *.

Ἀποβάλλω, aor. 2. ἀπέβαλον, (ἀπό et βάλλω) *abiicio*, (Iex. 1, 30.) — vestem depono, Marc. 10, 50. — Metaph. τὴν παῤῥησίαν, Hebr. 10, 35. fiduciam *abiicere*, spem *spernere* (Prov. 29, 24. ὃς ἀποβάλλεται πατέρα ἢ μητέρα. Deut. 26, 5.), vel fiduciam *amittere* (ut saepius apud Iosephum et Philonem, velut Philo de incorrupt. mund. p. 951.: ἀφθαρσίαν θεοὺς ἀποβαλεῖν ἀδύνατον. Ioseph. ant. 5, 1. 8. ὅπως τὸν νεώτατον τῶν παίδων ἀποβάλῃ. Vid. *Krebs*. p. 263. *Loesn.* p. 438.) *.

Ἀποβλέπω, f. έψω, (ἀπό et βλέπω) 1) propr. oculos a rebus circumpositis averto et in unam rem defigo; intentis oculis adspicio, intueor; — 2) mente intueor, cogito de aliqua re, *respicio* aliquid, *rationem* vel *curam eius habeo*. Semel, Hebr. 11, 26. (LXX pro פָּנָה, Ps. 9, 31. ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσι. Hos. 3, 1. Test. XII. patr. p. 694. κατὰ τὸ ὄντως καλὸν ἀποβλέπετε, veri boni curam habete. Ioseph. ant. 20, 3. 2. οὐκ εἰς τὸ παρὸν αὐτοῦ τῆς τύχης ἀποβλέπων, ἀλλ' εἰς τὸ πρότερον ἀξίωμα. Id. de bell. 11, 15. 1. Philo de vict. off. p. 852., εἰς τὸ τοῦ θεοῦ μέγεθος ἀποβλέπων. Vid. etiam Ἀπειδεῖν et Ἀφοράω.)

Ἀπόβλητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀποβάλλω) 1) abiiciendus; — 2) *spernendus*, *abominandus*; semel 1 Tim. 4, 4. ubi opponitur τῷ καλῷ, bono, puro, quo uti licet, ita, ut ἀποβ. hic sit: impurum, quo uti non licet. (Symmach. Hos. 9, 3. pro טָמֵא, *impurus*; et Aquila et Symmach. Levit. 7, 18. 19, 7. pro פִּגּוּל, *res abominanda*. Lucian. in Tim. p. 83. οὗτοι ἀπόβλητά εἰσι δῶρα τὰ παρὰ τοῦ διός.)

Ἀποβολή, ῆς, ἡ, (ab ἀποβάλλω) 1) abiectio; metaph. *repudiatio*, Rom. 11, 15. ubi τῇ προςλήψει opponitur. — 2) *iactura*, Act. 27, 22. ἀποβολὴ ψυχῆς οὐδεμία, nulla vitae iactura. (Philo de praem. et poen. p. 915. οὔτε τῷ κυβερνήτῃ τῆς ἀποβολῆς ἕπεται, neque gubernator iacturae causa vituperatur. Ioseph. ant. 2, 6. 9. παίδων ἀποβολή. ib. 4, 8. 46. et 14, 14. 3.) *.

Ἀπογίνομαι s. ἀπογίγνομαι, aor. 2. ἀπεγενόμην (ex ἀπό et γίνομαι) 1) absum; removeor. — 2) decedo, morior. Saepius apud profanos. (Ioseph. ant. 5, 1. 10.) Tropice: ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι 1 Petr. 2, 24. i. e. peccato valedicentes, cf. Rom. 6, 4. Hesych.: ἀπογενόμενοι· ἀποθανόντες. *.

Ἀπογραφή, ῆς, ἡ, (ab ἀπογράφω) 1) descriptio, relatio in tabulas; 2 Macc. 2, 1. 3 Macc. 7, 19. — 2) tabulae censoriae (Polyb. 2, 23.), et *census ipse*, qui fiebat, cum cives nomina,

reditus, quaestum apud censores profitebantur, qui, quae quis que professus fuerat, in tabulas referebant. Sic ἀπογραφα apud Ioseph. antiq. 18, 1. 1. — In N. T. bis; Luc. 1, 2. qu videtur fuisse census non facultatum, sed capitum sive homi num propter tributi exactionem. — Act. 5, 37. census homi num et facultatum, de quo vid. Ioseph. antiq. l. l. qui eum ap pellat τιμητὴν τῶν οὐσιῶν. *.

Ἀπογράφω, f. άψω, (ex ἀπό et γράφω) 1) *describo*; — 2) literis *consigno*, *in tabulas refero*, Iudic. 8, 14. coll. Macc. 4, 14. 6, 38. Ἀπογεγραμμένοι ἐν οὐρανοῖς Hebr. 12, 2. in coeli tabulas, librum vitae relati. cf. Βίβλος. — Med. *no men meum profiteor apud censorem*, Luc. 2, 1. 3. 5. Vi Ἀπογραφή. *.

Ἀποδείκνυμι, f. ξω, (ex ἀπό et δείκνυμι) 1) ostend aufzeigen, (Iob. 33, 21.) — 2) *designo*, *creo*, *facio*, de i qui ad munus eligebantur et coram populo sistebantur, quorum nomina publice designabantur. 1 Cor. 4, 9. coll. Es 2, 9. Susann. vers. 6. Ioseph. ant. 2, 11. 2. ib. 7, 3. 2. Herod 1, 124. Vid. etiam ἀναδείκνυμι. Refero huc 2 Thess. 2, 4. ἀ δεικνύοντα ἑαυτόν, qui se ipse facit, i. e. iactat se esse. — 3) *monstro*, *probo*, *evinco*, Act. 25, 7. c. 2, 22. ἀποδεδειγμ δυνάμεσι, miraculis vobis a Deo satis comprobatus. Saepiu apud profanos. Vid. etiam 1 Macc. 10, 34. 14, 23. *.

Ἀπόδειξις, εως, ἡ, (vid. ἀποδείκνυμι) 1) actus os dendi, producendi; — 2) monstratio, productio eorum, q testimonii vel argumenti loco sunt, *demonstratio*, *testi nium rei veritatem evincens*. Semel 1 Cor. 2, 4. ἐν ἀποδεί πνεύματος καὶ δυνάμεως, doctrinae meae veritas evincitur test monio spiritus divini, i. e. eorum, quae spiritus Dei operat et miraculorum. Vid. etiam 3 Macc. 4, 20. De demonstratio per facta 4 Macc. 3, 19. 13, 10. per testes Ioseph. ant. 4, 8. 2. ib. 8, 2. 8. Apud profanos saepe etiam de probatione ex arg mentis logicis legitur.

Ἀποδεκατόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπό et δεκατόω) *decima decimam rei partem solvo*, Luc. 11, 42. 18, 12. Matth. 23 23. coll. Gen. 28, 22. Deut. 14, 22. Test. XII. patr. (*Fabric.* I p. 569.) ἀπεδεκάτωσε πάντα τῷ κυρίῳ, Deo decimas dedit de omnibus. — *Decimas exigo*, *accipio*, Hebr. 7, 5. coll. vers. 8. Sic 1 Sam. 8, 15. 17. Neh. 10, 35. — Respondet hebr. עִשֵּׂר. *.

Ἀπόδεκτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀποδέχομαι recipio) recipiendus; deinde *acceptus*, *probatus*. Bis, 1 Tim. 2, 3. 5, 4. Hesych. ἀπόδεκτον· ἐπαινετόν.

Ἀποδέχομαι, f. έξομαι, (ex ἀπό et δέχομαι) propr. au fero mihi, aufero mecum (Tob. 7, 17. τὰ δάκρυα, auferre la crymas, tristitiam; 2 Macc. 3, 35.); 1) *recipio*, *accipio*; i. e. excipio hospitio, Luc. 8, 40. Act. 15, 4. 18, 27. 28, 30. (2 Macc. 3, 9. 13, 24.) — de doctrina, conditione: *admitto*, *probo*,

ct. 2, 41. (1 Macc. 9, 71. *ἀπεδέξατο*, placuit ei. Ioseph. ant. 8. 5. vid. *Ἀρετή*. Philo de Abrah. p. 362. *ἀποδεξάμενος ὁ θεὸς ἦν πρᾶξιν*) — 2) *laudo, praedico*; Act. 24, 3. (Ioseph. ant. 1. 1. *ἐπαινῶν καὶ ἀποδεχόμενος τὸ ἔργον*. ant. 7, 7. 5. *ἀποδεξάμενος αὐτὸν τῆς πίστεως* (fidei causa) *ὁ βασιλεύς*. ib. 6, 14. Philo de Gigant. p. 289. *μὴ θαυμάζειν αὐτὰ καὶ ἀποδέχεσθαι πλέον τοῦ μετρίου.*) **.

Ἀποδημέω, ῶ, f. *ήσω*, (ab *ἀπόδημος*) 1) *ἀπόδημος* sum, absum a populo vel patria, peregre commoror; — *peregre proficiscor* s. *abeo*; Matth. 21, 33. 25, 14. (coll. Luc. 19, 12.) 15. Marc. 12, 1. Luc. 14, 13. 20, 9. (Ioseph. ant. 8, 13. 5. Xenoph. Cyr. 8, 5. 1.)

Ἀπόδημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex *ἀπό* et *δῆμος* populus), qui a populo abeat, *peregre agens, peregre abiturus*, Marc. 13, 34.

Ἀποδίδωμι, f. *ἀποδώσω*, aor. 1. *ἀπέδωκα* [Luc. 9, 42.] aor. 1. pass. *ἀπεδόθην*, aor. 2. med. *ἀπεδόμην*, — LXX pro הֵשִׁיב, נָתַן, שִׁלֵּם et מָכַר — 1) *trado, exhibeo, ich gebe ab, gebe heraus, überliefere*, Matth. 27, 58. (Iudic. 2, 14. 3, 8.) — *mercedem* dare, Matth. 20, 8. (Levit. 25, 8. Tob. 4, 15. Philo de charit. p. 702. *μισθὸν πένητος ἀποδιδόναι*) — *tributum* solvere, Matth. 21, 41. 22, 21. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7. — *vota* persolvere, Matth. 5, 33. (Iob. 27, 27. Deut. 23, 21. Sir. 18, 22. Ioseph. ant. 11, 1. 3. *ἀποδιδόναι εὐχὰς τῷ θεῷ*) — *officia* praestare, Rom. 13, 7. 1 Cor. 7, 3. — *fructus dare*, Hebr. 12, 11. Apoc. 22, 2. — *testimonium* edere, Act. 4, 33. — tropice: *ἀποδιδόναι λόγον, rationem reddere*, Matth. 12, 36. Luc. 16, 2. Act. 19, 40. Hebr. 13, 17. 1 Petr. 4, 5. (Dan. 6, 2. 2 Chron. 34, 28. Sir. 29, 6.) — In medio: *trado mihi*, in meam utilitatem, *vendo*; ter, Act. 5, 8. 7, 9. Hebr. 12, 16. (LXX pro הִשְׁבִּיר Deut. 2, 28. pro מָכַר Gen. 25, 33. 37, 27. 35. Amos. 2, 6. Philo de Ioseph. p. 560. *ἀδελφὸν ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον*. Herodot. 2, 56.) — 2) *reddo, restituo*, Luc. 4, 20. 9, 42. (Num. 5, 7.) — debitum, Matth. 5, 26. 18, 25—30. 34. Luc. 7, 42. 12, 59. — impensa, Luc. 10, 35. — bona aliis erepta, Luc. 19, 8. — De retributione in utramque partem: *retribuo, rependo*, Matth. 6, 4. 6. 18. 16, 27. Rom. 2, 6. 12, 17. 1 Thess. 5, 15. 1 Tim. 5, 4. (*ἀμοιβὰς ἀποδ.* gratas vices reddere.) 2 Tim. 4, 8. 14. 1 Petr. 3, 9. Apoc. 18, 6. (*ἀπόδοτε αὐτῇ, ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκε*, par illi referte) 22, 12. (Ies. 50, 15. 65, 6. Prov. 24, 12. 1 Sam. 6, 13. Sir. 11, 26. 12, 6.) *.

Ἀποδιορίζω, f. *ίσω*, (ex *ἀπό* et *διορίζω* terminos pono ab omni parte; seiungo) *seiungo, separo*. Semel Iud. vers. 19. *ἀποδιορίζοντες ἑαυτούς* semet ipsos (vitiis suis et erroribus) a coetu sanctorum separantes. Si *ἑαυτούς*, quod in multis et bonis libris deest, reiicitur, potest verti: dissidia in ecclesia facientes.

Ἀποδοκιμάζω, f. άσω, (ex ἀπό et δόκιμος) LXX pro מאס, *reprobo, repudio* tanquam spurium et inutile. Saepius de metallis, Ier. 6, 30.; in N. T. de λίθῳ, lapide reprobato, tanquam inepto, Matth. 21, 42. Luc. 20, 17. Marc. 12, 10. 1 Petr. 2, 4. 7. (Ps. 118, 22. coll. Sir. 20, 20.) Suidas: ἀποδοκιμάσας· ὡς ἄχρηστον ἐκφαυλίσας. — de Iesu, ubi est, *repudiare*, reprobare cum contemtu, tanquam Messiam quasi spurium, Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. 17, 25. — de homine a Deo *repudiato* vel *reiecto*, Hebr. 12, 17. (Ier. 14, 19. 7, 28. 8, 9. 31, 36.) *.

Ἀποδοχή, ῆς, ἡ, (ab ἀποδέχομαι quod vid.) 1) admissio, τό excipere hospitaliter s. benigne. — 2) *approbatio, assensus, laus.* Bis, 1 Tim. 1, 15. 4, 9. (Ioseph. ant. 6, 14. 4.)

Ἀπόθεσις, εως, ἡ, (ex ἀποτίθημι) *depositio.* Bis, 1 Petr. 3, 21. 2 Petr. 1, 14. (Clem. Alex. Strom. 4, 25. ἀπόθεσις τῶν κοσμικῶν.)

Ἀποθήκη, ης, ἡ, (ab ἀποτίθημι) *repositorium*, locus, ubi aliquid reconditur, 1 Chron. 28, 12. 29, 8. Deut. 28, 5. — In N. T. de *repositorio frugum, granario, horreo*, Matth. 3, 12. 6, 26. 13, 30. Luc. 3, 17. 12, 18. 24. et in V. T. Ier. 50, 26. Prov. 3, 10. ubi Aquila ἀποθῆκαι, LXX ταμιεῖα. (Ioseph. ant. 9, 13. 3.) *.

Ἀποθησαυρίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et θησαυρίζω) 1) *thesaurum colligo* sive *repono*, Sir. 3, 4. — 2) tropice: *mihi comparo, comparatum quasi recondo*; 1 Tim. 6, 19. Phavor.: ἀποθησαυρίζοντες· ἀποτιθεμένους. coll. Matth. 6, 20. Rom. 2, 5. *.

Ἀποθλίβω, f. ίψω, (ab ἀπό et θλίβω) valde *urgeo*, a[b] omni parte *premo*. Semel Luc. 8, 45. (Ioseph. ant. 2, 5. 2. uva[s] ἀποθλίβειν εἰς φιάλην.)

Ἀποθνήσκω, fut. 2. med. ἀποθανοῦμαι, imperf. ἀπ[ε]θνησκον, aor. 2. ἀπέθανον, (ex ἀπό et θνήσκω) LXX pro מות — 1) *emorior, vita defungor, ich sterbe ab*; a) propr. de exspirantibus, *exspiro*, Matth. 9, 24. Marc. 5, 35. 39. 9, 26. 15, 44. Luc. 8, 42. 49. Act. 9, 37. Hebr. 11, 4. ἀποθανών, ex[s]pirans. — De morte violenta: *pereo, mortem patior, necor*, Matth. 8, 32. 26, 35. Act. 21, 13. 25, 11. Rom. 5, 6—8. c. 14, 8. ἀποθν. τῷ κυρίῳ, in honorem domini mortem patior; (al. secundum Dei voluntatem morior; sed vid. v. 6. 7.) ib. 14, 1[5]. Hebr. 11, 37. Apoc. 8, 9. 11. 16, 3. 14, 13. οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες, qui propter dominum (religionem christ.) mortem patiuntur, martyres. (Ioseph. ant. 4, 8. 2. ἀποθνήσκει [in proelio] δ' αὐτῶν καὶ Σιχών. ib. §. 3. αὐτός τε ἀποθνήσκει κατὰ τ[ὴν] μάχην.) — b) de rebus inanimis: *emorior*, Io. 12, 14. 1 Cor. 15, 36. Iud. v. 12. — c) δὶς ἀποθανόντα, arborem bis emortuam i. e. prorsus infructuosam. — d) tropice: *torpesco*, i. e. *segnis, iners fio* in pietatis studio, fide, amore; Rom. 7, 10. ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ (homo internus, πνευματικός) ἀπέθανον, torpescere, mori coepit. Apoc. [3,] 2. στήρισον τὰ λοιπὰ

(pro τοὺς λοιποὶς, οἱ, vid. Ὃς) ἔμελλον ἀποθανεῖν, confirma aliquos, qui in eo sunt, ut torpescant, fidem amittant. — ἀποθνήσκειν ἀπό τινος, vel τινί, valedicere rei, missam eam facere, Col. 2, 20. ἀπὸ τῶν στοιχείων. — τῷ νόμῳ, oeconomiae mosaicae valedicere, Gal. 2, 19. Rom. 7, 6. ubi τῷ νόμῳ intelligendum est. Col. 3, 3. ἀποθν. intellige τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς, rebus humanis. Rom. 6, 2. τῇ ἁμαρτίᾳ, valedicere peccato; ib. v. 7. 8. ubi intellige τῇ ἁμαρτίᾳ. — 2) i. q. simplex θνήσκω, morior, Matth. 22, 24. 27. Marc. 12, 19. 20. Rom. 6, 10. 7, 2. Phil. 1, 21. et saepius. — morte punior, Io. 19, 7. Hebr. 10, 28. Histor. Susann. v. 41. 43.) — morti subiectus sum, Rom. 5, 15. coll. v. 17. Rom. 6, 9. 1 Cor. 15, 22. Hebr. 7, 8. ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι, homines, quibus moriendum est. — mortis periculum subeo, 1 Cor. 15, 31. καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω. (Ps. 44, 22. θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν.) 2 Cor. 6, 9. nisi hic propter opposita potius est: ex aliorum opinione mihi pereundum est. — 3) in statu mortis persevero, morti aeternae obiicior; Io. 6, 50. ubi τῷ ἀποθνήσκ. opponitur τὸ ζῆν εἰς τὸν αἰῶνα v. 51. coll. 54. 58. 8, 5. ib. c. 8, 21. 24. 11, 26. coll. v. 25. ubi mors aeterna de morte corporis in hisce terris diserte distinguitur. Rom. 8, 13. cf. Apoc. 20, 14. ubi ista mors ὁ θάνατος ὁ δεύτερος dicitur. Vid. etiam Θάνατος.

Ἀποκαθίστημι, et ἀποκαθιστάνω [Act. 1, 6.] f. ἀποκαταστήσω, aor. 1. pass. ἀποκατεστάθην, (ex ἀπό et καθίστημι) — LXX pro הֵשִׁיב et הוֹשִׁיב — 1) restituo, in pristinum statum s. locum restituo; — de valetudine Matth. 12, 13. Marc. 3, 5. 8, 25. Luc. 6, 10. (Test. XII. patr. p. 535. ἀποκαταστήσῃ τὴν χεῖρά μου. Medicis est: ossa, suo loco mota, in sedem reponere propriam, Hippocr. op. sect. 6. p. 12. edit. Foes. — De munere restituendo alicui, Gen. 40, 13. 21. 41, 13.) — De urbe, regno s. republica, (Ezech. 16, 55. 1 Macc. 15, 3.) Matth. 17, 11. Marc. 9, 12. ἀποκ. τὰ πάντα, i. e. τὴν βασιλείαν, totam rempublicam parabit restitutioni. (De Elia ante Messiam venturo vid. Malach. 3, 1. 4, 5. Sir. 48, 9 — 12.) Act. 1, 6. ἀποκ. βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ. Putabant seriores Iudaei, imperium gentes, quale habuissent sub Davide, a Messia ipsis restitutum iri. (Diod. Sic. 20, 32. τοῖς μὲν πολίταις τὴν δημοκρατίαν ἀποκατέστησε) — 2) reduco, — in patriam, Hebr. 13, 19. ἀποκ. ὑμῖν, ut ad vos reducar, vobis reddar. (Ier. 16, 15. 7. Hos. 11, 12. 3 Esdr. 1, 31. coll. 2 Chron. 33, 24. ubi הוֹלִיךְ. Tob. 10, 13. Ioseph. ant. 11, 1. 1. ἀποκαταστήσει τοὺς εἰς τὴν πάτριον γῆν.) *.

Ἀποκαλύπτω, f. ψω, (ex ἀπό et καλύπτω) — LXX pro גָּלָה — propr. velamen retraho, Num. 5, 18. Deut. 27, 20. — detego, quod tectum erat, Ex. 20, 26. Levit. 18, 11 sqq. — metaph. revelo, manifestum facio absconditum vel ignotum, universe, Matth. 10, 26. Luc. 12, 2. — b) de Dei revela-

tionibus, si per spiritum suum homines ea, quae ignorabai docet, Matth. 11, 25. 16, 17. Luc. 10, 21. 1 Cor. 2, 20. 1 30. ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ intellige τὶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ep 3, 5. Phil. 3, 15. 1 Petr. 1, 12. (Dan. 2, 19. 22. 28 sq. 4 ib. 10, 1. Libr. Henoch. (*Fabric.* p. 189.) ἐδίδαξε τὰ μυστή καὶ ἀπεκάλυψε τῷ αἰῶνι τὰ ἐν οὐρανῷ. Act. Thom. §. 10. κύρ ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἀπόκρυφα.) — De Dei revelationib per filium, Matth. 11, 27. Luc. 10, 22. — per Paulum Gal. 16. — c) de rebus, quae per facta manifestantur, passivi est: *conspicuus fio, innotesco, per facta cognoscor;* διαλο σμοί Luc. 2, 35. βραχίων κυρίου, Io. 12, 38. (Ies. 53, 1. 52, 1 Δικαιοσύνη θεοῦ Rom. 1, 17. (Ps. 98, 3. Ier. 11, 20.) Ὀρ τοῦ θεοῦ Rom. 1, 18. (Ies. 56, 1.) — Δόξα, σωτηρία futu Rom. 8, 18. 1 Pet. 1, 5. 5, 1. — 1 Cor. 3, 13. ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτ ται, igne innotescet, probabitur. Gal. 3, 23. τὴν μέλλουσαν π στιν ἀποκαλυφθῆναι, usquedum fides in Christum, i. e. Christ cui fides debetur, revelandus esset. — d) de personis pa vum est: *appareo,* palam *conspicuus fio;* de Christo de co venturo, Luc. 17, 30. (coll. 1 Sam. 3, 21. 4 Esdr. 13, 3 — de antichristo, 2 Thess. 2, 3. 6. 8. *.

Ἀποκάλυψις, εως, ἡ, (ab ἀποκαλύπτω) proprie velam nis remotio (1 Sam. 20, 30.); deinde metaphorice 1) revel *tio,* rei ignotae vel absconditae manifestatio, a) revelatio p institutionem, Rom. 14, 25. (in textu vulg. est c. 16, 25 coll. Sir. 22, 22. 41, 23. — potissimum mysteriorum et d ctrinae occultae, 1 Cor. 14, 6. 26. (λαλεῖν ἐν ἀποκ. i. e. λα ἀποκάλυψιν, mysteria eloqui), — revelatio a Deo vel Christ facta 2 Cor. 12, 1. 7. Gal. 1, 12. 2, 2. Eph. 3, 3. — revel tio rerum futurarum Apoc. 1, 1. — πνεῦμα ἀποκαλύψεως sp ritus Dei manifestans Dei secreta, Eph. 1, 17. — b) *ma festatio factis* conspicua; Rom. 2, 5. ἡμέρα ἀποκαλύψεως di quo factis conspicua fiet. Rom. 8, 19. ἀποκ. τῶν υἱῶν τοῦ θεο i. e. τῆς δόξης τῶν υἱ. τ. θ. cf. vers. 18. 21. exspectant m nifestationem felicitatis filiorum, quae (vid. vers. 23.) die u timo per corporis depositionem efficietur. (Sir. 11, 27.) 2) *apparitio,* Luc. 2, 32. φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, lux ge tibus apparitura; — potissimum de apparitione Christi de coe venturo 2 Thess. 1, 7. 1 Cor. 1, 7. 1 Petr. 1, 7. 13. 4, 13. *

Ἀποκαραδοκία, ίας, ἡ, descendit ab ἀποκαραδοκ quod compositum est ex ἀπό, κάρα caput, et δοκέω, existim sive δοκεύω observo, cuius certe significationem sequitur, ut καραδοκέω proprie sit, ut Etymol. M. explicat: τῇ κεφα προβλέπειν, caput spectatum exserere. Ἀπό autem verbi sign ficationem auget, et ἀποκαρ. est: ab omni parte i. e. *sollici observo, cupide exspecto* s. *desidero,* nostrum *harren a etwas.* Ita legitur quoque apud profanos, velut Polyb. 16,

Ioseph. de bell. Iud. 3, 7. 26. ubi est sollicite observo vel
ıspecto. Aquila Ps. 37, 7, pro הִתְחוֹלֵל. Substantivum igitur
t: *sollicita exspectatio*, differtque ab ἐλπίδι eo, quod spes
ı incertis vel longe remotis, ἀποκαρ. autem de iis dicatur, quae
m conspiciuntur et proxima habentur. In N. T. bis legitur
om. 8, 19. ubi ἀποκ. τῆς κτίσεως est pro ἡ κτίσις ἀποκαραδο-
οῦσα sollicite caput exserens, ut videat, num adsit tempus
ποκαλύψεως et liberationis, i. e. sollicite desiderans. — Phil.
ı, 20. κατὰ τὴν ἀποκ. μου, ut cupide desidero.

Ἀποκαταλάσσω, (sive λάττω) f. άξω, (ex ἀπό et κα-
ταλάσσω) *reconcilio dissentientes, dissidia dirimo*, Hesych.
ἀποκαταλλάξαι· φίλον ποιῆσαι. Bis, Eph. 2, 16. καὶ — τῷ θεῷ i. e.
ut utramque sibi infensam partem reconciliaret in unum cor-
pus, unam societatem Deo dicatam. — Coloss. 1, 20. qui locus
ex Eph. 1, 10. explicandus est.

Ἀποκατάστασις, εως, ἡ, (ab ἀποκαθίστημι) *restitutio
in statum priorem, restitutio in integrum.* (De restitutione
reipublicae Iudaicae, Ioseph. ant. 4, 3. 1. ib. 11, 3. 8. de
instauratione urbis, ib. 11, 4. 6.) In N. T. semel Act. 3, 21.
Alii hic de restitutione hominum et terrae in pristinam per-
fectionem et puritatem, qua fuerint ante lapsum, cogitant, quam
Rabbinos docuisse (utuntur verbo שׁוּב sequente לְ de ea re)
certissimum est, quamque etiam reperimus in libris Zoroastri.
Cf. *Bertholdt* christologia Iudaeorum p. 214 sqq. Referunt
etiam ad illam rem Rom. 8, 19. Apoc. 21, 1. 2 Petr. 3, 13.
Theophyl. ad Autol. lib. 2. p. 96.: ἐκεῖνα (res naturae) ἀποκα-
ταστήσεται εἰς τὴν ἀρχῆθεν (ante lapsum) ἡμερότητα. — Alii
de animi perfectione per evangelium efficienda intelligunt, ver-
tuntque: quam diu N. T. tempora durant, quibus per religio-
nem christ. omnia in statum meliorem sunt redigenda. De
perfectione animi Clem. Alex. Strom. 2, 22. ἀποκατάστ. εἰς
τὴν τέλειαν υἱοθεσίαν. Alii *consummationem* (i. q. τελείωσιν)
vertunt, locumque reddunt: usque dum omnia eventum ha-
buerint, quae sunt praedicta a prophetis. In loco Iob. 8, 6.
idem, quem excitant, ἀποκαθίστημι minime est perficere, sed
restituere.

Ἀπόκειμαι, f. είσομαι, (ex ἀπό et κεῖμαι), *sepositus sum,
servor*, Luc. 19, 20. (Ies. 10, 17.) — metaph. de eo, quod
manet *aliquem, paratum ei est, instat*, seq. dativo personae;
Coloss. 1, 5. τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Macc. 12, 45. Heliodor. I, p. 33. σοὶ ἐλευθερίας μισθὸς
ἀποκείσεται. Ioseph. ant. 6, 14. 7. τῆς δόξης αὐτοῖς ἀποκειμένης.)
ἀπόκειταί τινι, 2 Tim. 4, 8. Hebr. 9, 27. (4 Macc. 8, 10.
ἐν τὸ ἀποθανεῖν ἀπόκειται. Dionys. Halic. ant. 5, 8. τοῖς κα-
κούργοις ἀπόκειται παθεῖν.) *.

Ἀποκεφαλίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et κεφαλή) *caput am-
puto, decollo*; Matth. 14, 10. Marc. 6, 16. 27. Luc. 9, 9. (In

V. T. apud incertum interpr. 1 Sam. 31, 9. pro כָּרְתוּ אֶת רֹאשׁוֹ. Ps. 151, 7. in ed. Complut. Arrian Dissert. in Epict. 3, 26. εἰς φυλακὴν βάλλειν καὶ ἀποκεφαλίζειν. ib. 1, 1. Artemid. 1, 37 Dio Cass. 71, 28. Vid. *Alberti, Kypkii* et *Raphelii* annota ad Matth. 14, 10. — Est, ut docuit *Lobeck.* ad Phryn. p. 341 verbum serioris aevi et macedonicae dialectus, pro quo Attici dicebant ἀποτέμνειν τὴν κεφαλήν.) **.

Ἀποκλείω, f. είσω, (ex ἀπό et κλείω) *claudo, ne intre alius, occludo;* semel, τὴν θύραν, Luc. 13, 25. (Gen. 19, 1 Iudic. 2, 23. 2 Sam. 13, 17 sq. 2 Reg. 4, 4 sq.)

Ἀποκόπτω, f. όψω, (ex ἀπό et κόπτω) *abscindo, amputo, reseco*, Marc. 9, 43. Io. 18, 10. 26. Act. 17, 32. — Gal. 5, 12. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται, *Elsnerus* et *Kypkius* ad h. l. vertunt: resecari a coetu christiano, conatu suo destitui. Rectius hic medium est: *se castrare*, genitalia resecare, cum Chrysostomo et Theophylacto vertendum: utinam se non solum circumcidant, imo etiam exsecent sibi genitalia. (Sic כְּרוּת Deut. 23, 1. Arrian. Epict. 2, 20, 19. Lucian. Eunuch. § 8 coll. *Raphelii* annot. e Polyb. p. 530. et *Grotius* ad h. l.)

Ἀπόκριμα, ατος, τό, (ab ἀποκρίνομαι) *responsum, decretum iudicis* quodvis, (Aelian. H. A. 9, 15. Ioseph. ant. 14, 10 6.) sententia, qua quis absolvitur, (apud profanos saepissime); in N. T. semel 2 Cor. 1, 9. ἀπόκριμα τοῦ θανάτου, sententia qua ad mortem condemnatur aliquis; sensus: ipse de mea salute prorsus desperaveram. Hesych. ἀπόκριμα· κατάκριμα, ψῆφος.

Ἀποκρίνομαι, aor. 1. med. ἀπεκρινάμην, aor. 1. pass. ἀπεκρίθην, fut. 1. pass. ἀποκριθήσομαι, (ex ἀπό et κρίνω) — LXX pro עָנָה respondeo, et הֵשִׁיב — activum et passivum: secerno, segrego, (Ioseph. ant. 3, 11. 3. Thucyd. 2, 49.); medium: *respondeo.* Nostri scriptores vero etiam aor. 1. pass. et fut. 1. pass. cum significatione medii saepissime utuntur, quod recte vituperatur a Phrynichio (ed. *Lob.* p. 108.) qui habet ἐπὶ μὲν τοῦ ἀποδοῦναι τὴν ἐρώτησιν ἀποκρίνεσθαι λέγε, ἐπὶ δὲ τοῦ διαχωρισθῆναι, ἀποκριθῆναι. Quibus adscripsit *Lobeckius* „apud Polybium, Diodorum, Iosephum etc. multa huius vitii „exempla obversantur, a quo ne attici quidem rhetores abstinuerunt. Vid. Lucian. Demonact. 26, 244. T. 5. Aristaen. „Ep. 1, 22. et 24.“ cf. etiam *Sturz.* de dialecto maced. p. 1... LXX quoque interpretes ἀπεκρίθην saepissime pro: respondi. — Sequitur maxime dativus personae, et πρός τινα non nisi in Lucae scriptis (Luc. 4, 4. 6, 3. Act. 3, 12. 25, 16. coll. Hag. 2, 2. Gen. 23, 5.) Est autem in N. T. 1) *respondeo*, de respondente vel ad quaestionem, Matth. 11, 4. 13, 11. 19, 4. Marc. 12, 38. 34 et saepissime, — ad interrogationem iudicis vel accusatoris, Matth. 26, 62. 27, 12. 14. Marc. 14, 61. Col. 4, 6. — vel ad mandata, preces, adhortationes, Matth. 4, 4. 12, 39. 13, 37. 25, 9. Luc. 22, 68. et saepissime; — de contr...

dicente, regerente, *erwiedern*, Matth. 3, 15. 8, 8. 12, 48. 14, 28. 15, 24. 28. 16, 17. 22, 64. Marc. 7, 28. 10, 20. Io. 2, 18. 3, 9. et passim. — de *iubente:* respondendo iubeo, Act. 25, 4. — 2) *ulterius loquor, in dicendo pergo*, Matth. 11, 25. 12, 38. 15, 15. 22, 1. 26, 25. 63. Marc. 9, 19. 10, 24. Nonnunquam sub initium orationis ita ponitur, ut sit: *incipio loqui, ich nehme das Wort*, ubi saepius ex hebraismo (Io. 1, 16. Gen. 18, 27. 27, 37. et saepissime) ἀποκριθεὶς εἶπε, vel καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε, maxime apud Matthaeum, saepius etiam apud Marcum et Lucam et passim apud Ioannem legitur; Matth. 7, 14. 17. 28, 5. Marc. 9, 5. 10, 51. 11, 14. 12, 33. Luc. 1, 60. 23, 40. Io. 5, 17. Act. 3, 12. Legitur etiam de eo, qui *interrogando* sermonem producit, Matth. 27, 21. (coll. Marc. 14, 61. ubi habes ἐρωτάω) Apoc. 7, 13. (Dan. 3, 14. Etiam Act. Thom. §. 40. ἀπόκρισις de sermone alloquentis.)

Ἀπόκρισις, εως, ἡ, (ab ἀποκρίνομαι, quod vid.) *responsio*; Luc. 2, 47. 20, 26. Io. 1, 22. 9, 9. (Deut. 1, 22. Prov. 15, 1. Ioseph. ant. 7, 6. 1.) *.

Ἀποκρύπτω, f. ψω, (et ἀπό et κρύπτω) *abscondo, recondo*, Matth. 25, 18. (Sap. 7, 14. Ioseph. ant. 3, 6. 5.) metaphorice, *reticeo, celo*, Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. 1 Cor. 2, 7. Eph. 3, 9. Coloss. 1, 26. (2 Reg. 4, 27. Ps. 69, 7. 119, 19. Ioseph. ant. 3, 4. 2.) *.

Ἀπόκρυφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *absconditus, occultus*, Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. Dan. 2, 22. — *reconditus* Coloss. 2, 3. coll. Dan. 11, 43. 1 Macc. 1, 22.

Ἀποκτείνω, et ἀποκτένω [Matth. 10, 28. Luc. 12, 4. in textu *Griesb.* qui edidit ἀποκτενόντων] et ἀποκτέννω [Apoc. 6, 11. in text. *Grieb.*] LXX Hab. 1, 17. Dan. 2, 13. 3 Esdr. 4, 7. Ies. 66, 3. Nicarch. annal. Br. XX. ex dialecto communi, ut videtur, (cf. Gregor. Cor. de Dial. p. 588. et 597. ed. *Schaef. Sturz.* de dial. mac. p. 119. et 128; *Breitinger* prolegg. ad LXX, cap. II., §. 7.) f. ἀποκτενῶ, aor. 1. ἀπέκτεινα aor. 1. pass. ἀπεκτάνθην (de qua forma seriorum vid. *Win.* Gramm. §. 44. *Rost.* Gramm. gr. p. 212.) (ex ἀπό et κτείνω, neco, interficio) — LXX pro הָרַג, saepius pro הֵמִית, nonnunquam pro הִכָּה — 1) *occido, interficio*, quocunque modo hoc fiat; Matth. 14, 5. 16, 21. 21, 35 — 39. Marc. 6, 19. Luc. 6, 9. 11, 47. Io. 18, 31. Apoc. 6, 8. 9, 5. 13, 10. 19, 21. et passim. Ἀποκτ. ἑαυτόν, manum sibi inferre, Io. 8, 22. (Sap. 16, 14. ἀποκτέννει intellige ἑαυτόν.) — Passiv. *morte pereo*, Apoc. 9, 18. 20. 6, 11. 11, 5. 13. 13, 15. — 2) *mortem aeternam* (vid. Θάνατος) vel mortis aeternae poenam, *affero*, Matth. 10, 28. τὴν ψυχὴν ἀποκτεῖναι, quod ibidem explicatur: ψυχὴν ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. (coll. Luc. 12, 4. 5.) 2 Cor. 3, 6. τὸ γράμμα ἀποκτείνει, lex literis scripta mortem aeternam infert vel denuntiat. Rom. 7, 11. ἡ ἁμαρτία δι᾿ αὐτῆς (ἐντολῆς) ἀπέκτεινεν (μέ), peccatum per

legis praeceptum mortis poenae me subiecit. — 5) tropice: e medio tollo, aboleo, τὴν ἔχθραν, Eph. 2, 16.

*Ἀποκυέω, ῶ, aor. 1. ἀπεκύησα (ex ἀπό et κυέω, in utero gero, Ioseph. ant. 1, 18. 1.) ex utero emitto, pario, pr. de feminis, (4 Macc. 15, 17. γυνὴ τὴν εὐσέβειαν ὁλόκληρον [i. e. filios immotae pietatis] ἀποκυήσασα.) — metaph. gigno, produco; bis, Iac. 1, 15. ἡ ἁμαρτία ἀποκύει θάνατον. ib. v. 18. ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, genuit nos per doctrinam veram, ut essemus eius filii.

Ἀποκυλίω, et ἀποκυλίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et κυλίω volvo) devolvo. Quater in N. T. Matth. 28, 2. Marc. 16, 3. 4. Luc. 24, 2. (Gen. 29, 3. 8. 10. Iudith. 13, 9. Ioseph. ant. 4, 8. 37. et 5, 11. 3.) **.

Ἀπολαμβάνω, f. ἀπολήψομαι, aor. 2. ἀπέλαβον, (ex ἀπό et λαμβάνω) 1) accipio ab alio; Gal. 4, 5. τὴν υἱοθεσίαν. (Num. 34, 14. pro לָקַח.) — Ἀπέλαβον, accepi, acceptum habeo, ich habe weg; Luc. 16, 25. ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου. — 2) recipio, recupero; Luc. 6, 34. 15, 27. (Ioseph. ant. 15, 1. 3. τὸ ἴδιον ἀπελάμβανε [Iordanes] μέγεθος.) — accipio in retributionem, Luc. 18, 30. 23, 41. Rom. 1, 27. Col. 3, 24. 2 Io. v. 8. — 3) capio mihi (2 Macc. 8, 6. τοὺς ἐπικαίρους τόπους), sumo mihi (Ioseph. ant. 4, 8. 44. τιμωρίαν); de personis: sumo, mecum abduco aliquem; Marc. 7, 33. ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ᾽ ἰδίαν, seducens eum a populo seorsim. (Eandem locutionem habes 2 Macc. 6, 21. coll. ib. 4, 46. Ioseph. de bell. 2, 7. 2. Appian. de bello civ. lib. 5, p. 1105. ἰδίᾳ δὲ ἕνα τριῶν ἀπολαβών. Philostrat. vit. Apoll. 7, 18.) — 3 Io. v. 8. ἀπολαμβάνειν, nobiscum ducere, intellige εἰς τὴν οἰκίαν, i. e. hospitaliter excipere. Sed boni libri hic legunt ὑπολαμβάνειν, quod praeferendum videtur. **.

Ἀπόλαυσις, εως, ἡ, (ab ἀπολαύω, fruor) 1) fructus, oblectamentum, Hebr. 11, 25. ἁμαρτίας ἀπόλαυσις, oblectamentum e peccato natum. (Ioseph. ant. 2, 7. 3. Symmach. Ps. 119, 143. pro שַׁעֲשֻׁעַ, αἱ ἐντολαί σου ἀπόλαυσίς μου.) — 2) oblectatio, quae ex usu commodorum oritur; 1 Tim. 6, 17. (Ioseph. ant. 2, 4. 4. coll. 3 Macc. 7, 16.) **.

Ἀπολείπω, aor. 2. ἀπέλιπον (ex ἀπό et λείπω) 1) relinquo; 2 Tim. 4, 13. ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι. v. 20. (Ioseph. ant. 4, 8. 21. ἀπολιπεῖν τὰς ἐπιφολλίδας τοῖς πένησι.) — Passiv. reliquus sum, (Exod. 14, 28.); — ἀπολείπεται, reliquum est, restat, futurum est, manet; Hebr. 4, 6. 9. 10, 26. (Hesych. ἀπολείπεται· ἀπομένει. coll. Sap. 14, 6.) — 2) desero, Iud. v. 6. ἀπολιπόντες τὸ ἴδιον οἰκητήριον. (Prov. 2, 17. pro עָזַב, βουλὴ ἡ ἀπολείπουσα διδασκαλίαν νεότητος. ib. 9, 6. Sir. 17, 19. ἀπόλειπε ἁμαρτίας.) *.

Ἀπολείχω, f. είξω (ex ἀπό et λείχω lambo) lambo, delingo, belecken. Semel, Luc. 16, 21. (Aristoph. Vesp. 27.)

Ἀπόλλυμι, f. ἀπολέσω, aor. 1. ἀπώλεσα, perf. ἀπολώλεκα, fut. med. ἀπολοῦμαι, perf. ἀπόλωλα, aor. 2. ἀπωλόμην, (ex ἀπό et ὄλλυμι, quod tempora sua format ab ὀλέω, perdo.) — LXX saepissime pro אָבַד et pro verbis cognatis — I) In activo: 1) transitive: *perdo* i. e. a) destruo, corrumpo, facio ut evanescat, (Deut. 12, 2. Mich. 5, 10. Ez. 30, 13.) — de hominibus: b) *vita privo*, *interficio*, *occido*, Matth. 2, 13. 12, 14. 21, 41. 22, 7. Marc. 3, 6. 9, 22. 11, 18. 12, 9. Luc. [6, 9.] 17, 29. 19, 47. 20, 16. Io. 10, 10. Iud. v. 5. (LXX pro הָרַג, Gen. 20, 4. Esth. 9, 6. 1 Macc. 2, 37. Ioseph. ant. 1, 2, 1. coll. Exod. 30, 38. Ies. 11, 13.) — occidendum declaro, morte puniendum iudico. Matth. 27, 20. Iac. 4, 14. (Deut. 8, 20.) — c) *morti aeternae* (vid. θάνατος) *devoveo*, poenis futuris subiicio, Matth. 10, 28. Marc. 1, 24. Luc. 4, 34. [9, 56.] Rom. 14, 15. μὴ ἐκεῖνον ἀπόλλυε, i. e. ne auctor sis, ut ille peccando poenas futuras subeat. (Similiter ἀπολεῖ de eo, qui, non quidem consilio, sed sua agendi ratione causa interitus est, Sir. 10, 3.) — Luc. 9, 25. ἑαυτὸν ἀπολέσαι, sibi ipsum consciscere mortem aeternam. (Sir. 20, 22. ὁ ἀπολλύων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.) — 2) intransitive: *amitto*, *iacturam facio*, *ich verliere*; τὴν ψυχὴν ἀπολέσαι, Matth. 10, 39. 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. 17, 33. Io. 12, 25. — Matth. 10, 42. μισθόν. Marc. 9, 41. Luc. 15, 4. πρόβατον. Luc. 15, 8 sq. δραχμήν. Io. 6, 39. ἵνα μὴ ἀπολέσω (τι) ἐξ αὐτοῦ, i. e. ne unum eorum perire patiar. 2 Io. v. 8. ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα, ne fructum operis apostolici, i. e. vos, discipulos, amittamus. (Sir. 6, 4. 8. 15. Prov. 29, 3. Sir. 51, 2.) — II) In passivo et med. 1) *perdor*, *pereo* i. e. a) *corrumpor*, *destruor*, Matth. 5, 29. 30. 9, 17. οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. Io. 6, 27. τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμ. corruptioni obnoxium. Hebr. 1, 11. αὐτοὶ (οἱ οὐρανοὶ) ἀπολοῦνται, (vid. Ps. 102, 27.) Iac. 1, 11. 1 Petr. 1, 7. χρυσίον ἀπολλ. ornamenta aurea destruenda. Apoc. 18, 14. τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο (pro ἀπῆλθεν, quod est in textu vulg.) ἀπό σου, destruentur ita, ut amplius non habeas, i. e. eripientur tibi. (hebr. אָבַד vel נִכְרַת seq. מִן, Ier. 48, 36. Ezech. 29, 8. 35, 7.) — b) *occidor*, *vita privor*, *pereo*; Matth. 8, 25. 18, 14. 26, 52. Marc. 4, 38. Luc. 8, 24. 15, 17. λιμῷ ἀπόλλυμαι, fame conficior. Io. 11, 50. 18, 9. 14. Act. 5, 37. 1 Cor. 10, 9 sq. 2 Petr. 3, 6. Iud. v. 15. (Ez. 34, 29. Levit. 23, 30. Esth. 9, 1.) — c) *vita aeterna privor*, *pereo post mortem*, Io. 3, 15. 16. 10, 28. 17, 12. Rom. 2, 12. 1 Cor. 8, 11. 15, 18. 2 Petr. 3, 9. — οἱ ἀπολλύμενοι, (oppos. τοῖς σωζομένοις) morti aeternae obnoxii, ad vitam aeternam per Christum non perventuri, 1 Cor. 1, 18. 4, 3. 2 Cor. 2, 15. 2 Thess. 2, 10. — τὸ ἀπολωλός, pro τοὺς ἀπολωλότας, eos, quibus pereundum esset, morti aeternae devotos, Matth. 18, 11. Luc. 19, 10. (coll. Ezech. 34, 4. 6. Ps. 119, 176. Ier. 50, 6.)

— c) *amittor*, *pereo*, ich gehe verloren; Luc. 21, 18. θρὶξ ἀπόληται. Io. 6, 12. — de ovibus in desertis aberrantibus a grege, Matth. 10, 6. 15, 24. — de filio misere oberrante in regionibus exteris, Luc. 15, 24. *.

Ἀπολλύων, οντος, ὁ, (particip. ab ἀπολλύω) *perditor*, *vastator*. Apoc. 9, 11. Vid. Ἀββαδδών.

Ἀπολλωνία, ίας, ἡ, *Apollonia*, urbs Macedoniae maritima, Apollini sacra, ab Amphipoli unius diei itinere distans Act. 17, 1.

Ἀπολλώς, ώ, ὁ, *Apollos*, nomen Iudaeo - Christiani et doctoris in ecclesia, qui non nisi Act. 18, 24. 19, 1. 1 Cor. 1, 12. 3, 4—6. 22. 4, 6. 16, 12. Tit. 3, 13. commemoratur.

Ἀπολογέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ab ἀπολογία) propr. rem accurate enarro; 1) *verba facio me defendendi causa*, Act. 25, 1. 26, 24. (Ioseph. ant. 4, 7. 3.) — ἀπολογέομαί τι, profero aliquid ad me defendendum, Luc. 12, 11. — τὰ περὶ ἐμοῦ ἀπολ. narrabo defendendi causa, quae ad me spectant, Act. 24, 10. — *defendo me verbis*, *causam dico*, Luc. 21, 14. Rom. 2, 15. (coll. Ier. 12, 1. 2 Macc. 13, 26.) — seq. dativo personae, Act. 19, 33. ἀπολ. τῷ δήμῳ, causam dicere ad populum. 2 Cor. 12, 19. — seq. περί cum genitivo rei, Act. 26, 2. (Ioseph. de bell. 4, 5. 5.) — 2) *argumentis probo*, *demonstro*, Act. 25, 8. ἀπολογουμένου, ὅτι κ. τ. λ. quum defensione sua evicisset, se etc. (Hinc οἱ ἀπολογούμενοι Ier. 31, 6. sunt ii, quorum defensio probata est, insontes iam a Deo declarati, (in textu hebr. נֹצְרִים, pro quo LXX legisse videntur נִצּוֹרִים, salvati); et Sap. 6, 10. ἀπολογία est absolutio.) **.

Ἀπολογία, ας, ἡ, (ab ἀπόλογος, narratio accurata) *narratio*, *oratio defendendi causa habita*, Act. 22, 1. ἡ πρὸς ὑμᾶς ἀπολογία. 2 Tim. 4, 16. ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ, quum primum defendendi me causa loquerer. — *defensio*, 2 Cor. 7, 11. — τοῦ εὐαγγελίου, religionis christ. Phil. 1, 7. 17. — περί τινος, alicuius rei causa, Act. 25, 16. — ἀπολ. seq. dativo personae, defensio coram iudice aliquo facta, 1 Cor. 9, 3. 1 Petr. 3, 15. — (Sap. 6, 10. ubi est absolutio.) **.

Ἀπολούω, f. ούσω, (ex ἀπό et λούω lavo) *abluo*. Metaphorice: *abstergo*, *removeo*. Sic bis de peccatis eorumque poenis Act. 22, 16. 1 Cor. 6, 11. coll. Ps. 51, 4. 9. Ies. 1, 16. Iob. 9, 3. Ier. 4, 14. (Philo de nom. mut. p. 1051. τὰ καταῤῥυπαίνοντα τὴν ψυχὴν ἀπολούσασθαι.) **.

Ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, (ab ἀπολυτρόω pretio redimo, LXX hebr. פְּדָה Exod. 21, 8.) 1) *redemtio captivi per pretii solutionem*. In N. T. de redemtione a potestate diaboli, peccati et mortis per sanguinem Iesu, in pretium redemtionis solutum, Rom. 3, 24. 1 Cor. 1, 30. Eph. 1, 14. εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, quae cum ἐσφραγίσθητε iungenda et vertenda sunt: obsignati estis ad eiusmodi redemtionem scl. a diaboli et

peccati potestate, ut iam sitis peculium Dei et Christi. coll. Act. 20, 28. Coloss. 1, 13. Hebr. 2, 14. Io. 12, 31. Brevius dicitur nonnunquam redemtio i. e. liberatio a peccato eiusque poenis, Eph. 1, 7. Coloss. 1, 15. Hebr. 9, 15. (Clem. Alex. Strom. 7, 10.) — 2) *liberatio*, e malorum angustiis Luc. 21, 18. e mortis periculo Hebr. 11, 35. — animae a corpore, quasi eius carcere, Rom. 8, 23. Eph. 4, 30. coll. Rom. 7, 24. Sap. 9, 15. *.

Ἀπολύω, f. ύσω, (ex ἀπό et λύω) 1) λύω ἀπό τινος, disiungo aliquem ab aliqua re, seq. genitivo personae vel rei (Ioseph. ant. 5, 1. 25. ἀλλήλων ἀπελύθησαν) — *libero*, aliquem ab aliqua re; Luc. 13, 12. τῆς ἀσθενείας. (2 Macc. 4, 47. τῶν κατηγορημάτων. Ioseph. ant. 2, 5. 2. τῶν δεσμῶν. Tob. 3, 7. ἀπὸ τῆς ἀνάγκης.) — 2) *liberum dimitto*, debitorem, Matth. 18, 27. — vinctum, accusatum, Matth. 27, 15. Marc. 15, 6. Luc. 22, 68. 23, 16 sq. Io. 18, 39. 19, 10 sq. Act. 26, 32. 28, 18. et saepius. (2 Macc. 6, 22.) — Luc. 6, 37. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε, i. e. ignoscite aliis ea, quae ergo vos peccaverint, ut etiam vobis ignoscatur. — *dimitto* simpliciter, i. e. vel: *iubeo ut abeat*, vel (ut Ioseph. ant. 2, 14. 6. ib. 5, 2. 8.) *patior ut abeat aliquis, von sich lassen, gehen heissen* oder *lassen*; τὸν ὄχλον, Matth. 14, 15. 22 sq. 15, 32. 39. Marc. 10, 2. 4. et passim. Vid. praeterea Matth. 15, 23. Luc. 8, 38. 14, 4. Act. 13, 3. 15, 30. 33. 23, 22. Hebr. 13, 23. — τὴν ἐκκλησίαν, concionem dimittere, Act. 19, 40. — γυναῖκα, uxorem dimittere, i. e. eam repudiare, Matth. 1, 19. 5, 31 sq. 19, 3—9. Marc. 10, 24. Luc. 16; 18. — etiam de uxore, maritum repudiante, Marc. 10, 12. ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα. (Diod. lib. XII. νόμος, ὁ διδοὺς ἐξουσίαν τῇ γυναικὶ ἀπολύειν τὸν ἄνδρα) — Luc. 2, 29. νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου ἐν εἰρήνῃ, ubi ἀπολ. de *dimissione ex hac vita*, τοῦ ζῆν, dicitur. (LXX pro גוע, Num. 20, 29. Iob. 3, 6. ὅπως ἀπολυθῶ, καὶ γένομαι γῆ. Tob. 3, 13. ἀπολῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς. 2 Macc. 7, 9. ἐκ τοῦ παρόντος ζῆν ἡμᾶς ἀπολύεις. Aelian. V. H. 13, 20. ἀπολύειν τοῦ ζῆν.) — 3) medium: dimitto me; *discedo, abeo*; Act. 28, 25. (Exod. 33, 11.)

Ἀπομάσσω, s. μάττω, f. άξω, (ex ἀπό et μάσσω, manibus tracto, tergo) abstergo, abstergendo purgo; med. *abstergo mihi*; semel, Luc. 10, 11. τὸν κονιορτόν. (Polyb. 15, 26. 3.)

Ἀπονέμω, f. εμῶ, (ἀπό et νέμω, tribuo) propr. secerno partem et tribuo alicui; — attribuo, assigno: ich theile zu, (Deut. 4, 19. 3 Macc. 1, 7. 3, 16. Ioseph. ant. 5, 1. 24.) — *tribuo, exhibeo, ich gebe, erweise*; semel 1 Petr. 3, 7. ἀπονέμοντες τιμήν. (Ioseph. ant. 1, 7. 1. ᾧ καλῶς ἔχει τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐχαριστίαν ἀπονέμειν. Clemens Alex. Strom. 7, 2. πεπιστευκόσιν ἀπονείμας τιμάς. Ignat. ad Magnes. §. 3. τῷ ἐπισκόπῳ πᾶσαν ἐντροπὴν ἀπονέμειν.) **.

Ἀπονίπτω, f. ίψω, (ex ἀπό et νίπτω) *abluo*; — med. semel, Matth. 27, 24. ἀπενίψατο τὰς χεῖρας, abluit sibi manus, s. manus suas. Volebant, qui manus suas solemni ritu lavabant, significare, se immunes esse a caede vel morte alterius. Vid. Deut. 21, 6. 7. Ioseph. ant. 4, 8. 16. Scholiast. ad Sophocl. Aiac. 663.

Ἀποπίπτω, aor. 2. ἀπέπεσον, (ex ἀπό et πίπτω) *decido, delabor.* Semel Act. 9, 18. (Iob. 24, 24.)

Ἀποπλανάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et πλανάω) aberrare facio, a recta via abduco, Ies. 50, 6. — metaph. a veritatis, pietatis via abduco, *seduco*, Marc. 13, 22. (2 Chron. 21, 11. Prov. 7, 22. 13, 6. coll. v. 8.) — ἀποπλανάομαι ἀπό τινος, abducor ab aliqua re, 1 Tim. 6, 10. ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως. (Sir. 4, 19. Lib. Henoch. (*Fabr.* p. 180.) ἐγρήγοροι ἀποπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν, amore seducti prosequebantur mulieres.) **.

Ἀποπλέω, f. εύσω, (ex ἀπό et πλέω) *navigo, navi discedo, solvo.* Quater Act. 13, 4. 14, 26. 20, 15. 27, 1.

Ἀποπλύνω, aor. 1. ἀπέπλυνα, (ex ἀπό et πλύνω) *abluo*, potissimum de vestimentis et vasis. Semel Luc. 5, 2. coll. Ier. 2, 22. 4, 14. Ioseph. ant. 3, 6. 2. ib. 8, 15. 6.

Ἀποπνίγω, f. ίξω, (ex ἀπό et πνίγω) *suffoco, suffocando neco.* Luc. 8, 33. (Tob. 3, 9.) — Tropice ut Latinorum praefoco de semine spinis obducto et necato, Matth. 13, 7. **.

Ἀπορέω, ῶ, medium (quod in N. T. solum legitur) ἀπορέομαι, οῦμαι, (ab ἄπορος, quod ex ἀ priv. et πόρος, via, exitus, tropice: ratio, praesidium; quare ἄπορος, via, praesidio destitutus) 1) propr. de eo, qui vel via destitutus, nescit quo se vertat, cui exitus non patet, vel (sequente genitivo), qui destituitur aliqua re; metaph. *dubius, incertus sum* (γνώμης ἀπορέω, Ioseph. ant. 1, 21. 1.) Io. 13, 22. ἀπορούμενοι, περὶ τίνος λέγει, incerti, de quonam loquatur. (Ioseph. ant. 2, 12. 2. ἀπορῶν, πῶς ἂν πείσω λόγοις.) Act. 25, 20. ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν τούτου ζήτησιν, incertus, quid statuam de hac quaestione. — 2) ex adiuncto: *sollicitus sum;* 2 Cor. 4, 8. Gal. 4, 20. ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν, sollicitus sum de vobis. (Sap. 11, 6. Ier. 8, 18. καρδία ἀπορουμένη. hebr. דַּוָּי. Gen. 32, 7. pro יֵצֶר. 1 Macc. 3, 31. vid. etiam Ἀπορία.) *.

Ἀπορία, ίας, ἡ, (ab ἀπορέω) ei tribuitur, cui vel via deest, qui, quo se vertat, quo evadat vel non habet, vel nescit, vel qui ratione, praesidio caret; inde rei inopia Sir. 4, 2. Deut. 28, 22. — *consilii inopia, anxietas, desperatio;* semel Luc. 21, 25. (cf. Lev. 26, 16. Ies. 8, 22. 24, 19. Ier. 8, 22. Plutarch. Timol. 9.) *.

Ἀποῤῥίπτω, f. ίψω, (ex ἀπό et ῥίπτω) *abiicio, proiicio.* Semel Act. 27, 43. ἀποῤῥίψαντες scl. ἑαυτούς, iussit eos se primos in mare proiicere; cuius loquendi rationis exempla e profanis dedit *Kypkius* in obss. s. ad h. l. cf. Arrian. Ind. Hist. c. 24. §. 5. 7.

Ἀπορφανίζω, f. ίσω, (ab ἀπό et ὄρφανος) parentibus orbo; (Aeschyl. Choeph. v. 246.) In N. T. semel 1 Thess. 2, 17. ubi Paulus transfert ad se doctorem, discipulis suis orbatum, ab amicis quasi desertum: ἡμεῖς δὲ ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν, ego vero vobis orbatus.

Ἀποσκευάζω, f. άσω, et medium ἀποσκευάζομαι (ex ἀπό et σκευάζω) propr. sarcinas amoveo; deinde simpliciter: amoveo, removeo, aufero, ita ut ἀπό indicet, aliquid removeri ex loco; LXX Levit. 14, 36. Ioseph. bell. 1, 13. 5. ἀποσκευασάμενος τὴν ὑποψίαν, suspicionem a se removens. Ioseph. ant. 14, 16. 2. bell. 1, 31. 1. saepissime apud profanos. — In N. T. semel Act. 21, 15. ἀποσκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, quod vulgo vertunt: sublatis i. e. collectis, nobis impositis sarcinis profecti sumus. Sed ἀπό hic est ad finem pervenientis, ut in ἀποτελέω, ἀποτελευτάω, et ἀποσκευασ. vertendum: omnibus ad iter necessariis paratis. (Chrysost. homil. 45. in Act. τὰ πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν λαβόντες.) Quod si praeferas retinere notionem amovendi, poteris etiam vertere: remotis omnibus impedimentis. Lectio codd. ἐπισκευασάμενοι correctioni debetur. **.

Ἀποσκίασμα, τος, τό, (ab ἀποσκιάζω, umbram facio, umbra tego, obumbro) *umbra ab aliqua re facta*; semel Iac. 1, 17. ubi in patre luminum coelestium dicitur non esse τροπῆς ἀποσκίασμα, umbra conversione effecta, ut in sole et luna. Sensus: Dei perfectio mutationi non subiecta est. — Alii ἀποσκ. tropice: *leve vestigium*, ut Etymol. M. et Hesych.: τροπῆς ἀποσκίασμα· ἀντὶ τοῦ ἀλλοιώσεως καὶ μεταβολῆς ἴχνος.

Ἀποσπάω, f. άσω, (ἀπό et σπάω) *abstraho, avello, aufero, eripio*, adiecta notione violentiae vel doli, Ier. 12, 14. Ies. 28, 9. Ioseph. ant. 7, 7. 3. — τὴν μάχαιραν, Matth. 26, 51. quod vertunt gladium *stringo* (ἐκσπάω τὴν μάχ. 1 Sam. 17, 51. σπάω τὴν μ. 1 Chron. 11, 11. Marc. 14, 47.) Rectius fortasse: ἀπέσπασε τὴν μάχ. αὐτοῦ est: eripuit gladium eius (intellige Iudae Carioth.), quam explicationem suadent antecedentia ἐκτείνας τὴν χεῖρα. Sequens σου v. 52. ante μάχαιραν omittunt codices, recte ut videtur. — Act. 20, 30. ἀποσπᾶν τοὺς μαθητάς, dolo abstrahere discipulos a magistro, (Aelian. V. Hist. 13, 32. ubi Theodota, meretrix, ad Socratem σὺ μὲν γάρ, inquit, οὐδένα τῶν ἐμῶν δύνῃ ἀποσπᾶσαι, ἐγὼ δέ, ἐὰν βούλωμαι, τοὺς σοὺς πάντας. Vid. etiam Ioseph. ant. 13, 4. 7. ubi est: dolo vel vi rapere uxorem alterius.) — Passiv. et med. *discedo, secedo*, — seq. ἀπό Luc. 22, 41. Act. 21, 1. (2 Macc. 12, 10. 17. Diod. Sic. 20, 40. εἰδότες τὸν Ἀγαθοκλέα μακρὰν ἀπεσπασμένον. Clem. Alex. Strom. 1, 1. ἀποσπᾶσθαι τῆς πίστεως.) *.

Ἀποστασία, ας, ἡ, (ab ἀφίσταμαι) *defectio*; — a vero Deo et cultu eius, Act. 21, 21. 2 Thess. 2, 3. (1 Reg. 21, 13. 2 Chron. 29, 19. Ier. 29, 32. 1 Macc. 2, 15.) **.

Ἀποστάσιον (quod in nominativo apud meliores scriptores non legitur) ίου, τό, (ab eod. them.) *repudium;* Hesych. τὸ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα καὶ γράψαι ἀποστάσιον. — Βιβλίον ἀποστασίου, libellus repudii, Matth. 19, 7. Marc. 10, 4. (Deut. 24, 1. 3. Ies. 50, 1. Ier. 3, 8.) — *libellus repudii,* Matth. 5, 31. ut *repudium* nonnunquam apud Latinos, ut Sueton. Tib. 11. et Calig. 36. Pandect. 24, 2. 3. **

Ἀποστεγάζω, f. άσω, (ex ἀπό et στεγάζω tego) *detego, tectum aperio.* Semel Marc. 2, 4. (Strabo lib. 4. τὸ ἱερὸν ἀποστεγάζεσθαι.)

Ἀποστέλλω, f. ελῶ, aor. 1. ἀπέστειλα, perf. ἀπέσταλκα perf. pass. ἀπέσταλμαι, aor. 2. pass. ἀπεστάλην, (ex ἀπό et στέλλω) — LXX pro שָׁלַח — *mitto a me;* — a) propr. *emitto, dimitto, abire iubeo,* Matth. 10, 5. 11, 10. 21, 1. 3. Marc. 1, 2. 6, 7. 11, 3. Luc. 14, 32. Act. 3, 20. et saepissime. — Act. 11, 30. ἀποστείλαντες intellige τὴν διακονίαν, beneficium. — *dimitto ad mandata exsequenda, mitto cum mandato,* Matth. 10, 16. 13, 41. — Sic de Deo legatos, doctores, angelos mittente, Matth. 10, 40. 15, 24. 23, 37. Luc. 1, 26. Io. 1, 6. 3, 17. Hebr. 1, 14. Saepius Apoc. 1, 1. ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου vel pro ἀποστείλας τὸν ἄγγελον, vel pro διὰ τοῦ ἀγγέλου ἀποσταλέντος. — Etiam de Messia ex Dei voluntate olim redituro, Act. 3, 20. Ubi aliquis per alium fecisse aliquid dicitur, haud raro τινά s. τινάς post ἀποστ. omittitur, ut Io. 5, 33. ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην. ib. 11, 3. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι i. e. aliquos, qui eum ipsarum nomine sic alloquerentur. Act. 11, 13. ubi text. vulg. addit ἄνδρας. ib. 13, 15. 16, 36. coll. v. 35. Similiter ἀποστείλας seq. verbo activo, Matth. 2, 16. ἀποστείλας ἀνεῖλε, i. e. misit, qui occiderent. Marc. 6, 17. ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, misit qui caperent Ioannem. Act. 7, 14. (Gen. 31, 4. 41, 8. 14. Exod. 9, 28. Ios. 24, 9.) — *abire iubeo, abigo,* Matth. 8, 31. (in textu *Griesb.*) Marc. 5, 10. 12, 3. 4. — Ἀποστεῖλαι ἐν ἀφέσει, *liberum dimittere,* Luc. 4, 19. (Ies. 58, 6. שַׁלַּח חָפְשִׁים.) — Io. 9, 7. Σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος, quasi שָׁלוּחַ sit a שָׁלַח, pro שִׁלֹּחַ, missus. — b) tropice: mitto i. e. *immitto,* Marc. 4, 29. τὸ δρέπανον. (Sir. 15, 9. παρὰ κυρίου ἀπεστάλη. ib. 34, 6. Exod. 23, 27. τὸν φόβον. Ex. 15, 5. τὴν ὀργήν. 9, 16. τὴν χεῖρα.) — *evenire iubeo,* Luc. 24, 49. τὴν ἐπαγγελίαν. Act. 10, 36. λόγον, vid. *Λόγος.* — Ἀποστέλλεταί μοι, *datur, donatur mihi;* Act. 13, 26. ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. Act. 28, 28. τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον. (Levit. 25, 11. εὐλογίαν. Deut. 28, 8. Exod. 4, 28.) — — Quod ad grammaticam huius verbi cum aliis coniunctionem attinet, apud nostros sequitur, ratione habita a) *personae ad quam* mittitur, πρός, Matth. 21, 34. 37. 23, 34. 37. Marc. 3, 31. 12, 2. Saepius. (Gen. 37, 12. 38, 25. Ex. 3, 10.

13.) — dativus personae, Matth. 22, 16. Act. 28, 28. (Gen. 32, 18. 38, 17. Num. 22, 40. 2 Chron. 16, 3.) — εἰς, Matth. 15, 24. Luc. 1, 26. 11, 49. Act. 26, 17. (Ier. 49, 13. 2 Reg. 17, 26.) — b) *loci in quem*, ἐν, Matth. 10, 16. Luc. 10, 3. (2 Reg. 17, 25.) — εἰς Matth. 14, 35. 20, 2. Marc. 8, 26. Luc. 10, 1. Io. 3, 17. et saepius. (Num. 21, 6. Zach. 7, 2.) — particula ὧδε, Marc. 11, 3. — c) *consilii* ad quod mittitur aliquis, εἰς, Luc. 4, 43. εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. Hebr. 1, 14. (Gen. 45, 5. εἰς ζωὴν ἀπέσταλκέ με ὁ θεός.) — ἵνα, Marc. 12, 2. 13. Luc. 20, 10. Io. 1, 19. 3, 17. 7, 32. Act. 16, 36. (Gen. 30, 25.) — ὅπως, Act. 9, 17. sequitur infinitivus, Matth. 22, 3. ἀπέστειλε τοὺς δούλους καλέσαι, ut vocarent. Marc. 3, 14. Luc. 1, 19. 4, 18. 9, 2. 14, 17. Io. 4, 38. Act. 5, 21. 1 Cor. 1, 17. Apoc. 22, 16. (Num. 16, 12. 22, 37. 31, 4.) — sequitur accusativus appositionis, Act. 7, 35. τοῦτον ὁ θεὸς ἄρχοντα (ut esset dux) ἀπέστειλεν. 1 Io. 4, 10. ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμόν. ib. v. 14. — d) *dimittentis*, παρά, semel, Io. 1, 6. (Sir. 15, 9. 34, 6.) ἀπό [Act. 10, 21.] (Esdr. 7, 14.) — e) *loci* e quo mittitur, ἀπό, Act. 11, 11. 1 Petr. 1, 12. (Gen. 26, 27.) — f) *alterius*, seq. ὀπίσω, Luc. 19, 14. (Zach. 2, 8.) — ἔμπροσθέν τινος, Io. 3. 28. (Gen. 46, 29.)

Ἀποστερέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et στερέω, privo) propr. depositum, commodatum non reddo, Ioseph. ant. 4, 8. 38. — *privo, fraudo*, — a) τί, fraude aliqua re potior, Marc. 10, 19. μὴ ἀποστερήσῃς, intellige τί, ne fraude aliquid tuum facias. (Exod. 21, 10. Sir. 4, 1.) — de mercede: *denego*, Iac. 5, 4. ὁ μισθὸς ὁ ἀποστερημένος, merces detracta. (Deut. 24, 14. Mal. 3, 5. Sir. 31, 22. 23. Philo de vita Mos. I. p. 624.) — b) τινά, *aliquem privo, fraudo*, 1 Cor. 6, 8. ἀποστερεῖτε ἀδελφούς. ib. 7, 5. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, i. e. nolite vos fraudare invicem officio coniugali. — c) seq. genitivo rei. 1 Tim. 6, 5. τῶν ἀποστερημένων τῆς ἀληθείας. (Sir. 29, 8. Ioseph. ant. 2, 14. 3. ἡ γῆ τῆς ἐπιμελείας ἀπεστέρητο.) — d) medium: *patior ut priver, ut destituar*, 1 Cor. 6, 7. coll. Sir. 29, 7. **.

Ἀποστολή, ῆς, ἡ, (ab ἀποστέλλω) 1) missio, i. e. actus mittendi, die Entsendung, (Plutarch. Timol. 1. πρὸ τοῦ Τιμολέοντος εἰς Σικέλειαν ἀποστολῆς. — deinde id, quod mittitur; saepius in V. T. 1 Reg. 9, 16. 3 Esdr. 9, 51. 1 Macc. 2, 18.) — 2) in N. T. *munus apostoli, apostolatus* (ut scriptores ecclesiastici loquuntur); quater Act. 1, 25. Rom. 1, 5. 1 Cor. 9, 2. Gal. 2, 8.

Ἀπόστολος, ου, ὁ, (ab ἀποστέλλω) *legatus* a) *quilibet*, (hebr. שָׁלוּחַ 1 Reg. 14, 6.) Io. 13, 16. Phil. 2, 25. ὑμῶν ἀπόστολος, a vobis ad me missus, cf. c. 4, 18. — b) *Dei legatus, interpres divinus*, quare saepius ἀπόστολοι cum προφήταις coniunguntur, Luc. 11, 49. Eph. 3, 5. Apoc. 18, 20. ib. 2, 2. λέγοντες ἑαυτοὺς εἶναι ἀποστ. mentientes se Dei legatos et inter-

pretes esse. Hoc sensu quoque Iesus ἀπόστ. dicitur Hebr. 3, 1. — c) *legati Christi*, illi duodecim e discipulis, quos Iesus selegerat, ut praecones evangelii essent primarii, quosque ipse hoc nomine insignes fecerat, Matth. 10, 2. Marc. 6, 30. Luc. 6, 13. 9, 10. 22, 14. Act. 1, 26. Iud. vers. 17. Apoc. 21, 14. et saepius. Paulus, qui eorum numero serius accesserat 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. ἀπόστολον κήρυκα et διδάσκαλον interpretatur. Hoc sensu ἀπόστολος in Ioannis scriptis (excepta apocalypsi) plane non legitur. — d) sensu latiori etiam *vicarii*, *delegati*, *comites apostolorum* dicebantur ἀπόστολοι, scl. ii, qui ecclesias colligerent, et 2 Cor. 8, 23. ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν nominantur. Sic Paulus et Barnabas, comes' eius Act. 14, 4. 14. (15, 33. in text. vulg. ubi *Griesb.* reposuit ἀποστείλαντες αὐτούς), Andronicus et Iunias Rom. 16, 7. coll. 1 Cor. 4, 9. Act. 8, 14. Sic quoque apud patres eccl. graec., ut Clem. Alex. Strom. 3, 6. 4, 17. Duodecim apostoli a Paulo, ut distinguerentur ab his, appellabantur οἱ ὑπερλίαν ἀπόστολοι, 2 Cor. 11, 5. 12, 11. iisque facultas miraculorum patrandorum tribuebatur, 2 Cor. 12, 12. Iidem intelligendi sunt, ubi loquitur Lucas in Actis (v. c. 8, 14.) vel Paulus (Gal. 1, 17. 19.) de apostolis τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις. — Nonnunquam reticetur, Marc. 15, 14. Act. 2, 14. Matth. 26, 14.

Ἀποστοματίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et στόμα) propr. ἀπὸ στόματος λέγω, vel ἀπὸ μνήμης λέγω (ut explicat Timaei Lex. Platon. Pollux onom. 2, 4. 23.) i. e. memoriter aliquid recito, (Themist. orat. 20. Athen. 9.) recito aliquid discipulis, ut discant, Plat. Euthyd. Tom. III. ed. B. pont. p. 14. — In N. T. semel, et transitive: responsionem exigo, *quaestionibus exerceo* aliquem, *ausfragen*, Luc. 11, 53. ἀποστοματίζειν αὐτόν.

Ἀποστρέφω, f. έψω, aor. 2. pass. ἀπεστράφην (ex ἀπό et στρέφω), LXX maxime pro שׁוּב, etiam pro הֵסִיר, סָבַב — 1) *averto*, a) propr. τὴν ἀκοὴν ἀπὸ τῆς ἀληθείας, 2 Tim. 4, 4. (Deut. 15, 7. Prov. 4, 27. Sir. 4, 5.) — b) tropice: Luc. 23, 14. ἀποστρέφ. τὸν λαὸν, avertere a fide, excitare ad defectionem (Ios. 22, 16. 18. 29. Sir. 46, 11.) Act. 3, 26. ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν. (Iob. 33, 17.) — c) Medium et aor. 2. pass. cum significatione medii ἀποστρέφομαί τινα, s. τί: *averto me*, i. e. *desero*, 2 Tim. 1, 15. ἀπεστράφησάν με πάντες. (Ier. 15, 6.) — *repudio, aversor*, Matth. 5, 42. Tit. 1, 14. ἀποστρεφόμενοι τὴν ἀλήθειαν. Hebr. 12, 25. οἱ τὸν ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἀποστρεφόμενοι. (Ier. 15, 6. σὺ ἀπεστράφης με. Hos. 8, 3. pro זָנַח. Sap. 16, 3. 3 Macc. 3, 23. Ioseph. ant. 2, 4, 3. ἀποστρέφεσθαι τὴν ἀξίωσιν. ib. 4, 6. 8. τὴν δέησιν. ib. 5, 1. 25. τὸ γένος ὑμῶν. Polyb. 9, 39. 6.) — 2) *facio ut recedat, abeat* aliquis s. aliquid, i. e. a) *removeo*. Rom. 11, 26. ἀποστρ. ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. (LXX pro הֵסִיר, Exod. 23, 25.

Ps. 85, 4. Sir. 23, 4. ἐπιθυμίαν ἀπόστρεψον ἀπ᾽ ἐμοῦ. 1 Macc. 3, 8.) — b) *refero*, — τινί, *reddo alicui*, Matth. 27, 3. ἀπέστρεψε τὰ ἀργύρια τοῖς ἱερεῦσι. (1 Chron. 10, 14. ἐπέστρεψε τὴν βασιλείαν τῷ Δαυίδ. ib. 12, 23. — c) de gladio: Matth. 26, 52. τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον, i. e. gladium in vaginam recondo; hebr. הֵשִׁיב 1 Chron. 21, 27. ubi LXX κατέθηκε τὴν ῥομφαίαν. coll. Gen. 28, 25. *.

Ἀποστυγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et στυγέω, odio habeo) *valde abhorreo, detestor;* semel, Rom. 12, 9. (Eurip. in Ione v. 488. τὸν δ᾽ ἄπαιδα ἀποστυγῶ βίον Callim. hymn. in Del. v. 223. Herodot. 2, 47.) Theophylact. ad Rom. 12, 9. ἀποστυγοῦντες· τουτέστιν, ἐκ ψυχῆς μισοῦντες.

Ἀποσυνάγωγος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀπό et συναγωγή) qui συναγωγῇ excluditur, vel exclusus est, *sacris prohibitus*, qui scriptoribus sacris dicitur *excommunicatus*. Ter legitur tantum in Evang. Ioann. 9, 22. 12, 42. 16, 2. Duplici gradu apud Iudaeos aliquis sacris poterat excludi, quorum alter dicebatur חֵרֶם, eratque eiectio e conventibus sacris cum diris et maledictionibus coniuncta; cum eiusmodi homine synagogis excluso nulla reliquis erat consuetudo. Altera eiectio, qua quis in perpetuum separabatur ab ecclesia et populo iudaico, appellabatur שַׁמַּתָּא et videtur Io. 16, 2. intelligenda esse. Vid. *Lightfoot.* hor. ad Io. 9, 22.

Ἀποτάσσω, s. άττω, f. άξω, (ex ἀπό et τάσσω) sepono, secerno; (Ier. 20, 2. 1 Macc. 11, 3.) — medium seq. dativo: secerno me ab alio, i. e. 1) *valedico*, pro ἀσπάζομαί τινα, (ut antiquiores et puriores scriptores loquebantur; nam ἀποτάσσεσθαί τινι, valedicere alicui, „Atticis ignotum ea aetate viguit, „quae Alexandrina dicitur. Ex nativis Graecis unum aut al„terum seculo 3 et 4 hac labe contactum reperimus, v. c. „Iambl. V. P. c. 28. p. 145. Liban. Declam. p. 511. et 824. „T. IV." Haec *Lobeckius* ad Phrynich. p. 23.) — a) propr. Act. 18, 18. 20. 2 Cor. 2, 13. (Ioseph. ant. 8, 13. 7. Charit. 2, 1. συνταξάμενος ἀπῆλθεν εἰς ἄγρον.) — b) tropice: *renuntio alicui rei*, Luc. 14, 33. (Ioseph. ant. 11, 6. 8. τροφῇ καὶ ποτῷ καὶ τῆς ἡδέσιν ἀποταξάμενος. Philo lib. 2. Alleg. p. 87. τῇ γαστρὶ ἀποτάττεται. Id. de resip. Noe p. 274. ὕπνῳ μὲν ἀποτάξεται. Iamblich. vit. Pythag. c. 3. πολυφαγίᾳ ἀποταξάμενος) — 2) ex adiuncto: valedicendo dimitto, *dimitto*, Marc. 6, 46. ἀποταξάμενος αὐτοῖς, populo dimisso, (in loco parall. Matth. 14, 23. ἀπολύσας τοὺς ὄχλους.) Luc. 9, 61. ἀποτ. τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου, vel: ut dimittam eos, vel ut valedicam iis, qui rebus meis praesunt. (Ioseph. ant. 11, 8. 6. τοῖς Σικιμίτοις οὕτως ἀπετάξατο, hoc modo Sicemitas dimisit.) **.

Ἀποτελέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et τελέω) *perficio, ad finem perduco, τέλειον facio;* (2 Macc. 15, 39. 3 Esdr. 5. 73.) semel Iac. 1, 15. ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον,

peccandi cupido, ubi perfecit id, ad quod fertur. (Gal. 5, 16. τελεῖν τὴν ἐπιθυμίαν σαρκός.) *Schulthess.* h. l. ἀποτελεσθεῖσα vertit *adulta*; non male, quum auctor hic ἁμαρτίαν tanquam feminam mortem parturientem describat. Certe τέλειος est etiam adultus. **.

Ἀποτίθημι, f. θήσω, (ex ἀπό et τίθημι) *sepono, depono*, (Ex. 16, 33 sq. Levit. 16, 23.) medium ἀποτίθεμαι, a me depono, *depono* a) propr. Act. 7, 58. τὰ ἱμάτια. (2 Macc. 8, 35.) — b) metaphorice: *depono, exuo, renuntio*; Rom. 13, 12. Eph. 4, 22. 25. Coloss. 3, 8. Hebr. 12, 1. Iac. 1, 21. 1 Petr. 2, 1. (Dionys. Halic. ant. 6. ἀποτίθ. τὴν ὀργήν, τὴν ἀρχήν. Themist. orat. 6. ἀποτίθ. τὴν ἀπέχθειαν.) *.

Ἀποτινάσσω, f. άξω, (ex ἀπό et τινάσσω quatio) *excutio*. Luc. 9, 5. excutio, *abiicio*, Act. 28, 5. coll. 1 Sam. 10, 2. Iudic. 16, 21. Thren. 2, 7. **.

Ἀποτίω, f. ίσω, (et ἀποτιννύω, ex ἀπό et τίω s. τιννύω) *persolvo, rependo, restituo*. Semel Philem. vers. 19. ἐγὼ ἀποτίσω, ego restituam tibi damnum ab illo illatum. (Gen. 31, 39. Ex. 21, 30. Ioseph. ant. 4, 8. 27. et 33.)

Ἀποτολμάω, ῶ, f. ήσω (ex ἀπό, quod hic notionem auget, et τολμάω) *audeo*; semel Rom. 10, 20. ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, vel: impetravit a se ut diceret, (Aeschin. c. Ctesiph. p. 521. et 547. ed. *Reisk.* ἀπετόλμα δὲ λέγειν coll. Hom. Odyss. 1, 353. ἐπιτολμάτω ἀκούειν.) vel: audacter, libere professus est; (Act. Thom. §. 33. μὴ τόλμα λέγειν noli audacter recensere.) Vid. etiam Polyb. 2, 45. 2. Phil. de legat. ad Cai. p. 1003.

Ἀποτομία, ας, ἡ, (ab ἀποτέμνω abscindo) proprie actus abscindendi; acies, qua scinditur, schneidende Schärfe; metaphorice: *severitas, rigor*; Rom. 11, 22. (Symmach. pro פֶּרֶךְ, Nah. 3, 1. Plutarch. de puer. educ. c. 18. τὴν ἀποτομίαν τῇ πρᾳότητι μιγνύναι. Diod. Sic. 12, 16. Adiectiv. ἀπότομος *severus, acerbus*, de poenis divinis legitur Sap. 5, 20. 12, 9. 18, 15.) **.

Ἀποτόμως, adv. (vid. Ἀποτομία) *acriter*; metaph. *severe, rigide*. Bis, 2 Cor. 13, 10. Tit. 1, 13. coll. Sap. 5, 23. Polyb. 17, 11. 2.

Ἀποτρέπω, f. έψω (ex ἀπό et τρέπω, verto) averto, deflecto, (Sir. 20, 31. 3 Macc. 1, 23.) — medium: averto me, *fugio, vito*; 2 Tim. 3, 5. (4 Macc. 1, 33. ἀποτρεπόμεθα τὰς ἡδονάς. Eurip. Orest. v. 410. ἀπαίδευτον δ' ἀποτρέπου λέγειν. Plutarch. Fab. c. 16. ταύτην μὲν ἀπετρέψατο τὴν δέησιν.) **.

Ἀπουσία, ας, ἡ (a particip. ἀπών, ἀποῦσα) *absentia*. Semel Phil. 2, 12. In V. T. non habetur. (Ioseph. ant. 2, 4. 5.)

Ἀποφέρω, aor. 1. ἀπήνεγκα, aor. 2. ἀπήνεγκον, aor. 1. pass. ἀπηνέχθην, (ex ἀπό et φέρω) 1) *abduco*, Marc. 15, 1. Apoc. 17, 3. 21, 10. (Iob. 21, 32.) — 2) ablatum ad alios

erfero, *perfero, deduco,* Luc. 16, 22. 1 Cor. 16, 3. τὴν χάριν, beneficia. (3 Esdr. 1, 13. ἀπήνεγκαν, intellige τὰς θυσίας. oseph. ant. 4, 8. 19. ἀποφέρειν τῷ θεῷ τὰς ἀπαρχάς. vid. etiam Chron. 36, 7. Esdr. 5, 14.) *.

Ἀποφεύγω, aor. 2. ἀπέφυγον (ex ἀπό et φεύγω) aufugio, Sir. 22, 22.); — *effugio, evado,* ter in N. T. a) seq. genitivo, vi praepositionis, 2 Petr. 1, 4. ἀποφυγόντες τῆς φθορᾶς. — b) seq. accusativo, 2 Petr. 2, 18. 20.

Ἀποφθέγγομαι, aor. 1. ἀπεφθεγξάμην, (ex ἀπό et φθέγγομαι) alta voce loquor, *eloquor, sententiam dico;* Act. 26, 5. — τινί, Act. 2, 14. (Ezech. 13, 19.) — potissimum de is, qui divino spiritu ducti loquebantur vel scite dicta vel racula, Act. 2, 4. (1 Chron. 25, 1. Mich. 5, 12. Ezech. 13, . Zach. 10, 2. Ps. 59, 8. Iamblich. de Myster. 3, 12.) **.

Ἀποφορτίζομαι, f. ίσομαι, (ex ἀπό et φορτίζω) *onus lepono, exonero;* (Philo de execr. p. 935.) — De nautis et mercatoribus naves exonerantibus (*ausladen*); semel Act. 21, . (Philo de praem. p. 915. κυβερνήτης χειμώνων ἐπιγινομένων ἀποφορτίζεται. Dionys. Halic. ant. 3, 44.)

Ἀπόχρησις, εως, ἡ, (ab ἀποχράομαι usu consumo, Polyb. 1, 45. 2.) *consumtio rei per usum*, das *Verbrauchen, Aufbrauchen*; semel Col. 2, 22. ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει κατὰ τὰ ἐντάλματα etc. i. e. quae omnia, si iis utimur, perniciosa habentur ex istorum hominum praeceptis. Dionys. Halic. I, p. 47. ἀπόχρησις γῆς, usus terrae s. agrorum mulibus concedendus.)

Ἀποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et χωρέω cedo) *discedo, abscedo.* Matth. 7, 23. (Ps. 6, 8.) Act. 13, 13. Luc. 9, 39. Ies. 46, 7. 2 Macc. 4, 33. Ioseph. ant. 1, 18. 2.) **.

Ἀποχωρίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et χωρίζω) separo, (Ezech. 3, 21.) — *disiungo, discindo,* Apoc. 6, 14. de coelo, quod veteres tanquam solidum diductum (רָקִיעַ Gen. 1, 6.) cogitabant, cuius partes discissae et convolutae hic describuntur, voluminis instar, ad indicandam coeli destructionem. Repetita sunt Ies. 34, 4. ubi in textu hebr. legitur נָגֹלּוּ, (LXX ἑλιγήσεται), ii ibidem respondet נָמַקּוּ (LXX τακήσονται.) — medium: *separo me, discedo,* Act. 15, 39. ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων. **.

Ἀποψύχω, f. ύξω, (ex ἀπό et ψύχω) spiritum exhalo, *exspiro, exanimor*; (de morientibus, 4 Macc. 15, 18. Phil. de mund. incorp. p. 961. Sophocl. Ai. Flagell. v. 1656.) — de eliquium patientibus. Ioseph. ant. 19, 1. 5. — ut Latinor. expiro (Senec. Nat. Quaest. 2, 59.) exanimor (Terent. Andr. 1, . 17.) de paene exspirantibus prae metu s. terrore; semel Luc. 21, 26. ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου, coll. Matth. 28, 4. ὡσεὶ νεκροί. (Homer. Odyss. 24, 347. Iliad. 22, 467. Arrian diss. epict. 4, 1. 145.)

Ἄππιος, ου, ὁ, *Appius*. Act. 28, 15. Ἄππιος φόρος, *forum Appii*, oppidum, quatuor fere milliaria Roma distans, ad viam Appiam situm. cf. Horat. Sat. 1, 5. 3. Cicer. ad Attic. l. 2. ep. 10, 13.

Ἀπρόσιτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et πρόσιτος ad quem accessus patet, quod a πρόσειμι accedo) *inaccessus, ad quem aditus non patet.* Semel 1 Tim. 6, 16. φῶς οἰκεῖν ἀπρόσιτον. (Tatian. orat. ad Graec. p. 159. φέγγος ἀπρόσιτον. Philo de vita Mos. p. 146. ὄρος ἀπρόσιτον. Polyb. 9, 27. 6.) Si φῶς tropice de maiestate explicatur, ἀπρός. est: incomprehensibilis, mente nunquam adsequenda lux.

Ἀπρόσκοπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et προσκόπτω) 1) non impingens, μὴ προσκόπτων, *offendiculo carens*; (Sir. 35, 21. ὁδὸς ἀπρός. via plana.) — Metaphor. Act. 24, 16. ἀπρός. συνείδησις, conscientia *pura*, quae recordatione peccati non offendit animum. 1 Cor. 10, 32. ἀπρόσκοποι γίνεσθε Ἰουδαίοις, nolite offendiculo esse Iudaeis, i. e. vestra agendi ratione animum eorum offendere. (3 Macc. 3, 8. est: inopinatus.) **.

Ἀπροσωπολήπτως, (ex ἀ priv., πρόσωπον et λαμβάνω) adv. ἅπαξ λεγόμενον N. T. ex hebraismo (vid. Πρόσωπον): *sine partium studio*, *non habito respectu personae*, 1 Petr. 1, 17. (Adiectivum ἀπροσωπόληπτος, de Deo, apud scriptores ecclesiast. legitur, ut Clem. Alex. Strom. 6, c. 6. Theophyl. in Gal. 6, 2. Olympiodor. Caten. in Iob. c. 9.)

Ἄπταιστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et πταίω) 1) non impingens; (de equo, Xenoph. de re equest. 1, 6. de loquentibus sine haesitatione, Dio Cass. p. 1259. ed. Reim.) — 2) *incolumis*, *integer*, qui per vexationes fide, pietate non deiicitur; semel Iud. vers. 24. (3 Macc. 6, 39. ἀπταίστους αὐτοὺς ἐῤῥύσατο, incolumes liberavit eos. Lucian. Amor. T. II. p. 449. ed. Reiz. δι' ἀπταίστου καὶ ἀκλινοῦς βίου ἀπολύπως ἐς γῆρας ὁδεῦσαι.)

Ἅπτω, f. ἅψω, LXX pro נָגַע, הִגִּיעַ 1) iungo, adiungo, admoveo; — medium ἅπτομαι, iungo, admoveo me rei, *tango*, *attingo* illam, vel manu vel alio modo, a) universe Matth. 8, 3. 15. 9, 20. Marc. 1, 41. 5, 27. Luc. 7, 14. 22, 51. et saepius. — Io. 20, 17. μή μου ἅπτου referunt multi interpretes ad morem Iudaeorum, quo inferiores superiorum genua prensabant vel pedes eorum amplectebantur, (coll. Matth. 28, 9. 2 Reg. 4, 27.), alii ad reverentiam iis rebus et hominibus debitam, qui Dei esse putabantur (Exod. 19, 12. 13. 29; 37.) — 2 Cor. 6, 17. ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθαι. (Levit. 5, 2. 3. 7, 18 — 21.) — b) ex adiuncto ἅπτεσθαι, de cibis, propr. cibum manu capere (Ioseph. ant. 4, 8. 21. τῆς ὀπώρας ἅπτεσθαι) i. e. *vesci* cibo, Col. 2, 21. (Philo de Spec. Legg. p. 794. ὅσα σαρκῶν ἀνθρωπίνων ἅπτεται θηρία. Id. de exsecr. p. 931. ἅψε-

ται γάρ καὶ πατὴρ υἱοῦ σαρκῶν καὶ μήτηρ σπλάγχνων θυγατρός. Homer. Odyss. 4, 60. Aelian. V. H. 7, 37. ἐπ' ἀπορίᾳ τροφῶν γενόμενος αὐτός τε (Alexander) ἥψατο τῶν καμήλων, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ.) — Ἅπτεσθαι γυναικός, per εὐφημισμόν: *rem habere cum muliere, ea uti*, 1 Cor. 7, 1. (Gen. 20, 4. 6. 26, 11. Prov. 6, 29. Ioseph. ant. 1, 8. 1. Eurip. Hippol. v. 1026. ἅψασθαι γάμων. Anton. 1, 17.) — Ἅπτεσθαί τινος, *manum alicui inferre*, ad capiendum vel laedendum eum, *vim infero, laedo*, 1 Io. 5, 18. ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. (1 Chron. 16, 22. μὴ ἅψησθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. Iob. 1, 11. 12. 2, 5. 5, 19.) — — Quum ignis eo potissimum propagetur, ut admoveatur aliis rebus, est — 2) *accendo, incendo*, λύχνον, Luc. 8, 16. 11, 33. 15, 8. (Ioseph. ant. 4, 3. 4. Theophr. Char. 1, 18.) — τὸ πῦρ, Luc. 22, 55. (Iudith. 13, 13.)

Ἀπφία, ας, ἡ, *Apphia*, nom. mulieris, Philem. vers. 2. quam Philemonis uxorem fuisse putarunt Chrysostomus et Theodoretus.

Ἀπωθέω, ῶ, f. ἀπώσω (ex ἀπό et ὠθέω, pello, trudo) depello, (Ps. 43, 2.) — In N. Test. non nisi medium legitur: ἀπωθέομαι, aor. 1. ἀπωσάμην, — LXX pro זָנַח, מָאַס, נָטַשׁ — depello a me, (Ioseph. ant. 5, 3. 3. ἀπωσάμενοι αὐτούς, hostes) — *repudio, reiicio, aversor;* de Deo populum israel. reiiciente, Rom. 11, 1. 2. (Ezech. 5, 11. Ps. 60, 11.) — de reo, iudicem repudiante, Act. 7, 27. — legem mos. Act. 7, 39. — evangelium, Act. 13, 46. (2 Reg. 17, 15. 20. Ier. 6, 19. Ez. 5, 6.) — 1 Tim. 1, 19. ἥν τινες ἀπωσάμενοι, ubi ἥν alii ad πίστιν alii ad συνείδησιν referunt, et monent ἀπωθ. dici etiam de rebus, quae in nobis sunt, ut Prov. 23, 23. ἀπωσ. σοφίαν, Ezech. 43, 9. ἀπ. τὴν πορνείαν, Hos. 4, 6. ἀπ. ἐπίγνωσιν. Rectius ἥν (ut saepius relativa in N. T., 2 Io. v. 7.) ad subiectum remotius, στρατείαν, refertur, hoc sensu: quam pro fide tuenda pugnam aversati. — (Ioseph. ant. 4, 6. 4. ἀπώσασθαι τὴν ἀξίωσιν. Plutarch. Timol. 4.) *.

Ἀπώλεια, ας, ἡ, (ab ἀπόλλυμι) 1) perditio, das Verlieren; deinde *dispendium* et quidem inutile, quod igitur quasi perditur. Matth. 26, 8. ubi τοῦ μύρου est addendum, ut intelligitur e loco parallelo Marc. 14, 4. ἀπώλεια τοῦ μύρου, inutile τοῦ μύρου dispendium. Similiter dicitur ἀπόλλυμι τὸ ἀργύριον, et Latin. *perdo pecuniam.* — 2) *pernicies, miseria,* 1 Tim. 6, 9. 2 Petr. 1, 1. 3. 3, 16. αἵρεσις ἀπωλείας 2 Petr. 1, 1. i. e. perniciosa, ad perniciem ducens. (LXX hebr. אֵיד calamitas, interitus, Obad. vers. 13. Deut. 32, 35.) — *mors, interitus.* Ita in imprecatione Act. 8, 20. εἰς ἀπώλ. εἴη, pereat, interitui, diris devotus sit. cf. Ies. 34, 5. λαὸς τῆς ἀπωλείας, עַם חֶרְמִי. — Dicitur etiam Paulo Act. 25, 16. de damnatione ad mortem per iudicem. — *mors aeterna, interitus*

perpetuus, *pernicies in futura vita*, quae Matth. 7, 13. Hebr. 10, 39. opponitur τῇ ζωῇ. Phil. 1, 28. τῇ σωτηρίᾳ, et plenius describitur 2 Petr. 3, 7.: ἡμέρα τῆς κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Rom. 9, 22. Phil. 3, 19. Apoc. 17, 8. 11. coll. 19, 20. — ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας Io. 17, 12. homo perniciei devotus; 2 Thess. 2, 3. alios ad defectionem et perniciem abducens, ut Ies. 57, 4. τέκνα τῆς ἀπωλείας pro hebr. יִלְדֵי־פֶשַׁע. — 2 Petr. 2, 2. ubi ἀπώλεια rem perniciosam significaret, *Griesb.* rectius ἀσελγείαις edidit. *.

Ἀρά, ᾶς, ἡ, — LXX potissimum pro אָלָה, etiam pro קְלָלָה — 1) preces; — 2) *imprecatio, exsecratio*; semel, Rom. 3, 14. coll. Ps. 10, 7. (de exsecratione, Ies. 24, 6. Num. 5, 20. Ies. 24, 6. Deut. 29, 18. 27. Ioseph. ant. 1, 6. 3. ib. 4, 6. 2 et 5. — De iureiurando, Gen. 24, 41. 26, 28.)

Ἄρα, [et cum γέ intendente, ἄραγε, quatuor in locis, Matth. 7, 20. 17, 26. Act. 11, 18. 17, 27.], particula quae I) ut apud profanos semper, voci alteri subiungitur, et est 1) *concludentis*, *comprobantis*: *igitur*, *ergo*, *itaque*, *quam ob rem*; Rom. 7, 21. εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον· ib. 8, 1. οὐδὲν ἄρα νῦν. 1 Cor. 15, 4. Gal. 3, 7. (Sap. 6, 20. Ioseph. ant. 2, 2. 1.) — ἐπεὶ ἄρα, alioquin *sequeretur*, 1 Cor. 5, 10. 7, 14. ἐπεὶ ἄρα, i. e. quod si secus esset, sequeretur liberos quoque vestros impuros esse. 1 Cor. 15, 15. εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, siquidem sequeretur, nec mortuos in vitam esse redituros. — 2) accuratius *sermonem terminantis* est: *fortasse*, *tamen*, *nam* (encliticum); nostrum: *wohl*, *denn*, *vielleicht*; τίς ἄρα, *quis tandem*, *quisnam*, Matth. 18, 1. 19, 25. 27. 24, 45. Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. 12, 42. 22, 23. — τί ἄρα, Luc. 1, 66. Act. 12, 18. — εἰ ἄρα, *num fortasse*, Marc. 11, 13. Act. 7, 1. 8, 22. 17, 27. (Ps. 58, 1. 11. Gen. 18, 3. Num. 22, 11. 4 Macc. 1, 3. Ioseph. ant. 6, 11. 6. εἴ τινες ἄρα εἰσίν, si qui sint. — ἐὰν ἄρα, 1 Macc. 9, 8.) — οὐκ ἄρα, *num fortasse*, Act. 21, 38. — μήτι ἄρα, *num tandem*, 2 Cor. 1, 17. — — II) Ἄρα, ubi sententiam incipit et ad initium periodi legitur, apud profanos non ἄρα, quod concludendi vim habet, scribendum esse, sed ἆρα, quod interrogat (vid. Ἆρα), docuerunt *Hermann.* ad Vig. p. 823. *Stallbaum* ad Platon. Phileb. p. 225. et alii, quare et *Winerus* (Grammat. p. 183.) contendit, ἄρα οὖν in scriptis Paulinis ἆρα οὖν scribendum et interrogative accipiendum esse, ita ut affirmatio quaestionis innuatur, *nonne*; sed quanquam ἄρα in quibusdam locis N. T., ubi sententiam incipit, interrogative intelligi potest, ut Act. 11, 18. Matth. 17, 26. Luc. 11, 48. Rom. 10, 17. 2 Cor. 7, 12., tamen in aliis locis interrogatio non admitti potest, sed est concludentis: *quare*, *itaque*, *iam igitur*, ut Matth. 7, 20. Gal. 4, 31. Hebr. 4, 9. (Ps. 139, 11.) — Si εἰ praecedit ἄρα in apodosi verti potest: *sequitur*, Matth. 12, 28. Luc. 11, 20. 1 Cor.

15, 18. 2 Cor. 5, 15. Gal. 2, 21. 3, 29. 5, 11. (ubi ad ἄρα κατήργηται repetenda sunt εἰ κηρύσσω) Hebr. 12, 8. (Ps. 58, 11.) — Ἄρα οὖν, *iam igitur, ergo;* apud Paulum, Rom. 5, 18. 7, 3. 25. 8, 12. 9, 16. 18. 14, 12. 19. Gal. 6, 10. Eph. 2, 19. 1 Thess. 5, 6. 2 Thess. 2, 15. *.

Ἆρα, (distinguendum ab antecedente ἄρα) et cum γέ intendente, ἆρά γε, partic. interrogandi, *num?* — ter legitur in N. T. ita ut innuat negationem interrogationis; Luc. 18, 8. ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει, venit ut quaerat num inveniat. Act. 8, 30. Gal. 2, 17. (LXX pro ה interrogativo Gen. 18, 13. Neh. 4, 2. Ps. 73, 13. ἆρά γε Gen. 26, 9. 27, 10. Ier. 4, 10. Ioseph. ant. 6, 10. 2.) An aliis in locis N. T. scribendum sit ἆρα pro ἄρα vid. Ἄρα. *.

Ἀραβία, ας, ἡ, *Arabia*, quae in desertam, felicem et petraeam, a Petra huius partis urbe primaria ita appellata, (vid. Ioseph. de Bell. Iud. 1, 6. 2.) dividebatur. Posterior, fines habens Aegyptum, Palaestinam, Syriam, commemoratur bis Gal. 1, 17. 4, 25. (Ioseph. ant. 4, 5. 1.)

Ἀράμ, *Aram;* nom. prop. indecl. viri e maioribus Christi; Matth. 1, 13. Luc. 3, 33. coll. 1 Chron. 2, 10.

Ἄραψ, βος, ὁ, *Arabs*, vel incola Arabiae, vel ex Arabia oriundus. Act. 2, 11.

Ἀργέω, ῶ f. ήσω, (ab ἀργός) ab *opere desisto, otiosus sum;* 2 Petr. 2, 3. τὸ κρίμα οὐκ ἀργεῖ, non cessabit, nimirum venire, non cunctabitur. (3 Esdr. 2, 30. ἤργει ἡ οἰκοδομή. — pro בְּטֵל Esdr. 4, 24. Cohel. 12, 3. Sir. 30, 27.) **.

Ἀργός, ή, όν, [forma recentiorum scriptorum, ut Artemid. 1, 32. Arist. hist. anim. 10, 27. Nicet. Annal. 8, 4. pro forma antiquiore ὁ, ἡ ἀργός, όν, τό, vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 104.] — (contr. pro ἀεργός, ex ἀ priv. et ἔργον) — 1) ἔργον *non habens, labore vacans, otiosus,* Matth. 20, 3. 5. 1 Tim. 5, 13. (ἀεργός Prov. 13, 4. coll. ib. 15, 20. — etiam operam non expertus, rudis, 1 Reg. 6, 7. et Symmach. Gen. 1, 2. pro תֹּהוּ. Sir. 38, 28.) — 2) *segnis, iners,* 2 Petr. 1, 8. ἀργὸς εἰς Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. (Sap. 15, 15. πόδες ἀργοὶ πρὸς ἐπίβασιν.) Tit. 1, 12. γαστέρες ἀργαί, ventres inertes, i. e. homines pigri et ventri sive gulae indulgentes. (Prov. 19, 15. ψυχὴ δὲ ἀεργοῦ πεινάσει.) — 3) ex adiuncto: inutilis (Sap. 14, 5.) et, — ἀ priv. contrarium indicante, ut in ἄχρηστος, ἀγνωσία, ἄκαρπος — *perniciosus, improbus,* Matth. 12, 36. ῥῆμα ἀργόν, i. e. convitium, maledictum (coll. v. 31. 32.) vel in filium Dei vel in spiritum s. (Symmach. Levit. 19, 7. pro פִּגּוּל, abominandum, foedum, ubi LXX ἄθυτον.) **.

Ἀργύρεος, οῦς, έα, ᾶ, εον, οῦν, (ab ἄργυρος) *argenteus,* ex argento factus, vel etiam eo obductus. Quater, Act. 19, 24. 2 Tim. 2, 20. Apoc. 9, 20. (Gen. 24, 53. Exod. 3, 22.)

Ἀργύριον, ίου, τό, (ab ἄργυρος) propr. argenti aliquid, ein Stück Silber. LXX pro כֶּסֶף — 1) *argentum*, Act. 7, 16. ubi ἀργύριον est pondus argenti, de quo vid. Gen. 23, 16. — χρυσίον καὶ ἀργύριον, Act. 3, 6. 20, 33. 1 Petr. 1, 18. (Gen. 13, 2. 2 Sam. 21, 4.) — 2) *pecunia*, simpliciter, Matth. 25, 18. 27. 28, 12. 15. Marc. 14, 11. Luc. 9, 3. 19, 15. 23. 22, 5. Act. 8, 20. Nonnunquam omittitur, ut Matth. 26, 9. πολλοῦ, intellige ἀργυρίου. — 3) *nummus argenteus, siclus*, stateram, vel tetradrachma attica vel didrachma alexandrina, i. e. fere XVI. grossos nostrae monetae valens. Ante exilii babylonici tempora Iudaeis siclus (כֶּסֶף-שֶׁקֶל, Gen. 20, 16. 23, 15. vel שֶׁקֶל simpliciter, Gen. 37, 28. Zach. 11, 12. LXX σίκλος, δίδραχμον) erat pondus argenti non excusi, excudebatur vero inde a Simonis, summi sacerdotis et principis Iudaeorum, temporibus (fere ab anno 143. ante Chr. n.) cf. 1 Macc. 15, 6 sq. et omnino *Wineri* bibl. Reallex. s. v. *Geld. Fischeri* proluss. de vitiis Lexicor. N. T. III, 11 et XXIV, 12 sq. — Legitur Matth. 26, 15. 27, 3. 5. 6. 9. — Act. 19, 19. ubi alii autem drachmas intelligunt. Vid. *Grotius* ad h. l. *.

Ἀργυροκόπος, ου, ὁ, (ex ἄργυρος et κόπτω, tundo) proprie: argentum tundens i. e. fabricans, vel laminas argenteas ducens, *argenticusor*, vel vasa argentea fabricans, *argentifex*; vel nummos argenteos cudens, *monetarius*. Act. 19, 24. faber argentarius. (Ier. 6, 29. hebr. צוֹרֵף. Iud. 17, 4.) **.

Ἄργυρος, ου, ὁ, (ab ἀργός albus), 1) *argentum*, Act. 17, 29. 1 Cor. 3, 12. Iac. 5, 3 Apoc. 18, 12. γόμος ἀργύρου merces argenti, vel: massa argenti (Silberbarren) vel: vasa argentea. — 2) *nummus argenteus*, Matth. 10, 9. (Ioseph. ant. 9, 4. 4.) *.

Ἀργυροῦς, vid. Ἀργύρεος.

Ἄρειος πάγος, Ἀρείου πάγου, ὁ, *Areopagus*, (ab Ἄρης *Mars*, et πάγος *collis*) *collis Martius*; in specie collis Martius Athenis, in quo sedes erat iudicii Atheniensium supremi, a Solone instituti, quod ipsum Ἄρειος πάγος dicebatur, et de rebus capitalibus et gravissimis cognoscebat. Diog. Laert. 3, 5. 115. Xenoph. Mem. Socr. 3, 5. 20. Cicero ad Attic. 1, 14. Bis, Act. 17, 19. 22. ubi non senatum, sed forum Areopagi, in quo magna populi multitudo confluere solebat, indicare videtur.

Ἀρεοπαγίτης, ου, ὁ, *Areopagita, iudex in Areopago*. Act. 17, 34. (Aeschin. c. Timarch. 104.)

Ἀρέσκεια, ας, ἡ, (ab ἀρέσκω) propr. τό insinuare se, se applicare alicui, das Anschmiegen an etwas; *studium se accommodandi ad alterius arbitrium, studium placendi*. Apud profanos in malam fere semper legitur partem, in N. T. semel Col. 1, 10. in bonam *Ν*. *studio se accommodandi ad Dei voluntatem, placendi Deo*; εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ita ut

ubique Deo placere studeatis. (Philo de opif. mundi p. 33. *πάντα καὶ λέγειν καὶ πράττειν ἐσπούδαζεν* [Adamus] *εἰς ἀρέσκειαν τοῦ πατρὸς καὶ βασιλέως*. Id. de profug. p. 463. *λευῖται τρόπον τινὰ φυγάδες εἰσὶν ἕνεκα ἀρεσκείας θεοῦ γονεῖς καὶ τέκνα ἀπολοιπότες*. Id. de Vict. p. 837. *πρὸς τὴν τοῦ ὄντος ὄντως ἀρέσκειαν ζῆν*. — In V. T. semel Prov. 31, 30. de gratia corporis.)

Ἀρέσκω, impf. *ἤρεσκον*, aor. 1. *ἤρεσα*, (ab *ἄρω*, commodo, apto, ich passe, füge an) 1) intransitive: *placeo* alicui; *ἀρέσκω τινί*, Matth. 14, 6. Marc. 6, 22. 1 Cor. 7, 33. 34. — *probor* alicui, seq. dativo personae, Rom. 8, 8. 1 Cor. 7, 32. Gal. 1, 10. 1 Thess. 2, 15. 4, 1. 2 Tim. 2, 4. — *ἀρέσκω ἐνώπιόν τινος*, ex hebraismo, יָטַב בְּעֵינֵי, *probor alicui*, Act. 6, 5. *ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον τοῦ πλήθους*. (Deut. 1, 23. 2 Sam. 3, 36. 2 Reg. 3, 10. Iud. 14, 7. Ier. 18, 4. Dan. 6, 1. 1 Macc. 6, 60. 8, 21. coll. Gen. 34, 18. 1 Sam. 18, 5.) — 2) transitive: *studeo placere*, i. e. *studeo alicui, accommodo me ad eius voluntatem, desideria*, seq. dativo; 1 Cor. 10, 33. *πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν*. Rom. 15, 2. Gal. 1, 10. 1 Thess. 2, 4. — *ἑαυτῷ ἀρέσκειν*, sibi studere, sibi consulere, sua commoda sequi, Rom. 15, 1. 3. *.

Ἀρεστός, *ή*, *όν*, (ab *ἀρέσκω*) LXX pro טוֹב, יָשָׁר, רָצוֹן, quod accommodatum est voluntati, desiderio alterius, *gratus, acceptus, probatus* alicui; *τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ ποιεῖν*, facere quae Deo probantur, eius voluntati conveniunt, Io. 8, 29. (Deut. 12, 28.) — *τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*, ex hebraismo, 1 Io. 3, 22. (Ies. 38, 3. Exod. 15, 26. Deut. 6, 18. 12, 25. Esdr. 10, 11. — *ἀρεστόν ἐστιν, placet, probandum est, convenit*, Act. 6, 2. seq. dativo personae, Act. 12, 3. (vid. Gen. 16, 6. Levit. 10, 19. Bar. 4, 3. Sir. 48, 25.) *.

Ἀρέτας, *α*, *ὁ*, *Aretas*, nom. prop. regis Arabiae petraeae, et Damascenae civitatis, soceri Herodis Antipae, de quo vid. Ioseph. Ant. Iud. 18, c. 5. Aretas fuit frequens nomen regulorum Arabiae. cf. 2 Chron. 11, 32. 2 Macc. 5, 8. Vid. *Winer* bibl. Reallex. s. h. v.

Ἀρετή, *ῆς*, *ἡ*, (quod ab *ἄρι* partic. obsol. *valde*, cognata verbo *αἴρω*, deducunt) Latinor. *virtus*, 1) *virtus* i. e. a) vigor, Kräftigkeit, fortitudo virilis, Ioseph. ant. 3, 2. 4. ib. 4, 6. 3. — fortitudo animi, 2 Macc. 6, 31. Ioseph. ant. 17, 5. 6. — *efficacitas insignis*, 2 Petr. 1, 3. *καλέσας ἡμᾶς* (Deus) *διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς*, per efficaciam suam insignem. (Ioseph. ant. 17, 5. 6. ubi ii, qui ipsi sunt destituti forti animo, vel scelera sua eo excusare velle dicuntur, quod ea tribuant *τῇ ἀρετῇ τοῦ θείου*. Id. ant. 1, 3. 4. *ἐφύβριζον* (peccantes) *εἰς τὴν ἐμὴν* (Dei) *ἀρετήν*. — b) *bonitas*, qua aliquis s. aliquid praestat, quod praestare debet, (*ἀρετὴ γῆς*, Ioseph. ant. 4, 53.) — de animo: *probitas, honestas*, die *Redlichkeit, Rechtschaffen-*

τέτη, 2 Petr. 1, 5. (Sap. 4, 1. 5, 14. Ioseph. ant. 1, 3. 1. θεὸν ἡγούμενοι δεσπότην τῶν ὅλων, καὶ πάντα πρὸς ἀρετὴν βλέποντες, in omni re probibati studentes. Id. ant. 9, 8. 5. ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ὡς ἀρετὴν ἀποδεχόμενος.) — 2) metonymice: *facta bona* s. *honesta*, Phil. 4, 8. εἴ τις ἀρετή, quidquid honestum fuerit. (Sap. 8, 7. οἱ πόνοι αὐτῆς (σοφίας) εἰσιν ἀρεταί.) — αἱ ἀρεταί, de Deo: facta laudabilia, praestantissima. 1 Petr. 2, 9. (LXX pro תְּהִלּוֹת, Ies. 43, 21. 42, 12. 63, 7.) *.

Ἄρην, ὁ, (qui nominativus non reperitur) genit. ἀρνός, per syncopen pro ἀρένος, *ovis*; Luc. 10, 3. ὡς ἄρνας, i. e. tanquam insidiarum ignaros. (Exod. 23, 19. Ies. 65, 25. Ier. 51, 40. Gen. 30, 32.) *.

Ἀριθμέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀριθμός) *numero*; Apoc. 7, 9. (סָפַר, Gen. 15, 5.) — Matth. 10, 30. et Luc. 12, 7. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί, i. e. vel minima, quae ad vos spectant, Deus curat. Videtur hic ἀριθμεῖν esse: *numerando cognosco*, ut סָפַר Iob. 31, 4. ubi LXX ἐξαριθμεῖν, ut ἠριθμ. sit: bene cogniti sunt. Vel est: *numerum designo* s. *definio*, ut Iudith. 2, 15. Gen. 14, 14. Iob. 28, 26. Ioseph. ant. 8, 11. 2. πολλὴν ἀριθμήσας στρατιάν.) *.

Ἀριθμός, οῦ, ὁ, (ab ἄρω, commodo, iungo) LXX pro מִסְפָּר, *numerus*; i. e. a) numerus definitus, *Zahl*, — Luc. 22, 3. ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδ. ut Latinor. *e numero* esse. (Exod. 16, 16. Esdr. 6, 17.) Io. 6, 10. οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν πεντακισχ. *numero*, de quo accusativo videantur Grammatici, *Rost*, p. 384 sq. *Winer*. p. 89 sq. — LXX ἀριθμῷ 2 Sam. 21, 20. Act. 4, 4. 5, 36. Apoc. 7, 4. 9, 16. 13, 17. τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος, numerum, quem literae nominis efficiunt. (Veteres literis tanquam notis numerorum usos esse, notissimum est.) Apoc. 13, 18. ἀριθμὸς ἀνθρώπου ἐστὶ, i. e. literae numerum efficientes sunt nomen hominis cuiusdam. ib. 15, 2. — b) numerus non definitus, i. e. *multitudo*, i. q. τὸ πλῆθος, *Anzahl*, *Menge*, Act. 6, 7. ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν. Act. 11, 21. πολὺς ἀριθμός, multi Act. 16, 5. Apoc. 20, 8. (Deut. 26, 5. 28, 62. Sir. 51, 36.) *.

Ἀριμαθαία, ας, ἡ, *Arimathaea* s. *Arimathia*, urbs iudaica Matth. 27, 57. Marc. 15, 43. Luc. 23, 51. Io. 19, 38. commemorata. Nomen ortum est ex hebr. רָמָה, cuius nominis erant quatuor urbes, in tribubus Beniamin, Naphthali, Aser et Ephraim. Hic Rama in tribu Beniamin, quatuor fere milliaribus Hierosolyma distans intelligitur, quaeque, quia duabus urbibus, superiore et inferiore constabat, הָרָמָתַיִם (1 Sam. 1, 1.) appellata est, quamque Lucas recte πόλιν τῶν Ἰουδαίων nominare poterat, quia tunc temporis ad provinciam Iudaeae pertinebat.

Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, *Aristarchus*, nom. prop. viri christiani, de quo exponitur Act. 19, 29. 20, 4. 17, 2. Coloss. 4, 10. Phil. vers. 24.

Ἀριστάω, f. ήσω, (ab τὸ ἄριστον) *iento*, *ientaculum capio*, Io. 21, 12. 15. coll. vers. 4. (Athen. 1, 9. 10.) Serioribus scriptoribus est: cibum capere, *epulari*, et de prandio etiam dicitur Luc. 11, 37. (Gen. 43, 25. Aelian. V. H. 9, 14. et ἄριστον 1 Reg. 4, 21. 2 Sam. 24, 15. Susann. vers. 12. Tob. 2, 1.) **.

Ἀριστερός, ά, όν, *sinister*, *laevus*. Ter, Matth. 6, 3. Luc. 23, 33. 2 Cor. 6, 7. ὅπλα-δεξιὰ καὶ ἀριστερά, arma ab utroque latere in promptu, i. e. paratissima.

Ἀριστόβουλος, ου, ὁ, *Aristobulus*, nomen viri ignoti, Rom. 16, 10. commemorati; οἱ ἐκ τῶν scl. οἰκείων Ἀριστοβούλου domestici Aristobuli.

Ἄριστον, ου, τό, 1) ientaculum; Ioseph. ant. 2, 1. 1. — 2) *prandium* et *epulum quodcunque*. Luc. 11, 38. 14, 12. Matth. 22, 4. (Ioseph. ant. 5, 4. 2. Act. Thom. §. 44.) Loca V. T. vid. in Ἀριστάω. — Multi codd. Luc. 14, 15. pro ἄρτον legunt ἄριστον. **.

Ἀρκετός, ή, όν, (ab ἀρκέω) *sufficiens*, qui *satis est*, sequente dativo, Matth. 6, 34. ἀρκετὸν (de genere vid. *Wineri* Gramm. p. 144.) τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς i. e. non temere augenda sunt mala quotidiana. Matth. 10, 25. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ sufficit discipulo i. e. contentus esse debet. 1 Petr. 4, 3. ἀρκετὸς ἡμῖν ὁ χρόνος sufficiat nobis tempus praeteritum, quo gentilium more viximus. *.

Ἀρκέω, ῶ, f. έσω, 1) arceo ab aliquo; — *opitulor*, *opem fero*, seq. dativo personae; 2 Cor. 12, 9. ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, opem tibi feret benignitas mea; (Eurip. Hecub. v. 1164. παισὶ δ' ἀρκέσαι χρῄζων ἐμοῖς. ib. v. 12. 33. Hom. Odyss. 13, 261. vid. *Kypkius* ad h. l.) Alii, rectius ut videtur, explicant: *sufficiat* tibi, te a me amatum esse; videtur enim apostolus afferre velle causam, cur malis amplius prematur, nimirum Dei potentiam tanto clarius intellectum iri. — 2) *sufficio*, *satis sum*, seq. dativo personae; Matth. 25, 9. οὐκ ἀρκέσῃ intellige τὸ ἔλαιον, non satis sit. Io. 6, 7. (2 Chron. 6, 18. 1 Reg. 8, 27. Num. 11, 22. Sap. 14, 22. Ioseph. ant. 9, 13. 2.) — Ἀρκεῖ, impersonaliter: *sufficit*, *satis est*; Io. 14, 8. (Prov. 30, 16.) — Medium: ἀρκέομαί τινι, *acquiesco*, *contentus sum*, *ich lasse mir genügen*, Luc. 3, 14. 1 Tim. 6, 8. Hebr. 13, 5. (Phocyl. sent. ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι. Stob. Serm. 95. Ioseph. ant. 12, 7. 2. οὐκ ἠρκεῖτο τοῖς οὖσιν, iis, quae habebat.) 2 Io. v. 10. μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, intellige λόγοις, non in verbis solum acquiescens. (2 Macc. 5, 15. οὐκ ἀρκεσθεὶς δὲ τούτοις.) **.

Ἄρκος, ου, ἁ, ἡ, *ursus*, *a*, semel, Apoc. 13, 2. — Ἄρκου rectius *Griesb.* pro ἄρκτου, quod est in edit. vulg., edidit. Seriores enim potissimum Alexandrini τ in hoc voc. omittebant. cf. 1 Sam. 17, 34. Thren. 3, 9. Sap. 11, 17. Sir. 47, 3. Ioseph. Ant. 6, 9. 3. — In test. XII. patr. autem ter ἄρκτος, p. 590. 674. sq.

Ἄρκτος, vid. Ἄρκος.

Ἅρμα, ατος, τό, (ab ἄρω, iungo) — LXX saepissime pro רֶכֶב et מֶרְכָּבָה — *currus* duobus equis iunctus; a) *currus*, *vehiculum*, Act. 8, 28. 29. 38. (Gen. 41, 43. 46, 29. Ioseph. ant. 2, 5. 6.) — b) *currus falcatus*, de quo in acie pugnabatur [vid. Curtii l. 4, 9. Xenoph. Cyrop. 6, 1. 16 — 28.] Apoc. 9, 9. φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν, i. e. sonitus curruum equorumque multorum (Ioel. 2, 5. Exod. 14, 9. 17, 18. 23. Deut. 11, 4. Ios. 11, 4. Ioseph. ant. 5, 1. 18.) Rectius fortasse ἵππων, quod boni libri omittunt, interpretamentum est voc. ἁρμάτων. Ἅρματα enim apud graecos quoque pro *equis* ipsis. 1 Reg. 4, 28. et רֶכֶב de equis Ies. 21, 7. 2 Sam. 10, 8. 2 Reg. 7, 14. *.

Ἀρμαγεδών, in edit. vulg. Ἀρμαγεδδών, *Armageddon*. Semel Apoc. 16, 16. Varie explicatur ab interpretibus. Sequor *Eichhornium* (in comment. in Apocal.) scribentem: „Ἀρμαγεδδών h. e. הַר מְגִדּוֹ, mons Megiddo, h. e. *locus supplicii*. Mons Megiddo pertinet ad poetae commenta. Ager ille ad radices montis Carmel, in tribu Manassis, dici poterat *vallis Megiddo*, a Cendebia, quam continebat, palude sive *aquis Megiddo*, מֵי מְגִדּוֹ. Duplice clade illa vallis celebris erat, altera Israelitarum (2 Reg. 23, 29. 2 Chron. 35, 22.), altera Cananaeorum (Iud. 5, 19. 4, 16.) — Ea igitur uti potuit poesis symbolica ad locum supplicii publici poenarumque divinarum depingendum, praesertim quod Cananaei a Baraco ibi internecione deleti erant. Ioannes tamen non vallem, sed, ut exquisitius loqueretur, montem Megiddo, qui non nisi Carmel esse potest, voluit esse supplicii locum, in quo exercitus ad Romam defendendam collectus caederetur. Igitur *exercitum in montem Megiddo colligere*, idem est, ac *internecione eum delere*."

Ἁρμόζω, f. όσω, (ab ἁρμός) arcte, commode iungo, (Ioseph. ant. 6, 9. 5. ἁρμόζειν λίθον τῇ σφενδόνῃ.) — intransitive, idoneus sum, convenio, (Ioseph. ant. 4, 8. 19. ἁρμόζειν τῷ θεῷ, de oblationibus. 3 Macc. 1, 19. Prov. 17, 7. — seq. πρός, Ioseph. ant. 2, 4. 1. Dioscorid. 2, 14.) — *despondendo iungo*, *despondeo*; semel, 2 Cor. 11, 2. ἡρμοσάμην γάρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρί, παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ, coniunxi vos viro, ut vos tanquam virginem castam Christo tradam. (Prov. 19, 14.) De eadem re medium active legitur etiam apud Philon. de Abrah. p. 364. γάμος, ὃν ἁρμόζεται ἡδονή. ib. p. 384.

ἡ φύσις τὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἡρμόσατο κοινωνίαν. Ioseph. bell. 1, 28. 2. συναρμόσασθαι τοὺς γάμους. coll. *Winer.* Gramm. p. 109. Hesych. ἡρμοσάμην· ἐνυμφευσάμην. Alii ἁρμόζομαι 2 Cor. 11, 2. explicant: *paro, convenientem facio, apto,* et vertunt: aptos vos feci (tanquam sponsam, Esth. 2, 12. Ioseph. ant. 11, 6. 2.) viro, ut nimirum vos virginis castae instar sisterem Christo. (Prov. 8, 29. σοφία dicitur ἁρμόζουσα, hebr. אָמוֹן, artifex, i. e., ut Sap. 7, 22. eadem dicitur, πάντων τεχνίτης.)

Ἁρμός, οῦ, ὁ, (ab ἄρω, iungo) *iunctura, commissura;* Hebr. 4, 12. (Sir. 27, 2. Test. XII. patr. p. 633. οἱ ἁρμοὶ τοῦ σώματος. Ioseph. ant. 1, 3. 4.) **.

Ἀρνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, seq. τί sive τινά, nonnunquam ex hebraismo (לִפְנֵי) seq. ἔμπροσθεν (Matth. 10, 33. 26, 70.), ἐνώπιον (Luc. 12, 9.) κατὰ πρόσωπόν τινος (Act. 3, 13.); 1) *nego, infitior, ich leugne, stelle in Abrede,* contrarium τοῦ ὁμολογεῖν; nego, me aliquid esse, fecisse, Luc. 8, 45. Io. 1, 20. Act. 4, 16. (Gen. 18, 15.) — De Petro, negante, se esse Christi discipulum, Matth. 26, 70. 72. Marc. 14, 68. 70. Luc. 22, 57. Io. 18, 25. 27. — Tit. 1, 16. ἀρν. τὸν θεὸν τοῖς ἔργοις, factis negare Deum esse, quem ore profitemur. 1 Io. 2, 22. ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν, negans Deum esse patrem Christi, et Christum esse filium Dei. v. 23. ὁ ἀρν. τὸν υἱόν, negans, Christum esse filium Dei. — 2) *nolo, renuo, ich verweigere,* Hebr. 11, 24. ἠρνήσατο λέγεσθαι, nolebat dici. (Sap. 12, 27. ἠρνοῦντο εἰδέναι τὸν θεόν, nolebant agnoscere Deum ib. 16, 16. 17, 10. Ioseph. ant. 4, 5. 1. ib. 5, 7. 2.) — 3) *me abdico, respuo, repudio, renuntio, ich sage mich los, verleugne;* — a) propr. Christum repudio, Matth. 10, 33. Luc. 12, 9. Act. 3, 13. 14. 7, 35. 2 Tim. 2, 12. 2 Petr. 2, 1. Iud. v. 4. — τὴν πίστιν, deserere religionem christ. 1 Tim. 5, 8. Apoc. 2, 13. 3, 8. τὸ ὄνομα Χριστοῦ. — De Christo repudiante homines, Matth. 10, 33. 2 Tim. 2, 12. — b) tropice: ἀρν. ἑαυτόν, Luc. 9, 23. (ubi edit. vulg. ἀπαρν.) renuntiare suis, suis commodis, i. e. sui amorem non sequi. 2 Tim. 2, 13. ἀρν. ἑαυτὸν renuntiare benignitati suae, sibi non constare. — 2 Tim. 3, 5. τὴν δύναμιν τῆς εὐσεβείας, vim pietatis factis non demonstrare, factis se abdicare pietate. Tit. 2, 12. τὴν ἀσέβειαν, impietati renuntiare **.

Ἀρνίον, ίου, τό, (diminutivum ab ἀρήν, genit. ἀρνός) *agnellus, agnus.* (Ier. 11, 19. 50, 45. Ps. 114, 4. 6. Ioseph. 3, 8. 10.) In N. T. de Iesu dicitur solum in Apoc. Ioann. c. 5, 6. 8. 12. 13. 6, 1. 16. 7, 1. 9. 10. 14. 17. 12, 11. 13, 8. 14, 1. 4. 17, 14. 19, 7. 9. 21, 9. 22. 23. 15, 3. 22, 1. 3. haud dubie petita metaphora ex Ies. 53, 7. In evangelio pro ἀρνίον legitur ἀμνός Io. 1, 29. 36. — τὰ ἀρνία oves, grex christianorum, semel habetur Io. 21, 15. ubi haud pauci codd. habent τὰ πρόβατα, quo voc. Evangelista cap. 10, 1 sqq. usus est. **.

Ἀροτριάω, ῶ, f. άσω, (ab ἄροτρον) *aro*, *terram colo.* Bis, Luc. 17, 7. 1 Cor. 9, 10. (Deut. 22, 10. Mich. 3, 12.)

Ἄροτρον, ου, τό, (ab ἀρόω *aro*) *aratrum*. Semel Luc. 9, 62. ἐπιβ. — ἄροτρον proverbium, cuius sensus est: qui rem incipit, et coeptam iterum deserit. (Ies. 2, 4. Ioseph. ant. 2, 5. 6.)

Ἁρπαγή, ῆς, ἡ, (ab ἁρπάζω) *rapina* i. e. a) rapiendi actus, raptus, (Levit. 6, 2. 1 Macc. 13, 34.) — b) passive: direptio, quam aliquis patitur, das Beraubtwerden, *damnum, iactura* ex rapina aliorum, Hebr. 10, 34. (Eccles. 5, 7. — praeda ex rapina, Ies. 3, 13. Neh. 2, 12.) — 2) *rapacitas, cupiditas rapinae*, Matth. 23, 25. Luc. 11, 39. γέμουσιν ἁρπαγῆς, pleni sunt aviditate rerum alienarum. (Xenoph. Cyrop. 5, 2. 17.) **.

Ἁρπαγμός, οῦ, ὁ, (ab ἁρπάζω) proprie: *direptio, rapiendi actus*; deinde res rapta, *praeda*. Sic plurimi intelligunt Phil. 2, 6. οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, non cupide usus est, non avide desideravit. Rectius: non praedam, vi non merito capiendam, esse censuit. Nexus enim hic esse videtur: Iesus, qui *nunc* versatur in conditione (μορφῇ) Dei (gloria divina cf. vers. 9. 10.), hanc conditionem, qua Deo par est (τὸ εἶναι ἴσα θεῷ), non tanquam praedam (vi et astutia) capiendam censuit, sed potius illo honore dignus fieri studuit eo, quod humilis vivens Deo obsequium praestitit.

Ἁρπάζω, f. άσω, aor. 1. ἥρπασα, aor. 1. pass. ἡρπάσθην, aor. 2. (melioribus scriptoribus incognitus, vid. *Wineri* Gramm. p. 44.) ἡρπάγην, fut. 2. pass. ἁρπαγήσομαι, (ab ἅρπαξ) — LXX pro גָּזַל et טָרַף — *rapio, vi abduco, abripio*, Matth. 11, 12. τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, i. e. praecones regni Dei, vid. *Βιάζω*. ib. 13, 9. Io. 6, 15. 10, 12. Act. 8, 39. 2 Cor. 12, 2. 4. 1 Thess. 4, 17. Apoc. 12, 5. ἡρπάσθη πρὸς τὸν θεόν, i. e. in coelum. (Iudic. 21, 21. Gen. 27, 33. Ps. 7, 2.) — Ἁρπάζω ἐκ, *eripio*, Act. 23, 10. Io. 10, 29. (2 Sam. 23, 21.) Iud. v. 23. ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες, ex igne eripientes, cuius proverbii (Amos. 4, 11. Zach. 3, 2. Sir. 51, 4. coll. 1 Cor. 3, 15.) sensus est: e periculo gravissimo et imminente liberare. *.

Ἅρπαξ, αγος, ὁ, ἡ, adiect. *rapax*; Luc. 18, 11. Matth. 7, 15. λύκος ἅρπαξ, de homine insidioso et pessimo. (alio sensu Gen. 49, 27.) — ἅρπαξ, ὁ, substantive: *latro*, 1 Cor. 5, 10. 11. 6, 10. (Act. Thom. §. 12. ἅρπαγες καὶ πλεονέκται. Xenoph. Mem. 3, 1. 16.) **.

Ἀῤῥαβών, ῶνος, ὁ, verbum e re mercatoria, hebr. עֵרָבוֹן 1) *arrha*, s. *arrhabon*, das *Angeld*, das *Daraufgeld*, πρόδομα, ut Hesych. explicat; (Stobaei serm. 42.) — 2) *pignus*; ter in N. T. διδόναι τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις, 2 Cor. 1, 22. 5, 5. Eph. 1, 14. quod plurimi intelligunt quasi scriptum esset διδ. τὸ πνεῦμα εἰς ἀῤῥαβ., dare spiritum sanctum,

re eius dona, in pignus; rectius: dare *arrham* spiritus sancti, i. e. praesensione felicitatis animum his in terris imbuere, nquam arrha futurae felicitatis. (vid. quae Rom. 5, 5. 14, 7. 8, 15. 2 Tim. 1, 7. de sensu felicitatis per spiritum effeae leguntur.) — Caeterum ἀῤῥαβ. cum significatione pignoris ibes Gen. 38, 17 — 20. Stobaei serm. 59.: ἡμεῖς ἔχοντες ἀῤῥαβῶνα τὴν τέχνην τοῦ ζῆν. Act. Thom. §. 51. παρέχων τῆς πίστεώς σου τὸν ἀῤῥαβῶνα, pignus quo intelligam, te promissa raestare.) **.

Ἄῤῥαφος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ῥάπτω, onsuo) *non consutus, nullam habens suturam.* Semel Io. 9, 23. Iosephus Antiq. 3, 7. 4. pontificis summi tunicam describens „non constat, ait, ex duabus plagulis, ut suturas habeat (ὥςτε ῥαπτὸς εἶναι) in humeris ac lateribus; sed unicum st vestimentum in longum undique circumtextum, qua collo nduitur aperturam habens non obliquam, sed in longitudinem isciasam, a pectore usque ad interscapilium medium" (μέσον ὸ μετάφρενον).

Ἄῤῥην, ενος, ὁ, et ἄῤῥεν, τό, *mas, masculus.* Apoc. 12, 13. (Levit. 27, 7. Sir. 36, 21. Ioseph. ant. 7, 7. 2.) **.

Ἄῤῥητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἀ priv. et ῥητός, dictus, dicendus) non dictus (Hom. Odyss. 14, 466.); — non dicendus, vel quia nefas est, vel quia verbis dici non potest; — rgo: *nefandus;* (Eurip. Herc. fur. v. 198. Symmach. Levit. 3, 23. ubi LXX μυσαρόν) vel *arcanus,* (Diod. Sic. 2, 18. Heod. lib. 9. p. 424. τὰ μυστηκώτερα ἀῤῥήτῳ σιγῇ τετιμήσθαι. ct. Thom. §. 10. ἐκφαίνων λόγους ἀποῤῥήτους ὄντας.) vel *ineffabile,* (Clem. Alex. Strom. 2, 2. θαῦμα ἄῤῥητον.) — 2 Cor. 2, 4. ἄῤῥητα ῥήματα, vel arcana, de quibus tacendum, vel ore on efferenda, quae efferri non possunt. **.

Ἄῤῥωστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et ῥώννυμι) *invalidus, infirmus, corpore laborans.* Matth. 14, 14. Marc. 5. 13. 16, 18. 1 Cor. 11, 30. (1 Reg. 14, 5. Mal. 1, 8. Sir. 37.) **.

Ἀρσενοκοίτης, ου, ὁ, (ex ἄρσεν mas et κοίτη) *cinaedus,* il qui cum masculis concumbit, vel qui se a masculo ad venerem illicitam adhiberi patitur. Bis, 1 Cor. 6, 9. 1 Tim. 1, 10. Diog. Laert. 6, 65. Origen. comm. in Matth. Tom. XIV. §. 10.)

Ἄρσην, ενος, ὁ, neutr. ἄρσεν, τό, *mas, masculus.* Rom. 1, 7. Matth. 19, 4. Marc. 10, 6. Luc. 2, 23. Gal. 3, 28.

Ἀρτεμᾶς, ᾶ, ὁ, *Artemas*, nom. propr. amici Pauli, Tit. 12.

Ἄρτεμις, ιδος, et ιος, ἡ, *Diana*, Iovis ex Latona filia, pollinis soror, Graecorum Romanorumque Dea, cuius splendissimum templum, Ephesi exstructum, ab Herostrato incenm, deinde magnificentius instauratum, per totam Asiam clasimum erat. Legitur Act. 19, 24 — 35.

Ἀρτέμων, ονος, ὁ, *artemon*, velum maius, quod ad puppim est, a Venetis etiam nunc *Artimon*, (*a Polluce dolon*) dictum, das Braamsegel. Alii minus recte malum vel antennam intelligunt. Legitur Act. 27, 40. ad quem locum vid. interpretes.

Ἄρτι, adv. (ab ἄρω iungo, arcto) propr. tempus arcte coniunctum cum praesenti, igitur tempus modo praeterlapsum; 1) *modo*, *nunc ipsum*, *gerade*, *so eben*,, ut indicetur, rem aliquam modo ac plane ante hoc tempus de quo loquimur vel coeptam, vel absolutam esse. (Vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 20.) Hoc sensu, quo Attici unice utebantur (vid. *Lobeck.* l. l. p. 18.) neque igitur futuro iungebant, bis in N. T. legitur, Matth 9, 18. Apoc. 12, 10. (2 Macc. 3, 28.) quanquam in utroque loco etiam alteram significationem habere potest, qua est — 2) *nunc*, *iam*, *in praesenti*, *hoc ipso tempore*, quae significatio purioribus antiquioribusque scriptoribus ignota, in N. T. praevalet; Matth. 3, 15. 26, 53. Io 13, 33. 51. ubi ἄρτι opponitur τῷ ὕστερον. Ioh. 16, 12. ἄρτι — ὅταν δέ. 16, 31. 1 Cor. 13, 12 ἄρτι — τότε. 16, 7. Gal. 1, 9. 10. 4, 20. 1 Thess. 3, 6. 2 Thess 2, 7. 1 Petr. 1, 6. 8. (Ioseph. ant. 2, 12. 2. ἀφέντες ἣν ἄρτι κατοικοῦσι γῆν ib. 1, 6. 1. Καππαδόκαι μὲν ἄρτι κέκληνται. Theocrit. idyll. 2, 104. idyll. 23, 26.) — ἡ ἄρτι ὥρα, *tempus quod nunc est*, 1 Cor. 4, 11. — ἕως ἄρτι, *ad hoc usque tempus*, Matth. 11, 12. Io. 2, 10. 5, 17. 16, 24. 1 Cor. 4, 13. 8, 7. 15, 6. 1 Io. 2, 9. — ἀπ' ἄρτι (hebr. מֵעַתָּה, LXX ἀπὸ τοῦ νῦν) *ab hoc inde tempore*, Io. 13, 19. 14, 7. — seq. ἕως Matth. 23, 39. 26, 29. — seq. futuro Matth. 26, 64 sq. Io. 1, 52. — Ἀπάρτι Apoc. 14, 13. uno verbo scriptum, idem significans. (Vid. praeter *Lobeck.* l. l. *Viger.* de idiot. p. 386 sq.) **.

Ἀρτιγέννητος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἄρτι et γεννητός) *recens genitus*, *modo natus*, non nisi 1 Petr. 2, 2. de novis christianis tropice legitur. (Lucian. dial. deor. 12, 1.)

Ἄρτιος, ίου, ὁ, ἡ — ον, τό, (ab ἄρτι, quod in compositis etiam est i. q. τελείως) *perfectus*, *omnibus numeris absolutus*, vollendet, vollkommen; semel 2 Tim. 3, 13. (Etymol. M. ἄρτιος σημαίνει τὸν ὑγιῆ καὶ πεπληρωμένον. *Albert.* Gloss. N. T. p. 163. ἄρτιος· ὑγιής, τέλειος.)

Ἄρτος, ου, ὁ, hebr. לֶחֶם 1) *panis*, e farina coctus, Matth. 4, 3. 4. 7, 9. 12, 4. 14, 17. 19. 15, 34. 36. Marc. 6, 41. Io. 21, 9. 13. Hebr. 9, 3. saepius. — De pane in sacra coena, Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. 1 Cor. 10, 16. 17. 11, 23 — 28 — κλάσαι τὸν ἄρτον, vid. Κλάω. — In loco Io. 6, 31 — 58 ἄρτος est nutrimentum coeleste et mysticum, quod in corpore filii Dei animo porrigitur, quare cum Manna, coelitus veniente (Ps. 77, 28. Sap. 16, 20.) comparatur. Alii nutrimentum animi, doctrinam, intelligunt, ut Sir. 15, 3. 24, 21 sqq. Prov 9, 5., sed αἷμα et σῶμα, quae v. 51 — 56. panis esse dicuntur

usquam de doctrina doctoris leguntur. — 2) ut לֶחֶם hebr. *ibus quivis*, quo corpus alitur, Matth. 6, 11. 15, 33. Marc. , 8. 36. Luc. 11, 3. Io. 6, 5. 2 Cor. 9, 10. alibi. — *Ἄρτος ῶν τέκνων*, Matth. 15, 26. Marc. 7, 27. nutrimenta liberis deinata. (ἄρτος ἐπιθυμίας s. ἐπιθυμιῶν, cibi delicati, exquisiti, an. 10, 3. et *Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I, p. 521.) — Locuones: φαγεῖν ἄρτον, Luc. 14, 1. 15. et ἄρτον ἐσθίειν, Matth. 5, 2. Marc. 3, 20. 7, 5. nostris scriptoribus ex hebraismo לֶחֶם אָכַל Gen. 43, 24. 1 Sam. 20, 24. Prov. 23, 6. coll. Sir. 4, 23. 24.) sunt *epulari, convivari, cibum capere*, Io. 13, 8. ρώγων μετ᾽ ἐμοῦ ἄρτον, qui mecum coenat, i. e. mihi familiais (Ps. 41, 10.) Hinc: ἄρτον φαγεῖν παρά τινος 2 Thess. 3, 8. b aliquo nutriri (2 Sam. 9, 7.); ὁ ἑαυτῶν ἄρτος 2 Thess. 3, 2. victus ab ipsis sibi paratus. *.

Ἀρτύω, ἀρτύσω, (ab ἄρω, iungo, apto) adapto; de cibis: *ondio*; (Symmach. Cant. 8, 2. ἠρτυμένου pro הָרֶקַח) Marc. 9, 0. ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε (ubi praeferenda est lectio ἀρτύσεαι vel ἀρτυθήσεται. Αὐτό enim non ad ἅλας referendum, sed d πᾶς et πᾶσα θυσία v. 49.) Luc. 14, 34. ἐν τίνι ἀρτυθήσεται intellige τίς sive τί. (Sic. Ignat. ad Magnes. §. 10. Christianis dicit: ἁλίσθητε ἐν αὐτῷ [Χριστῷ], ἵνα μὴ διαφθαρῇ τις ἐν μῖν.) — Metaph. Col. 4, 6. ἠρτυμένος ἅλατι, sale conditus, . e. suavis, saluber. **.

Ἀρφαξάδ, ὁ, *Arphaxad*, nom. propr. ind. filii Semi, uc. 3, 36. cf. Gen. 10, 22. 24. 11, 10. 12.

Ἀρχάγγελος, ου, ὁ, (ex ἄρχων et ἄγγελος) *princeps ngelorum, princeps inter angelos*, ἄγγελος τοῦ προσώπου θεοῦ, uasi interioris admissionis. (Vid. Ἄγγελος.) Iud. vers. 9. ubi lichael, angelus, ita appellatur, qui Dan. 10, 13. 12, 1. εἷς ῶν ἀρχόντων, ὁ ἄρχων ὁ μέγας (הַשַּׂר) dicitur, et 1 Thess. 4, 16. ubi idem videtur intelligendus esse. Iudaeos etiam Urielem, Raphaelem et Gabrielem archangelos appellasse constat. Libr. Henoch. p. 187. οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀρχάγγελοι, Μιχαήλ, καὶ Οὐριήλ, καὶ Ῥαφαήλ, καὶ Γαβριήλ. Ibid. p. 190. 191. 193.) *.

Ἀρχαῖος, α, ον, (ab ἀρχή) *priscus, vetus, antiquus*. Matth. 5, 21. 27. 33. Luc. 9, 8. 19. — Ἀρχαῖος κόσμος 2 Petr. 2, 5. prisci, ante diluvium viventes. Apoc. 12, 9. 20, 2. (coll. Gen. 3, 1. 1 Reg. 4, 30.) — Ἀφ᾽ ἡμερῶν ἀρχ. Act. 15, 7. *iam pridem, olim*; ἐκ γενεῶν ἀρχ. Act. 15, 21. *a priscis saeculis* ... 37, 26. Thren. 1, 8.) — ἀρχ. μαθητής Act. 21, 16. *veteranus*. (Sir. 9, 12. 2 Macc. 6, 22.) — 2 Cor. 5, 17. τὰ ἀρχαῖα quid significet, incertum videtur; plurimi: prior vitiositas; alii: prior statuendi ratio; alii: obsoleta i. e. oeconomia mosaica. (Sap. 8, 8. Ies. 43, 18.) *.

Ἀρχέλαος, ου, ὁ, *Archelaus*, nom. propr. filii Herodis M., tetrarcha Iudaeae, Idumaeae et Samariae constitutus quidem, post novem vero annos a Caesare Viennam Allobrogum

in exilium missus, ubi obiit. Vid. Ioseph. (qui eum no
τετράρχην sed *ἐθνάρχην* appellat) Antiq. 17, c. 11 sqq. de Bel
Iud. 2, c. 7. — Commemoratur Matth. 2, 22.

Ἀρχή, ῆς, ἡ, — LXX potissimum pro רֹאשׁ, רֵאשִׁית, pa
sim pro תְּחִלָּה, קֶדֶם — 1) *initium*, *exordium*, Matth. 24,
Marc. 1, 1. *ἀρχή*, exordium libri. 13, 9. Hebr. 7, 3. — *ἀρχὴ*
λαβοῦσα λαλεῖσθαι, coepit tradi, Hebr. 2, 3. (Philo de vita Mo
I, p. 614. *ἀρχὴν λαβὸν τοῦ γενέσθαι*. Aelian. V. H. 2, 28.) –
Io. 2, 11. *ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων*. Hebr. 3, 1
vid. *Ὑπόστασις*. Hebr. 5, 12. *τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίω*
elementa initii, i. e. a quibus initium ducebatur. ib. 6, 1.
τῆς ἀρχῆς τοῦ Χρ. λόγος, doctrina de Christo, a quo initium fa
ctum est. — Locutiones: a) *ἀπ᾽ ἀρχῆς*, hebr. מִקֶּדֶם, מֵרֹאשׁ
מֵעוֹלָם, *ab initio*, *vel* omnium rerum, Matth. 19, 4. 8. Io.
44. 1 Io. 3, 8. (Ies. 43, 13. Hab. 1, 12. Eccl. 3, 11.), quo
plenius dicitur *ἀπ᾽ ἀρχῆς κόσμου* s. *κτίσεως*, Matth. 24, 21. Mar
10, 6. 13, 9. 2 Petr. 3, 4. — *vel* rei cuiusdam, ut ab initi
rei christianae, Luc. 1, 2. Io. 15, 27. 2 Thess. 2, 13. 1 Io.
7. 2, 7. 13. 14. 24. 3, 11. 2 Io. v. 5. 6. — ab initio vita
Act. 26, 24. — b) *ἐν ἀρχῇ*, a rerum initio, initio mundi,
1, 1. 2. (בְּרֵאשִׁית, Gen. 1, 1.) — initio rei christ. Act. 11,
Phil. 4, 15. — c) *ἐξ ἀρχῆς*, statim ab initio, nimirum quu
colligeret discipulos, Io. 6, 64. 16, 4. — d) *κατ᾽ ἀρχάς*, in prin
cipio rerum, Hebr. 1, 10. (Ps. 102, 26. 119, 151.) — e) *τὴ*
ἀρχήν, adverbialiter vel: *statim ab initio*, *primum*, (LXX p
בַּתְּחִלָּה, Gen. 43, 18. 20. Dan. 8, 1. Ioseph. de bell. 1, 3.
τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν μετατιθείς. Arrian. exped. 3, 11. *οὕτω*
ὅπως τὴν ἀρχὴν ἐτάξατο, ἔμεινεν τῆς νυκτός Iustin. Mart. apol.
2. p. 71. Similiter *τὴν πρώτην*, Epictet. enchir. c. 34.) vel
omnino, *prorsus*, (Philo de Abr. p. 366.: de Spec. legg. p. 79
οὐδὲ γὰρ λόγους τὴν ἀρχὴν παραδέχεται. vid. *Zeunius* ad Vig
de idiot. p. 80. edit. Herm.) — semel Io. 8, 25. *τὴν ἀρ*
(*ἐλάλησα*) *ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν*, statim ab initio dixi idem (po
pulo) quod nunc vobis dico; vel utique is sum, quem
esse vobis assevero. — 2) is s. id a quo exordium fit, *pri*
mus s. *primum* Col. 1, 18. *ὅς ἐστιν ἀρχὴ, πρωτοτόκος ἐκ*
νεκρῶν. (Gen. 49, 3. *ἀρχὴ τέκνων*, primogenitus. Deut. 21,
Iob. 40, 14. Exod. 24, 22. *ἀρχὴν θερισμοῦ*, primitias me
— *ἀρχὴ καὶ τέλος*, primus et ultimus, Apoc. [1, 8.] 21, 6.
13. vid. quae sub *Ἀ* dicta sunt. Apoc. 3, 14. ubi filius
dicitur *ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως*, quod vel esse potest: primus reru
creatarum (coll. Prov. 8, 22.), vel: *auctor* rerum creatar
ut *ἀρχή* transitive intelligatur de principio efficiente, ut S
12, 14. 14, 27. Sir. 10, 12. Ioseph. ant. 5, 1. 27. ubi altare
lis exstructum dicitur *ἀρχή*, causa, *παραβάσεως*. (Theophil.
Autol. lib. 2. p. 88. de *λόγῳ* divino: *οὗτος λέγεται ἀρχὴ*,
ἄρχει καὶ κυριεύει πάντων δι᾽ αὐτοῦ δημιουργημένων. Tatian.

Graec. p. 144. τοῦτον (λόγον) ἴσμεν τοῦ κόσμου τὴν ἀρχήν. em. Alex. protrept. 1. ὁ λόγος ἀρχὴ θεία τῶν πάντων.) — *extremitas* rei, Act. 10, 11. 11, 5. (2 Chron. 20, 17. Ezech. , 1. 39, 15. Obad. v. 20 Gen. 2, 10. Herodot. 4, 60. Philo vita Mos. I, p. 638.) — 4) primus locus, *potestas, domiuio*, Luc. 20, 20. (Gen. 1, 16. Ier. 34, 1. Ioseph. ant. 4, 611.) · *munus*, (Gen. 40, 13. 21. 1 Chron. 26, 10. 4 Macc. 4, 17.) d. v. 6. ubi ἀρχή est munus principis, potestas in res creas, quibus angeli praefixi putabantur (vid. Ἄγγελος). Iudaei iim statuebant, angelos quosdam, duce diabolo, munera deandata deseruisse et illicito amore prosecutos esse mulieres ominum. cf. Gen. 6, 2. et ibi LXX interpretes. Ioseph. Antiq. 3. *Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I, p. 529. 179. sqq. — Deinde istractum pro concreto: *magistratus, principes* in his terris, uc. 12, 11. Tit. 3, 1. (Ioseph. ant. 4, 8. 16. Mich. 3, 1.) — incipes angelorum vel daemonum, Rom. 8, 38. 1 Cor. 15, i. Eph. 1, 21. 3, 10. 6, 12. Col. 2, 10. 15. (Vid. etiam Ἐξουα) *.

Ἀρχηγός, οῦ, ὁ, (ex ἀρχή et ἄγω) 1) qui primos ducit, ux, *praefectus*, Ies. 3, 6. 2 Chron. 23, 14. ἀρχηγὸς τῆς δυνάμεως. — 2) *rei auctor.* Act. 3, 15. ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς, qui os ad vitam ducit, vitae aeternae est auctor. Similiter Act. 31. Hebr. 2, 10. 12, 2. (Mich. 12, 2. 1 Macc. 9, 61. 10, 47. χηγὸς λόγων εἰρηνικῶν. Ioseph. ant. 7, 9. 4. πολλῶν ἀρχηγὸς κῶν) *.

Ἀρχι in compositis pro ἀρχή principatus, vel ἀρχός prinps, nostro: *Ober- Erz-* respondens.

Ἀρχιερατικός, ή, όν, (ab ἀρχιερεύς) *pontificius.* Semel ct. 4, 6. ἐκ γένους ἀρχιερατ. i. e. ἐκ γέν. τῶν ἀρχιερέων ex failia pontificia, i. e. cuius auctores munere pontificatus ornati erant. (Ioseph. ant. 4, 4. 7. ἀρχιερατικὴ στολή. ib. 6, 6. 3. 5, 3. 1.)

Ἀρχιερεύς, έως, ὁ, (ex ἀρχι et ἱερεύς, i. e. ἄρχων τῶν ρῶν) *sacerdos summus, pontifex*, (כֹּהֵן הַגָּדוֹל Lev. 4, 3.) Luc. 2, 50. Matth. 26, 3. 57. et saepius. (Ioseph. ant. 3, 7. 1. Esdr. 9, 40. 1 Macc. 10, 20.) — Temporibus Iesu Caesares lebant pontifices creare, ita vero, ut pontifex non per omnem itam munus gereret, ut olim mos fuerat, sed tantum ad temus, nonnunquam unius anni, eligeretur. Io. 11, 49. coll. Ioph. Antiq. 15, 3. 1. Quum, qui pontifices fuerant, titum ἀρχιερέων honoris causa (Ioseph. ant. 20, 9. 2.) retinerent, epius in N. T. commemorantur ἀρχιερεῖς pontifex summus t viri pontificii, Luc. 3, 2. Io. 12, 10. 11, 47. Ubi autem ἀρεῖς καὶ γραμματεῖς, vel etiam πρεσβύτεροι, nominantur, tom Synedrium magnum, per partes descriptum, intelligendum t, et definiri nequit, utrum hic ἀρχιερεῖς sint viri, qui pontificatum gesserant, an (ut apud Ioseph. 20, 8. 8. de bell. 1,

3. 6.) praefecti ordinum sacerdotum, qui 1 Chron. 24, 6. Chron. 36, 14. dicuntur ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων. Matt 16, 21. 26, 3, 39. 27, 1. 6. 20. 62. Marc. 14, 10. 53. 55. 15, Luc. 9, 22. 19, 47. 20, 1. 19. Io. 12, 10. 18, 35. 19, 6. A 5, 24. 9, 14. 26, 10. 12. saepius. — In epistola ad Hebr. 2, 17. 5, 5. 6, 20. et passim Christus comparatur cum pon fice Iudaeorum et ἀρχιερ. appellatur, quatenus se ipse pro pe catis hominum Deo sacrificii loco obtulit. Commemoratur qu que in test. XII. patr. (*Fabric.* I, p. 531.) ἀρχιερεὺς Χριστ isque dicitur ib. p. 542. excitatus a Deo ἐκ τοῦ Λευῒ ὡς ἀρχιερ καὶ ἐκ τοῦ Ἰουδὰ ὡς βασιλεύς.

Ἀρχιποιμήν, ένος, ὁ, (ex ἀρχι et ποιμήν) pastor prin rius, vel: *princeps pastorum*, i. e. *doctorum*, vel *summ praefectus, rex, summus iudex.* De utroque enim et pastc et praefecto ποιμήν metaph. dicitur. Semel 1 Petr. 5, 4.

Ἄρχιππος, ου, ὁ, *Archippus*, nom. propr. Christiani, c Coloss. 4, 17. Philem. 2. commemoratur.

Ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, (ex ἀρχι et συναγωγή) i. e ἄρχων τῆς συναγωγῆς (Luc. 8, 41.) *synagogae praefectus*, m *derator synagogae.* Plures erant saepius, eo consilio cons tuti, ut, quidnam et per quosnam doceretur, definirent dis plinaeque ecclesiasticae consulerent. Commemorantur Matt 9, 18. Marc. 5, 22. 35. 36. 38. Luc. 8, 49. 13, 14. Act. 1 15. 18, 8. 17. cf. *Vitringa* de synagoga vetere, lib. 2. c. 1

Ἀρχιτέκτων, ονος, ὁ, (ex ἀρχι et τέκτων) fabrorn praefectus, *architectus*, aedificiis exstruendis praepositus, 1 Co 3, 10. (Ies. 3, 2. Sir. 38, 30. 2 Macc. 2, 30.) **.

Ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, (ex ἀρχι et τελώνης) i. e. ἄρχω τῶν τελωνῶν, *publicanus*, portitorum praefectus, qui vectigal per ministros suos, per *portitores*, exigebat. Semel Luc. 19,.

Ἀρχιτρίκλινος, ου, ὁ, (ex ἀρχι et τρίκλινος coenacu lum) *architriclinus*, qui Latinis *convivii magister*, *arbite coenae*, Graecis συμποσιάρχος, βασιλεύς, στρατηγός convivii S rac. 35, 1. ἡγούμενος dicebatur, cuius quidem erat, ut conv vium adornaret, convivis loca consignaret et cibi potusqu curam gereret. Iudaeis hic mos in exilio in usum venis videtur. Commemoratur Io. 2, 8. 9.

Ἄρχω, f. ξω, (ab ἀρχή) propr. primus aliquid facio, pri mus sum (Xenoph. Symp. 7, 1.) — primus sum ordine: *prin ceps sum, praesum, impero*, seq. genitivo; bis Marc. 10, 4 Rom. 15, 12. (LXX pro מָשַׁל Gen. 1, 18. Deut. 15, 6. 1 Chro 29, 12. Ies. 11, 10. 1 Macc. 1, 4.) — medium: ἄρχομαι, LXX pro הוֹאִיל, הֵחֵל, *incipio, initium facio*, 1 Petr. 4, 1 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα, tempus, quo iudicium D incipiat, adest. — a) ἄρχομαι seq. *infinitivo* de eo dicitur, q incipit aliquid vel agere, vel pati; vel esse, et nonnunqua ita ponitur, ut pleniori descriptioni actionis incipientis inser

viat; Matth. 4, 17. ἤρξατο κηρύσσειν. ib. 11, 7. 20. Marc. 1, 45. Luc. 4, 21. Act. 1, 1. et saepissime in N. T. (Gen. 18, 27. 6, 1. Ios. 17, 12. Ioseph. ant. 11, 7. μετὰ θυμοῦ ἤρξατο λέγειν.) — Adiecta videtur passim notio *audendi*, ex hebraismo, ut Marc. 6, 7. ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν. ib. 10, 28. 32. Luc. 3, 8. (Gen. 18, 27. ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριόν μου. Iud. 10, 18.) — b) participium alio verbo iunctum indicat: rem iam initium habuisse, coepisse; Matth. 14, 30. ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, quum iam in eo esset ut etc. Matth. 18, 24. ἀρξαμένου αὐτοῦ συναίρειν, vixdum conferre rationes coeperat. Luc. 21, 28. ἀρχομένων τούτων γενέσθαι quum ea evenire coeperint. — ἀρχόμενός εἰμι, *ingressus sum*, Luc. 3, 23. ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ingressus erat annum etc. (ubi genitivus ἐτῶν vel ab omisso ἀνήρ, vel ab ἀρχόμενος pendet, ut Ioseph. ant. 7, 4. 1. ἄρχεσθαι μάχης, pugnam inire. — Contra ἄρχομαι εἶναι, incipio esse, Gen. 10, 8. 9, 20.) — c) ἀρξάμενος seq. ἀπό, *initio facto*, cum alio verbo, indicat terminum, a quo id, quod in verbo est, esse vel fieri coepit; Matth. 20, 8. ἀποδὸς αὐτοῖς ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, i. e. redde iis, ab ultimis incipiens, redde primum ultimis, deinde prioribus. Luc. 23, 5. διδάσκων - ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλ. Luc. 24, 27. ἀρξάμενος - διηρμήνευεν. ib. 24, 47. ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσ., ubi neutrum referendum est ad κηρυχθῆναι, quod praedicare s. quae salutis praedicatio ab Hierosolymis prima fiet. Io. 8, 9. Act. 8, 35. c. 10, 37. τὸ γενόμενον ῥῆμα — ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς γαλιλαίας. 11, 4. (Gen. 44, 12. Ezech. 9, 6.) Alii ἀρξάμενον Luc. 24, 47. et Act. 10, 37. absolute positum putant, *initio facto*, (*Winer*. Gramm. p. 195. Herodot. 3, 91. ἀπὸ δὲ Ποσειδηίου πόλεως — ἀρξάμενον ἀπὸ ταύτης μέχρι Αἰγύπτου, πεντήκοντα — τάλαντα φόρος ἦν. Similiter participium absolutum Ioseph. de bell. 2, 6. 2. ἐπιτραπὲν δὲ λέγειν τοῖς κατηγόροις, data dicendi venia accusatoribus.)

Ἄρχων, οντος, ὁ, (proprie particip. ab ἄρχω dominor, unde ἄρχουσα, domina, saepius apud LXX.) 1) *dominium exercens, imperans, dominus, praefectus* hebr. שָׂרִים, מֹשֵׁל, מֶלֶךְ in LXX versione respondens. Apoc. 1, 5. ἄρχων τῶν βασιλέων, dux regum. Matth. 20, 25. Act. 4, 26. Moses Act. 7, 35. dicitur ἄρχων populi, *dux, imperator*, Luc. 8, 41. ἄρχ. τῆς συναγωγῆς, praefectus synag. Luc. 23, 5. Act. 7, 27. 35. — Matth. 9, 34. 12, 24. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. ἄρχων τῶν δαιμονίων, praefectus daemonum, Satan. Idem dicitur ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου Io. 12, 31. 14, 30. 16, 11. i. e. qui hominibus a Deo aversis et idololatris dominatur, et qui Eph. 2, 2. ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος princeps, dominus spirituum in aere (inferiore) versantium, i. e. daemonum dicitur. Omnes errores, potissimum idololatriam, Iudaeos a diabolo tanquam auctore repetiisse, notum est, quare in Test. XII. patr. saepius dicitur

ὁ ἄρχων τῆς πλάνης. πνεῦμα, δαίμονες τῆς πλάνης. *Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I, p. 534. sqq. 611. 615. 629. — 2) ἄρχων est nomen honoris, *in honore constitutus*, cui competit auctoritas et dominium in alios; et sic a) est: *procer*, Matth. 9, 18. 23. (qui Marc. 5, 22. ἀρχισυναγωγός dicitur) Luc. 18, 18. — ἄρχων τῶν Φαρισαίων (non *praefectus*, sed) *procer* e Pharisaeis; — ἄρχων τῶν Ἰουδαίων Io. 3, 1. unus e proceribus Iudaeorum; Io. 12, 42. et in compellatione Act. 4, 8. — b) nomen honorificum *iudicum* in foro sedentium, Luc. 12, 58. Act. 16, 19. Rom. 13, 3. — c) appellatio *assessorum in Synedrio magno* et *procerum Hierosolymitanorum in universum*, Luc. 23, 13. 35. 24, 20. Io. 7, 26. 48. Act. 3, 17. 4, 5. 13, 27. 14, 5. 1 Cor. 2, 6. 8. quos etiam Iosephus Antiq. Iud. 20, 1. 2 ἄρχοντες Ἱεροσολυμιτῶν appellat. (Neh. 4, 8. 13. 5, 7. hebr. סְגָנִים, magnates, principes.) *.

Ἄρωμα, τος, τό, *aroma, adoramentum*, Marc. 16, 1. Luc. 23, 56. 24, 1. Io. 19, 14. (LXX. pro בֶּשֶׂם, 1 Chron. 9, 29 sq. 2 Chron. 9, 1. 9. Cant. 4, 10. 16. Ioseph. ant. 3, 1. 6.) Phavor.: ἄρωμα· θυμίαμα, τὸ μύρισμα καὶ εὐωδίασμα. *.

Ἀσά, ὁ, *Asa*; nom. propr. regis Iudae. Matth. 1, 7. 8. cf. 1 Reg. 15. 2 Chron. 14—16.

Ἀσάλευτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex ἀ priv. et σαλεύω) *inconcussus, immotus*, Act. 27, 41. — tropice: *stabilis, firmus, nunquam tollendus*, Hebr. 12, 28. (Diod. Sic. 2, 48. ἐλευθερίαν διαφυλάττοντες ἀσάλευτον. Idem lib. 3. εὐδαιμονία ἀσάλευτος LXX Exod. 13, 16. Deut. 6, 8. et 11, 18. pro טוֹטָפֹת, φυλακτήρια, nunquam nimirum dimovenda.) **.

Ἄσβεστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex ἀ priv. et σβέννυμι) qui non exstinguitur, vel exstingui non potest; *perennis*. In N. T. non nisi de igne gehennae, Matth. 3, 12. Marc. 9, 43. 45. Luc. 3, 17. (Matth. 18, 8. πῦρ αἰώνιον. Vid. *Αἰώνιος*.) (Hom. Odyss. 4, 584.)

Ἀσέβεια, ας, ἡ, (ab ἀσεβέω) LXX potissimum pro פֶּשַׁע etiam pro זִמָּה, חָמָס, רֶשַׁע tribuitur propr. ei, qui Deum non reveretur, igitur 1) *contemtus Dei, impietas* in Deum, 2 Tim. 2, 16. ἐπὶ πλεῖον ἀσεβ. προκ. crescunt indies impietate in Deum. Tit. 2, 12. (LXX Deut. 18, 22. pro זָדוֹן. Ier. 6, 17. Ez. 12, 19.) Quare etiam de *idololatria*, contemtu *veri* Dei dicitur, Rom. 1, 18. coll. v. 20 — 23. (Sap. 14, 9. Ioseph. ant. 9, 13. 2.) Iud. v. 15. ἔργα ἀσεβείας, facta ex Dei contemtu nata. — 2) ἀσέβειαι, *impie facta*, (Ezech. 16, 58. 23, 48. Ps. 65, 3.) Rom. 11, 26. ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ., meton. *poenas* impie factorum (vid. Ezech. 23, 27. Ies. 59, 20.) Iud. v. 18. κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν, cupiditates impietatis, i. e. quibus feruntur ad impia quaeque. *.

Ἀσεβέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀσεβής) numen non veneror; Ioseph. ant. 9, 13. 1. — *impie ago*. Bis, 2 Petr. 2, 6. Iud. vers. 15. (LXX pro פָּשַׁע Zeph. 3, 12. רָשַׁע Dan. 9, 5.)

Ἀσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἀ priv. et σέβω) LXX potissimum pro רָשָׁע, *Deum non timens, Dei contemtor, impius*, 1 Tim. 1, 9. 1 Petr. 4, 18. ubi ab ἁμαρτωλῷ ita distingui potest ut causa ab effectu. Quare etiam Iudas vers. 15. dixit ἁμαρτωλοὺς ἀσεβεῖς, e contemtu Dei peccantes. (Ies. 26, 9. Ps. 1, 1.) Iud. vers. 4. ἀσεβής, qui Deum, ut Christus eum manifestavit, contemnit, fidem christianam deserit. — *impie agens*, 2 Petr. 2, 5. 3, 7. Iud. vers. 15. (Hab. 1, 9. Iob. 8, 20.) — meton. *reus, puniendus*, Rom. 4, 5. 5, 6. *.

Ἀσέλγεια, ας, ἡ, ab ἀσελγής, proprie: qui nimius est in aliqua re, terminos excedit, unde, ut nostrum *ausschweifend*, ad varias res, potissimum cupiditates translatum, indicat hominem frena abiicientem. Inde ἀσέλγεια (ut etiam nostrum *Ausschweifung*) est quaevis effrena libido, lascivia, petulantia, impudentia, omnesque animi motus, qui vel in se vel in agendo iustos excedunt limites. Est igitur ex nexu definiendum, quo modo in singulis locis verti debeat. Esse igitur videtur a) *insolentia, iniquitas* (Uebermuth), quae alios laedit, Marc. 7, 22. ut etiam habetur 3 Macc. 2, 26. (Ioseph. ant. 4, 6. 12. ἀσέλγεια τῶν λόγων, effreni sermones.) — b) *facinora insolentiae et indomitae libidinis*, 2 Petr. 2, 2. (in textu *Griesb.* pro ἀπωλείαις), ut elucet e vers. 10 — 13. (Ioseph. ant. 8, 13. 1. ubi Isabelae reginae tribuitur ἀσέλγεια καὶ μανία.) — c) *libido venerea*, voluptas illicita, Rom. 13, 13. 2 Cor. 12, 21. Gal. 5, 19. 2 Petr. 2, 7. 18. coll. Sap. 14, 26. — In locis Eph. 4, 19. 1 Petr. 4, 3. Iud. vers. 4. latius patere et insolentiam, iniquitatem et lasciviam qualemcunque indicare videtur. **.

Ἄσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et σῆμα, signum, nota) 1) non signatus (ut argentum, Iob. 42, 11. Act. Thom. §. 2.), signo s. nota non dignoscendus, (Gen. 30, 42.); — 2) metaph. *ignobilis, obscurus*, Act. 21, 39. (Eurip. Ion. 8. πόλιν οὐκ ἄσημον. 3 Macc. 1, 14. Dion. Hal. ant. 11, 35.) Suidas: ἄσημος· ὁ ἀγενής. **.

Ἀσήρ, ὁ, *Aser*, nom. propr. indecl. filii Iacobi octavi. Luc. 2, 36. Apoc. 7, 6. coll. Gen. 30, 13. Num. 26, 44. Ios. 19, 24. (Ioseph. ant. 1, 19. 7.)

Ἀσθένεια, είας, ἡ, (ab ἀσθενής) 1) defectus virium, *imbecillitas, infirmitas*; a) universe, Rom. 6, 19. 1 Cor. 15, 43. 2 Cor. 11, 30. τὰ τῆς ἀσθενείας μου, i. e. τὴν ἀσθ. μου, vid. Ὁ. — b) infirmitas humanae naturae, 2 Cor. 13, 14. ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας quia hominis imbecillitatem habebat. Hebr. 4, 15. 5, 2. 7, 28. (Iob. 37, 7. ἵνα γνῷ πᾶς ἄνθρωπος τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν.) — b) *infirmitas animi, animus demissus*,

1 Cor. 2, 3. ἐν ἀσθενείᾳ ἐγενόμην. (Eccles. 12, 4.) — c) *infirmitas corporis, morbus*, Matth. 8, 17. Luc. 5, 15. 13, 11. Io. 5, 5. 11, 4. Act. 28, 9. Hebr. 11, 34. (2 Macc. 9, 21. 22.) — πνεῦμα ἀσθενειῶν s. ἀσθενείας, daemon morbos efficiens Luc. 8, 2. 13, 11. — 2) meton. *vexatio, afflictio*, qua animi vel vires hominis deprimuntur, Rom. 8, 26. 2 Cor. 12, 5. 10. Gal. 4, 13. vid. Σάρξ. 1 Tim. 5, 23. (Ps. 16, 4. Ier. 6, 18, 28.) **.

Ἀσθενέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀσθενής) LXX potissimum Kal, Niph. et Hiph. verbi כָּשַׁל, 1) viribus destitutus, deb- *infirmus sum, minus valeo; a)* universe, Rom. 8, 3. ἐν ᾧ ἠσθένει, hac enim re nihil valebat, sensus: cui rei impar erat, quod praestare non poterat. (1 Sam. 2, 5. ἐν τέκνοις ἠσθένησε, beris destituebatur, nil valebat.) 2 Cor. 13, 3. ἀσθενεῖν εἰς τιν infirmum, debilem se gerere erga aliquem — *infirmus video habeor*, 2 Cor. 13, 4. 9. — b) laboro corpore, *aegroto, infirmus sum* corpore, Matth. 10, 8. 25, 36. Marc. 6, 56. Luc. 10. 9, 2. Io. 4, 46. 5, 37. 6, 2. 11, 1. 2. 3. 6. Act. 9, 37. 12. Phil. 2, 26 sq. 2 Tim. 4, 20. Iac. 5, 14. — Luc. 4, 4 ἀσθενοῦντες νόσοις, morbis laborantes. (LXX pro חָלָה, Iudic. 1 7. 11. Ezech. 34, 4.) — c) languesco animo, *animo deiicio timidus sum*, 2 Cor. 11, 21. (Ier. 6, 21. 7, 4. pro רָכַךְ. 1 Mac 11, 49.) — 2) ex usu hebr. כָּשַׁל, *impingo, vacillo*, metap *vacillo animo, iudicio*, de eo, qui animo facile perturbat cui dubitatio facile iniicitur, Rom. 14, 2. 1 Cor. 8, 9 — 1 Rom. 14, 21. ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει, ἢ σκανδαλίζετ ἢ ἀσθενεῖ, aut certe animo s. iudicio vacillat. — ἀσθεν. πίστει vacillare fiducia, Rom. 4, 19. — persuasione, iudic Rom. 14, 1. (de vacillante Ps. 27, 2. Prov. 24, 16. Ier. 46, 1 16.) — 3) *afflictus sum*, ut paupertate, miseria, Act. 20, 3 2 Cor. 11, 29. 12, 10. ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, si oppressus vide (Iob. 4, 4. Ps. 107, 12. Dan. 11, 33 sq. Iudic. 6, 15. Phavori ἀσθενῶ· ἀῤῥωστῶ, κάμνω, νοσῶ, ἀτροφῶ.) *.

Ἀσθένημα, τος, τό, (ab ἠσθένημαι) *infirmitas*. Ad me tem translatum: τὰ ἀσθενήματα Rom. 15, 1. scrupuli conscie tiae ex iudicii imbecillitate orti.

Ἀσθενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, comparat. ἀσθενέστε ρος (ex ἀ priv. et σθένος, robur) 1) *cui robur deest, inva dus, infirmus, impotens; a)* universe: Matth. 26, 41. ἡ σὰ ἀσθενής ἐστι, impar voluntati meliori. Marc. 14, 38. (ἀσθεν πρὸς ὁμιλίαν γυναικός, Ioseph. ant. 7, 14. 3. seq. infinitivo I ant. 3, 1. 3.) 1 Petr. 3, 7. Hebr. 7, 18. — b) languescens co pore, *invalidus, aegrotus*, Matth. 25, 39. 43. 44. Luc. 10, Act. 4, 9. 5, 15 sq. 1 Cor. 11, 30. — c) languescens anin *timidus*, 2 Cor. 10, 10. — d) invalidus auctoritate, conditio loco, *humilis, ignobilis*, 1 Cor. 1, 25. τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ pro ἡ ἀσθένεια τοῦ θεοῦ, quae videtur esse in Deo infirmit

vel, quod praefero, neutrum pro collectivo (vid. Ὁ): ignobiles, per quos Deus operatur, homines, (Sap. 2, 11.) eodem modo 1 Cor. 1, 27. τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου humiles, ignobiles inter homines, 1 Cor. 4, 10. ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ego vobis videor scilicet homo nullius auctoritatis. 1 Cor. 12, 22. LXX pro עָנִי Iob. 36, 15. Prov. 22, 22. 30, 14.) — 2) ex hebraismo: *exilis*, (propr. pro רָזָה Ezech. 34, 20. πρόβατον ἀσθενές) tropice Gal. 4, 9. τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα. — 3) *vacillans*, i. e. a) *impingens, peccans*, Rom. 5, 6. ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν i. e. ut apostolus ipse v. 8. explicat, ἁμαρτωλῶν. — b) vacillans iudicio, *incertus, dubius*, 1 Cor. 8, 7. 10. 9, 12. ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, iis, qui dubii haerebant, liceatne hoc vel illud, nec ne, me accommodavi. 1 Thess. 5, 14. *.

Ἀσία, ας, ἡ, *Asia*. Nostris scriptoribus ubique est ea pars Asiae, quae *Asia minor* dicitur et intra Pontum Euxinum et mare Cyprium interiacet. Act. 19, 26. 27. 27, 2. Rom. 16, 5. ubi Ἀσίας *Griesb.* pro Ἀχαΐας quod est in edit. vulg. Saepius autem Ἀσία partem potiorem Asiae minoris indicat, videlicet *Ioniam*, cuius metropolis Ephesus fuit; et ita Ἀσία accipiendum est Act. 2, 9. 6, 9. 19, 10. 22. 16, 6. 20, 4. 16. 18. 21, 27. 24, 19. 1 Cor. 16, 19. 2 Cor. 1, 8. 1 Petr. 1, 1. Apoc. 1, 4. (11.) *.

Ἀσιανός, οῦ, ὁ, *Asianus, Asia minori oriundus*. Act. 20, 4.

Ἀσιάρχης, ου, ὁ, (ex Ἀσία et ἄρχω) *praefectus Asiae, Asiarcha*. Act. 19, 31. Asiarchae erant in Asia proconsulari summi sacrorum praefecti annui, electi ex Asiae provinciis et oppidis (unde nomina: Syriarchae, Lyciarchae etc.), qui Ephesi conveniebant, quorumque maxime erat, sacra facere et in honorem Deorum et imperatoris romani ludos theatrales suis sumtibus edere. (Vid. *Wesselingi* diss. de Asiarchis. Ultrai. 1753. *Winer.* bibl. Reall. s. h. v. Anthol. gr. T. XII p. 313. ed. *Iac.* Tertull. de spectac. c. 2. „*praesides sacerdotales.*")

Ἀσιτία, ας, ἡ, (ex ἀ priv. et σῖτος,) ciborum penuria; *abstinentia a cibo, ieiunium*. Semel Act. 27, 21. coll. vers. 34 — 36. (Ioseph. ant. 12, 7. 1. δι' ἀσιτίαν, νενηστεύκεισαν γὰρ, οἰνοῦντες.)

Ἄσιτος, ου, ὁ, ἡ, (Vid. Ἀσιτία) qui cibum non sumsit, *ieiunus*. Semel Act. 27, 33. (Ioseph. ant. 6, 14. 6. ἐν τῇ ἐρημίᾳ πλανώμενος ἄσιτος.)

Ἀσκέω, ῶ, f. ήσω, propr. me exerceo in aliqua re; (Ioseph. ant. 4, 8. 41. ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν ἀσκησομένοι.) — *studiose laboro, assidue ago aliquid*, Act. 24, 16. ἐν τούτῳ αὐτὸς ἀσκῶ, ἔχειν, id ipse potissimum ago ut habeam. (Origen. comment. in Ps. 118, v. 108. εἰ παρθενίαν ἀσκήσω. 2 Macc. 15, 4. ἀσκεῖν τὴν ἑβδομάδα. Symmach. Iudic. 3. 1. pro נַסּוֹת. Apud

profan. et seq. accusativo et seq. infinitivo ut Sophocl. Electr. 1030.) **.

᾿*Ασκός*, σῦ, ὁ, *uter* coriaceus vel pelliceus, in quo aqua vel vinum servabatur. Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. 38. (Ier. 13, 12. Iob. 32, 19. Ioseph. ant. 1, 12. 3.) *.

᾿*Ασμένως* (ab ἁνδάνω, placeo, delecto) adv. *libenter, cum gaudio;* — in N. T. ἀσμένως δέχεσθαι Act. 2, 41. (Luc. 8, 13. μετὰ χαρᾶς δέχονται.) Act. 21, 17. (Ioseph. ant. 4, 6. 7. ib. 12, 9. 7. Philo de rer. div. her. p. 523. Aelian V. H. 12, 18. — 2 Macc. 4, 12. 3 Macc. 3. 15. 5, 21. ἀσμένως καὶ μετὰ χαρᾶς.) **.

῎*Ασοφος*, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et σοφός) insipiens; semel Eph. 5, 15. (Prov. 9, 8.)

᾿*Ασπάζομαι*, f. άσομαι, 1) *saluto*, i. e. a) *verbis salutem apprecor* — (dicebant Hebraei salutantes: שָׁלוֹם לְךָ, Iudic. 19, 20. Dan. 10, 19. sive הֲשָׁלוֹם אַתָּה, 2 Sam. 20, 9. coll. 1 Sam. 25, 6. Ruth. 2, 4. εἰρήνη ὑμῖν, Luc. 10, 6. 24, 36. Io. 20, 19. Matth. 10, 11.) — de adveniente: Matth. 10, 12. (coll. Luc. 10, 5.) Marc. 9, 15. Luc. 1, 40. 10, 4. Act. 21, 19. (Iud. 18, 15. Exod. 18, 7. Sir. 41, 20. 1 Macc. 7, 19. 33. 11, 6.) — de abeunte: *valedico*, (ubi Hebraei dicebant לֵךְ בְּשָׁלוֹם sive לְשָׁלוֹם, Iudic. 18, 6. 2 Sam. 15, 9. Marc. 5, 34. ὕπαγε εἰς εἰρήνην) Act. 20, 1. 21, 6. (Xenoph. anab. 7, 1. 6.) — de salutante per literas, Rom. 16, 3 — 23. 1 Cor. 16, 19 sq. 2 Cor. 13, 12. Phil. 4, 21 sq. Col. 4, 10 — 15. 1 Thess. 5, 26. 2 Tim. 4, 19. 21. Tit. 3, 15. Phil. v. 23. Hebr. 13, 24. 1 Petr. 5, 13. 2 Io. 13. 3 Io. 15. — saluto interposito osculo; ἐν φιλήματι, Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. 1 Petr. 5, 14. — saluto interveniente προςκυνήσει, i. e. ita ut me prosternam, Marc. 15, 18. (Ioseph. ant. 10, 10. 5. πεσὼν ἐπὶ πρόςωπον, ᾧ τρόπῳ τὸν θεὸν προςκυνοῦσι, τούτῳ τὸν Δανιῆλον ἠσπάζετο.) — b) tropice, ut nostrum: begrüssen, willkommen heissen, *gratum et acceptum habeo, laeto animo excipio*, Hebr. 11, 13. τὰς ἐπαγγελίας. (Ioseph. ant. 6, 5. 3. τούτων ἠσπάζετο τὴν εὔνοιαν. ib. 7, 8. 4. τοὺς λόγους ἀσπασάμενος. Eurip. Io. 587.: ἐγὼ δὲ τὴν συμφορὰν ἀσπάζομαι.) — 2) ex adiuncto: *inviso*, vel amicitiae causa, Act. 18, 22. 21, 7. vel honoris causa, ut Latinor. salutare, Act. 25, 13. (Ioseph. ant. 1, 19. 4. ib. 6, 11. 1.) — 3) *amo, amplector, studeo alicui*, Matth. 5, 47. (Philo quod det. pot. ins. p. 159. ὁ θεὸς γνησίους μὲν θεραπείας ἀσπάζεται. Plutarch. Agesil. 11, 3. τῶν γε μὲν οὐ τοὺς δυνατωτάτους, ἀλλὰ τοὺς προθυμοτάτους μάλιστα ἠσπάζετο, ἐμίσει δὲ κ. τ. λ. Herodot. 1, 122. Aelian. V. H. 9, 4.) **.

᾿*Ασπασμός*, οῦ, ὁ, (ab ἀσπάζω) *salutatio*, a) ad amicitiam significandam, verbis facta, Luc. 1, 29. 44. (Act. Thom. §. 11.) — literis scripta, 1 Cor. 16, 20. Coloss. 4, 18. 2 Thess.

3, 7. — b) ad honorem alicui debitum significandum, Matth. 23, 7. Marc. 12, 38. Luc. 11, 43. 20, 46. *.

Ἄσπιλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex ἀ priv. et σπῖλος macula) *immaculatus*, *vitio et macula carens*. Legitur tantum apud seriores, ut Herodian. 5, 6. 16. Gregor. Naz. Or. 17, 325. Tropice: immunis a peccato Iac. 1, 27. 1 Petr. 1, 19. (Iustin. Mart. de resurrect. p. 337.: μόνῳ ἀσπίλῳ καὶ ἀναμαρτήτῳ Χριστῷ) — sine vitio, ita ut reprehensione careat 1 Tim. 6, 14.

Ἀσπίς, ίδος, ἡ, 1) scutum, (Sap. 5, 19.) — 2) serpentis genus, veneno quam maxime lethali praeditum, *aspis*; Rom. 3, 13. (Deut. 32, 33. Ies. 30, 6. 59, 5.) *.

Ἄσπονδος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et σπονδή libatio, foedus) a libatione, pacto alienus; pactum non admittens, *implacabilis*, *acerbus*, *infensus*; bis, Rom. 1, 31. 2 Tim. 3, 3. (Ioseph. ant. 4, 8. 24. ἐχθροὺς ἀσπόνδους. Philo de carit. p. 397.: ἄσπονδοι πολέμιοι. Demosth. 314, 16.)

Ἀσσάριον, ίου, τό, *assarius*, intellige nummus, vox origine latina nummum significans aequantem, decimam drachmae s. denarii partem; ein Kreuzer. Legitur haec vox etiam apud Rabbinos (איסר) qui ea utuntur ad pretium quodvis vilissimum indicandum. Bis, Matth. 10, 29. Luc. 12, 6. (Etiam apud Plutarchum, Polybium aliosque, vid. *Kypkii* obss. s. I, p. 57 sq.)

Ἆσσον, adverb. *propius*, (comparativus ab ἄγχι, *prope*) quod apud poetas graecos potissimum legitur. Semel Act. 27, 13. Hesych.: ἆσσον· τὸ ἐγγὺς καὶ πλησίον. (Iosephus Antiq. 1, 20. 1. ἆσσον ἀκολουθεῖν, *proxime sequi*. Ant. 19, 2. 4. Herodot. 4, 3. Eurip. Cyclop. 254. Aristoph. equit. 1303.)

Ἄσσος, ου, ἡ, *Assus*, urbs Mysiae maioris, ad mare Aegeum sita. Act. 20, 13, 14.

Ἀστατέω, ῶ, (ab ἄστατος, instabilis, vagus) sum ἄστατος, *certam sedem non habeo*, incertis sedibus erro. Semel 1 Cor. 4, 11.

Ἀστεῖος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἄστυ, urbs) 1) urbanus; — 2) gratus, elegans; — *venustus*, *gratia plenus*. Act. 7, 20. de Mose, ἀστεῖος τῷ θεῷ, pulcher, venustus לֵאלֹהִים (vid. Ion. 3, 3.) i. e. quam maxime. Hebr. 11, 23. cf. Ex. 2, 2. Iudith. 11, 23. De Mosis venustate vid. Ioseph. Ant. 2, 9. 6. et 7. *Fabric.* Cod. Ps. I, p. 830 sqq. Philo vit. Mos. p. 826.

Ἀστήρ, έρος, ὁ, 1) *stella*, globulus coelestis parvus et lucidus, a sole et luna tam splendore quam magnitudine distinctus. In scripturis sacris comprehenduntur hoc nomine et stellae fixae et planetae. Matth. 24, 29. Marc. 13, 25. (coll. Ioel 2, 10. Ezech. 32, 7.) 1 Cor. 15, 41. Apoc. 6, 12. 13. 8, 12. 12, 1. 4. coll. Gen. 1, 16. Ies. 13, 10. — 2) *sidus* omnino Matth. 2, 2. 7. 9. 10. 1 Cor. 15, 41. Ἀστέρες πλανῆται, *stellae erraticae*, quo nomine Iud. vers. 13. falsi et impii doctores in-

dicantur, non sunt planetae, quorum motus a vulgo vix animadvertuntur, sed *cometae*, calamitatum, ut putabantur, aut praenuntii ant auctores. Iesus autem dicitur stella matutina splendidissima Apoc. 22, 16. (coll. Dan. 8, 10. 24. 12, 3. 1 Macc. 1, 25.) quatenus maiestate et splendore summo est conspicuus. — Apoc. 2, 28. δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν intellige in manus (vid. c. 1, 16.) i. e. ornabo eum maximo honore et felicitate splendidissima. — Sintne stellae, quae Apoc. 1, 16. 20. 2, 1. 3, 1. commemorantur, *stellarum figurae*, an *angeli*, quatenus sunt naturae perquam lucidae, incertum videtur. Aeque incertum est, utrum c. 8, 10. et 9, 1. verae stellae an vero angeli sint intelligendi. Locus c. 9, 1 sqq. ut etiam Luc. 10, 18. favent posteriori sententiae. *.

Ἀστήρικτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et στηρίζω) instabilis; — *infirmus*, *inconstans*. 2 Petr. 2, 14. 3, 16. Hesych. ἀστηρίκτους· ἀσθενεῖς, (Longin. de sublim. sect. 2.)

Ἄστοργος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et στοργή naturalis et tenerrimus amor eorum, quibuscum naturae vinculo coniuncti sumus) *humanitatis expers*, *immisericors*, *crudelis*. Bis, Rom. 1, 31. 2 Tim. 3, 3. (Athen. XIV. p. 655. ἄστοργον πρὸς τὰ ἔκγονα.)

Ἀστοχέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἄστοχος, aberrans a scopo, a στόχος, termino posito) propr. scopum non ferio, aberro a scopo, (Plut. symp. 8, 4. ἀποστοχῆσαι τοῦ σκόπου); tropice: *aberro a recto*, vero, *descisco*, a) seq. genitivo, 1 Tim. 1, 6. (Sir. 7, 21. μὴ ἀστόχει γυναικὸς σοφῆς. ib. 8, 11. μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων. Plutarch. de def. Orac. p. 414. ἀστοχοῦσι τοῦ πρέποντος) — seq. περί, 1 Tim. 6, 21. 2 Tim. 2, 18. (Plutarch. de audit. περὶ τὰς ποιότητας ἀστοχοῦντες. Id. sympos. 7, 5.) **.

Ἀστραπή, ῆς, ἡ, hebr. בָּרָק 1) *fulgur*, Matth. 24, 27. Apoc. 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. (Exod. 19, 16. Ier. 10, 12.) — imago summae celeritatis Luc. 10, 18. 17, 24. coll. Matth. 24, 27. — 2) *splendor*, *lux micans*, Matth. 28, 3. Luc. 11, 36. (Nah. 3, 3. Dan. 10, 6.) *.

Ἀστράπτω, f. άψω, (ab ἀστραπή) *fulguro*, Luc. 17, 24.; (Ps. 143, 1.) *luce splendeo*, *mico*, Luc. 24, 4. coll. Matth. 28, 3. De oculis fulgentibus Sap. 11, 18. *.

Ἄστρον, ου, τό, 1) *sidus*, (*Sternbild*); — 2) i. q. ἀστήρ, *stella*, Luc. 21, 25. Act. 27, 20. Hebr. 11, 12. coll. Ex. 32, 12. Iob. 38, 7. *simulacrum stellae*, Act. 7, 43. Vid. Ῥέμφαν. *.

Ἀσύγκριτος, ου, ὁ, *Asyncritus*, nom. propr. viri, Rom. 16, 14. commemorati, caeterum prorsus ignoti.

Ἀσύμφωνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ et σύμφωνος) propr. dissonus, confusus, (Sap. 18, 10. 11.); tropice: *discors*, *dissentiens*; semel Act. 28, 25. (Diod. Sic. 4, 1. ἀσυμφώνους εἶναι πρὸς ἀλλήλους. Plutarch. Agesil. 10. πόλιν ἀσύμφωνον.)

Ἀσύνετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et συνετός) 1) nihil, vel parum intelligens, *stolidus, insipiens*, Matth. 15, 16. Marc. 7, 18. Rom. 1, 21. 31. (Ps. 92, 6. Sap. 11, 16.) — 2) ex hebraismo, ubi verba insipientiae (כְּסִיל, נָבָל) saepius ad insipientiam impietatemque idololatriae transferuntur: *impius*, Rom. 10, 19. coll. Deut. 32, 21. ubi נָבָל. (Sap. 1, 5. Sir. 15, 7. 8. vid. נָבָל 1 Sam. 25, 25. Ps. 14, 1. 53, 2.) *.

Ἀσύνθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et σύνθετος compositus, quod ex composito s. pacto fit) 1) non compositus; non componendus, pactum non admittens; — 2) *pactum non servans, perfidus, foedifragus*; Rom. 1, 31. (LXX pro בּוֹגֵד, perfidus, Ier. 3, 8. 11. Ἀσυνθετέω hebr. בָּגַד perfide egit, Ps. 53, 15. ἀσυνθεσία hebr. מַעַל praevaricatio 1 Chron. 9, 1.) **.

Ἀσφάλεια, ας, ἡ, (ab ἀσφαλής) 1) stabilitas, das Feststehen, de eo, quod de statu suo non deiicitur; (Ioseph. ant. 4, 8. 2. βεβαία τῶν ἀγαθῶν ἀσφάλεια. LXX Ps. 104, 5. pro מָכוֹן) — *firmitas*, Act. 5, 23. ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, firmissime, probe occlusum, (nisi hic ut 2 Macc. 3, 22. active est intelligendum: *cura, diligentia*.) — tropice: certitudo, *certum, verum*, Luc. 1, 4. — 2) *securitas*, τὸ tutum esse a periculis, 1 Thess. 5, 13. (Ies. 18, 4. Levit. 26, 5. Deut. 12, 10. 2 Macc. 9, 21. Ioseph. ant. 2, 10. 2.) *.

Ἀσφαλής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἀ priv. et σφάλλω labefacto, supplanto) 1) *firmus, stabilis*, fundamento firmo superimpositus (Sap. 4, 3.); igitur qui nec labitur, nec vacillat, nec dimovetur, v. c. ἄγκυρα, anchora firma, immota, Hebr. 6, 19. (Prov. 15, 8. 8, 28. Sap. 4, 3.) — τὸ ἀσφαλές tropice: *certum, verum*, Act. 21, 34. 22, 30. 25. 26. — 2) *tutus*, (Sap. 14, 3. τρίβον ἀσφαλῆ) — ἀσφαλές, *tutissimum*, Phil. 3, 1. ὑμῖν ἀσφαλές, vobis tutissimum est (Ioseph. ant. 3, 2. 1.), nisi hic active: *tutos vos praestans*, cedens in vestram salutem, ut legi videtur Prov. 3, 18. Sap. 7, 23.) **.

Ἀσφαλίζομαι, aor. 1. med. ἠσφαλισάμην, aor. 1. pass. ἀσφαληθῆναι, 1) *firmum facio*, Act. 16, 24. τοὺς πόδας, pedes compedibus constringo. (Sap. 13, 15. Neh. 3, 15.) — 2) *tutum praesto, custodio, munio*, Matth. 27, 65. 66. (Ies. 41, 10. Sap. 4, 17. 10, 12. Ioseph. ant. 13, 1. τὴν Ἰουδαίαν φρουραῖς ἀσφαλισάμενος.) — aor. 1. pass. ἀσφαληθῆναι (vid. *Winer*. Gramm. p. 111.) *muniri* custodia, Matth. 27, 64. **.

Ἀσφαλῶς, (ab ἀσφαλής) adv. firmiter, *tuto*, a) propr. *tuto, confidenter*, i. e. sine periculo, (ut Gen. 34, 25. Bar. 5, 6. 1 Macc. 6, 40. Polyb. 1, 19. vid. *Elsneri* obss. I, p. 163.) Marc. 14, 44. ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς, confidenter, nil metuentes; alii active accipiunt: *diligenter*, caute, ne nimirum elabatur, ut Act. 16, 23. ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς. (Tob. 6, 4. τὴν χολὴν θὲς ἀσφαλῶς.) — b) tropice: *certo*, Act. 2, 36. ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω. (Sap. 18, 6. ἀσφαλῶς εἰδότες.) **.

Ἀσχημονέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀσχήμων) 1) deformis sum; — 2) *indecore, turpiter ago*, 1 Cor. 13, 4. (Ezech. 16, 7. 22.) — 3) *ignominiam patior*, 1 Cor. 7, 36. εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, si vero quis putet se ignominiam subiturum esse propter filiam suam virginem, si videlicet allicitur ad venerem illicitam et turpem. (Deut. 25, 3. ἀσχημονήσει, pro נִקְלָה ignominiam patitur. Euripid. Hec. 407. Diod. Sic. 14, 10.) *.

Ἀσχημοσύνη, ης, ἡ, (ab ἀσχήμων) 1) deformitas — 2) *turpis actio, indecorum*, potissimum de venere illicita, Rom. 1, 27. coll. Sir. 26, 41. 30, 13. Deut. 24, 1. Gen. 34, 7. — 3) *pudenda*, (Ex. 20, 26. Deut. 23, 14.) Apoc. 16, 15. sensus: *scelera*. *.

Ἀσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et σχῆμα) 1) sine forma, sine forma pulchra, deformis; — 2) inhonestus, *ignominiosus, indecorus*. 1 Cor. 12, 23. τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν, membra, quae nobis videntur (ἡμῶν pro ἃ δοκοῦμεν) minus honesta. (Gen. 34, 7. Deut. 24, 1. Sap. 2, 20. 2 Macc. 9, 1. Susann. v. 63.) **.

Ἀσωτία, ας, ἡ, (ab ἄσωτος, quod ex ἀ priv. et σώζω, is qui libidinibus suis ita abripitur, ut cohiberi et servari nequeat) *effusae libidines, luxuria, nequitia*, nostrum: Ausschweifung, Liederlichkeit; Eph. 5, 18. Tit. 1, 16. 1 Petr. 4, 4. ἀνάχυσις τῆς ἀσωτίας, immodicae, effusissimae libidines. (Prov. 28, 7. 2 Macc. 6, 4.) **.

Ἀσώτως, adv. (vid. Ἀσωτία) *dissolute, luxuriose*. Semel Luc. 15, 13. (Ioseph. ant. 12, 4. 8. ἀσώτως ζῆν.)

Ἀτακτέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἄτακτος) 1) ordinem non servo; potissimum de militibus. — 2) tropice *officio desum, officium s. munus negligo*; semel 2 Thess. 3, 7. (Xenoph. Cyrop. 8, 1. 22. Id. oecon. 5, 15.)

Ἄτακτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et τάσσω) 1) ordinem non servans, 3 Macc. 1, 16. — 2) *officium negligens*, qui *incompositis est moribus, dissolutus*, 1 Thess. 5, 14. (Plutarch. de puerор. educ. c. 7. ἄτακτοι ἡδοναί. Act. Thom. §. 53. πονηρίαι ἄτακτοι. Test. XII. patr. p. 664. μηδὲν ἄτακτον ποιεῖτε.) **.

Ἀτάκτως, (ab ἄτακτος) adv. ordini et legi non convenienter; de moribus: *dissolute, legibus non convenienter*, 2 Thess. 3, 6. 11. (Isocrat. ad Nicocl. ἀτάκτως ζῆν.) *.

Ἄτεκνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et τέκνον) *prole carens; sine liberis, orbus*; Luc. 20, 28 — 30. (Sir. 16, 3. Gen. 15, 2) *.

Ἀτενίζω, f. ίσω, (ab ἀτενής, intentus, quod ab ἀ intens. et τόνος, tensio,) *oculos in aliquid defigo, intentis oculis adspicio*, seq. εἰς, Act. 1, 10. 3, 4. 6, 15. 7, 55. 11, 6. 13, 9. 2 Cor. 3, 7. 13. (3 Macc. 2, 26. Ioseph. bell. 6, 12. τῶν ἐκπνεόντων ἐκα-

στος ἀτενίσας εἰς τὸν ναόν. Polyb. 5, 9.) — seq. dativo Luc. 4, 20. 22, 56. Act. 3, 12. 10, 4. 14, 9. 23, 1. (Euripid. Ion. v. 1486. ἀναβλέπει λαμπάσι. Plat. Rep. 10. ἐμβλέπειν τινί. Vid. *Matthiae* gr. §. 400. — providendi sensu, seq. ἵνα, 3 Esdr. 6, 28.) **.

Ἄτερ, adv. quo poetae potissimum utuntur, *seorsum;* — induit vim praepositionis, cui genitivus iungitur: *sine, absque*, nostrum *sonder;* Luc. 22, 6. ἄτερ ὄχλου, i. e. sine interventu populi, (ut 2 Macc. 12, 15. Deus dicitur ἄτερ κριῶν καὶ μηχανῶν κατακρημνίσας τὴν Ἱεριχώ.) Luc. 22, 35. ἄτερ βαλαντίου. (Homer. Iliad. 1, 498. εὗρεν δὲ Κρονίδην ἄτερ ἥμενον ἄλλων. Hom. Odyss. 7, 325.) **.

Ἀτιμάζω, f. άσω, (ab ἄτιμος) *ignominia afficio*, i. e. a) *vilipendo, sperno*, Io. 8, 49. Rom. 2, 23. (Mich. 7, 6. Gen. 16, 4 sqq.) — b) *ignominiose tracto*, Luc. 20, 11. Act. 5, 41. Iac. 2, 6. (Prov. 14, 21.) — *turpiter abutor*, Rom. 1, 24. τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα ἐν ἑαυτοῖς, ita ut invicem corporibus suis (nimirum viri) turpiter abutantur, intellige ad venerem foedam vid. v. 27.) *.

Ἀτιμία, ας, ἡ, (ab ἄτιμος) LXX pro כְּלִמָּה et קָלוֹן, 1) *ignominia*, 2 Cor. 6, 8. (Iob. 12, 21. Ier. 23, 40. Sir. 5, 15.) — *turpitudo*, Rom. 1, 26. πάθη ἀτιμίας pro ἄτιμα, libidines turpes, foedae. — *inhonestum, indecorum*, 1 Cor. 11, 14. ἀτιμία (i. e. ἄτιμον) αὐτῷ ἐστι. (Prov. 12, 9. Iob. 40, 8.) — 2) *vilitas, tenuitas*, 1 Cor. 15, 43. σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, i. e. ἄτιμον, vile, deforme. — εἰς ἀτιμίαν, in usum vilem, parum honestum, Rom. 9, 21. 2 Tim. 2, 20. — 2 Cor. 11, 21. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, tanquam vilis homo, honore et auctoritate destitutus, loquor. (Prov. 11, 2. 12, 2. Ier. 8, 11.) *.

Ἄτιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et τιμή) 1) honore destitutus s. privatus, *contemtus, ignominiosus*, 1 Cor. 4, 10. (Sap. 4, 18. 3, 17. 5, 4. 12, 24. Ioseph. ant. 4, 6. 8.) — 2) *vilis, ignobilis*, 1 Cor. 12, 23. (Ies. 3, 4. Sir. 10, 19.) — ἄτιμός ἐστι εἰ μή ex hebraismo pro ἀτιμότερός ἐστι (Ps. 118, 8. Luc. 18, 14.) magis vilipenditur, Matth. 13, 57. Marc. 6, 4. *.

Ἀτιμόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἄτιμος) ignominia afficio; (2 Sam. 10, 5. 1 Sam. 15, 9.) — *contemno, vilipendo;* semel, Marc. 12, 4. (1 Sam. 10, 27. pro בָּזָה de repudiantibus regem. Ier. 22, 28. Thren. 1, 12.)

Ἀτμίς, ίδος, ἡ, 1) *vapor*, Dampf, Dunst. Iac. 4, 14. ἀτμίς vapor brevi evanescens. Similis imago Coloss. 1, 14. Sap. 2, 2—4. Ps. 109, 23. 102, 12. 14. — 2) *fumus*, Act. 2, 19. Sir. 22, 30. 24, 21. ἀτμὶς καπνοῦ ut legitur Ioel 2, 30. *.

Ἄτομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et praet. med. verbi τέμνω) non secatus; qui secari et dividi nequit. (Basil. M. Homil. I. in Hexaem. ἄτομα καὶ ἀμερῆ σώματα.) De tempore: *momentum, temporis punctum*. 1 Cor. 15, 52. ἐν ἀτόμῳ

(χρόνῳ) momento, ilico, statim. Hesych. ἐν ἀτόμῳ· ἐν ῥιπήματι, ἐν τάχει. Theophyl. in 1 Cor. 15. ἐν ἀτόμῳ· ἐν ἀκαριαίῳ χρόνῳ καὶ ἀμερεῖ.

Ἄτοπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et τόπος) propr. τὸ μὴ καθῆκον τῷ τόπῳ loco, moribus, personae, legibus non conveniens; igitur 1) ineptus, absurdus (Polyb. 10, 24. 3.) — 2) insolitus, mirus, (Philo in Flacc. p. 970. Thucyd. 3, 38.) — 3) *pravus, qui turpia, mala facit*, 2 Thess. 3, 2. ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων. (Athen. VII, p. 279.) — τὸ ἄτοπον, *malum, scelus*, Luc. 23, 41. (LXX pro אָוֶן, Iob. 4, 8. 11, 11. 36, 21. Prov. 30, 20. Iob. 35, 13. coll. Iob. 34, 12. 27, 6. 2 Macc. 14, 23. Ioseph. ant. 6, 5. 6. ib. 7, 1. 5. ib. 9, 10. 1. Philo de somn. p. 579. Diog. Laert. 6, 2. 7. — Iudith. 11, 11. ἀτοπία.) — 4) *noxius*, i. q. πονηρός, τὸ ἄτοπον, *malum*, Act. 28, 6. μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γενόμενον, nil mali ei accidere, quem locum alii ad no. 2 referunt, ut etiam glossa Hesychii: ἄτοπον· παράδοξον, ξένον, καὶ θαυμαστόν. (Philo de Leg. ad Cai. p. 1009. et Thucyd. 2, 49. ἄτοπον πνεῦμα tribuunt pestilentiae. Herodian. 4, 11. ἀτάκτως εἱστήκεσαν οὐδὲν ἄτοπον προςδοκῶντες. Eadem fere legis Ioseph. ant. 8, 14. 4. Id. ant. 11, 5. 2. μηδὲν κατὰ τὴν ὁδὸν παθεῖν ἄτοπον. Thucyd. 2, 49.) **.

Ἀττάλεια, ας, ἡ, *Attalia*, urbs Pamphyliae, maritima, ab Attalo Philadelpho, rege Pergami condita, in Lyciae confinibus sita, Act. 14, 25.

Αὐγάζω, f. άσω, (ab αὐγή splendor) *splendeo, fulgeo*. Semel 2 Cor. 4, 4. tropice de lumine evangelii. (Levit. 23, 25 — 28. Clement. protr. 6.)

Αὐγή, ῆς, ἡ, *splendor, lumen*, Ies. 59, 9. 2 Macc. 12, 9. De diei s. solis splendore (Xenoph. Mem. 4, 7. 7.) Act. 20, 11. ἄχρις αὐγῆς usque ad lucem diei, usque ad diluculum. (Polyaen. IV, p. 386. κατὰ τὴν πρώτην αὐγὴν τῆς ἡμέρας.)

Αὔγουστος, ου, ὁ, *Augustus*, Octaviani, Romanorum imperatoris, cognomen, quod accepit a Senatu Romano. cf. Flor. 4, 12. Suet. Aug. c. 7. Anno imperii eius quadragesimo secundo Iesus natus est, Luc. 2, 1.

Αὐθάδης, εος, ὁ, ἡ, — ες, τό, (ex αὐτός et ἥδομαι, gaudeo, delector) qui sibi ipse placet, *arrogans, insolens*. Tit. 1, 7. 2 Petr. 2, 10. (Gen. 49, 3. 7. Prov. 21, 24. Ioseph. ant. 1, 10. 4. et 1, 8. 24. de insolentia liberorum erga parentes et servae erga heram. Hesych. αὐθάδης· ὑπερήφανος, θυμώδης, παράνομος, αὐτάρεστος.) **.

Αὐθαίρετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex αὐτός et αἱρέομαι eligo) *qui aliquid sua sponte facit*. 2 Cor. 8, 3. αὐθαίρετοι scl. ἔδωκαν, supra vires sua sponte dederunt. ib. vers. 17. αὐθαίρετος ἐξῆλθε sponte profectus est. (Symmach. Exod. 35, 7. pro נְדִיב. Aelian. V. H. 3, 26. αὐθαίρετος φυγή. Lucian. in Catapl. p. 430. εἵπετο αὐθαίρετός μοι. Philo de vit. Mos. I, p. 610.) *.

Αὐθεντέω, ῶ, f. ήσω (ab αὐθέντης quod pro αὐτοέντης, ex αὐτός et ἔντεα, armatura, instrumentum) qui ipse instrumento utitur, qui ipse propria manu interficit [Sap. 12, 6.] qui manum sibi infert; apud seriores [vid. Phrynich. p. 120. et ib. *Lobeck*, excepto Euripid. Suppl. 442. δῆμος αὐθέντης θρόνος]: auctor, dominus, ut ap. Macar. homil. I.) — *impero alicui*, *dominium exerceo*, 1 Tim. 2, 12. αὐθεντεῖν ἀνδρός. [Apud profanos αὐθεντέω non legitur, sed apud scriptores ecclesiast. ubi est et auctorem esse, et auctoritatem habere; Basil. Magn. epist. 52. et 86. Vid. *Suicer.* thes. eccles. T. I, p. 574 sq. Hesych. αὐθεντεῖν — ἐξουσιάζειν.)

Αὐλέω, ῶ, f. ήσω, (ab αὐλός) *tibia cano*, Matth. 11, 17. Luc. 7, 32. ηὐλήσαμεν ὑμῖν i. e. laetissima vobis annunciavimus. 1 Cor. 14, 7. τὸ αὐλούμενον quod tibia canitur, carmen. Xenoph. oec. 1, 10.)

Αὐλή, ῆς, ἡ, (ab obsoleto ἄω *flo*) LXX saepissime pro חָצֵר et aliquoties pro שַׁעַר, 1) *aula*, exterior ante aedificium locus, subdialis, quem venti perflare poterant, ubi antiquioribus temporibus pecora et pecudes commorabantur s. inclusae tenebantur. Unde etiam *caula*, *stabulum* simpliciter, Io. 10, 1. 16. (3 Macc. 3, 15. *castra* Ps. 28, 2. 94, 8. Ios. ant. 1, 11. 1. *tentorium*). — 2) *atrium*, prima aedium pars, vel subdialis, vel in aedificiis splendidioribus portica circumdata. Matth. 26, 58. 69. Marc. 14, 54. 66. 15, 16. Luc. 22, 55. Io. 18, 15. 16. Apoc. 11, 2. (Exod. 27, 9. Ps. 133, 2. Ezech. 40, 46.) — 3) per synecdochen partis pro toto, *aedes ipsae*, *palatium*, Matth. 26, 3. Luc. 11, 21. *.

Αὐλητής, οῦ, ὁ, (ab αὐλέω) *tibia canens*, *tibicen*. Bis, Matth. 9, 23. et Apoc. 18, 22. — De usu tibicinum in funeralibus vid. Ioseph. de Bell. Ind. 3, 9. 5. qui magnum luctum describens addit: ὡς πλείστους μισθοῦσθαι τοὺς αὐλητάς, οἳ θρήνων ἐξῆρχον αὐτοῖς. coll. Ier. 9, 17. *Geierus* de luctu hebr. c. 6. p. 16. *Buxtorfii* lex. Talm. p. 766 et 1524. Ovid. Fast. 6, 660.

Αὐλίζομαι, f. ίσομαι, (ab αὐλή) LXX pro לִין, הֵלִין, 1) in aula versor; proprie de pastoribus cum gregibus suis aliquo in loco considentibus; — 2) *commoror*, (2 Sam. 15, 28. 3 Esdr. 9, 2. Tob. 5, 6.) *pernocto* in aliquo loco (Ios. 6, 11. 8, 9. Iudic. 19, 10. Ruth. 3, 13. Ios. ant. 1, 19. 1.). In N. T. bis, *pernocto*, Matth. 21, 17. Luc. 21, 37.

Αὐλός, οῦ, (ab ἄω s. αὔω, flo,) *tibia*. Semel 1 Cor. 14, 7. (1 Sam. 10, 5. Ier. 48, 36. hebr. חָלִיל).

Αὐξάνω, et αὔξω [Eph. 2, 21. Col. 2, 19. Ioseph. ant. 4, 4. 1. ib. 2, 7. 7. Xenoph. Cyrop. 5, 5. 33.] fut. αὐξήσω, aor. 1. ηὔξησα, aor. 1. pass. ηὐξήθην, LXX pro הִפְרָה et גָּדַל *augeo*; I) transitive: *augeo*, *crescere facio*, 1 Cor. 3, 6. 7. — augeo numero, 2 Cor. 9, 10. αὐξήσει [*Griesb.* pro αὐξήσαι]

τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης. (Iob. 42, 10. Gen. 17, 20. 26, 22. Ios. 4, 14. Levit. 26, 9. Dan. 3, 30. Ioseph. ant. 7, 4. 2. ib. 2, 2. 3. et apud profanos.) — II) intransitive 1) αὐξάνομαι, *augeor, cresco, incrementa capio*, de plantis, Matth. 13, 32. — de infante, 1 Petr. 2, 2. ἵνα αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, i. e. ut augeamini cognitione pietate ad salutem necessaria. (Aelian. V. H. 2, 27. αὐξηθὲν βρέφος.) — trop. 2 Cor. 10, 15. Col. 1, 10. (Gen. 21, 8. 25, 27. Iudic. 13, 24. Num. 24, 7. Gen. 1, 22. 28.) — 2) apud seriores scriptores etiam αὐξάνω intransitive pro αὐξάνομαι legitur (vid. *Viger.* de idiot. p. 181.), ut sit: *cresco, augeor*; Matth. 6, 28. Marc. 4, 8. Luc. 1, 18. 2, 40. 12, 27. 13, 19. Io. 3, 30. αὐξάνειν nimirum discipulis, auctoritate. Act. 6, 7. 7, 17. 12, 24. 19, 20. Eph. 2, 21. 4, 15. αὐξήσωμεν εἰς Χριστόν, ut excrescamus in unum corpus Christi, i. e. amoris vinculo coniungamur in unam sub Christo, capite, societatem. Col. 2, 19. 2 Petr. 3, 18. (LXX hoc sensu non usi sunt activo huius verbi, sed Ioseph. ant. 2, 7. 7. ηὖξε, de Nilo. ib. 8, 2. 9. ἡ φιλία ἀπὸ τούτων μᾶλλον ηὔξησε. ib. 9, 10. 2. αὔξοντος ἔτι μᾶλλον τοῦ κλύδωνος.) *.

Αὔξησις, εως, ἡ, (ab αὔξω) *incrementum, augmentum*, Eph. 4, 16. Coloss. 2, 19. αὔξῃ τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ, per quem (Christum) totum ecclesiae corpus felicissima capit incrementa, annuente Deo. (2 Macc. 5, 16. Ioseph. ant. 1, 2. 2. ἐπ' αὐξῆσαι τῆς κακίας. ib. 4, 8. 24. 2, 10. 1.) **.

Αὔξω, *cresco, excresco*, vide Αὐξάνω.

Αὔριον, adv. exacte respondens nostro: *morgen*; LXX pro מָחָר. Descendit enim ab αὔρα, aura, Morgenluft, et significat 1) *proximum tempus matutinum*, ἡ αὔριον intellige ὥρα, (ut plene legitur Exod. 9, 19. 10, 4. Ios. 11, 6.) quod convenit Latinor. *aurora.* ἐπὶ τὴν αὔριον (ὥραν) Luc. 10, 35. proximo mane; Act. 4, 5. quum dies illuxisset. Act. 4, 3. εἰς τὴν αὔριον usque ad proximam lucem, — 2) *cras, proximo die*, ἡ αὔριον intellige ἡμέρα, Matth. 6, 34. Iac. 4, 14. etiam αὔριον simpliciter, Matth. 6, 30. Luc. 12, 28. Act. 23, 15. 20. 25, 22. 1 Cor. 15, 32. (Exod. 10, 29. 16, 23. 19, 10. 2 Sam. 11, 12. Ex. 8, 23. 9, 5.) — Locutio σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ τρίτῃ s. τῇ ἐρχομένῃ int. ἡμέρᾳ Luc. 13, 32. proverbium est, cuius sensus: *semper, in omne tempus.* Proprie enim est non hodie solum sed etiam cras et tertio die. (Vid. Exod. 4, 10. 5, 14. Hos. 6, 2. 1 Macc. 9, 44. Hebr. 13, 8.) Sic etiam Iac. 4, 13. σήμερον καὶ (ita enim rectius *Griesb.* pro ἢ reposuit) αὔριον πορευσώμεθα hodie, et cras i. e. quovis die futuro. *.

Αὐστηρός, ά, όν, Latin. *austerus*, (ab αὖος, siccus) proprie de eo dicitur, quod acerbum saporem habet, v. e. vinum (Dioscor. 5, 6. Aquila pro חֶמְאָה, Deut. 32, 14. Ps. 189, 21.), tropice de moribus: *asper, severus, austerus*; Luc. 19, 21. 22.

2 Macc. 14, 30. Polyb. 4, 20. 7. Plutarch. de discr. amic. c. 11.) **.

Αὐτάρκεια, ας, ἡ, (ab αὐτάρκης) 1) *animus paucis contentus*, Genügsamkeit, 1 Tim. 6, 6. (Diog. Laert. 10, 130. Clem. Alex. paed. 2, 12.) — 2) *victus necessarius*, 2 Cor. 9, 8. πᾶσα αὐτάρκεια, omnia quibus opus est, quaecunque sunt necessaria.

Αὐτάρκης, εος, ους, ὁ, ἡ, — ες, τό, (ex αὐτός et ἀρκέω) propr. sufficiens sibi, (Ioseph. ant. 4, 8. 23. Sir. 5, 1.) inde: *paucis contentus*, *cui satis est*; Phil. 4, 11. (Sir. 40, 18. Polyb. 6, 48. 7. Diog. Laert. 2, 24. αὐτάρκης ἦν καὶ σεμνός.)

Αὐτοκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex αὐτός et κατακρίνω) *qui se ipse condemnat*, *suo ipsius iudicio condemnatus*, Tit. 3, 11. (Chrysost. homil. 1. Photius: οἱ ἀσεβεῖς αὐτοκατάκριτοι.)

Αὐτόματος, η, ον, (ex αὐτός et μάομαι perf. μέμαα, studeo, quaero) 1) *sponte aliquid faciens*, Act. 12, 10. αὐτομάτη (ἡ πύλη) ἠνοίχθη, sponte (nullo interveniente) aperuit se ianua. (Sap. 17, 6. Plutarch. Timol. 12. ὡς οἱ τοῦ νεὼ πυλῶνες αὐτόματοι διανοιχθεῖεν. Ioseph. ant. 3, 8. 6. πῦρ αὐτόματον.) — 2) *sponte*, *natura sua*, non vi culturae; de terra plantas producente, et de plantis ipsis; saepissime. In N. T. semel Marc. 4, 28. (Lev. 25, 5. 11. Diod. Sic. 1, 8. τοὺς αὐτομάτους ἀπὸ τῶν δένδρων καρπούς. Ioseph. ant. 1, 2. 1. αὐτομάτοις καὶ κατὰ φύσιν γεγονόσι. Arrian. exp. Alex. 7, 4. 8.) *.

Αὐτόπτης, ου, ὁ, (ex αὐτός et ὄπτομαι) *qui ipse aliquid conspicit*, *testis* (qui dicitur) *oculatus*. Luc. 1, 2. (Polyb. 3, 4. Xenoph. Cyrop. 5, 4. 9.) *.

Αὐτός, ἡ, ὄν, pronom. definitum, aliquem s. aliquid ab alio accurate distinguens, illudque efferens, nostrum *selbst*; Latinor. *ipse*. (LXX potissimum pro הֵם, הֵמָּה, הוּא.) Vid. omnino *Viger.* de idiot. p. 165 sqq. et ad eundem *Hermann.* p. 733 sqq. et Grammatici, *Matthiae* §. 467 sqq. *Rostius*, p. 658 sqq. *Winer.* p. 62 sqq.) 1) *ipse*, a) simpliciter: — cum nominibus, pronominibus et verbis: Marc. 12, 36. αὐτὸς γὰρ Δαβίδ. v. 37. Luc. 6, 42. αὐτὸς οὐ βλέπων, cum ipse non videas. Luc. 11, 4. καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν, etenim nos ipsi quoque etc. ib. v. 46. 52. 20, 42. 24, 15. αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς. v. 28. Io. 3, 28. αὐτοὶ ὑμεῖς. 4, 2. Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ v. 44. 53. 14, 10. Act. 2, 34. 8, 13. 10, 26. ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. 17, 25. 21, 24. 24, 15. αὐτοὶ οὗτοι. 20, 30. Rom. 15, 14. 1 Cor. 5, 15. 11, 13. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε, (Ioh. 13, 8. ὑμεῖς αὐτοὶ κριταὶ γίνεσθε.) 15, 28. 2 Cor. 10, 1. αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος. Gal. 6, 13. Eph. 6, 9. Col. 1, 17 sq. 1 Thess. 4, 16. Hebr. 11, 11. 1 Petr. 2, 24. 2 Io. v. 12. Apoc. 21, 3. et saepissime. (1 Sam. 10, 19. 2 Macc. 4, 1. 3 Macc. 3, 13.) — b) ut nostrum *selbst* pro *sogar*: *vel ipse*, *ipse adeo*, nomen, cui iungitur, maiorem in modum efferens;

Rom. 8, 21. καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις, etiam vel ipsa natura. 1 C 11, 14. ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις (vel natura ipsa) διδάσκει. 2 C 11, 14. αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς, Hebr. 11, 11. καὶ αὐτὴ Σάῤ vel Sarah ipsa, quamquam senex. (2 Macc. 4, 12.) — c) i ut excludatur alius, i. e. ipse *solus*, *in se spectatus*, Io. 5, τὰ ἔργα — αὐτὰ τὰ ἔργα μαρτυρεῖ, sola iam facinora mea 14, 11. διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. Io. 6, 15. Ἰησοῦς ἀνεχ σε εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. 2 Cor. 12, 13. αὐτὸς ἐγὼ excl reliquis apostolis. Apoc. 19, 12. ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός d) ipse i. e. *sua sponte*, Io. 16, 27. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ tellige: me vel non commendante) φιλεῖ ὑμᾶς. Sic fort etiam Matth. 27, 57. 1 Petr. 2, 24. ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐ (sponte) ἀνήνεγκεν. (Xenoph. mem. 1, 3. 7. καὶ αὐτὸν ἐγκ ὄντα. Id. anab. 2, 1. 5. Hom. Iliad. 8, 293.) — e) *ipse*, κ ἐξοχήν de eo, quem omnes norunt, venerantur, *magister*, *d minus*; de Iesu Matth. 8, 24. αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. Marc. 7, 8, 29. Luc. 5, 16. 17. 9, 51. 10, 38. 24, 35. de Deo Hel 13, 5. (Deut. 32, 39. Ps. 102, 28. Notissimum est illud Pyt gor. αὐτὸς ἔφα, ipse (magister) dixit.) — f) αὐτός, ipse, or nalibus ita iungitur, ut *ipsum cum reliquis*, numero incl indicet, nostrum *selbst*; semel Apoc. 17, 11. αὐτὸς ὄγδοός ἐ καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, i. e. ipse cum septem aliis est, et his septem originem trahit. (Ioseph. ant. 10, 11. αὐτὸς ὀλι στὸς παρεγένετο εἰς Βαβυλῶνα, ipse cum paucissimis venit B bylonem. Thucyd. 1, 61. πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν, praefect cum quatuor collegis. Xenoph. hist. gr. 2, 2. 17. δέκατος αὐ τός, ipse cum novem. Vid. *Viger.* p. 75. *Kypkii* obss. 2 442. Raphel. e Xenoph. p. 143. et e Polyb. p. 706. cf. et Ὄγδοος.

2) αὐτός repetit cum emphasi subiectum, de quo ar dictum fuerat, ut sit a) *is ipse*, quem dixeram, nec al nostrum *gerade er*, *gerade sie*; Matth. 1, 21. αὐτὸς γὰρ σει, is enim est, qui etc. Matth. 5, 4. μακάριοι οἱ πενθοῦν ὅτι αὐτοὶ (iidem ipsi) παρακληθήσονται. v. 5 — 10. Iac. 2, καὶ αὐτοί, und *sie gerade*. ib. v. 7. οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦ (Sap. 12, 27. ἐπὶ τούτοις οὓς ἐδόκουν θεούς, ἐν αὐτοῖς κολαζ μενοι. Ioseph. ant. 6, 13. 4. εἴ σοι κατ᾽ ἐμοῦ περιέπεσεν (occ sio me occidendi) οὐκ ἂν αὐτὸς (du gerade) παρῆκες. Plat. R pub. 2, p. 217. αὐτὸ (id. ipsum) οὐκ εἴρηται, ὃ μάλιστα ἔ ῥηθῆναι Palaeph. de incred. 20. Κόττος, καὶ Γύγης, βοηθῆσαι τοῖς θεοῖς, αὐτοὶ ἐξήλασαν τοὺς Τιτᾶνας.) — b) *is*, cum mini emphasi, nostrum *er* cum accentu pronuntiatum; Matth. 3, αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης, is igitur, (quem dixeram) Ioannes, *er* ab Iohannes. Matth. 6, 4. καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κ πτῷ, αὐτὸς (*er*) ἀποδώσει σοι. 25, 17. ἐκέρδησε καὶ αὐτός, is lucratus est. Marc. 1, 8. 2, 8. (ubi *Griesb.* edidit αὐ διαλογίζονται). 6, 17. 14, 15. Luc. 1, 17. 36. 8, 54. 11,

17. 14, 1. 15, 14. Io. 14, 10. Act. 10, 42. 15, 27. *καὶ αὐτούς* eosdemque Hebr. 8, 9. 1 Io. 2, 2. et passim. (Sic hebr. הוּא Ies. 53, 5. 7. 10. Ps. 19, 5.)

3) in casibus obliquis pro simplici pronomine tertiae personae ponitur: *eius, ei, eum, eo, s. illius* etc. a) simpliciter Matth. 6, 26. 8, 1 sq. 11, 25. 26, 44. 71. Marc. 4, 33—35. Luc. 1, 22. Io. 2, 5. 6. et sexcenties. — b) ex negligentia aliqua scriptoris deest subiectum, ad quod *αὐτοῦ* s. *αὐτῶν* sit referendum, ubi e contexta oratione facile cognosci potest; Matth. 4, 23. *ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν*, intellige Galilaeos 11, 1. *ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν* (Iudaeorum) Luc. 2, 22. *καθαρισμοῦ αὐτῶν*, i. e. matris et pueri. 5, 17. *εἰς τὸ ἰάσασθαι αὐτούς*, intellige aegrotos. 23, 51. *τῇ πράξει αὐτῶν* (*βουλευτῶν*.) Act. 4, 5. *αὐτῶν* (Iudaeorum) *τοὺς ἄρχοντες*, 8, 5. *αὐτοῖς*, Samaritanis Act. 12, 21. *ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς*, ad turbam congregatam. v. 22. Hebr. 8, 8. *αὐτοῖς* (i. e. *τοῖς πατράσιν*, v. 9.) *λέγει*. 1 Petr. 3, 14. *τὸν φόβον αὐτῶν* i. e. malignorum vos vexantium. — c) nonnunquam *αὐτοῦ*, *αὐτῶν* non ad formam verbi grammaticam sed ad sensum refertur; ut Matth. 28, 19. *μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς*. (Gen. 3, 15.) Act. 20, 2. *διελθὼν τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτούς*. Rom. 1, 32. *αὐτὰ ποιοῦσιν* i. e. vitia quae ii, quos v. 29—31. commemoraverat, committere solebant. c. 10, 5. *ποιήσας αὐτά*, in lege scripta. vid. etiam Gal. 3, 10. 12. (Num. 14, 13 sq.) 2 Cor. 2, 13. *ἐλθὼν εἰς τὴν Τρωάδα — ἀποταξάμενος αὐτοῖς*. Apoc. 17, 9. *ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν*. — d) nonnunquam, ut saepius apud Hebraeos, mutatur persona secunda in tertiam, dum scriptor, formae sermonis quasi oblitus, ipse iterum loquitur; Luc. 1, 45. *μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις λελαλημένοις αὐτῇ*. Apoc. 18, 24. coll. v. 21—23. — e) *αὐτοῦ*, *αὐτόν*, haud raro non ad proximum, sed ad remotius verbum spectat, nec solum *eum* sed etiam *istum* indicat; Marc. 8, 22. *παρακαλοῦσιν αὐτὸν* (Iesum), *ἵνα αὐτοῦ* (caeci) *ἅψηται*. Marc. 9, 27. 28. *Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν* (aegrotum) *τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτὸν καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰςελθόντα αὐτὸν* (Iesum) *εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό* (*τὸ πνεῦμα* v. 25). Vid. etiam Act. 7, 21. Matth. 21, 7. *ἐκάθησεν* (ut *Griesb.* edidit pro *ἐκάθησαν*) *ἐπάνω αὐτῶν*, nimirum *ἱματίων*. (Gen. 24, 6. 7.) — f) repetit subiectum quo certius ad illud referatur oratio, quae loquendi ratio non solum apud Hebraeos sed etiam apud profanos reperitur; Matth. 3, 4. *αὐτὸς δὲ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ*. cap. 4, 16. *τοῖς καθημένοις — φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς*. 5, 40. *τῷ θέλοντι ἄφες αὐτῷ*. 12, 36. *πᾶν ῥῆμα, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον*. 25, 29. *ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ*. Io. 15, 2. Apoc. 1, 5. 6. *τῷ ἀγαπῶντι — αὐτῷ ἡ δόξα*. 2, 7. *τῷ*

νικῶντι δώσω αὐτῷ. v. 26, 6. 4. (3 Esdr. 6, 1. ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους — ἐπ' αὐτούς.) — Antecedente relativo ὅς Matth. 3, 12. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Luc. 3, 17. Marc. 1, 7. 7, 25. γυνὴ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον. Io. 1, 27. Act. 15, 17. ἐφ' οὓς — ἐπ' αὐτούς Eph. 2, 10. 1 Petr. 2, 24. Apoc. 3, 8. θύραν ἣν (ut *Griesb.* pro καὶ) οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν. 7, 2. 9. 13, 12. (Ier. 48, 38. ἀγγεῖον, οὗ οὐκ ἔστι χρεία αὐτοῦ. 3 Esdr. 3, 10. οὗ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ. Num. 11, 21. ἐν οἷς εἰμὶ ἐν αὐτοῖς. Deut. 22, 12. 11, 12. Gen. 13, 15. 16, 3. Deut. 28, 52. ἐφ' οἷς σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτοῖς. 3 Esdr. 4, 63. Iudith. 16, 14. Dan. 1, 4. 6, 2. Herodian. 8, 6. 10. οἷς ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς. Herodot. 2, 10. Sophocl. Oedip. 287. Arrian. diss. Epict. 3, 1.) — Eiusdem generis sunt enuntiationes quarum prima pars relativum ὅς habet, altera autem αὐτοῦ s. αὐτῶν, quasi posterius ab antecedente relativo pendeat; 2 Petr. 2, 3. οἷς τὸ κρίμα οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν (pro ὧν ἡ ἀπώλεια.) Apoc. 2, 18. 17, 2. — g) nonnunquam habet potestatem pronominis reflexivi αὑτοῦ s. ἑαυτοῦ. Utraque forma, αὐτοῦ et αὑτοῦ, in N. T. non facile distingui potest, quum non solum codices varient, sed etiam αὐτοῦ saepius propterea positum videatur, quod scriptor, quasi oblitus formae orationis, personam mutat et ex sua mente loquitur. Vid. *Fritzsche*, Evang. Matth. excurs. V. de usu formarum αὐτοῦ et αὑτοῦ p. 858 sqq. Matth. 21, 45. οἱ Φαρισαῖοι ἔγνωσαν, ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. Marc. 12, 19. ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Luc. 4, 41. τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι, se esse messiam. Io. 4, 47. αὐτοῦ τὸν υἱόν. 13, 11. τὸν παραδιδόντα αὐτόν. (Ioseph. ant. 5, 2. 8. ἀπιέναι πρὸς αὐτὸν [αὑτόν], domum revertere. ib. 5, 2. 11. ἠπατημένους αὐτοὺς [αὑτοὺς] ᾔσθηντο. ib. 6, 11. 2. τί, ὦ πάτερ, προσέταξας ἀνελεῖν ἄνδρα, μέγα μὲν αὐτῷ [αὑτῷ, tibi ipsi] πρὸς σωτηρίαν ὄφελος γεγενημένον. vid. etiam Gen. 4, 14. 16, 3. 16, 13. 17, 3.) — h) nonnunquam αὐτοῦ omittitur (vid. *Winer.* p. 62.) ut Matth. 21, 7. si legis ἐπεκάθισαν. Luc. 10, 30. 1 Cor. 10, 9. ἐπείρασαν (αὐτόν). 2 Thess. 3, 15. Eph. 5, 11. ἐλέγχετε [αὐτά.] (Sap. 5, 22.).

4) ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό cum articulo (*der Selbe*) *idem, eadem, idem*, a) idem i. e. qui non mutatur, *semper idem, immutabilis;* Hebr. 1, 12. σὺ ὁ αὐτὸς εἶ (ut etiam LXX verterunt hebr. תַעֲמוֹד Ps. 102, 27.) 13, 8. Ἰησοῦς Χρ. ὁ αὐτός, (hebr. הוּא Ps. 44, 4. Ps. 102, 12. Ies. 41, 4.) — idem, non alius, non diversus, Marc. 14, 39. τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Luc. 6, 38. τῷ αὐτῷ μέτρῳ. Rom. 9, 21. ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος. 10, 12. ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, omnibus idem praeest dominus. 1 Cor. 12, 4 — 12. Phil. 1, 30. (Iob. 31, 15. ἐν τῇ αὐτῇ κοιλίᾳ pro אֶחָד Exod. 36, 8. 2 Macc. 3, 33.) — τὸ αὐτό, τὰ αὐτά, *idem, eadem, paria,* Matth. 5, 46. Luc. 6, 33. Act. 15, 27. Rom. 2, 1. 1 Cor 1, 10. Eph. 6, 9. — b) seq.

dativo: ὁ αὐτός τινι, qui alicui par est, eodem modo comparatus; 1 Cor. 11, 5. ἕν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρ. idem est ac si rasa esset, rasae par est. 1 Petr. 5, 9. τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι, vos easdem calamitates perferre, quas fratres sustinent. (Ioseph. ant. 4, 2. 2. γένει μὲν ὁ αὐτὸς ὢν Μωϋσῇ. Aelian. V. H. 7, 11. τὰ ὑποδήματα αὐτὰ φορεῖν τοῖς ἀνδράσιν. Xenoph. Cyrop. 3, 3. 35. coll. *Rost.* gr. p. 394.) — o) τὸ αὐτό adverbialiter: *eodem modo, pariter*; Matth. 27, 44. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ ὠνείδιζον αὐτόν. — κατὰ τὸ αὐτό, *pariter*; Act. 14, 1. ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτό (pariter ac solebant facere, in aliis urbibus.) (1 Macc. 8, 27. κατὰ τὰ αὐτά. 1 Macc. 12, 2. ἐπιστολὰς κατὰ τὰ αὐτά. LXX κατὰ τὸ αὐτό eodem tempore, simul, pro hebr. יַחַד Exod. 26, 24. 1 Reg. 3, 18.) — Ἐπὶ τὸ αὐτό, de loco: *in eundem locum*, Matth. 22, 34. 1 Cor. 11, 20. (Ps. 2, 2. pro יַחַד. Ioseph. ant. 5, 2. 12. συνελθεῖν εἰς τὸ αὐτό.) — de tempore: *simul, una*; Act. 1, 15. 2, 1. 3, 1. 1 Cor. 11, 20. (LXX pro יַחְדָּו Ps. 37, 38. Deut. 32, 10. 11. 2 Sam. 2, 13.)

Αὐτοῦ, (propr. neutrum genitivi pronominis αὐτός, vid. *Schaefer.* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 885.) adv. *ilico, statim, auf der Stelle*; — *hic*, hoc in loco, Matth. 26, 36. — *ibi*, in isto loco, Act. 15, 34. 18, 19. 21, 4. (LXX pro בָּזֶה Exod. 24, 14. pro פֹּה hic, 2 Sam. 20, 4. Gen. 25, 5. Num. 22, 8. Polyb. 3, 65. 2.) *.

Αὑτοῦ, ῆς, οῦ, pro ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, *sui ipsius*, Matth. 1, 21. 3, 12. Marc. 15, 29. Luc. 9, 5. 2 Tim. 2, 19. Apoc. 16, 17. et saepius. De forma αὐτοῦ pro αὑτοῦ, vid. *Αὐτός.* — De αὑτοῦ pro σεαυτοῦ vid. ἑαυτοῦ.

Αὐτόφωρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex αὐτός et φώρ, fur) qui in ipso furto deprehenditur, ὁ ἐπ᾽ αὐτῷ τῷ κλέμματι (s. φώρῳ) εὑρεθεὶς ἔτι κατέχων αὐτό, ut Hesych. explicat. vid. *Viger.* de idiot. p. 81. — De aliis sceleribus: *qui in facinore ipso, in flagranti delicto deprehenditur*; semel Io. 8, 4. γυνὴ κατειλήφθη ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ μοιχευομένη. (Aelian. hist. anim. 14, 3. μοιχευομένην γυναῖκα ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ καταλαβών. Lysias quoque orat. 1, 7. de adulterio. Ioseph. ant. 16, 7. 5. φερώρας δὲ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ τῇ μοχθηρίᾳ ἁλούς. Hesych. ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ· ὁ φανερῶς καταληφθείς, ὑπεύθονος γενόμενος.)

Αὐτόχειρ, ρος, ὁ, ἡ, — (ex αὐτός et χείρ] *qui manu propria aliquid agit*; semel, Act. 27, 19. αὐτόχειρες, propriis manibus. (Aristoph. Av. v. 1135. αὐτόχειρες de iis, qui urbem propria arte exstruunt. Herodian. 7, 2. 17. — maxime de eo, qui propria manu interficit, ut Ioseph. ant. 6, 11. 9. αὐτόχειρ τοῦ παιδὸς γεγονέναι. ib. 10, 9. 3. αὐτόχειρα αὐτοῦ.)

Αὐχμηρός, ά, όν, (ab αὐχμός, 1) aestus, — 2) aspera et squalida, ut ex aestu fieri solet, facies terrae, Ioseph. ant. 8, 13. 2. denique etiam de hominibus squalor, sordes pauperta-

tis) proprie *siccus*, (Plutarch. de Isid. et Osir.) deinde *squalidus* et transfertur ut Latinor. squalidus ad conditionem hominis, ut sit *squalidus, sordidus, tristis, miser.* Sic semel in N. T. 2 Petr. 1, 19. *αὐχμηρὸς τόπος* hic dicitur haec terra, quatenus miseriis et sordibus (c. 2, 20.) est plenissima, interitui destinata (c. 3, 10.) et pulchriori terrae olim (vers. 13.) locum datura. Alii vertunt: obscurus, tenebricosus, quod quum tropice esse debeat miser, tristis, eodem redit. (Lucian. Prometh. p. 113. *τὴν γῆν οὐκέτι αὐχμηρὰν καὶ ἀκαλλῆ οὖσαν*, Hesych. *αὐχμηρόν· ξηρόν, σκοτῶδες*. Suidas — *στυγνὸν ἢ σκοτεινόν*.)

Ἀφαιρέω, ῶ, [fut. 1. *ἀφαιρήσω* in text. vulg. Apoc. 22, 19.] fut. 2. *ἀφελῶ* (ibid. in textu *Griesb.* et saepius apud LXX ut Exod. 5, 8. Num. 11, 17. Deut. 12, 32. apud profanos rarius legitur) aor. 2. *ἀφεῖλον*, aor. 2. med. *ἀφειλόμην* (Rom. 11, 27.) (ex *ἀπό* et *αἱρέω*) — LXX potissimum pro הֵסִיר, הֶעֱבִיר, כָּרַת, הֵרִים, גָּרַע — propr. capio mihi et aufero; *aufero, adimo, amoveo*, a) activ. *ἀφαιρεῖν τι*, — *ὄνειδός τινος*, Luc. 1, 25. (Gen. 30, 23. Ies. 4, 1. Ios. 5, 9.) — *τὰς ἁμαρτίας τινός*, poenas peccatorum amovere, Hebr. 10, 4. et medium Rom. 11, 27. (LXX Ier. 11, 15. pro נָשָׂא, Exod. 34, 7. Levit. 10, 17. Num. 14, 18. vid. etiam Ies. 6, 7. Zach. 3, 4. Exod. 34, 9. Sir. 47, 12.) — *τὸ ὠτίον*, *abscindere*, Matth. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 50. (Ezech. 23, 25. 1 Sam. 17, 51. Ies. 9, 14. 18, 15. 1 Macc. 7, 47.) — *ἀφαιρεῖν ἀπό τινος (τι)*, Apoc. 22, 19. partem detrahere, aliquid auferre, (Num. 11, 17. Deut. 12, 32.) — *ἀφαιρεῖν τι ἀπό τινος*, alicui aliquid adimere, Apoc. 22, 19. et medium Luc. 16, 3. (Gen. 31, 31. Iob. 36, 7. Ies. 30, 11. 1, 16. medium: Levit. 4, 10. Iob. 24, 10. Ies. 27, 9. Mich. 2, 8. Prov. 13, 19.) — *ἀφαιρεῖν τινα ἔκ τινος*, exulem facere aliquem, expellere ex loco, Apoc. 22, 19. (Ies. 22, 19. 1 Chron. 11, 23. Iud. 21, 6.) — b) passiv. *ἀφαιρέομαι ἀπό τινος*, *eripior alicui, auferor ab eo;* Luc. 10, 42. *ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς*. (Num. 36, 3. 4. Dan. 5, 22. Ies. 27, 9. 14, 5. Prov. 4, 16. *ἀφῄρηται ὁ ὕπνος ἀπ' αὐτῶν*.) *.

Ἀφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — *ές, τό* (ex *ἀ* priv. et *φαίνω*) *latens, absconditus, non conspicuus.* Semel Hebr. 4, 13. (Sir. 20, 30. 2 Macc. 3, 34. Ioseph. ant. 7, 10. 2. *χάσμα ἀφανές*.)

Ἀφανίζω, f. *ίσω*, (ab *ἀφανής*) — LXX potissimum pro הִשְׁמִיד, שָׁמַם — 1) e conspectu removeo, efficio ut non amplius conspiciatur; *ἀφανίζομαι* (propr. videri desino Ioseph. ant. 4, 8. 48. Act. Thom. §. 43. *ἀφανισθεὶς ὁ δαίμων*); *evanesco, in nihilum abeo;* Iac. 4, 14. *ἀτμὶς ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ ἀφανιζομένη*. (Prov. 10, 26. Iud. 21, 17. Philo de Char. p. 714. *ἀνατείλαντος ἡλίου τὸ μὲν σκότος ἀφανίζεται*. Aelian. V. H. 12, 1. *φῦμα ἠφανίσθη*. Inde etiam de morte pereuntibus, Ioseph. ant. 1, 3. 2.) — tropice: *exanimor prae*

terrore, *exstinguor*, nostrum: vor Schrecken vernichtet werden; Act. 13, 41. quae repetita sunt ex Hab. 1, 5. ubi legitur וְהִתַּמְּהוּ; (LXX Ezech. 30, 9. pro הַחֲרִיד perterrefecit.) — 2) *perdo*, *corrumpo*, i. q. διαφθείρω, Matth. 6, 19. 20. (coll. Luc. 12, 33. ubi legitur διαφθείρει Ezech. 36, 34 — 36. Ier. 12, 10. Prov. 14, 11. Ioel. 1, 17. Sir. 45, 34.) *deformo*, *turpo*, *entstellen*; Matth. 6, 16. ἀφανίζειν τὸ πρόςωπον, squalidam facere faciem s. habitum, squalorem et tristitiam simulare. (Vid. *Kypkii* obss. I, p. 33 sq. — Test. XII. patr. p. 184. 192. 545. ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, τὴν γῆν, vitam, terram vitiis deformarunt. Ioseph. ant. 9, 3. 2. τοὺς ἀγροὺς ἠφάνισαν πληροῦντες λίθων. Stob. serm. 72. ἀφανίζειν τὰς ὄψεις. coll. Ioel. 2, 20. Ioseph. ant. 4, 8. 6. ἀτίμως καὶ ἀφανῶς θάπτεσθαι.) *.

Ἀφανισμός, οῦ, ὁ, (ab ἀφανίζω) proprie τὸ evanescere e conspectu; interitus, devastatio, Zeph. 1, 16. Ezech. 5, 15. — Semel Hebr. 8, 13. de oeconomia Mosaica, *abrogatio*, *abolitio*. (Ioseph. ant. 1, 2. 3. ἀφανισμὸς τῶν ὅλων. *Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I, p. 581. τὸν νόμον ἀφανίζειν, καὶ τοὺς λόγους τῶν προφητῶν ἐξουδενεῖν.)

Ἄφαντος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex ἀ priv. et 3. pers. perf. pass. verbi φαίνομαι) *oculis subductus*, *non conspicuus*. Semel Luc. 24, 31. ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν, disparuit ex eorum conspectu. (Eurip. Orest. v. 1557. οὐ τέθνηκεν (Helena) ἀλλ' ἄφαντος οἴχεται. Non differt ἄφαντος ab ἀφανής, et ἀφανὴς ἐγένετο saepius de angelis disparentibus, ut 2 Macc. 3, 34. Ioseph. ant. 1, 10. 2. Act. Thom. §. 27. et 43. Caeterum cf. Tob. 12, 19.

Ἀφεδρών, ῶνος, ὁ, quod bis in N. T. Matth. 15, 17. Marc. 7, 19. (praeterea apud Florentinum in Geoponic. 6, 2. 8.) legitur, explicatur: *latrina*, *cloaca*. Est vero haec vox serioris aevi et macedonicae dialectus (*Sturz.* de dial. alex. et mac. p. 150. Suidas: ἀφεδρὼν καὶ λουτρὼν βάρβαρα), quae etiam ut Suidas affert *anum* itemque *sellam* significat; derivatur enim ἀπὸ τῶν ἑδρῶν, (vid. *Fischeri* prolusion. de vitiis Lexicor. N. T. XXXI, p. 12.), s. ἕδρα, sella, potest. Rectius fortasse habetur amplificativum nominis ἄφεδρος, ἡ, quod etiam serioris aevi est, et vel impuritatem mulieris menstruae indicat, vel propr. quod praeferendum videtur, locum secretum, quo mulieres, dum menstruae essent, se continere debebant. LXX pro נִדָּה, Levit. 15, 19. ἔσται ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς. ib. v. 20. 24. 25. 30. Ezech. 18, 6. pro דָּוָה Levit. 12, 2. Praeterea legitur in Psalt. Sal. 8, 13. ἐν ἀφέδρῳ αἵματος ἐμίανον τὰς θυσίας, ubi ἄφεδρος est: sordes, immunditia. Clement. Rom. homil. 7, 58. ubi mulieres iubentur ἄφεδρον φυλάσσειν. Dionys. Alexandr. (Fragmenta Patrum ed. *Routh.* Vol. II. p. 392.) περὶ δὲ τῶν ἐν ἀφέδρῳ γυναικῶν.

Ἀφειδία, ας, ἡ, (ab ἀφειδής, crudelis, quod ex ἀ priv. et φείδομαι) *crudelitas*, *durities*. Semel Coloss. 2, 23. de severitate in corpus, de qua ἀφειδεῖν etiam apud Thucyd. 2, 61. (Aelian. V. H. 14, 34.)

Ἀφελότης, τητος, ἡ, est ἅπαξ λεγόμενον N. Test. nec apud patres obvium (ab ἀφελής propr. lapidibus carens [ex ἀ priv. et φελλεύς, terra saxosa]; planus; metaph. simplex, sincerus, Aelian. V. H. 12, 1. τὸ τοῦ ἤθους ἀφελές.): *simplicitas*, *integritas*, i. q. ἁπλότης, Act. 2, 46. (Apud profanos ἀφέλεια, simplicitas, integritas, ut Ioseph. ant. 3, 12. 2. ubi sacerdotes dicuntur debere ἀφελεῖς εἶναι πᾶσαν ἀφέλειαν, integri ab omni parte.)

Ἄφεσις, εως, ἡ, (ab ἀφίημι) 1) *dimissio*, *dimissio e captivitate*, *libertas*, Luc. 4, 8. (LXX Lev. 25, 10. Ies. 58, 6. 61, 1. Ezech. 46, 17. 3 Esdr. 4, 62.) — 2) *remissio* eius, quod alius mihi debet, ut debiti, tributi, Esth. 2, 18. Deut. 15, 3. 1 Macc. 10, 34. 13, 34. Sic in N. T. tantum in locutione ἄφεσις ἁμαρτιῶν (semel Eph. 1, 7. ἀφ. παραπτωμάτων) *condonatio poenae* peccatorum, *venia* qua non exigitur debita poena. Matth. 26, 28. Marc. 1, 4. Luc. 1, 77. 3, 3. 24, 47. Act. 2, 38. 5, 31. 10, 43. 13, 38. 26, 18. Eph. 1, 7. Coloss. 1, 14. etiam ἄφεσις simpliciter, Hebr. 9, 22. 10, 18. Marc. 3, 29. (Epist. Barnab. c. 6. Act. Thom. §. 47.) *.

Ἁφή, ῆς, ἡ, (ab ἅπτω, necto, alligo, med. tango) 1) *tactus*, ictus, percussio; (saepius apud LXX.) — 2) *vinculum*; tropice *necessitas*. Bis, Eph. 4, 16. Coloss. 2, 19. (Plutarch. Anton. 27. ἁφὴν εἶχε ἡ συνδιαίτησις. Orig. c. Cels. 7, 4.)

Ἀφθαρσία, ας, ἡ, (ab ἄφθαρτος) ea rei conditio, qua non dissolvitur, corruptioni non est obnoxia, non perit; *immortalitas*, *perpetuitas* (Symmach. Ps. 74, 1. pro אַל־תַּשְׁחֵת.) Dicitur de corpore futuro corruptioni amplius non obnoxio, 1 Cor. 15, 42. 50. 53. 54. — de vita post mortem eiusque felicitate, 2 Tim. 1, 10. ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν i. e. ζωὴν ἄφθαρτον, ut ἐν ἀφθαρσίᾳ 1 Cor. 15, 42. et Sap. 2, 23. quoque pro ἄφθαρτος. — Rom. 2, 7. ἀφθ. vel pro ἄφθαρτος positum est, vel felicitatem indesinentem, praemia perpetua significat cf. 1 Cor. 9, 25. 1 Petr. 5, 4. — Eph. 6, 24. ἀγαπῶντες ἐν ἀφθ. amantes indesinenter, in perpetuum, amore nunquam suffocando. **.

Ἄφθαρτος, ου, ὁ, ἡ,—ον, τό, (ex ἀ priv. et φθαρτός) 1) *incorruptus*, *non corrumpendus* s. *dissolvendus*, *immortalis*; Deus, Rom. 1, 23. 1 Tim. 1, 17. (Sap. 12, 1.) — corpus resurgentium 1 Cor. 15, 52. — 2) *perpetuus*, *perennis*, de praemiis futuris 1 Cor. 9, 25. (Sap. 18, 4.) — *immutabilis*, 1 Petr. 1, 4. 3, 4. ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, in immutabilitate, i. e. immutabili animo. (lo-

seph. ant. 3, 5. 3. ἄφθαρτος φωνή Dei, immutabile decretum Dei.) **.

Ἀφθορία, ας, ἡ, (ab ἄφθορος, incorruptus, τό *non corruptum esse, integritas.* Legitur in codd. Tit. 2, 7. pro ἀδιαφθορία. ("Ἀφθοροι, Iust. Mart. ap. 2. p. 62.)

Ἀφίημι, — etiam ἀφέω [Apoc. 2, 20. in textu *Griesb.*] et ἀφίω [Ecclesiast. 5, 11. 2, 18.] unde imperf. ἤφιον [Marc. 1, 34. 11, 16. Philo de Legat. ad Cai. p. 1021.] fut. ἀφήσω, aor. 2. ἀφῆν [coniunct. ἀφῶ], perf. ἀφῆκα. pass. ἀφίεμαι, aor. 1. ἀφέθην, fut. ἀφεθήσεται, — aor. 2. med. ἀφέμην [unde coniunct. ἀφέωνται ion. pro ἀφῶνται· alii putant esse pro ἀφεῖνται, 3 pl. perfecti passivi ἀφεῖμαι] cf. *Wineri* gramm. p. 42. *Rost.* p. 275. *Fischer.* de vit. Lexicor. N. T. p. 646 sq. — (ab ἀπό et ἵημι, mitto) — LXX pro הֵנִיחַ, נָטַשׁ, עָזַב, סָלַח, נָשָׂא et aliis — 1) *dimitto, ich lasse von mir,* i. e. a) facio, ut aliquis abeat, *abire iubeo, dimitto, ich schicke fort,* Matth. 13, 36. ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, 1 Cor. 7, 11 sq. ἀφιέναι τὴν γυναῖκα. (2 Sam. 15, 16. Ioseph. ant. 15, 7. 10.) — b) mitto ex me, *emitto* Matth. 27, 50. ἀφῆκε τὸ πνεῦμα, *exspiravit.* (Gen. 35, 18. Ioseph. ant. 7, 13. 3. τὴν ψυχὴν ἀφέντες, de morientibus; ib. 5, 2. 8. Liban. epist. 254. ἐπιθυμεῖ τὴν ψυχὴν ἀφεῖναι. Alia exempla dedit *Kypk.* in obss. s. I, p. 140.) Marc. 15, 37. ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε, edito magno clamore exspiravit. (Gen. 45, 2. ἀφῆκε φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ, pro וַיִּתֵּן אֶת־קֹלוֹ, Ioseph. ant. 8, 13. 3. γυνὴ φωνὰς οἵας ὑπηγόρευε τὸ πάθος ἀφιεῖσα. Philo de profug. 452. Demosth. 301. 10. Act. Thom. §. 39. φωνὴν ἀφῆκε μεγίστην, λέγουσα. cf. *Kypkii* obss. I, p. 198.) — c) manu mitto quod tenebam, *missum facio, dimitto, ich lasse los, lasse fahren,* (Cant. 3, 4. — de rebus: Ioseph. ant. 2, 12. 3. ἀφεὶς [Moses] τὴν βακτηρίαν εἰς τὴν γῆν, ubi c. 13, 3. verbo μεθίημι in eadem re utitur.) *liberum, impunem dimitto,* Matth. 24, 40. Luc. 17, 34—36. (ubi vero, si παραλαμβ. est admittere, ἀφίημι contra est repudiare) (Palaeph. de incred. 41. τὸν Ἄδμητον ἀφίησιν, ἐκείνην δὲ συλλαμβάνει.) — tropice: *remitto* debitum, seq. dativo personae, Matth. 18, 27. τὸ δανεῖον ἀφῆκεν αὐτῷ v. 32. 35. (Deut. 15, 2. 1 Macc. 10, 29. 42.) — de poena s. culpa, *condono,* ut ἁμαρτίαν, ὀφειλήματα, παράπτωμα, βλασφημίαν, seq. dativo personae, Matth. 6, 12 — 15. 9, 6. 12, 31 sq. 18, 21. ἀφήσω condonandum ei est. v. 35. Marc. 2, 7. 10. 3, 28. 4, 12. 11, 25 sq. Luc. 5, 21. 24. 7, 49. 11, 4. 12, 10. 17, 3 sq. 23, 34. Io. 20, 23. Act. 8, 22. Rom. 4, 7. Iac. 5, 15. 1 Io. 1, 19. et locutio: ἀφέωνταί σοι, vel σοῦ, αἱ ἁμαρτίαι, quod, si ἀφέωνται coniunct. aor. 2. med. est, vertendum est: *condonentur* tibi peccata! si vero perfectum: *condonata sunt* etc., Matth. 9, 2. 5. Marc. 2, 5. 9. Luc. 5, 20. 23. 7, 47 sq. 1 Io. 2, 12. (LXX saepissime pro נָשָׂא et סָלַח, ut Gen. 50, 17. Exod. 32, 31.

Levit. 4, 25. 5, 10. 13. Ps. 25, 18. 31, 6. 33, 1-5. 85, 2. Ies. 22, 14. 33, 24. Sir. 2, 12. 28, 2. Acta Thom. §. 6. ὁ θεὸς ἀφήσει σοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. ibid. §. 24. Ioseph. ant. 6, 5. 6. ταύτην ἀφεῖναι [αὐτοῖς] τὴν ἁμαρτίαν. Herodot. 6, 30. Frequentius profani dicunt *ἀφιέναι τινά τινος*, absolvere aliquem, ut Ioseph. ant. 6, 13. 7. κἂν ἀφεθῇ τῆς τιμωρίας. Aelian. V. Hist. 1, 34.)

2) *linquo*, aliquem s. aliquid, *ich verlasse*, a) propr. de discedente: linquo i. e. *discedo, desero*, seq. accusativo personae, Matth. 4, 11. τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος. 8, 15. ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός. c. 15, 14. 22, 22. 26, 44. 56. Marc. 1, 31. 4, 36. 8, 13. 12, 12. 14, 50. Luc. 4, 39. 10, 12. 16, 28. — aliquid, τὰ δίκτυα, Matth. 4, 20. Marc. 1, 18. — τὴν οἰκίαν, Marc. 13, 34. τὴν Ἰουδαίαν. Io. 4, 3. — ἀφήκαμεν πάντα Matth. 19, 27. 29. Marc. 10, 28 sq. Luc. 5, 11. 18, 28 sq. (Ier. 12, 7. 1 Sam. 17, 20. 28. Sap. 10, 14. Sir. 6, 27.) — linquo i. e. *relinquo*, Matth. 5, 24. ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου. 18, 11. Marc. 1, 20. Luc. 10, 30. ἀφέντες (αὐτὸν) ἡμιθανῆ. Io. 4, 28. 14, 18. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφάνους. v. 27. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν. (Exod. 12, 22. 1 Reg. 19, 13. 1 Chron. 16, 21. 1 Macc. 7, 10.) — ἀφιέναι τινὰ μόνον, i. e. deserere aliquem, auxilio destituere, Io. 8, 29. 16, 32. — linquo, i. e. *transmitto, concedo*, seq. dativo personae, *überlassen*, Matth. 5, 40. ἄφες αὐτῷ καὶ ἱμάτιον. (coll. Sir. 15, 14. Ioseph. ant. 7, 11. 4. σὲ μὲν ἀπολύω, τὸν δὲ υἱὸν ἄφες μοι.) — *relinquo superstitem, hinterlassen, τινί τι*, Matth. 22, 25. ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Marc. 12, 19 — 22. (Eccles. 2, 19.) — *reliquum facio, übrig lassen*, Hebr. 2, 8. οὐδὲν αὐτῷ ἀφῆκεν ἀνυπότακτον. (Iud. 2, 23. ἀφήσει κύριος τὰ ἔθνη ταῦτα — καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ Ἰησοῦ. ib. 3, 1. Ioseph. ant. 10, 10. 4. συντρίψαι [statuam], καὶ μηδὲν αὐτοῦ μέρος ὁλόκληρον ἀφεῖναι.) Ἀφίεμαι *reliquus sum*, Matth. 23, 38. ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος, Luc. 13, 35. (ubi *Griesb.* ἔρημος e textu eiecit, quod autem casu tantum e codd. excidisse videtur. Iam vero ἀφίεται ὑμῖν esset: desertum vobis habebitis templum vestrum.) Matth. 24, 2. οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον. Marc. 13, 2. Luc. 19, 14. 21, 6. — b) tropice: *linquo* i. e. α) *desero*, Rom. 1, 27. τὴν φυσικὴν χρῆσιν, Apoc. 2, 4. τὴν πρώτην ἀγάπην. — *mitto rem*, ut ad aliam transeam, Hebr. 6, 1. ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς λόγον, relictis elementis doctrinae. (Eurip. Andr. 392. τὴν ἀρχὴν ἀφεὶς πρὸς τὴν τελευτὴν φέρῃ. Arrian. diss. Epict. 4, 1. τὸν μὲν Καίσαρα πρὸς τὸ παρὸν ἀφῶμεν.) — β) *non curo, negligo, omitto*, Matth. 23, 23. ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου. Marc. 7, 8. ἀφέντες τὴν ἐντολήν. Luc. 11, 42. (Prov. 4, 13. Eccl. 11, 6.)

3) *intransitive: permitto*, ich lasse geschehen, *patior*, sequente accusativo personae cui permittitur et infinitivo rei,

latth. 3, 15. 8, 22. 13, 30. 19, 14. 23, 18. Marc. 1, 34. 5, 19. 7. 7, 12. 27. 10, 14. 11, 6. 14, 6. Luc. 8, 51. 9, 60. 12, 9. 13, 8. ἄφες αὐτὴν (εἶναι) καὶ τοῦτο τὸ ἔτος sine illam tare. 18, 16. Io. 11, 44. 48. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, si ei per os porro sic agere licuerit. 12, 7. ἄφες αὐτήν, mitte hanc, ss sie machen. (Ies. 22, 4. Iud. 16, 26.) Io. 18, 8. Apoc. 2, o. ὅτι ἀφεῖς [*Griesb.* pro ἐᾷς] τὴν γυναῖκά σου Ἰεζάβελ, ἡ έγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν, quod pateris mulierem tuam vatem e venditare; Apoc. 11, 9. (2 Sam. 16, 11. Exod. 12, 23. rov. 24, 31. Num. 22, 13. Sir. 23, 1.) — Ex usu recentio- um maxime poetarum, sequente ἵνα, Marc. 11, 16. οὐκ ἤφιεν, α. (vid. *Herm.* ad Viger. p. 852.) — Ἄφες, ἄφετε, hortantis t, ne impediat aliquis: *sine, patere, liceat,* Matth. 3, 15. 4. 27, 49. Marc. 15, 36. Luc. 6, 42. (Arrian. diss. epict. 9. ib. 3, 12.) — Act. 14, 17. οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν (εἶναι) ῆκεν, non passus est, i. e. fecit ut esset. (1 Macc. 1, 48. ιέναι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, non circumcidere pue- s.) *.

Ἀφικνέομαι, aor. 2. ἀφικόμην, (ex ἀπό et ἱκνέομαι, mio) *pervenio,* pertingo (de proficiscentibus Ioseph. ant. 1, 3. εἰς τὴν Χαναναίαν. De pertingente Gen. 28, 12.) — de ama, *perferor,* Rom. 16, 19. (Sir. 47, 17. εἰς νήσους πόῤῥω φίκετο τὸ ὄνομά σου. coll. Iob. 16, 20. 2 Macc. 6, 14.) *.

Ἀφιλάγαθος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. φίλος, et ἀθός) *bonorum inimicus.* Non nisi in N. T. 2 Tim. 3, 3. abetur.

Ἀφιλάργυρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex ἀ priv. φίλος et γυρος) *non avarus, pecuniae non cupidus.* Bis, 1 Tim. 3, Hebr. 13, 5.

Ἄφιξις, εως, ἡ, (ab ἀφικνέομαι) adventus. Sic fere sem- er apud profanos. Rarius: *abitus, discessus,* (ut ἀπό non t ad finem pervenientis, sed separantis); Act. 20, 29. (3 Macc. 18. de abitu in patriam Ioseph. ant. 4, 8. 47. ubi Moses oribundus Θεός, inquit, τήνδε μοι τὴν ἡμέραν τῆς πρὸς ἐκεί- ς [προγόνους] ἀφίξεως ὥρισε. ib. 2, 2. 4. τὴν ἐκεῖσε ἄφιξιν. ionys. Halic. 10, 8. Herodot. 9, 17. Demosth. 1436. 6. coll. *lberti* ad Hesych. I, p. 645.) **.

Ἀφίστημι aor. 1. ἀπέστησα aor. 2. ἀπέστην, med. ἀφί- αμαι, fut. ἀποστήσομαι (ex ἀπό et ἵστημι) 1) *transitive* in aesente, imperf. fut. et aor. 1. act. propr. seorsum colloco, stelle weg; entferne, Ies. 59, 11. — *abduco a recta via, duco;* semel Act. 5, 37. ἀπέστησε λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ, seduxit pulum ut ipsum sequeretur. (Deut. 7, 4. pro הֵסִיר. Vid. am Deut. 13, 10. 13. 1 Chron. 17, 13. Sir. 42, 12. 19, 2. Ies. 59, 13. 14. ἀπεστήσαμεν ὀπίσω.) — 2) intransitive in rf. plusq. et aor. 2. act. et in medio: (LXX potissimum סוּר, מָרַד, מָעַל, רָחַק) propr. sepono me, amoveo, averto

1, 7. 8. et ponitur pro Christianis in Achaia, Rom. 15, 26. (16, 5. in textu vulg.) 1 Cor. 16, 15. 2 Cor. 9, 2. *.

Ἀχαϊκός, οῦ, ὁ, *Achaicus, ex Achaia.* — In N. T. nomen propr. viri christiani, 1 Cor. 16, 17. et in fine epistolae in edit. vulg.

Ἀχάριστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et χαρίζομαι) *ingratus, gratias non referens*, Luc. 6, 35. 2 Tim. 3, 2. (Sir. 29, 17. 25. Sap. 16, 29. Ioseph. ant. 3, 15. 1.) **.

Ἀχείμ, ὁ, *Achim*, nom. propr. indecl. viri e maioribus Christi, Matth. 1, 14. commemorati, cuius vero nomen in V. T. non legitur.

Ἀχειροποίητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et χειροποιητός) *manu non factus*, Col. 2, 11. *manu non exstructus*, 2 Cor. 5, 1. Marc. 14, 58. *.

Ἀχλύς, ύος, ἡ, 1) nebula; — 2) *tenebrae, caligo*, (Hom. Odyss. 7, 41.); de nebula oculos obcoecante, *caligine oculorum*, semel Act. 13, 11. (Ioseph. ant. 9, 4. 3. *ἀχλὺν ταῖς ὄψεσιν αὐτῶν ἐπιβαλών*. Hom. Iliad. 5, 127. Themisth. orat. 21.) Hesych. ἀχλύς· *ἡ ἐν ὀφθαλμοῖς λεπτὴ ὕλη, ὁμίχλη; σκοτία, ἀμβλυωπία.*

Ἀχρεῖος, α, ον, (ex ἀ priv. et χρεία) 1) *inutilis*, (Epist. Ier. v. 17.); non praestans debita, *ignavus*, Matth. 25, 30. coll. v. 26 sq. (Tob. 4, 13. 14. *ἀχρειότης*, ignavia. 2 Reg. 3, 19. *ἀχρειόω* inutilem, sterilem facio.) — 2) *humilis, magni non aestumandus*, Luc. 17, 10. (LXX 2 Sam. 6, 22. pro שָׁפָל, *ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς σου.* Symmach. Cohel. 12, 4. *ἀχρειωθεῖσα φωνή*, vox depressa, pro שְׁפַל.) **.

Ἀχρειόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἀχρεῖος) 1) inutilem reddo; — 2) *corrumpo, perdo*, (2 Reg. 3, 19. Ier. 11, 16. 3 Esdr. 1, 56.) semel de moribus: *vitiis corruptus sum*, Rom. 3, 12. (Ps. 53, 4. 14, 3. pro נֶאֱלַח.)

Ἄχρηστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἀ priv. et χρηστός) *inutilis*, (Hos. 8, 8. 2 Macc. 7, 5. Sir. 37, 19.) Semel Phil. v. 11. *τόν ποτέ σοι ἄχρηστον*, tibi quondam inutilem, vel rectius: erga te (quippe invitus serviens) quondam *malae voluntatis*, tibi damnum afferentem; aufugerat enim. (Sir. 16, 1. Sap. 3, 11. *ἄχρηστα ἔργα*, perniciosa opera. Act. Thom. §. 12. ubi liberi impiorum *ἄχρηστα καὶ βδελυκτὰ ἔργα διαπραττόμενοι* dicuntur. Ibid. §. 12. *ἀποιητοί*, prava patrantes.)

Ἄχρι, et seq. vocali ἄχρις [utrumque enim scribendi genus frequentatum fuisse antiquis scriptoribus, docuit *Lobeck.* ad Phrynich. p. 14.] I) praepositionis potestatem habet, cui iungitur genitivus, indicatque terminum ad quem, *usque ad.* Ἄχρι praefigitur a) *nomini* α) *temporis*, Luc. 4, 13. 13, 11. *ἄχρι καιροῦ*, usque ad tempus, i. e. ad tempus, aliquamdiu. Act. 20, 11. *ἄχρις αὐγῆς.* (Ioseph. ant. 6, 11. 4. *ἄχρι τῆς ἕω.*) Act. 3, 21. 26, 22. Rom. 5, 13. *ἄχρι γὰρ νόμου*, usque ad tempus promulgationis legis mos. (Similiter Iosephus ant. 4, 8. 23. virginita-

tem custodiendam dicit *ἄχρι νομίμων γάμων*.) 1 Cor. 4, 11. 2 Cor. 3, 14. Gal. 4, 2. Phil. 1, 6. Hebr. 6, 11. Apoc. 2, 26. (2 Macc. 14, 15. *ἄχρι αἰῶνος*) — Act. 20, 6. *ἄχρις ἡμερῶν πέντε*, usque ad quintum diem, intellige *πλεύσαντες*, i. e. quinto die. — *β*) *loci*, Act. 11, 5. *ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ* demittebatur usque ad me. 13; 6. 20, 4. 22, 22. *ἄχρι τούτου τοῦ λόγου*, usque ad haec verba. 28, 15. 2 Cor. 10, 13. 14. *ἄχρι καὶ ὑμῶν*, usque ad vos doctrinam perferre mei officii fuit. Apoc. 14, 20. 18, 15. — *γ*) *actionis* perficiendae; Act. 22, 4. *ἐδίωξα ἄχρι θανάτου*, usque ad mortem, i. e. ita ut morti eos traderem. Apoc. 2, 10. *γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου*, ita ut mortem patiaris. Hebr. 4, 12. *διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς*, ita ut separet animum etc. (Ioseph. ant. 5, 1. 6. *πάντες ἀπώλλυντο ἄχρι καὶ* [i. e. simulque] *γυναικῶν καὶ παίδων*.) — b) praefigitur particulis: Rom. 1, 13. *ἄχρι τοῦ δεῦρο*. Rom. 8, 22. *ἄχρι τοῦ νῦν*. Phil. 1, 5. (Philo de Abrah. p. 375. Ioseph. ant. 2, 14. 5. *ἄχρι πότε*; quousque?) — c) praefigitur pronomini relativo, *α*) seq. nomine temporis; *ἄχρι ἧς ἡμέρας*, usque ad diem, quo, Luc. 1, 20. 17, 27. Act. 1, 2. 2, 29. — *β*) seq. *οὗ*, ita ut *ἄχρις οὗ* sit proprie pro *ἄχρι χρόνου οὗ*, *usque dum, donec*, Act. 7, 18. *ἄχρις οὗ ἀνέστη*. 27, 33. *ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι*, ad diluculum usque. Rom. 11, 25. 1 Cor. 11, 26. 15, 25. Gal. 3, 19. 4, 19. Apoc. 2, 25. 7, 3. — *ἄχρις οὗ*, si sequitur verbum in praesenti, est: *quamdiu*, Hebr. 3, 13. *ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται*. (2 Macc. 14, 10. *ἄχρι γὰρ Ἰούδας περίεστιν*.) — II) adverb. temporis: *usque dum, donec*; Luc. 21, 24. *ἄχρι πληρωθῶσι*. Apoc. 15, 8. 17, 17. 20, 3. (Ioseph. ant. 12, 7. 6. *ἄχρι ἂν αὐτὸς τὸν ναὸν ἁγνίσειε*. Xenoph. hist. graec. 6, 7. 34.) **.

Ἄχυρον, *ου*, *τό*, nostris scriptoribus et *palea* dicitur, quae vento solet abigi, Dan. 2, 35. Ies. 17, 13. Iob. 31, 18. at vero etiam calamus frumenti, e quo grana excussa sunt, *stramen*, (Ioseph. ant. 2, 3. 4.) quo utebantur Iudaei quum ad pabula (Gen. 24, 25. 32. Iudic. 19, 19. Ies. 30, 24.), tum ad ignis usum (Exod. 5, 7.), ubi respondet hebr. תֶּבֶן. Sic bis, Matth. 3, 12. Luc. 3, 12.

Ἀψευδής, *έος*, *οῦς*, *ὁ*, *ἡ*, — *ές*, *τό*, (ex *ἀ* priv. et *ψευδής*) non mendax, *mentiri nescius, verax*. Tit. 1, 2. (Sap. 7, 18. Symmach. Iob. 36, 4. pro לֹא שֶׁקֶר.) **.

Ἄψινθος, *ου*, (etiam *ἀψίνθιον*, *τό*) *absinthium*, Wermuth; bis Apoc. 8, 11. Imago stellae in aquas delapsae easque amaritudine lethali inficientis fortasse repetita est ex Exod. 15, 23. coll. Cohel. 7, 27. Sir. 28, 25. Ier. 8, 14. Thren. 3, 15. 1 Sam. 15, 32. Ier. 9, 15. 23, 15. In Ionathanis paraphr. chald. ad Deut. 29, 17. leguntur: *finis eius erit*

amarus כְּאַגְדְּנָא דְמוֹתָא, *sicut absinthium mortis.* Hebr. dicitur לַעֲנָה Prov. 5, 4. ubi LXX χολή, Aquila ἀψίνθιον.

Ἄψυχος, ου, ὁ, ἡ — ον, τό (ex ἀ priv. et ψυχή) *anima carens, vita et sensu carens*, 1 Cor. 14, 7. (Sap. 14, 29.) **.

B.

Βάαλ, ὁ et ἡ *Βάαλ* i. e. ἡ τοῦ *Βάαλ* εἰκών, (Num. 22, 41. Hos. 2, 8.) *Baal*, nom. propr. indecl. hebr. (בַּעַל *dominus*) idoli Cananitarum, Phoenicum, Assyriorum et Babyloniorum, etiam contracte Bel (בַּעַל, בֵּל) dictum, solis, ut putant, imago. (Ioseph. ant. 9, 6. 6. ὁ *Βάαλ* Τυρίων ἦν θεός.) Deinde per synecdochen pro *idololatria* ponitur. Et sic semel Rom. 11, 4. quae repetita sunt ex 1 Reg. 19, 18. coll. Ier. 2, 8.

Βαβυλών, ῶνος, ἡ, *Babylon*, 1) urbs antiquissima Chaldaeae ad Euphratem sita (Gen. 11.), et sedes regni Assyriorum. In N. T. Matth. 1, 11. 12. 17. Act. 7, 43. ponitur pro tota regione s. terra Assyriorum. — 2) Babylon recentior, urbs quam post excidium antiquioris Seleucus Nicanor condidit ad Tigridem, haud procul ab antiqua. Commemoratur 1 Petr. 5, 13. — 3) in Apocal. 14, 8. 16, 19. 17, 5. 18, 2. 10. 21. *Βαβυλών* est nomen poeticum sedis et imperii *idololatriae*, ut antiqua Babylon fuerat cultui veri Dei inimicissima. coll. Ies. 21, 9. Ier. 50, 38. 51, 7. 8. 25. Ps. 137. 8, 9. (Iosephus ant. 2, 15. 1. aliam quoque huius nominis urbem commemorat.) *.

Βαθμός, οῦ, ὁ, (a βάω, βαίνω, gradior, scando) gradus, limen (1 Sam. 5, 5. — gradus horarum in solario, 2 Reg. 20, 9 — 12. Ioseph. ant. 10, 2. 2.); — semel tropice de *gradu honoris, dignitatis*, 1 Tim. 3, 13. (Patres eccles. saepe de gradibus Clericorum, vid. *Suic.* thes. eccl. s. h. v. — Plutarch. Alcib. 17. Artemid. 2, 42.)

Βάθος, εος, τό, Latinorum *altitudo*, et ut haec dicitur 1) de *profundo*, alto ex mensura Eph. 3, 18. — de altitudine terrae foecundae Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. — Rom. 8, 39. *οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος*: plurimi: *nec coelum nec terra*, ut Ies. 7, 11. Potest vero etiam verti: nec spiritus in aere (Eph. 2, 2. Luc. 10, 18.) nec daemones in inferno. — tropice: *altum, reconditum*; 1 Cor. 2, 10. τὰ βάθη τοῦ θεοῦ, arcana consilia Dei, coll. Ps. 92, 5. Sir. 24, 29. Iudith. 8, 14. Dan. 2, 22. Prov. 25, 3. — (Apoc. 2, 24. in edit. vulg.) — 2) de *excelso, summo*; Luc. 5, 4. βάθος scl. τῆς θαλάσσης, ut etiam Latini dicunt *altum mare*, das hohe Meer. — tropice: *sum-*

mum, maximum, 2 Cor. 8, 2. ἡ κατὰ βάθος πτωχεία, summa paupertas. — *copia, ubertas*, Rom. 11, 33. βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως, o uberrimam copiam sapientiae etc. (Ioseph. ant. 7, 8. 5. βάθος τῆς κόμης. ib. 1, 18. 3. τὰ τῆς τριχὸς βάθη. Prov. 18, 3. βάθος κακῶν. Ioseph. ant. 8, 9. 1. δένδρον βαθύ, arbor copiosis ramis instructa. Aelian. V. H. 3, 18. πλοῦτος βαθύς.) *.

Βαθύνω, f. υνῶ, (a βαθύς) *profundum facio*, excavo, austiefen. Luc. 6, 48. ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε i. e. βαθέως ἔσκαψε, alte effodit. (LXX pro הֶעֱמִיק Ps. 92, 5. Ier. 49, 10.) **.

Βαθύς, εῖα, ύ, (a βάθος) Latinor. *altus*; 1) *profundus*, Io. 4, 11. (Iob. 11, 8. Prov. 22, 14.) — tropice: *reconditus*; Apoc. 2, 24. τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ, recondita consilia, i. e. fraudes Satanae (LXX Ier. 17, 9. pro עָקֹב. Vid. etiam Dan. 2, 22. Ps. 64, 7. Prov. 18, 4. 20, 5. 22, 14.) — de somno: *profundus*, Act. 20, 9. ὕπνος βαθύς, (Sir. 22, 7. Ioseph. ant. 5, 2. 8. coll. id. ant. 5, 9. 3.) — Luc. 24, 1. ὄρθρου βαθέος, summo mane. (4 Macc. 3, 20. εἰρήνη βαθ. Ioseph. ant. 2, 14. 5. σκότος βαθύ. Test. XII patr. p. 595. νυκτὶ βαθείᾳ.) *.

Βαΐον, ου, τό, (etiam βαΐς, ut Porphyr. de abstin. 4, 7.) *ramus palmae*; Io. 12, 13. τὰ βαΐα τῶν φοινίκων. (Symmach. Cant. 7, 8. pro סַנְסִנִּים. 1 Macc. 13, 51. Test. XII patr. p. 668. βαΐα φοινίκων.) **.

Βαλαάμ, ὁ, *Balaam, Bileam*, praestigiator, a Balaco mercede conductus et accersitus, ut Dei populum diris devoveret. (Num. 22, 5. Deut. 23, 4. Ios. 24, 9. Ioseph. ant. 4, 6. Βάλαμος ἀπὸ Εὐφράτου μάντις ἄριστος.) — In N. T. est imago falsorum doctorum, et fraudatorum, 2 Petr. 2, 15. Iud. 11. Apoc. 2, 14. 15. ubi nomen Βαλ. graece exponitur Νικολαΐται, quum בִּלְעָם videatur esse compositum ex בָּלַע, *vicit*, et עַם, *populus*, ὁ νικῶν τὸν λαόν. *.

Βαλάκ, ὁ, *Balak*, nom. propr. indecl. regis Moabitarum, Apoc. 2, 14. (Num. 22, 2 sqq. 23, 7. 24, 10. Ioseph. ant. 4, 6.)

Βαλάντιον, τίου, τό, (etiam βαλλάντιον, ut habent codd. Luc. 12, 33.) *crumena, loculus*, Beutel zu Geld; Luc. 10, 4. 12, 33. 22, 35. 36. (Iob. 14, 7. Prov. 1, 4. Plutarch. de discr. amici et adul. c. 29. Hesych. βαλάντιον· μαρσύππιον.) **.

Βάλλω, (tempora deducens ab obsoleto βάλω, βαλέω s. βλέω) f. βαλῶ, perf. βέβληκα, aor. 2. ἔβαλον, perf. pass. βέβλημαι, plusq. (Luc. 16, 20.) ἐβεβλήμην, aor. ἐβλήθην, fut. βληθήσομαι, — LXX pro הִפִּיל, הִשְׁלִיךְ, שׂוּם etc. — 1) *iacio*, *ich werfe*; tum de vehementiori, tum de mitiori motu; ut τὸν κλῆρον, intellige in urnam, Matth. 27, 35. Marc. 15, 24. Luc. 23, 34. Io. 19, 24. (1 Sam. 14, 42. Neh. 10, 34. 11, 1. Ioseph. ant. 6, 3. 4.) — de arbore fructus deiiciente, Apoc. 6, 13. (Hom. Iliad. 5, 343. Xenoph. Cyrop. 2, 2. 4.) — Βάλλειν ἑαυτόν, *ruere*, se proiicere, Matth. 4, 6. Luc. 4, 9. Io.

21, 7. Sic etiam Act. 27, 14. ἔβαλε (intellige ἑαυτόν, vid. *Wineri* Gramm. p. 107.) irruit ventus. Vulgat. *misit se.* (Hom. Iliad. 11, 722. ποταμὸς εἰς ἅλα βάλλων.) — Iunctum praepositionibus et particulis de variis rebus dicitur, varioque modo vertendum est, ubi vero semper subiacet notio *iaciendi.* Legitur in N. T. a) *βάλλειν ἀπό, abiicere,* Matth. 5, 29. 18, 8. 9. (Philostrat. vit. Sophist. 1, 20. τὸ ἐρᾶν μεθῆκεν, ὥςπερ τοὺς προτέρους ὀφθαλμοὺς ἀποβαλών.) — b) *βάλλ. ἐκ, eiicere,* Apoc. 12, 16. *βάλλ. ἐκ τοῦ στόματος ὀπίσω τιν.*, evomere adversus aliquem. — c) *βάλλ. εἰς*, de loco: *iniicere, coniicere,* Matth. 3, 10. 5, 29. 6, 30. 13, 42. 50. Marc. 9, 22. 42. et saepius. (2 Reg. 23, 4. Dan. 3, 21. 25.) — *βλήθητι εἰς*, (aor. 1. pass. cum significatione medii, ut saepius), *coniice te, rue.* — de retibus: *demittere,* Matth. 4, 18. 13, 47. 17, 27. Marc. 1, 16. Io. 21, 6. (Ies. 19, 8.) — de vino vel aqua: *infundere* Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. Io. 13, 5. (Iudic. 6, 19. Levit. 5, 11. Arrian. diss. in Epict. 4, 13. *οἶνον, ἵνα βάλῃ εἰς τὸν πίθον.* Dioscor. 1, 94. *ὕδωρ βαλὼν εἰς ἀγγεῖον.*) — de gladio: *immittere, recondere,* Io. 18, 11. — de digito: *ingerere,* Marc. 7, 33. Io. 25, 27. (hebr. הִשְׁלִיךְ). — *βάλλ. τοὺς χαλινούς*, frena iniicere, frenare, Iac. 3, 3. — de argento: *recondere, iniicere,* Matth. 27, 6. Marc. 12, 41 — 44. Luc. 21, 1 — 4. Io. 12, 6. *τὰ βαλλόμενα*, pecunia marsupio iniecta. — *Βάλλ. εἰς τὴν καρδίαν*, *suggerere* animo, *excitare in aliquo consilium,* Io. 13, 2. (Ioseph. ant. 6, 13. 4. *ἃ μήτε εἰς νοῦν ἐβαλόμην*, quae ne in mentem quidem mihi venerunt. ib. 7, 4. 3. Plutarch. vit. Timol. 3. Herodot. 5, 49. Parthen. Nicaen. erot. 15. *Ἀπόλλων ἐπὶ νοῦν αὐτῇ βάλλει.*) — d) *βάλλ. ἔμπροσθεν, ἐνώπιόν τινος*, ad pedes alicuius proiicere, Matth. 7, 6. Apoc. 2, 14. 4, 10. — e) *βάλλ. ἔξω, abiicere, eiicere.* Matth. 5, 13. 13, 48. Luc. 14, 35. Io. 15, 6. 1 Io. 4, 18. (Aelian. V. H. 10, 30. Hesiod. ἔργ. v. 332.) — f) *βάλλ. ἐπί, iniicere, immittere,* (Ezech. 21, 22. Iob. 15, 29. Sap. 5, 13. Sir. 22, 21.) ut pacem terrae, Matth. 10, 34. — onus alicui, Apoc. 2, 24. — semen super terram spargere, Marc. 4, 26. (Ps. 126, 7.) — lapides in aliquem, Io. 8, 7. 59. (Eccles. 3, 5. Ies. 37, 33.) — ungentum *spargere* in corpus, Matth. 26, 12. — falcem immittere, Apoc. 14, 16. et ibid. v. 19. sequente εἰς. — g) *βάλλ. περί, circumponere,* Luc. 13, 8. *βάλω*, intellige περὶ αὐτήν. (Ies. 29, 3. *βαλῶ περὶ σὲ χάρακα.*) — h) *βάλλειν τί τινι*, *proiicere* alicui aliquid; Matth. 25, 26. Marc. 7, 47. — *βάλλ. ἀργύριόν τινι*, *pecuniam* alicui (proiiciendo) *numerare*, i. e. collocare, Matth. 25, 22. (Diogn. 2, 20. *τὰ βαλλόμενα κέρματα ἀθροίζειν*, monetam numeratam colligere. Vid. etiam Salmasius de usuris p. 632.) — 2) perf. et plusq. pass. *βέβλημαι*, proiectus sum, i. e. *iaceo* i. q. *κεῖσθαι*, apud profanos, *decumbo, ich liege darnieder* Matth. 8, 6. *βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ*

παραλυτικός. ib. v. 14. Matth. 9, 2. Marc. 7, 30. Luc. 16, 20. — 3) antecedens pro consequente, iacio pro *ferio*, *percutio*, (Ioseph. ant. 4, 5. 2. τοὺς πλείους ἔβαλλον, telis confecerunt.) Marc. 14, 65. βάλλ. τινὰ ῥαπίσμασιν, infligere alicui alapam. (2 Chron. 26, 15. βάλλειν βέλεσι pro יָרָה. 2 Chron. 26, 15. Ps. 78, 12. Ezech. 23, 25. καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ βαλοῦσι. Ioseph. ant. 2, 15. 4. λίθοις βάλλειν τινά.)

Βαπτίζω, f. ίσω, (frequentativum a βάπτω) propr. saepius intingo, saepius lavo; deinde 1) *lavo*, *abluo*, simpliciter; medium et aor. 1. cum significatione medii: *lavo me*, *abluo me*; Marc. 7, 4. ἐὰν μὴ βαπτίσωνται. Luc. 11, 38. (2 Reg. 5, 14. Iudith. 12, 7. Sir. 31, 25.) — 2) *immergo in aquas*; *submergo*, (Ioseph. de bell. 3, 8. 5. Diod. Sic. 1, 36.) In N. T. non dicitur nisi de submersione solenni et sacra, qua utebantur Iudaei, ut vel ad vitae emendationem aliquem obstringerent, vel peccatorum eius culpam delerent. (Ioseph. ant. 18, 5. 2. narrat, Ioannem Iudaeos monuisse, ne submersione sacra uterentur ἐπὶ τινῶν ἁμαρτάδων παραιτήσει, ἀλλ' ἐφ' ἁγνείᾳ τοῦ σώματος, ἅτε δὴ καὶ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνῃ προεκκεκαθαρμένης.) Ergo: *ritu solemni submergo aquis*, *baptizo* (ut patres latini loquuntur), et legitur in N. T. a) *simpliciter*: activum: *baptizo aliquem*, vel etiam *baptismum administro*, Io. 1, 25. 28. 3, 22. 26. 4, 1. 2. 10, 38. Act. 8, 38. 1 Cor. 1, 14. 16. 17. — ὁ βαπτίζων, i. q. ὁ βαπτιστής, Marc. 6, 14. — passiv. immergor in aquas solemni ritu, *baptismo initior*, Matth. 3, 16. Marc. 1, 4. 16, 16. Luc. 3, 21. Act. 8, 13. 10, 47 sq. 16, 15. — medium: *patior* vel *iubeo me ritu sacro submergi*, *baptismum suscipio*, *eo utor*, *ich lasse mich taufen*, Matth. 3, 6. Marc. 1, 5. Io. 3, 23. Act. 8, 12. 18, 8. 22, 16. 1 Cor. 10, 2. 15, 29. — aor. 1. pass., ut saepe, cum significatione medii, Matth. 3, 13. τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, um sich von ihm taufen zu lassen, v. 14. Luc. 3, 7. 12. Act. 2, 38. 41. 8, 36. 9, 18. 16, 33. Rom. 9, 3. 1 Cor. 15, 29. — b) addito *nomine coniugato*; a) sensu proprio: βαπτίζω βάπτισμα μετανοίας, Act. 19, 4. administravit baptismum ut ad emendationem obstringeret. — β) sensu tropico: βαπτίζεσθαι τὸ βάπτισμά τινος, [Matth. 20, 22 sq.] Marc. 10, 38 sq. Luc. 12, 50. pro λαμβάνειν τὸ βάπτισμά τινος, i. e. *ea pati quae alter patitur*, *iisdem obrui, qua ille obruitur*. (Ut enim Latinor. submergo, ita etiam βαπτίζειν apud profanos saepius est obruere aliqua re, immergere in aliquid, ut Ies. 21, 4. Ioseph. bell. 4, 3. 3. ἐβάπτισαν τὴν πόλιν. Plutarch. de pueror. educ. 13, 3. ψυχὴ τοῖς μὲν συμμέτροις αὔξεται πόνοις, τοῖς δὲ ὑπερβάλλουσιν βαπτίζεται. Heliodor. Aethiop. 2, 3. τῇ συμφορᾷ βεβαπτισμένον. Diod. Sic. 1, 73. ἰδιώτας βαπτίζειν ταῖς εἰσφοραῖς. Clem. Alex. paed. 2, 2. ὑπὸ μέθης βαπτιζόμενος εἰς ὕπνον. Ioseph. ant. 10, 9. 4. βεβαπτισμένοις εἰς ἀναισθησίαν καὶ ὕπνον ὑπὸ τῆς μέθης.) Du-

... poteat, respiciatne servator ad mala omnino apostolis ... , an ad mortis supplicium (τὸ perfundi sanguine), ... martyrium, ut dicitur. Patres matyrium dixisse *lavacrum sanguinis* [Tertull. de bapt. c. 16. Scorp. 7. de resurrect. c. 43. Origen. comm. in Matth. T. XVI, c. 6. ὁ τὸ τοῦ μαρτυρίου βάπτισμα ὑπομείνας, quod in evangeliis dicitur τὸ βάπτισμά τινος βαπτίζεσθαι], quo ablui putabant culpam peccatorum post baptismum commissorum, satis notum est. (Vid. *Suicer.* thes. eccl. I, p. 627. Theophil. ad Matth. 20, 22. βάπτισμα ὀνομάζει τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὡς καθαρτικὸν ὄντα πάντων ἡμῶν.) — c) βαπτίζ. sequente praepositione: a) ὑπέρ, 1 Cor. 15, 29. βαπτίζομαι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, vel: mala patior, malis obruor, vel: mortis periculum quotidie subeo (vid. in antecedentibus dicta) mortuorum, i. e. nunquam vitae restituendorum, causa. — β) ἐπί, Act. 2, 38. ἐπὶ τοῦ ὀνόματος, ut profiteamini nomen Iesu. — γ) ἐν, ad indicandum locum submersionis, Matth. 3, 6. ἐν τῷ Ἰορδάνῳ Marc. 1, 4. ἐν τῇ ἐρήμῳ. v. 5. Io. 3, 23. ἐν Αἰνών. 1 Cor. 10, 2. ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, cum sub nube versarentur et mare transirent. — de eo, quod adhibetur in baptismo; ἐν ὕδατι, Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Io. 1, 26. 31. 33. etiam ὕδατι, omisso ἐν, in Lucae scriptis, Luc. 3, 16. Act. 1, 5. 11, 16. — Act. 10, 48. ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, adhibito nomine domini. — tropice: βαπτ. ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Io. 1, 33. Act. 1, 5. 11, 16. (Vid. Πῦρ.) 1 Cor. 12, 13. ἐν ἑνὶ πνεύματι, uno eodemque spiritu imbuti. — δ) sequente εἰς, primum ad indicandam materiam, in quam aliquis immergitur, Marc. 1, 9. ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην, a Ioanne immergebatur in aquas Iordani. (Ioseph. ant. 4, 4. 6. βαπτίσαντες δὲ καὶ τῆς τέφρας εἰς πηγήν.) — deinde ad indicandum effectum immersionis, Matth. 3, 11. εἰς μετάνοιαν. Act. 2, 38. εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Act. 19, 3. εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα, i. e. εἰς μετάνοιαν, εἰς ἣν Ἰωάννης ἐβάπτισε. 1 Cor. 12, 13. εἰς ἓν σῶμα, ut unum corpus essemus. — denique de personis, εἴς τινα, sive εἰς τὸ ὄνομά τινος, *sacra submersione obstringor, ut aliquem venerer, eum dominum, doctorem sequar, eius disciplinam profitear*, εἰς τὸ ὄνομά τινος, Matth. 28, 19. Act. 8, 16. 19, 5. 1 Cor. 1, 13. 15. εἴς τινα, 1 Cor. 10, 2. εἰς τὸν Μωϋσῆν. Gal. 3, 27. εἰς Χριστόν. Rom. 6, 2. ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστόν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν, quotquot sacra submersione obstricti sumus Christo, etiam obstricti sumus, ut in consortium mortis eius veniamus, i. e. moriamur peccato, ut ipse pro peccatis mortuus est **.

Βάπτισμα, ατος, τό, (nomen verbale a perf. pass. verbi βαπτίζω) 1) id, quod immersum est, — 2) immersio, submersio; in N. T. tantum de *submersione sacra*, quam patres *baptismum* dicunt; vid. Βαπτίζω. Dicitur a) de *Ioannis* baptismo et

est vel actus baptizandi, Matth. 3, 7. vel ritus et institutum baptismi a Ioanne administrati, Matth. 21, 25. Marc. 1, 4. 11, 30. Luc. 3, 3. 7, 29. 20, 4. Act. 1, 22. 10, 37. 13, 24. 18, 25. 19, 3. 4. — b) de baptismo christiano, Rom. 6, 4. Eph. 4, 5. Coloss. 2, 12. 1 Petr. 3, 21. — *tropice: afflictiones*, quibus quis *undique obruitur*, vel supplicium, vid. *Βαπτίζω*. Marc. 10, 38. 39. Luc. 12, 50. [Matth. 20, 22. 23.] *.

Βαπτισμός, οῦ, ὁ, (a *βαπτίζω*), 1) *immersio, lotio aqua facta*, Marc. 7, 4. 8. Hebr. 9, 10. — 2) *submersio sacra*, quam patres *baptismum* dicunt, Hebr. 6, 2. διδαχὴ βαπτισμῶν, doctrina de discrimine lavacri sacri tam Iudaeorum et Ioannis, quam Christi. (De Ioannis baptismo legitur etiam Ioseph. ant. 18, 5. 2.) Alii haec verba ad lotiones ex lege levitica referre malunt. *.

Βαπτιστής, οῦ, ὁ, *baptista*, ritum baptismi administrans. Agnomen Ioannis, Matth. 3, 1. 11, 11. 12. 14, 2. 8. 16, 14. 17, 13. Marc. 6, 24 sqq. 8, 28. Luc. 7, 20. 28. 33. 9, 19. quod ei etiam a Iosepho antiq. 18, 5. 2. tribuitur. *.

Βάπτω, f. ἄψω, — LXX pro טָבַל, *intingo*, *immergo*, Io. 13, 26. βάψας τὸ ψωμίον, — seq. genitivo rei, in quam aliquis immergitur, Luc. 16, 24. ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου ὕδατος. (Similiter λοῦσθαί τινος, Hom. Iliad. 6, 508. aliaque verba tangendi, ut ἅπτεσθαι, ψαύειν, genitivo iunguntur, quia pars tantum rei tangitur, vid. *Hermann.* ad *Vig.* p. 881. *Rost.* Gramm. p. 405. *Winer.* Gramm. p. 81. — LXX εἴς τι Levit. 4, 6. 14, 6. Num. 19, 18. et ἔν τινι, Ruth. 2, 14. 2 Reg. 8, 15. Iob. 9, 3.) — Ut Latinor. *intingo*, pro *colore inficio*, seq. dativo; Apoc. 19, 13. ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι. (Ioseph. ant. 3, 6. 1. — τριχὰς καὶ δορὰς προβάτων, καὶ τὰς μὲν ὑακίνθῳ βεβαμμένας, τὰς δὲ φοίνικι.) *.

Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, *Barrabas*, nomen propr. latronis, qui in haud paucis codd. (vid. *Griesb.* ad Matth. 27, 16.) Ἰησοῦς Βαραββᾶς rectius, ut videtur, quam Βαραββᾶς simpliciter, appellatur. Matth. 27, 16—26. Marc. 15, 7. 11. 15. Luc. 23, 18. Io. 18, 40. *.

Βαράκ, ὁ, *Barak*, nom. propr. indecl. ducis Israelitarum; Hebr. 11, 32. coll. Iudic. c. 4, et 5. (בָּרָק *fulgur*).

Βαραχίας, ου, ὁ, *Barachias*, nomen propr. viri ignoti iudaei, patris cuiusdam Zachariae, Matth. 23, 35. Vid. *Ζαχαρίας*, et 2 Chron. 24.

Βάρβαρος, ου, ὁ, Latinor. *barbarus* a) propr. *qui utitur lingua peregrina*, (LXX Ps. 114, 1. pro hebr. לֹעֵז, peregrino sermone utens. Herodot. 2, 158. βαρβάρους πάντας οἱ Αἰγύπτιοι καλέουσι τοὺς μὴ σφίσι ὁμογλώσσους. cf. Ovid. Trist. 5, 10, 37.) 1 Cor. 14, 11. — b) *graeca sermone non utens*, Act. 28, 2. 4. ubi Melitenses dicuntur βάρβαροι, quia vulgus, a Poenis ortum trahens, non loquebatur lingua graeca sed

proprio idiomate. Opponuntur igitur sibi *βάρβαροι* et *Ἕλληνες*, non graece loquentes et Graeci, sive Graeci et exteri, Rom. 1, 14. (Ioseph. ant. 4, 2. 1. bell. 5, 1. 3. — Clem. Alex. *βάρβ.* saepius de Iudaeis, ut Stromat. 6, 6. *ἐδόθη νόμος μὲν καὶ προφῆται βαρβάροις, φιλοσοφία δὲ Ἕλλησι.*) — Col. 3, 11. *βάρβαρος, Σκύθης*, ubi vi oppositionis *βάρβ.* complectere videtur populos graece non loquentes in imperio Romanorum, Iudaeos, Romanos, Hispanos etc., *Σκύθης* vero populos exteros, ut vertendum sit: sitne e Romanorum imperio, sive Romanus an vero exterus. (Sic Iosephus de bell. prooem. §. 5. commentarios suos scripsisse dicit *Ἕλλησι καὶ βαρβάροις*, i. e. Graecis Romanisque.) — (In V. T. legitur etiam Ezech. 21, 31. 2 Macc. 2, 22. 4, 25.) **.

Βαρέω, pass. *βαρέομαι, οῦμαι*, partic. perf. *βεβαρημένος*, aor. pass. *ἐβαρήθην* [apud antiquiores et meliores Graecos non nisi partic. *βεβαρηώς* et *βεβαρημένος* leguntur] (a *βάρος*) i. q. *βαρύνομαι*, *gravor*, *premor*; in N. T. tropice: Luc. 9, 32. *βεβαρημένοι ὕπνῳ*, *graves somno*, Matth. 26, 43. *ἦσαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι*, intellige *ὕπνῳ*, Marc. 14, 40. (1 Sam. 3, 2.) — Luc. 21, 34. *μήποτε βαρηθῶσιν* [text. vulg. *βαρυνθῶσιν*] *αἱ καρδίαι ἡμῶν ἐν κραιπάλῃ*, ne *obruatur* animus vester. (Act. Thom. §. 36. *μὴ βαρηθῆναι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ*. Sap. 9, 15.) Potest vero hic *βαρυθῶσιν* etiam verti: ne obdurentur, ne *occalescant*, quum hoc sensu *βεβάρηται* Exod. 7, 14. et *βαρύνεσθαι* in versione LXX saepissime legatur pro כָּבֵד, ut Exod. 8, 15. 32. 9, 7. 35. — 1 Tim. 5, 16. *μὴ βαρείσθω*, ne ecclesiae *molestia creetur*, intellige per sumptus faciendos. (Vid. *Ἀβαρής*, *Ἐπιβαρέω*. Sir. 3, 26. *βαρυνθήσεται πόνοις.*) — *premor malis*, *affligor*; 2 Cor. 1, 8. 2 Cor. 5, 4. (Act. Thom. §. 21. *διὰ τὴν λύπην ἐβαρήθη σφόδρα*. Dion. Halic. ant. 1, 14. *πόλεις ὑπὸ πολέμων καὶ ἄλλων κακῶν βαρηθεῖσαι*. Ios. ant. 6, 3. 2. *ὑπὸ γήρως βαρυνόμενος.*) *.

Βαρέως, adv. *graviter, difficulter*; v. c. *βαρέως φέρειν*, Gen. 31, 35. 2 Macc. 14, 27. In N. T. bis, Act. 28, 27. Matth. 13, 15. *βαρέως ἀκούειν*, difficulter audire, aures habere obtusas. In loco Ies. 6, 10. כָּבֵד.

Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, *Bartholomaeus*, nom. propr. apostoli, de quo vid. Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc. 6, 14. Act. 1, 13.

Βαριησοῦς, *Bariesus*, (filius, בַּר, Iesu) cognomen pseudoprophetae, qui commemoratur Act. 13, 6.

Βαρ-ιωνᾶς, ᾶ, ὁ, *Bar-Ionas*, nom. Simonis Petri, Apostoli, aramaicum ex בַּר *filius* et יוֹנָה *Ionas*, filius Ionae. Matth. 16, 17.

Βαρνάβας, α, ὁ, *Barnabas*, cognomen Iosae, collegae Pauli, patria Cyprii, Iudaei, Act. 4, 36. 9, 27. et c. 11. c. 12, 25. c. 13 — 15. 1 Cor. 9, 6. Gal. 2, 1. 9. 13. Coloss. 4, 10.

sensu nominis, quod Lucas explicat *υἱὸν παρακλήσεως* (Act. 36.) valde dissentiunt interpretes. Plurimi derivant a בַּר נבא, *doceo;* filius doctrinae, i. e. doctor insignis. *.

Βάρος, *εος, ους, τό*, gravitas, (Xenoph. Cyrop. 3, 3. 19) *ndus*, (LXX Iudic. 18, 21. pro כְּבוּדָּה, impedimenta); — opice; a) si respicitur ad molestiam, quam pondus creat: *olestia*, Matth. 20, 12. *βαστάζειν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας*. (Act. hom. §. 57. *ὑποφέρων τὸ βάρος τῆς ἡμέρας*. 2 Macc. 9, 10.) Thess. 2, 7. *δυν. ἐν βάρει εἶναι*, licuisset mihi, tanquam ostolo, vobis molestias creare, nimirum victum a vobis pendo. (Vid. *Βαρέω*). Alii hic vertunt: *auctoritas*, ut apud ofanos nonnunquam legitur, Diod. Sic. 4, 61. — Gal. 6, 2. *βάρος ἀλλήλων*, molestias, quas invicem per errores et pecta sibi creabant. — de *legibus* et *officiis molestis*, Act. 15, . Apoc. 2, 24. (Sir. 13, 2. Clem. Alex. Strom. 3, 1.) — si respicitur multitudo, quae efficit pondus: *multitudo, amitudo*, eine *Masse, Fülle*, (ut etiam Latinor. *pondus* et hebr. כָּבֵב et כֹּבֶד 1 Reg. 10, 2. sive כֹּבֶד, Ezech. 23, 41.) 2 Cor. 17. *αἰώνιον βάρος δόξης* [pro *βάρος αἰωνίου δόξης*, ut 2 Macc. 10. *τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρτητον βάρος* pro *τὸ τῆς ὀσμ. ἀφορτήν βάρος*, et Ioseph. ant. 3, 5. 8. *χεὶρ ἦν ἐπὶ τῇ γραφῇ τοῦ* pro *χεὶρ τοῦ θεοῦ ἦν ἐπὶ τῇ γραφῇ*] *amplitudo* aeterorum praemiorum. (Sophocl. Aiac. v. 130. *μακροῦ πλούν βάρει*. Diod. Sic. 14. *βασίλεια θαυμαστὰ κατὰ τὸ μέγεθος ὶ βάρος τῶν ἔργων*. Suidas: *βάρος· ἀντὶ τοῦ τὸ πλῆθος, τὴν γύν*. coll. 1 Macc. 1, 17. 20. *ὄχλος βαρύς*, magnus exercis.) **.

Βαρσαβᾶς, *ᾶ, ὁ*, *Barsabas*, cognomen duorum christiaorum 1) Iosephi cuiusdam, Act. 1, 23. et — 2) Iudae cuusdam, Act. 15, 22. De utroque praeterea nil constat.

Βαρτίμαιος, *ου, ὁ*, (i. e. filius (בַּר) Timaei) *Bartiaeus;* nomen coeci cuiusdam, Marc. 10, 47.

Βαρύνω, *gravo*. Luc. 21, 34. in edit. vulg. Vid. *Βαρέω*.

Βαρύς, *εῖα, ύ*, (a *βάρος*) LXX pro כָּבֵד, 1) *gravis*, a) ropr. Matth. 23, 4. *φορτία βαρέα* (Ps. 38, 4.) i. e. praecepta olestissima. (de iugo, 2 Chron. 10, 4. 11. Sir. 40, 1.) —) tropice: Matth. 23, 23. *τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου*, graviora, uae maioris ponderis, maioris momenti sunt, praecepta. (Dan. , 11. pro יַקִּיר Polyb. 1, 38. Herodian. 2, 14. 7.) Act. 25, 7. *αρέα αἰτιώματα*. (Neh. 5, 18. *δουλεία*. Nah. 3, 3. *πτῶσις*.) — ravis i. e. *severus, durus*, 2 Cor. 10, 10. *ἐπιστολαὶ βαρεῖαι*. Herodian. 3, 11. 6.) — gravis i. e. *molestus*, 1 Io. 5, 2. *αἱ ντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν*, molestiam non creant. (Sap. , 15. Sir. 29, 31. Prov. 27, 3. Iob. 6, 3.) Potest vero etiam *αρεῖαι* hic verti: numerosae, numero suo graves, ut legitur e exercitu, 1 Reg. 3, 9. Num. 20, 20. Ps. 35, 21. 1 Macc. , 19.) — 2) *vehemens, violentus*, Act. 20, 29. *λύκοι βαρεῖς*.

(Homer. Iliad. 1, 89. 3 Macc. 6, 5. ὁ βαρὺς Ἀσσυρίων βασιλεύς. 1 Sam. 5, 11. σύγχυσις βαρεῖα. i. q. v. 6. σύγχυσις μεγάλη. coll. Sap. 17, 21. Ioseph. ant. 2, 4. 3. βαρὺς τῇ λύπῃ. Hesych. βαρύς· κακός, ἀειδής, σκληρός.) *.

Βαρύτιμος, ίμου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex βαρύς et τιμή) *gravis pretii*, *praestans*. Semel Matth. 26, 7. ἀλάβ. μύρου βαρυτίμου, alabastrum unguenti pretiosi, s. praestantissimi. (Aeschyl. suppl. 25.)

Βασανίζω, f. ίσω, (a βάσανος) propr. lapidem lydium admoveo ad aliquid, ut illud explorem; 1) tormentis interpositis exploro s. examino (Ioseph. ant. 2, 4. 6. ib. 5, 1. 2.); exploro per mala, quae alicui infligo, (Sir. 4, 17.); — 2) *crucio*, *torqueo*, propr. tormentis interpositis, 2 Macc. 7, 13. — deinde omissa notione explorationis: *crucio* doloribus, a) propr. Apoc. 9, 5. (1 Sam. 5, 3. Arrian. diss. epict. 2, 22. 35. βασανίζων ἑαυτόν). — de dolore ex morbo, Matth. 8, 6. (2 Macc. 9, 6.) de dolore parturientium, Apoc. 12, 2. — de poenis, Matth. 8, 29. Marc. 5, 7. Luc. 8, 28. Apoc. 11, 10. coll. v. 6. Apoc. 14, 10. 20, 10. (Sap. 11, 9. 12, 23. 16, 1. 4. 2 Macc. 1, 28. 7, 17. Ioseph. ant. 2, 14. 4.) — b) trop. *exerceo*, *vexo*, 2 Petr. 2, 8. ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν. Matth. 14, 24. πλοῖον βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ab undis iactatum. Marc. 6, 48. *.

Βασανισμός, οῦ, ὁ, (a βασανίζω) 1) inquisitio per tormenta; — 2) *cruciatus*, *gravissimi dolores*, Apoc. 9, 5. 14, 11. κάπνος βασαν. i. e. fumus ignis, a quo cruciantur. Apoc. 18, 7. 10. 15. (4 Macc. 9, 6.) *.

Βασανιστής, οῦ, ὁ, (a βασανίζω) proprie vel ὁ ἐπὶ τῆς βασάνου, vel qui tormenta applicat. Semel, Matth. 18, 34. ubi est *praefectus carceris* s. ergastuli, Symmachus βασανιστήριον Ier. 20, 2. pro hebr. מַהְפֶּכֶת, *carcer*.

Βάσανος, ου, ὁ, ἡ, 1) lapis Lydius, coticula, qua metalla explorantur. — 2) tormenta quibus vera ex reis extorquentur coll. Sap. 2, 29. — 3) *cruciatus*, *gravissimi dolores*, Matth. 4, 24. (Ezech. 12, 18.) — potissimum cruciatus malorum in inferno, Luc. 16, 23. (Sap. 3, 1. 17, 13. 19, 4. 4 Macc. 9, 9. 13, 15.) *.

Βασιλεία, είας, ἡ, (a βασιλεύς) hebr. מַלְכוּת sive מַמְלָכָה, 1) *regia potestas*, *imperium*; Luc. 1, 33. 19, 12. 15. Hebr. 11, 33. Apoc. 16, 10. 17, 12. 17. [Matth. 6, 13.] (1 Sam. 28, 17. Sap. 6, 4.) — 2) *regnum*, i. e. *respublica ipsa*, quae imperio subest, Matth. 12, 25. 26. Marc. 3, 24. Luc. 11, 17. 18. — *nationes*, Matth. 24, 7. Luc. 21, 10. Marc. 13, 8. *terrae* alicuius ditionis, Matth. 4, 8. Marc. 6, 23. Luc. 4, 5. — *regnum Messiae*, quod dicitur in N. T. a) βασιλεία τῶν οὐρανῶν (מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם Targ. Mich. 4, 7.) i. e. regnum coeleste, divinum, a Deo instituendum, ita ut idem sit quod βασιλ. τοῦ

θεοῦ. Solent enim Iudaei *coelum* ponere pro *Deo*. Vid. Θεός et *Οὐρανός*. Vel etiam esse potest regnum *in coelis*, quod locum habebit in coelo, quare etiam 1 Tim. 4, 18. dicitur *βασιλ. ἐπουράνιος*. Legitur autem haec formula *βασ. τῶν οὐρανῶν* non nisi in Matthaei evangelio, — b) *βασιλεία τοῦ θεοῦ*, aliquoties apud Matthaeum, saepissime apud Marcum et Lucam et passim in reliquis libris, i. q. *βασ. τῶν οὐρανῶν*. Etiam *βασ. τοῦ πατρός*. — c) *βασ. τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου* Matth. 13, 41. *τοῦ Χριστοῦ*, quatenus Iesus, Messias, auctor et rex huius regni est sub Dei auspiciis, quare etiam Eph. 5, 5. appellatur *βασ. τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ*. — d) *βασιλεία τοῦ Δαυίδ* Marc. 11, 10. quia Davidi promissum et ab aliquo ex posteris Davidis inaugurandum erat. Repetita videtur doctrina Iudaeorum e locis Dan. 7, 17. 18. 9, 24. 27. coll. Mich. 4. Ies. c. 11. c. 52 et 53. Ps. 2 et 110. — Ex opinione Iudaeorum autem duplex erat Messiae regnum, alterum *regnum millenare in his terris*, alterum, hoc finito, *regnum aeternum* vel in his terris prorsus renovatis, vel in Hierosolymis coelestibus, s. in coelis locum habiturum. Docebant enim: Messiam in vitam esse revocaturum Iudaeos mortuos (resurrectio prima), omnesque, et viventes et resuscitatos, collecturum in unum imperium, mille annos duraturum, cui non solum daemones, in tartarum detrudendi, sed etiam gentiles omnes sint subiiciendi. Quo in regno (de quo etiam Apoc. 1, 5. 6. sermo est) Messiam Iudaeis epulam splendidissimum, cui et pii maiores interfuturi essent, paraturum esse sperabant (Matth. 8, 11. Luc. 13, 28. 29. 14, 15. 22, 30. Apoc. 19, 9.). Peractis mille annis diabolum, vinculis suis excussis, gentiles ad atrocissima contra Messiam eiusque asseclas bella excitaturum esse, diabolo autem devicto et in tartarum ad aeternum coniecto, Messiam omnes omnino mortuos iam resuscitaturum, iudicium solemne habiturum et immutata et renovata terra novisque Hierosolymis de coelo demissis, piis cultoribus summa gaudia et aeterna daturum esse, expectabant. Haec autem gaudia alii Iudaeorum etiam in coelo ipso in Hierosolymis coelestibus, locum habitura esse arbitrati sunt. Vid. Sap. 10, 10. ubi *βασ. τοῦ θεοῦ* sunt coelicolae, et Test. XII patriarch. (*Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I. p. 656 sqq.) ubi nova Hierosolyma inhabitantes dicuntur *βασιλεύειν ἐν ἀληθείᾳ ἐν τοῖς οὐρανοῖς*. In evangeliis N. T., ubi vel discipuli Iesu, vel Iudaei loquuntur, (ut Matth. 3, 2. 18, 1. 20, 21. Luc. 3, 43. Act. 1, 6. Marc. 11, 10.) *βασιλεία τοῦ θεοῦ* haud dubie secundum Iudaeorum sententiam est intelligenda; ut etiam Apoc. 11, 15. 12, 10. adeoque servator ipse, ubi loquitur cum Iudaeis, haud raro ex eorum sententia loquitur, Matth. 8, 11. Luc. 22, 29. 30. Matth. 5, 5. 10. 19, 28. 20, 21 — 23. — In aliis autem locis certo definiri nequit, quonam sensu Iesus *βασιλείαν* dixerit, ut Matth. 4, 17. 5, 10. 19. 20. 7, 21. 16,

19. 28. 18, 3. 4. 23. 12, 28. et passim. Certum vero est, Iesum etiam regnum sive *felicitatem Christianorum post mortuorum resurrectionem* hoc nomine significasse, ut Matth. 25, 34. 26, 29. 18, 8. 9. 13, 43. Neque apostoli de imperio his in terris cogitarunt, sed de *statu felicissimo piorum in coelis* post omnium hominum resurrectionem, 1 Cor. 6, 9. 10. 15, 50. Gal. 5, 21. Eph. 5, 5. 1 Thess. 2, 12. 2 Thess. 1, 5. 2 Tim. 4, 1. 18. Hebr. 12, 28. Iac. 2, 5. 2 Petr. 1, 11. Act. 14, 22. nisi quod quidam interpretes 1 Cor 15, 24. et 2 Tim. 4, 1. de regno Christi his in terris instituendo cogitandum esse opinati sunt. — Caeterum autem *βασιλ. τοῦ θεοῦ* s. *τῶν οὐραν.* s. *τοῦ Χριστοῦ* dicitur in N. T. a) *de re christiana*, quatenus per Christi doctrinam et ecclesiam colliguntur cives regni divini, Matth. 6, 10. 33. 13, 11. 24. 31. 33. 44. 45. 47. 52. 19, 24. 21, 31. 43. et in locis parallelis Marci et Lucae. Luc. 19, 11. Act. 19, 8. Rom. 14, 17. 1 Cor. 4, 20. Coloss. 1, 13. 4, 11. — de societate civium huius regni, Matth. 13, 41. Io. 3, 3—5. — b) de *vocatione* ad hoc regnum et *admissione* civium, Matth. 20, 1. 22, 2. 23, 13. 25, 1. Luc. 18, 17. Act. 8, 12. quo etiam pertinet formula *εὐαγγέλιον τῆς βασ. τ. θ.*, sive *εὐαγγελίζ. τὴν βασ.* i. e. annuntiare, patere iam aditum ad regnum Dei, Luc. 4, 43. Marc. 1, 14. Act. 20, 25. 28, 31. — c) de *imperio*, quod Christus, dominus huius regni, exercet, Io. 18, 36. ubi sensus est: meum imperium non est respublica politica ab hominibus mihi demandata. Hebr. 1, 8. 1 Cor. 15, 24. Apoc. 1, 9. — d) de *auctore* regni, *Christo*; Luc. 17, 21. *ἡ βασιλ. ἐντὸς ὑμῶν ἐστι*, auctor huius regni iam medios inter vos adest. Marc. 11, 10. *εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία*, i. e. *βασιλεὺς ἐρχόμενος*. Sic etiam in loco vexatissimo Matth. 11, 12. *βασιλ.* est vel pro nuntiis regni divini, Ioanne baptista et Iesu, dictum vel pro civibus huius regni. Certe Apoc. 1, 6. *βασιλείαν* quod habet textus *Griesb.* est abstractum pro concreto, *reges*, *socii imperii*. (Sic Ioseph. ant. 4, 3. 2. *πενία* i. q. *πένητες*. Luc. 2, 30. *σωτήριον* i. q. *σωτήρ*. *Βίος* Sap. 14, 21. 10, 8. i. q. *βιοῦντες*.)

Βασίλειος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a *βασιλεύς*) 1) *regius*, *regalis*, 1 Petr. 2, 9. *βασίλειον ἱεράτευμα* (ex Exod. 19, 6. ubi legitur מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים) vel: iura et privilegia sacerdotum habentes, coll. Apoc. 1, 6. vel: Deo sacri et cari ut sacerdotes. (Sap. 18, 15. *ἐκ θρόνων βασιλειῶν*. Ioseph. ant. 2, 10. 2. *πόλιν βασίλειον*.) — 2) *τὸ βασίλειον* (Prov. 18, 19. 1 Reg. 14, 8. Ioseph. ant. 6, 12. 4. 9, 7. 5.) vel *τὰ βασίλεια* substantive: *regia domus*, *aedes regiae*, Luc. 7, 25. (LXX pro בֵּית מַלְכָּה Esth. 1, 9. 2, 13. Nah. 2, 6. Ioseph. ant. 13, 5. 3.)

Βασιλεύς, έως, ὁ, LXX pro hebr. מֶלֶךְ, 1.) *dux*, *praefectus*, Io. 6, 15. Apoc. 9, 11. (Ps. 60, 7. Ios. 11, 4. 1 Macc. 8, 4. 2 Reg. 7, 14.) — Matth. 10, 18. Marc. 13, 9. Luc. 21,

12. 1 Tim. 2, 2. — 2) *caput populi, princeps,* qui habet dominium in alios, *potens, regulus,* qui etiam dicuntur οἱ ὑπερέχοντες, 1 Petr. 2, 13. 17. Act. 17, 7. Matth. 11, 8. 17, 25. 18, 23. Hebr. 7, 1. 2. Luc. 14, 31. 22, 25. Act. 4, 26. 9, 15. et saepius (Ps. 2, 2. 102, 14. 72, 10.) Quare etiam Herodes magnus eiusque successores ita appellantur, Luc. 1, 5. Matth. 2, 1. 2, 3. 9. 14, 9. Marc. 6, 1. Act. 12, 1. 25, 13 sqq. Similiter Aretas ἐθνάρχης Damasci, 2 Cor. 11, 32. coll. Ios. 11. Sic etiam Christiani Apoc. 5, 10. (et c. 1, 6. in edit. vulg.) reges dicuntur, quia cum Messia populis sunt imperaturi. — 3) *rex* proprie dictus, i. e. qui *summum* tenet imperium, nec habet superiorem dominum, Matth. 1, 6. Act. 13, 22. 7, 10. 18. Hebr. 11, 23. 27. Quare Io. 19, 12. 13. etiam imperator romanus dicitur *βασιλεύς* Luc. 10, 24. *βασιλεῖς* antiqui Iudaeorum reges pii. Hoc sensu etiam *Messias* dicitur *βασ. τῶν Ἰουδαίων,* s. *Ἰσραήλ,* i. q. *Χριστός,* Messias, qui habet regnum vid. *βασιλεία*). Elucet hoc ex Marc. 15, 32. Luc. 23, 35. 36. eodemque sensu legitur Matth. 2, 2. 21, 5. 25, 34. 40. Luc. 19, 38. 23, 2. 3. Io. 1, 50. 12, 13. 15. 27, 42. Ubi Pilatus et milites romani Iesum hoc nomine appellant, est: ὁ λεγόμενος *βασιλεύς,* Marc. 15, 12. 18. 26. Io. 19, 21. Matth. 27, 11. 29. 37. Io. 18, 33 sqq. — Denique Deus dicitur *βασιλεύς,* omnium dominus summus, 1 Tim. 1, 17. 6, 15. Apoc. 15, 3. 17, 14. (Ps. 5, 2. 29, 10. Sir. 51, 7.) Matth. 5, 35. πόλις τοῦ *μεγάλου βασιλ.* i. e. *Dei,* dicitur Hierosolyma, quia ibi Deus quasi habitare et imperii sedem fixisse putabatur. (Ps. 47, 2. 95, 3.)

Βασιλεύω, f. εύσω, (a *βασιλεύς*) LXX pro מָלַךְ, in N. T. sequente ἐπί cum genitivo loci Matth. 2, 22. Apoc. 5, 10. (Iudic. 9, 8. 10, 12. 14. 1 Sam. 8, 7.) et accusativo personae, Luc. 1, 33. 19, 14. Rom. 5, 14. (Gen. 37, 7. 1 Sam. 8, 9. 11. Mich. 4, 6.) — 1) propr. *βασιλεύς* sum, *regno, dominor, impero,* tum de principe, tum de rege; Luc. 19, 14. 17. (Prov. 30, 22. De Archelao, Matth. 2, 22. De Messia, Luc. 1, 33. 1 Cor. 15, 25. Apoc. 11, 15. De christianis cum Christo regnaturis, Apoc. 5, 10. 20, 4. 6. 22, 11. — ὁ *βασιλεύων,* rex, 1 Tim. 6, 15. — tropice: *summus, praestantissimus sum,* 1 Cor. 4, 8. *χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε,* sine me iam principes praestantissimi christianorum facti estis, quod ironice dictum est ab Apostolo. (Vid. *Βασιλικός* et Prov. 9, 6.) — 2) *regem me praesto, imperium exerceo,* ich übe die königliche Herrschaft; de Deo dominatum aliquamdiu quasi neglectum iterum sibi vindicante, Apoc. 11, 17. 19, 6. (Similiter Ps. 92, 1. 96, 10. 97, 1. 99, 1. coll. Esth. 4, 13. 1 Reg. 1, 5. 1 Macc. 7, 1.) — tropice: *vim summam in omnes exerceo, dominor;* de morte, Rom. 5, 14. 17. de peccato, de gratia Dei, Rom. 5, 17. ubi verba πολλῷ μᾶλλον — βασιλεύσουσι ordine inverso ita

sunt resolvenda: *πολλῷ μᾶλλον ἡ περισσεία τῆς χάριτος τοῖς αὐτὴν λαμβάνουσι βασιλεύσει εἰς ζωήν*, quanto magis gratia Dei in eos, qui eam suscipiunt, vim suam exseret ad vitam aeternam iis tribuendam. Vid. v. 21. ubi planius idem sic dicitur, *ἵνα, ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον* Rom. 6, 12. *.

Βασιλικός, ἡ, ὁν, *regius*, et quidem vel regi subditus, Act. 12, 20. (1 Macc. 13, 15.) vel regi conveniens, ib. vers. 21. (Esth. 5, 1. 2 Macc. 15, 5.) — Io. 4, 46. 49. *βασιλικός* alii: homo regius, e familia regia; alii rectius: homo aulicus, regis minister. (Ioseph. ant. 17, 10. 3. 6. de bell. 1, 1. 5.) — 2) tropice: *summus, praestantissimus*, Iac. 2, 8. coll. Matth. 22, 38. (Xenoph. Sympos. 1, 8. *βασιλικὸν κάλλος*. Ioseph. Antiq. 6, 4. 5. *ὕψος βασιλικόν*. 4 Macc. 14, 2. Clem. Alex. Strom. 1, 16. *τὴν βασιλικωτάτην διδασκαλίαν*. Id. Strom. 5, 14. *ὁ λόγος θεῖος καὶ βασιλικός*.) *.

Βασίλισσα, ης, ἡ, (a *βασιλεύς*) in vulgari sermone [vid. Phrynich. p. 223. *Sturz* de dial. maced. p. 151 sq.] pro *βασίλεια* vel *βασιλίς*, *regina*, Matth. 12, 42. Luc. 11, 31. Act. 8, 21. (LXX saepius pro מַלְכָּה, 1 Reg. 10, 1. Esth. 1, 9—17. Ioseph. ant. 11, 6. 1. de bell. 1, 3. 3. Aristot. oecon. 9.) — *dominatrix*, Apoc. 18, 7. *κάθημαι βασίλισσα*, vid. *Κάθημαι*. *.

Βάσις, εως, ἡ, (a *βαίνω* gradior) 1) *gressus, incessus*; — 2) *planta pedis*, et pars pro toto: *pes*, quo incedimus. Act. 3, 7. (Sap. 13, 19. Exod. 26, 19. Ioseph. ant. 6, 2. 2. ib. 7, 11. 3. Philo de agric. p. 198.) *.

Βασκαίνω, aor. 1. *ἐβάσκανα* (a *βάζω*, loquax sum, clamo) seq. accusativo: *fascino*, ich beschreie, behexe; (Herodian. 2, 4. 11. Diod. Sic. 4, 6. Aristot. probl. 20, 34. Plutarch. Symp. 5, 7. coll. Gellii noct. att. 13, 6.) Semel, Gal. 3, 1. ubi est: *malis artibus decipio*. (Seq. dativo: invideo, Sir. 14, 8. coll. *Lobeck* ad Phryn. p. 463.)

Βαστάζω, f. άσω, (a *βάσις*) 1) *fero, sustineo, fulcio*, de eo, quod tanquam fundamentum aliquid sustinet, a) propr. Rom. 11, 18. *ἡ ῥίζα βαστάζει*. — b) metaph. ut etiam hebr. נָשָׂא extollo, effero, i. e. *illustro*, Act. 9, 15. *βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν*, ut nomen meum illustret apud gentes etc. (Symmach. Prov. 4, 8. pro סלל, ubi LXX *ὑψώσει*.) — 2) *tollo*, ich hebe auf, Io. 10, 31. *ἐβάσταζον λίθους*, (Ioseph. ant. 7, 11. 7. *βαστάσας τὴν μάχαιραν ἀπὸ τῆς γῆς*. ib. 8, 2. 2. ib. 9, 1. 1. Hom. Odyss. 11, 494.) — *extollo*, sublatum fero, Act. 21, 35. — a) ex adiuncto: *aufero*, Matth. 8, 17. *τὰς νόσους*. (in loco Ies. 53, 3. 4. est: in me suscipio) Io. 20, 15. (Ioseph. ant. 9, 12. 3. *τοῦτο* (aurum) *βαστάσας* (auferens ex thesauro) *ἧκεν εἰς Δάμασκον*. ib. 7, 15. 3. 9, 7. 1. Apollod. 2, 6. et 3, 4. Polyb. 2, 24. 6.) — 3) *porto*, vel quod manu cepi, vel quod humeris imposui; a) propr. Matth. 3, 11. *τὰ*

ὑποδήματά τινος, quod servorum officium erat. Marc. 14, 13. κεράμιον. Luc. 7, 14. 14, 27. τὸν σταυρὸν, vid. Σταυρός. 22, 10. Io. 12, 6. 19, 17. Act. 3, 2. 15, 10. Gal. 6, 5. Apoc. 17, 7. (Drac. v. 36. Sir. 6, 27.) — b) tropice: *perfero, sustineo,* ut labores, Matth. 20, 12. vid. *Βάρος*. Apoc. 2, 3. (2 Reg. 18, 14.) — poenas; Gal. 5, 10. βαστάσει τὸ κρίμα (ubi futurum, ut saepe, indicat id quod certissime alicui eveniet) certissime poenam luet, poena eum manebit. (Sic hebr. עָוֹן נָשָׂא Levit. 5, 1. 17. Num. 5, 31. Ies. 53, 12. Ezech. 23, 35.) — *patienter fero*, Rom. 15, 1. τὰ ἀσθενήματα. Gal. 6, 2. Apoc. 2, 2. (Arrian. 1, 3. 2.) — *par sum rei capiendae*, i. e. intelligere, assensu comprobare valeo, Io. 16, 12. (Similiter Arrian. diss. Epict. 3, 15. σκέψαι πρῶτον τί ἐστι τὸ πρᾶγμα, εἶτα καὶ τὴν σαυτοῦ φύσιν, τί δύνασαι βαστάσαι.) — 4) *gestio, fero*, ubi profani dicunt φορέω, Luc. 10, 4. μὴ βαστ. βαλάντιον, πήραν, ὑποδήματα. 11, 27. κοιλία ἡ βαστάσασά σε. Gal. 6, 17. τὰ στίγματα ἐν τῷ σώματι βαστ. *.

Βάτος, ου, ἡ, *rubus, sentis*. Apud profanos est femininum, et sic in Lucae scriptis Luc. 6, 44. 20, 37. Act. 7, 30. 35. et Deut. 33, 16. — LXX vero, certe textus Vaticanus, habent etiam ὁ βάτος, masculino genere, pro hebr. סְנֶה (Ex. 3, 2. 3. 4.) et sic Marc. 12, 26. *.

Βάτος, ου, ὁ, *batus*, hebr. בַּת, Esdr. 7, 22. mensura liquidorum, quae capiebat sextarios septuaginta et duos; Ioseph. Antiq. 8, 2. 9. ὁ δὲ βάτος δύναται χωρῆσαι ξέστας ἑβδομήκοντα δύο. Semel Luc. 16, 6.

Βάτραχος, ου, ὁ, *rana*. Semel Apoc. 16, 13. ὡς βάτραχοι (sic enim pro ὅμοια βατράχοις legendum) ranis similes, i. e. foedi et noxii. (Ex. 8, 2 sqq. Ps. 78, 45. Sap. 19, 10.) *Eichhornius* in Comment. ad h. l. monet, ranas fuisse veteribus signum praestigiarum et iactantiae, affertque verba Artemidori, 2, 15. βάτραχοι δὲ ἄνδρας γόητας καὶ βωμολόχους προσημαίνουσι· τοῖς δὲ ἐξ ὄχλου ποριζομένοις ἀγαθόν.

Βαττολογέω, ῶ, f. ήσω, verbum in scriptis profanis rarissime obvium, (Simplic. ad Epict. p. 340.) quod alii ducunt a Batto; rege quodam Cyrenaico balbutiente (Herodot. 4, 155.) alii a Batto poeta, (Plutarch. de discr. amici et adul. c. 16.) qui longa et ταυτολογίας plena carmina fecerit, (Suid. βαττολογία· ἡ πολυλογία, ἀπὸ Βάττου τινὸς μακροὺς καὶ πολυστίχους ὕμνους ποιήσαντος, ταυτολογίαν ἔχοντες) *Schleusnerus* (Lex. N. T.) a בְּדִים Iob. 11, 3. coll. vers. 2. ubi per רֹב דְּבָרִים h. e. πολυλογίαν explicetur. Rectius fortasse statuunt alii (*Fritzschius* in Ev. Matth. p. 263.) βαττολ. imitari sonum balbutientium, et esse primum balbutire, deinde garrire. Certum est, βαττολ. significare: *multa, eadem loquor, verbosus sum*, i. q. βατταρίζω, et sic legitur semel Matth. 6, 7. ubi per πολυλογίαν satis explicatur. Similiter Sir. 7, 14. μὴ δευτερώ-

σῃς λόγον ἐν προςευχῇ σου, ubi in altero membro est ἀδολέσχειν, *garrire*. Hesych.: βαττολογία· ἀργολογία, ἀκαιρολογία.

Βδέλυγμα, ατος, τό, (a βδελύσσω) LXX saepissime pro תּוֹעֵבָה, passim pro שִׁקּוּץ et שֶׁקֶץ — *res foeda et abominanda*; *abominandum*, *detestabile*; a) universe: Luc. 16, 15. βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, (LXX semel sqq. ἐνώπιον, Prov. 11, 1. et seq. ἔναντι Deut. 24, 4. saepissime seq. dativo, ut τῷ Θεῷ, Deut. 7, 25. 17, 1. 22, 5.) — (Prov. 16, 13. 20, 23. 21, 27.) — b) de omni quod ex lege mos. *impurum* est, potissimum de sacris gentilium eorumque impuritate (βδελύγματα ἐθνῶν, 2 Reg. 16, 3. 21, 2.); Apoc. 17, 4. ποτήριον γέμον βδελυγμάτων. v. 5. 21, 27. πᾶν (pro πάντες, vid. Πᾶς) κοινοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, quicunque adhaeret abominando cultui deorum falsorum. (Ier. 11, 15. coll. v. 13. 17. — 3 Esdr. 7, 13 pro טֻמְאָה in textu hebr. Esdr. 6, 21. ubi LXX ἀκαθαρσία. Test. XII. patr. p. 615. ἐπιμιγνήσεσθε ἐν βδελύγμασιν ἐθνῶν, sacris gentilium pudicitiam laedentibus. Vid. etiam Levit. 7, 11. 11, 10 sqq. 18, 22 sqq.) — Denique βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. alii explicant ἐρήμωσιν βδελυκτήν, desolationem foedam, alii rectius idolum desolationis, i. e. imago Dei commenticii in templo Dei vel urbe sacra collocata, desolationem instantem praenuntians, vel (quod praefero) templum profanans ita ut desoletur. (In locis Dan. 9, 27. 12, 11. enim est שִׁקּוּץ שֹׁמֵם, quod ibidem de imagine falsi numinis dicitur, ut 1 Reg. 11, 5. τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων. 1 Reg. 21, 26. Ies. 17, 8. Ezech. 20, 30. 30, 13. 1 Macc. 6, 7. — 1 Macc. 1, 54. βδέλυγμα ἐρημώσεως dicitur altare numini falso in templo exstructum, ut apparet e versu 59. et c. 6, 7. Caeterum Iosephus vaticinium Danielis ad devastationem templi per Romanos, urbem templumque expugnantibus, refert, ant. 10, 11. 7. coll. de bell. 4, 6. 3.) *.

Βδελυκτός, ή, όν, (a βδελύσσω) *abominandus*, *detestabilis*. Tit. 1, 16. (Prov. 17, 15. Sir. 41, 5. 2 Macc. 1, 27. Hesych. βδελυκτός· μισητός, ἐξουθενημένος, βδελυρός.) **.

Βδελύσσω, f. ύξω, (a βδέω, pedo) foedum odorem edo, fastidium moveo; medium βδελύσσομαι, (LXX pro תָּעַב) fastidium habeo, *aversor*, *abominor*, Rom. 2, 22. βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα. (Levit. 26, 11. Deut. 23, 7. Amos. 5, 1. Sap. 11, 25. et Sir. 20, 8. ubi βδελυχθήσεται et μισηθήσεται sibi respondent. Βδελυσσόμενος, passive: *abominabilis*, *detestandus*, Apoc. 21, 8. ἐβδελυγμένοι flagitiis foedi. (Hos. 9, 10. Iob. 15, 16. Ies. 14, 19. 49, 7.) *.

Βέβαιος, αία, αιον, (a βάω, βαίνω, gradior) *firmus*, *stabilis*; propr. Hebr. 6, 19. ἄγκυρα. (Ioseph. ant. 4, 8. 2. κτῆσις.) — tropice: *firmus*, *certus*, *constans*, 2 Cor. 1, 7. ἐλπίς. Hebr. 3, 6. 14. 2 Petr. 1, 10. (Sap. 7, 23.) — *ratus*, *eventum habens*, Rom. 4, 16. ἐπαγγελία. Hebr. 2, 2. λόγος ib. 9, 17. —

certus i. e. *fide dignus*, 2 Petr. 1, 19. ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, certissima fide dignissima habemus prophetarum dicta. (Ioseph. ant. 7, 9. 2. φίλος ἀνὴρ αἰ βέβαιος, cui fidendum.) **.

Βεβαιόω, ῶ, f. ώσω, (a βέβαιος) *firmum, stabilem facio, confirmo*, 1 Cor. 1, 6. 2 Cor. 1, 21. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς (intellige τῇ πίστει) εἰς Χριστόν. Col. 2, 7. βεβαιούμενοι τῇ πίστει. (Ps. 119, 28. βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου, pro קַיְּמֵנִי. Ps. 41, 12. pro תַּצִּיבֵנִי.) — *argumentis confirmo, fidem facio*, Marc. 16, 20. (Herodian. 6, 8. 15.) — *ratum facio*, Rom. 15, 8. τὰς ἐπαγγελίας. (Ioseph. ant. 1, 18. 6.) — Ex adiuncto: *fideliter conservo, immutatum servo*, 1 Cor. 1, 8. βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους, i. e. βεβαίως τηρήσει ὑμᾶς. Hebr. 2, 3. σωτηρία (doctrina salutaris) ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, ab iis qui Iesum docentem audiverant fideliter servata ad nos pervenit. **.

Βεβαίωσις, εως, ἡ, (a βεβαιόω) *confirmatio*, Phil. 1, 7. *confirmatio*, τὸ *fidem facere, Vergewisserung*, Hebr. 6, 16. (Sap. 5, 20. προςοχὴ νόμων (scl. divinorum) βεβαίωσις ἀφθαρσίας. Thucyd. 4, 87.)

Βέβηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a βαίνω, vado, βηλός limen) proprie *de loco*; ubi est: locus ad quem omnibus patet accessus, locus profanus, cui opponitur locus ἀβέβηλος, sacer, ad quem profanis licitum non est accedere. Apud LXX sibi opponuntur βέβηλος (חֹל communis) et ἅγιος, profanus et sacer, Lev. 10, 10. 1 Sam. 21, 4. Ezech. 22, 26. Etymol. Magn. βέβηλος· ὁ μὴ ἱερὸς τόπος, ἀκάθαρτος καὶ βατὸς πᾶσιν. — De *hominibus* est: *profanus, non initiatus*; deinde metaphorice: *profanus, Dei contemtor, flagitiosus* 1 Tim. 1, 9. Hebr. 12, 16. (Ezech. 21, 25. 3 Macc. 2, 14.) — de doctrina: impia, a pietate abducens, profana, 1 Tim. 4, 7. 6, 20. 2 Tim. 2, 16.

Βεβηλόω, ῶ, f. ώσω, (vid. βέβηλος) *profano, violo*; Hesych. ἀκάθαρτον ποιεῖν. Matth. 12, 5. Act. 24, 6. (LXX pro חִלֵּל Levit. 19, 8. 12. Neh. 13, 18. Ezech. 22, 16. Mal. 2, 11.) *.

Βεελζεβούλ, ὁ, cognomen indecl. *principis geniorum malorum*, Satanae, quod legitur Matth. 10, 25. 12, 24. 27. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. 18. 19. hebr. בַּעַל זְבוּל dominus stercoris i. e. immunditiei, τῆς ἀκαθαρσίας, et ita appellatur Satanas, vel quia daemones impuri habebantur, (vid. Ἀκάθαρτος), vel quia idololatriae (ἀκαθαρσίας, βδελυγμάτων) auctor et autor putabatur. Alii βεελζεβούλ pro βεελζεβούβ (ut legunt quidam codd.) accipiunt, בַּעַל זְבוּב dominus muscarum, et conferunt 2 Reg. 1, 2 sqq. coll. Plin. hist. nat. 10, 28. et *Buxtorfii* lex. talm. sub בַּעַל. In cod. graeco V. T., Pseudepigraphis V. T. et Apocryphis N. T. non legitur.

Βελίαλ, ὁ, hebr. בְּלִיַּעַל, *homo nequam*, Iudic. 19, 22. ubi Theod. βελιάλ, LXX autem παράνομοι, 2 Cor. 6, 15. in textu vulg. Vid. Βελίαρ.

Βελίαρ, ὁ, cognomen Satanae, principis daemonum, ex hebraico בְּלִיַּעַל (vid. Βελίαλ) *nequam*, mutata Syrorum more λ in ρ. Legitur in N. T. semel 2 Cor. 6, 15. sed saepissime princeps daemonum Βελίαρ appellatur in Test. XII. Patriarch. p. 539. 587. 619. 629. 654. et passim. Hesych. explicat δράκοντα, Suidas ἀποστάτην, non etymologia, ut videtur, ducti, sed aliis locis N. T. ubi Satanas sic vocatur.

Βελόνη, ης, ἡ, cuspis teli (a βέλος); deinde *acus*. Legitur in codd. Luc. 18, 25. pro ῥαφίς, quod vide. (Aristot. de anima 2, 88. Ammian. epist. 17, 69. Aelian. V. H. 9, 8.)

Βέλος, εος, ους, τό, (a βάλλω) quod manu vel arcu emittitur: *iaculum, telum, sagitta*; hebr. שֶׁלַח Ioel. 2, 8. חֵץ Deut. 32, 42. Semel Eph. 6, 16. βέλη πεπυρ. *tela ignita*, tela in quorum capite seu alveo excavato ignis inclusus erat, ad incendium excitandum (Arrian. de exped. Alex. 2, 21. πυρφόρα βέλη), Latinor. *malleoli*, *falaricae*; sensus: incitamenta malorum (i. e. vitiorum, defectionis) vincere. (coll. 2 Sam. 22, 15. Ps. 18, 14. 144, 6.)

Βελτίων, ονος, ὁ, ἡ, (compar. ab ἀγαθός) *melior*. Neutrum βέλτιον adverbialiter: *melius, rectius* 2 Tim. 1, 18. βέλτιον γινώσκεις, melius intelligis quam possem literis scribere.

Βενιαμίν, ὁ, *Beniamin*, hebr. בִּנְיָמִין (filius dextrae, Gen. 35, 18 sqq. Ioseph. ant. 1, 22. 3.) filius Iacobi duodecimus, ex Rahele. (Gen. 35, 18. 46, 19. Exod. 1, 3. Num. 26, 41.) — φυλὴ Βενιαμίν, Act. 13, 21. Rom. 11, 1. Phil. 3, 5. Apoc. 7, 8. i. q. φυλὴ υἱῶν Βεν. tribus Beniamitica. (Sic φυλὴ υἱῶν Num. 34, 26 sq. Ios. 13, 15. 29. 15, 1. 20. 18, 11.) *.

Βερνίκη, ης, ἡ, *Bernice*, filia Herodis Agrippae maioris, nupta primum Herodi, Chalcidis regi, deinde *Polemoni*, regi Ciliciae, quem vero mox deseruit, et ad fratrem, Agrippam minorem, rediit, quocum iam antea in incestu vixisse ferebatur. (cf. Ioseph. Antiq. 20, 7. 1 et 2. coll. Tacit. Hist. 2, 8. Sueton. Tit. 7.) — Act. 25, 13. 23. 26, 30. *.

Βέροια, ας, ἡ, *Beroea*, Macedoniae urbs prope Pellam, postea Irenopolis dicta, hodie *Boor*; Act. 17, 10. 13. *.

Βεροιαῖος, αία, αῖον, *Beroeensis*. Act. 20, 4. *.

Βηθαβαρά, ᾶς, ἡ, *Bethabara* (ex בֵּית domus, locus et עֲבָרָה traiectio) locus s. vicus ad Iordanem situs, ubi fluvius traiiciebatur. Legitur Io. 1, 28. in textu vulg. ubi *Griesb.* reposuit Βηθανία ex codd. optimor. auctoritate.

Βηθανία, ας, ἡ, *Bethania*, hebr. בֵּית הִינֵי, domus dactylorum, vicus ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε (Io. 11, 18.) ultra montem Oliveti situs, qui commemoratur Matth. 21, 17. 26, 6. Marc. 11, 1. 11. 12. 14, 3. Luc.

, 29. 24, 50. Io. 11, 1. 18. 12, 1. — Alius huius nominis
:us vel pagus commemoratur Io. 1, 28. ad Iordanis ripam
us, de quo vero praeterea nil constat; imo Origenes (T. 2.
130. edit. *Huet.*) profitetur, vicum huius nominis ad Iorda-
m non extare. Opinantur, ut difficultatem removeant, qui-
m, Bethabaram postea Bethaniam (בֵּית et אֲנִיָּה i. e. domus
ivis) appellatam fuisse. Vid. *Wineri* Reallex. s. h. v. *.

Βηθεσδά, *ᾶς*, *ἡ*, *Bethesda* (chald. בֵּית חֶסְדָּא *domus
isericordiae*), nomen piscinae in vicinia Hierosolymorum
m fonte salubri ad tempus ebulliente, quae commemoratur
. 5, 2. de qua autem alii antiqui scriptores silent. Vid. *Wi-
ri* Reallexic. s. h. v.

Βηθλεέμ, *ἡ*, *Bethlehem*, (בֵּית־לֶחֶם, domus panis s.
imenti) Ioseph. ant. 5, 2. 8. *Βηθλέμα*. 3. Esdr. 5, 31. *Βεθ-
μα*, nom. indecl. urbis in tribu Iuda prope Hierosolyma,
im Ephrata appellata; (Gen. 35, 19. 48, 1. Mich. 5, 2. 2 Chron.
, 6. 2 Sam. 23, 15.) Matth. 2, 1. 5. 6. 8. 16. Luc. 2, 4. 15.
7, 42. Dicitur Matth. 2, 1. 5. *Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας*, quia
ia Bethlehem, in tribu Sabulon sita, olim extiterat. cf. Ios.
), 15. (ubi LXX non *Βηθλεέμ*, sed *Βαιθμάν* verterunt.) *.

Βηθσαϊδά, (ita scribunt Lucas et Ioannes) et *Βηθσαϊ-
ίν* (ut habent Matth. et Marc.) *Bethsaida* (בֵּית־צַיְדָה, locus
nationis s. piscationis) nomen indecl. vici cuiusdam ad oc-
lentale littus lacus Genesareth siti; Matth. 11, 21. Marc. 6,
. 8, 22. Luc. 9, 10. 10, 13. Io. 1, 45. 12, 21. — Philippus
rarcha, (inquit Iosephus Antiq. 18, 2. 1.) *κώμην Βηθσαϊ-
ν, πρὸς λίμνῃ τῇ Γεννησαρίτιδι, πόλεως παρασχὼν ἀξίωμα, —
υλίᾳ θυγατρὶ τῇ Καίσαρος ὁμώνυμον ἐκάλεσεν*. — *Duo* putant
sse huius nominis oppida, (*Fischer* de vitiis Lex. N. T.
olus. 19. p. 5 sqq.) alterum ad *occidentale*, alterum ad *ori-
tale* littus lacus Genesareth, quod commemoretur Luc. 9,
. Sed de ea re dubitandum est. Lucae enim verba c. 9, 10.
n necessario de orientali littore eiusque deserto intelligenda
nt, quum *τόπος ἔρημος* non sit desertum quod proprie di-
ur, sed *locus solitarius;* dicuntur enim in eius vicinia
isse *κῶμαι*, ad quas multitudo potuisset pervenire, quum iam
sperasceret, ut apparet e versu 12. *.

Βηθφαγή, *ἡ*, *Bethphage*, (quod deducunt a בֵּית domus,
פַּג ficus immatura) vicus ad montem Oliveti prope Betha-
iam; alii minus recte putant fuisse tractum ad montem oli-
irum ita dictum a ficubus, quibus consitus fuisset. Comme-
oratur Matth. 21, 1. Marc. 11, 1. Luc. 19, 29.

Βῆμα, *ατος*, *τό*, (a *βάω*, *βαίνω*, gradior) 1) gradus, pas-
s, gressus, (Ies. 26, 6. Sir. 19, 26. 45, 9.) Act. 7, 5. *οὐδὲ
ῆμα ποδός*, *ne latum pedem*, i. e. ne tantulum quidem. (LXX
eut. 2, 5. pro עַד מִדְרַךְ כַּף־רָגֶל. Xenoph. Cyrop. 7, 5. 6.) —
) locus editus, ad quem per gradus ascenditur: *suggestus*, (ut

oratorum, Neh. 8, 4. 3 Esdr. 9, 42.) — throno similis, cui rex insidebat, Act. 12, 21. (Ioseph. ant. 7, 15. 9. στὰς ἐφ' ὑψηλοτάτου βήματος ὁ βασιλεύς.) — *tribunal* iudicis, Matth. 27, 19. Io. 19, 13. Act. 18, 12. 16. 17. 25, 6. 10. 17. Iesu iudicis, Rom. 14, 10. 2 Cor. 5, 10. (2 Macc. 13, 26. Dion. Halic. 12, 30. Polyb. 15, 19. 2.) **.

Βήρυλλος, ου, ὁ, ἡ, (etiam βηρύλλιον Ex. 28, 20. 39, 11.) *beryllus*, gemma subviridis (Aquamarin). Plin. hist. nat. 37, 5. Legitur Apoc. 21, 20. (Tob. 13, 17. Ioseph. ant. 3, 7. 5.) **.

Βία, ας, ἡ, *vis* et quidem quatenus cum impetu efficax est et cogit alium (quare differt ab ἰσχύϊ, vi in se spectata; Ioseph. ant. 6, 5. 1. ἰσχύϊ καὶ βίᾳ αὐτοὺς χειρωσάμενος, durch seine Uebermacht und deren kräftige Anwendung etc.) — μετὰ βίας, vi adhibita, Act. 5, 26. 24, 7. (Exod. 1, 14. 14, 25. Ies. 52, 4. βίᾳ.) — *violentia, impetus*, Act. 21, 35. 27, 41. (Sap. 4, 4. 5, 12. Ioseph. ant. 2, 16. 6. ἡ βία τοῦ πνεύματος.) *.

Βιάζω, et usitatius in medio: βιάζομαι, f. άσομαι, (a βία), *vim infero, vi utor; impetu feror in aliquid, cogo*, (Exod. 19, 24. — vim inferre mulieri Deut. 22, 25. 28. Esth. 7, 8. — cogere persuasionibus, Gen. 33, 12. 2 Reg. 5, 23.) — Etiam passive: *vim patior, cogor*, Sir. 34, 21. Symmach. Iob. 24, 17. βιασθεὶς θανάτῳ. Ioseph. ant. 5, 6. 7. βιασθεὶς, coactus. — In N. T. bis Matth. 11, 12. et Luc. 16, 16. ubi in utroque est: *vim infero, impetu feror in aliquid* (Sir. 4, 29. 2 Macc. 14, 41.) et pass. *impetum* s. *vim patior*. Matth. 11, 12. ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, *regnum Dei* (i. e. praecones vel cives regni Dei, quorum unus, Ioannes, cuius legati adstabant Iesu loquenti, iam in carcerem coniectus erat) *vim patitur*; ut (v. 13.) non solum prophetae olim (Luc. 24, 25—27. 45 sq.) sed etiam Ioannes ipse (Io. 1, 29. 36.) praedixerant. Vid. quae v. 15—24. leguntur. (Alii: regnum divinum summo ardore expetitur. Alii βιάζεται ad doctores spectare putantes explicant: magna vi annuntiatur regnum divinum.) — Luc. 16, 16. καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται, *at quisquis vestrum* (Pharisaeorum v. 14.) *vi adversus eam utitur, impetu hostili in eam fertur*. cf. v. 14 sq. (Herodian. 6, 5. 7. βιάζεσθαι εἴς τι, aliquid oppugnare. Xenoph. Cyrop. 3 fin. βιάζ. εἴσω, vi facta irrumpere. Ioseph. ant. 4, 6. 10. τοὺς νόμους. ib. 4, 6. 5. τὴν τοῦ θεοῦ βούλησιν.) Alii, quum βιάζ. εἴς τι de loco dictum saepe sit: vim adhibeo ut ingrediar, sive vi adhibita ingredior (Polyb. 1, 74. 5. εἰς τὴν παρεμβολήν. Arrian. Exped. Al. M. 6, 9. 4.) explicant: omnes magno fervore recipi student in regnum coel. Vix vero βιάζ. εἴς τι alio nisi hostili sensu dictum reperies. *.

Βίαιος, αία, αιον, (a βία) *violentus, vehemens*; Act. 2, 2. (Ex. 14, 21. Ies. 59, 19. Sap. 19, 7.) *.

Βιαστής, οῦ, ὁ, (a βιάζω) *vi utens, violentus; vi irrumpens, praedator;* deinde violentus, *fervidus*, ein heftiger Mensch. Semel Matth. 11, 12. ubi est: violenter adversus rem christianam agens: καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν, student homines violenti praecones et cives regni divini e medio tollere. (Phil. de agricult. p. 200.) Alii: desiderio (regni coelorum) flagrans. Sed nescio, an sensu bono dicatur. Vid. Βιάζω.

Βιβλαρίδιον, ου, τό, (diminutiv. a βίβλος) *libellus.* Apoc. 10, 2. 8. 9. 10.

Βιβλίον, ου, τό, (diminutiv. a βίβλος) LXX pro סֵפֶר, 1) *liber, volumen,* Luc. 4, 17. 20. Io. 20, 30. 21, 25. et passim. Apoc. 6, 14. ὡς βιβλ. vid. Ἀποχωρίζω. — De codice V. Hebr. 10, 7. coll. Ps. 40, 8. 1 Macc. 12, 9. 2 Macc. 8, 23. — 2) *literae, epistola* (2 Sam. 11, 14. 1 Macc. 1, 46.) 2 Tim. 4, 13. *documentum scriptum, scheda*, Matth. 19, 7. Marc. 10, 4. βιβλίον ἀποστασίου (Deut. 24, 1. 3.) libellum repudii. — Βιβλίον ζωῆς, Apoc. 13, 8. (ubi in edit. vulg. βίβλῳ) 17, 8. 20, 12. 21, 27. vid. Βίβλος.

Βίβλος, ου, ἡ, 1) interior cortex vel papyri (Ioseph. ant. 2, 10. 2.) vel philyrae, quo olim utebantur ad scribendum; — 2) *liber, volumen*, Marc. 12, 16. (3 Esdr. 6, 18.) Luc. 3, 4. 20, 42. Act. 1, 42. 7, 42. 19, 19. — *catalogus*, Matth. 1, 1. (סֵפֶר Gen. 5, 1. Neh. 7, 5.) — Βίβλος ζωῆς Hebraeis olim dicebatur catalogus viventium, quare etiam βίβλ. ζώντων (Ps. 69, 29.) dicitur, et expungi ex hoc libro erat: *morti tradi.* Ex. 32, 31. 32. Ps. 69, 29. Simul fingebant, Deum omnia fata hominis futura, etiam vitae terminum ab aeterno in eo praescripsisse; Ps. 139, 16. coll. Iob. 14, 5. Post exilium babylon. loquebantur etiam de *libris iudicii* extremi, quibus omnia, quae homines fecerint, inscripta essent. Dan. 7, 10. 4 Esdr. 6, 20. qui libri etiam commemorantur Apoc. 20, 12. Ab his diversum putabant *librum vitae*, qui contineret catalogum eorum, quibus ζωὴ αἰώνιος destinata esset. Sic Dan. 12, 1. Phil. 4, 3. et Apoc. 3, 5. 20, 15. (22, 19. in edit. vulg.) Vid. etiam βιβλίον. Hic liber Apoc. 13, 8. 21, 27. agni s. Christi esse dicitur, nominaque inscripta putabantur ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, Apoc. 17, 8. coll. Ps. 139, 16. *.

Βιβρώσκω, vid. βρώσκω.

Βιθυνία, ας, ἡ, *Bithynia*, provincia Asiae minoris, adiacens ponto Euxino et Phrygiae. Act. 16, 7. 1 Petr. 1, 1.

Βίος, ου, ὁ, — LXX pro יָמִים, 1) *vita, vitae tempus*, Luc. 8, 14. ἡδοναὶ τοῦ βίου, voluptates vitae huius mundanae. 1 Tim. 2, 2. βίον διάγειν. 2 Tim. 2, 4. 1 Petr. 4, 3. (Iob. 7, 6. 8, 9. 10, 5. 20.) — 2) quae ad vitam sustinendam sunt necessaria (לֶחֶם Prov. 31, 14.), *facultates, opes*, Marc. 12,

44. Luc. 8, 43. 15, 12. 30. 21, 4. (Cant. 8, 7. Prov. 31, 14. Esdr. 7, 25.) — *divitiae*, 1 Io. 2, 16. 3, 17. (Ioseph. ant. 1, 20. 10.) *.

Βιόω, ῶ, f. ώσω, aor. 1. ἐβίωσα, pro quo profani aor. 2. ἐβίων uti solent, (vid. *Rost*. Gr. p. 292. *Winer*. p. 44.) (a βίος) *vivo* i. e. vitam transigo; 1 Petr. 4, 2. βιῶσαι χρόνον, tempus transigere. (Iob. 29, 18. πολὺν χρόνον βιώσω. Sap. 12, 23. ἐν ἀφροσύνῃ ζωῆς βιώσαντες. Sir. 40, 28. ζωὴν βιώσῃς. Prov. 7, 3. Ioseph. ant. 3, 5. 1.) **.

Βίωσις, εως, ἡ, *vita*, quatenus continetur actibus, *vivendi ratio*, s. mores, fata, instituta alicuius. Act. 26, 4. cf. Prol. Sir. ἔννομος βίωσις vivendi ratio ex patriis legibus.

Βιωτικός, ή, όν, (a βιόω) vitam habens, *ad vitam spectans*. Luc. 21, 34. μέριμναι βιωτικαί, (Act. Thom. 36.) curae s. desideria eorum, quae huius vitae sunt, e. g. honoris, divitiarum. 1 Cor. 6, 3. 4. βιωτικὰ κριτήρια, lites de rebus ad hanc vitam spectantibus, de rebus externis, quae opponuntur rebus et personis, de quibus in iudicio extremo sententia sit ferenda. (χρεῖαι βιωτικαί, Diod. 2, 29. Artemid. 1, 31. — Phrynich. p. 354: *Βιωτικόν*· ἀειδὴς ἡ λέξις· λέγε οὖν χρήσιμον τῷ βίῳ. Ad quae *Lobeck*. ib βιωτικός primum offenditur apud Aristotel. hist. anim. 10, 16. — tum saepissime apud Philonem, Diodor., Polyb. et Plutarchum.) *.

Βλαβερός, ά, όν, (a βλάβη noxa, damnum) *noxius*; 1 Tim. 6, 9. (Prov. 10, 26. Xenoph. mem. 1, 3.) **.

Βλάπτω, f. άψω, (a βλάβη, noxa) 1) offendiculo s. impedimento sum, (Sap. 10, 8. 18, 2. Tob. 12, 2. Ioseph. ant. 5, 5. 4) — 2) *laedo, noceo, τινά* Marc. 16, 18. (Act. Thom. §. 32.) Luc. 4, 35. μηδὲν βλάψαν αὐτόν, nil eum laedens. (Ioseph. ant. 3, 8. 2. ὅπως — μηδὲν βλάπτηται. Anacr. 43. ἀπὸ μηδενός τι βλάπτων, coll. 2 Macc. 12, 22.) **.

Βλαστάνω, f. ήσω, aor. 1. seriorum (vid. *Winer* p. 44.) ἐβλάστησα, (a βλαστή s. βλαστός, germen) 1) intransitive: *germino, progermino, frondesco*, Matth. 13, 26. Marc. 4, 27. Hebr. 9, 4. (Num. 17, 8. Ioel. 2, 22. Ier. 33, 15. Sir. 36, 16.) — transitive: germinare facio, *produco*, Iac. 5, 18. ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς. (Num. 17, 8. ἐβλάστησε κάρυα, pro גָּמַל maturo. Gen. 1, 11. βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην. Sir. 24, 20. Philo de Agric. p. 191.) *.

Βλάστος, ου, ὁ, *Blastus*, praefectus cubiculo Herodis, regis. Act. 12, 20.

Βλασφημέω, ῶ, f. ήσω, (a βλάσφημος) 1) *famam alterius laedo, facio ut male audiat*. Iac. 2, 7. βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα. — Βλασφημέομαι, *male audio, obtrectatur mihi*, Rom. 3, 8. 1 Cor. 10, 30. — βλασφημεῖταί τὸ ὄνομά τινος, male audit aliquis, Rom. 2, 24. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 5. 2 Petr. 2, 2. (Ies. 52, 5.) Rom. 14, 16. μὴ βλασφημείσθω οὖν

ὑμῶν τὸ ἀγαθὸν, ne igitur causa obtrectationis sit bonum quod possidetis. — 2) *dictis contumeliosis aliquem proscindo, convicia dico, maledico*, sive ut 2 Macc. 12, 14. explicatur λαλεῖν ἃ μὴ θέμις, a) absolute: Act. 13, 45. 18, 6. 1 Tim. 1, 20. 2 Petr. 2, 10. 12. ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, per attractionem pro ταῦτα ἃ ἀγν. βλασφ. (2 Macc. 10, 34. 12, 24.) — contumeliose loqui in Deum, Matth. 9, 3. 26, 65. Io. 10, 36. 1 Petr. 4, 4. (2 Reg. 19, 4.) — Act. 26, 11. βλασφημεῖν, intellige τὸν Χριστὸν, convicia dicere in Christum — Marc. 3, 28. βλασφημίαν βλασφημεῖν, convicia proferre — βλασφημούμενοι, conviciis proscindor, 1 Cor. 4, 13. — b) seq. accus. personae, Matth. 27, 39. Marc. 15, 29. Luc. 23, 39. Act. 19, 37. Tit. 3, 2. Iud. v. 8. 10. 1 Petr. 4, 14. Apoc. 13, 6. 16, 9. 16, 21. (2 Reg. 19, 22. Ioseph. ant. 4, 8. 6. 10. ib. 6, 9. 3.) — c) seq. εἴς τινα, loqui in alicuius contumeliam, Matth. 3, 29. Luc. 12, 10. 22, 65. (2 Reg. 19, 6. Drac. v. 10. Ioseph. de bell. 2, 17. 1. Demosth. 1229, 5.) **.

Βλασφημία, ας, ἡ, (a βλάσφημος) 1) *laesio famae, infamia*, böse Nachrede, Apoc. 2, 9. τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων, infamiam quae tibi infertur ab illis. (Polyb. 11, 5. 8.) — 2) *convicium, maledictum, contumeliose dictum*, Matth. 12, 31. 15, 19. Marc. 3, 28. 14, 64. Io. 10, 33. 1 Tim. 6, 4. Iud. v. 9. Apoc. 13, 5. — βλασφημίας, verba quibus inest βλασφημία, Marc. 2, 7. Luc. 5, 21. — consuetudo conviciandi, Marc. 7, 22. Eph. 4, 31. Col. 3, 8. — ὀνόματα βλασφημίας i. q. βλάσφημα Apoc. 13, 1. 17, 3. — sequente genitivo obiecti, Matth. 12, 31. ἡ τοῦ πνεύματος βλασφ. convicium in Spiritum (Vid. *Winer*. Gramm. p. 76.) — seq. πρός, Apoc. 13, 6. πρὸς τὸν θεόν. (Dan. 3, 30. κατὰ τοῦ θεοῦ. 2 Macc. 8, 4. εἴς τινα, et Ioseph. ant. 3, 14. 3.) — seq. genitivo auctoris, Matth. 26, 65. (Ezech. 35, 12.) *.

Βλάσφημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a βλάπτω et φημή) 1) famam laedens; — 2) *contumeliosus, convicium continens*; Act. 6, 11. ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν. [ib. v. 13.] — 2 Petr. 2, 11. βλάσφημος κρίσις, sententia qua contumelia obruebantur. — ὁ βλάσφημος, maledicus, conviciis proscindens, 1 Tim. 1, 13. 2 Tim. 3, 2. — (Ies. 66, 3. Sap. 1, 6. Sir. 3, 16. 2 Macc. 9, 28. 10, 4. 36.) **.

Βλέμμα, τος, τό, (a perf. pass. verbi βλέπω) *adspectus*. Semel 2 Petr. 2, 8. βλέμματι iis, quae quotidie conspiciebat. Test. XII. patr. (*Fabric.* Pseudep. I, p. 529.): mulieres διὰ τοῦ βλέμματος τὸν ἰὸν ἐνσπείρουσι, viris cupidinis venenum inserunt blande eos adspicientes.

Βλέπω, f. ψω, LXX pro רָאָה, פָּנָה, הִבִּיט, Latinor. video, 1) *video*, i. e. *facultatem videndi habeo, videre possum*, Matth. 12, 22. ὥςτε τὸν τυφλὸν βλέπειν. 13, 16. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσι, sensus: o vos felices, quibus

cognitio rerum divinarum concessa est. 15, 31. Marc. 8, 18. Io. 9, 7. 15. 19. 21. 25. 39. *ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι*, ut coeci videre discant, i. e. ut indocti verum videant, qui vero docti sibi videntur, ignorantia laborare deprehendantur. Io. 9, 41. *βλέπομεν*, videre possumus, sensus: sapientes sumus, Act. 9, 8. *οὐδένα ἔβλεπε*, neminem comitum videre poterat. (Sic 1 Sam. 4, 15. *οὐκ ἔβλεπε*.) Act. 9, 9. *μὴ βλέπων*, videndi facultate privatus 13, 11. Rom. 11, 8. *ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν*, oculos ad videndum ineptos, sensus: mentem ineptam ad intelligendum. ib. v. 10. Apoc. 3, 18. *ἵνα βλέπῃς*, ut visum recuperes 9, 8. (1 Sam. 3, 2. Dan. 5, 25. Exod. 4, 11. 23, 8. Ps. 69, 28. Ier. 5, 21.) — *τὸ βλέπειν*, *facultas videndi*; Luc. 7, 21. — *Βλέποντες βλέψετε*, facultate videndi praediti quidem eritis, Matth. 13, 14. Marc. 4, 12. Act. 28, 26. (Ies. 6, 9.) — 2) *video*, i. e. oculos dirigo in aliquid, *specto*, *intueor*, *adspicio*, *ich blicke an*, *blicke hin auf etwas*; a) oculis: seq. accus. rei, Matth. 5, 28. (Cant. 1, 5.) 7, 3. Luc. 6, 41 sq. (Eccles. 11, 4) — seq. *εἰς*, Luc. 9, 62. *βλέπειν εἰς τὰ ὀπίσω*, retro spectare. (Gen. 19, 17.) Act. 3, 4. *βλέψον εἰς ἡμᾶς* adspice nos. (Xenoph. anab. 4, 1. 28. Philostrat. vit. Soph. 2, 32. *βλέπων εἰς τοὺς ἀκούοντας*. Sir. 40, 32.) Io. 13, 22. *ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους*, alii alios intuebantur. — b) *mente video*, i. e. *intueor*, *rationem habeo*, *attendo*, *considero*; seq. accus. rei, 1 Cor. 1, 26. *βλέπετε τὴν κλῆσιν ὑμῶν*. 10, 18. 2 Cor. 10, 7. Phil. 3, 2. (Ioseph. ant. 6, 8. 1. *οὐ τὰ αὐτὰ βλέπειν ἀνθρώπους εἶπεν καὶ θεόν*.) — seq. *εἰς*, Matth. 22, 16. *βλέπων εἰς τὸ πρόσωπόν τινος*, intueri alicuius conditionem externam, eius rationem habere; vid. *Πρόσωπον*. (Polyb. 3, 64. *βλέποντες εἰς τὴν αὐτοῦ παρουσίαν*. Ioseph. ant. 1, 3. 1. *πρὸς ἀρετὴν βλέποντες*.) — seq. *τί* et *πῶς*, Marc. 4, 24. Luc. 8, 18. 1 Cor. 3, 10. Eph. 5, 15. — c) ex adiuncto ut Latinor. *video*: *curam gero*, etiam *caveo*; Marc. 13, 23. 33. — Marc. 13, 9. *βλέπετε ὑμεῖς ἑαυτούς*, cavete vobis ipsi. — *Βλέπειν μή*, *cavere*, ne, Matth. 24, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. Act. 13, 40. 1 Cor. 8, 9. 10, 12. Gal. 5, 15. Col. 2, 8. Hebr. 3, 12. 12, 25. (Vid. *Ὁράω*). — *Βλέπειν ἀπό τινος*, i. q. apud profanos *φυλάττειν ἀπό τινος*, sibi cavere ab aliqua re, Marc. 8, 15. 12, 38. — *Βλέπειν* seq. *ἵνα*, curam gerere, ut 1 Cor. 16, 10. Col. 4, 17. 2 Io. v. 8. *βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν*, attendite vobis, ne perdam. (Sic. hebr. רָאָה Gen. 39, 23. Ps. 37, 37. 1 Reg. 12, 16. 2 Chron. 1, 10. Arrian. diss. in Epict. *αὐτὸς ὄψεται, πῶς ποιεῖ τὸ ἴδιον ἔργον*.) — d) de rebus: *specto*, *situs sum*, Act. 27, 12. *λιμένα βλέποντα κατὰ Λίβα*. (LXX saepissime, Num. 21, 20. 2 Chron. 4, 4. Ezech. 8, 3. 9, 2. 11, 1. 40, 6. 21—24. 46—48. Herodian. 6, 5. 3. Xenoph. Mem. 3, 8. 9. *ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλεπούσαις οἰκίαις*.) — 3) *video*, i. e. *conspicio*, *oculis cerno*, *ich erblicke*, de iis quae in oculos incurrunt, Matth.

14, 30. *βλέπων τὸν ἄνεμον*, nimirum aquas turbantem. 15, 31. 24, 2. Marc. 5, 31. 8, 23 sq. Luc. 2, 44. 10, 23 sq. 11, 33. Io. 1, 29. 5, 19. et passim. — Apoc. 16, 15. *βλέπωσι*, man erblicke. Act. 1, 19. *βλεπόντων αὐτῶν*, ipsis videntibus, in eorum conspectu. — *Βλέπειν τὸ πρόςωπόν τινος*, *interioris admissionis esse*, Matth. 18, 10. proprie de regum amicis, quibus licet conclave regium et regem adire. (2 Reg. 25, 19. Esth. 1, 14. coll. Exod. 33, 11. Deut. 34, 10.) — *Βλέπειν* in visionibus Apoc. 1, 11. [6, 1. 3. 5. 7.] (ὁ *βλέπων*, vates, 1 Sam. 9, 9.) — Apoc. 1, 12. *ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνήν*, ut viderem illum a quo vox venerit. (Alii minus recte *βλέπειν* hic audiendi, s. cognoscendi sensu dictum esse putant, ut Aeschyl. Prometh. v. 21. *φωνὴν ὄψει*. Vid. etiam *Ὁράω*.) — Ex adiuncto: *in conspectu habeo*, *praesens habeo aliquid*; Rom. 8, 24. ὃ *γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει*; quae quis iam in conspectu habet, quo modo ea speret? ib. v. 25. — *Βλεπόμενος*, qui coram, in conspectu est, *praesens*, i. q. ὁ *παρών*, Rom. 8, 24. *ἐλπὶς βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς*, spes rei iam praesentis non est spes. 2 Cor. 4, 18. *τὰ βλεπόμενα*, res praesentes, huius vitae; *τὰ μὴ βλεπόμενα*, res futurae, alterius vitae. Hebr. 11, 1. 3. 7. (Ioseph. ant. 1, 2. 1. *ἐπὶ τ᾽ ἀδελφῷ μὴ βλεπομένῳ*, quod frater nusquam compareat, non adsit.) — 4) *video*; i. e. videndo cognosco, de iis quae videmus, intelligimus, experimur, novimus, quare est: *cognosco*, *intelligo*, *experior s. sentio*, *novi*, *scio*; Matth. 6, 4. 6. 18. ὁ *βλέπων* (*τὰ*) *ἐν τῷ κρυπτῷ*, qui etiam in occulto facta perspicit. (Alii: qui etiam in occulto videt.) Matth. 11, 4. 13, 13. *βλέποντες οὐ βλέπουσι*, videntes nil intelligunt. v. 17. Luc. 8, 10. Rom. 7, 23. 2 Cor. 12, 6. *ὑπὲρ ὃ βλέπει με*, ne maiorem me habeat, quam me esse experitur. Hebr. 2, 9. *βλέπομεν ἐστεφανωμένον*, videmus i. e. scimus. 10, 25. *βλέπετε*, scitis. Apoc. 5, 3. 4. *βλέπειν τὸ βιβλ.* libri verba legendo intelligere. (Alii pro *ἐμβλέπειν*, inspicere librum.) — *Βλέπειν* seq. *ὅτι*, 2 Cor. 7, 8. Hebr. 3, 19. Iac. 2, 22. Apoc. 17, 8. — (Hagg. 2, 4. Sir. 15, 8. Ier. 20, 18. *βλέπειν πόνους*. Thren. 3, 1. *βλέπων πτωχείαν*. Neh. 2, 17. hebr. רָאָה Ies. 5, 20. Coh. 3, 13. 1, 16. Ioseph. ant. 6, 10. 2. *Δαυΐδης διευπραγῶν ἐβλέπετο*.)

Βλητέος, *α*, *ον*, (verbale a *βάλλω*) *iaciendus*, Marc. 2, 22. Luc. 5, 58. (Verbalia in *τέος* desinentia necessitatem inferre solent, vid. *Rostii* Gramm. p. 280.) *.

Βοανεργές, *Boanerges*, vocabulum aramaicum, quod Marcus ipse c. 3, 17. explicat *υἱοὺς βροντῆς*, *filios tonitru*. Est hebr. בְּנֵי רֶגֶשׁ filii strepitus (*σεισμοῦ* Ezech. 3, 14. Ier. 10, 22.) vel syriacum ܒܢܝ ܪܓܫܐ, filii tonitru, quod Galilaei secuti pronuntiationem agrestem, בֹּנֵי pro בְּנֵי, et deinde *α* in *οα* mu-

tata, βοανεργές pronuntiarunt. Sensus videtur esse: *homines fervidi, impetuosi.* cf. Luc. 9, 54.

Βοάω, ῶ, f. ήσω, (a βοή), LXX pro קָרָא, צָעַק, *clamo, vociferor*, a) absolute: Act. 8, 7. (Ies. 5, 30. Ier. 34, 14.) Act. 17, 6. 21, 34. — Gal. 4, 27. ῥῆξον καὶ βόησον, erumpe in laetos clamores, ex Ies. 54, 1. repetita, ubi צָהַל. (De laetis clamoribus etiam Ies. 14, 1. 7. 44, 23. coll. Ioseph. ant. 8, 7. 3. φημὴ λαμπρά, διαβοῶσα τὴν Σαλομῶνος σοφίαν.) — b) de alta voce verba proferentibus, ut praeconibus, Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. Io. 1, 23. (Ies. 40, 3. 6. Dan. 3, 4.) — exclamantibus, Marc. 15, 34. Luc. 18, 38. (2 Reg. 18, 28. 2 Sam. 20, 16.) — Deum invocantibus, βοᾶν πρὸς τὸν Θεόν, Luc. 18, 7. (Num. 12, 13. Gen. 4, 10. Iud. 10, 14. 12, 2. 1 Sam. 7, 8 sq.) *.

Βοή, ῆς, ἡ, *clamor*. Semel Iac. 5, 4. ubi βοαί sunt *imprecationes*, ut Sir. 32, 15. καταβόησις ἐπί, et καταβοάω 2 Macc. 8, 3. coll. 2 Chron. 33, 13.

Βοήθεια, είας, ἡ, (a βοηθέω) LXX pro עֶזְרָה *auxilium, adiumentum*, Act. 17, 7. βοηθείαις ἐχρῶντο, omnibus adiumentis utebantur. Hebr. 4, 16. εἰς εὔκαιρον βοήθειαν, ut, compotes facti divini favoris, eo tempore, quo egemus, auxilium Dei nobis contingat. (Ps. 20, 2. 35, 2. 71, 13. 1 Macc. 14, 1.)

Βοηθέω, ῶ, f. ήσω, (a θέω, curro et βοή) propr. ad clamorem accurro; LXX potissimum pro עָזַר, — 1) *accurro ad auxiliandum*, Act. 21, 28. βοηθεῖτε, accurrite. (Prov. 10, 12. Polyb. 3, 104. 3.) — 2) *succurro, opem fero, auxilior*, seq. dativo, Matth. 15, 25. Marc. 9, 22. Act. 16, 9. 2 Cor. 6, 21. Hebr. 2, 18. Apoc. 12, 16. (Ios. 10, 6. Gen. 49, 25. 2 Sam. 8, 5. et saepissime.) Marc. 9, 24. πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ pro μοι τῷ ἀπιστοῦντι, credo, opem fer mihi, si vel aliquid fiduciae meae desit *.

Βοηθός, οῦ, ὁ, (vid. Βοηθέω) *auxiliator, opitulator*. Hebr. 13, 6. (Ps. 118, 6. 61, 8. Iob. 29, 12. Iud. 5, 23.) *.

Βόθυνος, ου, ὁ, LXX pro פַּחַת, *fovea*, Luc. 6, 39. (Ier. 48, 22. 43. 44. Ies. 24, 18.) — *cisterna*, Matth. 12, 11. 15, 14. (2 Reg. 3, 16.) *.

Βολή, ῆς, ἡ, (a βάλλω) et *iaciendi actus*, et illud quod iacitur. Semel Luc. 22, 41. ὡσεὶ λίθου βολήν fere ad lapidis iactum i. e. tantum spatii, quantum aliquis lapidem manu iacit; coll. Matth. 26, 39. Marc. 14, 35. ubi legitur μικρόν. (Homer. Iliad. 5, 12. Genes. 21, 16. Diod. Sic. 5, 41.)

Βολίζω, f. ίσω, (a βολίς) *bolidem demitto*. Bis Act. 27, 28.

Βολίς, ίδος, ἡ, (a βάλλω) LXX maxime pro חֵץ, iaculum; bolis, das Senkblei; *iaculum, sagitta*; Hebr. 12, 20. (Exod. 19. 13. Num. 24, 8. Ezech. 5, 16. Zach. 9, 14.) *.

Βοόζ, ὁ, *Booz*, *Boas*, n. pr. indecl. viri Bethlehemitici, de quo vid. Ruth, 2, 8. 3, 1. 4, 2. In N. T. Matth. 1, 5. Luc. 3, 32.

Βόρβορος, ου, ὁ, *coenum*, *lutum*, *stercus*, 2 Petr. 2, 22. (Arrian. Epict. 4, 11. *ἐν βορβόροις κεῖσθαι*, de improbis. Clem. Alex. Strom. 2, 20. *ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν βορβόρῳ κακίας* (voluptatis) *κατορώρυκται*. — De luto in cisternis Ier. 38, 6. Ioseph. ant. 10, 7. 5.) **.

Βοῤῥᾶς, ᾶ, ὁ, LXX pro צָפוֹן, 1) boreas, ventus e regione, quam nos Nord-Nord-Ost dicimus, spirans, Prov. 27, 16. Sir. 43, 20. — 2) *plaga septentrionalis*, *septentrio*, Luc. 13, 29. Apoc. 21, 13. (Num. 2, 25. Ios. 17, 9. 1 Reg. 7, 24. Ier. 1, 13—15. Ezech. 48, 30.) **.

Βόσκω, f. *βοσκήσω*, Latinor. *pasco*, LXX pro רָעָה, *pasco*, *pastum duco*, Luc. 15, 15. (Gen. 29, 7. 9.) — *ὁ βόσκων*, *pastor*, Matth. 8, 33. Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. — De doctore *providendi*, *curandi* sensu, Io. 21, 15. 17. (1 Sam. 12, 16. *βόσκε τὸν οἰκόν σου*, pro רְאֵה. Ezech. 34, 2—15.) — *Βόσκομαι*, *pascor*, (Ier. 5, 17. 11, 7.) — *βοσκόμενος*, pascens, Matth. 8, 30. Marc. 5, 11. Luc. 8, 32. *.

Βοσόρ, ὁ, *Bosor*, nomen indeclinabile patris Bileami hebr. בְּעוֹר, mutata litera ע in σ; (LXX *Βεώρ*). Vid. Num. 22, 5. 31, 8. Deut. 23, 4. Commemoratur 2 Petr. 2, 15.

Βοτάνη, ης, ἡ, (a *βόσκω*) LXX pro דֶּשֶׁא et עֵשֶׂב propr. herba in pascuis, herba ad pascendum apta; de herbis sponte natis, ut *φυτόν* est planta ab homine sata, (Gen. 1, 11. 12.); — deinde i. q. *τὰ φυτά*, *planta*, *seges*, Hebr. 6, 7. (Exod. 9, 25. Ps. 104, 14.) *.

Βότρυς, υος, ὁ, *uva*, *racemus*, Traube und Traubenstengel. Semel Apoc. 14, 18. (Gen. 40, 10. Num. 13, 23 sq. et Cant. 1, 17. Ioseph. ant. 2, 5. 2. Suidas: *βότρυν· τὴν ὀπώραν, οὐχὶ τὴν σταφυλὴν μόνον, καὶ μήποτε τὴν βοτρυϊὰν ὀπώραν.*)

Βουλευτής, οῦ, ὁ, (a *βουλεύομαι*), *qui est a consiliis*, *consiliarius*, *senator*, (*buleuta*, quo vocabulo utitur Plinius in epist.) Ioh. 3, 14. 12, 17. In N. T. Marc. 15, 43. Luc. 23, 50. de assessore Synedrii magni.

Βουλεύω, f. εύσω, (a *βουλή*) senator sum; consilium do; (Ies. 23, 8.) — *medium*: 1) *delibero*, (LXX pro נוֹעַץ, 1 Chron. 13, 1. 2 Chron. 32, 3. Sir. 37, 10.) seq. *εἰ*, delibero an, Luc. 14, 31. (seq. *τί*, 1 Macc. 5, 16. Ioseph. ant. 1, 21. 1. *βουλεύεσθαί τι ποιεῖν*. coll. Xenoph. Oeconom. 11, 24.) — 2) *decerno* facta deliberatione; seq. infinitivo, Act. 5, 33. 15, 37. 27, 39. (Esth. 3, 6. Ies. 23, 7. Sap. 18, 5.) — seq. accusativo, 2 Cor. 1, 17. (Ies. 46, 10. 2 Sam. 16, 23. Ies. 14, 24.) — seq. *ἵνα* Io. 12, 10. *.

Βουλή, ῆς, ἡ, 1) *consultatio*, die Berathung 3 Esdr. 2, 17. *οἱ τῆς βουλῆς*, qui ad consultandum convocantur, consilia-

rii, in textu chald. Esdr. 4, 9. כְּנָוָת; *collegium*. Num. 16, 2. Inde etiam *βουλή* quum consultandi facultatem, *prudentiam* Sir. 19, 22. tum *senatum* significat, Ps. 1, 5. et saepissime apud profanos. — 2) *consilium*, LXX pro עֵצָה, et quidem a) quatenus adhuc in animo *volvitur*, *cogitationes*, *consilia*, *voluntas*, Gedanken, Absichten, Gesinnungen; 1 Cor. 4, 5. *βουλαὶ τῶν καρδιῶν*, occulta mentis consilia; (Iob. 5, 12. Sir. 30, 21. 3 Esdr. 7, 15. *βουλὴ τοῦ βασιλέως*, *cor regis*, לֵב ut habet textus Esdr. 6, 22.) — b) consilium, quatenus *datur*, *τὸ suadere*, *censere*, *consilium*, der Rath, Act. 27, 42. (Sic 1 Macc. 2, 65. *ἀνὴρ βουλῆς*, vir consilii, ad consilia saluberrima danda aptus. Dan. 4, 24.) — c) consilium, quod *capitur*, *decretum*, der Beschluss, Entschluss, Luc. 23, 51. Act. 2, 13. 4, 28. 27, 12. Eph. 1, 11. Hebr. 6, 11. Luc. 7, 30. *τὴν βουλὴν θεοῦ εἰς αὐτούς*, Dei erga ipsos benevolum decretum. Act. 13, 36. *τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ*, Deo iubente. ib. 20, 27. *πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ* benevolum Dei decretum de beandis hominibus per Christum. (Ies. 9, 6. 25, 7. Prov. 3, 21.) — 3) id ipsum, quod decretum est, *inceptum*, *institutum*, Act. 5, 38. cf. Ps. 65, 5. ubi *βουλή* hebr. עֲלִילָה *opus*, *facinus*, respondet. Hesych. *ἡ βουλή· γνώμη*, — *ἢ τόπος, ἄνδρες, πρᾶγμα βουλῆς*.

Βούλημα, *τος*, *τό*, (a *βούλομαι*) *decretum*, *consilium*; Act. 27, 43. *ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος*, impedivit, quominus propositum exsequerentur. Rom. 9, 19. In codd. 1 Petr. 4, 3. pro *θέλημα*. (2 Macc. 15, 5. Ioseph. ant. 2, 14. 4. *βούλημα τοῦ θεοῦ*. Orig. c. Cels. 1, 2. *κατὰ τὸ βούλημα τοῦ λόγου βιοῦσιν*.) **.

Βούλομαι, (2. pers. *βούλει*, Luc. 22, 42. vid. *Winer*. Gramm. p. 38.) imperf. *ἐβουλόμην*, aor. *ἐβουλήθην* (Iac. 4, 4.) et *ἠβουλήθην*, (2 Io. v. 12.) — LXX pro אָבָה, חָפֵץ — (a *βουλή*) convenit Latinor. *volo*, non vero est velle simpliciter. et ex affectu ut *θέλειν*, sed 1) *velle ex deliberato consilio*, re prius deliberata; a) simpliciter de *volente*, ut consilium suum exsequatur; *volo*, Marc. 15, 15. Act. 18, 27. 19, 30. 22, 30. 23, 28. 27, 43. Hebr. 6, 17. 2 Petr. 3, 9. 3 Io. v. 10. *τοὺς βουλομένους*, intellige *ἐπιδέχεσθαι τοὺς ἀδελφούς*, qui hoc in consiliis habent. (Levit. 26, 21. Ier. 30, 9. Deut. 25, 7. 8.) — b) de *decernente*: *decerno*, Matth. 1, 19. 2 Cor. 1, 15. Iac. 1, 18. *βουληθεὶς ἀπεκ.* i. e. ex decreto benevolo etc. (Ies. 42, 21. 2 Chron. 25, 16. 1 Sam. 2, 27.) — c) de *iubente*: Act. 17, 20. *βουλόμεθα γνῶναι*, volumus, (intellige ex decreto) scire, nostrum: *wir müssen* wissen. Phil. 1, 12. *γινώσκειν ὑμᾶς βούλομαι*, scitote, ihr *sollt* wissen. 1 Tim. 2, 8. 5, 14. Tit. 3, 8. Iud. v. 5. — d) de *eligente* utrum velit, vel quid velit, ubi *βούλομαι* respondet Latinor. *placet mihi*, Matth. 11, 27. ᾧ *ἐὰν βούλεται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι*. Luc. 10, 22. 22, 41. εἰ

βούλει (pro βούλῃ) utinam placeat tibi. Io. 18, 39. βούλεσθε οὖν, placetne vobis, ut etc. Act. 18, 15. οὐ βούλομαι εἶναι κριτής, iudex esse nolo. (1 Sam. 20, 3. Gen. 24, 5.) Act. 25, 20.) 1 Cor. 12, 11. καθὼς βούλεται, ut ipsi placet. (Esdr. 10, 3.) Iac. 3, 4. 4, 4. 2 Io. v. 12. (Ies. 1, 11. Ezech. 33, 11. 1 Reg. 21, 6. Iob. 9, 3. 13, 3. Ion. 1, 14. βούλεσθαι ἔν τινι, ex hebraismo: aliqua re delectari, 2 Sam. 24, 3. 1 Sam. 18, 24). — 2) *volo* simpliciter, ex affectu, i. q. θέλω, de cupiente: *cupio*, *studeo*, Act. 5, 28. 25, 22. 28, 18. 1 Tim. 6, 9. οἱ βουλόμενοι πλουτεῖν. Phil. v. 13. (Ps. 70, 3. οἱ βουλόμενοί μοι κακά. Iob. 21, 14. Ioseph. ant. 5, 8. 3. ἡ δὲ βουλομένη τὴν ἄλογον τ' ἀνδρὸς λύπην σταλῆναι. Vid. etiam Θέλω.) *.

Βουνός, οῦ, ὁ, LXX saepissime pro גִּבְעָה, et aliquoties pro גַּל, *clivus*, *collis*, *tumulus*; Luc. 3, 5. 23, 30. (Ies. 40, 4. Hos. 10, 8. Ies. 55, 12. et apud seriores scriptores graecos, vid. *Lobeck* ad Phryn. p. 355. *Sturz* de dial. maced. p. 153 sq.) *.

Βοῦς, βοός, ὁ, *bos*, ἡ βοῦς, *vacca* (Gen. 41, 2 sq.) — ὁ βοῦς, Luc. 13, 15. 14, 5. 19. Io. 2, 14. 15. 1 Cor. 9, 9. 1 Tim. 5, 18.

Βραβεῖον, ου, τό, propr. *brabeum*, i. e. ὁ παρὰ τῶν βραβευτῶν διδόμενος στέφανος τῷ νικῶντι, ut Thomas Mag. explicat, *praemium*, quod in Graecorum certaminibus a *brabeuta*, certaminis magistro, victori decernebatur, 1 Cor. 9, 24. — *praemium*, a Deo s. Iesu decretum fidelibus eorum ministris, Phil. 3, 14., quod praemium quoque appellatur (metaphora quoque a certaminibus ducta) στέφανος, (1 Cor. 9, 25. 2 Tim. 4, 8. Iac. 1, 12. Apoc. 2, 10.) — Ad ἔλαβον Phil. 3, 12. 13. βραβεῖον supplendum videtur. *.

Βραβεύω, f. εύσω, (a βραβεύς, certaminis moderator) 1) βραβεύς sum, certamen moderor, brabeum decerno; — 2) decerno, (Sap. 10, 12. ἀγῶνα ἐβράβευσεν αὐτῷ. Ioseph. ant. 4, 3. 2. — *largior praemium*; Phil. 3, 15. ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, studium concordiae, quae christianum decet, praemia sua largiatur in animis vestris, i. e. praemia interna, ad animi salutem spectantia. (Ioseph. ant. 4, 3. 2. βραβεύειν ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην. ib. ant. 7, 9. 1. de bell. 4, 4. 1. βραβεύειν τινὶ τὴν σωτηρίαν.) Alii hic vertunt: *praesum*, *moderor*, ut etiam saepius legitur apud profanos: Polyb. 6, 4. 3. Diod. Sic. 14, 65.) **.

Βραδύνω, f. υνῶ (a βραδύς) intransitive: *cunctor*, *tardo*, 1 Tim. 3, 15. (Deut. 7, 10. Gen. 43, 10. Sir. 32, 8.) transitive: *remoror*; *differo*, ut legitur Ies. 46, 13. et saepius apud profanos. Eodem sensu accipiunt 2 Petr. 3, 9. οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, non differet dominus promissionem. At βραδύνω, quum nunquam iungatur genitivo, non ad ἐπαγγελίας referendum, sed intransitive vertendum est, ita

ut genitivus ἐπαγγελίας a κύριος pendeat: non cunctabitur dominus promissionis, i. e. vel: dominus, qui promissionem dedit et ratam faciet, vel: dominus promissus ipse. (2 Reg. 1, 8. *dominus pili* pro *piloso*; Prov. 1, 17. *dominus alae* pro *alato*; et Rabbinis בעל dominus rei saepissime dicitur pro eius auctore. cf. *Buxtorf.* lex. talm. p. 333.) **.

Βραδυπλοέω, ῶ, f. ήσω, (ex βραδύς et πλέω) *tarde navigo.* Semel Act. 27, 7. (Artemidor. 4, 32.)

Βραδύς, εῖα, ύ, genitiv. έος, οῦς, είας, έος, *tardus*, segnis. Iac. 1, 19. (Ioseph. ant. 3, 1. 4.) — metaphorice de intellectu: *tardus*, *hebes*, Luc. 24, 25. βραδεῖς τῇ καρδίᾳ, mente, intellectu hebetes. (Dionys. Halic. de rhetor. attic. βραδὺς τὸν νοῦν. Polyb. 4, 8. 7.) *.

Βραδυτής, ῆτος, ἡ, (a βραδύς) *tarditas*, *cunctatio*, *ignavia*, (Ioseph. ant. 7, 4. 1.) — metaph. *tarditas ingenii*, (Theophrast. char. 14. 15). In N. T. semel 2 Petr. 3, 9. ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ut quidam (cunctationem eius) tarditatem putant esse, i. e. quem cunctantem quidam pro tardo habent.

Βραχίων, ονος, ὁ, 1) brachium; — 2) ad usum hebr. זְרוֹעַ metaphorice: *vis*, *robur*, *potentia*, quia per brachium vis hominis potissimum sese exserit, τὸ κράτος βραχίονος, ut plene legitur Sap. 11, 21. ibique explicatur μεγάλως ἰσχύειν. Sic Luc. 1, 51. Act. 13, 17. (Exod. 6, 6. Deut. 5, 15. Sap. 5, 16.) Dei potentia in miraculis conspicua; Io. 12, 38. (Ies. 53, 1.) βραχ. κυρ. quis in miraculis, quae patrantur, Dei potentiam agnoscit? cf. Sir. 33, 6. *.

Βραχύς, εῖα, ύ, genitiv. έος, οῦς, είας, έος, *brevis*, *parvus*, *exiguus*. — Dicitur a) de *tempore*; Luc. 22, 58. μετὰ βραχύ, paulo post. Act. 5, 34. βραχύ τι, ad breve tempus. (Psal. 94, 17. παρὰ βραχύ, Sap. 12, 10. κατὰ βραχύ. Prov. 5, 14.) — b) de *loco*; Act. 27, 28. βραχὺ διαστήσαντες, paululum progressi; מְעַט 2 Sam. 16, 1. Etiam tropice de loco honoris et dignitatis: Hebr. 2, 7. βραχύ τι, paululum, parum, coll. Psal. 8, 5. Non enim hic de tempore („ad breve tempus") dicitur, neque versu 9., ubi potius vertendum est: quem paululum inferiorem (scil. *quum viveret*) esse volueras. — c) de *mensura* et *copia*, Io. 6, 7. βραχύ τι, vel paululum. (1 Sam. 14, 29. 44. Ioseph. ant. 9, 4. 2. ἔλαιον βραχύ.) — Hebr. 13, 22. διὰ βραχέων scl. λόγων, paucis verbis, breviter. (Psal. 104, 12. Ioseph. bell. 4, 5. 4.) *.

Βρέφος, εος, ους, τό, propr. qui alitur a matre; nam βρέφος pro τρέφος; igitur 1) *foetus*, *embryo*, Luc. 1, 41. 44. (Sir. 19, 11. Anacr. 3, 17. βρέφος φέροντα. Hesych. βρέφος· ἔμβρυον, νήπιον.) — 2) infans recens natus, quatenus a matre adhuc alitur, *lactens*, Säugling, Luc. 2, 12. 16. Act. 7, 10. nec aliter Luc. 18, 15. (1 Macc. 1, 61. 2 Macc. 6, 10. Ioseph.

ent. 2, 9. 4. Etymolog. M. βρέφος· τὸ νεογνὸν παιδίον.) — 2 Tim. 3, 15. ἀπὸ βρέφους, ab incunabulis, a pueris. — metaphorice: *christiani recentes, quasi lactentes*, nuperrime instituti, 1 Petr. 2, 2. cf. de eadem re 1 Cor. 3, 2. Hebr. 5, 12. 13. **.

Βρέχω, f. ἔξω, 1) *irrigo, madefacio*, Luc. 7, 38. 44. (Ps. 6, 6. Ies. 34, 3. Ezech. 22, 24. pro מָטַר) Apoc. 11, 6. ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ, ne pluvia irrigat, intellige τὴν γῆν. — 2) apud poetas atticos et seriores scriptores, ut Polyb. 16, 12. Arrian. Epict. 1, 6. i. q. ὕειν, *pluo, pluviam demitto, pluvia irrigo*, [vid. *Lobeck* ad Phryn. p. 291.] — LXX pro הִמְטִיר, semel [Ioel. 2, 23.] pro הוֹרִיד, — plene: βρέχειν ὑετόν, pluvia irrigare, ut Ioel. 2, 23. Ies. 5, 6. — omisso ὑετόν, quod vero intelligendum est, Matth. 5, 45. βρέχει, intellige ὁ θεὸς ὑετόν, pluviam de coelo demittit. Iac. 5, 17. τοῦ μὴ βρέξαι intellige θεόν, ne Deus pluviam demitteret; καὶ οὐκ ἔβρεξεν (ὁ θεός). (Gen. 2, 5. Am. 4, 7. Exod. 9, 24. ἔβρεξε κύριος χάλαζαν.) — Luc. 17, 29. ἔβρεξε (ὁ θεὸς) πῦρ καὶ θεῖον, (Dei iussu) igne et sulphure pluit. vid. Gen. 19, 24. Ezech. 38, 22. coll. Ps. 78, 31. **.

Βροντή, ῆς, ἡ, 1) *tonitru*, Io. 12, 29. Apoc. 14, 2. 19, 6. — φωναὶ καὶ βρονταί, Apoc. 4, 5. 8, 5. 11, 19. 16, 18. i. e. φωνὴ βροντῆς sive βροντῶν, ut habetur Apoc. 6, 1. Ps. 77, 17. 104, 8. Sirac. 43, 16. — 2) *voces coelestes*; potissimum angelorum, *tonitrubus similes*, Apoc. 10, 3. 4. — Υἱοὶ βροντῆς Marc. 3, 17. i. e. βροντῶντες, homines fervidi; vid. Βοανεργές. Alii explicant: *eloquentia* tonantes, quum Graeci (Dionys. Halicarnass. XII, p. 505. Aristoph. Acharn. vers. 530.) aeque ac Latini (Cic. Orat. c. 9.) tonare de vi summa oratorum dixerint. At de eiusmodi eloquentia discipulorum nihil constat. *.

Βροχή, ῆς, ἡ, (a praet. med. verbi βρέχω) irrigatio, madefactio. — Serioribus [*Lobeck* ad Phryn. p. 291.] et nostris scriptoribus dicitur de illo, quod irrigat; *pluvia largissima, imbre*. Matth. 7, 25. 27. Luc. 6, 48. (Psal. 68, 10. 105, 32. pro hebr. גֶּשֶׁם, quod etiam Symmachus Prov. 25, 23. βροχὴν vertit, ubi LXX νέφη, Aquila ὄμβρος.) **.

Βρόχος, ου, ὁ, *laqueus*, tendicula; (Prov. 6, 5. 7, 21. 22, 25.) 1 Cor. 7, 35. βρόχον ἐπιβάλλειν, illaqueare, i. e. necessitatem imponere, praecepto adstringere. *.

Βρυγμός, οῦ, ὁ, (a perf. passivi verbi βρύχω) *stridor dentium, fremitus*, das Knirschen mit den Zähnen, (Suid. βρυγμός· τρισμὸς ὀδόντων) quod est vel frigoris vel irae vel doloris signum et effectus. In N. T. est signum summi doloris et horroris, Matth. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. (Act. Thom. §. 13. — Prov. 19, 12. Sir. 51, 3. de rugitu bestiarum frendentium.) **.

Βρύχω, f. ύξω, *dentibus strideo*, *frendeo*; Act. 7, 54. ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν, frendebant adversus illum; i. e. summo ferebantur furore. (LXX pro חָרַק Iob. 16, 9. Psal. 35, 16. 37, 12. 112, 9. Thren. 2, 16.) **.

Βρύω, f. ύσω, 1) intransitive: plenus sum, abundo, scateo; (Plutarch. de discr. am. et ad. c. 47. ἕλκεσι βρύων. Anacr. 37, 2.) — 2) transitive: *largiter produco*, (terra fructus, Xenoph. de Venat. 5, 12.) — de fontibus: aquas emitto, Iac. 2, 11. (Act. Thom. §. 37. πηγὴ βρύουσα ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ διψαλέᾳ. Hesych. βρύει· ῥέει, πηγάζει, ἀναβλύζει, πηδᾷ.) *.

Βρῶμα, τος, τό, (a βρώσκω) pr. id quod comeditur, dentibus teritur, manducatur; *cibus*, et quidem solidior, qui manducandus est, quare lacti opponitur 1 Cor. 3, 2. a) propr. *cibus*, tum de cibis ex agris, tum de carne, Matth. 14, 15. Marc. 7, 19. Luc. 3, 11. 9, 13. Rom. 14, 15. 20. 1 Cor. 6, 13. 8, 8. 13. 1 Tim. 4, 3. Hebr. 9, 10. 13, 9. (LXX pro אֹכֶל, מַאֲכָל, Levit. 11, 34. Gen. 6, 21. Levit. 11, 34. Deut. 2, 6. Gen. 41, 35 sq. 47 sq.) — 1 Cor. 10, 3. βρῶμα πνευματικόν, manna, simul imago doctrinae saluberrimae a Deo traditae. — b) metaph. de nutrimento animi, 1 Cor. 3, 2. (Clem. Alex. Strom. 5, 10: γάλα μὲν ἡ κατήχησις, οἱονεὶ πρώτη ψυχῆς τροφὴ νοηθήσεται· βρῶμα δὲ ἡ ἐποπτικὴ θεωρία, σάρκες αὗται καὶ αἷμα τοῦ λόγου, τουτέστι κατάληψις τῆς θείας δυνάμεως καὶ οὐσίας.) Io. 4, 34. ἐμὸν βρῶμα, id, quo quasi nutrimento vivo, cui intentus sum, quo delector. *.

Βρώσιμος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a βρώσκω) *esculentus*, *edulis*, Luc. 24, 41. τί βρώσιμον, aliquid edulii. (ξύλον βρώσιμον, hebr. מַאֲכָל, Levit. 19, 23. Ezech. 47, 12. Nehem. 9, 25. arbor fructus edules ferens.) **.

Βρῶσις, εως, ἡ, (a βρώσκω), LXX pro אָכַל, אֹכֶל, מַאֲכָל, 1) *esus*, i. e. *manducatio*, comedendi actus; 1 Cor. 8, 4. βρ. τῶν εἰδωλοθύτων. (Ioseph. ant. 1, 20. 2. βρῶσις τοῦ νεύρου.) 2 Cor. 9, 10. ἄρτος εἰς βρῶσιν, panem comedendum. (Ies. 55, 10. Gen. 2, 9. 3, 6. Mal. 3, 11.) — *erosio*, *das Zernagen*; (Deut. 32, 24. τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέων, hebr. לְחֻמֵי רֶשֶׁף, absumti fame et exesi ab avibus. Deinde abstract. pro concreto, erosio pro corrodente, Matth. 6, 19. 20. σὴς καὶ βρῶσις, tinea et erosio, i. e. aerugo corrodens. (Epist. Ier. v. 12. οὐ διασώζονται [imagines Deorum] ἀπὸ ἰοῦ καὶ βρωμάτων, ubi βρώματα tineas, vestimenta, quibus imagines ornatae erant, corrodentes indicare videtur. (Aquila Ies. 50, 9. pro עָשׁ, tinea.) — 2) id, quod manducatur, *cibus*, *esca*; Hebr. 12, 16. (1 Reg. 19, 8. Iob. 34, 3. Ies. 7, 31.) — Βρῶσις καὶ πόσις, esca et potus (Dan. 1, 10.) Rom. 14, 17. οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλ. τ. θ. βρῶσις κ. πόσις, i. e. civis regni divini non cernitur in eligendo genere ciborum vel potus. Col. 2, 16. — In evang. Ioann. c. 4, 32. (2 Sam. 19, 42. βρῶσιν φαγεῖν). c. 6, 27. 55.

βρῶσις tropice de cibo coelesti, a Iesu parato, vitam non fragilem, qualem terrestris cibus alit, sed aeternam (μένουσαν) efficiente. (Act. Thom. §. 7. cives regni Dei τὴν ἀμβροσίαν βρῶσιν ἐδέξαντο. Clem. Alex. Strom. 5, 10: βρῶσις καὶ πόσις τοῦ θείου λόγου ἡ γνῶσίς ἐστι τῆς θείας οὐσίας.) *.

Βρώσκω, f. βρώσω, (a βορά, cibus, esca) *edo, comedo*, Io. 6, 13. Ios. 5, 12. (2 Macc. 2, 12. Exod. 12, 46.) *.

Βυθίζω, f. ίσω, (a βυθός) *in profundum mergo, demergo*, ut in aquas Luc. 5, 7. (2 Macc. 12, 4.) — Tropice: immergo miseriis, 1 Tim. 6, 9. βυθίζουσι εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. Eandem imaginem habes Ps. 69, 2. 3. Ps. 124, 4. 5. Potest vero βυθίζειν h. l. etiam respicere ad inferni voraginem. **.

Βυθός, οῦ, ὁ, *profundum, altum*; βυθὸς τῆς θαλάσσης, profundum maris, et, ut Latinor. profundum: *mare* ipsum. Sic 2 Cor. 11, 25. (Ps. 57, 23. 107, 42. et saepius apud profanos.) *.

Βυρσεύς, έως, ὁ, coria parans, *coriarius* (a βύρσα, *corium*). Act. 9, 43. 10, 6. 32. (Artemid. 4, 56.)

Βύσσινος, η, ον, (a βύσσος) ex bysso confectus, *byssinus*. (1 Chr. 15, 27. Esth. 6, 8. Ioseph. ant. 3, 7. 2. ἔνδυμα σινδόνος βυσσίνης.) — In N. T. βύσσινον i. q. ἔνδυμα βύσσινον, *vestis byssina*. Commemoratur Apoc. 19, 8. 14. ubi est signum puri et candidi animi; aliis in locis vestis byssina et purpurea, i. e. byssina et purpureo colore intincta, Apoc. 18, 12. 16. pro veste *pretiosa* qualibet. (coll. Esth. 1, 6. 6, 8, Ies. 3, 22. Gen. 41, 42. Ezech. 16, 13.)

Βύσσος, ου, ἡ, *byssus*, hebraicum בּוּץ 2 Chron. 5, 12. 1 Chron. 15, 27. (LXX maxime pro שֵׁשׁ) linum tenuissimum, mollitie et fulgido colore pretiosissimum, flavum sua natura, sed saepius colore purpureo intinctum. Commemorant veteres byssum Indicam, Aegyptiacam et Achaicam. Vid. Polluc. Onomast. 7, c. 17. 75. Plin. hist. nat. 19, 1. — Legitur Luc. 16, 19. (Apoc. 18, 12. in edit. vulg., ubi *Griesb.* reposuit βυσσίνου). cf. e Vet. Test. 2 Chron. 2, 14. Ies. 3, 22. 19, 9. Exod. 25, 4. Ioseph. ant. 3, 6. 1 sq. ib. 3, 7. 2.

Βωμός, οῦ, ὁ, (a βάω i. q. βαίνω) locus editus, ad quem per gradus adscendendum est, *suggestus*; — *altare*. Sic semel Act. 17, 23. et eodem sensu pro מִזְבֵּחַ Exod. 34, 13. Num. 23, 1. Ioseph. ant. 1, 7. 1. 3, 6. 4.

Γ.

Γαββαϑᾶ, sive ut in multis codd. est, *Γαβαϑᾶ*, ἡ *Gabbatha*, nomen chald. גַּבְּהָתָא s. גַּבְּתָא, altitudo, celsitudo, *locus editus, suggestus*. Secundum Ioann. c. 19, 13. it appellatus est a Iudaeis ille locus Hierosolymorum, in quo tribunal Pilati fuit, quique graece loquentibus λιϑόστρωτο dictus esset. Aliter Iosephus de bello iud. 2, 9. 3. ubi le guntur: ὁ Πιλάτος καϑίσας ἐπὶ βήματος ἐν τῷ σταδίῳ μεγάλῳ Vid. *Λιϑόστρωτον*.

Γαβριήλ, ὁ, *Gabriel*, hebr. גַּבְרִיאֵל, quod est ex גֶּבֶר vir *fortis*, et אֵל, *Deus*, est nomen indeclinabile principi cuiusdam angelorum, qui in N. T. Luc. 1, 19. 26. in V. T Dan. 8, 16. 9, 21. commemoratur. Vid. *Ἀρχάγγελος*.

Γάγγραινα, ης, ἡ, (a γράω s. γραίνω, arrodo) *gangraena, phagedaena* (ein um sich fressendes Geschwür, wi z. B. Beinfrass, Krebs). In N. T. semel 2 Tim. 2, 17. ὡ γάγγραινα, gangraenae instar, cuius venenum partes corpori sanas, quae sunt vicinae, quoque inficit et corrumpit. (Plu tarch. de adulat. et amic. c. 36. γαγγραίναις καὶ καρκινώμασ διαβρωϑείς.)

Γάδ, ὁ, *Gad*, nomen indeclinab. filii Iacobi septimi de cuius nomine vid. Gen. 30, 10 sqq. caeterum c. 35, 26 Exod. 1, 4. Num. 26, 15. Deut. 33, 20. — In N. T. commemoratur Apoc. 7, 5. (Ioseph. ant. 1, 19. 7.)

Γαδαρηνός, οῦ, ὁ, *Gadarenus*, incola ex agro urbi Gadarae, metropoleos Peraeae, sitae ad ortum lacus Genesareth, de qua Eusebius in Onomast. habet: Γάδαρα πόλις ὑπὲ τὸν Ἰορδάνην ἀντικρὺ Σκυϑοπόλεως καὶ Τιβεριάδος πρὸς ἀνατολαῖς ἐν τῷ ὄρει. Iosephus commemorat (Antiq. 17, 11. 4) eam urbem, olim iudaicam, a Caesare Syriae esse adiunctam Caeterum videat. Ioseph. antiq. 13, 13. 3. 14, 5. 4. de bello iud. lib. 4. c. 7. §. 3. 4. et Plin. hist. nat. 5, 18. — Marc. 5, 1. Luc. 8, 26. 37. et Matth. 8, 28. in codd. pro Γεργεσηνῶν. (Ioseph. vit. §. 10.)

Γάζα, ης, ἡ, *gaza*, (Cic. de offic. 2, 22.) *thesaurus*, *aerarium regis*, *aerarium publicum*. Hanc vocem originem persicam esse, tradunt Hesychius (γάζα· παρὰ Πέρσαις βασίλειον (scl. ϑησαυροφυλάκιον) ἢ οἱ ἐκ τῶν πολλῶν φερόμενοι φόροι ἢ τὰ τίμια), Curtius (lib. 3, 13.) Pompon. Mela (1, c 10.). Alexandrini ea usi sunt pro גִּנְזִ, thesaurus, aerarium, Esdr. 5, 17. 6, 1. 7, 20. Esth. 3, 9. In N. T. semel Act. 8, 27. (Diod. Sic. 17, 64.)

Γάζα, ης, ἡ, *Gaza*, urbs celebris et munita, olim Philistaeorum, sita in colle. (Gen. 10, 16. Ios. 13, 3. 1 Sam. 6 17. Zach. 9, 5.) in Aegyptum tendentibus ultima, et deserta

vicina. cf. Genes. 10, 19. Expugnata fuit ab Alexandro M. et diruta; restituta iterum ab Alexandro Iannaeo devastata (Ioseph. antiq. 13, 13. 3.), posthaec denuo refecta a Gabinio (Ioseph. antiq. 14, 5. 3.), tandem post Herodis M. tempora a Iudaeis diruta est. cf. Ioseph. de bello iud. 2, 18. 1.: Ἰουδαῖοι — Γάζαν κατέσκαπτον. — Legitur Act. 8, 26. ubi verba αὕτη ἐστὶν ἔρημος, non sunt angeli, sed Lucae verba, qui dicere voluit, eam urbem eo, quo scriberet, tempore esse desertam.

Γαζοφυλάκιον, ου, τό, i. e. ἡ τῆς γάζης φυλακή, locus, ubi thesauri, potissimum publici, asservabantur, *aerarium publicum*. Hesych.: γαζοφυλάκιον· θησαυροφυλάκιον, βαλάντιον, σκευοφυλάκιον. Esth. 3, 9. 3 Esdr. 8, 18. 45. coll. Esdr. 7, 20. 45. — Dicebatur Iudaeis ita *aerarium sacrum* in atrio templi Hierosolymitani, (ἐν αὐλῇ οἴκου θεοῦ Neh. 13, 7.) vid. Nehem. 10, 37. et cap. 13. Erant in isto atrio (atrio mulierum) arcae, in quas coniiciebatur pecunia a piis sponte oblata. Marc. 12, 41. 43. Luc. 21, 1. — Io. 8, 20. atrium ipsum videtur intelligendum esse. *.

Γάϊος, ου, ὁ, *Gaius* sive *Caius*, nom. propr. viri christiani 1) Derbensis Act. 20, 4. — 2) Macedonis Act. 19, 29. — 3) Corinthii Rom. 16, 23. 1 Cor. 1, 15. — 4) ignoti cuiusdam, 3 Io. vers. 1.

Γάλα, ακτος, τό, *lac*, nutrimentum e mammis animantium. 1 Cor. 9, 7. Quum hoc nutrimentum sit recens genitorum et facillime digeratur, γάλα transfertur ad prima institutionis elementa, captu facillima, 1 Cor. 3, 2 Hebr. 5, 12. 13. (Rabbinos discipulos novitios appellasse תינוקות *lactentes*, *sugentes*, docuit *Schoettgen*. in hor. hebr. et talm. ad 1 Petr. 2, 2. Clem. Alex. Strom. 5, 10. γάλα ἡ κατήχησις, οἱονεὶ πρώτη ψυχῆς τροφὴ νοηθήσεται· βρῶμα δὲ ἡ ἐποπτικὴ θεωρία.) — In ep. Petr. priori c. 2, 2. tota doctrina dicitur lac, propter sinceritatem et salubritatem. *.

Γαλάτης, ου, ὁ, *Galata*, *Gallo-graecus*, *incola Galatiae*. Gal. 3, 1. Vid. sequens Γαλατία.

Γαλατία, ας, ἡ, *Galatia*, *Gallo-Graecia*, 1 Cor. 16, 1. Gal. 1, 2. 2 Tim. 4, 10. 1 Petr. 1, 1. dicebatur Asiae minoris pars, ubi Gallorum, duce Brenno patria egressorum, agmen, a Nicomede, rege Bithyniae in auxilium vocatum, consederat, seque cum graecis incolis, Phrygibus et Paphlagonibus, commiscuerat. cf. Liv. 38, 16. Flor. 2, 11. Ioseph. ant. 16, 6. *.

Γαλατικός, ή, όν, *Galaticus*; γαλατικὴ χώρα, Galatia, Act. 16, 6. 18, 23. *.

Γαλήνη, ης, ἡ, tranquillitas; potissimum *tranquillitas maris*. Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. Luc. 8, 24. (Antholog. gr. 11, 58. Hom. Odyss. 7, 319.) *.

Γαλιλαία, ας, ἡ, *Galilaea*. Descendit haec vox a

גָּלִיל, tractus rotundus, limites in circuitu (Ios. 13, 2. 22, 10 sqq. Ezech. 4, 8.). Iam olim tractus terrae israeliticae extremus in confinio Tyriorum et Sidoniorum Galilaea dictus fuisse videtur, quum Salomo Hiramo decem urbes אֶרֶץ הַגָּלִיל tradidisse legatur, quam regionem deinde Hiramus אֶרֶץ כָּבוּל appellaverit. cf. 1 Reg. 9, 11. coll. Ezech. 47, 8. Utrum vero הַגָּלִילָה 2 Reg. 15, 29. urbs an regio sit, non satis certum videtur. Sed serius Galilaea (das Gränzland) vocabatur ea pars terrae iudaicae, quae ultra Samariam septentrionem versus inter Iordanem, lacum Genesareth et Tyriorum Sidoniorumque terras interiacebat. 1 Macc. 5, 14. 17. 23. 10, 30. 12, 47. 49. Dividebatur Iesu temporibus in Galilaeam superiorem, *Γαλιλαίαν τὴν ἄνω*, Ioseph. ant. 5, 1. 18. Iudith. 1, 8. (quae, quippe cincta gentilium sedibus, dicebatur *Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν* Matth. 4, 15. *Γαλιλαία ἀλλοφύλων* 1 Macc. 5, 15.), et inferiorem. Vid. Ioseph. de bello Iud. 3, 3. Commemoratur in N. T. saepius, ut Matth. 2, 11. 22. 3, 13. 4, 12. 25. Act. 9, 31. Io. 7, 41. 52. *ὅλη ἡ Γαλιλαία* Matth. 4, 23. Marc. 1, 39. — *θάλασσα τῆς Γαλιλαίας* lacus Genesareth, Matth. 4, 18. 15, 29. Marc. 1, 16. 7, 31. Io. 6, 1.

Γαλιλαῖος, αία, αῖον, Galilaeus, Galilaea oriundus, Galilaeam inhabitans. Luc. 13, 1. 2. Io. 4, 45. Act. 1, 11. 5, 37. Contemnebantur Galilaei a Iudaeis, metropolin inhabitantibus, tanquam rudes et insipidi, Matth. 26, 69. Act. 2, 7. coll. Io. 1, 42. 7, 52. et propter dialectum impuram et rusticam, qua utebantur, Marc. 14, 70. Luc. 22, 59. cf. *Buxtorfii* lex. talm. sub. גָּלִיל p. 435 sqq. *.

Γαλλίων, ωνος, ὁ, Gallio, proconsul Achaiae, frater natu minor L. Annaei Senecae, philosophi, antea *Novatus* dictus, deinde *Gallio* a Gallione rhetore, qui eum adoptaverat. Act. 18, 12. 14. 17.

Γαμαλιήλ, ὁ, Gamaliel, nom. propr. indecl. hebr. גַּמְלִיאֵל Num. 7, 54. 10, 23. Qui commemoratur Act. 5, 34. 22, 3. fuit Hillelis nepos, filius Rab. Simeonis, insignis Iudaeorum doctor, Pharisaeus, e cuius schola Paulus prodiit. Secundum *Lightfooti* hor. hebr. et talm. ad Act. 5, 34. cognominabatur, ut ab aliis distingueretur, הַזָּקֵן senex, et obiit annis 18 ante excidium urbis.

Γαμέω, ῶ, impf. *ἐγάμουν* (Luc. 17, 27.) aor. 1. *ἔγημα* et forma serioris aetatis (vid. Thom. Mag. p. 194. *Lobeck* ad Phrynich. p. 742.) *ἐγάμησα*, perf. *γεγάμηκα*, aor. 1 pass. *ἐγαμήθην*, (a *γάμος*) I) in activo: 1) *in matrimonium duco*, de viro uxorem ducente; absolute Matth. 19, 10. 22, 25. 30. 24, 38. Marc. 12, 25. Luc. 17, 27. 20, 34 sq. 1 Cor. 7, 28. 33. (2 Macc. 14, 25. Lysias orat. de caede Eratosth. 6.) — seq. accusativo, Matth. 5, 32. 19, 9. Marc. 6, 17. 10, 11. Luc. 14, 20. 16, 18. (Ioseph. ant. 1, 15. ib. 1, 16. 3. Apollodor. 3, 5.

6. Palaeph. c. 7. ἔγημε ἄλλην.) — 2) *matrimonium ineo s. contraho*, non nisi in Pauli scriptis, a) de utroque sexu, 1 Cor. 7, 9. 10. 1 Tim. 4, 3. — de puellis et viduis, 1 Cor. 7, 28. 34. 36. 1 Tim. 5, 11. 14. — b) in medio, non nisi de feminis: *in matrimonium me do alicui, nubo alicui;* in N. T. sic aor. 1. pass. cum significatione medii, 1 Cor. 7, 39. — seq. dativo personae, Marc. 10, 12. (Palaeph. de incred. c. 32. αὗται γήμασθαι οὐδενὶ ἠβουλήθησαν. Ioseph. ant. 4, 7. 5.) **.

Γαμίζω, et γαμίσκω, f. ίσω, *nuptum do*, dicitur de parentibus filiam elocantibus. 1 Cor. 7, 38. in textu *Griesb.* pro ἐκγαμίζων, et Matth. 22, 30. in codd. pro ἐκγαμίζονται. — In medio γαμίσκομαι de filiabus: *elocor, nubo,* Marc. 12, 25. *.

Γάμος, ου, ὁ, 1) *nuptiae, nuptiarum solemnia,* Matth. 22, 11. 12. ἔνδυμα γάμου, — *convivium nuptiale,* Matth. 22, 2. ἐποίησε γάμους. ib. v. 3. 4. 8. 9. Io. 2, 1. 2. (Gen. 29, 22. Tob. 6, 11. 8, 14.) — convivium in regno Messiae, quod cum nuptiis comparatur, Apoc. 19, 7. 9. (Act. Thom. §. 12. abstinentes a concubitu προςδοκῶντες ἀπολήψεσθαι ἐκεῖνον τὸν γάμον, τὸν ἄφθορον καὶ ἀληθινόν coll. Matth. 25, 1 sqq. et 4 Esdr. 2, 38: signati in convivio (ad convivium) domini. — Ex metonymia: *locus convivii nuptialis*, Matth. 22, 10. ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. 25, 10. εἰςῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους. (Act. Thom. §. 4. ἀπῆλθεν εἰς τοὺς γάμους· καὶ ἰδὼν ἀνακεκλιμένους κ. τ. λ.) — 2) in sermone vulgari: *convivium laetum*, Luc. 12, 36. 14, 8. (Esth. 2, 18. 9, 22.) — 3) *matrimonium, torus*; Hebr. 13, 4. (Sap. 14, 18. 24. Plutarch. de adul. et amic. c. 13. Herodian. 3, 10. 10. Ioseph. ant. 6, 11. 2. λαβόντα τὴν ἀδελφὴν πρὸς γάμον. ib. 1, 16. 3. — etiam *uxor*, Sap. 13, 17. et apud profanos.) *.

Γάρ, quod nunquam ad initium sermonis legitur, sed semper secundo vel tertio loco ponitur, 1) *rationem reddit* antecedentium, ita ut vel causam vel argumentum vel rationem earum afferat: *enim, nam;* sequitur a) *sententiam antecedentem expressam;* Matth. 1, 20. μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριάμ· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθέν. ib. v. 21. καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει. Matth. 2, 5 sq. 24, 21. 27. Marc. 3, 35. 9, 6. Io. 8, 42. 3, 34. Rom. 2, 11 sq. 4, 15. 1 Cor. 3, 2—4. 9, 15—17. 1 Thess. 2, 9. et saepissime (Sap. 11, 24. Gen. 30, 26. 32, 10. 26. 30. Ies. 54, 2. 56, 1. 59, 12.) — ἰδοὺ γάρ, *etenim*, Luc. 1, 44. 48. 2, 10. Act. 9, 11. (Ies. 62, 11. Iob. 2, 9. 33, 2.) — ἐὰν γάρ, *quod si enim*, Matth. 5, 46. 6, 14. (Iob. 9, 15. 10, 14 sq. Sap. 3, 17. Gen. 31, 52.) — εἰ γάρ, *si enim*, Rom. 3, 7. 4, 14. Gal. 1, 10. (Iob. 9, 21. Ies. 12, 20.) — οὐ γάρ, Rom 4, 13. (Ies. 54, 8. Iob. 6, 7.) μὴ γάρ Iac. 1, 7. οὐδὲ γάρ, *neque enim*, Iac. 6, 26. ὅτι μὲν γάρ, *etenim*, Act. 4, 16. — καὶ γάρ, *etenim, nam etiam*, Matth. 26, 73. Marc. 10, 45. 14, 20. Luc. 11, 4. 22, 37. 59. Act. 19,

40. Rom. 11, 1. 15, 3. 16, 3. 1 Cor. 5, 7. 8, 5. 12, 13 sq. 2 Cor. 2, 10. 13, 4. 1 Thess. 3, 4. 4, 10. 2 Thess. 3, 10. Hebr. 4, 2. 5, 12. 10, 34. et passim (Sap. 3, 4. 12, 3.) — *καὶ γὰρ οὐκ*, *neque enim*, 1 Cor. 11, 9. 2 Cor. 5, 2. — *τί γάρ*, sive *τίς γάρ ἐστιν*, et similia, *quid*, *quis enim*, Matth. 9, 5. 16, 26. 23, 17. 19. Luc. 14, 28. 22, 27. 1 Cor. 4, 7. 2 Cor. 6, 14. 1 Thess. 2, 19. 3, 9. (Iob. 27, 8. 7, 17.) — sequitur b) *omissa sententia*, *ad quam refertur*, et quae suppleri facile potest; Matth. 2, 2. [natum illum esse oportet]; *εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα*. Marc. 8, 35. et Luc. 9, 24. ὃς *γὰρ ἄν*, [nullam profecto faciet iacturam]; quicunque enim etc. Marc. 8, 38. et Luc. 9, 76. ὃς *γὰρ ἄν*, [quod si daret, nihil tamen proficeret]; quicunque enim etc. Marc. 9, 40. 41. ubi *μὴ κωλύετε* repetendum est. Luc. 12, 58. *ὡς γὰρ ὑπάγεις*, [utere igitur occasione redeundi in gratiam cum Messia]; si enim etc. Act. 9, 11. *ἰδοὺ γάρ* [audiet te]; etenim precatur etc. Act. 13, 36. *Δαβὶδ μὲν γάρ*, (ad Davidem haec non spectant]; hic enim etc. Act. 21, 13. *ἐγὼ γάρ*, [non lugendum]; ego enim. Act. 22, 26. *ὁ γάρ*, [cave tibi]; hic enim. Rom. 8, 18. [nolite vos subtrahere *τῷ συμπάσχειν τῷ Χριστῷ*]; arbitror enim. c. 14, 10. [ne hoc quis faciat]; nam omnes. 1 Cor. 1, 18. [quod quidem nunquam fit]; nam etc. v. 26. [verum hoc est]; videte enim. c. 5, 3. [hoc utique vos decuisset]; ego enim. c. 9, 9. [utique!] scriptum enim est. v. 17. [non igitur mihi est gloriandum] *εἰ γάρ*, quod si enim. c. 11, 31. [quod effugere possetis]; si enim etc. c. 14, 9. [nihil igitur proficietis]; nam eritis. 2 Cor. 11, 5. [quod minime ferre possum]; puto enim. Gal. 1, 10. (absit!) *εἰ γάρ*. Phil. 1, 23. [praefero posterius]; multo utilius enim esset. 1 Tim. 2, 5. *εἷς γὰρ θεός*, i. e. [pro omnibus omnino orandum est]; unus enim omnibus est Deus. Iac. 4, 14. [fragilis est!], *ἀτμὶς γάρ ἐστιν*. (Sap. 9, 13. [nemo hoc potest]; *λογισμοὶ γάρ*. Sap. 12, 13. [nemo!] *οὔτε γάρ*. coll. Sap. 1, 17. Iob. 3, 20. Ies. 60, 12. Ioseph. ant. 6, 11. 2. ib. 9, 4. 6. de bell. 1, 30. 3. vid. *Krebsii* observ. e Flav. Ioseph. p. 72 et p. 238. Aeschin. orat. adv. Ctesiph. c. 20.) — Nonnunquam *γάρ* reddit rationem totius disputationis antecedentis, ut Marc. 4, 22. [non sine causa igitur vobis rem explicui]; *οὐ γάρ ἐστι*. Rom. 2, 25. [non igitur glorietur Iudaeus]; circumcisio enim utilis quidem est. 2 Cor. 10, 8. [audeo igitur auctoritate mea uti]; *ἐάν τε γὰρ καί*, nam si vel etc. 2 Cor. 12, 13. [non igitur querendum est]; quid enim etc. Hebr. 12, 18. [cavendum igitur vobis est]; non enim etc. — 1 Cor. 7, 16. [licita est igitur separatio;] *τί γὰρ οἶδας*, quomodo enim scias. — *καὶ γάρ*, Matth. 8, 9. et Luc. 7, 8. [daemon verbo tuo parebit]; etenim etc. Hebr. 12, 3. *ἀναλογ. γάρ*, ubi respicit ad v. 1: [sustinete igitur mala huius temporis]; nam reputanda vobis sunt etc. Vid. etiam loca quae sub N. 3. allata sunt.

2) *explicantis* sive *illustrantis* est, subiungitque quae ad rem illustrandam facere possint, ut rationem, quatenus ex ea res accuratius conspicitur, exempla, accuratiorem rei narrationem, et similia, ubi est: *videlicet, nimirum, nam;* Matth. 1, 18. ubi non redundat, sed indicat, *τῆς γενέσεως* Christi (v. 17.) historiam iam uberius narrari. (Similiter Ioseph. ant. 1, 2. 3. de bell. 7, 3. 3.) Matth. 6, 7. *δοκοῦσι γάρ*, opinantur scilicet. v. 16. 10, 35. 11, 18. 12, 40. 50. 15, 4. 16, 27. 20, 1. 22, 30. 24, 7. 26, 28. Marc. 2, 15. 14, 40. Luc. 7, 33. Io. 3, 20. Rom. 3, 2. 7, 15. 11, 13. 1 Cor. 9, 19. *ἐλεύθερος γὰρ ὤν*, quum videlicet liber sim. 1 Petr. 4, 15. *μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω*, i. e. hoc videlicet curet quisque, ne poenam luat etc. Rom. 4, 15. 8, 22. 13, 6. 1 Cor. 11, 2. 13, 12. — Saepissime. — Legitur saepius ubi aliquid explicationis causa inseritur, ut Matth. 14, 3. Marc. 2, 15. 3, 10. 6, 14. Io. 4, 8 sq. 21, 7 sq. etc. (Gen. 35, 18. 50, 3. Exod. 4, 1. Ies. 40, 20. 55, 12. 59, 3. 63, 4. Sap. 2, 1. 7, 24. 2 Macc. 1, 13.) — *καὶ γάρ*, Io. 4, 23. *καὶ γὰρ ὁ πατήρ*, tales videlicet etiam pater quaerit. v. 45. *καὶ αὐτοὶ γάρ*, ii quoque venerant. Phil. 2, 27. *καὶ γαρ ἠσθένησε*, aegrotabat nimirum. (2 Macc. 1, 19.)

3) *respondentis* est, maxime *opponentis* aliquid, ut sententia alterius mutetur, ubi respondet nostro: *doch, ja doch*, quibus in locis vertere solent *γάρ utique, profecto;* sed intelligi potest negatio omissa, cuius rationem reddat *γάρ*, ita, ut haec quoque loca ad ea referenda videantur, quae tractavimus supra N. 1. b. Marc. 27, 23. et Luc. 23, 22. *τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν*; quid tandem mali fecit? vel: [non faciam!] quid enim mali etc. Io. 7, 41. *μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλ.* num tandem, es soll doch nicht etc., vel: [minime!] nam etc. Io. 9, 30. *ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστι*, das ist doch wunderbar; vel: [non vere hoc dicitis]; nam mirandum esset etc. Marc. 7, 28. *ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια*, essen *doch* auch die Hündlein etc. vel: recte quidem! [At succurre mihi;] nam vel canes etc. Luc. 6, 32. *καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοί*, lieben *doch* auch die Sünder; vel: [nullam habebitis]; etenim vel peccatores etc. ib. v. 33. Act. 19, 35. *τίς γάρ ἐστιν*, wer ist doch; vel: [nihil periculi imminet]; quis enim. 1 Cor. 11, 22. *μὴ γὰρ οἰκίας*, [non ita]; numne enim. (Iob. 25, 2. 3.) 2 Cor. 3, 10. *καὶ γὰρ οὐ δεδοξ.*, [non vero ea de re gloriabor]; nam neque probatur Deo etc. (Gen. 20, 12. *καὶ γὰρ ἀληθῶς* i. e. [inique me quasi mendacem punire vultis]; nam vere etc. ib. v. 11. *εἶπα γάρ*, i. e. [ignosce!]; cogitabam enim etc. Ies. 63, 16. *σὺ γὰρ εἶ πατὴρ ἡμῶν*, bist du doch unser Vater; vel: [opitulare nobis.]; nam es pater noster. Gen. 26, 9. *εἶπα γάρ*, [ignosce!]; dicebam enim etc. Ibid. 42, 21.)

4) *exclamantis* est, et respondet nostro: *doch*, Latinor. *nam*, (Iob. 10, 19. *διατί γάρ*, warum doch. 19, 23. *τίς γὰρ*

ἂν δοίη; wer wird doch) — a) negantis: *οὐ γάρ*, minime, *nicht doch*, Act. 16, 37. — b) obiicientis: *τί γάρ;* quid *enim*, *quid*, nostrum *wie* cum accentu; Rom. 3, 3. *τί γάρ* i. e. noli obiicere, eos fidem dictis Dei saepius non habuisse. Phil. 1, 18. *τί γάρ*, quid tandem est: was that es doch! (coll. Iob. 16, 3. 21, 4. 4, 17. 6, 5.) — c) optantis: 2 Tim. 2, 7. *δώη γάρ σου ὁ κύριος*, gebe dir doch Gott, utinam det tibi Deus. (Iob. 6, 2. *εἰ γάρ τις*, utinam aliquis. ib. v. 8. *εἰ γὰρ δώῃ καὶ ἔλθοι μου ἡ αἴτησις.*) Denique

5) supersunt quaedam loca, ubi *γάρ* legitur, vel quod alterius verba, quibus *γάρ* insertum fuerat, laudantur, ut Act. 17, 28. vel quod auctor ipse verba sua, quibus *γάρ* interfuerat, repetit, ut Rom. 15, 27. coll. v. 26. 2 Cor. 6, 4. coll. v. 3.

Γαστήρ, έρος, et per syncopen *γαστρός, ἡ*, — LXX pro בֶּטֶן — 1) alvus, venter, (Iob. 16, 16. 20, 14.) — 2) ventriculus, stomachus, (Ps. 17, 14. Sir. 37, 5.) — tropice de heluatione (Act. Thom. §. 28. *ἐργασία τοῦ γαστρός* 3 Macc. 7, 11. quae 4 Macc. 1, 3. *γαστριμαργία* dicitur. Per synecdochen: *heluo*, *gulae deditus*, qui 4 Macc. 2, 7. dicitur *γαστρίμαργος*, *γαστρίς* (Aelian. V. H. 1, 28.), *γαστρίδουλος*. Tit. 1, 12. (Hesiod. Theog. v. 26. Suidas: *γαστέρες· ἐπὶ τῶν γαστριμαργούντων*. Hesych. *γαστέρες· οἷον τροφῆς μόνης ἐπιμελούμενοι.*) — 3) *uterus*, Luc. 1, 31. (Gen. 25, 23. Iud. 13, 7. Iob. 10, 9. Ps. 120, 4.) — *ἐν γαστρὶ ἔχουσα*, *gravida*, Matth. 1, 18. 23. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. 1 Thess. 5, 3. Apoc. 12, 2. (LXX pro הָרָה, Gen. 16, 4. 5. 11. 38, 24 sq. Ex. 21, 22. Iud. 13, 5. 7.) *.

Γέ, particula enclitica, quae aliis particulis et vocibus vel postponi vel annecti solet, ut vim verbi, cui nectitur, augeat, quare saepius idem valet quod verbum in vernacula lingua cum accentu pronuntiatum. Uberius eius potestatem explicuit *Hermannus* ad Viger. p. 824. ubi leguntur: „quanquam et *μέν* et *γέ* plerumque per *quidem* exprimi „possunt, tamen ipsae inter se multum differunt. Utraque „restrictiva est; sed *μέν* ad totas enunciationes, *γέ* ad partes „enunciationum spectat. Deinde *μέν* excludit alia, *γέ* non ex„cludit, sed ita tantum distinguit, ut id, quod distinguitur, „eminere ante alia significetur. Hinc *μέν* habet particulam *δέ*, „quae ei opponatur; *γέ* nullam habet particulam oppositam. „Hinc distinctio illa, quae fit per *γέ*, duobus modis fieri pot„est, aut ut *minimum*, aut ut *maximum* commemoretur; quo „fit, ut *γέ* videri possit contrarias habere significationes, cu„iusmodi sunt *quidem*, et *vel* s. *etiam*.“ — Est igitur 1) *certe*, *doch*, *wenigstens*; Luc. 11, 8. *διά γε τὴν ἀναίδειαν*. c. 18, 5. 1 Cor. 4, 8. *ὄφελόν γε*. (Iob. 30, 24 *ἢ δεηθείς γε ἑτέρου.*) — 2) *quidem*, nostrum: *gerade*, *eben*, *doch*; Rom. 8, 32. *ὅς γε*, qui quidem. (4 Macc. 16, 6. *ἐγώ γε*. 1, 30. 2, 13.

17. Xenoph. Mem. 1, 2. 27.) — 3) aliis particulis annexum auget earum potestatem. Legitur in N. T. a) ἀλλάγε, minuendo: *at certe*, 1 Cor. 9, 2. — augendo: *at tamen, imo*, Luc. 24, 21. — b) ἄραγε vid. Ἄρα et Ἀρα. — c) εἴγε, sequente indicativo: *siquidem, dum modo, wenn anders*, Eph. 3, 2. 4, 21. Col. 1, 23. (Iob. 16, 4.) — d) εἴγε καί, *quandoquidem etiam, sintemal auch*, 2 Cor. 5, 3. εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, i. e. quandoquidem induendi non nudi erimus. Gal. 3, 4. εἴγε καὶ εἰκῇ, quandoquidem sine fructu talia pertulissetis (intellige: si rediissetis ad obsequium legi mos. praestandum). Sunt vero haec verba in parenthesi ponenda. — e) εἰ δὲ μήγε est fortius εἰ δὲ μή, *sin minus, nisi quidem*, Matth. 6, 1. 10. 16. 13, 9. (Euripid. Alcest. 497.) — post negationem: *caeteroquin, widrigenfalls*, Matth. 9, 17. Luc. 5, 36. 37. 14, 32. 2 Cor. 11, 16. — f) καίγε, *et quidem* i. e. α) *certe, wenigstens*, Luc. 19, 42. — β) *et vere, et certe, quin etiam, und allerdings, auch gewiss*, Act. 2, 18. (Iob. 15, 10. 30, 2. 2 Chr. 35, 19. Cohel. 4, 16. 5, 16. 9, 12. et saepissime in ecclesiaste, ubi etiam ita legitur [ut 2, 7. 8. 4, 8. 11. 6, 5. 7, 22. 9, 1. 11. Cant. 1, 16. 6, 8.] ut latine non sit vertendum.) — g) καίτοιγε, *siquidem, quanquam*, Io. 4, 2. Act. 14, 11. 17, 27. — h) μενοῦνγε, *enimvero, imo vero*, vid. Μενοῦνγε. — i) μήτιγε, *nedum, multo minus*, 1 Cor. 5, 3. vid. Μήτι. *.

Γεδεών, ῶνος, ὁ, *Gideon*, (גִּדְעוֹן *exscindens*, a radice גָּדַע) dux Israelitarum, de quo vid. Iudic. cap. 6 — 8. Commemoratur Hebr. 11, 32.

Γέεννα, ης, ἡ, *gehenna*, nomen loci, quem Iudaei in profundo terrae (in hade) situm putabant, ignibus plenissimi, in quo sine fine cruciandi sint mali homines et daemones. Quare non tantum dicitur γέεννα Matth. 5, 29. 30. 10, 28. Luc. 12, 5. Iac. 3, 6. sed etiam γέεννα τοῦ πυρός, *ignis infernalis*, Matth. 5, 22. 18, 9. Marc. 9, 47. γέεννα τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον Marc. 9, 43. 45. coll. 44, 46. 49. (τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον Matth. 25, 41. c. 5, 8. *Fabric.* Cod. Pseudep. I, p. 645. κάμινος τοῦ πυρός Matth. 13, 42. λίμνη τοῦ πυρός Apoc. 20, 15. in libro Henochi: χάος τοῦ πυρός, βάσανος, δεσμωτήριον. Vid. *Fabric.* C. Pseud. I, p. 194.) Nomen accepit ab hebr. גֵּיא הִנֹּם 2 Reg. 23, 10. vallis hinnom s. amoena, prope Hierosolyma, ubi Israelitae Molocho non solum animalia, sed etiam infantes pro sacrificiis olim combusserant. 1 Reg. 11, 7. 2 Reg. 16, 3. 4. Abrogatis his sacris a Iosia rege (2 Reg. 23, 10.), ista vallis destinabatur suscipiendis cadaveribus animalium et maleficorum, simulque impura quaecunque flammis ibi delebantur. Hinc translatum est nomen ad locum suppliciorum aeternorum, in cuius quidem ratione describenda nonnunquam etiam ad mare mortuum et poenas Sodomitarum respicitur, ut ubi acus τοῦ πυρός appellatur, nonnunquam ad notionem antir-

quiorem hadis, tanquam loci tenebris densissimis plenissimi, ut Matth. 25, 30. Iud. vers. 6. 13. — *κρίσις τῆς γέεν.* poenae infernales, Matth. 23, 23. *υἱὸς γεέννης,* dignus Gehenna Matth. 23, 15. *.

Γεθσημανῆ, *Gethsemane*, (in codd. quoque *Γεδσημανεί*) nomen villae s. praedii in vicinia montis olivarum (ex גַּת *torcular* et שְׁמָנָא *oleum*); Matth. 26, 36. Marc. 14, 32. *.

Γείτων, *ονος*, ὁ, ἡ, *vicinus*, *in vicinia habitans*; Luc. 14, 12. 15, 6. 9. Io. 9, 8. hebr. שָׁכֵן Psal. 21, 12. Exod. 3, 22. Ioseph. ant. 1, 10.

Γελάω, f. *άσω* (antiquiores *γελάσομαι* ut Ps. 52, 6.), LXX pro צָחַק et שָׂחַק, — *rideo*, — (de deridente, Gen. 17, 17. 18, 12.) — de triumphante de inimicis persecutoribus, Luc. 6, 21. v. 35. (Iob. 22, 19. Thren. 1, 7. Ps. 52, 6. et שָׂחַק Ps. 2, 4. 4 Macc. 5, 28. *γελάσεις κατ᾽ ἐμοῦ γέλωτα.*) *.

Γέλως, *ωτος*, ὁ, (a *γελάω*) *risus;* semel Iac. 4, 9. ὁ *γέλως*, quum hic tribuatur *ὑπερηφάνοις,* (cf. vers. 6.) est superbia Dei leges et poenas deridens. Vid. *Γελάω*. (De risu malevolente Ioseph. ant. 4, 8. 31.)

Γεμίζω, f. *ίσω*, (a *γέμω*) *repleo*, *impleo;* Marc. 4, 37. Luc. 14, 23. — seq. genitivo rei, Marc. 15, 36. Io. 2, 7. 6, 13. — interveniente praepositione *ἀπό*, Luc. 15, 16. — vel *ἐκ*, Apoc. 8, 5. 15, 8. (hebr. מִלֵּא sq. מִן Ps. 127, 5. Ies. 51, 34. Levit. 9, 17. 4 Macc. 3, 14.) *.

Γέμω, f. *εμῶ*, *onustus*, *refertus sum*, *plenus sum*, sequente genitivo materiae, Matth. 23, 27. Luc. 11, 39. Rom. 3, 14. Apoc. 4, 6. 8. 5, 8. 15, 7. 17, 3. 4. 21, 9. interveniente praepositione *ἐκ* s. *ἐξ*, Matth. 23, 25. ex hebraismo, מָלֵא seq. מ Ier. 51, 5. Ezech. 32, 6. *.

Γενεά, *ᾶς*, ἡ, (ab obsoleto *γένω*, i. q. *γίνομαι* s. *γίγνομαι*) — LXX saepissime pro דּוֹר — 1) nativitas, (Xenoph. Cyrop. 1, 2. 13.) — 2) collective: *proles*, et quidem a) *familia*, Luc. 16, 18. *εἰς τὴν γεν.* i. e. prudentes prospiciunt familiis suis, nimirum bona huius vitae quaerentes, doctrinam coelestem spernentes. Alii putant esse pro *ἐν τῇ γενεᾷ*, prudentes videntur hominibus suis i. e. aeque perversis. (LXX pro מִשְׁפָּחָה Gen. 31, 3. Lev. 25, 41. Ier. 8, 3. Ioseph. ant. 5, 1. 5. *σώζειν Ῥαχάβην καὶ τὴν γενεὰν αὐτῆς.*) — b) *γενεαί*, *posteri*, Luc. 1, 50. *εἰς γενεὰς γενεῶν*, in remotissimam prolem, (Exod. 20, 6. 34, 7. Deut. 7, 9.) Luc. 1, 48. *πᾶσαι αἱ γενεαί,* omnes posteri. (Gen. 17, 7. 9. 12. Exod. 12, 14. 17. Levit. 23, 43. Ps. 21, 34. Ioseph. ant. 1, 10. 3. *πολλὴν γενεάν,* numerosam prolem ib. 5, 1. 20.) — 3) *aetas, seculum*, i. e. a) tempus, quod homo vivendo emetiri solet, ein *Menschenalter*, cui Hebraei antiquiores centum annos tribuisse videntur. (Ies. 24, 22. Herodot. 2, 142. *γενεαὶ τρεῖς ἀνδρῶν ἑκατὸν ἔτεά ἐστι.*) — In Novo Test. *γενεαί* dicitur *a*) *series prognatorum*, sive *gradus procreatorum* in

νεαλογία, *Zeugungsreihen*, i. e. singuli per quos in linea recta (ut loquuntur) deducitur ordo generationis; Matth. 1, . πᾶσαι αἱ γενεαί, i. e. sunt omnino quatuordecim, qui sese generandi ordine exceperunt, ab Abrahamo usque ad Davidem. (Gen. 15, 16. Deut. 23, 3. Ioseph. ant. 1, 7. 2. μετὰ τὸν κατακλυσμὸν δεκάτῃ γενεᾷ. ib. 7, 5. 2. coll. Philo de vit. Mos. I, 603: ἑβδόμη γενεὰ οὗτός (Moses) ἐστι ἀπὸ τοῦ πρώτου, i. e. septimus ex ordine generationis est.) — β) *genera hominum, die Geschlechter*, et metonym. *tempora*, Act. 14, 16. 15, 21. Eph. 3, 5. 21. Col. 1, 26. (Gen. 9, 2. Esth. 9, 27. Prov. 27, 24. Eccl. 1, 4. Ies. 34, 17. 51, 8. Ioel. 3, 20.) — b) *aetas*, i. e. homines simul viventes, homines eiusdem fere aetatis, Matth. 11, 16. 12, 39. 41. 42. 45. 16, 4. 17, 17. 23, 36. 24, 34. Marc. 12. 38. 9, 19. 13, 30. Luc. 7, 31. 9, 41. 11, 29—32. 50 sq. 17, 25. 21, 32. Act. 2, 40. 13, 30. Phil. 2, 15. Hebr. 3, 10. Deut. 32, 5. 20. Ps. 12, 7. 14, 5. 24, 6. 78, 8. 9.) — Act. 8, 33. γενεάν explicant alii: vitae annos; alii: homines istius aevi perversi. *.

Γενεαλογέω, ῶ, f. ήσω, i. e. τὴν γενεὰν λέγω, familiam origines recenseo s. investigo; natales repeto. Esdr. 2, 62. passivo: *originem duco, ad genus referor;* Hebr. 7, 6. 1 Chron. 5, 1. hebr. הִתְיַחֵשׂ. ib. 9, 1. 5, 17. 7, 40.) *.

Γενεαλογία, ας, ἡ, (a γενεαλογέω) *stemma, index stirpis, Geschlechtsregister;* (1. Chron. 7, 5. 7. 9, 22.) bis, 1 Tim. 1, 4. Tit. 3, 9. Alii hic intelligunt stemmata Iudaeorum, in quibus servandis et restituendis perquam religiosi erant; alii rectius referunt haec ad systemata virtutum divinarum, quas aeones vocare solebant Gnostici et Rabbini. (vid. *Buddeus*, introd. ad hist. phil. Ebraeor. p. 336. 347. *Eichhornii* bibl. III, 2. Eodem sensu γενεαλογίας ad Gnosticorum aeones retulit Irenaeus adv. haer. I. prooem., ubi Pauli verba 1 Tim. 1, 4. repetiit.) *.

Γενέσια, ων, τά, (a γενέσιος, ad nativitatem spectans, ut Ioseph. ant. 12, 4. 7. ἑορτάζοντες τὴν γενέσιον ἡμέραν. Philo de opif. mundi p. 10. ἡ γενέσιος ἑορτή, natalitia) — apud puriores scriptores significat ferias denicales, s. diem quo quis mortuus fuerat; apud seriores, (ut apud Alciphr. III. ep. 18 et 55. Dion. Cass. 47, 16. 503. 56, 46. 843. 67, 2. 1102.) *natalitia, solemnia diei natalis*, i. q. γενέθλια, (vid. omnino *Lobeck* ad Phrynich. p. 104.). Sic bis in N. T. Matth. 14, 6. Marc. 6, 27. (coll. Gen. 40, 20. 2 Macc. 6, 7.) *.

Γένεσις, εως, ἡ, (ab obsoleto γένω, i. q. γίνομαι), LXX pro תּוֹלֵדוֹת, מוֹלֶדֶת, 1) *nativitas;* Matth. 1, 18. Luc. 1, 14. (text. vulg. in utroque loco γεννήσει). Iac. 1, 23. τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως, facies nativa. (Gen. 32, 9. γῆ τῆς γενέσεως, terra nativitatis. Gen. 40, 20. ἡμέρα τῆς γενέσεως. Coh. 7, 2. Iudith. 12, 18. ἡμέραι τῆς γενέσεώς μου, i. e. ἀφ᾽ οὗ ἐγεννήθην, vid. v.

20. Ioseph. ant. 4, 8. 23. τὸν τῇ γενέσει πρεσβύτερον.) — *genus, das Geschlecht*, ex quo quis natus est; Matth. 1 βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χρ., liber, s. catalogus generis (maiorum) Christi. (Sap. 12, 10. πονηρὰ ἡ γένεσις αὐτῶν, versum est genus ex nativitate. Sap. 19, 11. 2 Macc. 7, ὁ πλάσας ἀνθρώπου γένεσιν. Ioseph. ant. 2, 2. 4. κοινων της γενέσεως οὕτως καὶ τῆς εὐδαιμονίας. — LXX saepissime sensu pluralem γενέσεις de familia, genere, ut Gen. 11, 27. 25, 12. 19. Num. 3, 1. 1 Chron. 4, 2. 26, 31. Exod. 6 sq.) — Dubiae interpretationis est locus Iac. 3, 6. ubi τρ τῆς γενέσεως alii vertunt: *vitae* decursum (sed γένεσις v non significat); alii: complexum familiae, s. generis; ali νεσιν hic explicant: *fatum, quo aliquis natus est*, sc ex nativitate homini destinatam, *genituram*, (ut loquitur ton. Calig. 57.) *die Nativität*, quo sensu γένεσις saepius tur apud patres; vid. *Suiceri* thesaur. eccles. s. h. v. Sι γένεσις λέγεται καὶ ἡ εἱμαρμένη. Lucilius epigramm. lil τὴν γένεσιν διαθεὶς ὁ ἀστρολόγος. (Caeterum vid. Τρόχος. *Sc thessius* Iac. 3, 6. vertit: „ambitus et complexus nativae ditionis, cuius media lingua exiguam aliquam efficit part lam, caetera circaquaque inflammans.“) *.

Γενετή, ῆς, ἡ, (ab eodem themate) *nativitas*; Io. 9 ἐκ γενετῆς, inde a natalibus. (Lev. 25, 47. Addit. Esth. 14 ἐγὼ ἤκουον ἐκ γενετῆς μου. Polyb. 3, 20. 4. φρονεῖν ἐκ γενετῆς.

Γέννημα, τος, τό, (a perf. pass. verbi γίνομαι, pro γ νημα [quod a γεννάω], duplicata litera ν, ut γένητος et νητος, γενήτης et γεννήτις) *proventus*, agrorum, Luc. 12, 18 metaph. fructus, *praemia* pietatis, 2 Cor. 9, 10. (Text. v in utroque loco γεννήματα. — Apud profanos vix legitur

Γεννάω, ῶ, f. ήσω, (a γέννα, poet. pro γένος) I pro יָלַד — proprium est viris, ut τίκτειν mulieribus, — *gigno, ich erzeuge*; de viris: Matth. 1, 2—16. Act. 7, 8. — passivum: *gignor, generor*, Gal. 4, 23. 29. Hebr. 11, lo. 8, 41. 9, 34. ἐν ἁμαρτίαις ἐγ. ὅλ. generatus es a par nequissimo. Matth. 1, 20. τὸ γεννηθὲν ἐν αὐτῇ, foetus in u eius generatus. (Ioseph. ant. 4, 4. 4. τὸ γεννηθὲν πρῶτον, mogeniti.) Gal. 4, 29. γεννηθεὶς κατὰ σάρκα, secundum r ralem libidinem genitus, κατὰ πνεῦμα, vi promissionis, vaticinii, i. q. vers. 23. διὰ τῆς ἐπαγγελίας genitus. — Tr ita dicitur, ut sit a) causa rei sum, *produco, efficio*, 2 2, 23. (Ioseph. ant. 6, 7. 4. ταῦτα γεννῶντες, qui hoc d quunt, eiusmodi facinora patrantes. Polyb. 1, 67. 2.) — b transferatur ad formationem animi, institutionem, emendatio doctoris opera efficiendam; quo sensu activum de doctor passivum de discipulis dicitur, 1 Cor. 4, 15. Philem. vers (Philo de Legat. ad Cai. p. 1000.) de Deo hominum ani per spiritum sanctum ad sapientiam et pietatem formante

nisi in Ioannis scriptis, Io. 1, 13. 3, 3—8. et in locutione *γενν. ἐκ θεοῦ*, a Deo regi, s. duci, vi divina emendari, 1 Io. 1, 29. 3, 9. 4, 7. 5, 1. 4. 18. 1 Io. 5, 1. *πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ*, i. e. „qui amat Deum, homines emendantem, debet quoque amare emendatos." — Denique etiam tribuitur Deo ratione Christi, filii eius (e loco Ps. 2, 7.), et, ut videtur, duplici sensu; primum Act. 13, 33. Messiam (*υἱὸν τοῦ θεοῦ*) *declaro* nimirum per resurrectionem; et deinde Hebr. 1, 5. 5, 5. proprio sensu: auctor alicuius sum, *produco*. (Tribuitur quoque Deo ratione Israelitarum Ies. 1, 2. ubi est: mihi eligo, ut sint dilecti mei, adopto.) —— 2) *pario, partum edo;* de muliere foetum excludente, Luc. 1, 13. 57. 23, 29. Io. 16, 21. (Esdr. 10, 44. Gen. 46, 15. Ies. 66, 9. Palaeph. 2, 4.) — *passivum: in lucem edor*, *γενν. εἰς τὸν κόσμον*, ut plenius dicitur Io. 16, 21., *nascor*, Matth. 2, 1. 4. 19, 12. 26, 24. Marc. 14, 21. Luc. 1, 35. Io. 3, 4. 6. 9, 2. 19. 20. 32. Act. 7, 20. 22, 3. Rom. 9, 11. Hebr. 11, 23. — *γεννᾶσθαι εἴς τι*, *nasci* ad aliquid, i. e. inde a vitae initiis *destinari* alicui rei, Gal. 4, 24. 2 Petr. 2, 12. Io. 18, 37. — Act. 2, 8. *διαλέκτῳ ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν*, dialecto nobis nativa. Act. 22, 28. *γεγέννημαι* scl. *Ῥωμαῖος* in lucem editus sum tanquam civis romanus, civis natus sum. *.

Γέννημα, τος, τό, (a *γεννάω*) *genitum*, *natum*; a) de hominibus: *progenies, soboles*; *γεννήματα ἐχιδνῶν*, progenies viperina, Matth. 3, 7. 12, 34. 23, 33. Luc. 3, 7. (Act. Thom. §. 32. Draco (Satan) dicitur *ἑρπυστικῆς φύσεως γέννημα*. Sir. 10, 18. *γεννήματα γυναικῶν*. 1 Macc. 1, 38.) — b) apud seriores, ut Polybium, Diodorum (vid. *Lobeck* ad Phrynich. p. 286.) etiam de *proventu* agrorum, arborum etc., Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Luc. 22, 18. (LXX saepissime pro יְבוּל ,פְּרִי ,תְּבוּאָה, Levit. 26, 4. Hab. 3, 16. Deut. 26, 10. 28, 4. 11. Levit. 19, 25. 25, 7. 12. Deut. 22, 9. Hos. 10, 1.) [Luc. 12, 18. et 2 Cor. 9, 10. de praemiis, coll. Hos. 10, 12. in textu vulg. Vid. *Γένημα*.] *.

Γεννησαρέτ, ἡ, Gennesaret, (chald. גְּנֵיסַר) regio ad mare Galilaeae, seu Tiberiadis sita, unde etiam hoc mare ipsum lacus Genesareth dicebatur. A Iosepho (B. Iud. 3, 10. §. 7. et 8.) appellatur *Γεννησὰρ χώρα*, (*λίμνη Γεννησάρ*), describiturque fertilissima et amoenissima. Matth. 14, 34. Marc. 6, 53. Luc. 5, 1. *.

Γέννησις, εως, ἡ, generatio, nativitas. Matth. 1, 18. et Luc. 1, 14. in edit. vulg. Vid. *Γένεσις*. (Ioseph. ant. 2, 9. 3.)

Γεννητός, ή, όν, (a *γεννάω* gigno, pario), *genitus*; *γεννητοὶ γυναικῶν* i. e. homines; Matth. 11, 11. Luc. 7, 28. (Iob. 14, 1. יְלוּד אִשָּׁה ib. c. 15, 14. 25, 4. 11, 12.) **.

Γένος, εος, τό, (a stirpe *γένω*, i. q. *γίνομαι*), LXX pro עַם ,זֶרַע ,מִין, 1) *genus*; a) de hominibus: *genus, populus*,

stirps, Geschlecht, Volk, Stamm; obiective: de *populo*, popularibus, Act. 7, 19. 2 Cor. 11, 26. *κινδύνους ἐκ γένους*, a popularibus, Iudaeis. Gal. 1, 14. 1 Petr. 2, 9. (Ies. 43, 20. Gen. 11, 1. 17, 14. 26, 10. Ies. 43, 20. 3 Macc. 3, 2. 6. Ioseph. ant. 10, 9. 7. *τὸ μὲν Ἑβραίων γένος.*) — subiective: de *genere*, quo natus est aliquis, *stirpe;* Act. 4, 6. *ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.* (Ier. 41, 1. *ἐκ γένους τοῦ βασιλέως.*) Act. 7, 13. (Esth. 2, 10. *οὐχ ὑπέδειξεν Ἐσθὴρ τὸ γένος αὑτῆς.*) Act. 13, 26. *υἱοὶ γένους Ἀβραάμ*, Abrahamidae 17, 28. *τοῦ* (Dei) *γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.* v. 29. quae sententia Pauli ad imaginem divinam, ad quam homo formatus est, referenda videtur. Phil. 3, 5. *ἐκ γένους Ἰσραήλ.* (Ier. 31, 1. 36. 1 Macc. 5, 2.) — *τῷ γένει, genere, patria;* Marc. 7, 26. *Συροφοινίκισσα τῷ γένει.* Act. 4, 36. 18, 2. 24. (Palaeph. 6, 2.) — b) de animalibus, aliisque: *genus, species, Gattung, Art;* Matth. 13, 47. *ἐκ παντὸς γένους*, pisces omnis generis Matth. 17, 21. Marc. 9, 29. 1 Cor. 12, 10. 28. *γένη γλωσσῶν.* c. 14, 10. (2 Chron. 4, 13. 16, 15. *γένη μύρων.* Sap. 19, 6. Xenoph. Oecon. 7, 19.) — 2) ex usu hebr. זֶרַע: *proles, progenies*; Apoc. 22, 16. *ἐγώ εἰμι τὸ γένος Δαβίδ.* *.

Γερασηνός, οῦ, ὁ, Gerasenus; sic codd. quidam mendose, ut videtur, Matth. 8, 28. Marc. 5, 1. Luc. 8, 26. Commemorat Ioseph. B. I. 4, 9. 1. urbem *Γέρασαν*, a Vespasiano per L. Annium expugnatam et dirutam, et ibid. §. 3. Simonem quendam *Γερασηνὸν τὸ γένος.*

Γεργεσηνός, οῦ, ὁ, Gergesenus, (גִּרְגָּשִׁי Gen. 15, 21. Ios. 24, 11. LXX *Γεργεσαῖοι*). *Γέργεσα*, teste Origene, fuit urbs antiqua ad lacum Genesareth sita; Iosephus autem eam ignorat, diserteque tradit Antiq. 1, 6. 2. de Gergesaeis (in V. T. commemoratis) nihil praeter nomina superesse, (*πλὴν τῶν ὀνομάτων ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις οὐδὲν ἔχομεν*) quum Hebraei urbes eorum excidissent. Commemorantur autem Matth. 8, 28. ubi Luc. 8, 26. habet *Γαδαρηνοί*, fortasse rectius.

Γερουσία, ας, ἡ, (a *γερούσιος*, ad senes pertinens, quod a *γέρων*) LXX pro זָקֵן, collegium seniorum, *senatus*; in V. T. a) de senatu summo populi Israelitici, Exod. 3, 16. 18. 4, 29. Levit. 9, 1. Numer. 11, 16. 17. Deut. 27, 1. — de synedrio magno Hierosolymitano, Iudith. 4, 8. 11, 14. 15, 8. 1 Macc. 12, 6. 2 Macc. 1, 10. 11, 27. — b) de *senatu urbium*, ut Deut. 19, 12. 21, 2—6. 19. 22, 15—18. 25, 7—9. et saepissime apud profanos. Iusserat enim Moses Deut. 16, 18. *κριτὰς καὶ γραμματοεισαγωγεῖς* esse in urbibus, i. e. ut Iosephus ant. 4, 8. 14. explicat: septem viros, quibus adiungebantur duo Levitae, quos Iosephus ibid. §. 16. *τὴν γερουσίαν τῆς πόλεως* dicit et ibid. §. 23. lib. 5, 2. 7. Eiusmodi magistratus etiam Hierosolymis fuisse videtur, qui vel pars synedrii magni erat, vel in causis quibusdam simul advocabatur ad synedrii consessum. Sic Act. 5, 21. *γερουσία* intelligendum videtur: *τὸ συνέδριον*

καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν. (*Fabric.* Cod. Apocr. N. T. I, p. 80: ἐκάλεσε τοὺς ἱερεῖς, καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ τὴν γερουσίαν.) *.

Γέρων, οντος, ὁ, *senex.* Io. 3, 4. (Iob. 32, 9. Prov. 3.) *.

Γεύω, f. εύσω, LXX pro טָעַם, 1) gustandum praebeo, Gen. 25, 30. Ioseph. ant. 8, 4. 5. — medium: gustandum mihi sumo, *gusto, degusto, ich koste, versuche;* Matth. 27, 34. Io. 2, 9. (Ioseph. ant. 3, 1. 6.) — *gusto* i. e. *comedo, ich geniesse.* cibum sumo, Act. 10, 10. 20, 11. Col. 2, 21.* (Ion. 3, 7. Ioseph. ant. 6, 14. 3.) — seq. genitivo rei, Luc. 14, 24. τοῦ δείπνου, i. e. participem esse epuli. Act. 23, 14. μηδενὸς γεύσασθαι. (1 Sam. 14, 24. ἄρτου. 2 Sam. 3, 35. 2 Macc. 6, 20. Ioseph. ant. 3, 5. 8. οὐδενὸς σιτίου γεγευμένος 3 Esdr. 9, 2. ubi in textu hebr. Esdr. 10, 6. est אָכַל.) — 2) metaphor. *sentio, sensu* vel externo vel interno *experior;* a) seq. genitivo: γεύεσθαι θανάτου, mortem experiri, Matth. 16, 28. Marc. 9, 1. Luc. 9, 27. Io. 8, 52. Hebr. 2, 9. (Rabbinorum טעים מיתא, cf. *Buxtorf.* lexic. talmud. sub טעם p. 895.) Hebr. 6, 4. γευσάμενος τῆς δωρεᾶς. (Ioseph. ant. 2, 10. 1. γευσάμενοι τῶν ἀγαθῶν. Id. de bell. 4, 6. 1. γεύσασθαι τῆς ἀπονοίας. Id. ant. 4, 8. 48. τῆς ἀρετῆς τινος. Philo de nobil. p. 903. γεύσ. σοφίας, et saepius apud profanos.) — b) seq. accusativo rei; Hebr. 6, 5. γεύσ. θεοῦ ῥῆμα. (seq. accusativo etiam Iob. 12, 11. 34, 3. Tob. 7, 11. Sir. 36, 19.) — c) seq. ὅτι, 1 Petr. 2, 3. γεύσασθαι, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος, experiri, dominum esse benignum. (Ps. 34, 8. Prov. 31, 18.) *.

Γεωργέω, ῶ, f. ήσω, (a γεωργός) *agrum colo*, Hebr. 6, 7. δι' οὓς γεωργεῖται intell. γῆ, a quibus colitur. (1 Chron. 27, 26. 3 Esdr. 4, 6. 1 Macc. 14, 8. Ioseph. ant. 5, 6. 1.) **.

Γεώργιον, ου, τό, *ager*, *cultus ager.* Prov. 24, 30. 31, 16. (hebr. שָׂדֶה). — Christiani 1 Cor. 3, 9. Dei ager dicuntur, quatenus Deus per spiritum fruges pietatis in animis producit. *.

Γεωργός, οῦ, ὁ, (ex γέα s. γῆ et ἔργω, operor) LXX pro אִכָּר, 1) *agricola*, 2 Tim. 2, 6. Iac. 5, 4. (Ies. 14, 4. 31, 24. 51, 23.) — 2) in N. T. etiam i. q. ἀμπελουργός, *vinitor*, Matth. 21, 33—41. Marc. 12, 1—7. Luc. 20, 9—16. et tropice Deus Io. 15, 1. dicitur vinitor, quippe rem Christianam, vineam spiritualem, curans. cf. Ies. 5, 1 sqq. (Talmudici scholam, academiam dixisse vineam, commemoravit *Buxtorf.* in lex. talm. sub כרם p. 1094. Similiter Ioel. 1, 11. כֹּרְמִים, vinitores, propter *triticum* corruptum lamentari dicuntur; כָּרַם enim propr. est amputare, amputando colligere, quod aeque est vinitorum ac messatorum.) *.

Γῆ, γῆς, ἡ, (hebr. אֲדָמָה et אֶרֶץ) aeque late patet ut Latinor. *terra*, et prima significatio esse videtur 1) *terra, ager*, terra mollis, herbis et plantis alendis apta, das Erdreich;

Matth. 13, 5. 8. 23. Marc. 4, 5. 8. 20. 26. 28. 31. Io. 12,
Hebr. 6, 7. Iac. 5, 7. Luc. 14, 35. εἰς γῆν, ut in agrum
catur. (Gen. 4, 12. Ioel. 1, 10.) — 2) *solum, humus*, cui
sistere aliquis potest, der Boden, Erdboden; ita Luc. 22,
21. 5. Matth. 10, 29. 15, 35. 25, 18. 25. 27, 51. Marc. 8
9. 22. 14, 35. Io. 8, 6. 8. Act. 7, 40. 9, 4. 8. — *locus*
Luc. 6. 49. ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου i. e. solo instabili;
c. 15, 7. τὴν γῆν, locum soli, quem occupat. —
das Land, i. e. a) *terra*, opposita mari Marc.
6, 47. Luc. 5, 3. 11. Io. 6, 21. 21, 8—11. Act. 27, 39-
coll. Ion. 1, 13. — b) *tractus terrae, regio*, Gegend, L
et non solum de regione aliquem locum circumiacente, M
9. 26. 31. 14, 34. Marc. 6, 53. Luc. 8, 27. Act. 7, 3.
de provincia, ut γῆ Ἰούδα terra tribus Iuda Matth. 2,
13. Io. 3, 22. sed etiam de maiori tractu, populum que
complectente dicitur, v. c. de Aegypto Act. 7, 11. 36
13, 17. Chanaan Act. 13, 19. Matth. 2, 20. 21. (Gen. 12
50. 33.) Inde γῆ τινος *patria*, Act. 7, 3. — Ex m
mia: *incolae* regionis Matth. 10, 15. 11, 24. — κατ'
terra Iudaica, Matth. 5, 5. (Iob. 4, 12. κληρονομήσει
35. 27, 46. Marc. 15, 33. Luc. 4, 25. 21, 23. ubi γ
altero membro explicatur per verba τῷ λαῷ τούτῳ; c. 23.
Act. 1, 8. Iac. 5, 17. — 4) *terra, die Erde*; et quidem a) c
terrarum, tellus, cui opponitur coelum, Matth. 5, 18.
6, 10. 19. 16, 19. Luc. 2, 14. 21, 25. Io. 12, 32. Act. 2,
Col. 1, 16. Hebr. 1, 10. 2 Petr. 3, 5. 7. 10. et passim. —
ἐπὶ τῆς γῆς, terrestria, Col. 3, 2. 5. — γῆ καινή, novus o
2 Petr. 3, 13. Apoc. 2, 1. — b) *terra, quae habitatur*,
21, 35. Act. 10, 12. 11, 6. 17, 26. (Gen. 6, 7.) saepiss
Ex metonymia: *habitantes in terris, homines*, Luc. 1
Io. 17, 4. Matth. 5, 13. 10, 34. Luc. 12, 49. 51. Quare
cutiones: ἐπὶ τῆς γῆς, Rom. 9, 28. Eph. 6, 3. Hebr. 11
Iac. 5, 5. ἀπὸ τῆς γῆς Act. 8, 33. 22, 22. Apoc. 14, 3. vi
tes, s. *hancce* in his terris *vitam* indicant. — Io. 1,
ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ, i. e
originem ab hominibus habet, merus est homo imperf
et ex mente hominum loquitur (tradit, quae hominibu
deri, placere solent).

Γῆρας, τό, genit. γήραος contr. γήρως, et ionice γ
contr. γήρους [γήρους, 1 Reg. 14, 4. Ps. 71, 9. Sir. 46, 9.
tiv. γήραϊ contr. γήρᾳ, ionice γήρεϊ contr. γήρει [γήρει Ps
14. Sir. 8, 6. et in codice alexandr. Gen. 15, 15. 1 Ch
29, 28.], *senectus*. Luc. 1, 36. ubi *Griesb.* γήρει edidit
γήρᾳ. De formis genitivi et dativi vid. Grammatici, *Rost*
127 sq. *Matthiae* §. 84. *Winer* p. 34. (Alii genit. γήρου
dativ. γήρει deducunt ab alia forma, γῆρος; ut *Sturz* de
Maced. p. 155. „γῆρος antiquissima forma pro γῆρας, ut κρ

ὄδος, ὗδος, δέρος pro κνέφας, οὖδας, ὗδας, δέρας [vid. Eustath. l Iliad. τ. p. 1237, 5. et ῳ, p. 1488. 20. edit. Basil. Etymol. M. 93, 8. p. 284, 32.] rursus frequentata fuisse videtur Macedonibus et Alexandrinis.")

Γηράσκω, s. γηράω, f. άσω, (a γῆρας) *senesco* Io. 21, (Gen. 18, 13. 27, 1 sq.) *vetustus fio, efficacia privor*, opice de oeconomia veteri Hebr. 8, 13. (Iob. 29, 18.)

Γῆρος, ος, εος, ους, τό, vid. Γῆρας.

Γίνομαι, attice γίγνομαι, fut. γενήσομαι, aor. ἐγενόμην, quo seriores etiam utuntur aoristo pass. ἐγενήθην, particip. (γεγένημαι) γεγενημένος, plusquampf. ἐγεγόνειν [Act. 4, 22.], f. 2. γέγονα, partic. γεγονώς (a stirpe obsoleta γένω, gigno). LXX maxime pro הָיָה et עָשָׂה — respondet Latinor.: *fio*: stro: *ich werde*, diciturque quadruplici modo, ita, ut primum referatur ad *ortum* alicuius, deinde ad *eventum* rerum, ro ad *actionem*, qua aliquid peragitur, et denique ad *mutationem* vel naturae vel conditionis externae. Dicitur igitur

1) de *ortu; fio* i. e. *nascor, orior, producor, existo;* a) *personis:* Io. 1, 10. ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, homines inter ventu extiterunt, v. 15. ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ante me tus est, extitit. v. 31. Io. 8, 58. Act. 19, 26. θεοὶ οἱ διὰ ρῶν γενόμενοι, manufacti. Rom. 1, 3. γενόμενος ἐκ σπέρματος ίδ, natus e stirpe Dav. Gal. 4, 4. Iac. 3, 9. (Sap. 7, 3.) — prodeunte, exsistente, Marc. 1, 4. ἐγένετο Ἰωάννης βαπτί- Io. 1, 6. ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος 2 Thess. 2, 7. ἐκ ου γένηται, e medio gentilium prodeat. 2 Petr. 2, 1. 1 Io. 2, (2 Chron. 6, 10. 1 Macc. 4, 35. cf. etiam Gen. 4, 25. 2, 5. 35, 26. Num. 6, 4. Levit. 27, 26. Iob. 31, 15.) — b) de Io. 1, 3. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, omnia eius interventu ta sunt. 1 Cor. 15, 37. τὸ γενησόμενον σῶμα, plantam ipsam le nascitura est. Hebr. 11, 3. — χαρὰ γίνεται, gaudium ori- Luc. 15, 10. Act. 8, 8. — σεισμός, Matth. 8, 24. 26. Marc. 37. θλίψις, Matth. 13, 21. καρπός, Matth. 21, 19. σχίσμα, 9, 16. Marc. 2, 21. Io. 7, 43. κραυγή, Matth. 25, 6. θόρυβος, Matth. 26, 5. 27, 24. σκότος, Matth. 27, 45. νεφέλη, 9, 7. Luc. 9, 34. ζήτησις, Io. 3, 25. φωνή, Marc. 1, 11. 44. 3, 22. 9, 35. Io. 12, 30. Act. 2, 2. 6. 19, 34. (Dan. 28. Vid. etiam Luc. 6, 48. 22, 24. 23, 44. Act. 9, 23. 1 Tim. 4. et alia loca multa.

2) de *eventu; fio*, i. e. *fieri, evenire, accidere, geschehen, sich ereignen*, Matth. 1, 22. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν. 1b. 5, 18. 11, 20 sq. 21, 4. Marc. 12, 11. 13, 7. Io. 1, 28. ac. 10, 13. 2 Tim. 2, 18. et saepissime. — τί γέγονεν, ὅτι, quae ccidit causa, cur fit, Io. 14, 22. Act. 5, 24. τί ἂν γένοιτο τοῦτο, quomodo hoc evenire potuisset. (Ex. 32, 1.) — γέγονε, factum est; Apoc. 16, 17. 21, 6. (Similiter: γένοιτο, fiat, Deut. 27, 15 — 25.) — τὸ γενόμενον, τὸ γεγονός, factum, quod evenit,

Matth. 18, 31. 27, 54. 28, 11. Marc. 5, 14. Luc. 2, 15. 8, 34 sq. 56. 23, 47 sq. 24, 12. 4, 21. 10, 37. et passim. — *ἐγένετο, accidit, evenit*, ad imitationem hebr. וַיְהִי s. וְהָיָה (Mich. 4, 1.) sub initium narrationis ponitur ita, ut sequatur vel aoristus verbi, Matth. 7, 28. *ἐγένετο, — ἐξεπλήσσοντο*, Matth. 9, 10. 11, 1. 13, 53. 19, 1. 26, 1. Marc. 1, 9. 4, 4. Luc. 1, 8. 23. 41. 59. et saepissime; vel *καί* seq. aoristo, Marc. 2, 15. 23. Luc. 5, 1. 17. 8, 1. 22. 9, 28. 51. 10, 38. 14, 1. 17, 11. 19, 15. 24, 4. 15. Act. 5, 7. vel infinitivus, non nisi apud Lucam 6, 1. 6. 16, 22. Act. 4, 5. 9, 3. 32. 37. 43. 10, 25. 11, 26. 14, 1. 16, 16. 19, 1. 28, 17. vel denique verbum omittatur; a Luca c. 1, 5. 5, 12. 9, 29. — Matth. 18, 13. *ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό*, quam si reperire contigerit. Act. 27, 44. *οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι*. 28, 8. (Theognid. v. 639. *πολλάκι παρ' δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίγνεται εὑρεῖν ἔργ' ἀνδρῶν*. Vid. idem versu 474 et 699. Ioseph. ant. 6, 11. 8. *κἂν ἀποθανεῖν μοι γένηται*.) — De *tempore*, de *die*, qui advenit; Matth. 8, 16. *ὀψίας δὲ γενομένης*, vespere facta, da es Abend geworden war. Vid. *Ὄψιος*. Io. 6, 16. 17. *σκοτία ἤδη ἐγεγόνει*, iam nox advenerat. Marc. 6, 2. *γενομένου σαββάτου*, da es Sabbath geworden war. Io. 10, 22. 13, 2. Marc. 6, 21. 35. *ὥρας πολλῆς γενομένης*, quum sera dies esset, da es spät geworden war, 15, 33. Luc. 4, 47. *γενομένης δὲ ἡμέρας*. ib. 6, 13. 22, 14. 66. 24, 22. Io. 21, 4. Act. 12, 18. (Ioseph. ant. 4, 8. 41. *γένοιτο δὲ χρόνος μηδὲ εἷς*, es kommt nie die Zeit.) — *Γίνεταί τινι, evenit, accidit alicui*, Marc. 5, 16. 9, 21. Luc. 1, 38. Act. 2, 43. Rom. 11, 25. et saepissime. Eph. 6, 3. *ἵνα εὖ σοι γένηται*, ut bona tibi contingant. Matth. 8, 13. 9, 29. 15, 28. — *μή μοι γένοιτο*, seq. infinitivo: ne *accidat mihi*, ut, Gal. 6, 14. (Gen. 44, 7. 17. Ios. 22, 29. 24, 16. Aelian. V. H. 9, 36. *μὴ γένοιτο ἄν σοι οὕτω κακῶς*.) — *Μὴ γένοιτο, hoc minime eveniat, minime!* omen aversantis est, et absolute positum (monente *Sturzio*, de dial. Mac. p. 204.) ad dialectum alexandrinam referendum est, Luc. 20, 16. Rom. 3, 4. 6. 31. 6, 2. 15. 7, 7. 9, 14. 11, 1. 11. 6, 15. Gal. 2, 17. 3, 21. (2 Sam. 20, 3. Arrian. diss. epict. 1, 1. 2. 8. Achill. Tat. erot. 5, 8.) — *Γίνεται ἐπί τινι*, accidit alicui, Marc. 5, 33. — *ἐπί τινα* et *εἴς τινα*, de iis, quae aliquem invadunt, vel ad eum diriguntur, Luc. 1, 65. 3, 2. 4, 36. Act. 5, 5. 11. 28, 6. Gal. 3, 14. (Ezech. 8, 1.) — *πρός τινα*, Io. 10, 35. (Ion. 1, 1. 3, 1. וַיְהִי seq. אֶל) Act. 7, 31. 10, 13. 13, 32. (Ies. 2, 1.)

3) de *actione*; *fio*, i. e. *quod peragitur*, i. q. *ποιεῖται, es wird gethan, es geschieht*; — *τὸ θέλημά τινος* Matth. 6, 10. 26, 42. Luc. 11, 2. 22, 42. Act. 21, 14. — *εὐδοκία*, Luc. 10, 21. Matth. 11, 26. — *τὸ αἴτημα*, Luc. 23, 24. — *ἀνταπόδομα*, Luc. 14, 12. — *γενήσεται*, perficietur, fiet, Matth. 21, 21. 18, 19. Marc. 4, 11. *ἐκείνοις ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνε-*

ται, illis omnia per imagines traduntur. (Eurip. Alcest. v. 71. ἡ παρ' ἡμῶν σοι γενήσεται χάρις. vid. *Elsner.* obss. S. I, p. 86.) Marc. 4, 22. 14, 4. εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; Luc. 2, 2. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο. Luc. 14, 22. Act. 26, 8. τὴν βίωσιν τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην. Hebr. 9, 22. οὐ γίνεται ἄφεσις. c. 9, 15. θανάτου γενομένου interventu mortis, cui se subiecit. Iac. 3, 10. et passim. — τὰ γενόμενα ὑπό τινος, Luc. 9, 7. 13, 17. 23, 8. Act. 12, 5. 26, 6. Eph. 5, 12. — διά τινος, Act. 2, 43. 12, 9. (Gen. 44, 2.) Γίνεταί ἐν ἐμοί, *mecum agitur*, Luc. 23, 31. 1 Cor. 9, 15. — De legibus, institutis, *instituitur;* Matth. 19, 8. ἀπ' ἀρχῆς οὐ γέγονεν οὕτως, ab initio sic non institutum erat. Marc. 2, 27. τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο. Gal. 3, 17. ὁ γεγονὼς νόμος, lex lata. Hebr. 6, 20. 7, 16. — De ritibus: *agi, celebrari*, Matth. 26, 2. μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται. Io. 2, 1. γάμος ἐγένετο. (2 Reg. 23, 22 sq. Iob. 2, 1.)

4) *de conditione* vel *statu*, in quem a) aliquis vel casu vel alterius voluntate adducitur; *fio aliquis s. aliquid, etwas werden, zu etwas werden;* Act. 12, 18. τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο, quid de Petro factum sit. — α) cum substantivo: Matth. 4, 3. εἰπέ, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. Luc. 4, 3. Matth. 13, 23. γίνεται δένδρον. 23, 15. Marc. 1, 17. γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Luc. 13, 2. ἁμαρτωλοὶ ἐγένοντο, peccatores facti sunt. v. 4. Luc. 11, 30. 23, 12. ἐγένοντο φίλοι. Io. 10, 14. ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, homo mortalis factus est. 2, 9. ὕδωρ οἶνον γεγενημένον. 4, 14. 9, 27. 12, 36. Act. 1, 22. 26, 28 sq. Rom. 2, 25. 7, 13. τὸ ἀγαθὸν γέγονέ μοι θάνατος. 1 Cor. 1, 30. 4, 9. 13. 10, 6. et passim. Rom. 11, 6. ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις, beneficium iam non fit beneficium, i. e. naturam doni liberi non amplius habet. Luc. 2, 42. ὅτε ἐγένετο (παῖς) ἐτῶν δώδεκα, quum fieret puer duodecim annorum. — β) γίνεσθαι εἴς τι, *fieri aliquid, abire in aliquid, cedere in al., zu etwas werden, oder gemacht werden;* Matth. 21, 42. ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Marc. 12, 10. Luc. 13, 19. 20, 17. Io. 16, 20. Act. 4, 11. 5, 36. Rom. 11, 9. 1 Cor. 15, 45. 2 Cor. 8, 14. 1 Thess. 3, 5. 1 Petr. 2, 7. Apoc. 8, 11. 16, 19. (Neh. 6, 6. Ier. 8, 8. 1 Sam. 30, 25. Ies. 46, 1.) — γ) seq. adiectivo; Matth. 12, 45. γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου χείρονα. Matth. 15, 22. γίνεται ἄκαρπος. Marc. 4, 14. Matth. 17, 2. 20, 26. Marc. 4, 32. 6, 14. Luc. 8, 17. 11, 26. 18, 23. Io. 5, 4. 8, 33. Rom. 6, 5. et saepissime. — δ) seq. particula; Matth. 20, 4. ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί. Marc. 9, 26. Luc. 22, 26. 44. Act. 4, 4. — γίνομαι καταμόνας, solitarius fio, seorsum sum. Luc. 19, 19. γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. Act. 15, 25. ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν. — ε) seq. genitivo, γίνομαί τινος, *fio alicuius, ei subiicior*, Luc. 20, 14. 20, 33. 1 Tim. 5, 9. Apoc. 11, 15. (Xenoph. Cyrop. 4, 3. 13.) — 2 Petr. 1, 20. προφητεία ἰδίας

ἐπιλύσεως οὐ γίνεται, vid. *Ἐπίλυσις*. (Ioseph. ant. 6, 14. 3. *μόλις ἑαυτοῦ γενομένου*, quum vix sui compos factus esset.) — *γίνομαι ὑπό τινα*, subiicior alicui, Gal. 4, 4. — ζ) seq. dativo, *γίνομαί τινι*, *fio alicuius*, Matth. 18, 12. Luc. 22, 12. Rom. 7, 3. 4. (Ruth. 1, 12. Ezech. 16, 8.) — b) de *deveniente ad*, s. *in aliquid*, *incurrente* in aliquid, *wohin gerathen*, in *etwas kommen*, α) de statu, *γίνομαι ἔν τινι*; Luc. 22, 44. *γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ*. Act. 22, 17. *γεν. ἐν ἐκστάσει*, — *ἐν πνεύματι*, Apoc. 1, 10. 4, 2. — Rom. 16, 7. *γεν. ἐν Χριστῷ*, Christiani facti. 2 Cor. 3, 7. *ἐγενήθη ἐν δόξῃ*; i. e. *ἐγενήθη δεδοξασμένη*. Phil. 2, 7. *ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος*, i. e. *ὅμοιος ἀνθρώπῳ γεν*. 1 Tim. 2, 14. *ἐν παραβάσει γέγονε*, i. e. *παραβάτης γέγ*. — tropice: *γενόμενος ἐν ἑαυτῷ*, sui compos factus, Act. 12, 11. (Polyb. 1, 49. *ταχὺ δὲ ἐν ἑαυτῷ γενόμενος*. Xenoph. anab. 1, 5. 15. Diod. 13, 95. coll. *Viger*. p. 230. et ad eundem *Hermann*. p. 749.) — β) De loco: seq. *ἐν*; Matth. 26, 6. *τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ*, quum advenisset Bethaniam. Marc. 9, 33. *ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος*. Act. 13, 5. 2 Tim. 1, 11. Apoc. 1, 9. — seq. *εἰς*, Act. 20, 16. 21, 17. 25, 15. (Philo de opif. m. p. 19.) — seq. *κατά*, Luc. 10, 32. *γενόμενος κατὰ τὸν τόπον*. Act. 22, 7. (Xenoph. Cyrop. 7, 1. 15. Ioseph. ant. 1, 9. *γενόμενοι δὲ κατὰ Σοδόμα*.) — seq. *ἐπί*, Luc. 22, 40. *γενόμ. ἐπὶ τοῦ τόπου*. Io. 6, 21. Act. 21, 35. (Herodian. 4, 7. 2. Xenoph. anab. 7, 3. 8.) — seq. particula locali, Io. 6, 25. *πότε ὧδε γέγονας*; quomodo huc devenisti? Act. 19, 21. *μετὰ τὸ γενέσθαι ἐκεῖ*. (Delect. epigr. graec. ed. *Iacobs*, V, 7. *τὰ δὲ ῥόδα πάντ᾽ ἐγένοντο χάμαι*. Herodian. 4, 11. 13.). — Io. 6, 19. *ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον*. (Xenoph. Cyr. 7, 1. 7. Ioseph. ant. 4, 3. 2. *ὁ δὲ πλησίον γενόμενος*.) — c) de statu, in quem aliquis venit sua voluntate, ita ut notio actionis, vel etiam studii involvatur, *fio* i. e. *facio ut sim aliquis*, *me praesto*; α) simpliciter; Matth. 6, 16. *μὴ γίνεσθε ὥςπερ οἱ ὑποκριταὶ*, *σκυθρωποί*, nolite fieri *σκυθρωποί*, i. e. affectare vultum tristem. Matth. 10, 16. *γίνεσθε οὖν φρόνιμοι*. 24, 44. *γίνεσθε ἕτοιμοι*. Luc. 6, 36. 10, 36. *πλησίον γεγονέναι*, proximum se praestitisse. Luc. 12, 40. 24, 19. *ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης*, qui se praestitit prophetam. Act. 1, 16. 2 Cor. 7, 14. *ἀληθεία ἐγενήθη*, veram se esse praestitit. Vid. etiam Matth. 10, 25. 18, 3. Luc. 16, 11. 19, 17. Rom. 12, 16. 1 Cor. 4, 16. 7, 28. 10, 7. 1 Thess. 1, 5. *οἷοι ἐγενήθημεν*, qualem me vobis praestiti. 2, 10. Iac. 3, 1. (Gen. 27, 29. 2 Macc. 8, 27.) — Act. 20, 3. *ἐγένετο γνώμη*, effectum est, ut consilium iniretur. Act. 27, 42. Rom. 11, 5. *ἐγένετο λεῖμμα*, effectum est, ut reliquiae adessent. — β) *γίνομαί τινί τις*, fio alicui aliquis, i. e. *me gero erga eum*, 1 Cor. 9, 20. 22. — *πρός τινα*, 1 Cor. 2, 3. 16, 10. — *εἴς τινα*, Eph. 4, 32. — *γίνομαι ἔν τινι*, ago aliquo modo, 1 Thess. 2, 5. *οὐ ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν*.

(Ioseph. ant. 1, 10. 1. ἐν ὅπλοις γενέσθαι. ant. 4, 6. 7. περὶ τὴν ἀπαλλαγὴν ἐγίνοντο.) — Γίνομαι μετά τινος, vel σύν τινι, *versor cum aliquo, comitem me illi adiungo;* Marc. 16, 10. Luc. 1, 2. 2, 13. Act. 7, 38. 9, 19. 20, 18.

Γινώσκω, attice γιγνώσκω, f. γνώσομαι, pf. ἔγνωκα (ἔγνωκαν Io. 17, 7. pro ἐγνώκασι, vid. *Winer.* Gramm. p. 39.) aor. 2. secundum formam verborum in μι desinentium, ἔγνων, plur. ἔγνωμεν, inf. γνῶναι, imperat. γνῶθι [Hebr. 8, 11.] γνώτω, partic. γνούς; perf. pass. ἔγνωσμαι, aor. pass. ἐγνώσθην, fut. γνωσθήσομαι, (a νόος, νοῦς) LXX pro יָדַע, Latinor. *nosco, novi,* i. e. mente percipio, notionem rei vel formo vel habeo; — 1) *cognosco, ich erkenne,* a) universe: Matth. 10, 26. 12, 15. 21, 45. 22, 18. Marc. 8, 17. 13, 28. Luc. 7, 39. Io. 4, 1. 6, 15. 7, 17. περὶ τῆς διδασκαλίας. Rom. 1, 21. 2, 18. 10, 19. ἔγνω, cognoscere potuit, intellige τὸν Χριστόν, vel τὸ εὐαγγέλιον. Saepissime. — ἔκ τινος, cognosco ex, dignosco, Matth. 12, 33. Luc. 6, 44. 1 Io. 4, 6. — ἔν τινι, in aliqua re, Luc. 24, 35. Io. 13, 35. 1 Io. 3, 16. 19. 24. 4, 2. 13. 5, 2. (Gen. 24, 14. 42, 33.) — b) sensu cognosco, *sentio;* Marc. 5, 29. ἔγνω τῷ σώματι, sensit in corpore suo. Luc. 8, 46. ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ᾽ ἐμοῦ. — c) auditu, sermone aliorum cognosco: *comperio, certior fio,* Matth. 9, 30. Marc. 5, 43. Luc. 9, 11. Act. 4, 53. 5, 6. 9, 24. Eph. 3, 10. 6, 22. Col. 4, 8. 1 Thess. 3, 5. et passim. — ἀπό τινος, ex aliquo Matth. 15, 45. — c) experientia cognosco, *experior,* Matth. 25, 24. ἔγνων σε, expertus sum te durum hominem. Luc. 19, 15. Io. 5, 42. 6, 69. ἐγνώκαμεν, experientia edocti sumus, intellige: per miracula. 2 Cor. 2, 4. Phil. 4, 5. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις, omnes experiantur vestram aequitatem. (יָדַע Gen. 22, 12. Num. 14, 34. Iob. 21, 19. Ies. 26, 11.)

2) *cognitum habeo, scio, novi, ich weiss, ich kenne;* quo sensu non solum γινώσκω, sed potissimum ἔγνων, ἔγνωκα legitur; Matth. 6, 3. 13, 11. Marc. 12, 12. Luc. 12, 47 sq. 16, 4. ἔγνων τί ποιήσω, habeo quid faciam. Io. 2, 24 sq. 7, 27. 51. 19, 4. ἵνα γνῶτε, ut sciatis. Act. 1, 7. 19, 35. Rom. 1, 21. et saepissime. 1 Cor. 8, 2. οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι, nil habet sic cognitum, ut decet habere. 2 Cor. 5, 21. τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, qui peccatum non novit, i. e. non fecit. — Imperativi *scito, scitote,* quod saepius: *perpende, perpendite,* Matth. 24, 43. Luc. 10, 11. 12, 39. 20, 20. Io. 15, 18. Eph. 5, 5. 2 Tim. 3, 1. et passim. — Γινώσκω, sive ἔγνων τινά, *novi aliquem,* i. e. a) *novi aliquem de facie, novi eius personam,* Io. 1, 49. 2 Cor. 5, 16. (Gen. 29, 5.). — b) *novi quis* s. *qualis* aliquis, novi eius naturam, voluntatem, ubi saepius adiunctum est hoc quoque: agnosco aliquem talem, qualis est, et debita ei officia praesto: Io. 1, 10. ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 10, 14. 15. 27. 14, 7. 17. 16, 3. ἵνα

γινώσκωσι κ. τ. λ. id est, ut sciant qualis sis tu, qui es verus Deus, qualisque sit, quem tu misisti, Iesus Messias. Act. 19, 15. 1 Cor. 1, 21. 2, 8. Gal. 4, 9. 1 Io. 2, 3. 4. 3, 1. (1 Chron. 28, 9. Ioseph. ant. 5, 1. 27.) — c) *notum* i. e. *familiarem habeo aliquem*, Marc. 7, 23. οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς, nunquam vos novi meos, mihi familiares. Marc. 7, 24. οὐδένα ἤθελε γνῶναι, neminem novisse, i. e. nemine familiariter uti volebat. 1 Cor. 8, 3. οὗτος ἔγνωσται ὑπὸ θεοῦ, hunc Deus familiarem sibi habet. Gal. 4, 9. 2 Tim. 2, 19. Hebr. 13, 23. γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον, familiariter utamini Timotheo. (Deut. 34, 10. Μωσῆς, ὃν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόςωπον πρὸς πρόςωπον.) — d) translatum ad familiaritatem viri et feminae, ut Latinor. *novi* (Iustin. 22, 1. 27, 3. Ovid. Met. 4, 594.) et hebr. ידע per euphemismum dicitur pro: *rem habeo cum aliquo*, aeque de viris, Matth. 1, 25. Luc. 2, 43. (Gen. 4, 1. 16. 24. 24, 16.) ac de feminis, Luc. 1, 34. (Gen. 19, 8. Num. 31, 17. 35. Plutarch. vit. Rom. c. 5. vita Pomp. c. 36. Heliod. 1, p. 14.)

3) *intelligo, percipio, scio, ich verstehe, sehe ein,* Matth. 12, 7. Marc. 15, 10. Luc. 1, 18. κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; quomodo hoc fieri posse cogitem, wie soll ich es für möglich halten, (coll. v. 34. Gen. 15, 8.) Luc. 10, 22. 18, 34. 19, 42. 44. Io. 3, 10. 7, 49. 8, 27. 19, 20. Act. 8, 30. Rom. 11, 34. 1 Cor. 2, 14. (γνῶναι hic quidam pro: assensum praebere.) 14, 7. 9. et saepius. — Matth. 16, 3. τὸ πρόςωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν. Act. 21, 37. ἑλληνιστὶ γινώσκειν. (Ps. 81, 5.) Rom. 7, 7. τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, peccatum non intelligebam esse peccatum. — Ex adiuncto transfertur ad ea quae actum intelligendi tum antecedunt, tum sequuntur, et est: a) *exploro ut intelligam* s. sciam, Marc. 6, 38. γνόντες, exploratione facta. Act. 1, 7. 1 Cor. 4, 19. γνώσομαι, explorabo. 2 Cor. 2, 9. (Ioseph. ant. 1, 20. 1. γνωσόμενοι, exploraturi.) — b) *persuadeo mihi, persuasum habeo*, Io. 7, 26. 14, 31. 17, 7. 8. 23. Gal. 3, 7. Iac. 7, 20. 2 Petr. 1, 20. 3, 3. 1 Io. 2, 18. (Gen. 8, 11. 12, 12. Eccles. 5, 12. 14.) — c) *volo, constituo mecum;* Rom. 7, 15. ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω, non volo, non decerno deliberato consilio. (Ioseph. ant. 1, 11. 1. ὁ θεὸς ἔγνω τιμωρήσασθαι αὐτούς. ib. 2, 4. 5. et 3, 12. 3. Psalt. Sal. 17, 47. ἣν ἔγνω ὁ θεὸς ἀναστῆσαι. Plutarch. Lyc. c. 3. ἔγνω φυγεῖν ἀποδημίᾳ τὴν ὑπόνοιαν. Polyb. 5, 82. ἔγνωσαν διὰ μάχης κρίνειν τὰ πράγματα.)

Γλεῦκος, εος, ους, τό, (a γλυκύς) *mustum*, τὸ ἀπόσταγμα τῆς σταφυλῆς πρὶν πατηθῇ, ut Hesych. explicat; Act. 2, 13. et Iob. 32, 19. ubi hebr. יין Quum tempore festi pentecost. vindemia non esset, quae potius incidebat in mensem Tisri, putant mustum pro *vino dulci* positum esse, rectius fortasse pro *mero*, vino aqua non temperato, proptereaque magis inebriante.**.

Γλυκύς, εῖα, ύ, *dulcis*. Apoc. 10, 9. 10. Iac. 3, 11. τὸ γλυκύ scl. ὕδωρ, ut est vers. 12., aqua dulcis, i. e. apta ad potum. (De aquis amaris vid. Exod. 12, 8. 15, 23. Num. 5, 18 sqq.) *.

Γλῶσσα, attice γλῶττα, ης, ἡ, hebr. לָשׁוֹן, 1) *lingua*, a) propr. pars corporis, organon gustus Luc. 16, 24. et organon loquendi, Marc. 7, 33. 35. Luc. 1, 64. Rom. 14, 11. Iac. 3, 5. 6. Apoc. 16, 10. — Phil. 2, 11. πᾶσα γλῶσσα, lingua cuiusvis hominis. coll. Ies. 45, 23. ubi fere eadem leguntur. Act. 2, 26. ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, exsultat lingua i. e. laeta se movet (וַיָּגֶל), laetabundus loquor. coll. Ps. 16, 9. — Linguam domare i. e. usum linguae in loquendo, Iac. 1, 26. 3, 8. 1 Petr. 3, 10. coll. Sir. 28, 18 sqq. — b) metaphorice: *flammulae*, linguae in modum lambentes, Act. 2, 3. ubi sunt signum doni linguarum. (Sic Ies. 5, 24. לְשׁוֹן אֵשׁ) — 2) *sermo*; i. e. a) *verba*, *sermones*, Rom. 3, 13. 1 Io. 3, 18. (Ies. 28, 11. Prov. 25, 15. Sap. 1, 6.) — b) *lingua*, qua populus aliquis utitur, Act. 2, 4. 11. 1 Cor. 13, 1. (לָשׁוֹן Gen. 10, 5. 31. Esth. 1, 22. (LXX λέξις). ib. 3, 12. 8, 9.) — *Γλώσσαις λαλεῖν* in N. T. non uno sensu dicitur: a) γλώσσαις ἑτέραις λαλεῖν Act. 2, 4. haud dubie est: lingua peregrina, non vernacula, sermones facere, ut patet ex iis, quae vers. 6—11. leguntur. Idem est γλώσσαις καιναῖς λαλ. Marc. 16, 17. quod ibidem inter miracula refertur. — b) λαλεῖν γλώσσαις, λαλεῖν γλώσσῃ, προςεύχεσθαι γλώσσῃ (1 Cor. 14, 14.), λόγοι ἐν γλώσσῃ (1 Cor. 14, 19.), vel etiam γλῶσσαι simpliciter (1 Cor. 12, 10. 28. 30. 13, 8. 14, 22. 26.) est *sermo in ecstasi*, non series verborum sensum continentium, sed verba abrupta, voces non distinctae, soni, exclamationes, suspiria, et quae sunt eiusdem generis, in quae animus vehementer commotus erumpit. Act. 10, 46. 19, 6. 1 Cor. 12, 30. et cap. 14, 1—27. Elucet enim hoc ex iis, quae 1 Cor. 14, 7—12. et vers. 23. commemorantur. *.

Γλωσσόκομον, ου, τό, (ex γλῶσσα, lingula, das Mundstück, et κομέω, servo) 1) cistella, in qua tibiarum lingulae asservabantur, ἐν ᾧ αὐληταὶ ἀπετίθεσαν τὰς γλωσσίδας, ut Hesychius explicat. — 2) quaelibet *theca*, *capsula*, *loculus*; Io. 12, 6. 13, 29. (2 Chron. 24, 8. 10. 11. et in Aquilae versione Exod. 37, 1. 1 Reg. 6, 19. ubi de arca foederis legitur. Ioseph. ant. 6, 1. 2. βαλόντας εἰς γλωσσόκομον αὐτούς. Longin. 43, 9. Arrian. peripl. Mar. p. 159. Hero spirit. p. 228.) Hanc vocem ad dialectum macedonicam referendam esse docuerunt *Sturzius* de dial. mac. p. 155. et *Lobeck* ad Phryn. p. 99. Phrynichus: γλωττοκομεῖον ἐπὶ μόνου τοῦ τῶν αὐλητικῶν γλωττῶν ἀγγείου, ὕστερον δὲ καὶ εἰς ἑτέραν χρῆσιν κατεσκευάζετο βιβλίων ἢ ἱματίων, κ. τ. ἑ. καλοῦσι δ' αὐτὸ οἱ ἀμαθεῖς γλωσσόκομον. **.

Γναφεύς, έως, ὁ, (et κναφεύς vid. *Hemsterhus.* ad Lucian.

c. 4.) *follo* (a γνάπτω sive ut veteres Attici pronuntiabant κνάπτω) cum γνάφῳ, carduo, Kardetsche, pannos pecto. Marc. 9, 3. (Ies. 7, 3. 36, 2. 2 Reg. 18, 17. ubi כּוֹבֵס lavans, purgans.) **.

Γνήσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, per syncopen pro γενέσιος (a γένος) 1) qui ex legitimo matrimonio natus est, genuinus, legitimus, (Ioseph. ant. 1, 22. Xenoph. Cyr. 4, 3. 1.) ad familiam pertinens; deinde etiam indigena, ut a Iosepho (de Bell. Iud. I. proem.) γνήσιοι opponuntur τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις. Transfertur in N. T. ad rationem doctoris et discipuli, et γνήσιος τέκνος ἐν πίστει, 1 Tim. 1, 4. Tit. 1, 4. est: discipulus *genuinus*, doctoris doctrinam sincere amplexus et tuitus. — 2) *sincerus*, *fidelis*, ut γνήσιοι sibi esse solent; Phil. 4, 3. — (Sir. 7, 8. Clemens Alex. protrept. 10: γνήσιος ἦν ἀγωνιστής.) — τὸ γνήσιον, *sinceritas*, *candor*, 2 Cor. 8, 8. coll. 3 Macc. 3, 19. ubi est benevolentiae sinceritas, animi candor. **.

Γνησίως, genuine; — *sincere*, *candide*. Phil. 2, 20. 2 Macc. 14, 8. γνησίως φρονῶν, sincere studens. 3 Macc. 3, 23. τοὺς πρὸς ὑμᾶς γνησίως διακειμένους. Origen. de orat. §. 11. οἱ γνησίως εὐχοντες, sincere Deum orantes. Ioseph. ant. 2, 4. 1. coll. Γνήσιος. **.

Γνόφος, ου, ὁ, caligo, Amos. 5, 20. Iob. 23, 17. — 2) *nubes densa* et *caliginosa*, ut עָנָן Deut. 4, 11. 5, 22. Sic Hebr. 12, 18. Dicitur etiam de turbine. Iob. 9, 17. 27, 10. *.

Γνώμη, ης, ἡ, (a γνῶναι, quod est a γινώσκω) 1) cognitio, scientia, (Herodot. 6, 37. Xenoph. Cyrop. 8, 8. 16.) — 2) *sententia* animi (LXX in libro Esdrae saepius pro טְעֵם et טַעְמָא), id quod in mente est, mente conceptum est, et quidem refertur a) ad iudicium, ubi est: *opinio*, *sententia*, *iudicium*, 1 Cor. 7, 40. (Dan. 2, 14. Sap. 7, 15. 2 Macc. 9, 20. 11, 37.) — *consilium* alicui datum; 1 Cor. 7, 25. γνώμην δίδωμι, 2 Cor. 8, 10. ubi opponitur γνώμη τῇ ἐπιταγῇ, quare Hesychius recte interpretatus est: συμβουλεύω. (Sir. 6, 23. Diod. Sic. 20, 16. τὴν ἐναντίαν δοὺς γνώμην. Herodian. 1, 6. 7.) — b) ad voluntatem, ubi est sententia i. e. *voluntas*, 1 Cor. 1, 10. Apoc. 17, 13. (Clem. Alex. Strom. 5, 1. οὐ τὸ πᾶν ἐπὶ τῇ γνώμῃ τῇ ἡμετέρᾳ κεῖται.) — *decretum*, *consilium*, Act. 20, 3. Apoc. 17, 17. ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ. (Ps. 83, 3. 2 Macc. 4, 39. 14, 20. Esdr. 6, 11. Ioseph. ant. 4, 3. 2.) — voluntas, *assensio*, Philem. v. 14. χωρὶς τῆς σῆς γνώμης, te invito. (Esdr. 1, 5. 3, 9. 13. Ioseph. ant. 1, 12. 3. οὐ προςετίθετο τὴν αὐτὴν γνώμην, assensionem denegavit.) — Luc. 14, 18. ἀπὸ μιᾶς, putant intelligendum esse γνώμης, rectius vero φωνῆς.

Γνωρίζω, f. ίσω, attice γνωριῶ, Col. 4, 9. (a νόος s. νοῦς) quod in vers. Alexandr. hebr. הוֹדִיעַ, scire fecit 1) *notum facio*, *manifesto*, quod quidem si fit per verba, est: *annuncio*,

enarro; Eph. 6, 19. 21. Coloss. 4, 7. 9. — per facta: *manifesto*, Rom. 9, 22. 23. Eph. 3, 10. — vel per utrumque, ubi est: *ostendo*, *indico*, *doceo*, Act. 2, 28. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, ostendisti mihi viam, qua possem mortem evadere; sensus: e mortis periculo me eripuisti. cf. Psal. 16, 11. — manifesto, i. q. ἀποκαλύπτω, *revelo*, Luc. 2, 15. Io. 15, 15. 17, 26. Rom. 16, 16. (in edit. *Griesb.* in fine capitis 14.) Eph. 1, 9. 3, 3. 5. Coloss. 1, 27. 2 Petr. 1, 16. coll. Ezech. 39, 7. Gen. 41, 39. (LXX ἔδειξεν) Psal. 25, 14. (LXX δηλῶσαι). — 2) *in memoriam alicui revoco*, *moneo*, *commonefacio*, 1 Cor. 12, 3. γνωρίζω ὑμῖν, meminisse vos volo. ib. 15, 1. 2 Cor. 8, 1. Gal. 1, 11. — 3) notum facio mihi, i. e. investigo, Prov. 3, 6. *intelligo*, *novi*, Phil. 1, 22. οὐ γνωρίζω, non video, nescio. coll. Ps. 92, 6. Iob. 34, 25. (hebr. הִכִּיר). — Iungitur dativo subiecti; semel Phil. 4, 6. sequente πρός, ex hebraismo, הוֹדִיעַ sequente אֶת־, 1 Reg. 1, 27. Ezech. 20, 11. *.

Γνῶσις, εως, ἡ, (a γινώσκω) hebr. דַּעַת, 1) subiective dicitur, et est: a) *scientia*, *cognitio*, quam aliquis habet, Luc. 1, 77. Phil. 3, 8. Rom. 11, 33. γνῶσις θεοῦ, coll. Prov. 3, 20. Psal. 139, 6. — scientia religionis christianae Rom. 15, 14. 1 Cor. 1, 5. 2 Petr. 3, 18. — eximia et altior religionis cognitio, 1 Cor. 8, 1. 7. 10. 11. 2 Cor. 11, 6. — b) *cognitio veri et recti*, 2 Cor. 6, 6. 1 Petr. 3, 7. κατὰ γνῶσιν rationi convenienter. — c) *prudentia*, 2 Petr. 1, 5. 6. ἐν τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, prudentiam in agendo. Sic Prov. 13, 16. πᾶς πανοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως. — 2) obiective, id quod est obiectum cognitionis, a) *scientia*, *doctrina*, *Wissenschaft*, 2 Cor. 2, 14. 4, 6. Coloss. 2, 3. coll. Dan. 1, 4. γινώσκοντες γνῶσιν. Malach. 2, 7. — b) *altiora religionis dogmata*, omnibus non nota; ita de Rabbinorum *theologia*, Luc. 11, 52. Rom. 2, 20. 1 Tim. 6, 20.; de theologia christiana, 1 Cor. 12, 8. λόγος γνώσεως, facultas intelligendi tradendique regni divini mysteria, id quod Luc. 11, 52. dicitur κλεῖς τῆς γνώσεως. 1 Cor. 13, 2. 8. 14, 6. 2 Cor. 8, 7. coll. Sap. 6, 22. θήσω εἰς τὸ ἐμφανὲς τὴν γνῶσιν αὐτῆς (scl. σοφίας) doctrinam de σοφίᾳ divina manifestabo. — Inde etiam religio christiana ipsa dicitur γνῶσις, quatenus profundiorem Dei scientiam manifestat; 2 Cor. 10, 5. κατὰ τῆς γνώσ. qui se extollunt contra doctrinam veram de Deo, i. e. religionem christ. Eph. 3, 19. ἡ τῆς γνώσεως ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ beneficium Christi, quod doctrina sua tradenda nobis exhibuit. *.

Γνώστης, ου, ὁ, (a γινώσκω) *gnarus*, *cognitionem rei certam habens*, *ein Kenner*. Semel Act. 26, 3. cf. hist. Susann. vers. 42. θεὸς ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης. Etiam de divinatore 1 Sam. 28, 3. 9. 2 Reg. 21, 6. 23, 24.

Γνωστός, ή, όν, (a γινώσκω) 1) *cognitus*, *notus*, Act. 1, 19. 9, 42. 19, 17. 28, 22. coll. Ies. 19, 21. — Γνωστὸν ἔστω,

scitote, Act. 2, 14. 4, 10. 13, 38. 28, 28. coll. Ezech. 36, 32. Dan. 4, 12. 13. — 2) omnibus notus, quia eminet, i. e. *insignis, eximius*; Act. 4, 16. γνωστὸν σημεῖον, insigne miraculum, omnibus notum, ab omnibus laudatum. Vid. 2 Reg. 10, 12. ubi γνωστοί sunt proceres. Psal. 76, 1. γνωστὸς ὁ θεός (hebr. נוֹדָע) *celebretur*, i. q. in altero membro μέγα (sit) τὸ ὄνομα αὐτοῦ. — 3) *familiaris, amicus*, ut nostrum *ein Bekannter*, Luc. 2, 44. 23, 49. Io. 18, 15. 16. (Psal. 31, 11. 88, 8. 18. Nehem. 5, 10.) — Τὸ γνωστόν, quod sciri potest, substantive pro ἡ γνῶσις. Rom. 1, 19. Sic LXX hebr. דַּעַת Gen. 2, 9. — Act. 15, 18. ὁ ποιῶν ταῦτα γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος (ut legitur in textu *Griesbach.*), qui haec per prophetas (cf. vers. 15.) inde ab initio manifestavit. In edit. vulg. leguntur: γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, quod est vel: ab aeterno Deus omnia *decrevit* (vid. Γινώσκω), quae esset facturus; vel: Deo omnia opera sua sunt curae. *.

Γογγύζω, f. ύσω, 1) *murmuro, mussito*. Phavorin. γογγύζειν· ἐπὶ τῆς περιστερᾶς λέγεται. σημαίνει δὲ τὸ τονθορύζειν. Hesych. γογγύζειν· φθέγγεσθαι, τονθορύζειν. Phrynich. p. 358: γογγύζειν et γογγυσμός pro τονθορύζειν ionicum est. — Γογγύζειν τι περί τινος, de aliquo clandestinos sermones facere, sermones clam conferre, Io. 7, 32. — 2) *indignabundus loquor*; Io. 6, 43. γογγύζ. μετ' ἀλλήλων, aegre ferentes inter se collocuti; — περί τινος, Io. 6, 41. Thren. 3, 39. — πρός τινα Luc. 5, 30. — κατά τινος, Matth. 20, 11. (Exod. 16, 7.) — contra Deum, i. e. Deo invidiam facio, 1 Cor. 10, 10. (Num. 14, 1. Ps. 106, 25.) *.

Γογγυσμός, οῦ, ὁ, (a γογγύζω) 1) mussitatio, murmur; — clandestini sermones, Io. 7, 12. — 2) *indignatio, fremitus, querela* Act. 6, 1. γογγυσμὸς πρός querela de, sive indignatio contra. (Exod. 16, 7. 8. 12.) — 3) *morositas*, quae facile in querelas et convitia prorumpit. Ἄνευ γογγυσμῶν. Phil. 2, 14. 1 Petr. 4, 9. sine morositate, i. e. hilari et benevolo animo, Ies. 58, 9. ubi ἄνευ ῥήματος γογγυσμοῦ explicatur vers. 10: δῷς ἐκ ψυχῆς σου.

Γογγυστής, οῦ, ὁ, (a γογγύζειν), murmurans; — deinde: *ad rixam pronus, contentiosus*. Semel Iud. vers. 16. Theodotion. hebr. נִרְגָּן *rixosus*, Prov. 26, 21. γογγυστής, Alexandrini λοίδορος, coll. Sap. 1, 10. 11. ubi γογγυσμὸς ἀνωφελής in altero membro explicatur καταλαλιά.

Γόης, ητος, ὁ, 1) incantator, praestigiator; — 2) in N. T. semel 2 Tim. 3, 13. ubi est *deceptor*, quia praestigiatores sunt quoque deceptores. In animo habuit comparationem cum praestigiatoribus aegyptiacis, Mosi et Dei consiliis adversantibus (vid. vers. 8.); sunt igitur et hic falsi doctores, imperitos decipientes et a veritate et pietate abducentes. Sic 2 Macc. 12, 14. γοήτεια blanditiae decipientes, et Aquila

Prov. 26, 22. *γοητικός* pro blandiente, blanditiis seducente. Plutarch. *περὶ κολακ.* c. 31. *πονηροὺς καὶ ἀνελευθέρους καὶ γόητας.* Quomodo *γόης* differat a *μάγῳ*, docuit *Bremi* ad Aeschin. adv. Ctesiph. p. 362. Suidas: *γόης· κόλαξ, πλάνος, ἀπατεών.*

Γολγαθᾶ, nom. indeclin. hebr. גֻּלְגֹּלֶת, chald. גֻּלְגַּלְתָּא (2 Reg. 9, 35.), euphoniae causa omisso altero ל; *cranium*; — *locus calvarii* prope Hierosolyma, ubi malefici mortem patiebantur, et in quem ossa eorum proiiciebantur. Matth. 27, 33. Io. 19, 17. *.

Γόμοῤῥα, ας, ἡ, et *γόμοῤῥα*, ων, *τά*, *Gomorrha*, hebr. עֲמֹרָה (litera ע in *γ* mutata, ut in *Σηγώρ*, *Γάζα* et aliis nominibus) *Gomorrha*, urbs per terrae motum illum, cui, quinque urbibus deletis, lacus asphaltites sive mare mortuum originem olim debuerat, subversa. Vid. Gen. 19, 24. — In N. T., simul cum Sodoma, est impietatis cuiusque et divinarum poenarum exemplum. Matth. 10, 15. Marc. 6, 11. Rom. 9, 29. 2 Petr. 2, 6. Iud. vers. 7. *.

Γόμος, ου, ὁ, 1) onus, (a *γέμω*, onustus sum), Exod. 23, 5. 2 Reg. 5, 17. — 2) onus navis, Schiffsladung; *merces*, quae navi advehuntur, Act. 21, 3. — merces quaecunque Apoc. 18, 11. 12. **.

Γονεύς, έως, ὁ, (a *γονέω*, *γίγνομαι*, gigno) *parens*; de patre aeque ac de matre dicitur, ut *γίγνομαι*, a quo descendit. Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. Luc. 2, 27. 41. Io. 9, 2. 3. 18—23. 2 Cor. 12, 14. 2 Tim. 3, 2. alibi.

Γόνυ, *γόνατος*, (apud profanos etiam *γόννος*), *τό*, *genu*, Hebr. 12, 12. — Caeterum in N. T. aliis vocibus iungitur hoc modo: a) *θέντες*, sive *θεὶς τὰ γόνατα*, genua flectens, in genua procumbens, Marc. 15, 19. Luc. 22, 41. Act. 7, 60. 9, 40. 20, 36. 21, 5. (LXX *κάμπτειν ἐπὶ τὰ γόνατα*, 2 Reg. 9, 24. Dan. 6, 10. — etiam *κλίνειν ἐπὶ τὰ γόνατα*. Esdr. 9, 5.) — b) *προςπίπτειν τοῖς γόνασί τινος*, ad genua alicuius procidere, ea amplecti, Luc. 5, 8. (LXX *κάμπτειν ἐπὶ τὰ γόνατά τινος*, 2 Reg. 1, 13.) — c) *κάμπτειν γόνυ* s. *τὰ γόνατά τινι*, Rom. 11, 4. 14, 11. et Ies. 45, 23. sive *πρός τινα* Eph. 3, 14. *ἐν ὀνόματί τινος* Phil. 2, 10. genua flectere coram aliquo, aliquem adorare, cultum praestare, precibus orare; coll. 1 Chron. 29, 20. *.

Γονυπετέω, ῶ, f. ήσω, (e *γόνυ*, et *πέτω* i. q. *πίπτω*, cado) *in genua procido, genua flecto*, quod est quum implorantis, Matth. 17, 14. Marc. 1, 40. tum honorem habentis, Marc. 10, 17. Matth. 26, 29. Apud LXX non legitur sed saepius apud profanos. Hesych. *γονυπετεῖ· παρακαλεῖ, δέεται, ἱκετεύει.* *.

Γράμμα, τος, τό, (a *γράφω*), 1) *litera*, quae stylo exaratur; Luc. 23; 38. *γράμμασι*, literis, i. e. verbis et characteribus. 2 Cor. 3, 7. *ἐν γράμμασι ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις*, literis (interventu literarum) incisa lapidibus. Gal. 6, 11. *πηλίκοις γράμ-*

μασι, i. e. quam prolixe. (Levit. 19, 28. כְּתֹבֶת קַעֲקַע, character s. stigma impressum, LXX *γράμματα στικτά*. Ies. 29, 11. 12. *ἐπιστάμενος γράμματα*, qui scit legere.) — *τὸ γράμμα*, *litera legis mosaicae*, sive lex ipsa, literis semper manentibus scripta et cultus divini officia accurate et in perpetuum praescribens, igitur liberiorem pietatis exercitationem impediens, opponitur a Paulo *τῷ πνεύματι*, spiritui sancto, cuius moderamini christiani unice subiecti sunt, cuiusque dictamina (certe illo tempore) literis non erant exarata, et liberiorem pietatis exercitationem efficiunt. Sic Rom. 7, 6. 2 Cor. 3, 6. 7. — Rom. 2, 27. *διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς*, i. e. damnant, sive pietate sua demonstrant impium esse te, qui, quanquam habes literam legis (cuius verbis etiam inhaeres), et circumcisus es, legem tamen transgrederis. ib. v. 29. — 2) scriptum (3 Esdr. 3, 9. 13.) i. e. a) *literae*, *epistola*, Act. 28, 21. (1 Macc. 1, 10.) — b) *chirographum*, *syngrapha*, Luc. 16, 6. 7. (LXX pro סֵפֶר, Esth. 8, 5. 10. Ioseph. ant. 18, 6. 3.) — c) *τὰ γράμματα*, *volumen*, *liber*, (Esth. 6, 1.) — in N. T. *scriptura veteris Testamenti*, Io. 7, 15. 2 Tim. 3, 15. *τὰ ἱερὰ γράμματα*. (Saepius apud Iosephum et Philonem; ut Ioseph. ant. 5, 1. 17. *διὰ τῶν ἀνακειμένων ἐν τῷ ἱερῷ γραμμάτων*.) — *lex mosaica*, Io. 5, 47. — 3) ex metonymia *τὰ γράμματα*, ut Latinor. *literae*; *doctrina*, *eruditio*, quae ex libris hauritur, Act. 16, 24. (Dan. 1 4.) *.

Γραμματεύς, *έως*, *ὁ*, (a *γράμμα*) — LXX pro סֹפֵר et שֹׁטֵר — 1) scriba, i. e. a) scribendi peritus, (Iob. 37, 20.) — b) scriba publicus; apud profanos; scriba publicus, qui tabularii curam gerebat, leges in tabulas referebat, eas praelegebat; (Lucian. encom. Demosth. Aesch. 1, 8.) in versione Alex. scribae populi, notarii publici; 2 Sam. 8, 17. 2 Reg. 12, 11.) — c) scriba regis, qui mandata scribebat et edebat, nostrum: *Kanzler*, (1 Sam. 8, 17. Esth. 3, 12.) — 2) apud Iudaeos post exilium: *legis mosaicae peritus et interpres*, cuius officium erat, non solum legis volumen describere, sed etiam interpretari et ius dicere, *ein Schriftgelehrter*, ut Lutherus bene vertit. Commemorantur Matth. 8, 19. 9, 3. Marc. 2, 6. 9, 14. 12, 38. Luc. 20, 46. — simul cum Pharisaeis, Matth. 5, 20. 12, 38. Marc. 2, 16. 7, 5. Luc. 5, 21. 6, 7. 11, [44.] 53. 15, 2. — legis interpretes, Matth. 7, 29. 17, 10. 23, 2. 13 sqq. 23 sqq. 34. Marc. 1, 22. 9, 11. 12, 28. 32. 35. Luc. 20, 39. Io. 8, 3. — *οἱ ἀπὸ Ἱερουσαλ*. Matth. 15, 1. Marc. 3, 22. — Synedrii magni assessores, si iunguntur *ἀρχιερεῦσι* vel *πρεσβυτέροις*, Matth. 2, 4. 16, 21. 20, 18. 21, 15. 26, 3. 57. 27, 41. Marc. 8, 31. 10, 33. 11, 18. 27. 14, 1. 43. 53. 15, 1. 31. Luc. 9, 22. 19, 47. 20, 1. 19. 22, 2. 66. 23, 10. Act. 4, 5. 6, 12. 23, 9. (Vid. e V. Test. Esdr. 7, 6. 11. 12. 3 Esdr. 8, 3. 7—9. Sir. 38, 24.) — 3) *magistratus*, *praefectus*, semel Act. 19, 35. (Exod. 5, 6. 10. Ios. 1, 10. Esdr.

7, 25. 4, 8. Sir. 10, 5. 1 Macc. 5, 42.) — 4) *eruditus*, *literarum gnarus*, *doctus*, Matth. 13, 52. πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 1 Cor. 1, 20. (vid. Ies. 33, 18. ubi סֹפֵר.) *.

Γραπτός, ή, όν, (a γράφω) *exaratus*, *scriptus*. Rom. 2, 15. γραπτὸν ἐν, inscriptum, infixum, i. e. manifestatum, coll. Ier. 31, 33. *.

Γραφή, ῆς, ἡ, (a γράφω) — LXX pro כְּתָב, מִכְתָּב, — 1) quod stylo exaratur; et pictura, Aelian. V. hist. 2, 2.) et scriptura (Exod. 32, 15. Deut. 10, 4. Dan. 5, 7 sqq.) — 2) scriptum, libellus, historia scripta, mandatum scriptum (Sir. 42, 9. Esdr. 4, 7. 1 Macc. 12, 21. Esdr. 6, 18. 2 Chron. 30, 5. 18.) — In N. T. ἡ γραφή et αἱ γραφαί *scriptura sacra* κατ' ἐξοχήν, ita quidem, ut tum libros Iudaeorum sacros ipsos, tum vero argumentum indicet. Locutiones: scriptura *dicit*, *praecipit*, *praevidet*, (Rom. 9, 17. 10, 11. 11, 2. Gal. 3, 8. 22. 4, 30.) dictae sunt pro: in scripturis dicitur, praecipitur etc. Itaque legitur a) ἡ γραφή, in singulari, de singulo quodam effato, praecepto vel vaticinio veteris Test. Marc. 12, 10. 15, 28. Luc. 4, 21. Io. 7, 38. 10, 35. 13, 18. 17, 12. 19, 24. 28. 36. 37., singulis vaticiniis, Io. 7, 42. 20, 9. 2, 22. Act. 1, 16. 8, 32. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς, sectio vaticinii. v. 35. Iac. 2, 8. 23. 4, 5. apud Paulum: singulus liber vet. Test. Rom. 4, 3. 9, 17. 10, 11. 11, 2. Gal. 3, 8. 22. 4, 30. 1 Tim. 5, 18. 2 Tim. 3, 16. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος. 1 Petr. 2, 6., et denique uno tantum in loco 2 Petr. 1, 20. ἡ γραφή de toto corpore V. Test. legitur. — b) αἱ γραφαί, *libri sacri* Vet. Test. Matth. 21, 42. 22, 29. 26, 54. 56. Marc. 12, 24. 14, 49. 24, 27. 32. 45. Io. 5, 39. Act. 17, 2. 11. 18, 24. 28. Rom. 1, 2. ἐν γραφαῖς ἁγίαις. 15, 4. 16, 26. 1 Cor. 15, 3. 4. — Utrum 2 Petr. 3, 16. γραφαί sint libri V. T., an vero scripta Pauli vel Apostolorum, incertum est. — Quum nonnumquam (ut Iac. 4, 5.) in N. T. laudetur effatum, quod in V. T. non habetur, alios quoque libros propheticos, praeter libros V. T., Iudaei istius aevi γραφήν appellasse videntur, ut in Test. XII patriarch. liber Henocho adscriptus (coll. Iud. v. 14.) laudatur hisce verbis: ἔγνων ἐν γραφῇ ἁγίᾳ Ἐνώχ; — ἐν γραφῇ νόμου Ἐνώχ, vid. *Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. I, p. 634. 667. Sic quoque Irenaeus adv. haer. 4, 3. librum Hermae dixit γραφήν. (Nonnunquam in laudandis effatis V. T. omittitur ἡ γραφή, ut Eph. 4, 8. 12.) *.

Γράφω, f. άψω, hebr. כָּתַב, 1) *sculpo*, *exaro*, (1 Reg. 6, 28.) — stylo, calamo, sive alio modo exaro, lineolas duco, Io. 8, 6. 8. nisi est: nomina eorum scripsit in terram, quod mali erat ominis. (Ierem. 17, 13. — pingo, Xenoph. Cyrop. 1, 2. 13.) — 1) *literas exaro*, *scribo*, 2 Thess. 3, 17. οὕτω γράφω, ita literas pingo, en! manum meam. — *scribo*, Matth. 27, 37. Luc. 1, 63. 16, 6. 7. 23, 38. Io. 9, 19. 21, 21. 22. Rom. 16, 22.

Apoc. 3, 12. c. 14, 1. *Βιβλ. γράφειν* librum exarare, Io. 21, 25. coll. Marc. 10, 4. — *calamo excipio, literis mando, consigno*, aufschreiben, niederschreiben, Apoc. 1, 11. 19. *Γράφειν εἰς, inscribere*, Luc. 10, 20. *ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς*, i. e. inscripta libro vitae, ut Apoc. 17, 8. 20, 12. 15. 21, 27. cf. *Βίβλος*. — Denique *γέγραπται ἐν τῇ γραφῇ*, Marc. 1, 2. Io. 8, 17. et *γέγραπται, γεγραμμένον* simpliciter, ut Luc. 20, 17. Matth. 4, 4—7. et saepissime, de dictis et effatis V. T. quibuscunque dicitur, potissimum de *vaticiniis*, ita ut saepius verti possit: olim, antea praescriptum, praedictum est, v. c. Luc. 3, 4. 16, 31. 21, 22. 24, 44. 46. et passim. Occurrit autem hoc sensu *γέγραπται* a) *ἐπί τινος*, vaticinatum est *de aliquo*, Marc. 9. 12. — b) *ἐπί τινα, in aliquem*, ita, ut eventum in eo habuerit, Marc. 9, 13. Io. 12, 16. — c) *περί τινος, de aliquo*, Marc. 14, 21. Luc. 7, 27. Io. 5, 46. — semel quoque *τινί*, Luc. 18, 31. i. e. *in Bezug auf*, nisi malis dativum coniungere cum *τελεσθήσεται*, eventum habebunt in Messia. — 2) i. q. *ἐπιγράφω*, *inscribo*; Apoc. 5, 1. *βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν*, volumen utrinque inscriptum. — 3) *perscribo*, i. e. a) scribendo narro, s. notum facio, Luc. 1, 3. Io. 20, 30. 31. 21, 24 sqq. Act. 15, 23. 26. 18, 27. 23, 25. Rom. 15, 15. Apoc. 22, 18. 19. — b) literis *praecipio, praescribo, τινί*, Luc. 20, 28. Marc. 12, 19. 1 Cor. 4, 14. 5, 9. 1 Io. 2, 1—26. — *ἐντολήν*, praeceptum do, Marc. 10, 5. *Γέγραπται*, praescriptum est, Luc. 2, 23. et passim. (Sic *γράφειν* Tob. 1, 6. Esdr. 3, 4. 3 Esdr. 6, 17. ubi in textu chald. Esdr. 5, 13. est שָׂם טְעֵם, LXX ἔθετο γνώμην.) — 4) *describo, literis pingo*, Io. 1, 46. *ὃν ἔγραψε*, quem in vaticiniis descripsit. Rom. 10, 5.

Γραώδης, εος, ους, ὁ, ἡ, — ες, τό, (a *γραῦς*, matrona), ad morem ani, *anilis, ineptus*. 1 Tim. 4, 7. (Strabo Geogr. I, p. 32.)

Γρηγορέω, ῶ, f. ήσω, (ab *ἐγρήγορα*, quod est ab *ἐγείρω*, a serioribus scriptoribus formatum, neque in Atticorum scriptis obvium. Phrynich. p. 119: *γρηγορῶ, γρηγορεῖ, οὐ δεῖ, ἀλλ' ἐγρήγορα λέγειν καὶ ἐγρήγορεν*. *Γρηγορεῖν* habet Ioseph. ant. 11, 3. Achill. Tat. Erot. 4, 17. Apollon. de Synt. 3, 27.) 1) *vigilo, somnum arceo*, a) propr. Matth. 24, 43. 26, 38. 40. 41. Marc. 13, 34. 14, 34. 37 sqq. Luc. 12, 37. 39. (1 Macc. 12, 27.) — b) ut Latinor. *vigilo* et hebr. שָׁקַד Ier. 1, 12. Dan. 9, 14. Psal. 102, 8. metaphorice: *vigilo, attendo, alacris, solers sum*, Matth. 24, 42. 25, 13. Marc. 13, 35. Act. 20, 31. 1 Cor. 16, 13. 1 Thess. 5, 6. 1 Petr. 5, 8. Apoc. 3, 2. 3. 16, 15. *γρηγορῶν* alacer ad pietatem. (Similiter *γρηγόρησις*, Dan. 5, 15.) — c) *γρηγορεῖν ἔν τινι, alicui rei vacare, assiduum esse in illa*, Coloss. 4, 2. Sic Baruch. 2, 9. *γρηγορεῖν ἐπὶ τοῖς κακοῖς*, curare, ut adveniant mala. — 2) ut dormire ad mortem transfertur, ita vigilare ad vitam, et est: *in vita, vigore sum, vivo*, 1 Thess. 5, 10. *.

Γυμνάζω, f. άσω, (a γυμνός) 1) me nudum exerceo in palaestra; — 2) metaphorice: *exerceo*, *adsuefacio*; 1 Tim. 4, 7. γύμναζε σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν, exerce te in rebus, quae ad pietatem faciunt. (2 Macc. 10, 15. ἐγύμναζον τοὺς Ἰουδαίους, vexabant Iudaeos. Ioseph. ant. 3, 1. 4. γυμνάζειν αὐτοὺς τοῖς χαλεποῖς. Clem. Alex. Strom. 1, 5. γυμνάζειν τὸν νοῦν.) — γεγυμνασμένος, *exercitatus*, *adsuetus*; Hebr. 5, 14. γεγυμνασμένα, satis exercitata, idonea facta. ib. c. 12, 11. γεγυμνασμένοι δι' αὐτῆς, malis exercitati. coll. 2 Macc. 10, 15. 2 Petr. 2, 14. καρδία γεγυμνασμένη πλεονεξίας, animus lucri cupidine exercitatus i. e. lucri cupidissimus. (Ioseph. ant. 3, 1. 2. τὸ ὕδωρ τῶν συνεχῶν πληγῶν γεγυμνασμένον, continuis ictibus exercitatum.) **.

Γυμνασία, ας, ἡ, (a γυμνός) 1) exercitatio athletarum in palaestra, quae nudo fiebat corpore. — 2) *exercitatio in abstinentia*, scl. earum rerum, quae corpus alunt et oblectant. Semel 1 Tim. 4, 8. ubi σωματικὴ γυμνασία explicanda est ex iis, quae versu 3. leguntur; est abstinentia a matrimonio, sive etiam concubitu in matrimonio (1 Cor. 7, et a cibis quibusdam. Est igitur *exercitatio* in pietate *ad corpus spectans*, quam γυμνασίαν appellat apostolus, quia eadem a venere, vino et cibis delicatioribus abstinentia iniuncta erat athletis. Hesychius: γυμνασία· ἄσκησις, μελέτη.

Γυμνητεύω, f. εύσω, (a γυμνήτης, leviter vestitus) *male vestitus sum*. — Tropice ut nostrum: entblösst sein, est: *privatus sum vitae commodis necessariis*, et ex adiuncto: *in ignominia et contemtu vivo*. Sic intelligendum videtur 1 Cor. 4, 11. ubi alii: *male vestitus sum*. Vid. Thren. 1, 8. Hos. 2, 11. ubi עֶרְוָה, nuditas, quoque pro ignominia, contemtu, privatione vitae commodorum.

Γυμνός, ή, όν, — LXX pro עֵירֹם et עָרֹם — Latinor. *nudus*, nostrum *bloss*, 1) *nudus*, *non tectus*, a) de *corpore* humano: α) *non tectus vestimento*, *nudus*, (Gen. 2, 25. 3, 7. 10. 11. Iob. 1, 21.) Apoc. 16, 15. ubi, si *sensus* spectatur, est: pietatis, virtutis documentis destitutus. Apoc. 17, 16. γυμνὴν ποιεῖν, vestibus spoliare, quod in metaphora est: urbem diripere. (Thren. 1, 8. Ezech. 16, 22. 23, 10. Ier. 51, 8. Ps. 134, 7.) — β) *pallio*, s. *toga non indutus*, ut et *nudus* de iis dicitur, qui sola veste interiore, tunica (χιτῶνι), quae formam corporis exacte refert, vestitus est; Marc. 14, 51. ἐπὶ γυμνοῦ intellige σώματος, super corpus leviter vestitum v. 52. γυμνὸς ἔφυγεν, pallio relicto aufugit. Io. 21, 7. Act. 19, 16. (Similiter Test. XII patr. I, p. 709. γυμνὸς ἔφυγον de Iosepho ab uxore Potipharis aufugiente. coll. Gen. 39, 12 sq. — Saepissime ita legitur apud profanos. — De milite est: inermis Ioseph. ant. 5, 8. 5.) — γ) *male vestitus*, adiuncta notione egestatis et miseriae; Matth. 25, 36. 38. 43 sq. Iac. 2, 15.

(Iob. 31, 19. 2 Chron. 28, 15. Iob. 24, 7. Ies. 58, 7.) — tropice: sapientia, bonis animi destitutus, Apoc. 3, 17. — b) de *anima* hominis: *nuda*, i. e. corpore non involuta, quo tanquam pallio in hac vita circumdatur; 2 Cor. 5, 3. οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμηθα, non nudi, non prorsus aliquo indumento corporis destituti erimus. (Sic Philo de Charit. p. 701. τὴν ψυχὴν Mosis corpore solutam ἀποχυμνουμένην dicit, et Plato Crat. 20. ψυχὴν γυμνὴν τοῦ σώματος abire in orcum. Origen. de resurrect. homines post mortem dicit γυμνοὺς σαρκῶν. Idem c. Cels. 2, 43. γυμνῇ σώματος γενόμενος (Christus) ψυχῇ ταῖς γυμναῖς σωμάτων ὡμίλει ψυχαῖς (in orco). Clem. Alex. Strom. 5, 11. γυμνὴ τῆς ὑλικῆς δορᾶς γενομένη ἡ γνωστικὴ ψυχή.) — c) de aliis rebus: *nudus*, i. e. non tectus aliqua re, non involutus, *merus*; 1 Cor. 15, 37. γυμνὸν κόκκον, non planta ipsa, sed nudum s. merum granum. (Ioseph ant. 2, 16. 2.: aquae recedentes γυμνὴν ἀφίησι τὴν γῆν. Clem. Rom. ep. 1. ad Corinth. §. 24. σπέρματα, ἅτινα πέπτωκεν εἰς τὴν γῆν ξηρὰ καὶ γυμνά.) — 2) metaph. *nudus*, i. e. *manifestus*, Hebr. 4, 13. πάντα δὲ γυμνὰ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. (Iob. 26, 6. γυμνὸς ὁ ᾅδης ἐνώπιον αὐτοῦ. Ioseph. ant. 6, 15. 4. τὰ δ' ἔργα γυμνὴν ὑπ' ὄψει τὴν διάνοιαν τίθησοι. Clem. Alex. Strom. 1, 5. γυμνὸν λόγον opponit allegoriis.) *.

Γυμνότης, τητος, ἡ, (a γυμνός) 1) τὸ esse γυμνόν, nuditas; — 2) *pudenda*, Apoc. 3, 18. ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, turpitudo pudendorum, quod metaphora remota est: vitiositas turpissima. — 3) penuria *vestimentorum necessariorum*, 2 Cor. 11, 27. Rom. 8, 35. (Deut. 28, 48.) **.

Γυναικάριον, ίου, τό, (diminutivum a γυνή) *muliercula*. — In N. T. semel 2 Tim. 3, 6. ubi de *mulieribus* in contemtum dicitur, ut interdum Latinor. *muliercula*. (Anton. 5, 11.)

Γυναικεῖος, εία, εῖον, (a γυνή) *muliebris*, vel: ad mulieres pertinens, v. c. aula Esth. 2, 11. diadema Esth. 2, 17. vel: mulierum naturae conveniens, iis proprius, v. c. τὰ γυναικεῖα, menstrua Gen. 18, 11. κοίτη γυναικεία Levit. 18, 22. στολή Deut. 22, 5. — In N. T. semel 1 Petr. 3, 7. ubi συνοικεῖν τῷ γυναικείῳ est: concubitum exercere cum muliere. Videtur hic γυναικεῖον de muliere, ipsa sive potius de pudendis muliebribus dictum esse, ut γυναικεία γύμνωσις accipienda videtur in test. XII patriarch. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 525).

Γυνή, αικός, ἡ, vocativ. γύναι, *femina* a) universe Matth. 14, 21. 15, 38. 1 Cor. 11, 12. Act. 22, 4. et saepissime; hebr. אִשָּׁה Gen. 2, 23. — b) Dicitur vero deinde de feminis ratione habita aetatis et conditionis externae, ideoque appellantur γυνή α) *puellae* Luc. 22, 57. coll. vers. 56. Apoc. 9, 8. Esth. 2, 4. ubi in hebr. est נַעֲרָה puella, coll. Gal. 4, 4. — β) *feminae adultae*, Matth. 5, 28. 9, 29. 11, 11. Apoc. 12,

. 4. passim. — γ) *sponsae*, Matth. 1, 20. 24. Apoc. 19, 7. coll. 21, 9. ubi *νύμφη ἡ γυνή* est: mulier, quae erat sponsa eius. Similiter *γυνὴ χήρα*, *vidua*, Luc. 4, 26. — δ) *uxores*, *coniuges*, Matth. 5, 31. 32. 14, 3. Marc. 6, 18. 1 Cor. 7, 34. et passim. Etiam *herae*, ut Matth. 13, 33. 15, 22. Luc. 15, 8. interpretandum esse videtur. — 1 Cor. 5, 1. *γυνὴ τοῦ πατρός* vel est altera patris coniux, igitur filii *noverca*, ut אֵשֶׁת אָב dicitur Gen. 37, 2. Levit. 18, 8. vel femina, quacum pater vivit vel vixit non matrimonio coniunctus, sed stupri consuetudine. — Appellatio *γύναι* vel est *honorifica*, qua vel honoratissimae deoque reginae olim appellabantur (Homer. Iliad. 3, 204. Odyss. 19, 221. Sophocl. Oedip. v. 189. Ioseph. ant. 1, 16. 3.), vel *blandiens*, benevolentiam loquentis indicans, Matth. 15, 8. (ubi *γύναι* i. q. *θύγατερ* in simili loco c. 9, 22.) Luc. 13, 2. 22, 57. Io. 2, 4. 4, 21. 19, 6. 20, 13. 15. 1 Cor. 7, 16. — passim omittitur, e. g. Matth. 1, 6. 14, 4. Io. 19, 25.

Γώγ, *Gog*, *Gogitae*, nomen indeclinabile gentis fabulosae. Gog enim et Magog erat nomen mythicum, ex Ezech. c. 38 et 39. repetitum, quo Iudaei Iesu temporibus gentes remotissimas, ferocissimas et quam maxime barbaras appellabant, quas, a Satana excitatas, adversus Messiam eiusque regnum bellum facturas esse gravissimum arbitrabantur. Hoc bellum Targum Ionathan. (in Levit. 26, 44. et Num. 11, 27.) et Targ. Hierosolymitan. (in Num. 11, 27.) locum habiturum esse tradunt ante regnum Messiae hisce in terris; secundum Apocal. 20, 7—9. autem post regnum millenare eventurum dicitur. *.

Γωνία, *ας*, ἡ, LXX pro פִּנָּה et מִקְצֹעַ — 1) *angulus*, Ecke, Winkel; Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. (Psal. 117, 21. Iob. 38, 6.) — Matth. 6, 5. *αἱ γωνίαι τῶν πλατειῶν* platearum anguli, i. e. loci, ubi plures plateae iunguntur, multique homines confluere solent. Quum anguli sint in extremitate, *γωνία* etiam est — 2) *extremitas*, Apoc. 7, 1. 20, 8. *γωνίαι τῆς γῆς* extremitates, plagae terrae; (non enim globum sed planitiem esse terram veteres arbitratos esse, satis constat). (1 Sam. 14, 38. *γωνίαι τοῦ Ἰσραήλ*.) — 3) quum anguli, ubi non est exitus, soleant esse infrequentes, *γωνία* etiam sensu abiecto est: angulus, locus abditus et infrequens, Act. 26, 26. et Susann. vers. 38. *.

Δ.

Δαβίδ, ὁ, LXX et Iosephus *Δαυίδ*, (cf. *Griesb.* ad Matth. 1, 1.) hebr. דָּוִד, *Davides*, nomen indeclinabile regis Israelita-

rum, olim celeberrimi. — In N. T. saepius commemoratur, ut Matth. 1, 1. 6. 17. etc. — ἐν Δαβίδ, Hebr. 4, 7. per Davidem, i. e. in libro Psalmorum Davidis. — Υἱὸς Δαβίδ, quod *prolem* Davidis significat, ideoque etiam de Iosepho dicitur Matth. 1, 20., fuit apud Iudaeos seriores nomen Messiae, ea de causa ei tributum, quod e stirpe Davidis futurus esse putabatur. cf. Matth. 2, 5. 6. Legitur Matth. 9, 27. 12, 23. 15, 22. 20, 31. 21, 9. 15. 22, 42. coll. vers. 45. Marc. 10, 47. 48. 12, 35. Luc. 18, 38. 39. 20, 41. (Etiam ἡ ῥίζα Δαβίδ, Apoc. 5, 5. 22, 16. eodem sensu). In Ioannis autem scriptis non legitur. Eadem vero de causa regnum quoque Messiae, sive eius imperium dicebatur ἡ βασιλεία τοῦ Δαβίδ, Marc. 11, 10. ὁ θρόνος Δαβ. Luc. 1, 32. ἡ σκηνὴ Δαβ. Act. 15, 16. ἡ κλεὶς τοῦ Δαβ. Apoc. 3, 7. coll. Matth. 16, 19.

Δαιμονίζομαι, f. ίσομαι, (a δαίμων) δαιμόνιον ἔχω, *daemonem habeo, a daemone regor,* Io. 10, 21. *a daemone vexor, corripior.* Iudaeos enim eorum morborum, quibus aliquis membrorum corporis vel virium animi libero usu destituitur, auctores esse daemones, qui homine potiti essent, persuasum sibi habebant, et ita δαιμονιζόμενοι inter aegrotos commemorantur, Matth. 4, 24. 8, 16. 15, 22. κακῶς δαιμονίζεται, graviter vexatur a daemone; Marc. 1, 32. — item muti Matth. 9, 32. 12, 22. et furiosi Matth. 8, 28. 33. Marc. 5, 15—18. Luc. 8, 36. Conferenda sunt, quae Ioseph. ant. 6, 8. 2. et 8, 2. 5. de δαιμονιζομένοις et de ratione, qua eiici possint daemones ex homine, uberius narravit. Vid. Δαιμόνιον. *.

Δαιμόνιον, ίου, τό, (diminutivum a δαίμων, quocum eiusdem est significationis), *daemon.* Profanis δαιμόνια dicebantur *genii*, spiritus Diis supremi ordinis inferiores, hominibus aut propitii (ἀγαθοδαίμονες), aut infesti et malorum auctores (κακοδαίμονες). Deinde δαιμόνιον est *numen* quodcunque, *ens divinum.* Sic Act. 17, 18. ubi loquuntur Athenienses. (Ioseph. bell. 1, 2. 8. Xenoph. Mem. 1, 1. 1.) — *Iudaeis* autem graece loquentibus δαιμόνια sunt *spiritus mali,* Iac. 2, 19. Apoc. 16, 14. qui etiam πνεύματα Luc. 4, 33. πνεύματα πονηρά, Luc. 8, 2. 10, 17. 20. Act. 5, 16. 8, 7. 19, 13. et πνεύματα ἀκάθαρτα (vid. Ἀκάθαρτος) dicuntur. Putabantur vel loca deserta et devastata inhabitare, ut intelligitur e versione alexandr. Ies. 13, 21. 34, 14. Baruch. 5, 35. vel etiam aerem densiorem (Origen. exhort. ad Martyr. §. 45 sq. contra Cels. 8, 29 sq. Athenag. apol. p. 29.). Non autem eadem plane erat opinio hominum istius aevi de daemonum natura. Alii Iudaeorum eos habebant angelos, qui duce Satana provinciam sibi demandatam deseruissent et adversus Deum rebellassent, quare nonnunquam dicuntur ἄγγελοι. (Vid. Ἄγγελος.) Alii animas Gigantum, quos angeli cum feminis humanis generassent, postea per diluvium deletos, daemones esse

:nt, ut Ioseph. (bell. 7, 6. 3.), qui dicit: τὰ καλούμενα ια πονηρῶν ἐστιν ἀνθρώπων πνεύματα τοῖς ζῶσιν εἰςδυό- Lactant. div. instit. 2, 15. 17. Putabantur autem isti ingredi posse in homines (εἰςέρχεσθαι Luc. 8, 32.), eos obsessos (Ioseph. 7, 11. 3. τῶν δαιμονίων ἐγκαθεζομέ- 'abric. Cod. Pseud. I, p. 673. ὁ διάβολος οἰκειοῦται αὐτὸν ν σκεῦος), variosque morbos (Matth. 7, 22. 9, 33. Luc. .), quibus homo libero usu vel corporis vel rationis pri- potissimum melancholiam, insaniam et furorem efficere οὺς αὐτῷ καὶ στραγγάλας ἐπιφέρων, Ioseph. antiq. 6, 8. ib. 6, 11. 3. τὸ δαιμόνιον ἐθορύβει τὸ πνεῦμα καὶ συνε- ε. vid. etiam *Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 538.). Nec tantum sed etiam plures in uno homine habitare dicuntur, Marc. . Luc. 8, 2. 27. 30. — Inde locutiones: a) δαιμόνιον ἔχειν *onem in se habitantem habere, correptum esse a one,* Luc. 8, 27. dicebaturque etiam de *melancholia ntibus,* Matth. 11, 18. Luc. 7, 33. de *insanientibus,* 20. 8, 48. 49. 52. 10, 20. ubi καὶ μαίνεται explicationis additur. — b) ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια, *eiicere daemones,* iubere ut egrediantur (ἐξέρχεσθαι Matth. 17, 18. Marc. 30. Luc. 4, 35. 41. 8, 2. 33. 35.), quod fiebat interposito ιe potentioris, cui obedire daemones coacti essent, Matth. 9, 34. 10, 8. Luc. 9, 1. 13, 32. et passim. Intelligitur quo modo Iudaei dicere potuerint, daemones a Iesu interposito nomine ipsorum praefecti, Matth. 10, 25. 11, 15—19. — Iudaei utebantur in hac re nomine Dei 11, 19.) et potissimum Salomonis (Σολομῶνος μεμνημένος, ὰς ἐπῳδὰς, ἃς συνέθηκεν ἐκεῖνος, ἐπιλέγων, Ioseph. 8, 2. .d quam rem Matth. 12, 42. verba Christi referenda vi- r; Apostoli autem (Luc. 9, 1. 10, 17. 16, 18.) et alii (Luc. 9, 49. 50. Act. 19, 13—15.) Iesu Christi nomine, daemones novissent, et tanquam ipsorum dominum ac ·em reveriti essent, Matth. 8, 29. Marc. 1, 34. Luc. 4, 34. , 28. Act. 16, 18. 19, 15. Caeterum Iudaei tribuebant onibus potestatem miraculorum faciendorum (Apoc. 16, non autem eiusmodi miraculorum, quae ad hominum :m spectarent (Io. 10, 21.); imo habebantur hominibus ıissimi (Io. 8, 44.) putabanturque efficere ethnicorum ora- (Act. 16, 17.) et in imaginibus ethnicorum latere 1 Cor. :o. 21. Baruch. 4, 7. Psal. 96, 5. 106, 37. Deut. 32, 17. hebr. אֱלִילִים et שֵׁדִים respondet), odoris et sanguinis victi- n esse cupidissimos, ideoque idololatriae auctores et ·es et omnis omnino erroris et vitii propagatores; 1 Tim. πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, spiritibus per falsos doctores errores spargentibus. Vocantur pro- ι etiam πνεύματα πλάνης, Apoc. 9, 20. et saepissime in 1. XII. patriarch. v. c. *Fabric.* Cod. Pseud. I, 535. 732.

R 2

δαίμονες πλάνης, p. 615. coll. Matth. 8, 44. (Vid. e patribus: Iustin. Mart. apol. ad Senat. p. 45. eiusd. apol. ad Anton. p. 55. Origen. adhort. ad Martyr. §. 45. contra Cels. 5, 45. 8, 29.—31. Lactant. div. inst. 2, 15 sqq.)

Δαιμονιώδης, *εος*, *ους*, *ὁ*, *ἡ*, — *ες*, *τό*, (a *δαιμόνιον*) apud profanos: ad numen pertinens, divinus, eximius, in N. T. *ad daemonem pertinens*, *daemoniacus*, *insanus*; semel Iac. 3, 15. *σοφία δαιμον.* vel prudentia ad malum sapiens, vel a daemone, Satana, profecta. (Symmach. Ps. 90, 6. pro יָשׁוּד.)

Δαίμων, *ονος*, *ὁ*, *ἡ*, *genius* — *numen*, i. q. *δαιμόνιον*, quod vid. Nostris scriptoribus est: *spiritus malus*, Matth. 8, 31. Marc. 5, 12. Luc. 8, 29. Apoc. 18, 2. (et 16, 14. in textu vulg.). (Act. Thom. §. 12. 20. 40.) *.

Δάκνω, f. *δήξομαι*, *mordeo*, proprie mordeo *dentibus*, Gen. 49, 17. 21, 16. — deinde tropice: mordeo *verbis*, conviтiis, *laedo*, convitiis *proscindo*, *noceo*. Gal. 5, 15. (Hab. 2, 7. et saepissime apud profanos, ut Arrian. Epict. 2, 22. *δάκνειν ἀλλήλους καὶ λοιδορεῖσθαι*.) *.

Δάκρυ, *υος*, *τό*, et *δάκρυον*, *ύου*, *τό*, *lacryma*, Apoc. 7, 17. 21, 4. — *Δάκρυα*, Luc. 7, 38. 44. — *Μετὰ δακρύων*, sive *διὰ δακρύων*, ut legitur 2 Cor. 2, 4. est proprie: *effusis lacrymis*, ut Marc. 9, 24. passim vero etiam non quidem lacrymarum profusionem, sed potius *summam* animi *sollicitudinem*, ut Act. 20, 19. 31. 2 Cor. 2, 4. Hebr. 5, 7. 12, 17. vel etiam *tenerrimum amorem*, 2 Tim. 1, 4. indicare videtur. (Sic Iob. 3, 24. *δακρύω δὲ ἐγὼ συνεχόμενος φόβῳ*. Sir. 12, 16. *ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ δακρύσει ὁ ἐχθρός*, dolose lacrymabitur i. e. tenerrimum amorem simulabit.) *.

Δακρύω, f. *ύσω*, (a *δάκρυ*) *lacrymor*, *lacrymas profundo*. Io. 11, 35. (Ioseph. ant. 2, 4. 4.) *.

Δακτύλιος, *ου*, *ὁ*, (a *δάκτυλος*) *annulus*, quia digitus eo ornatur. Luc. 15, 22. Annuli et vestes pretiosae honoris significandi gratia dabantur. cf. Gen. 41, 43. Esth. 8, 2. 1 Macc. 6, 16. *.

Δάκτυλος, *ου*, *ὁ*, *digitus*, Matth. 23, 4. 11; 46. Marc. 7, 33. Io. 8, 6. 20, 25. 27. Deo si tribuitur, est pro *manu*, quae quidem est *potentiae* imago; Luc. 11, 20. coll. Matth. 12, 28. (Exod. 8, 15. Ps. 8, 4. hebr. אֶצְבַּע.) *.

Δαλμανουθά, *ἡ*, *Dalmanutha*, vicus ad lacum Genesareth situs, quem ob Matth. 15, 39. putant in vicinia vel in agro Magdalae fuisse. Semel Marc. 8, 10. Caeterum non commemoratur.

Δαλματία, *ας*, *ἡ*, *Dalmatia*, provincia Illyrici magni ad mare Adriaticum sita, Macedoniae finitima. Semel 2 Tim. 4, 10.

Δαμάζω, aor. 1. *ἐδάμασα*, perf. pass. *δεδάμασμαι*, *domo*; de bestiis Iac. 3, 8. *δαμάζεται καὶ δεδαμ.* i. e. domari potest et

ere domita est — *coerceo*, de furibundo, Marc. 5, 4. tro-
ice lingua, Iac. 3, 8. (Sir. 28, 18 sqq. Dan. 2, 40. Ioseph.
nt. 3, 5. 3. δαμάσας τὸ τῶν Αἰγυπτίων φρόνημα.) **.

Δάμαλις, εως, ἡ, (a δαμάζω) — LXX pro פָּרָה et עֶגְלָה
Num. 19, 2 sqq. Deut. 21, 3 sqq.) *vacca*; semel Hebr. 9, 13.
De cineribus vaceae combustae, quam Iosephus μόσχον θήλειαν
licit, quibus purgandi causa conspergebantur, qui se pollue-
rant, vide Num. c. 19. et Ioseph. ant. 4, 4. 6.

Δάμαρις, ιδος, ἡ, *Damaris*, nomen mulieris Athenien-
is, de qua vid. Act. 17, 34.

Δαμασκηνός, ή, όν, *Damascenus*, incola urbis Da-
asci. 2 Cor. 11, 32.

Δαμασκός, οῦ, ἡ, *Damascus*, urbs antiquissima (Gen.
, 15. 15, 2. 1 Sam. 8, 45.) celeberrima et florentissima
r. 49, 25.) in campo fertilissimo inter Libanum et Antili-
num ad fluvium Chrysorrhoam sita (2 Reg. 5, 12. Ezech.
, 18.), Syriae metropolis (1 Reg. 15, 18. 2 Reg. 7, 9. Ies.
8.), Hebraeis דַּמֶּשֶׂק vocata, Pauli temporibus Aretae, regulo
abiae Petraeae, subiecta, in qua multi Iudaeorum habita-
nt. Vid. Ioseph. bell. 2, 35. Commemoratur Act. 9, 2—27.
, 5—11. 26, 12. 20. 2 Cor. 11, 32. Gal. 1, 17. *.

Δανείζω, f. είσω, (a δάνος, donum; deinde pecunia
enori data) 1) *dono, largior*; potissimum *pecuniam do, mu-
um do*, δανείζεσθαι *mutuum accipere*, Luc. 6, 34. 35. Matth.
42. (Deut. 5, 6. 8. Prov. 19, 17. Sir. 19, 1. 2. in quibus locis
n est *foenerari*, mutuum dare foenori (ἐπὶ τόκῳ), sed *mu-
um dare* simpliciter. Sic quoque Sap. 15, 16. Ioseph. ant.
, 8. 26. ib. 1, 4. 29. δανείζειν ἐπὶ τόκοις ἐξέστω μηδενί.

Δάνειον, είου, τό, (a δάνος), *quod mutuum est da-
m, debitum*, vel sine usura, ut Matth. 18, 27. Deut. 24,
. vel sub foenoris conditione (δάνειον ἐπὶ τόκῳ, ut profani
cunt). **.

Δανειστής, οῦ, ὁ, (a δανείζομαι) qui mutuam pecuniam
dit, *creditor*, Luc. 7, 41. coll. 2 Reg. 4, 1. Ps. 109, 11. *.

Δανιήλ, ὁ, *Daniel*, hebr. דָּנִיֵּאל, (ex דִּין iudicare, et
Deus) nom. indecl. prophetae Iudaeorum, de quo vid.
rum V. T. qui eius nomen fert et Ezech. 14, 14. Legitur
tth. 24, 15. (et Marc. 14. edit. vulg.)

Δαπανάω, ῶ, f. ήσω, (a δαπάνη) 1) *impensam facio,
ntus facio*, 2 Cor. 12, 15. Act. 21, 24. δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς
esta sumtum sacrificiorum pro illis. (De sacrificiis in eius-
di votis faciendis vid. Ioseph. ant. 19, 6. 1. de bell. 2, 15.
Iac. 4, 3. κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπα-
ήσητε, ut impensas facere possitis in satiandis cupidinibus
stris. (εἴς τινα, Drac. v. 3.) — 2) *absumo, consumo*, Marc.
26. δαπανήσας τὰ παρ' αὐτῆς πάντα. — in malam partem
c. 15, 14. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, postquam omnia

sua dilapidaverat. (1 Macc. 14, 32. ἐδαπάνησε χρήματα πολλά. (Edendo absumere, Iudith. 11, 13. 12, 4. Ioseph. ant. 2, 5. 5. tropice de igne absumente 2 Macc. 2, 10. Ioseph. ant. 4, 8. 2.) *.

Δαπάνη, ης, ἡ, (a δάπτω, dilacero, absumo) *impendium, impensa, sumtus;* Luc. 14, 28. (Esdr. 6, 4. 8. Drac. v. 9. 1 Macc. 3, 30. 10, 45.) *.

Δέ, particula discretiva, diversa vel etiam opposita coniungens, et maxime Latinorum *vero*, nostro *aber* respondens, nonnunquam etiam non vertenda, in evangelio Ioannis rarius, quam in reliquis N. T. libris, multo rarius autem in epistolis Ioann. et in apocalypsi obvia. Ponitur vero 1) in nectendis notionibus et sententiis vel diversis vel oppositis: *vero, tamen, contra*, nostrum: *aber, doch, dagegen;* a) simpliciter Matth. 6, 6. 15. 17. 33. 8, 24. Luc. 12, 9. 10. Io. 1, 12. 15, 24. Act. 9, 7. Rom. 4, 4. 5. 8, 8—11. 1 Cor. 15, 57. 2 Cor. 6, 10. et saepissime. (Ios. 3, 15. Esth. 7, 7.) — b) in responsionibus, Matth. 2, 5. Luc. 12, 14. 13, 8. Act. 12, 15. 19, 2—4. 22, 27 sq. (Esth. 7, 5—9.) — c) εἰ δὲ μή, *sin vero minus*, Apoc. 2, 5. 10. — d) μὲν — δέ, *quidem — vero*, vel etiam non vertendum, Act. 9, 7. 23, 8. Rom. 2, 7. 8. 1 Cor. 1, 12. 15, 39. 2 Cor. 10, 1. (Sap. 5, 20. 6, 18. 2 Macc. 2, 26. 28. 32) — Eodem modo e) δὲ — δέ, 2 Petr. 1, 5—7. 1 Cor. 1, 12. (Sap. 5, 20. 6, 18. 19. Iob. 4, 10. 13, 6.) — f) καὶ δέ, *et etiam, et vero etiam*, Marc. 4, 36. καὶ ἄλλα δέ. Io. 15, 27. Act. 5, 32. ἡμεῖς — καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον. — 2) post negationem est: *sed, potius, sondern, vielmehr*, Act. 12, 9. οὐκ ᾔδει — ἐδόκει δέ. ib. 12, 14. οὐκ ἤνοιξε, εἰςδραμοῦσα δέ. Rom. 3, 4. 1 Cor. 15, 51. Eph. 4, 15. — 3) *orationi continuandae* inservit; vel a) simpliciter, ubi latine reddi vix potest, nisi fortasse vis particula *iam* uti, fere nostrum: *nun, nun aber;* Matth. 1, 18. τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χρ. ἡ γένεσις οὕτως ἦν. 2, 9. Marc. 16, 9. Luc. 12, 6. 11. 16. 13, 6. 10. 15, 11. 17. Act. 6, 1. 9, 8. ἠγέρθη δέ. v. 10. cap. 12, 10. 13. Rom. 2, 3. 17. 1 Cor. 16, 1. 15. 17. Iac. 2, 16. et saepius. (Iob. 11, 1. 12, 1. 15, 1. 16, 1. 2 Macc. 2, 1.) — b) vel addit vim interrogationi, et usurpatur praesertim in interrogatione repetita, 2 Cor. 6, 14—16. — c) vel redit ad priora, ubi verti potest *igitur, also*, Matth. 6, 7. προςευχόμενοι δέ. Io. 15, 26. Rom. 5, 8. 8, 28. Iac. 2, 15. — d) vel accuratius definit fere Latinor. *enim, videlicet*, nostrum: *aber, nämlich;* Marc. 4, 37. τὰ δὲ κύματα, die Wellen aber. c. 16, 8. εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος, terrore enim concutiebantur. Io. 6, 10. Act. 23, 13. ἦσαν δὲ πλείους. Rom. 3, 22. δικαιοσύνη δέ, ea videlicet δικαιοσύνη. 1 Cor. 10, 11. 15, 56. (Ios. 5, 4. Gen. 26, 27. Iob. 11, 20). — (Vid. omnino *Viger.* p. 542 sq. et ad eundem *Hermann.* p. 845 sq.)

Δέησις, εως, ἡ, (a *δέομαι*) — LXX maxime pro תְּחִנָּה, תַּחֲנוּנִים, תְּפִלָּה, רִנָּה — 1) indigentia; — 2) *preces*, a) propr. rec·s eius, qui indiget bono aliquo, auxilio, Luc. 1, 13. Phil. , 6. 1 Petr. 3, 12. Hebr. 5, 7. (1 Reg. 8, 30. 45. Prov. 18, 4. Ps. 21, 25. Iob. 27, 19.) — b) preces quaelibet; Luc. 2, 7. 5, 33. [Act. 1, 14.] Eph. 6, 18. 1 Tim. 5, 5. 2 Tim. 1, 3. Macc. 7, 37.) — c) *preces pro altero, deprecatio*, Phil. 19. Iac. 5, 16. — seq. ὑπέρ, Rom. 10, 1. 2 Cor. 1, 11. 9, 4. Phil. 1, 4. 1 Tim. 2, 1. — seq. περί, Eph. 6, 18. *.

Δεῖ, praes. coniunct. δέῃ, inf. δεῖν, imperf. ἔδει, impersonale (a δέω opus habeo), 1) necessitatem qualemcunque in-:at: *necesse est, oportet, opus est, debet*. In N. T. semr sequitur infinitivus vel praesentis vel aoristi alterius ver-, ubi maxime ita verti potest, ut participio in -*endus* alte-is verbi utamur. Indicat autem a) *necessitatem fati*; 9, 4. 10, 16. Act. 1, 16. 3, 21. 4, 12. ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡς, per quem destinatum vobis sit salvari. (Sap. 16, 4.) Po-iinum de rebus futuris e Dei decreto evenientibus dicitur, i etiam verti potest, *destinatus est*, Matth. 17, 10. 24, Marc. 13, 7. 10. Luc. 4, 43. 22, 7. Io. 3, 30. 20, 9. et pas-a coll. Dan. 2, 28. 29. (Epist. Barnab. c. 5: ἔδει, ἵνα ἐπὶ lov πάθῃ· λέγει γὰρ ὁ προφητεύων ἐπ' αὐτῷ) — b) neces-atem *officii*; *debet, decet*, Matth. 18, 33. 23, 23. Marc. , 14. Luc. 2, 49. 18, 1. Act. 5, 29. Rom. 1, 27. 1 Thess. 1. Tit. 1, 11. Saepius (Ioseph. ant. 3, 5. 5. ib. 6, 11. 1.). c) necessitatem *praecepti* et *morum*, Luc. 22, 7. Io. 4, ·. 24. Act. 15, 5. 18, 21. etiam legum civilium, Act. 24, 19. , 10. — d) necessitatem e *rerum conditione* natam, Matth. , 35. κἄν δέῃ με, si vel cogerer, si vel moriendum mihi et. Marc. 14, 31. Io. 4, 4. Act. 14, 22. (κἄν ἀποθανεῖν δέῃ, eph. ant. 6, 6. 2. ib. 11, 6. 7. ib. 18, 6. 8.) — e) necessi-em *conditionis*, Io. 3, 7. δεῖ, i. q. vers. 5. ἐὰν μὴ - οὐ δύ-ται. — f) necessitatem eius, *quod opus est*, Luc. 12, 12. , 5. 1 Tim. 3, 7. quod opus est ad finem consequendum Io. 14. Act. 9, 6. 16, 30. 1 Cor. 11, 19. δεῖ εἶναι, ἵνα, necesse , ut sint, quo veri Christiani a falsis dignoscantur. Hebr. 26. 11, 6. — g) necessitatem *rationis*, 1 Cor. 15, 53. — necess. *decoris*, 2 Tim. 2, 6. 2, 24. Rom. 8, 26. (Ioseph. . 4, 5. 2.) — 2) etiam non quidem necessarium, sed id, od permissum est, necessitatem incompletam, indicat, et : *decet, licet*, Luc. 13, 14. 16. 15, 32. Act. 25, 24. 22, Rom. 12, 3. 2 Cor. 11, 30. Coloss. 4, 6. 2 Cor. 2, 3. ἔδει χαίρειν, de quibus possem laetari, Iob. 15, 3. ἐλέγχων ἐν ιασιν οἷς οὐ δεῖ, καὶ ἐν λόγοις οἷς οὐδὲν ὄφελος. Ies. 30, 29. sych.: δεῖ· πρέπει, χρή, χρεία ἐστίν, δεσμεύει.

Δεῖγμα, τος, τό, (a δείκνυμι) 1) specimen rei, quod endo (die vorgezeigte Probe) (Ioseph. ant. 6, 7. 4.); —

2) *exemplum* aliorum oculis propositum. Iud. vers. 7. πρόκεινται δεῖγμα, sunt in perpetuum exemplo. coll. 2 Petr. 2, 6. 3 Macc. 2, 5. *Σοδομίτας παράδειγμα τοῖς ἐπιγινομένοις καταστήσας* (Ioseph. ant. 8, 2. 2. *δεῖγμα καὶ τεκμήριον τῆς φρονήσεως*. Theoph. ad Autolic. lib. 2. p. 95. ubi idem est quod *τύπος*.)

Δειγματίζω, f. *ίσω*, (a *δεῖγμα*) *ἅπαξ λεγόμενον* Novi Test., quod legitur Coloss. 2, 15. ubi *ἐδειγμάτιζε* (scl. *ἑαυτόν*) *ἐν παῤῥησίᾳ* est vel: exemplum nobis dedit ipse fiduciae animi, vel: conspicuam fecit fiduciam, animum intrepidum. Alii putant esse pro *παραδειγματίζω*, publicae ignominiae expono, quo sensu habent codd. Matth. 1, 19.

Δεικνύω, et *δείκνυμι*, f. *δείξω*, (a stirpe obsol. *δέκω*, porrigo alicui ut accipiat) LXX maxime pro הִרְאָה, passim etiam pro הִגִּיד, הוֹדִיעַ, 1) *monstro*, *rem oculis conspiciendam facio*, Io. 14, 8. 9. *δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα*, fac ut oculis videamus patrem. Matth. 4, 8. Luc. 4, 5. *monstro in visionibus*, Apoc. 1, 1. 4, 1. 17, 1. 21, 9. 10. 22, 1. 6. 8. *Δεῖξον σεαυτόν*, siste te spectandum, Matth. 8, 4. Marc. 1, 44. Luc. 5, 4. — 2) *exhibeo*, *monstro*, aufzeigen, vorzeigen, Hebr. 8, 5. Io. 20, 20. de rebus internis: *manifesto*, *probo*, Iac. 2, 18. 3, 13. — de factis: *exhibeo*, *perficio*, Io. 2, 18. 10, 32. etiam de rebus futuris, efficio, facio ut eveniat et conspiciatur, 1 Tim. 6, 15. (Ps. 71, 20. 60, 3. Sap. 10, 14. *ψευδεῖς ἔδειξε*. *Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 700. *δόκιμόν με ἀνέδειξε*.) — 3) verbis monstro, *doceo*, Matth. 16, 21. Io. 5, 20. Act. 10, 28. 1 Cor. 12, 31. (1 Sam. 12, 23. *δείξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθήν*. Deut. 4, 5.) — 4) *assigno*, *do*, anweisen, Marc. 14, 15. Luc. 22, 12. (Exod. 13, 21. 2 Reg. 16, 14.) *.

Δειλία, ας, ἡ, (a *δειλός*) *timiditas*. 2 Tim. 1, 7. *πνεῦμα δειλίας* i. e. *πνεῦ. δειλόν*, spiritus, qui sit timidus in confitenda tuendaque religione. (Ps. 55, 4. Levit. 26, 36. 1 Macc. 4, 32. 2 Macc. 3, 24.) *.

Δειλιάω, s. *δειλιάζω*, f. *άσω*, (a *δειλός*) *timidus sum*, *consternor*, Io. 14, 27. (Deut. 1, 31. Ies. 13, 7. Ps. 14, 5.) *.

Δειλός, ή, όν, (a *δέος*) 1) *timidus*, *ignavus*, Matth. 8, 26. Marc. 4, 40. *δειλοί*, fide in Dei auxilium destituti ideoque trepidantes. (Sir. 2, 12. 31, 14. Iudd. 7, 3.) — 2) *vacillans*, (etiam miles stationem deserens) *inconstans*; Apoc. 21, 8. *δειλοῖς καὶ ἀπίστοις*, iis, qui metu correpti defecerunt a Christo, et gentilibus. (Deut. 20, 8. ubi hebr. רַךְ mollis, debilis. Sap. 9, 14. *λογισμοὶ δειλοί* i. e. inconstantes, vacillantes. (Ioseph. ant. 7, 7. 1. *δειλὴ ὀψία*, *Zwielicht*. ib. 6, 11. 4. *δειλαὶ ἐλπίδες* tribuuntur ei, qui est inter spem et metum dubius.) *.

Δεῖνα, ὁ, ἡ, τό, genit. *δεῖνος*, dat. *δεῖνι*, acc. *δεῖνα*, *quidam*, *aliquis*. Utuntur Graeci hoc vocabulo ad significandam rem, quam nominare aut nolunt aut nesciunt. Semel

atth. 26, 18. πρὸς τὸν δεῖνα, ad quendam, istum vobis iam tum.

Δεινῶς, adv. (a δεινός terribilis, vehemens) *graviter, vehementer.* Matth. 8, 6. Luc. 11, 53. (Sap. 17, 3. 18, 17. ινῶς ἐξετάραξαν αὐτούς. Ioseph. ant. 3, 1. 1. δεινῶς ἐλύπησεν τοὺς. ib. 2, 14. 4.) *.

Δειπνέω, f. ήσω, (a δεῖπνον), *coeno*, Luc. 17, 8. — *ulor* Apoc. 3, 20. ubi commessatio familiaris imago est terrimae amicitiae, videturque auctor respexisse ad epulum Vid. *Γάμος*) in regno Messiae. (Prov. 23, 1. Act. Thom. §. δειπνησάντων δὲ αὐτῶν καὶ πιόντων.) — De *coena paschali* oseph. ant. 2, 14. 6.), bis: Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. *Μετὰ* δειπνῆσαι in utroque loco (ut μετὰ τὸ δεῖπνον, Ioseph. t. 1, 16. 3. coll. Tob. 8, 1.) est: *coena finita.* Alii autem, haec conveniant locis Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. ubi legir: *ἐσθιόντων αὐτῶν*, explicant: postquam sublata erat pria mensa, i. e. agnus paschalis ipse cum vino, quo consumto ponebantur olera amara cum embammate et panibus azymis. id. *Ammonii* bibl. Theolog. III, p. 137. **.

Δεῖπνον, ου, τό, 1) *coena*; Luc. 14, 12. Io. 13, 2. 4.), 46. 1 Cor. 11, 20. — 2) *cibus, esca*, quae in coena capir, 1 Cor. 11, 21. (Dan. 1, 16.) — 3) *convivium, epulum lendidum*, Matth. 23, 6. Marc. 6, 21. 12, 39. Luc. 14, 16. r. 24. 20, 46. Io. 12, 2. (Dan. 5, 1. Ioseph. ant. 1, 18. 6.) — onvivium in regno Messiae, Apoc. 19, 9. 17. (4 Esdr. 3, 38. , 49 sqq. Vid. *Γάμος*.) **.

Δεισιδαίμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, comparat. δεισιδαιμονέστερος, (ex δείδω, metuo, et δαίμων, numen) maxime n malam partem: *superstitiosus*, propr. qui Deos inferioris ineris nimium timet (Plutarch. περὶ κολακ. c. 16. Theophr. haract. 16. Diod. Sic. 1, 62.), nonnunquam etiam in bonam artem: *religiosus, numen reverens.* (Xenoph. Cyrop. 3, 3. 6. Agesil. 11, 8.) Semel Act. 17, 22., ubi δεισιδαιμονέστεροι identur esse, variorum numinum (idolorum) cultui nimis editi, nimis faciles in Diis putativis colendis. Hesych.: δεισιδαίμων· ὁ τὰ εἴδωλα σέβων, εἰδωλολάτρης, ὁ εὐσεβὴς καὶ δειὸς παρὰ θεοῖς.

Δεισιδαιμονία, ίας, ἡ, (vid. *Δεισιδαίμων*) *superstitio*, ropr. Deorum inferioris ordinis nimia reverentia. (Theophr. haract. 16. Polyb. 6, 56. 7. Plutarch. περὶ κολακ. c. 12. Clem. lex. protrept. §. 10. ἔγνω, ὡς ἀπολλύει δεισιδαιμονία, καὶ σώζει εὐσέβεια. Rarius in bonam partem pro pietate, ut Ioseph. nt. 10, 3. 2. πάσῃ χρῆσθαι περὶ τὸν θεὸν δεισιδαιμονίᾳ.) Semel Act. 25, 19. ubi est: religionis doctrina superstitiosa. Suidas, δεισιδαιμονία· εὐλάβεια περὶ τὸ θεῖον, δειλία, ἀμφιολία περὶ τὴν πίστιν, ἢ ἄκαιρος εὐσέβεια.)

Δέκα, οἱ, αἱ, τά, *decem.* Matth. 14, 31. 20, 24. Nu-

merus denarius saepe pro certo et finito, ut Matth. 25, 1. 28. Luc. 15, 8. 17, 12. 19, 13. 17, 25. Apoc. 12, 3. 13, 1. 17, 3. 13. — Apoc. 2, 10. *θλίψις* decem dierum i. e. finita, finem *mox* habitura. coll. 1 Sam. 25, 38. Dan. 1, 12. (Terent. Heauton. 5, 1. 36. „decem dierum vix mihi est familia".)

Δεκαδύω, ex hebraismo (שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה, Exod. 28, 21.) pro *δώδεκα*, *duodecim*, Act. 19, 7. 24, 11. (1 Chron. 15, 10. Esth. 2, 12.) **.

Δεκαπέντε, (profani *πεντεκαίδεκα*) *quindecim*, Io. 11, 8. Act. 27, 28. Gal. 1, 18. (Exod. 27, 15. 2 Chron. 25, 25.) *.

Δεκάπολις, εως, ἡ, *Decapolis*, *regio decem urbium*, tractus trans Iordanem in tribu Manasse, ubi post exilium multi pagani consederant. Matth. 4, 25. Marc. 5, 20. 7, 31. In enumerandis decem urbibus non consentiunt docti. Vid. *Wineri* bibl. Reallex. s. v. *Decapolis.* Ioseph. de Bell. Iud. 3, 9. 7. *Scythopolin* appellat urbem maximam *τῆς Δεκαπόλεως*. coll. Plin. hist. nat. 5, 18. *.

Δεκατέσσαρες, ων, οἱ, αἱ, — σαρα, τά, *quatuordecim*. Matth. 1, 17. 2 Cor. 12, 2. Gal. 2, 1. *.

Δεκάτη, ης, ἡ, (a δέκατος) (hebr. מַעֲשֵׂר) intellige *μερίς* s. *μοῖρα*, *decima pars*, *decimae*; et de praeda bello capta, manubiarum decimis, Hebr. 7, 2. 4. (Gen. 14, 20.), et de decimis frugum et pecorum, Hebr. 7, 8. Lev. 27, 30 sqq. (1 Macc. 3, 49. Sir. 32, 9 sqq. Tob. 1, 7. Ioseph. ant. 1, 19. 2.) *.

Δέκατος, η, ον, *decimus*, Io. 1, 40. Apoc. 21, 20. — τὸ *δέκατον*, substantive: *decima pars*, Apoc. 11, 13. (Levit. 27, 32. 5, 11. Ezech. 45, 11. Levit. 14, 10. 23, 13.) *.

Δεκατόω, ῶ, f. ώσω, (a δέκατος; profani *δεκατεύω*) *decimo*, *decimas exigo* vel *accipio;* Hebr. 7, 6. Nehem. 10, 37. (hebr. עִשֵּׂר) Passivum: *decimor*, *decimas solvo*. Hebr. 7, 9. **.

Δεκτός, ή, όν, (verbale a 3. pers. perf. pass. verbi *δέχομαι*, accipio) 1) *acceptus*, Luc. 4, 24. *δεκτός ἐστι* pro *δέχεται*, accipitur propheta. — 2) *accipiendus*, *gratus*, *acceptus*. Act. 10, 35. *δεκτὸς αὐτῷ ἐστι* admittendus ab eo indicatur ad societatem Christi. Phil. 4, 18. — Ex adiuncto: quod *bene placet*, quod *faustum* vel *habetur*, vel *est*, (LXX pro רָצוֹן, *beneplacitum*, Exod. 28, 34. Ies. 56, 7. *θυσίαι* erunt *δεκταὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου*) Luc. 4, 19. 2 Cor. 6, 2. *καιρὸς δεκτός* *faustum* tempus. *.

Δελεάζω, f. άσω, (a δέλεαρ, esca exposita ad capienda animalia) 1) *inesco*, *esca capio*, ködern; — 2) *insidior*, *decipio*, *allicio*, *illecebris pellicio*. Iac. 1, 14. 2 Petr. 2, 14. 18. Hesych. *δελεάζει· ἐξαπατᾷ*. (Philo de agric. p. 202. ὁ *μὴ πρὸς ἡδονῆς δελεασθὲν εἵλκυσται*. Antonin. 2, 12. *τὰ ἡδονῇ δελεάζοντα*. Herodian. 1, 12. 11. Ioseph. ant. 8, 8. 4.) *.

Δένδρον, ου, τό, *arbor;* Matth. 3, 10. 7, 17—19. 12,

33. (Imagine arboris bonae et malae utebantur Gnostici sic, ut illa partes Dei (i. e. lucis, veritatis, pietatis, felicitatis), haec partes diaboli (tenebras, errores, vitia, miseriam) indicaret. Vid. etiam Act. Thom. §. 10. et 41.) Apoc. 7, 1. 3. 8, 7. 9, 4. et passim. — Matth. 13, 32. γίνεται δένδρον, s. εἰς δένδρον. Luc. 13, 19. i. e. ὡς δένδρον, magnitudine similis arbori, coll. Marc. 4, 32. — Marc. 8, 24. βλέπω ὡς δένδρα, plurimi vertunt: *video non satis distincte, forma incerta.* Melius: video homines tanta proceritate, qua arbores esse solent.

Δεξιολάβος, ου, ὁ, a δέξιος et λαμβάνω. Hanc vocem, quam profani veteres ignorant, Act. 23, 23. *militum genus* indicare certissimum quidem est, qualenam autem, et cur ita appelletur, incertum. Alii *satellites* vel *regis*, vel *tribuni*, (παρὰ τὸ λαβεῖν τὴν τοῦ βασιλέως καὶ χιλιάρχου δεξιάν), ergo i. q. παραφύλακες, ut Suidas interpretatur, *satellites, custodes corporis.* Alii cum quibusdam codd. legere malunt δεξιοβόλους (dextra iacientes), i. e. *funditores, sagittarios.* Vulgat. vertit *lancearios.*

Δεξιά, ᾶς, ἡ, (a stirpe obsoleta δέκω, porrigo ut capiatur), intellige χείρ, propr. manus, quae vel porrigit vel capit, *dextra;* a) ἡ δεξιὰ χείρ, Matth. 5, 30. Luc. 6, 6. Act. 3, 7. Apoc. 1, 16 sq. 13, 16. (Gen. 48, 14. 17. 2 Sam. 20, 9. Ps. 73, 23.) — b) ἡ δεξιά, Matth. 6, 3. 27, 29. Apoc. 1, 20. 2, 1. 5, 1. 7. (Gen. 48, 18. Exod. 15, 12. Ies. 41, 13. 63, 12.) — c) τὰς δεξιὰς διδόναι, dextra data pacisci, convenire cum aliquo; Gal. 2, 9. δεξ. διδ. τινὶ κοινωνίας, convenire cum aliquo de consortio. (1 Macc. 6, 58. 11, 62. 13, 50. 2 Macc. 11, 26. 30. coll. Esdr. 10, 19. Ezech. 17, 18. Ioseph. ant. 18, 9. 3. ἀπέστειλέ με (rex) δεξιάν τε καὶ πίστιν δώσοντα ὑμῖν.) *.

Δεξιός, ά, όν, (vid. Δεξιά) *dexter*, Matth. 5, 29. 39. Luc. 22, 50. Io. 18, 10. Apoc. 10, 2. (Levit. 7, 32. 33. Iud. 3, 16. Exod. 29, 20.) — 2 Cor. 6, 7. ὅπλα τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερά, arma ab utroque latere in promptu, i. e. paratissima. Alii: *omne armorum genus*, quia milites dextra gladium, sinistra clypeum gestabant. — τὰ δεξιὰ μέρη, Io. 21, 6. (τὸ δεξιόν, Exod. 10, 2.) — a) ἡ δεξιά, latus quod ad dexteram est, *dextrum latus;* Hebr. 1, 3. ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλοσύνης. Hebr. 8, 1. ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου. c. 12, 2. — ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, Act. 2, 33. 5, 31. Rom. 8, 34. Eph. 1, 20. Col. 3, 1. Hebr. 10, 12. 1 Petr. 3, 22. — b) τὰ δεξιά, *dextrum latus*, τοῦ θυσιαστηρίου, Luc. 1, 11. (Gen. 13, 9. Ies. 30, 21.) — ἐκ δεξιῶν, a dextra, Matth. 25, 33. 34. 27, 38. Marc. 15, 27. Luc. 23, 33. ἐν τοῖς δεξιοῖς, Marc. 16, 5. (Exod. 14, 22. Deut. 33, 2. 1 Sam. 24, 5.) — *Sedere* ἐκ δεξιῶν Messiae, Matth. 20, 21. 23. Marc. 10, 37. 40. vel Dei, Matth. 22, 44. 26, 64. Marc. 12, 36. 14, 62. 16, 19. Luc. 20, 42. 22, 69. Act. 2, 34. 7, 55. 56. Hebr. 1, 13. est: *participem esse maiestatis,*

imperii alicuius, proximum esse post regem; non solum enim dextra Hebraeis imago est potentiae (Exod. 15, 6. Iob. 40, 9. Ps. 17, 9. 18, 38.), sed reges etiam eos, quos prae caeteris ornare, et quibus maximam potestatem tradere vellent, ad dextram throni proximo loco sedere iubebant. (Ps. 110, 1. 2, 12. 1 Reg. 22, 19. Ies. 6, 1 sqq. 2 Sam. 16, 6. 1 Chron. 18, 17. Ioseph. ant. 8, 1. 2. ib. 6, 11. 9. Diod. Sic. 1, 47.) — c) ἐκ δεξιῶν τινος εἶναι, a dextris stare s. esse, i. e. *defendere, auxilio esse,* Act. 2, 25. (Ps. 16, 8. 109, 31. 110, 5.) *.

Δέομαι, aor. 1. ἐδεήθην cum significatione medii, 3 pers. imperf. ionice ἐδέετο [Luc. 8, 38. Iob. 19, 16. Gen. 25, 21.] (a δέω, egeo) 1) opus habeo, egeo, Ioseph. ant. 5, 8. 3. — 2) *rogo, peto ab aliquo,* Rom. 1, 10. δεόμενος, rogans Deum. 2 Cor. 5, 20. δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, rogamus Christi nomine. — seq. genitivo personae, (proprie δέομαί τινος κατά τι) Matth. 9, 38. Luc. 5, 12. 8, 28. 39. 9, 38. 40. 10, 2. Act. 8, 22. 21, 39. 26, 3. Gal. 4, 12. (Deut. 3, 23. 2 Reg. 1, 4. Prov. 26, 25. Dan. 6, 11. Ioseph. ant. 2, 13. 5.) — Act. 8, 34. δέομαί σου, quaeso. — seq. accusativo rei, 2 Cor. 8, 4. 10, 2. (Act. Thom. §. 50.: τοῦτο δεόμεθά σου.) — 3) *preces facio ad Deum,* δέομ. τοῦ θεοῦ Act. 10, 2. vel etiam πρὸς τὸν θεόν Act. 8, 24. (Ps. 30, 8. 64, 1. Ies. 37, 4.) et δεόμενοι simpliciter Luc. 16, 37. 22, 32. Act. 4, 31. 1 Thess. 3, 10. *.

Δέον, οντος, τό, (a δεῖ, quod vid.) 1) *necessarium,* 1 Petr. 1, 6. εἰ δέον ἐστί si necessarium est ad vestram salutem. Inde τὰ δέοντα, quae ad vitam sustentandam sunt necessaria, Exod. 16, 22. 21, 10. — 2) *decens,* legibus humanis vel divinis conveniens, Act. 19, 36. 1 Tim. 5, 13. (Xenoph. Mem. 1, 2. 22. Polyb. 5, 87. 3. Hesych. δέοντα· πρέποντα.) *.

Δέος, δέους, τό, *metus.* Legitur in codd. Hebr. 12, 28. pro αἰδοῦς, et habetur etiam 2 Macc. 3, 17. 15, 22.

Δερβαῖος, ου, ὁ, *Derbensis, Derbe oriundus.* Act. 20, 4.

Δέρβη, ης, ἡ, *Derbe,* urbs Lycaoniae in Isauriae confinio. Act. 14, 6. 20. 16, 1.

Δέρμα, τος, τό, (a δέρω pellem detraho) *pellis, corium,* Hebr. 11, 37. ἐν αἰγείοις δέρμασιν, hircinis pellibus induti. (De eiusmodi vestimento vid. 2 Reg. 1, 8. Zach. 13, 4. Matth. 3, 4. Clem. epist. 1 ad Corinth. §. 17. Ioseph. ant. 9, 2. 1. δασὺν καὶ ζώνην περιειλημμένον δερματίνην, de Elia.) *.

Δερματινός, ή, όν, ex corio (δέρμα) factus, *coriaceus, pelliceus.* Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. (Gen. 3, 21. Lev. 13, 58. 2 Reg. 1, 8. Num. 4, 8—14. Ioseph. ant. 9, 2. 1.) *.

Δέρω, aor. 1. ἔδειρα, f. 2. pass. δαρήσομαι, 1) pellem detraho; 2 Chron. 29, 34. — 2) *verbero, caedo, percutio;* pass. *vapulo* Matth. 21, 35. Marc. 12, 3. 5. Luc. 20, 10. 11. 22, 63. Io. 18, 23. ubi δέρειν i. q. vers. 22. διδόναι ῥάπισμα,

Act. 5, 40. 16, 37. 22, 19. (Arrian. diss. epict. 2, 20. Aristoph. Ran. 632. Diog. Laert. 7, 23. Act. Thom. §. 12. ὀρφανοὺς δέροντες. Aquila Prov. 10, 8. pro נִלְבָּט. *Iacobs* epigr. 6, 63.) — Marc. 13, 9. εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, i. e. verberibus caesi adducemini ad synagogas. — εἰς πρόςωπον 2 Cor. 11, 20. i. e. contumeliose tracto. *Δαρήσεται πολλὰς* intell. πληγάς; multis ictibus caedetur, graviter punietur, Luc. 12, 47. 48. Accusativus enim, qui praeter accusativum personae additur verbis caedendi, modum caedendi definit. (Vid. *Rostii* Gramm. §. 139. Aristoph. nub. 986. τύπτεσθαι πολλάς.) — *Ἀέρα δέρειν*, *aerem verberare*, 1 Cor. 9, 26. vid. *Ἀήρ*. **.

Δεσμεύω, f. εύσω, (a δέσμη) propr. in fasciculum colligo, — *colligo*, Matth. 23, 4. δεσμεύειν φορτία. (Iudith. 8, 3. Gen. 37, 7. Iob. 26, 8.) — *vinculis constringo*, *vincio*, Act. 22, 4. (Iudic. 16, 11.) *.

Δεσμέω, ῶ, f. ήσω, i. q. δεσμεύω, (a δέσμη) *ligo*, *vincio*. Luc. 8, 29. *.

Δέσμη, ης, ἡ, (a δέω) *fasciculus*, *manipulus*. Matth. 13, 30. δήσατε εἰς δέσμας, colligite in manipulos, ut δεσμεύειν Gen. 37, 7. legitur. (Exod. 12, 22.) *.

Δέσμιος, ίου, ὁ, (a δεσμέω), *ligatus*, *vinctus*, qui vinctus in carcere tenetur, *captivus*. Matth. 27, 15. 16. Act. 16, 25. 27. et passim. Luc. 23, 17. ἕνα scl. δέσμιον, Marc. 15, 6. — Δέσμιος τοῦ Χριστοῦ, ἐν κυρίῳ, κυρίου, Eph. 3, 1. 4, 1. 2 Tim. 1, 8. Philem. vers. 1. 9. *vinctus*, *in carcerem coniectus Christi causa*. Hebr. 10, 34. 13, 2. δέσμιοι, vincti ob religionis professionem. (Thren. 3, 33. Zach. 9, 11. 12. Sap. 17, 2. 2 Macc. 14, 27. 33.) **.

Δεσμός, οῦ, ὁ, (a δέω) 1) *ligamentum*; in N. T. de morbo membra corporis constringente, Marc. 7, 35. Luc. 13, 16. coll. vers. 11. Ind. 15, 13. Dan. 4, 12.) — Pluralis et οἱ δεσμοί, et τὰ δεσμά. — Pluralis οἱ δεσμοί, *vincula*, *carcer*, legitur Phil. 1, 7. 13. 14. 16. Coloss. 4, 18. 2 Tim. 2, 9. Hebr. 11, 36. (c. 10, 34. in edit. vulg.) Iud. vers. 6. Philem. vers. 10. 13. δεσμοὶ τοῦ εὐαγγελίου captivitas propter evangelii praedicationem. (Iudd. 15, 14. Iob. 39, 5. Ps. 2, 3. Ier. 27, 1. Ies. 24, 7. ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν.) — Pluralis Atticorum τὰ δεσμά, non nisi in Lucae scriptis, eadem significatione, habetur, Luc. 8, 29. Act. 16, 26. 20, 23. 22, 30. 23, 29. 26, 29. 31. (3 Macc. 6, 27.) Moeris Attic. δεσμά, οὐδετέρως, Ἀττικῶς. δεσμοί, ἀρσενικῶς, Ἑλληνικῶς. *.

Δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, *carceris* sive *vinctorum custos*, *commentariensis*, Act. 16, 23. 27. 36. — Gen. 39, 21—23. ἀρχιδεσμοφύλαξ. (Ioseph. ant. 2, 5. 1.) *.

Δεσμωτήριον, ου, τό, (a δεσμόω vincio, vinctum in carcerem coniicio) *carcer*, Matth. 11, 2. Act. 5, 21. 23. 16, 26. coll. Gen. 40, 3. 39, 22. בֵּית־הַסֹּהַר. *.

Δεσμώτης, ου, ὁ, (a δεσμόω) *vinctus*, *captivus*, Act. 27, 1. 42. (Gen. 39, 21. Bar. 1, 5. Ioseph. ant. 2, 5. 1.) *.

Δεσπότης, ου, ὁ, LXX pro אָדוֹן, *dominus* alicuius rei, i. e. a) *possessor*, 2 Tim. 2, 21. εὔχρηστον τῷ δεσπ. utile possessori suo. (Theophyl. epist. 19. δεσπότης χρημάτων.) — b) *herus*, ratione servorum; 1 Tim. 6, 1. 2. Tit. 2, 9. 1 Petr. 2, 18. (Prov. 17, 2. 22, 7. Sap. 18, 11. Ioseph. ant. 1, 10. 4.) — c) *summus dominus*. Ita et Deus κατ᾽ ἐξοχήν dicitur δεσπότης, Luc. 2, 29. Act. 4, 24. Apoc. 6, 10. (Iob. 5, 8. (אֱלֹהִים) Prov. 29, 26. (יְהוָֹה). Sap. 6, 7. 8, 3. Ies. 1, 24. 3, 1. Gen. 15, 2. 8. Ier. 4, 10. Ioseph. ant. 1, 3. 1. ib. 5, 1. 13.) — etiam Christus, quatenus caput ecclesiae a Deo est constitutus, 2 Petr. 2, 1. Iud. vers. 4. *.

Δεῦρο, adverb. 1) *loci*, a) huc, hunc in locum; (Ioseph. ant. 2, 6. 3. ἡμεῖς δεῦρο ἤλθομεν.) — b) adhortantis est, — LXX pro לֵךְ, לְכָה, α) *agedum*, *veni*, *accede*, Matth. 19, 21. δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Marc. 10, 21. Luc. 18, 22. Act. 7, 34. Apoc. 17, 1. 21, 9. — Io. 11, 43. δεῦρο ἔξω, egredere! (Gen. 19, 32. Exod. 3, 10. Iud. 4, 22. 1 Sam. 16, 1. 20, 20. 2 Sam. 15, 22. — δεῦρο μετ᾽ ἐμοῦ, 1 Reg. 13, 15. Num. 10, 29. 2 Reg. 6, 3.) — β) seq. εἰς: *abi*; Act. 7, 3. ἔξελθε — καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν. (2 Reg. 5, 19. δεῦρο εἰς εἰρήνην. 1 Reg. 1, 53. δεῦρο εἰς τὸν οἶκόν σου. 2 Reg. 9, 1.) — 2) *temporis*; *nunc*; Rom. 1, 13. ἄχρι τοῦ δεῦρο, ad hunc usque diem. (Ioseph. ant. 7, 9. 5. μέχρι δεῦρο. ib. 4, 8. 2. Plutarch. vit. Pomp. c. 24.) *.

Δεῦτε, LXX pro לְכוּ et aliquoties pro בֹּאוּ et הָבָה, adverb. quod in plurali, ut δεῦρο in singulari usurpatur, *venite*, *adeste!* Ponitur in N. T. a) simpliciter, δεῦτε, ubi est vel vocantis: *venite huc*, Matth. 25, 34. 28, 6. Io. 4, 29. Apoc. 19, 17. (Dan. 3, 26. ἐξέλθετε καὶ δεῦτε. Ies. 56, 9. 2 Reg. 6, 13. 7, 14.) vel simpliciter adhortantis: *agite!* Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Io. 21, 12. Gen. 11, 3. 4. 37, 19. 26. Ies. 51, 10. Sap. 2, 6.) — b) δεῦτε ὀπίσω μου, venite post me, sequimini me! Matth. 4, 19. Marc. 1, 17. (2 Reg. 6, 18.) — c) δεῦτε πρός με, accedite ad, Matth. 11, 28. — d) δεῦτε εἰς, *venite ad*, Matth. 22, 4. *abite ad* Marc. 6, 31. *.

Δευτεραῖος, αία, αῖον, (a δεύτερος) dicitur is, qui *secundo die* venit, fecit etc. Semel Act. 28, 13. δευτερ. ἤλθ. secundo, postero die venimus. (Saepius apud profanos. Ioseph. ant. 1, 10. 1. δευτεραίους γενομένους. Xenoph. Cyrop. 5, 2. 1. δευτεραῖοι γίγνονται πρός, altero die veniunt ad. Polyb. 2, 70. 4. Numeralia in αῖος Graecis dierum intervallum indicare solent, v. c. δεκαταῖος, decem dierum, δωδεκαταῖος, τεταρταῖος.)

Δευτερόπρωτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, non nisi Luc. 6, 1. habetur, estque compositum ex δεύτερος et πρῶτος, itaque: *secundo primus*. In varias interpretes abeunt partes. *Wet-*

stenius: ἐν σαββ. δευτεροπρ. explicat: primo sabbato mensis secundi. Alii, iidemque plurimi: σαββάτῳ πρώτῳ ἀπὸ δευτέρας (scl. ἡμέρας) ἀπὸ τοῦ πάσχα, sabbato primo post secundum diem Paschatos; numerabant enim Iudaei a die secundo Paschatos usque ad Pentecosten septem hebdomades et totidem sabbata. cf. Levit. 23, 15. *Kaiser* (progr. I. de linguae aram. usu etc. Erl. 1823. p. 21.) putat: „in fonte aramaico Lucae scriptum fuisse: בְּשַׁבְּתָא דְתִנְיָן קַדְמָאָה, *sabbato, quod secundo aliquo prius est*, ut evenisse rem v. 1—5. narratam duorum festorum, qui immediate concurrebant, priori, historiam a v. 6—11. enarratam die posteriori. Sabbatum enim secundum nostram computandi rationem, ab hora sexta vespertina cepisse initium, ut adeo eodem die omnia haec evenire potuissent." — At et δεύτερος et πρῶτος ad unum idemque sabbatum referatur necesse est, et indicat Lucas sabbatum, quod ratione diversarum rerum et primum et vero etiam secundum dici poterat. Est vero sabbatum post festum Paschatos primum. *Secundum* dicit, quia post illud sabbatum, quod in ipsos Paschatos dies incidebat quodque primum erat, secundum profecto fuit; πρῶτον vero appellat ratione festi Paschatos, quia *post Pascha* primum erat. Vertendum igitur est: *sabbato secundo, post festum Paschatos primo*, sive *proximo*.

Δεύτερος, α, ον, *secundus, alter, posterior*, quum numero Matth. 22, 26. Io. 4, 54. Act. 13, 33. Tit. 3, 10. tum loco et ordine Matth. 22, 39. Luc. 19, 18. Act. 12, 10. 1 Cor. 15, 47. (ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, vid. Ἀδάμ.) Hebr. 8, 7. 9, 7. 10, 9. Apoc. 2, 11. et passim. Act. 7, 13. ἐν τῷ δευτέρῳ intell. χρόνῳ, altera vice. 2 Cor. 1, 15. δευτ. χάρις secundum gaudium, non, ut antea, ex Apostoli scripto, sed ex ipsius adventu percipiendum. — ἐκ δευτέρου, *secundo, secunda vice*, Matth. 26, 42. Marc. 14, 72. Io. 9, 24. Act. 10, 15. 11, 9. (Ier. 1, 13. שֵׁנִית. Ios. 5, 2.) — τὸ δεύτερον, 2 Cor. 13, 2. Iud. vers. 5. secunda vice. — Δεύτερον adverbialiter: *secunda vice*, Io. 3, 4. 21, 16. Hebr. 9, 28. Apoc. 19, 3. (Gen. 22, 15. 27, 36.) — *secundo loco*, 1 Cor. 12, 28. πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδ.

Δέχομαι, f. δέξομαι, (a stirpe obsoleta δέκω, porrigo et capio) LXX maxime pro לָקַח, etiam pro רָצָה, 1) *capio, sumo, ich fasse, ergreife, nehme*, a) propr. Luc. 16, 6. 7. δέξαι σου τὸ γράμμα. 22, 17. δεξάμενος τὸ ποτήριον. Eph. 6, 17. (2 Chron. 29, 16. 22. 30, 16.) — b) de loco: *occupo*, Act. 3, 21. οὐρανὸν δέξασθαι, coelum occupare, i. e. imperium summum accipere. (Eurip. Alcest. v. 817. δέξασθαι δόμους.) — 2) *recipio, excipio, ich nehme an, nehme auf*; a) propr. Luc. 2, 28. δέχ. τινα εἰς τὰς ἀγκάλας. Act. 7, 59. δέξαι τὸ πνεῦμα, intellige: in coelum. — δέχεσθαί τινα εἰς τὸν οἶκον,

Luc. 16, 4. 9. (Arrian. diss. epict. 3, 26. *ἵνα μηδεὶς σ' εἰς οἰκίαν θέλῃ δέξασθαι.*) — *hospitio excipio* aliquem (plene *δέχ. τινα ξενίᾳ*, Ioseph. ant. 4, 6. 2.), Matth. 10, 14. 40. 41. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5. 13. 10, 8. 10. Col. 4, 10. Hebr. 11, 31. (Polyb. 2, 15.) — Luc. 9, 11. *δεξάμενος αὐτούς*, admisit populum in domum ubi versabatur. — Io. 4, 45. *ἐδέξαντο αὐτόν*, vel: hospitio exceperunt eum, vel: doctorem admiserunt, fidem ei habuerunt. — Adiuncta notione procurationis, *δέχ. παιδίον*, Matth. 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. — Addito modo, quo excipitur aliquis, Act. 21, 7. *ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς.* 2 Cor. 7, 15. Gal. 4, 14. — b) ex adiuncto: *fero aliquem*; 2 Cor. 11, 16. *ὡς ἄφρονα δέξασθέ με*, ferte me quasi stultum. (Gen. 50, 17. *δέξαι τὴν ἀδικίαν*, hebr. נָשָׂא, fer, i. e. ne punias. Aelian. V. H. 3, 26.) — c) ad animum si transfertur, est: animo recipio, s. capio i. e. *admitto*, *amplector*, *pro vero habeo*; Matth. 11, 14. 1 Cor. 2, 14. *τὰ τοῦ πνεύματος.* 2 Cor. 8, 17. *τὴν παράκλησιν.* 2 Thess. 2, 10. *τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας.* (Ier. 2, 30. 5, 3. *παιδείαν* Anton. 6, 25. *διαβολὰς οὐκ ἐδέχετο.* Herodian. 1, 5. 20. Thucyd. 4, 16.) — *τὸν λόγον*, *doctrinam admittere*, *fidem ei habere*, Luc. 8, 13. Act. 8, 14. 11, 1. 17, 11. 1 Thess. 1, 6. 2, 13. Iac. 1, 21. (Prov. 4, 10. 2, 1. 10, 9. Ioseph. ant. 1, 13. 4.) — 3) i. q. *λαμβάνω*, non activa sed passiva significatione; *accipio*, *particeps fio*; Marc. 10, 15. *τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.* Luc. 18, 17. Act. 7, 38. *ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν*, qui a Deo accepit saluberrima praecepta, ut nobis traderet. Act. 22, 5. *ἐπιστολάς.* c. 28, 21. 2 Cor. 6, 1. *χάριν.* [8, 4.] Phil. 4, 18. (Gen. 33, 10. Exod. 29, 25. Ioseph. ant. 7, 3. 4. *δέχ. χάριν.* Xenoph. Cyrop. 1, 4. 10.)*.

Δέω, fut. *δήσω*, aor. *ἔδησα*, perf. *δέδεκα*, pf. pass. *δέδεμαι*, aor. pass. *ἐδέθην*, — LXX pro אָסַר, et aliquoties pro קָשַׁר, — 1) *ligo*, *colligo*; a) *δέω τι*, ligo aliquid, *δέω τι εἰς δεσμάς*, fasciculis colligo, Matth. 13, 30. Act. 10, 11. *σκεῦος, ὡς ὀθόνην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον*, quatuor laciniis colligatum. — *δέω τι ἔν τινι*, *ligo aliquid aliqua re*, Io. 19, 40. *ἔδησαν αὐτὸ (τὸ σῶμα) ἐν ὀθονίοις*, circumligabant corpus etc. (Sic קָשַׁר Gen. 38, 28.) *δέω τινα* — omisso *ἐν*, Io. 11, 44. *δεδεμένους τοὺς πόδας κειρίαις.* — b) *δέω τινά τινι*, *vincio aliquem*, *vinculis constringo*; *ἁλύσεσι*, Marc. 5, 3. 4. Act. 12, 6. 21, 33. (2 Chron. 36, 6. Ezech. 27, 24. Sap. 17, 18. — *ἔν τινι*, Iudic. 16, 7. 8. 15, 13. Xenoph. Anab. 4, 3. 8.) — *δέω τινά* simpliciter, omisso nomine vinculi, *vinculis constringo*, Matth. 12, 19. 14, 3. 27, 2. *δήσαντες αὐτοῦ πόδας.* Marc. 3, 27. 6, 17. *ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ*, elliptice pro: vinctum in carcerem coniiciunt. 15, 1. Io. 18, 12. Act. 9, 14. 21, 11. 13. 22, 29. Apoc. 20, 2. (Gen. 42, 25. Iudic. 15, 20. Tob. 8, 3.) — Inde *δέδομαι*, *in vinculis sum*, Marc. 15, 7. Io. 18, 24. Act. 9, 2. 21. 22, 5. 24, 27. Col. 4, 3. 2 Tim. 2, 9. *ἀλλ' ὁ λόγος*

τοῦ *θεοῦ οὐ δέδεται*, sed doctrina divina vinculis non tenetur, quum ego iis tenear. Apoc. 9, 14. (Ies. 42, 7.) — c) tropice: Luc. 13, 16. *ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς*, quam morbo ligavit Satan. Putabantur enim daemones impedire liberum usum alicuius partis corporis, quae igitur quasi ligata, constricta cogitatur a daemone. — 2) ut Latinor. *ligo* etiam dicitur pro: arcte coniungo; ita etiam *δέω* est: *alligo, ligando iungo*; a) propr. *δεδεμένος*, alligatus, Matth. 21, 2. Marc. 11, 2. 4. Luc. 19, 30. 2 Chron. 7, 10. (Iudd. 15, 4. Ios. 2, 21.) — b) tropice de societate, consortio; *α*) *coniungo mihi, ad societatem admitto*; Matth. 16, 19. 18, 18. ubi *δέω* est: colligo ad coetum christianum, et oppositum *λύω*, separo a coetu, eiicio ex eo, et sensus est: quoscunque vos, apostoli, in coetum salvandorum admiseritis, ii admissi iudicabuntur, eorum admissio rata fiet in coelo. Idem dicitur imagine *clavis* regni coelorum (coll. Ies. 22, 22. Apoc. 3, 7.), quae non solum claudit sed etiam aperit portam ad societatem salvandorum. Alii *δέω* ex usu אֱסַר in lingua chald., ubi est etiam arceo, defendo, explicant: *arceo*, excludo aliquem e consortio, quod vero potius est *λύειν*, quod iam vi oppositionis significare deberet: admitto ad societatem, quae autem significatio probari vix poterit. Vid. *Λύω*. Alii *δέω* et *λύω* hic ad peccatorum condonationem referunt, ut *δέειν* sit: iubere vinci, i. e. reum pronuntiare. (Ioseph. de bell. 1, 5. 2. *διώκειν τε καὶ κατάγειν οὓς ἐθέλοιεν, λύειν τε καὶ δεῖν.*) — *β*) *δέδεμαί τινι, adstrictus sum alicui, obstrictus sum alicui*; *γυνὴ τῷ ἀνδρὶ δέδεται*, Rom. 7, 2. (Iamblich. vit. Pythag. c. 11, 56. *καλέσαι τὴν μὲν ἄγαμον, κόρην· τὴν δὲ πρὸς ἄνδρα δεδεμένην, νύμφην.*) — *δέδεμαι γυναικί*, 1 Cor. 7, 27. — *δεδεμένος τῷ πνεύματι* intellige *ἁγίῳ*, obstrictus spiritui s., i. e. dictamini spiritus sancti necessario parens. (Xenoph. Cyrop. 1, 5. amore captos dicit *δεδεμένους ἰσχυροτέρᾳ τινὶ ἀνάγκῃ, ἢ εἰ σιδήρῳ ἐδέθεντο.* Pindar. Pyth. 3, 96. *κέρδει καὶ σοφίᾳ δέδεται.* Ioseph. ant. 4, 6. 7. *ἐνδησάμεναι* (virgines) *αὐτοὺς τῷ πρὸς αὐτὰς ἔρωτι.*) *.

Δή, particula 1) indicans, rem, cui inseritur, esse veram et certam, ita ut opponatur opinioni, ubi est: *sane, utique, profecto*; Matth. 13, 23. (Iob. 15, 17. *ἃ δὴ ἑώρακα, ἀναγγελῶ σοι.* ib. 6, 3. 19, 19. 23, 2. 3 Macc. 2, 10. Ioseph. ant. 6, 12. 5. *οὐ γὰρ δή σε φεύγων ἐλάνθανον.* Xenoph. Cyrop. 1, 4. 27.) — 2 Cor. 12, 1. *καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι*, nisi hic (ut Iob. 19, 4. et saepius apud profanos) ironice dictum est; ut nostrum: *freilich*, Latinor. *scilicet*. — 2) est redeuntis ad priora: *igitur, iam, also, nun*, 1 Cor. 6, 20. (Xenoph. Cyrop. 1, 3. 9.) — 3) adhortantis est, ubi additur, ut vim verbi augeat, ita ut fere respondeat Latin. *iam, agedum, nunc*, nostro: *nun, denn*, Luc. 2, 15. Act. 13, 2. 15, 36. (Gen. 18, 4. Iob. 6, 29. 12, 7. 22, 21. 2 Reg. 9, 12. Sir. 42, 15. 44, 1. Iudith. 13, 11. 3 Macc.

3, 13. Ioseph. ant. 4, 3. 2. — *Δήπου* et *Δήποτε* vid. suo loco.) *.

Δῆλος, η, ον, *manifestus*, *perspicuus*, *clarus*. Matth. 26, 73. — 1 Cor. 15, 27. δῆλον intell. ἐστί, *patet*, *sequitur*. Gal. 3, 11. 1 Tim. 6, 7. (Palaeph. 40, 1.)

Δηλόω, ῶ, f. ώσω, (a δῆλος) LXX pro הוֹדִיעַ, הוֹרָה, *patefacio*, *manifestum facio*. De variis rebus dictum varie verti potest: de rebus praeteritis: *narro*, *certiorem facio*, 1 Cor. 1, 11. Coloss. 1, 8. coll. 2 Macc. 2, 23. 7, 42. 10, 10. (Esth. 2, 22. 2 Macc. 2, 24.) De rebus futuris: *annuncio*, *revelo*, 2 Petr. 1; 14. (1 Sam. 3, 21.) *in lucem protraho*, 1 Cor. 3, 13. Ies. 42, 9. — De rebus absconditis: *revelo*, *doceo*, Hebr. 9, 5. *indico*, 1 Petr. 1, 11. (Exod. 6, 3. Deut. 33, 10. Dan. 4, 15. Ps. 51, 7. 2 Chron. 6, 27. (Ioseph. ant. 5, 1. 2.) — De verbis est: *indicat*, *hanc vim habet*, *hoc dicit*, Hebr. 12, 27. τὸ δὲ, ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ. (Ioseph. ant. 3, 7. 1. *τὸν Μαναχασὴν λεγόμενον· βούλεται δὲ συναχτῆρα μὲν δηλοῦν.* ib. 8, 6. 2. *γράμματα δηλοῦντα τάδε*, literae his verbis.) *.

Δημᾶς, ᾶ, ὁ, *Demas*, socius Pauli, de quo vid. Coloss. 4, 14. 2 Tim. 4, 10. Phil. vers. 24. *.

Δημηγορέω, ῶ, f. ήσω, (ex δῆμος, et ἀγορέω in foro ad populum loquor) sum δημήγορος i. e. orator, qui pro concione verba facit, *ad concionem loquor*. Act. 12, 21. (Prov. 30, 31. Neh. 8, 6. Ioseph. ant. 8, 8. 4. ib. 9, 13. 1. 4 Macc. 5, 15.) **.

Δημήτριος, ου, ὁ, *Demetrius*. Duo commemorantur a) argentarius ephesinus, gentilis, Act. 19, 24. 38. — b) vir christianus, ignotus, 3 Io. vers. 12. *.

Δημιουργός, οῦ, ὁ, (ex δήμιος publicus, et ἔργω negotia facio) 1) publica opera faciens, negotia in commune commodum peragens; — *artifex*, *opifex*. (Ioseph. ant. 3, 2. 15. δημιουργεῖν Sap. 5, 13. 2 Macc. 10, 2.) semel de Deo Hebr. 11, 10. ubi est *artifex*, *auctor*, δημιουργὸς (i. q. τεχνίτης) τῶν πάντων. (Ioseph. ant. 7, 14. 11. *ὁ θεὸς δημιουργὸς ἀνθρωπίνων καὶ θείων.* ib. 1, 7. 1. ὁ θεὸς ὁ δημ. τῶν ὅλων Diog. Laert. 7, 147. 2 Macc. 4, 1. *κακῶν* δημιουργός Onias.) **.

Δῆμος, ου, ὁ, populus, quatenus constituit rem publicam, quare satis differt a *λαῷ*, et potissimum dicitur de viris, civibus; *concio populi*, multitudo, quae in loco publico convenit, Act. 12, 22. 19, 30. *εἰςελθὼν εἰς τὸν δῆμον*, in concionem populi se conferens. ib. v. 33. (Ioseph. ant. 3, 9. 1. ib. 5, 7. 3. et saepissime profanos. — LXX saepius pro מִשְׁפָּחָה, tribus, Num. 1, 20. 3, 20. 26, 12—48.) *.

Δημοσίᾳ, (dativ. a δημόσιος) adv. propr. coram populo convocato, i. e. *publice*, *palam*, Act. 16, 37. 18, 28. 20, 20. *δημοσίᾳ καὶ κατ᾽ οἴκους* publice et privatim, i. e. in locis publicis v. c. foro, synagoga, et in aedibus privatis. (2 Macc.

6, 20. 3 Macc. 2, 27. Ioseph. ant. 3, 2. 4. δημοσίᾳ καὶ κατ' ἰδίαν. ib. 4, 5. 3. λείαν πολλὴν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ πάντες εὐπόρησαν.) **.

Δημόσιος, *ια*, *ον*, (a δῆμος) *publicus*, usibus publicis inserviens; Act. 5, 18. ἐν τηρήσει δημοσίᾳ, in custodia publica. (Ioseph. ant. 3, 9. 4. δημοσίαι θυσίαι sacrificiis privatorum opponuntur. ib. 3, 10. 1.) *.

Δηνάριον, *ίου*, *τό*, *denarius*, moneta argentea Romanorum, decem assibus constans, Atticorum drachmae respondens, et octavam partem nostri imperialis, sive tres grossos, efficiens. Matth. 18, 28. 20, 2. 9. 10. 13. Marc. 6, 37. 14, 5. Luc. 7, 41. 10, 35. Io. 6, 7. 12, 5. Apoc. 6, 6. Denarium Iudaeis solvendum fuisse pro censu, docent Matth. 22, 19. Marc. 12, 15. Luc. 20, 24. *.

Δήποτε, (ex δή et ποτέ aliquando) adv. *demum*. Io. 5, 4. ᾧ δήποτε quocunque demum morbo. Ioseph. ant. 4, 8. 23. καθ' ἃς δηποτοῦν αἰτίας. Xenoph. Cyrop. 3, 2. 26.) *.

Δήπου, (ex δή, et partic. enclit. ποῦ) *utique*, *omni modo*, *profecto*. Hebr. 2, 16. (Palaeph. 31, 3. Xenoph. Cyrop. 1, 6. 7.) *.

Διά, praepositio, de qua vid., praeter Grammaticos, *Viger*. de idiot. Gr. l. p. 584. et ibid. *Hermann*. p. 856. et *Wineri* Grammat. p. 157 et 162. — LXX ea maxime utuntur pro בְּיַד, מִפְּנֵי, vel בְּ et מִן praefixis. Iungitur autem

I) *genitivo*, ubi respondet Latinor. *per*, nostro *durch*, *hindurch*, indicatque transitum rei per aliquid. Ita dicitur

1) *proprie*, a) de *loco*, per quem aliquis s. aliquid transit; Matth. 2, 12. δι' ἄλλης ὁδοῦ, alia via coll. Matth. 8, 28. διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου peragrans regionem etc. Marc. 11, 16. διὰ τοῦ ἱεροῦ, per templum, durch den Tempel hindurch. Act. 9, 25. διὰ τοῦ τείχους, per iannam in muro, (ut Ioseph. ant. 5, 1. 2. coll. 2 Cor. 11, 33.) Act. 9, 32. διὰ πάντων intell. τόπων, per omnia loca. 2 Cor. 4, 15. διὰ τῶν πλειόνων, sese exserens per quam plurimos homines. Eph. 4, 6. διὰ πάντων, per omnes operans. (coll. Ier. 23, 23. Act. Thom. §. 10. σὺ, κύριε, ὁ ἐν πᾶσιν ὢν, καὶ διερχόμενος διὰ πάντων, καὶ ἐγκείμενος πᾶσι τοῖς ἔργοις σου.) Hebr. 2, 11. 12. Χριστὸς διὰ τῆς μείζονος σκηνῆς — εἰςῆλθεν εἰς τὰ ἅγια, Christus tentorium coeleste, (i. e. atrium et sanctum templi coelestis) peragrans intravit sanctum sanctorum. —. Cum verbis exeundi: 1 Cor. 3, 15. σωθήσεται ὡς διὰ πυρός, servabitur per ignem quasi evadens, durch Feuer hindurchgehend. (Lib. Henoch. *Fabric.* Cod. Pseud. p. 19. ἐκφεύγειν δι' αἰῶνος, evadere per mediam perditorum turbam.) Matth. 4, 4. ἐκπορευόμενον διὰ στόματος Θεοῦ, quod pronuntiatum per os Dei transit, i. e. quod iussu Dei gignitur. 1 Petr. 3, 20. διεσώθησαν δι' ὕδατος, per aquam, i. e. aquam transvecti navi. (Gen. 7, 7.) — Vid. etiam Matth. 7, 13. 12, 1. 43. 19, 24. Marc. 9, 30. Luc. 4, 30. 5, 19. Io.

10, 1. 2. Rom. 15, 28. δι' ὑμῶν, per vestram urbem. 1 C. 10, 1. saepius. (Ios. 3, 2. 2 Chron. 23, 20. 32, 4.) — b) tempore, a) in quod incidit aliquid, quo factum est, 'Durchgangspunkt durch die Zeit, ubi Latini ablativo utuntur; διὰ τῆς νυκτός, noctu; Act. 5, 19. 16, 9. 17, 10. laeph. 1. καταβαίνοντες διὰ νυκτὸς εἰς τὰ πέδια.) — β) actione aliqua consumitur, quod igitur transit, dum agitur quid, per, intra, Matth. 26, 61. διὰ τριῶν ἡμερῶν, intra biduum. Marc. 14, 58. Act. 23, 31. δι' ὅλης τῆς νυκτός, per totam noctem. Act. 1, 3. δι' ἡμερῶν τεσσαράκ. per triginta dies. Hebr. 2, 15. διὰ παντὸς τοῦ ζῆν, per totam vitam. διὰ παντός, semper, continuo, vid. Διαπαντός. (Sap. 11, 13. διὰ τῶν κολάσεων, dum cruciarentur ipsi. (Xenoph. anab. 4, 6. 22. διὰ νυκτός, per totam noctem. Mem. 1, 2. 61. διὰ παντὸς τοῦ βίου. Polyb. 37, 3. 3. διὰ ἡμέρας.) — γ) tempus, quod transiit, den vollendeten Durchgang einer Zeit, ubi est: *post, elapso, interiecto;* Marc. 2, 1. δι' ἡμερῶν, intell. τινῶν, post aliquot dies. Act. 24, 17. δι' ἐτῶν πλειόνων, pluribus annis elapsis. Gal. 2, 1. (LXX pro מִקֵּץ, Deut. 9, 11. 15, 1. Aelian. V. H. 13, 42. δι' ἐτῶν τριάκοντα. Xenoph. Cyrop. 1, 4. 28. διὰ χρόνου, multo tempore elapso.)

2) *tropice* transfertur ad id, per quod aliquid fit, per quod, dum fit, quasi transit, *occasionem, adminiculum, rationem* vel *conditionem*, cuius interventu aliquid vel est, vel fit, gleichsam den Durchgang einer Sache durch das Mittel, die Veranlassung, wodurch sie wird, oder durch die Art des Werdens oder Seins. Est in eiusmodi locis etiam *per, interventu.* Ita διά a) cum *nominibus personarum*, quarum interventu aliquid fit, dum vel aliorum iussu aliquid peragunt, vel sua culpa aut suo beneficio, aut alio quocunque modo occasionem rei praebent; ergo: *per aliquem, interventu, culpa, beneficio alicuius;* Matth. 1, 22. τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου. 2, 5. 15. 23. Luc. 18, 31. Act. 2, 22. σημεῖα, ἃ ἐποίησε ὁ θεὸς δι' αὐτοῦ. Eodem modo in similibus locis διά non auctorem indicat, sed eum, per quem Deus agit, si vel Deus auctor non commemoratur, ut Io. 1, 3. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, per eum, auctore Deo. v. 17. ὁ νόμος (a Deo) διὰ Μωσέως ἐδόθη. Act. 2, 43. 4, 16. 1 Cor. 8, 6. Col. 1, 16. Hebr. 1, 2. 2, 10. Vid. porro Matth. 18, 7. δι' οὗ, per quem, i. e. cuius culpa. 26, 24. Io. 3, 17. Act. 3, 16. ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ, i. e. ἡ διὰ ὀνόματος αὐτοῦ, (non: fides in Christum, neque fides per Christum effecta, sed) fiducia excitata in illum per nomen Christi auditum. Act. 12, 9. 24, 3. διά σου, beneficio tuo. 13, 38. διὰ τούτου, per hunc, eius beneficio. Rom. 1, 5. 2, 16. 5, 1. 19. 11, 36. δι' αὐτοῦ τὰ πάντα, verte: ipso auctore omnia extiterunt, eius interventu omnia fiunt, ad ipsius consilia omnia referuntur. (Fere

n modo Gen. 39, 4. πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ, ἔδωκε διὰ χει-
Ἰωσήφ intell. εἶναι. ib. v. 22. 23.) 1 Cor. 11, 12. ὁ ἀνὴρ
ῆς γυναικός, per mulierem, interventu eius paritur. Gal.
- et Hebr. 2, 2. δι᾽ ἀγγέλων, interventu angelorum, i. e.
entibus angelis (coll. Deut. 33, 2. Ioseph. ant. 15, 5. 8.
τὰ κάλλιστα τῶν δογμάτων καὶ τὰ ὁσιώτατα τῶν ἐν τοῖς
ς δι᾽ ἀγγέλων παρὰ θεοῦ μαθόντων.) ut 2 Tim. 2, 2. διὰ
ῶν μαρτύρων, adhibitis multis testibus. (Num. 35, 30.)
3, 16. 1 Thess. 4, 14. διὰ τοῦ Ἰησοῦ, si refers ad ἄξει,
per, opera Christi; si refers ad κοιμηθέντας, est: qui
Iesum, (aus Veranlassung, dass sie Christen sind) mortem
i sunt. Hebr. 1, 3. δι᾽ ἑαυτοῦ, per semet ipsum, i. e. se
ti offerendo. 7, 9. διὰ Ἀβραάμ, vermittelst der Person
hams. — Saepissime. — Eodem modo in obtestationibus,
fiunt interventu nominis alicuius; Rom. 15, 30. 1 Thess.
ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, praecepta, adhor-
nes per Iesum. 2 Thess. 3, 12. — b) cum *nominibus rerum,*
niculorum, quorum interventu aliquid fit vel est, ubi est:
interventu, i. e. *opera, auxilio, adminiculo; occasione*
; Marc. 16, 20. τὸν λόγον βεβαιοῦντα διὰ σημείων. Luc.
εἶπε διὰ παραβολῆς, interventu parabolae. Io. 11, 4. 17,
Act. 3, 18. 21. 5, 12. διὰ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγί-
νημεῖα. Act. 8, 18. 10, 43. 11, 30. 18, 9. 19, 26. διὰ
, manuum opera. 20, 28. διὰ τοῦ αἵματος, interventu
s cruentae. 15, 32. διὰ πολλοῦ λόγου, multis verbis, i. e.
ke. 8, 28. διὰ χρημάτων, pecunia. Rom. 2, 13. διὰ νόμου,
veniente, adhibita lege. 3, 21. διὰ γὰρ νόμου, per legem,
Veranlassung des Gesetzes. v. 27. διὰ ποίου νόμου intel-
ίνεται καύχησις, quaenam ergo lex iustam gloriandi ma-
n praebet? 5, 10. διὰ τοῦ θαν. τ. υἱοῦ, interventu mortis
, 13. 7, 5. τὰ διὰ νόμου, quibus lex occasionem prae-
v. 7. 8. 8, 3. διὰ τῆς σαρκός; secundum sive propter
m, i. e. interveniente natura hominis peccato obnoxia.
12, 3. διὰ τῆς χάριτος, vi muneris mihi demandati.
1, 4. 9, 12. διὰ πολλῶν εὐχαρ. vermittelst. Gal. 2, 21.
4, 23. Col. 2, 19. 2 Thess. 2, 2. 15. 1 Tim. 2, 10. δι᾽
ἀγαθῶν. et saepissime. (LXX pro בְּיַד, 2 Chron. 29, 25.
1, 15. 3, 13. 8, 10. Ies. 37, 24. מִיַּד, 2 Chron. 31, 13.)
obtestationibus: *per:* Rom. 12, 1. 15, 30. 1 Cor. 1, 10.
10, 1.

c) cum genitivo, *modum, statum, rationem* alicuius
nte, ita ut indicet, quemnam per statum aliquid transeat,
fit, vel transierit, den Durchgang durch einen Zustand,
eschaffenheit, in welcher man ist oder handelt. Verti
in eiusmodi locis vel per ablativum, vel per: *pro, se-*
im, vel, et quidem saepissime, per adverbium, vel, si iun-
verbis εἶναι, ἔρχεσθαι, γίνεσθαι, ἔχειν, per participium verbi.

Dicitur itaque *α*) de ratione, qua aliquid est vel fit; Luc. 8, 4. *εἶπε διὰ παραβολῆς*, i. e. *παραβολικῶς*. Io. 19, 23. *δι' ὅλου*, ab omni parte, i. e. *ὅλον*. Act. 15, 32. *διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσεν*, multis verbis. Act. 15, 27. *διὰ λόγου*, ore, *mündlich*. 2 Cor. 1, 11. *εὐχαριστῶν διὰ πολλῶν* intell. *ῥημάτων* vel *μέρων*, multis modis, *πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως*. Rom. 14, 20. *ὁ διὰ προσκόμματος ἐσθίων*, i. e. *προσκόπτων*, ita ut offendatur. 2 Cor. 10, 11. *λόγος δι' ἐπιστολῶν*, sermo scriptus. Hebr. 13, 22. *γράφ. διὰ βραχέων*, breviter, paucis. 1 Petr. 5, 12. *δι' ὀλίγων*, paucis verbis. (Aelian. V. H. 1, 8. *διὰ ταχέων*, celeriter. Thucyd. 4, 95. Demosth. 1257.) — *δι' ὑπομονῆς*, patienter, Hebr. 12, 1. Rom. 8, 25. — *β*) de affectu, natura, Rom. 15, 32. *διὰ θελήματος θεοῦ*, Deo volente. 1 Cor. 1, 1. v. 21. *διὰ τῆς σοφίας*, pro sua scilicet sapientia. ib. 6, 14. 2 Cor. 8, 5. 8. *διὰ σπουδῆς*, pro studio aliorum. Gal. 1, 16. 5, 13. *διὰ τῆς ἀγάπης* pro amore, qui fratres decet. Phil. 1, 15. — Rom. 14, 14. *δι' αὐτοῦ*, sua natura, per se spectatum. — *γ*) cum verbis *εἶναι*, *γίνεσθαι* (quae saepissime omittuntur), *ἔρχεσθαι διά τινος* et similibus; Rom. 2, 27. *σὲ, τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην* (*γενόμενον*) vid. *Γράμμα*. c. 4, 11. *τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας* (*ὄντων*) fidelium non circumcisorum. Rom. 15, 4. *διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλ. τῶν γραφῶν*, patientia et consolatione ex literis sacris hausta erecti, s. ea pleni. 1 Cor. 14, 9. *διὰ τῆς γλώσσης* (*γενόμενοι*) i. e. *λαλοῦντες*. (Eurip. Suppl. v. 112.) c. 14, 19. *λόγους διὰ νοός μου* (*ὄντας*) *λαλῆσαι*, verba intellecta a me, sensum habentia loqui. 1 Cor. 16, 3. *δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω*, literis instructos, epistolarios (ut ita dicam). 2 Cor. 2, 4. *διὰ πολλῶν δακρύων ἔγραψα*, multum lacrymans scripsi. 2 Cor. 3, 11. *διὰ τῆς δόξης* (*ἐστί*) i. e. *δεδοξασμένον*. 5, 10. *τὰ* (*πεπραγμένα*) *διὰ τοῦ σώματος* (*ὤν*) quae vivens patravit. 2 Cor. 5, 7. *διὰ πίστεως περιπατῶμεν οὐ διὰ εἴδους* i. e. in hac vita non nisi *πιστεύοντες* sumus, non vero *εἰδότες* c. 6, 7. 8. *διὰ τῶν ὅπλων* (*ὄντες*), armis utentes, i. e. pugnantes. *διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας*, sive in honore sive in contumelia constituti. Eph. 6, 18. *διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι*, pro *διὰ πάσης προσευχ. καὶ δεήσ. γινόμενοι*, preces cuiusque generis facientes. Phil. 1, 20. *διὰ ζωῆς καὶ διὰ θανάτου*, dum vel vivo vel morior. 2 Thess. 2, 2. *ἐπιστολὴ ὡς δι' ἡμῶν* (*οὖσα*) i. e. *ὡς ἡμετέρα*. Hebr. 9, 12. *διὰ αἵματος εἰσῆλθεν*, intravit sanguinem offerens. 2 Petr. 1, 3. *καλέσαντος διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς*, ita, ut eius summa maiestas ac virtus conspicua esset. 1 Io. 5, 6. *ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος*, qui baptismum et mortem cruentam subiit. (Xenoph. Anab. 2, 5. 9. *διὰ σκότους εἶναι*, i. e. *σκοτεινόν*. Symmach. Ps. 55, 13. *ὁ διὰ μίσους μοι*, pro *ὁ μισῶν*. Aelian. V. H. 13, 2. *διὰ τιμῆς ἐλθεῖν*, honorari. Aeschyl. Prometh. v. 120. *δι' ἀπεχθείας ἐλθεῖν*, invisum esse. Ioseph. ant. 4, 6. 2. *δι' εὐνοίας*

εἶναι τῷ θεῷ. ib. 6, 7. 4. δι' ὀργῆς ὢν τῷ θεῷ. Euripid. Phoeniss. v. 395. διὰ πόθου ἐλθεῖν, desiderare. Saepissime apud profanos.)

II) Iungitur διά *accusativo*, ut indicet universe: *causam* et *rationem*, Latinor. *per*, *propter*, *causa*, *gratia*, nostrum *wegen*, *um — willen*, *durch*. Dicitur in N. T.

1) de *causa, quae est rei auctor*, *cuius auxilio*, *beneficio*, *potestate*, *aliquid est*, *vel fit*, ubi verti potest: *per*, *secundum*, *vi*, nostrum: *durch*, *vermöge*; Io. 6, 57. ζῶ διὰ τὸν πατέρα — ζήσεται δι' ἐμέ. (1 Reg. 18, 36. διά σε [in hebr. בִּדְבָרֶיךָ] πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα. Ies. 50, 11. δι' ἐμέ [hebr. מִיָּדִי] ἐγένετο ταῦτα ὑμῖν.) Rom. 8, 11. διὰ τὸ ἐνοικοῦν πνεῦμα, per spiritum v. 20. 15, 15. διὰ τὴν χάριν, vermöge des Amtes. Hebr. 2, 9. διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, per mortem, vi mortis. Hebr. 5, 12. διὰ τὸν χρόνον, pro temporis diuturnitate, vermöge der Zeit, dass ihr Christen seid. v. 14. διὰ τὴν ἕξιν, usu. 2 Petr. 3, 12. δι' ἥν, per quem. Apoc. 4, 11. διὰ τὸ θέλημά σου. 12, 11. 13, 14. (2 Macc. 8, 36. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον, hoc modo. Diod. Sic. 3, 8. δι' ἀρετὴν τετυχέναι τιμῶν ἀθανάτων. Hom. Iliad. θ' 510. διὰ νύκτα φεύγειν, noctis beneficio fugere. Vid. *Viger*. p. 587 sq.) — de affectibus ad agendum excitantibus: *ex*, *pro*, *causa*, Matth. 27, 18. διὰ φθόνον. Marc. 15, 10. Luc. 1, 58. Eph. 2, 4. Phil. 1, 15. διὰ τοῦτο, *inde fit*, *ut*, Marc. 6, 14. Rom. 4, 16. 1 Cor. 11, 30. — διὰ τοῦτο — ὅτι, Io. 8, 47. 15, 19. 1 Io. 3, 1.

2) de *causa*, a) movente: *propter*, *causa*, Matth. 10, 22. μισούμενοι διὰ τὸ ὄνομά μου. c. 13, 21. 58. 24, 12. Luc. 2, 4. 8, 47. 11, 8. 23, 8. 15. Io. 12, 11. Act. 10, 21. 18, 2. 3. 22, 24. 28, 2. 18. Rom. 3, 25. 4, 25. 1 Cor. 4, 10. 7, 2. Hebr. 7, 23. Iac. 4, 2. 1 Io. 2, 12. et saepissime. (Deut. 1, 36. 9, 19. 15, 10. Gen. 27, 46. 43, 18. Num. 32, 17. Ies. 64, 7.) — διὰ τοῦτο, Matth. 6, 25. 12, 27. 31. 13, 13. Io. 6, 65. 9, 23. Act. 2, 26. Rom. 1, 26. et saepius. — διὰ τοῦτο, ὅτι, Io. 5, 16. 18. 10, 17. 12, 18. (Mich. 3, 12. Ies. 49, 4.) — *ea ratione*, *eo nomine*, *in Beziehung hierauf*; Matth. 18, 23. 21, 43. 23, 34. Marc. 11, 24. Luc. 11, 49. 1 Thess. 3, 7. — b) *impediente*, Matth. 13, 5. 6. Marc. 2, 4. Luc. 5, 19. 8, 6. 19. Act. 4, 21. 21, 34. Hebr. 3, 19. — διὰ τοῦτο, Luc. 14, 20. Io. 12, 39. — c) de causa, quae vulgo dicitur, *occasionali*, Matth. 27, 19. Io. 7, 43. δι' αὐτόν, eius causa. Io. 10, 19. Rom. 2, 24. 14, 15. 2 Petr. 2, 2. (Num. 13, 24.) — d) de causa vel ratione, quae est finis s. consilium, cur agamus: *causa*, *in gratiam*, Matth. 14, 3. 9. 15, 3. 6. 24, 22. Marc. 2, 27. 6, 17. Io. 11, 15. 15, 3. διὰ τὸν λόγον, in gratiam doctrinae tradendae. Act. 16, 3. Rom. 11, 28. i. e. evangelii causa inimici a Deo habentur vestra gratia (ut ad vos quoque perveniat evangelium, v. 25.); promissionum causa vero

grati sunt Deo in gratiam maiorum eorum. Rom. 4, 23 sq. 6, 19. 1 Cor. 4, 6. *δι' ὑμᾶς*, vestra gratia. 7, 5. 8, 11. 2 Cor. 4, 5. 15. 1 Thess. 3, 9. Hebr. 6, 7. *δι' οὕς*, in quorum usum s. gratiam. — Saepius. — *διὰ τοῦτο*, quod ut fiat, Io. 12, 27. *διὰ τοῦτο*, videlicet ut mortem patiar. 1 Cor. 4, 17. — *διὰ τοῦτο, ἵνα*, Io. 1, 31. 11, 42. 2 Cor. 13, 10. 1 Sam. 1, 16. Phil. v. 15. — *διὰ τοῦτο, ὅπως*, Hebr. 9, 15.

3) de statu, quo est aliquis, ut *διά τινος εἶναι* (vid. I. 2. c.), *versari in aliqua re, esse aliquem*; semel, Gal. 4, 13. *δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην*, aegrotus, vexatus corpore tradidi doctrinam.

In compositis indicat 1) motum per spatium vel tempus; *per, durch*; hinc etiam — 2) refertur ad *distributionem, divisionem, seiunctionem*; indicat — 3) *τὸ* pervenire ad finem vel scopum; *per, durch, hinzu*; — 4) auget vim verbi, ut Latinor. *per*.

Διαβαίνω, aor. 1. *διέβην*, (ex *διά* et *βαίνω* gradior) *transeo, traiicio*. Luc. 16, 26. Hebr. 11, 29. Act. 16, 9. *διαβάς traiice* scl. mare, i. e. proficiscere. (Gen. 31, 21. 1 Sam. 13, 7. hebr. עָבַר. Ioseph. ant. 7, 9. 7. *διαβ. τὸν Ἰορδάνην*. ib. 4, 6. 13. *διαβ. εἰς*.) *.

Διαβάλλω, aor. 1. pass. *διεβλήθην* (ex *διά* et *βάλλω*) propr. transfero, traiicio, Diog. 1, 118. etiam traduco; tropice: transfero aliquid in aliquem, et — quum ubique in malam partem dicatur, — traduco verbis, *defero* aliquem apud aliquem, *insimulor, calumnior*; semel Luc. 16, 1. *διεβλήθη αὐτῷ* pro *πρὸς αὐτόν*, deferebatur apud eum. (Dan. 3, 8. 16, 24. 2 Macc. 3, 11. Ioseph. ant. 7, 11. 3. *διεβέβλητο ὑπὸ τοῦ Σιβᾶ πρὸς αὐτὸν ἀδίκως*. Xenoph. anab. 1, 1. 3. Clement. Alex. Strom. 1, 1. — etiam de eo, qui quidem verum, at celandum, defert, Ioseph. ant. 6, 10. 2. *διεβλήθη* amor Michae erga Davidem *πρὸς τὸν πατέρα*. — i. q. *ἐξαπατάω*, decipio, Num. 22, 22. Hesych. *διεβάλλοντο· ἐξηπάτησαν*.) **.

Διαβεβαιόω, ῶ, f. *ώσω*, (ex *διά* et *βεβαιόω*) *valde confirmo, firmissimum facio*. In medio: *verbis assevero, affirmo*. 1 Tim. 1, 7. *μὴ νοοῦντες περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται*, non intelligentes, quod docent, vel quod palam affirmant tanquam verum. Tit. 3, 8. hoc velim ut quam maxime affirmes i. e. inculces. (Aelian. V. H. 3, 15. *ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ διαβεβαίωται ἤδη καὶ διατεθρύλληται*. Polluc. Onom. 5, 152 seq. *περί τινος*, Diod. Sic. 1, p. 38. Polyb. 12, 2. 6.) *.

Διαβλέπω, f. *βλέψω*, (ex *διά* et *βλέπω*) *dispicio*. Matth. 7, 5. Luc. 6, 42. *διαβλέψεις ἐκβαλεῖν*, tunc dispicias, tunc videas, quomodo extrahas.

Διάβολος, ου, ὁ, ἡ, (a *διαβάλλω*, quod vide) 1) qui transfert in alios, quae iis non vere conveniunt, vitia, s. culpam, *delator, obtrectator, calumniator*. Eph. 4, 27. 1 Tim.

3, 11. 2 Tim. 3, 3. Tit. 2, 3. 1 Tim. 3, 6. *κρίμα τοῦ διαβόλου* coll. vers. 7. i. e. ne obnoxius fiat criminationibus delatoris, obtrectatoris; (alii: poenis diaboli). (Sic Esth. 7, 4. 8, 1. Hamanus dicitur *διάβολος*, obtrectator, [hebr. צָר] delator gentis iudaicae. coll. Ps. 109, 6. ubi inimicum [in textu hebr. שָׂטָן] simpliciter sive iniquuum indicat. 1 Macc. 1, 38. *διάβολον πονηρόν*, mala fama.) — Deinde, quoniam Iudaei principis daemonum esse putabant, ut delatorem et calumniatorem piorum apud Deum ageret (Iob. cap. 1. Zach. 3, 1 sqq.), *ὁ διάβολος*, cum articulo — 2) *diabolus*, i. e. *princeps geniorum malorum*, Apoc. 12, 9. *ὁ καλούμενος διάβολος*, i. e. qui delator (*κατήγωρ* vers. 10.) cognominatur. coll. Iud. vers. 9. Commemoratur autem *diabolus* constans adversarius Dei, Christi, regni divini, piorum et verae pietatis, natura pessimus, homines ad peccata instigans, morbis eos castigans et calamitates piis excitans. Matth. 4, 1. 5. 8. 11. 13, 39. 25, 41. Luc. 4, 2—6. 13. 8, 12. Io. 8, 44. 13, 2. Eph. 6, 11. Act. 10, 38. 2 Tim. 2, 26. Hebr. 2, 14. Iac. 4, 7. 1 Petr. 5, 8. 1 Io. 3, 8. 10. Apoc. 2, 20. 12, 12. 20, 2. 10. (In V. T. pro hebr. שָׂטָן legitur Iob. 1, 6—12. 2, 1—7. Zach. 3, 1 sq. 1 Chron. 21, 1. Sap. 2, 23. Test. XII patr. p. 691. *ἀναιρεῖν τὸν διάβολον ἐν ἀγαθαῖς πράξεσι.* — p. 534. *ὁ ἄρχων τῆς πλάνης ἐτύφλωσέ μου τὸν νοῦν.* — p. 536. *ἐάν τις ἐπὶ κύριον καταφεύγῃ, ἀποτρέχει τὸ πονηρὸν πνεῦμα ἀπ' αὐτοῦ.* — p. 672. *ὁ διάβολος φεύξεται ἀφ' ὑμῶν.* cf. etiam prolixam eius descriptionem in Act. Thom. §. 32.) — Tropice de homine, Dei consiliis adversario: *nequam*, *pessimus*, diaboli quasi discipulus, Io. 6, 70. qui etiam Act. 13, 10. *υἱὸς διαβόλου* dicitur. (Eodem modo habes *σατανᾶς* Matth. 4, 10. 16, 23. Marc. 8, 33.) **.

Διαγγέλλω, f. *ελῶ*, (ex *διά* et *ἀγγέλλω*) *late divulgo*, Rom. 9, 17. (Exod. 9, 16. Ps. 2, 6.) *divulgo*, *annuncio* simpliciter, Luc. 9, 60. Act. 21, 26. (Ios. 6, 10. Ioseph. ant. 7, 9. 2.) *.

Διάγε, vid. *Γέ*.

Διαγίνομαι, aor. 2. *διεγενόμην*, (ex *διά* et *γίνομαι* sum, fio) 1) semper, per totum tempus sum, 2 Macc. 11, 26. — 2) de tempore ipso significat: *elabor*, *praetereo*. Ter in N. T. Marc. 16, 1. *διαγ. τοῦ σαβ.* elapso sabbato. Act. 25, 13. *ἡμερῶν διαγ. τινῶν* interiectis aliquot diebus, post aliquot dies. ib. 27, 9. (Aelian. V. H. 3, 19. *τριῶν μηνῶν διαγινομένων.*) **.

Διαγινώσκω, f. *γνώσομαι*, (ex *διά* et *γινώσκω*) 1) accurate cognosco; — 2) *accurate inquiro*, *examino*; sensu forensi ut Latinor. *cognosco*, Act. 23, 15. (Deut. 8, 2. *διαγνωσθῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου*, ut mens tua exploraretur.) — 3) *decerno*, *statuo*, (2 Macc. 15, 6. 17. Ioseph. ant. 4, 6. 5. ib. 6, 11. 1. Philo de Leg. ad Cai. p. 1026.) deinde *iudico*;

sensu forensi Act. 24, 22. διαγ. τὸ καθ' ὑμᾶς rem vestram iudicabo. 2 Macc. 9, 15. Iudith. 11, 12.) *.

Διαγνωρίζω, f. ίσω, (ex διά et γνωρίζω) late notum facio, divulgo; — *narro*, *expono*. Luc. 2, 17. διεγνώρισαν omnibus, in vulgus narrarunt.

Διάγνωσις, εως, ἡ, 1) cognitio accurata; — 2) cognitio, sensu forensi, vel: *sententia*, *iudicium*; Act. 25, 21. (Sap. 3, 18. ἐν ἡμέρᾳ διαγνώσεως. Ioseph. ant. 3, 4. 1. 15, 3. 8.) **.

Διαγογγύζω, f. ύσω, (ex διά et γογγύζω) obmurmuro; *indignabundus loquor*. Luc. 15, 2. 19, 7. διεγόγγυζον λέγοντες, indignabundi invicem dicentes. (Exod. 16, 2. 8. 17, 3. Num. 14, 2. 36. Sir. 34, 24.) *.

Διαγρηγορέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά et γρηγορέω, quod vid.) *evigilo*, *expergiscor*. Luc. 9, 32. (Herodian. 3, 4. 8.) *.

Διάγω, f. άξω, (ex διά et ἄγω, quod vid.) 1) perduco, traiicio, 2 Sam. 12, 31. Iob. 12, 17. Sap. 10, 18. — 2) *perago*, *transigo*, de tempore (Sir. 38, 27. Ioseph. ant. 3, 14. 3. διάγουσι τὴν νύκτα); de vita, ubi βίος vel additur, ut 1 Tim. 2, 2. (Aelian. H. Nat. 16, 23. βίον διάγειν. 2 Macc. 12, 38. σάββατον διήγαγον), vel omittitur et intelligendum est, ut Tit. 3, 3. (Sir. 38, 27. Xenoph. Mem. 1, 3. 5. ἀσφαλῶς διάγει. Hesych. διάγει· διατρίβει.) *.

Διαδέχομαι, f. δέξομαι, (vid. *Δέχομαι*), *aliquid ab aliis traditum s. relictum accipio*, *succedo* vel alicuius personae, vel in rei possessione; *excipio*. Semel Act. 7, 45. ἣν καὶ εἰςήγαγον διαδεξάμενοι (αὐτὴν) οἱ πατέρες ἡμῶν, quod tabernaculum (a patribus) acceptum maiores nostri intulerunt. (Ioseph. ant. 7, 14. 2. διαδεχόμενος τὴν βασιλείαν. ib. 7, 15. 9. Herodian. 1, 5. 2. τοῖς βασιλείαν διαδεχομένοις. Philo vit. Mos. 1, p. 634. παρὰ πατέρων τὴν ζήτησιν ἄλυτον διαδεξάμενοι. Diod. Sic. 16, 64. τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενος. Sap. 7, 30. τοῦτο (scl. φῶς) μὲν γὰρ διαδέχεται νύξ diem excipit nox. 2 Chron. 31, 12. Suidas: διαδέχομαι· τὸ διὰ πολλῶν ἐρχόμενον ἀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον ἐπ' ἐμὲ διαδέχομαι.)

Διάδημα, ατος, τό, (a διαδέω revincio), *diadema*, quo reges caput cingere et ornare solebant; Hesych.: στέμμα βασιλέως, κεφαλῆς κόσμος, ἤγουν στέφανος, ἡ βασιλέως σύμβολον. Apoc. 12, 3. 13, 1. 19, 12. ubi est regiae potestatis signum. (Sap. 5, 16. Esth. 1, 11. 2, 17. 1 Macc. 1, 9. Ioseph. bell. 1, 3. 1.) *.

Διαδίδωμι, f. διαδώσω, (ex διά et δίδωμι, quod vid.) propr. trado per manus in manus, circumfero; — *distribuo*; Io. 6, 11. διέδωκε, distribuit, singulis discipulis dedit. Luc. 18, 22. Act. 4, 35. (Gen. 49, 20. pro יִתֵּן. Xenoph. Cyrop. 1, 3. 6. τὸν Κῦρον, λαβόντα τῶν κρεῶν διαδιδόναι τοῖς θεραπευταῖς. — ἕως διεδίδου πάντα, ἃ ἔλαβε, κρέα.) Neque aliter intelligendum

est Luc. 11, 22. τὰ σκῦλα διαδ., praedam distribuit. (De odoribus sparsis, Sir. 24, 17. 39, 18. de fama 2 Macc. 4, 39.) — Pro simplici διδόναι Apoc. 17, 13. in edit. vulg., ut Gen. 49, 20. *.

Διάδοχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a διαδέχομαι) 1) qui alterius locum excipit, — vicarius, (1 Chron. 18, 17. 2 Chron. 26, 11.) — 2) *successor* in officio s. imperio. Act. 24, 27. (Sir. 46, 1. 2 Macc. 14, 26. τὸν Ἰούδαν διάδοχον ἀναδέδειχεν ἑαυτοῦ. (Ioseph. ant. 1, 13. 3. διάδοχος τῆς ἀρχῆς. ib. 2, 9. 7.) *.

Διαζωννύω et διαζώννυμι, f. ζώσω, (ex διά et ζώννυμι) *praecingo, succingo*. Io. 13, 4. 5. Med. *succingo me*, Io. 21, 7. (Ezech. 23, 15.) **.

Διαθήκη, ης, ἡ, (a διατίθημι, dispono) 1) *statutum*, decretum, institutio, (Sir. 14, 17. 17, 10. 28, 8. 38, 33.) διαθήκη κρίματος sententia iudicis. — 2) statutum ultimum, extrema hominis voluntas, *testamentum*, Hebr. 9, 16. 17. (Ioseph. ant. 17, 9. 7. Demosth. 1136, 12.) — 3) *pactum*, *foedus*, mutua promissio, solemni ritu sancita. Hoc sensu διαθήκη ut hebr. בְּרִית, cui apud LXX maxime respondet, dicitur de oeconomia mosaica, quatenus mutua promissione continebatur, formamque pacti Deum inter et homines habebat. Duplex autem commemoratur pactum Dei cum Israelitis, alterum cum *Abrahamo* initum, διαθήκη τῆς ἐπαγγελίας Gen. 17, 9—16. ubi Abrahamus circumcisionem, qua sese Deo in obsequium obstringeret, suscepit, Deus autem promisit Abrahamo prolem numerosissimam et felicissimam, et, (ut serius verba intelligebantur a Iudaeis) auctorem salutis summae, Gen. 17, 16. Hoc pactum dicitur Act. 7, 8. διαθ. περιτομῆς, foedus *circumcisionis*, i. e. circumcisione sancitum, et, quoniam solemnis Dei promissio in illo primarium erat, saepius *istae promissiones ipsae, ex pacto* Abrahamo *factae*, dicuntur διαθήκη, Luc. 1, 72. ubi i. q. vers. sqq. ὅρκους διδόναι, (Sap. 18, 22.) Act. 3, 25. Gal. 3, 15. 17. quare etiam Paulus plurali utitur, διαθῆκαι Rom. 9, 4. et διαθῆκαι τῆς ἐπαγγελίας Eph. 2, 12. promissiones pacto sancitae. (Sir. 44, 11. 2 Macc. 8, 15.) — Alterum pactum commemoratur, initum cum Israelitis, quum Deus eos ex Aegypto educeret, *per Mosen* deinde interposito *sacrificio* piaculari, sive interventu *sanguinis* sancitum, (διαθήκη τοῦ αἵματος) Exod. 24. ubi Israelitae promiserunt, se legem mosaicam sanctissime observaturos Deoque praescriptum cultum praestituros esse, Deus autem promisit, se Israelitas semper tuiturum, iis benefacturum et propitium futurum esse. De hoc foedere, *sanguine* sancito, quod etiam ratione novi foederis appellatur prius, antiquum, agunt Rom. 11, 27. (Ies. 27, 9.) Hebr. 8, 9. 9, 15. 18. 20. 10, 29. Quum hoc foedus scriptum esset in libris Mosis, διαθήκη etiam est *liber foederis*, *scripta mosaica*, 2 Cor. 3, 14. coll. v. 15. (Sir. 24,

31. Deut. 4, 13.) et arca, quae tabulas, quibus lex inscripta erat, continebat, appellabatur arca foederis i. e. libros foederis continens, Hebr. 9, 4. Apoc. 11, 19. (Num. 10, 33. Deut. 9, 9. 11.) Quum Deus novum olim foedus Israelitis promisisset (Ier. 31, 31 sqq.) Hebr. 8, 10. 10, 16: etiam oeconomia salutis *per Christum* dicitur *διαθήκη*, et quidem *νέα* Hebr. 12, 24. sive *καινή*, Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 2 Cor. 3, 6. Hebr. 8, 8. 9, 15. 13, 20. novum et melius (Hebr. 7, 22. *κρείττων*) pactum inter Deum et homines, ubi homines promittunt fidem in Christum et obsequium erga eius doctrinam, Deus autem promittit remissionem peccatorum et vitam aeternam. (Clem. Alex. Strom. 6, 13. *διαθήκη ἡ σωτήριος*.) Sponsor (Hebr. 7, 22.) sive mediator (Hebr. 8, 6. 9, 15. 12, 24.) huius pacti est Christus, qui illud morte sua sancivit (Luc. 22, 20. Hebr. 13, 20. 1 Cor. 11, 25. Hebr. 9, 20.), quare etiam haec salutis oeconomia cum testamento (Hebr. 9, 15 — 17.) comparatur. Utrumque pactum et mosaicum et christianum commemorat simul Paulus Gal. 4, 24. *.

Διαίρεσις, εως, ἡ, (a *διαιρέω*) divisio, separatio, *distinctio, discrimen* 1 Cor. 12, 4. 5. 6. *διαιρέσεις*, discrimina, classes. (De classibus atque sectionibus sacerdotum et Levitarum 2 Chron. 8, 14. Esdr. 6, 18. cf. 1 Chron. 14, 1.) *.

Διαιρέω, ῶ, aor. 2. *διεῖλον*, (ex *διά* et *αἱρέω*) divido in partes, (Gen. 15, 10. Iud. 9, 43. 1 Reg. 3, 25.) — *distribuo*, seq. dativo personae, Luc. 15, 12. 1 Cor. 12, 11. (LXX pro חָלַק, Ios. 18, 5. 1 Chron. 23, 6. seq. *ἐν* Prov. 17, 2. — 1 Macc. 1, 7. Ioseph. ant. 5, 1. 23.) *.

Διακαθαρίζω, f. *ίσω* (ex *διά* et *καθαρίζω*) *perpurgo, penitus purgo;* Matth. 3, 12. Luc. 3, 17. *διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα*, perpurgabit frumenta videlicet ventilando, ergo *ventilare*, i. q. *λικμᾷ τὸν ἅλωνα τῶν κριθῶν* Ruth. 3, 2. (Alciphron. 3, 26. *διακαθαίρειν τὴν ἅλω*.) *.

Διακατελέγχομαι, f. *έγξομαι* (ex *διά*, *κατά* et *ἐλέγχω*) quod compositum non nisi Act. 18, 28. legitur, est in alternis (*διά*) disputationibus confuto, *certando confuto*, s. *redarguo* (Vulgat. *revincere*). Sic *διαπίνειν* bibendo certare, *διατοξεύειν* iaculando certare.

Διακονέω, ῶ, impf. *διηκόνουν*, aor. 1. *διηκόνησα*, aor. 1. pass. *διηκονήθην*, (a *διάκονος*) 1) *ministro* i. e. a) officia famuli s. ministri praesto, Matth. 8, 15. 27, 55. Marc. 1, 31. 15, 41. Luc. 4, 39. 22, 27. 28. Phil. v. 13. — Matth. 20, 28. Marc. 10, 45. *διακονηθῆναι*, ministerio alterius uti. — Singulari modo *διακονηθείς* 2 Cor. 3, 3. *ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ᾽ ἡμῶν*, estis epistola Christi scripta me amanuense (Rom. 16, 22.) i. e. coetus, meo ministerio collectus. — b) ministro, i. e. mensam struo, dominoque cibum et potum porrigo, Matth. 4, 11. Marc. 1, 13. Luc. 10, 40. 12, 37. 17, 8. Io.

12, 2. (Athen. 4, 10. Theophr. charact. 11.) — c) *διακονεῖν* seq. dativo rei: *curare aliquid;* Act. 6, 2. *διακονεῖν τραπέζαις*, vid. *Τράπεζα.* (Heliodor. Lib. 5. p. 218. Virg. Aeneid. 10, 218. *ministrare velis.* Apulei. metam. 2.) — c) ministro i. e. *socius sum*, *adiuvo* aliquem, Act. 19, 22. ubi Timotheus et Eratosthenes dicuntur *διακονοῦντες τῷ Παύλῳ.* Quum in ecclesia apostolica qui haberent curam pauperum et distributionem eleemosynarum, *διάκονοι* dicerentur, *διακονέω* est — d) *munere diaconi fungo;* 1 Tim. 3, 10. 13. — 2) quum famuli officium esset, domino cibos, vestes porrigere, est: porrigo (Lucian. Asin. §. 53. *οἰνοχοι τὸν οἶνον ἡμῖν χρυσίῳ διακονούμενοι*), *suppedito* alicui, *exhibeo*; Matth. 25, 44. Luc. 8, 3. *διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς*, de suis ei suppeditaverant. Rom. 15, 25. 2 Cor. 8, 19. *χάρις διακονουμένη*, beneficium suppeditatum. v. 20. 2 Tim. 1, 18. *ὅσα διηκόνησε.* Hebr. 6, 10. 1 Petr. 4, 10. *αὐτὸ* (*τὸ χάρισμα*) *διακονοῦντες*, suppeditantes invicem bona a Deo data. Ib. v. 11. — *trado*, de mandato, nuntio; 1 Petr. 1, 12. *ἡμῖν διηκόνουν αὐτά*, in vestram utilitatem (prophetae, Dei ministri) ea vaticinia tradiderunt. (Ioseph. ant. 6, 13. 6. *ταῦτα δὲ* [i. e. hunc nuntium] *τῶν πεμφθέντων διακονησάντων πρὸς τὸν Νάβαλον.* Origen. comment. in Ps. 48, 4. *οἱ διακονοῦντες τὸν λόγον*, doctrinam tradentes. Idem exhortat. ad Martyr. 30. *διακονεῖν ἐκείνοις ἄφεσιν ἁμαρτημάτων.*) — 3) *sequor*, *obsequor* famuli in modum, Io. 12, 26. (Ioseph. ant. 9, 2. 1. *μὴ βουλόμενος βασιλέως διακονεῖν προστάγματι*, invitus regis mandato obsecutus.) *.

Διακονία, *ας*, *ἡ*, (a *διακονέω*) 1) *ministerium*, a) universe, Hebr. 1, 14. (Ioseph. ant. 4, 6. 3.) — b) ministerium quod aliquis hospiti debetur, Luc. 10, 14. 1 Cor. 16, 15. Apoc. 2, 19. — c) ministerium, quo aliquis doctoris divini officio fungitur; sic de Mosis, maxime vero de apostolorum ministerio, Act. 1, 17. 25. 20, 24. 21, 19. Rom. 11, 13. 1 Cor. 12, 5. 2 Cor. 3, 7—9. 4, 1. 5, 18. 6, 3. Eph. 4, 12. Col. 4, 17. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 4, 5. 11. *εἰς διακονίαν*, ut iuvaret me in ministerio meo. — de ministerio *diaconi* in ecclesia christ. Rom. 12, 7. (Alii hic intelligunt ministeria in ecclesia quaeque; Chrysostomus *τὴν ἀποστολὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν πνευματικὸν ἔργον·* Theodoretus *τὴν τοῦ κηρύγματος λειτουργίαν.*) — 2) *suppeditatio*, maxime eorum, quae ad victum sunt necessaria, beneficiorum, eleemosynarum, *Darreichung*, vel etiam *distributio* beneficiorum, Act. 6, 1. 11, 29. *εἰς διακονίαν πέμψαι τί τινι*, mittere (beneficia) quae distribuantur. Act. 12, 25. *πληρώσαντες τὴν διακονίαν*, peracta beneficiorum distributione, (vid. c. 11, 30.) 2 Cor. 9, 12. 13. 11, 8. Rom. 15, 31. coll. v. 26. (Act. Thom. §. 56.: *ἐκόμισαν χρήματα πολλὰ εἰς διακονίαν τῶν χηρῶν.*) — metonym. *benefi-*

cia ipsa, quae suppeditantur, 2 Cor. 8, 4. 9, 1. (1 Macc. 11, 58. de apparatu, supellectile, quae traditur alicui.) **.

Διάκονος, όνου, ὁ, ἡ, (quod quidem derivant a κόνις pulvis et διά, cursor, qui mittitur ut nunciet, faciat, adportet aliquid) 1) *minister*, *famulus*; a) cum genitivo domini, a quo pendet minister; universe, Matth. 20, 26. 23, 11. Marc. 9, 35. 10, 43. — de cibum potumque porrigentibus, Io. 2, 5. 9. (Xenoph. Mem. 1, 5. 2. Ioseph. ant. 6, 4. 1.) — de famulis regum honestioribus, Matth. 12, 13. Rom. 13, 4. ubi magistratus dicitur διάκονος θεοῦ, minister Dei, i. e. rem Dei gerens. (Esth. 1, 10. 2, 2. 6, 3.) — de doctoribus a Deo missis, rem Dei gerentibus, 1 Cor. 3, 5. 2 Cor. 3, 6. 6, 4. [1 Thess. 3, 2.] — de doctoribus ministris Christi, 2 Cor. 11, 23. Col. 1, 7. Eph. 6, 21. Col. 4, 7. et ecclesiae Col. 1, 25. — de ministris Satanae, 2 Cor. 11, 15. — b) cum genitivo rei, cui ministratur, quae ministerio alicuius promovenda est, Rom. 15, 8. διάκονος περιτομῆς, Iudaeis inserviens. 2 Cor. 11, 15. διάκ. δικαιοσύνης, minister piis inserviens, pietatem promovens. Gal. 2, 1. ἁμαρτίας διάκονος. Eph. 3, 7. τοῦ εὐαγγελίου. Col. 1, 23. — 2) *diaconus* in ecclesia christiana, quorum ministerium primum versabatur in cura aegrotorum, distribuendisque pecuniis, postea vero latius patuit; Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 8. 12. 4, 6. — ἡ διάκονος, *diaconissa*, cui iniuncta erat cura feminarum vel pauperum vel aegrotarum, Rom. 16, 1. — 3) *sectator*, *fideliter alicui adhaerens*, Io. 12, 26. coll. διακονέω. **.

Διακόσιοι, αι, α, *ducenti*, Marc. 5, 37. Io. 6, 7. et passim.

Διακούω, f. ούσω, (ex διά et ἀκούω) *totum audio*, aushören; *plene cognosco*; sensu forensi Act. 23, 35. (eodem sensu Deut. 1, 16. Iob. 9, 33.) **.

Διακρίνω, f. ινῶ, (ex διά et κρίνω) LXX maxime pro שָׁפַט, etiam pro הֵדִין 1) dissolvo, separo; *distinguo*, *discrimen facio*. 1 Cor. 11, 29. διακρίνων distinguens corpus Christi ab esca vulgari. Act. 15, 9. οὐδὲν διέκρινε nullum discrimen fecit. — Inde etiam discrimen facio in favorem, *praefero*, 1 Cor. 4, 7. „quis tibi dedit praerogativam, i. e. maiorem auctoritatem?" — 2) *exploro*, *accurate cognosco*, ut fieri debet ad iustum rerum discrimen faciendum. 1 Cor. 14, 29. Matth. 16, 3. 1 Cor. 11, 32. διακρ. ἑαυτόν i. q. δοκιμάζειν. (Iob. 23, 10. pro hebr. בָּחַן) — 3) *iudico*, *sententiam fero*. 1 Cor. 6, 5. (Eccles. 3, 18. Ps. 50, 4. Prov. 31, 9. Levit. 24, 12.) — Medium διακρίνομαι, aor. 1. pass. διεκρίθην: 1) *me separo*; Iud. v. 22 et 23. οὓς μὲν ἐλεεῖτε, διακρινόμενοι· οὓς δὲ ἐν φόβῳ, σώζετε i. e. horum (qui non sunt Christiani) miseremini quidem, sed vos ab iis separantes, nullam cum iis societatem habentes, hos autem, qui sunt ἐν φόβῳ (θεοῦ),

ıristianos, salvate, vel ex igne eos eripientes. Hesych. διακρίσθω· ἀφοριζέσθω. — διακριθέντες· χωρισθέντες. — 2) me paro voluntate, iudicio, i. e. *litigo*, *altercor*, *disputo* (דין, Sam. 19, 9.) et sequente dativo personae, ut Iud. v. 9. ierem. 15, 10. διακρινόμενος πάσῃ τῇ γῇ) et sequente πρός, Act. 11, 2. (Ezech. 20, 35. διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς). — 3) e eo, qui haesitat in iudicando: *dubito*, *ambigo*, Matth. 21, 1. Marc. 11, 23. Rom. 4, 20. 14, 23. Iac. 1, 6. μηδὲν διακρινόμενος, (Sir. 7, 10. μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προςευχῇ σου) *aesito*, *timeo*, Act. 10, 20. 11, 12. Iac. 2, 4. *.

Διάκρισις, εως, ἡ, (a διακρίνω, quod vid.) 1) discre›, separatio, Iob. 37, 16. — 2) *diiudicatio*, Hebr. 5, 14. πρὸς ἀκρισιν, ad diiudicandum bonum a malo. *Facultas discer›ndi* et *iudicandi* 1 Cor. 12, 10. — 3) *dubitatio*, *scrupulus*, om. 14, 1. τὸν ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προςλαμβάνεσθε μὴ εἰς ακρίσεις τῶν λογισμῶν, cum infirmo fide ita agite, ne obrua›r dubitationibus cogitationum, i. e. ne iniiciantur scrupuli nscientiae eius. **.

Διακωλύω, ύσω, (ex διά et κωλύω) *omnino prohibeo*, *orsus impedio*; Matth. 3, 14. διεκώλυεν αὐτόν, prorsus prohibere voluit, utique recusavit. (Iudith. 12, 7. μὴ διακωλ. nullo odo prohibere.) **.

Διαλαλέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά et λαλέω) 1) utrinque rmones confero, *colloquor* cum aliquo, Luc. 6, 11. διελάυν πρὸς ἀλλήλους, i. e. consultabant. (Symmach. Ps. 76, 3. αλαλεῖν ἐν ἑαυτῷ.) — 2) διαλ. τι, enuntio aliquid (Symmach. ı. 50, 16. pro רַנֵּן), *divulgo*, Luc. 1, 65.

Διαλέγω, f. έξω, (ex διά et λέγω) deligo, separo. Medium aor. 1. pass. διελέχθην cum significatione medii: utrinque loıor, *colloquor*; — (τινὶ et πρός τινι, Exod. 6, 27. 3 Esdr. 46. 2 Macc. 11, 20.) in N. T. a) de *disceptante*, *altercante*, arc. 9, 34. Iud. v. 9. (Iudic. 8, 1. Ies. 1, 18.) — b) de donte: *dissero*, Act. 18, 4. 19, 8. 9. 20, 9. 24, 25. — τινὶ, ;t. 17, 2. 17. 18, 19. 20, 7. Hebr. 12, 5. ἥτις, videlicet παράκλησις, i. e. locus in scripturis consolationem continens. — ός τινα, Act. 24, 12. — (Ies. 63, 1. Sir. 14, 20.) **.

Διαλείπω, f. είψω, (ex διά et λείπω) proprie: spatium terpono; deinde: spatium do in agendo, *desino*, *intermitto*, *sso*. Semel Luc. 7, 45. (Ierem. 9, 5. οὐ διέλιπον τοῦ ἐπιρέψαι ibid. 17, 8. οὐ διαλείψει ποιεῖν καρπόν. Ies. 5, 14. Ioph. ant. 8, 10. 4. οὐ διέλιπεν εἰς τὸν θεὸν ἐξυβρίζων. ib. 8, . 3. οὐ διαλείπουσι περὶ τοῦτο ἐνεργοῦντες.) *.

Διάλεκτος, ου, ἡ, (a διαλέγομαι) 1) elocutio, sermo ristot. hist. anim. 4, 9. Plutarch. Coriol. 38.); — 2) *dialeus*, modus pronuntiandi verba singularis; *idioma linguae*, ;olis loci vel provinciae cuiusdam proprium; Act. 1, 19. 2,

6. 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14. (Ioseph. ant. 3, 1. 6. Diod. Sic. 1, 37.) *.

Διαλλάσσω, s. διαλλάττω, f. άξω, (ex διά et ἀλλάσσω, muto) permuto, commuto. 2 Macc. 6, 27. διαλλάξας τὸν βίον, scl. cum morte. — Medium: διαλλάσσομαι, aor. pass. διηλλάγην cum significatione medii, sequente dativo personae, *reconcilio*, *redeo in gratiam*. Semel Matth. 5, 24. (1 Sam. 29, 4. ἐν τίνι διαλλαγήσεται (hebr. יִתְרַצֶּה) οὗτος τῷ κυρίῳ. 3 Esdr. 4, 31. ὅπως διαλλαγῇ αὐτῷ. Lysias orat. 3, 1. ὑμῖν φανερὸς ἐγένετο ἐμοὶ διηλλαγμένος. Apollodor. 3, 14. 1. Ioseph. ant. 16, 4. 4. Suid. διαλλαγῆναι· τὸ δι' αὐτοῦ τοῦ ἐχθροῦ παρακληθῆναι καὶ φιλιωθῆναι.)

Διαλογίζομαι, f. ίσομαι (ex διά et λογίζομαι) 1) *ratiocinor*, *cogito*, *perpendo*, *considero*, Matth. 21, 25. Marc. 2, 6. 8. Luc. 1, 29. 3, 15. 5, 21. 22. 12, 17. Io. 11, 50. (Ps. 77, 5. hebr. חָשַׁב. 2 Macc. 12, 43. ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος, de resurrectione cogitans.) — 2) διαλογίζομαι πρός τινα, colloquendo ratiocinor, *cum alio perpendo*, *delibero*, *dissero*, Matth. 16, 7. 8. Marc. 8, 16. 17. 9, 33. Luc. 20, 14. (Ps. 21, 11. 36, 4. 140, 9. pro hebr. חָשַׁב.) *.

Διαλογισμός, οῦ, ὁ, (a διαλογίζομαι) LXX pro מַחֲשָׁבָה, et chald. רַעְיוֹן 1) computatio; — 2) *cogitatio* mentis (hebr. מְזִמָּה Psal. 139, 19. מַחֲשָׁבָה Ies. 59, 7.) Luc. 2, 35. 5, 22. 9, 46. 47. Rom. 14, 1. coll. Dan. 2, 29. Deinde adhibetur etiam de singulis cogitationum generibus, e. g. de *ratiocinio*, s. ratiocinatione Rom. 1, 21. ἐματ. ἐν τοῖς διαλογ. αὐτῶν, aberrarunt ratiocinando. 1 Cor. 3, 20. — *consilio*, Luc. 6, 8. Psal. 56, 5. et *dubitatione*, Luc. 24, 38. διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσι, Gedanken des Zweifels steigen auf. — in malam partem; *cogitationes pravae*, *prava consilia*, Matth. 15, 19. Marc. 7, 21. (Test. XII. Patriarch. p. 605. „vinum ἐν διαλογισμοῖς ῥυπαροῖς συνταράσσει τὸν νοῦν εἰς πορνείαν. Vid. etiam Ies. 59, 7.) — 3) *sermo*, *disceptatio*, Iac. 2, 4. κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν, quidam vertunt: iudices secundum principia mala;" — rectius: iudices sententiae malae, prava pronuntiantes. In mente habuit sermones, quos ipse affert versu 3. (Sic Sirac. 9, 15. διαλογισμός colloquia, sermones. coll. Sir. 27, 4.) De *disceptatione*, Phil. 2, 14. χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν. 1 Tim. 2, 8. *.

Διαλύω, f. ύσω, (διά et λύω) solvo in partes, e quibus aliquid compositum est, *dissolvo*, *dissipo*, (Dan. 5, 6. 1 Reg. 19, 11.) — de multitudine hominum; semel Act. 5, 36. (Ioseph. ant. 4, 3. 1. διαλύουσι τὸν σύλλογον. Id. de bell. 6, 4. 3. διαλ. τὸ συνέδριον. Xenoph. Cyrop. 5, 5. 13.)

Διαμαρτύρομαι, f. ροῦμαι (ex διά et μαρτύρομαι) 1) *testem invoco*, testem vel Deum vel homines invoco in asseverando, monendo, precando; *obtestor*, *contestor*, *serio hor-*

tor, sequente ἐνώπιον 1 Tim. 5, 21. 2 Tim. 2, 14. 4, 1. (hebr. הֵעִיד sequente אֶת Deut. 4, 26.) — διαμαρτύρομαί τινι, *obtestor aliquem*, Luc. 16, 28. Act. 2, 40. 20, 21. (Nehem. 9, 26. *Fabric.* Cod. Pseudep. I, p. 632. πολλὰ διεμαρτυράμην αὐτοῖς, τοῦ μὴ ποιῆσαι.) — 2) *testor* verbis, *sanctissime affirmo*, Act. 10, 42. 18, 5. 20, 23. 23, 11. (ubi cum μαρτύρομαι permutatur) Hebr. 2, 6. 1. Thess. 4, 6. (Polyb. 5, 57. διαμαρτυρόμενος ἐπί τι, testans aliquid factum esse. Suid. διαμαρτύρομαί σοι ἀντὶ τοῦ· βεβαιώσω σε.) — διαμαρτύρομαί τι, *testis sum* alicuius rei, *fidem* ei *facio*, *gravissime doceo*, Act. 8, 25. 20, 24. 28, 23. (hebr. הוֹדִיעַ cognoscere fecit, Ezech. 16, 2. 20, 4. et הֵעִיד Deut. 32, 48. Ioseph. ant. 9, 8. 3. πέμπει ὁ θεὸς τοὺς προφήτας διαμαρτυρησομένους τὰ πραττόμενα.) *.

Διαμάχομαι, aor. διεμαχόμην, (ex διά et μάχομαι) *acriter pugno*; et si verbis pugnatur: *acriter disputo*; semel Act. 23, 9. (Sir. 8, 1. μὴ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου δυνάστου. Aquil. et Symmach. hebr. הָרִיב, Exod. 21, 18. Ioseph. ant. 4, 6. 12. διαμαχή, acris disputatio.)

Διαμένω, f. ενῶ, impf. διέμενον, perf. διαμεμένηκα, aor. 1. διέμεινα (ex διά et μένω) *permaneo*, *perduro*, maneo in conditione, societate, vita. Luc. 1, 22. διέμενε κωφός, mutus mansit. — Διαμένω πρός τινα, Gal. 2, 5. semper alicui servor, alicui maneo. (Sir. 46, 9. ἰσχὺς ἕως γήρους διέμεινεν αὐτῷ.) — Διαμένειν μετά τινος, Luc. 22, 28. perdurare cum aliquo, eum non deserere. (Sir. 22, 23. διάμενε αὐτῷ, nostrum: halte bei ihm aus.) — Hebr. 1, 11. διαμένεις, semper vivis (עָמַד Psal. 102, 26.), i. e. (ut in Psalmo explicatur) ὁ αὐτὸς εἶ, idem semper es. coll. Psal. 119, 89. — 2 Petr. 3, 4. πάντα οὕτω διαμένει, omnia in suo statu perseveraiunt. (Psal. 5, 5. 119, 90.) *.

Διαμερίζω, impf. διεμέριζον, aor. pass. διεμερίσθην, fut. pass. διαμερισθήσεται, aor. med. διεμερισάμην, (ex διά et μερίζω) LXX maxime pro חָלַק — 1) *in partes divido*, a) propr. Marc. 15, 24. — Act. 2, 3. γλῶσσαι διαμεριζόμεναι, flammulae discissae (LXX pro נִפְלְגָה, Gen. 10, 25. 1 Chron. 1, 19. coll. Deut. 32, 8.) — med. *mihi divido*, *inter me et alios divido*, Matth. 27, 35. Luc. 23, 34. Io. 19, 24. (Ps. 22, 18.) — b) tropice de voluntatibus discordium, διαμερίζομαι in partes contrarias distrahor, *dissideo*, Luc. 11, 17. 18. 12, 52. 53. — 2) *divido*, *distribuo*, Luc. 22, 17. Act. 2, 45. (LXX pro חִלֵּק, Iudic. 5, 30. 2 Sam. 6, 19. 1 Chron. 16, 3. Ezech. 47, 21. Zach. 14, 1.) *.

Διαμερισμός, οῦ, ὁ, (a διαμερίζω) 1) partitio, divisio, Ezech. 48, 19. Mich. 7, 12. — 2) *dissidium*, Luc. 12, 51. ubi concordiae (εἰρήνη) opponitur. **.

Διανέμω, f. νεμῶ, (ex διά et νέμω, divido) 1) divido, distribuo; (Deut. 29, 25. pro חָלַק. Ioseph. ant. 9, 13, 3.) —

2) *spargo, divulgo*; Act. 4, 17. διανεμηθῇ spargatur scl. fama. **.

Διανεύω, f. εύσω, (ex διά et νεύω) *innuo, nutu significo*, Luc. 1, 22. (Ps. 35, 19. Sir. 27, 22.) **.

Διανόημα, ατος, τό, (ex διά et νόημα) *cogitatio; sententia*. Luc. 11, 17. (Ies. 55, 9. Ezech. 14, 3. 4. Sir. 22, 16.) *.

Διάνοια, ας, ἡ, (ex διά et νόος) LXX pro לֵב et לֵבָב 1) τὸ cogitare, perpendere, das Nachdenken. Sap. 4, 15. Clem. Alex. Strom. 2, 15. — 2) *mens* i. e. a) mens ipsa, quatenus intelligit, appetit et sentit; 1 Petr. 1, 13. (Eph. 1, 18. in textu vulg., ubi *Griesb.* καρδίας reposuit) Eph. 4, 18. Hebr. 8, 10. 10, 16. (in loco parallelo Ier. 31, 33. est קֶרֶב, *medium, animus, mens*) Sic quoque Matth. 22, 37. Marc. 12, 30. Luc. 10, 27. est *mens*, tanquam principium agendi. (Vid. Deut. 6, 5. Gen. 17, 17. 24, 45. 45, 26. 2 Macc. 2, 2. Levit. 19, 17.) — *mens* i. e. — b) *intellectus, intelligentia*, 1 Io. 5, 20. (Exod. 35, 24. 36, 1. Iob. 9, 4. Sap. 4, 16.) — *mens* i. e. — c) *cogitandi sentiendique ratio*, 2 Petr. 3, 1. εἰλικρινὴς διάνοια. (Ioseph. ant. 2, 2. 4. σκυθρωποτέραν τὴν διάνοιαν λαβών.) — d) *mentis consilia, voluntates*, (Gen. 34, 3. ἐλάλησε κατὰ τὴν διάνοιαν τοῦ παρθένου. Ioseph. ant. 4, 6. 2.) — in malam partem, de animi sensu pravo, Luc. 1, 51. ὑπερήφανος διανοίᾳ καρδίας. (2 Macc. 5, 17. 1 Chron. 29, 18. Bar. 1, 15.) Eph. 2, 3. τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, leges pravorum appetituum. Coloss. 1, 21. τῇ διανοίᾳ, mentis pravitate. *Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 530. συνέλαβον (angeli) τῇ διανοίᾳ τὴν πρᾶξιν (concubitum cum mulieribus hominum), κἀκεῖναι (mulieres) ἐπιθυμοῦσαι τῇ διανοίᾳ τὰς φαντασίας αὐτῶν ἔτεκον γίγαντας. *.

Διανοίγω, f. οίξω, (ex διά et ἀνοίγω) 1) *aperio id quod clausum est, adaperio*, Luc. 2, 23. τὴν μήτραν διανοίγων, primogenitus; (Exod. 13, 2.) — aures, Marc. 7, 34. 35. ut hebr. פָּתַח Ies. 35, 5. 2 Reg. 6, 1. — Metaphorice: *oculos aperire*, Luc. 24, 31. i. e. rei cognitionem dare, (Gen. 3, 5. 2 Reg. 6, 17.) i. q. v. 45. διήνοιξεν τὸν νοῦν. — *cor aperire*, Act. 16, 14. i. e. intelligentiam et sensum dare. (Hos. 2, 15. διανοῖξαι σύνεσιν αὐτῆς. 2 Macc. 1, 4.) — 2) sensum rei quasi occlusae aperio, *explico, interpretor, explano*, Luc. 24, 32. Act. 17, 3. (פֵּתַח Ps. 119, 130.) Sic saepius apud profanos. *.

Διανυκτερεύω, f. εύσω, (ex διά et νυκτερεύω, noctu aliquid facio) *totam noctem transigo, noctem impendo*; Luc. 6, 12. (Iob. 2, 9. διανυκτερεύων αἴθριος, sub dio noctem transigens. Ioseph. ant. 6, 13. 9. de bell. 2, 14. 7. Diod. Sic. 13, 62. διενυκτέρευον ἐν τοῖς ὅπλοις ἐπὶ τῶν τειχῶν. Pollux. Onom. 1, 71. τὸ μὲν νυκτός τι πρᾶξαι, νυκτερεῦσαι, τὸ δὲ δι' ὅλης νυκτός, διανυκτερεῦσαι.) **.

Διανύω et διανύτω, f. ύσω, (ex διά et ἀνύω s. ἀνύτω perficio) *absolvo, perficio, ad finem perduco*; Act. 21, 7.

navigationem. — (viam 2 Macc. 12, 7. Xenoph. Cyrop. 4, 2. 8. πολλὴν ὁδὸν διήνυσαν. Ioseph. ant. 4, 6. 8. τὸν βίον διανῦσαι. ib. 2, 9. 1. τὰς ταλαιπωρίας) **.

Διαπαντός, (διὰ παντὸς χρόνου) adverb. temporis: 1) per *omne* tempus, in aeternum, Ies. 57, 16. לָנֶצַח Ios. 4, 6. — 2) sensu latiori: *continuo, perpetuo, quovis tempore, semper.* Act. 2, 25. 24, 16. Rom. 11, 10. 2 Thess. 3, 16. Hebr. 13, 15. Psal. 119, 33. ἐκζητήσω τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου διαπαντός. Ies. 52, 5. διαπαντὸς (תָּמִיד) τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται. Psal. 34, 1. Marc. 5, 5. διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας, continuo, et noctu et die. — 2) quovis tempore statuto, quo aliquid fieri solet, *assidue*, Luc. 24, 53. Act. 10, 2. *saepe* Hebr. 9, 6. ubi τῷ ἅπαξ opponitur. coll. Deut. 33, 10.

Διαπαρατριβή, ῆς, ἡ, vox, nonnisi 1 Tim. 6, 5. in textu *Griesbach.* obvia, (ubi text. vulg. παραδιατριβαί) composita ex τριβή, negotium, studium, παρά, quae praepositio hic significat id, quod modum et limites excedit, ineptum est, et διά, quod hic vel certamen innuit, vel notionem extendit. Est igitur: studium ineptum, *studia noxia, vanas disputationes gignentia.* Suidas et Hesych. διαπαρατριβαί· ἐνδελεχισμοί, ἐνδελέχειαι.

Διαπεράω, f. άσω, (ex διά et περάω transeo, quod a πέραν) *traiicio, pertranseo,* Matth. 9, 1. 14, 34. Marc. 5, 21. 6, 53. Luc. 16, 26. Act. 21, 2. (hebr. עָבַר Deut. 30, 13. Ies. 23, 2. Ioseph. ant. 5, 6. 5.) *.

Διαπλέω, aor. 1. διέπλευσα, (ex διά et πλέω) *pernavigo, navigando emetior.* Semel, Act. 27, 5. (Herodian. 8, 6, 11.).

Διαπονέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά et πονέω, laboro) 1) elaboro; labori operam do, studeo, 2 Macc. 2, 29. — 2) molestia gravo (quum πόνος quoque sit molestia, pondus laboris impositum) Eccles. 10, 9. — In medio: apud profanos: me exerceo, labore mihi comparo; apud nostros: *aegre fero,* (ut πονεῖσθαι Hom. Iliad. 9, 12.) *graviter commoveor.* Act. 4, 2. 16, 18. διαπονηθείς, indignabundus. Aquila ita vertit hebr. וַיִּתְעַצֵּב Gen. 6, 6. (LXX ἐνεθυμήθη). 1 Sam. 20, 30. (LXX ἐθυμώθη ὀργῇ). Hesych. διαπονηθείς· λυπηθείς. **.

Διαπορεύω, f. εύσω, (ex διά et πορεύω) transire facio, transmitto. Medium: *iter facio per locum, pertranseo,* Luc. 6, 1. (Gen. 24, 62.) hebr. בּוֹא Rom. 15, 24. διαπορευόμενος scl. per vestram urbem. — *obeo, peragro,* Luc. 13, 22. διεπορεύετο διδάσκων κατὰ πόλ. circumibat docens in singulis urbibus. Act. 16, 4. coll. Num. 11, 8. (hebr. שׁוּט circumire), Iob. 2, 2. 2 Chron. 30, 10. — *praetereo,* Luc. 18, 36. coll. Ios. 15, 3. διαπορ. ἀπέναντι. *.

Διαπορέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά, quod hic vim intendit, et ἀπορέω, quod vid.) non habeo, quo me vertam, *nescio quid*

agendum, statuendum, dicendumve sit; incertus sum, consternatus sum, dubius haereo, quod vel est admirantis et stupefacti, ut Luc. 24, 4. Act. 2, 12. 10, 17. (Symmach. Dan. 2, 3. διηπόρει τὸ πνεῦμα, LXX ἐξέστη τὸ πνεῦμα, hebr. תִּפָּעֶם), vel solliciti, animo turbati, ut Luc. 9, 7. Act. 5, 24. διηπόρουν perturbati nesciebant, quid de iis et de eo, quod illis evenisset, statuendum esset. Suid. διαπορῶ, διαπορήσω· ζητῶ, ἀμφιβάλλω. (Ioseph. ant. prooem. §. 4. Diogen. 1, 109. Aelian. V. H. 7, 17.) *.

Διαπραγματεύομαι, f. εύσομαι, (ex διά et πραγματεύομαι) opus aggredior; rem accurate pertracto. — In N. T. semel Luc. 19, 15. ubi vel est *negotium facio*, vel *negotio s. negotiando lucror*. In V. T. non legitur.

Διαπρίω, f. ίσω, (ex διά et πρίω) *serra disseco*, 1 Chron. 20, 3. cf. Διχοτομέω. — passivum διαπρίεσθαι metaphorice: *dissecor corde*, Act. 5, 33. 7, 54. ubi ταῖς καρδίαις additur; cuius tropi sensus est: *vehementer pungor, ira, aegritudine corripior*. Hesych. διεπρίοντο· ἐθυμοῦντο, ἔτριζον τοὺς ὀδόντας. Similis tropus de animi summo dolore legitur Luc. 2, 35. *.

Διαρπάζω, s. άσω, f. άξω, (ex διά et ἁρπάζω) *diripio, spolio*. Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. (Gen. 34, 27. Dan. 2, 5. Esth. 9, 10. Ioseph. ant. 7, 4. 1. ib. 4, 7. 1.) *.

Διαῤῥήγνυμι, sive διαῤῥήσσω, f. ήξω, (ex διά et ῥήγνυμι s. ῥήσσω) *disrumpo, dilacero*. Matth. 26, 65. Marc. 14, 63. Luc. 5, 6. 8, 29. Act. 14, 14. Vestimenta disrumpere, i. e. vestimenta, ubi pectus obtegebant, dilacerare, quod in gravissimo luctu et summa indignatione fieri solebat. (Gen. 37, 29. 33. 45, 13. Num. 14, 6. Ios. 7, 6. 2 Sam. 3, 31. Philo de Ioseph. p. 528. et p. 557.) *.

Διασαφέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά et σαφής, clarus, manifestus) *clarum, manifestum facio, enarro*; semel Matth. 18, 31. (Deut. 1, 5. 2 Macc. 1, 18. 20. 2, 9. Ioseph. ant. 2, 2. 2. ib. 5, 8. 6.)

Διασείω, f. είσω, (ex διά et σείω) 1) concutio; — 2) *terrorem iniicio*. Sic tropice Iob. 4, 14. μεγάλως μοῦ τὰ ὀστᾶ διέσεισε, הִפְחִיד. — Deinde ut etiam Latinor. *concutio* et *concussio*, de magistratibus et potentioribus dicitur, ubi abusi sua potestate minis interpositis aliquid extorquent ab alio. In N. T. de militibus; Luc. 3, 14. μηδένα διασείετε, neminem concutiatis, a nemine minarum interventu pecuniam extorqueatis. (Ioseph. ant. 19, 1. 16. οἱ μὲν [milites] ἐπανασειόμενοι τοὺς κρατίστους τῶν πολιτῶν. (3 Macc. 7, 21. ὑπὸ μηδενὸς διασεισθέντες τῶν ὑπαρχόντων, a nemine, vi adhibita, bonis suis privati. Vid. de hoc verbi usu *Wolfius* in curis phil. ad Luc. 3, 14. Aelian. V. H. 2, 14.) **.

Διασκορπίζω, f. ίσω, verbum seriorum scriptorum,

(ex διά et σκορπίζω) LXX pro פוץ et aliquoties pro זרה; *dispergo, disiicio*, Matth. 26, 31. Marc. 14, 27. Io. 11, 52. (Deut. 30, 1. Zach. 13, 7. Nehem. 1, 8. Ies. 9, 15. 23, 1. 2. Ezech. 5, 2. 10. 12.) — de semine: *spargo*, Matth. 25, 24. 26. — de opibus: *dilapido*, Luc. 15, 13. 16, 1. — de hostibus: *dispergo, percutio*, Luc. 1, 51. Act. 5, 37. (Ps. 89, 11. Ies. 51, 20—23. Num. 10, 35. Ioseph. ant. 8, 15. 4. Aelian. V. H. 3, 46. ὁ δράκων τοὺς μὲν διεσκόρπισεν, τοὺς δὲ ἀπέκτεινεν.) *.

Διασπάω, f. άσω, (ex διά et σπάω) distraho; *disrumpo*, ut catenas Marc. 5, 4. (Ier. 2, 20. τοὺς δεσμούς. Iudic. 16, 9.) — *dilanio, discerpo*, Act. 23, 10. Aquila hebr. שסף *discidit*, 1 Sam. 15, 33. ubi LXX ἔσφαξε. Ioseph. ant. 6, 9. 4. δώσειν τὰς σάρκας αὐτοῦ τοῖς μεταρσίοις διασπάσασθαι. Hesych. διασπᾶσαι· διαιρεῖν, διασπαράξαι, διασχίσαι. *.

Διασπείρω, f. ερῶ, (διά et σπείρω) LXX pro פוץ et זרה, propr. dissemino; inde *dispergo, dissipo*; de hominibus, Act. 8, 1. 4. 11, 19. (Gen. 11, 9. 49, 7. Exod. 5, 12. Deut. 28, 64. Ier. 15, 7. Ezech. 12, 15. Ioseph. ant. 7, 10. 3.) *.

Διασπορά, ᾶς, ἡ, (vid. Διασπείρω) propr. disseminatio; inde *dispersio, dissipatio*. Iudaeis dicebatur de exilio babylonico Ier. 34, 17. Ies. 49, 6. Iudith. 5, 19. adeoque, abstracto posito pro concreto, de exulantibus ipsis, 2 Macc. 1, 27. coll. Ps. 147, 2. ubi in hebr. נדחים, *expulsi*. Sic etiam in N. T. magnus ille numerus Iudaeorum, qui inde ab exilio extra Palaestinam in omnibus fere terris, mare mediterraneum cingentibus, et in Chaldaea, Persia etc. dispersi vivebant, dicuntur οἱ ἐν τῇ διασπορᾷ Iac. 1, 1. coll. 1 Petr. 1, 1. et διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων Io. 7, 35. i. e. Iudaei inter populos graece loquentes viventes, quorum maximus numerus erat in Aegypto et Asia minori. (Ioseph. de bell. Iud. 7, 3. 1. τὸ γὰρ Ἰουδαίων ἔθνος πολὺ μὲν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην παρέσπαρται τοῖς ἐπιχωρίοις· πλεῖστον δὲ τῇ Συρίᾳ ἀναμεμιγμένον.) *.

Διαστέλλω, f. ελῶ, (ex διά et στέλλω) 1) in diversas partes mitto; distraho, separo, distinguo, Deut. 10, 8. 19, 2. — *accurate definio*, Gen. 30, 28. διάστειλον (נקבה) τὸν μισθόν. Hinc in medio: *accurate ordino, diserte mando, iubeo*, Act. 15, 24. οἷς οὐ διεστειλ. quibus nulla dedimus mandata. Hebr. 12, 20. τὸ διαστελλόμενον, lex, mandatum. Sequente propositione negativa, ut Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. 7, 36. 9, 9. verti potest: *veto*. — (Sic διαστέλλ. *iubeo*, Ezech. 3, 18—21. Mal. 3, 11. Iudith. 11, 12. ὅσα διεστείλατο αὐτοῖς ὁ θεός. 2 Macc. 14, 28. Philo de Somn. p. 1127. et διαστολή *praeceptum*, Num. 19, 2. 30, 7.) *.

Διάστημα, ατος, τό, (a διΐστημι, disto) *distantia, intervallum*; (saepius de loco, Gen. 32, 16. Ezech. 41, 8. 2 Macc. 14, 44.) de tempore, Act. 5, 7. ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, post trium fere horarum intervallum. *.

Διαστολή, ῆς, ἡ, (a διαστέλλω) *distinctio*, *discrimen*, Rom. 3, 22. 12, 12. (Exod. 8, 23.) — 1 Cor. 14, 7. διαστολὴν διδόναι τοῖς φθόγγοις, sonos distinctos edere. Hesych. διαστολή· διάκρισις, διαίρεσις. *.

Διαστρέφω, f. έψω, (ex διά et στρέφω) 1) *detorqueo*, distorqueo; — metaphorice: *perverto* quae recta et plana sunt, *corrumpo*, Act. 13, 10. τὰς ὁδοὺς κυρίου, rem divinam corrumpis, detorques eam in pravum; (Exod. 23, 6. Prov. 10, 10. Mich. 3, 9.) — διεστραμμένος, *corruptus*, *pravus*, perversus, Matth. 17, 17. Luc. 9, 41. Phil. 2, 15. (Deut. 32, 5. γενεὰ διεστραμμένη.) — *Διεστραμμένα λαλεῖν*, falsa, prava, ad pietatem inutilia docere, Act. 20, 30. (Prov. 23, 33.) — 2) *averto* a recto tramite, ut a fide, Act. 13, 8. (Exod. 5, 4. διαστρέφειν τὸν λαὸν ἀπὸ τῶν ἔργων.) — *seduco*, Luc. 23, 2. διαστρέφοντα, seducentem, intellige ad rebellionem. (1 Reg. 18, 17. *Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. I, p. 604.: ὁ οἶνος διέστρεψέ μοι τοὺς ὀφθαλμούς. — ib. οἶνος διαστρέφει τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς ἀληθείας.) *.

Διασώζω, f. ώσω, (ex διά et σώζω) LXX pro מִלֵּט, הוֹשִׁיעַ, particip. pass. pro שָׂרִיד — 1) proprie: *salvum perduco* per periculum, s. salvum *educo* e periculo, v. c. δι' ὕδατος 1 Petr. 3, 20.: per diluvii fluctus (Ioseph. ant. 1, 3. 2.); ἐκ θαλάσσης, e naufragio, Act. 28, 1. 4. (Iob. 29, 12. Dan. 11, 41. Ioseph. ant. 6, 12. 3. διασωθεὶς ἐκ τῆς Γίττης.) — εἰς τὴν γῆν, e mari ad littus, Act. 27, 44. (Gen. 19, 19. εἰς τὸ ὄρος. Ies. 37, 38. Ioseph. ant. 14, 14. 3. διασώζεται μόλις εἰς Ῥόδον. ib. 2, 10. 1. εἰς τὴν οἰκίαν.) *Διασώζειν τινὰ πρός τινα*, salvum aliquem educere ad alium, herausretten zu einem, Act. 23, 24. διασώσ. πρὸς Φῆλ. ut illum salvum ad Felicem perduceret. (Test. XII. Patriarch. p. 534. Ruben dicitur voluisse Iosephum διασῶσαι πρὸς τὸν πατέρα, e fovea educere ad Iacobum et ita salvum facere. Ioseph. ant. 12, 9. διεσώθησαν εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸν πατέρα. ib. 5, 1. 2. πρὸς τοὺς οἰκείους. Polyb. 8, 11.) — 2) simpliciter: *salvo*, *salvum facio*, et maxime de iis dicitur, qui vitam conservant; passive, qui mortis periculum effugiunt. Sic Act. 27, 43. (Ion. 1, 6. Prov. 10, 5. Num. 10, 9. 2 Macc. 11, 12. Sir. 46, 8.) et ita διασωθῆναι etiam de iis dicitur, qui morbo lethifero sanantur. Non enim est simpliciter *sano*, sed salvum per morbum perduco, morbi potestati eripio. Matth. 14, 36. Luc. 7, 3. (Ierem. 8, 20. collatis vers. 17. 22.) *.

Διαταγή, ῆς, ἡ, (a διατάσσω) 1) ordinatio, dispositio; *institutum*, Rom. 13, 2. (Esdr. 4, 11.) — 2) *ordo*, *agmen*, *dispositum*. Act. 7, 53. εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, (quod pro ἐν διαταγαῖς ἀγγ., ex usu hebr. ב praefixi) i. e. adstantibus, praesentibus angelorum ordinibus s. agminibus. Quanquam enim διαταγή non in V. T. (praeter Esdr. 4, 11.) legitur,

men διάταξις, quod cum διαταγή convenit, hoc sensu habetur; Iudith. 1, 4. εἰς διατάξεις πεζῶν, ad disponenda agmina editum. ibid. c. 8, 36. ἐπὶ τὰς διατάξεις, ad agmina, ad stationes suas. Vid. etiam 2 Chron. 31, 16. 17. et διατάσσω Chron. 5, 11. Quae enim Exod. 19, 13. 16. 19. de tonitruis, fulguribus, tubae sonis in Dei apparitione ad montem inaiticum commemorata leguntur, ea ad angelos, Deum stiantes, a Iudaeis serioribus relata sunt. cf. versio alexandr. Deut. 33, 2. Ps. 104, 4. Alii vertunt: *ministerio angelorum* promulgata; et fere sic Ioseph. ant. 15, 5. 3. δόγματα τὰ ἐν τοῖς νόμοις δι' ἀγγέλων παρὰ τοῦ θεοῦ μαθέντα. (De locis Gal. 19. Hebr. 2, 2. vid. Διά.) **.

Διάταγμα, τος, τό, (a perf. pass. verbi διατάσσω) *mandatum, edictum;* Hebr. 11, 23. (Esdr. 7, 11. Sap. 11, 7. Philo de decalog. p. 746.) **.

Διαταράσσω, s. διαταράττω, f. άξω, (ex διά et ταράσσω) *perturbo, confundo*, Luc. 1, 29. διεταράχθη, animo perturbata est. (Xenoph. Mem. 4, 2. 40.) *.

Διατάσσω, s. διατάττω, f. άξω, (ex διά et τάσσω) 1) dispono, ordino, v. c. milites 2 Macc. 12, 20. sacerdotes Chron. 5, 11. crines compono Iudith. 10, 3. — 2) dispono, quod fieri, vel quo modo fieri debeat, i. e. a) *iubeo, mando,* ftragen, befehlen, Luc. 8, 55. 17, 9. 10. Act. 7, 44. 23, 31. , 23. Tit. 1, 5. (Ioseph. 4, 8. 23. Origen. in Ps. 118, v. 108. ρὶ ὧν οὐ διετάχθημεν ποιεῖν.) — b) *constituo, instituo,* Verfügung treffen, Act. 20, 13. 1 Cor. 7, 17. 11, 34. coll. Reg. 11, 18. (hebr. אָמַר). — c) *praescribo, legem fero, praeceptum do*, de doctore discipulis praecipiente Matth. 11, de magistratibus Luc. 3, 13. Act. 18, 2. (Dan. 1, 5.) de eo 1 Cor. 9, 14. (Philo de decal. p. 769. de vita Mos. II, p. 1.) — Ὁ νόμος ipse dicitur διαταγείς Gal. 3, 19. praescriptus, i. e. publice datus, promulgatus. *.

Διατελέω, ῶ, f. έσω, (ex διά et τελέω) *perficio, ad finem perduco*. Διατελεῖν, intellige τὸν χρόνον, *tempus transigere, permanere*, saepius adiectivis et participiis ita iungitur, ut valeat *semper, continuo* aliquid fieri, vel aliquem esse. Sic apud profanos (Xenoph. Anab. 4, 3. 2. Herodian. 4. 12. Xenoph. Agesil. 1, 37. διατελεῖν εὐδαίμων, perpetua frui felicitate. Ioseph. ant. 4, 8. 41. χρώμενοι νόμοις διατελῆτε, legibus semper utamini) et nostros scriptores Act. 27, 33. ἄσιτοι διατελεῖτε, continuo fuistis ieiuni. (Deut. 9, 7. ἀπειθοῦντες διετελεῖτε. Ier. 20, 7. 2 Macc. 5, 27. τὴν χορτώδη τροφὴν σιτούμενοι διετέλουν, gramineo cibo continuo vescebantur.) *.

Διατηρέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά et τηρέω) *conservo, diligenter custodio*. Luc. 2, 51. διατηρεῖν animo custodire, menti infigere. (Gen. 37, 11. Dan. 7, 28. Sir. 28, 5. διατηρεῖν μῆνιν, retinere, fovere iram.) — Διατηρεῖν ἑαυτόν, *se custodire*, i. e.

sibi cavere, abstinere, Act. 15, 29. (Ies. 56, 2. διατηρῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄδικα.) *.

Διατί (ex διά et τί) adverb. interrogandi, *cur? quare? qua de causa?* Matth. 9, 14. 13, 10. Marc. 2, 18. Luc. 5, 30. 33. Io. 7, 45. Apoc. 17, 7. — Num. 11, 11. Deut. 29, 24. Exod. 5, 14.

Διατίθημι, (ex διά et τίθημι), dispono, ich stelle aus einander, (1 Sam. 11, 11. — ordino, definio alicuius statum vel conditionem; hinc passivum: sum vel fio aliquis s. aliquid, ἐρωτικῶς διατίθεμαι, amore captus sum, Ioseph. ant. 2, 4, 2.) — Medium: διατίθεμαι, aor. 2. med. διεθέμην, fut 1. med. διαθήσομαι, *dispono,* a) proprie in usus meos; seq. dativo personae: *trado alteri aliquid,* ut eo utatur, *trado, concedo alicui, ich überlasse zur Verfügung,* Luc. 22, 29. διατίθεμαι ὑμῖν βασιλείαν, trado vobis regnum s. potestatem regni, dispono in vestram gratiam de regno. (Ioseph. ant. 13, 16. 1. τὴν βασιλείαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν διέθετο. Xenoph. Cyrop. 5, 2. 3. τὴν θυγατέρα ἐπιτρέπω διαθέσθαι, ὅπως ἄν σν βούλῃ, die Tochter überlasse ich dir zu freier Verfügung.) — b) de testamento: *testamentum facio,* testamento *dispono,* Hebr. 9, 16. 17. (Ioseph. ant. 13, 6. 1. Polyb. 20, 6. 5.) — c) de foedere: *pango, facio,* (LXX saepissime pro כָּרַת), διαθήκην πρός τινα, Act. 3, 25. Hebr. 10, 16. (Exod. 24, 8. Deut. 4, 23. 5, 2. 7, 2. Ios. 9, 15 sq. 2 Sam. 3, 13.) — τινί, Hebr. 8, 10. [coll. v. 9. ubi ἐποίησα διαθήκην τοῖς πατράσιν.] (Deut. 5, 3. 29, 1. 25. 31, 16. Ios. 9, 6. 7. 1 Sam. 11, 1. — μετά τινος, Gen. 26, 28. 2 Sam. 3, 21. 2 Reg. 17, 38. 2 Chron. 29, 10.) *.

Διατρίβω, f. ίψω, (ex διά et τρίβω, tero) tero, attero oculos unguento Tob. 11, 8.; — 2) terendo *consumo.* — Inde διατρίβειν χρόνον, Act. 14, 3. 28. et διατρίβειν ἡμέρας Act. 16, 12. 20, 6. 25, 6. 14. (Levit. 14, 8. hebr. יָשַׁב maneo), vel etiam διατρίβειν simpliciter Io. 3, 22. 11, 54. Act. 12, 19. 15, 35. (Ierem. 35, 7. hebr. גּוּר peregrinari) est: tempus consumere, *commorari, versari* in aliquo loco. (Ioseph. ant. 5, 4. 2. διέτριβε ἔν τινι δωματίῳ. Lysias orat. 2, 3. διατρίβοντα παρὰ Λυσιμάχῳ. Hesych. διατρίβει· διάγει, παρέλκει ἐπὶ πολὺν χρόνον.) *.

Διατροφή, ῆς, ἡ, (a διατρέφω, nutrio) *alimentum, victus.* 1 Tim. 6, 8. (1 Macc. 6, 49. Ioseph. ant. 2, 5. 6. ib. 4, 8. 21.)**.

Διαυγάζω, f. άσω, (ex διά et αὐγάζω) *illucesco, perfulgeo;* semel 2 Petr. 1, 19. (Polyb. 3, 104. καταυγάζειν, Sap. 17, 5. Διαυγασθείς, Ioseph. ant. 5, 10. 4. tropice: darüber aufgeklärt. Hesych. διαυγάσαι· φωτίσαι.).

Διαυγής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex διά et αὐγή) *pellucidus, micans* (spiegelnd). Semel Apoc. 21, 21. pro διαφανής, quod legitur in textu vulg. (Aquila Prov. 16, 5. pro hebr. זַךְ purus. Ioseph. ant. 3, 1. 7. διαυγέστατον ὕδωρ. An-

thol. gr. ed. *Iac.* 6, 16. διαυγῆ ὄμματα.) Hesych. διαυγές· λαμπρόν, φωτεινόν.

Διαφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (a διαφαίνω, pellucidus sum; Sap. 17, 6.) *pellucidus, translucidus.* Apoc. 21, 21. in textu vulg. Vid. *Διαυγής.* (LXX Exod. 30, 34. hebr. זָךְ).

Διαφέρω, aor. 1. διήνεγκα, (ex διά et φέρω) 1) transitive, *perfero* i. e. a) *per locum fero*, Marc. 11, 16. (in locum fero, deporto, 3 Esdr. 5, 76.) — b) in diversas partes porto, huc, illuc fero, aus einander tragen; metaphorice de doctrina: *divulgo*, Act. 13, 49. (Sap. 18, 10. οἰκτρὰ διεφέρετο, longe lateque audiebatur planctus.) — Act. 27, 27. διαφερόμενοι fluctibus huc illuc agitati, s. iactati. (Plutarch. in Arato p. 1046. ὥςπερ ἐπὶ ναυαγίου τῆς πατρίδος ἐν τοσούτῳ σάλῳ καὶ κινδύνῳ διαφερόμενος. Id. de oracul. def. p. 419. τὴν ναῦν διαφερομένην. Lucian. Hermot. §. 28.) — 2) intransitive: *differo, diversus sum,* i. e. a) *discrepo*, (Dan. 7, 3. 7.) — τὰ διαφέροντα, Rom. 2, 18. Phil. 1, 10. discrepantia, i. e. ut Theodoret. explicat: τὰ ἐναντία ἀλλήλοις, δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν, sive ut Theophyl. τί δεῖ πρᾶξαι καὶ τί μὴ δεῖ πρᾶξαι. *Elsner.* II, p. 17. locum Andocidis orat. 4. p. 300. laudat: δεινόν ἐστι ὑπὸ τῶν ἀγνοούντων τὰ δίκαια πάσχειν κακῶς, πολὺ δὲ χαλεπώτερον, ὅταν τις ἐπιστάμενος τὰ διαφέροντα παραβαίνειν τολμᾷ. Theophil. ad Autol. 1, 3. δοκιμάζοντες τα διαφέροντα, ἤτοι φῶς ἢ σκότος, ἢ λευκὸν ἢ μέλαν.) — b) sequente genitivo personae et dativo rei: *differo ab aliquo aliqua re;* rarius dicitur, ut minuat, (Polyb. 18, 11. 1. Ioseph. ant. 2, 7, 3. ὀλίγῳ διαφέρειν τοῦ βασιλέως), saepius ut augeat, ubi est: *praesto, antecello,* Matth. 6, 26. 10, 31. 12, 12. Luc. 12, 7. 24. 1 Cor. 15, 41. Gal. 4, 1. (2 Macc. 15, 13. 2 Macc. 6, 26. Ioseph. ant. 4, 5. 3. πλούτῳ διαφέρων πάντων. ib. 2, 5. 5.) — c) διαφέρειν impersonaliter, seq. dativo (de quo dativo vid. *Lobeckius* ad Phryn. p. 394.) *differt*, i. e. *mea refert, interest mea;* Gal. 2, 6. (Arrian. diss. epict. 3, 26. καὶ τί αὐτῷ διέφερεν. Polyb. 3, 21. 9. Themist. orat. 21.) *.

Διαφεύγω, f. εύξομαι, (ex διά et φεύγω) *fugiendo evado, effugio.* Act. 27, 42. (Ios. 8, 23. Prov. 19, 5. 2 Macc. 7, 31.) *.

Διαφημίζω, f. ίσω, (ex διά et φημίζω, fama divulgo) longe lateque famam spargo, *late divulgo;* Matth. 28, 15. Marc. 1, 45. Dionys. Halic. 11, 46. Diod. Sic. Eclog. 1, 36.) — Διαφημ. τινά, famam de aliquo divulgo, Matth. 9, 31. *.

Διαφθείρω, aor. 1. διέφθειρα, pf. pass. διέφθαρμαι, aor. 2. pass. διεφθάρην, (ex διά et φθείρω) LXX pro שָׁחַת, passim etiam pro חִבֵּל — 1) *corrumpo*, i. e. muto in deterius; de moribus, Apoc. 11, 18. διαφθείροντες τὴν γῆν, i. e. homines ad idololatriam seducentes. (שָׁחַת, Iudic. 2, 19.) — 1 Tim. 6, 5. διεφθαρμένοι, moribus corrupti; vel etiam: insani, intellectu moribusque corrupti. (Vid. exempla e profanis larga manu

data a *Kypkio* II, p. 366.) — 2) *funditus perdo, prorsus absumo*; Luc. 12, 33. Apoc. 8, 9. (Dan. 4, 20. Iudic. 6, 4. 5. Eccles. 5, 5. Ioseph. ant. 7, 4. 1. τοὺς θεοὺς [imagines] αὐτῶν διέφθειρεν.) — de hominibus: *occido*, Apoc. 11, 18. διαφθεῖραι. (2 Sam. 11, 1. 1 Sam. 2, 27. 2 Macc. 12, 23. Ioseph. ant. 2, 3. 1. ib. 4, 7. 6.) — passiv. *pereo*, 2 Cor. 4, 16. διαφθείρεται, calamitatibus absumitur. (Dan. 6, 26. Mich. 2, 10. Iudic. 20, 21. 25. Sap. 16, 5.) *.

Διαφθορά, ᾶς, ἡ, (a διαφθείρω) 1) *corruptio, destructio*, (Dan. 6, 23. 10, 8.) — 2) *putredo*, dissolutio corporis, quae fit morte, Act. 2, 27. 31. 13, 34—37. (LXX pro שַׁחַת, Ps. 15, 10. 30, 9. Ies. 61, 14. Ps. 107, 20. 9, 5. ubi est locus putredinis, sepulcrum. Suid. διαφθορά· θάνατος, διάλυσις τοῦ συνθετοῦ σώματος. *.

Διάφορος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a διαφέρω) 1) *diversus* suo genere, (Dan. 7, 19.) *varius*, Rom. 12, 6. Hebr. 9, 10. διάφοροι βαπτισμοί, diversae i. e. diversis temporibus et vario ritu faciendae lotiones sacrae. (Deut. 12, 9. Ioseph. ant. 1, 8. 2.) — 2) *differens*; in bonam partem, *antecellens, praestans*, Hebr. 1, 4. 8, 6. (Esdr. 8, 26. 3 Esdr. 4, 39. Xenoph. Mem. 4, 4. 15. Hesych. διαφορώτερον· κρεῖττον, ὑψηλότερον.) *.

Διαφυλάσσω, sive άττω, f. άξω, (ex διά et φυλάσσω) *diligenter custodio, s. defendo*; Luc. 4, 10. LXX saepius pro שָׁמַר, Gen. 28, 15. Ps. 91, 11. Sap. 10, 12. 3 Macc. 3, 3.) *.

Διαχειρίζω, f. ίσω, (ex διά et χειρίζω, manu tracto), in activo et medio: manu tracto aliquid; manum rei admoveo. — In medio: manum iniicio in aliquem, *manu trucido; occido*, quocunque modo fiat; Act. 5, 30. 26, 27. (Polyb. 8, 23. 8. διαχειρισμένος τὸν Ἀχαιόν. et saepius apud profanos. Eodem sensu διαχειρόομαι Iob. 30, 24. pro שָׁלַח יָד.) Hesych. διαχειρίζεται· φονεύει. *.

Διαχλευάζω, f. άσω, (ex διά et χλευάζω) *valde derideo, irrideo*. Act. 2, 13. ubi *Griesbach.* reposuit διαχλευάζοντες, pro χλευάζοντες, quod habet textus vulg. (Demosth. 1221, 16.)

Διαχωρίζω, f. ίσω, (ex διά et χωρίζω) prorsus separo, Gen. 1, 4. 6. 30, 32. 40. Medium: *separo me*, separo me ab alio, *discedo*, auseinander gehen, Luc. 9, 33. (Gen. 13, 9. 11. 14. Sir. 6, 13. Susann. v. 13.) *.

Διδακτικός, ή, όν, (a διδάσκω) *ad docendum aptus, docendi peritus*; 1 Tim. 3, 2. 2 Tim. 2, 24. ubi est, ut Theodoret. explicat: ὁ τὰ θεῖα πεπαιδευμένος καὶ παραινεῖν δυνάμενος τὰ προςήκοντα. Apud profanos non legitur.

Διδακτός, ή, όν, (a διδάσκω), *edoctus*, 1 Macc. 4, 7. — *edocendus*, Io. 6, 45. διδακτοὶ τοῦ θεοῦ (Ies. 54, 13. hebr.

לִמּוּדֵי יְהוָה. Ier. 31, 34.) i. e. Dei, (non prophetarum) discipuli, a Deo per spiritum suum edocendi. — 1 Cor. 11, 13. *διδακτοὶ λόγοι ἀνθρωπίνης σοφίας*, sermones, quos didicissemus ab hominum eruditione. ibid. *διδακτοὶ (λόγοι) πνεύματος*, sermones, quos docet, inspirat spiritus sanctus. **.

Διδασκαλία, ας, ἡ, (a *διδάσκαλος*) 1) *institutio*; et quidem a) actus instituendi, *τὸ docere*, Rom. 12, 7. *ἐν τῇ διδασκαλίᾳ*, versari *in docendo*. 1 Tim. 4, 13. 5, 17. Tit. 2, 7. — b) *doctrina* ipsa, id quod traditur, ut leges, praecepta, dogmata; diciturque quum de doctrina humana et perversa, Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. Coloss. 2, 22. Eph. 4, 14. 1 Tim. 4, 1. (Ies. 29, 13.) tum de vera et divina, potissimum christiana, 1 Tim. 1, 10. 4, 6. 16. 6, 1. 3. 2 Tim. 3, 10. 4, 3. Tit. 1, 9. 2, 1. 10. (Prov. 2, 17. *διδασκαλία*, hebr. אַלּוּף, *νεότητος*, institutio in iuventute accepta). — 2) *admonitio, disciplina*, i. q. *νουθεσία*, Rom. 15, 4. (coll. 1 Cor. 10, 11.) 2 Tim. 3, 16. (Ioseph. ant. 3, 1. 2. ib. 4, 8. 24.)

Διδάσκαλος, ου, ὁ, (a *διδάσκω*) 1) *qui docet, monet* alios, Rom. 2, 20. *διδάσκαλος νηπίων*, tibi videris docere posse *τοὺς νηπίους*. Hebr. 5, 12. *εἶναι διδάσκαλοι*, qui ipsi deberetis posse docere alios. — 2) *doctor*, munus docendi habens, *magister*, Io. 3, 2. Act. 13, 1. 1 Cor. 12, 28. 29. Eph. 4, 11. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. 4, 3. — Iac. 3, 1. *μὴ πολλὰ διδάσκαλοι γίνεσθε*, nolite multi doctoris munus ambire, s. vobis arrogare; ne multi vestrum velint esse doctores, siquidem doctores gravius (*μεῖζον*) *κρίμα* manet, quam reliquos. — Dicebantur etiam legisperiti Iudaeorum *διδάσκαλοι*, Luc. 2, 46. Io. 3, 10. *Κατ' ἐξοχὴν* autem ita appellabantur ii, qui discipulos colligebant, et scholam erudiendorum regebant, *magistri*, Matth. 9, 11. 10, 24. 25. Luc. 6, 40. adiuncta notione auctoritatis, qua de causa et simul *κύριοι* dicebantur; vid. Io. 13, 13. 14. Hoc sensu *διδάσκαλος* convenit hebraico *Rabbi*, Io. 1, 39. (*ῥαββὶ, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλος*) ib. 20, 16. Saepius ita appellatur Iesus, non solum ubi discipuli, sed etiam ubi Iudaei eum adloquuntur, Matth. 8, 19. Marc. 4, 38. et passim; idemque haud raro *κατ' ἐξοχὴν* dicitur *ὁ διδάσκαλος* (cum articulo), *magister*, Matth. 17, 24. 26, 18. Marc. 5, 35. 14, 14. Luc. 22, 11. Io. 11, 28. — In V. T. semel occurrit 2 Macc. 1, 10.

Διδάσκω, f. *άξω*, (a *δάω*, doceo; disco) — LXX pro לִמֵּד et passim pro הוֹרָה et הוֹדִיעַ — *doceo, instituo*, et quidem a) universe: doceo inscium vel indoctum, Matth. 4, 23. Luc. 4, 31. 1 Cor. 4, 17. 11, 14. Eph. 4, 21. *ἐν αὐτῷ ἐδιδάχ*. per illum. Col. 3, 16. 1 Tim. 6, 2. et saepissime. — Sequitur accusativ. personae Matth. 5, 2. Marc. 9, 31. Io. 7, 35. et passim. (Iob. 13, 23. 37, 19. Prov. 4, 4.) — accusativus rei, Io. 4, 26. 2 Thess. 2, 15. *ἃς ἐδιδάχθητε* (1 Chron. 5, 18. Sap.

9, 19.) Hebr. 5, 12. (Iob. 33, 33. Deut. 4, 14. Ies. 9, 15. Prov. 4, 11.) — infinitivus verbi, Matth. 28, 20. Luc. 11, 1. Apoc. 2, 14. (Iob. 10, 2. Deut. 4, 1. 20, 18. 1 Chron. 25, 7.) — sequitur ὅτι, semel, Marc. 8, 31. — seq. περί cum genitivo rei, 1 Io. 2, 27. (Ioseph. ant. 2, 11. 1.) — semel etiam seq. dativo personae, secundum textum *Griesbach.* Apoc. 2, 14. ἐδίδασκε τῷ Βαλάκ, qui Balacum edocuit, ut hebr. לִמֵּד seq. לְ, Iob. 21, 22. et הוֹרָה seq. לְ Deut. 33, 10. Hos. 10, 12. — b) *instruo*, Matth. 28, 15. (Ies. 9, 15.) — c) *commonefacio*, Io. 9, 34. Rom. 2, 21. (Ioseph. ant. 2, 11. 1. διδάσκοντες τὸν βασιλέα περὶ τῆς σφαγῆς, admonentes regem, ut illum occideret.) — d) *occasionem praebeo* aliis, ut aliquid committant, agendo incito ut faciant; Act. 21, 21. ἀποστασίαν διδάσκεις, allicis ad defectionem Apoc. 2, 20. (Sir. 9, 1. μὴ ζήλου γυναῖκα τοῦ κόλπου σου, μηδὲ διδάξῃς ἐπὶ σεαυτὸν παιδείαν πονηράν. ib. 30, 27. πολλὴν κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία.)

Διδαχή, ῆς, ἡ, (a διδάσκω) 1) *sermo* doctoris, quo alios instituit, *verba*, quae profert. Inde explico verba difficilia Marc. 1, 27. a multis pro spuriis habita: τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, quaenam est haec nova increpandi (daemones) formula (dictum, λόγος, quo Iesus exire iusserat daemonem, vers. 25.), ut adeo daemones ei sint obedientes? Alii διδαχήν pro *doctore*, abstractum pro concreto accipiunt. — 2) actus docendi, *institutio*, Act. 2, 42. 2 Tim. 4, 2. 1 Cor. 14, 6. 26. λαλεῖν ἐν διδαχῇ loqui ad institutionem apta, *docendi modus*, *institutionis ratio*, vel etiam *doctrinae genus*. Matth. 7, 28. 22, 33. Marc. 1, 22. Luc. 4, 27. — ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Marc. 4, 2. et 12, 38.: suo docendi modo. — 3) materia institutionis, *doctrina*, quum dogmata (Act. 17, 19.) tum praecepta, Matth. 16, 12. Io. 7, 16. 17. Act. 5, 28. Rom. 6, 17. Hebr. 6, 2. 13, 9. passim.

Δίδραχμον, ου, τό (scl. νόμισμα, ex δίς et δραχμή) *didrachmum*, numus argenteus unam drachmam Alexandrinam, duas autem drachmas Atticas (dimidium sicli Iudaeorum, quartam imperialis partem) aequans. Ioseph. ant. 3, 8. 2. ὁ δὲ σίκλος νόμισμα Ἑβραίων ὤν, Ἀττικὰς δέχεται δραχμὰς τέσσαρας. Hunc numum quilibet inde ab anno aetatis vicesimo in templi usus quovis anno solvere tenebatur. Exod. 30, 13 sq. Legitur semel Matth 17, 24. Respondet apud LXX hebr. שֶׁקֶל, *siclus*, Gen. 23, 15. 16. Num. 3, 47. Vid. Ἀργύριον.

Δίδυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *geminus*; *gemellus*, Gen. 25, 24. 38, 17. hebr. תָאם sive תְאוֹמִים, unde evangelista Io. 11, 16. 20, 24. 21, 2. nomen Thomae, Apostoli, interpretatur ὁ Δίδυμος. (Act. Thom. §. 1. Ἰούδα Θωμᾶ τῷ καὶ Διδύμῳ, de quo cognomine, quod caeterum apud antiquos scriptores sec. I—III. non legitur, copiose egit *Thilo* ad Act. Thom. p. 92.)

Δίδωμι, f. δώσω, impf. ἐδίδουν, aor. 1. ἔδωκα, (coniunct.

δώσῃ ab aor. ἔδωσα, a stirpe δόω, Io. 17, 2. Apoc. 8, 3. 13, 16. vid. *Wineri* Gramm. p. 41. et *Lobeck* ad Phrynich. p. 721 sq.) aor. 2. ἔδων, pf. δέδωκα, plsqp. ἐδεδώκειν (δεδώκειν sine augmento, Marc. 14, 44. Io. 11, 57.), impf. pass. ἐδιδόμην, pf. δέδομαι, aor. 1. ἐδόθην, fut. 1. δοθήσομαι, — LXX pro נָתַן, et passim pro שׂוּם et chald. יְהַב —

1) *do*, i. e. a) *do, largior, exhibeo* alicui, *communico cum aliquo*, de donis, de beneficiis, bonis; Matth. 4, 9. ταῦτα πάντα σοι δώσω. 7, 11. 10, 8. 13, 12. 15, 8. Marc. 6, 2. 22. Act. 20, 35. Eph. 4, 8. et saepissime. — διδόναι νίκην, 1 Cor. 15, 57. (Ioseph. ant. 6, 7. 4.) Io. 14, 27. εἰρήνην, i. e. bona. — De iis, quae Deus cum animo hominis communicat, menti *indit*, 2 Cor. 1, 22. δοὺς τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 8, 16. Act. 4, 3. τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, pro ἐνδεδομένον ἀνθρώποις. — διδ. εἰς τὴν καρδίαν, Hebr. 8, 10. 10, 16. Apoc. 17, 17. Rom. 11, 8. (Ier. 31, 32. 1 Reg. 22, 23. 2 Chron. 9, 23. 18, 22. Ezech. 36, 26. 27.) — omisso καρδίας vel διανοίας voc., Matth. 10, 19. Marc. 13, 11. Act. 2, 4. — διδόναι ἐξουσίαν, Matth. 9, 8. 10, 1. 21, 23. 28, 18. Marc. 6, 7. Luc. 10, 2. Io. 5, 27. Act. 8, 19. vid. Ἐξουσία. — De donis Deo oblatis: *offero*; Luc. 2, 24. διδ. θυσίαν. Apoc. 8, 3. διδόναι θυμιάματα ταῖς προςευχαῖς, offerre suffimenta in gratiam precum hominum, i. e. ut Deus preces exaudiat. coll. v. 4. — b) *do*, i. e. *porrigo, exhibeo, ich reiche dar*, Matth. 14, 19. 15, 36. 24, 45. δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφήν, pro διαδοῦναι. Luc. 7, 44. 10, 35. Io. 13, 26. 18, 11. Act. 9, 4. Gal. 2, 9. Apoc. 6, 4. 10, 9. 11, 1. et passim. — διδόναι φαγεῖν, Matth. 14, 16. 25, 35. 27, 34. Io. 4, 7. et omisso φαγεῖν Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. Apoc. 2, 17. — διδόναι ἀποστάσιον, libellum repudii dare, Matth. 5, 31. 19, 7. (Ier. 3, 8.) — c) *do*, de solvente, i. e. *solvo*, Matth. 16, 26. διδ. ἀντάλλαγμα. Matth. 20, 28. Marc. 10, 45. διδ. τὴν ψυχὴν λύτρον ἀντί τινος. (Ioseph. bell. 2, 10. 5. ὑπὲρ τοσούτων ἑτοίμως ἀποδόσω τὴν ἐμαυτοῦ ψυχήν. Exod. 21, 23. Ies. 53, 10. Eurip. Heracl. v. 551. Virg. Aeneid. 9, 704. *vitam dare*) — Matth. 27, 27. δὸς (stateram) ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ. Matth. 22, 17. 20, 4. 14. 26, 15. 27, 10. Marc. 14, 11. Luc. 20, 10. 23, 2. Hebr. 7, 4. (Gen. 20, 14. 16. Palaeph. 38. διδ. φόρον.) — d) *do* i. e. ἀποδίδωμι, *reddo*; de mercede et retributione, Luc. 6, 38. δοθήσεται, retribuetur. Apoc. 2, 23. 2 Thess. 1, 8. φλογὸς διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεόν. (Zach. 11, 12. δότε τὸν μισθόν μοι. Iob. 42, 10. Exod. 21, 34. Prov. 12, 15. pro הֵשִׁיב.) — διδόναι ἀπόκρισιν responsum referre. — Rom. 14, 12. διδ. λόγον, rationem reddere. (Xenoph. Cyrop. 1, 4. 3.) — e) *do*, i. e. *trado, mando ich übergebe* zum Gebrauch, zur Verwaltung; Matth. 16, 19. δώσω σοι τὰς κλεῖς. c. 25, 15. Marc. 14, 34. 16, 12. 19, 13. Io. 3, 35. 5, 22. 17, 8. 14, Act. 7, 38. Eph. 3, 8. ἐδόθη ἡ χάρις,

munus est mandatum. Gal. 2, 9. Col. 1, 25. Apoc. 11, 2. 20, 4. (Gen. 1, 29. 16, 3. 5.) — *eloco*, Matth. 12, 9. Luc. 19, 28. 20, 16.

2) *do*, i. e. *edo*, ex me profero; *διδ. καρπόν*, fructum facere, Matth. 13, 8. Marc. 4, 7. 8. (Zach. 8, 12.) — *διδ. σημεῖα*, miracula edere, Matth. 24, 24. Marc. 13, 22. Act. 2, 19. (Exod. 7, 9. 4, 21. Deut. 13, 1. 1 Reg. 13, 3. 5.) — Matth. 24, 29. (Ies. 13, 10.) — *διδ. φωνήν*, 1 Cor. 14, 7—9. (Ps. 104, 12. Iob. 1, 12.) — *γνώμην*, sententiam ferre, 1 Cor. 7, 25. 2 Cor. 8, 10. (Demosth. 704, 5.) Io. 13, 15. *ὑπόδειγμα ἔδωκα ὑμῖν*, edidi exemplum in vestrum usum. Iac. 5, 18. *ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε*. Apoc. 20, 13.

3) refertur *δίδωμι*, ut etiam Latinor. *do* et hebr. נָתַן, ad *definitionem status* alterius et est a) concedentis, permittentis: *concedo*, *potestatem facio*, Matth. 20, 23. *οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι*, non meum est hoc concedere. Io. 5, 26. *ἔδωκε ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ, ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ*. Marc. 10, 37. *δὸς ἡμῖν, ἵνα*. ib. v. 40. Matth. 13, 11. *δέδοται γνῶναι*, concessum est scire. ib. 19, 11. Io. 3, 27. 6, 65. (Iudith. 9, 9. Ioseph. ant. 2, 14. 3. *ἐδίδου αὐτοῖς τὴν ἄφοδον*. Ib. 4, 4. 2. *ἤρετο Μωσῆς τὸν θεὸν, εἰ πολεμεῖν αὐτῷ δίδωσι*. ib. 12, 3. 3. Id. ant. 10, 4. 1. *μηδὲν ὑπερθέσει μηδ' ἀναβολῇ δόντες*, i. e. sine mora et dilatione.) — *patior*, *sino*, Act. 2, 27. 13, 35. (Ps. 16, 10. Gen. 31, 7. Iudic. 15, 1. Palaeph. 30. Act. Thom. §. 25. *δὸς αὐτῷ ἵνα*, permitte ut.) — Hinc *διδόναι τόπον*, locum cedere, Luc. 14, 9. spatium dare, Rom. 12, 19. (*διδόναι χρόνον* Apoc. 2, 21.) locum concedere, Eph. 4, 27. (Exod. 21, 13. Arrian. epict. 3, 26.) — b) *efficientis* est, diciturque de eo, qui *auctor est*, ut alter aliquid faciat, aliquis fiat, patiatur; Io. 4, 12. *ἔδωκε ἡμῖν τὸ φρέαρ*, *cuius beneficio* habemus puteum. Act. 5, 31. *δοῦναι μετάνοιαν*, ut eius beneficio resipiscant. 1 Cor. 9, 12. *ἐγκοπὴν διδ. τῷ εὐαγγελίῳ*, in causa esse ut impediatur evangelium. 2 Cor. 6, 3. — *iubeo*, *mando*, Io. 5, 36. *τὰ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ, ἵνα τελειώσω αὐτά*. ib. 17, 4. Apoc. 11, 3. *δώσω τοῖς μάρτυσί μου, καὶ προφητεύουσιν*, iniungam eis ut vaticinentur. Apoc. 6, 4. *ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην*. ib. 7, 2. 9, 5. 13, 7. (Ioseph. ant. 3, 12. 2. *αὐτῷ δέδωκε γαμεῖν*. Philo de opif. p. 56. *ᾧ δὲ παρέχει ὁ θεὸς ἐπιστήμην βεβαίαν, τούτῳ δίδωσιν ἀμφότερα, τὸ ἐργάζεσθαι τὰς ἀρετὰς, καὶ μηδέποτε αὐτῶν ἀφίστασθαι*.) — *volo esse*, *constituo*; Act. 10, 40. *ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι*. Act. 13, 20. *ἔδωκε κριτάς*. v. 21. Eph. 1, 22. *αὐτὸν ἔδωκε κεφαλήν*. 4, 11. (Gen. 3, 12. 9, 2. *ὑποχειρίους ὑμῖν δέδωκα*. Esdr. 7, 1. 1 Reg. 3, 7. 3 Esdr. 8, 49. Ezech. 37, 22. *δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος*, pro hebr. עָשָׂה). — De discipulis Christi, quos Deus *dare* Christo dicitur, i. e. quos *vult esse* discipulos; Io. 6, 37. 39. 10, 29. 17, 6. — de lege, foedere: *constituo*, *sancio*, Io. 1, 17. 7,

19. 22. Act. 7, 8. Gal. 3, 21, — *facio*, *efficio*, Luc. 12, 51. διδ. εἰρήνην ἐν τῇ γῇ, efficere, ut pax sit in terra. (1 Chron. 21, 14. ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν Ἰσραήλ. Ezech. 30, 16. δώσω πῦρ ἐπ' Αἴγυπτον.) Act. 3, 16. ἡ πίστις δέδωκεν, effecit, ut. Act. 4, 29. 14, 3. 2 Cor. 8, 1. ἡ χάρις τοῦ θεοῦ δεδομένη, liberalitas a Deo effecta in animis Christianorum. coll. c. 9, 14. 2 Cor. 12, 7. ἐδόθη μοι σκόλοψ, Deus mihi palum indidit. Apoc. 3, 8. δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, effeci, ut esset. v. 9. ἰδοὺ δίδωμι — ἰδοὺ ποιήσω, i. e. iam decerno quod attinet ad socios satanae, me effecturum esse. (Gen. 30, 1. Exod. 28, 23. Maleach. 2, 5. 9. Obad. v. 2. Zeph. 3, 2:. Ps. 39, 12. Iudith. 9, 13. δὸς ἀπάτην μου εἰς τραῦμα.)

4) denique leguntur locutiones: ἀφορμὴν διδόναι, 2 Cor. 5, 12. 1 Tim. 5, 14. (Diod. Sic. 1, 83.) — διδόναι κλήρους, *sortem mittere*, Act. 1, 26. (Levit. 16, 8. 33.) — διδόναι ἐργασίαν, Latinor. *operam dare*, Luc. 12, 58. — διδ. ῥάπισμα, *alapam infligere*, Io. 18, 22. 19, 3. — διδόναι χάριν, *gratiosum esse*, *gratum facere*, Eph. 4, 29. Iac. 4, 6. — διδ. φίλημα, *osculari*, Luc. 7, 45. — διδ. αἶνον, Luc. 18, 43. δόξαν, i. q. αἰνεῖν, δοξάζειν, vid. Δόξα. (2 Chron. 32, 33. Palaeph. 43. διδόναι τιμήν.) — διδ. ἐντολήν, *praeceptum dare*, *praecipere*, Io. 12, 49. 13, 34. 1 Io. 3, 23. — Denique διδόναι ἑαυτόν, Latinor. *se dare*, a) seq. dativo personae: *se devovere alicui*, *se totum dicare*, 2 Cor. 8, 5. (Prolog. Sir. Ier. 31, 21. Prov. 23, 12.) — b) ὑπέρ, se morti devovere, Gal. 1, 4. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. (1 Macc. 2, 50. Ioseph. ant. 6, 13. 1. δίδωσιν [Davides] ἑαυτὸν στρατεύειν ἐπ' αὐτούς, se ipsum offert etc.) — c) εἰς τόπον, se *conferre in locum*, Act. 19, 31. — d) τύπον, se exemplum praebere, 2 Thess. 3, 9.

Διεγείρω, f. ερῶ, (ex διά et ἐγείρω) *excito*, *suscito* e somno, *expergefacio*, Matth. 1, 24. Marc. 4, 38. 39. Luc. 8, 24. Ioseph. ant. 2, 5. 5. De mari: *vehementer commoveo*, Io. 6, 18. (ἐξεγείρειν Ion. 1, 4. 13.) — de animo: *excito*, *incito*, 2 Petr. 1, 13. 3, 1. (2 Macc. 7, 21. 15, 10. *Fabric.* Cod. Ps. V. T. I. pag. 650. διεγείρει ἐν θυμῷ μεγάλῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Clem. Alex. protrept. 9.)

Διενθυμέομαι, (ex διά et ἐνθυμέομαι) *animo volvo*, *ultro citroque perpendo*; Act. 10, 19. coll. vers. 17. In extu vulg. legitur ἐνθυμουμένου.

Διεξέρχομαι, f. ελεύσομαι, (ex διά et ἐξέρχομαι) pertranseo et egredior, 2 Sam. 2, 23. Iob. 20, 25. Ezech. 12, 5. — In N. T. semel; Act. 28, 3. in codd. ubi est egredior, e sarmentis *prorepo*.

Διέξοδος, ου, ἡ, (ex διά et ἔξοδος) *transitus*, *exitus*; Matth. 22, 9. διέξοδοι τῶν ὁδῶν viae, ubi multi transeunt, *viae tritae*; versu enim sq. ponitur simplex ὁδοί. Alii: *compita*, spatia laxiora in urbibus, in quae vici plures ex-

eunt, ubi igitur maior hominum esse solet frequentia. cf. Ps. 144, 14. ubi *διέξοδος* hominum multitudinem ipsam significare videtur. Hesych. *διέξοδος· ὅθεν ἐκπορεύονται*. *.

Διερμηνευτής, οῦ, ὁ, (a *διερμηνεύω*) ***interpres***. 1 Cor. 14, 28.

Διερμηνεύω, f. *εύσω*, (ex *διά* et *ἑρμηνεύω*) 1) ***verbis enarro, interpretor***, a) *quae cogito*; 1 Cor. 14, 5. 13. 27. ubi est: sonis distinctis loqui, sensus animi verbis enarrare, ita ut intelligant alii, quid sentiamus. — b) *interpretor* aliorum mentem, 1 Cor. 12, 30. Luc. 24, 27. — c) *in alia lingua dicta interpretor*, Act. 9, 36. (2 Macc. 1, 36.) **.

Διέρχομαι, impf. *διηρχόμην*, fut. *διελεύσομαι* (Luc. 2, 35.), aor. *διῆλθον*, perf. *διελήλυθα* (Hebr. 4, 14.) (ex *διά* et *ἔρχομαι*) — LXX pro עָבַר, passim etiam pro בּוֹא, הָלַךְ, יָלַךְ, יָצָא — 1) *transeo per locum, permeo, peragro*, Matth. 12, 43. Luc. 4, 30. 9, 6. 11, 24. 17, 11. 19, 1. Io. 4, 4. [8, 59] Act. 8, 40. 9, 32. 10, 38. 12, 10. 13, 6. 14, 24. 15, 3. 41. 16, 6. 17, 23. 18, 23. 19, 1. 21. 20, 2. 25. 1 Cor. 10, 1. 16, 15. (Ios. 18, 14. Gen. 41, 47. 2 Sam. 24, 2. Ier. 37, 4. Mich. 2, 13. Thren. 5, 18.) — 2 Cor. 1, 16. *δι᾽ ὑμῶν*, per vestram regionem. (Num. 20, 20.) — de traiicientibus: *traiicio*, Marc. 4, 35. Luc. 8, 22. (Hesych. *διέλθωμεν· διαπεράσωμεν*). — De acu [Matth. 19, 24.] Marc. 10, 25. — de gladio, Luc. 2, 35. *ῥομφ. διελεύσ. τὴν ψυχήν*, cor penetrabit, feriet. — tropice de fama: *divulgor*, Luc. 5, 15. (Xenoph. Anab. 1, 4. 7.) — 2) *pervenio*, (propr. ich komme durch bis zum Ziele) *ich lange an, komme hin*; Luc. 19, 4. *ἐκείνης* (*ὁδοῦ*) *ἤμελλε διέρχεσθαι*, hac enim via perventurus erat. (Ies. 21, 1.) Hebr. 4, 14. *διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς*, qui in coelum pervenit, ad Dei sedem penetravit. — *διέρχ. ἕως*, vel *εἰς*, eo usque venio, pervenio in s. ad aliquid, Luc. 2, 15. Act. 9, 38. 11, 19. 22. 18, 27. 2 Cor. 1, 16. (Deut. 4, 21. 2 Reg. 4, 42.) — 3) *discedo* (*διά* separandi vim habente), in diversas partes abeo; Act. 8, 4. *οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον*, in diversa loca abierunt. Act. 13, 14. *οἱ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγίνοντο*, hi quum discederent Perga, (ubi fuerant, vid. v. 13.) etc. *.

Διερωτάω, ῶ, f. *ήσω*, (ex *διά* et *ἐρωτάω*) perquiro, percontor; — *interrogando invenio*, erfragen; Act. 10, 17. (Xenoph. Cyrop. 1, 3. 13. Polyb. 5, 50. 12.) *.

Διετής, *έος*, *οῦς*, ὁ, ἡ, — *ές*, *τό*, (ex *δίς* et *ἔτος*) ***biennis, bimulus***. Semel Matth. 2, 16. *ἀπὸ διετοῦς* intell. *χρόνου*, *a biennio*, ut 2 Macc. 10, 3. et Ioseph. ant. 2, 5. 4. *διετῆ χρόνον*. Alii intelligunt *παιδός*, *a bimo puero et inferius*; alii pro neutro habent, ut sit pro *ἀπὸ διετῶν*, omnes biennes s. bimulos infantes, (1 Chron. 27, 23. *ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω*, omnes vigesimum annum agentes. Esdr. 3, 8. et 3 Esdr.

5, 58. Λευΐτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. Num. 1, 45. coll. 2 Chron. 31, 16. ubi ἀπὸ τριετοῦς.)

Διετία, ας, ἡ, (vid. διετής) *biennium*, *bimatus*. Act. 24, 27. 28, 30. (Vid. Τριετία.) *.

Διηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ex διά et ἡγέομαι) propius ad finem rem perduco narrando; LXX saepius pro סִפֵּר, — 1) *enarro*, *expono* et quidem rem omnem, Marc. 5, 16. Luc. 9, 10. Act. 8, 33. 9, 27. 12, 17. Hebr. 11, 32. Gen. 24, 66. סִפֵּר. Exod. 10, 2. — 2) *divulgo*, *annuncio*, Marc. 9, 9. Luc. 8, 39. ubi cum κηρύσσειν permutatur. Esth. 1, 17. הִגִּיד. 1 Chron. 16, 9. Ps. 55, 19. ubi cum ἀπαγγέλλω permutatur. *.

Διήγησις, εως, ἡ, (a διηγέομαι) *narratio*, narratio uberior et accurata, *historia*, Luc. 1, 1. Sir. 6, 35. 2 Macc. 2, 32. Phavor. διήγησις· ἐξήγησις τοῦ γεγονότος *.

Διηνεκής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex διά et ἐνέγκω s. ἐνέκω, i. q. φέρω, pf. ἤνεγκα) *continuus*, de tempore: *perpetuus*. Εἰς τὸ διηνεκές, *continuo*, *semper*, Hebr. 10, 1. — *in perpetuum*, *in aeternum*, Hebr. 7, 3. 10, 12. 14. *.

Διθάλασσος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex δίς et θάλασσα) proprie locus, qui duobus maribus alluitur, isthmus, —, *bimaris* (Horat. Carm. 1, 7. Ovid. Fast. 4, 499.); deinde: qui ab utraque parte mari alluitur, *scopulus eminens*, *brevia*, Untiefe, Act. 27, 41. (Dio Chrysost. V, p. 83. τραχέα καὶ διθάλαττα.) *.

Διϊκνέομαι, οῦμαι, f. διΐξομαι, (ex διά et ἱκνέομαι venio) *pervenio*, *penetro* usque; Hebr. 4, 12. (Exod. 26, 28. 36, 30.) **.

Διΐστημι, aor. 1. διέστησα, aor. 2. διέστην, (ex διά et ἵστημι) 1) seorsim colloco, seiungo, Ies. 59, 2. — 2) dissidere facio, Prov. 17, 9. — 3) in medio et aor. 2. sèparo me, *abeo*, *discedo*, Luc. 24, 51. (Sir. 28, 14.) — *progredior*, Act. 27, 28. — *praeterlabor*, Luc. 22, 59. διαστάσης ὡςεὶ ὥρας μιᾶς, praeterlapsa fere hora una. *.

Διϊσχυρίζομαι, f. ίσομαι, (ex διά et ἰσχυρίζομαι, viribus contendo, deinde assevero) assevero tanquam firmissimum, verissimum; *graviter affirmo*, *sancte assevero*, Luc. 22, 59. Act. 12, 15. (Ioseph. ant. 2, 6. 4. ἐπεὶ διϊσχυρίζεσθε, μηὶ' ἐπὶ κακουργίᾳ τῶν βασιλέως ἥκειν πραγμάτων. Aristid. Serm. Sacr. 4. ἐτόλμησεν εἰπεῖν καὶ διϊσχυρίζασθαι.) *.

Δικαιοκρισία, ας, ἡ, (ex δίκαιος et κρίσις) *iudicium iustum*; *retributio iusta*. In profanorum scriptis non legitur; habetur autem Rom. 2, 5. et Hos. 6, 5. pro hebr. מִשְׁפָּט apud interpretem incertum; et bis in Test. XII. patriarch. (*Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I, p. 547. et 581.), ubi in utroque loco de iustitia Dei puniente dictum est. In posteriori loco leguntur: λήψεσθε αἰσχύνην αἰώνιον παρὰ τῆς δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ. Iustin. Mart. de resurrect. p. 213. τῇ τοῦ θεοῦ δικαιοκρισίᾳ καὶ

ἀποθνήσκομεν καὶ ἀναζωοποιούμεθα. Δικαιοκρίτης habetur 2 Macc. 12, 41. δικαιοπραξία apud Iustin. Mart. de resurr. p. 370.

Δίκαιος, αία, ον, (a *δίκη*) hebr. צַדִּיק, tres habet notiones primarias in N. T., *aequitatis*, *iustitiae* et *pietatis*. Est enim 1) in aequales partes divisus, *aequus*, *aequalis*, *rectus*, gerade, gleich, sensu physico; sic apud profanos v. c. Xenophontem. cf *Schneideri* lexic. graec. s. hac voce. Prov. 11, 1. *στάθμον δίκαιον*. Inde ad mores translatum, est: a) *aequus*, Rom. 7, 12. praeceptum aequum, non rigidum. Matth. 20, 4. 7. *τὸ δίκαιον*, quod aequum est, quod poscere ex aequitate licet. Ioseph. ant. 2, 11. 2. ib. 4, 8. 14. — b) *benignus*, *mitis*, quum aequitas in agendo benignitate nitatur, Matth. 1, 19. Io. 17, 25. 1 Io. 1, 9. (Ps. 145, 17. ubi pro צַדִּיק in altero membro est חָסִיד. Vid. etiam *Δικαιοσύνη*.) — 2) *iustus*, et quidem a) *iustus*, cuique suum tribuens, *alios non laedens*, Matth. 5, 45. 9, 13. Marc. 6, 20. Act. 10, 22. Tit. 1, 8. Apoc. 22, 11. — b) *iustus*, leges observans, *ex legibus vivens*, Matth. 23, 28. 1 Tim. 1, 9. Rom. 3, 10. 1 Petr. 3, 12. (Ioseph. ant. 15, 4. 4. *δίκ.* religiosus in vectigali solvendo. 4 Macc. 16, 21.) — inde ex adiuncto — c) insons, *culpa vacans*, Matth. 27, 19. 24. 1 Petr. 3, 18. 1 Io. 2, 1. — iudicio Dei insons, Rom. 2, 13. 5, 19. (LXX hebr. נָקִי Prov. 6, 17. Ion. 1, 14. Ioel. 3, 19. Iob. 9, 23. 17, 8.) Neque aliter intelligendum est Rom. 5, 7. cuius loci sententia est: non facile s. libenter morti se devovebit aliquis pro eo, qui culpa vacat (non enim eget piaculo); sed libenter mortem subibit pro eo, qui beneficia in eum contulit; (ita vos decet mala adeoque mortem pati in gratiam et honorem servatoris, non tamquam peccatoris, qui expiatione egeat, sed tanquam benefactoris vestri maximi.) — d) *τὸ δίκαιον*, quod lex postulat, quod iustum est, Coloss. 4, 1. quod legi divinae convenit, Eph. 6, 1. Act. 4, 19. Phil. 4, 8. quod decet, officii est, Phil. 1, 7. 2 Petr. 1, 13. — e) Deus dicitur *δίκαιος* eiusque iudicia *δίκαια*, et quatenus iustitiam illius manifestant, ut Rom. 3, 26. et quatenus in se sunt iusta, merito hominum quam maxime consentanea, 2 Thess. 1, 5. 6. 2 Tim. 4, 8. Apoc. 15, 3. 16, 5. 7. 19, 2. — f) hominis iudicium dicitur iustum, quatenus rerum naturae convenit, igitur quatenus verum est, quare nonnunquam etiam verti potest *verus*, ut Io. 5, 30. 7, 24. Luc. 12, 57. (Ier. 42, 5. Prov. 2, 16. *ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης*. Ioseph. ant. 7, 14. 11. *διάνοιαν ὑγιῆ καὶ δικαίαν*. Scholiast. apud Sophocl. Trachin. v. 412. *δίκαια* interpretatur *ἀληθῆ*.) — Ex hebraismo: — 3) *pius*, et quidem a) pius in Deum Luc 1, 6. 17. 2, 25. 23, 50. Rom. 1, 17. Gal. 3, 11. Hebr. 10, 38. Iac. 5, 16. Luc. 20, 20. *δικαίους εἶναι*, se discendae verae pietatis esse cupidos. — b) *pius in Deum et homines*, *probus*, legem divinam faciens, *virtutis studiosus*, *vir-*

tutemque exercens, Matth. 13, 43. 49. 25, 37. 46. Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. 15, 7. 18, 9. Act. 24, 15. Hebr. 11, 4. 12, 23. 1 Petr. 4, 18. 2 Petr. 2, 7. 8. 1 Io. 2, 29. 3, 7. 12. — Sic hebr. צַדִּיק, cui maxime respondet, saepissime; vid. quoque Ies. 57, 1. (Ioseph. ant. 6, 2. 1. γίνεσθε δίκαιοι, καὶ τὴν πονηρίαν ἐκβαλόντες τῶν ψυχῶν. ib. 6, 1. 4. Clem. Alex. Strom. 6, 6. οἱ δίκαιοι κατὰ νόμον (Iudaei), et οἱ δίκαιοι κατὰ φιλοσοφίαν (Graeci). — c) denique κατ᾽ ἐξοχὴν dicuntur δίκαιοι Dei veri *cultores*, in *verum* Deum pii, Luc. 14, 14. coll. Sap. 2, 12. 18. 18, 7. — et deinde etiam ii, qui auctores sunt, ut colatur verus Deus; *pii Dei legati*. Sic in illis locis, ubi προφῆται et δίκαιοι coniunguntur, Matth. 10, 41. 13, 17. 23, 29. (coll. vers. 37. ubi Dei legati dicuntur) Act. 3, 14. 7, 52. 22, 14. Sic quoque Luc. 23, 47. δίκαιος est Dei amicus; etenim in locis parallelis Marc. 15, 39. Matth. 27, 54. est υἱὸς τοῦ θεοῦ, (Sap. 7, 27. spiritus divinus sanctorum hominum animos superveniens dicitur efficere eos φίλους θεοῦ καὶ προφήτας. Act. Thom. §. 20. δίκαιός ἐστιν ἡ ἀπόστολος τοῦ θεοῦ. Liber Henoch dicitur: βίβλος Ἐνὼχ τοῦ δικαίου (Test. XII. patriarch. in *Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 571. 609.) ubi δίκαιος est *propheta*, quum, quae ex hoc libro supersunt, vaticinia contineant.) *.

Δικαιοσύνη, ης, ἡ, (hebr. צְדָקָה) ut δίκαιος, a quo deducitur, tres habet notiones primarias, aequitatis, iustitiae et pietatis. Est enim 1) aequitas, quae recte dividit, distribuit; deinde ad mores translatum: *aequitas*, *benignitas* 2 Petr. 1, 1. *liberalitas*, 2 Cor. 9, 9. 10. et ex metonymia: *beneficia*, Matth. 6, 1. ubi *Griesb.* recepit δικαιοσύνην pro ἐλεημοσύνην, quod debetur interpretamento. (Prov. 10, 2. Tob. 2, 14. 12, 9. 11. ubi δικαιοσύναι *eleemosynae*. 1 Sam. 12, 7. ubi ἡ πᾶσα δικαιοσύνη κυρίου (צִדְקוֹת) sunt beneficia providentiae divinae. Gen. 20, 13. ubi respondet hebr. חֶסֶד. ib. 19, 19. coll. Protevang. Iacobi (*Fabric.* Cod. Pseud. N. T. I, p. 82.) ubi *Anna*, gravida facta, Deum celebrat, quod dederit ei καρπὸν δικαιοσύνης αὐτοῦ, fructum suae benignitatis. coll. Baruch. 5, 9. ubi ἐλεημοσύνη καὶ δικαιοσύνη eandem comprehendunt Dei benevolentiam. — Sic Act. Thom. §. 19. εὐσέβειαν de beneficiis: εὐσεβείας παρέχων τοῖς πένησι.) — *fas*, *quod decet*, *quod probatur*; Matth. 3, 15. πληρ. πᾶσ. δικ. perficere quod fas est, quod utrumque nostrum decet. Iac. 1, 20. δικαιοσ. θεοῦ, quod fas est coram Deo, Deo probatur. — 2) *iustitia*, et quidem a) ea, qua alios non laedimus, cuique suum tribuimus, Eph. 5, 9. 4, 24. 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. Hebr. 1, 9. 7, 2. Iac. 3, 18. Apoc. 22, 11. δικαιοσ. ποιεῖν, iuste agere. — b) ea, qua leges observamus, secundum legem iudicamus; de iustitia iudicis et principum, (Ioseph. ant. 3, 4. 1.) Act. 17, 31. Apoc. 19, 11. Hebr. 11, 33. εἰργ. δικαιοσύνην,

iustitiam exercuerunt, ius dixerunt gentibus, quae ad retributionem pro malis populo Israelitico illatis referenda, ideoque vertenda puto: vindices fuerunt, libertatem populi vindicarunt. Sic 2 Petr. 3, 13. δικ. est *iusta retributio*. De iustitia Dei legi veritatis et sanctitatis adstricta Rom. 1, 17. 3, 5. ib. 3, 21—26., ubi, ut e versu 25. apparet, sensus est: Deus per institutionem expiationis solemnis docuit, se iustum esse, qui peccata non negligat sed certissime puniat, nisi expiatio intercedat. Rom. 9, 28. *ἐν δικαιοσύνῃ* iuste. — c) ex adiuncto: *integritas, innocentia, τό vacare culpa;* Io. 16, 8. 10. *περὶ δικαιοσύνης* scl. *μου*, de innocentia mea: nimirum manifestanda per resurrectionem et reditum in coelum. (hebr. צְדָקָה Ps. 7, 9. 18, 21. 25. Ios. 24, 14. *λατρεύσατε αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ* בֶּאֱמֶת.) Sic etiam Eph. 6, 14. *δικαιοσ.* esse videtur vitae integritas, cor purum ideoque nil metuens. — In Pauli scriptis transfertur quoque ad *iustificationem*, (ut dicitur) i. e. ad *absolutionem a culpa peccati*, *iudicio Dei*, et, quod apostolus cum absolutione arctissime coniungit, *ad spem vitae aeternae*. Quae enim Rom. 10, 10. seorsim commemorat et *δικαιοσύνην* et *σωτηρίαν*, ea aliis in locis complectitur sub *δικαιοσύνῃ*. Rom. 4, 11. *δικ. τῆς πίστεως* i. e. *ἐκ πίστ.* c. 5, 17. 21. 10, 3. 4. 5. (ubi *δικ.* explicatur *ζήσεται ἐν αὐτῷ*) 6. 2 Cor. 3, 9. ubi *τῇ κατακρίσει* opponitur. Gal. 2, 21. 5, 5. et c. 3, 21. ubi *δικαιοσύνη* per *ζωοποιῆσαι* satis perspicue explicatur. Sic etiam Hebr. 11, 7. *δικαιοσ.* de liberatione a poena et de vitae salvatione legitur. Rom. 10, 3. *δικ.* est *ratio* sive ordo *salutis adipiscendae*. 2 Cor. 5, 21. *δικαιοσ.* abstractum pro concreto: *absoluti*. — 3) *pietas in Deum*, et inde nata *vitae integritas*, *rectitudo vitae*, *probitas*, Act. 10, 35. 13, 10. 24, 25. Matth. 5, 20. 6, 20. (*δικ. τῆς βασ. τ. θεοῦ*, pietas, qua intrare possitis regnum Dei), c. 21, 32. *ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης*, veram pietatem agendo exprimens. Luc. 1, 75. Rom. 6, 16—22. 8, 10. 14, 17. 2 Cor. 6, 7. Phil. 1, 11. 3, 6. 9. 2 Tim. 3, 16. *παιδεία ἡ ἐν δικαιοσύνῃ*, disciplina ad probitatem s. vitae rectitudinem ducens. 4, 8. Hebr. 12, 11. Tit. 3, 5. *ἔργα ἐν δικ.* facta recta, quae Deo probari possint. 1 Petr. 2, 24. 2 Petr. 2, 21. 1 Io. 2, 29. 3, 7. 10. 1 Cor. 1, 30. Christus dicitur *δικαιοσ.* i. e. auctor probitatis. (Ezech. 3, 20. ubi *δικαιοσύναι* et *ἁμαρτίαι* sibi opponuntur. Ioseph. ant. 1, 2. 1. ib. 8, 4. 4. 4 Macc. 5, 24. *δικαιοσύνην παιδεύει, ὥστε διὰ πάντων τῶν ἠθῶν ἰσονομίαν καὶ εὐσέβειαν διδάσκειν, ὥστε μόνον τὸν ὄντα θεὸν σέβειν.* Clem. Alex. Strom. 1, 5. *ἦν μὲν εἰς δικαιοσύνην* [probitatem] *Ἕλλησιν ἀναγκαῖα φιλοσοφία.* ib. § 7. Test. XII. patr. p. 688.: *πᾶσα πρᾶξις αὐτοῦ ἐστιν ἐν δικαιοσύνῃ, κἂν ἁμάρτῃ, εὐθὺς μετανοεῖ.*) — *λογίζεσθαι εἰς δικαιοσύνην*, (e Gen. 15, 6. repetita) Rom. 4, 3—9. 22. coll. 14, 13. Gal. 3, 6. Iac. 2, 23. i. e. *imputare in probitatem*, *probitatis*, quae bene-

ι mereatur, *loco habere.* — Transfertur denique etiam *regulam pietatis*, sive ut Hebr. 5, 13. legitur, λόγον τῆς ιοσύνης, doctrinam probitatis, et ita explicandum est th. 5, 6. 10. Rom. 9, 30. 31. quem locum vertendum puto: ιni, minime solliciti de regula s. doctrina pietatis, tamen acceperunt scl. per fidem Christianam. Israelitae vero ue legem (Mos.), praecepta exercendae pietatis habentes ex parte) an... observantes, tamen ad (veram) pietatis ılam (in fide Christiana) non pervenerunt. Utrum vero or. 6, 14. 11, 15. 1 Petr. 3, 14. regula pietatis christiana, ›ietas christiana ipsa intelligenda sit, definire nolo. *.

Δικαιόω, f. ώσω, (a δίκαιος, LXX pro צָדַק, 1) δίκαιον *o aliquem*, seu aliquid, (Sir. 34, 5. 36, 2.) [Apoc. 22, 11.] ιωθήτω (aor. cum significatione medii) iuste agat, der halte recht. coll. Ies. 43, 9. *Griesb.* vero recte recepit δικαιο-ν ποιησάτω. — 2) *iustum, probum habeo*, vel *declaro uem;* a) δικαιόω: Luc. 7, 29. ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, Dei ntatem iustam veramque esse agnoverunt, igiturque pro-nt; opponitur ib. ἀθετεῖν. (δικαιοῦν τὸν Θεὸν, τὰ κρίματα Θεοῦ, probare Dei decreta, ea vera iustaque habere, sae- legitur in Psalter. Salom. ut Ps. 2, 16. 3, 5. 4, 9. 8, 7. coll. Ps. 19, 19. τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ δεδικαιωμένα. Ioseph. 9, 9. 1. ὃς [Moses] οὐκ ἐδικαίωσε διὰ πατέρων ἁμαρτίας ι κολάζειν.) — b) δικαιοῦν ἑαυτόν, *se ipse iustum s. pro-declarare, se purgare alicui*, velle iustum videri, Luc. 29. 16, 15. (coll. Ier. 3, 11. ἐδικαίωσε τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἠλ.) — c) δικαιόομαι, aor. 1. ἐδικαιώθην, α) passive: *iu-probus cognoscor, probor alicui*, 1 Cor. 6, 11. ἐδικαιώ-, Deo probati estis. Iac. 2, 21. 24. 25. ubi v. 23. expli-r his verbis: φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. 1 Tim. 3, 16. ἐδικαιώθη νεύματι, iustus, probus (i. e. verus Dei filius) declaratus ›er spiritum sanctum, cuius auxilio miracula patravit. — c significatione medii: *me purgo alicui*, ich rechtfertige , ich stelle mich als gerecht dar; Matth. 11, 19. Luc. ›. ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς, immunis de-enditur divina sapientia a perversitate filiorum (Iudaeo-; so erscheint sie gerechtfertiget wegen des Unglaubens Kinder. (Test. XII patr. p. 541. „praedixi haec vobis, δικαιωθῶ [i. q. ἀθῶος ᾦ p. 571.] ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας τῶν ἰν ὑμῶν.) Alii vertunt: at sapientia a cultoribus suis pro-, coll. Ies. 45, 24. 1 Cor. 4, 4. ἐν τούτῳ οὐ δεδικαίωμαι, › me purgatum Deo non puto. Rom. 3, 4. δικαιωθῇς, iu-te declares, vel iustus, probus cognoscaris. (vid. Ps. 51, ıll. Ies. 42, 21. Ezech. 16, 51 sq. Gen. 44, 16. Ps. 143, 2.)) de iudice: *tribuo alicui, quod iustum est* (διδόναι τινί τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, ut explicatur 1 Reg. 8, 32. ron. 6, 23.), passiv.: iustum mihi tribuitur, Matth. 12,

37. Rom. 2, 13. (Exod. 23, 7. Deut. 25, 1. Tob. 12, 4. *δικαιοῦται αὐτῷ*, iustam mercedem accipiet.) — 4) *absolvo in iudicio*, *absolvo reum a culpa*, Luc. 18, 14. (Gen. 38, 26.) Act. 13, 39. coll. v. 38. (Iob. 33, 32. Ies. 43, 26.) — Quum, qui a iudice absolvitur etiam in pristinum honorem et favorem restituatur, Paulus *δικαιοῦν* transfert ad Deum hominibus peccata condonantem eosque in gratiam recipientem per fidem Christo habitam, i. e. ad Deum, qui homines a mortis aeternae poena absolvit eosque vitae aeternae participes facit et declarat. Sic a) deus dicitur *δικαιοῦν* homines, qui Christo nomen dederunt, Rom. 3, 26. 30. 4, 5. 8, 30. 33. Gal. 3, 8. (Ies. 5, 23.) — b) homines dicuntur *δικαιοῦσθαι ἐκ πίστεως*. Rom. 3, 20. 24. 28. 4, 2. Rom. 5, 1. *δικαιωθέντες οὖν — εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν*. v. 9. *δικαιωθέντες σωθησόμεθα ἀπὸ τῆς ὀργῆς*. Gal. 2, 16 sq. 3, 11. coll. v. 12. ubi *δικαιοῦται* et *ζήσεται* sibi respondent. 3, 24 5, 4. Tit. 3, 7. *ἵνα δικαιωθέντες κληρόνομοι γενώμεθα κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου*. — Rom. 6, 7. *ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας*, qui mortuus est, absolutus habendus est a poena mortis, nimirum quum poenam peccati (descensum in haden) iam tulerit. (Protevang. Iac. in *Fabric.* Cod. Apocr. N. T. p. 77. *κατέβη ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου δεδικαιώμενος*, i. q. antea: *κύριος ἱλάσθη μοι, καὶ ἀφεῖλε πάντα τὰ ἁμαρτήματά μου.*) *.

Δικαίωμα, τος, τό, (a *δικαιόω*) LXX pro חֹק, חֻקָּה, et מִשְׁפָּט 1) quod recte factum est — 2) *iudicium*, *sententia iudicis*; in utramque partem. Igitur a) *poena*; de Deo Apoc. 15, 4. (1 Reg. 20, 40. Mal. 2, 17.) — b) *absolutio a poena*, Rom. 5, 16. — Ex adiuncto: — c) iustitia interna, *innocentia*, *immunitas a peccato et culpa*, Apoc. 19, 8. (Ier. 11, 20.) — Rom. 5, 18. Iesu *δικαίωμα* tribuitur, quatenus sine peccato fuit, Deoque in omnibus est obsecutus; quare vers. 19. cum *ὑπακοῇ* permutatur. Sic quoque Bar. 2, 17. 19. *δικαίωμα* est innocentia sive obedientia erga Deum. — 3) *lex*, qua, quid iuris sit, definitur, *statutum*, *praeceptum*, hebr. חֹק Exod. 16, 25. 26. et מִשְׁפָּט Exod. 21, 1. Num. 26, 13. Deut. 30, 16. מִצְוָה, praeceptum. Sic Luc. 1, 6. Rom. 1, 32. 8, 4. ib. 2, 26. *τὰ δικ. τοῦ νόμου* legis mos. praecepta. Hebr. 9, 1. *δικ. λατρείας* praecepta de cultu divino. ib. vers. 10. *δικ. σαρκός* praecepta de puritate corporis (levitica). 1 Macc. 1, 13. *ποιεῖν τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν*. Suidas: *δικαιώματα· νόμος, ἐντολαί*. Test. XII. patr. (*Fabric.* Cod. Ps. I, p. 603.): *ποιεῖν τὰ δικαιώματα κυρίου, καὶ ὑπακούειν ἐντολὰς θεοῦ*. *.

Δικαίως, adv. 1) *iuste*, *iustitiae convenienter*, Luc. 23, 41. 1 Petr. 2, 23. (Deut. 1, 16. Sap. 19, 13. — 2) *ex lege divina*, Tit. 2, 12. — 3) *ut officii*, *ut par est*, 1 Cor. 15, 34. 1 Thess. 2, 10. (Prov. 28, 18. Ignat. epist. ad Eph. §. 14.

ἐξ ὧν δικαίως ἀγαπῶμεν αὐτὸν (Christum). Clem. Alex. Strom. 5, 6. δικαίως βεβιωκότες.) *.

Δικαίωσις, εως, ἡ, 1) causae defensio; — 2) *iudicium, sententia*, apud profanos de sententia damnatoria, (Ioseph. ant. 18, 1. 3.) apud Paulum Rom. 4, 25. 5, 8. de *absolutione* a peccati poena et nova felicitatis futurae spe, quare in loco posteriori δικ. ζωῆς dicitur. (Levit. 24, 22. pro hebr. מִשְׁפָּט, δικαίωσις μία, aequalis iustitia fiat inquilino et peregrino.) **.

Δικαστής, οῦ, ὁ, (a δικάζω, ius dico) 1) *iudex, arbiter*, Luc. 12, 14. (1 Sam. 24, 16. (Ies. 3, 2. Ioseph. ant. 4, 8. 14. ubi patres dicuntur αὐτάρκεις δικασταί filiarum.) — 2) qui potestatem habet iuris dicendi, *dominus;* Act. 7, 27. 35. (hebr. שֹׁפֵט Exod. 2, 14. Deut. 16, 18. Ios. 1, 20. Sap. 6, 1. 9, 7. ubi δικασταί et βασιλεῖς coniunguntur.) *.

Δίκη, ης, ἡ, 1) iustitia; — Dea iustitiae et retributionis, a gentilibus religiose culta, potissimum criminum ultrix, quae etiam Nemesis dicebatur. Semel Act. 28, 4. coll. 2 Macc. 8, 11. 13. ubi de Deo criminum ultore adhibetur. — 2) *sententia damnatoria*, Act. 25, 15. *poena, supplicium*. 2 Thess. 1, 9. Iud. vers. 7. πυρὸς αἰωνίου δίκη, poena ignis aeterni, poenae infernales. (Ioel. 3, 14. Hos. 13, 14. (hebr. דֶּבֶר pestis, exitium). Amos. 7, 4. ἐκάλεσε τὴν δίκην ἐν πυρί. Sap. 14, 31. 18, 11. 4 Macc. 3, 21. 9, 32. Ioseph. ant. 7, 9. 4. δίκη ὑπὲρ ὧν ἥμαρτεν.) *.

Δίκτυον, ου, τό, (a δίκω, iacio) *rete*. In N. T. de reti piscatorio Matth. 4, 20. 21. Marc. 1, 18. 19. Luc. 5, 2—6. Io. 21, 6—11. (Ioseph. ant. 9, 4. 6.) *.

Δίλογος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex δίς et λέγω) quod apud profanos non legitur, vi compositionis est vel: bis eadem loquens, ut διλογία legitur apud Xenophontem, διλογεῖν, Diod. Sic. 20, 37. vel: duplicem habens sermonem, *bilinguis, fraudulentus in sermone*. Sic 1 Tim. 3, 8. ubi convenire videtur voci διάβολος, quae v. 11. in simili nexu legitur. Eodem fere sensu in V. T. habetur δίγλωσσος, bilinguis, calumniator, Prov. 11, 13. 24, 22. Sir. 28, 13. 5, 16. Ps. 12, 3. ubi δίλογος describitur sic: בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּר.

Διό, (ex διά et ὅ) coniunctio: *propter quod, quare, quam ob rem, propterea, ideo, igitur*, Matth. 27, 8. Luc. 1, 35. 7, 7. Act. 10, 29. Rom. 1, 24. 2, 1. Hebr. 3, 7. Iac. 1, 21. 4, 6. et passim.

Διοδεύω, f. εύσω, (ex διά et ὁδεύω) *peragro, transeo, obeo*. Luc. 8, 1. Act. 17, 1. (1 Macc. 12, 32. Gen. 13, 17. Sap. 5, 7. 11. 14, 1.) *.

Διονύσιος, ου, ὁ, *Dionysius*, vir Atheniensis, Areopagita. Act. 17, 34.

Διόπερ, (ex διό et περ) coniunctio: *quapropter*, 1 Cor. 10, 14. 14, 13. (Iudith. 8, 17.) — διόπερ εἰ, *quod si igitur*, 1 Cor. 8, 13.

Διοπετής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex Διός, genit. a Ζεύς, Iupiter, et obsoleto πέτω i. q. πίπτω, cado) a *Iove*, sive de *coelo delapsus*. Act. 19, 35. διοπετές scil. ἄγαλμα, ut addit Herodian. 1, 11. 2. (αὐτὸ μὲν τὸ ἄγαλμα, διοπετὲς, ὡς λέγουσιν), simulacrum Dianae, in templo Dianae Ephesino asservatum, quod coelitus tradebatur demissum esse. Hesych. διοπετές· ἐξ οὐρανοῦ ἐρχόμενον. cf. Plin. Hist. Nat. 16, 40. Etiam Troianorum Palladium de coelo delapsum tradebatur.

Διόρθωμα, τος, τό, (a διορθόω, rectum facio, corrigo) *emendatio, restitutio in melius*, Act. 24, 3. in codd. (Hippocr. de artic. p. 345. A. et 360. A. Polyb. 3, 118. 3.)

Διόρθωσις, εως, ἡ, (ut antecedens a διορθόω) 1) correctio, restitutio; *emendatio, restitutio in melius*. Sic Hebr. 9, 10. de temporibus Messiae. (Vid. Ἀποκατάστασις et Sap. 9, 18. Ioseph. ant. 2, 4. 4. διόρθωσις τῶν ἡμαρτημένων. Id. de bell. 1, 20. 1. τῶν πταισθέντων διόρθωσιν. Vid. διορθόω Ies. 16, 5. 62, 7.) *.

Διορύσσω, s. ρύττω, aor. 2. pass. διωρύγην, (ex διά et ὀρύσσω) *perfodio*; — *effodio*, herausgraben, Matth. 6, 19. 20. Hesych. διορύττει· σκάπτει. — *perfodiendo* (scl. parietes) *irrumpo*, Matth. 24, 43. Luc. 12, 39. διορ. τὴν οἰκίαν. Phavor. διορύττω· τὸν τοῖχον διακόπτω. cf. Ezech. 12, 5. 7. Iob. 24, 16. διώρυξεν ἐν σκότει οἰκίας. *.

Διόςκουροι, ων, οἱ, (ex Διός, genit. a Ζεύς Iupiter, et κοῦρος i. q. κόρος puer. Phrynich. p. 235. Διόςκουροι, ὀρθότερον Διόςκοροι, vid. ibid. *Lobeck.*) *Dioscuri*, nomen Castoris et Pollucis, Iovis ex Leda, Tyndaride, filii, qui naufragio periclitantibus opem ferre putabantur. Horat. Carm. 1, 3. 2. 4, 8. 31. Xenoph. Symp. 8, 29. Theocr. Id. 22, 1 sqq. Act. 28, 11. παρασήμῳ Διοςκούροις insigne habens Dioscuros. *.

Διότι (i. e. διὰ τοῦτο ὅτι) coniunct. 1) *propterea quod*, in propositione causam vel rationem afferente, Luc. 2, 7. 21, 28. Rom. 1, 19. 1 Cor. 15, 9. Phil. 2, 26. 1 Thess. 2, 8. 4, 6. Hebr. 11, 5. 23. Iac. 4, 3. (Zeph. 2, 10. Iob. 32, 2. Cohel. 6, 8. Tob. 3, 17.) — 2) ad initium propositionis concludentis: *quare, quam ob rem*, pro διὰ τοῦτο, Act. 17, 31. Rom. 1, 21. 3, 20. 8, 7. 1 Petr. 2, 6. (Iob. 36, 12.) — 3) pro ὅτι, *nam, enim*, Luc. 1, 13. Act. 10, 20. 18, 10. 22, 18. Gal. 2, 16. 1 Petr. 1, 16. 24. (Tob. 1, 8. 4, 6. Ies. 12, 2. Amos. 4, 13. In V. T. est etiam, ut ὅτι, index orationis alterius, ut Iudith. 5, 1. Iob. 33, 8. 2 Macc. 7, 37. 11, 14.) *.

Διοτρεφής, έος, οῦς, ὁ, *Diotrephes* (a Iove nutritus), vir christianus fastuosus, qui commemoratur 3 Io. v. 9. 10.

Διπλόος, οῦς, όη, ἡ, όον, οῦν, *duplex, duplus*, Gen.

43, 15. Deut. 21, 17. — Synecdochice *magnus*, *largus*, *gravis*; de honore 1 Tim. 5, 17. coll. Sir. 20, 9. de poena Apoc. 18, 6. coll. Ies. 40, 2. Ier. 16, 18. Sir. 12, 5. Phavor. διπλῆν· διπλασίονα καὶ μεγάλην. — Compar. διπλότερος, *maior*, Matth. 23, 15. διπλότερον (υἱὸν) ὑμῶν, filium inferni duplo magis, quam vos ipsi.

Διπλόω, ῶ, f. ώσω, (a διπλόος), *duplico*, *duplum do*; — deinde: *largiter do*, Apoc. 18, 6. ubi est larga mala retribuere.

Δίς, adv. *bis*, Marc. 14, 30. 72. Luc. 18, 12. Phil. 4, 16. ἅπαξ καὶ δίς aliquoties. 1 Thess. 2, 18. Iud. v. 12. δὶς ἀποθανόντα i. e. prorsus emortua. vid. Ἀποθνήσκω. Sic δισσῶς ἁμαρτάνειν, gravius peccare, *Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. I, p. 683.

Διστάζω, f. άσω, (ex δίς et στάω, sto, in bivio sto, nesciens, quam viam sequi debeam) nescio, quo me vertam, *dubito*, *haesito*, *incertus sum*. Matth. 14, 31. 28, 17. (Hesych. διστάζει· διχονεῖ, ἀπορεῖ, ἀμφιβάλλει. Diod. Sic. 4, 62. Clem. Alex. Strom. 4, 25.) *.

Δίστομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a δίς et στόμα) duplex os habens; deinde, quum στόμα de acie gladii dicatur, de gladio est: *anceps*, *bipennis*, Hebr. 4, 12. Apoc. 1, 16. 2, 12. 19, 15. (Prov. 5, 4. Iudd. 3, 16. חֶרֶב dicitur cui sunt שְׁנֵי פִיוֹת Ps. 149, 6. Prov. 5, 4. חֶרֶב פִּיּוֹת.) *.

Δισχίλιοι, αι, α, *bis mille*, *duo millia*. Marc. 5, 13. *.

Διϋλίζω, f. ίσω, (ex διά et ὑλίζω, defaeco, quod ab ὕλη, faeces) *percolo*, *percolando purgo*. Artemid. 4, 48. Aquila Ps. 11, 7. de argento. Profani saepius de vino, et sic Matth. 23, 24. διϋλίζειν τὸν κώνωπα, *vinum percolando purgare a culice*, dicuntur ii, qui in minutis rebus, praeceptis levioribus religiosissimi sunt. (Amos. 6, 6.) **.

Διχάζω, f. άσω, (a δίχα, separatim) in duas partes divido; — in N. T. *dissidere facio*. Matth. 10, 35. διχ. τινὰ κατά τινος, excitare aliquem adversus alium. coll. Luc. 12, 52 sq. *.

Διχοστασία, ας, ἡ, (ex δίχα seorsim, et στάσις) τό secedere in duas partes, dissensio, *seditio*, *factio*. Rom. 16, 17. 1 Cor. 3, 3. Gal. 5, 20. (1 Macc. 3, 29. Dionys. Halic. 8, 72.) **.

Διχοτομέω, ῶ, f. ήσω, (ex δίχα seorsim, et τομή segmen) in duas partes seco; Ioseph. ant. 8, 2. 2. — *disseco*, *discindo*; Exod. 29, 17. Crudelissimum supplicii genus erat olim hoc, quo reorum vel captivorum corpora in duas partes dissecabantur. vid. Iudd. 19, 29. 1 Sam. 15, 33. 2 Sam. 12, 31. 1 Reg. 3, 25. Dan. 2, 5. 3, 29. coll. Hebr. 11, 37. et e profanis Diod. Sic. 1, 2. Herod. 3, 13. Liv. 1, 28. 8, 24. Horat. Sat. 1, 1. 99 sqq. Sueton. Calig. c. 27.) — bis Matth.

24, 51. Luc. 12, 46. ubi sensus est: *supplicio gravissimo afficiet.* coll. Susann vers. 55 et 59. Hesych. διχοτομεῖν· ἀναιρεῖν. — Alii vertunt: flagellis discindere. *.

Διψάω, ῶ, f. ήσω, 1) *sitio*, a) propr. Io. 4, 13. 15. 19, 28. *sitim patior*, Matth. 25, 35—44. Rom. 12, 20. 1 Cor. 4, 11. Apoc. 7, 16. (Ps. 107, 5.) — b) tropice: ut Latinor. *sitire honores* (Cic. ad Quint. Fratr. 3, 5.), *sitire voluptates* (Cic. Tusc. Qu. 5, 6.), *avide desidero;* Matth. 5, 6. διψ. τὴν δικαιοσύνην, qui sitit institui in doctrina salutari. Sir. 24, 21. (Ps. 42, 2. 63, 1. hebr. צָמֵא. Ies. 32, 6. Philo quod omn. prob. lib. p. 867. τοὺς ποτίμων διψόντας λόγων. lib. 2. alleg. p. 62. Xenoph. Cyrop. 4, 6. 7. οὕτως ἐγὼ ὑμῖν διψῶ χαρίζεσθαι.) Doctrinam salutarem Hebraei haud raro cum aqua comparant, Sir. 24, 25 sq. Quum aqua viva Hebraeis sit imago vitae et felicitatis, (vid. Ies. 41, 17 sqq.) διψάω etiam absolute ita ponitur, ut sensus sit: *vitam et salutem avide desidero,* et sic Io. 4, 14. 6, 35. 7, 37. Apoc. 21, 6. 22, 17. (Formam διψᾶν pro διψῆν, et διψᾷ serioris aevi esse monuit *Lobeck.* ad Phryn. p. 61. coll. *Winer.* Gramm. p. 12. 40.) *.

Δίψος, εος, τό, *sitis.* 2 Cor. 11, 27. (Exod. 17, 3. Ies. 44, 3.) *.

Δίψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex δίς et ψυχή) proprie: qui divisus est mente, *anceps animus, ambiguus*; si ad *intellectum* refertur, est: *dubius*, *incertus*, Iac. 1, 8. (Constitutt. apostol. 7, 11. μὴ γίνου δίψυχος ἐν προσευχῇ σου εἰ ἔσται ἢ οὔ: et διψυχία apud profanos) Iac. 4, 8. refertur ad *voluntatem*, et est: qui in diversas partes trahitur, *homo incerti obsequii*, in altero membro est ἁμαρτωλός. coll. Sir. 1, 27. *.

Διωγμός, οῦ, ὁ, (a διώκω) *persecutio, vexatio*; Matth. 13, 21. Marc. 4, 17. 10, 30. Act. 8, 1. 13, 50. Rom. 8, 35. 2 Cor. 12, 10. 2 Thess. 1, 4. 2 Tim. 3, 11. (Prov. 11, 19. Thren. 3, 19. 2 Macc. 12, 23.) **.

Διώκτης, ου, ὁ, (a διώκω) *persecutor*, *vexator.* 1 Tim. 1, 13. (Symmach. Hos. 6, 8. διῶκται pro עָקֻבָּה) **.

Διώκω, f. ώξω, (a δίω, fugio, med. persequor) LXX pro רָדַף, et passim pro רוּץ, 1) *exagito*, austreiben; sic v. c. de feris a venatore exagitatis; Ies. 17, 2. ὁ διώκων, qui greges exagitaret, hebr. הַחֲרִיד, verscheuchen, aufscheuchen. — *propello*, *protrudo*, Matth. 10, 23. 23, 34. (Sap. 2, 4. nebula διωχθεῖσα a radiis solis. ib. 5, 14.) — 2) *sequor ut capiam* sive *prehendam*, (Nah. 3, 2. Exod. 15, 9. Gen. 31, 23.) *insequor*, Act. 26, 11. Apoc. 12, 13. Si *tropice* legitur, in bonam semper dicitur partem, et est: a) *magno studio sequor*, *cupidus sum rei*, *studeo*, Rom. 9, 30. 14, 19. 1 Cor. 14, 1. (ubi i. q. ζηλόω) 1 Tim. 6, 11. 2 Tim. 2, 22. (ubi opponitur τῷ φεύγειν) Hebr. 12, 14. (Prov. 15, 10. Sir. 27, 8. Hos. 6, 3. διώξωμεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον. Philo de Comm.

. 595. ἡδονὴν διώκοντες. Suidas: διώκειν· καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμεῖν καὶ ὀρέγεσθαι.) — b) *in agendo sequor, studiose xerceo, sollicite observo*; Rom. 12, 13. 9, 31. διώκ. νόμον egis praecepta religiose observo, vid. Δικαιοσύνη. 1 Thess. 6, 1. 1 Petr. 3, 11. διώκ. τὴν εἰρήνην pacem servare. coll Ps. 34, 14. — 3) sequor ex odio, ut laedam, *persequor*; Matth. 5, 10. 11. 12. 44. Io. 15, 20. Act. 7, 52. 9, 4. 5. Rom. 12, 14. 1 Sam. 21, 5. Gal. 6, 12. τῷ σταυρῷ διώκονται in honorem crucis Christi mala patiuntur. Sic passim. — 4) *litem intendo*, gerichtlich verfolgen, Luc. 21, 12. Io. 5, 16. ἐδίωκον, litem intendere studebant. (Eurip. Orest. v. 1534. Hinc ὁ διώκων, *actor*, ap. Lysiam orat. 9. Anton. 3, 7. Suidas: διώκειν· ἀντὶ τοῦ ἄγειν εἰς κρίσιν, καὶ κατηγορεῖν. Hesych. διωκόμενος· κατηγορούμενος.) — 5) intransitive: *curro ad aliquid*, Luc. 17, 23. μὴ διώξητε, nolite adcurrere i. e. sequi Phil. 3, 12. ubi suppl. est κατὰ σκόπον, tendo ad scopum, ut est vers. 14. (Prov. 21, 6. Philo de fortit. p. 740. οἱ πεινῶντες, ὅταν σιτίον που παραφανῇ, διώκουσι καὶ ἐπιτρέχουσι. De aufugientibus Ies. 13, 14. Hag. 1, 9.)

Δόγμα, τος, τό, (verbale a δοκέω), *praeceptum, mandatum*. De mandatis principum Luc. 2, 1. Act. 17, 7. Dan. 2, 13. 6, 8—15. et praeceptis s. placitis apostolorum Act. 16, 4. (Sic etiam apud patres de doctrina christiana; Ignat. ad Magn. 13. βεβαιωθῆναι ἐν τοῖς δόγμασιν τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων. Clem. Alex. Strom. 6, 15. Orig. adv. Cels. 1, 7 et 13.) — In locis Eph. 2, 15. et Coloss. 2, 14. δόγματα legis Mosaicae sunt praecepta de usu rerum externarum, ut de cibo, potu, circumcisione, sabbato, noviluniis et similibus, vid. Coloss. 2, 16. 20. 21. *.

Δογματίζω, f. ίσω, (a δόγμα) *praecipio, decerno*. Medium: *regulam mihi scribo, legem mihi imponi patior*, Coloss. 2, 20. τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζετε; quare, quasi Iudaei adhuc essetis, praecipitis ita: noli tangere etc. (In V. T. saepius de principum edictis, v. c. 3 Esdr. 5, 34. Esth. 3, 9.) *.

Δοκέω, ῶ, f. δόξω, aor. 1. ἔδοξα, (ab obsoleto δόκω vel δέκω) 1) *puto, existimo, opinor*, seq. infinit. et seq. ὅτι, Matth. 3, 9. μὴ δόξητε εἰπεῖν ἐν ἑαυτῷ, nolite ex vana vestra opinione cogitare. Matth. 6, 7. 26, 53. Marc. 6, 49. Luc. 8, 18. 12, 51. 13, 2. 4. 17, 9. 19, 11. 24, 37. Io. 5, 39. 45. 11, 13. 13, 29. 16, 2. 20, 15. Act. 12, 9. 27, 13. 1 Cor. 4, 9. 7, 40. 10, 12. 12, 23. 2 Cor. 11, 16. 12, 19. Iac. 4, 5. (Gen. 38, 15. Prov. 27, 14. Sap. 12, 27. 2 Macc. 2, 30.) — Hebr. 10, 29. πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας; quanto severiori poena dignum, putatis, habitum iri eum etc. (Euripid. Hippol. v. 446. Anacr. od. 40, 15.) — 2) intransitive: *videor, ich habe den Anschein*; Luc. 10, 36. 22, 24. Act. 17, 18. 25,

27. 1 Cor. 11, 16. 12, 22. 2 Cor. 10, 9. Hebr. 12, 11. (2 Macc. 9, 10. Ioseph. ant. 3, 2, 3. 5, 7. 5.) — Ex urbanitate et modestia ea quoque, quae certissima sunt, Graeci δοκεῖν εἶναι dicunt, i. e. *esse;* Marc. 10, 24. οἱ δοκοῦντες ἄρχοντες, i. e. ἄρχοντες. Gal. 2, 6. οἱ δοκοῦντες εἶναί τι, proceres. ib. v. 9. (Herodian. 2, 5. 10. Ioseph. c. Apion. 1, 12. οἱ δοκοῦντες ἀκριβέστατοι συγγραφεῖς. Athen. 6, 4. ἐκ ποτηρίων δὲ χαλκῶν ἔπινον οἱ σφόδρα δοκοῦντες πλουτεῖν. Susan. v. 5.) — Hinc οἱ δοκοῦντες, *insignes, nobiles,* Gal. 2, 6. 1 Cor. 12, 12. (Herodian. 6, 1. τοὺς δοκοῦντας καὶ ἡλικίᾳ σεμνοτάτους ἐπελέξατο. Eurip. Heracl. v. 879. Troad. v. 608.) — δοκῶ μοι, δοκεῖς σοι, *videor mihi, videris tibi* i. e. *opinor, censeo, censes;* Act. 26, 9. 1 Cor. 3, 18. 8, 2. 14, 37. Gal. 6, 3. Phil. 3, 4. Iac. 1, 26. — 3) impersonaliter: a) δοκεῖ μοι, σοι, *videtur, placet mihi,* i. e. *opinor,* s. *statuo,* Matth. 17, 25. 18, 12. 21, 28. 22, 17. 42. 26, 66. (LXX pro hebr. טוֹב, Esth. 1, 19. 3, 9. 5, 4. 8, 5. 8. Ios. 9, 25. 2 Macc. 1, 13. Drac. v. 7.) — b) ἔδοξέ μοι, *placuit mihi, decrevi,* Luc. 1, 3. Act. 15, 22. 25. 28. 34. (3 Esdr. 8, 12. 1 Macc. 8, 28. δέδοκται, Ioseph. ant. 7, 9. 7. Ibid. 4, 4. 2. τὰ δεδογμένα Θεῷ, decreta Dei.) — c) τὸ δοκοῦν μοι, *arbitrium meum, placitum,* Hebr. 12, 10. (Lucian. Tim. §. 25. παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν. Iustin. Mart. p. 111. τὸ δοκοῦν τῆς βουλήσεως.) *.

Δοκιμάζω, f. άσω, (a δόκιμος), hebr. בָּחַן, 1) *exploro,* i. e. a) *probo,* probiren, — *igne* metalla 1 Petr. 1, 7. (Prov. 8, 10. 17, 3.) — *usu* res alias Luc. 14, 19. (Ioseph. ant. 3, 1. 4. Arrian. Epict. 1, 20.) — tropice: δοκιμάζειν τὸν Θεόν, Deum tentare, i. q. πειράζειν, Hebr. 3, 9. (Sir. 34, 10. Mal. 3, 15.) — b) *examino, exploro,* quocunque modo, Rom. 12, 2. 1 Cor. 3, 13. (coll. Ies. 9, 7. Ps. 66, 9.) 11, 28. 2 Cor. 8, 8. 22. ἐδοκίμασα exploratum habeo. (coll. Sir. 42, 11.) 2 Cor. 13, 5. Gal. 6, 4. Eph. 5, 10. Phil. 1, 10. 1 Thess. 5, 21. 1 Io. 4, 1. (Ps. 139, 1. 21. Ier. 17, 10. Zach. 13, 9. Sap. 2, 19.) — etiam discerno, *aestumo.* Luc. 12, 56. coll. Matth. 16, 3. Rom. 2, 18. (Zach. 11, 13. δοκιμ. est: aestumare pretium) — 3) probatum habeo, *approbo,* Rom. 14, 22. ἐν ᾧ δοκ. in eo, quod approbat. Ex adiuncto, *dignum habeo* tanquam probatum, eligo tanquam dignum et probatum; 1 Cor. 16, 3. οὓς ἐὰν δοκ. quos dignos habueritis. Sic etiam Rom. 1, 28. οὐκ ἐδοκ. non dignum habuerunt Deum quem cognoscerent. (Ioseph. ant. 2, 7. 4.) 1 Thess. 2, 4. δεδοκιμάσμεθα, dignus habitus sum; nisi hic est: dignus, *idoneus factus sum,* ut Sir. 34, 26. κάμινος δοκιμάζει στόμωμα ἐν βαφῇ, i. e. fornax (ignis) efficit aciem ferri in aquam immersi. coll. 2 Macc. 4, 3. *.

Δοκιμασία, ας, ἡ, (a δοκιμάζω) *probatio, exploratio.* Hebr. 3, 9. in codd. (Sir. 6, 21. Ioseph. ant. 4, 3. 4.) **.

Δοκιμή, ῆς, ἡ, (a δόκιμος) 1) *exploratio, probatio;*

ansitive: 2 Cor. 8, 2. δοκ. θλίψεως exploratio per calamitas; intransitive: *probitas exploratione firmata, probitas ectata*, Rom. 5, 4. 2 Cor. 2, 9. 9, 13. δοκ. τῆς διακονίας, obitas in beneficiis collatis satis conspicua. Phil. 2, 22. — documentum, signum probitatis*, 2 Cor. 13, 3. coll. 2, 12. *.

Δοκίμιον, ίου, τό, (a δόκιμος) *exploratio, probatio*, explorare; transitive: Iac. 1, 3. τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως, haec fidei exploratio, quae nunc fit — intransitive: probatum esse, *probitas, integritas*, (i. q. δοκιμή quod id.) 1 Petr. 1, 7. τὸ δοκ. τῆς πίστεως fides explorata, sive itegritas fidei. — In V. T. bis de catillo, quo metalla excoauntur, Prov. 27, 21. Ps. 12, 7. **.

Δόκιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, 1) qui libenter accipitur, *acceptus, probatus*, potissimum de nummis et metallis, Chron. 29, 4. 2 Chron. 9, 17. Gen. 23, 16. — de mercede ach. 11, 13. εἰ δόκιμόν ἐστι, an acceptabilis sit. Ad homines et alias res translatum, est: — 2) *acceptus, gratus*, om. 14, 18. (Herodot. 1, 117. Clem. Alex. Strom. 6, 5. λλήνων τοὺς δοκιμωτάτους, Deo probatissimos.) — 3) *exploatione probatus* Iac. 1, 12. — *genuinus, verus*, 1 Cor. 11, . 2 Cor. 10, 18. 13, 7. 2 Tim. 2, 15. Rom. 16, 10. ὁ δόκ. Χριστῷ, verus, probatus, christianus. Hesych. δόκιμον· ήσιμον, τέλειον. *.

Δοκός, οῦ, ἡ, *trabs, tignum ligneum*. Etym. M. τὸ ν στέγην ἀνέχον ξύλον. Suid. τὸ μέγα ξύλον. Matth. 7, 3— et Luc. 6, 41. 42. ubi vitia gravia imagine trabis descrintur. *.

Δόλιος, ία, ον, (a δόλος) *dolosus, fraudulentus*. 2 Cor. 1, 13. (Ps. 12, 2. Prov. 12, 6. Ioseph. ant. 1, 20. 3.) *.

Δολιόω, ῶ, f. ώσω, (a δόλος) *dolose ago, decipio*. mel Rom. 3, 13. ἐδολιοῦσαν pro ἐδολίουν, ex dialecto alexdrina, ut putant. Legitur quoque Ps. 5, 9. e quo loco rba Pauli hausta sunt, pro hebr. הֶחֱלִיק *blanditus fuit*. eterum cf. Ps. 105, 25. Num. 25, 17.

Δόλος, ου, ὁ, (a δέλω, δέλεαρ) LXX pro מִרְמָה, 1) ca ad capiendum exposita. — 2) *fraus, dolus*, Marc. 7, . Io. 1, 48. Rom. 1, 29. Act. 13, 10. 2 Cor. 12, 16. δόλῳ, aude, malis artibus (sunt enim verba adversariorum, non ostoli). 1 Petr. 2, 1. 22. 3, 10. λαλῆσαι δόλον, loqui *mencia*. (Ps. 35, 20. Ies. 5, 27. Dan. 8, 25. Mich. 6, 10.) — tth. 26, 4. Marc. 14, 1. δόλῳ adverbialiter: *fraudulenter, idiose*, LXX hebr. בַּסָּתֶר, *in occulto*, Deut. 27, 24. et בְּעָרְמָה *astutia*, Exod. 21, 14. — 1 Thess. 2, 3. δόλος, (Sir. 1,) fucata pietas qua Thessalonicenses decepti essent. (Apoc. , 5. in textu vulg.) *.

Δολόω, ῶ, f. ώσω, (a δόλος) 1) dolo circumvenio, do-

lose ago, Ps. 15, 3. 36, 3. — 2) *adultero, corrumpo*, ut nummos, vinum. 2 Cor. 4, 2. *δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ*, adulterantes Dei doctrinam, admiscendo opiniones iudaicas. Eodem sensu *δολοῖ* 1 Cor. 5, 6. in codd. pro *ζυμοῖ*. (Aelian. H. An. 16, 1. Dioscor. 1, 15. Hesych. *δολώσει· ἀπατήσει.* — *δολοῖ· φθείρει, κακουργεῖ.*) *.

Δόμα, τος, τό, (ab obsoleto *δόω*, i. q. *δίδωμι*) *donum, beneficium*. Matth. 7, 11. Luc. 11, 13. Eph. 4, 8. (Ps. 68, 19.) Phil. 4, 17. (1 Macc. 10, 28.) *.

Δόξα, ης, ἡ, (a *δοκέω*) LXX potissimum pro hebr. כָּבוֹד, passim etiam pro הוֹד et תִּפְאֶרֶת, 1) opinio, Ioseph. ant. 1, 11. 2. — 2) bona existimatio alterius de nobis, *laus, comprobatio, Lob, Beifall*, Io. 5, 41. 44. 7, 18. 8, 50. 54. 12, 43. Rom. 2, 7. *δόξαν (τοῦ θεοῦ) ζητοῦσιν*, studentibus Deo placere, ei probari. v. 10. 3, 23. 5, 2. 9, 4. — 3) id, quod bona aliorum de nobis existimatione et iudicio nititur, *honor, gloria*, Luc. 2, 14. 14, 10. 19, 38. *δόξα (τῷ θεῷ) ἐν ὑψίστοις*, laude dignissimus est Deus altissimus. Io. 11, 4. 40. Rom. 6, 4. *διὰ τῆς δόξης* in Dei gloriam. 11, 36. Gal. 1, 5. et passim (Ies. 12, 2. *ἡ δόξα.* (זִמְרָת) *καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος*. Ps. 105, 47. 1 Chron. 16, 28. 29. Sap. 10, 14.) — *honor, dignitas*, quae est in rebus vel personis, Io. 12, 41. Eph. 3, 13. 1 Thess. 2, 20. (Ioseph. ant. 4, 2. 2.) — etiam *decus, decorum*, 1 Cor. 11, 15. ubi i. q. vers. 13. *πρέπον ἔστι*. — *Εἰς δόξαν θεοῦ, ita ut Deus celebretur*, 1 Cor. 10, 31. 2 Cor. 4, 15. Phil. 1, 11. 2, 11. — 4) ex usu hebr. כָּבוֹד et הָדָר *δόξα* in N. T. et graeco V. T. codice porro est *splendor, praestantia*; et quidem a) *conditio externa splendida, status honorificus*, 1 Petr. 1, 24. Iac. 2, 1. ubi *τῆς δόξης* cum *προςωποληψ.* est iungendum. (Sir. 4, 16. 2 Macc. 14, 6.) — *vestitus splendidus, cultus magnificus*, Matth. 6, 29. Luc. 12, 27. (1 Macc. 14, 9. 3 Esdr. 4, 17. Exod. 28, 40. Esth. 5, 1. *ἐξεδύσατο* (regina) *τὰ ἱμάτια τῆς θεραπείας καὶ περιεβάλλετο τὴν δόξαν αὐτῆς.*) — Quum summus sit splendor principum et regum, *δόξα* est — b) *maiestas*, principum, regum; Marc. 10, 37. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. (Sir. 3, 20. 30, 22.) et metonymice: ii qui sunt in honore summo, (Ies. 5, 13.) *magistratus*, 2 Petr. 2, 10. Iud. vers. 8. ubi alii *δόξας* de angelis explicant, quum etiam Philo (de monarch. lib. 1. Tom. 2. p. 218. ed. *Mang.*) *τὰς περὶ θεὸν δορυφορούσας δυνάμεις* appellaverit *δόξας*. — *ornamenta imperii externa*, ut divitiae, Matth. 4, 8. Luc. 4, 6. Apoc. 21, 24. 26. (Gen. 31, 1. Ies. 10, 3.) *pompa regia*; Esth. 5, 2. Ies. 33, 17. 1 Chron. 29, 25. *δόξα βασιλέως*, et sic de Dei maiestate externa Act. 7, 2. 55. Apoc. 19, 1. — quae etiam transfertur ad Messiam, Dei vicarium, Matth. 16, 27. 19, 28. 24, 30. Marc. 8, 38. 13, 26. Luc. 9, 26. 21, 27. Tit. 2, 13. Iud. vers. 24. — c) *splendida Dei praesentia, lumen*

divinum, (שְׁכִינָה, lumen, signum praesentiae Dei) 2 Thess. 1, 9. 2 Petr. 1, 17. Apoc. 15, 8. 21, 11. 23. coll. 22, 45. (Vid. Exod. 16, 10. 24, 17. τὸ εἶδος τῆς δόξης κυρίου ὡσεὶ πῦρ. ib. 33. vers. 13—23. 40, 31. Baruch. 5, 9. τῷ φωτὶ τῆς δόξης αὐτοῦ. Ies. 6, 1. 58, 8. 66, 18. Ps. 19, 2. 26, 8. 96, 3. 1 Chron. 16, 24. Tob. 3, 16. 12, 15. 1 Tim. 6, 16. Χερουβὶμ τῆς δόξης Hebr. 9, 5., Cherubi, signum praesentiae Dei lucidum, oculis conspiciendum; (Exod. 25, 21. 22. Num. 7, 89. 1 Sam. 4, 21. 22. 2 Sam. 6, 2. Cant. tr. puceror. vers. 29—32.) — Dicitur deinde etiam — d) de quovis *splendore sive luce coelesti*, Luc. 2, 9. Act. 22, 11. angelorum Apoc. 18, 1. astrorum 1 Cor. 15, 40. 41. Sir. 43, 9. beatorum Luc. 9, 31. 32. 1 Cor. 15, 43. Coloss. 3, 4. Phil. 3, 21. (Dan. 12, 3.) faciei Mosis, divinum lumen refulgentis, 2 Cor. 3, 11. 18. 4, 4. 6. (Exod. 34, 35. Sir. 43, 12. 50, 7. Sap. 7, 25. Baruch. 4, 24.) — e) *maiestas interna, praestantia, perfectio*, Rom. 1, 23. 9, 23. Eph. 1, 6. 12. 14. 17. 18. Phil. 4, 19. Col. 1, 11. 27. 2 Petr. 1, 3. Hebr. 1, 3. 1 Cor. 11, 7. εἰκὼν καὶ δόξα pro εἰκὼν τῆς δόξης. Sic quoque Io. 1, 14. 2, 11. δόξα significat divinas virtutes, maiestatem filii Dei, et πνεῦμα τῆς δόξης 1 Petr. 4, 14. est spiritus maiestate s., virtute divina plenus. (Iustin. Mart. de resurr. p. 284. πρὸ πάντων τῶν κτισμάτων ὁ θεὸς γεγέννηκε δύναμίν τινα ἐξ ἑαυτοῦ λογικήν, ἥτις καὶ δόξα κυρίου ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἁγίου καλεῖται.) Etiam de *praestantia* et *excellentia* aliarum rerum, 2 Cor. 3, 7. 8. 9. 10. Eph. 1, 6. δόξα τῆς χάριτος, praestans beneficium. — f) status splendidissimus et felicissimus eorum, qui versantur in coelo et simul sunt cum Deo; de Christo: *maiestas regia et felicitas summa*, Luc. 24, 26. Io. 17, 5. 22. 24. 2 Thess. 2, 14. 1 Tim. 3, 16. ἀνελ. ἐν δόξῃ pro εἰς δόξαν. 1 Petr. 1, 11. — de piis: *summa felicitas futura* in regno Dei, Rom. 8, 18. 21. 1 Cor. 2, 7. 2 Cor. 4, 17. Coloss. 1, 27. 1 Thess. 2, 12. 2 Tim. 2, 10. Hebr. 2, 10. 1 Petr. 5, 1. 4. 10. Luc. 2, 32. δόξα i. e. auctor salutis, κύριος τῆς δόξης, ut legitur 1 Cor. 2, 8. — Locutio: δόξαν διδόναι τῷ θεῷ, est: Deo gratias agere, Luc. 17, 18. Apoc. 19, 7. eum tanquam supremum venerari, se ei subiicere, Act. 12, 23. Apoc. 11, 13. 14, 7. 16, 9. ei tanquam supremo confidere, Rom. 4, 20. (Habetur saepius in V. T., ut Deut. 32, 3. Ier. 13, 16. Ps. 68, 34. 4 Macc. 1, 14.) Adhibetur quoque in gravissima adhortatione ad dicendam veritatem, Io. 9, 24. (Ios. 7, 19. 1 Sam. 6, 5.)

Δοξάζω, f. άσω, (a δόξα) LXX potissimum pro כִּבֵּד, 1) existimo, statuo, aestumo (Dan. 4, 31. Diod. Sic. 4, 31.) — *magni aestumo*, Rom. 11, 13. — 1 Petr. 1, 8. χαρὰ δεδοξασμένη, gaudium pretiosissimum. (coll. Ps. 87, 3.) — δοξάζειν ἑαυτόν. *se efferre, praeclare de se statuere*, Io. 8, 54. Hebr. 5, 5. Apoc. 18, 7. (Sir. 10, 29. 31.) — 2) *laudo, prae-*

dico, Matth. 5, 16. 6, 2. 9, 18. 16, 31. Marc. 2, 12. Luc. 2, 20. 4, 15. 5, 25 sq. 7, 16. 13, 13. 17, 15. 18, 43. 23, 47. Act. 4, 21. 11, 18. 13, 48. 21, 20. Rom. 15, 6. 9. 1 Cor. 6, 20. Gal. 2, 24. ἐν ἐμοί, mea causa, 1 Petr. 2, 12. 4, 11. 16. (2 Sam. 6, 22. Dan. 4, 34. Iudd. 9, 9. Ps. 22, 23. 86, 9.) — 3) *honoro, gloria afficio*, i. e. a) *honore orno*, *honore adficio*, 1 Cor. 12, 26. (Prov. 13, 9. Sir. 3, 2. LXX pro יְקָר Esth. 6, 6—11. pro כִּבֵּד 1 Sam. 2, 29. Ps. 15, 4.) — b) *honorem debitum alicui habeo*; de Deo: *colo*, veneror Deum, Rom. 1, 21. Apoc. 15, 4. (Dan. 5, 23. 1 Sam. 2, 30. coll. Sir. 7, 28. Mal. 1, 6.) — c) *honore augeo*, i. e. facio ut virtus, praestantia, maiestas alicuius conspicua fiat omnibus; ita Christus Deum dicitur δοξάζειν, Io. 12, 28. 17, 1. 4. — Deus Christum, filium, Io. 8, 54. 12, 28. 13, 32. 17, 1. 5. Act. 3, 13. — spiritus sanctus filium, Io. 16, 14. — Christiani per beneficia Deum 2 Cor. 9, 13. — Petrus per mortem suam Deum Io. 21, 19. — δοξάζεσθαι, *honore augeri*, i. e. conspicuum fieri virtute, perfectione, maiestate; de Deo Io. 11, 4. 13, 31 sq. 14, 13. 15, 8. 17, 10. (Mal. 1, 11. Lev. 10, 3. Exod. 15, 16. Ies. 5, 6.) — de doctrina Chr. 2 Thess. 3, 1. — de spiritu divino, 1 Petr. 4, 14. — d) ad *summum honorem maximamque felicitatem eveho in regno dei*; de Christo: Io. 7, 39. ἐδοξάσθη, ad summam maiestatem evectus, i. e. summo imperio in suos ornatus erat. Io. 12, 16. 23. (Ies. 52, 13. pro נִשָּׂא.) — de Christianis, Rom. 8, 30. τούτους καὶ ἐδόξασε, eosdem ad summam felicitatem evehere decrevit; de qua vi aoristi vid. *Winer.* p. 119. *Hermann.* ad. Vig. p. 747. (Barnab. epist. c. 21. ὁ ποιῶν ταῦτα ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ δοξασθήσεται· cui opponitur ibid. συναπολεῖται. coll. Sap. 18, 8.) — 4) *splendidum facio*; — δοξάζομαι, *splendeo*, (proprio sensu de facie Mosis pro קָרַן, Exod. 34, 29. 30. 35.) tropice de Mosis ministerio, 2 Cor. 3, 10. καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον, i. e. iam vero id quod antea ex aliqua parte splendidum fuit (ministerium Mosis), id non amplius splendet s. in honore est, quum longe splendidius munus (Christi) supervenerit. *.

Δορκάς, άδος, ἡ, *dorcas*, Gazelle, (Deut. 12, 15. Cant. 2, 9.) nomen mulieris christianae. Act. 9, 36. 39. *.

Δόσις, εως, ἡ, (a δίδωμι) 1) donatio; — 2) id quod datur, *donum*, *munus*, Iac. 1, 17. (Sir. 11, 17. Ioseph. ant. 1, 10. 2.) — 3) *expensa*; δόσις et λῆψις: *data* et *accepta*. Phil. 4, 15. λόγος δόσεως κ. λήψ. mihi misit pecuniam, quam ipsa expensam ferret, ego vero acceptam referrem. (Sir. 41, 19. 42, 7.) *.

Δότης, ου, ὁ, (a δίδωμι) *dator*, *largitor*. 2 Cor. 9, 7. (Prov. 22, 8. ubi respondet hebr. טוֹב־עַיִן, bonus oculis i. e. benignus, liberalis. Ioseph. ant. 1, 18. 6.) **.

Δουλαγωγέω, f. ήσω, (ex δοῦλος et ἄγω) in servitu-

tem redigo; (Diod. Sic. 12, 24.) — *strenue domo, vinco,* 1 Cor. 9, 27. δουλαγωγῶ τὸ σῶμά μου, severam corpori adhibeo disciplinam, certaturi instar (vers. 24. 25.); quorum sensus: omnia perfero, ad omnes me accommodo. (cf. vers. 19 sqq.) *.

Δουλεία, ας, ἡ, (a δουλεύω) LXX pro עֲבֹדָה, *servitus, servitium,* Esdr. 9, 8. 9. — πνεῦμα δουλείας Rom. 8, 15. spiritus servos faciens i. e. qui timorem servilem (scl. poenarum annuntiatione) animis iniicit. Hebr. 3, 15. φόβῳ θανάτου ἔνοχοι ἦσαν δουλείας, timoris poenarum post mortem servitute tenebantur, tremebant ut servi. De mentis servitute, in quam lex mosaica quum praeceptorum tum poenarum rigore animum redigat, legitur Gal. 5, 1. et c. 4, 24. εἰς δουλείαν γεννῶσα in servitutem gignens liberos, i. e. servos pariens. — Metaphor. *necessitas.* Rom. 8, 21. δουλ. τῆς φθορᾶς mortis necessitas. *.

Δουλεύω, f. εύσω, (a δοῦλος) LXX pro עָבַד 1) *servus sum,* Gal. 4, 25. (Ies. 34, 9.) — 2) *servio, servi officia praesto,* a) absolute, Eph. 6, 7. 1 Tim. 6, 2. — b) seq. dativo personae, Luc. 15, 29. (Gen. 29, 15—29. 30, 26.) — *subiectus sum* alicuius imperio, Io. 8, 33. Act. 7, 7. Rom. 9, 12. (Gen. 25, 23. 27, 40. Iudd. 3, 8. 14. 9, 28. Ioseph. ant. 4, 6. 4. γῆ [Canaan] δουλεύουσα ἀεὶ παισὶν ὑμετέροις.) — *obsequor, obsequium praesto,* Matth. 6, 24. Luc. 16, 13. Rom. 6, 6. τῇ ἁμαρτίᾳ. 7, 25. τῷ νόμῳ. Gal. 4, 9. τοῖς στοιχείοις. Tit. 3, 3. ταῖς ἐπιθυμίαις. (Ioseph. ant. 15, 4. 1.) — δουλεύειν τῷ θεῷ, Deo debitum cultum praestare, *Deum colere,* Act. 20, 19. Rom. 7, 6. Gal. 4, 8. 1 Thess. 1, 9. (Exod. 23, 33. Deut. 13, 4. Iudd. 2, 7. 1 Sam. 7, 4. 12, 14. 20. 24. Ies. 65, 13.) — τῷ Χριστῷ, eodem sensu. Rom. 14, 18. Col. 3, 24. — 3) *inservio usibus alicuius,* Rom. 12, 11. καιρῷ δουλεύειν, temporis conditioni inservire, ea facere, quae temporis ratio exigit. Rom. 16, 18. τῷ Χριστῷ, rei christianae promovendae. Gal. 5, 13. ἀλλήλοις, mutuo sibi inservire. Phil. 2, 22. δουλ. εἰς τὸ εὐαγγέλιον, inservire evangelio propagando. (Prov. 12, 9. δουλεύειν ἑαυτῷ, suis usibus inservire. Ies. 53, 11. εὖ δουλεύων πολλοῖς.) *.

Δούλη, ης, ἡ, (fem. a δοῦλος) LXX pro אָמָה, שִׁפְחָה — *serva,* Act. 2, 18. (Levit. 25, 44. Exod. 21, 7. 1 Macc. 2, 11.) — In allocutionibus nobiliorum, principum, regum utuntur inferiores more Orientalium titulo servorum, ubi de se loquuntur; Luc. 1, 38. 48. (1 Sam. 25, 41. 1 Reg. 1, 13. 17. 2 Sam. 14, 6. 2 Reg. 4, 2. 16. 2 Sam. 25, 24 sq.) *.

Δοῦλος, δούλη, δοῦλον, (a δέω ligo) *servus, a, um;* adiectivum legitur semel Rom. 6, 19. δοῦλα. Sic Sap. 15, 7. τὰ τῶν καθαρῶν ἔργων δοῦλα σκεύη.

Δοῦλος, ου, ὁ, (masc. adi. δοῦλος) hebr. עֶבֶד. 1) *servus,* qui sui iuris non est, cui opponitur ὁ ἐλεύθερος, 1 Cor. 7, 21.

22. 23. 12, 13. Gal. 3, 28. 4, 1. 7. Eph. 6, 5. 6. (δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ servi Christiani) 8. Coloss. 3, 11. 1 Tim. 6, 1. Matth. 18, 23—32. Act. 2, 18. (Ioel. 3, 29.) et passim. — *servus* i. e. vilis conditionis, homo vilis, Phil. 2, 7. (coll. Esdr. 4, 15.) Tropice: *servus*, libertate voluntatis privatus, *abreptus a peccato*, Io. 8, 34. Rom. 6, 17. 20. 2 Petr. 2, 19. — 2) *famulus, minister*, Matth. 8, 9. 26, 51. Io. 15, 15. (ubi opponitur τῷ φίλῳ) Io. 18, 10. 26. οἱ δοῦλοι καὶ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ, 2 Reg. 10, 19. 20. 21. Sic prophetae, Moses, Apoc. 10, 7. 11, 18. 15, 3. δοῦλοι θεοῦ, *ministri divinae voluntatis* (Deut. 34, 5. Ios. 1, 1. 2 Sam. 17, 23. Ier. 26, 4. Amos. 3, 7. Ioseph. ant. 5, 1. 13.) dicuntur; Apostoli (Rom. 1, 1. Gal. 1, 10. Tit. 1, 1. Iac. 1, 1. 2 Petr. 1, 1.) δοῦλοι Christi, eius *legati et ministri*, coll. Act. 16, 17. aliique qui ecclesiae christianae officia praestant, Coloss. 4, 12. 2 Tim. 2, 24. Apoc. 19, 2. 5. (Cant. tr. puer. vers. 61. 62. Dan. 3, 26. ubi δοῦλοι τοῦ θεοῦ sunt Dei *amici*, ab eo scl. servati. Vid. etiam Ps. 78, 70. 71.) — 3) *subiectus, ad obedientiam obstrictus*, Marc. 10, 44. Rom. 6, 16. 1 Cor. 7, 22. δοῦλ. Χρ. Christo subiectus. 1 Petr. 2, 16. — Deo obediens, et obedire studens, *pius, pius cultor*, Luc. 2, 29. Act. 4, 29. Apoc. 7, 3. (Ies. 54, 17. Ps. 113, 1. Esdr. 5, 11.) — 4) *officia praestans*, utilitati alterius *inserviens*, 2 Cor. 4, 5.

Δουλόω, ῶ, f. ώσω, (a δοῦλος) *servum facio, in servitutem redigo;* a) propr. Act. 7, 6. (Gen. 15, 13. Sap. 19, 14. 1 Macc. 8, 11.) — b) tropice: 1 Cor. 9, 19. πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, omnium me ipse feci servum, i. e. omnibus me accommodavi. (Vid. δουλεύειν τῷ καιρῷ.) — Passiv. *servus fio*; tropice: servi in modum subiicior, i. e. *prorsus adstringor alicui*, Rom. 6, 18. ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. v. 22. δουλωθέντες τῷ θεῷ. — *Δεδούλωμαι, subiectus teneor*, totus pendeo ab alterius arbitrio; 1 Cor. 7, 15. οὐ δεδούλωται ἐν τοιούτοις, i. e. nulli legi adstrictus est in eiusmodi rebus. Gal. 4, 3. ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι, elementis doctrinae adstricti tenebamur. Tit. 2, 3. οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, vino prorsus deditas. 2 Petr. 2, 19. (Porphyr. de abstinent. 1, 42. ἐδουλώθημεν τῷ τοῦ φόβου φρονήματι.) **.

Δοχή, ῆς, ἡ, (verbale a δέχομαι) τὸ excipere hospitem; deinde: *epulum, convivium*. Luc. 5, 29. 14, 13. (Gen. 21, 8. Esth. 1, 3. hebr. מִשְׁתֶּה. ib. 5, 4—14.) *.

Δράκων, οντος, ὁ, (a δέρκομαι, aor. ἔδρακον, intueor, inde δράκων propr. oculis micans) *draco, serpens ingens*, (Ier. 9, 11. Thren. 4, 3. Iob. 26, 13. Ioseph. ant. 2, 12. 3. et ib. 13. 3.) — In N. T. Apoc. 12, 3—17. 13, 2. 4. 11. 16, 13. 20, 2. Satanas draconis imagine describitur, propter locum Gen. 3, 1 sqq. Psalt. Salom. 2, 29. ἡ ὑπερηφανία τοῦ δράκοντος

ct. Thom. §. 30 sq. Test. XII. Patr. p. 696: filius Dei συν-
ρίβων dicitur τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος δι᾽ ὕδατος, i. e. per
aptismum evertere imperium diaboli.) *.

Δράσσω, s. δράττω, f. άξω, usitatius in med. δράσσομαι,
ιanu prehendo, capio; seq. genitivo Iudith. 13, 7. Sir. 31,
. rarius et apud recentiores scriptores seq. accusativo, Num.
, 26. coll. Levit. 2, 2. 5, 12. 1 Macc. 4, 41. Ioseph. bell. 3,
. 6. δρασσόμενος τὴν δεξιάν. Et sic 1 Cor. 3, 19. ubi i. q.
ιταλαμβάνω in simili re Iob. 5, 13. *.

Δραχμή, ῆς, ἡ, (a δράσσομαι) drachma, (drachma
tica) nummus argenteus, denarium Romanorum, sive sex obo-
s (tres grossos) valens. Luc. 15, 8. 9. — (Drachma Alexan-
ina duplum drachmae Atticae valebat. Gen. 24, 22. Levit.
, 25. Esdr. 2, 69. 8, 26. Tob. 5, 14. Vid. Δίδραχμον et
γύριον.) *.

Δρέμω, vid. Τρέχω.

Δρέπανον, ου, τό, (a δρέπω, carpo) falx, falx messo-
m et vindemiatorum, Apoc. 14, 14. 17. falcem immittere,
οστέλλειν τὸ δρέπ. Marc. 4, 29. (Ioel. 3, 13.) πέμπειν, βάλ-
ιν ἐπί et εἰς, Apoc. 14, 15—19. *.

Δρόμος, ου, ὁ, (ab inusitato δρέμω, i. q. τρέχω, curro)
ιrsus, Eccles. 9, 11. 2 Sam. 18, 27.; deinde locus, ubi cursu
rtabant veteres, stadium; in N. T. metaphorice de mini-
erio, munere, Act. 13, 25. 20, 24. 2 Tim. 4, 7. et πληρόω,
λειόω τὸν δρόμον, cursum perficere, est: metam attingere,
ιuneri omni modo satisfacere. coll. Ier. 8, 6. *.

Δρούσιλλα, ης, ἡ, Drusilla, filia Agrippae maioris,
rimum uxor Azizi, Emesenorum regis, quo deserto deinde
upsit Felici, Iudaeae praesidi. Vid. Ioseph. ant. 20, 7. 1 et 2.
- Act. 24, 24.

Δῦμι, i. q. δύνω, quod vid.

Δύναμαι, (δύνῃ pro δύνασαι vid. Winer. p. 18.) impf.
δυνάμην et ἠδυνάμην, fut. δυνήσομαι, aor. 1. ἐδυνήθην, et
ttic. ἠδυνήθην, respondet Latinor. possum, i. e. potens sum,
leo (hebr. יָכֹל). Varia autem ratione dicitur. Est enim
possum propria vi, natura valeo, Matth. 3, 9. 16, 3.
ιrc. 2, 7. 4, 33. Luc. 1, 20. 22. 3, 8. 1 Cor. 2, 14. Apoc.
20. et passim. (Iob. 30, 24. 4, 20. Ies. 28, 20.) — b) pos-
m pro rerum conditione, Act. 26, 32. 1 Cor. 3, 1. 1 Thess.
7. (Exod. 7, 18. Prov. 31, 4.) Saepissime indicat vel quod
se, vel quod pro rerum conditione fieri potest; fieri pot-
, ut, Matth. 9, 15. μὴ δύνανται πενθεῖν, fieri non pot-
, ut lugeant. c. 26, 42. οὐ δύναται παρελθεῖν, fieri non
test, ut transeat. Io. 6, 52. πῶς δύναται οὗτος δοῦναι, quo-
ιdo fieri posset, ut hic daret. Matth. 5, 14. οὐ δύν. πόλις
ιβ. fieri non potest, quin urbs monti imposita conspiciatur
24. 7, 18. 12, 29. 34. 19, 25. Marc. 2, 4. 3, 23—25. Luc.

20, 36. Io. 3, 3. Act. 13, 39. 1 Tim. 6, 7. et passim. (Ies. 24, 20. πεσεῖται, καὶ οὐ μὴ δύναται ἀναστῆναι. Gen. 41, 49.) — *Possum occasione data, occasionem habeo*, Marc. 14, 7. 1 Cor. 7, 21. Eph. 3, 4. — c) possum sive ex aliorum sive ex legum et morum venia, ubi verti potest *licet*, Luc. 6, 42. πῶς δύνασαι λέγειν, quomodo *tibi liceat* dicere. (Drac. vers. 24.) Marc. 1, 45. Luc. 16, 2. 1 Cor. 10, 21. 12, 21. 14, 31. Hebr. 3, 19. Apoc. 15, 8. (Genes. 19, 22. 34, 14. 43, 32. Ruth. 4, 6. Deut. 16, 5. Iudd. 21, 18. ubi יָכֹל eodem modo legitur.) — d) possum pro facultate, quam mihi paravi, *valeo, scio*, Hebr. 2, 18. δύναται βοηθῆσαι, scit auxilium ferre, 4, 15. μὴ δυνάμενον, qui nesciat, c. 5, 2. Act. 27, 43. (Exod. 4, 13. δυνάμενον ἄλλον, alium peritiorem. Dan. 2, 10. 4, 15.) — e) possum ex libera voluntate, ex consilio, i. e. *volo, placet mihi, convenit mihi, conducit*. Act. 17, 19. δυνάμεθα γνῶναι, volumus scire. Marc. 6, 5. οὐκ ἠδύνατο, noluit, non placuit ei. coll. Luc. 14, 20. Io. 5, 19. οὐ δύναται ποιεῖν nunquam vult, in consiliis habet facere. Gen. 37, 4. οὐκ ἠδύναντο (prae odio) λαλεῖν αὐτῷ οὐδὲν εἰρηνικόν. 1 Cor. 3, 1. Io. 7, 7. Luc. 11, 7. οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναι, nunc non convenit, nunc non est, quod. (Iob. 6, 7. Hesych. δύνασθαι· θέλειν.) — Οὐ δύναμαι μὴ Act. 4, 20. Latinor. *non possum non*.

Δύναμις, εως, ἡ, (a δύναμαι) — LXX potiss. pro חַיִל, עֹז, גְּבוּרָה, כֹּחַ, — nostrum: *Macht, Vermögen*, 1) *potentia, vis, virtus*, a) *universe*; potentia, quam aliquis s. aliquid habet natura sua, Matth. 22, 29. Luc. 6, 19. 8, 46. Rom. 1, 16. 20. 9, 17. Act. 1, 8. 3, 12. 1 Cor. 1, 18. 24. 2, 4. 2 Cor. 12, 9. Apoc. 1, 16. coll. Iud. 5, 31. et saepius. — Vis data Luc. 1, 14. 4, 14. ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πν. instructus, plenus virtute spiritus sancti. c. 9, 1. Act. 6, 8. 10, 38. Rom. 15, 13. 19. 1 Cor. 15, 56. ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος, lex est quod peccato vim tribuit, vid. Rom. 7, 7. 8. Eph. 3, 16. δυνάμει κραταιωθῆναι, virtute augeri. Phil. 3, 10. ἡ δύν. τῆς ἀναστ. vis, virtus Christi in vitam revocati. Hebr. 11, 11. (Dan. 2, 23.) — (Iud. 8, 21. Iob. 39, 19. 12, 13. Ps. 21, 1. 14. 59, 18.) — ἐν δυνάμει vel intellige τοῦ θεοῦ, potentia Dei, Rom. 1, 4. 2 Thess. 1, 11. vel adverbialiter: *potenter*, ut Col. 1, 29. — κατὰ δύναμιν, *virtute*, vermöge, nach Kraft, Hebr. 7, 16. — δύναμις ex hebraismo pro adiect. δυνατός, Hebr. 1, 3. ῥῆμα δυνάμεως αὐτοῦ, verbo suo potentissimo. (Sap. 5, 23. πνεῦμα δυνάμεως, ventus validissimus; ἄνδρες δυνάμεως, Iud. 3, 29. 20, 46. Ps. 110, 3.) — b) *virtus interna*, quatenus distinguitur a signis externis virtutis; 1 Cor. 4, 19. γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν, experiar non declamationes hominum inflatorum sed virtutem eorum. ib. v. 20. 1 Thess. 1, 5. 2 Tim. 3, 5. ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἀρνούμενοι. — Hinc metaphorice de voce:

vocis, i. e. quid significet, 1 Cor. 14, 11. (LXX Iob. 11, *δύναμιν σοφίας*, absconditam sententiam, absconditum argu-ntum *σοφίας*, in hebr. תַּעֲלֻמוֹת mysteria. Dionys. Halic. ant. 68. Dio Cass. 55, 3.) — c) *δύναμις θεοῦ*, *virtus divinae* *:urae*, *οὐσία* Dei, *essentia*, quae dicitur, *Dei*, quatenus ɜ manifestat extra Deum: *divina virtus conspicua*, quae ım שְׁכִינָה dicebatur (Vid. *Δόξα*), Matth. 26, 64. Luc. 22, *ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως*, ad dextram Dei videlicet, quate-s virtus eius manifesta est in coelo. Apoc. 15, 8. *δόξα καὶ* *αμις τοῦ θεοῦ*, maiestas virtusque Dei conspicua. (Rabbi-hoc modo usos esse hebr. גְּבוּרָה ostendit *Buxtorf*. in . talmud. s. h. v. Aliis in locis legitur *μεγαλωσύνη*, ut ɔr. 1, 3. Vid. etiam Philo de prof. p. 464. et de vict. obl. 348. — LXX *δύναμιν* pro עֹז maiestas Ps. 63, 2. 68, 34. , 1. et עֹז Hab. 3, 4. Ps. 96, 6. 132, 8. 2 Chron. 6, 41.) — um Iudaei seriores Dei virtutes personas haberent, in N. T. ı solum *πνεῦμα ἅγιον* dicitur *δύναμις ὑψίστου*, *δύναμις ἐξ* ιυς, *virtus coelitus descendens*, Luc. 1, 35. 5, 17. 24, 49. . 8, 10. (coll. Act. 1, 8.) et, ut videtur, etiam Eph. 3, 7. — sed *δυνάμεις*, *virtutes coelestes* etiam dicuntur angeli, n. 8, 38. 1 Petr. 3, 22. nisi haec significatio potius ab no-ıe exercitus deducenda est. Vid. infra. — 2) *vires, facul-*; Matth. 25, 15. *κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν*, quantum cuiusque ꞉a ferebant. 2 Cor. 1, 8. *ὑπὲρ δύναμιν*, supra vires. 2 Petr. 1. (1 Chron. 29, 2.) — 3) *fortitudo animi, animus*; Act. 3: Col. 1, 11. *ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι*, summa animi iundine a Deo data firmati. 2 Tim. 1, 7. *πνεῦμα δυνάμεως*, ·itus animum magnum nobis faciens. — Fortasse etiam or. 6, 7. *ἐν δυνάμει θεοῦ*, vel fortitudine animi a Deo ex-ta; vel: virtute divina quae factis probat Deum me iuvare; vi divina doctrinae quam trado. — 4) *δυνάμεις*, *facinora*, *enter facta*; Matth. 7, 22. 11, 20 sq. 23. 13, 54. 58. Luc. 13. 19, 37. Act. 2, 22. 1 Cor. 12, 10. 28. (ubi *δυνάμεις* pro o miraculorum patrandorum dicitur) Gal. 3, 5. Hebr. 2, 4. ›assim. (Iob. 37, 14. pro נִפְלָאוֹת. Iustin. Mart. de resurrect. 25. *διὰ τὰς δυνάμεις, ἃς ἐπετέλουν* [prophetae], *πιστεύεσθαι* ιοι *ἦσαν*.) — Etiam in singulari, 2 Thess. 2, 9. *ἐν πάσῃ* *ιμει καὶ σημείοις*, per varia potenter facta etc. (Vid. *δύναμιν* *ῖν*, Ps. 60, 13. 108, 13. 118, 16.) — Transfertur etiam *votentiam, quae ex rebus externis nobis accedit*, et est 5) *copia*, i. e. a) *copia, multitudo*, Apoc. 3, 8. *μικρὰν ἔχεις* *ιμιν*, i. e. parva es numero. Apoc. 18, 3. *ἐκ τῆς δυνάμεως*, a *τοῦ στρήνους*. (Ps. 90, 10. *ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις*, אִם בִּגְבֻ, si vel numerosissimi sint. Ioseph. ant. 3, 2. 4. *αὐτοὶ* *ύτου μεγάλου δύναμιν προςέλαβον*.) — b) *copiae*, copia for-ı qua aliquis cinctus est, Matth. 24, 30. Luc. 21, 27. *μετὰ* *ίμεως καὶ δόξης πολλῆς*, magno comitatu, magna pompa

cinctum. Luc. 10, 19. ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, in omnes milites s. copias Satanae. coll. v. 20. (LXX saepissime pro צָבָא, ut Exod. 6, 26. 7, 4. 12, 17. et de exercitu, ut Exod. 14, 28. 15, 4. Ezech. 32, 24. 1 Chron. 12, 18. Hos. 10, 14. ut etiam apud profanos; Ioseph. ant. 1, 19. 9. ib. 4, 5. 2. de bell. Iud. 4, 11. 2.) Hinc ex hebraismo δυνάμεις τῶν οὐρανῶν, *astra*, Matth. 24, 29. Luc. 21, 26. (Ps. 33, 6. Gen. 2, 1. 2 Reg. 17, 16. 2 Chron. 33, 5. Ier. 33, 22.) — et δυνάμεις θεοῦ, vel *fortes* [2 Chron. 13, 3. Ies. 42, 13.] *Dei*, vel: *exercitus Dei*, i. e. *angeli* eum cingentes, Rom. 8, 38. 1 Petr. 3, 22. — 2 Thess. 1, 7. μετ' ἀγγέλων τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, vel: μετὰ δυνάμεως τῶν ἀγγ. exercitu angelorum stipatus, vel: cum angelis *imperii* sui ministris. (Vid. Esth. 2, 18. Test. XII. Patr. p. 547. in tertio coelo habitare dicuntur αἱ δυνάμεις [angeli] τῶν παρεμβολῶν, οἱ ταχθέντες εἰς ἡμέραν κρίσεως, ποιῆσαι ἐκδίκησιν. Genesis parva apud *Fabric.* Cod. Pseudep. I., p. 851. 852. et 860. coll. Ps. 103, 20 sq. Iustin. Mart. de resurr. p. 254.) — c) *copiae* i. e. *opes*, *facultates*, 2 Cor. 8, 3. κατὰ δύναμιν καὶ ὑπὲρ δύναμιν, pro facultatibus, imo supra quam opes ferrent, dederunt. (Ezech. 17, 27. 28, 5. Prov. 31, 29. πολλαὶ θυγατέρες ἐποίησαν δύναμιν, i. q. πλοῦτον; emebantur enim virgines a sponsis pretio dato. Ioseph. ant. 10, 4, 3. Lysias orat. in Erat. §. 14. Xenoph. Cyrop. 8, 4. 34.) — *bona*, Hebr. 6, 5. δυνάμεις μέλλοντ. αἰῶν. bona aevi futuri senserunt videlicet spe, consolatione animi. — b) *auctoritas*, *imperium*, Luc. 4, 36. ἐν δυνάμει, tanta auctoritate. Act. 4, 7. ἐν ποίᾳ δυνάμει, cuius auctoritate. 1 Cor. 5, 4. σὺν δυνάμει, simulque auctoritate Christi. Apoc. 13, 2. — de Dei imperio summo, Apoc. 4, 11. 5, 12. 7, 12. 12, 10. (2 Chron. 29, 11.) ex metonymia: qui in auctoritate sunt, 1 Cor. 15, 24. Eph. 1, 21. (Esth. 2, 18. αἱ δυνάμεις, die Gewaltigen des Königs.)

Δυναμόω, ῶ, f. ώσω (a δύναμις), potentem reddo; *corroboro*, *viribus augeo*, Coloss. 1, 11. (Eccles. 10, 10. Ps. 68, 29. Dan. 9, 27.) **.

Δυνάστης, ου, ὁ, (a δύναμαι) 1) qui imperium, potestatem summam habet, *princeps*, *potens*, *rex*, Luc. 1, 52. (Prov. 14, 30. 23, 1. Iob. 6, 23.) De Deo, 1 Tim. 6, 5. (2 Macc. 3, 24. 12, 15. 15, 23. Phavor. δυναστής· ὁ τύραννος καὶ ὁ βασιλεύς.) — 2) *regis minister*, *potens*, Act. 8, 27. (Gen. 50, 4. οἱ δυνάσται Φαραώ. Ierem. 34, 19. ubi pro סָרִיס, *eunuchus*. Prov. 31, 4. et ibid. textum hebr.) *.

Δυνατός, ή, όν, (a δύναμαι) LXX pro גִּבּוֹר, 1) *potens*, *validus*, *valens*; ὁ δυνατός, potens κατ' ἐξοχήν, potentissimus, Luc. 1, 49. (גִּבּוֹר, Deut. 10, 17. Nehem. 9, 32. Ier. 32, 18 sq.) — δυνατὸς τῷ θεῷ, ex hebraismo: *validissimus*, 2 Cor. 10, 4. (Ion. 3, 3. Νινευὴ πόλις μεγάλη τῷ θεῷ. Vid. Θεός.) — Rom. 15, 1. οἱ δυνατοί, nos qui valemus animo, i. e. cogni-

me, fide. — δυνατὸς ἔν τινι, qui valet aliqua re, ea pollet; νατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, virtute pollens in docendo agen- que, Luc. 24, 19. Act. 7, 22. 18, 24. δυνατὸς ἐν ταῖς γραφαῖς, llens scientia scripturae sacrae. (1 Sam. 2, 9. Ios. 6, 2. Ps. , 8. 2 Chron. 35, 3. Sir. 21, 7. ὁ δυνατὸς ἐν γλώσσῃ. Saе- ns omisso ἐν seq. dativo et apud LXX et apud profanos, ut iod. Sic. 13, 101. δυνατὸς λόγῳ, eloquens.) — δυνατός εἰμι, absolute, *valeo, virtute, auctoritate polleo*, 2 Cor. 12, . 13, 9. (Ps. 89, 9. Mal. 1, 14.) — b) seq. infinitivo: *valeo, ssum*, Act. 11, 17. Rom. 4, 21. 11, 23. 14, 4. 2 Cor. 9, 8. Tim. 1, 12. Tit. 1, 9. et omisso εἰμί Hebr. 11, 19. Iac. 3, 2. Dan. 3, 17. Num. 22, 38.) — c) δυνατὸς πρός τι, semel, Cor. 10, 4. — 2) *proceer, auctoritate pollens*, Act. 25, 5. Cor. 1, 26. [Apoc. 6, 15. ubi *Griesb.* ἰσχυροί edidit]. (Dan. 3, . 1 Chron. 26, 12. Ioseph. ant. 12, 4. 9. οἱ παρὰ τὴν αὐλὴν νατοί. Id. de bell. 1, 12. 4. ἧκον Ἰουδαίων οἱ δυνατοί. Vid. am exempla e Philone apud *Loesner.* p. 233.) — 3) δυνατόν, νατά, a) τὸ δυνατόν τινος, *potentia, virtus*, i. q. ἡ δύνα- :, Rom. 9, 22. — b) εἰ δυνατόν, *si fieri potest*, Matth. 24, . Marc. 13, 22. Rom. 12, 18. Gal. 4, 15. et seq. ἐστί, Matth. , 39. Marc. 14, 35. Luc. 14, 31. (Ioseph. ant. 4, 8. 45.) — ι ἦν δυνατόν seq. infinit. Act. 2, 24. — c) δυνατόν ἐστι παρά ι, *fieri ab aliquo potest*, Matth. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. , 27. idem valet — d) δυνατόν ἐστί τινι, Marc. 9, 23. Marc. , 36. Act. 20, 16. (Ioseph. ant. 3, 8. 1. δυνατὸν ἡμῖν ἦν. enoph. Mem. 1, 1. 12.) *.

Δύνω, vid. Δύω.

Δύο, attice, δύω, οἱ, αἱ, τά, genit. δυοῖν, dat. (ex usu centiorum scriptorum, pro attico δυοῖν, vid. *Lobeck.* ad ryn. p. 210.) δυσί, 1) *duo*, Matth. 14, 7. et saepissime. ς δύο, in duas partes Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. δύο δύο, ιί, Marc. 6, 7. pro ἀνὰ δύο Luc. 10, 1. Apud LXX δύο respondet hebr. שְׁנַיִם, Gen. 6, 19. 20. 7, 9. 15. — δύο ἢ ῖς i. e. *pauci*, Matth. 18, 20. coll. Io. 2, 6. 1 Cor. 14, 29. — τὰ δύο, *bini*, 1 Cor. 14, 27. οἱ δύο, uterque, ambo, Matth. , 5. Io. 20, 4. Phil. 1, 23. — 2) *diversus, dissentiens*. Eph. 15. Luc. 16, 13. Matth. 6, 24.

Δυς, particula inseparabilis, quae in compositione dif- ultatem, contrarium, perniciosum, aegritudinem indicat et stro *miss* et *un* respondet.

Δυσβάστακτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex δύς et βα- ίζω) *vix ferendus, gravis*; (Prov. 27, 3.) Matth. 23, 4. c. 11, 46. de legibus observatu difficillimis et molestissimis. esych. δυσβάστακτον· βαρύ.) **.

Δυσεντερία, ας, ἡ, (ex δύς et ἔντερον intestinum) *dys- teria*, die Ruhr; Act. 28, 8. (Ioseph. ant. 6, 1. 1.) *.

Δυσερμήνευτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex δύς et ἑρμηνεύω) *ex-*

plicatu difficilis; et ex adiuncto: intellectu *difficilis*. Hebr. 5, 11. (Artemid. 3, 67. Philo de Somn.) Sap. 17, 1. eodem sensu δυςδιήγητος. *.

Δύςκολος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex δύς et κόλον, cibus) propr. morosus circa cibum, 1) morosus, querulus, (Xenoph. Cyrop. 2, 2. — τὰ δύςκολα, afflictiones, Ies. 49, 8. pro אֵיד. Ioseph. ant. 3, 1. 4.) — 2) *difficilis*; δύςκολον, difficile, quod aegre fit; Marc. 10, 24. (Ioseph. ant. 6, 3. 6. δύςκολον ἐξελεῖν τῆς διανοίας κρίσιν, difficile est praeiudicatam opinionem e mente evellere. ib. ant. 2, 4. 1. διέδειξε τὸ φρόνημα κρατεῖν τῶν ἐν τῷ βίῳ δυςκόλων δυνάμενον. Xenoph. Oecon. 20, 10.) **.

Δυςκόλως, (a δύσκολος) adv. 1) morose; — 2) *difficulter*, *aegre*, *vix*. Matth. 19, 23. Marc. 10, 23. Luc. 18, 24. (Ioseph. ant. 4, 5. 2.)

Δυσμή, ῆς, ἡ, (a δύω), maxime legitur pluralis δυσμαί, quia sol non uno semper eodemque loco occidit, *occasus*, nimirum τοῦ ἡλίου, quod saepe additur (ut Ios. 1, 4. 23. Deut. 26, 6. 4, 4. Gen. 15, 2.) saepius etiam omittitur; — *occidens*, *plaga occidentalis*, Matth. 24, 27. Luc. 12, 54. Apoc. 21, 13. (Exod. 17, 12. Ps. 75, 6. Ies. 43, 5.) — ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, Matth. 8, 11. Luc. 13, 29. i. e. ab omni coeli plaga, ex omnibus gentibus. (coll. Ps. 50, 2. 113, 3. 107, 3. Mal. 1, 11.) *.

Δυςνόητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a δύς et νοητός intelligibilis) *intellectu difficilis*, 2 Petr. 3, 16. Diog. Laert. δυςνόητόν τε καὶ δυςεξήγητον. coll. Sap. 17, 1. *.

Δυςφημέω, ῶ, f. ήσω, (ex δύς et φήμη) verba mali ominis, verba exsecrabilia proloquor; — *maledico, convitior*. 1 Cor. 4, 13. in codd. pro βλασφημούμενοι. (1 Macc. 7, 41.) **.

Δυςφημία, ας, ἡ, (a δυςφημέω) *exsecratio*, imprecatio; — *convicium*, *probrum*, *τὸ male audire*. 2 Cor. 6, 8. (3 Esdr. 1, 43. 1 Macc. 7, 38. 3 Macc. 2, 26. Hesych. δυςφημίας· κακοφημίας.) **.

Δύω, sive δύνω, aor. 2. ἔδυν, (Latin. *duo*, *induo*) *subeo*, *submergo* Exod. 15, 10. hebr. צָלַל submersus fuit; intransitive: *me subduco*, *subeo*; de sole, quem oceano mergi putabant veteres, *occido*. Marc. 1, 32. Luc. 4, 40. (Gen. 28, 11. Ies. 60, 20. Tob. 2, 4. Ioseph. ant. 5, 1. 2. ib. 8, 15. 5.) *.

Δώδεκα, οἱ, αἱ, τά, *duodecim*, Matth. 9, 20. 10, 1. Luc. 2, 42. 9, 17. et saepius. — οἱ δώδεκα, *apostoli*, duodecim κατ' ἐξοχήν, a numero suo ita dicti, Matth. 26, 14. 26, 20. 47. Marc. 14, 10. 20. Luc. 8, 1. 9, 12. et alibi. — cf. 2 Sam. 23, 18—23. Numerus duodenarius Iudaeis sacer erat ob duodecim, ut videtur, populi tribus earumque duodecim (Act. 7, 8.) conditores. vid. Matth. 14, 20. 19, 28. 26, 53. Io. 6, 13.

Apoc. 7, 5—8. 12, 1. 21, 12—21. 22, 2. e V. T. Exod. 15, 27. 28, 17. Num. 17, 2. Ios. 4, 5. 1 Reg. 19, 19. 7, 25.

Δωδέκατος, η, ον, duodecimus. Apoc. 21, 20. *.

Δωδεκάφυλον, ου, τό, (ex δώδεκα et φυλή) *duodecim tribus; — universus populus Israelitarum,* Act. 26, 7. *.

Δῶμα, τος, τό, (a δέμω, aedifico) 1) *aedificium, domus;* — 2) pars aedificii, coenaculum, conclave. In N. T. δῶμα dicitur, quod apud Latinos *tectum.* Tecta enim Iudaeorum, ut et nunc orientalium, erant plana, et in iis versari, cubare precarique solebant. Romanis, teste Hieronymo (epist. ad Suniam), eiusmodi loca dicebantur *solaria* sive *meniana.* Sio Matth. 24, 17. Marc. 13, 15. Luc. 5, 19. 12, 3. 17, 31. Act. 10, 9. (Ioseph. ant. 6, 4. 1. ib. 7, 2. 1.) — Matth. 10, 27. ἐπὶ δωμάτων, in tectis, i. e. palam. 2 Sam. 16, 22. (LXX pro hebr. גג *tectum,* Deut. 22, 8. Ies. 15, 3. Ps. 129, 6. Ios. 2, 6. 8. Deminut. δωμάτιον, cubiculum, Ioseph. ant. 5, 4. 2. ib. 6, 11. 3.)

Δωρεά, ᾶς, ἡ, (a δίδωμι) 1) *donum gratuitum, beneficium;* Io. 4, 10. Act. 8, 20. Rom. 5, 15. ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι, beneficium ex gratia Dei, nimirum condonatio peccati. 2 Cor. 9, 15. Hebr. 6, 4. (Dan. 2, 6. 2 Macc. 4, 30. Ioseph. ant. 3, 8. 6.) — Genitivus rei indicat id, quod donatur; Act. 2, 38. δωρεὰ τοῦ πνεύματος, spiritus, qui donatur. ib. c. 10, 45. coll. 11, 17. — Rom. 5, 17. δωρεὰ δικαιοσύνης, beneficium, quod est in remissione peccatorum. Eph. 3, 7. δωρεὰ τῆς χάριτος, beneficium quod cernitur in munere demandato. (Dan. 5, 17. δωρεὰ τῆς οἰκίας, domus, quam ei donare vis.) — 2) *benignitas,* Eph. 4, 7. *.

Δωρεάν, accusativ. substant. δωρεά, hebr. חִנָּם, adverb. 1) *gratis, gratuito,* Matth. 10, 8. 2 Cor. 11, 7. Apoc. 21, 6. 22, 17. (Exod. 21, 11. δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου.) — 2) *sine merito,* de beneficiis Rom. 3, 24. 2 Thess. 3, 8. (Num. 11, 5. ubi δωρεάν sine labore); de malis: *sine causa, immerito,* Io. 15, 25. (Ps. 35, 7. 1 Sam. 19, 5.) — 3) *frustra, sine effectu, temere,* Gal. 2, 21. (Iob. 1, 9. Ezech. 6, 10. Sir. 29, 6.) *.

Δωρέομαι, οῦμαι, aor. ἐδωρησάμην, perf. δεδώρημαι, (a δῶρον) verb. deponens: *dono;* Marc. 15, 45. (coll. Matth. 27, 58.) 2 Petr. 1, 3. 4. (Esth. 8, 1. 3 Esdr. 1, 7. 8, 14. Prov. 4, 2 Ioseph. ant. 1, 8. 1. δωρεῖται αὐτὸν πολλοῖς χρήμασι.) *.

Δώρημα, τος, τό, (a δίδωμι) *donum, beneficium;* Rom. 5, 16. Iac. 1, 17. (Ioseph. ant. 4, 8. 47. Act. Thom. §. 45.) *.

Δῶρον, ου, τό, (a δίδωμι) LXX pro קָרְבָּן, מִנְחָה, *donum, munus,* Matth. 2, 11. Eph. 2, 8. Apoc. 11, 10. (Exod. 23, 8.) In V. T. v. c. Levit. 2, 4. 12. 9, 7. 15. Deut. 12, 11., et saepius in N. T. dicitur de *donis Deo dicatis, sacrificiis, oblationibus,* Matth. 5, 23. 24. 8, 4. 15, 5. (Marc. 7, 11.)

Matth. 23, 18. 19. Hebr. 5, 1. 8, 3. 4. 9, 9. 11, 4. etiam de *pecunia templo oblata* Luc. 21, 1. ib. vers. 4. *ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα*, adiecit muneribus, iecit inter dona. *.

E.

Ἔα, particula exclamandi, quae est vel admirantis, vel dolentis, *ah! vah! eheu!* Marc. 1, 24. Luc. 4, 14. Habetur etiam in lingua hebraica, אֲהָהּ Iud. 6, 22. (LXX ἆ, ἆ) coll. vers. 23. Ier. 1, 6. Ioel. 1, 15.

Ἐάν, (compositum ex εἰ et ἄν) LXX potissimum pro hebr. אִם, coniunctio conditionem inferens: *si*. Apud profanos legitur etiam cum optativo; apud nostros vero (ut etiam apud profanos) iungitur

I) *coniunctivo* verbi, ubi indicat, sumere loquentem aliquid, a rerum conditione pendens, quod igitur an eventurum sit nec ne, experientia cognoscendum est. Significat igitur 1) *si*; Matth. 4, 9. *ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προςκυνήσῃς μοι*. 5, 13. *ἐὰν τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται*; Matth. 6, 14. *ἐὰν γὰρ ἀφῆτε — ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ*. vid. etiam Matth. 6, 22 sq. 7, 9. 17, 20. 18, 15. 17. 21, 3. 22, 24. 28, 14. Marc. 8, 3. 36. 9, 43—47. 11, 32. Luc. 4, 7. 10, 6. 11, 12. 20, 25. Io 7, 17. 37. 9, 22. 12, 26. 20, 21. 21, 22. Act. 5, 38. 9, 2. 13, 41. 26, 5. Rom. 2, 26. 11, 22. 12, 20. 13, 4. 14, 23. 1 Cor. 6, 4. 7, 36. 10, 28. 14, 23 sq. 2 Cor. 9, 4. Gal. 1, 8. Iac. 5, 14. Hebr. 3, 7. 15. et saepissime. (Iob. 8, 18. 9, 3. 11. 12. 15. c. 11, 10. 12, 7. 16, 6.) — 2) pro *ὅταν*, cum coniunct. aoristi, *quando, ubi*, Io. 6, 62. 12, 32. *ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν*. 14, 3. 1 Io. 3, 2. (Ies. 24, 13. Prov. 3, 24.) — 3) ex usu nostrorum scriptorum *ἐάν* saepissime seq. coniunctivo pro *ἄν* ponitur, et vim huius particulae (vid. *Ἄν*) habet; et sic, quum in N. T., tum saepissime in versione alexandrina legitur: a) cum relativo: *ὃς ἐάν*, pro *ὃς ἄν*, Matth. 5, 19. 7, 9. 10, 14. 42. 11, 6. 27. 12, 36. 14, 7. 15, 5. 16, 19. 18, 5. 19. 20, 4. 7. 26 sq. 21, 24. 23, 18. Marc. 4, 22. 6, 22 sq. 9, 37. 10, 11. 15. 35. 43. 11, 23. 13, 11. Luc. 4, 6 7, 23. 9, 48. 10, 22. 17, 33. 18, 17. Io. 15, 7. 21, 25. Act. 7, 7. Rom. 6, 18. 16, 3. Gal. 6, 7. Eph. 6, 8. Col. 3, 23. 1 Io. 3, 22. 3 Io. v. 5. (Gen. 15, 14. 20, 13. 21, 22. 28, 22. 30, 33. Levit. 22, 6. Dan. 4, 14. 3 Esdr. 3, 5. 4, 3. 6, 32. 8, 16. 2 Reg. 10, 5. Tob. 4, 16. 3 Macc. 3, 29.) — b) cum *ὅσος*, Matth. 18, 18. Apoc. 3, 19. (Gen. 44, 1.) — c) cum coniunctionibus et particulis: *ὅπου ἐάν*, pro *ὅπου ἄν*, Matth.

8, 19. 24, 28. 26, 13. Marc. 6, 10. 14, 14. — οὗ ἐάν, pro οὗ ἄν, Rom. 16, 6. 1 Cor. 16, 6. — ὁσάκις ἐάν, pro ὁσάκις ἄν, Apoc. 11, 6. — καθὸ ἐάν, pro καθὸ ἄν, 2 Cor. 8, 12 — ὅπως ἐάν, Act. 9, 2. — ὡς ἐάν, Marc. 4, 26. Rom. 15, 24. — (Ioh. 37, 10. ὡς ἐάν, Gen. 49, 10. ἕως ἐάν. Dan. 1, 13. καθὼς ἐάν coll. *Hermann.* ad Viger. p. 835.) — Iungitur

II) *indicativo* verbi, et quidem futuro pro εἰ *si*, sed non nisi apud seriores (Iob. 9, 14. ἐὰν ἀκούσεται. Vid. *Hermann.* ad Viger. p. 822.); in N. T. vero semel, contra omnem loquendi usum, cum indicativo praesentis; 1 Io. 5, 15. ἐὰν οἴδαμεν. (Iob. 22, 3. ἐὰν σοὶ ἦσθα. 1 Macc. 6, 36. οὗ ἐὰν [pro ἄν] ἦν τὸ θηρίον καὶ οὗ ἐὰν ἐπορεύετο. Gen. 2, 19. πᾶν ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν.)

III) Cum particulis: ἐὰν δὲ καί, *si vero etiam*, Matth. 18, 17. 1 Cor. 7, 11. 28. 2 Tim. 2, 5. (Iob. 31, 14.) — Ἐάνπερ, *si quidem*, Hebr. 3, 6. 14. 6, 3. (2 Macc. 3, 38.) — Ἐάν τε — ἐάν τε, *sive — sive*, Rom. 14, 8. 2 Cor. 10, 8. (Exod. 19, 13. Lev. 3, 1. Esdr. 7, 26. Iob. 10, 14. 37, 13. 3 Esdr. 8, 24. Sir. 13, 25.) — ἐὰν μή, *nisi*, Matth. 5, 20. 6, 15. 18, 3. 35. Marc. 3, 27. 7, 4. Io. 3, 2. 5. 7, 51. Gal. 2, 16. (Exod. 3, 19.) — *si non*, Io. 15, 6. 16, 7. (Exod. 4, 1. 8. 9.) — *ut non, quin*, Matth. 26, 42.

Ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, et contr. αὑτοῦ, αὑτῆς, αὑτοῦ, plur. ἑαυτῶν etc. pronomen reflexivum tertiae personae nominativo carens, 1) *sui ipsius*, Matth. 8, 22. 16, 7. 27, 42. Luc. 13, 34. Io. 5, 18. 1 Thess. 2, 3. et saepissime. — 2) refertur apud nostros, ut etiam apud profanos (vid. *Rost*, Gramm. gr. §. 99. not. 4.), ad primam et secundam personam, ut sit pro ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἡμῶν αὐτῶν, ὑμῶν αὐτῶν, Matth. 3, 9. 23, 31. 37. 25, 9. 26, 11. Marc. 9, 33. 50. Luc. 13, 34. πρὸς ἑαυτήν, pro πρὸς σαυτήν. Io. 18, 34. Act. 13, 46. Rom. 8, 23. 13, 9. 2 Cor. 11, 9. 10, 12—14. et passim. — 3) tanquam pronomen reciprocum pro ἀλλήλων, *invicem, mutuo, alius alium;* Marc. 10, 26. 11, 31. Io. 12, 19. Act. 28, 29. Rom. 1, 24. 27. Eph. 4, 32. Coloss. 3, 13. 16. 1 Thess. 5, 13. Iud. v. 20. (Sic etiam saepissime apud profanos.) — Αὑτοῦ vid. suo loco. — Caeterum leguntur locutiones: a) ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀφ' ἑαυτῶν, *ipse*, i. e. *sua sponte*, non monitus, Luc. 12, 57. 21, 30. Io. 18, 34. 2 Cor. 10, 7. — *suo arbitrio, e suis, propria facultate*, Io. 5, 19. 7, 18. 11, 51. 15, 4. 16, 13. 2 Cor. 3, 5. — b) δι' ἑαυτοῦ, *per se, natura sua*, Rom. 14, 14. — c) ἐν ἑαυτῷ, *apud se, in se*, i. e. α) in animo, mente, Matth. 3, 9. 9, 3. 21. 13, 21. Marc. 5, 30. 9, 50. Io. 5, 47. 6, 61. 11, 38. Act. 10, 17. 1 Io. 5, 10. (Gen. 18, 12. Esth. 6, 6. Ps. 36, 1.) Eodem sensu πρὸς ἑαυτόν, Luc. 18, 11. — β) in sua natura, Io. 5, 26. 6, 53. Eph. 2, 15. — γ) apud se, locum indicans, Io. 13, 32. (Iudith. 10, 19.) — d) γίνεσθαι ἐν ἑαυτῷ, Act. 12, 11. *ad*

se redire, sui compotem fieri. Idem ἔρχεσθαι εἰς ἑαυτόν, Luc. 15, 17. de resipiscente. (Ioseph. ant. 4, 6. 5. οὐκ ὢν ἐν ἑαυτῷ, τῷ δὲ θείῳ πνεύματι πρὸς αὐτὰ κεκινημένος. Xenoph. Anab. 1, 5. 17. Similiter ἑαυτοῦ γίνεσθαι Ioseph. ant. 6, 8. 2. ib. 6, 14. 3. — 1 Reg. 10, 5. ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο, sie gerieth ausser sich.) — e) ἐξ ἑαυτῶν, *ex ingenio nostro*, 2 Cor. 3, 5. — f) καθ' ἑαυτήν, *sua natura*, Iac. 2, 17. — g) ἑαυτόν, pro τὴν ἑαυτοῦ intellige οἰκίαν (Ioseph. ant. 1, 18. 3.) *domum*, Act. 28, 16. καθ' ἑαυτόν, in domicilio suo. — πρὸς ἑαυτόν, Luc. 24, 12. Io. 12, 10. — παρ' ἑαυτῷ, domi suae, 1 Cor. 16, 2. (Prov. 15, 27. Gen. 43, 31. 1 Sam. 6, 12. Ioseph. ant. 7, 8. 5. χωρεῖν πρὸς ἑαυτόν. ib. 7, 14. 6. πάντες ἔφευγον πρὸς ἑαυτοὺς ἕκαστοι. ib. 5, 1. 16.)

Ἐάω, ῶ, f. ἀσω, aor. 1. εἴασα, imperf. εἴαον, contr. εἴων, 1) *sino, patior, ich lasse*; a) seq. infinitivo verbi: *patior* fieri aliquid, abire aliquem, Matth. 24, 43. Act. 14, 16. 27, 32. 28, 4. 1 Cor. 10, 13. (Gen. 38, 16. Deut. 9, 14. Iob. 10, 20. 31, 34. 2 Macc. 10, 20.) — οὐκ ἐᾶν, non permittere, non pati, Luc. 4, 41. (Iob. 9, 18. 1 Macc. 12, 40. 15, 14. 2 Macc. 12, 2.) — ubi verbum omissum sed facile intelligendum est, Act. 16, 7. 19, 30. (Exod. 32, 10.) — b) ἐᾶν τινα, *missum aliquem facere*, Act. 5, 38. (2 Macc. 6, 13. Iud. 11, 37.) — [Apoc. 2, 3. ubi ἐᾶς, cuius loco *Griesb.* restituit ἀφεῖς, esset: pateris facere, nostrum: einen machen lassen, ut legitur Esth. 3, 8.] — 2) *trado, relinquo, ich überlasse, lasse zurück*; Act. 23, 32. ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς (qui simul advenerant, vid. v. 23.) πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, vel: permiserunt equitibus ut eum ulterius comitarentur, vel: reliquerunt equites ut etc. Eodem modo Act. 27, 40. εἴων (τὴν ναῦν) εἰς τὴν θάλασσαν, navem undis permiserunt, vel reliquerunt. (Ioseph. ant. 2, 9. 4. εἴασαν ἐπὶ τῷ θεῷ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ. — ib. 2, 3. 2. ἐᾶσαι ἀποθανεῖν, in foveam deiectum. Dan. 4, 12. τὴν φυὴν τῶν ῥιζῶν ἐν τῇ γῇ ἐάσατε. ib. v. 20. 23.) — Luc. 22, 51. ἐᾶτε ἕως τούτου, alii: desistite (a me) usque hoc, i. e. dum sanavero vulneratum; alii rectius: desinite; sufficit iam.) *.

Ἑβδομήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *septuaginta*, Act. 7, 14. 23, 23. 27, 37. — Luc. 10, 1. 17. septuaginta discipuli, quorum numerus aequabat numerum assessorum in Synedrio magno. *.

Ἑβδομηκοντάκις, *septuagies*. Matth. 18, 22. ἑβδομ. ἑπτὰ septuagies septies i. e. quam saepissime. coll. Gen. 4, 24.*.

Ἕβδομος, η, ον, *septimus*, Io. 4, 52. Iud. vers. 14. Apoc. 8, 1. ἑβδόμη scl. ἡμέρα, septimus dies, sabbatum, Hebr. 4, 4. (Exod. 20, 11. 31, 14.) *.

Ἑβέρ, ὁ, hebr. עֵבֶר, *Heber*, nom. propr. indecl. (de quo vid. Gen. 10, 21. 24. 25.) Luc. 3, 35. *.

Ἑβραϊκός, ή, όν, *hebraicus*; Luc. 23, 38. (In V. T. non habetur. Ioseph. ant. prooem. §. 3. ἑβραϊκῶν γραμμάτων.)*.

Ἑβραῖος, αία, αῖον, hebraeus, e gente Hebraeorum. (Hebr. עִבְרִי, cognomen Abrahami, Gen. 14, 13. translatum ad posteros eius; Gen. 39, 14. Exod. 1, 15. 16. Deut. 15, 12.) Act. 6, 1. 2 Cor. 11, 22. Phil. 3, 5. — Hebraei Act. 6, 1. ab Hellenistis distincti, sunt Christiani e Iudaeis Palaestinensibus, hebraice i. e. syro-chaldaice loquentes; *Hellenistae* contra Christiani e Iudaeis exteris, graece loquentibus. Fuit autem hoc nomen; (quo etiam Iosephus libenter utitur in narratione de Israelitarum fatis, quam diu in Aegypto versabantur) ut σπέρμα Ἀβραάμ, valde honorificum, quare 2 Cor. 11, 22. inter ornamenta Pauli commemoratur; ab Ἰσραελίτης autem non differt, neque in differentia horum nominum argutandum est. *.

Ἑβραΐς, ΐδος, ἡ, *hebraea*. Act. 21, 40. 22, 2. 26, 14. *dialectus hebraea* non est antiqua illa V. T., qua Iudaei Iesu tempore non nisi in sacris utebantur, sed recentior, syrochaldaica, *dialectus vernacula*. *.

Ἑβραϊστί, adv. *hebraice*, *lingua syro-chaldaica*, *aramaea* (vid. Ἑβραΐς); Io. 5, 2. 19, 13. 17. 20. Apoc. 9, 11. 16, 16. (Prolog. Sir. ἑβραϊστὶ λεγόμενα. Act. Thom. §. 8. Ioseph. ant. 10, 1. 2.) **.

Ἐγγίζω, f. ἐγγιῶ, pf. ἤγγικα, (ab ἐγγύς) LXX pro נָגַשׁ, קָרַב — 1) transitive: admoveo, (Gen. 48, 10. Ies. 5, 4. 46, 13.) — 2) intransitive: *accedo*, *appropinquo*, *advenio*, sequente εἰς, ἐπί, μέχρι (Phil. 2, 30.) vel dativo. Matth. 21, 1. 26, 46. Marc. 11, 1. Luc. 7, 12. 12, 33. 15, 25. 18, 35. 24, 28. De tempore et rebus futuris: *advenio*, *insto*, *immineo*, et pf. ἤγγικα: *adsum*, Matth. 3, 2. 10, 7. 21, 34. 26, 45. Luc. 10, 9. 11. 21, 8. 20. 28. 22, 1. Act. 7, 17. Iac. 4, 8. Hebr. 10, 25. 1 Petr. 4, 7. Tropice ἐγγ. μέχρι θαν. Phil. 2, 30. morti proximum esse. (Iob. 33, 22. Ps. 88, 4. Deut. 31, 14.) — Ἐγγίζειν τῷ θεῷ proprie ii dicebantur, qui templum adibant sacrificia oblaturi, Exod. 19, 22. Ies. 29, 13. Ezech. 42, 13. In N. T. Matth. 15, 8. (Ies. 29, 13.) est: *Deum colere*; Hebr. 7, 19. Deum habere propitium et amicum, ut Sap. 6, 9. — Iac. 4, 8. *Deo sese devovere*, obedienter eum venerari. Deus autem Iac. 4, 8. dicitur homini propinquus esse, auxilio, spiritu, gratia sua. (Vid. Deut. 4, 29. 2 Chron. 15, 4. Ies. 55, 6. Ier. 29, 13. Ps. 34, 5. 22, 12. 145, 18.) *.

Ἐγγράφω, f. άψω, (ex ἐν et γράφω) *inscribo*, a) propr. 1 Macc. 13, 14. — b) tropice: *alte infigo*; 2 Cor. 3, 2. 3. ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν etc. i. e. vos ipsi estis mihi loco epistolae commendaticiae, qui infixi pectori meo haeretis, — quam epistolam (i. e. coetum) Christus per me fecit non atramento scriptam, sed divini spiritus efficacia. (Prov. 7, 3. Ier. 31, 33. Ioseph. ant. 4, 8. 12. ἐγγραφέντας αὐτοὺς (νόμους) ταῖς ψυχαῖς.

Id. contra Apion. 2, 18. νόμους ἔχομεν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὥςπερ ἐγκεχαραγμένους.) **.

Ἔγγυος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, qui pignus dat, sponsionem facit. ἔγγυον, *pignus*, 2 Macc. 10, 28. — ὁ ἔγγυος, *sponsor*, *vas*; (ab ἐγγύη, sponsio, fideiussio). Iesus Hebr. 7, 22. dicitur ἔγγυος, quatenus sanguinem suum profudit pro hominibus, ita, ut hi iam a poena mortis essent liberi. (Sir. 29, 15. 16. 17.) Hesych. ἔγγυος· ἀνάδοχος. **.

Ἐγγύς, adv. LXX pro hebr. קָרוֹב, *prope*, *iuxta*, *in propinquo*; maxime cum genitivo, interdum cum dativo. (Act. 9, 38. 27, 8. Sap. 6, 19. Ps. 34, 18.) rarius seq. accusativo (Luc. 19, 11. Act. 1, 12.) ἐγγὺς ἐπὶ θύραις Matth. 24, 33. Marc. 13, 29. Dicitur ἐγγύς, et ἐγγὺς εἶναι 1) de *tempore*: *instare*, *proxime adesse*, Matth. 24, 32. 26, 18. Luc. 21, 30 sq. Io. 2, 13. Apoc. 1, 3. 22, 10. Phil. 4, 5. ὁ κύρ. ἐγ. mox veniet. — 2) de *loco*: *prope*, *in vicinia*, Io. 3, 23. 6, 19. 23. 11, 54. *haud procul distare*, Io. 11, 18. 19, 20. 42. Act. 1, 12. 9, 38. 27, 8. — 3) tropice: a) *in promptu esse*, Rom. 10, 8. Deut. 30, 14. — b) *propinquum esse*, ut maledictioni i. e. sterilitati, Hebr. 6, 8. ἀφανισμοῦ Hebr. 8, 13. mox evanescens. — c) οἱ ἐγγύς intellige ὄντες Eph. 2, 17. Iudaei, Deo propinqui i. e. familiares, quibus felicitas competit. coll. Esth. 1, 14. alio sensu Dan. 9, 7. Ies. 57, 19. — d) ἐγγὺς γίνεσθαι, *accedere* (ad spem futurae felicitatis), *adduci*, Eph. 2, 13. (Sap. 6, 19. ἀφθαρσία δὲ ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ θεοῦ.) *.

Ἐγγύτερον, comparat. ab ἐγγύς, *propius*; Rom. 13, 11.

Ἐγείρω, f. ἐγερῶ, aor. 1. ἤγειρα, perf. pass. ἐγήγερμαι, aor. 1. pass. ἠγέρθην, fut. 1. pass. ἐγερθήσομαι, aor. 1. med. ἠγειράμην, LXX pro hebr. עוּר et הֵעִיר, קוּם et הֵקִים — 1) ἐγείρω, transitive: a) *excito*, *suscito*, dormientem, Matth. 8, 25. Act. 12, 7. (Gen. 49, 9.) — sedentem, Act. 3, 7. — prostratum, Act. 10, 26. (1 Sam. 2, 8.) — decumbentem, Marc. 1, 31. 9, 27. — de aegroto, ubi sensus est: sano, Iac. 5, 15. — mortuos, Matth. 10, 8. Io. 5, 21. Act. 26, 8. 2 Cor. 1, 3. — Act. 5, 30. 10, 40. 13, 37. 1 Cor. 6, 14. 15, 15. 2 Cor. 4, 14. — τινὰ ἐκ νεκρῶν, Io. 12, 1. 9. 11. Act. 3, 15. 4, 10. 13, 30. Rom. 4, 24. 8, 11. 10, 9. Gal. 1, 1. Eph. 1, 20. Col. 2, 12. 1 Thess. 1, 10. Hebr. 11, 19. 1 Petr. 1, 21. — b) *erigo*, Matth. 12, 11. (coll. 1 Sam. 10, 10.) — Luc. 1, 69. κέρας σωτηρίας, — Io. 2, 19. 20. ναόν. (Lucian. Pseudomant. §. 19. ὁ νεὼς ἐγήγερτο. Ioseph. ant. 4, 6. 5. βωμοὺς ἐγείρειν. Herodian. 8, 1. 12. τεῖχος ἤγειρεν. ib. 8, 2. 12. πύργους ἐγεῖραι. Antiquiores utebantur in ea re verbo ἀνίστημι.) — c) tropice: *nasci iubeo*, *prodire facio*, *creo*, τέκνα τινί, Matth. 3, 9. Luc. 3, 8. — Act. 13, 22. ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα. [Act. 13, 23. ubi *Griesb.* edidit ἤγαγεν.] (Vid. Ies. 41, 25. 45, 13. Iud. 2, 16. 18. 3, 9. 15. Sir. 10, 4.) — d) ἔγειρε pro ἐγείρου vel ἐγει-

ϱαι, *surgo* (apud poetas profanorum, ut Eurip. Iphig. in Aul. v. 614. Aristoph. Ran. v. 340.) et in N. T. in textu *Griesb.* pro ἔγειϱαι, quod habet textus vulg. Marc. 3, 3. ἔγειϱε (intellige καὶ στῆϑι, quod additur Luc. 6, 8.) εἰς τὸ μέσον, surge et prodi in medium. Marc. 5, 41. Luc. 5, 23. 24. Io. 5, 8. Eph. 5, 14. coll. Marc. 10, 49. — — 2) Ἐγείϱομαι, intransitive: a) *surgo, excitor*, — e somno, i. e. *expergefio*, Matth. 2, 13. 14. 20. 21. 8, 28. Marc. 4, 27. Luc. 8, 24. (Prov. 6, 9. 22. Gen. 41, 5. 8. Ies. 5, 11.) — tropice: e sopore tarditatis, Rom. 13, 11. coll. Eph. 5, 14. Ies. 60, 1. e sede, cubiculo, Matth. 8, 16. 9, 5—7. 19. 25. 25, 7. 26, 46. Marc. 2, 9. 11. 12. 10, 49. 14, 42. Luc. 6, 8. 7, 14. 8, 54. 11, 8. 13, 25. Io. 11, 29. 13, 4. 14, 31. Act. 3, 6. Apoc. 11, 1. (1 Chron. 22, 19. Ps. 127, 3.) — *surgo, erigo me*, de prostrato, Matth. 17, 7. Act. 9, 8. ἠγέϱϑη ἀπὸ τῆς γῆς. (2 Sam. 12, 17. Ps. 113, 6.) — de mortuis, α) absolute: Matth. 11, 5. 16, 21. 17, 23. 26, 32. 27, 52. 53. 28, 6. Marc. 12, 26. 14, 28. 16, 14. Luc. 7, 22. 9, 22. 20, 37. 24, 6. 34. Rom. 4, 25. 8, 34. 1 Cor. 15, 4. 13—17. 29. 32. 35. v. 42—44. 52. 2 Cor. 5, 15. (coll. 2 Reg. 4, 31. Ies. 26, 19.) — β) ἐκ νεκϱῶν, Marc. 6, 14. 16. Luc. 9, 11. Io. 2, 22. 21, 14. Rom. 6, 4. 9. 7, 4. 1 Cor. 15, 12. 20. 2 Tim. 2, 8. — γ) ἀπὸ τῶν νεκϱῶν, Matth. 14, 2. 27, 64. 28, 7. (coll. 1 Sam. 2, 8.) — b) *insurgo contra aliquem*, Matth. 12, 42. ἐγεϱϑήσεται ἐν τῇ κϱίσει μετά τινος. Luc. 11, 31. — seq. ἐπί τινα, Matth. 24, 7. Marc. 13, 8. Luc. 21, 10. (Ies. 10, 26. Ier. 50, 9. Ioseph. ant. 8, 7. 6. πολέμιον ἐπ' αὐτὸν ἤγειϱεν ὁ ϑεός.) — c) *existo, orior*; de prophetis: Matth. 11, 11. 24, 11. 24. Marc. 13, 22. Luc. 7, 16. Io. 7, 52. (vid. 1. c.) *.

Ἔγεϱσις, εως, ἡ, (ab ἐγείϱω) non nisi apud seriores scriptores (ut Aristot. de anima 2, 1. vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 294.), (exstructio, 3 Esdr. 5, 62. (hebr. יְסוּד), surrectio, Ps. 139, 2.) in N. T. *mortui ad vitam revocatio*; Matth. 27, 53. *.

Ἐγκάϑετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐν et καϑίημι) *subornatus ad insidias faciendas, subornatus insidiator*; Luc. 20, 20. (Iob. 31, 9. ἐγκάϑετος γίνομαι, hebr. אָרַב. ib. 19, 11. Ioseph. de bell. Iud. 6, 5. 2. πολλοὶ δὲ ἦσαν ἐγκάϑετοι (subornati erant) παϱὰ τῶν τυϱάννων. Hesych.: ἐγκάϑετος· ἐνεδϱεύων, ἐπιτηϱῶν, ἐντόπιος.) *.

Ἐγκαίνια, ίων, τά, (ex ἐν et καινός) 1) *initiatio solemnis rei novae.* Sic Esdr. 6, 16. Neh. 12, 27. Dan. 3, 2. ubi חֲנֻכָּה *initiatio*, quod Num. 7, 10. 3 Esdr. 7, 7. ἐγκαινισμόν vertunt. Suidas: ἐγκαίνια· ἑοϱτὴ καϑ' ἣν ἐγκαινουϱγήϑη τι. Apud profanos non legitur. — 2) *encaenium*, i. e. *festum in memoriam rei initiatae sive renovatae institutum.* Sic in N. T. semel Io. 10, 22. ubi ex plurimorum sententia festum *repurgationis* templi et *sacrorum* a sordibus gentilium intel-

ligendum est; quod per octo dies quovis anno celebrabatur et in diem 25 mensis Cislev (Decembris) incidebat. Institutum fuit a Iuda Maccabaeo, 1 Macc. 4, 54—59. et ibi dicitur *αἱ ἡμέραι ἐγκαινισμοῦ.* coll. 2 Macc. 5, 1—8. Commemorat hoc festum Ioseph. ant. 12, 7. 7., at dicit, illud a Iudaeis appellari *φῶτα*, *lumina*, cuius appellationis (haud dubie antiquissimae) causam coniicit (*οἶμαι*) hanc: quod illo tempore Iudaeis insperata affulserit potestas s. imperium. Alii Io. 10, 22. maluerunt intelligere festum, quod Iudaei quovis anno celebrabant in memoriam templi a Sorobabele restituti et ab Herode reparati, tertio mensis *Adar* (Martii).

Ἐγκαινίζω, f. *ίσω*, (ex *ἐν* et *καινός*), 1) renovo, 2 Chron. 15, 8. — denuo facio, Sir. 33, 6. — 2) *initio*, Deut. 20, 5. hebr. חָנַךְ. 1 Macc. 4, 54. — Tropice legitur Hebr. 10, 20. *ἐνεκαίνισεν ὁδόν*, propr. *καινὴν ἐποίησε*, novavit viam, Chrysostom. *κατεσκεύασε*, i. e. initiavit, primus ingressus est, ipse stravit viam nobis. — 3) *consecro*, *sacrum facio*, Hebr. 9, 18. de foedere; respondet hebr. חִדֵּשׁ 1 Sam. 11, 14. *ἐγκαινίζειν τὴν βασιλείαν*, i. e. regem. *.

Ἐγκαλέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (ex *ἐν*, et *καλέω*), 1) appello aliquem de aliqua re, — 2) *accuso*, i. e. a) incuso, exprobro, (Ioseph. ant. 4, 6. 3. *μηδὲν ἔχων ἐγκαλεῖν αὐτῇ.*) — b) *in ius voco, accuso;* cum dativo personae, Act. 19, 38. 23, 28. (Sir. 46, 19.) et accusativo rei; rarius apud profanos cum genitivo rei, saepius apud nostros, ut Act. 26, 2. 19, 40. vel sequente *περί* Act. 23, 29. 26, 7. vel sequente *κατά*, Rom. 8, 33. ubi quidem vulgo vertunt: „quis accuset Dei dilectos,“ respiciuntque ad vers. 31.; rectius autem: „quis in ius vocabit (persecutores) propter electos Dei, i. e. propter calamitates, quibus Christianos vexant? Deus hoc faciet, qui (Christianos) absolvit et beat. Quis autem istos (persecutores) puniet? Christus, qui quidem interfectus, tamen in vitam rediit, summumque imperium tenet.“ (Sap. 12, 12. *τίς ἐγκαλέσει σοι κατὰ ἐθνῶν ἀπολωλότων*, quis te (Deum) in ius vocabit gentium causa, quas interitui devovisti?) *.

Ἐγκαταλείπω, f. *είψω*, (ex *ἐν* et *καταλείπω*) LXX pro עָזַב, 1) relinquo; — *superstitem relinquo*, Rom. 9, 29. (Ies. 1, 9.) — 2) *derelinquendo trado*, *trado*, sequente *εἰς*, Act. 2, 27. (Ps. 16, 10. ubi עָזַב seq. לְ. Psalter. Salomon. 2, 7. (*Fabric.* Cod. Pseud. I.): *ἐγκατέλιπεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας κατισχυόντων.* Act. Thom. §. 51. *οὐκ ἐγκατέλειπέ με παραμεῖναι εἰς ἐκεῖνον τὸν χῶρον τὸν δεινόν.*) — *perfide desero*, 2 Tim. 4, 10. Hebr. 10, 25. *auxilio destituo*, *derelinquo*, Matth. 27, 46. Marc. 15, 34. (Ps. 22, 1. עָזַב). Rom. 4, 16. 2 Cor. 4, 9. Hebr. 13, 5. (Ios. 1, 5. Ies. 1, 8. Deut. 31, 6. 8. Sap. 10, 13. *αὕτη* (scl. *σοφία*) *πραθέντα δίκαιον* (Iosephum) *οὐκ ἐγκατέλιπεν*, i. q. vers. 14. *οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν*. *.

Ἐγκατοικέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et κατοικέω) *inhabito, incola sum.* Semel 2 Petr. 2, 8.

Ἐγκεντρίζω, f. ίσω, (ex ἐν et κεντρίζω, stimulo, pungo) 1) stimulo, v. c. equum; pungo, vulnero, Sap. 16, 11. — 2) *insero surculum*, quod fit incisione in arborem facta; (Theophrast. hist. plant. 2, 3.) Rom. 11, 17. 19. 23. 24. tropice de insitione gentilium in ecclesiae christianae stirpem. *.

Ἔγκλημα, τος, τό, (ab ἐγκαλέω), *crimen, accusatio*; Act. 23, 29. 25, 16. (Ioseph. ant. 2, 6. 6. ib. 5, 2. 9.) *.

Ἐγκομβόομαι, οῦμαι, f. ώσομαι, (ex ἐν et κόμβος, nodus, Schleife, aufgesetzter Streifen) veste elegantiori me induo; *induo, orno me.* Semel tropice 1 Petr. 5, 5. τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε. Ἐγκόμβωμα, quod Ies. 3, 20. (hebr. קִשֻּׁרִים *alligamenta*) legitur, est; vestis nodos (κόμβους) habens, sive nodis, lemniscis, clavis ornata, vestis praetexta, lemniscata. Hesych. κομβώσασθαι· στολίσασθαι. Κόμβωμα· στόλισμα. cf. *Fischer* de vitiis Lexic. N. T. p. 18 sqq. Nicet. in Isaac. Angel. 3, 8. ἐγκομβώσεις τῶν ἐσθημάτων.

Ἐγκοπή, ῆς, ἡ, (ab ἐγκόπτω) 1) incisio, Abschnitt, Pause; — 2) id quod rem impedit, *impedimentum.* 1 Cor. 9, 12. ἐγκοπήν τινα διδόναι τῷ εὐαγγελίῳ. Hesych.: ἐγκοπήν· ἔνεδρον, ἐμπόδιον. (Diod. Sic. 1, 32.) *.

Ἐγκόπτω, f. ψω, (ex ἐν et κόπτω) 1) incido; velut viam incidere; inde tropice: — 2) *moror*, Act. 24, 4. *impedio.* Rom. 15, 22. Gal. 5, 7. τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε; quis vos impedivit, quasi viam vobis incidit? (text. vulg. ἀνέκοψε) 1 Thess. 2, 18. — *irritum facio*, 1 Petr. 3, 7. ἐγκόπτεσθαι, ne viam praecludatis precibus vestris. In V. T. legitur Dan. 9, 26. ubi est *perire*, hebr. קֵץ, finis. *.

Ἐγκράτεια, ας, ἡ, (ab ἐγκρατής) animi firmitas; *continentia; abstinentia* a nimio potu, cibo et a libidine, Sir. 18, 30 sqq. — In N. T. ter legitur, Act. 24, 25. Gal. 5, 23. 2 Petr. 1, 6. et indicat *abstinentiam a re venerea, castitatem*, quae non solum *illicitam* venerem fugit, sed etiam *licitam* aut temperantius exercet, aut ab ea prorsus abstinet. (Laudatur Rahel in Test. XII. Patriarch. p. 622. ab angelo, quod διέπτυσε συνουσίαν ἀνδρὸς (Iacobi), καὶ ἐξελέξατο ἐγκράτειαν, et quod (p. 623.) voluerit συνεῖναι τῷ Ἰακὼβ (coitum exercere cum Iacobo) διὰ τέκνα (sobolis habendae causa), καὶ οὐ διὰ φιληδονίαν. — ib. p. 673.: καιρὸς γὰρ συνουσίας γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ καιρὸς ἐγκρατείας εἰς προςευχὴν αὐτοῦ. 4 Esdr. 7, 55. „super stellas fulgebunt facies eorum, qui abstinentiam habuerunt.“ Acta Thomae ab omni concubitu, vel licito coniugum, abstinendum esse inculcant. Idem fit in libro Hermae, qui inscribitur Pastor.)

Ἐγκρατεύομαι, f. εύσομαι, (ab ἐγκρατής) animum moderor; Gen. 43, 31. ἐνεκρατεύσατο sibi temperavit scl. a la-

crymis, coll. Sir. 19, 6. — continens sum; *abstineo* a cibis delicatioribus, vino, venere. Sic de athletis 1 Cor. 9, 25. — *abstineo a coitu*, 1 Cor. 7, 9. ἐγκρατεύονται, si a coitu abstinere, libidinem reprimere non possunt. Vid. Ἐγκράτεια. *.

Ἐγκρατής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἐν et κράτος) potens, validus; compos, Sir. 6, 27. Sap. 8, 21. 2 Macc. 10, 15. — *compos sui, temperans sibi, continens*; Tit. 1, 8. coll. Sir. 26, 15. ubi γυνὴ αἰσχυντηρά et ἐγκρατὴς ψυχή sibi respondent. *.

Ἐγκρίνω, f. ῶ, (ex ἐν et κρίνω) deligo, probo, catalogo insero; *accenseo*, *adnumero* (cuius oppositum est ἐκκρίνω, excludo); 2 Cor. 10, 12. (Saepius apud profanos: Xenoph. hist. gr. 4, 1. 19. Themist. orat. 21.)

Ἐγκρύπτω, f. ψω, (ex ἐν et κρύπτω) abscondo aliquid ita, ut illud vel alia re obtegam, vel ei immisceam; quare et quum *tego* Ios. 7, 21. (טָמַן) tum *immisceo*; unde etiam *depso*, Ezech. 4, 12. coll. 1 Reg. 17, 12. — In N. T. Matth. 13, 33. Luc. 13, 21. dicitur de fermento, quod commiscetur cum farina. *.

Ἔγκυος, ου, ἡ, (ex ἐν et κύω, gravida sum) *gravida*, *praegnans*. Luc. 2, 5. (Ier. 31, 8. Sir. 42, 10. Ioseph. ant. 4, 8. 33. γυναῖκα ἔγκυον.) **.

Ἐγχρίω, f. ίσω, (ex ἐν et χρίω) *inungo*, *illino*, Apoc. 3, 18. (Ier. 4, 30. Tob. 6, 8. 11, 8. ἔγχρισον τὴν χολὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.) **.

Ἐγώ, gen. ἐμοῦ, μοῦ, *ego*; pronomen primae personae, quod nostri scriptores verbis haud raro pleonastice (Matth. 8, 7. Act. 17, 3. Dan. 8, 5. 15. 19. Gen. 30, 1.), saepius autem ea de causa addunt, ut subiectum, in verbo latens, vel accuratius distinguant ab aliis, vel iis gravius opponant, ut Matth. 5, 22—44. ubi *sua*, Pharisaeorum dogmati contraria, praecepta servator maxime incipit verbis: ἐγὼ δέ ib. 22. Marc. 1, 8. Io. 4, 26. 12, 26. 47. 49. 1 Cor. 7, 12. et saepius. (Ies. 43, 15. 19. 44, 6. Ios. 23, 14. Iudith. 2, 12. 1 Chron. 29, 14. Dan. 2, 8. Ies. 13, 3. Gen. 27, 4. Gen. 30, 2. 13) — In Pauli scriptis ἐγώ passim dicitur pro ἡμεῖς, e. g. Rom. 7, 9. 10. 14. 17. 20. 24. 25. ἡμεῖς autem pro ἐγώ, 1 Cor. 1, 23. 2, 10. 12. coll. vers. 4. ib. 4, 8. 10. (1 Macc. 10, 52. 53.) — Ἐγώ εἰμι est: a) *ego sum; ipse sum*, non alius, Matth. 14, 27. Luc. 24, 39. Io. 6, 20. 9, 9. 18, 5. 6. 8. cf. Ies. 43, 25. — b) *ego sum*, intell. ὁ Χριστός (quod diserte additur Marc. 14, 62. Luc. 22, 70.) *sum Messias*, Marc. 13, 6. Luc. 21, 8. Io. 8, 24. 28. 13, 19. Act. 13, 25. — Ἰδοὺ ἐγώ Act. 9, 10. et ἐγὼ κύριε Matth. 21, 30. est: *ecce me! adsum! praesto sum!* hebraicum הִנְנִי, 1 Sam. 3, 8. Num. 14, 40. אָנֹכִי 2 Sam. 2, 20. 20, 17. — Genitivus μοῦ (nunquam ἐμοῦ) et ἡμῶν ex hebraismo saepissime pro possessivo, *meus*, ut Matth. 2, 6.

6, 12. Luc. 1, 55. 7, 46. Io. 6, 54. Rom. 6, 6. (Gen. 29, 32. εἶδέ μου τὴν ταπείνωσιν. Iob. 13, 27. 17, 15. 21, 6.) — Denique locutio τί ἐμοὶ καὶ σοί, *quid rei mihi tecum?* i. e. *mitte me!* Matth. 8, 29. Marc. 5, 7. Luc. 8, 28. Io. 2, 4. (Ios. 22, 24. Iudic. 11, 12. 1 Reg. 17, 18. 2 Sam. 16, 10 et 19, 22.)

Ἐδαφίζω, f. ιῶ, (ab ἔδαφος) ad terram prosterno; — de aedificiis et urbibus: *solo aequo, destruo;* de hominibus: *solo allido, interimo, occido.* Utroque sensu Luc. 19, 44. ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, humo prosternent te (urbem) et incolas tuos. Vid. Ies. 3, 25. Hos. 14, 1. Ezech. 31, 12. Nah. 3, 10. Hesych.: ἐδαφιοῦσι· προςκρούσουσι τῇ γῇ. — ἠδαφίσθησαν· εἰς ἔδαφος ἀνῃρέθησαν. *.

Ἔδαφος, εος, ους, τό, *solum, terra.* Act. 22, 7. (Dan. 8, 24. Ezech. 41, 16. Sir. 36, 10. Drac. vers. 19.) *.

Ἑδραῖος, αία, αῖον, (ab ἕδρα sella, sedes) 1) sedens; — 2) metaphorice: *stabilis, firmus, constans;* 1 Cor. 7, 37. 15, 58. Coloss. 1, 23. (Symmach. hebr. נָכוֹן firmus, Prov. 4, 18. et מָכוֹן, basis, Ps. 33, 14. Ignat. ad Ephes. §. 10. ἑδραῖοι τῇ πίστει.) *.

Ἑδραίωμα, τος, τό, (ab ἑδραιόω, stabilio, firmum facio) *basis, fundamentum.* Legitur 1 Tim. 3, 16. ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας, divinae veritatis basis, id quo omnis divina nititur veritas. (Aquila hebr. מָכוֹן, basis, vertit ἑδραίωμα.)

Ἐζεκίας, ου, ὁ, *Ezechias, s. Hiskias,* Iudaeorum rex. Matth. 1, 9. 10. coll. 2 Reg. 18, 1 sqq. 20, 1 sqq. Ies. 38, 1 sqq. *.

Ἐθελοθρησκεία, ας, ἡ, (ex ἐθέλω et θρησκεία) cultus, quem Deus ab homine non poscit, imo quem homo excogitavit, sibique sua opinione imposuit; *cultus arbitrio hominum inventus et institutus.* Legitur non nisi in N. T. Coloss. 2, 23. Hesych.: ἐθελοθρησκείαν· ἐθελοσέβειαν. Suid: ἐθελοθρησκεῖ· ἰδίῳ θελήματι σέβει τὸ δοκοῦν. Similiter ἐθελοδουλεία est servitus voluntaria; ἐθελοπρόξενος, qui sponte se πρόξενον urbis facit. Ἐθελοπερισσοθρησκεία legitur apud Epiphan. contr. haer. XVI, diciturque de religione Pharisaeorum. Fortassis in mente habuit Paulus cultum angelorum, ut e versu 18 intelligitur. (Ioseph. de Bell. Iud. 2, 8. 7. commemorat, Essenos iureiurando sese obstrinxisse celare τά τῆς αἱρέσεως αὐτῶν βιβλία, καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα.) Eundem angelorum cultum reprehendit Ioannes Apoc. 19, 10. 22, 9. In Test. XII. Patriarch. p. 547. *angeli faciei Dei* dicuntur ἐξιλασκόμενοι πρὸς κύριον ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀγνοίαις τῶν δικαίων. Ibid. p. 562. commemoratur ἄγγελος ὁ παραιτούμενος τοῦ γένους Ἰσραὴλ καὶ πάντων τῶν δικαίων. Iudaeos autem angelos tutelares cultu aliquo prosecutos esse, colligi potest ex verbis ib. p. 657.: ἐγγίζετε τῷ θεῷ, καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ παραιτουμένῳ ὑμᾶς· ὅτι οὗτός ἐστι μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.)

'Εθίζω, perf. pass. εἴθισμαι, (ab ἔθος) assuefacio, Sir. 23, 9. — τὸ εἰθισμένον, *mos*, *consuetudo*, Luc. 2, 27. coll. 2 Macc. 14, 30. ἡ εἰθισμένη ἀπάντησις, consueta agendi ratio.

'Εθνάρχης, ου, ὁ, (ex ἔθνος et ἄρχω) *ethnarcha*, i. e. *gentis praefectus*, *princeps*, 2 Cor. 11, 32. Tribuebatur hoc nomen principibus populorum, qui regium honorem et nomen non habebant, vel aliis regibus subditi erant. coll. 1 Macc. 14, 47. 15, 1. 2. ubi (ut etiam apud Ioseph. ant. 13, 6. 6.) Simon, pontifex, ita appellatur, et Ioseph. ant. 14, 7. 2. ubi praefectus Iudaeorum in Aegypto hoc nomine venit, qui Iudaeis praefectus dicitur ὡς ἂν πολιτείας ἄρχων αὐτοτελοῦς. Ioseph. de bell. 2, 6. 3. **.

'Εθνικός, ή, όν, (ab ἔθνος), 1) ad gentem pertinens, genti proprius; — 2) ex usu scriptorum N. T. (in V. T. enim non occurrit) ἐθνικοί dicuntur, ut hebr. גוים, *gentes a cultu veri Dei alieni*, *gentiles* (ut patres latini loquuntur), et ex adiuncto: *impii*; Matth. 5, 47. (ubi *Griesb.* ἐθνικοὶ reposuit pro τελῶναι) 6, 7. 18, 17. Sic τὰ ἔθνη sunt: impii, Dei contemptores Sir. 10, 14. 18. 15, 8. 32, 18. 51, 8. Vid. Ἔθνος. *.

'Εθνικῶς, adverb. *more gentilium*, a vera religione alienorum. Gal. 2, 14.

Ἔθνος, εος, contr. ους, τό, LXX pro גוי et עם, 1) multitudo eorundem morum et legum vinculo invicem iuncta, *multitudo*, Act. 17, 26. πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, 1 Petr. 2, 9. coll. Matth. 21, 43. Act. 2, 5. — Act. 8, 9. τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρ. *incolae* Samariae, Samaritani, cf. vers. 5. — 2) *gens*, *natio*, *populus*, Matth. 20, 25. 28, 19. Marc. 10, 42. Luc. 7, 5. Io. 11, 48. 50. 51. 52. 18, 35. Act. 4, 25. 7, 7. 10, 22. — Τὰ ἔθνη, Matth. 12, 21. (Ies. 42, 3.) et Marc. 11, 17. (Ies. 56, 7.) verosimiliter sunt duodecim tribus Israeliticae. Ita גוים Ps. 106, 5. sunt Israelitae. coll. Gen. 10, 5. 20. 31. — 3) ex usu hebr. גוים τὰ ἔθνη in N. T. sunt: omnes gentes extra Iudaeos, *non-iudaei*, *ethnici*, Matth. 4, 15. 10, 5. Marc. 10, 33. Luc. 2, 32. Act. 14, 2. 5. 14. 16. 16, 23. Rom. 2, 14. 3, 29. 9, 24. 30. 11, 25. 1 Cor. 1, 23. 2 Cor. 11, 26. Gal. 2, 8. 9. et passim; — et ex adiuncto: *a vero Deo alieni*, *idololatrae*, Matth. 6, 32. 10, 18. Luc. 12, 30. 21, 24. Act. 7, 45. 10, 45. 11, 1. 18. 1 Cor. 5, 1. 10, 20. et saepius. — 4) In Pauli scriptis τὰ ἔθνη etiam de *Christianis e gentilibus*, Rom. 16, 4. Gal. 2, 12. 14. Eph. 3. et fortasse etiam Rom. 11, 13. 15, 27.

Ἔθος, εος, contr. ους, τό, 1) *consuetudo*, *mos*. Luc. 22, 39. Io. 19, 40. Hebr. 10, 25. Act. 25, 16. 2 Macc. 13, 4. Drac. vers. 14. Verti hic potest: *ut solet* s. *solent*. — 2) mos ex lege; *lex*, *institutum*, *leges et mores patrii* (2 Macc. 11, 25. τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων ἔθη). Luc. 1, 9. 2, 42. Act. 6, 14.

15, 1. 16, 21. 21, 21. 26, 3. 28, 17. (Sap. 14, 16. τὸ ἀσεβὲς ἔθος ὡς νόμος ἐφυλάχθη. 4 Macc. 1, 11. ἔθος de lege Mosis.) **.

Ἔθω, usitatius in perf. med. εἴωθα, et ionice ἔωθα, *soleo*, ex consuetudine facio, Matth. 27, 15. Marc. 10, 1. (Sir. 37, 14. Symmach. 1 Sam. 20, 25. ubi LXX ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ.) — τὸ εἰωθός, *consuetudo*, *mos*, Luc. 4, 16. Act. 17, 2. (Num. 24, 1.) **.

Εἰ, I) particula *conditionalis*, Latinor. *si*, nostrum *wenn*, LXX pro אִם, et est: 1) *si*, a) cum *indicativo*, et quidem α) omnium temporum, si conditio vel locum habet vel habere potest. Matth. 4, 3. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ, si es filius Dei, dic. ib. v. 6. cap. 5, 29. 39. 6, 23. 8, 31. 11, 14. 12, 27. 19, 10. 22, 45. Marc. 11, 26. 14, 35. εἰ δυνατόν ἐστι, si fieri potest. (et puto fieri posse. Alii opinantur ἐστί hic pro εἴη positum esse.) Luc. 6, 23. 11, 13. 19. 36. 12, 26. 16, 12. 31. 19, 8. 23, 31. Io. 3, 12. 10, 30. 15, 18. 20. 18, 18. Act. 5, 39. Rom. 2, 17. 11, 18. εἰ δὲ καυχᾶσαι, οὐ σύ etc. si vis gloriari, cogita, te non etc. Rom. 15, 32. 1 Cor. 7, 12. 15, 2. εἰ κατέχετε, si hoc adhuc tenetis memoria. — Saepissime. (Iob. 7, 20. 8, 6. 11, 13. 14. 23, 13. Sap. 13, 14.) — Nonnunquam abest verbum εἶναι vel γίνεσθαι, ut Rom. 8, 10. 17. 11, 6. 12. 13, 9. 2 Cor. 3, 9. Gal. 2, 21. et passim. — Ubi οὐ iunctum est τῷ εἰ, οὐ non ad εἰ sed ubique ad verbum sequens pertinet, ut Matth. 26, 42. Marc. 11, 11. 26. Luc. 16, 11. 12. 26. Ios. 5, 47 etc. — β) cum *indicativo imperfecti* sequente ἄν in apodosi, respondet Latinor. *si* cum imperfecto coniunctivi; et cum indicativo plusquampf. et aoristorum, sequente ἄν in apodosi, respondet Latinor. *si* cum plusquamperfecto coniunctivi. Vid. loca in Ἄν I. 3. quibus addi possunt: Io. 14, 2. εἰ δὲ μή (ἦν οὕτως) εἶπον ἂν ὑμῖν, si secus esset, dicerem vobis. Io. 18, 30. 36. Hebr. 8, 4. — Matth. 11, 21. εἰ ἐν Τύρῳ ἐγένοντο, si haec facta fuissent Tyri Gal. 3, 21. — Ubi imperfectum vicem aoristi habet, Matth. 23, 30. εἰ ἤμεθα, si fuissemus. Io. 11, 21. 32. Hebr. 11, 15. 1 Io. 2, 19. (Iob. 4, 12. Gen. 30, 27.) — Nonnunquam aoristus vice futuri, ut Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσε, nisi (iam nunc) decrevisset Deus etc. (coll. *Hermann.* ad Vig. p. 747. *Winer* Gramm. p. 119.) — Aliquoties ἄν in apodosi omittitur, ut Io. 9, 33. εἰ μὴ ἦν οὗτος, οὐκ (ἄν) ἠδύνατο, nisi hic a Deo esset missus, non posset etc. Io. 15, 22. Rom. 7, 7. 2 Cor. 11, 4. Hebr. 7, 11. — et inverso ordine, Matth. 26, 4. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ γεννήθη, pro εἰ οὐκ ἐγεννήθη, καλὸν ἂν ἦν αὐτῷ. Marc. 9, 42. Luc. 17, 2. (Similiter omittitur ἄν Iob. 14, 13. 30, 24. et apud profanos, vid. *Reisig* de vi et natura partic. ἄν, p. 39.) — — b) cum *coniunctivo*, in re incerta; rarius apud

μυσάμνος, bis in N. T. Apoc. 11, 5. in textu vulg. (Gen. 20, 7. 43. 4. 5.) De loco Luc. 9, 13. cf. infra dicta sub II. — — c) cum *optativo*, ubi indicat, cogitari aliquid fieri posse, vel conditionem tantum cogitari; Act. 24, 19. 27, 39. 1 Cor. 15, 37. 1 Petr. 3, 14. — εἰ δυνατόν, intellige εἴη, Matth. 24, 24. Marc. 13, 22.

2) de *rebus certis*, ex urbanitate loquentis pro ἐπεί, *si*, *quod si*, *quum*; Matth. 6, 30. 7, 11. Luc. 11, 13. 12, 28. Io. 7, 23. 10, 35. 13, 14. 17. 32. Act. 4, 9. 11, 17. Rom. 6, 8. cap. 9, 22. εἰ δὲ — ἤνεγκεν, quod si vero Deus tulerit, — intellige apodosin ab apostolo omissam: nemo dicere potest, τί ἐποίησας οὕτως, v. 20. Nisi mavis hic conferre hebr. הֵן, quod LXX Iob. 4, 18. 15, 15. 25, 5. Gen. 27, 37. verterunt εἰ. — 15, 27. 1 Cor. 7, 17. εἰ μή, intellige οἶδας, quod ex versu 16 repetendum est: *quum* (hoc) *nescias; μή* enim non ad εἰ pertinet sed ad verbum omissum. 2 Cor. 5, 14. Col. 2, 10. Hebr. 7, 15. 1 Petr. 1, 17. 1 Io. 4, 11. (coll. *Matthiae* Gramm. §. 617.)

3) post verba *mirandi*, *optandi*, aliaque *animi commotionem* indicantia, si res incerta est (si enim certa est, ponitur ὅτι), εἰ, *si*, ponitur, ubi Latini vel *quod* ponunt, vel accusativo cum infinitivo utuntur. Marc. 15, 44. ἐθαύμασεν, εἰ ἤδη τέθνηκε, mirabatur (de quo ipse dubitabat), illum iam mortuum esse. 1 Io. 3, 13. (θαυμάζειν εἰ, Ioseph. ant. 14, 7. 2. contr. Apion. 1, 12.) — 2 Cor. 11, 15. οὐ μέγα οὖν, εἰ, non mirandum est, quod. (Gen. 45, 28.) — Luc. 12, 49. τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη, optarim, illum ignem iam exarsisse. (Respicit, ut videtur, servator mortem suam, ut sensus sit: quam velim me hostium furorem iam substinuisse!)

4) *si*, in exclamationibus: *o si*, nostrum, *o wenn doch*, i. e. *utinam*; Marc. 9, 23. εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, utinam possis mihi confidere! Luc. 19, 42. εἰ ἔγνως. c. 22, 42. (Gen. 24, 49. Iob. 6, 8. — pro לוּ Iob. 6, 2. 16, 4. Eurip. Orest. v. 1209 et 1614.)

5) ex hebraismo in *iurando* et *asseverando*, ubi, ut patet ex 1 Sam. 3, 17. 2 Reg. 6, 31., plene dicendum esset: Deus me puniat, moriar, si hoc faciam. Proprie igitur εἰ est *si*, sed, si sensum spectas, vertendum est: *non*, *minime*; Marc. 8, 12. ἀμήν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται, sanctissime assevero: minime dabitur. Hebr. 3, 11. 4, 3. 5. (Gen. 14, 23. Deut. 1, 35. Num. 14, 30. 1 Sam. 3, 14. 1 Reg. 1, 52. Ps. 89, 35. Ps. 95, 11. — contra εἰ μήν in iurando eadem de causa, si sensum spectas, est: *certissime*, ut Iob. 22, 20. Iudith. 1, 12.)

II) particula *interrogativa*, — LXX pro אִם, הֲ interrogativo, — quae apud profanos et nostros ponitur

1) in interrogatione *indirecta*, in dubitatione, quaestione

de rebus incertis et ab aliqua conditione pendentibus, Latin. *an*, nostrum *ob*; a) cum *indicativo*: Matth. 26, 63. 27, 49. Marc. 3, 2. 11, 13. 15, 36. 44. Luc. 23, 6. Io. 9, 25. Act. 4, 19. 10, 18. 19, 2. οὐδὲ εἰ πν. ἅγ. ἔστι ἠκούσαμεν. c. 26, 8. ἄπιστον κρίνεται, εἰ, dubitaturne an. 1 Cor. 7, 16. 2 Cor. 2, 9. 13, 5. 1 Tim. 5, 10. εἰ ἐτεκνοτρόφ. intellige: quaerendum est, an liberos educaverit. Eodem modo Act. 23, 9. ad εἰ δὲ πνεῦμα etc. intelligendum est: *videndum est, an*. (Similem ellipsin habes Gen. 27, 21. ψηλαφήσω σε [ut videam], εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου. Ceterum vid. Gen. 18, 21. 42, 16. 37, 14. 2 Reg. 1, 2. Iob. 5, 1. Esth. 4, 14.) — εἰ ἄρα, Act. 7, 1. 8, 22. (Gen. 18, 3. pro אִם־נָא) — b) cum *optativo*, Act. 17, 11. 27. 25, 20. — c) cum *coniunctivo*, Phil. 3, 12. διώκω δὲ, εἰ καὶ καταλάβω, an forsitan attingam.

2) in interrogatione *directa*: *ne?* Matth. 12, 10. 19, 3. Luc. 13, 23. 14, 3. Act. 1, 6. 19, 2. 21, 37. 22, 25. (Iob. 6, 5. 6. 7. 9. 17. Gen. 17, 17. Dan. 2, 26. 3, 14. Tob. 5, 5.) — εἰ ἄρα, Act. 7, 1. — εἰ μήτι, *num fortasse*. Luc. 9, 13. 2 Cor. 13, 5. — ex hebraismo, ut אִם *nonne?* Act. 26, 23. εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, nonne Messiae secundum vaticinia patiendum fuit? — Vel, si hoc minus placet, εἰ etiam h. l., ut supra I. 2. monuimus, cum hebr. הֵן conferri potest: ecce patiendum fuit Messiae. Alii εἰ h. l. pro ὅτι, quod et referunt ad μαρτυρούμενος v. 22. — Negarunt quidam εἰ apud profanos vel nostros poni in interrogatione directa, putaruntque ortam esse hanc dicendi rationem ex confusione sive potius contractione duarum locutionum, vid. *Winer* Gramm. p. 182.; at εἰ certe in N. T. et versione alexandr. ut hebr. אִם in interrogatione directa legi, dubio caret.

III) εἰ coniunctum cum τίς, τί, et particulis:

1) εἰ ἄρα, vid. Ἄρα. — 2) εἴγε, *si modo*, Gal. 3, 4. Eph. 3, 2. 4, 21. Vid. Γέ. — 3) εἰ δὲ μή, *sin minus, im entgegengesetzten Falle*, Matth. 6, 1. Marc. 2, 22. Luc. 5, 36. 10, 6. Io. 14, 2. 11. 2 Cor. 11, 6. Apoc. 2, 5. 16. (Gen. 24, 49. 42, 16. 20. 30, 1. Iob. 24, 25. Drac. v. 29.) — 4) εἰ καί, a) *si etiam, etiamsi*, ubi καί non ad εἰ sed ad sequentem vocem spectat, [Matth. 26, 33. ubi, si καί cum *Griesb.* eiicitur, εἰ positum est pro εἰ καί etiamsi, ut 1 Macc. 2, 19.] Luc. 11, 8. 1 Cor. 4, 7. 7, 21. 2 Cor. 4, 3. 7, 8. 11, 6. 12, 11. 15. — cum optativo, si res non in facto sed in mera cogitatione posita est, 1 Petr. 3, 14. — b) *etsi*, i. e. *quamquam*, Luc. 18, 4. 1 Cor. 7, 21. 2 Cor. 4, 16. 7, 8. 17. Col. 2, 5. Phil. 2, 17. Hebr. 6, 9. — c) pro καὶ εἰ, Luc. 11, 8. — 5) εἰ μή, *nisi*, i. e. *praeter*, Matth. 11, 27. 12, 4. 24. 5, 13. 13, 57. 16, 4. 17, 8. Marc. 6, 8. 9, 9. Luc. 5, 21. 6, 4. Act. 11, 19. 21, 15. Gal. 1, 7. Phil. 4, 15. Apoc. 9, 4. 21, 27. Saepissime. —

1 Cor. 7, 5. εἰ μή τι ἂν, *nisi fortasse.* — 1 Cor. 7, 17. εἰ μὴ intellige οἶδας, quum hoc nescias. Vid. I. 2. — 6) εἴπερ, a) *si quidem, wenn anders,* 1 Cor. 15, 15. 1 Petr. 2, 3. — b) *si vel, quanquam,* 1 Cor. 8, 5. (Iudith. 6, 9.) — c) *siquidem, quum,* Rom. 8, 9. 17. 2 Thess. 1, 6. — 7) εἴπως, a) *si forte, si qua ratione,* Act. 27, 12. Rom. 1, 10. — b) *an fortasse, an, si fieri potest,* Rom. 11, 14. Phil. 3, 11. (1 Macc. 4, 10 βοήσωμεν πρὸς τὸν οὐρανὸν, εἴπως ἐλεήσει ἡμᾶς. LXX pro אוּלַי, utinam fortasse, 2 Reg. 19, 4. 2 Sam. 16, 12. Iob. 20, 23.) — 8) εἴ τις, εἴ τι, *si quis, si quid, quisquis,* Marc. 6, 25. 9, 35. Luc. 14, 26. Rom. 8, 8. 9. 13, 9. 1 Cor. 7, 36. 8, 2. 3. 11, 16. 2 Cor. 5, 17. 7, 14. 10, 7. Gal. 1, 19. 6, 3. Phil. 2, 1. 3, 15. 4, 8. 1 Tim. 1, 10. Saepius. — 9) εἴτε — εἴτε, a) *sive — sive,* seq. verbo, 1 Cor. 12, 26. 2 Cor. 1, 5. 1 Thess. 5, 10. — sine verbo, Rom. 12, 6. 8. 1 Cor. 3, 22. 8, 5. 13, 8. 15, 11. 2 Cor. 5, 9 sq. Phil. 1, 18. 2 Thess. 2, 15. Col. 1, 16. 20. 1 Petr. 2, 14. — b) *utrum — an,* 2 Cor. 12, 2. 3. (coll. Iob. 9, 21.) — 10) καὶ εἰ pro εἰ καὶ *etiamsi,* Marc. 14, 29. 1 Petr. 3, 1. — καὶ γάρ εἰ, pro εἰ καὶ γάρ, *etsi enim,* 1 Cor. 8, 5. 2 Cor. 13, 4.

Εἶδος, εος, contr. ους, τό, (ab εἴδω), LXX pro מַרְאֶה, תֹּאַר, propr. id quod oculis cerni potest in aliquo vel aliqua re, 1) *forma, species externa;* Luc. 3, 22. σωματικῷ εἴδει. Luc. 9, 29. τὸ εἶδος τοῦ προσώπου, (Act. Thom. §. 8. ἔβλεπον καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐναλλαγέν.) Io. 5, 37. (Gen. 41, 2—4. 18. Num. 11, 7. Exod. 24, 17. τὸ εἶδος τῆς δόξης τοῦ κυρίου ὡςεὶ πῦρ. Levit. 13, 43. εἶδος λέπρας. Num. 9. 16 εἶδος πυρός. coll. Ezech. 1, 26. 8, 2.) — 2 Cor. 5 7. οὐ διὰ εἴδους περιπατ. i. e. non conspicitur oculis forma felicitatis futurae. — 2) *genus, species, die Art;* 1 Thess. 5, 22. ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ. (Ioseph. ant. 10, 3. 1. πᾶν εἶδος πονηρίας. ib. 7, 4. 2. Ies. 15, 3. Sir. 23, 16. 25, 2. 42, 18.) *.

Εἴδω, forma obsoleta; inde aor. 2. act. εἶδον, et perf. med. οἶδα, plusq. ᾔδειν s. ᾔδη, et fut. εἰδήσω. Diversam habent haec tempora significationem. I) Aorist. εἶδον, imperat. ἰδέ sive ἴδε, conj. ἴδω, inf. ἰδεῖν, part. ἰδών, (LXX pro רָאָה, חָזָה, paucis in locis pro יָדַע) propr. formam rei conspexi, perspicue vidi, 1) *vidi, conspexi; video, conspicio,* Matth. 2, 2. 9. 3, 16. 9, 8. Act. 8, 39. 1 Tim 6, 16. et saepissime. Οἱ ἰδόντες, qui spectaverant, *spectatores,* Marc. 5, 16. Luc. 8, 36. — video in visione, ἐν πνεύματι, Act. 9, 12. 10, 3. 11, 5. 22, 18. Apoc. 1, 2. 12. et ibid. saepius — animo, spe video futura Io. 8, 56. Hebr. 11, 13. — *ipse vidi, oculis vidi,* Marc. 15, 32. Luc. 2, 15. 17. 26. 9, 27. Io. 20, 25. *contemplor, intueor,* Matth. 9, 36. Luc. 8, 35. 24, 39. (Num. 12, 8. pro הִבִּיט. Philostrat. vit. Sophist. 2, 32. θαῤῥαλέον εἰς τὸν βασιλέα εἶδεν.) — *attendo,* Matth. 27, 49. Marc. 15, 36. Act.

13, 41. (Hab. 1, 5.) — 2) videndo cognovi, i. e. *intelligo, cognosco*, Matth. 3, 7. 9, 6. 26, 58. Marc. 12, 34. Luc. 5, 24. 9, 47. Io. 7, 52. Gal. 2, 14. et passim. (Sap. 13, 1. LXX pro ידע Iob. 28, 13. 38, 12. Eccles. 2, 19. 3, 21. 7, 1.) — *animadverto*, Matth. 9, 2. 4. 12, 25. Marc. 10, 14. Luc. 17, 15. Act. 16, 19. — *comperio* Matth. 18, 31. 21, 15. (Gen. 42, 1. — pro שָׁמַע, Ies. 30, 19.) — 3) video ut sciam, *exploro, lustro, specto*, Marc. 5, 14. 6, 38. 12, 15. Luc. 14, 18. Io. 1, 40. 47. 20, 8. Act. 15, 6. Sap. 2, 17., ubi i. q. πειράζω. — 4) sensibus percipio quibuscunque (ut etiam βλέπω dicitur) *experior, sentio, fruor*, ut θάνατον Hebr. 11, 5. Luc. 2, 26. διαφθοράν Act. 2, 27. 31. 13, 35—37. πένθος Apoc. 18, 7. ἡμέραν, tempus Luc. 17, 22. Io. 8, 56. 1 Petr. 3, 10. coll. Ps. 34, 12. τὴν βασιλ. τοῦ θεοῦ Io. 3, 3. coll. Ps. 27, 13. 34, 12. 89, 49. Cohel. 6, 6. 9, 9. 1 Macc. 13, 3. (*Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. I, p. 607. εὐφροσύνην οὐκ εἶδον) — *evenire video*, Matth. 13, 17. 16, 28. 24, 15. 33. Marc. 2, 12. — 5) ἰδεῖν τινα, aliquem videre, est a) *invisere* aliquem, Luc. 8, 20. Act. 16, 40. 19, 21. 28, 20. Rom. 1, 11. 1 Cor. 16, 7. Phil. 1, 27. 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 4. — b) *conspicere, invenire aliquem, incidere in aliquem*, Matth. 8, 14. 8, 34. 11, 8. 9. 20, 3. 25, 37—39. Marc. 9, 38. Luc. 10, 31—33. Act. 3, 3. — c) *pernosco, scio quis sit*, nostrum kennen lernen, Luc. 23, 8. 9, 9. Io. 12, 21. Act. 22, 14. Phil. 2, 28. — II) Perf. medii οἶδα, coni. εἰδῶ, infin. εἰδέναι, partic. εἰδώς, plusqpf. ᾔδειν, fut. εἰδήσω, LXX pro הָבִין יָדַע, notionem praesentis induit, et proprie est *vidi*, i. e. 1) *vidi et cognovi*, i. e. *cognitum habeo, scio, novi*, Matth. 6, 8. 32. 15, 12. 20, 25. Io. 4, 10. Marc. 1, 34. Luc. 6, 8. 20, 7. Act. 7, 18. saepissime; de personis: novi aliquem, a facie cognitum habeo, Matth. 25, 12. 26, 72. 74. Marc. 14, 68. 71. Luc. 13, 25. 22, 34. 2 Cor. 5, 16. 12, 2. 1 Petr. 1, 8. — *intelligo, percipio*, Luc. 2, 49. Io. 6, 61. Matth. 20, 25. Io. 4, 22. 42. 7, 15. Marc. 9, 6. οὐκ ᾔδει, non intelligebat ipse. εἰδώς bene gnarus, Marc. 12, 15. Luc. 8, 53. Act. 24, 22. ἀκριβέστ. εἰδώς quippe qui accuratius rem iam intellexerat e Pauli dictis. Rom. 7, 7. οὐκ ᾔδειν, non intelligebam, non agnoscebam cupidinem. — 2) scio ex memoria, *recordor*, 1 Cor. 1, 16. recordor et *perpendo, perpendo*, 1 Cor. 5, 6. 6, 2—19. 9, 13. 24. 1 Io. 3, 1. εἰδότες, memores, perpendentes, 1 Cor. 15, 58. Eph. 6, 8. 9. Coloss. 4, 1. 1 Tim. 3, 14. Iac. 3, 1. coll. Ier. 8, 7. 15, 15. — 3) scio facere aliquid, *didici, possum, valeo*, Matth. 7, 11. 27, 65. ὡς οἴδατε, quo modo potestis, valetis; Luc. 11, 13. 12, 56. Phil. 4, 12. ubi οἶδα i. q. vers. 11. ἔμαθον. Coloss. 4, 6. 1 Thess. 4, 4. 1 Tim. 3, 5. 2 Petr. 2, 9. Iac. 5, 17. (Act. Thom. §. 3. ποίαν ἐργασίαν οἶδας. Xenoph. Cyrop. 1, 6. 46.) — 4) *persuasum habeo, opinor, arbitror*, Matth. 22, 16. 25, 26. Marc. 4, 27. ὡς οὐκ

εἶδεν αὐτός, praeter opinionem. Luc. 19, 22. ᾔδεις, arbitratus fueras. Io. 11, 22. καὶ νῦν οἶδα, etiam adhuc (quanquam frater mortuus est) persuasum habeo ib. vers. 42. c. 16, 30. Act. 20, 25. 29. 26, 27. 1 Cor. 11, 3. ὑμᾶς εἰδέναι, ut vobis persuadeatis. Col. 2, 1. Phil. 1, 19. 1 Io. 2, 29. 5, 13. — 5) ex hebraismo, ubi ידע est: *aliquem curare, colere,* (Gen. 39, 6. Prov. 27, 23. Ps. 36, 11. 144, 3. Amos. 3, 2. Nah. 1, 7.), est etiam: scio aliquem i. e. non obliviscor eius, rationem eius habeo, i. e. *curo, colo,* debito more; sic semel in N. T. 1 Thess. 5, 12. εἰδέναι τοὺς προϊσταμένους. (Similiter χάριν εἰδέναι τινί, Ioseph. ant. 5, 1. 25. ib. 4, 8. 23. ib. 7, 8. 4. nostrum: Dank wissen, est: non oblivisci gratiarum actionis, i. e. grata mente colere beneficium.)

Ἐἰδωλεῖον, ου, τό, (ab εἴδωλον) *idoli templum, delubrum.* 1 Cor. 8, 10. coll. 3 Esdr. 2, 9. ubi in textu hebr. Esdr. 1, 7. est בֵּית אֱלֹהִים. 1 Macc. 1, 50. 10, 83. 3 Macc. 4, 16. Suid.: εἰδωλεῖον· ὁ ναὸς τῶν εἰδώλων, εἰδώλιον δὲ τὸ ὁμοίωμα τοῦ εἰδώλου. **.

Εἰδωλόθυτον, ου, τό, (ex εἴδωλον et θύω) idolis mactatum; in N. T. *carnes e victimis paganorum residuae,* quae vel in epulis consumebantur, vel in foro vendebantur. Legitur Act. 15, 29. 21, 25. 1 Cor. 8, 1. 4. 7. 10. c. 10, 19. 28. Apoc. 2, 14. 20. (Eodem sensu legitur Clem. Rom. homil. lib. 7. §. 8. Origen. contra Cels. lib. 8. §. 29. 30. Oracul. Sibyll. lib. II, p. 227. edit. Gal. Tertull. de idol. 13. *idolothytum.* — 4 Macc. 5, 1. de carnibus impurorum animalium.) *.

Εἰδωλολατρεία, ας, ἡ, (ex εἴδωλον et λατρεία) *cultus simulacrorum Deorum, cultus Deorum fictitiorum,* — *idololatria,* (ut loquebantur patres latini); a) universe, Gal. 5, 20. (Barnab. epist. c. 6. Clemens. Alex. Strom. 6, 6.) — tropice de πλεονεξίᾳ, quae aurum Dei instar habet, Col. 3, 5. — b) sacra in honorem Deorum fictitiorum instituta, potissimum epulae sacrae, 1 Cor. 10, 14. — c) εἰδωλολατρεῖαι, *flagitia* cum cultu Deorum fictitiorum coniuncta, potissimum libidines, 1 Petr. 4, 3. (Test. XII patr. p. 615. ἀσελγεῖαι, γοητεῖαι καὶ εἰδωλολατρεῖαι. Iustin. Mart. de resurr. p. 322. καὶ πράξεις, εἰδωλολατρεῖαι καὶ ἄλλαι ἀδικίαι. Origen. de orat. §. 28. εἰδωλατρείας, μοιχείας, πορνείας.) *.

Εἰδωλολάτρης, ου, ὁ, (ex εἴδωλον et λάτρις, servus) *cultor Deorum fictitiorum,* — *idololatra* (ut patres loquebantur); 1 Cor. 5, 10. Apoc. 21, 8. 22, 15. — *idololatrae similis,* Eph. 5, 5. coll. Coloss. 3, 5. — qui sacris paganorum interest, sacra nefanda celebrat, 1 Cor. 10, 7. 5, 11. 6, 9. *.

Εἴδωλον, ου, τό, (ab εἶδος) 1) *simulacrum, imago,* nostris scriptoribus: *falsi numinis imago, idolum, simula-*

crum, hebr. פְּסִילִים Ies. 30, 22. et צֶלֶם Num. 33, 52. Act. 7, 41. 1 Cor. 12, 2. Apoc. 9, 20. 1 Cor. 10, 19. ὅτι εἴδωλόν τί ἐστι; idolum, simulacrum ipsum aliquid scl. numinis esse? coll. vers. 20. ubi daemones sub simulacris quasi latere dicuntur. (*Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I, p. 665.: ἔθνη πλανηθέντα ἐπηκολούθησαν λίθοις καὶ ξύλοις, ἐξακολουθήσαντες πνεύμασι πλάνης.) — Ex adiuncto: τὰ εἴδωλα *cultus idolorum*, Rom. 2, 22. 2 Cor. 6, 16. 1 Thess. 1, 9. 1 Io. 5, 21. specialiter *carnes e victimis*, Act. 15, 20. coll. vers. 29. — 2) *numen, natura divina*, 1 Cor. 8, 4. οὐδ. εἰδ. ἐν κόσμῳ nullum numen in mundo est praeter unum. coll. vers. 5. 1 Cor. 8, 7. ἐν τῇ συν. τ. εἰδ. reverentia (antiqua) numinis, quod imago repraesentat, ducti. Respondet in LXX vers. etiam hebr. אֱלֹהִים Num. 25, 2. 1 Reg. 11, 2. *.

Εἰκῆ, (ab εἴκω, ἔοικα, similis sum; videor, ich scheine) adv. 1) *temere*, sine iusta ratione, Matth. 5, 22. Coloss. 2, 18. (Prov. 28, 25.) — 2) *frustra*, sine effectu et utilitate, Rom. 13, 4. 1 Cor. 15, 2. Gal. 3, 4. 4, 11. *.

Εἴκοσι, οἱ, αἱ, τά, *viginti*, nomen numerale indeclinabile. Luc. 14, 31. Act. 1, 15. passim.

Εἴκω, f. εἴξω, *non resisto, cedo;* Gal. 2, 5. (Sap. 18, 25. 4 Macc. 1, 6. Ioseph. ant. 1, 4. 3. εἴκω τῷ θεῷ.) *.

Εἴκω, in praes. non usitatum; perf. med. οἶκα attice ἔοικα cum significatione praesentis, *similis sum.* Iac. 1, 6. 23. (Ioseph. ant. 3, 7. 7. Xenoph. mem. 1, 6. 10.) *.

Εἰκών, όνος, ἡ, (a praeced. εἴκω), LXX potissimum pro צֶלֶם — 1) *imago, effigies*; Matth. 22, 20. Marc. 12, 16. Luc. 20, 24. Rom. 1, 23. ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος, i. e. ἐν εἰκόνι ὁμοίᾳ. 1 Cor. 11, 7. ubi ad dominium refertur. 2 Cor. 4, 4. Col. 1, 15. Hebr. 10, 1. ubi est solida, expressa effigies, exacte conveniens exemplo sacrorum coelestium. (Hos. 13, 2. Sap. 2, 23. 7, 26. 13, 13.) — *simulacrum*, effigies Dei fictitii, Apoc. 13, 14 sq. 14, 9. 11. 15, 2. 16, 2. 19, 20. 20, 4. (Deut. 4, 16. 2 Chron. 33, 7. Ezech. 8, 5. Ies. 40, 18. Dan. 2, 31 sqq.) — 2) *similitudo*, Rom. 8, 29. συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ, ut forma similes sint filio e mortuis resuscitato. 1 Cor. 15, 49. 2 Cor. 3, 18. τὴν αὐτὴν εἰκόνα, ad eandem similitudinem. Col. 3, 10. (Gen. 1, 26. 27. 5, 1. 3. 9, 6. Sir. 17, 3.) *.

Εἰλικρίνεια, είας, ἡ, (v. εἰλικρινής) candor, rei sinceritas et puritas; — *animi sinceritas, integritas*, 1 Cor. 5, 8. 2 Cor. 1, 12. εἰλικρίν. θεοῦ, integritas quam Deus postulat. ib. 2, 17. *.

Εἰλικρινής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex εἵλη, splendor solis et κρίνω, iudico, exploro) medio die lustratus s. exploratus et probatus; (Xenoph. Mem. 3, 2. 1. εἰλικ. ἀχαριστία, nostrum *sonnenklare* Undankbarkeit.) — 2) *purus, sincerus;* de

mente: *sincerus*, *vitii expers*. Phil. 1, 10. 2 Petr. 3, 1. coll. Sap. 7, 25. *Fabric.* Cod. Pseudep. V. T. I, p. 734.: εἰλικρινὴς καὶ καθαρὰ διάθεσις (mens, voluntas). Hesych.: εἰλικρινές· τὸ καθαρὸν, ἄδολον, ἀληθές, φανερόν. **.

Εἱλίσσω, et ἑλίσσω, f. ίξω, (ab εἰλέω s. εἴλω, volvo, verto) *convolvo*, *circumvolvo*. Apoc. 6, 14. Vid. Ἀποχωρίζω. (Homer. Iliad. 22, 95.) *.

Εἰμί, fut. ἔσομαι, impf. ἦν, et apud seriores ἤμην, Latinor. *sum*; — 1) *sum*, a) de *qualitate*, ubi alicui aliquid tribuitur, et quidem ita, ut α) pronuntietur, quid in aliquo sit, *qualis sit* vel *natura*, Act. 28, 6. Rom. 8, 24. [11, 6.] 2 Thess. 2, 4. Hebr. 11, 1. (Eodem modo ἐστί interpretantur aliquae familiae christianorum in locis Matth. 26, 26. 28. Marc. 14, 22. 24. Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. ubi alii ἐστί tropice intelligunt.) 1 Io. 3, 2. καθώς ἐστι, qualis sua natura est. (1 Sam. 25, 25. κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὗτός ἐστι, habet nomen et omen.) — vel *ratione et conditione*, Matth. 2, 6. 4, 3. Io. 4, 12. 19, 12. Luc. 1, 18. 5, 8. Act. 10, 26. Iac. 4, 11. Apoc. 3, 1. — vel *munere et dignitate*, Matth. 11, 13. 16, 16. Io. 1, 19. 21. Act. 28, 28. εἶναι τὸν Χριστόν, Iesum esse Messiam. — vel *persona*, Matth. 3, 3. 20, 15. Luc. 1, 19. 21, 8. Io. 1, 43. 18, 35. Act. 9, 5. 13, 25. — Saepissime. — β) ut dicatur, quid ad subiectum accedat, *quale fiat*, Matth. 27, 64. Luc. 1, 66. 3, 5. Rom. 4, 11. 13. 16. 7, 3. 8, 29. 9, 3. 1 Cor. 10, 6. Eph. 1, 4. 12. Phil. 2, 6. τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, deo similem fieri. Iac. 1, 18. — Saepissime. — γ) εἰμί participiis verborum iunctum περίφρασιν facit verbi finiti; Matth. 24, 9. ἔσεσθε μισούμενοι. Marc. 2, 6. 18. 15, 7. Luc. 1, 10. 20. 9, 18. Io. 1, 9. Act. 25, 10. Iac. 1, 17. Apoc. 1, 18. Saepissime. (Gen. 1, 6. Exod. 7, 15. Neh. 2, 15.) — δ) εἰμί iunctum substantivis vel adiectivis est pro verbo cognato, ut Luc. 14, 31. δυνατός εἰμι pro δύναμαι. Act. 19, 36. δέον ἐστι, pro δεῖ. Act. 18, 15. 11, 17. Rom. 4, 21. 2 Tim. 3, 9. et passim. — ε) particip. ὤν praedicato nonnunquam additur, ut illud insigne faciat; in scriptis Ioannis et Pauli, Io. 3, 4. 4, 9. 9, 25. 10, 33. 11, 49. 51. Rom. 11, 17. Eph. 2, 4. 13. — ζ) εἶναι ὥςπερ τις, alicui similem esse, eum sequi agendo, Matth. 6, 5. Luc. 18, 11. — *Καθώς* εἰμι, vid. *Καθώς*. — Ἓν εἶναι, vid. *Εἷς*.

b) metaphorice *de effectu: sum* aliquis s. aliquid, i. e. *praesto me aliquem*; s. *suppedito id, quod in praedicato est*; potissimum in Ioannis et Pauli scriptis; Io. 8, 12. ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, i. e. praesto, quod lumen efficere solet. Io. 6, 50. 51. 55. 58. 10, 7. 9. 11. 14, 25. c. 12, 50. ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστι, i. e. efficit vitam aeternam. c. 14, 6. 15, 1. Rom. 1, 16. δύναμις θεοῦ ἐστι, se praestat vim divinam. c. 14, 17. i. e. cibus potusve, qui eligitur, non facit nos dignos regno dei. Rom. 15, 16. εἰς τὸ εἶναί με, ut prae-

stem me. 1 Cor. 7, 25. ὡς πιστὸς εἶναι, ut fidelem me praestem. 1 Cor. 10, 16. ἐστί, efficit cum sanguine Christi. ib. c. 11, 25. 2 Cor. 3, 17. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστι, dominus spiritum suppeditat. Eph. 1, 14. 2, 14. 1 Io. 3, 2. ἱλασμός ἐστι, efficit ἱλασμόν. (Clem. Alex. Strom. 5, 10. τὸ ἀγνοεῖν τὸν πατέρα θάνατός ἐστιν, ὡς τὸ γνῶναι ζωὴ αἰώνιος.)

c) *sum*, de eo quod dicere solent *existentiam*, τό *esse*; et quidem α) sensu metaphysico: *sum*, *ich existire*, *bin*; Io. 1, 1. 2. 8, 50. 58. 17, 5. Act. 19, 2. Rom. 4, 17. καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. (Philo de creat. princip. p. 728. τὰ γὰρ μὴ ὄντα ἐκάλεσεν εἰς τὸ εἶναι. Idem de Charit. p. 709. γέννησις, δι' ἧς τὸ μὴ ὂν ἄγεται εἰς τὸ εἶναι. Xenoph. mem. 2, 2. οὓς (infantes) ἐκ μὲν οὐκ ὄντων ἐποίησαν (parentes) εἶναι. 2 Macc. 7, 28.) Col. 1, 17. Hebr. 11, 6. Locutio ὁ ὤν, ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, qui fuit, est et semper erit, i. e. aeternus, i. q. יְהוָה, Apoc. 1, 4. 8. 11, 17. 16, 5. (coll. Sap. 13, 1.) — β) *sum in rerum natura*, *adsum*, *reperior*; de viventibus: *sum*, *vivo*; Matth. 2, 18. ὅτι οὐκ εἰσί, eos non amplius esse in vivis. (Ioseph. ant. 7, 10. 5. ποθεῖν οὐκ ἔτ' ὄντας, ἃ τεθνήκασιν δίκῃ. Philo de Ioseph. p. 528.: εἴπατε, ζῇ ἢ τέθνηκεν; εἰ μὲν οὐκ ἐστὶ, δείξατέ μοι τὸν νεκρόν.) Matth. 23, 30. Marc. 12, 32. (Heliod. Aethiop. 4, 12. ib. 9, 6. Homer. Iliad. 2, 119. οἱ ἐσόμενοι, posteri.) 1 Cor. 1, 28. τὰ μὴ ὄντα, i. e. Christum in terra non amplius viventem, nisi malis accipere pro τὰ οὐδὲν ὄντα, homines viles, quales apostoli. — *reperior*, Matth. 7, 4. 12, 11. 19, 12. 21, 33. Marc. 9, 1. 39. Luc. 4, 25. 27. 9, 27. Act. 4, 12. et passim. — *de rebus*: *exto*, *sum*, *reperior*, Matth. 6, 30. Marc. 7, 15. Luc. 6, 43. 13, 14. Io. 3, 23. 4, 6. Act. 2, 29. Rom. 5, 13. 13, 1. 1 Cor. 8, 5. — Saepius. — Ἐστί, *est*, *extat*, *locum habet*, Matth. 22, 23. Luc. 20, 27. Io. 7, 12. Rom. 3, 23. 1 Cor. 12, 4—6. 14, 10. Eph. 6, 9. 1 Io. 5, 16 sq. et passim. (Ies. 65, 17.) — γ) *orior*, *exsisto*, Gal. 1, 11. — cum adv. πόθεν, Matth. 21, 25. Luc. 13, 25. 27. Io. 2, 9. 7, 27 sq. 9, 29. vid. Πόθεν. — cum praeposit. ἐκ, Matth. 1, 20. 5, 37. Io. 1, 47. 7, 22. 57. 4, 22. 8, 23. 17, 14. 16. 18, 36. 1 Cor. 11, 8. (Gen. 29, 14.) Etiam cum παρά; εἶναι παρά τινος, missum esse ab aliquo. Vid. Παρά. — δ) *esse pergo*, *maneo*, Act. 17, 28. ἐσμέν, manemus in vita. 1 Cor. 7, 7. 26. 2 Cor. 13, 5. ἐστὲ ἐν πίστει, constantes sitis in fide. Hebr. 1, 12. — ε) *evenio*, *fio*, Matth. 1, 18. fut. ἔσομαι, ἔσται, *eveniet*, *futurus est*; Matth. 24, 3. 7. 24. Marc. 14, 2. Luc. 12, 55. 21, 11. 23. 25. 22, 49. τὸ ἐσόμενον, quod eventurum esset. Act. 11, 28. 27, 25. 2 Tim. 3, 9. 4, 3. Saepissime. (Ios. 2, 14. 8, 5. 2 Sam. 7, 12. Gen. 9, 14. 12, 12.) — Ἔσται seq. futuro, ex hebraismo, Act. 2, 17. 21. 3, 23. Rom. 9, 26. (Ioel. 3, 1. 5. Hos. 1, 10. 2, 1. Deut. 18, 19.) — πῶς ἔσται, quo modo eveniet i. e. evenire poterit, Luc. 1, 34.

(coll. Sir. 6, 15. 30, 18 sqq. Sap. 5, 10.) — cum dativo personae, Matth. 16, 22. Marc. 11, 24. Luc. 1, 45. 2, 10. 14, 10. οὕτως ἔσται, sic fiet, eveniet, Matth. 13, 40. 49. 24, 27. 37. 39. Luc. 11, 30. 17, 24. 26. 30. — ζ) *adsum*, de personis: *sum in aliquo loco, versor, commoror*, Matth. 2, 2. 15. 5, 25. 17, 4. Marc. 2, 1. 9, 15. 16, 6. Luc. 12, 34. 24, 44. Io. 1, 18. ὁ ὢν pro ὃς ἦν, qui versabatur. (coll. Sir. 51, 13. Sap. 8, 20.) Io. 7, 34. ubi εἰμί, ut saepius apud Ioannem praesens pro futuro (Io. 16, 15. 16. c. 2, 5. item apud profanos, vid. Viger. p. 211.), pro ἔσομαι positum, neque igitur cum quibusdam scribendum est εἶμι: *eo, vado*. Io. 7, 36. 12, 26. 14, 3. Act. 19, 1. 2 Petr. 1, 13. (Ruth. 1, 2. Levit. 25, 45. pro גּוּר. Ios. 24, 7. Ezech. 3, 15. Ioseph. ant. 7, 8. 4. ὅπως εἴη σὺν αὐτῷ, ut cum eo viveret.) i. q. πάρειμι, *praesto sum, adsum*, Marc. 8, 1. 11, 13. Matth. 12, 10. 24, 6. Io. 7, 39. οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον. (Ioseph. ant. 7, 11. 6. τὴν οὖσαν δύναμιν, copias, quae in promptu erant.) — de tempore et diebus festis: *sum, agor, adsum;* Marc. 11, 11. 15, 25. 42. Luc. 33, 44. 24, 29. πρὸς ἑσπέραν ἐστί, vesperascit. Io. 1, 40. 4, 6. 23. 34. 5, 1. 10. 25. 9, 4. 14. 13, 30. 18, 28. 20, 1. Act. 2, 15. 4, 3. 12, 3. 2 Tim. 4, 3. 1 Io. 2, 18. (Ies. 52, 1.)

2) *valeo, mihi volo, significo;* Matth. 13, 37—39. Luc. 8, 11.) a) οὗτος, αὕτη, τοῦτό ἐστι, *hoc sibi vult, in eo est*, Matth. 7, 12. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται, hoc sibi volunt, id est argumentum legis etc. c. 13, 29. 20. 22. 23. Marc. 4, 15. 16. 18. 20. Luc. 8, 11. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή, hoc sibi vult, hunc sensum habet parabola. 12, 1. Io. 6, 29. 39. 40. 15, 12. 17, 3. Act. 2, 16. Rom. 1, 12. Gal. 5, 24—26. Col. 1, 16. 1 Tim. 3, 15. 1 Petr. 1, 5. 1 Io. 3, 11. 23. 4, 3. 5, 3. 4. Apoc. 1, 20. 4, 5. 5, 6. 8. 11, 4. — *Τί ἐστι*, quid sibi vult, quid significat? Matth. 9, 13. 12, 7. Marc. 1, 27. 9, 10. Luc. 15, 26. 18, 36. 20, 17. Io. 10, 6. 16, 17. 18. 18, 38. τί ἐστιν ἀλήθεια; quid tibi vis illa voce ἀληθεία? Act. 2, 17. 17, 20. 10, 17. Eph. 4, 9. — ὅ ἐστι, quod significat, sibi vult, Marc. 5, 41. 15, 22. 34. 7, 34. Luc. 12, 1. Gal. 4, 24 sq. Hebr. 7, 2. — ὅς ἐστι, *qui intelligendus est, qui similis est*, 1 Cor. 10, 4. Gal. 3, 16. Eph. 1, 23. 6, 17. Col. 1, 24. 1 Tim. 3, 15. Apoc. 17, 16. 19, 8. 20, 2. — b) εἶναί τινα, virum *magnum esse, multum valere*, Act. 5, 26. coll. 8, 9. ubi μέγαν additur. (Philo in Flacc. p. 985.) — *Τίς εἶ*, quanti te aestumas? Rom. 9, 20. 14, 4. Iac. 4, 12. (1 Chron. 29, 14.) — εἶναί τι, aliquid valere, magnum s. eximium esse, Gal. 2, 6. 6, 3. 1 Cor. 3, 7. Hebr. 7, 6. cui opponitur: οὐδὲν εἶναι, nil valere, nullum esse, Matth. 23, 16. 18. Io. 8, 54. Act. 21, 24. 25. 11. 1 Cor. 7, 19. 10, 19. 13, 2. 2 Cor. 12, 11. Gal. 6, 15. ubi text. vulg. ἰσχύει ex interpretamento pro ἐστί. (Xenoph. Cyrop. 6, 2. 8. Ioseph. ant. 4, 8. 24. οἱ λόγοι τὸ μηδέν εἰσι.)

3) ἐστί seq. infinit a) *licet*, *iuvat*, *commodum est*; Hebr. 9, 5. (3 Esdr. 1, 4. οὐκ ἔσται ὑμῖν ἆραι. 2 Chron. 35, 3. Cantic. tr. puer. v. 9. Sir. 39, 21. οὐκ ἐστὶ εἰπεῖν, non licet quaerere. ib. 41, 16. et saepissime apud profanos.) — licet i. e. *fieri potest commode*, 1 Cor. 11, 20. (Iudith. 7, 19. οὐκ ἦν διαφυγεῖν. Ioseph. ant. 2, 16. 1. φυγεῖν ἡμῖν οὐκ ἐστί.) — b) *decet*, *faciendum est*; τί οὖν ἐστί, quid igitur faciendum? Act. 21, 22. 1 Cor. 14, 15. 26. — ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονή, in hac rerum conditione decet sanctos patientiam praestare, Apoc. 13, 10. 18. 14, 12. (2 Macc. 3, 21. ἐλεεῖν δ' ἦν τὴν τοῦ πλήθους πρόπτωσιν.)

4) εἶναι, *cum genitivo* fere indicat possessionem vel propriam vel metaphoricam: *competere alicui*, *alicuius esse*, *ad aliquem pertinere*; indicatque a) id, quod possidemus Matth. 5, 3. 10. 19, 14. Marc. 12, 7. 23. Luc. 4, 7. Io. 10, 12. 19, 24: Act. 21, 11. Rom. 14, 8. 1 Cor. 6, 19. — b) id, cui servimus, nos dicamus, Act. 27, 23. 1 Cor. 3, 21. 22. 23. [6, 20.] 2 Tim. 2, 19. (Num. 16, 5.) Hebr. 12, 11. χαρᾶς εἶναι, felicitati nostrae inservire. — c) eum, quem sectamur, cui adhaeremus, e cuius numero sumus, Act. 9, 2. εἶναι τῆς ὁδοῦ, ad familiam christianorum pertinere. Io. 4, 18. οὐκ ἐστί σου ἀνήρ, non in consortio coniugali tecum vivit. 1 Cor. 1, 12. 3, 4. Rom. 8, 9. 2 Cor. 10, 7. 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 1, 15. — d) id, quod nostri officii est, vel facultatis, Act. 1, 7. Hebr. 5, 14. τελείων δέ ἐστιν, adultis convenit. (Clem. Alex. Paedag. 1, 2. τὸ μὴ ὅλως ἐξαμαρτάνειν, ὃ δὴ φαμὲν εἶναι θεοῦ.) — e) in aliis locis genitivus potius ab omisso υἱῷ quam ab εἶναι pendet, ut Marc. 5, 42. Act. 4, 22. (Num. 33, 34. 2 Chron. 21, 5.) — Luc. 9, 55. 1 Thess. 5, 5. 8. Hebr. 10, 39.

5) ἐστί seq. *dativo*, a) *est mihi*, *habeo*, Matth. 19, 27. τί ἔσται ἡμῖν; quid tribuetur nobis, quid habebimus? (Esth. 5, 6. Ies. 30, 23. ubi hebr. נָתַן) Luc. 1, 36. 6, 32—34. 12, 20. 35. Io. 17, 9. 18, 39. Act. 2, 39. 8, 21. 24, 11. 10, 6. 21, 23. Rom. 9, 2. 9. 1 Cor. 9, 16. 18. Saepius. (Exod. 34, 9. Ruth. 1, 12. Dan. 5, 17.) — b) *competit mihi*, Rom. 1, 35. 1 Petr. 4, 11. (Mich. 3, 1. Sir. 11, 9.) — c) *contingit*, *evenit mihi*, vid. 1. a. ε. — καλόν ἐστί τινι, satius est, Matth. 18, 8. 9. 28, 24. Marc. 6, 11. 9, 42 sq. 14, 21. Luc. 10, 12. 14. — *cedit in*, Phil. 1, 28. Col. 2, 22. — d) εἰμί τίς τινι, *habeor aliquis*, de aestumatione, Matth. 18, 17. ἔστω σοι ὥςπερ τελώνης. 1 Cor. 9, 2. εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλάγε ὑμῖν εἰμι. 1 Cor. 1, 18. 2, 14. 4, 3. ἐμοὶ εἰς ἐλάχιστόν ἐστι, minimi facio.

6) εἶναι *cum praepositionibus* a) εἰμὶ εἴς τι, (ex hebraismo, הָיָה seq. לְ) pro εἰμί τι, *sum*, *fio aliquid*, *praesto me aliquem*; Matth. 19, 5. (Gen. 2, 24.) Marc. 10, 8. Act. 13, 47. (Ies. 49, 6.) 1 Cor. 4, 3. 6, 16. 14, 22. 2 Cor. 6, 16. 18. Eph.

1, 12. 5, 31. Coloss. 2, 22. Hebr. 1, 5. 8, 10. 1 Io. 5, 8. (Ies. 40, 4. 49, 6. Gen. 9, 3. 13. 15. 17, 16. Ier. 9, 22. 40, 41.) — Caeterum vid. *Εἰς.* — b) εἰμὶ ἔκ τινος, de loco: *oriundus sum*, vid. supra 1. c. γ. — de personis: *e numero sum*, Matth. 26, 73. Io. 18, 17. 25. Col. 4, 9. 2 Tim. 3, 6. — de toto: *pars sum, pertineo ad*, Act. 23, 34. 1 Cor. 12, 15 sq. — de causa: *pendeo a*, Luc. 12, 15. Metaphorice: *alicui adhaereo, ei deditus sum*, potissimum in Ioannis scriptis, ubi εἶναι ἐκ τοῦ θεοῦ aut ἐκ τοῦ διαβόλου est: Deum, aut diabolum sequi, ab eo regi; Io. 8, 23. 44. 15, 19. 17, 14. 16. 18, 37. 1 Io. 3, 19. 4, 6. 6, 19. Caeterum vid. *Ἐκ.* — c) εἰμὶ ἔν τινι, *habeo aliquid, aliqua re instructus* sum, Phil. 4, 11. 1 Io. 2, 9. (Ioseph. ant. 7, 10. 1. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν, atque illis quidem res ita se habebant.) — *versor in aliqua re*, i. e. obnoxius ei sum, Luc. 23, 40. Act. 8, 23. — ea occupatus, Rom. 12, 17. 1 Tim. 4, 15. (Ioseph. ant. 2, 16. 4. ἐν ὕμνοις ἦσαν, carmina canebant.) — *operam do*, (Aelian. V. H. 1, 32. ἐν γεωργίᾳ εἶναι), de personis: *adhaereo alicui, ei deditus sum*, Io. 14, 10. 11. 17. 15, 4. 1 Io. 2, 5. 5, 20. 2 Cor. 13, 5. *Εἰμὶ ἐν Χριστῷ*, Rom. 8, 1. 16, 11. — Christus dicitur εἶναι ἐν ἡμῖν, i. e. cognitio eius, fides in eum, 2 Cor. 13, 15. — Deus, 1 Cor. 14, 25. — Caeterum vid. *Ἐν.* — d) εἶναι ἐπὶ τὸ αὐτό, *convenire, congredi*; de concubitu, 1 Cor. 7, 5. ἦτε (*Griesb.* pro συνέρχεσθε) ἐπὶ τὸ αὐτό. Caeterum vid. *Ἐπί.* — e) εἶναι μετά τινος, *versor cum aliquo*, Matth. 17, 17. Luc. 15, 31. 23, 43. Io. 7, 33. (Exod. 23, 2. Iud. 14, 11.) — *sum ab alicuius partibus*, i. e. sector, iuvo, tueor, Matth. 12, 30. 26, 69. 28, 20. Io. 3, 2. Act. 7, 9. 18, 10. Rom. 16, 20. (Exod. 23, 2. Ioseph. ant. 15, 5. 9. μεθ' ὧν τὸ δίκαιόν ἐστι, μεθ' ἐκείνων ὁ θεός. ant. 6, 9. 3. Philo quod det. inf. pot. p. 155. ὅτι μετὰ σοῦ ὁ θεός.) Caeterum vid. *Μετά.* — f) εἰμὶ σύν τινι, *apud aliquem versor*, Phil. 1, 23. Col. 2, 5. 1 Thess. 4, 17. eum *sequor, comitor*, Luc. 8, 38. Act. 4, 13. 5, 17. — *ab eius sum parte*, Act. 14, 4. Vid. *Σύν.* — Caeterum vid. *Πρός, Ὑπό*, et εἶναι cum adverbiis vid. adverbia singula suis locis.

Εἵνεκεν, 2 Cor. 7, 12. i. e. ἕνεκεν, quod vid.

Εἶπον, et ex dialecto ionica cum terminatione aor. 1. εἶπα, infinit. εἰπεῖν, partic. εἰπών, a radice prorsus inusitata ἔπω, cum quo usus coniunxit (a stirpe aeque inusitata ῥέω s. ἐρέω) fut. 1. ἐρῶ [tanquam praesens ἐρῶ rarissime apud profanos legitur inquirendi sensu, nec Matth. 21, 24. Marc. 11, 29. Phil. 4, 4. est praesens, sed futurum], perf. εἴρηκα, plusquampf. εἰρήκειν, perf. pass. εἴρημαι, aor. pass. ἐῤῥήθην et ἐῤῥέθην, partic. ῥηθείς, — LXX pro אָמַר — 1) εἶπον et tempora activi ἐρῶ, *dixi*, diciturque de diserto, definito et perpenso sermone, ideoque plus indicat quam λαλεῖν. Matth. 2,

8. 4, 3. 7, 4. 22. 8, 8, 10. 26, 75. Marc. 12, 7. Luc. 7, 40. 19, 31. Io. 4, 18. Act. 13, 34. et saepissime. — Maxime seq. dativo personae, seq. *πρός τινα* autem semel apud Matth. 3, 15. et Marc. 12, 7. saepissime autem in Lucae scriptis et in LXX versione, passim apud Ioannem, Hebr. 1, 13. — Io. 1, 15. *ὃν εἶπον*, de quo (*περὶ οὗ*, v. 30.) dixeram. — *περί τινος*, Matth. 17, 13. Luc. 12, 3. Io. 7, 39. c. 6, 59. 11, 51. — seq. *ὅτι*, Matth. 5, 31. 21, 3. 28, 31. Luc. 19, 31. Io. 6, 65. 7, 42. 8, 55. 16, 15. 1 Io. 1, 6. 8. 10. 1 Cor. 1, 15. 14, 23. — *Εἶπεν ἐν παραβολαῖς*, Matth. 22, 1. sive *διὰ παραβολάς*, Luc. 8, 4. locutus est parabolas, parabolis usus docuit. — *Καλῶς εἰπεῖν τινι*, blande loqui, Luc. 6, 26. — *κακῶς εἰπ. τ.*, maledicere, Act. 23, 5. (Exod. 22, 28.) — *Εἰπεῖν ἐν τῇ καρδίᾳ*, Matth. 24, 48. Rom. 10, 6. ex hebraismo est: *cogitare*, אָמַר בְּלִבּוֹ, Deut. 8, 17. Eccles. 2, 15. 3, 17. Ps. 14, 1. 35, 28. Ies. 49, 21. coll. Ies. 14, 24. ubi pro hebr. דִּמָּה, cogitavit. Idem valet *εἰπεῖν ἐν ἑαυτῷ*, apud se cogitare, Matth. 9, 3. 21, 38. Luc. 7, 39. 12, 45. 16, 3. 18, 4. Rom. 10, 6. (Esth. 4, 12. 6, 6. Deut. 8, 17.) — *εἶπον πρὸς ἑαυτούς* s. *ἀλλήλους*, dicebant invicem, Marc. 12, 17. Luc. 1, 13. 18. 34. 61. 2, 15. Io. 7, 35. 16, 17. 19, 24. et saepius. — *Τί ἐροῦμεν;* Rom. 3, 5. 4, 1. 6, 1. 7, 7. 9, 14. 30. et plenius: *τί ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα;* Rom. 8, 31. nostrum: was sollen wir dazu sagen? *quid igitur dicendum, statuendum est?* — Pro diversitate orationis contextae vario sensu et apud profanos (quibus etiam dicitur de mandante, iubente, narrante, canente) et potissimum apud nostros, secutos simplicitatem linguae hebr., ubi אָמַר late patet, legitur. Verti igitur potest a) *iubeo, praecipio, α) εἶπον*, Matth. 22, 24. Marc. 7, 10. Luc. 7, 7. *εἰπὲ λόγῳ*, uno modo verbo iube. Act. 8, 29. Iac. 2, 11. (Exod. 19, 8. ubi דִּבֵּר, et 2 Chron. 24, 9. Exod. 35, 1. Levit. 9, 6. ubi צִוָּה in textu hebr.) — *εἰπὲ ἵνα*, Matth. 4, 3. 22, 21. Luc. 4, 3. 10, 40. et seq. infinitivo, Matth. 16, 11. 12. 23, 3. Marc. 5, 43. 8, 7. 10, 49. Luc. 9, 54. 19, 15. 1 Cor. 4, 6. (Sap. 9, 8. Arrian. diss. epict. 1, 14. *ὅταν ἐκεῖνος* (Deus) *εἴπῃ τοῖς φυτοῖς ἀνθεῖν, ἀνθεῖ.*) — *β) ἐρῶ*, Matth. 13, 30. 17, 10. Luc. 17, 7. 8. Io. 12, 50. — b) *enarro, annuntio, notum facio*, Matth. 2, 13. 8, 4. 16, 20. 21, 5. (Ies. 62, 11.) 22, 4. 24, 3. 28, 7. Marc. 16, 7. 8. Luc. 8, 56. 13, 32. 24, 24. Io. 4, 39. 18, 34. 20, 15. (LXX pro הִגִּיד 2 Reg. 22, 10. Ies. 41, 22. Iob. 12, 7. coll. Ies. 36, 4. *ἐρῶ*, Matth. 21, 4. Marc. 11, 29. (Iob. 15, 18) — *defero* ad iudicem, Matth. 18, 17. Act. 24, 20. *εἰπάτωσαν*, proferant, deferant ad iudicem. — Etiam de *praedicente futura*, Matth. 28, 6. 6. Marc. 12, 36. 14, 16. 22. Luc. 22, 13. Io. 2, 22. 14, 28. 16, 4. Act. 2, 16. (Deut. 1, 21. 19, 8. 27, 3. Ies. 41, 22. *τὰ ἐπερχόμενα εἴπατε ἡμῖν*, hebr. הַשְׁמִיעַ.) — *docente*, Io. 3, 12. 12, 49. 14, 26. (Iob. 12, 7. hebr. הוֹרָה.) *monente*, Col.

4, 17. — *in vulgus spargente*, Matth. 28, 13. Io. 8, 55. (Gen. 12, 13. 19.) *promittente*, Hebr. 13, 5. (Ios. 1, 3.) — c) *affirmo*, Matth. 26, 65. 64. *σὺ εἶπας*, ipse affirmas. Marc. 1, 12. Luc. 7, 40. Io. 6, 65. Matth. 27, 43. *εἶπε γάρ*, affirmavit enim, nisi hic sit *gloriari*, *se iactare*, ut אָמַר Ps. 64, 4. Ies. 16, 6. Eodem sensu intelligi potest 1 Io. 1, 6. 8. 10. 4, 20. — d) *profero dictum*, sententiam; Matth. 5, 11. *πονηρὸν ῥῆμα*. Matth. 12, 32. (Num. 22, 35.) 25, 34. 40 sq. 26, 44. Marc. 12, 12. 14, 39. Luc. 4, 23. 12, 10. 11. Io. 7, 16. Act. 8, 24. 13, 40. 21, 37. Hebr. 4, 3. — *profiteor*, *confiteor*, Marc. 5, 33. *εἶπεν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν*. Luc. 7, 42. *εἰπέ*, dic, profitere tuam sententiam. c. 20, 2. 22, 66. Io. 10, 24—26, 14, 2. Act. 2, 29. Tit. 1, 12. (Ps. 118, 2. 3. 4.) — e) *precor*, *rogo*, Marc. 9, 18. Io. 11, 41. 42. 12, 27. — f) *acclamo*, Matth. 3, 7. 5, 22. 16, 23. 21, 21. Act. 14, 10. 1 Cor. 14, 16. *τὸ ἀμήν*. (Deut. 27, 15 sqq.) — *exclamo*, Matth. 18, 3. 23, 39. 27, 25. Marc. 5, 7. Luc. 8, 28. 23, 29. Io. 19, 30. Apoc. 19, 3. (Iudic. 7, 18. pro קָרָא Gen. 45, 1. 1 Sam. 3, 16.) — g) *voco*, *appello*, Io. 10, 35. 15, 15. 1 Cor. 12, 3. ut אָמַר Ies. 4, 3. 19, 18. 61, 6. ubi LXX *καλεῖν*. — h) *quaero*, *interrogo*, Matth. 11, 3. 13, 10. 17, 19. Marc. 11, 3. (Zach. 1, 9.) — i) *respondeo*, Matth. 2, 5. 8, 21. 12, 32. 15, 34. Luc. 8, 30. 19, 31. Act. 9, 5. Rom. 11, 19. 2 Cor. 12, 9. — *Ἀποκριθεὶς εἶπε* s. *ἐρεῖ*, hoc modo, his verbis respondit s. respondet; ex hebraismo, vid. *Ἀποκρίνομαι*. — *obiicio*, Matth. 21, 3. *ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι*, si quis contradicat. v. 25. Rom. 9, 19. 1 Cor. 1, 15. *ἵνα μή τις εἴπῃ*, ne quis obiiciat. c. 15, 35. Iac. 2, 18. (Ps. 114, 10.) — k) *respondendo explico*, Matth. 21, 24. Luc. 20, 3. Marc. 13, 4. *εἰπὲ ἡμῖν*, explica nobis. Luc. 20, 39. *καλῶς εἶπας*, recte rem explicuisti.

2) Tempora passiva *εἴρηται*, *ἐῤῥέθην*, *dictum*, *praedictum*, *praescriptum est*, in N. T. non leguntur nisi de *oraculis et praeceptis Dei*; *ἐῤῥέθη*, Matth. 5, 3. 21. 27. 33. 38. 43. Rom. 9, 12. 26. Gal. 3, 16. Apoc. 6, 11. 9, 4. — *εἴρηται*, Luc. 4, 12. Hebr. 4, 17. — *τὸ εἰρημένον*, dictum, effatum Dei, Luc. 2, 24. Act. 2, 16. 13, 40. Rom. 4, 18. — *ὁ ῥηθείς*, de quo in vaticinio praedictum est, Matth. 3, 3. — *τὸ ῥηθέν*, effatum Dei, Matth. 22, 31. quod praedictum est, Matth. 1, 22. 2, 15. 17. 23. 4, 14. 8, 17. 12, 17. 13, 53. 24, 15. 27, 9. 35. Marc. 3, 14. Saepius passivum in N. T. non legitur. (LXX pro אָמַר seq. *πρός*, Gen. 15, 13. et seq. dativo, 2 Sam. 5, 6. Hos. 1, 10. praeterea Num. 23, 23. Dan. 8, 24. de effatis Dei. — Prov. 25, 7. Ion. 3, 7. de praecepto regis. — Tantum Gen. 45, 27. (pro דִּבֵּר) et Susann. v. 27. est i. q. *λαλεῖσθαι*.)

Εἴπερ, *Εἴπως*, vid. in *Εἰ*.

Εἰρηνεύω, f. *εύσω*, (ab *εἰρήνη*) et *εἰρηνεύομαι*, pacem facio 1 Macc. 6, 60. pacem habeo, in pace vivo, (Iob. 15, 21. 2 Chron. 14, 5. 20, 31. (Sir. 41, 1.) — *paci studeo*, *pacem*,

concordiam servo, 2 Cor. 13, 11. — Εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις, Marc. 9, 50. ἐν ἑαυτοῖς 1 Thess. 5, 13. — μετὰ πάντων, Rom. 12, 18. (הִשְׁלִים seq. אֶת 2 Sam. 10, 19. Hesych. εἰρηνεύσομεν· εἰρηνικῶς διάξομεν.) *.

Εἰρήνη, ης, ἡ, (LXX pro שָׁלוֹם, et aliquoties pro בֶּטַח) 1) *pax* a) propr. pax civilis, contrarium belli, Luc. 14, 32. Act. 6, 4. — compositio dissidiorum, Act. 12, 20. Rom. 10, 15. (Ioseph. ant. 4, 3. 2.) — pax inter privatos: *concordia, pacis studium*, Matth. 10, 34. Luc. 12, 51. Act. 7, 26. Rom. 14, 19. 1 Cor. 7, 15. 2 Cor. 13, 11. Gal. 5, 22. Eph. 2, 14. 15. 17. 4, 3. Col. 3, 15. et saepius. Hebr. 7, 2. βασιλεὺς εἰρήνης, rex pacificus. — b) tropice: *pax animi* cum Deo, quae ex reconciliatione oritur, Rom. 5, 1. 15, 13. (coll. Ies. 53, 5.) — 2) ex adiuncto: *tranquillitas, status prosper et securus*, (בֶּטַח Ies. 14, 30.) Luc. 11, 21. 19, 42. Io. 16, 33. Act. 9, 31. 1 Thess. 5, 3. coll. Ier. 6, 13. 14. Sap. 14, 22. *bonus ordo*, qualis in pace est, 1 Cor. 14, 33. — 3) synecdochice ad imitationem hebr. שָׁלוֹם: *salus, felicitas* quaecunque, Luc. 1, 79. 2, 14. 19, 38. εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, salus in coelo parata. Act. 10, 36. 14, 2. Rom. 3, 17. 8, 6. Eph. 6, 15. — Locutiones usum hebr. שָׁלוֹם secutae: a) θεὸς τῆς εἰρήνης, *Deus salutifer*, ereptor, salvos homines praestans, Rom. 16, 20. Phil. 4, 9. 1 Thess. 5, 23. 2 Thess. 3, 16. Hebr. 13, 20. (Ies. 9, 5. שַׂר־שָׁלוֹם). — b) salutatio: εἰρήνη ὑμῖν, *pax vobiscum, salvete*, (שָׁלוֹם לָכֶם, Gen. 43, 23.) Luc. 24, 36. Io. 20, 19. 21, 26. quae etiam est locutio bona apprecantis: *salus vobis contingat*, Gal. 1, 3. Rom. 1, 7. 2, 10. 1 Cor. 1, 3. 2 Cor. 1, 2. Gal. 6, 16. Eph. 1, 2. 6, 23. et passim. (Act. Thom. §. 27.) Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ, Luc. 10, 5. (Iud. 19, 20. 1 Chron. 12, 18. Dan. 10, 19.) — c) est *dimittentis*: ὕπαγε εἰς εἰρήνην, vel ἐν εἰρήνῃ, Marc. 5, 34. Iac. 2, 16. πορεύου εἰς εἰρήνην, Luc. 7, 50. 8, 48. Act. 16, 36. *vade in pace, salvus abi.* (1 Sam. 1, 17. coll. Tob. 5, 13. 8, 35. 11, 17. ubi ὕπαγε ὑγιαίνων, ut etiam Sir. 38, 8. εἰρήνη pro sanitate. Ioseph. ant. 1, 10. 2. ἀνέζευξε μετὰ εἰρήνης.) Porro: ἀπολύειν τινὰ ἐν εἰρήνῃ Luc. 2, 29. μετ' εἰρήνης, Act. 15, 33. (Gen. 28, 21. μετὰ σωτηρίας) i. e. cum benedictione, salutis apprecatione. cf. 1 Cor. 16, 11. Hebr. 11, 31. (Gen. 26, 29. Exod. 18, 23. 1 Sam. 20, 13. (cf. Ἀσπάζομαι. — b) *benedictio*, et *ipsa bona*, quae vi benedictionis homini impertiuntur; Matth. 10, 13. Luc. 10, 6. Io. 14, 27. Phil. 4, 7. (De vi benedictionum vid. Gen. 27. Prov. 11, 11. Sir. 3, 11. Num. 23, 7.)

Εἰρηνικός, ή, όν, (ab εἰρήνη) 1) *pacificus, pacis studiosus*, Iac. 3, 17. (Gen. 42, 11. 19. 37, 3. Ier. 9, 8. Deut. 2, 26.) — 2) ex hebr. *salutaris*, Hebr. 12, 11. (LXX saepius pro שֶׁלֶם de sacrificiis, quibus homo reconciliatur Deo, 2 Sam. 6, 17. 18. 24, 25. 1 Reg. 8, 64. 65. 2 Reg. 16, 13.) *.

Εἰρηνοποιέω, ῶ, f. ήσω, i. e. εἰρήνην ποιέω, *pacem acio, reconcilio.* Col. 1, 20. (Prov. 10, 10.) **.

Εἰρηνοποιός, οῦ, ὁ, pacem faciens; *pacis studiosus*, Matth. 5, 9. Phavor. εἰρηνοποιός· ὁ τὴν εἰρήνην ἐν ἄλλοις κατεργαζόμενος.

Εἴρω, fut. ἐρῶ, vid. *Εἶπον*.

Εἰς, praeposit. accusativum regens, — LXX pro בְּ, לְ, אֶל et pro nota accusativi אֵת — *motum* in aliquid et *directionem* ad aliquid significans. Dicitur

1) de *motu in locum* et *per locum*, Latinor. *in*, *ad*, nostrum: *in*, *hinein*, *hindurch*, *hinab*, *hinauf in*. Sic post omnia verba motum in aliquid indicantia, ut eundi, veniendi, sequendi, immittendi, iaciendi, ducendi, ponendi, tradendi et similia. Vid. *Ἄγω*, *Ἀκολουθέω*, *Ἀναλαμβάνω*, *Ἀναχωρέω* et *Χωρέω*, *Ἀπολύω*, *Ἀποστέλλω*, *Ἀναβαίνω* εἰς, *Ἐμβαίνω*, *Βάλλω*, *Ἐμβάλλω*, *Ἐμβλέπω*, *Ἐμπτύω*, *Δίδωμι*, *Πορεύομαι*, *Τίθημι*, *Πίπτω*, et similia suis locis. — Matth. 27, 30. τύπτειν εἰς τὴν κεφαλήν τινος. c. 10, 27. ὃ εἰς τὸ οὖς (λεγόμενον) ἀκούετε. Luc. 8, 23. κατέβη εἰς. Io. 21, 23. ἐξῆλθεν ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς. Marc. 5, 14. ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν per totam urbem nunciabant. Act. 11, 22. ἠκούσθη εἰς τὸ οὖς (Ies. 5, 9.) [Act. 16, 40. εἰς τὴν Λυδίαν, in domum Lydiae Griesb. πρός] c. 22, 30. εἰς αὐτούς, in mediam concionem. 2 Cor. 8, 24. εἰς πρόσωπον, coram. Eph. 2, 21. 22. αὔξει εἰς vid. *Αὐξάνω*. 1 Thess. 1, 5. ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς, pervenit ad vos. Hebr. 10, 31. ἐμπίπτειν εἰς χεῖράς τινος, vid. *Ἐμπίπτω*. Apoc. 9, 3. ἐξῆλθεν εἰς τὴν γῆν, e summo descenderunt in terram. c. 16, 2. ἐγένετο ἕλκος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, nostrum: sie kamen an sie. — *Εἰς τὰ ὀπίσω*, vid. *Ὀπίσω*. — *Συγκλείειν εἰς*, vid. *Συγκλείω*. — In oratione metaphorica: εἰσέρχεσθαι s. ἔρχεσθαι εἰς, vid. haec verba ipsa. — Rom. 1, 26. παραδιδ. εἰς πάθη. c. 2, 4. ἄγειν εἰς μετάνοιαν. c. 3, 22. δικαιοσύνη (γίνεται) εἰς πάντας. c. 8, 2. ἐλευθερ. ἀπό τινος εἴς τι. 2 Cor. 3, 18. ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, in crescentem semper δόξαν. c. 10, 5. αἰχμαλωτίζειν εἰς, subiicere. Gal. 3, 14. ἵνα εἰς τὰ ἔθνη γένηται, ut per exteras gentes se propagaret.

2) de motu et *directione ad* aliquid: *in*, *ad*, *versus*, *erga*, *contra*. a) propr. α) de *loco*; post verba videndi, vid. *Βλέπω*, *Ἐπιβλέπω*, *Ἐμβλέπω*, *Ἀτενίζω* etc. — Matth. 22, 3. καλέσαι εἰς τοὺς γάμους. v. 4. δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. c. 25, 46. Marc. 11, 8. ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν. Luc. 1, 79. κατευθῦναι τοὺς πόδας εἰς ὁδόν. c. 7, 1. ἐπλήρωσε τὰ ῥήματα εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, postquam haec ad populum locutus erat. (Gen. 20, 8. 50, 4.) c. 24, 5. κλίνειν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν. Io. 8, 26. ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον, ea homines doceo. Io. 11, 32. [Matth. 18, 29.] πίπτειν εἰς τοὺς πόδας τινός, ad pedes alicuius procidere. Act. 7, 39. ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς

Αἴγυπτον. c. 9, 2. ἐπιστολὰς εἰς Δάμασκον, Damascenis inscriptas. 2 Cor. 8, 24. εἰς αὐτοὺς ἐνδείξ. zeiget sie gegen sie, i. e. coram, ita ut videant. — Saepissime. — β) de *tempore: in, usque ad*, εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τὸ διηνεκές, εἰς τέλος, vid. Αἰών, Διηνεκές, Τέλος, suis locis. — Matth. 28, 1: τῇ ἐπιφ. (ἡμέρᾳ) εἰς μίαν σαββάτων, die illucescente in primam post sabbatum diem, i. e. illucescente primo hebdomadis die. Luc. 1, 20. πληρωθήσ. εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν, tempore suo. c. 12, 19. ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά. c. 13, 9. εἰς τὸ μέλλον, futuro tempore, posthac. Io. 6, 27. τὴν μένουσαν εἰς τὴν ζωὴν αἰών. manentem usque ad tempus, quo nobis vita αἰών. continget. Act. 4, 3. εἰς τὴν αὔριον, in proximum diem. c. 13, 42. εἰς τὸ μεταξὺ σαββ., usque ad sabbatum proximum. 2 Cor. 13, 2. ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, altera vice. Gal. 3, 23. εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν, usque ad tempora fidei futurae in Christum. c. 3, 17. εἰς Χριστόν, in Messiae tempora, i. e. ut Messiae personam adumbraret, usque dum ipse veniret, coll. Hebr. 9, 9. — Eph. 4, 30. Phil. 1, 10. 1 Thess. 4, 15. 1 Tim. 6, 19. 2 Petr. 2, 4. 9. Iud. v. 13. et passim. — b) metaphorice de *motu animi, sensu, benevolentia, odio* erga aliquem s. aliquid, in malam aeque ac in bonam partem: *in, erga, adversus, contra;* Matth. 26, 10. ἔργον καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. [Marc. 4, 6] Luc. 12, 10. ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. Act. 9, 4. 23, 30. Rom. 1, 27. 5, 8. ἀγάπην εἰς ἡμᾶς. c. 8, 7. 12, 10. 16. 14, 19. 1 Cor. 9, 13. ὑποταγὴ εἰς τὸ εὐαγγ. obedientia erga evangelium. 2 Cor. 2, 4. 10, 3. 3. 13, 3. Eph. 1, 14. ἀγάπη εἰς, beneficium alicui exhibitum. Col. 3, 9. Phil. 1, 23. 1 Thess. 4, 10. 5, 15. (Iudith. 6, 17. 2 Macc. 8, 4. 9, 26.) — Vid. Ἁμαρτάνειν εἴς τινα, Βλασφημεῖν εἴς τινα. — Referunt quidam ad hoc genus dicendi etiam Πιστεύειν εἴς τινα pro τινί, ἐλπίζειν εἴς τινα pro ἐν s. ἐπί, quum putent, scriptores nostros in his potissimum spectasse notionem propensi animi erga aliquem. Vid. infra sub num. 5. dicta.

3) de *consilio, fine, commodo, eventu;* et quidem a) de *fine* et *consilio*, ubi est: *in, ad, ut;* Matth. 3, 11. εἰς μετάνοιαν, eo consilio, ut vitam emendetis. c. 8, 4. 10, 17. 18. 21. c. 18, 20. εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, i. e. ut rem meam gerant. 26, 28. 27, 10. ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρόν, ad agrum emendum. c. 28, 19. βαπτίζειν εἴς τινα, ad colendum aliquem, vid. Βαπτίζω. Marc. 1, 4. Luc. 2, 32. 24, 20. Io. 1, 7. 4, 36. Act. 38. 7, 5. διδ. εἰς κατάσχεσιν, possidendum dare. c. 8, 20. ἢ εἰς ἀπώλειαν, pereat. c. 11, 18. 29. 13, 2. 48. τεταγμένοι εἰς ζωήν. Rom. 1, 1. 5. c. 5, 21. εἰς ζωὴν αἰών., ita, ut efficiat tribuat vitam aeternam. c. 6, 19. εἰς τὴν ἀνομίαν. Vid. Ἀνομία. Rom. 9, 21. 22. 1 Cor. 2, 7. 10, 31. 2 Cor. 5, 5. Apoc. 9, 15. ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν. — Saepissime. — Εἰς *quem in finem, quare*, Col. 1, 29. 2 Thess. 1, 11. 1 Petr.

2, 8. — *Εἰς τί, quo consilio, quorsum*, Matth. 26, 8. Marc. 14, 4. 15, 34. (Sap. 4, 17.) — *Εἰς τοῦτο, hoc consilio, hoc fine*, Marc. 1, 38. Luc. 4, 43. Io. 18, 37. Act. 9, 21. 26, 16. Rom. 9, 17. 14, 9. 2 Cor. 2, 9. 1 Io. 3, 8. — *Εἰς τό* sequente infinitivo verbi: *eo consilio ut, ut*, Matth. 20, 19. 26, 2. 27, 31. Marc. 14, 55. Luc. [4, 29.] 20, 20. Act. 7, 19. Rom. 1, 11. 20. 4, 11. Eph. 1, 18. 1 Thess. 2, 12. 2 Thess. 1, 5. 2, 6. et saepius. — b) de *usu, commodo* et *detrimento: in, in usum, pro*, Latinor. dativus commodi et incommodi; Matth. 6, 34. 10, 10. 18, 24. 20, 1. Marc. 8, 19. 20. Luc. 7, 30. *εἰς ἑαυτούς*, sibi in damnum. (Sir. 37, 7. Epist. Ier. v. 10.) Luc. 12, 21. *μὴ εἰς θεόν*, non *in Dei honorem et cultum*. (Themist. orat. 18. *οἱ κύκνοι ᾄδουσι πρὸ τοῦ θανάτου εἰς τὸν θεόν.*) Luc. 14, 28. 35. Io. 6, 9. *εἰς τοσούτους*, in usum tantae multitudinis. Act. 14, 26. 24, 17. Act. 28, 6. *ἄτοπον εἰς αὐτόν, ei*, i. e. in eius detrimentum Rom. 1, 17. *εἰς πίστιν*, fidem habentibus. c. 8, 28. 11, 36. *εἰς αὐτόν*, in eius honorem. 15, 16. *εἰς τοὺς πτώχους*, in commodum pauperum. c. 16, 6. 1 Cor. 8, 6. *εἰς αὐτόν*, in eius honorem. 2 Cor. 8, 6. *εἰς ὑμᾶς*, in vestrum commodum. 11, 6. 10. *εἰς ἐμέ*, vid. *Φράσσω*. Gal. 5, 13. *ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμήν*. Gal. 6, 4. Phil. 1, 2. *κοιν. εἰς εὐαγγ.* beneficium in commodum evangelii: 2 Tim. 2, 14. (Sir. 37, 7.) — c) de *eventu, effectu*, nostrum *zu*, Latinor. *in, ad, ut, ita ut*; Matth. 13, 30. *δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμάς*. c. 5, 13. *εἰς οὐδὲν ἰσχύει*, nil efficit. Matth. 27, 51. *ἐσχίσθη εἰς δύο*, intellige *μέρη*, Marc. 15, 38. ut Apoc. 16, 19. *γίνεσθαι εἰς τρία μέρη*. (Polyb. 2, 16. 11. *σχίζεται εἰς δύο μέρη*. Ioseph. ant. 8, 2. *διελὼν τὸν ναὸν εἰς δύο*. Gen. 32, 7. 10. coll. *Kypkii* obss. I. p. 140. et *Elsneri* obss. I. p. 166.) — Luc. 2, 34. *κεῖται εἰς πτῶσιν*. Io. 11, 52. *συνάγειν εἰς ἕν*. 17, 23. *τετελ. εἰς ἕν*, perfecte uniti. Act. 2, 20. *μεταστρέφειν εἰς* Apoc. 11, 6. Act. 25, 21. *εἰς διάγνωσιν*, ut rem suam Caesar cognosceret. Rom. 1, 26. *μεταλλάσσειν εἰς*. Rom. 6, 2. *εἰς ἁγιασμόν*, quo emendatio efficitur. v. 16. *δοῦλος εἰς ὑπακοήν*, ita ut obsequamini. Rom. 10, 1. 10. 13, 4. 15, 2. 1 Cor. 11, 17. 2 Cor. 7, 9. 10. 10, 13. *εἰς ἄμετρον*. Vid. *Ἄμετρος*. v. 15. *εἰς περισσείαν*, abundanter. Eph. 2, 15. *κτίζειν τοὺς δύο εἰς ἕνα ἄνθρωπον*. Eph. 4, 19. 5, 2. *εἰς ὀσμὴν εὐωδίας*. (Num. 28, 6. 29, 6.) Col. 1, 10. 11. 2 Tim. 2, 25. Hebr. 4, 16. 6, 8. *εἰς καῦσιν*, ut comburantur. c. 10, 39. 1 Petr. 1, 22. 1 Io. 5, 8. *εἰς τὸ ἕν εἰσι*, in unum conveniunt, idem testantur. — Passim. — *Εἰς κενόν*, frustra, 2 Cor. 6, 1. Gal. 2, 2. Phil. 2, 16. 1 Thess. 3, 8. — *Λογίζεσθαι εἰς*, vid. *Λογίζομαι*. — *Εἰς τό* sequente infinitivo verbi: *eo effectu, ut, ita ut*, Luc. 5, 17. *δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς*. Rom. 3, 20. 4, 18. 7, 4. 5. 12, 3. 1 Cor. 8, 10. 2 Cor. 1, 4. 4, 4. 7, 3. Phil. 1, 10. 2 Thess. 4, 9. (Esth. 7, 8.) — Solent nostri scriptores, secuti loquendi

rationem hebraicam (הָיָה seq. לְ), εἰς ponere; ubi profani illud omittunt, ut α) τίθημι s. ἐγείρω τινά εἴς τι, Act. 13, 22. 47. (Ezech. 37, 22. δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος. Ies. 42, 6. 49, 6. Ier. 1, 5. 2 Sam. 5, 1.) — β) εἶναι εἴς τι, *fieri aliquid*, ἔσονται εἰς σάρκα μίαν, unum corpus erunt, pro ἔσονται σὰρξ μία, Matth. 19, 5. Marc. 10, 8. 1 Cor. 6, 16. Eph. 5, 31. (Gen. 2, 12. 24.) — Luc. 3, 5. (Ies. 40, 4. Ezech. 37, 22. ἔσονται εἰς δύο ἔθνη.) Act. 8, 23. (Iudith. 7, 18.) — *loco alicuius esse, esse tanquam*, 1 Cor. 14, 22. εἰς σημεῖόν εἰσι. 2 Cor. 6, 18. ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα. Hebr. 1, 5. 8, 10. (2 Sam. 7, 14. 1 Chron. 18, 6.) — γ) γίνεσθαι εἴς τι, i. e. γίνεσθαί τι, *aliquid fieri, zu etwas werden*, Luc. 13, 19. Act. 5, 36. Rom. 11, 9. (Ps. 69, 23.) 1 Cor. 15, 45. εἰς ψυχὴν ζῶσαν. 2 Cor. 8, 14. (Ruth. 4, 13.) Vid. etiam Κενός et Γωνία. — *mutari in aliquid*, Io. 16, 20. Apoc. 8, 11. — (Gen. 11, 3. 1 Chron. 28, 4. Vid. etiam LXX 3 Esdr. 5, 58. ποιοῦντες εἰς τὰ ἔργα, pro לַעֲשׂוֹת הַמְּלָאכָה, Esdr. 3, 9. et Ies. 29, 7. ζητήσατε εἰς (hebr. אֶת) εἰρήνην τῆς γῆς.)

4) de *ratione, Beziehung, Hinsicht*, ubi est: *ad, de, quod attinet ad, propter, ratione habita;* Matth. 10, 41. 42. εἰς ὄνομα, tanquam, vid. Ὄνομα. 14, 31. εἰς τί ἐδίστασας, qua ratione (in welcher Beziehung). c. 12, 41. μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα, Luc. 11, 32. i. e. intuentes adhortationem. Act. 2, 25. λέγει εἰς αὐτόν, *de* illo, in Beziehung auf ihn, ut Eph. 5, 32. Hebr. 7, 14. (vid. *Kypkii* obs. II. p. 15 sq. Ps. 63, 6. ἐμελέτων εἰς σέ, hebr. לְ pro עַל, 2 Sam. 11, 7. Ps. 91, 11.) Act. 24, 15. ἐλπίδα ἔχων εἰς θεόν. c. 25, 20. Rom. 4, 20. εἰς δὲ τὴν ἐπαγγ. intuitus divinam promissionem. Rom. 13, 14. εἰς ἐπιθυμίας, i. e. secundum cupiditates, nach Massgabe. c. 16, 5. εἰς Χριστόν, si Christi rationem habes; vel omissum est: τῶν ἐπιστρεφομένων. c. 16, 19. σοφοὺς εἰς τὸ ἀγαθόν, quod ad bonum attinet. 2 Cor. 2, 9. εἰς πάντα, in omni re. v. 12. εἰς τὸ εὐαγγέλιον, evangelii docendi causa, nisi vis referre ad usum et commodum. Gal. 5, 10. Eph. 3, 16. 1 Tim. 4, 10. εἰς τοῦτο, propterea, ea de causa.

5) Denique *singulari modo* εἰς ponitur a) a profanis et a nostris cum *genitivo loci*, ubi intelligendum est οἶκον, δόμον, τόπον, a quo genitivus pendet; in N. T. bis, Act. 2, 27. 31. εἰς ᾅδου (τόπον). (Gen. 44, 31. cf. *Viger.* de idiotism. gr. ling. p. 590. Origen. hom. II. in libr. Reg. Ἰησοῦς εἰς ᾅδου γέγονε, Ἰωάννης εἰς ᾅδου καταβέβηκε.) — b) εἰς cum accusativo rei vel personae, ubi profani dativo simplici vel ἐν τινι utuntur; ex hebraismo. Εὐδοκεῖν εἴς τινα pro ἔν τινι, חָפֵץ s. רָצָה sq. בְּ, Matth. 12, 18. 2 Petr. 1, 17. — Ἐλπίζειν εἴς τινα pro ἐν et ἐπί, vid. Ἐλπίζω. — Πιστεύειν εἴς τινα pro τινί, vid. Πιστεύω. — Ὄμνυμι εἴς τινα, semel pro ἔν τινι, Matth. 5, 35. — Ἔνοχος εἴς τι, pro τινί, Matth. 5, 22. — ὕπαγε

εἰς εἰρήνην; πορεύου εἰς εἰρήνην, pro ἐν εἰρήνῃ, Marc. 5, 34. Luc. 7, 50. 8, 48. (Iud. 8, 16.) Vid. Εἰρήνη. — Act. 7, 35. εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, praesentibus angelorum choris. Rom. 8, 18. ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς pro ἐν ἡμῖν, nisi malis εἰς ἡμᾶς explicare: in commodum nostrum. — c) εἰς cum accusativo loci nostri scriptores aeque ac profani ponere solent, ubi ἐν cum dativo expectasses. Explicant hoc plurimi ex confusione duarum locutionum, (*Winer* p. 161. *Matthiae* §. 578.) qua, qui in loco est, simul in locum veniens cogitatur. Recte quidem, eaque explicatio admitti potest in locutionibus κατοικεῖν εἰς πόλιν, in urbem venire et ibi habitare, Matth. 2, 23. 4, 13. Act. 7, 4. (Xenoph. anab. 1, 2. 24. ἐνοικοῦντες εἰς χωρίον ὀχυρόν.) Marc. 1, 9. ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην, in aquas descendens. v. 39. κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, ingressus in conciones eorum per totam Galilaeam docebat. Io. 21, 4. ἔστη εἰς τὸν αἰγιαλόν. (Xenoph. Cyrop. 4, 1. 1. στὰς εἰς τὸ μέσον.) Act. 8, 40. Φίλιππος εὑρέθη εἰς Ἄζωτον. (Esth. 1, 5. τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν πόλιν. Ies. 41, 7. ἔσφαξεν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ, i. e. mactatos deiecit in puteum, ut e versu 9. apparet. Ioseph. ant. 11, 4. 3. οἱ αἰχμαλωθέντες εἰς Βαβυλῶνα, qui abducti olim Babylonem nunc ibi versabantur.) — At nostros etiam εἰς pro ἐν ex hebraismo posuisse, ubi confusio duarum locutionum vix cogitari potest, persuasum habeo, ut Marc. 2, 1. εἰς οἶκόν ἐστι. c. 13, 16. ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὤν. Luc. 11, 7. μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσί. Io. 1, 18. ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός. (Gen. 21, 2. 31, 33. 35. Ies. 66, 17.) — In verbis compositis respondet Latinor. *in* et *ad*.

Εἷς, μία, ἕν, (hebr. אֶחָד) 1) *unus*; et quidem a) *unus numero* Luc. 18, 19. Io. 11, 50. Act. 17, 26. Rom. 5, 15—19., unus e multis 1 Cor. 9, 24. 14, 27. Act. 7, 13. et saepissime. — Cum negatione: *nullus*, Matth. 5, 18. 10, 29. Io. 1, 3. οὐδὲ εἷς, Rom. 3, 10. (Exod. 14, 28. Ioseph. ant. 4, 8. 41. γένοιτο δὲ χρόνος μηδὲ εἷς, es komme nie die Zeit.) οὐκ ἕως ἑνός, ib. vers. 12. *ne unus quidem*. cf. Exod. 8, 31. Ps. 106, 11. — b) *unus ex pluribus* in unum collectus, Matth. 19, 5. 6. Rom. 12, 5. Eph. 2, 15. Gen. 2, 24. Ezech. 37, 17. 2 Chron. 5, 13. Inde ἓν εἶναι Io. 10, 30. 17, 11. 21. 22. arctissime coniunctum esse, unam quasi personam constituere. ἕν εἰσι, 1 Cor. 3, 8. unius sunt pretii et dignitatis. ἓν σῶμα, ἓν πνεῦμά εἰμι, 1 Cor. 6, 16. coniunctus sum, societatem ineo cum corpore, spiritu, ei adhaereo. Gal. 3, 28. πάντες εἷς ἐστε, omnes unam societatem constituitis. Ἓν ποιεῖν, Eph. 2, 14. in unum colligere, unam societatem, unum corpus facere. — *Εἰς* ἕν, in *unam societatem*, Io. 11, 52. tropice: *arctissime*, Io. 17, 23. Etiam de loco: Io. 20, 7. convolutum εἰς ἕνα τόπον, in unum volumen, nostrum *zusammen*. — c) *unus idemque*, *idem*,

12, 52. ἐν οἴκῳ ἑνί in una, eadem domo. Rom. 3, 30. εἷς ὅς, unus idemque Deus. 15, 16. ἐν ἑνὶ στόματι (Luc. 14, ἀπὸ μιᾶς scl. φωνῆς) uno ore, i. e. cuncti unum idemque. acc. 8, 28. διὰ μιᾶς φωνῆς ὁμοῦ.) 1 Cor. 10, 17. 11, 5. ἓν ὁ αὐτό, unum idemque, perinde est. ib. 12, 11. 12. 13. 4, 5. Phil. 2, 2. (LXX hebr. אֶחָד Gen. 11, 1. 6. 40, 5. 25. 26. Lev. 22, 28. 24, 22. Eccles. 2, 14. Sap. 7, 6. 17, — 2) quidam, aliquis, i. q. τίς, Matth. 8, 19. 16, 14. 14. 28. 19, 16. 26, 69. Marc. 12, 42. μία χήρα pro χήρα τις. 5, 12. 17. 9, 8. 15, 19. 26. 17, 2. 22, 47. Act. 11, 28. 22, 2. 42, 16. Lev. 13, 2. Iob. 2, 10. Aliis in locis אֶחָד runt τίς, Gen. 26, 10. Gen. 27, 44. יָמִים אֲחָדִים, ἡμέρας . Exempla e profanis dedit *Kypkius* in obss. I. p. 45.) — unquam εἷς respondet articulo indefinito nostrae linguae, et caret omni emphasi, ut Matth. 21, 19. συκῆν μίαν, ei- Feigenbaum, pro συκῆν simpliciter. Io. 6, 9. παιδάριον ἓν παιδάριον simpliciter. Io. 7, 21. ἓν ἔργον. Iac. 4, 13. ἐνι- ν ἕνα. et Apoc. 8, 13. 9, 13. 18, 21. 19, 17. Legitur quo- simul cum τίς Marc. 14, 51. εἷς τις νεανίσκος, nostrum: gewisser Jüngling. Luc. 22, 50. εἷς τις ἐξ αὐτῶν. (Sic Dan. 1. chald. צְלֵם חַד, LXX εἰκὼν μία, ein Bild. Esdr. 4, 8. 1. אִגְּרָא חֲדָא, LXX ἐπιστολὴν μίαν, coll. 6, 2. Genes. 21, 1 Sam. 1, 1. וַיְהִי אִישׁ אֶחָד, LXX ἄνθρωπος ἦν.) — 3) emphasi: *unus*, i. e. *solus*, *unicus*, Matth. 19, 17. 21, 23, 15. Marc. 2, 7. 10, 18. 12, 6. 29. κύριος εἷς, solus est inus. (Sir. 1, 8. coll. Rom. 16, 27.) Marc. 12, 32. Io. 11, (Sic legitur אֶחָד, Gen. 19, 9. Iud. 21, 8. Iob. 23, 13. Ec- 4, 10. Exod. 33, 5. Zach. 14, 9.) — Et quum quae unice ntur vel habentur, in pretio esse soleant, emphatice est: *n prae caeteris*, *hoc unum*, *hoc solum*, Luc. 18, 22. ν, hoc unum, *hoc solum*, Marc. 10, 21. Luc. 10, 42. ἑνὸς ττι χρεία, uno prae caeteris, hoc (scl. quod audiar) opus Io. 9, 25. ἓν οἶδα, hoc solum scio. Gal. 5, 14. Phil. 3, 14. tr. 3, 8. ἓν δὲ τοῦτο. (Ps. 27, 4. μίαν (אַחַת) ἠτησάμην παρὰ ιυ, ταύτην (אוֹתָהּ) ἐκζητήσω. Cantic. 6, 9.) — Ex hebrais- — 4) *primus*, (ut אֶחָד Gen. 1, 5. 18, 13. Exod. 12, 18. 2. 17. Ezech. 26, 1. 45, 18. Dan. 1, 21.) Matth. 28, 1. εἷς (scl. ἡμέραν) τῶν σαββάτων in primum hebdomadis diem. 24, 1. Marc. 16, 2. Io. 20, 1. 19. Act. 20, 7. 1 Cor. 16, 2. 4, 24. Apoc. 9, 12. (Ioseph. ant. 1, 1. 1. αὕτη μὲν ἂν εἴη ιώτη ἡμέρα· Μωυσῆς δ' αὐτὴν μίαν εἶπε.) Locutio, de ec- ae ministris adhibita, eos esse debere μιᾶς γυναικὸς ἄνδρας, m. 3, 2. 12. Tit. 1, 6. olim quidem explicabatur ita: „*unius* ris (non plurium) maritus," ita ut apostolus vetuisset po- miam simultaneam. Obstat autem praeter alia praeceptum im. 5, 9.: viduas esse eligendas ἑνὸς ἀνδρὸς γυναῖκας, quod

non eodem modo intelligi potest, quum πολυανδρία iis, quibus scriberet apostolus, prorsus ignota fuisset. Alii igitur μιᾶς γυν. verterunt: *primae* uxoris, ita ut polygamia successiva, s. secundae nuptiae intelligendae sint, quas quidem primis seculis incontinentiae documentum utique habebant. Vid. *Grotius* ad haec loca. Potest vero etiam εἷς in hac locutione pro articulo indefinito (vid. quae N. 4. diximus) positum esse, ut sit: uxoris maritus, mariti uxor, i. e. *in coniugio vivens*; ita, ut apostolus voluisset non nisi in matrimonio viventes ministros ecclesiae eligendos esse, quo in officio patris familias praestando aliis esse possent exemplo. cf. 1 Tim. 3, 4. 5. — Denique 5) *distributive* dicitur: a) εἷς — εἷς, *unus*, *alter*; — *alter* — *alter*, Matth. 20, 21. 24, 40. 41. 27, 38. Io. 20, 12. 1 Cor. 4, 6. Gal. 4, 22. אֶחָד וְאֶחָד Levit. 12, 8. 1 Reg. 3, 25. 2 Chron. 3, 17. Sir. 31, 23. Εἷς τὸν ἕνα i. e. *invicem*, 1 Thess. 5, 11. — b) εἷς — εἷς — εἷς, *unus* — *alter* — *tertius*, *hic* — *ille* — *iste*, Matth. 17, 4. Marc. 4, 8. (1 Sam. 10, 3. 13, 17. 18.) — c) εἷς ἕκαστος, *singuli*, *unusquisque*, Luc. 4, 40. 16, 5. Act. 2, 3. 6. 17, 27. 20, 31. 21, 26. 1 Cor. 12, 18. Eph. 4, 7. Sic hebr. אִישׁ אֶחָד, (LXX ἄνδρα ἕνα) Num. 13, 2. Act. Thom. §. 1. — ἀνὰ εἷς ἕκαστος, Apoc. 21, 21. quaevis singula porta. — d) εἷς — ἕτερος, *unus* — *alter*, *hic* — *ille*, Luc. 7, 41. 16, 13. 17, 34. 36. 18, 10. Act. 23, 6. (3 Esdr. 4, 33. εἷς τὸν ἕτερον.) — Εἷς — ἄλλος Apoc. 17, 10. — e) καθ' ἕνα πάντες, *ad unum omnes*, omnes ac singuli, 1 Cor. 14, 31. coll. Ies. 27, 12. καθ' ἕν, omnia singulatim, Io. 21, 25. — f) εἷς καθ' εἷς, e soloecismo pro εἷς καθ' ἕνα, unus post alterum, *singuli*, Marc. 14, 19. Io. 8, 9. ἓν καθ' ἕν, singula, Apoc. 4, 8. — Ὁ δὲ καθ' εἷς (pro καθ' ἕνα) singuli, quisque singulus, Rom. 12, 5. — Οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος, omnes ac singuli, Eph. 5, 33. καθ' ἓν ἕκαστον, *singulatim*, *unum quodque*, Act. 21, 19.

Εἰςάγω, f. άξω, (ex εἰς et ἄγω) LXX pro הֵבִיא *introduco* in locum, a) de personis: in templum Act. 21, 28. 29. in coenaculum Luc. 14, 21. in urbem Act. 9, 8. castra Act. 21, 37. aedificia Luc. 22, 54. Io. 18, 16. (2 Reg. 9, 2.) — Hebr. 1, 6. εἰςαγάγειν εἰς τὴν οἰκουμένην, i. e. angelis hominibusque solemniter declarare, qualis sit. (coll. Ioseph. ant. 4, 8. 2. νόμους εἰςάγειν.) — b) de rebus: *infero*, *importo*, Act. 7, 45. (Act. Thom. §. 13. τὴν τράπεζαν εἰςήγαγεν.) *.

Εἰςακούω, f. ούσω, (ex εἰς et ἀκούω) LXX pro שָׁמַע, עָנָה, seq. genitivo, proprie: in aures immitto, auribus percipio; — deinde: *animum adverto* ad ea, quae dicuntur, *attendo*; — de praeceptis et mandatis: *obedio*; 1 Cor. 14. 21. εἰςακούσονταί μου, obedient mihi. vid. Exod. 16, 28. (hebr. שָׁמַר.) Deut. 28, 58. coll. 15, 5. 19, 9. Sir. 3, 6. ὁ εἰςακούων κυρίου, qui domino pie obsequitur. — Nostris scriptoribus

proprium est, εἰςακούειν Deo tribuere, ut sit: *preces admittere*, *precibus annuere*, Ps. 55, 16—19. Ps. 14, 1. et passive dicere de precibus, quae *ratae fiunt*, quas Deus quasi audit; sensus: *adiuvari*, *eripi*; Luc. 1, 13. Act. 10, 31. Hebr. 5, 7. *.

Εἰςδέχομαι, f. ἔξομαι, (ex εἰς et δέχομαι) 1) recipio, excipio, Sap. 19, 16. 2 Macc. 4, 22. — 2) in versione Alex. saepius respondet hebr. קָבַץ et est *congrego*, Deoque tribuitur, Iudaeos congreganti et reducenti ex exilio, Ezech. 11, 17. 20, 35. 22, 20. Zach. 10, 8. Hos. 8, 10. Hab. 2, 5. Sic 2 Cor. 6, 17. εἰςδέξομαι, i. e. reducam congregatos in terram promissam. (Quem locum scripturarum sacrar. Paulus in mente habuerit, incertum est. Putant Ies. 52, 12. Ier. 31, 9.) *.

Εἴςειμι, inf. εἰςιέναι, plusq. εἰςῄειν, (ex εἰς et εἶμι, eo) *intro*, *ingredior*; seq. εἰς, Act. 3, 3. 21, 6. Hebr. 9, 6. εἰςίασιν, ionice pro εἴςεισι. (Exod. 28, 29. 35. Ioseph. ant. 3, 11. 4.) — seq. πρός, Act. 21, 18. — (1 Sam. 16, 6. 2 Macc. 3, 14.) **.

Εἰςέρχομαι, f. εἰςελεύσομαι, aor. 2. εἰςῆλθον, perf. act. εἰςελήλυθα (Io. 4, 38. Iac. 5, 4.) LXX pro בּוֹא, (ex εἰς et ἔρχομαι) *intro*, *ingredior*, *introeo*. a) proprie, α) de *loco*, sequente εἰς (semel ὧδε Matth. 22, 12. (1 Chron. 11, 5.) et ἔσω Matth. 26, 58.). Ingredior in urbem Matth. 8, 5. 10, 5. 11. 21, 10., domum Matth. 10, 2. 12, 4. 29., concionem, populi Act. 19, 30., nubem Luc. 9, 34., sanctuarium Hebr. 6, 19. ἐλπίδα εἰςερχομένην, pro: spem, qua nos ingrediemur. ib. v. 20. c. 9, 12. 24. 25. ex hebr. dicendi ratione: εἰςέρχ. εἰς τὰ ὦτα i. e. ad aures pervenio, Iac. 5, 4. (2 Sam. 22, 7. 2 Reg. 19, 28. Ies. 5, 9. Ezech. 10, 9.) — saepissime. — Δεύτερον εἰςέρχεσθαι, iterum ingredi matricem. Io. 3, 4. — Εἰςέρχ. εἰς τὸ στόμα, ore sumi, de cibis, Matth. 15, 11. Act. 11, 8. (ex hebraismo, Ezech. 4, 14. Dan. 10, 3. coll. Num. 5, 22—27.) Εἰςέρχ. εἰς τοὺς γάμους ad epulum nuptiale, Matth. 25, 10. — εἰς ὑμᾶς i. e. coetum vestrum, Act. 20, 29. — Omisso εἰς et omisso loco, qui intelligendus est, Matth. 9, 25. 22, 11. Marc. 6, 22. 13, 15. Luc. 7, 45. 11, 37. Io. 20, 5. Act. 9, 12. (Gen. 19, 33 sq. Exod. 6, 11. 14, 23. 15, 19. 34, 35.) — Sic etiam Luc. 17, 7. ubi εἰςέρχ. ἐκ τοῦ ἀγροῦ non est *redire* ex agro, sed *ingredi domum* (τὴν οἰκίαν, quod saepissime omittitur, ut Luc. 11, 37. 15, 28. 24, 29. Act. 10, 27. Gen. 30, 16.) *ex agro* reversus. Neque aliter εἰςέρχεσθαι διά, quod dupliciter legitur; primum de camelo per foramen acus intrante scl. stabulum Matth. 19, 24. Luc. 18, 25.; Rabbini enim dicunt introducere elephantem *per* (ב) *portam* acus scl. in stabulum; — deinde Matth. 7, 13. Luc. 13, 24. intrare per portam angustam scl. in vitam, in regnum Messiae. cf. Io. 10, 2. εἰςέρχ. διὰ τῆς θύρας, scl. εἰς τὴν αὐλήν, ut legitur vers. 1. (vid. Ier. 17, 25.) — εἰςέρχεσθαι ὑπὸ τὴν στέγην, *tectum subire*, i. e. domum intrare, Matth.

8, 8. Luc. 7, 6. (Gen. 19, 8. Iob. 37, 8.) — *β)* de personis: εἰςέρχεσθαι πρός τινα, i. e. εἰς τὴν οἰκίαν τινός, *aliquem adire, ad aliquem venire*, Marc. 6, 25. 15, 43. Luc. 1, 28. Act. 10, 3. 11, 3. 16, 40. (ubi *Griesb.* πρός pro εἰς) 17, 2. 28, 8. Apoc. 3, 20. (Ruth. 3, 16. Sam. 17, 20. 19, 5. Gen. 6, 20. 7, 9. 15. 19, 3. Exod. 8, 1.) — De daemonibus hominem ingredientibus et dominium exercentibus in eum, Matth. 12, 45. Marc. 9, 25. Luc. 11, 26. 8, 30. 22, 3. Io. 13, 27. — (in porcos ingredi, Marc. 5, 12. 13. Luc. 8, 32. 33.) (coll. Sap. 1, 4. Ioseph. ant. 4, 6. 5. εἰςέρχ. de spiritu divino animum vatis ingrediente.) — Apoc. 11, 11. spiritus Dei vivificans εἰςῆλθεν ἐν αὐτοῖς (text. vulg. ἐπ' αὐτούς, ut εἰςέρχ. seq. ἐπί, Gen. 34, 27. Num. 27, 21. Deut. 30, 1.) pro εἰς αὐτούς, (Iud. 34, 22. Ps. 69, 27. Ier. 22, 4. Ezech. 16, 8.) — b) tropice de *statu* et *conditione*; — εἰς πειρασμόν, *incido*, Matth. 26, 41. Marc. 14, 38. Luc. 22, 40. 46. coll. Ies. 47, 5. — Io. 4, 38. εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰςεληλύθατε, iam ingressi estis i. e. successistis in labores aliorum prophetarum, qui in Samaritanis docendis laboraverunt. (Prov. 23, 10. εἰς κτῆμα ὀρφανῶν μὴ εἰςέλθῃς.) — de *cogitatione* animum intrante, i. e. exsistente et animum occupante, Luc. 9, 46. εἰςέρχ. διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, pro εἰς αὐτούς, intravit, occupavit eorum animos dubitatio. (Prov. 11, 2. Hab. 3, 15. εἰςέρχ. τρόμος εἰς τὰ ὀστᾶ. Ioseph. ant. 14, 14. 4. Ἀντώνιον οἶκτος εἰςέρχεται.) — c) de *loco* et *statu* simul, in locutionibus nostris scriptoribus propriis: *α)* εἰςέρχεσθαι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, *in regnum Dei pervenire, eius participem fieri*, Matth. 5, 20. 7, 21. 18, 3. 19, 23. 24. 23, 13. (τοὺς ἐρχομένους, qui intrare possent, idonei essent) Marc. 9, 47. 10, 23—25. Luc. 11, 52. 18, 17. 24. Io. 3, 5. Act. 14, 22. Rom. 11, 25. coll. Matth. 7, 13. Luc. 13, 24. — *β)* εἰςέρχ. εἰς τὴν ζωὴν αἰώνιον, *vitae in regno Dei participem fieri*, Matth. 18, 9. 19, 17. Marc. 9, 43. 45. — *γ)* εἰςέρχ. εἰς τὴν κατάπαυσιν, requiem i. e. felicitatem futuram adipisci. Hebr. 3, 11. 18. 19. 4, 1—11. — *δ)* εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, in statum felicissimum Luc. 24, 26. — *ε)* in nova Hierosolyma, Apoc. 21, 27. 22, 14. — *ζ)* εἰς τὴν χαρὰν κυρίου, Matth. 25, 23. gaudiorum heri participem fieri. — *η)* εἰςέρχεσθαι εἰς τὸν κόσμον, *oriri, existere, esse incipere*, Rom. 5, 12. (Sap. 2, 24.) 2 Io. vers. 7. (Sap. 14, 14.) — intrare mundum, *ad homines advenire*, Hebr. 10, 5. εἰςερχόμενος εἰς τὸν κόσμον scl. Messias, quatenus tanquam λόγος divinus, sive σοφία inde ab antiquissimis temporibus homines et potissimum prophetas docuit. cf. Sap. 10. Io. 1, 4. 5. 10. — *θ)* εἰςέρχεσθαι καὶ ἐξέρχεσθαι, בּוֹא וְצֵאת, *ingredi et egredi* Hebraei dicebant pro: *opera sua peragere, negotia*, potissimum publica, *perficere*, vid. Num. 27, 21. 1 Reg. 15, 17. Deut. 31, 2. 1 Sam. 18, 13. 16. 2 Chron. 1, 10. Zach. 7, 10. (unde εἴςοδος καὶ ἔξοδος vitae negotia et commer-

a Ps. 121, 8. Deut. 28, 6. 1 Sam. 29, 6.). In N. T. bis, Act. 21. de Iesu, negotia sua his in terris peragente, et Io. 10, de ovi in caula quiete vivente, i. e. homine in regno Dei ersante et felicitate gaudente. coll. Act. 9, 28.

Εἰςκαλέομαι, οῦμαι, (ex εἰς et καλέω) *voco ad me, vito* alium, ut domum meam intret; Act. 10, 23. *.

Εἴςοδος, ου, ἡ, (ex εἰς et ὁδός) proprie: via, qua ad cum perveniri potest, *aditus*, Iudic. 1, 24. Ezech. 47, 3. Macc. 5, 46. Sic 2 Petr. 1, 11. εἴςοδ. εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ οῦ, *aditus* ad regnum Dei. — 2) *adventus*, Act. 13, 24. ὸ προςώπου τῆς εἰςόδου αὐτοῦ, ante eius adventum. 1 Thess. 9. 2, 1. εἴςοδος πρὸς ὑμᾶς, adventus, adveniendi ad vos rao honesta et pia. Mal. 3, 2. — 3) *introitus*, et quidem ut el *portam*, per quam introitus patet, significet, 2 Chron. 23, (hebr. ספים *limina*); Prov. 8, 37. (פֶּתַח). Sap. 7, 6. — el *introeundi potestatem*, s. *actum*; Hebr. 10, 19. εἴςοδος ὢν ἁγίων pro εἰς τὰ ἅγια, spes introeundi sanctuarium coeste. *.

Εἰςπηδάω, ῶ, f. ήσω, (ex εἰς et πηδάω, salio), *insilio*; - *celeriter ingredior*, Act. 16, 29. — (Act. 14, 14. reiecit iriesb. et reposuit ἐξεπήδησαν.) (Amos. 5, 19. Susann. vers. 6. Ioseph. ant. 5, 1. 15. οἱ δὲ εἰςεπήδων εἰς τὴν πόλιν.) **.

Εἰςπορεύομαι, f. εύσομαι, (ex εἰς et πορεύομαι) LXX ro בּוֹא, *ingredior*, *intro*, *introeo*, a) propr. de loco, οἱ εἰςορευόμενοι, intrantes, Luc. 8, 16. 11, 33. 19, 30. — Act. 8, . κατὰ τοὺς οἴκους εἰςπορευόμενος (εἰς οἴκους, i. e. domos ngulorum intrans.) — seq. εἰς, Marc. 1, 21. 6, 56. 11, 2. ct. 3, 2. (Gen. 23, 10. 18. Exod. 28, 30.) — εἰς τὸ στόμα, e cibis, Matth. 15, 17. Marc. 7, 15. 18. 19. (vid. *Εἰςέρχομαι*.) - cum ὅπου, οὗ, Marc. 5, 40. Luc. 22, 10. (Sir. 4, 14. coll. eut. 28, 21. 63.) — de personis: πρός τινα, in alicuius doum, Act. 28, 30. (Gen. 44, 30. Exod. 5, 23. 2 Reg. 4, 10.) —) tropice de iis, quae animum ingrediuntur, Marc. 4, 19. 7, 9. — c) εἰςπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι ἐν Ἱερουσαλήμ, negoa sua peragere. (vid. *Εἰςέρχομαι*, et cf. 2 Reg. 11, 8. 1 Chron. 7, 1. 2 Chron. 15, 5. 23, 7. — εἰςπορ. seq. ἐν vid. Iud. 7, 17. Reg. 9, 30.) *.

Εἰςτρέχω, aor. 2. εἰςέδραμον, (ex εἰς et τρέχω) *introcur*, *intro recurro*; Act. 12, 14. (2 Macc. 5, 26. Ioseph. ant. , 14. 6.) **.

Εἰςφέρω, aor. 1. εἰςήνεγκα, aor. 2. εἰςήνεγκον, (ex εἰς et έρω), LXX pro הֵבִיא, 1) *infero*; Luc. 5, 18. 19. (int. εἰς ἡν οἰκίαν). Εἰςφέρειν εἰς τὰς ἀκοάς, Act. 17, 20. inferre in ures, i. e. annunciare, narrare. (Xenoph. Mem. 1, 1. 2. Eup. Dan. 55.) 1 Tim. 6, 7. οὐδὲν εἰςηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον. ebr. 13, 11. εἰςφέρεται (intellige εἰς τὸ ἅγιον. vid. Levit. 4, 16. c. 6, 30. 12, 18. 16, 27. Ioseph. ant. 3, 8. 2. εἰςφορὰν

13. c. 3, 25. *ἐγένετο ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν*, excitata a discipulis, von den Jüngern ausgehend. v. 27. *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ*, a Deo. c. 6, 65. 7, 22. *ἐκ τοῦ Μωσέως*, a Mose institutus. Rom. 2, 29. 10, 17. *ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς* (oritur). 1 Cor. 7, 7. 8, 6. 2 Cor. 2, 2. 3, 5. 11, 26. — Tropice *εἶναι ἔκ τινος*, proprie *εἶναι υἱός τινος*, i. e. *cum voluntate et consiliis alicuius consentire, ei adhaerere, ei deditum esse;* in scriptis Ioannis; *εἶναι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἐκ τῶν ἄνω*, 1 Io. 2, 16. 1 Io. 3, 10. 4, 1. 2. 3—6. 5, 19. 3 Io. v. 11. Io. 8, 23. 47. — *Εἶναι ἐκ τοῦ διαβόλου*, Io. 8, 44. 1 Io. 3, 8. *ἐκ τοῦ πονηροῦ*, 1 Io. 3, 12. *ἐκ τοῦ κόσμου τούτου*, Io. 8, 23. 15, 19. 17, 4. 1 Io. 2, 16. 4, 5. *εἶναι ἐκ τῶν κάτω*, Io. 8, 23. coll. c. 3, 31. 15, 19. *Εἶναι ἐκ τῆς ἀληθείας*, Io. 18, 37. 1 Io. 2, 21. 3, 9. — b) de *principio, a quo aliquid pendet*, Luc. 12, 15. *οὐκ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων*, non pendet ab opibus. Rom. 12, 15. *τὸ ἐξ ὑμῶν*, quantum e vobis pendet, vestrae est potestatis. *Δικαιωθῆναι ἐξ ἔργων, ἐκ πίστεως*, Rom. 3, 20. 30. 4, 2. 9, 12. 10, 5. 11, 6. Gal. 2, 16. 3, 2. — 2 Cor. 13, 4. *ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ*, secundum infirmitatem humanae naturae cruci affixus, sed vi divina vitae restitutus est. Gal. 3, 18. 21. 2. Eph. 2, 8. — de *principio cognoscendi*, Matth. 12, 33. *ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.* Luc. 6, 44. Io. 4, 6. 12, 34. *ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου.* — *δείκνυμι ἐκ*, probo ex, Iac. 2, 18. 3, 18. Rom. 1, 4. *ἐξ ἀναστάσεως*, probatus Dei filius ex resurrectione. — de *principio* s. *norma iudicandi* vel *vivendi*, *secundum, ex;* Matth. 12, 37. *ἐκ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ.* Luc. 19, 22. *κρίνειν ἐκ* Apoc. 20, 12. *ἐκρίθησαν ἐκ τῶν γεγραμμένων*, fiebat iudicium ex iis, quae scripta erant. (Num. 26, 56. *ἐκ τοῦ κλήρου, μεριεῖς τὴν κληρονομίαν*, hebr. עַל־פִּי. Ioseph. ant. 6, 13. 6. *ἐκ κυνικῆς ἀσκήσεως πεποιημένος τὸν βίον.* Xenoph. Cyrop. 2. *ἐκ τῶν ἔργων καὶ αὐτοὶ κρινόμενοι.*) — c) de *causa occasionali*, quam dicunt: *propter, ex;* Io. 4, 6. *κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας*, defatigatus ex itinere. Act. 28, 3. *ἐκ τῆς θέρμης*, propter calorem. Rom. 5, 16. coll. v. 8. ubi *διά* legitur. Apoc. 8, 13. *οὐαὶ ἐκ τῶν φωνῶν*, vae propter tubae sonos. c. 16, 10. 11. (Gen. 16, 5. *ἀδικοῦμαι ἐκ σοῦ*, hebr. עַל propter. Ps. 59, 13. Sir. 7, 35. *ἐκ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ.*) — d) de *causa instrumentali*, quam dicunt, vel de *adminiculo; ἀποθνήσκειν ἔκ τινος*, aliqua re perire, Apoc. 8, 11. *ἐκ τῶν ὑδάτων*, aquis haustis. c. 9, 18. *ἐκ τοῦ πυρός.* (Iudith. 16, 12.) Io. 12, 3. *ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς.* Act. 19, 25. *ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας*, hoc opificio. 1 Cor. 9, 14. *ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν*, praedicatione doctrinae victum sibi quaerere. coll. v. 13. 2 Cor. 7, 9. Apoc. 3, 18. *χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός*, igne. c. 17, 2. 6. c. 18, 19. *πλουτίζειν ἐκ.* (Iudith. 9, 10. Sir. 13, 11.) — Etiam de *pretio dato*, quasi adminiculo rei; Matth. 20, 2. *συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου*, propr. convenire cum iis

de labore ope denarii, vermittelst eines Denars. coll. v. 13. Matth. 27, 7. ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν (ἀργυρίων) ἀγρόν, emunt illo pretio agrum. Luc. 16, 9. ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ. Act. 1, 18. (Epist. Ier. v. 21. ἐκ πάσης τιμῆς ἠγορασμένα. coll. Ies. 52, 3. πιπράσκειν μετά.) — e) de *copia ex qua*, ubi vim partitivam habet; et quidem de parte α) *copiae*, διδόναι ἐκ, Matth. 25, 8. Io. 6, 11. (1 Chron. 29, 14.) — λαμβάνειν ἐκ, Io. 11, 16. 16, 14. 15. — λαλεῖν ἐκ, Matth. 12, 34. Io. 8, 44. 12, 49. ἐξ ἐμαυτοῦ λαλῶ, ex meis profero. — φαγεῖν, πίνειν, ποτίζειν, χορτάζειν ἐκ, Matth. 26, 27. Marc. 14, 23. 25. Io. 4, 12—14. 1 Cor. 9, 7. 11, 28. Hebr. 13, 10. Apoc. 2, 7. 14, 8. 10. 18, 3. 19, 21. (Gen. 9, 21. Iob. 20, 18.) — Γέμειν ἐκ (מָלֵא seq. מִן) refertum esse aliqua re, Matth. 23, 25. Apoc. 8, 5. 15, 8. — Vid. etiam Io. 6, 13. 1 Io. 4, 13. ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, e copia spiritus sui. — β) *materiae* ex qua, Matth. 27, 29. στέφανος ἐξ ἀκανθῶν, corona e spinis contexta. Io. 2, 15. φραγέλλιον ἐκ σχοινίων. 9, 6. 19, 2. Rom. 9, 21. 1 Cor. 11, 8. ἐκ τῆς γυναικός, ex massa mulieris. Eph. 5, 30. Hebr. 11, 3. Apoc. 18, 12. 21, 21. — γ) *partis*, Act. 10, 1. 1 Cor. 12, 15. 16. — δ) *numeri, e quo;* — εἷς, sive τὶς, τινὲς ἐκ, *unus quidam e, quidam e numero*, Matth. 6, 27. 7, 9. 10, 29. 12, 11. 18, 12. 21, 31. 23, 34. Marc. 9, 17. 14, 20. 69. Luc. 22, 3. Io. 6, 64. 72. 12, 20. — Saepius τίς, τινές omittitur, Luc. 21, 16. Io. 16, 17. Act. 20, 30. 2 Io. v. 4. Apoc. 2, 10. — Vid. praeterea Matth. 13, 47. Act. 15, 14. Rom. 9, 24. Col. 1, 18. πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν. (coll. Apoc. 1, 5.) 2 Tim. 3, 6. ἐκ τούτων γάρ εἰσι, e quorum numero sunt.

3) de *tempore*, ita ut terminum temporis, ex quo aliquid locum habuerit, vel sit, indicet, quare non solum verti potest: *ex, ab, inde ab, seit*, ἐκ κοιλίας μητρός, a teneris inde, vid. *Κοιλία*. Matth. 19, 20. ἐκ νεότητος. Luc. 8, 27. ἐκ χρόνων ἱκανῶν, iam dudum. 23, 8. Io. 6, 64. ἐξ ἀρχῆς. c. 6, 66. ἐκ τούτου (χρόνου), ab hoc inde tempore. c. 9, 1. ἐκ γενετῆς. v. 32. Act. 9, 33. 15, 21. 24, 10. — sed etiam *post, statim post*, ut Apoc. 17, 11. ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, *post* septem; et, ut quidam volunt, 2 Cor. 4, 6. ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, qui iussit post tenebras lucem oriri; nisi rectius: ex tenebris lucem prodire. — 2 Petr. 2, 8. ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, de die in diem. (Gen. 39, 10. Lev. 25, 50. ἔτος ἐξ ἔτους. Deut. 15, 20. ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ.)

4) *de modo et ratione;* — ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ψυχῆς, sincero, toto animo, Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. Act. 8, 37. Rom. 6, 17. 1 Tim. 1, 5. ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 1 Petr. 1, 22. — Eph. 6, 6. ἐκ ψυχῆς. Col. 3, 3. — 2 Cor. 2, 4. ἐκ πολλῆς θλίψεως ἔγραψα, in magna aerumna versatus scripsi. Io. 8, 41. ἐκ πορνείας ex stupro. Rom. 14, 23. ἐκ πίστεως quod peragitur persuasione, licitum illud esse. 2 Cor. 8, 11. ἐκ τοῦ ἔχειν, pro

modo facultatum. v. 14. ἐξ ἰσότητος, aequali ratione. 1 Thess. 2, 3. ἐκ πλάνης, ἐξ ἀκαθαρσίας, fraudulento, improbo modo. — Inde ἐκ *cum substantivo* saepius a) prō *adiectivo*, modum et rationem rei enuntiante, ut Matth. 5, 37. ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν, pro πονηρόν ἐστιν. Luc. 11, 13. ὁ ἐξ οὐρανοῦ, i. e. οὐράνιος. 2 Cor. 5, 2. — Rom. 2, 8. οἱ ἐξ ἐριθείας i. q. οἱ ἐρίζοντες, coll. Phil. 1, 16. 17. Gal. 3, 9. οἱ ἐξ ἔργων νόμου, i. e. Iudaei. — Rom. 2, 27. ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία. c. 3, 26. τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ, i. q. τὸν πιστεύοντα εἰς Χριστόν. c. 9, 6. οἱ ἐξ Ἰσραήλ, Israelitae. 2 Cor. 8, 7. ἡ ἐξ ἡμῶν ἀγάπη, amor noster. c. 9, 2. ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος. (1 Macc. 11, 33. ἡ ἐξ αὐτῶν εὐνοία.) 1 Petr. 4, 1. ὡς ἐξ ἰσχύος, i. q. ὡς ἰσχυρός. — b) pro *adverbio* ad rei rationem et modum pertinente; ἐκ δευτέρου, iterum, Matth. 26, 42. 44. Io. 9, 24. — ἐκ περισσοῦ, abundanter, Marc. 6, 51. 14, 31. (3 Esdr. 8, 20. ἐκ πλήθους.) — Marc. 6, 25. ἐξ αὐτῆς, illico. c. 15, 39. ἐξ ἐναντίας. Luc. 23, 8. ἐξ ἱκανοῦ, dudum. Io. 3, 34. ἐκ μέτρου, mediocriter. 1 Cor. 7, 5. ἐκ συμφώνου, mutuo consensu. 1 Cor. 12, 27. ἐκ μέρους. 13, 9. 2 Cor. 9, 7. ἐκ λύπης, ἐξ ἀνάγκης. Hebr. 7, 12. ἐξ ἀνάγκης pro ἀναγκαίως. — In compositione cum verbis ἐκ indicat 1) discessum e loco, et ortum; — 2) abalienationem ab usu rei, remotionem e conspectu, privationem; — 3) delectum; — 4) absolutionem et perfectionem.

Ἕκαστος, η, ον, (ab ἑκάς, procul) apud LXX hebr. אִישׁ, *unusquisque*, *quisque*, *singuli*, Matth. 16, 27. Luc. 2, 3. 6, 44. Io. 7, 53. 19, 32. Act. 3, 26. Rom. 2, 6. 12, 3. 1 Cor. 4, 5. 7, 2. Iac. 1, 14. — Saepius *singuli* verti potest, e. g. Matth. 25, 15. ἑκάστῳ, *singulis*. — 26, 22. ἕκαστος αὐτῶν, singuli. coll. Marc. 13, 34. Io. 16, 32. — Ἕκαστος ὑμῶν, *quisque vestrum*, Luc. 13, 15. Act. 2, 38. Rom. 14, 12. 14. 1 Cor. 14, 26. *singuli vestrum*. — Ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ (אִישׁ לְאָחִיו, Gen. 26, 31.) unusquisque alteri, Matth. 18, 35. Ἕκαστ. μετὰ τοῦ πλησ. αὐτοῦ (אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ Lev. 19, 11.) Eph. 4, 25. Hebr. 8, 11. — *Εἷς ἕκαστος*, ut Latinor. *unusquisque*, Luc. 4, 40. 16, 5. Act. 2, 3. 6. 17, 27. 20, 31. Eph. 4, 7. 16. Col. 4, 6. 1 Thess. 2, 11. 1 Cor. 12, 18. — *Καθ' ἓν ἕκαστον*, *omnia singulatim*, *singula*, Act. 21, 19. — Pluralis ἕκαστοι semel Apoc. 6, 11. in textu vulg. quod *Griesb.* e textu eiecit. — Quum ἕκαστος plures, etiam omnes ac singulos indicet, per synthesin iungitur nominibus et verbis in plurali numero, e. g. ἡμεῖς ἕκαστος Act. 2, 8. Io. 16, 32. σκορπισθῆτε ἕκαστος. Apoc. 5, 8. ἔχοντες ἕκαστος. 20, 13.

Ἑκάστοτε, adv. temporis, (ab ἕκαστος) *semper*, *identidem*; semel 2 Petr. 1, 15. sensus: *assidue*. Hesych.: ἑκάστοτε· ἀεί, παρ' ἕκαστα. (Xenoph. Cyrop. 1, 14.)

Ἑκατόν, οἱ, αἱ, τά, *centum*: Matth. 18, 12. 28. Luc. 16, 6. 7. Io. 19, 39. 21, 11. Act. 1, 15. Apoc. 14, 1. 3. —

centuplum, Matth. 13, 8. Marc. 4, 8. (ἑκατὸν πλασίονα, Luc. 8, 8.)

Ἑκατονταέτης, ου, ὁ, et ἑκονταετής, έως, ὁ, ἡ, (ex ἑκατὸν et ἔτος), *centum annos habens*, *centenarius*. Rom. 4, 19. et Gen. 17, 17. **.

Ἑκατονταπλασίων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἑκατόν et πλάσιον) *centuplex*, *centuplus*. Luc. 8, 8. καρπὸν ἑκατονταπλασίονα, fructum centuplicatum. Matth. 19, 29. Marc. 10, 30. ubi centuplicatum accipere est: largissime accipere. (2 Sam. 24, 3.) **.

Ἑκατοντάρχης, ου, ὁ, (ex ἑκατόν et ἄρχω) centum militibus praefectus, *centurio*. Act. 10, 1. 22. 24, 23. 27, 1. 31. (Ioseph. ant. 9, 7. 2.) *.

Ἑκατόνταρχος, ου, ὁ, i. q. praecedens ἑκατοντάρχης. Matth. 8, 5. 8. 13. 27, 54. Luc. 7, 2. 6. 23, 47. Act. 21, 32. 22, 25. 23, 17. 27, 6. 43. 28, 16. coll. Exod. 18, 21. 2 Reg. 11, 4. 9. (Ioseph. ant. 9, 9. 1.) *.

Ἐκβαίνω, f. ήσομαι, (ab ἐκ et βαίνω, gradior) *egredior exeo*; semel Hebr. 11, 15. ἐξέβησαν codd. pro ἐξῆλθον. (Ios. 4, 16. עָלָה adscendit. 1 Macc. 15, 4. Ioseph. ant. 15, 1. 3.) *

Ἐκβάλλω, aor. 2. ἐξέβαλον, plusqpf. ἐξεβεβλήκειν, (Marc 16, 9.), aor. pass. ἐξεβλήθην (Matth. 9, 25. 33.) fut. ἐκβληθήσομαι (Matth. 8, 12. Io. 12, 31.) — LXX pro גֵּרַשׁ, etiam pro הוֹרִישׁ, הִשְׁלִיךְ, — (ab ἐκ et βάλλω), facio, ut aliquid loco suo moveatur, *eiicio*, *expello*, maxime seq. ἐκ, saepius seq. ἔξω Io. 12, 31. etiam ἔξω τοῦ τόπου, Act. 7, 58. Matth. 21, 39. (ἐκτὸς τοῦ οἴκου 2 Chron. 23, 14.); passim seq. ἀπό, motum e loco significante, pro ἐκ, ut ἐκβ. ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ, Matth. 7, 4. 5. Marc. 16, 9. Act. 13, 50. (ἐκβ. ἀπὸ τῆς γῆς, 2 Chron. 15, 8. Gen. 4, 14.); etiam ἐκβάλλ. εἰς, eiicere (e loco) in alium, Act. 27, 38. Zach. 7, 14. — Varie dicitur et varie, pro natura locutionis, verti potest; nimirum: a) cogo ut exeat, abeat aliquis, *vi eiicio, extrudo, expello*, α) personas, Matth. 8, 12. 22, 13. 21, 39. 25, 30. Marc. 12, 8. Luc. 4, 29. 13, 28. 20, 12. 15. Io. 6, 37. (ἔξω scl. τῆς βασιλείας). 9, 34 sq. 12, 31. (ἐκβ. ἔξω, e mundo eiectus in tartarum conlicitur, 2 Petr. 2, 4. Iud. vers. 6. Apoc. 20, 10.) Act. 13, 50. coll. Exod. 12, 33. (שִׁלַּח) 34, 24. 2 Reg. 16, 6. 2 Chron. 13, 9. 15, 8. — Ἐκβάλλ. τὰ δαιμόνια, ex hominibus daemones expellere, Matth. 7, 22. Marc. 1, 12. 34. Luc. 9, 40. et passim. — β) *res*; Act. 27, 38. Matth. 15, 17. Ἐκβ. ex alveo eiicere. — b) facio, ut exeat, abeat aliquis, verbo, cohortatione, increpatione, *eiicio*, *abigo*, *extrudo*; Matth. 9, 25. Marc. 1, 43. 5, 40. Act. 9, 40. Luc. 8, 54. — venditores et emtores, Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Io. 2, 15. — c) *excludo e societate*, *domo eiicio*, *dimitto*, *exulem facio* (Ier. 12, 14. 15.) velut τὴν γυναῖκα, Gal. 4, 30. Sir. 7, 28. Esdr. 10, 3. (ἐκβάλλ. πάσας τὰς

γυναῖκας καὶ τὰ γενόμενα ἐξ αὐτῶν, hebr. הוֹצִיא) — ἐκβ. ἐκ τῆς ἐκκλησίας, 2 Io. vers. 10. — d) *emitto, iubeo abire* velut ad opus, ἐκβ. ἐργάτας εἰς θερισμόν, operarios in messem, Matth. 9, 37. Luc. 10, 2. (procubitores emittere, 1 Macc. 12, 27.) — Marc. 1, 12. τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει (ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη, Matth. 4, 1. ἤγετο Luc. 4, 1.) εἰς τὴν ἔρημον. — e) *educo, eximo*, — ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ, oculo, Matth. 7, 4. 5. Luc. 6, 42. — *educo* oves, Io. 10, 4. Exod. 2, 17. — speculatores ex urbe, Iac. 2, 25. — e vinculis Act. 16, 37. ex urbe Act. 7, 58. Exod. 11, 1. *Depromo, produco*, nummos e loculo Luc. 10, 35. — ἐκ τοῦ θησαυροῦ, Matth. 12, 35. 13, 52. coll. Ier. 23, 31. ἐκβάλλειν προφητείαν. — f) *exstirpo*, τὸν ὀφθαλμόν, Marc. 9, 47. (Matth. 18, 9. ἔξελε αὐτόν). Thren. 3, 16. ἐκβάλλ. ὀδόντας. — Restant tria loca dubiae interpretationis: a) Apoc. 11, 2. τὴν αὐλὴν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, *Eichhornius* in comment. ad h. l. „abominandum declara, הַלְּלֵךְ, profanum declara, coll. Dan. 8, 11." Alii: „omne spatium extra templi vestigia claude, alii: nullam eius rationem habe" ut fere esset Latinismus: *mitte eam*; i. e. omitte eam describere, lasse ihn aus dem Grundrisse weg. (ἐκβάλλειν τοὺς λόγους εἰς τὰ ὀπίσω (הִשְׁלִיךְ אַחֲרֶיךָ), negligere, spernere praecepta, Ps. 50, 17. Aelian. hist. anim. 11, 10. Αἰγύπτιοι ἐκβάλλουσι τὸν λόγον ὡς ψευδῆ.) — b) Luc. 6, 22. ἐκβ. τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, alii: exules vos (ὄνομα pro persona) tanquam impios, facient; alii: contemnent vos etc. alii: nomen Christianorum aversabuntur; alii: delebunt nomina vestra e tabulis iudaicis. — c) Matth. 12, 20. ἐκβ. εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. Vid. Κρίσις.

Ἔκβασις, εως, ἡ, (ab ἐκβαίνω), 1) *exitus*, τὸ exire, das Herausgehen, (Ioseph. ant. 1, 3. 5. ἐκβαίνω, Ies. 24, 18.); de exitu e vita, Sap. 2, 17. Sic Hebr. 13, 7. ἔκβασις ἀναστροφῆς, vitae exitus, i. e. finis. — 2) tropice: *exitus*, rei, quae fit, agitur, — eventus, (Sap. 11, 15. Ioseph. ant. 10, 10. 3.) — *finis*, 1 Cor. 10, 13. ποιήσει σὺν τῷ πειρ. καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ, dabit simul cum calamitatibus quoque finem eorum ita, ut ferre possitis. (Sap. 8, 9. ἐκβάσεις καιρῶν temporis fines i. e. mutationes, ubi novi quid incipit. Phavor. ἔκβασιν· τὴν πλήρωσιν, τὴν παῦσιν. Hesych. ἔκβασις· πέρας τινὸς ὑποθέσεως, ἢ ἐκβλάστησις.) **.

Ἐκβολή, ῆς, ἡ, (ab ἐκβάλλω) τὸ eiicere, *eiectio*, (Exod. 11, 1.) *iactura*. (Sir. 10, 21.) — ἐκβολὴν ποιεῖσθαι, Latinorum: *iacturam facere in mari*; de nautis, navem, ne submergatur, exonerantibus. Sic apud profanos, et Act. 27, 19. Ion. 1, 5. (ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν). **.

Ἐκγαμίζω, f. ίσω, (ab ἐκ et γαμίζω, in matrimonium do) dicitur de filiabus, quae domo patria relicta nuptum dantur: *nuptum do, filiam eloco*. Matth. 22, 30. 24, 38. Luc. 17, 27.

(1 Cor. 7, 38. in textu vulg.) conf. Γαμίζω. — Medium: ἐκγαμίσκομαι, de filiabus: *nubo;* Luc. 20, 34. 35. **.

Ἐκγαμίσκομαι, vid. Ἐκγαμίζω.

Ἔκγονος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (verbale ab ἐκγίνομαι, oriundus sum) qui e stirpe prodiit. (Ioseph. ant. 2, 12. 1. μεγάλων ἀνδρῶν ἔκγονος.) — Maxime in neutro: τὸ ἔκγονον, foetus, nepos, progenies (Prov. 30, 11.) et τὰ ἔκγονα, soboles, posteri, *nepotes.* Hesych. ἔκγονα· τέκνα τέκνων. Semel 1 Tim. 5, 4. τέκνα ἢ ἔκγονα, liberos aut nepotes. (LXX saepius de prole s. posteris.)

Ἐκδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et δαπανάω; sumtus facio) sumtus faciendo consumo; — *consumo, absumo;* semel 2 Cor. 12, 15. ubi ἐκδαπανάομαι dicitur de homine sese ipse devovente saluti aliorum: ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, me ipse impendere libenter volo pro vobis, vestra salute. (Polyb. 17, 11.) coll. *Kypkii* observatt. sacr. T. 2. p. 272., qui exemplis docuit, profanos δαπανᾶν de vitae absumtione dicere. De sacrificii consumtione legitur 2 Macc. 1, 23. *.

Ἐκδέχομαι, f. έξομαι, (ἐκ et δέχομαι) 1) in me suscipio; accipio, Sir. 18, 14. Ies. 57, 1. — 2) in alius locum succedo, Gen. 43, 9. 44, 33. — 3) *exspecto, patienter exspecto,* dum aliquid eveniat, Io. 5, 3. Hebr. 10, 13. Iac. 5, 7. vel aliquis veniat, Act. 17, 16. — 1 Cor. 11, 33. ἀλλήλους ἐκδέχεσθε, *exspectate usque dum reliqui quoque advenerint.* Monet enim, ne quis prius, quam alii adsint, cibum sumat, quare versu sq. addit, domo esse edendum iis, qui famem senserint. *Desiderans exspecto,* rei adventum *desidero,* 1 Cor. 16, 11. Hebr. 11, 10. *.

Ἔκδηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐκ et δῆλος) qui in lucem prodit, *manifestus, conspicuus;* 2 Tim. 3, 9. (3 Macc. 3, 19. 6, 5.) **.

Ἐκδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et δῆμος) 1) e populo, patria discedo; (Ioseph. ant. 9, 4. 6.) — *migro, discedo;* 2 Cor. 5, 8. ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος i. e. mori. ib. v. 9. (3 Macc. 4, 11. ἐκδημία, peregrinatio.) — 2) a populo meo, patria *absum;* — *absum,* 2 Cor. 5, 6. ἐκδημεῖν ἀπὸ κυρίου, a domino, eius domicilio et consortio procul abesse. Hesych. ἐκδημεῖ· ἀποδημεῖ, ἀναχωρεῖ. cf. Ἀποδημέω. *.

Ἐκδίδωμι, f. ἐκδώσω, (ἐκ et δίδωμι) 1) edo, ich gebe heraus; (edictum 3 Esd. 1, 32. 8, 4. libellum, Prol. Sir.) — 2) *trado* alteri, v. c. urbem hostibus Iudith. 8, 11. argentum aedificantibus 2 Reg. 12, 11. — Filiam marito, i. e. nuptui do, Exod. 2, 22. Sir. 7, 25. 1 Macc. 10, 58. — 3) trado ἐπὶ μισθῷ, *loco, eloco,* ich verpachte; Matth. 21, 33. 41. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. (saepius apud profanos, Polyb. 6, 17. 2.)

Ἐκδιηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ἐκ et διηγέομαι) narro, quae in animo sunt: ich sage heraus, omnem rem *narro*

accurate *enarro;* Act. 13, 41. (Hab. 1, 5. Ezech. 12, 16. סַפֵּר) ib. 15, 13. coll. Iob. 12, 8. Sir 33, 8. 42, 17.) *.

Ἐκδικέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἔκδικος) LXX saepe pro נָקַם et פָּקַד, 1) sensu forensi: *vindico ab adversario, defendo ab iniuria.* Luc. 18, 3. ἐκδ. ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου, vindica me ab adversario; (Ps. 37, 28. נִשְׁמַר. 1 Macc. 13, 6. ἐκδικήσω περὶ τοῦ ἔθνους μου, vindex populi mei ero.) — 2) *punio* simpliciter, 2 Cor. 10, 6. ἐκδικ. τὴν παρακοήν, inobedientes punire. (Ies. 57, 16. Sir. 5, 3. 23, 21. supplicium sumere, Exod. 21, 20. נָקַם. Obad. vers. 21. שָׁפַט). — 3) *vindictam sumo, ulciscor,* ἀπό τινος, Apoc. 6, 10. ἐκ χειρός τινος, Apoc. 9, 2. (2 Reg. 9, 7. (נָקַם) Deut. 18, 19. (דָּרַשׁ). — Ἐκδικεῖν ἑαυτόν, se ipse ulcisci, retribuere mala, Rom. 12, 19. i. q. ἀνταποδιδόναι in altero membro. *.

Ἐκδίκησις, εως, ἡ, (ab ἐκδικέω) LXX pro נְקָמָה, פְּקֻדָּה, שְׁפָטִים 1) sensu forensi: *vindicatio e persecutoribus, ab iniuria illata,* Luc. 18, 7. 8. Act. 7, 24. (Ps. 18, 47. 2 Sam. 22, 48. ἐκδίκησις τῶν ἐχθρῶν, victoria de hostibus, Iudic. 11, 36.) — *Studium vindicandi, defendendi,* 2 Cor. 7, 11. — 2) *poena gravissima, poena,* Luc. 21, 22. 2 Thess. 1, 8. (Ezech. 16, 38. Mich. 5, 15. ποιεῖν ἐκδίκησιν, נָקָם. Sir. 12, 6. 7, 17. 47, 25.) — *actus puniendi,* 1 Petr. 2, 14. (Iudic. 11, 36.) — 3) *ultio, vindicta, retributio* iniuriae illatae, Rom. 12, 19. Hebr. 10, 30. (Deut. 32, 35. Ezech. 5, 15. Verba, quibuscum ἐκδίκησις iungitur, sunt: ποιεῖν ἐκδίκ. (2 Sam. 22, 8. נָתַן נְקָמָה Test. XII. Patr. p. 550.); διδόναι ἐκδίκ. (Sir. 12, 6. ἀποδιδόναι ἐκδ.), et in V. T. ἐκδικεῖν ἐκδίκησιν.) *.

Ἔκδικος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐκ et δίκη) 1) *in ius vocans, iudicium exercens;* Rom. 13, 4. ἔκδικος εἰς ὀργήν, magistratus iudicium exercens puniendo. — 2) vindex iniuriae illatae, Sap. 12, 12. Sir. 30, 6. — 3) *puniens,* poenam *repetens, exigens ab aliquo;* 1 Thess. 4, 6. (4 Macc. 15, 29.) *.

Ἐκδιώκω, f. ώξω, (ἐκ et διώκω) 1) *expello, depello,* v. c. e societate hominum, Dan. 4, 22. e terra eiicio, Deut. 6, 19. הָדַף. Ioel. 2, 20. הִרְחִיק. Sic Luc. 11, 49. ἐκδιώξουσι in exilium mittent. — 2) *persequor, insequor, calamitatibus premo,* 1 Thess. 2, 15. (Ps. 44, 16. מִתְנַקֵּם. Ps. 119, 157. οἱ ἐκδιώκοντές με (רֹדְפַי) καὶ θλίβοντές με.) *.

Ἔκδοτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐκδίδωμι quod vid.) editus; deinde: *traditus hostibus,* quem Latini *deditum* (Eutrop. 4, 17. Liv. epit. 56.) dicunt; Act. 2, 23. ἔκδοτον, hunc deditum. (Bel et Drac. vers. 26. καὶ ἔδωκε τὸν Βὴλ ἔκδοτον τῷ Δανιήλ, eius arbitrio tradidit. Ioseph. ant. 6, 13. 9. Davides Saulum λαβὼν ἔκδοτον, negligentia excubitorum in potestate sua tenens, ita ut eum potuisset occidere, [cf. 1 Sam. 26.] οὐκ ἀπέκτεινε. Ioseph. de bell. 3, 7. 31. Clem. Alex. paedag. 1, 13. θηρίον ἄλογον, ἔκδοτον ἐπιθυμίαις.) *.

Ἐκδοχή, ῆς, ἡ, (ab ἐκδέχομαι) exspectatio vel mali, vel boni. Semel Hebr. 10, 27. φοβερὰ ἐκδοχή exspectatio terrorem incutiens.

Ἐκδύω, f. ύσω, (ab ἐκ et δύω s. δύνω) *vestes alicui detraho, vestibus exuo;* cum accusativo personae et rei. Matth. 27, 28. 30. Marc. 15, 20. Luc. 10, 30. LXX hebr. פָּשַׁט, Gen. 37, 22. Lev. 6, 6. Hos. 2, 3. — Metaphorice: corpore exuo animam; 2 Cor. 5, 4. οὐ θελ. ἐκδ. nolumus quovis corpore carere. Ibid. v. 3. in codd. ex interpretamento. Vid. *Ἐνδύω* et *Γυμνός*. (Ioseph. ant. 6, 12. 7. *πάντ' ἐκεῖνα* (priores virtutes) *μετεκδυσάμενοι.*) *.

Ἐκεῖ, adv. loci; dicitur 1) de commoratione *in* aliquo *loco: ibi, illic,* Matth. 2, 13. 15. 8, 12. 13, 58. et saepius. *Οἱ ἐκεῖ*, ibi versantes, commorantes, Matth. 26, 71. Act. Thom. §. 4 et 8.) — Rom. 9, 25. ἐκεῖ intellige in loco Hoseae. Matth. 19, 2. *ἐκεῖ*, ubi versabatur, in Paraea. Nec aliter Matth. 5, 24. *ἐκεῖ*, i. e. *ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου*, ut explicationis causa additur. cf. vers. 23. — De *loco tropico* legitur 2 Cor. 3, 17. Iac. 3, 16. coll. Matth. 6, 21. 18, 20. — 2) de motu *in locum*, i. q. ἐκεῖσε, *illuc*, Matth. 2, 22. Marc. 6, 33. Luc. 12, 18. 17, 37. 21, 2. Io. 11, 8. 18, 3. *huc*, Matth. 17, 20. *μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ.* — Luc. 21, 2. *βάλλειν ἐκεῖ*, *iniicere*, *εἰς τὸ γαζοφυλάκιον*. — LXX *εἰσέρχεσθαι ἐκεῖ*, Deut. 1, 37. 2 Sam. 17, 18. Sic hebr. שָׁם, Deut. 1, 37. Ps. 137, 10. et שָׁמָּה Deut. 4, 42. — Cum ὅπου coniunctum ex hebraismo redundat; Marc. 6, 55. Apoc. 12, 14. (1 Sam. 9, 10. Ezech. 36, 22. Gen. 13, 4. 20, 13. Iudith. 5, 19.) — Etiam omittitur, Act. 14, 3. 25, 4.

Ἐκεῖθεν, adv. loci: *illinc, hinc, inde*, (LXX hebr. מִשָּׁם Gen. 28, 2. 6. Obad. vers. 4.) Matth. 4, 21. 5, 26. 9, 9. 11, 1. 15, 21. 19, 15. Marc. 6, 1. 7, 24. Act. 16, 12. passim. — *Οἱ ἐκεῖθεν*, qui isto in loco versantur, Luc. 16, 26. — Act. 20, 13. *ἐκεῖθεν*, inde ab isto loco; alii: *ibi*, in illo loco, ut Hos. 2, 15. (מִשָּׁם, in textu hebr. vers. 17.) intelligendum esse videtur.

Ἐκεῖνος, *είνη*, *εῖνο*, (ab ἐκεῖ), Latinor. *ille, iste*, et refertur proprie ad remotius, ut nostrum *jener*, et saepius cum emphasi ponitur, ut insignem faciat rem vel personam. — Legitur in N. T. 1) *cum nomine*, et quidem a) antecedente articulo: *ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις*, illo tempore, Matth. 3, 1. 12, 23. Marc. 4, 35. Matth. 8, 13. *ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ*, illo ipso tempore, quo Iesus dixerat: *ὕπαγε*. — Matth. 15, 28. *ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης*, ex illo tempore. — *Ἐκείνη ἡμέρα*, de die iudicii, Matth. 7, 22. Marc. 13, 32. — Matth. 24, 19. 26, 29. Marc. 13, 11. 17. 19. Luc. 6, 23. 20, 35. ὁ αἰὼν ἐκεῖνος, vita illa futura. — Saepissime. — b) sequente articulo cum nomine, Luc. 5, 35. *ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις*. c.

12, 47. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος. c. 13, 4. ἐκεῖνοι οἱ δέκα. c. 20, 18. Io. 8, 10. 16, 13. ἐκεῖνος τὸ πνεῦμα ἅγιον. Act. 12, 1. (Esdr. 4, 15.) — Marc. 4, 11. ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω. c. 12, 7. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοί. — cum emphasi: Matth. 27, 63. ἐκεῖνος ὁ πλάνος. — 2) *sine nomine* et absolute positum, quo modo in Ioannis scriptis saepissime habetur, refertur a) ad *remotius*, et est: *ille*, *iste*, Matth. 13, 11. Marc. 16, 10. 20. Luc. 8, 32. 9, 34. ἐκείνους, Mosen et Eliam. Io. 1, 8. 18. 33. 2, 21. 28. 3, 30. 5, 35. 38. 40. 9, 36. 11, 13. 19, 21. Act. 10, 10. 21, 6. Rom. 6, 21. 1 Cor. 9, 25. 2 Tim. 3, 9. ἡ (ἄνοια) ἐκείνων, nimirum Iannis et Iambris. (Sap. 16, 3. 17, 21.) — cum emphasi, Marc. 16, 13. Io. 7, 11. — οὗτος — ἐκεῖνος, *hic* — *ille*, Luc. 18, 14. coll. Hebr. 8, 7. (Sap. 16, 4.) — ἐκεῖνοι — ἡμεῖς s. ὑμεῖς, Act. 21, 6. 7. 1 Cor. 10, 11. 15, 11. 2 Cor. 8, 14. 2 Tim. 2, 13. Hebr. 12, 25. — τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, hoc vel illud, Iac. 4, 15. — b) ad *proximum*: *ille*, *is*, *hic*, *hic ipse*, pro οὗτος, αὕτη, τοῦτο; Matth. 18, 27. εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβών. Io. 4, 25. 5, 19. c. 7, 45. ἐκεῖνοι, hi, nimirum Pharisaei. c. 11, 29. 13, 6. 27. 16, 14. 20, 15. 16. Act. 3, 13. κρίναντος ἐκείνου, quum tamen hic iudicaret. Rom. 14, 14. 1 Io. 5, 16. — repetit subiectum proximum cum emphasi, *hic ipse*, *hoc ipsum*; Marc. 7, 15. τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα. Io. 5, 11. ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν. Io. 5, 39. 43. 8, 42. 9, 37. 10, 1. 12, 48. 14, 21. 26. 15, 26. 2 Cor. 10, 18. — *ipse*, pro αὐτός, Io. 9, 9. — pro relativo, αὐτός, αὐτή, αὐτό, *is*, *ea*, *id*, ὁδοιπορούντων ἐκείνων pro αὐτῶν. 2 Cor. 8, 9. 1 Io. 3, 16. 2 Petr. 1, 16. — c) refertur ad *id*, *quod sequitur*, ut accuratius describatur; Matth. 24, 43. ἐκεῖνο (i. e. τοῦτο) δὲ γινώσκετε, ὅτι etc. — ἐκεῖνος — ὅς, Io. 10, 35. 13, 26. — ἐκεῖνον — ὑπὲρ ὅν, Rom. 14, 15. Ἐκείνους — δι' οὕς, Hebr. 6, 7. 11, 15. — 3) ἐκείνης intellige ὁδοῦ, adverbialiter, pro ἐκείνῃ, ut profani loquuntur: *illa via*, *illic*; semel Luc. 19, 4. ἐκείνης ἔμελλε διέρχεσθαι. Text. vulg. δι' ἐκείνης.

Ἐκεῖσε, (ab ἐκεῖ), adv. loci; 1) illic, illuc, motum in locum indicans; — 2) i. q. ἐκεῖ, *ibi*; Act. 21, 3. 22, 5. (Iob. 39, 29. Ioseph. ant. 3, 2. 1. τὰ ἐκεῖσε ἔθνη, gentes ibi habitantes. Xenoph. Mem. 3, 15. 3 Act. Thom. §. 8. τοὺς ἐκεῖσε ὄντας.) **.

Ἐκζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et ζητέω) LXX pro דָּרַשׁ, בִּקֵּשׁ, etiam pro נָצַר, studiose quaero, quod amissum est, Ezech. 34, 11. 12. (בִּקֵּשׁ) 39, 14. (חָקַר); — *studiose exquiro*, περί τινος, 1 Petr. 1, 10. ubi est i. q. ἐξερευνάω, *flagito*, *exposco*, Hebr. 12, 17. τί. (Deut. 23, 21.) — Ἐκζητεῖν τὸν θεόν, Deum studiose quaerere i. e. *cum cultu prosequi*, Act. 15, 17. (Esdr. 4, 2. דָּרַשׁ. Am. 9, 12.), *eius rationem habere in agendo*, Rom. 3, 11. Hebr. 11, 6. (Ps. 14, 2. דָּרַשׁ. Ps. 25, 10. נָצַר. Ps. 119, 56.) — Ἐκζητεῖν τι ἀπό τινος, ab aliquo aliquid repetere, sensus: *vindictam sumere*, *graviter punire*, Luc. 11,

50. 51. (LXX ἐκζητεῖν τὸ αἷμα ἐκ χειρός τινος, Ezech. 3, 18. 2 Sam. 4, 11. בִּקֵּשׁ. Gen. 9, 5. דָּרַשׁ. coll. c. 42, 22. Ps. 44, 21.) *.

Ἐκθαμβέω, ῶ, βήσω, (ab ἔκθαμβος) terrorem incutio; Aquila Iob. 33, 7. hebr. בָּעַת. Sir. 30, 9. — Ἐκθαμβέομαι, *obstupesco*, scl. ob admirationem, Marc. 9, 15. — *terrore corripior*, Marc. 16, 5. 6. — *angore magno afficior*, Marc. 14, 33. (Matth. 26, 37. λυπεῖσθαι, coll. Sir. 30, 9.) *.

Ἔκθαμβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐκ et θάμβος) admiratione, terrore perculsus, *attonitus*, Act. 3, 11. Symmach. 1 Sam. 4, 13. pro חָרֵד. Hesych. ἔκθαμβος· ἔκπληκτος. *.

Ἔκθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐκ et θετός, positus) *expositus*, potissimum de infantibus recens natis, qui exponuntur. Et ita Act. 7, 19. (Sap. 11, 15. ἔκθεσις. Philo de vita Mos. I. p. 604. τὸν παῖδα (Mosen) ἐκτιθέασι. ib. ἀδελφὴ τοῦ ἐκτεθέντος βρέφους.) *.

Ἐκκαθαίρω, f. αρῶ, (ἐκ et καθαίρω) purgo aliquid ita, ut sordes, vitia removeantur; *expurgo*, *purgando removeo*, 1 Cor. 5, 7. (Deut. 26, 13. Dinarch. contra Aristogit. p. 67. ἐκκαθαίρειν τὴν δωροδοκίαν. vid. Καθαίρω.) — Tropice: me purgo a vitiis, 2 Tim. 2, 21. ἐκκαθαίρειν ἑαυτόν, i. q. 1 Io. 3, 3. ἁγνίζειν ἑαυτόν. (LXX Iud. 7, 4. pro צָרַף, lustro. Xenoph. Symp. 1, 4. ἄνδρες ἐκκεκαθαρμένοι τὰς ψυχάς. cf. Raphelii nott. e Xenoph. ad h. l.) **.

Ἐκκαίω, aor. 1. pass. ἐξεκαύθην, (ἐκ et καίω) exuro, incendo; passivum: *exardesco*; proprie de igne; tropice de quavis re magna vehementer operante, ut de ira Iob. 3, 17. de frigore Sir. 43, 21. etiam, ut Latinorum *urere*, de vehementia libidinis venereae; et sic Rom. 1, 27. (Sir. 23, 16. ψυχὴ θερμὴ (mens voluptuosa), ὡς πῦρ καιόμενον, — καὶ οὐ μὴ παύσηται ἕως ἂν ἐκκαύσῃ πῦρ.) *.

Ἐκκακέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et κάκη, vitiosum, vile; ignavia potissimum militis; segnities, quae debita officia negligit) 1) ignavus stationem desero, ex ignavia terga do; — *desero officium*, 2 Cor. 4, 16. οὐκ ἐκκακοῦμεν, officio apostoli non desum ex timore periculorum gravissimorum. — segnis in benefaciendo, Gal. 6, 9. 2 Thess. 3, 13. — Ex adiuncto: — 2) *timidus sum*, *animum despondeo*, Luc. 18, 1. 2 Cor. 4, 1. Eph. 3, 13. — (Hesych. ἐκκακοῦμεν· ἀμελοῦμεν, ἀκηδιῶμεν. Idem: ἠδημόνησεν· ἐξεκάκησεν.) *.

Ἐκκεντέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et κεντέω, pungo) *transfodio*, *transfigo*, *transfigendo occido*; Io. 19, 37. Apoc. 1, 7 LXX hebr. הָרַג occido, Num. 22, 29. דָּקַר transfixit, Iud. 9 54. 2 Macc. 12, 6. *.

Ἐκκλάω, ῶ, f. άσω, (ἐκ et κλάω) 1) *defringo*, *abscindo* s. *exscindo*, ut tollam; ramos arboris, Rom. 11, 17. 19. 20. ubi Iudaei cum ramis oleae comparantur. (Apud LXX legitur Lev. 1, 17.) **.

Ἐκκλείω, f. είσω, (ἐκ et κλείω) *excludo*; quod vel est *locum non concedo, non admitto*, ut Rom. 3, 27. ad quem locum respiciens Phavor. ἐξεκλείσθη· ἀντὶ τοῦ ἀπέκλεισεν αὐτῇ Theodoret. οὐκ ἔτι χώραν ἔχει. — vel: e loco antea occupat iterum expello; removeo, *separo, avello*. Sic tropice Gal. 4, 17. ubi vertendum est: „amant vos (falsi doctores) non sincere (simulant amorem); imo vos a me et mea doctrina student avellere, ut ipsos potius ametis, ipsis studiose adhaereatis.“ **.

Ἐκκλησία, ίας, ἡ, (ab ἐκκαλέω, evoco, convoco) hebr. קָהָל 1) evocata e domibus civium multitudo in locum publicum; *multitudo convocata*, et non solum ea, quae convenit iussu magistratus Matth. 18, 17. Act. 19, 39. 40. (1 Reg. 8, 14. 22. Ioseph. ant. 4, 8. 1.) sed etiam *turba*, quae alia de causa concurrit vel convenit, Act. 19, 32. 18, 22. (Sir. 26, 5. 21. Sic etiam hebr. קָהָל de multitudine, 2 Chron. 30, 13. Levit. 8, 3. 1 Macc. 3, 13.) — Inde etiam de populo universo, quatenus est congregatus, Act. 7, 38. Hebr. 2, 12. (Ps. 26, 12. 68, 26. cf. Exod. 12, 6. Num. 16, 3. 20, 4.) — 2) *coetus, conventus*, a) universe; 1 Cor. 11, 18. συνερχόμενοι ἐν ἐκκλησίᾳ (pro εἰς ἐκκλησίαν) convenientes in coetum. (1 Sam. 19, 20. ἐκκλησία τῶν προφητῶν. coll. Ps. 26, 5. Ioseph. ant. 7, 14. 8. εἰς ἐκκλησίαν συγκαλέσας τοὺς ἄρχοντας. ib. 4, 4. 2. συνήγαγε τὸ πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν. Plutarch. Timol. 10. τότε συνῆγον ἐκκλησίαν.) — b) *coetus Christianorum*, uno loco habitantium, et ad sacra celebranda convenientium; sic de coetu Christianorum Hierosolymis, Act. 2, 47. 5, 11. 8, 1. 11, 22. 15, 4. 22. Antiochiae, Act. 11, 26. 13, 1. κατὰ τὴν (ἐκεῖ) οὖσαν ἐκκλ., in isto coetu. De aliis coetibus christianis in singulis urbibus et provinciis, Rom. 16, 1. 23. 1 Cor. 1, 2. Coloss. 4, 15. 16. 1 Cor. 4, 17. 7, 17. Act. 20, 17. 1 Cor. 11, 22. 14, 28. Iac. 5, 14. 3 Io. vers. 9. 10. Act. 9, 31. 15, 41. 16, 5. 2 Cor. 8, 1. et passim. — Κατ' ἐκκλησίαν, per singulos coetus. Act. 14, 23. — c) *ecclesia christiana, coetus Christianorum* his in terris viventium *universus*; semel in evangeliis, Matth. 16, 18. et praeterea in Pauli scriptis, 1 Cor. 12, 28. 15, 9. Gal. 1, 13. Eph. 1, 22. 3, 10. 21. 5, 23—32. Phil. 3, 6. Col. 1, 18. 24. Eph. 3, 21. ἐκκλησία ἐν Χριστῷ i. e. christiana. (Ignat. ad Eph. §. 17.) — d) *coetus piorum in coelis*; Hebr. 12, 23. (coll. Sir. 24, 2. ubi ἐκκλησία ὑψίστου aula Dei, regis. cf. Dan. 4, 14. Iob. 4, 18. Deut. 33, 2. Sap. 5, 5.) — Restant locutiones: ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, Rom. 16, 16. coetus eorum, qui Iesum Messiam profitentur. — Ἐκκλησία s. ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ et Θεοῦ, coetus cultorum Dei, quod quum de ecclesia universa, ut 1 Cor. 15, 9. et 1 Tim. 3, 15. ubi i. q. οἶκος Θεοῦ, templum Dei, locus, ubi Deus colitur, — tum de singulis coetibus dicitur, 1 Cor. 1, 2. 10, 32. 11, 16. 2 Cor. 1, 1. 1 Thess.

2, 14. 2 Thess. 1, 4. 1 Tim. 3, 5. Sic Deut. 23, 1. 3. ἐκκλησία κυρίου, coetus cultorum Dei. — Αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, coetus christiani inter gentiles, Rom. 16, 4.

Ἐκκλίνω, f. νῶ, aor. 1. ἐξέκλινα, (ἐκ et κλίνω) LXX pro נָטָה et סוּר, 1) declino, deflecto a via, Deut. 31, 29. Iudic. 2, 17. tropice: a via pietatis, Rom. 3, 12. coll. Ps. 14, 4. 53, 3. — 2) ἐκκλ. ἀπό τινος, deserere, valedicere, fugere aliquem s. aliquid, Rom. 16, 17. 1 Petr. 3, 11. (coll. Prov. 3, 7. 14, 16. Iudic. 20, 47. Ier. 5, 23.) *.

Ἐκκολυμβάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et κολυμβάω) enato, enatando evado. Act. 27, 42. (Dion. Halic. 5, 24. Diod. Sic. 20, 28. 89.) *.

Ἐκκομίζω, f. ίσω, (ἐκ et κομίζω) effero, exporto; — apud profanos saepius, ut Latin. efferre, de iis, qui mortuos sepeliendos efferunt. Sic Luc. 7, 12. (Herodian. 2, 1. 5.) *.

Ἐκκόπτω, f. όψω, aor. 2. pass. ἐξεκόπην, fut. 2. pass. ἐκκοπήσομαι, (ex ἐκ et κόπτω) exscindo, a) propr. δένδρον, Matth. 3, 10. 7, 19. Luc. 3, 9. 13, 7. 9. (Dan. 4, 11. Ier. 6, 6. 22, 7. Dan. 4, 11. 2 Chron. 34, 4.) — ramum vel oculum ex arbore, Rom. 11, 24. (Ioseph. ant. 5, 8. 12. ἐκκ. τοὺς ὀφθαλμούς.) — τὴν δεξιάν, Marc. 5, 30. 18, 8. — b) tropice: ἐκκ. aliquem, i. e. e medio tollo, exstirpo, Rom. 11, 22. (Ier. 44, 7. 8. Ioseph. ant. 8, 12. 1. ἔπειθεν τοὺς ἀρχιερεῖς ἐκκόπτειν με φυόμενον, suadebat, ut crescentem me tollerent.) — τὴν ἀφορμήν, praescindo occasionem, 2 Cor. 11, 12. (Hierocl. carm. aur. Pyth. ἐκκόπτει τὰς ἀφορμάς. coll. Iob. 19, 10. ὥςπερ δένδρον ἐξέκοψε τὴν ἐλπίδα μου. 4 Macc. 3, 2. 3. ἐκκ. τὴν ἐπιθυμίαν, τὸν θυμόν. Ioseph. ant. 8, 12. 1. ἐκκ. εἴ τι πονηρὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ.) — [1 Petr. 3, 7. τὰς προςευχάς, vid. Ἐγκόπτω.] *.

Ἐκκρέμαμαι, σαι, ται, (ἐκ et κρεμάω) pendeo ab, dependeo. — Tropice: pendeo ab aliquo, (Gen. 44, 30. coll. Iudith. 8, 24.); pendeo ab ore alicuius (Virg. Aen. 4, 79. Ovid. epp. 1, 30.), Luc. 19, 48. — (Phil. de Abrah. p. 373. ὁ πόθῳ ἀλέκτῳ τοῦ παιδὸς ἐκκρεμάμενος. Id. de vict. off. p. 856. μυστικῶν πραγμάτων ἐκκρεμάμενοι.) **.

Ἐκλαλέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et λαλέω) eloquor, divulgo. Semel Act. 23, 22. — Iudith. 11, 9.

Ἐκλάμπω, f. άμψω, (ἐκ et λάμπω) splendorem emitto, effulgeo. Semel Matth. 13, 43. ἐκλάμψουσι, splendorem emittent, coruscabunt. De hoc splendore coelesti vid. Dan. 12, 3. coll. Sir. 43, 5. et Sap. 3, 7.

Ἐκλανθάνω, f. ἐκλήσω, (ἐκ et λανθάνω) oblivisci facio, (Homer. Iliad. 2, 600.) medium: obliviscor, seq. genitivo (Ioseph. ant. 4, 3. 3. et 7, 13. 1.); perf. pass. ἐκλέλησμαι, cum significatione medii (vid. Matthiae gramm. §. 493. et Winer. gram. p. 112.): oblitus sum; semel Hebr. 12, 5.

Ἐκλέγω, (ex ἐκ et λέγω) eligo (3 Esdr. 5, 1.) — eli-

gendo colligo, Ioseph. ant. 8, 2. 4. ἐκλέγοντες φόρους. — passiv. eligor; et ex hebr. ἐκλελεγμένος, ex aliis electus, i. e. vel praestans, 1 Macc. 6, 35. vel amatus prae ceteris, i. q. ἀγαπητός; Luc. 9, 35. in codd. coll. Ies. 41, 9. — Medium: ἐκλέγομαι, impf. ἐξελεγόμην (Luc. 14, 7.), aor. 1. ἐξελεξάμην, LXX pro בָּחַר, *eligo*, a) seq. accusat. vel rei vel personae α) simpliciter, Marc. 13, 20. de Deo homines ad salutem eligente, Luc. 10, 42. 14, 7. Io. 6, 70. 13, 18. 15, 16. Act. 1, 2. De Deo populum Israeliticum sibi eligente, Act. 13, 17. (Deut. 14, 2. Ies. 44, 1. 2. 49, 7.) — de eligente ad munus, Act. 1, 24. 6, 5. — Act. 15, 22. 25. ἐκλεξαμένους ἄνδρας pro ἐκλέξασθαι ἄνδρας, viros quos sibi elegerant, vel eligere aliquos et mittere. — β) ἐκλ. τινα ἀπό τινων, e numero seligere, Luc. 6, 13. (Gen. 6, 2. Sir. 45, 21.) — γ) ἐκλ. τινα ἔκ τινος, eodem sensu, Io. 15, 19. ἐκ τοῦ κόσμου, e numero hominum vos mihi elegi. Act. 1, 24. ὃν ἐκλέξω ἐκ τῶν δύο ἕνα. (2 Sam. 24, 12. 2 Reg. 21, 7. 1 Chron. 19, 10. 21, 10. Ezech. 20, 38. coll. 2 Sam. 6, 21. ἐκλέγ. ὑπέρ τινος). — δ) ἐκλέγ. τινα, ἵνα, eligere aliquem, i. e. velle, efficere, ut ille faciat, sit, 1 Cor. 1, 27. 28. (coll. 2 Chron. 6, 6.) — ε) ἐκλ. τινα seq. infinitivo: eligo aliquem ad aliquid, decerno, volo ut, Eph. 1, 4. (Deut. 14, 2. 1 Reg. 8, 16. 1 Chron. 15, 2. 2 Chron. 6, 6. 1 Macc. 7, 37. 10, 32 seq. εἰς Ps. 33, 33.) — omisso εἶναι, Iac. 2, 5. ἐξελ. τοὺς πτωχοὺς (εἶναι) πλουσίους. — b) ex hebraismo ἐκλέγομαι ἔν τινι, pro τινά, בָּחַר seq. בְּ, semel Act. 5, 2. ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, me elegit. (1 Sam. 16, 9. 10. 1 Reg. 8, 16. 1 Chron. 28, 4. 5. 2 Chron. 7, 12. Nehem. 9, 7.) *.

Ἐκλείπω, f. ψω, aor. 2. ἐξέλιπον, (ἐκ et λείπω) 1) derelinquo; — 2) *deficio, cesso*; Luc. 22, 32. ἡ πίστις, (Ier. 7, 27. 51, 30. Ios. 5, 12. Thren. 2, 11. Ios. 3, 13.) — τὰ ἔτη Hebr. 1, 12. pro תָּמַם Ps. 102, 28. coll. Gen. 18, 11. Ies. 19, 5. pro חָדַל. — 3) debilis fio, deficio, deliquium patior, Ezech. 34, 16. 21. Ion. 2, 8. Gen. 25, 29 sq. — *exspiro, morior*, Luc. 16, 9. (LXX hebr. גָּוַע, Gen. 25, 8. 11. 35. 49, 33. Ps. 114, 30. Thren. 1, 20. et מוּת Ier. 42, 17. 22. Tob. 14, 11. ἐξέλιπεν ἡ ψυχή. Iudith. 7, 22. Test. XII. patr. p. 677. ἐκλείψαι αὐτὸν ἐκ γῆς ζώντων. Sic etiam apud profanos, ἐκλ. τὸ ζῆν, Polyb. 2, 41. τὴν ψυχήν, Aelian. V. H. 13, 20.)

Ἐκλεκτός, ή, όν, (ab ἐκλέγω) LXX pro בָּחִיר, *electus*, separatus ab aliis, 1 Chron. 9, 22. — i. e. a) electus, *praestans, nobilis, magni pretii*, 1 Petr. 2, 4. 6. λίθος ἐκλ. (Ies. 28, 16. Esdr. 5, 8. Lib. Henochi (*Fabric.* Cod. Pseud. I. p. 184.) λίθοι ἐκλεκτοί, gemmae.) — 2 Io. v. 1. ἐκλεκτή, nobilissima, ib. v. 13. (Gen. 23, 6. ἐκλεκτὰ μνημεῖα. 2 Reg. 8, 12 Amos. 5, 11. Cant. 6, 8. 9. Ier. 48, 15.) — Inde ἐκλεκτοὶ ἄγγελοι, 1 Tim. 5, 21. angeli summi, nobilissimi. Vid. Ἄγγελοι. (Ioseph. de bello I. 2, 16. 4.: μαρτύρομαι δὲ ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ

ἅγια; καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ.) — b) *electus a Deo ad salutem:* Matth. 20, 16. 22, 14. 24, 22. 24. 31. Marc. 13, 20. 22. 27. Rom. 8, 33. (Clem. Alex. Strom. 7, 2.) — *Dei cultor,* Col. 3, 12. 2 Tim. 2, 10. Tit. 1, 1. 1 Petr. 1, 1. Apocal. 17, 14. — 1 Petr. 2, 9. γένος ἐκλεκτόν, homines ad Dei cultum selecti. (Ies. 43, 20. 45, 4. Ps. 105, 6.) — c) ex adiuncto: *Deo carissimus, a Deo amatus,* Luc. 23, 35. (*Fabric.* Cod. Pseud. I. p. 747.: „Messias ἐκλεκτὸς θεοῦ ἕως αἰῶνος, i. q. antea ἀγαπητὸς κυρίου.) Luc. 18, 7. Rom. 16, 13. coll. v. 12. Vid. 1 Chron. 16, 13. Ies. 42, 1. ὁ ἐκλεκτός μου, προςεδέξατο αὐτὸν ἡ ψυχή μου. Prov. 17, 3. *.

Ἐκλογή, ῆς, ἡ, (ab ἐκλέγω) *electio;* — in N. T. a) actus eligendi: *electio ad salutem,* quae cernitur et efficax fit per benignam Dei vocationem, quare fere convenit cum κλήσει; Rom. 11, 5. κατ' ἐκλογὴν χάριτος secundum electionem Dei s. vocationem benignam. ib. 11, 7. ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, electio, vocatio ad salutem iis contigit. ib. 11, 28. Act. 9, 15. σκεῦος ἐκλογῆς pro ἐκλεκτόν, i. e. praestans. 1 Thess. 1, 4. εἰδότες τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, i. q. 1 Cor. 1, 26. βλέπετε τὴν κλῆσιν ὑμῶν. coll. 2 Petr. 1, 10. — b) vis eligendi, *electio libera, voluntas eligens libera;* Rom. 9, 11. ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις, spontanea, libera πρόθεσις, quae 2 Tim. 1, 9. dicitur ἰδία πρόθεσις καὶ χάρις. Fortasse etiam Rom. 11, 5. κατ' ἐκλογὴν χάριτος est: pro libera in eligendo benignitate. (Ioseph. de b. Iud. 2, 8. 14.: ἐπ' ἀνθρώπων ἐκλογῇ τό τε καλὸν καὶ τὸ κακὸν πρόκειται. Psalt. Sal. 9, 7. τὰ ἔργα ἡμῶν ἐν ἐκλογῇ καὶ ἐξουσίᾳ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, τοῦ ποιῆσαι δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν. cf. *Raphel.* annot. e Polyb. p. 437.) *.

Ἐκλύω, f. ύσω, (ἐκ et λύω), LXX potissimum pro רָפָה, etiam pro עָיֵף et similibus — 1) dissolvo, exsolvo, Gen. 49, 14. — vincula, Gen. 27, 40. [Matth. 9, 36. de agmine ovium dissoluto, ubi *Griesb.* recepit ἐσκυλμένοι.] — 2) tropice: enervo, debilito; (Ioseph. ant. 8, 11. 3. τὰς ἀκμὰς αὐτῶν ἔλυσεν ὁ θεός. ib. 13, 8. 1.) ἐκλύομαι, *enervor, debilitor;* i. e. a) *exhaurior viribus,* Matth. 15, 32. Marc. 8, 3. (1 Sam. 14, 28. Iud. 8, 15. 2 Sam. 16, 2. 14. Thren. 2, 11. 19. Ioseph. ant. 5, 2. 7. πρὸς τοὺς πόνους διὰ τὴν τρυφὴν ἐκλελυμένοι.) — b) *defatigor, deficio,* Gal. 6, 9. μὴ ἐκλυόμενοι, si non defatigamur in benefaciendo.; — c) *animum despondeo,* Hebr. 12, 3. ψυχαῖς ἐκλυόμενοι. (Deut. 20, 3. Iudith. 14, 6. Hebr. 12, 5. μηδ' ἐκλύου, Prov. 3, 11. pro קוּץ. (coll. Prov. 6, 3. Ies. 29, 9. Ios. 18, 3. 1 Macc. 9, 8. Ioseph. ant. 13, 8. 1. Philo de Charit. p. 702. ὑπὸ λύπης ἐκλυθείς.) *.

Ἐκμάσσω, s. ἐκμάττω, f. άξω, (ἐκ et μάσσω, abstergo) *abstergo, extergo;* Luc. 7, 38. 44. Io. 11, 2. 12, 3. 13, 5. Sir. 12, 11. Epist. Ier. v. 10. 20. Aristot. histor. animal. 9, 40. Dionys. Halic. 9, 10. coll. *Sturz.* de dial. alexandr. p. 163.) **.

Ἐκμυκτηρίζω, f. ίσω, (ἐκ et μυκτηρίζω) *naso adunco suspendo, irrideo*, adiuncta notione contemtus; bis, Luc. 16, 14. 23, 35. (LXX pro hebr. לָעַג 2 Sam. 19, 21. Ps. 2, 4. ubi respondet τῷ ἐκγελάσεται. Ps. 35, 16. 3 Esdr. 1, 51.) **.

Ἐκνεύω, f. εύσω, (ἐκ et νεύω) 1) *deflecto*, propr. capite sive corpore inclinato; inde evito, (Xenoph. Ven. 10, 12. Diod. Sic. p. 675. C. ed. Rhod. ὁ δὲ ἕτερος βραχὺ παρεγκλίνας, τὴν ἐπιφερομένην πληγὴν ἐξένευσε. cf. *Munthii* obss. e Diod. Sic. ad Io. 5, 13.) Vid. etiam Mich. 6, 14. — Deinde: — 2) in latus deflecto, ich wende mich seitwärts; 2 Reg. 2, 24. ἐξένευσεν ὀπίσω αὐτῶν. coll. 2 Reg. 23, 16. — *me subduco, secedo in latus*, semel, Io. 5, 13. ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, Iesus enim inde secesserat. (Philo de vita Mos. 3, p. 690.: ποῖ τις τράπηται, ποῖ τις ἐκνεύσῃ; Iudic. 18, 26. ἐξένευσε [יִּפֶן] καὶ ἀνέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον. Ioseph. ant. 7, 4. 2. ἐκνεύσας εἴς τι χωρίον. ib. 9, 6. 3. τὸ ἅρμα εἰς ἑτέραν ὁδὸν ἐξένευσε. Pindar. Olymp. 13, 163. κούφοισιν ἐκνεῦσαι ποσίν. — trop. 3 Macc. 3, 22. εἰς τὸ φαῦλον ἐκνεύοντες. — Alii, ut *Krebs*. in obss. Flav. p. 145. *Kypkius* in obss. I, p. 366 sq. deducunt ab ἐκνέω, ἐκνεύσω, *enato*.) **.

Ἐκνήφω, f. ήψω, (ἐκ et νήφω) ex ebrietate sobrius fio, crapulam discutio, Ioel. 1, 5. 1 Sam. 25, 37. Gen. 9, 24. — deinde: *evigilo* e sopore; ex ignavia evigilo, Hab. 2, 7. 19. Sic semel 1 Cor. 15, 34. ἐκνήψατε δικαίως. Vid. etiam. Ps. 78, 65. 66.

Ἑκούσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἑκών) *voluntarius, spontaneus*. Phil. v. 14. μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον, sponte. Num. 15, 3. hebr. בִּנְדָבָה. *.

Ἑκουσίως, (ab eodem) adv. *sponte, voluntarie, libenter*. 1 Petr. 5, 2. (Ps. 54, 6. 2 Macc. 14, 3. 4 Macc. 5, 22.) — Hebr. 10, 26. ἑκουσίως nulla necessitate urgente, calamitatibus non oppressi. (Xenoph. Mem. 2, 1. 18. Ioseph. ant. 5, 2. 3.) **.

Ἔκπαλαι, (ἐκ et πάλαι) adv. *iam dudum, iam olim*. Bis, 2 Petr. 2, 3. 3, 5. Nunquam legitur apud veteres scriptores, saepius apud recentiores, ut Appian. Maced. 9, 4. vid. *Lobeck* ad Phrynich. p. 463. *Alberti* obss. p. 463. Loca e Plutarcho, ubi legitur, dedit *Kypkius* in obss. II. p. 441.) *.

Ἐκπειράζω, f. άσω, (ἐκ et πειράζω) tento, experior; — *facio periculum hominis, experior*, ich stelle auf die Probe, Matth. 4, 7. Luc. 4, 12. (Deut. 6, 16. hebr. נִסָּה); e diffidentia, 1 Cor. 10, 9. Ps. 78, 18. — *exploro* alicuius doctrinam s. sententiam, Luc. 10, 25. *.

Ἐκπέμπω, f. ψω, (ἐκ et πέμπω) *amitto, exire iubeo, dimitto*. Act. 13, 4. 17, 10. (Gen. 24, 54. 56. 59. Prov. 17, 11. 1 Sam. 20, 19. Bar. 4, 16.) **.

Ἐκπερισσῶς, (ἐκ et περισσῶς) adv. *insuper, praeterea*. In codd. Marc. 14, 31. pro ἐκ περισσοῦ.

Ἐκπετάννυμι, f. πετάσω, (ἐκ et πετάννυμι s. πετάζω, quod a πετάω, pando, evolvo) *expando, extendo*; Ezechiel. 12, 13. 1 Macc. 3, 49. 4, 51. Ioseph. ant. 3, 6. 4. — Semel Rom. 10, 21. *manus expandere*, quod quum sit preces facientis, sensus est: studiose rogo, graviter hortor. cf. Exod. 9, 29. 34. Esdr. 9, 5. Ies. 65, 2. Thr. 1, 11. Sir. 48, 20. 51, 19.

Ἐκπηδάω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et πηδάω, salio) *prosilio*. Semel Act. 14, 14. ἐξεπήδησαν (text. vulg. εἰςεπήδησαν) εἰς τὸν λαόν. (Iudith. 14, 17. ἐξεπήδησεν εἰς τὸν λαόν. coll. Susann. v. 38. 2 Macc. 3, 18. Ioseph. ant. 6, 9. 5. Σαῦλος καὶ πᾶς ὁ στρατὸς ἐκπηδῶσιν εἰς αὐτούς.)

Ἐκπίπτω, aor. ἐξέπεσα [Gal. 5, 4. de qua forma vid. *Winer* gr. p. 45. *Sturz* de dial. maced. p. 61. 117. *Rost* gramm. p. 239.] aor. 2. ἐξέπεσον, praet. ἐκπέπτωκα, (ἐκ et πίπτω) 1) *decido, excido, delabor*; a) proprie: stellae de coelo Marc. 13, 25. (coll. Matth. 24, 29. Ies. 14, 12.) nisi est pro: ἐκπ. τῆς δόξης, splendore exui. — flores, Iac. 1, 11. 1 Petr. 1, 24. Iob. 15, 33. Ies. 28, 1. 4. — catenae de manibus Act. 12, 7. — scapha de navi in mare, Act. 27, 32. — *Ἐκπίπτειν εἰς, incidere in aliquid, cursu pelli*, Act. 27, 17. 26. 29. (Polyb. 1, 51. Herodot. 8, 13. *Kypkii* obss. s. II. p. 138.) — b) tropice: ἐκπίπτω τινός, *excido aliqua re, ea destituor*; τῆς χάριτος Gal. 5, 4. τοῦ στηριγμοῦ, 2 Petr. 3, 17. (In V. T. ἀποπίπτειν hoc sensu legitur, v. c. τῶν ἐπιτηδευμάτων, Iudith. 11, 6. ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν, Ps. 5, 10. hebr. נָפַל, ἐπιβουλῆς, Polyb. 5, 3. 6. ἐλπίδος, Polyb. 9, 7. 1.) Huc etiam pertinet Apoc. 2, 5. πόθεν ἐκπέπτωκας (*Griesb.* πέπτωκας) quantae salutis iacturam fecisti. (Ioseph. ant. 7, 9. 2. ὡς ἂν βασιλείας ἐκπεσών). — 2) *irritum fio, eventu destituor*, excido effectu, 1 Cor. 13, 8. — Rom. 9, 6. ἐκπίπτει ὁ λόγος θεοῦ, irritum fit Dei decretum; similiter נָפַל Ios. 21, 45. 23, 14. 2 Reg. 10, 10. coll. Iudith. 6, 9. ἐλάλησα καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων μου. Similia e profanis collegit *Kypkius*, I. p. 174. *.

Ἐκπλέω, f. εύσω, (ab ἐκ et πλέω) *navigo e loco, enavigo*. Act. 15, 39. 18, 18. 20, 6. *.

Ἐκπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ἐκ et πληρόω) *compleo, adimpleo*, ut numerum s. mensuram 2 Macc. 8, 10. (3 Macc. 6, 14.) de consiliis (3 Macc. 1, 2.) et promissionibus: *prorsus exsequor, evenire iubeo*. Act. 13, 32. (Polyb. 1, 67. 1.) *.

Ἐκπλήρωσις, εως, ἡ, (ab ἐκπληρόω), *impletio*; Act. 21, 26. τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν, castimoniae dies consummandos. (3 Macc. 6, 14. ἐκπλήρωσις ἁμαρτιῶν.) **.

Ἐκπλήσσω, s. ττω, f. ήξω, aor. 2. ἐξέπλαγον, (ἐκ et πλήσσω) proprie excutio, per ictum expello; deinde *concu-*

tio; — metaphorice: animum concutio; in medio et passivo: *attonitus sum, percutior, perturbor,* Matth. 19, 25. Marc. 10, 26. (Cohel. 7, 17. Aquila et Symmach. pro חָרֵד, 1 Sam. 4, 13. 21, 1.) — *obstupeo, admiror,* Matth. 13, 54. Marc. 6, 2. 7, 37. Luc. 2, 48. cum sequente accusativo rei admirationem excitantis, (Sap. 13, 4. 2 Macc. 7, 12. Ioseph. ant. 8, 7. 5. ἐξεπλήσσετο τὴν σοφίαν τοῦ Σαλομῶνος. coll. ant. 1, 19. 4.) tum sequente ἐπί cum genitivo rei, ut in N. T., Matth. 7, 28. 22, 33. Marc. 1, 22. 11, 18. Luc. 4, 32. 9, 43. Act. 13, 12. (Hesych. ἐξεπλάγη· ἐθαύμασεν, ἐξέστη.) *.

Ἐκπνέω, f. εύσω, (ἐκ et πνέω) *exspiro, efflo;* — emitto spiritum, *morior, exspiro animam,* Marc. 15, 37. 39. Luc. 23, 46. — Sic saepius apud profanos, quum simpliciter, tum addito: ψυχήν, βίον.

Ἐκπορεύομαι, f. εύσομαι, (ἐκ et πορεύομαι) LXX maxime pro יָצָא, 1) *exeo, egredior,* motum e loco significans; ut ex urbe, pago, quocunque loco, Matth. 17, 21. Luc. 3, 7. Io. 5, 29. Act. 19, 12. 25, 4. Apoc. 16, 14. — Ἐκπορ. καὶ εἰςπορ. vid. Εἰςπορεύομαι. — *Terminum, a quo* fit motus, indicat sequens ἐκ, Marc. 13, 1. Matth. 15, 11. 18. ἀπό Matth. 20, 29. Marc. 7, 15. 10, 46. (Exod. 5, 20. Ies. 5, 6. Ier. 25, 32.) ἔξω Marc. 11, 19. (Ps. 41, 6. ἐκεῖθεν ex illo loco) Marc. 6, 11. (Deut. 11, 10.) παρά τινος Io. 15, 26. παρὰ τοῦ πατρός, qui progreditur de sede, throno patris. (Ezech. 33, 30. ἀκούσωμεν τὰ ἐκπορευόμενα παρὰ κυρίου.) — *Terminum, ad quem* fit motus, indicat πρός, Matth. 3, 5. Marc. 1, 5. (Eccl. 1, 5. Iud. 9, 33. Ies. 36, 16.) εἰς Marc. 7, 19. 10, 17. Luc. 4, 37. (Exod. 33, 7. ἐπί, versus, ad, Exod. 7, 15. Zach. 6, 6. 8.) — Ἐκπορεύεσθαι ἐπί τινα, in aliquem *irruere,* Apoc. 16, 14. (coll. Zach. 5, 3. maledictio ἡ ἐκπορευομένη ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.) — *eiicior, egeror,* Marc. 7, 19. — tropice: 2) *prodeo,* ut effectus a causa, *orior, efficior, gignor,* Matth. 4, 4. ῥῆμα ἐκπορευόμενον διὰ στόματος θεοῦ, res quaevis, quae mandato Dei gignitur. (Deut. 8, 3. 23, 24.) Matth. 15, 11. 18. Marc. 7, 15. 20—23. Luc. 4, 22. Eph. 4, 29. (Num. 32, 24. Sir. 28, 12. Iob. 38, 29. ubi cum τίκτειν commutatur. Sir. 42, 13. Sic יָצָא Gen. 10, 14. 1 Chron. 2, 53. Iob. 28, 5.) — *prodeo, me propago,* Apoc. 4. 5. 9, 17. 18. 11, 5. (Ezech. 1, 13. Iob. 41, 11.) — de rumore: *divulgor,* Luc. 4, 37. de aquis: *promano,* Apoc. 22, 1. (coll. Gen. 2, 10. Deut. 8, 7. Ezech. 47, 1. 9. 13. Dan. 7, 10.) — 3) sine notione motus: *promineo, protendo,* Apoc. 1, 16. ῥομφαία ἐκ τοῦ στόματος ἐκπορευομένη, gladius ex ore prominens. ib. 19, 15. 21. (Eodem modo Exod. 25, 32. 33. 35. 37, 19. ubi in hebr. יָצָא.) *.

Ἐκπορνεύω, f. εύσω, (ἐκ et πορνεύω) *effuse scortor, effundor in libidinem.* Iud. v. 7. (LXX hebr. זָנָה Gen. 38,

24. Lev. 19, 27. Hos. 2, 4. 4, 19. *Fabric.* Cod. Pseud. I. p. 653. ἐκπορνεύοντες ἐν γυναιξὶν ἀνόμοις.) *.

Ἐκπτύω, f. ύσω, (ἐκ et πτύω) *exspuo*; — et, quum hoc sit contemnentis, metaph. *respuo*, *contemno*, *abominor*. Sic Gal. 4, 14. Exempla e profanis dedit *Kypkius* ad h. l. coll. *Loesn.* obss. e Phil. p. 333. coll. Apoc. 3, 16.

Ἐκριζόω, ῶ, f. ώσω, (ἐκ et ῥιζόω) *eradico*, *exstirpo*, *evello*, Matth. 13, 29. 15, 13. Luc. 17, 6. ἐκριζώθητι, eradicator. (Ier. 1, 10. Zeph. 2, 4. Sir. 3, 8.) — Iud. v. 7. ἐκριζωθέντα, sensus: homines prorsus tollendi, eiiciendi. (De qua vi aoristi, decretum divinum innuentis, vid. *Winer.* Gram. p. 119.) *.

Ἔκστασις, εως, ἡ, (ab ἐξίστημι) 1) dimotio e statu, 2 Chron. 29, 8. ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν (זַעֲוָה) καὶ εἰς ἀφανισμόν. — 2) tropice: deiectio mentis de statu suo, *deliquium mentis*, *alienatio mentis*, ubi homo sui non est satis compos et sibi conscius; ἔκστασις διανοίας Deut. 28, 28. Test. XII. patr. (*Fabric.* I, p. 538.) spiritus invidiae εἰς ἔκστασιν ἄγει τὴν διάνοιαν, καὶ οὐκ ἐᾷ τὴν σύνεσιν ἐν ἀνθρώποις ἐνεργεῖν. — Dicitur autem a) de *sopore*, Gen. 2, 1. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 523.: ὕπνος — ἔκστασις φύσεως καὶ εἰκὼν τοῦ θανάτου.) — b) de *stupore* ex admiratione summa nato, et *horrore*, Marc. 5, 42. 16, 8. Luc. 5, 26. Act. 3, 10. (LXX חֲרָדָה trepidatio, Gen. 27, 33. שַׂעַר, horror, Ezech. 27, 35. פַּחַד, 2 Chron. 14, 14.) — c) de ecstasi animi a Deo effecta, sive de ea animi distractione, qua res, imagines et verba a Deo sive eius spiritu suggesta ei obversantur. Sic Act. 10, 10. 11, 5. 22, 17. (2 Cor. 12, 2. 4. Ezech. 1, 1. Hesych. ἔκστασιν· ὕπνον, φόβον. Idem: φρενὸς ἔκστασις, ὁ εἰς ἑαυτὸν μὴ ὤν.) *.

Ἐκστρέφω, perf. pass. ἐξέστραμμαι, (ἐκ et στρέφω) inverto, converto; — *muto in peius*, (Amos. 6, 12. הָפַךְ) *corrumpo*; Tit. 3, 11. ἐξέστραπται, prorsus est perversus. Deut. 32, 20. γενεὰ ἐξεστραμμένη.) *.

Ἐκταράσσω — ττω, f. άξω, (ἐκ et ταράσσω) *valde conturbo*, *perterreo*; (Ps. 18, 4. 88, 16. Sap. 17, 3. 18, 17.) semel Act. 16, 20. ἐκταρ. τὴν πόλιν, urbem valde perturbare.

Ἐκτείνω, f. ενῶ, (ἐκ et τείνω, tendo) *extendo*, *protendo*. In N. T. non leguntur nisi locutiones: 1) ἐκτ. ἀγκύρας, Act. 27, 30. anchoras dimittere; proprie: rudentem, cui anchora est alligata, extendere, quod deinde: anchoras iacere. — 2) ἐκτείνειν τὴν χεῖρα, a) *manum extendere*, Matth. 12, 13. 26, 51. (Gen. 22, 10. 19, 10.) Marc. 3, 5. Luc. 6, 10. — b) *manu attingere* sanandi causa, Matth. 8, 3. Marc. 1, 41. Luc. 5, 13. Act. 4, 30. — c) *manum porrigere* adiuvandi causa, Matth. 14, 31. ducem quaerendi causa, Io. 21, 18. Salutandi gratia 2 Sam. 15, 5. 2 Reg. 6, 7.) — d) ἐκτείν. τὴν χεῖρα ἐπί τινα, supra sive versus aliquem, (Exod. 7, 19. 8,

6.) quod est vel *benedicentis*, Matth. 12, 49. (Gen. 48, 14. coll. Esth. 4, 50. 5, 2.) vel eius qui *manum iniicit*, ut aliquo potiatur eumque puniat, Luc. 22, 53. (Exod. 7, 5. Num. 14, 30. Ier. 6, 12. Ezech. 6, 14.) — c) denique est mos orationem habituri, Act. 26, 1. (Apuleius Metam. 2. „porrigit dextram, et ad instar oratorum conformat articulum, duobusque infimis conclusis digitis caeteros eminentes porrigit.“ Polyaen. IV, p. 317. ἀνέτεινε τὴν δεξιὰν ὡς δημηγορήσων.) *.

Ἐκτελέω, ῶ, f. έσω, (ἐκ et τελέω) *plane perficio, absolvo*. Luc. 14, 29. 30. (Deut. 32, 45. כָּלָה 2 Macc. 15, 9. Cant. tr. puer. v. 12. test. XII. Patr. p. 704.: ἐκτελέσαι τὴν ἐπιθυμίαν.) **.

Ἐκτένεια, ας, ἡ, (etiam ἐκτενία, ab ἐκτείνω) 1) extensio; — 2) intensio animi; inde quum *assiduitas*, tum *vehementia, contentio*. Act. 26, 7. ἐν ἐκτενείᾳ, *acerrime, summo studio*. (Iudith. 4, 9. ἐν ἐκτενίᾳ μεγάλῃ. 2 Macc. 14, 38. — Hesych. ἐκτενίαν· συνεχῶς ποιεῖν τὸ αὐτό.) *.

Ἐκτενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, 1) extensus; — 2) de animo; intensus; assiduus, 3 Macc 3, 10. 5, 29. — *vehemens, acer, ardens*. Act. 12, 5. 1 Petr. 4, 8. — Comparativus ἐκτενέστερον adverbialiter: *intensius, ardentius*, Luc. 22, 44. Suid. ἐκτενέστερον· ἐνεργητικώτερον, ἐπιμελέστερον.

Ἐκτενῶς, (vid. ἐκτενής) extense; — *assidue, vehementer, ardenter*. Semel 1 Petr. 1, 22. (Ioel. 1, 14. Ion. 3, 8. 3 Macc. 5, 9. Improbatur ab Atticis vid. *Lobeck*. ad Phryn. p. 311.) *.

Ἐκτίθημι, f. θήσω, (ἐκ et τίθημι) 1) *expono*; — de infante exposito, Act. 7, 21. Sap. 18, 5. ἐκτεθὲν τέκνον coll. Ἐκθετός. — 2) medium: *expono, doceo accurate*, Act. 11, 4. 18, 26. 28, 23. (Iob. 36, 15. hebr. גָּלָה revelavit; Ioseph. ant. 2, 13. 2. ib. 1, 12. 7. πάντα τὸν λόγον ἐκθήσομαι μετὰ πολλῆς ἀκριβείας. Etiam de promulgatione mandati, Dan. 3, 30. Esth. 9, 14.) *.

Ἐκτινάσσω, f. άξω, (ἐκ et τινάσσω, quatio), *excutio*; — pulverem pedum, Matth. 10, 14. Marc. 6, 11. Act. 13, 51. qua actione declarabatur aliquid impurum, abominandum, fugiendum. Vid. *Lightfoot*. hor. hebr. et talm. ad Matth. 10, 14. — Eodem sensu Act. 18, 6. excutere τὰ ἱμάτια, i. e. pulverem de vestibus. — Similiter prophetae, ubi iubentur comam resecare et abiicere, gravissima mala proxime instantia portendunt. Vid. Ier. 7, 29. Ezech. 5, 1. 2. 10. 12. coll. 4 Esdr. 1, 8.: „*excute comam capitis tui et proiice omnia mala super illos.*“ *.

Ἕκτος, η, ον, (ab ἕξ) *sextus*, Luc. 1, 26. 36. Apoc. 6, 12. 13. 14. 16, 12. 21, 20. — Hora sexta, Matth. 20, 5. 27, 45. Marc. 15, 33. Luc. 13, 44. Io. 4, 6. Act. 10, 9. e Iudaeorum computatione est nostra duodecima. Hora sexta Iudaei

preces facere solebant (Act. 10, 9.). — Io. 19, 14. ἕκτη, hora sexta, ubi alii Evangelistae habent τρίτη, Marc. 15, 25. Luc. 23, 44. Computasse videtur Ioannes diei horas Romanorum et Aegyptiorum more, qui diei initium a media nocte computabant.

Ἐκτός, (ab ἐκ) adverb. seq. genitivo, respondet Latinor. extra, et, ut hoc, est: 1) *extra, extera parte, ausserhalb;* Cor. 12, 2. 3. ἐκτὸς τοῦ σώματος, extra corpus, anima a corpore (ad tempus) distracta, τὸ ἐκτός (μέρος) *exteriora*, externa pars, Matth. 23, 26. (Prol. Sir. οἱ ἐκτός intellige ὄντες, exteri.) — tropice: ἐκτὸς τοῦ σώματος εἶναι, ad corpus non pectare, nil ad illud pertinere, 1 Cor. 6, 18. — 2) *praeter, excepto, nisi.* Act. 26, 22. οὐδὲν ἐκτὸς ὤν, nil praeter ea. Cor. 15, 27. ἐκτὸς τοῦ ὑποτάσσοντος, excepto eo qui subiicit. 2 Reg. 4, 23. Iud. 8, 26 1 Reg. 10, 13. Dan. 11, 4.) — Ἐκτὸς εἰ μή, *excepto, nisi forte,* 1 Cor. 14, 5. 15, 2. 1 Tim. 5, 19. (Exempla e Luciano vid. in *Kypkii* obss. s. T. II, p. 80.) *.

Ἐκτρέπω, f. ἑψω, (ab ἐκ et τρέπω) declino, deflecto, wende weg, beuge aus; de membris corporis: *detorqueo,* ..., ich verrenke, Hebr. 12, 13. ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, claudum magis luxetur; sensus: ne in fide vacillantes magis conturbentur. (Amos. 5, 8. ἐκτρέπειν (הָפַךְ) σκιὰν εἰς, umbram noctis convertere in auroram.) — Medium, et aor. ... cum significatione medii: 1) converto me, *deflecto* a via τῆς ὁδοῦ, Aelian. V. H. 14, 49.) i. q. ἐκκλίνω. Hesych. ἐξετράπησαν· ἐξέκλιναν. Tropice de agendi ratione: deflecto a recto ... peius, εἰς ματαιολογίαν, 1 Tim. 1, 6. (Arrian. de exp. Al. 21. 7. coll. *Munthii* obss. et *Raphelii* obss. e Polyb ad h. ὀπίσω τοῦ σατανᾶ, ib. 5, 15. ἐπί τι, 2 Tim. 4, 4. (Ioseph. ... 8, 10. 2. εἰς ἀδίκους ἐξετράπη πράξεις.) — 2) *declino* ... *quid, aversor, fugio,* 1 Tim. 6, 20. τὰς κενοφωνίας (Ioseph. ant. 4, 8. 10. Γάλλους ἐκτρέπεσθαι καὶ σύνοδον φεύγειν ... μετ' αὐτῶν. Ibid. 1, 16. 2. Eurip. Bacch. 787.: ἐκτρέπ. ...ίδας θύρσους.) *.

Ἐκτρέφω, f. ἑψω, (ab ἐκ et τρέφω) 1) *enutrio, alo* ...que ad aetatem adultam. Ies. 23, 4. 49, 21. Hos. 9, 12. Reg. 11, 20. — *alo* simpliciter, *sustento, nutrimenta porrigo*, i. q. simplex τρέφω, Eph. 5, 29. (Apoc. 12, 6. in codd.) ... Iob. 31, 18. Gen. 45, 11. (כִּלְכֵּל, sustentavit) Bar. 4, 8. 2) *educo, disciplinam adhibeo*, Eph. 6, 4. (Prov. 23, ... καλῶς ἐκτρέφειν. 1 Macc. 6, 15. 55.) *.

Ἔκτρωμα, τος, τό, (ab ἐκτιτρώσκω, abortum facere, ...od ab ἐκ et τιτρώσκω, vulnero, quum exclusio eiusmodi ...tus immaturi cum magno et periculoso sanguinis profluvio ...iuncta esse soleat) *abortus, fructus abortivus* s. *immaturus*, LXX hebr. נֵפֶל (quod immature, ut fructus, decidit

Ps. 58, 8.) Cohel. 6, 3. Iob. 3, 16. et נֵפֶל foetus emortuus, Num. 12, 12. (ubi verba ὡςεὶ ἴσον θανάτῳ interpretamentum esse videntur sequentium ὡςεὶ ἔκτρωμα). Ἔκτρωμα autem ea de causa de abortu dici, quod vulnerare solet matricem, e loco Num. 12, 12. clare patet: μὴ γένηται ὡςεὶ ἔκτρωμα ἐκ- πορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς, καὶ κατεσθίει τὸ ἥμισυ τῶν σαρ- κῶν αὐτῆς. In N. T. semel 1 Cor. 15, 8. ubi Paulus sese ἔκ- τρωμα vocat, vel, ut aliqui volunt, quod fuisset minimus et ultimus Apostolorum, vel, ut rectius statuitur, quod eccle- siae, matris, quae ipsum peperisset Apostolum, sanguinem profudisset, ecclesiam Dei persecutus esset (ἐδίωξα τὴν ἐκ- κλησ. τ. θεοῦ, v. 9.). Pertinet ἔκτρωμα ad dialectum mace- donicam; vid. *Sturz.* de dial. Mac. p. 164. *Lobeck.* ad Phryn. p. 208.

Ἐκφέρω, f. ἐξοίσω, aor. 1. ἐξήνεγκα (ἐκ et φέρω) 1) *exporto*, cui oppositum εἰςφέρειν, 1 Tim. 6, 7. effero, — *aufero*, *mecum aufero*, 1 Tim. 6, 7. (Esdr. 5, 14. Dan. 5, 3. Bar. 1, 8.) — *effero* mortuum ad sepeliendum, Act. 5, 9. 10. (Xenoph. Mem. 1, 2. 53. Theophr. charact. 14, 3.) Suid. ἐκφέρεσθαι· ἐκ τοῦ οἴκου ἐπὶ μνήματος ἐκφέρεσθαι. — 2) *ap- porto*, (ex alio loco in hunc locum) *affero*, Luc. 15, 22. Act. 5, 15. (1 Sam. 5, 1. (הֵבִיא) Esdr. 3, 7. Gen. 14, 18.) — tropice: *profero*, *produco*; (Ps. 37, 6. Ies. 42, 1.). In N. T. de agro fructus edente, Hebr. 6, 8. (Gen. 1, 12. הוֹצִיא Hagg. 1, 11. Ezech. 17, 23. Cant. 2, 13. חָנַט et apud profanos.) *.

Ἐκφεύγω, f. ἐκφεύξομαι, (ἐκ et φεύγω) *fugio* e loco, *effugio*, *aufugio*, *evado*, Act. 16, 27. 19, 16. (Ies. 66, 7. Sir. 27, 20. ib. 11, 10. οὐ μὴ ἐκφύγῃς διαδράς.) — Ἐκφεύγειν *effugere aliquid*, calamitates, Luc. 21, 36. τὰς χεῖρας τινος, ex alicuius potestate, 2 Cor. 11, 33. (Susann. v. 22. 2 Macc. 6, 26.) — τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ, poenas divinas, Rom. 2, 3. (2 Macc. 7, 35.) quod etiam 1 Thess. 5, 3. Hebr. 2, 3. (coll. 2 Macc. 6, 26.) supplendum est, nisi hic ἐκφεύγ. est omnino *impune evadere*, ut Sir. 16, 15. *.

Ἐκφοβέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et φοβέω), *exterreo*, *terro- rem incutio*, 2 Cor. 10, 9. (Levit. 26, 6. Zeph. 3, 14. Iob. 14. Iudith. 16, 24. Ioseph. ant. 2, 5. 5.) *.

Ἔκφοβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *terrore perculsus*, *metu plenus*. Marc. 9, 6. Hebr. 12, 21. (Deut. 9, 19. ἔκφοβός εἰμι; יָגֹרְתִּי.) **.

Ἐκφύω, f. ύσω, (ἐκ et φύω) nascor, — *progermino*, Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. (Hesych. ἐκφῦναι· ἐκβλαστῆσαι, γεννηθῆναι. Ioseph. ant. 2, 5. 5. σταχύας ἐκφυέντας.) *.

Ἐκχέω, (et apud seriores ἐκχύνω, vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 727., unde) partic. praes. pass. ἐκχυνόμενος, fut. (ἐκχεύσω apud seriores) ἐκχεῶ, aor. 1. ἐξέχεα, perf. pass. ἐκκέχυμαι, aor. 1. pass. ἐξεχύθην, fut. 1. ἐκχυθήσομαι, (ex ἐκ et χέω, fundo)

LXX pro שָׁפַךְ — *effundo*, a) propr. de liquidis, (pluvia, Eccl. 11, 3. aqua Exod. 30, 19.) — ἐκχέειν αἷμα, *sanguinem effundere*, nimirum caede, *caedem committere*, Act. 22, 20. Rom. 3, 15. Apoc. 16, 6. (Gen. 9, 6. 37, 21. 1 Sam. 25, 31. 1 Reg. 2, 32. 21, 16.) — αἷμα ἐχυνόμενον, nimirum caede, Matth. 23, 35. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 11, 50. 22, 20. (coll. Num. 35, 33. Deut. 19, 10. Ps. 79, 10.) — ἐκχεῖται οἶνος, effunditur, *effluit*, adiuncta notione profundendi s. perdendi, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. (Gen. 38, 9. pro שִׁחֵת, perdidit. Ezech. 16, 35. argentum profundere pro שָׁפַךְ. Sir. 30, 13. χάριτες μωρῶν ἐκχυθήσονται. Thren. 2, 11. ἐξεχύθη εἰς τὴν γῆν ἡ δόξα μου.) — de vase, quod convertitur et effunditur, τὴν φιάλην, Apoc. 16, 1—4. 8. 10. 12. 17. — Io. 2, 15. τὸ κέρμα, profudit, in terram proiecit nummulos. (Lev. 4, 17. ἐκχέειν τὴν σποδίαν, cineres proiicere in terras.) — ἐξεχύθη τὰ σπλάγχνα, effunduntur viscera in terram, Act. 1, 18. (2 Sam. 20, 10. ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, de homine gladio perfosso.) — b) tropice ἐκχέειν τι dicitur, qui multus est in aliqua re, (ut Sir. 35, 4. ἐκχέειν λαλιάν, multa loqui. Sir. 35, 4. preces fundere, ib. 32, 14. ἐκχ. ἰσχύν, magnam exserere vim. Sir. 39, 28. Ioseph. ant. 6, 13. 1. φόνον πολὺν ἐξέχεεν, multos occidit); — *largissime dare, largissime impertiri*, in bonam partem: Rom. 5, 5. ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται. (Sir. 18, 11. τὸ ἔλεος. Sir. 24, 35. προφητείαν. 45, 2. χάριν.) — in malam partem (Iob. 12, 21. ἀτιμίαν. 69, 29. ὀργήν. Ier. 10, 24. θυμόν. 14, 16. κακά.) — ἐκχέειν πνεῦμα, largiter impertiri spiritum, copiose instruere eius donis, Act. 2, 17. 18. 33. 10, 45. Tit. 3, 6. (Ioel. 2, 28. Zach. 12, 10. Ezech. 36, 18. coll. Sir. 1, 10. σοφίαν ἐκχέειν. Test. XII. Patr. p. 617. ἐκχεεῖ πνεῦμα χάριτος ἐφ' ὑμᾶς.) — Ἐκχύεσθαι ἐπί s. ἔν τινι, ut Latinor. *effundi: effuse ruere in aliquid*, Iud. v. 11. τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, mercedis causa ruunt in errores s. scelera Balaami. (Test. XII. Patr. p. 520.: πορνεία, ἐν ᾗ ἐξεχύθην ἐγώ. Sir. 37, 32. ἐκχ. ἐπὶ ἐδεσμάτων. Etiam de hostiliter irruente, Iudic. 20, 37. 44. in cod. Alex. pro פָּשַׁט.) *.

Ἐκχύνω, vid. Ἐκχέω.

Ἐκχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐκ et χωρέω) *discedo, excedo; emigro, aufugio*, Luc. 21, 21. (Num. 16, 45. Am. 7, 12. ברח aufugit. 1 Macc. 9, 62.) *.

Ἐκψύχω, f. ύξω, (ἐκ et ψύχω) *animam efflo, exspiro*. Act. 5, 5. 10. 12, 23. coll. Ezech. 21, 7. *.

Ἑκών, οὖσα, όν, (ab εἴκω, cedo) *voluntarius, sua sponte*, Rom. 8, 20. *lubenter, volens*, 1 Cor. 9, 17. — Exod. 21, 13. Hesych. ἑκών· θέλων, βουλόμενος. *.

Ἐλαία, ας, ἡ, LXX pro זַיִת, 1) *olea, olea generosa*, Gen. 8, 11. Exod. 27, 20. Deut. 28, 40. Ioseph. ant. 5, 7. 2.

Iudaeis olea propter fertilitatem et quod semper viret, in ma ximo erat pretio (Deut. 8, 8. 2 Reg. 18, 32. Ier. 11, 16. Ps 52, 8. Hos. 14, 7.); quare etiam, quem beatum praedicare at que propter virtutes laudare volebant, cum olea compara bant. Vid. Ps. 128, 3. Sir. 50, 10. 24, 14. ubi σοφία divin cum olea comparatur. Inde in N. T. Rom. 11, 17. 24. olea est quum ecclesiae, tum Apoc. 11, 4. prophetarum imago, e Zach. 4, 3. 11. 12. repetita. — Τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, Matth. 21, 1. 24, 3, 26, 30. Marc. 11, 1. 13, 3. 14, 26. Luc. 22, 39. Io. 8, 1. sive τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, Luc. 19, 37. 21, 37. (Ioseph. de bell. Iud. 5, 2. 3.) *mons olivarum*, ita appellatus ab olivarum, quibus consitus erat, multitudine, erat in Hie-rosolymorum vicinia, e regione huius urbis versus orientem situs, quinque stadia ab ea distans (Ioseph. ant. 20, 8. 7.), interiecta profunda valle, quae Κεδρών appellabatur. Ioseph. de bell. 5, 2. 3. cf. 2 Sam 15, 30. Zach. 14, 4. — 2) fructus oleae, *oliva*, Iac. 3, 12. (Sic זַיִת non solum olea, sed etiam oliva, Deut. 24, 20. 28, 40. Etiam apud profanos. Xenoph. Oecon. 19, 17. Thom. Mag. ἐλάα (attice pro ἐλαία) καὶ ἐπὶ τοῦ καρποῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ δένδρου.) *.

Ἔλαιον, ου, τό, (ab ἐλαία) LXX pro שֶׁמֶן, 1) succ olivarum, *oleum*, Matth. 25, 3. 4. 8. (Ier. 40, 10.) Luc. 16, Apoc. 18, 13. — ib. c. 6, 6. ἔλαιον pro ἐλαία positum est, Hagg. 1, 11. — Oleum adhibebatur non solum in vulneribus Luc. 10, 34. sed etiam in aliis morbis sanandis, Marc. 6, 13. Iac. 5, 14. coll. Ps. 109, 16. (Oleum, non solum ore sumtum, sed etiam corpori illitum, efficacissimum esse remedium pesti nuperrime contenderunt medici.) — 2) *oleum pretiosum* aromatibus mixtum, quo non solum summi sacerdotes (Exod. 29, 7. 21. 30, 25. 31.) et reges (2 Reg. 9, 6. 1 Sam. 10, 1.) ubi inaugurabantur, ungebantur, sed quo etiam mulieres et vi diebus festis tanquam ornamento utebantur, et potissimum caput s. comam ungebant, 2 Sam. 14, 2. Ps. 23, 5. 104, 1 Eccl. 9, 8. Ezech. 16, 9. quare etiam ἔλαιον ἡδύσματος Ecc 10, 1. ἔλαιον ἀγαλλιάσεως, Ps. 45, 7. appellabatur. Inde ex plicanda sunt loca Luc. 7, 46. et Hebr. 1, 9. ubi *oleo laetitiae ungere* (Ps 45, 7.) est: summos honores, summa gaudi tribuere. *.

Ἐλαιών, ῶνος, ὁ, (ab ἐλαία) *olivetum*, locus ole consitus; semel Act. 1, 12. τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν vid. Ἐλαία. (Ioseph. ant. 7, 9. 2. διὰ τοῦ ἐλαιῶνος ὄρους. — LXX pro זַיִת, Exod. 23, 11. Deut. 6, 11. Ios. 24, 13. Neh. 25.) *.

Ἐλαμίτης, ου, ὁ, *Elamita*. Elamum, Semi filium Ἐλαμαίων auctorem fuisse, a quibus etiam Persae origine duxerint, tradit Ioseph. ant. 1, 6. 4. coll. Gen. 10, 22. Ind in V. T. Ἐλαμῖται et Πέρσαι pro synonymis, cf. Ies. 21, 2

Ier. 25, 25. — Ἐλαμῖται, Act. 2, 9. commemorati incolae sunt urbis (Ioseph. ant. 12, 9 1.) et provinciae Elymaidis, sitae inter Mesopotamiam et Mediam prope Susam. Commemorantur in V. T. Ies. 22, 6. Ier. 49, 34—39. Ezech. 32, 24. Dan. 8, 2. ubi leguntur: ἤμην ἐν Σούσοις τῇ βάρει, ἥ ἐστιν ἐν χώρᾳ Αἰλάμ. coll. test. XII. Patr. p. 669: Μῆδοι, Πέρσαι Ἐλαμαῖοι. *.

Ἐλάσσων, — ττων, ὁ, ἡ, — ον, τό, (comp. ab poetico ἐλαχύς, i. q. μικρός) minor, inferior; de aetate, Rom. 9, 12. Gen. 25, 23. — exiguus, vilior, de dignitate, Io. 2, 10. — inferior, minor, de ordine, Hebr. 7, 7. Gen. 1, 16. — de numero et copia, Num. 35, 8. Exod. 16, 17. — Hoc sensu ἔλαττον adverbialiter: infra, 1 Tim. 5, 9. ἔλαττ. ἐτῶν, minor sexaginta annis. Lev. 25, 16. 2 Macc. 5, 5. οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων. ib. c. 8, 9. *.

Ἔλαττον, vid. Ἐλάσσων.

Ἐλαττονέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἔλαττον) pro quo profani utuntur verbo ἐλαττόω, active: minus facio, diminuo, Prov. 14, 36. Gen. 8, 3. 4. 18, 28. — Intransitive: minus habeo, egeo, Exod. 30, 15. Prov. 11, 24. Sir. 19, 5. — et sic semel 2 Cor. 8, 15. (Exod. 16, 18.)

Ἐλαττόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐλάττων) active: minorem facio, exiguum reddo (opposit. προςτίθημι Sir. 18, 5. 42, 29.); de numero Num. 26, 54. Sir. 30, 24. — de dignitate, Hebr. 2, 7. 9. (Ps. 8, 6. חסר Philo de opif. p. 20.: οὐ παρ' ὅσον ὕστατον γέγονεν ἄνθρωπος, διὰ τὴν τάξιν ἠλαττῶται.) — Intransitive: decresco, destituor, egeo, Ier. 44, 18. Ps. 34, 10. Sir. 18, 19. 20. — destituor auctoritate, dignitate, Io. 3, 30. — Sir. 41, 2. ἐλασσούμενος ἰσχύϊ, qui decrevit robore. — Ioseph. ant. 7, 1. 1. μὴ ἐλαττωθείη ne dignitatis demiuutionem patiatur.) *.

Ἐλαύνω, quod tempora sua format ab ἐλάω s. ἐλαύω, pf. ἐλήλακα, impf. pass. ἠλαυνόμην, 1) ago, incito, impello, v. c. boves stimulo, Sir. 38, 25. ἅρμα, i. e. vehor, 2 Macc. 9, 4. κώπην, remum, i. e. remigo, navigo, 1 Reg. 9, 27. ἐλαύνειν θάλασσαν, scl. remis. Ies. 33, 21. πλοῖον ἐλαῦνον, navis actuaria, hebr. שׁיט; — etiam tundo, Ies. 41, 7. Exod. 25, 12. — In N. T. ago scl. τὴν ναῦν, navigo, remigo, Marc. 6, 48. Io. 6, 19. vid. Elsneri obss. s. ad h. l. — 2) agito, Iac. 3, 4. 2 Petr. 2, 17. (Ioseph. ant. 5, 5. 3. τὸν ὑετὸν κατὰ πρόςωπον ἤλαυνε ἄνεμος. — tropice: angor, metu iactor, Sap. 16, 18. 17, 15.) — de agitatione interna: ago, Luc. 8, 29. ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς. (Matth. 4, 1. ἀνήχθη. Luc. 4, 1. ἤγετο.) *.

Ἐλαφρία, ας, ἡ, (ab ἐλαφρός) levitas ratione ponderis; de moribus: levitas, inconstantia. Semel 2 Cor. 1, 17. Hesych. ἐλαφρία· κουφότης. — μωρία. (Sic ἔλαφρος, Iob. 7, 6. 9, 25. 21, 18. (hebr. קַל et קָלַל) de fragilitate et inconstantia

vitae, de diebus velociter labentibus. Secundum *Lobeck.* ad Phryn. p. 343. ἐλαφρία tantum apud seriores scriptores legitur.)

Ἐλαφρός, ά, όν, 1) *levis* a) pondere, quod facile portari potest, εὐβάστακτος, κοῦφος, ut Hesychius explicat, quod facile moveri, agi potest, Ezech. 1, 7. — tropice: — b) quod *facile ferri, facile effici potest, impedimento caret;* et sic Matth. 11, 30. φορτίον ἐλαφρ. sensus: praecepta observatu facilia. Repetitur hoc dictum iisdem verbis in Act. Thom. §. 28. (Sic קָלַל 2 Reg. 3, 18. 20, 10. ubi LXX κοῦφόν ἐστι, coll. Sir. 11, 21.) — 2) *quod minoris est momenti, nullius ponderis, exiguum, leve;* 2 Cor. 4, 17. τὸ ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως, i. e. leves calamitates. (Sic Exod. 18, 26. ῥῆμα ἐλαφρόν, causae minores (קָטֹן); et Iob. 40, 3. קַלֹּתִי, vilis sum, LXX οὐθέν εἰμι.) *.

Ἐλάχιστος, ίστη, ον, (superlat. ab ἐλαχύς, i. q. μικρός) *minimus*, ratione quantitatis, Iac. 3, 4., — numeri, Luc. 16, 10. 19, 17. ubi τῷ πολλῷ opponitur. — ordinis, (ultimus natu Ios. 6, 26.) Matth. 5, 19. ubi opponitur ὁ μέγας, alibi ὁ πρῶτος. — dignitatis s. gravitatis, v. c. de urbe inferioris ordinis, Matth. 2, 6. (LXX Mich. 5, 2. ὀλιγοστός), de hominibus ignobilioribus, Matth. 25, 40. 45. (Sap. 6, 6. ubi opponitur δυνατοῖς, 1 Sam. 9, 21. 2 Reg. 18, 24.); de causis minutis, 1 Cor. 6, 2. (coll. Ἐλαφρόν); de praeceptis levioribus, Matth. 5, 19. — Οὔτε ἐλάχιστον, ne minimum quidem, Luc. 12, 26. Prov. 30, 24. — Εἰς ἐλάχιστόν ἐστι, minimi duco, 1 Cor. 4, 3. *.

Ἐλαχιστότερος, α, ον, comparativus denuo formatus ab ἐλάχιστος, ut Latinorum seriorum minimissimus, postremissimus: *minimo minor, minimus.* Semel Eph. 3, 8. (Hom. Odyss. 9, 116. Eiusmodi comparativos apud profanos non nisi poetae usurpant.)

Ἐλάω, vid. Ἐλαύνω.

Ἐλεάζαρ, ὁ, (אֵל Deus, et עֵזֶר auxilium) *Eleasar*, nom. pr. indecl. filii Eliud, Matth. 1, 15. de quo praeterea nil constat.

Ἔλεγξις, εως, ἡ, (ab ἐλέγχω) *reprehensio, convictio*; 2 Petr. 2, 16. ἔλεγξιν ἔχειν, i. e. ἐλέγχεσθαι, convinci. (Iob. 21, 4. 23, 2. hebr. שִׂיחַ). **.

Ἔλεγχος, ου, ὁ, (ab ἐλέγχω) LXX pro תּוֹכַחַת, 1) reprehensio, exprobratio, (Sap. 2, 14. Iob. 2, 26.) — castigatio peccatorum et stultorum, i. q. παιδεία, quacum Prov. 1, 25. 30. 5, 12. coniungitur. — 2) *refutatio*, τὸ convincere erroris; 2 Tim. 3, 16. πρὸς ἔλεγχον, ad convincendos stultos et peccatores. (Sap. 18, 5. Inde sententia damnatoria, i. q. κρῖμα, Iob. 13, 6. 23, 4. adeoque poena, Hos. 5, 9. Sir. 16, 12.) — 3) *argumentum*; Hebr. 11, 1. ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπό-

στασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων, fides versatur in eiusmodi rebus, quae tantum sperantur, eiusque argumentum sunt res, quae nondum conspiciuntur. (Sic ἔλεγχος saepius apud profanos, ut Diod. Sic. 1, p. 54. Alii vertunt: *demonstratio*, ut Arist. Rhet. c. 14. Philo de Ioseph. p. 541. πρὸς ἔλεγχον τῆς πίστεως. Theophylact. interpretatur: δεῖξιν, φανέρωσιν ἀδήλων πραγμάτων. Alii ex metonymia explicant: certam persuasionem.) *.

Ἐλέγχω, f. ἐγξω, LXX pro הוֹכִיחַ, 1) *exprobro, reprehendo*; Luc. 3, 19. 1 Tim. 5, 20. 2 Tim. 4, 2. (Prov. 15, 13.) — *rationem posco, compello*, zur Rede stellen wegen eines Unrechts, Matth. 18, 15. (Sir. 19, 12—14. Gen. 21, 25. Prov. 9, 8.) — 2) *redarguo, convinco* aliquem erroris vel vitii, Io. 8, 9. 46. 16, 8. 1 Cor. 14, 24. Iac. 2, 9. (Ps. 50, 21. Prov. 30, 6. ἵνα ἐλέγξῃ σε, καὶ ψευδὴς γένῃ. Ioseph. ant. 4, 8. 15. Aelian. V. Hist. 12, 12.) — convinco erroris, refuto, Tit. 1, 9. 13. c. 2, 15. ταῦτα — ἔλεγχε intellige τοὺς ἀντιλέγοντας (c. 1, 9) secundum hanc doctrinae normam redargue contradicentes. (Iob. 32, 12. Prov. 18, 17.) — Quum ἐλέγχειν saepe dicatur de iudice reum criminis convincente, et scelus in lucem protrahente, ex adiuncto est: *manifestum facio, in lucem protraho*; Io. 3, 20. ubi ἐλεγχθῇ et φανερωθῇ sibi respondent. Eph. 5, 11. ἐλέγχειν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, scelera clam patrata. ib. v. 13. ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτός, omnia, quae luce collustrantur. (Iob. 13, 3. 15. 15, 3. Artemidor. Oneirocrit. 1, 68. τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει. Heliodor. lib. 8. p. 397. ὁ τῆς δίκης ὀφθαλμὸς ἐλέγχων καὶ τὰ ἀμήνυτα κρύφια καὶ ἀθέματα φωτίζων. Vid etiam *Raphelii* annot. e Polyb. p. 546. Phavor. ἐλέγχω· τὸ κεκρυμμένον ἀτόπημά τινος εἰς φῶς ἄγω, καὶ ἁπλῶς τὸ, τὸ ἀληθὲς φανερῶ.) — 3) ex usu hebr. הוֹכִיחַ, *castigo* aliquem ut sapiat vel resipiscat; de Deo homines per calamitates emendante, Hebr. 12, 5. Apoc. 3, 19. (Prov. 3, 11. 12. Ps. 6, 2. 38, 2. 105, 14. Iob. 5, 17. Sap. 12, 2.) *.

Ἐλεεινός, ή, όν, (ab ἔλεος) pro quo Attici ἐλεινός, *misericordia dignus, miser, miserabilis*; 2 Cor. 15, 19. ἐλεεινότεροι πάντων, miserrimi omnium. Apoc. 3, 17. (Ioseph. ant. 4, 6. 7. — ib. 9, 5. 3. ἐλεεινῶς ἀπέθανεν. Snid. ἐλεεινός· ὁ ἐλέους ἄξιος. Hesych. ἐλεεινοί· ταλαίπωροι. — ἐλεεινά· οἰκτρά.) *.

Ἐλεέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἔλεος) (quod in vers. LXX respondet maxime hebr. חָמַל parco, condono, חָנַן gratiam facio, נִחַם consolor, רִחַם misereor) 1) *misereor* alicuius, seq. accusativo personae, Matth. 18, 33. (Iob. 19, 21. 27, 15. Ioseph. ant. 2, 9. 30.) passive: *miseriam consequor*, Matth. 5, 7. — Ex adiuncto: — 2) *misereor ita, ut auxilium feram, misericordia ductus opem fero* afflicto, egenti, Matth. 9, 27. 15, 22. 17, 15. 20, 30. 31. Marc. 5, 19. 10, 47. 48. Luc. 16, 24. 17, 13. 18, 38. 39. Phil. 2, 27. Iud. v. 22. (vid. Διακρίνω).

coll. 2 Sam. 12, 23. 2 Reg. 13, 22. Ps. 6, 2. 27, 12. 86, 3. Ies. 41, 23. ubi i. q. λυτρόω. — *curo* afflictos et miseros, *beneficia colloco* in egentes; Rom. 12, 8. (Prov. 14, 21. 33. 19, 17. 28, 8. c. 21, 6. hebr. חָנַן.) De beneficio per Iesum accepto est: ad salutem pro gratia perduco, Rom. 11, 32. — passive: *beneficium* alterius gratia collatum *accipio*, 1 Cor. 7, 25. ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι, cui Deus pro gratia sua dedit hoc, ut fide dignus sit. 2 Cor. 4, 1. καθὼς ἠλεήθημεν, sicuti pro Dei gratia hoc munus nobis datum est. Sic Gen. 33, 5. τὰ παιδία, οἷς ἠλέησεν (חָנַן) ὁ θεὸς τὸν παῖδά σου. ib. v. 11. — In N. T. de beneficio salutis per Iesum, unde, quod ad sensum attinet, est: *ad salutem* ex Dei gratia *pervenio*, Rom. 11, 30. 31. 1 Petr. 2, 10. οἱ οὐκ ἠλεημ. νῦν δὲ ἐλ. i. e. olim a salute remoti, nunc ad salutem adducti. — 3) misereor ita, ut non puniam, *parco*, *veniam do*, Ies. 9, 19. Deut. 7, 2. passive: *veniam adipiscor*, 1 Tim. 1, 13. 16. — Ex adiuncto: *propitius sum*, *propitium me praesto*, Rom. 9, 15. 16. 18. (Exod. 33, 19. Gen. 43, 29. ὁ θεὸς ἐλεήσαι σε, Deus sit tibi propitius) *.

Ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, (ab ἐλεήμων) LXX pro חֶסֶד et צְדָקָה 1) *misericordia*, *benevolentia*, Ies. 38, 18. Prov. 20, 28. — 2) *beneficium ipsum*, ex misericordia datum, Act. 24, 17. (Gen. 47, 29.) — *stipes*, cum ποιεῖν et διδόναι, Matth. 6, (v. 1. in textu vulg.) 2. 3. 4. Luc. 12, 33. Act. 3, 2. 3. 10. 9, 36. 10, 2 4. 31. (Tob. 1, 3.) — Luc. 11, 41. δότε ἐλεημοσύνην, pro δότε εἰς ἐλεημοσύνην (Vid. Εἰς et Δίδωμι) stipis loco date. Nexus est: date in stipem pauperibus dapes, quae sunt in poculo et patera (τὰ ἐνόντα), et profecto nulla tunc opus est purificatione levitica. — (Caeterum de vi expiatoria beneficentiae erga egenos quid statuerint Iudaei patet e Dan. 4, 24. Prov. 3, 3. Tob. 12, 8—10. Sir. 3, 3 sqq. 30. 17, 22. 29, 8—13. 21, 5. 40, 17. 24. Act. Thom. §. 19 sq. De pretio misericordiae vid. etiam Matth. 6, 12. 14. 15.) *.

Ἐλεήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἔλεος) *misericors*, qui aliorum libenter miseretur, Hebr. 2, 17. Exod. 22, 27. 34, 6. — *beneficus* ex misericordia, Matth. 5, 7. Prov. 20, 6. *.

Ἔλεος, ου, ὁ, 1) *misericordia*, *beneficentia erga miseros*, Matth. 23, 23. Tit. 3, 5. (Ioseph. 4, 8. 26.) — Hebr. 4, 16. ἔλεον λαμβάνειν, misericordiam habere. (Ies. 60, 10. רָצוֹן.) — Ex hebraismo: — 2) *probitas*, nimirum ea, quae in agendo erga alios cernitur, Matth. 9, 13. 12, 7. (Hos. 6, 6. חֶסֶד.) In V. T. legitur Ps. 101, 1. Ies. 60, 10. 63, 7. Hos. 12, 16. Mich. 6, 8. 7, 20. Zach. 7, 9. Dan. 1, 9. 9, 20. 1 Macc. 3, 45. Multo usitatius autem seq. τὸ ἔλεος. **.

Ἔλεος, έεος, contr. έους, τό, quae forma apud profanos non legitur, i. q. ὁ ἔλεος, (LXX maxime hebr. חֶסֶד, interdum חֵן, רַחֲמִים) 1) *misericordia*, *benignitas* erga mise-

ros; Luc. 1, 50. 58. 78. Rom. 9, 23. 15, 9. Eph. 2, 4. 1 Petr. 1, 3. Iac. 3, 17. Ps. 51, 1. Neh. 13, 22. — ποιεῖν ἔλεος μετά τινος, *eius misereri, ei opem ferre*, Luc. 1, 72. 10, 37. Iac. 2, 13. (saepissime in V. T., ut Gen. 24, 12. 40, 14. 1 Sam. 15, 6.) — Deus dicitur μνησθῆναι ἐλέους Luc. 1, 54., memor esse pristini favoris erga Iudaeos; sensus: amoris pristini documenta nova dare. coll. Ps. 25, 6. 7. Ps. 8, 28. 48. (τὰ ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα, κύριε). 2 Chron. 6, 42. Neh. 9, 32. Misericordia ea, quae cernitur in poenis peccatorum remittendis; Iac. 2, 13. κατακαυχᾶται (γὰρ) τὸ ἔλεος κρίσεως, eo, quod non est misericors, contemnit misericordiam iudicii divini (quasi ea non egeat). vid. Num. 14, 19. Sir. 16, 13. Cant. tr. puer. v. 14. — 2) *salus ipsa*, quae Dei favori debetur; Rom. 11, 31. τῷ ὑμετ. ἐλέει, vestrae saluti, Iud. v. 21. τὸ ἔλεος Ἰησοῦ, salutem per Christum. In apprecatione bonorum: δώῃ ἔλεος, 2 Tim. 1, 16. 18. et coniunctum cum εἰρήνῃ, Gal. 6, 16. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. Tit. 1, 4. 2 Io. v. 3. Iud. v. 2. coll. Ier. 16, 12. Exod. 20, 6. Iob. 10, 12. Ps. 144, 2. Ies. 45, 8. (hebr. יֶשַׁע). *.

Ἐλευθερία, ας, ἡ, (ab ἐλεύθερος) *libertas*, a) externa, qua quis est sui iuris, cuius oppositum est servitus, Lev. 19, 20. Sir. 7, 21. — etiam de republica ab exterorum dominatione liberata, 1 Macc. 14, 26. — *libertas* a calamitatibus et oppressione, Rom. 8, 21. ἐλευθ. τῆς δόξης, praestantissima libertas (ἀνάπαυσις, quies) in coelis. — a legis mosaicae iugo, Gal. 2, 4. 5, 1. 13. — libertas in agendo 1 Cor. 10, 29. — in religione et cultu Dei 2 Cor. 3, 17. ubi ἐλευθερία opponitur scriptis ideoque immutabilibus praeceptis legis mosaicae (τῷ γράμματι. Vid. Γράμμα.) 1 Petr. 2, 16. verto: „libertatem ab observatione praeceptorum externa pietatis exercitia, ad corpus spectantia, praescribentium." Eadem 2 Petr. 2, 19. esse videtur intelligenda, nisi ibi est *licentia* morum, ut Sir. 30, 25. — b) *libertas* interna, quae cernitur in vincendis ad peccata incitamentis, Iac. 1, 25. 2, 12. *.

Ἐλεύθερος, έρα, ον, LXX pro חָפְשִׁי, חֹרִים — 1) *liber*, i. e. a) *ingenuus*, in statu libertatis natus, Io. 8, 33. 1 Cor. 12, 13. Gal. 3, 28. 4, 22. 23. 30. Eph. 6, 8. Col. 3, 11. Apoc. 6, 15. 13, 10. 19, 18. (Neh. 13, 17. 3 Esdr. 3, 19.) — tropice: Hierosolyma coelestia i. e. ecclesia christiana dicitur *libera*, i. e. *nobilis*, iudaica ecclesia *nobilior*, Gal. 4, 26. 31. Sic ἐλεύθεροι, Ier. 29, 2. nobiles (hebr. חֹר) coll. 1 Reg. 21, 8. — b) *manu missus*, *libertus*, 1 Cor. 7, 21. 22. (Exod. 21, 2. 26. 27.) — c) *liber a vinculo quovis*, *liberatus*, Matth. 17, 26. — de uxore soluta a matrimonii vinculo, Rom. 7, 3. (seq. ἀπό, ut Ioseph. ant. 5, 1. 11.) 1 Cor. 7, 39. (Deut. 21, 14.) — liber a servitute peccati, Io. 8, 36. — d) *qui sui est iuris*, *pro sua ratione agere potest*, 1 Cor. 9, 1. (coll.

v. 4.) 19. 1 Petr. 2, 16. ἐλεύθ. liberi in pietatis exercitio, vid. Ἐλευθερία. (Sic Eccles. 10, 17. rex υἱὸς ἐλευθέρων pro ἐλευθερίας, rex sui compos. coll. 1 Macc. 2, 11.) — 2) catachrestice: *destitutus, bono aliquo carens;* ita Rom. 6, 20. ἐλεύθεροι τῇ δικαιοσύνῃ, vera virtute destituti. Sic Ps. 88, 5. 6. ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος (חָפְשִׁי), i. e. destitutus vita, auxilio, derelictus. *.

Ἐλευθερόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐλεύθερος) *libero, in libertatem vindico;* — a peccato et eius poena, Io. 8, 32. 36. Rom. 6, 18. 22. a legis mosaicae observatione Gal. 5, 1. eiusque commiriationibus, Rom. 8, 2. — ab oppressione et persecutione, Rom. 8, 21. coll. 2 Macc. 1, 27. 2, 23. *.

Ἔλευσις, εως, ἡ, (verbale ab ἔρχομαι) *adventus, aditus.* Semel Act. 7, 52. (Act. Thom. §. 28.: ἐν τῇ ἐλεύσει αὐτοῦ (Christi) καὶ ἐπιφανείᾳ τῇ ὑστέρᾳ. Hesych. ἐλεύσεως· ἀφίξεως.)

Ἐλεφάντινος, η, ον, (ab ἔλεφας, elephas) elephantibus proprius, ab iis proveniens, 1 Reg. 10, 22. 2 Chron. 9, 21. — *eburneus;* semel Apoc. 18, 12. (1 Reg. 10, 18. Amos. 3, 15. 6, 4.)

Ἐλιακείμ, ὁ, *Eliakim,* (hebr. אֶלְיָקִים, Deus stabiliet) nom. pr. viri hebraei, filii Abiud, Matth. 1, 13. Luc. 3, 10. commemorati, caeterum ignoti.

Ἐλιέζερ, ὁ, *Elieser,* (אֱלִיעֶזֶר, Deus iuvat) nom. pr. viri hebraei, Luc. 3, 29. commemorati, praeterea ignoti.

Ἐλιούδ, ὁ, *Eliud,* (ex אֵל et הוֹד gloria) nom. pr. viri hebraei, Matth. 1, 14. 15. commemorati, de quo praeterea nil constat.

Ἐλισάβετ, ἡ, *Elisabeth,* nom. pr. indecl. uxoris Zachariae et matris Ioannis baptistae, Luc. 1, 5—41.

Ἐλισσαῖος, ου, ὁ, *Elisaeus,* (אֱלִישָׁע, a Deo salus), propheta insignis inter Israelitas, de quo vid. 1 Reg. 19, 15 sqq. 2 Reg. 5, 1 sqq. 13, 14. 21. — Luc. 4, 27.

Ἑλίσσω, — ττω, f. ίξω, (ab εἰλέω, volvo) *convolvo, complico.* In N. T. semel Hebr. 1, 12. cf. Ps. 101, 28. (הֶחֱלִיף, mutavit) Ies. 34, 4. (נָגֹלּוּ complicavit). De locutione: coelum complicare ut vestimentum, librum, (Apoc. 6, 14.) vid. Ἀποχωρίζω.

Ἕλκος, εος, ους, τό, (ab ἕλκω) 1) vulnus; — 2) *ulcus;* Luc. 16, 21. Apoc. 16, 2. 11. (Exod. 9, 9. Iob. 2, 7. Deut. 28, 27.)

Ἑλκόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἕλκος) *exulcero.* Luc. 16, 20. ἡλκωμένος, ulceratus, ulceribus scatens. (Xenoph. de re equest. 1, 4. ib. 5, 1.)

Ἑλκύω, vid. Ἕλκω.

Ἕλκω, imperf. εἷλκον, quae forma bis habetur in N. T. Iac. 2, 6. et Act. 21, 3. fut. (deductum ab ἑλκύω, cuius prae-

sens apud nostros non legitur) ἑλκύσω, aor. 1, εἵλκυσα, LXX pro מָשַׁךְ — 1) *transitive* ita, ut insit notio efficiendi motum: *traho*, — ἑλκ. ἔξω, *abripio*, *eiicio*, Act. 21, 30. — *traho ad iudicem*, *in ius rapio*, Act. 16, 19. Iac. 2, 6. — traho scl. ad littus, *extraho* ex aquis, Io. 21, 6. 11. (Hab. 1, 15. 2 Sam. 22, 17.) — *extraho* e loco suo (Ier. 38, 13. ἕλκ. γάλα, lac sugere, 3 Macc. 5, 49.) — gladium, i. e. *stringo*, Io. 18, 10. — tropice: *necessitate aliquem duco*, de Deo, Io. 6, 44. (coll. Sir. 1, 10. 6, 37. 15, 9. 51, 17. Sap. 7, 15. 16.) de fato, Sap. 19, 4. Iob. 20, 28. (Latin. *sua quemque fata trahunt*) — 2) intransitive, ut nostrum *ziehen*, *lente labor*, *lente me moveo*; ita de sole cursum faciente, Eccl. 1, 5. de undis fluvii labentibus, Dan. 7, 10. Cantic. 1, 3. εἵλκυσάν σε, i. e. studiose te sequuntur. — Inde transitive: *sequi facio*, Io. 12, 32. πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν, vos omnes faciam me sequi scl. in mortis supplicium.

Ἑλλας, αδος, ἡ, *Hellas*, *Graecia*. Ita antiquitus appellabatur Thessalia ab Hellene, rege, Deucalionis filio. Deinde hoc nomine dicebatur Achaia stricte sic dicta, et Peloponnesus simul cum insulis adiacentibus; et ita videtur accipiendum esse Act. 20, 2. LXX ita vertunt hebr. יָוָן, quod convenit cum graec. Ἰωνία, Ies. 66, 19. Ezech. 27, 13. Dan. 8, 21.

Ἕλλην, ηνος, ὁ, 1) Hellen, filius Deucalionis; — 2) unus ex eius posteris, incola Helladis (vid. Ἑλλας); Ioseph. contra Apion. 2, 13 et 16. — 3) incola Graeciae totius; etenim hoc nomine appellabantur etiam omnino omnes in Graecia, Asia minori etc. graece loquentes, graecosque mores habentes, 1 Macc. 8, 18. 2 Macc. 4, 36. 6, 8. Ioseph. ant. 12, 5. 1. contra Apion. 1, 2 et 4. — Sic in N. T. Rom. 1, 16. 2, 9. 10. 10, 12. Act. 11, 20. 16, 1. 3. 18, 17. 19, 10. 17. 20, 21. 21, 8. 1 Cor. 1, 24. 10, 32. Gal. 2, 3. *Graeci* et *barbari* sibi opponuntur, Rom. 1, 14. i. e. literis exculti et rudes, additur enim: σοφοί τε καὶ ἀνόητοι. Iudaei h. l. sub βαρβάροις simul comprehensi sunt, ut apud Philon. de opif. mundi p. 29. et Iosephum contr. Apion. 1, 11 et 22. — Etiam 1 Cor. 1, 22. 23. graeci sunt exculti, σοφοί. Vid. etiam Βάρβαρος. — 4) In quibusdam locis Pauli, Rom. 1, 16. 2, 9. 10. 3, 9. 1 Cor. 12, 13. Gal. 3, 28. Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες ita dicuntur, ut posterius *omnes extra Iudaeos* homines simul indicet, ut docet clarissime Col. 3, 11. ubi additur: περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία. — Quum itaque Ἕλληνες Iudaeis essent non Iudaei, gentiles, — 5) Ἕλλην significat etiam *proselytum* iudaicum *e gentilibus*, Act. 14, 1. 17, 4. 18, 4. Ἕλληνες σεβόμενοι, gentiles ad verum Dei cultum adducti. — Denique — 6) in evang. Ioannis ponitur pro Ἑλληνιστής, i. e. *Iudaeus inter gentiles degens*, Io. 7, 35. 12, 20. Ita enim h. l. accipiendum est, quanquam non

memini, in ullo alio libro hoc sensu legi. De Iudaeis ἐν τῇ διασπορᾷ praeter 1 Petr. 1, 1. Iac. 1, 1. potissimum videndus est Iosephus contr. Apion. 1, 7. *.

Ἑλληνικός, ή, όν, (ab Ἕλλην), *graecus, graecanicus*; bis Luc. 23, 38. Apoc. 9, 11. ἐν τῇ ἑλληνικῇ scl. γλώσσῃ. (Ier. 46, 16. 2 Macc. 4, 10. 6, 9. Ioseph. ant. 12, 5. 1 et 5.)

Ἑλληνίς, ίδος, ἡ, (ab Ἕλλην) 1) *graeca*; — 2) *femina e gentilibus*; Marc. 7, 26. Act. 17, 12. cf. 2 Macc. 4, 13. *.

Ἑλληνιστής, οῦ, ὁ, (ab ἑλληνίζω, Graecorum mores, partes sequor, eorum lingua utor) 1) qui graece loquitur, et Graecorum mores et instituta sequitur. — 2) In N. T. *Hellenistae* dicuntur *Iudaei exteri* et *proselyti e gentilibus graece loquentes*, opponunturque Iudaeis ἑβραίοις, syrochaldaice loquentibus. Act. 6, 1. 9, 29. (et c. 11, 20. in textu vulgari, ubi rectius *Griesb.* Ἕλληνας reposuit.) *.

Ἑλληνιστί, adv. (ab ἑλληνίζω) more graeco; *graece, lingua graeca*; Io. 19, 20. Act. 21, 37. *.

Ἐλλογέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et λόγος, ratio, rationes) proprie: *transfero in rationes*, ich bringe in Rechnung. Sic Philem. v. 18. ἐμοὶ ἐλλόγει, in meas rationes transfer, i. e. me debitorem habe. — Deinde tropice: *refero* aliquid ad aliquid, *habeo*, *agnosco*. Et ita Rom. 5, 13. qui locus vertendus est: usque ad legis divinae promulgationem peccabant quidem homines, sed, quae committebant, non referebant inter peccata, peccata non agnoscebant, quoniam lex (vid. c. 7, 7—11.), cuius ope peccata agnoscuntur, nondum aderat. Minus recte plurimi h. l. ἐλλογ. de *imputatione a Deo facta* explicant. Psalt. Sal. 16, 5. οὐκ ἐλλογίσω με μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἀπώλειαν. — (Nec in V. T. nec apud profanos hoc verbum legitur.) *.

Ἐλμωδάμ, ὁ, *Elmodam*, nom. pr. indecl. viri Luc. 3, 28. commemorati, caeterum ignoti.

Ἐλπίζω, f. ἐλπιῶ, (ab ἐλπίς) LXX pro בָּטַח, חָסָה, יָחַל, 1) *exspecto, spero*, maxime seq. infinitivo, Luc. 6, 34. 24, 21. Act. 24, 26. Rom. 8, 24. 25. 15, 24. 1 Cor. 13, 7. 16, 7. 2 Cor. 1, 13. 5, 11. 8, 5. Phil. 2, 19. 23. 1 Tim. 3, 14. 2 Io. v. 12. 3 Io. v. 14. seq. ὅτι, 2 Cor. 13, 6. Phil. v. 22. — τὰ ἐλπιζόμενα, res speratae, Hebr. 11, 1. — ex adiuncto: *opto, desidero*, Luc. 23, 6. Act. 26, 7. coll. Ps. 69, 4. — 2) *fiduciam habeo, spem salutis repono in aliqua re*; ἔν τινι, 1 Cor. 15, 19. (et omisso ἐν seq. dativo Matth. 12, 21.) coll. 2 Reg. 18, 5. Ps. 27, 6. 33, 21. εἴς τινα, Io. 5, 45. 2 Cor. 1, 10. Ps. 145, 16. Ies. 51, 5. — ἐπί τινι, 1 Tim. 4, 10. 6, 17. Iudic. 9, 27. Ps. 9, 10. 13, 5. — ἐπί τινα, 1 Tim. 5, 5. 1 Petr. 1, 13. 3, 5. Iudic. 20, 36. 1 Chron. 5, 20. Ps. 4, 6. — Passim in his locis ex adiuncto est: *confugio ad* (Ps. 16, 1. 17, 2.), si ad Deum

refertur, est: *confugio ad Deum*, tutorem et servatorem; Matth. 12, 21. (Ies. 42, 4. 26, 8.) — Rom. 15, 12. (Ies. 11, 10. ubi n hebr. דָּרַשׁ, quaesivit). *.

Ἐλπίς, ίδος, ἡ, LXX pro תִּקְוָה, מִבְטָח, מַחְסֶה, 1) *exspectatio* rei futurae, *opinio* de re eventura; a) universe; Rom. 4, 18. παρ' ἐλπίδα, praeter opinionem, quum eiusmodi res exspectanda amplius non esset. (Ioseph. ant. 4, 3. 1. ἐλπὶς τῶν ἐσομένων, exspectatio futurorum, i. e. exitus certaminis de sacerdotio.) — b) in malam partem, de exspectatione malorum; Ies. 28, 19. ἐλπίδα πονηράν. Ioseph. ant. 2, 15. 4. ἐν ἐλπίδι τοῦ πάντα ἀπολέσθαι. antiq. 5, 1. 13. πονηρὰν τὴν ἐλπίδα λαμβάνων. — c) in bonam partem, exspectatio bonorum, i. e. — 2) *spes*, Act. 27, 10. Rom. 4, 18. 1 Thess. 2, 19. 2 Thess. 2, 16. ἐλπίδα ἀγαθὴν pro ἐλπ. ἀγαθῶν. Hebr. 3, 6. — ἔχειν, 2 Cor. 3, 12. 10, 15. — ἐλπίδα ἔχειν εἴς τινα, sperare ab aliquo, spem reponere in aliquo, Act. 24, 15. 1 Petr. 1, 21. (2 Macc. 9, 20.), etiam ἐπί τινι, 1 Io. 3, 3. (Ier. 17, 5. Deut. 24, 15.) — τῇ ἐλπίδι, Rom. 4, 18. *spe*, auf Hoffnung, der Hoffnung nach, i. e. non qui haberemus iam salutem ipsam. — Ἐπ' ἐλπίδι, *spe plenus*, Rom. 8, 20. 1 Cor. 9, 10. (Ps. 78, 7.) — Act. 26, 6. ἐπ' ἐλπίδι, propter spem repositam in Messia promisso. — *Genitivus* iunctus voc. ἐλπίς, vel indicat argumentum spei, Act. 16, 19. Rom. 5, 2. Gal. 5, 5. 1 Thess. 5, 8. ἐλπὶς καὶ ἀνάστασις, pro ἐλπὶς τῆς ἀναστάσεως, Act. 23, 6. (2 Macc. 3, 29. ἐλπὶς καὶ σωτηρία pro ἐλπὶς τῆς σωτηρίας); vel illum, cui spes est data, qui illam fovet, Act. 28, 20. 2 Cor. 1, 7. Phil. 1, 20. vel denique illum, in quo spes est reposita, quo nititur, Col. 1, 23. ἐλπὶς τοῦ εὐαγγελίου, spes (vitae aeternae) data vobis per evangelium. 1 Thess. 1, 3. ἐλπὶς τοῦ κυρίου, spes salutis in Christo reposita. Eph. 1, 18. 4, 4. ἐλπ. τῆς κλήσεως, spes, quae nititur vocatione divina. — Κατ' ἐξοχήν, de *spe salutis futurae* Christianorum, Rom. 12, 12. 15, 4. 13. ὁ θεὸς τῆς ἐλπίδος, Deus auctor speratae salutis. 1 Cor. 13, 13. Eph. 2, 12. Col. 1, 5. 1 Thess. 4, 13. 5, 8. Tit. 1, 2. 3, 7. 1 Petr. 1, 3. 3, 15. — Metonymice: *salus sperata*, Hebr. 6, 18. 7, 19. 10, 23. — *auctor spei et salutis*, Christus, Col. 1, 27. 1 Tim. 1, 1. coll. Tit. 2, 13. — 3) *fiducia*, *fides*, Act. 26, 6. ἐλπ. τῆς ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, fidem, firmam persuasionem meam, promissionem patribus a Deo factam iam eventum habuisse, i. e. Messiam venisse. ib. v. 7. Rom. 5, 4. 5. Hebr. 6, 11. — hinc κατασκηνόω ἐπ' ἐλπίδι, ex hebraismo: *tute*, *secure* (propr. fiducia plenus in Dei auxilium) habitare, Act. 2, 26. (hebr. לָבֶטַח, Ps. 16, 9. Hos. 2, 18. Iudic. 18, 7. Test. XII. Patr. p. 747. κατοικήσεται ἐν ἐλπίδι.) *.

Ἐλύμας, α, ὁ, est cognomen cuiusdam Bar — Iesu, qui a populo κατ' ἐξοχὴν *Elymas* appellatus est, quod Lucas interpretatur, ὁ μάγος, *magus*, magicas artes exercens, Act.

13, 8. coll. v. 6. 7. Explicant interpretes Ἐλύμας ex lingua arabica, ubi عليم (*Alimon*), et sapientem, et magicas artes exercentem significat. Alii deducunt ab hebr. עָלַם *occultus fuit*, quia magi occultam scientiam iactitassent. Suspicor Lucam hoc nomen non recte vel audivisse, vel interpretatum esse. Fortasse appellabatur עֵילָם, Elymaide oriundus, i. e. *Persa* (Ies. 21, 2.) fuitque ex ordine magorum, quo factum est, ut Lucas utrumque nomen apponeret, falsoque putaret, posterius esse interpretamentum prioris.

Ἕλω, capio; stirps inusitata, a qua sua tempora format αἱρέομαι, quod vid.

Ἐλωΐ, *Eloi*, chald. אֱלָהִי, hebr. אֵלִי (Ps. 22, 2.) quod Matth. 27, 46. pronuntiatur ἠλί, אֵלִי, *mi Deus*. Marc. 15, 34.

Ἐμαυτοῦ, ῆς, οῦ, (ex ἐμοῦ et αὐτοῦ) *mei ipsius*; pronomen primae personae, cuius non nisi genitivus, dativus et accusativus singularis habetur. Luc. 7, 7. Io. 8, 54. 14, 21. 17, 19. 1 Cor. 4, 3. et passim. Interdum ponitur pro simplici ἐμοῦ, ut Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. Io. 12, 32. 14, 3. Phil. v. 13. — Si verbis activis iungitur, saepius est: *sponte* aliquid facio, i. e. ipse, non ab alio coactus; Io. 17, 19. ἁγιάζω ἐμαυτόν, sponte me morti devoveo; 1 Cor. 9, 19. ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, sponte me servum feci; similiter 2 Cor. 11, 7. 9. Gal. 2, 18. — περὶ ἐμαυτοῦ, *de me ipse*, Io. 5, 31. 8, 14. 18. — Ἀπ' ἐμαυτοῦ, *mea sola vi* s. *auctoritate*, Io. 5, 30. 7, 17. 28. 8, 28. 42. 14, 10. coll. Num. 24, 13. מִלִּבִּי, *ex corde meo*. — *sponte*, Io. 10, 18. — ἐξ ἐμαυτοῦ, Io. 10, 18. ex ingenio meo.

Ἐμβαίνω, aor. 2. ἐνέβην, particip. ἐμβάς, (ex ἐν et βαίνω, gradior) 1) gradior in aliqua re; in luto, Nah. 3, 14. — 2) *ingredior*, *inscendo*; in aquas, Io. 5, 4. (Ioseph. ant. 5, 1. 3.) — ἐμβαίν. εἰς τὸ πλοῖον, Matth. 8, 23. 14, 22. Marc. 4, 1. 8, 10. Luc. 5, 1. Io. 6, 17. et saepius, *navem conscendo*. (1 Macc. 15, 36. Test. XII. Patr. p. 670. Ioseph. ant. 9, 10. 2.)

Ἐμβάλλω, f. αλῶ, (ex ἐν et βάλλω) *iniicio*, *coniicio*. Luc. 12, 5. (Ion. 1, 12. 15. Ier. 22, 7. Gen. 37, 21. Dan. 3, 6. 11. 25.) *.

Ἐμβάπτω, f. ψω, (ab ἐν et βάπτω) *intingo*, *immergo*. Matth. 26, 23. Marc. 14, 20. Io. 13, 26. (Test. XII. Patr. p. 637.)

Ἐμβατεύω, f. εύσω, (ex ἐν et inusitat. βατεύω, i. q. βαίνω) idem est quod ἐμβαίνω, et vel tertio vel quarto casui iungitur, quum omissa tum addita praepositione εἰς. Est autem proprie: *ingredior*, *adeo*, *introgredior*. (Ioseph. ant. 2, 12. 1. ἐμβατεύειν εἰς τὸ ὄρος, montem adire). — Deinde: *irruptionem facio*, *invado hostiliter*, — εἰς τὴν χώραν, 1 Macc. 12, 25. 13, 20. 14, 31. 15, 40. — Porro: *occupo aliquid*, *in pos-*

sessionem rei progredior; — τὴν γῆν, Ios. 19, 49. 51. hebr. חִלֵּק distribuit. — Denique tropice de indagantibus: *alte indago, studiose exquiro.* Sic Col. 2, 18. ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, invisibilia, coelestia alte indagans, scientiam intimam earum iactans. Hoc sensu habetur apud Philon. de plant. Noë, p. 225. ἐπιπλέον ἐμβατεύοντες ταῖς ἐπιστήμαις. Idem de opific. p. 16. τοῖς νόμοις ἐμβαθύναντες ἐπιπλέον. vid. *Loesneri* obss. e Phil. p. 369. *Raphelii* annott. e Xenoph. p. 271. Hesych. ἐμβατεύσας· ζητήσας. Phavor. ἐμβατεῦσαι· ἐξερευνῆσαι, ἢ σκοπῆσαι. **.

Ἐμβιβάζω, f. άσω, (ab ἐν et βιβάζω, conscendo, conscendere facio, bespringen) *conscendere facio, incedere facio;* (Prov. 4, 11. hebr. הִדְרִיךְ incedere fecit, deduxit.) Act. 27, 6. ἐνεβίβασεν εἰς τὸ πλοῖον, *deduxit* in navem. Xenoph. anab. 5, 3. 3. εἰς τὰ πλοῖα τοὺς ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν.) **.

Ἐμβλέπω, f. ψω, (ex ἐν et βλέπω) 1) oculos dirigo in aliquid, v. c. in locum clausum, *introspicio,* Drac. v. 40. — in locum excelsum, εἰς τὸν οὐρανόν, coelum *versus intueor,* Act. 1, 11. (Ies. 5, 30.) — ἐμβλέπω τινί, in faciem alicuius inspicio; *aliquem intentis oculis intueor, oculos ergo in,* Matth. 19, 26. Luc. 20, 17. 22, 6. Marc. 10, 21. 27. 14, 67. Io. 1, 36. 43. — 2) *contemplor mente, considero,* Matth. 6, 26. (Ies. 5, 12. 22, 8. 11. נִבַּט. Sir. 2, 10. 2 Macc. 12, 5.) — 3) adspiciendo *cognosco*, Marc. 8, 25. ἐνέβλεψε, iam adspiciens res circumiacentes eas cognovit. cf. v. 24. Act. 22, 11. οὐκ ἐνέβλ. adspiciens nil poteram cognoscere. *.

Ἐμβριμάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, aor. 1. med. ἐνεβριμησάμην, (ex ἐν et βριμάομαι, fremo, stomachor) apud profanos, qui rarius hoc verbo utuntur, est: *indignor, irascor, minor.* Nostris scriptoribus est: 1) ἐμβρ. τινι, *alicui severe interdico, cohibeo, compesco,* nostrum: ernstlich bedeuten, Matth. 9, 30. Marc. 1, 43. Hesych. ἐμβριμῆσαι· ἐπιτιμῆσαι, κελεῦσαι, προστάξαι μετ᾽ ἐξουσίας, — et ἐμβριμώμενος· μετὰ ἀπειλῆς ἐντελλόμενος. Hoc sensu hebr. גָּעַר seq. בְּ. Symmach. Ies. 17, 13. ἐμβριμήσεται αὐτῷ, increpabit illum. Ps. 107, 9. (LXX ἐπετίμησε τῇ θαλάσσῃ) Nah. 1, 4. — 2) ἐμβρ. τῷ πνεύματι, Io. 11, 33. et ἐμβρ. ἐν ἑαυτῷ ib. v. 38. *summa tristitia afficior, moerore percellor, animo graviter moveor.* Similiter זָעַף quod proprie est: indignatus est, deinde ad animi *perturbationem* ex moerore transfertur, Gen. 40, 7. זֹעֲפִים, *perplexi,* LXX τεταραγμένοι, cod. alex. σκυθρωποί. Dan. 1, 10. ubi זֹעֲפִים פְּנֵיכֶם, vultus tristis, LXX πρόσωπα σκυθρωπά. **.

Ἐμέω, ῶ, f. έσω, *vomo, evomo.* Apoc. 3, 16. ubi sensus: cum fastidio repudio. (e V. T. vid. Ies. 19, 14. Sir. 24, 1.) **.

Ἐμμαίνομαι, (ex ἐν et μαίνομαι) est ἅπαξ λεγόμενον

N. T. Act. 26, 11. et ἐμμαίν. τινι, est: *furore ferri adversus aliquem.* — (Adiectiv. ἐμμανής, furibundus, legitur apud profanos et Sap. 14, 23.)

Ἐμμανουήλ, ὁ, *Immanuel,* (hebr. עִמָּנוּ nobiscum et אֵל Deus, i. e. Deus uobis favet, nos iuvat) nomen appellativum servatoris, Matth. 1, 23. ex Ies. 7, 14. 8, 8. repetitum. *.

Ἐμμαούς, ὁ, *Emmaus,* vicus sexaginta stadiis ab Hierosolymis distans; semel Luc. 24, 13. (Commemoratur Ioseph. de Bell. Iud. 7, 6. 6. χωρίον, octingentis militibus emeritis traditum, ὃ καλεῖται μὲν Ἀμμαοῦς, ἀπέχει δὲ τῶν Ἱεροσολύμων σταδίους ἑξήκοντα. Apud eundem Ἐμμαοῦς, οὖντος, commemoratur urbs postea Nicopolis dicta, et XXII. milliariis romanis Hierosolymis distans Ioseph. ant. 13, 1. 3. 14, 11. 2. ib. 17, 10. 7 et 9. coll. 1 Macc. 3, 40. 57.)

Ἐμμένω, f. ενῶ, (ex ἐν et μένω) maneo in aliqua re s. aliquo loco; — deinde: *constans sum, persevero, sancte observo.* Sic ter; manere in fide, Act. 14, 22. in praeceptis Gal. 3, 10. coll. Deut. 27, 26. hebr. הֵקִים. — in foedere, Hebr. 8, 9. — (1 Macc. 10, 26. Sir. 2, 12. 11, 20. 28, 7. Ioseph. ant. 8, 10. 3.) *.

Ἐμμόρ, ὁ, *Emmor,* חֲמוֹר, de quo vid. Gen. 33, 19. 34, 1. Ios. 24, 32. Iudic. 9, 28. Commemoratur Act. 7, 16.

Ἐμός, ή, όν, *meus, a, um,* (ab ἐμοῦ, mei), pronomen possessivum, quo vario modo utuntur nostri. Indicat enim *possessionem,* quod meum est, quod habeo, quod ad me pertinet, Matth. 18, 20. Io. 3, 29. 4, 34. 10, 27. Rom. 10, 1. passim. — τὸ ἐμόν, mea pecunia, Matth. 25, 27. — τὰ ἐμά, *bona mea,* das Meinige, Matth. 20, 15. quae possideo, Luc. 15, 31. — τῇ ἐμῇ χειρί, *manu propria,* 1 Cor. 16, 21. Gal. 6, 1. Col. 4, 18. — Οὐκ ἔστιν ἐμόν seq. infinitivo: Lat. *meum non est,* i. e. non est in potestate mea, non a me pendet, Matth. 20, 23. Marc. 10, 40. (Ioseph. ant. 2, 16. 1. σὸν ἐστι ἐκπορίζειν.) — b) *auctorem,* quod a me, auctore, venit, quod efficio, perago, Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. Io. 6, 38. 7, 16. 8, 16. 31. 43. 14, 24. 27. 15, 11. 3 Io. v. 4. Rom. 3, 7. 1 Cor. 9, 2. Gal. 1, 13. Phil. 3, 9. ἐμὴν δικαιοσύνην, a me effectam. — τὸ ἐμόν, mea doctrina, Io. 16, 14. 15. — c) *obiectum* de quo, et quidem α) quod mihi scriptum, destinatum est, mihi evenit; καιρὸς ὁ ἐμός, mortis tempus mihi scriptum, Io. 7, 6. ἡμέρα, Io. 8, 56. ἀνάλυσις, 2 Tim. 4, 6. — β) quod de me fit, ἡ ἐμὴ ἀνάμνησις, recordatio *mei,* Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 24. 25. ἀγάπη ἡ ἐμή, Io. 8, 56. *amor mei;* ἡ ἐμὴ παρουσία, Phil. 1, 26. ubi ipse advenero. (Ioseph. ant. 1, 3. 8. ἐξύβριζον εἰς τὴν ἐμὴν εὐσέβειαν.)

Ἐμπαιγμονή, ῆς, ἡ, (ab ἐμπαίζω) *ludibrium, illusio.* Semel 2 Petr. 3, 3. ubi ἐν ἐμπαιγμονῇ, *ludificaturi,* post ἐλεύ

νται recepit *Griesb.* Praeterea vero hoc vocab. nec in V. . nec apud profanos habetur.

Ἐμπαιγμός, οῦ, ὁ, (ab ἐμπαίζω) *ludibrium.* Hebr. 11, 3. (Ezech. 22, 4. Sap. 12, 25. Sir. 27, 28.) **.

Ἐμπαίζω, f. ἐμπαίξω (Marc. 10, 34.) (profani ἐμπαίξο-ς. ἐμπαιξοῦμαι), aor. 1. ἐνέπαιξα (antiquiores Graeci ἐνέπαισα) — (ex ἐν et παίζω) 1) *illudo, ludibrio habeo, deriso aliquem,* seq. dativo personae, Matth. 20, 19. 27, 29. 1. 41. Marc. 10, 34. 15, 20. 31. Luc. 14, 29. 18, 32. 22, 63, 3, 11. 36. (Exod. 10, 2. 2 Chron. 10, 4. 36, 16. Iud. 16, 28.) — 2) *fallo, decipio* aliquem, Matth. 2, 16. (Ier. 10, 14. ...r. 3, 17. et apud profanos.) *.

Ἐμπαικτής, οῦ, ὁ, (ab ἐμπαίζω) 1) derisor, qui pue-rum instar ludificatur, Ies. 3, 3. — 2) qui *decipit, fal-, deceptor, impostor,* qui se Messiam, certe prophetam, ..., mentitur, 2 Petr. 3, 3. Iud. v. 18. vid. Matth. 24, sqq. *.

Ἐμπεριπατέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et περιπατέω) *in-bulo, circumeo,* Iob. 1, 7. 2, 2. Sap. 19, 21. — De Deo ...itante inter homines 2 Cor. 6, 16. coll. Levit. 26, 12. Deut. 14. de qua locutione vid. Ἐνοικέω. *.

Ἐμπιπλάω, sive ἐμπίπλημι, et ἐμπίμπλημι, f. ήσω, i. q. πλήθω, impleo, repleo, Prov. 24, 4. Eccl. 1, 7. — stoma-... impleo i. e. *satio,* Iob. 19, 22. Ps. 78, 33. Prov. 31, 16. ... 2, 5. Prov. 27, 20. — tropice de desiderio, animo, Ps. ..., 5. Eccl. 4, 8. — *largiter dono,* Ier. 31, 14. Sir. 39, 7. Semel in N. T. *ad satietatem suppedito,* Act. 14, 17. ... Sir. 16, 30. 24, 21.

Ἐμπίπτω, f. πεσοῦμαι, aor. 1. ἐνέπεσα, (ex ἐν et πίπτω) *...ido*; in puteum, Luc. 14, 5. (Exod. 21, 33. Ps. 7, 16.) — ...pice: *incido* in aliquid, nostrum: gerathen; εἰς λῃστάς, ... 10, 36. (Sir. 3, 25. 2 Macc. 12, 24.) — *incurro, subeo ...uid,* εἰς κρίμα, 1 Tim. 3, 6. ὀνειδισμόν, ib. v. 7. πειρασμόν, ... v. 9. (Prov. 12, 14. 17, 21. 1 Macc. 6, 8.) — Ἐμπίπτειν χεῖρας τινος, subire potestatem alicuius, de Deo: poenas subire, Hebr. 10, 31. (Iudic. 15, 18. 2 Sam. 24, 14. 1 Chron. 13. Sir. 38, 15.) *.

Ἐμπλέκω, f. ξω, (ex ἐν et πλέκω, plico) implico, ir-...o; medium tropice: *implico me in aliquid, irretio me ...ua re,* nostrum: sich verwickeln, verstricken; ita 2 Tim. ... — *teneor aliqua re,* in qua totus sum, 2 Petr. 2, 20. coll. e V. T. Prov. 28, 18. ubi est: implicari pedibus et ..., hebr. נִפְתָּל. et 2 Macc. 15, 17. implicari hostibus, i. e. ...um conserere. **.

Ἐμπλήθω, f. ήσω, (ab ἐν et πλήθω) i. q. ἐμπιπλάω, ...pleo, expleo, Gen. 42, 25. — 2) *satior*; de edentibus, ..., 12. (Levit. 26, 26. Ioel. 2, 26. hebr. שָׂבַע satiari. 3 Esdr.

3, 3. Plutarch. Tim. c. 6.) — tropice: *satior* bonis, *boni affluo*, Luc. 1, 53. c. 6, 25. (Ies. 27, 6. Ps. 107, 9. Ier. 31, 14.) — Ἐμπλῆσθαί τινος, satiare desiderium rei, Rom. 15, 24. ὑμῶν ἐμπλησθῶ, ubi desiderium vos videndi satiavero nostrum: Einen geniessen. (Susann. v. 32. ἐμπλήσθεσθαι τοῦ κάλλους αὐτῆς satiare libidinem contemplanda mulieris pulchritudine. Psalt. Sal. 4, 15. οὐκ ἐμπίπλαται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Ioseph. ant. 4, 8. 23. ἐμπλησθεὶς τῆς ἐπιθυμίας.) *.

Ἐμπλοκή, ῆς, ἡ, (ab ἐμπλέκω) *implicatio*, *nodus*, *torques*. — Ἐμπλοκαὶ τριχῶν, 1 Petr. 3, 3. implicationes capillorum, crines in nodum collecti, hebr. מִקְשֶׁה. De Hebraeorum artificiosa crinium compositione vid. Iudic. 16, 13. 2 Reg. 9, 30. Iudith. 10, 3. coll. 1 Tim. 2, 7. Ps. 23, 5. Prov. 21, 17.

Ἐμπνέω, ῶ, f. εύσω, (ex ἐν et πνέω) 1) inspiro, i. do spiritum i. q. ἐμφυσιόω, Sap. 15, 11. — 2) spiritum, vitam habeo; ἐμπνέον, quod vivit, LXX נֶפֶשׁ et נְשָׁמָה, Ios. 10, sqq. Deut. 20, 15. coll. 2 Macc. 7, 5. 14, 45. — 3) tropice *spiro* aliquid i. e. impetuosa vehementia efficere studeo, Act. 9, 1. *spirans minas et caedes*. (Theocr. Idyll. 22, φόνον πνέοντες. Eurip. Bacch. v. 620. θυμὸν ἐμπνέων. Pl. de vita Mos. p. 607.: πνέουσι μεγάλα. Cic. Catil. 2, 1. 1. *lus anhelantem*. Plura dederunt *Loesnerus*, *Kypkius* et ad h. l.) Similiter Hebraei יָפֵחַ, spirans violentiam, Ps. 17. coll. Gen. 27, 43. *.

Ἐμπορεύομαι, f. εύσομαι, (ab ἔμπορος quod vid.) mercaturae exercendae causa mare traiiciens, itinera facio mercaturae gratia; omissa notione mercaturae: circumeo, p. agro (mercatoris instar), ut Gen. 34, 10. 21. 42, 34. Ier. 18. ubi in hebr. סָחַר quod a) circumeo; — b) vendo. — *mercaturam exerceo*, *negotior*, Iac. 4, 13. — Ezech. 13. — Ἐμπορεύεσθαι, accusativo iunctum, est: *quaestum aliqua re facio*; et ita 2 Petr. 2, 3. ὑμᾶς ἐμπορεύσονται quaestum e vobis quaerent; Ioseph. ant. 4, 6. 8. puellae οὐκ ἐμπορευσόμεναι τὴν ὥραν τοῦ σώματος. vid. *Kypkii* obss. ad h. qui exempla e Iosepho, Philone et aliis collegit; esse v. etiam potest: emere, acquirere, quod h. l. est: suos facere seducere ad suos mores. (Prov. 3, 14. σοφίαν ἐμπορεύεσθαι sapientiam sibi acquirere, Philo de vit. contemp. in fine. c. Sir. 51, 25.) *.

Ἐμπορία, ας, ἡ, (ab ἔμπορος) proprie iter per m. mercaturae causa; (de mercibus navi advectis, Ioseph. 8, 7. 2.) — *mercatura*, *negotiatio*, Matth. 22, 5. (Ezech. 15. 28, 5. Deut. 33, 19. Ies. 45, 14.) *.

Ἐμπόριον, ου, τό, locus, ubi mercatura exercetur, *forum nundinarium*, *emporium*; Io. 2, 16. οἶκον ἐμπορίου i. e. ἐμπόριον. coll. Ezech. 27, 3. Ies. 23, 17. *.

Ἔμπορος, ου, ὁ, (ex ἐν et πόρος, transitus) 1)

vi vehitur, — 2) *qui navi vehitur mercaturae causa*, — *ercator*, Apoc. 18, 3. 11. 15. 23. (Gen. 23, 16. Ezech. 27, 15. Ioseph. ant. 2, 3. 2.) — Matth. 13, 45. ἄνθρωπος ἔμπορος, homo sive vir mercator, i. e. mercator. (Ἄνθρωπος imitationem hebr. אִישׁ, ut ἄνθρωπος γεωργός, Gen. 9, 20. θρωπος ἀδελφός, Gen. 9, 5. Ἄνθρ. Μωυσῆς, Num. 12, 3. Reg. 11, 28. ἄνθρωπος ἄνθρωπος, homo vir, sive mas, m. 30, 3. Levit. 20, 20., ubi opponitur mulieri. Vid. etiam ech. 36, 38.) *.

Ἐμπρήθω, f. ήσω, (ex ἐν et πρήθω, incendo) *in- ndo, igne destruo*. Matth. 22, 7. (Neh. 1, 3. Ios. 8, 8. Ier. 26. Iudic. 1, 8. Deut. 13, 16.) *.

Ἔμπροσθεν, (ex ἐν et πρόσθεν, ante, propr. ἐν τῷ όσθεν) LXX potissimum pro לִפְנֵי, 1) adv. *ante, prae*, — δραμὼν ἔμπροσθεν, *praecurrens*, Luc. 19, 4. πορεύ. ἔμ- οσθεν, *praeire*, Luc. 19, 4. 28. (Gen. 32, 16. 33, 3. Act. m. §. 6. χορεύειν ἔμπροσθέν τινος. Ioseph. ant. 7, 8. 5. έπεμψε δὲ ἔμπροσθεν ὁ βασιλεύς.) — τὰ ἔμπροσθεν (ὄντα) e proiacent, meta proposita. (Ies. 41, 26. praeterita). — *fronte, in parte anteriore*, Apoc. 4, 6. ἔμπροσθεν καὶ θεν, (2 Chron. 13, 14. Ezech. 2, 10. Test. XII. Patr. p. .) — 2) loco praepositionis est, cui genitivus iungitur, et ificat: *ante*, a) de tempore Io. 1, 15. (27.) 30. (Iudic. 1, 11. 23. 2 Chron. 9, 11. 1 Reg. 16, 30. Eccl. 1, 16. Iudic. . οἱ ἔμπροσθεν αὐτῶν, antiquiores 3 Esdr. 1, 5.) — b) de : *coram, in conspectu*, Matth. 5, 16. 6, 1. 17, 2. Marc. . Luc. 5, 19. 19, 27. Io. 12, 37. Gal. 2, 14. (לִפְנֵי, Gen. 45, Act. Thom. §. 7. οἱ ἔμπροσθεν αὐτῆς ὑπηρετοῦντες.) — εἶναι . τινος, se sistere coram aliquo, Luc. 14, 2. — confiteri ἔμ- σθ. τινος, Matth. 10, 32 sq. 26, 70. Luc. 12, 8. — ad tribu- iudicis, Matth. 25, 32. 27, 11. Luc. 21, 36. Act. 18, 17. or. 5, 10. 1 Thess. 2, 19. — *ad*, sive ante, Matth. 5, 24. πίπτειν ἔμπροσθεν ποδῶν, ad pedes procumbere, Apoc. 19, 22, 8. — genua flectere ἔμπρ. τινος, Matth. 27, 29. βάλ- ἔμπρ. τινος, alicui proiicere, Matth. 7, 6. — c) de ordi- *ante, prae*, vor einem her, Matth. 6, 2. 11, 10. Luc. 7, Io. 3, 28. 10, 4. (Gen. 24, 7. 32, 3.) — d) κλείειν et ἀνοί- ἔμπρ. τινος, praecludere viam alicui, operire alicui, Matth. 13. (Ies. 4, 1.) — e) ἔμπροσθεν θεοῦ i. q. ἐνώπιον τοῦ ῦ, Deo sciente, annuente, 1 Thess. 1, 3. 9. 13. 19. — γέ- εὐδοκία, Matth. 11, 26. Luc. 10, 21. sive ἐστὶ θέλημα οσθέν σου, Matth. 18, 14. i. e. fiat ex tuo decreto, *pla- t tibi*. cf. Ἐνώπιον. *.

Ἐμπτύω, f. ύσω, (ex ἐν et πτύω) *inspuo, conspuo*, εἰς πρόσωπόν τινος, in faciem inspuo, Matth. 26, 67. (Num. 14. Deut. 25, 9. Plutarch. apopth. T. VIII, p. 123.: ἐνέπτυσε Φωκίωνι εἰς τὸ πρόσωπον. — Test. XII. Patr. p. 635.) —

ἐμπτ. τινί, inspuo in aliquem, Marc. 10, 34. 14, 65. 15, 19. (Galen. de Theriac. 1, 8. ἐμπτύει τοῖς σώμασιν τὸν ἰόν.) — etiam εἴς τινα, Matth. 27, 30. — Passivum: *sputo contaminor*, Luc. 18, 32. **.

Ἐμφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐμφαίνω, ostendo) 1) manifestus, conspicuus oculis, — *videndus*, Act. 10, 40. ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, videndum se fecit. Dicitur hic de eo, qui proprie conspici non potest, sed conspiciendum se praebet, ut Sap. 6, 24. 7, 21. 14, 17. — 2) *notus*, manifestus intellectui, Rom. 10, 20. ἐμφανὴς ἐγενόμην, innotui, cognitus sum qualis sim. vid. Exod. 2, 14. ubi hebr. נוֹדַע. Ies. 65, 1. נִדְרַשׁ. *.

Ἐμφανίζω, f. ίσω, (ab ἐμφαίνω, ostendo) 1) conspiciendum facio, efficio ut oculis videatur aliquid; ἐμφανίζομαι *compareo*, *appareo*, Matth. 27, 53. — Ἐμφανισθῆναι τῷ προςώπῳ θεοῦ, comparere coram Deo, in templo, in sanctuario coelesti, Hebr. 9, 24. coll. 1 Chron. 13, 6. 2 Reg. 19, 4. Ps. 95, 2. Ps. 100, 2. Ps. 42, 3. — 2) *declaro*, et quidem a) facio, ut alter intelligere aliquid possit, Hebr. 11, 14. coll. 1 Macc. 4, 20. — b) declaro accurate, notum facio diserlis verbis, Act. 23, 15. 22. 24, 1. 25, 2. 15. Esth. 2, 22. (hebr. אָמַר). Ioseph. ant. 8, 4. 2. Iungitur dativo personae; sed (Act. 23, 22.) cum πρός. — Ἐμφανίζειν ἑαυτόν τινι, Io. 14, 21. 22. se alicui totum conspiciendum praebere, factis (v. 23.) et verbis (v. 26.) ei dare intimam sui cognitionem. Similiter Exod. 33, 13. (הוֹדִיעַ). Sap. 1, 2. Ioseph. ant. 1, 13. ὁ θεὸς ἐμφανισθεὶς αὐτῷ. ib. 2, 16. *.

Ἔμφοβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et φόβος) ἐν φόβῳ ὤν, *perterritus*, *expavefactus*. Luc. 24, 5. 37. Act. 10, 4. 22, 9. 24, 25. Act. 11, 13. coll. 1 Macc. 13, 2.

Ἐμφυσάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et φυσάω, flo, quod φῦσα, follis, vesica) *inflo*, *afflo*, *exhalo*, (Sir. 43, 4. de Ezech. 21, 31. 22, 21. Iob. 4, 21.) — inspiro spiritum vitalem, (1 Reg. 17, 21. Gen. 2, 7. Ezech. 37, 9. Sap. 15, 11.) semel Io. 20, 22. ubi τό afflare est imago communicationis spiritus sancti, ratione habita primae significationis vocabuli רוּחַ et πνεῦμα, *flatus*, *spiramen*.

Ἔμφυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et φυτός, natus, satus) apud profanos: natura insitus, innatus, naturalis (Sap. 12, 10. κακία ἔμφυτος), et ex adiuncto: indelebilis, non exstirpandus (Ioseph. de bell. 1, 43.). Nunquam apud profanos, ni fallor, de eo legitur, quod ab alio quodam menti indilum, ut doctrina discipulo a magistro. Hoc vero sensu, ut sit: *siticius*, *insitus ab alio*, *menti inditus*, legitur semel in N. T. Iac. 1, 21. ubi ἔμφυτος λόγος est doctrina, seminis instar (familiaris enim nostris est doctrinae cum semine comparatio) in mentes Christianorum sparsa. (Barnab. epist. c. 9. dou

intelligendi mysticum sensum V. T. a deo concessum dicitur ἡ ἔμφυτος δωρεὰ τῆς διδαχῆς τοῦ θεοῦ.) Alii λόγον Iacob. l. l. de ratione hominibus insita explicant; at nec λόγος unquam apud nostros est *ratio*, nec additum δέχεσθαι, quod de innato dici non potest, illam explicationem patitur.

Ἐν, praepositio, quam sequitur dativus, hebr. בְּ, Latinor. et nostrum *in*. Eius vis est, ut indicet coniunctionem arctiorem, i. e. vel propinquitatem, vel societatem et comitatum, vel id, quo aliquis circumdatus est, in quo versatur. Vid. omnino, praeter Grammaticos, *Viger.* ed. *Herman.* p. 605 et p. 858. — Quum nostri nonnunquam sequantur usum hebr. בְּ, cui in versione alexandrina maxime respondet, usus huius praepositionis in N. T. latius patet, quam apud profanos. — Indicat autem ἐν in N. T.

1) coniunctionem, quae refertur ad *locum: ubi*; et quidem a) ad locum proprio sensu, ubi est α) *in*, nostrum *in*, *auf*, et legitur etiam cum nominibus urbium; Matth. 1, 18. εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα. v. 20. c. 2, 1. γεννηθεὶς ἐν Βηθλεέμ, v. 4. 5. 18. 19. c. 4, 16. καθήμενος ἐν σκότει. c. 9, 31. 35. 24, 15. Marc. 10, 37. ἐν τῇ δόξῃ σου, in regno tuo. Luc. 21, 23. Io. 1, 5. 10. 6, 59. Rom. 1, 8. 8, 34. 10, 9. πιστεύειν ἐν καρδίᾳ. 2 Cor. 12, 2. ἐν σώματι, versatus in corpore suo. — ἐν τῷ ὄρει, in monte, Io. 4, 20. 21. Hebr. 8, 5. 9, 5. καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, in eodem libro iterum dicitur. — Apoc. 1, 3. 13. ἐν μέσῳ, pro ἐν simplici, (Deut. 4, 15. ubi in textu hebr. בְּקֶרֶב). Apoc. 3, 21. καθίσαι ἐν θρόνῳ, throno insidere. c. 11, 12. ἐν τῇ νεφέλῃ, i. e. nube tecti, nube circumvoluti. — Saepissime. — β) *iuxta, prope, ad*; Luc. 13, 4. ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, turris ad fontem Siloam. (De munimentis circa fontem illum vid. Ioseph. de bell. iud. 5, 4. 1.) Io. 8, 20. ἐν τῷ γαζοφ. ἐν τῷ ἱερῷ, i. e. iuxta gazophylacium prope templum. c. 10, 23. ἐν τῷ ἱερῷ, iuxta templum. — καθίζειν ἐν δεξιᾷ, ad dextram sedere, Hebr. 1, 3. 8, 1. 10, 12. — Saepius. (Xenoph. Hell. 7, 5. 18. 1 Sam. 15, 4.) — b) ad id quod loci instar est, ut α) ad multitudinem; ubi est: *inter*, Matth. 2, 6. ἐλαχίστη ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα. c. 11, 11. Luc. 7, 6. ἐν ἡμῖν, inter nos. Io. 1, 14. Act. 4, 34. Rom. 1, 6. ἐν οἷς, e quorum numero. c. 11, 17. ἐνεκεντ. ἐν αὐτοῖς (κλάδοις) insertus es inter ramos. 1 Cor. 3, 18. Iac. 4, 1. 5, 13. 14. 19. — Saepius. (LXX pro בְּתוֹךְ, Gen. 23, 6. Levit. 16, 29. 26, 12. coll. Deut. 10, 9. Tob. 3, 4. 13, 5. Sap. 5, 5. Sir. 7, 17. 29, 18.) — β) de personis: *coram*, Luc. 4, 11. ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν ex hebraismo pro ἐν ὑμῖν, vobis audientibus. (Deut. 5, 1.) Marc. 8, 38. ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ, coram hominibus huius aevi. Luc. 1, 25. ἐν ἀνθρώποις. Io. 11, 10. ἐν αὐτῷ, coram illo, i. e. viam eius collustrans. 2 Cor. 10, 1. ταπεινὸς ἐν ὑμῖν. Col. 1, 23. — et ex hebraismo tropice: *iudicio alicuius, iudice*

aliquo, Luc. 16, 15. *τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλόν.* Matth. 21, 42. *ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.* Vid. *Ὀφθαλμός.* 1 Cor. 14, 11. *ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος*, meo iudicio barbarus videbitur; nisi vis coniungere *ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί*, qui coram me, me audiente, loquitur. 1 Io. 2, 8. *ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ὑμῖν*, verum eius et vestro iudicio. — *in*, *apud*, ita ut saepe conveniat cum *παρά*, Matth. 3, 9. *λέγειν ἐν ἑαυτοῖς.* Marc. 5, 30. *γνοὺς ἐν ἑαυτῷ.* Io. 1, 4. *ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν.* v. 48. c. 4, 14. Act. 2, 29. *ἔστιν ἐν ἡμῖν*, adhuc apud nos habetur. Act. 7, 44. 12, 11. *γενόμενος ἐν ἑαυτῷ*, vid. *Γίνομαι.* c. 25, 6. Eph. 1, 15. *ἐν ἑαυτῷ*, apud se. (1 Macc. 1, 62.) 1 Cor. 11, 13. *ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε*, ipsi iudicetis, urtheilt bei euch selbst. 2 Cor. 4, 3. *ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις*, in hominibus, interitui devotis. — *in* i. e. nostrum *an*, ut indicet eum, in quo aliquid fit, qui est, ut loquuntur, subiectum; Luc. 22, 37. *τελεσθῆναι ἐν ἐμοί.* Io. 14, 30. *ἐν ἐμοὶ ἔχει οὐδέν.* Io. 19, 4. *εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.* 1 Cor. 4, 6. *μάθετε ἐν ἡμῖν*, discite nostro exemplo. Phil. 1, 30. *οἷον ἴδετε ἐν ἐμοί*, quem meo exemplo experimini. 1 Thess. 5, 12. *κοπ. ἐν ὑμῖν*, in vobis docendis laborantes. Rom. 2, 20. *ἐν τῷ νόμῳ*, an dem Gesetze, vid. *Μόρφωσις.* — *γ*) de actionibus, in quibus versamur, vel rebus, quarum participes sumus; Matth. 23, 30. *συγκοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι*, socii in trucidandis prophetis, in sanguine profundendo. Gal. 6, 6. Apoc. 1, 9. Luc. 22, 28. Io. 5, 35. *ἀγαλλιαθῆναι ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.* Act. 8, 21. *οὐκ ἔστι σοι κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ*, nunquam horum fies particeps. Rom. 1, 9. *ἐν τῷ εὐαγγ.* in evangelio tradendo. 1 Cor. 9, 18. *ἐξουσία ἐν τῷ εὐαγγ.*, libertas in evangelio tradendo. 1 Io. 4, 18. — *Εἶναι ἔν τινι*, *alicui rei studere*, in ea assidue versari; 1 Tim. 4, 15. (Aelian. V. H. 9, 4. *Πολυκράτης ἐν Μούσαις ἦν.* Herodot. 2, 82. *οἱ ἐν ποιήσει γενόμενοι.*) — Hinc — *δ*) *ἐν τούτῳ*, *in eo*, *daran*, *darin*, Matth. 22, 40. vid. *Κρεμάω.* Luc. 10, 20. Io. 4, 37. *ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός*, in ea enim re veritas dicti illius cernitur. c. 13, 35. 16, 7. 1 Io. 2, 3. 5. 3, 10. 16. — Rom. 2, 1. *ἐν ᾧ*, in ea ipsa re. Denique — *ε*) nostri in indicando *subiecto*, *in quo*, cum quibusdam verbis *ἐν* iungunt, ubi profani vel *ἐπί*, vel dativum, vel etiam genitivum sine praepositione usurpare solent; ut *ποιεῖν ἔν τινι*, agere cum aliquo, einem anthun, Matth. 17, 12. Luc. 23, 31. Io. 9, 30. *ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστι*, hoc enim mirandum est. *Δεδομένον ἐν ἀνθρώποις*, Act. 4, 12. pro *τοῖς ἀνθρώποις.* (Sir. 47, 10. *ἔδωκεν ἐν ἑορταῖς εὐπρέπειαν*, pro *ταῖς ἑορταῖς.*) — 1 Cor. 9, 15. *οὕτω γένηται ἐν ἐμοί.* (Eccles. 2, 22.) 1 Tim. 4, 15. *φανερὰ ἐν πᾶσι*, nisi hic est: in omni officii parte, coll. Tit. 2, 10. — Eph. 2, 21. *ἅγιον ἐν κυρίῳ*, sacrum domino. Iud. v. 1. *ἐν θεῷ* (*τῷ θεῷ*) *ἡγιασμένοι.* (Sap. 4, 15. *χάρις ἐν ἐκλεκτοῖς.* Sir. 3, 7. *δουλεύειν ἐν τοῖς γεννήσασι*, ib. 19, 8. *ἐν φίλῳ μὴ διήγου.*)

eterum vid. suo loco Πιστεύειν ἔν τινι, Ὁμολογεῖν, Ὠφελεῖν, ερισσεύειν, Θαυμάζειν, Εὐφραίνειν, Καυχᾶσθαι, Παραδιδόναι τινι, Χαίρειν ἔν τινι. — Refertur

2) ad coniunctionem, quae fit per *tempus*, ubi dicitur: de *tempore, quo* aliquid fit, nostrum *zu, in*; Matth. 2, 1. ἡμέραις Ἡρώδου. c. 3, 1. 8, 13. 12, 1. Marc. 13, 24. 14, Io. 1, 1. 5, 7. ἐν ᾧ (χρόνῳ) ubi, quum. Apoc. 9, 6. — Saeus. — Ἐν seq. infinitivo cum articulo: *quum, simul ac*, Luc. 36. ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, simul ac vox audita esset. 24, 51. ἐν τῷ εὐλογεῖν, simulac benedixisset. Vid. etiam Luc. 8. 2, 6. 5, 1. 11, 37. 14, 1. 19, 15. Act. 3, 26. ἐν τῷ ἀποστρέφ. ὑμᾶς, ubi redieritis ad meliorem frugem. Hebr. 2, 8. 13. (Esth. 5, 2. ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι αὐτήν. Ezech. 10, 16. Ps. 51, 1. 102, 22. Sir. 4, 31. — LXX pro מִדֵּי, *ex quo*, Sam. 1, 7. 2 Chron. 12, 11. pro בְּעֵת, 2 Chron. 20, 23. 29, et לְעֵת 1 Chron. 20, 1.) — Cum substantivo terminum mporis praefiniente, 1 Cor. 15, 52. ἐν τῇ ἐσχ. σάλπ. ubi ulna tuba sonuerit. (Iob. 39, 25. בְּדֵי שֹׁפָר) 1 Io. 2, 28. ἐν τῇ ιρουσίᾳ, ubi advenerit. Apoc. 15, 1. ἐν αὐταῖς (πληγαῖς) ubi iitae fuerint plagae. — b) de tempore, dum est; nostrum *n, während*; Matth. 12, 2. ἐν σαββάτῳ, sabbati tempore, im est Sabb. Matth. 13, 4. ἐν τῷ σπείρειν, inter serendum. . 2, 23. 7, 11. 23, 23. Act. 8, 33. ἐν τῇ ταπ. in mediis calaitatibus. c. 17, 31. ἐν ᾗ (ἡμέρᾳ), quo tempore. Apoc. 1, 10. · *intra*; ἐν τρισὶν ἡμέραις, intra triduum; Matth. 27, 4. arc. 15, 29. Io. 2, 19. 20. (Act. Thom. §. 56. ἐγείρεται διὰ ιῶν ἡμερῶν.) [Apoc. 18, 10.] (coll. 3 Esdr. 9, 4. ὅσοι ἂν μὴ ιαντήσωσιν ἐν δυσὶν ἢ τρισὶν ἡμερῶν, text. hebr. Esdr. 10, ל, LXX εἰς. Dan. 11, 20. Ies. 16, 14. et hebr. בּ Exod. 2, 3. — Aelian. V. H. 1, 6.) — Refertur

4) ad eam coniunctionem, quae est in *comitatu, socieite*, ubi a) convenit cum σύν vel μετά, quo sensu plerumne legitur cum verbis veniendi, eundi et similibus, ut prorie sit: *in medio aliquorum*, i. e. *cum iis*, [*in comitatu orum*, et maxime, quanquam non semper, dicatur de pluibus; Luc. 14, 31. ἐν δέκα, cum decem millibus obviam ire. Num. 20, 20. ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ. Macc. 1, 17. 7, 28. ἥξω ἐν ἀνδράσιν ὀλίγοις.) Act. 7, 14. ν ψυχαῖς, in comitatu. (Deut. 10, 22. בְּשִׁבְעִים, LXX ἐκ.) Rom. 15, 29. ἐν πληρ. εὐλ. ἐλεύσ., veniam ita, ut simul affeam beneficia largissima. 1 Cor. 4, 21. ἐν ῥάβδῳ ἔλθω. (Gen. 32, 10. ἐν τῇ ῥάβδῳ μου διέβην τὸν Ἰορδάνην. Ioseph. ant. 6, 9. 4. σὺ μὲν ἐπέρχῃ μοι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι.) 2 Cor. 13, 4. ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, cum eo mala patimur, i. e. in mala ut ille incidimus. Hebr. 9, 25. εἰσέρχεσθαι ἐν αἵματι, cum sanguine piaculari, (Ps. 66, 13. εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυτιόμασιν.) Iud. v. 14. ἦλθε ἐν μυριάσιν. (Ies. 7, 24. בּ,

ubi LXX μετά,) 2 Thess. 2, 9. οὗ ἐστιν ἡ παρουσία ἐν, cuius adventum comitabuntur miracula. — b) dicitur de eo, *quo circumdatus* est aliquis, ut de vestimento quo *indutus* est, Matth. 6, 29. ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ, indutus omni ornatu regio. c. 7, 15. Marc. 12, 38. Luc. 7, 25. Io. 20, 12. Act. 1, 10. Apoc. 3, 4. 5. 4, 4. 18, 16. Iac. 2, 2. (Deut. 22, 12. Ps. 45, 11. 15. 147, 8. Ioseph. ant. 18, 6. 7. ὁ ἐν τῇ πορφυρίδι.) — omisso ἐν, 1 Reg. 1, 1. 11, 29. Ezech. 16, 10. Apoc. 1, 13. 17, 4. — Similiter Christus dicitur venisse ἐν σαρκί, carne humana indutus, 1 Io. 4, 2. [3]. 2 Io. v. 7. — ζῆν ἐν σαρκί, in hoc corpore, corpore indutus, Phil. 1, 22. Matth. 16, 27. ἐν τῇ δόξῃ, circumfusus pompa coelesti. c. 25, 31. — Refertur

5) ad *conditionem*, *habitum*, *rationem* alicuius hominis vel rei, den Zustand, von dem jemand, oder sein Handeln, oder das Sein einer Sache gleichsam begleitet wird; die Art und Weise, wie etwas geschieht oder ist. Matth. 22, 37. ἀγαπᾶν ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ, tota mente amare. (Deut. 6, 5. Marc. 4, 2. διδάσκειν ἐν παραβολαῖς, parabolis uti in docendo. Io. 16, 25. ἐν παροιμίαις λαλεῖν. 1 Cor. 14, 21. λαλεῖν ἐν ἑτέραις γλώσσαις. — Io. 4, 23. 24. προσκυνεῖν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, i. e. πνευματικῶς καὶ ἀληθινῶς, mente et quidem sincera. Luc. 1, 17. προελ. ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, instructus spiritu et virtute Eliae. Luc. 4, 1. ἄγεσθαι ἐν τῷ πνεύματι, im Zustande des Begeistertseins getrieben werden, i. e. plenum spiritu agi. Ibid. 2, 27. Marc. 12, 36. Δαβὶδ εἶπεν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, als ein Begeisterter. — γίνεσθαι ἐν πνεύματι, divinitus extra se rapi, in den Zustand der Begeisterung gerathen, Apoc. 1, 10. 4, 2. c. 17, 3. ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι, extra me rapuit. — Marc. 4, 2. ἔλεγεν ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, i. e. suo docendi modo. — 1 Io. 5, 6. ἐλθὼν ἐν ὕδατι καὶ αἵματι, qui baptismum et mortem subiit. — Sic etiam εἶναι ἔν τινι, quod est vel *esse aliquid*, vel: esse *aliquo modo*, *versari in aliqua re;* Luc. 4, 32. ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ, i. e. δυνατὸς ἦν, vi pollebat eius sermo. Marc. 5, 25. γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος, laborans profluvio sanguinis. 1 Cor. 2, 4. οὐκ (ἦν) ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ea quae tradebam non erant πειθοὶ λόγοι. v. 5. ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ, i. e. ne niteretur in sapientia humana etc. v. 6. σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐκ τοῖς τελείοις, versantem in rebus summis, praestantissimis. ib. v. 7. σοφία ἐν μυστηρίῳ. Act. 24, 16. ἐν τούτῳ (ὢν) i. e. τοῦτο ἐλπίζων, hac spe plenus. Phil. 4, 11. ἐν οἷς εἰμι, qua conditione, sorte sim. (Liban. epist. 40.: παρὰ Ἀλέξανδρον μάθοις ἄν, ἐν οἷς ἡμεῖς. Isocrat. orat. ad Philipp. p. 228.: πυνθάνωνται περὶ αὐτῶν, ἐν οἷς εἰσιν.) — Nonnunquam ἐν cum nomine est vel *pro adiectivo vel pro adverbio;* ὁ ἐν Χριστῷ (ὢν) Christianus,

2 Cor. 12, 2. Gal. 1, 22. Col. 1, 2. — Eph. 3, 12. ἐν πεποιθήσει, i. q. πεποιθότες. — Luc. 4, 36. ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς πνεύμασι, i. q. δυνατῶς, potenter et efficaciter. Io. 5, 5. ἔχειν ἐν ἀσθενίᾳ, i. e. ἀσθενῶς ἔχειν. c. 9, 34. ἐν ἁμαρτίαις, i. q. ἁμαρτωλός. Rom. 16, 7. γίνεσθαι ἐν Χριστῷ, Christianum fieri. Act. 17, 31. ἐν δικαιοσύνῃ, i. e. δικαίως. 2 Cor. 3, 7. ἐν γράμμ. literis scripta. Tit. 3, 6. ἔργα τὰ ἐν δικ. facta pia. Iac. 1, 25. ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ, i. e. τοῦτο ποιήσας. 1 Tim. 2, 7. διδασκ. ἐν πίστει καὶ ἀληθ. i. e. πιστὸς καὶ ἀληθινός. (Sap. 3, 13. κοίτη ἐν παραπτώματι, concubitus illegalis. Sir. 3, 11. μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ, i. e. ἄδοξος. Gen. 9, 4. κρέας ἐν αἵματι. 3 Esdr. 8, 80. ἐποίησεν ἡμᾶς ἐν χάριτι ἐνώπιον τῶν βασιλέων. Ioseph. ant. 6, 6. 4. βοσκήματα ἐν αἵματι κατήσθιον.) — Marc. 14, 1. ἐν δόλῳ, dolose. Io. 7, 4. ἐν κρυπτῷ, clam. Matth. 22, 16. ἐν ἀληθείᾳ, i. e. ἀληθῶς. Act. 17, 31. 26, 7. Eph. 1, 5. Col. 4, 5. Iac. 1, 21. Apoc. 1, 1. 19, 11. (Ps. 84, 11. πορευόμενος ἐν ἀκακίᾳ. Iudith. 1, 11. ἐν ἀτιμίᾳ, ignominiose. Sap. 18, 9. ἐν ὁμονοίᾳ, unanimiter. Gen. 30, 11. ἐν τύχῃ. Herodot. 1. c. 131. ἐν νόμῳ ποιεῖσθαι, fas putare.) — Ex adiuncto, quatenus ratio, qua aliquid s. aliquis se habet, pendet ab alio, eius praecepto, exemplo, ἐν refertur etiam ad *convenientiam* et est: *convenienter, secundum, pro*; ita περιπατεῖν ἐν τινι, vid. *Περιπατέω*. *Εἶναι ἔν τινι* vid. *Εἰμί*. — Luc. 1, 8. ἐν τῇ τάξει, secundum ordinem. Io. 3, 21. ἐν θεῷ, convenienter Dei voluntati peracta. Rom. 3, 26. ἐν τῇ ἀνοχῇ, pro lenitate. Col. 2, 6. ἐν αὐτῷ (κυρίῳ) secundum domini praecepta vivite. Hebr. 3, 15. ἐν τῷ λέγεσθαι, convenienter dicto. Hebr. 4, 11. 10, 10. ἐν ᾧ θελήματι, secundum quod decretum. Eph. 4, 15. ἀληθ. ἐν ἀγάπῃ, convenienter amori mutuo. Phil. 1, 8. ἀγαπ. ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ, tali, quali Christus nos complectitur amore. — (ב Gen. 1, 26. 1 Chron. 21, 19. ubi LXX κατά. Gen. 9, 6. ubi ἐν verterunt: ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον.) — Refertur

6) ad communionem alicuius rei cum *adminiculo* suo et *occasione*, diciturque a) de personis, ubi est: *ope, auxilio alicuius, per aliquem*; Matth. 9, 34. ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Io. 17, 10. ἐν αὐτοῖς, per discipulos. Act. 4, 9. ἐν τίνι; cuius tandem ope? Act. 15, 7. ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, opera mea decrevit Act. 17, 28. ἐν αὐτῷ, eius vi. (Act. Thom. §. 19. ἀπέθανες πρὸς ὀλίγον, ἵνα ζήσω ἀϊδίως ἐν σοί.) Act. 17, 31. ἐν ἀνδρί, per virum. Rom. 11, 2. ἐν Ἠλίᾳ per Eliam, verba eius 1 Reg. 19, 10.) Eph. 2, 21. ἐν ᾧ, cuius vi, per quem. c. 3, 12. Hebr. 1, 1. 2. 1 Io. 5, 11. ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ (ἐστιν) per filium habetur vita aeterna. — b) de rebus: *per, interventu*, Matth. 17, 21. ἐν προσευχῇ, non nisi interventu precum. c. 6, 7. ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν. Act. 11, 14. ἐν οἷς, per quae. c. 20, 19. Rom. 5, 9. δικαιωθέντες ἐν τῷ αἵματι

αὐτοῦ. Gal. 3, 12. ἐν αὐτῷ, per praecepta legis. v. 19. ἐν χειρί, interventu. Eph. 4, 3. 14. Hebr. 9, 22. 10, 29. 13, 20. (Hos. 1, 7.) — Nostri etiam de *instrumento*, ubi profani ἐν omittere solent; Matth. 5, 13. ἁλίζειν ἔν τινι. Luc. 14, 34. Matth. 7, 2. μετρεῖν ἐν μέτρῳ. Io. 1, 26. βαπτίζειν ἔν τινι. v. 33. Rom. 10, 9. ὁμολογεῖν ἐν στόματι. c. 16, 16. ἀσπάζειν ἐν φιλήματι, osculo interposito. Eph. 1, 3. εὐλογεῖν ἐν εὐλογίᾳ. Iac. 3, 2. πταίειν ἐν λόγῳ. c. 3, 9. 1 Io. 3, 18. ἀγαπᾶν ἐν ἔργῳ, amorem factis demonstrare. Apoc. 6, 8. 10, 19. 7, 14. 12, 5. 13, 10. 14, 15. 18, 2. κράζειν ἐν φωνῇ, (omisso ἐν c. 14, 18.) Apoc. 18, 8. 23. 19, 2. 20, (coll. 21, 8.) c. 8, 7. μεμιγμένα ἐν αἵματι. coll. 15, 2. (Deut. 15, 19. ἐργᾷ ἐν μόσχῳ. Iudic. 16, 11. Iudith. 16, 12. ἔβαλον ἐν λίθοις. Sir. 19, 16. ἁμαρτάνειν ἐν γλώσσῃ. Iob. 18, 8. Gen. 48, 22. 49, 11. Ier. 14, 12. Sap. 11, 9. Sir. 46, 6.) — c) de *occasione: propter, ob;* Act. 7, 29. ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ob hoc dictum; nisi mavis vertere: simul ac hoc dictum erat. 2 Cor. 6, 12. στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, vid. Σπλάγχνον. Eph. 3, 13. ἐκακ. ἐν ταῖς θλίψ. despondere animum propter afflictiones. Col. 2, 16. κρίνειν τινὰ ἐν βρώσει, ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς. Apoc. 12, 13. ἀποθνήσκειν ἐν κυρίῳ, propter doctrinae christianae confessionem mortem pati. [Test. XII. patr. p. 619. οἱ διὰ κύριον ἀποθανόντες]. (Sir. 11, 2. μὴ αἰνέσεις ἄνδρα ἐν κάλλει σου. 2 Chron. 16, 7. Exod. 16, 8.) —

7) ἐν pro εἰς a) de *motu in locum* (Bewegung gegen etwas) etiam legitur apud profanos seriores cum verbis motum indicantibus et simul involventibus, aliquem pervenisse in locum ibique esse. (Aelian. V. H. 4, 18. ὅτε κατῆλθε Πλάτων ἐν Σικελίᾳ. Thucyd. VII.: ἀποστελοῦντες ὁπλίτας ἐν τῇ Σικελίᾳ. Dionys. Halic. ant. 1. πρὶν Αἰνείαν ἐλθεῖν ἐν Ἰταλίᾳ.) Explicant hoc ex confusione duarum locutionum, qua, qui venit in locum, cogitatur simul versans in eo. Sic etiam nostri, Matth. 10, 16. ἀποστέλλω ὑμᾶς ἐν μέσῳ λύκων, medios in lupos. c. 14, 3. ἔθετο ἐν φυλακῇ, pro εἰς φυλακήν. Matth. 6, 4. βλέπειν ἐν τῷ κρυπτῷ. Marc. 1, 16. βάλλειν ἐν τῇ θαλάσσῃ, (Matth. 4, 18. εἰς τὴν θάλασσαν.) Luc. 7, 17. ἐξῆλθε ὁ λόγος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ. Luc. 23, 42. ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Marc. 5, 30. ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, conversus ad populum. (Hos. 12, 6. ἐν θεῷ ἐπιστρέψεις, pro εἰς θεόν.) Io. 5, 4. καταβαίνειν ἐν. Apoc. 1, 9. ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ. Apoc. 11, 11. πνεῦμα εἰςῆλθεν ἐν αὐτοῖς, pro εἰς αὐτούς. (Act. Thom. §. 32. εἰςελθὼν ἐν τῷ παραδείσῳ. Iob. 19, 27. ἐν κόλπῳ, pro εἰς κόλπον. Iud. 6, 35. Esdr. 7, 10. ἔδωκε ἐν καρδίᾳ. Sir. 42, 12. ἔβλεπε ἐν κάλλει. Test. XII. patriarch. ἐν τῇ Θάμνᾳ προςηγγίσαμεν.) — Nostri vero etiam, secuti usum hebr. בְּ, ἐν pro εἰς dicunt — b) de statu vel externo vel interno; Luc. 1, 17. ἐπιστρέφειν ἐν φρονήσει pro εἰς φρόνησιν. (hebr. שׁוּב seq. בְּ Iudic. 6, 35.) 1 Cor. 7, 15. ἐν εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς, ad pacis studium. 2 Tim.

3, 16. παιδεία ἡ ἐν δικαιοσύνῃ, quae ad probitatem ducat. Hebr. 3, 12. ἐν τῷ ἀποστ., quae vos ad defectionem seducat. 2 Petr. 2, 13. ἡ ἐν ἡμέρᾳ (pro εἰς ἡμέραν) τρυφή, deliciae ad diem, exigui temporis. — Denique — c) ut hebr. בְּ est etiam *erga*, *versus*, diciturque de animo quo sumus erga alium; Marc. 9, 50. εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. Io. 13, 35. ἀγάπη ἐν ἀλλήλοις. Rom. 15, 5. 2 Cor. 8, 7. ἡ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν ἀγάπη, meus erga vos amor. — In malam partem: *contra, adversus*, [Luc. 21, 23.] 2 Petr. 2, 12. ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, adversus quos delinquunt blasphemando. (Ion. 1, 2. Iudith. 6, 2. Sir. 4, 30. Lib. Henoch. p. 161. ἐν Λευὶ ἀδικήσουσιν. hebr. בְּ Gen. 16, 12. Ies. 19, 2. 2 Sam. 24, 17.)

8) Ex hebraismo ἐν a) sequitur verba *iurandi*; *per*, Matth. 5, 34. 35. ὀμόσαι ἐν τῷ οὐρανῷ, per coelum iurare. Ib. 23, 16—22. Rom. 9, 1. Eph. 4, 17. 1 Thess. 4, 1. (LXX pro hebr. נִשְׁבַּע seq. בְּ 1 Sam. 20, 42. 24, 22. 2 Sam. 19, 7. 1 Reg. 2, 8. Dan. 12, 7. vid. Ὄμνυμι.) — b) *pretium* rei indicat, ubi profani genitivo uti solent: *pretio*, Apoc. 5, 9. ἀγοράζειν ἐν τῷ αἵματι, pretio sanguinis redimere. (Sir. 7, 18. 12, 5. 11, 22. — hebr. בְּ Gen. 23, 9. 29, 18. (LXX περί.) Deut. 2, 6. Esth. 4, 7. Ies. 45, 13. Thren. 5, 4. (LXX ἐν) Eccles. 1, 3. 2, 22. (LXX ἐν) Deut. 19, 21. LXX ἀντί.)

In compositione ἐν significat idem quod extra compositionem cum casu suo, et potissimum indicat: commorationem in aliqua re; motum in locum, appropinquationem; convenientiam (ἔννομος); participationem.

Ἐναγκαλίζομαι, f. ίσομαι, (ab ἐν et ἀγκάλη) *in ulnas capio*, *amplector*; Marc. 9, 36. 10, 16. (Prov. 6, 10. 24, 33. et exempla e profanis in *Elsneri* obss. sacr. I, p. 152.) **.

Ἐνάλιος, ία, ιον, — et ἐνάλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et ἅλς, ἁλός, mare) qui in mari est; — *marinus*. Semel Iac. 3, 7. (Homer. Odyss. 5, 67.)

Ἔναντι, (ex ἐν et ἀντί) adv. propr. ex adverso; *coram*, *ante*, LXX pro לִפְנֵי et similibus; semel Luc. 1, 8. ἔναντι τοῦ θεοῦ, *in sanctuario*, *in templo*; ex hebraismo, secundum quem Deus in templi s. tabernaculi sanctuario habitare et praesens esse dicebatur. cf. Exod. 28, 26. 31. 34, 34. Lev. 3, 1. 9, 2. Num. 3, 4. *.

Ἐναντίον, (neutrum ab ἐνάντιος) adverbium et praepositio cum genitivo, propr. ex adverso (Iob. 9, 4.) *coram*, *in conspectu*, Marc. 2, 12. Luc. 20, 26. Act. 8, 32. (LXX pro לִפְנֵי, נֶגֶד, בְּעֵינֵי in oculis. — Ut ἐνώπιον ex hebraismo: *iudice*, *aliquo*, Luc. 24, 19. (Deut. 15, 8. σκληρὸν ἔσται ἐναντίον σου. Gen. 21, 11. 12. Iudith. 1, 11. Ps. 116, 5.) Locutio: εὑρίσκειν χάριν ἐναντίον τινός, ex hebraismo: inire gratiam ali-

cuius, ei probari, Act. 7, 10. (Gen. 6, 8. 33, 15. Exod. 11, 3. 2 Esdr. 8, 26. ἐμὲ ἐτίμησεν ἐναντίον τοῦ βασιλέως.) *.

Ἐνάντιος, α, ον, (ex ἐν et ἄντιος, qui ex adverso est) 1) ex adverso positus, oppositus, seq. dativo; — 2) *adversarius*, i. e. a) *contrarius*; de vento, Matth. 14, 24. Marc. 6, 48. — b) *adversans, hostiliter agens*, 1 Thess. 2, 15. (Prov. 14, 7.) Ἐνάντιον πράσσειν τινί, Act. 28, 7. sive ἐνάντια πράσσ. πρός τινα, Act. 26, 9. (ubi πρός non ab ἐναντ. sed a πράσσειν pendet) *alicui adversari, hostiliter agere.* — Ἐξ ἐναντίας intellige χώρας, sive ἐξεναντίας, *ex adverso*, Marc. 15, 39. ubique cum genitivo, qui a substantivo omisso pendet. (Exod. 28, 25. Iud. 20, 34. 2 Chron. 18, 34. Ps. 35, 3.) — Ὁ ἐξ ἐναντίας (γνώμης) adversarius, qui contrariam sententiam tenet. Tit. 2, 8. ubi est inimicus, infensus. (Act. Thom. §. 39. ὁ ἐνάντιος, de diabolo.) *.

Ἐνάρχομαι, f. ἐνάρξομαι, (ex ἐν et ἄρχομαι), *incipio, initium facio*, Phil. 1, 6. (1 Macc. 9, 54. Deut. 2, 24. 25. 31.) — Gal. 3, 3. ἐναρξάμενοι πνεύματι, qui initium fecistis in pietate puriori et veriori, quam docet et inspirat spiritus sanctus Christianis, legis literae amplius non subiectis. *.

Ἐνδεής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐνδέω, inopia laboro) *egenus, inops.* Act. 4, 34. (Deut. 15, 4. Ies. 41, 17.) *.

Ἔνδειγμα, ατος, τό, (ab ἐνδείκνυμι) id quod aliquid monstrat et portendit, *portentum, indicium* rei futurae. Semel 2 Thess. 1, 5. (Demosth. 423, 23. Alberti gloss. p. 148. ἔνδειγμα· ἐπίδειξις. Hesych. ἀπόδειξις.)

Ἐνδείκνυμι, f. ἐνδείξω, (ex ἐν et δείκνυμι) 1) indico; (Ios. 7, 14—18.) — Medium: 1) *demonstro, comprobo*, — *factis manifesto*, Rom. 9, 17. ὅπως ἐνδείξομαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, ut in te, tuo exemplo, manifestem, comprobem meam potentiam. (ex Exod. 9, 17. ubi legitur הַרְאֹת). Rom. 9, 22. τὴν ὀργήν. Eph. 2, 7. τὴν χάριν. 1 Tim. 1, 16. τὴν μακροθυμίαν. (Sap. 12, 17. 2 Macc. 9, 8.) — 2) *praesto, afficio aliquem aliqua re*, ich erweise, erzeige ihm; Rom. 2, 15. ἐνδείκ. τὸ ἔργον τοῦ νόμου, praestant officia praescripta a lege animis eorum inscripta. 2 Tim. 4, 14. πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο. Tit. 2, 10. πίστιν πᾶσαν, ἀγαθήν, praestant omnia bona officia pietatis. c. 3, 2. Hebr. 6, 10. ἧς (ἀγάπης) ex attractione pro ἥν, ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, beneficiorum, quae praestitistis Christianis. v. 11. ἐνδ. σπουδήν. (Gen. 50, 15. κακὰ ἃ ἐνεδειξάμεθα αὐτῷ. ib. v. 17. pro גָּמַל. Cant. tr. puer. v. 15. 2 Macc. 13, 9. Iamblich. vit. Pyth. c. 35. πᾶσαν ἐνδεικνύμενοι δυσμένειαν. Dionys. Halic. ant. V, p. 306. ἐμάχοντο πᾶσαν εὐτολμίαν καὶ προθυμίαν ἐνδεικνύμενοι.) **.

Ἔνδειξις, εως, ἡ, (ab ἐνδείκνυμι) 1) actus monstrandi, ostensio; *indicium, portentum*, Phil. 1, 28. — 2) *demonstratio, manifestatio*, Rom. 3, 25. (unde ἐνδείκτης, delator,

2 Macc. 4, 1.) — 3) *documentum*, quod probat aliquid esse, 2 Cor. 8, 24. ἔνδειξις τῆς ἀγάπης, documentum amoris, quo amorem adesse demonstratur. (Sic Ioseph. ant. 4, 3. 3. a terra absorpti dicuntur ἐπίδειξις τῆς ἰσχύος τοῦ θεοῦ γενόμενοι.) *.

Ἕνδεκα, οἱ, αἱ, τά, *undecim*. Οἱ ἕνδεκα (μαθηταί), undecim discipuli, κατ' ἐξοχήν de Apostolis post Iudae Iscar. mortem, Matth. 28, 16. Marc. 16, 4. Luc. 24, 9. 33. Act. 1, 26. 2, 14. *.

Ἑνδέκατος, άτη, ον, *undecimus*. Matth. 20, 6. 9. Apoc. 21, 20. *.

Ἐνδέχομαι, f. ἔξομαι, (ex ἐν et δέχομαι) *accipio*, *admitto*; inde audio, fidem habeo. — Ἐνδέχεται, res admittit i. e. *fieri potest*. Sic semel Luc. 13, 33. οὐκ ἐνδέχεται (c. 17, 1. ἀνένδεκτόν ἐστι) fieri non potest. Hesych. οὐκ ἐνδέχεται· ἀδύνατόν ἐστι). cf. 2 Macc. 11, 18. ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα, quae fieri poterant. c. 13, 26. ἀπολογήσατο ἐνδεχομένως, quocunque posset modo. (Xenoph. Mem. 3, 9. 1. 4; 7. 9. Polyb. 3, 4. 1.)

Ἐνδημέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἔνδημος, i. e. qui ἐν δήμῳ in populo suo versatur) 1) in medio populo meo versor, (Ioseph. ant. 3, 11. 3.) domi maneo, inquilinus sum; — 2) *versor* in aliquo loco, *habito*, *commoror*; 2 Cor. 5, 6. ἐνδημ. ἐν τῷ σώματι, habitare in hoc corpore, sensus: ulterius vivere; ib. v. 9. — ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ib. v. 8. habitare apud dominum, cum domino esse, versari. (σὺν Χριστῷ εἶναι, Phil. 1, 23.). *.

Ἐνδιδύσκω, per reduplicationem pro ἐνδύω, imperf. med. ἐνεδιδυσκόμην, *induere soleo*, — Luc. 8, 27. 16, 19. Marc. 15, 17. in codd. (2 Sam. 1, 24. 13, 18.) *.

Ἔνδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et δίκη) ὁ ἐν δίκῃ ὤν, *iustitiae conveniens*, iusto exacte respondens. In N. T. de poenis divinis; *delicto*, *culpae exacte conveniens*. Hebr. 2, 3. Rom. 3, 8. ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι, sensus: eiusmodi homines poenas utique merentur. Hesych. ἔνδικον· ἀληθὲς, δίκαιον, ἄξιον. *.

Ἐνδόμησις, εως, ἡ, (ab ἐν et δομέω, exstruo) id quod in aliquem locum aedificatur, et struitur, das *Hineingebaute*. Legitur apud Ioseph. ant. Iud. 15, 9. 6. ἐνδόμησις de mole portum muniente, ut naves commode possint subduci. Transiit in linguam chaldaeam, ubi דימוס est *strues* lapidum, *murus*. vid. *Buxtorf*. lex. chald. p. 552. Eodem sensu legitur semel in N. T. Apoc. 21, 18. ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους, structura muri. (Caeterum apud profanos vix invenietur.)

Ἐνδοξάζω, f. άσω, (ex ἐν et δοξάζω) facio ut aliquis sit ἐν δόξῃ, ἔνδοξον facio, *gloria*, *honore orno*. Passiv. et med. *gloria*, *honore afficior*, Exod. 33, 16. *gloriam mihi*

acquiro, Sir. 38, 6. — In N. T. bis 2 Thess. 1, 10. 12. ἐνδοξασθῆναι ἔν τινι, *gloriam sibi parare e Christianis*, nimirum vindicando eos ab adversariorum persecutionibus, quo Dei et Christi summum imperium in omnes agnoscatur. (Ezech. 28, 22.: ἐνδοξασθήσομαι ἔν σοι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Exod. 14, 4. ἐνδοξασθήσομαι ἐν Φαραῷ καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ, (hebr. נִכְבַּד). Ps. 89, 7. ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος (נַעֲרָץ, formidabilis) ἐν βουλῇ ἁγίων, summus dominus agnoscitur ex cultoribus suis, qui de hostibus Dei triumpharunt). Apud profanos vix legitur hoc verbum. *.

Ἔνδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et δόξα), ὁ ἐν δόξῃ ὤν, 1) *gloria, honore ornatus, nobilis, praestans*, 1 Cor. 4, 10. coll. 1 Sam. 9, 6. (נִכְבָּד) 22, 14. Ies. 23, 8. 26, 15. 1 Chron. 4, 9. — 2) de externo cultu et ornamento: *splendidus, nitidus, praestans*; de vestitu Luc. 7, 25. (de templo 2 Chron. 2, 9. de corona. Ies. 22, 18. τὰ ἔνδοξα, ornamenta, צְבִי, Ies. 23, 9.) Sic etiam Eph. 5, 27. ἐκκλησία ἔνδοξος, ecclesia splendide ornata, sponsae instar; sensus: virtute, pietate, fide ornata. — 3) τὰ ἔνδοξα, facta mirabilia, eum, a quo eduntur, gloria ornantia, Luc. 13, 17. (Ies. 12, 4. עֲלִילָה. Exod. 34, 10. נִפְלָאוֹת. vid. etiam Iob. 5, 9. Deut. 10, 21. Ies. 64, 3.) *.

Ἔνδυμα, ατος, τό, (ab ἐνδύω) LXX pro לְבוּשׁ, *indumentum, vestimentum*, quo corpus tegitur; *amictus*, Matth. 3, 4. 6, 25. 28. Luc. 12, 23. (2 Sam. 1, 24. Prov. 31, 22. Ies. 63, 3.) — *pallium*, Matth. 28, 3. (2 Sam. 20, 8. Sap. 18, 24.) — Ἔνδυμα γάμου amictus nuptialis, vestimentum splendidum. Solebant orientales iis, quos vellent honorare, vestes splendidas donare, (cf. Gen. 45, 22. Iudic. 14, 12 sq. 2 Reg. 5, 5. 22 sq. Ies. 3, 22. Zach. 3, 4.) quas qui repudiabat, magno eum, qui dederat, contemtu affecisse putabatur. Act. Thom. §. 7. cives regni Christi ἐνδύσονται βασιλικὰ ἐνδύματα καὶ ἀμφιέσονται στολὰς λαμπράς.) — Ἔνδυμα προβάτων, Matth. 7, 15. pallia ex pellibus ovinis confecta, quales prophetae olim gestabant, continentiae et modestiae signa; cf. 1 Reg. 19, 13. 2 Reg. 1, 8. Zach. 13, 4. coll. Matth. 3, 4. Sensus: externo quidem cultu pii Dei cultores et doctores videntur. *.

Ἐνδυναμόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἐν et δυναμόω) δυνάμει aliquem instruo, *validum reddo, corroboro, confirmo*; — τινά, Phil. 4, 13. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 4, 17. (Act. Thom. §. 10. ὁ θεὸς ὁ ἐνδυναμῶν τὰς ψυχάς.) — passiv. *confirmor*, τῇ πίστει, Rom. 4, 20. (contrar. ἀσθενήσας τῇ πίστει, v. 19.) Act. 9, 22. ubi τῇ πίστει supplendum. — *reficior*, ἀπὸ ἀσθενείας, Hebr. 11, 34. a morbo convaleo. — *Medium: me confirmo, animum capio, fortem me praesto*; Eph. 6, 10. ἐνδυν. ἐν κυρίῳ, fortes estote spe auxilii domini. 2 Tim. 2, 1. ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι, fortem te praesta in officio Christo debito

peragendo. (Ps. 52, 7. ἐνεδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι, rebus vanis fretus potentem se arbitratur. Aquila Gen. 7, 20. 24. pro גָּבַר et codd. Iudic. 6, 34. 1 Chron. 12, 18. — Apud profanos non legitur.) **.

Ἐνδύνω, sive ἐνδύω, f. ύσω, (ab ἐν et δύνω, s. δῦμι, quod vid.) 1) ingredior in aliquem locum; sic semel 2 Tim. 3, 6. ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, i. e. dolose per domos serpentes. Hesych. ἐνδῦναι· εἰςδῦναι, εἰςελθεῖν. Sic etiam ter in V. T. in locutione: τὸ πνεῦμα ἐνέδυσε αὐτόν, spiritus Dei eum intravit, 1 Chron. 12, 18. 2 Chron. 24, 20. Iudic. 6, 34. hebr. לָבַשׁ. — 2) *induo vestimentum alteri*; medium: *induo mihi vestem, me induo*, sequente accusativo quum rei tum personae, Matth. 6, 25. 22, 11. 27, 31. Marc. 1, 6. 6, 9. 15, 17. 20. Luc. 12, 22. 15, 22. Act. 12, 21. Apoc. 15, 6. 19, 14. (LXX hebr. לָבַשׁ, Gen. 41, 42. Exod. 28, 41. 29, 8. Sir. 6, 31.) — *arma induere*, Rom. 13, 12. (Ies. 59, 17. Sap. 5, 19.) Eph. 6, 11. 14. 1 Thess. 5, 8. Apoc. 1, 13. (1 Sam. 17, 5. Ier. 46, 4. 1 Macc. 3, 3.) — metaphorice: ut hebr. לָבַשׁ et Latinor. *induo, instruo*. Sic de anima corpore induta, 2 Cor. 5, 3. εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, quandoquidem induendi novo corpore. (Iob. 10, 11.) De virtute, sensu: δύναμιν, Luc. 24, 49. (Sir. 17, 3. Prov. 31, 25. Ps. 93, 1. 104, 2. Ies. 51, 9. 52, 1.) — ἀφθαρσίαν, 1 Cor. 15, 53. 54. (Iustin. Mart. apol. 2, p. 87. Ezech. 7, 27. Iob. 8, 22. 2 Chron. 6, 41. Ps. 109, 17.) — τὰ σπλάγχνα, misericordia uti, Col. 3, 12. (δικαιοσύνην, Iob. 29, 14. Ps. 132, 9. *Fabric.* Pseudep. V. T. I. p. 587. ἐνδύσονται εὐφροσύνην.) — τὸν καινὸν ἄνθρωπον, Eph. 4, 24. Col. 3, 10. — τὸν Χριστόν, Iesu mores, virtutes, sensum, Rom. 13, 13. Gal. 3, 27. (Dionys. Halic. Archaeol. XI. p. 689. τὸν ταρκύνιον ἐκεῖνον ἐνδυόμενοι.) *.

Ἔνδυσις, εως, ἡ, (ab ἐνδύω) 1) τό ingredi, gliscere in, das Einschleichen; — 2) τό *induere*, das Anziehen, das Tragen. Sic semel 1 Petr. 3, 3. ubi i. q. περίθεσις; κόσμος ἐνδύσεως ἱματίων, ornatus qui cernitur vestibus pretiosis induendis. *.

Ἐνδύω, vid. Ἐνδύνω.

Ἐνέγκω, vid. φέρω.

Ἐνέδρα, ας, ἡ, (ex ἐν et ἕδρα, sedes, sessio) 1) *latibulum*, locus insidiarum, Ios. 8, 2. 7. 9. 12. — 2) *insidiae*, consilia subdola in alicuius perniciem; Act. 23, 16. (in textu *Griesb.*) 25, 3. (1 Macc. 1, 36.) *.

Ἐνεδρεύω, f. εύσω, (ab ἐνέδρα, insidiae) 1) in latibulo sedeo ad capiendum; de bestiis Thren. 3, 10. Ps. 10, 9. — inde — 2) *insidiose observo, insidior alicui*, Luc. 11, 54. Act. 23, 21. (Apud LXX cum accusativo obiecti Thren. 4, 19. Sap. 2, 12. Sir. 27, 10. 29. ut etiam Ioseph. ant. 5, 2. 12, ἐνήδρευον τὰς παρθένους, et cum dativo, ut apud profanos,

Iud. 9, 43. Thren. 3, 10.) Hesych. ἐνεδρεύει· δόλον μηχανᾶται, ἐγκάθηται, κατατηρεῖ. In bonam partem dicitur Sir. 15, 22. coll. cap. 6, 26. 27.) *.

Ἔνεδρον, ου, τό, i. q. ἐνέδρα, *insidiae*. In N. T. semel Act. 23, 16. in textu vulg. In V. T. saepius, Ios. 8, 2. 2 Chron. 20, 23. Sap. 14, 21. 1 Macc. 9, 40.

Ἐνειλέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et εἰλέω, volvo) *involvo, implico*, sequente dativo rei, in quam. Marc. 15, 46. (1 Sam. 21, 9. Test. XII. Patr. p. 591. ἐνειλήσας τὴν στολὴν ἐν τῇ χειρί.)

Ἔνειμι, f. έσομαι, *insum*. Apud scriptores sacros legitur non nisi a) ἔνι, quod pro ἔνεστι, impersonaliter, *locum habet, adest*, Gal. 3, 28. Col. 3, 11. οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, in ecclesia Dei non locum habet Graecus aut Iudaeus, i. e. non esse debet discrimen inter Graecum et Iudaeum, (i. q. Rom. 10, 12. οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος.) Iac. 1, 17. παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔνι, in quo locum non habet. (Sir. 37, 2. ἔνι ἕως θανάτου, adest, manet usque ad mortem. Test. XII. Patr. p. 733.: ὅπου γὰρ ἔνι φόβος ἀγαθῶν ἔργων. (Profanis ἔνεστι et ἔνι pro: licitum est, fieri potest, Polyb. 21, 2. 14. 25, 14. 2. Ioseph. ant. 1, 16. 1. ἐνῆν, fieri poterat.) Phavor. ἔνι· ἐστίν, ὑπάρχει. Ἀριστόφανος ἀντὶ τοῦ ἔνεστιν· ἔνι φύσις, ἔνι θράσος. Idem: ἔνεστιν· ἀντὶ τοῦ ἐντός ἐστιν. (Aristoph. Plut. v. 348.: ἔνι τις κίνδυνος ἐν τῷ πράγματι.) — b) ἐνών, οὖσα, ὄν, *qui inest in aliquo loco*. (Iob. 27, 3.) τὰ ἔνοντα, quae insunt in aliquo loco, *eo includuntur*, ut 1 Macc. 5, 5. ἐνεπύρισε τοὺς πύργους σὺν πᾶσι τοῖς ἐνοῦσι, vid. etiam Iob. 27, 3. et exempla e Xenophonte, quae dedit *Raphel.* (obss. e Xenoph. p. 94.), ubi τὰ ἔνοντα quoque sunt: quae aliquo loco inclusa sunt. Sic semel in N. T. Luc. 11, 41. πλὴν τὰ ἔνοντα δότε (εἰς) ἐλεημοσύνην, potius quae patina et poculo inclusa sunt, dapes, date in stipem. cf. Ἐλεημοσύνη. Alii κατά supplent et vertunt: pro viribus, quantum fieri potest, ubi vero potius profani dicunt: ἐκ τῶν ἐνόντων, sive κατὰ τὸν ἐνόντα τρόπον. Hesych. ἐνόν· δυνατὸν ἢ ἐνυπάρχον.) *.

Ἕνεκεν, et ἕνεκα (Luc. 6, 22. Act. 26, 21. Rom. 8, 36.) etiam per epenthesin atticam εἵνεκεν (2 Cor. 7, 12. Luc. 4, 18.), praepositio genitivum regens: *ob, propter, causa, ratione*, Matth. 5, 10. 11. 10, 18. 39. 26, 25. 19, 25. Marc. 8, 35. 10, 29. 13, 9. Luc. 9, 24. 18, 29. 21, 12. Act. 28, 20. Rom. 14, 20. (Exod. 18, 8. Deut. 18, 12. Num. 12, 1. Ps. 45, 4. Ier. 26, 3.) — 2 Cor. 3, 10. ἕνεκεν τῆς ὑπ. δόξης ratione habita splendoris praestantioris videlicet religionis christ. (Exod. 18, 11. μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν τούτου, ratione habita eius rei, interitus Aegyptiorum. coll. Ps. 79, 9.) — Ἕνεκεν τούτου, hac de causa, Matth. 19, 5. Marc. 10, 7. Act. 26, 21. Οὗ ἕνεκεν, qua de causa, Luc. 4, 18. Τίνος ἕνεκα,

cuius rei causa; quem in finem; Act. 19, 32. Ἕνεκεν τοῦ seq. infinitivo: *ut*, 2 Cor. 7, 12. (3 Esdr. 8, 21. Dan. 2, 30.) *.

Ἐνεός, (codd. Act. 9, 7.) vid. Ἐννεός.

Ἐνέργεια, είας, ἡ, (ab ἐνεργής) 1) *efficacia, efficientia;* a nostris scriptoribus potissimum dicitur de efficacia naturae (Sap. 7, 18. 13, 4.) et Dei (Sap. 7, 26.) Eph. 1, 19. κατὰ τὴν ἐνέργ. τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, secundum efficaciam potentiae eius validissimae, qua (ἣν pro ᾗ) efficax fuit in Christo resuscitando. Ib. 3, 7. Col. 1, 29. „secundum efficientiam eius, quae in me potenter operatur." — 2) *vis efficiendi, potentia,* Eph. 4, 16. κατ' ἐνέργειαν, potenter; coniungenda enim sunt cum συναρμ. et συμβιβ. (Sap. 18, 22. ὅπλων ἐνεργείᾳ.) — potissimum potentia, qua miracula patrantur, Phil. 3, 21. Col. 2, 12. 2 Thess. 2, 9. κατὰ τὴν ἐνέργ. τοῦ σατανᾶ, ex Satanae potentia miraculosa. (2 Macc. 3, 29.) — hinc ex adiuncto: *potenter facta, miracula;* 2 Thess. 2, 11. ἐνέργεια πλάνης, miracula falsa, quae seducunt, cf. v. 9. 10. 3 Macc. 4, 21. ἐνέργεια τῆς προνοίας. ib. 5, 28.) *.

Ἐνεργέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐνεργός, efficiens, efficax) I) activum: 1) *efficio, ich bewirke,* 1 Cor. 12, 6. 11. Eph. 2, 2. Phil. 2, 13. (Prov. 26, 6. Sap. 16, 17.) — ἐνεργεῖν δυνάμεις, miracula patrare, Matth. 14, 2. Marc. 6, 14. Gal. 3, 5. — ἐνέργειαν ἐνεργεῖν, potentiam suam factis exserere, Eph. 1, 20. — 2) *perficio,* Eph. 1, 11. Phil. 2, 13. ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν, qui efficit in vobis salutis desiderium, idem perficiet quod desideratis. (Ies. 41, 4. 3 Esdr. 2, 20. Ioseph. de bell. 4, 6. 1. ἐνεργ. τὸν φόνον. ib. ant. 3, 7. 2.) — 3) singulari modo legitur Gal. 2, 8. ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, ubi ἐνεργεῖν vel convenit cum ἐγείρειν (Sir. 10, 4.), vel esse videtur: dona idonea (de donis spiritualibus legitur 1 Cor. 12, 6. 11.) dare, et sensus est: qui Petro dedit, ut apostolus Iudaeorum (εἰς notione commodi) esset, is mihi dedit, ut etc. (LXX pro פָּעַל Ies. 41, 4. Prov. 21, 6. Similiter Prov. 31, 12. γυνὴ ἀνδρεία ἐνεργεῖ (hebr. גָּמַל) τῷ ἀνδρὶ εἰς ἀγαθά, sie wirket für den Mann zum Guten.) — II) medium: *efficax sum, vim meam exsero, ich zeige mich wirksam,* Rom. 7, 5. 2 Cor. 1, 6. 4, 12. Gal. 5, 6. Eph. 3, 20. Col. 1, 29. 1 Thess. 2, 13. 2 Thess. 2, 7. Iac. 5, 16. δέησις ἐνεργουμένη, preces efficaces, ein wirksames, kräftiges Gebet. (Sap. 15, 11. ψυχὴ ἐνεργοῦσα.) **.

Ἐνέργημα, ατος, τό, (ab ἐνεργής) *id quod quis operatus est, effectum, facinus.* In N. T. bis de operationibus miraculosis (de quibus etiam ἐνέργεια et ἐνεργέω saepius dicitur). 1 Cor. 12, 10. ἐνεργήματα δυνάμεων, miracula potentiae: intell. donum miraculorum patrandorum. ib. v. 6. διαιρέσεις

ἐνεργημάτων, diversa effecta miraculosa. (In V. T. non habetur, nisi Sir. 16, 16. in Complut.)

Ἐνεργής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἐν et ἔργω, operor) 1) passive: effectus, peractus; — 2) transitive: *efficax, vim suam exserens*, Philem. v. 6. Hebr. 4, 12. (Hesych. ἐνεργής· δυνατός, ἰσχυρός.) — 3) intransitive: *labori idoneus*, 1 Cor. 16, 9. θύρα — ἐνεργής, occasio doctrinae docendae aptissima. (Similiter ἐνεργός Ezech. 46, 1. ἐξ ἡμέρας τοὺς ἐνεργούς.) *.

Ἐνεστώς, ῶτος, partic. perf. act. verbi Ἐνίστημι, quod vid.

Ἐνευλογέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et εὐλογέω) *beneficiis afficio, salutem confero.* In N. T. bis Act. 3, 25. Gal. 3, 8. quae verba deprompta sunt e versione LXX Gen. 12, 3. 18, 8. 26, 4. 28, 14. Ps. 72, 18. ubi hebr. בָּרַךְ.

Ἐνέχω, (ex ἐν et ἔχω) 1) teneo in, intendo; in bonam partem: magno studio in aliquid feror, Iamblich. vit. Pyth. c. 6. ἐνέχων πρὸς τὸ μανθάνειν; in malam partem: ἐνέχειν τινί, *insidiari alicui*, vel, si intelligitur χόλον, ἔγκοτον, vel simile (vid. Lamb. Bos de ellips. p. 533. ed. *Schaefer.*): *succensere* alicui, *ei infestum esse;* semel, Marc. 6, 19. (Gen. 49, 23. Test. XII. patr. p. 682. ἐνεῖχον τῷ Ἰωσήφ.) — hinc δεινῶς ἐνέχειν, *graviter irasci* s. *succensere*, Luc. 11, 53. (Hesych. ἐνεῖχον· ἐχόλουν, ὠργίζοντο.) — 2) ἐνέχομαί τινι, *detineor aliqua re, ei implicor* s. *subiicior;* Gal. 5, 1. πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθαι. (Plutarch. Symp. lib. 2. qu. 3. ἐνέχεσθαι δόγμασιν πυθαγορικοῖς. Hesych. ἐνέχεται· συνέχεται. Idem: ἐνέχεσθαι· κρατεῖσθαι, συνέχεσθαι.) *.

Ἐνθάδε, (ex ἔνθα, hic, illic, et partic. enclit. δέ) adv. 1) *hic*, Luc. 24, 41. Act. 16, 28. ἐσμὲν ἐνθάδε, adsumus. 17, 6. 25, 24. ἐνθάδε, hoc in loco. Hesych. ἐνθάδε· ἐνταῦθα, ὧδε. — 2) *ibi*, Act. 10, 18. 25, 17. (2 Macc. 12, 27.) — 3) *huc*, Io. 14, 15. 16. (Ioseph. ant. 1, 19. 5. ib. 4, 6. 8. Hesych. ἐνθάδε· εἰς τοῦτον τὸν τόπον.) *.

Ἔνθεν, (ab ἐν) adv. *hinc*, ab hoc loco, ab hac parte. (Ioseph. ant. 4, 8. 48.) Semel Luc. 16, 26. (ubi text. vulg. ἐντεῦθεν). Apud LXX saepius ἔνθεν καὶ ἔνθεν, hinc, illinc; ab utraque parte, 1 Sam. 14, 16. Ezech. 40, 13. Exod. 40, 11. 13.

Ἐνθυμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, et aor. 1. pass. cum significatione medii (ex ἐν et θυμός) *animo volvo, cogito de aliqua re;* seq. accus. rei, Matth. 1, 20: c. 9, 4. πονηρὰ ἐν τῇ καρδίᾳ. (Sap. 3, 14. 7, 16. Thren. 2, 17. Ios. 6, 18.) — seq. περί τινος. [Act. 10, 19.] (Sap. 6, 15. coll. Deut. 21, 11.) *.

Ἐνθύμησις, εως, ἡ, (ab ἐνθυμέομαι) actio cogitandi, animo volvendi aliquid, das Beherzigen, das Ueberlegen; — in N. T. i. q. ἐνθύμημα (LXX Ies. 3, 17. 7, 23. Ps. 119, 117.), *cogitatio*, i. e. a) cogitata, quae in animo habeo, die Ge-

danken, das Gedachte, Matth. 9, 4. 12, 25. — b) cogitatio, quam fingo in animo, idea; Act. 17, 29. τὸν θεὸν χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου εἶναι ὅμοιον, similem esse imagini arte confectae et ab homine excogitatae. — c) ex adiuncto: *consilium*, Hebr. 4, 12. *.

Ἔνι, vid. Ἔνειμι.

Ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, LXX pro שָׁנָה, 1) *annus*, i. e. tempus, quod definitur cursu solis ad eundem coeli locum intra spatium anni redeuntis, das Kalenderjahr, das berechnete Jahr, quum ἔτος annum significet a quovis termino temporis incipientem et iterum finientem, ut de annis vitae hominis, regum etc., quanquam hoc discrimen non ubique servatur. — Io. 11, 49. 51. 18, 13. Act. 11, 26. 18, 11. Iac. 4, 13. 5, 17. Apoc. 9, 15. (Gen. 1, 4. Exod. 12, 2. Ioseph. ant. 3, 12. 2. ib. 4, 8. 28. ἐνιαυτοῦ ἐνστάντος τοῦ Ἰωβήλου. Sap. 7, 19. ἐνιαυτῶν κύκλους.) — Gal. 4, 10. καιροὶ καὶ ἐνιαυτοὶ pro καιροὶ ἐνιαυτῶν (Exod. 23, 14. 34, 23. 2 Chron. 8, 13.) *festa annua*. — κατ᾽ ἐνιαυτόν, *quotannis*, Hebr. 9, 25. 10, 1. 3. (Deut. 14, 22. 15, 20.) — 2) ex hebraismo poetice: *tempus certum* et definitum, quo aliquid eveniet, Luc. 4, 19. Ies. 61, 2. (coll. Ies. 34, 8. Ies. 11, 23. 23, 12.) *.

Ἐνίστημι, perf. ἐνέστηκα, partic. ἐνεστηκώς et per syncopen ἐνεστώς, fut. med. ἐνστήσομαι, (ex ἐν et ἵστημι). interpono, adpono; — med. et perf. activi intransitive: *insto*, quasi in conspectu iam sto vel versor, i. e. *proxime insto, immineo*, 2 Thess. 2, 2. 2 Tim. 3, 1. (1 Macc. 12, 44. 2 Macc. 4, 43. 17, 3. Ioseph. ant. 4, 8. 12.) — ἐνεστώς, *proxime instans*, Hebr. 9, 9. — deinde quum quae oculis cernuntur ventura iam praesentia haberi possunt: *praesens; τὰ ἐνεστῶτα*, praesentia, Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. ubi opponuntur τοῖς μέλλουσι. 1 Cor. 7, 26. ἡ ἐνεστῶσα ἀνάγκη, calamitas, quae nunc est. Gal. 1, 4. (3 Esdr. 5, 47. coll. Esdr. 3, 1. ubi LXX ἔφθασεν. 3 Esdr. 9, 6. τρέμοντες διὰ τὸν ἐνεστῶτα χειμῶνα. 2 Macc. 3, 17. τὸ κατὰ καρδίαν ἐνεστὸς ἄλγος. Ioseph. ant. 16, 62.) *.

Ἐνισχύω, f. ύσω, (ex ἐν et ἰσχύω) 1) valeo in aliqua re; — 2) *vires recipio; vires capio, revalesco*, Act. 9, 19. (Gen. 48, 2. ἐνισχύσας Ἰσραὴλ ἐκάθισεν. Ier. 9, 2. 3. πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς, hebr. גָּבַר, praevaleo. Iud. 20, 22. חָזַק. *Fabric.* Cod. Pseudep. I, p. 533. Simeon aegrotans, ἐνισχύσας ἐκάθισε.) — 3) contra morem aliorum scriptorum, transitive: *confirmo, corroboro, vires largior*. Luc. 22, 43. ἐνισχύων αὐτόν. (2 Sam. 22, 40. ἐνισχύσας με δυνάμει. coll. Ies. 4, 5. 41, 10. Iud. 3, 12. 9, 24.) *.

Ἔνατος, άτη, ον, *nonus, a, um*, Apoc. 21, 20. — ὥρα ἐννάτη, Matth. 20, 5. 27, 45 sq. Marc. 15, 33 sq. Luc. 23, 44. Act. 3, 1. 10, 3. 30. nostra pomeridiana tertia, quum lu-

daei horas diei a solis ortu numerarent; quae precibus faciundis destinata erat, Act. 3, 1. *.

Ἐννέα, οἱ, αἱ, τά, *novem*. Luc. 17, 17. *.

Ἐννενηκονταεννέα, οἱ, αἱ, τά, (ex ἐννενήκοντα et ἐννέα) *nonaginta novem*. Matth. 18, 12. 13. Luc. 15, 4. 7. Gen. 17, 1. *.

Ἐννεός, ά, όν, i. q. ἐνεός, ut scribunt rectius LXX, 1) ὁ μὴ φθεγγόμενος, ut explicat *Ammonius*, μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ut exponitur Epist. Ier. v. 41. *mutus*; (antiquis mutus et surdus, *taubstumm*.) Ies. 56, 10. Prov. 17, 28. Ioseph. ant. 4, 8. 32. — 2) ut nostrum: sprachlos; *attonitus*, *stupefactus*, qui prae terrore verba proferre nequit, Act. 9, 7. (c. 22, 9. ἔμφοβοι ἐγένοντο.) Sic saepius apud profanos. Hesych. ἐμβροντηθέντες· ἐννεοὶ γενόμενοι. Eodem sensu ἀπονεόομαι, Dan. 4, 16. *.

Ἐννεύω, f. εύσω, (ex ἐν et νεύω) *innuo*, *nutu significo*. Luc. 1, 62. (Prov. 6, 13. 10, 10. ἐννεύειν ὀφθαλμοῖς.) **.

Ἔννοια, ας, ἡ, (ab ἐν et νοῦς) 1) quod mente concipitur, in mente est; — *cogitatio*, *consilia*, Hebr. 4, 12. coll. Susann. v. 28. — (intelligentia, sapientia, Prov. 4, 1. בִּינָה. ib. 18, 15. דַּעַת.) — 2) *cogitandi sentiendique ratio*, *mores*, quatenus ex animi cogitationibus et sensu oriuntur; 1 Petr. 4, 1. τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, pro τὴν αὐτοῦ ἔννοιαν, Christi sensum, eius mores et vitae rationem, quam (ut legitur vers. 2.) non carnis sed Dei dictamina sequimur. (Prov. 3, 21. τήρησον τὴν ἐμὴν βουλὴν καὶ ἔννοιαν (מְזִמָּה). Prov. 23, 19. κατεύθυνε ἐννοίας τῆς καρδίας (דֶּרֶךְ). Sap. 2, 14. ἐγένετο ὑμῖν εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν, moribus suis vituperat vitae nostrae rationem; quae v. 15. 16. explicantur per: ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν ὡς ἀπὸ ἀκαθαρσιῶν.) *.

Ἔννομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et νόμος) 1) secundum leges publicas formatus, *legitimus*; Act. 19, 39. ἔνν. ἐκκλησία, concio populi legitima, quae ibi opponitur turbae tumultuanti et casu collectae. (Prol. Sir. ἔννομος βίωσις, vita legi mosaicae conveniens. Xenoph. Cyrop. 8, 7. 10.) — 2) legibus subiectus; *subiectus*, *obstrictus* simpliciter 1 Cor. 9, 21. ἔννομος Χριστῷ, Christo ad obedientiam obstrictus. Hesych. ἔννομον· ἔνθεσμον. *.

Ἔννυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, et ἐννύχιος, (ex ἐν et νυκτός, noctu) qui noctu est, fit, *nocturnus*. — Ἔννυχον pro κατὰ τὸν ἔννυχον χρόνον, adverbialiter, *noctu*, quum nox adhuc esset. Marc. 1, 35. πρωῒ ἔννυχον λίαν, tempore matutino multa adhuc nocte, i. e. quum crepusculum profundum (Luc. 24, 1. ὄρθρου βαθέος) adhuc esset. (3 Macc. 5, 5. cf. *Fischer* de vitiis Lex. N. T. p. 451.) **.

Ἐνοικέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et οἰκέω) *inhabito*, Levit. 26, 32. Iud. 6, 23. Ier. 31, 24. — *sedem figo*; — sae-

pius in V. T. de Deo sedem figente in monte sionitico, Exod. 25, 8. Levit. 26, 11. 12. Ps. 9, 11. Adiungebatur deinde notio benefaciendi, tuendi et est: *inhabito et benefacio, tueor*, Exod. 29, 45. Ezech. 37, 27. Sic verba ἐνοικέω et κατοικέω transferuntur ad coniunctionem intimam cum aliqua re indicandam: *insum, versor in aliqua re, vim meam exsero in*; de Deo 2 Cor. 6, 16. de spiritu Dei, Rom. 8, 11. 2 Tim. 1, 14. coll. Rom. 8, 9. 1 Cor. 3, 16. Iac. 4, 5. de doctrina divina, Col. 3, 16. coll. Sir. 24, 13 sqq. de fide, 2 Tim. 1, 5. coll. Rom. 7, 17. 20. Test. XII. Patr. p. 539. : οὐκ ἐνῴκησεν ἐν αὐτῷ οὐδὲν πονηρόν. Ioseph. de bell. 6, 1. 6. ἐνῴκει τις ἡρωϊκὴ ψυχῇ λεπτῷ σώματι.) *.

Ἔνοντα, τά, vid. Ἔνειμι.

Ἑνότης, τητος, ἡ, (ab εἷς, ἑνός) *unitas; concordia, consensus*. Eph. 4, 3. 13. ἑνότης τοῦ πνεύματος, τῆς πίστεως, una eademque, consentiens fides, eadem studia. (Concordia, Test. XII. Patr. p. 642. Clem. Alex. Strom. 6, 13. ἑνότης τῆς πίστεως.) *.

Ἐνοχλέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et ὀχλέω, molestus sum multitudine, turba, ab ὄχλος) proprie: molestiam creo multitudine, Dan. 6, 2. — 2) *turbo*, ut mentem, Test. XII. Patr. p. 708.: τὸ πνεῦμα Βελιὰρ αὐτὴν (alii codd. αὐτῇ) ἐνοχλεῖ, turbat eius mentem, scl. libidine. ibid. p. 702. Ioseph. ant. 12, 3. 4. ὑπὸ μηδενὸς ἐνοχλεῖται. Dicitur etiam de aegrotis Gen. 4, 1. 1 Sam. 19, 14. et de medicamentis turbas excitantibus in corpore. cf. *Carpzov.* exercitt. phil. p. 596. — *turbulentus sum, turbas excito*. Sic Hebr. 12, 15. „ne quis pessimus turbas excitet. Sic 3 Esdr. 2, 22. 29. ubi urbs Hierosolyma dicitur ἐνοχλοῦσα, chald. מְהַנְזְקַת, *damno afficiens*, Esdr. 4, 15. 22. (LXX κακοποιοῦσα.) *.

Ἔνοχος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐνέχομαι, adstringor) 1) id quod ὁ ἐνεχόμενος, adstrictus, alligatus, *implicatus, obnoxius*; (propr. cum dativo rei, Lys. orat. c. Alcib. τῷ νόμῳ ἔνοχος: etiam cum genitivo, Hebr. 2, 15. ἔνοχοι δουλείας, obnoxii servituti diaboli, i. e. sentientes, se esse in potestate diaboli, quippe domini orci et manium. — sensu forensi: *poenae obnoxius, puniendus*, poena dignus (Exod. 22, 3. 14, 9. Num. 14, 18. 35, 27. Lev. 20, 9 — 13. 27. Ioh. 15, 5. Jos. 2, 19.) — a) cum *dativo poenae*, Matth. 5, 22. ἔνοχος τῇ κρίσει — τῷ συνεδρίῳ, poenae, quam magistratus — synedrium ab eo expetit; (Gen. 26, 11. ἔνοχος θανάτῳ. Xenoph. Memor. 1, 2. 64.) — b) cum *genitivo poenae*; Matth. 26, 66. ἔνοχος θανάτου, qui capitis poenam meruit. Marc. 14, 64. Marc. 3, 29. ἔνοχος αἰωνίου κρίσεως, poenis iudicii futuri obnoxius. — c) ἔνοχος εἰς γέενναν, Matth. 5, 22. i. e. ἔνοχ. βάλλεσθαι εἰς γέ. (Num. 35, 31. ἔνοχος ἀναιρεθῆναι.) — 2) *reus criminis*, propr. cum dativo criminis (Deut. 19, 10. Phil. de

decal. p. 763.) — etiam cum genitivo criminis (Lys. orat. in Alcib. 5. ἔνοχος λειποταξίου. 2 Macc. 13, 6. Philo de Ioseph. p. 558. τῆς κλοπῆς ἔνοχος) — hinc in N. T. cum genitivo eius, qui crimine laeditur; 1 Cor. 11, 27. ἔνοχος τοῦ σώματος τοῦ κυρίου, laedens crimine corpus domini. Iac. 2, 10. ἔνοχος πάντων intellige ἐνταλμάτων τοῦ νόμου, laedens omnia legis praecepta. (Ies. 54, 17. οἱ ἔνοχοί σου, qui te laedunt, iniuste adversus te agunt.) **.

Ἔνταλμα, τος, τό, (ab ἐντέλλομαι) *praeceptum, mandatum;* Matth. 15, 9. Marc. 7, 7. Col. 2, 22. (Iob. 23, 11. Ies. 29, 13. διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων.) *.

Ἐνταφιάζω, f. άσω, (τὰ ἐντάφια, quae ad sepulturam pertinent, quod ex ἐν et τάφος) *ad sepulturam compono, sepulturam paro, cadaver ad sepulturam orno,* videlicet veste honorifica, coronis, floribus, libaminibus, aromatibus. Quum in oriente mos esset, ut corpora mortuorum aromatibus condirentur, Io. 19, 14. Matth. 26, 12. est *pollingo;* πρὸς τὸ ἐνταφ. με ἐποίησε, ad pollingendum corpus meum fecit; sensus: hac actione mortem mihi proxime instantem significasse censenda est. (Sic Gen. 50, 2. 3. pro hebr. חָנַט, quod de eadem re dicitur. Test. XII. Patr. p. 619.: μηδείς με ἐνταφιάσῃ πολυτελεῖ ἐσθῆτι, ἢ ἀναῤῥήξοι τὴν κοιλίαν μου, ὅτι ταῦτα μέλλουσι ποιεῖν οἱ βασιλεύοντες. (Sunt verba Iudae moribundi.) Plutarch. de esu carn. 1. carnes luxuriose condientes dicit ὥςπερ ὄντως νεκρὸν ἐνταφιάζοντες.) **.

Ἐνταφιασμός, οῦ, ὁ, praeparatio corporis mortui ad sepulturam; *pollinctura,* (Vid. Ἐνταφιάζω, a quo descendit) Marc. 14, 8. Io. 12, 7. *.

Ἐντέλλω (Ioseph. ant. 7, 14. 5.) — in N. T. medium ἐντέλλομαι, f. ἐντελοῦμαι, et perf. pass. ἐντέταλμαι cum significatione medii (semel Act. 13, 47. etiam Ies. 13, 4. 1 Reg. 13, 17. Herodian. 1, 9. 23. *Winer.* Gramm. p. 112.) — (ex ἐν et τέλλω, ad finem perduco, produco, oriri facio) LXX pro hebr. צִוָּה — 1) *iubeo esse;* Hebr. 9, 20. διαθήκης ἧς (ex attractione pro ἥν) ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. (vid. Exod. 24, 8. e quo loco haec repetita sunt, ubi LXX διέθετο. Ceterum ἐνετείλατο διαθήκην habes etiam in vers. alex. Deut. 4, 13. 29, 1. Ier. 11, 3. Ios. 23, 16. Iud. 2, 20. — νόμον ἐντελλ. Neh. 8, 16. 9, 14. — Πρός post ἐντέλλ. indicans, cui aliquid ex voluntate alterius esse debeat, etiam Sir. 45, 4. ἐνετείλατο αὐτῷ πρὸς λαὸν αὐτοῦ.) — 2) *mandata do, mandatis instruo* aliquem, Act. 1, 2. (Sir. 45, 4.) — περί τινος, de aliqua re, Matth. 4, 6. Luc. 4, 10. Hebr. 11, 22. (Nah. 1, 14. Iob. 36, 32. Num. 9, 8. 27, 19. 2 Sam. 14, 8. Ioseph. ant. 7, 14. 5.) — *mando, praecipio,* Matth. 15, 4. 17, 9. Marc. 10, 3. 11, 6. Io. 14, 31. Act. 13, 47. (Gen. 28, 1. 6. 32, 4. Ios. 4, 12. 1 Reg. 3, 17.) — seq. infinitivo, Matth. 19,

7. Io. 8, 6. Luc. 4, 10. (2 Chron. 36, 23. Gen. 42, 25. Deut. 15, 15. 26, 13.) — seq. accusativo rei, Matth. 28, 20. Io. 15, 14. 17. (Gen. 6, 22. 7, 5. 45, 19. Exod. 4, 28. 7, 2. 3, 11.) — seq. ἵνα, Marc. 13, 34. (Ioseph. ant. 8, 14. 2.) *.

Ἐντεῦθεν, 1) *hinc*, *ex hoc loco*, Matth. 17, 20, Luc. 4, 9. 13, 31. (16, 26.) Io. 2, 16. 14, 31. (Gen. 37, 11. 42, 15. Ioseph. ant. 1, 22. 3.) — Ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, ut ἔνθεν καὶ ἔνθεν, (Ezech. 40, 34. 37.) *hinc, illinc; ab utraque parte*, Io. 19, 18. Apoc. 22, 2. coll. Num. 22, 24. Dan. 12, 5. — 2) *inde, ex hac re*, Io. 18, 36. ἐντεῦθεν, huius originis, ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. (Ioseph. ant. 4, 8. 19. ἐντεῦθεν ἀπαρχὰς ἀποφέρειν) Iac. 4, 1. ἐντεῦθεν, ex hoc fonte. (3 Esdr. 4, 22. Ioseph. ant. 4, 8. 18. στάσεων ἐντεῦθεν γινομένων.) *.

Ἔντευξις, εως, ἡ, (ab ἐντυγχάνω) 1) accessus, aditus ad aliquem, colloquium cum aliquo, 2 Macc. 4, 8.) — 2) petitio (Ioseph. ant. 15, 3. 8.) — *supplicatio*, *preces*, *Gebet;* 1 Tim. 2, 1. 4, 5. διὰ λόγου τοῦ θεοῦ καὶ ἐντεύξεως, eo, quod Deus, largitor, laudatur, et preces ad eum mittuntur. (Plutarch. vit. Num. c. 14. ποιεῖσθαι τὰς πρὸς τὸ θεῖον ἐντεύξεις. Clem. Alex. Strom. 7, 7. θυσίαι αὐτῷ, εὐχαί τε καὶ αἶνοι, καὶ ἐντεύξεις. Vid. omnino Ἐντυγχάνω, et quae de voc. Ἔντευξις uberius disputavit *Raphelius* in annotat. e Polyb. et Arrian. p. 595 sq. — *Deum adire* Hebraeis dici pro preces fundere ad Deum, docent loca Ies. 29, 13. Ier. 30, 21. Iac. 4, 8. Sap. 8, 21.) *.

Ἔντιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ὁ ἐν τιμῇ ὤν) 1) *qui in pretio est*, *pretiosus;* de lapide 1 Petr. 2, 4. 6. (Ies. 28, 16.) — tropice, de homine: *carus*, qui magni aestimatur, Luc. 7, 2. (1 Sam. 26, 1.) — ἔντιμον ἔχειν τινά, in pretio habere, magni facere aliquem, Phil. 2, 29. — 2) *qui in honore est*, *nobilis*, Luc. 14, 18. (Neh. 2, 16. 4, 14. Num. 22, 15. Sir. 10, 24.) *.

Ἐντολή, ῆς, ἡ, (a perf. pass. verbi ἐντέλλομαι) LXX pro מִצְוָה, 1) *mandatum*, Auftrag, Io. 14, 15. 21. 15, 10. Act. 17, 15. Col. 4, 10. — Io. 10, 18. et Hebr. 7, 5. *potestas*, quae ex mandato oritur, et 1 Tim. 6, 14. *munus demandatum*. — 2) *praescriptum*, *praeceptum;* vario modo: a) de edictis magistratuum, Io. 11, 57. 2 Chron. 29, 15. — b) de traditionibus Rabbinorum, Tit. 1, 14. — c) de Iesu praeceptis, Io. 13, 34. 15, 12. 1 Cor. 14, 37. 1 Io. 2, 8. 4, 21. — d) de Dei praeceptis, vel universis, 1 Cor. 7, 19. 1 Io. 3, 22. 12, 49. coll. v. 50. 1 Io. 3, 23. — e) de legis mosaicae praeceptis, quum omnibus tum singulis, Matth. 5, 19. 19, 17. 22, 36—40. Marc. 10, 5. 19. 12, 28—31. Luc. 1, 6. 18, 20. Hebr. 9, 19. Rom. 13, 9. Eph. 6, 2. — Rom. 7, 8—13. ἐντολή illud legis mos. praeceptum indicat, quod v. 7. adfertur: οὐκ ἐπιθυμήσεις. Eph. 2, 15. νόμος ἐντολῶν ἐν δόγμασι,

vid. *Δόγμα*. Hebr. 7, 16. *κατὰ νόμον ἐντολῆς*, pro *κατ' ἐντολὴν νόμου*, ex praescripto legis mosaicae de pontificum successione. cf. vers. 18. (In V. T. saepissime de praeceptis legis, Num. 15, 20. Lev. 2, 27.) — f) *ἡ ἐντολή*, collective, α) i. q. *νόμος*, *lex mosaica ipsa*, quatenus praecepta continet, Matth. 15, 3. 6. Marc. 7, 8. 9. Luc. 23, 56. (in versione LXX hebr. תּוֹרָה, 2 Reg. 21, 8. 2 Chron. 12, 1. 30, 11.) — β) praecepta Christianis data, 2 Petr. 2, 21. 3, 2. 1 Io. 2, 3. 4. 7.*

Ἐντόπιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et τόπος) qui in loco aliquo versatur; *incola*, *civis*. Act. 21, 12. *οἱ ἐντόπιοι*, Christiani caesareenses.

Ἐντός, adv. loci, *intus*, *intra*; *τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου* intellige *μέρος*, interiora poculi; Matth. 23, 26. (1 Macc. 4, 48. *ᾠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκου*. — *Τὰ ἐντός μου*, interiora hominis, cor, mens, Dan. 10, 16. Ps. 103, 1. Ies. 16, 11.) — Luc. 17, 21. *ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν*, auctor regni divini (vid. *Βασιλεία*) iam adest inter vos, hebr. בְּקֶרֶב Ps. 39, 3. 109, 22. (Xenoph. Anabas. 1, 10. 4. *ὅσα ἐντὸς αὐτῶν ἐγένοντο*, quae apud se in castris habebant.) Alii: *ἐντὸς ὑμῶν*, *in animo vestro*, quo sensu legitur Ioseph. ant. 1, 5. 26.) *,

Ἐντρέπω, f. έψω, aor. 2. pass. *ἐνετράπην*, fut. 2. pass. *ἐντραπήσομαι*, (ex ἐν et τρέπω, verto) LXX pro חָפֵה, נִכְלַם et נִכְנַע — 1) converto; — tropice: converto aliquem, i. e. facio, ut resipiscat, vel ad meliorem frugem redeat, quod, quum coniunctum sit cum pudore, ex adiuncto est: *pudore aliquem suffundo, pudore afficio*, seq. accusativo, 1 Cor. 4, 14. In passivo: *pudore suffundor*, adiuncta notione vel *resipiscendi*, vel *excidendi consiliis suis*, 2 Thess. 3, 14. Tit. 2, 8. (Ps. 35, 29. 40, 19. 83, 15. Ies. 41, 11. 45, 16. Ezech. 36, 32. *ἐντράπητε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν*. 3 Esdr. 8, 24. Sir. 4, 25.) — *Medium*: vel me adverto ad aliquem, vel etiam: me adverto ab aliquo ad alium, (2 Reg. 22, 19. 2 Chron. 36, 12.) — tropice: *verecundor aliquem*, *revereor eum*, apud antiquiores seq. genitivo personae, apud recentiores scriptores seq. accusativo personae; Matth. 21, 37. Marc. 12, 16. Luc. 18, 2. 4. 20, 13. Hebr. 12, 9. (Exod. 10, 3. Iob. 32, 21. Sap. 2, 10. *πρεσβύτου ἐντρεπῶμεν πολιὰς πολυχρονίους*. ib. c. 6, 7. 3 Esdr. 8, 51. *ἐνετράπην αἰτῆσαι*. Polyb. 9, 30. *Μακεδόνας οὐκ ἐντρέπεσθε*. Dionys. Halic. 8, p. 520. *φίλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐνετράπης*. — seq. dativo, Ignat. ad Magnes. §. 6. *ἐντρέπεσθε ἀλλήλοις*.) *.

Ἐντρέφω, f. έψω, (ex ἐν et τρέφω) *innutrio*. Ut Latinor. *innutritus* (Silius, 2, 286. castris innutritus et armis) et verba nutriendi omnino ad disciplinam et institutionem transferuntur, sic etiam *ἐντρέφεσθαι* dicuntur exercitati in

palaestra, et ii, qui artibus, virtutibus innutriuntur. Vid. omnino *Loesneri* obss. e Phil. p. 399. Semel 1 Tim. 4, 6. ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις, qui bene didicisti a puero praecepta, ubi particip. praesentis pro partic. praeteriti, ut saepius, (ut Eph. 3, 18. Gal. 1, 1.) Philo de vict. off. p. 855. ἐντραφέντες νόμοις, de alleg. p. 59. ταῖς ἀρεταῖς ἐντρέφεσθαι, de legat. ad Cai. p. 1020. ἐνετράφης τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν.

Ἔντρομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et τρόμος) ὁ ὢν ἐν τρόμῳ, *tremore correptus, tremefactus*, Act. 7, 32. 16, 29. Hebr. 12, 21. (Sap. 17, 9. 1 Macc. 13, 2. Ps. 17, 9.) *.

Ἐντροπή, ῆς, ἡ, (ab ἐντρέπω) 1) conversio; — 2) verecundia, reverentia, (Ioseph. ant. 2, 4. 3.) — *pudor*; πρὸς ἐντροπήν τινος, ad pudefaciendum aliquem, 1 Cor. 6, 5. 15, 34. (Ps. 35, 26. 69, 7. 19.) *.

Ἐντρυφάω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et τρυφάω) 1) *luxuriose vivo, deliciis diffluo*; — etiam *oblector*; ἔν τινι, — semel 2 Petr. 2, 13. ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις, vel: luxuriose viventes in flagitiis, vel: oblectati fraudibus. (Ies. 31, 20. παιδίον ἐντρυφῶν, filius oblectationis, quo delector, i. q. antea ὁ ἀγαπητός. Herodian. 3, 5. 3. ib. 2, 3. 22.) Praeferenda vero videtur pro ἀπάταις lectio ἀγάπαις, luxuriantes, molliter viventes in agapis. (LXX pro הִתְעַנֵּג Ies. 55, 2. — ἐντρυφ. seq. dativo personae, ut etiam apud profanos, illudere alicui, Ies. 57, 4. Hab. 1, 10.) *.

Ἐντυγχάνω; aor. 2. ἐνέτυχον, (ex ἐν et τυγχάνω) 1) *adeo aliquem, convenio, colloquor cum eo*, Act. 25, 24. (2 Macc. 4, 36. Hesych. ἐντυγχάνει· προσέρχεται. (metaphor. adire librum, legere, 2 Macc. 2, 26. 6, 12. 15, 40.) — 2) adeo aliquem rogatum pro altero; — ἐντυγχάνειν τῷ θεῷ, *Deum adire, ad Deum accedere*, et quidem precum faciendarum causa; *preces facere*; sic de spiritu sancto Rom. 8, 27. ὑπὲρ ἁγίων, pro sanctis, cum Deo agere precibus de salute Christianorum. (Ioseph. ant. 14, 10. 13.) — de Christo Rom. 8, 34. Hebr. 7, 25. ubi quum comparetur servator cum pontifice, est: cum sanguine accedere ad Deum, sanguinem in expiationem Deo offerre, cf. c. 9, 12—14. — κατά τινος, preces ad Deum facere adversus aliquem, de eo queri, Act. 11, 2. (1 Macc. 8, 32. 10, 61. 63. 64. 11, 25.) Sic Sap. 8, 21. ἐνέτυχον τῷ κυρίῳ καὶ ἐδεήθην αὐτοῦ. Philo de vita Mos. p. 629.: Moses ἐνετύγχανεν ἀφανῶς τῷ θεῷ, supplex adibat Deum. Ioseph. ant. 2, 15. 3. ἐντεύξασθαι τῷ θεῷ, Lib. Henoch. (*Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 190.): τὰ πνεύματα τῶν — ἀποθανόντων ἐντυγχάνουσι, καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ οὐρανοῦ ἀνέβη ὁ στεναγμὸς αὐτῶν. *.

Ἐντυλίσσω, — ττω, f. ίξω, (ex ἐν et τυλίσσω, involvo) *involvo*, Matth. 27, 59. Luc. 23, 53. — *convolvo*, in unum volumen convolvo, Io. 20, 7. *.

Ἐντυπόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἐν et τύπος) *incido, insculpo.* 2 Cor. 3, 7. ἐν γράμμ. i. e. literis descripta incisis in lapidibus. Hesych. ἐντυπούμενον· ἐγγραφόμενον. *.

Ἐνυβρίζω, f. ίσω, (ex ἐν et ὑβρίζω) *illudo, contumeliose tracto.* Hebr. 10, 29. τὸ πνεῦμα ἐνυβρίσας. (Ioseph. ant. Iud. 5, 8. 12. ὅπως ἐνυβρίσωσιν αὐτόν. Id. 1, 1. 4. εἰς ταύτην μου τὴν γνώμην ἐνυβρίσας. ib. 1, 8. 1. ἐνυβρίσαι (vim inferre) τοῦ ξένου τὴν γυναῖκα.) *.

Ἐνυπνιάζω, f. άσω, (ab ἐνύπνιον) et med. ἐνυπνιάζομαι: *in somno sum, somnior;* Gen. 28, 11. Iud. 7, 13. Ies. 29, 8. 56, 10. *visionem habeo*, ex usu hebr. חָלַם, et quum de divinis et veris visionibus et oraculis, tum de falsis et fictitiis dicitur. Deut. 13, 1—5. προφήτης καὶ ἐνυπνιαζόμενος ἐνύπνιον. Ier. 23, 25. 29, 8. — In N. T. bis, Act. 2, 17. ἐνύπν. ἐνυπνιασθήσ., in somnio accipient oracula, monita divina; cf. Ioel. 2, 28. — Iud. v. 8. ἐνυπνιαζόμενοι, falsis oraculis decepti, vel etiam: falsa oracula edentes. Videtur apostolus eiusmodi oracula in mente habuisse, quibus excitarentur homines adversus magistratus. *.

Ἐνύπνιον, ου, τό, (propr. neutr. ab ἐνύπνιος, i. e. ὁ ἐν ὕπνῳ ὤν, qui in somno est, quod in somno offertur menti) LXX pro חֲלוֹם, — 1) *somnium,* Gen. 37, 4. 5. — 2) *visio* in somnio oblata; Act. 2, 17. ἐνυπνίοις (text. vulg. ἐνύπνια) ἐνυπνιασθήσονται, in visionibus divinitus monebuntur. Ioel. 2, 28. (Phavor. τὸ ἐνύπνιον — — — καὶ δηλοῖ τὴν ὄψιν τὴν ἐν τοῖς ὕπνοις φαινομένην, ἤτοι τὸ ὄνειρον.) *.

Ἐνώπιος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex ἐν et ὤψ, facies): qui est ἐν ὠπί, in conspectu, coram, ob oculos versatur, conspicitur, (Gen. 16, 13. 14. Exod. 33, 11. 25, 30. — et apud profanos.) Singulari vero modo nostri ἐνώπιον, *praepositionis* loco, cum genitivo usurpant, videlicet LXX interpretes saepissime pro נֶגֶד, לְנֶגֶד, לִפְנֵי et בְּעֵינֵי, Lucas et Paulus haud raro, Ioannes ter, Iacobus et Petrus uterque semel. In Matthaei vero et Marci scriptis non ita legitur, nec facile invenies praepositionem ἐνώπιον in scriptis profanorum seriorum. Est vero nostrum: *vor, bei,* Latinor. *coram, in conspectu,* diciturque duplici modo:

1) *sensu proprio*, ut maxime respondeat hebr. נֶגֶד et לִפְנֵי, a) de loco: *coram, ante;* ἐνώπιον τοῦ θρόνου, Apoc. 1, 4. 4, 5. 6. 7, 9. 15. 8, 2. 3. 11, 4. 12, 4. [14, 5.] 20, 12. — Apoc. 4, 10. βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους ἐνώπιον τοῦ θρόνου, coronas ante solium deponunt. (1 Sam. 17, 57.) Apoc. 7, 11. ἔπεσον ἐν. τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα. (1 Sam. 25, 23. 5, 3.) — b) de personis: *coram, ante,* Luc. 1, 17. προελεύσεται ἐνώπ. αὐτοῦ, er wird vor seinem Angesicht her gehen, ut solebant praecones anteire principes, (2 Chron. 1, 10. 1 Sam. 1, 37. 12, 2.), i. q. Marc. 1, 2. πρὸ προσώπου αὐτοῦ. — Luc.

1, 19. *παρεστηκὼς ἐνώπ. θεοῦ*, coram Deo, i. e. coram throno Dei, angelus interioris admissionis (*ἄγγελος τοῦ προςώπου*, Matth. 18, 10. vid. 1 Reg. 12, 6. Tob. 12, 5. Dan. 8, 15. Iud. 20, 28. — *προςκυνεῖν*, vel *πίπτειν ἐνώπιόν τινος*, i. e. ad pedes procumbere et adorare, (Apoc. 3, 9. *προςκυνεῖν ἐνώπιον τῶν ποδῶν τινος*) Luc. 4, 7. Apoc. 4, 10. 5, 8. 15, 4. (Ps. 22, 27. 29.) Luc. 5, 18. *θεῖναι ἐνώπιόν τινος*, ante illum deponere. Act. 6, 6. *οὓς ἔστησαν ἐν. τῶν ἀποστόλων*, quos quum stitissent apostolis. c. 9, 15. *βαστάσαι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ἐνώπ. βασιλέων καὶ ἐθνῶν*, vor dem Angesicht, in conspectu, i. e. ita ut videant intelligantque. Act. 10, 4. *αἱ ἐλεημόσυναι ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον τοῦ θεοῦ*, i. q. v. 31. *ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*, videlicet per *τοὺς ἀγγέλους τοῦ προσώπου*, commemorantes ista beneficia coram Deo. Apoc. 16, 19. (Lib. Henoch. p. 186. *εἰςενεχθῆναι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου*. cf. *Ἄγγελος*.) Apoc. 2, 14. *βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ*, propr. ad pedes, coram, ut impingant. c. 3, 8. *δέδωκα ἐν. σου θύραν ἀνεῳγμένην*, stiti coram te, i. e. aperui tibi ianuam, subministravi occasionem non impediendam. (coll. Deut. 4, 8. 1, 8.) Apoc. 11, 16. *οἱ πρεςβ. οἱ ἐν. τοῦ θεοῦ*, qui circum thronum Dei sunt. Apoc. 12, 10. *ὁ κατηγορῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*, pro *ὁ εἰςελθὼν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἵνα κατηγορῇ*, qui accusandi causa comparet coram Deo. (coll. 1 Reg. 1, 28. 32. 1 Sam. 20, 1. 16, 10. 18, 25.) Apoc. 8, 4. *ἐν. τοῦ θεοῦ*, coram, id est in conspectu Dei, vid. c. 9, 13. coll. Ps. 17, 8. — *coram* i. e. *in conspectu* alicuius, *ipso praesente, ipso vidente* vel *audiente*, hebr. לְנֶגֶד, לִפְנֵי, Luc. 5, 25. *ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν*. c. 8, 47. 12, 9. 13, 26. *ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου*, de cuius locutionis sensu vid. *Πίνω*. (2 Sam. 11, 13. 2 Reg. 24, 49. 1 Reg. 1, 25.) Luc. 23, 14. 24, 43. Io. 20, 30. Act. 2, 25. vid. *Προοράω*. 4, 10. 19, 9. 19. 27, 35. 1 Tim. 5, 20. 6, 12. Hebr. 4, 13. *ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ*, ab eius conspectu remotus, i. e. remotus ne conspiciatur ab eo. (Iob. 26, 6. *γυμνὸς ὁ ἅδης ἐνώπιον αὐτοῦ*, i. e. vor seinen Blicken) 3 Io. v. 6. Apoc. 3, 5. 13, 12—14. 14, 3. 10. 19, 26. (Ps. 17, 27. Iudic. 11, 11. Deut. 6, 22. 29, 2. 1 Sam. 12, 3. 15, 30. 1 Reg. 8, 22. Num. 17, 10.) — *ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*, vidente, sciente, teste Deo, Rom. 14, 22. 2 Cor. 4, 2. 7, 12. *τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*, i. e. *ἣν (σπονδὴν) ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν* teste Deo. (1 Sam. 12, 7. 23, 18.) — Hinc — c) *ἐνώπιον τοῦ θεοῦ* in asseverando, adhortando est: *per Deum, bei Gott*; non nisi quinquies, Gal. 1, 20. *ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδ.*, per Deum, Deum testem facio. 1 Tim. 5, 21. *διαμαρτύρομεν ἐν. τοῦ θεοῦ, ἵνα*. 1 Tim. 6, 13. *παραγγέλλω σοι ἐνώπ. τοῦ θεοῦ, τηρῆσαι*. 2 Tim. 2, 14. 4, 1.

2) *sensu metaphorico*, ut nonnunquam hebr. לִפְנֵי, potissimum vero בְּעֵינֵי, *in sensu, in animo alicuius*, i. e. *sta-*

tuente, volente, indicante aliquo, ut nostrum *vor, bei;* sic δίκαιος, καλὸς, ἄρεστος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, iudice aliquo, Luc. 1, 6. 75. 16, 15. Act. 4, 19. Rom. 3, 20. 12, 17. 2 Cor. 8, 21. 1 Tim. 2, 3. 5, 4. Hebr. 13, 21. 1 Io. 3, 22. 1 Petr. 3, 4. Apoc. 3, 12. (coll. Exod. 15, 26. Deut. 1, 23. 4, 25. Iud. 3, 12. 10, 15. 1 Sam. 3, 18. 14, 36. Neh. 2, 5. Ies. 38, 3. et saepissime in V. T.) — Luc. 1, 15. μέγας ἐνώπιον κυρίου, magnus Deo volente. (2 Reg. 5, 1.) Luc. 12, 6. ἐπιλανθάνεσθαι ἐνώπ. τινος, bei einem vergessen sein. (Sir. 23, 16.) Luc. 14, 10. ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων. c. 15, 10. χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων, angeli laetabuntur. Luc. 15, 18. 21. ἁμαρτάνειν ἐνώπιόν τινος, male fecisse iudice aliquo. (coll. 1 Sam. 20, 1.) Luc. 24, 11. ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος, videbatur ipsis. (Num. 13, 34.) Act. 6, 5. ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπ. πάντων, omnibus placuit. c. 7, 46. εὑρίσκειν χάριν ἐνώπ. τινος, alicui probari, ei placere. (Exod. 33, 13. 17. Num. 11, 11. Deut. 24, 1. Esth. 2, 9.) Act. 8, 21. καρδία εὐθεῖα ἐν. τοῦ θεοῦ. (1 Reg. 2, 4.) c. 10, 33. πάρεσμεν ἐνώπ. τοῦ θεοῦ, adsumus Deo sic volente. 1 Cor. 1, 29. καυχᾶσθαι ἐνώπ. τοῦ θεοῦ, sibi aliquid arrogare, sese efferre in conspectu Dei, i. e. indicio Dei velle esse aliquid. Iac. 4, 10. ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ κυρίου, humiliate vos coram Deo, i. e. vos humiles esse putate iudicio Dei. (coll. Esdr. 8, 21.) *.

Ἐνώς, ὁ, *Enos*, nom. pr. indecl. filii Sethi, natu maximi (hebr. אֱנוֹשׁ). Luc. 3, 38. Gen. 4, 26. *.

Ἐνωτίζομαι, f. ίσομαι, (ex ἐν et οὖς, ὠτός) *in aures immitto, auribus percipio, attendo.* Semel Act. 2, 14. Apud profanos non legitur, sed saepius in versione alexandrina, Num. 23, 18. הֶאֱזִין. Ier. 8, 6. הִקְשִׁיב. Hesych. ἐνωτίζου· ἐν τοῖς ὠτίοις δέχου. Test. XII. Patr. p. 520.: ἐνωτίσασθε τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Nicet. in Isaac. Ang. 1, 4. ἐνωτισθεὶς τὸν Ἀνδρονίκου θάνατον. Ibid. 1, 1. Alex. Commen. 3, 9.)

Ἐνώχ, ὁ, *Enochus*, nom. pr. indecl. (hebr. חֲנוֹךְ) filii Iaredi, Gen. 5, 18 sqq. Sir. 44, 16. quem literas invenisse et arithmeticen ac astrologiam excoluisse Iudaei tradunt, cuiusque liber propheticus apocryphus circumferebatur. Vid. *Fabr.* Cod. Pseudep. V. T. p. 160. Commemoratur Luc. 3, 37. Hebr. 11, 5. Iud. v. 14.

Ἐξ, e, ex, pro ἐκ, ubi vocalis vel diphthongus sequitur. Vid. Ἐκ.

Ἕξ, οἱ, αἱ, τά, *sex.* Marc. 9, 2. Luc. 4, 25. et passim.

Ἐξαγγέλλω, f. ελῶ, (ἐξ et ἀγγέλλω) 1) *accurate nuntio, prolixe narro,* (LXX סִפֵּר), Ps. 56, 8. 119, 13. 26. Sir. 18, 3. — 2) ex hebraismo, ut סִפֵּר, *laudo, praedico,* 1 Petr. 2, 9. coll. Ps. 73, 27. 79, 15. Sir. 44, 15. τὸν ἔπαινον αὐτῶν ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία. *.

Ἐξαγοράζω, f. άσω, (ἐξ et ἀγοράζω) *redimo* aliquid

potestate alicuius pretio soluto (Vid. Ἀγοράζω); ἀγοράζω ι. — *Activum:* ἀγοράζειν τινά, Gal. 3, 13. 4, 5. de Christo edimente pretio sanguinis sui homines. — *Medium: redimo ie, i. e. expedio me, libero me* ab aliqua re. Sic Eph. 5, 6. Col. 4, 5. ἐξαγοράζεσθαι τὸν καιρὸν, se expedire ex temporibus, i. e. ex rebus, necessitudine huius aevi, sich los, der unabhängig machen von den Zeitverhältnissen. Monet imirum apostolus, ne Christiani, quum impendeant tristissima mpora, negotiis civilibus implicarentur. (Sic epist. eccles. myrn. ad Ignat. §. 2. martyres dicuntur διὰ μιᾶς ὥρας τὴν ώνιον κόλασιν ἐξαγοραζόμενοι.) Alii vertunt: totam rem nere, aufkaufen, i. e. temporis opportunitate sedulo uti. oll. Sir. 51, 25. 28.) Alii: dilationem temporis quaerere, Dan. 2, 8. putant legi. **.

Ἐξάγω, f. ἄξω, (ex ἐκ et ἄγω) *educo* ex loco, (hebr. הוֹצִיא) e carcere, Act. 5, 19. 12, 17. 16, 37. 39. (Ies. 42, 7. s. 142, 10.) — ex Aegypto Act. 7, 36. 40. 13, 17. Hebr. 8, (Exod. 6, 6. 7. Lev. 25, 38.) — ex urbe ad supplicium, arc. 15, 20. — Multitudinem in desertum, Act. 21, 38. (Ex. 6, 3.) — oves ex ovili, Io. 10, 3. — Sequente ἔξω; Marc. , 23. Luc. 24, 50. (Gen. 15, 5. 19, 16.) *.

Ἐξαιρέω, ῶ, f. ήσω, aor. 2. ἐξεῖλον, aor. 2. med. ἐξειόμην, (ἐξ et αἱρέω) LXX maxime pro הִצִּיל 1) manu preendo et aufero; *aufero, extraho, eripio;* Act. 7, 10. 34. 12, 1. 23, 27. Gal. 1, 4. (Gen. 32, 11. Ios. 2, 13. 1 Reg. 1, 12. ap. 10, 1.) ἐξαιρ. τὸν ὀφθαλμόν, Matth. 5, 29. 18, 9. oculum xstirpo, eruo, hebr. נָקַר, 1 Sam. 11, 2. (LXX ἐξορύξαι. Heod. 2, p. 84. τὸν ὀφθαλμὸν ἐξεῖλε.) — 2) medium: manu preendo et aufero ut meum sit, *mihi capio, eligo.* Act. 26, 7. ἐξαιρούμ. σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, te elegi ex omnius quum Iudaeis tum gentilibus. (Deut. 31, 11. Iob. 36, 21. i hebr. בָּחַר *elegit.* coll. Ies. 49, 7. Ioseph. ant. 4, 8. 5. Xeph. anab. 5, 4. 3.) *.

Ἐξαίρω, f. αρῶ, aor. 1. pass. ἐξήρθην, (ἐξ et αἴρω) *llo e medio, aufero ex aliquo loco;* deinde: *removeo, icio.* Deut. 19, 19. Iud. 20, 13. In N. T. 1 Cor. 5, 13. (et ib. 2. in textu vulg. ubi *Griesb.* ἀρθῇ reposuit pro ἐξαρθῇ) de exmmunicatione; ergo: eiicere e coetu. coll. Deut. 7, 1. 1 Macc. 4, 36. Ioseph. ant. 3, 11. 3. leprosos ἐξήλασε τῆς πόλεως.) *.

Ἐξαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et αἰτέω, quod vid.) *rogo, ostulo,* ut mihi tradatur, dedatur aliquis s. aliquid, in utramue partem, quum bonam tum malam (vid. *Bremi* ad Aeschin. dv. Ctesiph. p. 399.) — Semel Luc. 22, 31. Test. XII. Patr. 729. τὰ πνεύματα τοῦ Βελιὰρ εἰς πᾶσαν πονηρίαν θλίψεως ξαιτήσονται ὑμᾶς, coll. Iob. 1, 1—11.) *.

Ἐξαίφνης, (ab ἐξ et αἴφνης subito), adverb. 1) *repene, subito;* Prov. 24, 22. Ier. 6, 26. (פִּתְאֹם) Ies. 47, 9. hebr.

רֶגַע, *ex improviso*, Act. 9, 3. 22, 6. Mal. 3, 1. Hab. 2, 1. *praeter opinionem*, Marc. 13, 36. — 2) *statim, extemplo*, Luc. 2, 13. 9, 39. *.

Ἐξακολουθέω, f. ήσω, (ἐξ et ἀκολουθέω) *prorsus sequor aliquem, totus ei adhaereo*, (ut βασιλεῦσι, regibus, ducibus, Test. XII. Patr. p. 643. πνεύμασι πλάνης, ib. p. 665. Iob. 31, 9.) — τῇ ὁδῷ τινος, agendi rationem alicuius sequor, 2 Petr. 2, 15. Ies. 56, 11. — De rebus: *adhaereo, sequor, studeo*, μύθοις, 2 Petr. 1, 16. ἀσελγείαις, ib. 2, 2. coll. Am. 2, 4. Sir. 5, 2. *.

Ἑξακόσιοι, αι, α, *sexcenti*, Apoc. 13, 18. 14, 20.

Ἐξαλείφω, f. είψω, (ἐξ et ἀλείφω) 1) deungo, unguentum abstergo; — 2) *abstergo* simpliciter; δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, Apoc. 7, 17. ib. 21, 4. ἀπὸ τῶν ὀφθ. sensus: moerorem extinguo benefaciendo. (Ἐξαλ. seq. ἀπό, Gen. 7, 23.) — metaphorice: *removeo, prorsus deleo*, τὰς ἁμαρτίας, Act. 3, 19. i. e. culpam peccatorum. Idem habetur Ps. 51, 1. 10. 109, 13. Ies. 43, 25. (מָחָה) 3 Macc. 2, 17. — τὸ χειρόγραφον, sensus: abrogo (Demosth. p. 468. ed. *Reisk.* νόμον ἐξαλεῖψαι. Ioseph. ant. 4, 8. 12. ἐξαλειφθῆναι τοὺς νόμους.) — τὸ ὄνομα ἐκ τῆς βίβλου, Apoc. 3, 5. ubi etiam verti potest *oblitero, extinguo*. (Eadem habes Ps. 69, 33. coll. Num. 27, 4. Exod. 32, 31. Ioseph. ant. 17, 14. 2. τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐξήλειψε τῶν διαθήκων, e testamento suo expunxit. Psalt. Sal. 2, 19. ἐξήλειψας τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς.) *.

Ἐξάλλομαι, f. αλοῦμαι, (ἐξ et ἅλλομαι) *exsilio*; (tripudio, Ioel. 2, 5. Nah. 3, 17. insilio εἰς τὴν πόλιν, 1 Macc. 13, 44.) Semel Act. 3, 8. ἐξαλλόμ. ἔστη, exsiliens stetit. Potest vero etiam esse: prae gaudio exsilio, ut Ies. 55, 12. τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προςδεχόμενοι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ.

Ἐξανάστασις, εως, ἡ, (ab ἐξανίστημι) *resurrectio*, Phil. 3, 11. *.

Ἐξανατέλλω, f. ελῶ, (ἐξ et ἀνατέλλω, quod vid.) intransitive: *exorior*; de luce, Ps. 112, 4. — de herbis: *excresco, enascor*, Matth. 13, 5. Marc. 4, 5. (LXX transitive de herbis pro הִצְמִיחַ, Gen. 2, 9. Ps. 104, 15. 147, 9.).

Ἐξανίστημι, f. ἐξαναστήσω, aor. 2. ἐξανέστην, (ἐξ et ἀνίστημι, quod vide) 1) *exsurgo*; (e somno, Iud. 29, 8. 1 Reg. 18, 27. — hebr. קוּם, Gen. 18, 16. 19, 1. Iud. 3, 20.) — metaph. *prodeo in lucem, existo*, Act. 15, 5. (Sic ἀνέστη, Iud. 5, 7.) — Transitive: *oriri facio, produco*; ἐξαναστ. σπέρμα, sobolem excitare, Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. (Gen. 4, 24. 19, 32. 34. חִיָּה vivificavit. 38, 8) *.

Ἐξαπατάω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et ἀπατάω) proprie ἀπατάω ἐκ τῆς ὁδοῦ, a recta via abduco; — *seduco ad vitia et errores*, Rom. 7, 11. 2 Cor. 11, 3. *decipio*, Rom. 16, 18. 1 Cor. 3, 18. 2 Thess. 2, 3. (1 Tim. 2, 14. in codd. (Ioseph.

it. Iud. 10, 7. 3. ἐξηπάτησαν οἱ ψευδοπροφῆται τὸν Σεδεκίαν. n V. T. bis, Exod. 8, 29. Susann. v. 56.) **.

᾿Εξάπινα, i. q. ἐξαπίνης et ἐξαίφνης, subito, extemplo. mel Marc. 9, 8. Habetur etiam apud LXX pro hebr. פִּתְאֹם s. 11, 7. Ps. 64, 4. Ies. 48, 3. 2 Chron. 29, 36. 1 Macc. 1, 30. in Psalt. Sal. 1, 2. cf. *Kypkii* obss. s. I. p. 174.

᾿Εξαπορέω, ῶ, med. ἐξαπορέομαι, (ἐξ et ἀπορέομαι, quod de) *omnem abiicio spem, prorsus despero*, 2 Cor. 1, 8. , 8. ἀπορούμενοι ἀλλ᾽ οὐκ ἐξαπορούμενοι. (LXX semel Ps. 88, . pro hebr. פּוּן. Polyb. 2, 48. 4.) **.

᾿Εξαποστέλλω, f. ελῶ, (ἐξ et ἀποστέλλω) LXX pro שָׁלַח, proprie: ἀποστέλλω ἐκ, mitto e loco in alium, *a me mitto, abire facio*, Act. 9, 30. 11, 22. 17, 14. (Gen. 24, 40. , 24. Ios. 24, 28. Deut. 15, 12. 13. ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ. Tob. 10, 8.) — *emitto, ablego cum mandato*, aussenden, ut apostolum Act. 22, 21. ib. 7, 12. (Ier. 26, . Exod. 3, 12. Iud. 6, 8. 14.), filium Dei de coelo, Gal. 4, (Ps. 18, 16. ἐξ ὕψους. ib. 57, 4. ἐξ οὐρανοῦ. 3 Esdr. 1, 27.) - *remitto, abire iubeo*, Luc. 1, 53. ἐξαπ. κενούς, rogantes ne dono sive bono. (Gen. 31, 42. Iob. 22, 9.) — Luc. 20, 10. 1. — sequente εἰς; *immitto*; a me mitto alicui, *largior*, al. 4, 6. Ps. 104, 31. coll. Ps. 57, 5. *.

᾿Εξαρτίζω, f. ίσω, (ἐξ et ἄρτιος, perfectus) 1) *prorsus absolvo, perago*, Act. 21, 5. τὰς ἡμέρας. — 2) *prorsus instruo*; de doctore bene instructo πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, Tim. 3, 17. (Ioseph. ant. Iud. 3, 2. 2. πολεμεῖν πρὸς ἀνθρώπους τοῖς ἅπασι καλῶς ἐξηρτισμένους, hominibus ad pugnandum optime instructis. Xenoph. Cyrop. 5, 4. ἐξαρτήσεται τῆς ἰσχύος. saepius apud profanos de navibus bene instructis. Hesych. ἀρτίζει· πληροῖ, τελειοῖ. Idem: ἐξαρτίσαι· ἐκκρεμάσαι, τελειῶσαι.) *.

᾿Εξαστράπτω, f. άψω, (ἐξ et ἀστράπτω) refulgeo, herausblitzen, Ezech. 1, 4. πῦρ ἐξαναστράπτον, e nube. — *emi-*, *exsplendesco*, Luc. 9, 29. ἱματισμὸς λευκὸς ἐξαστράπτων, llium candore micans (Matth. 17, 2. λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Marc. 3. στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών). Alexandrini Nah. 3, 3. ech. 1, 7. de armis aere micantibus. **.

- ᾿Εξαυτῆς, (ἐξ αὐτῆς intellige ὥρας, quare etiam scribitur ἐξ αὐτῆς) adv. *statim, illico*. Marc. 6, 25. Act. 10, 33. 11, . 21, 33. 23, 30. Phil. 2, 23. *.

᾿Εξεγείρω, f. ερῶ, (ἐξ et ἐγείρω) 1) excito, suscito, ventum Ion. 1, 4., iram 2 Macc. 13, 4., animum 1 Chron. 36, 2. Esdr. 1, 1.) — de homine: subsistere, stare facio, *excito*, Rom. 9, 17. ἐξήγειρά σε, te excitavi, regem magnum feci, repetita sunt ex Exod. 9, 16. ubi est הֶעֱמַדְתִּיךָ (LXX διετηρήθης). (Joseph. ant. 8, 11. 1. βασιλεὺς γὰρ ἐξεγείρεται ὑπ᾽ ἐμοῦ. Ion. 1, 13. ἐξηγείρετο (mare) μᾶλλον ἐπ᾽ αὐτούς.) — 2) excito

e somno, Gen. 28, 16. Ps. 3, 5. 73, 20. — inde *excito e somno mortis, resuscito*, 1 Cor. 6, 14. (Dan. 12, 2. πολλοὶ τῶν κατευδόντων ἐν γῆς χώματι ἐξεγερθήσονται, יָקִיצוּ) *.

Ἔξειμι, (ἐξ et εἶμι) *evado*; — ἐπὶ τὴν γῆν, ad terram e mari, Act. 27, 43. — *abeo, discedo, exeo*, Act. 13, 42. 17, 15. 20, 7. (Ioseph. ant. 7, 9. 4. τῆς γῆς ἐξιέναι. ib. ant. 5, 2. 8.) *.

Ἐξελέγχω, f. έγξω, (ἐξ et ἐλέγχω) 1) prorsus redarguo s. erroris et criminis convinco; — de Deo iudice, Ies. 2, 4. Mich. 4, 3. hebr. הוֹכִיחַ. — 2) ex adiuncto: *poenam debitam exigo, punio*; Iud. v. 15. coll. Sap. 12, 17. **.

Ἐξέλκω, f. ξω, (ἐξ et ἕλκω) 1) extraho ex aliquo loco, (Prov. 30, 33. i. q. ἐξελκύω, Gen. 37, 28.) — 2) *abstraho, vi abripio*; Iac. 1, 14. abripi cupiditate. (Aelian. hist. anim. 6, 31. ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἑλκόμενοι. Test. XII. Patr. p. 702. εἰς πορνείαν με ἐξελκύσατο). Vid. etiam Ἑλκύω. *.

Ἐξέλω, vid. Ἐξαιρέω.

Ἐξέραμα, τος, τό, (ab ἐξεράω, evomo) *vomitus*, i. q. ἔμετος. (Dioscor. 6, 19.) Semel 2 Petr. 2, 22. ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, hebr. עַל־קֵאוֹ, Prov. 26, 11. LXX ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἔμετον. Sensus: revertitur ad pristina scelera foeda.

Ἐξερευνάω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et ἐρευνάω) *summo studio indago, sollicite perscrutor*, 1 Petr. 1, 10. (1 Macc. 3, 49. 9, 26. Prov. 2, 4. Zeph. 1, 13. hebr. חִפֵּשׂ.) *.

Ἐξέρχομαι, f. ἐξελεύσομαι, (ἐξ et ἔρχομαι) quod apud LXX maxime respondet hebr. יָצָא, vi compositionis maxime ponitur sequente ἐκ, rarius (Matth. 10, 4. Act. 16, 39.) sequente genitivo omissa praepositione ἐκ, haud raro seq. ἀπό (Matth. 12, 43. 15, 22. 17, 18. Luc. 8, 29. Io. 13, 3.) potissimum cum notione discedendi, ut Matth. 28, 8. Luc. 5, 8. Gen. 4, 15. etiam seq. παρά (Io. 16, 27. 28. Num. 11, 31.), — proprie est 1) *exeo, egredior* ex aliquo loco; ἐξέρχ. ἔξω, Matth. 21, 17. 26, 75. (Deut. 23, 12.) Semel cum significatione passivi legitur Apoc. 3, 12. ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, non eiicietur unquam. (cf. *Matthiae* gramm. gr. §. 496.) — Usurpatur autem ita ut a) *addatur locus*, e quo aliquis egreditur, ut ex homine, Matth. 12, 43. 17, 18. Marc. 1, 25 seq. Luc. 8, 29. — urbe, Matth. 8, 34. 10, 11. 14. — domo, Matth. 13, 1. — terra, Act. 7, 3 etc. — vel sequatur particula localis, Matth. 12, 44. 5, 26. — b) *supplendus sit* locus, e quo, ut Matth. 8, 32. ἐξελθόντες, intellige ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. ib. 9, 31. 32. ἐκ τῆς οἰκίας, Marc. 2, 13. ἐξῆλθε videlicet ex urbe, cf. v. 1. — c) ponatur *absolute* de iis, qui domum, sedem linquunt et *progrediuntur*, ut faciant aliquid, ubi vel infinitivus verbi, negotium peragendum indicantis, additur, ut Matth. 13, 3. τοῦ σπείρειν, ib. 20, 1. 3. 5. 6. Apoc. 20, 8. vel ἵνα sequitur ut Apoc. 6, 2. vel sequens verbum per καί nectitur, ut Matth.

13, 49. ἐξελεύσονται (sc. ex sedibus coelestibus) καὶ ἀφοριοῦσι, pro ἐξελεύσ. τοῦ ἀφορ. Marc. 8, 11. Act. 7, 7. — Etiam de iis, qui (domum linquentes) egrediuntur pugnatum, Matth. 26, 55. ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε συλλαβεῖν με. (Deut. 20, 1. 21, 10. 23, 9.) — De egredientibus et proficiscentibus in alium locum, seq. εἰς, ubi verti potest *proficisci*, Matth. 22, 10. ἐξελθόντες εἰς τὰς ὁδούς. c. 11, 7. 8. 24, 26. 26, 30. 25, 1. 6. (Exod. 18, 7.) 2 Cor. 2, 13. Act. 11, 25. (Iud. 9, 27. Deut. 24, 5.) 2 Cor. 8, 17. ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς, (Deut. 28, 7. 5. coll. Ioseph. ant. 2, 15. 6.) — d) metaphorice tribuatur rebus, ut sanguini, Io. 19, 34. Apoc. 14, 20. ubi est *profluo*; — voci, Apoc. 16, 17. ubi est *audior*. — famae, ubi est *divulgor*, Matth. 9, 26. Marc. 1, 28. Luc. 4, 14. 7, 17. Io. 21, 23. Rom. 10, 18. 1 Thess. 1, 8. (Ezech. 16, 14.) — edicto, legi, ubi est *promulgor*, Luc. 2, 1. (Dan. 2, 13. Mich. 4, 2.) — e) *egredior ab aliquo cum mandatis*, ex eius mandato, ubi sensus verbi est: *mittor* ab aliquo. Sic in locutionibus apud Ioannem ἐκ θεοῦ, ἀπὸ s. παρὰ θεοῦ ἐξῆλθον, de coelo (θεός ut saepius pro οὐρανός) veni ex Dei mandato, legatus a Deo missus sum; Io. 8, 42. 13, 3. 16, 27. 28. 30. 17, 8. Sic quoque Marc. 1, 38. εἰς τοῦτο ἐξελήλυθα, ad hoc missus sum a Deo. (Num. 11, 31. πνεῦμα ἐξῆλθε παρὰ κυρίου. Ies. 57, 16. Sir. 24, 3. Gen. 24, 50. παρὰ κυρίου ἐξῆλθε τὸ πρᾶγμα τοῦτο.) — f) perf. ἐξελήλυθα *egressus adveni* s. *adsum*; 1 Io. 4, 1. πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον, iam adfuerunt, extiterunt. (1 Reg. 13, 12. 14. ἐληλυθὼς ἐξ Ἰούδα, qui advenit ex Iuda.) Fortasse etiam Matth. 15, 22. ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα pro ἐξεληλυθεῖα, quae ex ista regione egressa advenerat. — 2) egredior et discedo; *discedo*, *abeo*, Matth. 15, 21. 18, 28. 24, 1. 28, 8. Marc. 6, 1. Luc. 5, 8. et passim. — Marc. 5, 30. δύναμις ἐξελθοῦσα, virtus, quae ex ipso discesserat. Act. 8, 7. πολλῶν τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα ἐξήρχετο, pro: πνεύματα ἀκάθαρτα (ἐκ) πολλῶν τῶν ἐχόντων (αὐτὰ) ἐξήρχετο. 1 Cor. 5, 10. ἐξ. ἐκ τοῦ κόσμου, discedere ex hisce terris. (Ioseph. ant. 4, 3. 2. ἐξεληλυθότες τοῦ βίου.) 2 Cor. 6, 17. ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, discedite ab illis, i. e. nullam cum illis amplius habete societatem, Gen. 4, 15. ἐξῆλθε (abiit) Κάϊν ἀπὸ προςώπου τοῦ θεοῦ. — Hinc ex adiuncto: a) *evado*, Io. 10, 39. ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. — b) abeo, ut non amplius sim, *cesso*, *finio*, Act. 16, 19. ἐξ. ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας, cessat, finitur spes. cf. Gen. 47, 18. ἐξῆλθε τὸ ἔτος, finiebatur (תַּם, absolutus est) annus. coll. Ier. 51, 32. ἄνδρες αὐτοῦ οἱ πολεμισταὶ ἐξέρχονται (hebr. נִבְהַל, perturbatus est), quod vel est: aufugerunt, vel deficiunt. — 3) *prodeo*, *orior*, *exorior*; a) de hominibus, Matth. 2, 6. ἐξελεύσ. ἐκ σοῦ intell. Βηθλεέμ (Exod. 1, 5. Gen. 17, 6. hebr. יָצָא. 1 Macc. 1, 10. 11.) — e lumbis Abrahami *nasci*, Hebr. 7, 5. (Gen. 35, 11. 1 Reg. 8, 19. Gen. 15, 4. υἱὸς

ὃς ἐξελεύσεται ἐκ σοῦ. Lib. Henoch. p. 196. ἐκ γυναικῶν ἐξεληλύθασι.) — b) de dictis, cogitatis, Matth. 15, 18. 19. Iac. 3, 10. — c) de fulgure, Matth. 24, 27. ἐξ. ἀπὸ ἀνατολῶν, exoritur e solis ortu. (De sole ipso Gen. 29, 23. coll. Ezech. 1, 4.) — 4) De locutione ἐξέρχεσθαι καὶ εἰςέρχ. Io. 10, 9. Act. 1, 21. vid. Εἰςέρχομαι.

Ἔξεστι, verbum impersonale ab ἔξειμι, [Ioseph. ant. 4, 8. 14. ἐξεῖναι, licere]: *licet* a) ex legibus divinis et humanis, Matth. 12, 2. 10, 12. 14, 4. 19, 3. 22, 17. 27, 6. Marc. 2, 24. 26. 3, 4. 6, 18. 10, 2. 12, 14. Luc. 6, 2. 4. 9. 14, 3. 20, 22. Io. 5, 10. (Act. 8, 37.) 22, 25. — b) *licet* secundum mores et decorum; *decet*, Act. 16, 21. Esdr. 4, 14. chald. אֲרִיךְ, decens. — c) *licet* ex aliorum voluntate; *venia datur*; Act. 21, 37. 2 Cor. 12, 4. 1 Macc. 14, 44. — d) *licet* ex meo arbitrio, mea potestate, non sum coactus ab alio; in *potestate mea, arbitrio meo positum est*, Matth. 20, 15. Io. 18, 31. 1 Cor. 6, 12. πάντα μοι ἔξεστιν, in omnibus ex meo arbitrio vivere possum; nemo hominum leges mihi scribere potest. 1 Cor. 10, 23. — Particip. ἐξόν, *licitum*, vel nude ponitur, ubi suppl. est ἐστί, ut Act. 2, 29. 2 Cor. 12, 4. Ioseph. ant. 8, 15. 4. vel addito verbo, Matth. 12, 4. ἐξὸν ἦν. **.

Ἐξετάζω, f. άσω, (ἐξ et ἐτάζω, inquiro, examino) *studiose quaero, inquiro, accurate examino*, Matth. 2, 8. ἀκριβῶς ἐξετάσατε (Deut. 19, 18. דָּרַשׁ), ib. 10, 11. Ioseph. ant. 3, 4. 1. Sir. 3, 22. 11, 7.) — *interrogando*, quaero interrogando, i. e. *interrogo*, Io. 21, 12. (Act. Thom. §. 3. Phavor. ἐξετάζω· ἐρωτῶ) *.

Ἐξηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ἐξ et ἡγέομαι), 1) praeeo tanquam dux viae; — adduco; — 2) cum accusativo rei: duco ad rem, eam notam facio; — *accurate narro, expono*, Matth. 24, 35. Act. 10, 8. 15, 12. 14. 21, 19. (LXX סִפֵּר, Iud. 7, 13.) — De doctore, *accurate doceo*, Io. 1, 18. (Xenoph. Mem. 4, 2. 30 sq.) Levit. 14, 57. ubi respondet hebr. הוֹרָה, *docuit*. Dicitur maxime de iis, qui de rebus divinis et absconditis exponunt, quare in loco parallelo, Matth. 11, 27. est ἀπεκάλυψε. Hesych. ἐξηγήσατο· ἡρμήνευσε. (Xenoph. Cyrop. 8, 3. ὡς ἐξηγήσαντο οἱ μάγοι sacra facta sunt. Ioseph. ant. 2, 5. 2. ἐξήγησις, de interpretatione visorum divinorum. In versione alex. חַרְטֹם, magus, divinarum rerum interpres, Gen. 41, 8. 24. exponitur ἐξηγητής. Herod. 1, 78.) *.

Ἑξήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *sexaginta*. Matth. 13, 8. 23. Marc. 4, 8. 20. Luc. 24, 13. 1 Tim. 5, 9. Apoc. 11, 3. 12, 6. 13, 18. *.

Ἑξῆς, adv. (ab ἔχομαι, sequor, adhaereo): ordine, deinceps, Iud. 20, 48. Deut. 2, 34. 3, 6. Test. XII. Patr. p. 662. ἐξῆς ἔτικε, deinceps peperit. — Ὁ, ἡ, τὸ ἑξῆς, *proxime sequens, ordine sequens, proximus*; (ἡ ἑξῆς βάσανος, 2 Macc. 7, 8.)

In N. T. ἐν τῇ ἑξῆς (ἡμέρᾳ) *die sequente*, Luc. 7, 11. 9, 37. ubi ἡμέρᾳ additur. — τῇ ἑξῆς (ἡμέρᾳ) idem, Act. 21, 1. 25, 17. 27, 18. Test. XII. Patr. p. 595. (Ioseph. ant. 3, 5. 6. ταῖς δὲ ἑξῆς, proximis diebus. Ib. ant. 4, 8. 44. ταῖς δὲ ἑξῆς ἡμέραις.) *.

Ἐξηχέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et ἠχέω) *persono, sonitum edo*, hinausschallen, Ioel. 3, 14. Passivum de doctrina: *pervulgor, fama perferor:* semel 1 Thess. 1, 8. ἐξήχηται ὁ λόγος, a vobis fama doctrinae perlata est. Hesych. ἐξηχεῖται (lege ἐξήχηται)· ἐξῆλθεν, ἐκηρύχθη. *.

Ἕξις, εως, ἡ, (ab ἔχω) habitus corporis, 1 Sam. 16, 7. (corpus ipsum, Iudic. 14, 9. Sir. 30, 14.); — habitus animi; facultas exercitatione comparata; — hinc: *exercitatio* ipsa, *usus*; Hebr. 5, 14. διὰ τὴν ἕξιν γεγυμνασμένα, usu, sive experiendo bene exercitata. (Prol. Sir. ἐν τούτοις ἱκανὴν ἕξιν περιποιησάμενος, in his libris intelligendis magnam peritiam nactus) **.

Ἐξίστημι, item ἐξιστάνω, ἐξιστάω, f. ἐκστήσω, aor. 1. ἐξέστησα, aor. 2. ἐξέστην, perf. ἐξέστακα, (ἐξ et ἵστημι) LXX pro חָמַם, חָרַד, שָׁמֵם, — A) transitive, in praes. fut. et aor. 1. activi; propr. *deiicio, dimoveo*, a) τοῦ τόπου (loco depello, expello, Exod. 23, 27. Ios. 10, 10. pro חָמַם. — luxo, Test. XII. Patr. p. 633. οἱ ἁρμοὶ τοῦ σώματός μου ἐξέστησαν, καὶ οὐκ ἠδυνάμην στῆναι.) — b) τῆς φρονήσεως, s. τοῦ φρονεῖν, *attonitum reddo, obstupefacio*, τινά, Luc. 24, 22. ἐξέστησαν ἡμᾶς. Act. 8, 9. 11. (Iob. 5, 13. βουλὴν ἐξέστησεν. Iudic. 8, 12. 2 Sam. 17, 2.) — B) intransitive in aor. 2. et perf. activi et in medio: *obstupesco, stupefio*, Matth. 12, 23. Marc. 2, 12. 5, 41. ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. (Gen. 27, 33. Exod. 26, 16.) Marc. 5, 51. ἐν ἑαυτοῖς ἐξίστ. — Luc. 2, 47. ἐξίσταντο ἐπί. Luc. 8, 56. Act. 2, 7. 12. Act. 8, 13. 9, 21. 10, 45. 12, 16. (LXX pro חָרַד, Exod. 19, 18. Ruth. 3, 8. — 1 Sam. 21, 1. 28, 5. Dan. 2, 1. 3. Exod. 18, 9. ἐξέστη ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς.) — Ex adiuncto: *sui non compotem esse, insanire*; Marc. 3, 21. 2 Cor. 5, 13. ἐξέστημεν, videor vobis insanire; arripit enim apostolus hoc verbum ex cavillationibus adversariorum, (ut ἄφρων c. 11, 16. 19. 12, 6. 11.) (Iob. 12, 17. κριτὰς δὲ γῆς ἐξέστησε, pro יְהוֹלֵל. Gen. 45, 26. Ioseph. ant. 10, 7. 3. οἱ ἡγεμόνες ὡς ἐξεστηκότα τῶν φρενῶν αὐτὸν [Ieremiam] οὕτως ἐξεφαύλιζον. Philo de conf. linguar. p. 340. Phavor. ἐξέστησεν· μαίνεται.) *.

Ἐξισχύω, f. ύσω, (ἐξ et ἰσχύω), maiorem in modum valeo, satis possum; — *perquam idoneus sum, bene valeo*; Eph. 3, 18. ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι, ut bene valeatis comprehendere. (Sir. 7, 6. εἰ μὴ ἐξισχύσεις ἐξᾶραι ἀδικίας, nisi egregie valeas iniustum reprimere.) **.

Ἔξοδος, ου, ἡ, (ἐξ et ὁδός) *exitus*; active: a) exitus e loco, Hebr. 11, 22. (Deut. 24, 9. Ps. 114, 1. Ioseph. ant. 5,

1. 20. ἡ ἔξοδος ἡ ἀπ' Αἰγύπτου. — de ortu siderum, Ps. 19, 6. Sir. 43, 12) — b) *exitus e vita*, 2 Petr. 1, 15. (Sap. 7, 6: μία πάντων εἴσοδος εἰς τὸν βίον, ἔξοδός τε ἴση. Ioseph. ant. 4, 8. 2. ἐπ' ἐξόδου τοῦ ζῆν.) — intransitive et tropice: *fata ultima, sors extrema eaque fatalis*; Luc. 9, 31. τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσ., fata ultima, ipsi perpetienda Hierosol. (Prov. 8, 35. Sap. 3, 2. ἐδόξαν τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν. coll. Dan. 9, 25. ἔξοδος λόγου, eventus vaticinii. Passive, Test. XII. Patr. p. 543. ἡ ἔξοδος ὀστέων Ἰωσήφ.) *.

Ἐξολοθρεύω, f. εύσω, (ἐξ et ὀλοθρεύω) *funditus perdo, exstirpo, extermino.* Semel Act. 3, 23. (Saepissime apud LXX, ut Deut. 7, 10. 9, 3. etiam seq. ἐκ, Ps. 83, 4. Gen. 17, 14. Exod. 30, 33. ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Lev. 23, 29. Test. XII. Patr. p. 541. Ioseph. ant. 8, 11. 1. ib. 11, 6. 7. Utrumque ὀλοθρεύειν et ἐξολοθρεύειν *Sturzius* (de dial. alex. p. 166 sq.) refert ad dialectum alexandrinam.)

Ἐξομολογέω, ῶ, f. ήσω, (ἐξ et ὁμολογέω) activ. et medium: 1) *palam profiteor, confiteor*; ἁμαρτίας, i. e. *reum me confiteor*, vel etiam deprecor, Matth. 3, 6. Marc. 1, 5. Act. 19, 18. Iac. 5, 16. (Ioseph. ant. Iud. 8, 4. 6. ἐξομολογουμένων τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Phil. I. de alleg. p. 55. Ioseph. de bell. 5, 10. 5. Etiam apud patres, vid. Suiceri Thesaur. s. h. v. In V. T. hoc sensu semel Dan. 9, 24. ubi ἐξομολογησάμην est: confessus et deprecatus sum; sequitur enim confessio peccati et deprecatio. coll. Dan. 6, 10.) — palam profiteor in laudem alicuius, Phil. 2, 11. (Apoc. 3, 5.) Tob. 11, 17. — *praedico, laudes dico*, sequente dativo personae, Matth. 11, 25. Luc. 10, 21. Rom. 14, 11. (ubi non est: *iuro*, quanquam ita legitur, Ies. 45, 23. et ibi in textu vaticano habetur ὀμεῖται, codex alexandr. ἐξομολογήσεται). Rom. 15, 9. (Ps. 18, 49.) Sic saepissime et fere constanter apud LXX pro הוֹדָה, 2 Sam. 22, 50. 2 Chron. 20, 22. Dan. 2, 29. 1 Chron. 16, 14. Ps. 57, 12 etc. Tob. 12, 22. Act. Thom. §. 25. Philo de alleg. p. 1105.) — 2) profiteor id quod alter postulat, *convenio* cum aliquo de re, *promitto*. Sic semel Luc. 22, 6. ἐξωμολόγησα, conditionem accepit, spopondit. (Ier. 44, 25. ὁμολογεῖν ὁμολογίας, vota facere s. promittere. Ioseph. ant. Iud. 6, 3. 5. βασιλέα ὡμολόγησεν, regem dare promisit, ib. 8, 4. 3. ὡς καὶ ὡμολογήσας Δαυΐδῃ. ib. 6, 3. 5. cf. *Krebsii* obss. Flav. p. 135. Xenoph. anab. 7, 4. 9.) *.

Ἐξόν, vid. Ἔξεστι.

Ἐξορκίζω, f. ίσω, (ἐξ et ὁρκίζω) apud profanos: iusiurandum exigo ab aliquo; apud nostros: *per Deum adhortor, obtestor.* Matth 26, 63. ἐξορκ. σε κατὰ θεοῦ. Gen. 23, 3. ἐξορκ. σε κύριον τὸν θεόν, hebr. הִשְׁבִּיעַ. coll. Iud. 17, 12. **.

Ἐξορκιστής, οῦ, ὁ, (ab ἐξορκίζω) 1) iusiurandum exi-

gens; — 2) *formula incantationis usus ad daemonia eiicienda, exorcista.* Sic Act. 19, 13. coll. Luc. 11, 19. Saepissime apud patres eccles. Vid. Suiceri Thes. s. h. v. Ioseph. ant. Iud. 8, 2. 5. narrat, Salomonem reliquisse τρόπους ἐξορκώσεων, formulas adiurandi, quibus daemonia eiiciantur. *.

Ἐξορύσσω, — ττω, f. ύξω, (ἐξ et ὀρύσσω) *perfodio*, Marc. 2, 4. — *effodio*, Gal. 4, 15. τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες, oculos vestros effodientes, i. e. carissimis quibuscunque vos spoliantes. (Ἐξορ. ὀφθαλμοὺς legitur etiam Iud. 16, 22. 1 Sam. 11, 2. Ioseph. ant. 6, 5. 1. coll. Prov. 29, 22. ἐξώρυξεν ἁμαρτίας.) **.

Ἐξουδενόω, ῶ, f. ώσω, (ἐξ et οὐδενόω, ad nihilum redigo) 1) prorsus ad nihilum redigo; Ps. 58, 7. (hebr. נָמַס liquefactus est) Iudith. 13, 19. Sir. 47, 7. — 2) nihili facio; sperno, contemno, Ps. 102, 18. ἐξουδ. τὴν δέησιν: hebr. בָּזָה. Eccl. 9, 16. 2 Reg. 19, 21. — *reiicio cum contemtu, reprobo*; (ut aliquem regem, 1 Sam. 15, 26. 16, 1. (מָאַס) 1 Macc. 3, 14. Lib. Hen. p. 162. λόγους προφητῶν ἐξουδενώσετε.) semel Marc. 9, 12. Hesych. ἐξουδένωσας· ἀπεδοκίμασας. Test. XII. Patr. p. 564. ἐξουδένωσε κύριος τοὺς Χαναναίους.

Ἐξουθενέω, ῶ, f. ήσω, secundum seriorem scribendi modum pro ἐξουδενέω, (οὐθέν pro οὐδέν), vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 182. idem quod praecedens ἐξουδενόω, quod vide. — 1) *nihili facio, contemno*, Luc. 18, 9. 1 Cor. 16, 11. 1 Thess. 5, 20. (Prov. 1, 7. Ezech. 22, 8.) — ἐξουθενημένος, 1 Cor. 1, 28. 2 Cor. 10, 10. nullius pretii, non timendus. — *Ludibrio habeo*, Gal. 4, 16. Luc. 23, 11. (2 Reg. 19, 21. 2 Chron. 36, 16.) — 2) *reprobo*, Act. 4, 11. (Matth. 21, 42. ἀπεδοκίμασαν). (1 Sam. 8, 7. מָאַס. Psalt. Sal. 2, 5.) — *Impium iudico*, Rom. 14, 3. 10. (Act. Thom. §. 14. ἐξουθεν. uxor dicitur τὸν ἄνδρα, quum abstinet a concubitu legitimo, tanquam impio.) *.

Ἐξουσία, ίας, ἡ, (ab ἔξεστι) cui apud LXX hebr. מֶמְשָׁלָה et chald. שָׁלְטָן, respondet, 1) *vis, potestas, facultas*, Matth. 9, 6. 8. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. 12, 5. — Matth. 10, 1. ἐξουσία πνευμάτων, pro ἐπὶ τὰ πνεύματα· solet enim mox genitivus obiecti, in quod exercetur potestas, sequi, mox etiam ἐπί, interdum εἰς. Marc. 6, 7. Luc. 9, 1. — Matth. 21, 23. ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ; cuiusnam, Dei an diaboli, potestate adiutus? Ib. 24, 27. Marc. 11, 28 sq. 33. Luc. 20, 2. 8. Vid. etiam Marc. 3, 15. Io. 1, 12. Act. 8, 19. Luc. 12, 5. — De auctoritate alicui *concessa*, Io. 5, 27. Apoc. 6, 8. 9, 3. 10. 11, 6. 13, 2. 4. 5. 7. 13, 12. 14, 18. Dan. 7, 6. quare etiam de *potestate alicui demandata, auctoritate, Vollmacht*, Act. 9, 14. 26, 10. 12. — de auctoritate apostolo vi muneris competente, 2 Cor. 13, 10. — de auctoritate iudicis, Luc. 20, 20. — 2) *imperium, dominatio* quaecunque, Luc. 19, 17. Apoc. 20, 6.

dominatio heri, Marc. 13, 34. τὴν ἐξουσίαν intellige αὐτοῦ — imperium summum et regium, Matth. 28, 18. ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία. Luc. 10, 19. Io. 17, 2. 1 Cor. 15, 24. Iud. v. 25. Apoc. 2, 26. 16, 19. 17, 12 sq. coll. Ps. 136, 8. 9. Sir. 17, 2. — imperium Satanae, Act. 26, 18. — Luc. 20, 53. ἡ ὥρα καὶ ἐξουσία τοῦ σκότους, pro ἡ ὥρα τῆς ἐξουσίας τ. σκ. tempus, quo impiis datum est, vi sua uti. Col. 1, 13. ἐξουσ. τοῦ σκότ. dominatio impietatis. — Hinc — 3) metonymice a) *regna*, Luc. 4, 6. Apoc. 12, 10. *subditi;* sic fortasse 1 Cor. 15, 24. τὴν ἐξουσ. omnes imperio suo salvos factos. Eph. 2, 2. ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, imperator spirituum (daemonum, vid. infra) in aere versantium. (Coll. Ἀήρ.) Sic ἐξουσία, Ps. 114, 2. de populo Israelitico. — *ditio*, Luc. 23, 7. 2 Reg. 20, 13. — b) ii qui imperium habent; α) *magistratus, potentes*, Luc. 12, 11. Matth. 8, 9. ἄνθρωπος ὑπὸ ἐξουσίαν scl. ὑποτασσόμενος, ut additur, Luc. 7, 8. homo potentiori subiectus. Rom. 13, 1—3. Tit. 3, 1. coll. Sir. 10, 4. 2 Macc. 3, 24. Ioseph. de bell. 2, 8. 7. — β) *potentes coelestes, angeli*, Eph. 1, 21. 3, 10. ἐξουσ. ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Col. 1, 16. 2, 10. 1 Petr. 3, 22. (Test. XII. Patr. p. 548. ubi in descriptione incolarum septem coelorum in coelo septimo versari dicuntur θρόνοι, ἐξουσίαι, igitur angeli supremi ordinis. In tertio coelo autem (p. 547.) αἱ δυνάμεις τῶν παρεμβολῶν, angeli Dei poenas infligentes.) Dicitur etiam de angelis malis s. daemonibus, Eph. 6, 12. Col. 2, 15. Eph. 2, 2. qui in aere versari putabantur, sive in coelo infimo, de quo in Test. XII. Patr. p. 546. legitur: ὁ κατώτερος (οὐρανὸς) διὰ τοῦτο στυγνότερός ἐστιν, ἐπειδὴ οὗτος παρὰ πάσας ἀδικίας ἀνθρώπων. — 4) *robur, efficacia*, Apoc. 9, 19. ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστι. ib. 18, 1. — Matth. 7, 29. ὡς ἐξουσίαν ἔχων, summa efficacia usus; Marc. 1, 22. vel ut Luc. 4, 32. dicitur: ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ, magna gravitas inerat eius sermoni. — Hinc κατ' ἐξουσίαν Marc. 1, 27. et ἐν ἐξουσίᾳ Luc. 4, 36. *potenter, cum effectu.* — 5) *licentia, venia*, Io. 10, 18. 9, 10. 11. Act. 1, 7. ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, pro suo arbitrio. Ib. 5, 4. Rom. 9, 21. 1 Cor. 7, 37. ἐξουσ. ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, in eius arbitrio positum est. 1 Cor. 8, 9. 9, 4. 5. 6. 12. 18. 2 Cor. 10, 8. 2 Thess. 3, 9. Hebr. 13, 10. Apoc. 22, 14. ἐξουσία ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, licet iis uti arbore vitae. (Sir. 25, 25. 30, 11. 2 Macc. 4, 10. λαμβάνειν ἐξουσίαν, veniam accipere, 4 Macc. 5, 15. Ioseph. ant. 4, 8. 23.) — Eodem sensu est accipiendum 1 Cor. 11, 10. ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους, ubi ἐξουσίαν plurimi de *velamine* intelligunt; ut sit *munimentum, propugnaculum*, (ut hebr. עֹז et robur, et vero etiam propugnaculum significet) quod mulieres muniat, ne earum facies conspiciatur a daemonibus libidinosis. (Test. XII. Patr. p. 529. monentur mulieres, ἵνα μὴ κοσμῶνται τὰς

κεφαλὰς καὶ τὰς ὄψεις αὐτῶν, quia hoc modo mulieres ante diluvium seduxissent Egregoras.) Sed ἐξουσία ἐπὶ constanter significat *dominium in aliquid*, et potius coma v. 15. dicitur loco velaminis mulieri data esse. Est igitur locus vertendus; debet mulier habere potestatem, s. veniam capitis sui velandi, idque vel propter daemones." Videntur enim quidam fuisse in ecclesia corinthiaca, qui nollent mulieres sacris interesse velatas. cf. v. 3 sqq. Monet igitur apostolus, hanc veniam dandam esse mulieribus, ut velis utantur. *.

Ἐξουσιάζω, f. άσω, (ab ἐξουσία) LXX pro מָשַׁל et שָׁלַט, 1) *dominium exerceo*, *impero*; Luc. 22, 25. οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν, i. q. antea οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν, imperatores eorum; genitivus enim αὐτῶν, non indicat gentes, in quas dominium exercetur, sed quarum sunt imperatores. (Neh. 5, 15. 9, 37. Cohel. 7, 20. 8, 4. 9, 17. 10, 4.) — 2) *veniam*, *facultatem habeo*, 1 Cor. 7, 4. ἐξουσιάζειν τοῦ ἰδίου σώματος, veniam habere corpore suo utendi, videlicet ad concubitum. Sensus: coniuges non libertatem habent utendi corpore suo, quo modo velint, sed obstricti sunt sibi invicem. — ἐξουσιάζομαι, veniam accipio; 1 Cor. 6, 12. οὐκ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος, a nemine mihi patiar licentiam eiusmodi obtrudi. (Cohel. 5, 18. 6, 2. et מָשַׁל Exod. 21, 8. ubi LXX vertunt κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτήν.) *.

Ἐξοχή, ῆς, ἡ, (ab ἐξέχω, emineo, promineo; excello) 1) *eminens*, prominens, prominentia, Iob. 39, 28. — 2) metaph. *praestantia*, *excellentia*, Act. 25, 23. ἄνδρες οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄντες, i. e. proceres, primores. **.

Ἐξυπνίζω, f. ίσω, (ἐξ et ὕπνος) quo verbo seriores scriptores (Plutarch. vit. Anton. 30, 99.) utuntur pro ἀφυπνίζω, *e somno excito*, *expergefacio*; passiv. *expergefio*, 1 Reg. 3, 15. Iob. 14, 12. Test. XII. Patr. p. 568 et 660. — e mortis sopore excito, resuscito, Io. 11, 11. coll. Test. XII. Patr. p. 609. οἱ διὰ κύριον ἀποθανόντες ἐξυπνισθήσονται ἐν ζωῇ. *.

Ἔξυπνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐξ et ὕπνος) *expergefactus*, *e somno excitatus*. Act. 16, 27. (3 Esdr. 3, 3. ἔξυπνος ἐγένετο. Test. XII. Patr. p. 562. Marc. Ant. 6, 31. et ib. 10, 13.) **.

Ἔξω, (ab ἐξ) adverb. LXX pro hebr. חוּץ, חוּצָה, quod ubi substantivis iungitur, in praepositionem, quem genitivus sequitur, abit, qui genitivus saepius omittitur et e contexta oratione intelligendus est, ut Marc. 1, 45. ἔξω intellige τῆς πόλεως, extra urbem Luc. 1, 10. ἔξω intellige τοῦ ναοῦ. — Est autem 1) *foris*, aussen, Marc. 11, 4. πρὸς τὴν θύραν ἔξω, ad ianuam, foris. Ἑστάναι ἔξω, foris stare, Matth. 12, 46 sq. Marc. 1, 45. 3, 31 sq. Luc. 1, 10. 8, 20. 13, 25. Io. 18, 16. 20, 11. Act. 5, 23. Apoc. 22, 15. (Gen. 24, 31.) — Οἱ ἔξω scl. ὄντες, *exteri*, — *non christiani*, 1 Cor. 5, 12. 13. Col. 4, 5. 1 Thess. 4, 12. — *ad societatem apostolorum non pertinentes*, profani, ἐξωτερικοί. Marc. 4, 11. αἱ ἔξω πόλεις, urbes exterae, ex-

tra Iudaeam; Act. 26, 11. Ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος, ego, quatenus corpus habeo, corpus meum, 2 Cor. 4, 6. coll. 2 Reg 16, 18. εἴςοδος ἡ ἔξω, exterior. — 2) *Foras*, *ex*, hinaus, heraus; v. c. ἐξῆλθεν ἔξω, Matth. 21, 17. Io. 19, 4. 5. Deut. 2: 12. Exod. 12, 46. — Matth. 26, 75. Marc. 14, 68. Luc. 22, 6: Act. 16, 13. Apoc. 3, 12. de quo loco vid. Ἐξέρχομαι. — Ἐξάγειν ἔξω, Marc. 8, 23. Luc. 24, 50. Io. 19, 4. 13. Act. 16, 30 coll. Iud. 19, 25. Gen. 15, 5. 19, 16. Ἐκπορεύεσθαι ἔξω τῆς πόλεως, Marc. 11, 19. Ps. 41, 7. — Δεῦρο ἔξω, egredere foras, prodi, Io. 11, 34. — Βάλλειν ἔξω, eiicere, exterminare, 1 Io. 4, 18. Βάλλεσθαι ἔξω, *abiici*, cum contemtu, Matth. 5, 13. 13, 48. Luc. 14, 35. Io. 15, 6. coll. 2 Chron. 29, 16. Lev. 14, 40. Sed ἐκβάλλειν ἔξω, *foras eiicere*, *abigere*, *expellere*, Matth. 26, 69. Marc. 12, 8. Luc. 4, 29. 8, 54. 13, 28. 20, 15. Io. 6, 37. ἐκβ. ἔξω ex regno Dei, i. e. repudiare. Io. 9, 34 sq. 12, 31. Act. 7, 58. 9, 40. De loco Apoc. 11, 2. vid. Ἐκβάλλω. — Ἀποστέλλειν ἔξω τῆς χώρας, Marc. 5, 10. Ἀπελθεῖν ἔξω τοῦ συνεδρίου, egredi ex synedrio, Act. 4, 15. — Ἔξω ποιῆσαι, foras mittere, secedere iubere, Act. 5, 34. — 3) *extra*, *ausserhalb*, Luc. 13, 33. Act. 14, 19. 21, 30. ib. 21, 5. ἕως ἔξω, (1 Sam. 9, 26.) Hebr. 13, 11—13. (Exod. 29, 14. 33, 7.) (Apoc. 14, 20.) Num. 35, 4. 2 Chron. 33, 15. Ioseph. ant. 5, 1. 26. τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως ἔξω γίνεσθαι. *.

Ἔξωθεν, (ab ἔξω) 1) adverbium: *extrinsecus*, i. e. a) extrinsecus veniens, *von aussen her*, Marc. 7, 18. πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰςπορευόμενον, omne quod extrinsecus in hominem ingeritur. 2 Cor. 7, 5. ἔξωθεν μάχαι, extrinsecus pugnae ab adversariis motae. (2 Reg. 4, 3. Thren. 1, 21. Iudic. 12, 9. Ioseph. ant. 5, 7. 2. τιμὴ ὑπ᾽ ἄλλων ἔξωθεν προςγινομένη. — b) quae sunt extrinsecus; *äusserlich*; Matth. 23, 27. 28. (Ezech. 41, 9. 47, 2. Gen. 6, 14. Exod. 25, 11. Lev. 14, 41.) — ὁ ἔξωθεν, *externus*; 1 Tim. 3, 7. οἱ ἔξωθεν, exteri, qui extra coetum sunt. 1 Petr. 3, 3. ὁ ἔξωθεν κόσμος, ornatus externus. Apoc. 11, 2. τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν. (Ezech. 46, 2. 4 Macc. 6, 34. τῶν ἔξωθεν ἀλγηδόνων.) — τὸ ἔξωθεν, substantive: *externa species*, das Aeusserliche, Matth. 23, 25. τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου. Luc. 11, 39. 40. — 2) praeposit. *extra*, seq. genitivo; Marc. 7, 15. ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου. Apoc. 14, 20. ἔξωθεν τῆς πόλεως. (Exod. 40, 20. Lev. 24, 3. 1 Reg. 6, 6. Ies. 21, 4. Ier. 51, 4.) *.

Ἐξωθέω, f. ἐξώσω, (ἐξ et ὠθέω, pello, trudo) 1) *extrudo*, *sedibus expello*, Act. 7, 45. (Ier. 8, 3. Ioel. 3, 6. Psalt. Sal. 17, 6.) — 2) sequente εἰς, *pello ad*, *impello*. Sic Act. 27, 39. ἐξῶσαι τὸ πλοῖον εἰς αἰγιαλόν, ad littus adpellere navem (Polyb. 15, 2. 15. Thucyd. 2, 90. ἐξέωσαν πρὸς τὴν γῆν. cf. *Raphel.* annot. e Polyb. p. 406.). Ioel. 2, 20. ἐξώσ. εἰς γῆν

ἄνυδρον. Ier. 51, 35. ἔξωσάν με εἰς Βαβυλῶνα. Sequente ἐπί, 2 Sam. 15, 13. *.

Ἐξώτερος, α, ον, comparativ. ab ἔξω, *exterior, extremus;* Ezech. 10, 5. 40, 20. — In N. T. σκότος τὸ ἐξώτερον, Matth. 8, 12. 22, 13. 25, 30. Vid. Σκότος. *.

Ἑορτάζω, f. άσω, (ab ἑορτή) proprie ἑορτὴν ἄγω, *diem festum celebro*, (Exod. 5, 1. Ps. 41, 5. Nah. 1, 15.) semel 1 Cor. 5, 8. de *celebratione festi paschalis*, quem apostolus allegorice pro omni cultu Dei, qui in sentiendi et agendi ratione conspicuus est, posuit, metaphora ducta ab ἀζύμοις, versu 7. (Ioseph. ant. 5, 1. 4. τὴν φάσκα ἑόρταζον.) *.

Ἑορτή, ῆς, ἡ, *dies festus*, Act. 18, 21. (Ezech. 23, 34.) Col. 2, 16. Io. 5, 1. ubi, quum articulus deficiat, incertum est, an de paschate cogitandum sit. (Amos. 5, 21. Nah. 1, 15.) — Ἑορτὴ τοῦ πάσχα. Luc. 2, 41. 42. Io. 13, 1. (Semel sic in V. T. Exod. 34, 25. ubi simpliciter τὸ πάσχα dicitur). Io. 2, 23. τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, quare etiam Ioannes pascha saepius κατ' ἐξοχὴν appellat τὴν ἑορτήν, c. 7, 2. 8, 10—14. 37. — ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, Luc. 22, 1. *pascha.* (cf. Ios. 5, 8. et saepius in V. T. ut Exod. 34, 17. 23, 15. 2 Chron. 8, 13.) *.

Ἐπαγγελία, ας, ἡ, (ab ἐπαγγέλλω) 1) annunciatio; — quod est in annunciatione: — 2) *mandatum, iussum*, Act. 23, 21. ἐπαγγελ. expectant mandatum tuum, nimirum ut Paulus ad te ducatur, cf. v. 15. (Exemplum e Diod. Sic. attulit *Munthe* in obss. ad h. l.) — 3) *promissio*, i. e. actio promittendi, promissio data; Rom. 4, 20. Act. 2, 39. 2 Cor. 1, 20. Eph. 6, 2. 1 Tim. 4, 8. Hebr. 11, 33. 2 Petr. 3, 4. (Esth. 4, 7. 1 Macc. 10, 15. Ioseph. ant. 3, 5. 1. ib. 5, 8. 11.) — promissiones Abrahamo factae. Hebr. 7, 6. de numerosa sobole Act. 7, 17. Hebr. 6, 15. de terrae possessione Rom. 4, 13—16. γῆ ἐπαγγελίας *terra promissa*, Hebr. 11, 9. — de Isaaco, Rom. 9, 9. Gal. 4, 23. de Christo, filio Abrahami spirituali, Rom. 9, 8. ubi τέκνα τῆς ἐπαγγ. pro τέκνα τοῦ ἐπηγγελμένου, i. e. Christi, ut Paulus ipse Gal. 3, 16. (σπέρμα, ὅς ἐστι Χριστός) et 4, 28. interpretatur. — promissio de futuro servatore Act. 13, 23. 32. 26, 6. — de futura felicitate et favore Dei, Abrahamo, patribus, Iudaeis et per hos Christianis facta, Rom. 4, 13—16. 9, 4. 15, 8. 2 Cor. 7, 1. Gal. 3, 16—29. Eph. 2, 12. 3, 6. Hebr. 6, 12. 17. 11, 17. — de felicitate per Christum adipiscenda, 2 Tim. 1, 1. κατ' ἐπαγγ. i. e. ex Dei benigna voluntate ut annunciem promissionem felicitatis per Christum adipiscendae. Hebr. 4, 1. 8, 6. 9, 15. 1 Io. 2, 25. — Ὁ κύριος τῆς ἐπαγγ. dominus a quo promissio, 2 Petr. 3, 9. — b) id ipsum quod promittitur, τὸ ἐπαγγελλόμενον, *res promissae*, Hebr. 11, 13. 39. — de spiritu sancto, Luc. 24, 49. ἐπαγγελία τοῦ πατρός, *promissum* a patre; Act. 1, 4. Eph. 1, 13. Gal. 3,

14. Act. 2, 33. ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ. λαβὼν, i. e. τὸ πνεῦμα ἐπαγγελλόμενον. — de salute ipsa Hebr. 10, 36. — (Test. XII. Patr. p. 725.: ὁ θεὸς εἰσάξει ὑμᾶς εἰς τὴν ἐπαγγελίαν (terram promissam) τῶν πατέρων ὑμῶν. Psalt. Sal. 12, 8. ὅσιοι κυρίου κληρονομήσαιεν ἐπαγγελίας κυρίου). 1 Io. 1, 5. *Griesb.* recte restituit ἀγγελία. *.

Ἐπαγγέλλω, f. ελῶ, (ex ἐπί et ἀγγέλλω) 1) nuntio, (Herodian. 1, 6. 23.) — 2) *demando, iubeo*, (Xenoph. Cyrop. 7, 4. 1. Thucyd. 3, 16.) — pass. Gal. 3, 19. σπέρμα, ᾧ ἐπήγγελται, proles illa cui demandatum est ut legem mosaicam tollat. — 3) Medium: a) *promitto, polliceor*, seq. dativo personae et accus. rei; Matth. 14, 11. Act. 7, 5. Rom. 4, 21. Tit. 1, 2. Hebr. 6, 13. 10, 23. 11, 11. 12, 26. Iac. 1, 12. 2, 5. ἧς ex attractione pro ἥν. 2 Petr. 2, 19. 1 Io. 2, 25. (Esth. 4, 6. Sir. 20, 23. 2 Macc. 4, 27. Ioseph. ant. 3, 1. 5. ib. 7, 8. 5.) — b) promitto, me aliquid praestiturum esse, me idoneum esse rei; *profiteor*, 1 Tim. 2, 10. ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, quae pietatem prae se ferre debent. ib. 6, 21. γνῶσιν. (Sir. 3, 26. γνώσεως ἀμοιρῶν μὴ ἐπαγγέλου. Sap. 2, 13. ἐπαγγέλλεται γνῶσιν ἔχειν θεοῦ. Xenoph. Mem. 1, 2. 7. ἀρετὴν ἐπαγγελλόμενος. Diog. Laert. prooem. §. 12. ὁ σοφίαν ἐπαγγ.) *.

Ἐπάγγελμα, τος, τό, (ab ἐπαγγέλλω) *promissio*, 2 Petr. 3, 13. *promissum* ib. 1, 5.

Ἐπάγω, f. άξω, (ἐπί et ἄγω) *induco, infero* alicui aliquid, *immitto* (LXX hebr. הֵבִיא). Dicitur in utramque partem, quum de rebus iucundis et bonis, Ier. 32, 42. Zeph. 3, 18. Gen. 18, 19. tum frequentius etiam de malis et exitiosis. 2 Petr. 2, 1. ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ἀπώλειαν, interitum sibi adducunt. (Exod. 11, 1. Lev. 26, 25. Gen. 27, 12.) — Act. 5, 28. ἐπάγ. ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ αἷμα, nobis inferre culpam caedis. (Gen. 20, 9. Ezech. 34, 7. Philo I, de vita Mos. p. 617. ἐπάγονται τῇ χώρᾳ τιμωρίαι) — 2 Petr. 2, 5. κατακλυσμὸν ἐπάξας. (Gen. 6, 17. Philo de Leg. ad Cai. p. 1018. κίνδυνον ἐπ.) *.

Ἐπαγωνίζομαι, f. ίσομαι, ἀγωνίζομαι ἐπί, seq. dativo, *pugno pro aliqua re*; Iud. v. 3. ἐπαγ. τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει, pugnare pro doctrina Christianis ab apostolis tradita, eam defendere adversus falsos doctores. (Plutarch. Num. 8. ἐπαγωνίζεσθαι τῇ σοφίᾳ) *.

Ἐπαθροίζω, f. οίσω, (ἐπί et ἀθροίζω, cogo, congero) congrego, congero; medium: *me congrego, confluo*. Luc. 11, 29. (Aelian. V. H. 2, 1. Herodian. 3, 4. 11.) *.

Ἐπαίνετος, ου, ὁ, *Epaenetus* (laudabilis), vir christianus, qui Rom. 16, 5. commemoratur, caeterum ignotus.

Ἐπαινέω, ῶ, f. νέσομαι et apud poetas νέσω, (ab αἶνος) LXX pro הִלֵּל, שִׁבַּח, *laudo, probo*; Luc. 16, 8. Rom. 15, 11. 1 Cor. 11, 2. 22. ἐπαινέσω ὑμᾶς, num laudem vos? num hoc probem? — οὐκ ἐπαινῶ, non laudo, improbo, 1 Cor. 11, 17.

ι. (Eccles. 8, 15. Gen. 12, 15. Ps. 9, 24. 10, 3. 34, 2. 105, 3. se ph. ant. 4, 3. 1. ἐπῄνεσαν τοῖς εἰρημένοις.) *.

Ἔπαινος, ου, ὁ, (ab ἐπί et αἶνος) *laus*, i. e. a) *laus*, *udes*, quibus aliquis celebratur; εἰς ἔπαινον, in laudem, ut udibus celebretur, Eph. 1, 16. 12, 14. Phil. 1, 11. 1 Petr. 1, — b) *res laudanda, laudabile*; Phil. 4, 8. εἴ τις ἔπαινος. ir. 39, 10. τὸν ἔπαινον αὐτοῦ, facinora laudabilia.) — c) *oria, laudes*, 2 Cor. 8, 18. οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, ιius laudes in promovenda doctrina christiana celebrantur › omnibus. (1 Chron. 16, 27. Ps. 21, 3.) — d) *adprobatio, us quae habetur* ab aliquo, Beifall, Billigung, Rom. 2, 29. ι ὁ ἔπαινος, i. e. qui quanquam non hominum, certe Dei dicio probus habetur. ib. 13, 3. ἕξεις ἔπαινον, — ex metoymia: signum adprobationis: *praemium*, 1 Cor. 4, 5. τότε ἔπαιν. γενήσεται, praemium habebit quisque, videlicet qui ιeruerit. 1 Petr. 2, 14. εἰς ἔπαινον, ut praemiis adficiat pro-os. (Sap. 15, 19. ὁ τοῦ θεοῦ ἔπαινος καὶ ἡ εὐλογία αὐτοῦ.) *.

Ἐπαίρω, aor. 1. ἐπῆρα, aor. 1. pass. ἐπήρθην, (ἐπί et ἴρω) *attollo, sursum tollo, elevo*; (LXX hebr. נָשָׂא); acti-um: Act. 27, 40. velum expando, (exempla e profanis dedit (ypkius ad h. l.) — a) ἐπαίρειν τοὺς ὀφθαλμούς, *oculos*, an-ea demissos, *tollere*, aufblicken, Matth. 17, 8. (Ezech. 18, ι.) — *intueri*, oculos defigere in, Luc. 6, 20. — *circum-picere, prospicere*, Io. 4, 35. 6, 5. Gen. 13, 10. — *sursum ollere oculos*, Luc. 16, 23. 18, 13. Io. 17, 1. 1 Chron. 21, 16. — b) ἐπαίρ. τὴν φωνήν, *alta voce loqui*, Luc. 11, 27. lct. 2, 14. 14, 11. 22, 22. (Iudic. 2, 4. 9, 7.) — c) ἐπ. τὰς εφαλάς, caput erigere, *animum recipere*, Luc. 21, 28. —) τὰς χεῖρας, in benedicendo et precando, Luc. 24, 50. 1 Tim. , 8. (Exod. 17, 11. Neh. 8, 6. Ps. 134, 2.) — e) τὴν πτέρ-αν ἐπί τινα, calcem contra aliquem. Io. 13, 18. (coll. Ps. 41, 0. 1 Sam. 20, 32. ἐπῆρε τὸ δόρυ ἐπὶ Ἰωνάθαν, hebr. הֵטִיל). - Passivum: *in altum feror, auferor*, Act. 1, 9. ἐπήρθη, ablatus est, e solo versus coelum (Luc. 24, 51. ἀνεφέρετο εἰς ὸν οὐρανόν. Act. 1, 2. ἀνελήφθη. coll. Ps. 8, 2. gloria Dei πήρθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.) — Medium: *effero me*; id st a) *exsurgo in*; 2 Cor. 10, 5. ὕψωμα ἐπαιρόμενον, altitudo xsurgens. (vid. Esdr. 4, 19. Dan. 11, 14.) — b) metaphori-e: *me effero, superbio, intumesco*, 2 Cor. 11, 20. ἐπαίρε-αι, superbit, insolens est intell. ἐφ' ὑμᾶς. (Ier. 13, 15. (גָּבַהּ) ephh. 1, 12. Ps. 47, 8. 1 Macc. 1, 3. Prov. 19, 18. εἰς ὕβριν ἡ ἐπαίρου (נָשָׂא) τῇ ψυχῇ σου. Philo de fortit. p. 736. θράσει παιρόμενοι. Xenoph. Mem. 1, 2. 25. ἐπηρμένῳ ἐπὶ πλούτῳ.) *.

Ἐπαισχύνομαι, f. ἐπαισχυνθήσομαι, aor. 1. ἐπῃσχύνθην, utrumque cum significatione medii, (ex ἐπί et αἰσχύνομαι)) *pudet me*, i. e. a) *erubesco* aliqua re, *pudore suffundor*, ιe aliquid fecisse, (profani seq. dativo) in N. T. semel seq.

ἐπί, Rom. 6, 21. ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε, quorum vos nunc pudet. — Apud nostros: — b) *pudori mihi duco*, Hebr. 2, 11. οὐκ ἐπαισχ. ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν. c. 11, 16. οὐκ ἐπαισχ. αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς καλεῖσθαι αὐτῶν, Deum eorum non puduit, videlicet quod Deus ipsorum vocetur, i. e. non detrectavit, quasi pudori ipsi esset, Deus eorum vocari. — c) seq. accusativo vel rei vel personae, ubi spectatur magis notio adiuncta: fuso pudore ductus, vel hominum in gratiam *renuntio alicui, desero aliquem s. aliquid*; Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. (in eadem locutione ἀρνεῖσθαι, Matth. 10, 33. Luc. 12, 9.) Rom. 1, 16. τὸ εὐαγγέλιον. 2 Tim. 1, 8. — 2) ex hebraismo; a) *animum despondeo*, 2 Tim. 1, 12. (Prov. 13, 5. ἀσεβὴς αἰσχύνεται (בּוֹשׁ), καὶ οὐκ ἔχει παῤῥησίαν. Sir. 22, 25. Test. XII. Patr. p. 700. οὐ γὰρ ὁ θεὸς ἐπαισχύνεται ὡς ἄνθρωπος.) — b) *ἐπαισχ. τι, revereor, verecundor*, 1 Tim. 1, 16. τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπῃσχύνθη. (Esdr. 8, 22. ᾐσχύνθην (בּוֹשׁ) αἰτήσασθαι, quod alius interpres vertit 3 Esdr. 8, 51. ἐνετράπην αἰτῆσαι. Iob. 34, 19. οὐκ ἐπῃσχύνθη (נָשָׂא) πρόσωπον ἐντίμου. Prov. 28, 21.) **.

Ἐπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et αἰτέω) insuper rogo; — *mendico, stipem rogo*, quia mendicantes alium post alium rogare solent. Luc. 16, 3. Ps. 109, 9. Sir. 40, 31. 34. **.

Ἐπακολουθέω, ῶ, f. ήσω (ἐπί et ἀκολουθέω) 1) *subsequor*; — τοῖς ἴχνεσίν τινος, vestigia alicuius, i. e. exemplum eius sequor, 1 Petr. 2, 21. (Deut. 12, 30. ἐπακολουθῆσαι αὐτοῖς, eos imitari.) — 1 Tim. 5, 24. τισὶ δὲ καὶ ἐπακολ. subsequentur, intellige poenae; quosdam etiam manent poenae futurae. coll. Ios. 6, 8., ubi hebr. אַחֲרֵיהֶם הֹלֵךְ postea sequebatur arca. Iudith. 14, 4. ἐπακολ. hostem insecuti. Ioseph. ant. 2, 10. 1. Plutarch. Timol. 3. ταῖς πράξεσιν ἐπακολούθησε χάρις.) — Hinc etiam *comitor*, Marc. 16, 20. — 2) metaph. *adhaereo alicui, ei deditus sum*, 1 Tim. 5, 10. παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. Ies. 55, 3. ἐπακολ. ταῖς ὁδοῖς μου, i. e. studete pietati. (Num. 14, 24. Ios. 14, 8. 9. Test. XII. Patr. idololatrae ἐπηκολούθησαν λίθοις καὶ ξύλοις. Polyb. 18, 10. 3.) *.

Ἐπακούω, f. ούσω, (ἐπί et ἀκούω) 1) auribus percipio, Ies. 8, 9. — 2) obtempero, 2 Chron. 33, 10. — 3) *exaudio, precibus annuo*, 2 Cor. 6, 2. (2 Chron. 32, 24. Gen. 35, 3. 21, 17. Prov. 15, 32. Iob. 8, 6.) *.

Ἐπακροάομαι, ῶμαι, (ἐπί et ἀκροάομαι, audio) *auribus percipio, audio*. Act. 16, 25. Test. XII. Patr. p. 710. ἐπηκροᾶτό μου, πῶς ὕμνουν τὸν κύριον. (Ἐπακρόασις, 1 Sam. 15, 22.) *.

Ἐπάν, (ex ἐπεί et ἄν) ionice ἐπήν, coniunct. *postquam, ubi, si*. Ter, Matth. 2, 8. Luc. 11, 22. 34. (Ioseph. ant. 8, 12. 3.) *.

Ἐπάναγκες, (ex ἐπί et ἀνάγκη) adverbium: *necessa-*

o; τὰ ἐπάναγκες, *necessaria*; semel Act. 15, 28. πλὴν τῶν ἀναγκες (intell. ὄντων) τούτων, exceptis his, quae necessa- observari debent. Exempla e profanis collegit *Kypkius* in ss. ad h. l.

Ἐπανάγω, f. ἄξω, (ἐπὶ et ἀνάγω) 1) *sursum duco;* vem in altum mare, Luc. 5, 3. ἐπανάγ. intellige εἰς τὸ βάθος, ut additur v. 4. 2 Macc. 12, 4. (Xenoph. hist. gr. 6, 2.) — 2) ἐπανάγ. intellige ἑαυτόν, *reverti;* Matth. 21, 18. Macc. 9, 21. Polyb. 4, 74. 1. Ioseph. ant. 1, 19. 6. et troce ut ἐπιστρέφειν, Sir. 17, 26. ἐπάναγε ἐπὶ ὕψιστον. ib. 26, Hesych. ἐπάναγε· ἐπάνελθε, ἐπίστρεφε.) **.

Ἐπαναμιμνήσκω, f. μνήσω, (ἐπὶ et ἀναμιμνήσκω) memoriam rei in animo suscito, *in mentem revoco,* Rom. 15, (Demosth. 74, 7.) *.

Ἐπαναπαύω, f. αύσω, (ἐπὶ et ἀναπαύω) facio, ut quiescat aliquis; — medium: *quiesco;* — ἐπαναπαύομαι ἐπί, ve τινί, *requiesco* in aliquo, super aliqua re, quod vel est: *tor* aliquo, ut 2 Reg. 7, 2. 17. ἐπαν. ἐπὶ τῇ χειρί, hebr. נִשְׁעַן, vel metaphorice: *adhaereo* alicui, apud eum versor, 1 Macc. 8, 12. μετὰ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ ἐπαναπαυομένων τοῖς. Utraque notio locum habere potest Rom. 2, 17. ἐπαν. νόμῳ, vel: niteris lege, vel: ei adhaeres, eam observare rgis; — vel denique: *maneo, adsum semper,* Luc. 10, 6. αν. ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, profecto particeps erit benedictionis vestrae. coll. Num. 11, 25. 26. 2 Reg. 2, 15. et ἀναπαύω. *.

Ἐπανέρχομαι, aor. 2. ἐπανῆλθον, (ἐπί et ἀνέρχομαι) *rum revertor, revertor* simpliciter. Luc. 10, 35. 19, 15. Gen. 33, 18. (שׁוּב) 50, 5. Tob. 6, 17. 2 Macc. 4, 36. Ioseph. t. 2, 1. 1. ib. 9, 13. 2.) *.

Ἐπανίστημι, (ἐπί et ἀνίστημι) — medium: 1) *surgo,* an. 11, 2. τρεῖς βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν τῇ Περσίδι.) — *in-rgo,* contra aliquem; bis, Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. eut. 22, 26. et Mich. 7, 6. θυγατὴρ ἐπαναστήσεται ἐπὶ τὴν τέρα, hebr. קוּם. cf. Iob. 19, 19. 17, 8. Philo de spec. leg. 779. Thucyd. 3, 39.) *.

Ἐπανόρθωσις, εως, ἡ, (ἐπί et ἀνορθόω) 1) erectio us quod iacuerat, restitutio eius quod devastatum erat; de stitutione urbis, 1 Macc. 14, 34.; civitatis iudaicae secunm legem mosaicam, Ioseph. ant. 11, 5. 4 et 5. — de restitione salutis publicae 3 Esdr. 8, 53. coll. Esdr. 8, 22. — 2) *rrectio eius quod corruptum fuerat;* sic de moribus et ta, 2 Tim. 3, 16. πρὸς ἐπανόρθ. ad corrigendos mores personorum. Sic saepius apud profanos ἐπανόρθωσις τοῦ βίου, ὅους, ut apud Polyb. vid. *Raphelii* annot. e Polyb. p. 623. il. de Agric. p. 128. εἰς ἐπανόρθωσιν βίου. lib. 3. de vita

Mos. p. 449. *εἰς ἐπαν. βίου.* Ioseph. ant. 4, 6. 10. *τοὺς νέους ἐπανορθοῦν, καὶ εἰς μετάνοιαν ἀπάγειν.*) **.

Ἐπάνω, (*ἐπί* et *ἄνω*), 1) adv. *supra*, a) de loco: Matth. 2, 9. Luc. 11, 44. (Gen. 40, 17. מֵעַל.) — b) de numero: 1 Cor. 15, 6. *ὤφθη ἐπάνω πεντ. ἀδελφοῖς*, pluribus quam quingentis fratribus. (Exod. 30, 14. 38, 26. Lev. 27, 7.) — 2) praepositio, cui iungitur genitivus, *supra, super*; a) de loco, Matth. 2, 9. 5, 14. 21, 7. 23, 18. 27, 37. 28, 2. Luc. 10, 19. (coll. Gen. 7, 18.) Apoc. 6, 8. 20, 3. hebr. עַל, Ies. 14, 14. מִמַּעַל Gen. 22, 9. Ies. 14, 13. — b) de dignitate et imperio, Luc. 19, 17. 19. *ἐξουσία ἐπάνω*, hebr. עַל, Gen. 41, 43. LXX *ἐπί*. Io. 3, 31. *ἐπάνω πάντων ἐστί*, omnibus maior, excellentior est. (Ioseph. ant. 4, 8. 14. *τὸ δίκαιον ἐπάνω πάντων τίθεσθαι.*) — c) de pretio: *plus quam*, Marc. 14, 5. *πραθῆναι ἐπάνω τριακ. δην.* Marc. 14, 5. maiori quam trecentum denariorum pretio. *.

Ἐπαρκέω, ῶ, f. *έσω*, (*ἐπί* et *ἀρκέω*) *satis do, necessaria suppedito, opem fero*; 1 Tim. 5, 10. 16. (1 Macc. 8, 26. 11, 35. Xenoph. Mem. 1, 2. 60. Ioseph. ant. 8, 4. 3.)

Ἐπαρχία, ας, ἡ, (ab *ἔπαρχος* praefectus provinciae, 3 Esdr. 6, 3. 7, 1. Esdr. 5, 3. 6. Neh. 2, 7. 2 Macc. 4, 27.) 1) munus, potestas *ἐπάρχου*; — 2) provincia, cui *ἔπαρχος* praefectus est. — provincia imperii romani. Act. 23, 34. 25, 1. Ioseph. ant. Iud. 10, 8. 11. cf. *Krebsii* obss. Flav. p. 257. *Fischer* de vitiis Lexic. p. 17. Polyb. 2, 15. 10.) *.

Ἔπαυλις, εως, ἡ, (*ἐπί* et *αὖλις*, villa, casa, lectus) (aula, atrium — caula, Num. 32, 16. 24. — praedium, villa, Ios. 15, 44. 47. 19, 8. *πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αἱ περικύκλῳ τῶν πόλεων.*) *habitaculum, domicilium*, (Prov. 3, 33. *ἐπαύλεις δικαίων*, נְוֵה). Act. 1, 20. coll. Ps. 69, 25. *γενηθήτω ἡ ἔπαυλις* (hebr. טִירָה, palatium) *αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω κατοικῶν.* Iudith. 3, 3. *.

Ἐπαύριον, (*ἐπί* et *αὔριον*) adv. *cras, postridie*; *τῇ ἐπαύριον*, videlicet *ἡμέρᾳ*, *crastino die, postero die*; Matth. 27, 61. Marc. 11, 12. Io. 1, 29. 34. 35. et passim. coll. Gen. 30, 33. 1 Chron. 29, 21. Gen. 19, 34.

Ἐπαυτοφώρῳ, i. e. *ἐπὶ αὐτοφώρῳ*, in ipso furto; vid. *Αὐτόφωρον*.

Ἐπαφρᾶς, ᾶ, ὁ, *Epaphras*, vir christianus, de quo vid. Col. 1, 7. 4, 12. Philem. v. 23. Opinantur quidam, hoc nomen contractum esse ex *Ἐπαφρόδιτος*, Phil. 2, 25. ac utrumque nomen esse eiusdem hominis.

Ἐπαφρίζω, f. *ίσω*, (*ἐπί* et *ἀφρίζω*) *spumam eiicio.* Semel Iud. v. 13., ubi scriptor hoc verbo utitur de falsis doctoribus, quia antea eos comparaverat cum fluctibus maris aestuantibus; *ἐπαφρίζειν τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας*, spumare ipsorum turpitudinem; tropo remoto: palam effundunt flagitia sua turpia. Similis locus legitur Ies. 57, 20.

Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, *Epaphroditus*, vir christianus, de quo vid. Phil. 2, 25. (4, 18.) coll. Ἐπαφρᾶς.

Ἐπεγείρω, f. ερῶ, (ἐπί et ἐγείρω) ἐγείρω ἐπί, *excito contra aliquem*, LXX hebr. הֵעִיר et הֵקִים (etiam seq. dativo sine ἐπί, ut Ies. 13, 17. Ioseph. ant. 8, 14. 2. Test. XII. Patr. p. 571. ἐπεγείρειν τινὶ κακά.) Sic bis Act. 13, 50. 14, 2. (2 Chron. 21, 16. Amos. 6, 14. 1 Sam. 3, 12.) *.

Ἐπεί, (ex ἐπί et εἰ) coniunctio, quae refertur 1) ad *tempus*, quod praecessit: *postquam;* semel, Luc. 7, 1. (Gen. 46, 30. Ios. 7, 8. 1 Macc. 10, 52, Ioseph. ant. 3, 16. 1.) — 2) ad *rationem*, *causam* et *argumentum*, estque a) in apodosi: *nam*, *quoniam*, *siquidem*, *quandoquidem*; Matth. 27, 6. Marc. 15, 42. Luc. 1, 34. Io. 13, 29. 19, 31. 1 Cor. 14, 12. Hebr. 5, 2. 11. 6, 13. 9, 17. 11, 11. (2 Macc. 14, 29. 3 Macc. 2, 16.) — Ἐπείπερ, *siquidem*, Rom. 3, 30. — b) in protasi, α) ubi inservit obiectioni vel exemplo in contrariam sententiam: *alioquin*, *si secus esset;* Rom. 3, 6. ἐπεὶ πῶς, nam, [si hoc esset], i. e. alioquin. Rom. 11, 6. v. 22. ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ, nam [si hoc non feceris] i. e. alioquin tu quoque etc. 1 Cor. 5, 10. ἐπεὶ ὀφείλετε, etenim [si hoc volueritis], i. e. alioquin. 1 Cor. 7, 14. 14, 16. 15, 29. Hebr. 9, 26. 10, 2. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο etc. i. e. nonne alioquin (si sacrificia mosaica culpam peccatorum prorsus delerent) illi, qui semel sacrificium obtulissent eoque iam purgati fuissent, desivissent sacrificium amplius offerre? — β) ubi adfertur ratio, simulque indicatur, eam tempore priorem fuisse: *quum*, *da nun;* 2 Cor. 11, 18. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 2 Cor. 13, 3. ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε — (v. 5.) ἑαυτοὺς πειράζετε, quum in me quaeratis et semper quaesiveritis — etiam ipsi videatis etc. Hebr. 2, 14. 4, 6. (Iob. 35, 7. 3 Esdr. 2, 20. Ioseph. ant. 4, 6. 8. ἐπεὶ ταῦτα ἡμῖν δέδοκται — ἀνάγκη, quum hoc vobis visum fuerit — iam necesse est. Ibid. 2, 3. 2.) **.

Ἐπειδή, (ex ἐπεί et δή) coniunct. cui iungitur indicativus si de re certa et vera sermo est. Sic in N. T. — Refertur ad causam et rationem: *siquidem*, *quandoquidem*, *quoniam*, Matth. 21, 46. Luc. 11, 6. Act. 14, 12. 1 Cor. 1, 22. 14, 16. Phil. 2, 26. (Ier. 48, 7.) — In concludendo, ubi ἐπειδή incipit propositionem, quae rationem sequentis propositionis continet: *quum*, *da nun*, Act. 13, 46. 15, 24. 1 Cor. 1, 21. 1 Cor. 15, 21. ἐπειδή — νεκρῶν, quum per *hominem* mors extiterit, per *hominem* quoque fiet resurrectio. (Iob. 9, 29. Prov. 1, 24. Ier. 25, 9.) **.

Ἐπειδήπερ, (ἐπειδή et part. περ) *postquam*, da einmal; Luc. 1, 1. (Ioseph. ant. 5, 1. 20.)

Ἐπεῖδον, (ἐπί et εἶδον, quod vid.) propr. εἶδον ἐπί, i. e. *adspicio*, *oculos dirigo in*, Ier. 48, 19. — Ex hebraismo

(נבט, ראה) est: a) intueor benevole, ita ut placeat mihi, Gen. 4, 4. (de hominibus dictum est quoque: gaudeo ex damno adversariorum, Ps. 22, 18. 54, 7. 92, 11. Obad. v. 12.) — b) *rationem habeo* alicuius, et quidem in utramque partem, aut ut *auxilium feram*, *benefaciam*, Gen. 16, 13. Exod. 2, 25. 1 Chron. 17, 17. Ps. 31, 7. ἐπεῖδες τὴν ταπείνωσίν μου. 2 Macc. 1, 27. 8, 2. — aut ut *puniam*, *vindicem*, Gen. 31, 49. et ראה. Ezech. 16, 50. 1 Chron. 12, 17. Ier. 3, 8 — Priori modo Luc. 1, 25. αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν, quibus placuit Deo, quibus benigniter curavit, ut —; posteriori Act. 4, 29. ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπ. sensus: irritas fac minas eorum. *.

Ἔπειμι, (ἐπί et εἶμι) accedo; subsequor, (Ioseph. ant. 2, 14. 16. Sir. 42, 26.) aor. 2. ἔπιον; hinc particip. ἐπιών, οὖσα, ὄν, *subsequens*, *posterus*, Act. 7, 26. 23, 11. — τῇ ἐπιούσῃ videlicet ἡμέρᾳ, Act. 16, 12. 20, 15. 21, 18. Ioseph. ant. 3, 1. 6. ib. 4, 3. 1. ib. 6, 11. 2. coll. Deut. 32, 29. τὸν ἐπίοντα χρόνον. Prov. 27, 1. *.

Ἐπείπερ, *siquidem*, Rom. 3, 30. vid. Ἐπεί.

Ἐπειςαγωγή, ῆς, ἡ, (ἐπί et εἰςαγωγή) superinductio; *introductio*; Ioseph. ant. 11, 6. 2. σβέννυσθαι γὰρ τὸ πρὸς τὴν προτέραν (scl. coniugem) φιλόστοργον ἑτέρας, (scl. coniugis) ἐπειςαγωγῇ (scl. in thalamum) — *locus*, *per quem introitus patet* (Thucyd. 8, 92.: τεῖχος καὶ πυλίδας ἔχον καὶ εἰςόδους, καὶ ἐπειςαγωγὰς τῶν πολεμίων). In N. T. semel Hebr. 7, 19. ἐπειςαγ. κρ. ἐλπ. introductio melioris spei, i. e. ducere debuit lex ad meliorem oeconomiam, tanquam porta; viam fecit meliori doctrinae, tanquam oeconomiae divinae initium.

Ἔπειτα, (ἐπί et εἶτα) adv. *deinde*, *tum*, *postea*; de tempore et ordine, Marc. 7, 5. Luc. 16, 7. 1 Cor. 12, 28. 15, 6. 7. 23. 46. Gal. 1, 21. 1 Thess. 4, 7. Hebr. 7, 2. 27. Iac. 3, 17. 4, 14. — Ubi innuitur, aliquid evenisse praeterlapso tempore definito, sequitur μετά, ut Gal. 1, 18. ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία, postea elapsis annis tribus. ib. 2, 1. Io. 11, 7. ἔπειτα μετὰ τοῦτο, i. e. postea, elapsis nimirum duobus diebus, v. 6. *.

Ἐπέκεινα, pro ἐπ' ἐκεῖνα, intellige μέρη, adv. *ultra*, *trans*; — (de tempore: *postea*, *porro*, *sequente tempore*, 1 Macc. 9, 30. Susann. v. 46.) — de loco: *ultra*, *trans*, cii. seq. genitivo Act. 7, 43. ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. (Amos. 5, 7. Gen. 35, 21. Ier. 22, 19.) *.

Ἐπεκτείνω, f. ενῶ; i. e. ἐκτείνω ἐπί, *extendo ad*, *versus* aliquid. Medium: *extendo me versus aliquid*; velut cursores, qui, ut cursum concitent, caput et corpus ulterius protendunt. Semel, Phil. 3, 14. τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, *protinus me intendens*, cursoris instar; sensus: summo studio, enixe. (Diog. Laert. 6, 2. 6.: ubi senex, cui quiescendum nunc esse a labore dictum fuerat, respondet: εἰ δόλιχον ἔδραμον, πρὸς τῷ τέλει ἔδει με ἀνιέναι, καὶ μὴ μᾶλλον ἐπιτεί-

ται; si in stadio currerem, num ad finem me cursum oporteret remittere et non potius intendere?)

Ἐπενδύτης, ου, ὁ, (ab ἐπενδύω) *tunica superior*, inter subuculam sive indusium et exteriorem vestem media, ab Atticis χιτωνίσκος, ab Hellenistis ἐπενδύτης dicta. Vid. *Fischer* de vitiis Lexic. N. T. p. 15. In N. T. semel Io. 21, 7. de *superindumento* (ut Tertull. loquitur) quo Petrus piscatui vacans, indutus erat. Theodot. usus est pro hebr. מְעִיל pallium, 1 Sam. 18, 4. Aquila pro hebr. אֵפוֹד amiculum sacerdotale, 1 Sam. 14, 3. **.

Ἐπενδύω, f. ύσω, (ἐπί et ἐνδύω) *superinduo*. (Ioseph. ant. 5, 1. 12. ἐπενδύντες σάκκους ταῖς στολαῖς.) — In N. T. de corpore novo, quo anima post hanc vitam induenda est, tanquam vestimento, 2 Cor. 5, 2. 4. cf. Γυμνός.

Ἐπέρχομαι, f. ελεύσομαι, aor. 2. ἐπῆλθον, (ex ἐπί et ἔρχομαι), LXX maxime pro בּוֹא et עָבַר, *advenio*, i. e. a) insuper venio, Lev. 11, 34. — b) *venio ad locum, aggredior*, Act. 14, 19. (Prov. 4, 15. μὴ ἐπέλθῃς ἐκεῖ, ἔκκλινον ἀπ' αὐτῶν. 2 Macc. 9, 17. πάντα τόπον οἰκητὸν ἐπελεύσεται. coll. Prov. 26, 11. Iob. 4, 15.) — c) de tempore, et fato: advenio i. e. *futurus sum, insto, immineo*; Eph. 2, 7. ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις. Iac. 5, 1. ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. Luc. 21, 26. τὰ ἐπερχόμενά τινι, mala quae alicui imminent, fata futura. (Ies. 41, 4. 22. 23. 44, 7. 45, 11. Ier. 47, 4. Prov. 27, 12. cap. 3, 25. Test. XII. Patr. κύριος ἐπερχόμενος, Messias adventurus. Lib. Henoch. p. 191. τέλος ἐπερχόμενον, interitus instans.) — 2) *supervenio aliquem*; a) de hoste; *aggredior*, Luc. 11, 22. (Ioseph. ant. 6, 4. 1. τριπλασίῳ στρατῷ ἐπῆλθον τῷ Δαυΐδῃ. ib. 6, 2. 2. Test. XII. Patr. p. 594. ἐπῆλθον ἡμῖν, bello sunt nos aggressi.) — Ἐπέρχεσθαι ἐπί τινα, de spiritu Dei superveniente hominem, i. e. vim suam in eo exserente, Luc. 1, 34. Act. 1, 8. (Iob. 4, 15. 1 Sam. 11, 7. Num. 5, 14. coll. Nah. 3, 19. Sir. 26, 21. Ps. 90, 10.) — de malis supervenientibus, Luc. 21, 35. Act. 8, 24. 13, 40. (Iud. 9, 57. 2 Chron. 20, 8. 32, 26. Iob. 20, 22. Mich. 3, 11.) *.

Ἐπερωτάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et ἐρωτάω) LXX pro שָׁאַל, etiam pro דָּרַשׁ 1) *insuper quaero, iterum interrogo*, Io. 18, 7. πάλιν αὐτοὺς ἐπηρώτησε. — 2) *inquiro, sciscitor* — sensu forensi Matth. 27, 11. Marc. 14, 60 sq. 15, 2. Luc. 23, 9. — vid. etiam Marc. 5, 9. 8, 5. Matth. 17, 10. Luc. 8, 30. Io. 18, 21. Act. 23, 24. et passim potissimum apud Marcum. (Gen. 26, 7. 38, 21. Deut. 4, 32.) — *quaestionem propono ad respondendum, quaero aliquid ex aliquo*, Matth. 12, 10. 22, 23. 35. 41. 46. Marc. 10, 2. 11, 29. 12, 18. Luc. 2, 46. 3, 10. 14. — In V. T, ut etiam saepissime apud profanos, saepissime dicitur de quaerentibus oraculum, ut ἐπερωτ. τοὺς νεκρούς, *mortuos sciscitor*, Deut. 18, 11. coll. 1 Chron. 10,

13. — Deum per prophetas sciscitari, Ies. 9, 3. Ezech. 14, 7. 20, 1. 1 Reg. 22, 6—8. Iud. 1, 1. 18, 5. (etiam ἐκζητῆσαι eodem sensu, 2 Reg. 1, 16.) — Inde ἐπερ. τὸν θεόν ex adiuncto est: *Deum colo*. Sic Rom. 10, 20. coll. Ies. 65, 1. ubi respondet hebr. שָׁאַל. — 3) *postulo* simpliciter, ut שָׁאַל saepissime, Matth. 16, 1. nisi hic quoque vertendum est: sciscitabantur, an velit ipsis signum dare. Cum notione postulandi legi videtur etiam Proverb. 17, 28.

Ἐπερώτημα, τος, τό, (ab ἐπερωτάω) interrogatio, (Thucyd. 3, 53. et 54. et 68. Herod. 6, 67.) — In N. T. semel, 1 Petr. 3, 21. ubi βάπτισμα dicitur ἀγαθῆς συνειδήσεως ἐπερώτημα εἰς θεόν. Subest etiam hic notio interrogationis et quaestionis, indicatque τό *quaerere Deum*, quod deinde ex adiuncto (ut ἐπερωτᾶν Rom. 10, 20. et דָּרַשׁ in V. T. saepissime) est: Deum pie venerari. Vertendum igitur: bapt. non cernitur in corporis ablutione, sed in eo, quod animus bene moratus iam Deum unice quaerit, i. e. eum vera pietate colit. Quae enim sequuntur δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ, non cum ἐπερώτημα, sed cum σώζει βάπτισμα coniungenda sunt. Sic 2 Sam. 11, 7. ἐπερωτᾶν εἴς τι, studiose quaerere de aliqua re. (Alii ἐπερώτημα explicant: *sponsionem*, *promissionem*, referuntque ad sponsionem a baptizandis dandam ad quaestionem. — Legitur ἐπερώτημα etiam Dan. 4, 14. pro chald. שְׁאֵלָא. Ἐπερώτησις, Gen. 43, 7. Ἐρώτημα Sir. 36, 3.) **.

Ἐπέχω, imperf. ἐπεῖχον, aor. 2. ἐπέσχον, (ex ἐπί et ἔχω) 1) *attendo, observo*, (propr. ἐπέχειν τὸν νοῦν, saepius vero ἐπέχειν simpliciter); Luc. 14, 7. ἐπέχων πῶς etc. (Iob. 18, 2.) — seq. dativo; Act. 3, 5. ἐπεῖχεν αὐτοῖς, observabat eos. (Iob. 30, 26.) — *providendi* sensu; 1 Tim. 4, 16. ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. (2 Macc. 9, 25. τοῖς καιροῖς ἐπέχοντες, temporis opportunitatem observantes. Sir. 31, 3. ἐπέχ. ἐνυπνίοις, somnia curare. coll. Sir. 5, 1. 15, 4. 16, 3.) — 2) *teneo*, seq. accusativo; Phil. 2, 16. λόγον ζωῆς. (Hesych. ἐπέχοντες· κρατοῦντες.) — Ἐπέχειν intellige ἑαυτόν, se retinere, *commorari*, *cunctari*, Act. 19, 22. ἔπεσχε χρόνον, commoratus est aliquamdiu. (2 Chron. 18, 5. 14. εἰ πορευθῶ εἰς πόλεμον εἰ ἐπισχῶ. Gen. 8, 10. ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτά. 2 Macc. 5, 25. Philo de legat. ad Cai. p. 1029.: μικρὸν ὅσον ἐπισχών.) *.

Ἐπηρεάζω, f. άσω, (ab ἐπήρεια, minae crudeles, calumnia, contumeliosa tractatio) minis terreo; contumeliose tracto; *calumnior*, *criminor*, 1 Petr. 3, 16. (Herodian. 2, 4. 16.) Hesych. συκοφάνται· ἐπηρεάζοντες. — Etiam *iniuriam infero*, et fortasse sic Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. eodemque sensu saepius apud Philon. (vid. *Loesneri* obss. e Phil. p. 16.) coll. *Munthii* obss. e Diod. Sic. p. 36. Hesych. ἐπηρεάζει· βιάζει. *.

'Ἐπί, praepositio, quae genitivo, dativo et accusativo iungitur, cuiusque notio primaria est Latinorum *in, super,* nostrum: *auf, über, bei;* LXX pro hebr. עַל, עַל־פְּנֵי, בְּקֶרֶב, etiam pro לְ et בְּ praefixis.

I) *Genitivo* iuncta dicitur 1) de *loco*, quum proprio tum metaphorico, et quidem a) de *loco in quo*, s. *super quo*, α) de loco *proprio*, Latinor. *super*, *in* cum ablativo; κάθημαι ἐπί τινος, insideo, vehor, Matth. 27, 19. Act. 12, 21. Io. 19, 13. Apoc. 4, 9. 10. 19, 19. (Iob. 2, 8. Test. XII. Patr. p. 591. κάθημαι ἐφ' ἵππου.) — Ἔρχεσθαι ἐπί τινος, Matth. 24, 30. 26, 64. — Matth. 9, 2. ἐπὶ κλίνης. Matth. 4, 5. ἐπὶ χειρῶν, in manibus. c. 6, 10. ἐπὶ τῆς γῆς, his in terris. 16, 19. Marc. 8, 4. ἐπ' ἐρημίας, in deserto (2 Macc. 5, 9. ἐπὶ ξένης intell. γῆς). Marc. 14, 51. ἐπὶ γυμνοῦ, super nudo corpore. Luc. 4, 29. ἐφ' ᾧ, super quo erat exstructa. (Ioseph. ant. 4, 8. 12.) Io. 17, 4. 19, 31. μένειν ἐπί τινος. c. 20, 7. ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, super capite ligatum. Hebr. 8, 4. 11, 13. Apoc. 1, 20. 10, 1. ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. c. 10, 5. ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Saepissime. (Gen. 30, 3. 49, 17. Iob. 9, 8. περιπατεῖν ὡς ἐπ' ἐδάφους ἐπὶ θαλάσσης. Iob. 16, 15. 31, 12.) — β) de loco *metaphorico, in quo;* Io. 6, 2. σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν, in aegrotis. (Act. Thom. §. 16. τὸ πρᾶγμα τὸ γεγονὸς ἐπὶ τῶν νεωτέρων.) Act. 21, 23. εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν, propr. votum habent in se, i. e. voto se obstrinxerunt. Rom. 1, 10. ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, in precibus meis, dum precor. 1 Thess. 1, 2. — de *dignitate* et *regimine; in, super;* Matth. 2, 22. βασιλεύειν ἐπί τινος. Act. 8, 27. εἶναι ἐπὶ τῆς γάζης, thesauri praefectus. c. 12, 20. ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτ. cubicularius. Rom. 9, 5. ὁ ἐπὶ πάντων, Deus summus dominus. Eph. 4, 6. Apoc. 9, 11. ἔχουσιν ἐφ' ἑαυτῶν βασιλέα, quorum rex est. (Dan. 6, 7. ὁ ἐπὶ τῆς βασιλείας. Gen. 44, 1. 4. Athen. 13, 7. ὁ ἐπὶ τῆς Ἐφέσου, praefectus Epheso. coll. *Elsneri* obss. sacr. I, p. 136. Gen. 39, 5. καταστῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.) — b) de *loco in quem*, ita ut de motu vel directione in aliquid dicatur, Latinor. *in* cum accusativo, nostrum *hin, auf;* (indicat autem cum genitivo τὸ pervenire in locum, cum accusativo autem tantum motum versus locum, ubi incertum manet, an ad eum perventum sit); — α) de loco *proprio:* Matth. 26, 12. βαλοῦσα τὸ μύρον ἐπὶ τοῦ σώματός μου. Marc. 4, 26. βάλλειν τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς. v. 31. c. 14, 35. ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, procidit in terram. Luc. 20, 40. γενόμενος ἐπὶ τοῦ τόπου, quum eo pervenisset. Io. 6, 21. ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, pervenit ad littus. c. 19, 19. ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. c. 21, 11. Act. 13, 6. Hebr. 6, 7. ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς ἐρχόμενος. Iac. 5, 17. Apoc. 7, 1. πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς. c. 13, 16. — Saepius. (Iob. 17, 16. ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα. Gen. 26, 1. ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς. Ioseph. ant. 4, 5. 1.

ἔφευγον ἐπὶ τῶν πόλεων.) — *β*) de loco metaphorico, *persona in quam*, *de*, nostrum *auf*; 2 Cor. 7, 14. ἡ καύχησις ἐπὶ Τίτου, gloriatio de Tito. Gal. 3, 16. οὐ λέγει ὡς ἐπὶ πολλῶν ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, non dicit quasi de uno etc. (Ier. 28, 8. ἐπροφήτευσαν ἐπὶ (עַל) γῆς. ib. 25, 30 Aelian. V. H. 13, 17. παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς τι πασχόντων.) — c) de *loco iuxta quem* s. *ad quem*; — *α*) de loco proprio: *iuxta*, *ad*, *in vicinia*; Marc. 12, 26. ἐπὶ τοῦ βάτου (ὤν), iuxta urbem. c. 21, 19. ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ad viam, in margine viae. Luc. 20, 27. Luc. 22, 21. 30. ἐσθίητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, mensae adsidentes. Io. 6, 19. ἐπὶ τῆς θαλάσσης, iuxta Marc. 21, 1. Act. 20, 9. (Gen. 16, 7. εὗρε αὐτὴν ἐπὶ τῆς πηγῆς. Iob. 30, 12. 29, 19. Thucyd. 5, 34. λέπρον — κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς, in finibus Laconicae.) — *β*) de loco metaphorico: *coram*, *vor*, *bei*, Matth. 28, 14. ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος. Marc. 13, 9. ἐπὶ ἡγεμόνων σταθήσεσθε. Act. 24, 10. στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου. c. 25, 9. κρίνεσθαι ἐπί τινος. v. 10. 26. προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ ἐπὶ σοῦ. c. 26, 2. ἐπὶ σοῦ ἀπολογεῖσθαι. c. 27, 19. ἐπὶ σοῦ παρεῖναι. 1 Cor. 6, 1. 6. 1 Tim. 6, 13. (Iob. 21, 3. τίς ἀπαγγελεῖ ἐπὶ προσώπου αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Diod. Sic. 11, 55. ἐπὶ τοῦ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων.)

2) de *tempore*, *quo*, die *Zeitdauer*, *während welcher*, ubi Latini vel ablativo, vel *tempore*, vel simili utuntur; Matth. 1, 11. ἐπὶ τῆς μετοικ. tempore exilii. Marc. 2, 26. Luc. 3, 2. 4, 27. Act. 11, 28. ἐπὶ Κλαυδίου, imperante Claudio. Hebr. 1, 2. ἐπ' ἐσχάτου ἡμερῶν, hoc ultimo dierum. 2 Petr. 3, 3. (Deut. 16, 3. ἐπ' αὐτοῦ, die paschatos. Prol. Sir. ἐπὶ τοῦ εὐεργέτου βασιλέως. Zach. 1, 1. 7, 1. 3 Esdr. 2, 16. 1 Macc. 14, 27.)

3) de *modo*, *ratione* et *conditione*, qua, vel sub qua aliquid fit, nostrum *unter*, *mit*; Matth. 18, 16. ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων σταθῇ πᾶν ῥῆμα, ut duorum testium dictis (si adsunt duo testimonia) quaeque res satis videatur probata. — ἐπί cum suo substantivo pro adverbio: ut ἐπ' ἀληθείας, i. q. ἀληθῶς, mit Bestand der Wahrheit, verissime, Marc. 12, 32. Act. 4, 26. 10, 34. (Dan. 2, 47. Iob. 9, 2. 19, 4.) — 2 Cor. 9, 6. ἐπ' εὐλογίαις, largiter. (3 Esdr. 6, 10. ἐπὶ σπουδῆς. Ioseph. ant. 5, 1. 2. ἐπ' ἀδείας. ib. 8, 21. διεῖπε τὰ πράγματα ἐπὶ πολλῆς εἰρήνης. Alciphr. 3, ep. 8. ἐπὶ καιροῦ, opportune.)

II) cum *dativo*, 1) de *loco*, et quidem a) de *loco*, *in quo*, Latinor. *in* cum ablat.; *super*; *α*) de loco *proprio*: Marc. 2, 4. ἐφ' ᾧ, super quo lecto. Matth. 14, 8. ἐπὶ πινακί, super patina. Marc. 6, 39. Matth. 16, 13. Luc. 5, 25. c. 19, 44. λίθον ἐπὶ λίθῳ, lapidem lapidi iunctum. (Iob. 16, 14. πτῶμα ἐπὶ πτώματι. Alciphr. 3, 8. πλεῖονα ἐπὶ πλείοσιν ἀποφερομένῃ.) c. 21, 6. 23, 38. Io. 11, 38. — Κάθημαι ἐπί τινι, in Apoc. 19, 14. 21, 12. [c. 6, 2—5.] — *β*) de loco metaphorico, in quo; de potestate: Luc. 12, 44. καταστ. αὐτὸν ἐπὶ τοῖς ὑπάρ-

υσιν. (Sir. 3, 2. κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ τέκνοις. Xenoph.
em. 2, 6. 36. τὸ ἐπί. σοι ὄν, quod in potestate tua est.)
arc. 6, 52. οὐ γὰρ συνῆκαν (τὸ σημεῖον) ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, non-
m intellexerant miraculum in panibus factum. (3 Macc. 2,
τιμωρίαι ἐφ' αἷς ἐγνώρισας τὸ μέγα σου κράτος.) — Post verba
endi, sperandi, ubi est: spem s. fiduciam in aliquo repo-
am habere, *mit seinem Vertrauen, seinem Hoffen auf
iem gleichsam ruhen*; πιστεύειν ἐπί τινι, alicui fidem ha-
re, Luc. 24, 25. Matth. 27, 42. vid. Πιστεύω. (Ies. 58, 12.)
Ἐλπίζειν ἐπί τινι, Rom. 15, 12. vid. Ἐλπίζω. (2 Macc. 2,
.) — πεποιθέναι ἐπί τινι, vid. Πείθω. — Act. 14, 3. παῤ-
σιάζ. ἐπὶ τῷ κυρίῳ — b) de *loco in quem*, adiuncta no-
ne motus s. directionis in locum, ubi Latini *in* cum accu-
ivo ponere solent; α) de loco *proprio*; Matth. 9, 16. ἐπι-
λλει ἐπίβλημα ἐπὶ ἱματίῳ. Marc. 2, 21. Io. 8, 7. βάλλειν λί-
ν ἐπί τινι. Act. 8, 16. ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός. Hebr.
, 16. διδοὺς νόμους ἐπὶ ταῖς καρδίαις. (Iob. 29, 9. δάκτυλον
θέντες ἐπὶ στόματι Iob. 20, 25) — β) de loco *metapho-
o*; — de eo *in quem*, vel *de quo* aliquid dictum est:
atth. 13; 14.] Io. 12, 16. ἐπ' αὐτῷ, in illum, s. de illo,
ραμμένα. (Barnab. ep. c. 5. ὁ προφητεύων ἐπ' αὐτῷ.) Apoc.
, 16. μαρτ. ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις, de ecclesiis, de earum sorte.
l. Hebr. 11, 4. (1 Macc. 2, 30. οὕτως δοκῶ καὶ ἐπὶ ὑμῖν, sic
m de vobis iudico.) — *in commodum alicuius*; Luc. 18,
μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς. Marc. 5, 33. ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ,
d in ipsius commodum evenisset. Phil. 4, 10. ἐφ' ᾧ, erga
m, in cuius commodum semper quidem intenti fuistis, sed
semper potuistis. (Sir. 7, 33. ἐπὶ νεκρῷ, erga mortuum,
. in eius honorem. Ioseph. ant. 6, 11. 4. σκευάζειν τὴν κλί-
ως ἐπὶ νοσοῦντι. ib. 1, 19. 9. pecora ἐπ' ὀνόματι τῷ Ἰακώβου
όμενα. Lucian. dial. mort. p. 273. ὑπισχνούμενος ἐπ' ἐμοὶ (pro
, meo commodo) τεθνήξασθαι.) — *adversus, contra*; Luc.
, 52 sq. πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί. Act. 5, 35.
ττειν ἐπί τινι, moliri aliquid contra. Ib. 11, 19. Apoc. 10,
προφητεύειν ἐπί τινι. (Ier. 28, 8. hebr. עַל.) c. 12, 7. ὀρ-
θῇ ἐπί τινι. (Sir. 7, 12. ψεῦδος ἐπ' ἀδελφῷ. 2 Sam. 14, 1.
eph. ant. 2, 9. 7. οἰωνὸν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ φέρειν, portentum
damnum regni.) — e) de loco *iuxta*, sive *ad quem*, α)
loco proprio: Matth. 24, 33. ἐγγύς ἐστι ἐπὶ θύραις. Marc.
29. Io. 4, 6. ἐκαθέζετο ἐπὶ τῇ πηγῇ. Io. 5, 2. Act. 3, 11.
). Apoc. 9, 14. δεδεμένοι ἐπὶ τῷ ποταμῷ. (Habac. 3, 16. עַל.
rodian. 1, 2. 7. Φρύγες ὠργίαζον ἐπὶ τῷ ποταμῷ Γάλλῳ. Io-
h. ant. 4, 8. 1. ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῃ συναγαγὼν τὴν ἐκκλησίαν.
l. Gen. 45, 14. 15.) — β) de personis, Act. 28, 14. ἐπ'
οἷς ἐπιμεῖναι, apud eos, cum iis versari. 2 Cor. 7, 7. ἐφ'
ν (ὧν). (Diod. Sic. 14, 113.)
2) de *ordine*, de iis dicitur, quae insuper adveniunt,

praeterea sequuntur: *praeter, ad, super*; Matth. 25, 20. ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς, praeterea. v. 22. Luc. 3, 20. προςέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι (int. τοῖς πονηροῖς ἃ ἐποίησε) sceleribus suis praeterea et hoc addidit. Hebr. 8, 1. ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, praeter ea, quae dixi. 1 Cor. 14, 16. πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ. [Phil. 2, 27. λύπη ἐπὶ λύπῃ] — ἐπὶ πᾶσι τούτοις, praeterea, ad haec omnia, Luc. 16, 26. Eph. 6, 16. Col. 3, 14. (Tob. 2, 14. ἐπὶ τῷ μισθῷ, praeter mercedem. Test. XII. Patr. p. 523. ἐπὶ πᾶσι τούτοις ὄγδοον πνεῦμα. Xenoph. Cyrop. 6, 3. οἱ ἐπὶ πᾶσι, qui agmen claudunt. Philo de opif. M. p. 16. Deus creasse dicitur hominem ἐφ' ἅπασι τοῖς ἄλλοις.)

3) de *tempore* dicitur ita, ut tempus indicet, dum aliquid factum est, die Zeitdauer, unter welcher etwas geschah oder geschiehet, nostrum *bei, während*; Act. 11, 9. ἐπὶ Στεφάνῳ, Stephani tempore. 2 Cor. 3, 14. ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει, dum praelegitur. Hebr. 9, 26. ἐπὶ συντελείᾳ τ. αἰών. hoc ipso in fine seculi. c. 9, 15. ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ, dum prior oeconomia valebat. (Iudith. 1, 16. εὐωχούμενος ἐφ' ἡμέραις ἑκατόν.)

4) de *conditione* et *ratione* qua aliquid est, vel in qua aliquis versatur, das Verhältniss, *unter* dem etwas ist, wirkt, handelt, ubi latius patet usus praepositionis, fere ut nostrum *bei*. Dicitur enim ἐπί, ut indicet a) *dum hoc est, dum hoc habeo, eo utor*; Matth. 4, 4. οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ [bei Brod, i. e. durch den Genuss des Brodes] ζήσεται ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι, non pane solum, i. e. dum habet panem, eo utitur. Luc. 4, 4. (Deut. 8, 3. ubi עַל.) — ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος, dum nomine alicuius utor, Matth. 24, 5. Luc. 21, 8. ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, meo nomine, titulo Messiae utentur. Luc. 24, 47. Act. 4, 17. 5, 28. 40. (Ioseph. ant. 4, 1. 1. ἐπ' ὀνόματι τοῦ θεοῦ κωλύειν. Ies. 11, 21. 23, 25. 26, 9. προφητεύειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου.) Luc. 1, 59. καλεῖν τινα ἐπὶ τοῦ ὀνόματός τινος, alterius nomine uti in aliquo vocando, i. e. vocare eum secundum nomen illius. Rom. 5, 20. ἐπ' ἐλπίδι, sub spe, ita, ut spem alat. 1 Cor. 9, 10. 2 Cor. 12, 21. μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, bei der Unreinigkeit, vid. Μετανοέω. Phil. 2, 17. ἐπὶ τῇ θυσίᾳ. vid. Θυσία. 2 Io. v. 10. ἐπαρκούμενος ἐπὶ τούτοις, hic contentus. Hebr. 10, 28. ἐπὶ τρισὶ μάρτυσιν, bei drei Zeugen, si adsunt tres testes. (Iob. 29, 21. Gen. 30, 27. εὐλόγησέ με ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ σῇ εἰςόδῳ.) — b) *modum* et *rationem*, ubi per adverbium saepe reddi potest. Rom. 5, 14. ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι, similiter. 2 Cor. 9, 6. ἐπ' εὐλογίαις, largiter. Act. 2, 26. ἐπ' ἐλπίδι, secure. (2 Macc. 4, 34. ἐπὶ δόλῳ, dolose. — c) *conditionem, pactum, legem*, ut nostrum: *unter*; Act. 3, 16. ἐπὶ τῇ πίστει, sub conditione fiduciae. Phil. 3, 9. τὴν δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, i. e. quam sub lege fiduciae in Christum habeo. Hebr. 9, 17. διαθήκη ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, testamentum

valet, ubi mortuus est testator. c. 8, 6. *ἐπὶ κρείττ. ἐπαγγ.* i. e. maiorum bonorum promissione sanciebatur. (2 Macc. 13, 23. *ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις*, in quascunque leges iuravit. c. 11, 14. Ioseph. ant. 2, 10. 2. *ἐπὶ τῷ παραδοῦναι τὴν πόλιν*, ea lege ut sibi traderetur urbs. Ibid. 5, 2. *ἐπὶ τούτοις ὤμνυε τὴν πόλιν αὐτοῖς ἐγχειρεῖν.*) — Hinc *ἐφ' ᾧ*, *ea lege*, s. *conditione*, Rom. 5, 12. (Alii: *propterea quod*, coll. 3 Macc. 3, 22. alii: *post quem*. (Sic *ἐφ' ᾧ*, Xenoph. Exp. Cyr. 4, 2. 12. Hist. gr. 2, 2. 12. et *ἐφ' οἷς*, quibus conditionibus, Ioseph. ant. 1, 16. 3.) — 5) de *occasione*, *causa movente*, Beweggrund, Veranlassung; nostrum *über*, *um*, *wegen*, Latinor. *de*, *causa*, *propter*, *gratia*; Luc. 5, 5. (2 Chron. 14, 11.) Matth. 18, 5. *ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου*, mei nominis causa, i. e. propterea quod nomen meum gerit, weil es mir angehört. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. (Deut. 18, 20. coll. v. 22.) — potissimum post verba *gaudendi*, Matth. 18, 13. Luc. 1, 47. 15, 7. Apoc. 11, 10. 18, 20. (Ioseph. ant. 6, 6. 3. *ἡ ἐπὶ τῇ νίκῃ χαρά.*) — *lugendi*; Marc. 3, 56. Luc. 19, 41. Apoc. 18, 9. 11. (Zach. 12, 10. Test. XII. Patr. p. 521. *πενθῶν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ.*) — *miserendi*, Matth. 14, 14. Marc. 6, 34. Luc. 7, 13. (Ioseph. ant. 6, 12. 7. *οἶκτος ἐπὶ νηπίοις.* Psalt. Sal. 2, 15.) — *mirandi*, Matth. 7, 28. Luc. 1, 29. 4, 32. 5, 9. 9, 43. Hos. 3, 5. pro hebr. אֶל, *ἐκστήσονται ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ*, פָּחַד seq. אֶל) — Vid. praeterea: Matth. 19, 9. *ἐπὶ τῇ πορνείᾳ*, adulterii causa. Luc. 2, 20. *δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν.* Act. 4, 9. 26, 6. Rom. 10, 19. vid. *Παραζηλόω.* (Deut. 32, 21. 1 Cor. 1, 4. 8, 11. Phil. 1, 5. (Sir. 38, 16. 2 Macc. 4, 35. Sap. 17, 7. Lev. 19, 28. *ἐπὶ* (לְ) *ψυχῇ*, propter mortuum. Ioseph. ant. 2, 3. 8. *ἐπὶ δικαιοσύνῃ τὸν ἄνδρα ἀγαπῶν.* Ibid. 4, 5. 2. *ἔκαμνον ἐπὶ δίψει.*) Hinc *ἐφ' ᾧ*, *qua de causa*, 2 Cor. 5, 4. (Thom. Mag. *ἐφ' ᾧ ἀντὶ τοῦ διότι, οὗ χάριν.*) — Denique 6) de *consilio*, et *fine*; *ad*, *ut*: [Matth. 26, 50. *ἐφ' ᾧ*, ad quid?] Gal. 5, 13. *ἐπ' ἐλευθερίᾳ*, ad libertatem. Eph. 2, 20. Phil. 3, 12. *ἐφ' ᾧ*, quem in finem, ut talis sim s. fiam. 1 Thess. 4, 17. 2 Tim. 2, 14. *ἐπὶ καταστρ.* in perniciem. Tit. 1, 2. *ἐπ' ἐλπίδι*, ad tradendam spem vitae. (Sap. 2, 23. *θεὸς ἔκτισεν ἄνθρωπον ἐπ' ἀφθαρσίᾳ.* Ioseph. ant. 5, 1. 26. *ἐπὶ νεωτερισμῷ καὶ ξενικῶν εἰςαγωγῇ θεῶν ἀνέστησαν βωμόν.* Apollod. 3, 9. *παρεδόθη ἐπὶ θανάτῳ.*)

III) cum *accusativo ἐπί* dicitur 1) de *loco*, et quidem a) ita ut dicatur de motu vel directione α) *ad* aliquid; *ad*, nostrum: *hin*, *zu*; Matth. 3, 7. *ἐρχόμενοι ἐπὶ τὸ βάπτ.* venientes ad locum, ubi bapt., vel de consilio; venientes ut baptizarentur. Matth. 10, 18. *ἀχθήσεσθαι ἐπὶ ἡγεμόνας.* c. 12, 26. *ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς*, pervenit ad vos. Luc. 10, 9. 23, 48. Io. 6, 16. 13, 25. *ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὸ στῆθος*, reclinari ad pectus. c. 19, 33. 21, 20. Act. 1, 21. *ἐφ' ὑμᾶς*, ad vos. Act. 8,

32. 9, 21. 35. ἐπιστρέφειν ἐπί τινα. 11, 21. 12, 10. 21, 32. — ἵσταμαι ἐπί τινα, colloco me ad aliquid, i. e. adsto, Matth. 13, 2. (coll. Marc. 4, 1. ubi πρός) Act. 10, 17. 11, 11. Apoc. 3, 20. 15, 2. — Saepius. (2 Macc. 1, 20. ἔπεμψε ἐπὶ τὸ πῦρ. Gen. 44, 12. ἕως ἦλθε ἐπὶ τὸν νεώτερον. Diogen. 3, 69. οἱ φιλόσοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἔρχονται.) — Ἐπὶ τὸ αὐτό, vel coniunctim ἐπιτοαυτό, *una*, *simul*, Luc. 17, 35. Act. 1, 15. 2, 1. 44. 3, 1. 4, 26. 1 Cor. 14, 23. 1 Cor. 7, 5. vid. Εἰμί. — β) de directione *in* aliquid: *in*, nostrum *auf*; propr. πίπτειν ἐπί τι, Matth. 13, 5. 7. 20. Apoc. 6, 16. tropice Act. 1, 26. ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματ., sors Matthiam designavit. — βάλλειν τι ἐπί τι s. τινα, Io. 8, 59. 7, 30. Act. 5, 18. Apoc. 2, 24. (Ioseph. ant. 6, 11. 8. ἀκόντια βαλὼν ἐπὶ τὸν σκοπόν.) — Τίθημι, s. ἐπιτίθημί τι ἐπί τι, impono aliquid alicui, Matth. 5, 15. 9, 18. Io. 9, 15. Act. 9, 17. 15, 10. Apoc. 1, 17. 4, 4. ἐπὶ τὰς κεφαλὰς στεφάνους (intellige ἐπιτιθέντας.) ib. 12, 3. — de nomine alicui imposito, Act. 15, 17. Iac. 2, 7. vid. Ἐπικαλέω. (Amos. 9, 17. ubi עַל). — Ἀναβαίνειν ἐπί τι, Act. 10, 9. 7, 23. — ἀνίσταμαι ἐπὶ τοὺς πόδας, propr. ich stelle mich auf die Füsse, Act. 14, 10. 26, 16. Apoc. 11, 11. 12, 18. Κάθημαι ἐπί τινα, Luc. 5, 27. 21, 35. Io. 12, 14. 15. Act. 2, 3. Apoc. 4, 4. 14, 14. 16. 17, 3. — ἐπιβεβηκὼς ἐπί τινα, Matth. 21, 5. 1 Petr. 2, 24. ἀναφέρειν ἐπί τι. — γράφειν ἐπί τι, inscribere in aliquid, Apoc. 2, 17. 3, 12. 20, 4. — tropice: *in*, i. e. *de*, ut nostrum: etwas auf einen sagen; Marc. 9, 12. γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱόν. Io. 9, 24. βάλλειν κλῆρον ἐπί τι. 1 Tim. 1, 18. τὰς ἐπὶ σὲ προφητείας. Hebr. 7, 13. ἐφ' ὃν λέγεται. — *in*, i. e. *erga*, *in commodum alicuius*, Luc. 6, 53. χρηστὸς ἐπ' ἀχαρίστους. Act. 4, 22. ἐφ' ὅν, in cuius commodum. Rom. 9, 23. ἐπὶ σκεύη ἐλέους. Rom. 11, 22. Eph. 2, 7. (In bonam partem vix ita dicitur apud profanos. Gen. 47, 29. ποιήσεις ἐπ' ἐμὲ ἐλεημοσύνην. Theophil. ad Autol. I, p. 71. ἀγαθὸς καὶ χρηστός ἐστιν (ὁ θεὸς) ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.) — *contra*, *adversus*, Matth. 10, 21. 26, 55. Marc. 3, 24. ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, contra se dissentiat. Luc. 11, 17. Act. 7, 54. 57. 13, 50. — Saepius. (Ier. 25, 13. 13, 30. 1 Sam. 20, 33. Gen. 16, 12. αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας. Ioseph. ant. 6, 5. 1. μετὰ στρατεύματος διαβὰς ἐπ' αὐτούς. Ioseph. ant. 2, 15. 3. ἀπιέναι ἐπ' αὐτούς. Saepius apud profanos.) — γ) de motu *super* aliquid: *super*, *in*, nostrum: *über*, *darüber her*, *darüber hin*; Matth. 3, 16. ἔρχεσθαι ἐπί τινα. Io. 1, 52. 9. 6. [Act. 10, 11.] — Matth. 14, 19. ἀνακλῖναι ἐπὶ τοὺς χόρτους. c. 14, 26. 29. ἐπὶ τὴν θάλασσαν, über das Meer hin. Act. 8, 26. πορεύεσθαι ἐπὶ τὴν ὁδόν, auf den Weg hin. Act. 17, 26. κατοικεῖν ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Apoc. 7, 15. vid. Σκηνόω. — De rebus bonis aliquem supervenientibus, Luc. 1, 35. Act. 1, 8. 2, 17. 18. 10, 10. 44. 45. 11, 15. 19, 6. (Iob. 29, 13. ἡ

εὐλογία ἔλθοι ἐπ' ἐμέ.) — De rebus malis, calamitate, Matth. 23, 35. 27, 25. Luc. 19, 43. 21, 34. Io. 18, 4. Act. 5, 5. 11. 28. 8, 1. 24. 13, 11. 18, 6. et saepius. — — 2) de *potestate*, quae exercetur in aliquem; Luc. 2, 8. φυλάσσοντες φυλακὰς ἐπὶ τὴν ποίμνην. (coll. Gen. 39, 5.) Luc. 9, 1. δύναμις ἐπί τινα. Luc. 12, 14. δικαστὴς ἐφ' ὑμᾶς. Act. 7, 27. 2 Thess. 2, 4. Hebr. 2, 7. Apoc. 13, 7. ἐξουσία ἐπί τινα. cap. 16, 9. — 3) de *tempore: per*, nostrum *während*, *auf*, Luc. 4, 25. ἐκλείσθη ἐπὶ ἔτη τρία. Act. 4, 5. ἐπὶ τὴν αὔριον, postero die. c. 13, 1. ἐπὶ τὴν ὥραν προςευχῆς, tempore precum. c. 13, 31. 16, 18. 18, 20. ἐπὶ πλείονα χρόνον (diutius) μεῖναι. c. 19, 8. 10. 17, 2. 1 Cor. 7, 19. ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ, quam diu vivit. Gal. 4, 1. Hebr. 11, 30. (Ioseph. ant. 11, 1. 1. ἔτη ἐπὶ ἑβδομήκοντα. Lib. Henoch. p. 194. ἐπὶ ἑβδομήκ. γενεάς. Test. XII. Patr. p. 591. ἐπὶ ὥρας δύο. Herodian. 4, 2. 5. ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας.) — Adverbialiter: ἐπὶ χρόνον, aliquamdiu, Luc. 18, 4. — ἐπὶ τρίς, ter, Act. 10, 16. 11, 10. — Marc. 15, 1. ἐπὶ τὸ πρωΐ, mane. Act. 20, 11. ἐφ' ἱκατὸν (χρόνον) diu. c. 28, 6. ἐπὶ πολύ, diutius. (Act. Thom. §. 20. ἐπὶ ὥραν πολλήν.) — 4) de *mensura*, ita, ut terminum mensurae indicet; Apoc. 21, 16. ἐμέτρησεν τὴν πόλιν ἐπὶ σταδίους δώδ. χιλ., dimensus est urbem duodecim stadiorum millia etc. (Cant. tr. puer. v. 23. ἐπὶ πήχεις τεσσαράκοντα. Ioseph. ant. 1, 18. 1. ἀπὸ κεφαλῆς ἐπὶ τοὺς πόδας. Aelian. V. H. 3, 1. οὐ τὸ μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα διηκεισταδίους.) — Adverbialiter: ἐπὶ πλεῖον, amplius, Act. 4, 17. 2 Tim. 2, 16. 3, 9. (ἐπὶ τοσοῦτον, 3 Macc. 4, 3. Ioseph. ant. 1, 3. 8. — ib. ant. 4, 8. 21. ἐπ' ἀκριβές) — 5) de *consilio* et *fine; ad:* Matth. 26, 50. ἐφ' ὃ πάρει, ad quid, quem in finem. Luc. 7, 44. ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας, ad lavandos pedes. Hebr. 8, 8. συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ διαθήκην, ubi, ἐπί ut nostrum *für*, est: *in commodum*, ut habeant, i. q. τῷ οἴκῳ, (ut v. 10. Exod. 34, 12. 15. Gen. 9, 9. legitur.) Hebr. 12, 10. ἐπὶ τὸ συμφέρον, in utilitatem, eo consilio, ut sit utile nobis. (Ioseph. ant. 1, 3. 5. ἐπὶ τὸ γνῶναι, ut cognosceret. ib. 2, 6. 3. ἥκομεν ἐπ' ἀγορὰν σίτου. Philo de vit. Mos. 1, p. 637. ἐπὶ τὴν κατασκοπὴν ἐξῄεσαν. Herodian. 3, 11. ἐκπέμπει ἐπὶ τὸν φόνον.) — 6) ἐπί legitur accusativo iunctum, ubi vel genitivus vel dativus iungi debuisset; a) de loco: Matth. 18, 6. ἐπὶ τὸν τραχ. pro ἐπὶ τοῦ τραχ. ib. 18, 12. ἀφεὶς τὰ πρόβατα ἐπὶ τὰ ὄρη, pro ἐπὶ τοῖς ὄρεσιν. Io. 3, 36. μένει ἐπ' αὐτόν, pro ἐπ' αὐτοῦ. Apoc. 5, 1. ἐπὶ τὴν δεξιάν, pro ἐπὶ τῆς δεξιᾶς. coll. v. 7. — Phil. 2, 27. λύπην ἐπὶ λύπην, pro ἐπὶ λύπῃ. — b) post verba fidendi, sperandi; pro ἐπί cum dativo, Matth. 27, 43. Act. 11, 17. 16, 31. 2 Cor. 2, 3. 2 Tim. 3, 4. 1 Petr. 1, 13. 3, 5. Hebr. 6, 1. — c) de *causa* et *occasione*, pro ἐπί τινος, 1 Cor. 7, 36. ἀσχημονεῖν ἐπί τινα. Vid. Ἀσχημονέω. — Post verba gaudendi aut lugendi, Luc. 23, 28.

κλαίειν ἐπί τινα. Apoc. 1, 7. κόψονται ἐπ' αὐτόν. (Zach. 12, 10. עָלָיו. 2 Sam. 11, 28. κοπτ. ἐπὶ τὸν ἄνδρα.) Act. 18, 20. εὐφραίνου ἐπ' αὐτήν. (Ies. 51, 48. Ier. 61, 10. Ps. 32, 14. 84, 2. 119, 161.).

IV) In compositione ἐπί indicat loci propinquitatem; motum et directionem ad vel in aliquid, etiam motum animi et potissimum motum hostilem; rationem, finem, consilium; incrementum, quare nonnunquam vim verbi simplicis auget; temporis rationem, ubi potissimum est *post, praeter;* occasionem et causam.

Ἐπιβαίνω, f. ήσομαι, perf. ἐπιβέβηκα, aor. 2. ἐπέβην, part. ἐπιβάς, (ex ἐπί et βαίνω, gradior, incedo) 1) gradior s. incedo super, Deut. 1, 36. Ps. 91, 13. Ier. 18, 15. Sir. 51, 21. — 2) *ingredior* in locum, εἰς τὴν Ἀσίαν, Act. 20, 18. τῇ ἐπαρχίᾳ, Act. 25, 1. (Ios. 5, 5. Mich. 5, 5. ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν. coll. v. 6.) — 3) *conscendo*, navem, Act. 21, 2. 6. 27, 2. — equum, asinum, Matth. 21, 5. ἐπιβεβηκώς, insidens. (Num. 22, 22. 1 Sam. 25, 40. 30, 17. Zach. 1, 8. hebr. רָכַב.) *.

Ἐπιβάλλω, f. αλῶ, (ἐπί et βάλλω, quod vid.) 1) *iniicio, superiacio*, βρόχον τινί, laqueum, 1 Cor. 7, 35. (τροχόν, Prov. 20, 26. ζυγόν, Num. 4, 6. 19, 2.) — τὴν χεῖρα, sive τὰς χεῖρας, *manum admoveo*, a) ἐπί τι, operi, Luc. 9, 62. (Deut. 12, 7. 18. 15, 10. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις, καὶ ἐν πᾶσιν, οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου.) — b) τινί, Act. 4, 3. (Ies. 19, 16.) et ἐπί τινα, manus iniicere alicui ad capiendum, Matth. 26, 50. Marc. 14, 46. Luc. 20, 19. 21, 12. Io. 7, 30. 44. Act. 5, 18. 12, 1. 21, 27. coll. Gen. 22, 12. Ps. 81, 12. — Ἐπιβάλλ. τινὶ ἱμάτιον, vestem superiacio, induo veste aliquem, Marc. 11, 7. (Lev. 19, 19.) — *Addo, adiicio*, Matth. 9, 16. Luc. 5, 36. (Marc. 2, 21. ἐπιῤῥάπτει, unde Hesychius: ἐπιβαλεῖ· ἐπιῤῥήψει, seu ἐπιῤῥάψει.) — 2) ἐπιβάλλω (intell. ἐμαυτόν) ἐπί τι, s. ἐπί τινα, (1 Macc. 4, 2. 2 Macc. 12, 13. 13, 15.) etiam τινί (2 Macc. 12, 9. 15, 1.) *me repente coniicio in aliquem*, s. *aliquid, opprimo;* sic in locis Maccab. allatis de hostibus repente irruentibus; in N. T. Marc. 4, 37. de undis navem opprimentibus. Marc. 14, 72. ἐπιβαλὼν intell. ἑαυτόν, (vid. Matth. 4, 6. Io. 21, 7. Act. 27, 14.) *se proripiens* i. e. celeriter abiens (Matth. 26, 75. Luc. 22, 62. ἐξελθὼν ἔξω). Alii intelligunt ἱμάτιον, *capite operto*, cf. 2 Sam. 15, 30. 19, 4. Ier. 14, 3. 4. Esth. 7, 8. Alii ἐπιβάλλειν h. l. explicant: incipio, et vertunt: *coepit flere*, ut legi putant apud Diog. Laert. 6, 2. 4. ἐπέβαλε τερετίζειν, cantillare coepit, et 2 Macc. 12, 38. τῆς δὲ ἑβδόματος ἐπιβαλλούσης. Alii: *addens flevit*, i. e. perrexit flere, ut Theophr. Char. 8. ἐπιβαλὼν ἐρωτᾶν, pergit interrogare. coll. 1 Sam. 20, 41. הִגְדִּיל לִבְכּוֹת. — 3) Impersonaliter cum dativo, Luc. 15, 12. τὸ ἐπιβάλλον

μοι) μέρος, ratam ad me pertinentem, den auf mich fallenden Theil. (Tob. 3, 17. Τωβίᾳ ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ib. 6, 11. 1 Macc. 10, 30. τοῦ ἐπιβάλλοντός μοι, mihi competentis. Herodot. 4, 115. ἀπολαχέντες τῶν κτημάτων τὸ ἐπιβάλλον. Etiam sequente πρός, 2 Macc. 3, 3. πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουργίας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανήματα. ib. 9, 16.) *.

Ἐπιβαρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et βαρέω), onus impono, aggravo; tropice: *molestus sum* alicui. De homine stipendium non poscente, 1 Thess. 2, 9. 2 Thess. 3, 8. — 2 Cor. 2, 5. ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, in parenthesi ponenda et vertenda censent multi: *ne gravius quid dicam.* Respiciunt autem haec verba ad praecedentia ἀπὸ μέρους, et malim ἐπιβαρῶ vertere: molestus esse putor, molestus habeor. „At, si vel maxime quis vestrum auctor tristitiae mihi extiterit, is non me solum, sed quodammodo etiam vos, ne solus vobis molestus esse videar, tristitia affecit.“ *.

Ἐπιβιβάζω, f. άσω, (ἐπί et βιβάζω, scandere facio) *insidere facio*, *impono*, Luc. 10, 34. 19, 35. Act. 23, 24. coll. Hab. 3, 14. 2 Reg. 9, 28. 23, 30. (הִרְכִּיב). *.

Ἐπιβλέπω, f. έψω, (ἐπί et βλέπω) *inspicio*, *intueor*, Num. 12, 10. 1 Reg. 18, 43. — ex adiuncto: adspicio, *respicio* aliquem i. e. *curo illum*, *eius studiosus sum*, *eius rationem habeo*; in utramque partem, quum malam, ut Addit. Esth. 4. ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθοράν. Sir. 11, 30. ἐπιβλέπει πτῶσιν. — tum bonam, ut in N. T. Luc. 1, 58. 9, 38. Iac. 2, 3. (1 Sam. 1, 11. 9, 16. Ps. 10, 5. 24, 17. 119, 6. 2 Chron. 6, 19. Eccl. 2, 12. Similiter apud Ioseph. bell. 6, 2. 4. ἐφορᾶν.) *.

Ἐπίβλημα, τος, τό, proprie τὸ τῷ προτέρῳ ἐπιβαλλόμενον, ut Suidas explicat. (ab ἐπιβάλλω) *additamentum*; — *assumentum*, Matth. 9, 16. Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. Hesych. ἐπίβλημα· πῶμα ἢ ῥάκος. *.

Ἐπιβοάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et βοάω) *alta voce clamo*, *vociferor*. Act. 25, 24. (Sap. 14, 1. ξύλον ἐπιβοᾶσθαι, invocare imaginem.) *.

Ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, (ἐπί et βουλή) propr. βουλὴ ἐπί τινα, *consilium* contra aliquem, *consilium malignum*, *insidiae*, Act. 9, 24. 20, 3. 19. 24, 30. 3 Esdr. 5, 90. ἐπιβουλὰς καὶ δημαγωγίας ποιούμενοι. 2 Macc. 5, 7. 8, 7. Esth. 2, 22. Ioseph. ant. 2, 11. 1. de bell. 4, 4. 1. — de consilio universe 3 Macc. 1, 7.) *.

Ἐπιγαμβρεύω, f. εύσω, (ἐπί et γαμβρεύω, affinis sum) cum dativo personae: *affinitatem ineo cum alio.* Sic Gen. 34, 9. 1 Sam. 18, 22—26. Esdr. 9, 14. 1 Macc. 10, 54. 56. — Cum accusativo personae: fratris defuncti uxorem duco, *affinitatis iure* uxorem duco. Gen. 38, 8. ἐπιγάμβρευσα αὐτήν, hebr. יַבֵּם, leviri iure uxorem duxit. Sic semel in N. T. Matth. 22, 24. Praeterea leguntur verba Gen. 38, 8. etiam

in Test. XII. Patr. p. 599. hoc modo; ἐπιγάμβρευσα αὐτῇ τὸν *Αὐνᾶν*, ipsi dedi in matrimonium Ananum. De matrimonio ex leviri iure cf. Deut. 25, 5 seqq. *Winer*. bib. Realw. p. 408.

Ἐπίγειος, είου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί et γέα contr. γῆ) *terrenus, terrestris;* quod quidem est a) e *terra formatus*, 1 Cor. 15, 40. 2 Cor. 5, 1. — b) *incola terrae, homo*, Phil. 2, 10. — Iac. 3, 15. σοφία ἐπίγειος, sapientia humana, adiuncta notione imbecillitatis et vitiositatis. — τὰ ἐπίγεια, *quae in his terris sunt*, ad hanc vitam, homines spectant, Io. 3, 12. ubi opponuntur τὰ ἐπουράνια, Phil. 3, 19. τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες, vitae commodis et oblectamentis unice providentes. *.

Ἐπιγίνομαι, (ἐπί et γίνομαι) *exorior postea, supervenio.* Act. 28, 13. (Epist. Ier. v. 47. οἱ ἐπιγινόμενοι, postea nati, posteri. Ioseph. ant. 5, 11. 2. Polyb. 1, 54. 6.) **.

Ἐπιγινώσκω, f. γνώσομαι, aor. ἐπέγνων, LXX pro יָדַע et נִכַּר (ἐπί et γινώσκω) 1) *accurate cognosco*, vel oculis, vel mente, Matth. 11, 27. Luc. 1, 4. Act. 22, 24. 24, 8. 1 Cor. 13, 12. τότε ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπιγνώσθην, tunc perfecte cognoscam res coelestes, divinas, sicut et ego agnoscar, qualis sim. — 2) *agnosco, cognosco*, nostrum *erkennen*, Matth. 14, 35. Marc. 6, 33. 54. Luc. 24, 16. 13. Act. 3, 10. 4, 13. — τὴν φωνήν τινος, Act. 12, 14. 1 Sam. 26, 17. Iudic. 18, 3. coll. Gen. 37, 32. 38, 26. 42, 7. 8. — *distinguo*, Act. 27, 39. τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον. (Test. XII. Patr. p. 543.: tenebrae, ὥστε μετὰ λύχνου μὴ ἐπιγνώσκειν ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ) — 3) *bene scio, bene intelligo, bene disco*, Act. 25, 10. Rom. 1, 32. Col. 1, 6. 1 Tim. 4, 6. 2 Petr. 2, 21. coll. Iob. 34, 27. Ier. 5, 5. Ezech. 5, 13. 6, 7. — 4) i. q. simplex γινώσκω, a) *comperio, certior fio*, Luc. 7, 37. Act. 9, 30. 19, 34. 22, 29. Act. 28, 1. coll. Esth. 4, 1. 1 Macc. 6, 17. — b) *experientia cognosco*, 2 Cor. 1, 13. 14. coll. Ion. 1, 7. — c) *cogitando colligo, animadverto, sentio*, Luc. 1, 22. 5, 22. Marc. 2, 8. 5, 30. — d) *diiudico*, Matth. 7, 16. 20. — e) *exploro*, 1 Cor. 14, 37. 2 Cor. 13, 5. ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς. — f) *agnosco aliquem qualis est, verum agnosco*, 1 Cor. 13, 12. ἐπεγνώσθην. 2 Cor. 6, 9. ὡς ἀγν. καὶ ἐπιγ. a multis quidem non agnitus nimirum tanquam apostolus, ab aliis autem agnitus, probatus. Matth. 17, 12. οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, nimirum prophetam. (cf. Ier. 28, 19. ἐλθόντος τοῦ λόγου γνώσονται τὸν προφήτην, ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει. Sir. 12, 13. ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου, vera agnosces. ib. 44, 23. ἐπέγνω αὐτόν; haeredem agnovit, declaravit.) — 5) ex hebraismo: agnosco, meum aliquem esse, q. d. ex adiuncto: *diligo, amore prosequor* 1 Cor. 16, 18. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους, diligite, vel etiam: amicos habete eiusmodi viros. Sic Ruth.

2, 10. 19. ubi hebr. נִכַּר, quod proprie est aliquem ità agnovit, ut non amplius tanquam peregrinus sive ignotus repudietur. Eodem modo יָדַע dicitur, Exod. 5, 2. 1 Sam. 2, 12. vid. Γινώσκω. *.

Ἐπίγνωσις, εως, ἡ, (ab ἐπιγινώσκω) LXX pro דַּעַת 1) *cognitio accurata et certa*; et quidem a) *actus cognoscendi*, das Erkennen, ἐπίγνωσις ἀληθείας, 1. Tim. 2, 4. 2 Tim. 2, 25. 3, 7. Philem. v. 6. 2 Petr. 1, 3. 8. 20. Tit. 1, 1. κατ' ἐπιγν. ἀληθ. ad manifestandam doctrinam veram. — b) *cognitio, quam aliquis habet*, die Erkenntniss, Rom. 1, 28. ἔχειν θεὸν ἐν ἐπιγνώσει, se erga Deum gerere secundum cognitionem, quam de Deo habeo, vid. v. 21. — Dicitur autem potissimum de cognitione Dei et rerum divinarum, Rom. 10, 2. Eph. 1, 17. 4, 13. Phil. 1, 9. (vid. Αἴσθησις). Col. 1, 9. 10. 2, 2. 3, 10. 2 Petr. 1, 2. hebr. דַּעַת. Hebr. 10, 26. μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπ. τ. ἀλ. postquam imbuti sumus cognitione veritatis divinae. coll. Hos. 4, 1. hebr. דַּעַת. — 2) *agnitio rei, vel qualis vel quod sit*, Rom. 3, 20. ἐπίγν. ἁμαρτίας, agnitio peccati tanquam peccati. (2 Macc. 9, 11. εἰς ἐπίγνωσιν ἔχεσθαι, agnoscere sua vitia, resipiscere.) *.

Ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιγράφω) *inscriptio, titulus*, — monetae, Matth. 22, 20. Marc. 12, 16. Luc. 20, 24. — inscriptio in cruce, causam supplicii referens, Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. De quo more Romanorum vid. Sueton. Calig. 38. Dio Cass. 54, 3. *.

Ἐπιγράφω, f. άψω, (ἐπί et γράφω) *inscribo*; Marc. 15, 26. Act. 17, 23. Apoc. 21, 12. coll. Num. 17, 2. 3. — *animo inscribo, menti insculpo*, i. e. firmiter infigo, Hebr. 8, 10. 10, 16. coll. Prov. 7, 3. ἐπίγραψον (ἐντολὰς) ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου. *.

Ἐπιδεικνύω, et υμι, f. είξω, (ἐπί et δεικνύω) 1) *monstro, profero*, herzeigen, aufzeigen, et quidem ita, ut res alteri admoveatur (ἐπί, motum ad aliquid innuente); Matth. 22, 19. Luc. 20, 24. 24, 40. Act. 9, 39. 2 Macc. 15, 32. — Ἐπιδείκ. ἑαυτόν, *se sistere coram*, Luc. 17, 14. — 2) *ostendo*; quasi digito, ut alter oculos ad rem dirigat, Matth. 24, 1. ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομάς. — 3) de factis: *exhibeo, praesto*, Matth. 16, 1. ἐπιδ. σημεῖον. Ier. 37, 26. ἐπίδειξα (hebr. הֵבִיא venire fecit) ἐξερημῶσαι ἔθνη. — 4) *firmiter demonstro* argumentis, Act. 18, 28. ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν. (4 Macc. 1, 1. 7.) — facto demonstro, *ratum facio*, Hebr. 6, 17. ἐπιδεῖξαι ratum facere immutabile decretum. coll. Sir. 50, 21. ἐπιδ. τὴν εὐλογίαν, ut rata fieret benedictio, promissio salutis. *.

Ἐπιδέχομαι, f. ἔξομαι, (ἐπί et δέχομαι) *excipio aliquem*. 1 Macc. 12, 8. — hospitio 3 Io. v. 10. — de docto-

re: *excipio*, *admitto*, *probo*, 3 Io. v. 9. coll. Sir. 51, 26. ἐπιδέχ. παιδείαν. *.

Ἐπιδημέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et δῆμος) 1) *in medio populo versor*, *domi sum*; — 2) ad populum, domum advenio, *advena sum*, *commoror tanquam peregrinus*, Act. 2, 10. 17, 21. (Ioseph. ant. 5, 7, 3. ἐπιδημήσας πρὸς αὐτούς. Xenoph. Mem. 1, 2. 61. τοὺς ἐπιδημοῦντας ἐν Λακεδαίμονι ξένους.) *.

Ἐπιδιατάσσομαι, — ττομαι, f. άξομαι, (ἐπί et διατάσσομαι) *insuper ordino*, *insuper addo*. Gal. 3, 15. ἐπιδιατάσσεται, praeterea addit novas conditiones, nova mandata.

Ἐπιδίδωμι, f. δώσω, (ἐπί et δίδωμι) proprie: do in manus, δίδωμι ἐπὶ χεῖρα, 2 Chron. 34, 17. i. e. *porrigo* alteri ut manu capiat, teneat; porrigo, ut ad edendum, Matth. 7, 9. 10. Luc. 11, 11. 12. 24, 30. 42. Io. 13, 26. (Test. XII. Patr. p. 702.) — librum, Luc. 4, 17. epistolam Act. 15, 30. (palmas Test. XII. Patr. p. 668. 705.). — 2) ut Latinor. *dare*, de velo, quod ventis datur, Act. 27, 15. ἐπιδόντες intellige velum, sive navem ventis. (Heliod. Aethiop. 1, 3. τοῦ κυβερνήτου ἐνδόντος τῷ ἀνέμῳ. Maxim. Tyr. diss. 31. παρέδωκαν ἑαυτοὺς τῷ κύματι. Plura habet *Elsnerus* ad loc. Act. 27, 15. *Kypkius* ad eundem locum supplet ἑαυτούς, permittentes se vento; et sic in Test. XII. Patr. p. 701., ubi femina aegyptia Iosephum ad venerem excitat hisce verbis: κυριεύσεις μου καὶ πάντων τῶν ἐμῶν, ἐὰν ἐπιδῷς σεαυτὸν εἰς ἐμέ, ubi mihi morem gesseris. Similiter Philo de Gig. p. 285.: ἐκδόντες ἀστάτοις πνεύμασιν ἑαυτούς.) *.

Ἐπιδιορθόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπί et διορθόω emendo, corrigo, restituo) *insuper* s. *postea in ordinem redigo*, *corrigo*; medium: corrigo mihi; semel Tit. 1, 5. τὰ λείποντα ἐπιδιορθ. reliqua, omissa a me, in coetu tuo ordines. (Philo in Flacc. T. II., p. 535.: περὶ τῆς τῶν λειπόντων ἐπιδιορθώσεως.)

Ἐπιδύω, f. ύσω, (ἐπί et δύω s. δῦμι, quod vid.) *occido*, ut simplex δῦμι, de sole, Eph. 4, 26. (Deut. 24, 15. Ier. 15, 9.) *.

Ἐπιείκεια, ας, ἡ, (ab ἐπιεικής) *humanitas*, *aequitas*, *clementia*, (Sap. 12, 18. 2 Macc. 2, 23. 3 Macc. 3, 15. 7, 6.) bis, Act. 24, 4. et 2 Cor. 10, 1. (Ioseph. ant. 6, 7. 4. ib. 2, 9. 4. ἡ τῶν ὠδίνων ἐπιείκεια. coll. Sap. 2, 19.) *.

Ἐπιεικής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἐπί et εἰκός, simile, probabile, conveniens, honestum, aequum) honestus; — τὸ ἐπιεικές, substantive: *morum probitas*, *honestas*, Phil. 4, 5. (Act. Thom. §. 20. τὸ ἁπλοῦν αὐτοῦ καὶ τὸ ἐπιεικές.) — 2) *humanus*, *aequus*, *facilis*, 1 Tim. 3, 3. Tit. 3, 2. Iac. 3, 17. 1 Petr. 2, 18. (Ps. 86, 5. Sap. 12, 18. 2 Macc. 2, 23. 3 Macc. 3, 15. 7, 6.) *.

Ἐπιζητέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et ζητέω) 1) *studiose quaero, inquiro, perquiro,* Luc. 2, 42. Act. 12, 19. (Eccles. 7, 28. Ioseph. ant. 4, 8. 29.) — studeo mihi acquirere, *studiose appeto,* Matth. 6, 32. Luc. 12, 30. Rom. 11, 7. Hebr. 11, 14. 13, 14. (Sir. 40, 29.) — *valde desidero,* Act. 13, 7. (Sic ἐπιζήτησις Ioseph. ant. 4, 8. 3.) — 2) *studiose peto ab aliquo;* σημεῖον, Matth. 12, 39. 16, 4. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. — dona, Phil. 4, 17. (1 Macc. 7, 13.) — sensu forensi: *quaero* sive *peto a iudice,* vel *quaero in reo,* Act. 19, 39. εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, si de alia re vobis est quaestio. *.

Ἐπιθανάτιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί et θάνατος) *morti devotus, morti addictus.* 1 Cor. 4, 9. ubi Tertullianus ἐπιθανατίους vertit: *bestiarios.* (Eodem sensu habetur apud Dionys. Halic. 7, 35. ὅθεν αὐτοῖς ἔθος βάλλειν τοὺς ἐπιθανατίους, unde (de qua rupe) solebant praecipites dare ad mortem damnatos.)

Ἐπίθεσις, εως, ἡ, (a 2 persona perf. passiv. verbi ἐπιτίθημι) *impositio.* — In N. T. non nisi de impositione manuum, χειροθεσίᾳ, hebr. סָמַךְ יָדַיִם, quae imponebantur ex antiquo ritu vel pecori ad sacrificium destinato, Lev. 1, 4. 3, 2. 16, 21. vel homini occidendo, Lev. 34, 14. Susann. v. 34. vel initiando muneri publico, Num. 27, 18. 23. Deut. 34, 9., vel ei, cui benedicebatur, Gen. 48, 14. 15. vel ei, qui beneficio divino sanandus erat, 2 Reg. 5, 11. (Matth. 19, 13. Marc. 6, 5. 7, 32. Luc. 4, 40.) — Apostoli impositione manuum dona spiritus s. conferebant; Act. 8, 17. 18. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6. Hebr. 6, 2. *.

Ἐπιθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et θυμός) LXX pro אָוָה, חָמַד, 1) *desidero, cupio, opto,* Matth. 13, 17. Luc. 15, 16. 16, 21. 17, 22. Hebr. 6, 11. 1 Petr. 1, 12. Ies. 58, 11. — Ἐπιθυμίᾳ ἐπιθυμέω, valde, vehementer desidero, ex hebraismo, Luc. 22, 15. coll. Gen. 31, 30. — *concupisco* sensu malo, concupisco pravum et vetitum, Rom. 7, 7. 1 Cor. 10, 6. Gal. 5, 17. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τ. πν. carnis cupiditates adversantur spiritui. — Iac. 4, 2. coll. Prov. 21, 10. — De cupidine *libidinosa,* Matth. 5, 28. ἐπιθ. τῆς γυναικός, turpi mulieris cupidine flagrare, rem cum ea habere cupere. (Legitur sic ἐπιθυμ. etiam Exod. 20, 17. sed sequente accusativo, ut etiam Lib. Henoch. p. 179. et Test. XII. Patr. p. 530. Artemid. Oneirocr. 1, 76. ἐρωτικῶς διακείμενος καὶ ἐπιθυμῶν τῆς γυναικός.) — 2) *studeo mihi acquirere, quaero,* ut habeam, Act. 20, 33. Rom. 13, 9. Apoc. 9, 6. Prov. 23, 3. 6. Dan. 14, 16. — de officio: *ambio, adspiro,* 1 Tim. 3, 1.

Ἐπιθυμητής, οῦ, ὁ, (ab ἐπιθυμέω) qui desiderio rei tenetur, *amans, studiosus.* 1 Cor. 10, 6. ἐπιθυμηταὶ κακῶν. (Num. 11, 34. Suidas, ἐπιθυμηταί· πρόθυμοι. Ioseph. ant. 8, 7. 8. νεανίας μεγάλων ἐπιθ. πραγμάτων.) **.

Ἐπιθυμία, ας, ἡ, (ab ἐπιθυμέω) LXX pro תַּאֲוָה, חָמוּד, 1) ***magnum rei desiderium***, Luc. 22, 15. Phil. 1, 23. 1 Thess. 2, 17. Iac. 1, 14 sq. (Ioseph. ant. 4, 5. 2.) — Apoc. 18, 14. *ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου*, fructus desiderii animae tuae, i. e. tibi desiderati, quos in summo pretio habes. (Sic Dan. 9, 23. 10, 3. 11. *ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν*, vir valde gratus, hebr. חָמוּד, coll. Cant. 5, 17. Sir. 42, 2. *τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐπιθυμητά*.) — 2) cupiditas, i. e. a) *libido prava*, *ἐπιθυμία κακή* Col. 3, 5. (Rom. 6, 12.) 7, 7. 13, 14. *εἰς ἐπιθυμίας*, ad satiandas cupidines pravas. 2 Tim. 3, 6. 4, 3. Tit. 3, 3. 1 Petr. 1, 14. 4, 2. 3. 2 Petr. 1, 4. 3, 3. Iud. v. 16. 18. — *Ἐπιθυμία σαρκός*, Gal. 5, 16. 24. Eph. 2, 3. 2 Petr. 2, 18. sive *ἐπιθυμίαι σαρκικαί*, 2 Petr. 2, 11. *κοσμικαί*, Tit. 2, 12. *μιασμοῦ*, 2 Petr. 2, 10. sunt cupiditates, quas in animo excitare solent res his in terris sensibus obversatae, quare 1 Io. 2, 16. etiam dicuntur *ἐπιθ. τῆς σαρκὸς καὶ τῶν ὀφθαλμῶν*. (Test. XII. Patr. p. 522. *ὅρασις μεθ' ἧς γίνεται ἐπιθυμία*.) — *Ἐπιθ. ἀπάτης*, cupiditates ad prava seducentes, Eph. 4, 22. — *νεωτερικαί*, 2 Tim. 2, 22. Vid. *Νεωτερικός*. — *libido voluptuosa*, Rom. 1, 24. 1 Thess. 4, 5. (Sir. 23, 5. Test. XII. Patr. p. 530 sq. Ioseph. ant. 4, 6. 6 et 7.) — b) metonymice: *id quod prava cupido desiderat; flagitia*, Io. 8, 44. *τὰς ἐπιθυμίας τοῦ διαβόλου ποιεῖν*. Rom. 7, 8. *κατεργάζεσθαι πᾶσαν ἐπιθυμίαν*. 1 Io. 2, 17. — 2) causa pro effectu: *studia*, Marc. 4, 19. *αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι*. 1 Tim. 6, 9. *.

Ἐπικαθίζω, f. ίσω, (ἐπί et *καθίζω*) transitive: *impono, colloco super*. 1 Reg. 1, 38. 44. (הִרְכִּיב) — intransitive: *insideo, sedeo super*; semel Matth. 21, 7. (text. vulg. *ἐπεκάθησαν αὐτόν*, imponebant) *ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν*. Gen. 31, 34. Lev. 15, 20. (יָשַׁב). 2 Sam. 13, 29. (רָכַב).

Ἐπικαλέω, ῶ, f. έσω, et medium *ἐπικαλέομαι*, quod apud LXX maxime legitur pro hebr. קָרָא, 1) nomen insuper addo, *cognomino*, Matth. 10, 25. *ἐπεκάλεσαν* (Num. 21, 3. Iud. 6, 32.) 1 Petr. 1, 17. (Ier. 3, 19.) — In passivo: *cognominor*, Matth. 10, 3. Luc. 22, 3. Act. 1, 23. et passim. — Hebr. 11, 16. *θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν*, ipsorum Deus (tutelaris) appellari. (Iac. 2, 7. *ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς*, nomen vobis impositum. (2 Sam. 6, 2. *κιβωτὸν, ἐφ' ἣν ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα*. Deut. 28, 10. 2 Chron. 6, 33. 7, 14. 1 Macc. 7, 37.) — Sic quoque Act. 15, 17. *ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς*, quibus impositum est nomen meum, qui mei cultores vocantur. — 2) *nomine aliquem appello, nomine voco*; quod dicitur vario modo: a) advoco, ad *auxilium voco*, Act. 7, 59. — *valde rogo*; Act. 25, 21. 25. (1 Sam. 12, 17. 18. 2 Sam. 22, 7.) — b) *testem invoco*, 2 Cor. 1, 23. — c) iudicem, vindicem invoco (Deum 2 Macc. 7, 34. 12, 6.); ***provoco ad***, ut ad Caesarem, Act. 25, 11. 12. 26, 32.

28, 19. — d) *Deum veneror*; proprie *nomen* Dei tanquam summi domini appello, Deum nomine suo invoco; inde *veneror, colo* simpliciter, Rom. 10, 12—14. 2 Tim. 2, 22. Deut. 33, 19. Saepius additur τὸ ὄνομα, Act. 2, 21. 9, 14. 21. 22, 16. Rom. 10, 13. 1 Cor. 1, 2. (Gen. 4, 25. 13, 4. Solebant enim precibus nomen eius, quem invocabant, praefigere, Sir. 51, 1. Bar. 2, 11. 15. Ps. 88, 1. 1 Reg. 8, 23. 25. 26. vid. Exod. 6, 2. 3. c. 3, 13 sq. Test. XII. Patr. p. 562., ubi Levi angelum alloquitur his verbis: κύριε εἰπέ μοι τὸ ὄνομά σου, ἵνα ἐπικαλοῦμαί σε ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως.)

Ἐπικάλυμμα, τος, τό, (ab ἐπικαλύπτω) *tegumentum, velamen*, Exod. 26, 14. 36, 16. 2 Sam. 17, 19. — metaphorice: id quo inhonestum *tegitur*, *velamen inhonesti*, quo; quam foedum vel exitiosum sit, celatur. Sic 1 Petr. 2, 16. ἐπικάλυμμα τῆς κακίας, tegumentum nequitiae, quo occultatur. (Ioseph. de bell. Iud. 7, 8. 1. ἦν τοῦτο πρόφασις εἰς παρακάλυμμα τῆς ὠμότητος. Philo de Decal. p. 768.: τὸ μὴ ποιεῖσθαι προκάλυμμα πίστιν ἀπιστίας.) *.

Ἐπικαλύπτω, f. ύψω, (ἐπί et καλύπτω) *tego, operio*, 2 Sam. 15, 30. Lev. 4, 8. Iob. 16, 18. Sir. 39, 27. — obtego ita ut amplius non conspiciatur; sic Rom. 4, 7. de peccatis; sensus: prorsus removeo, oblivioni trado, condono. (vid. Ps. 32, 1., ubi hebr. כִּסָּה, quod etiam aliis in locis eodem sensu legitur, ut Prov. 10, 18. 12, 16. 23. Neh. 4, 5. (Ps. 85, 3.) *.

Ἐπικατάρατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί et κατάρατος) maledictus, diris devotus, 2 Macc. 12, 35.) i. q. ἐπάρατος (Ioseph. ant. 6, 6. 3.) proprie: cui κατάρα dicta sive imposita est, *diris devotus*, *puniendus gravissime*, Io. 7, 49. Gal. 3, 10. (hebr. אָרוּר, Deut. 27, 15—26. 28, 18. Sap. 3, 13. Gen. 3, 17. de terra fruges amplius non faciente, Sap. 14, 8. de ligno prorsus infructuoso.) — 2) *abominandus, detestabilis*, Gal. 3, 13. (Deut. 21, 23.) coll. Prov. 24, 23. ἐπικατάρατος λαοῖς καὶ μισητὸς εἰς ἔθνη. Ies. 65, 20. coll. Ezech. 21, 16. Sic Ios. 9, 23. ἐπικατάρατοι dicuntur qui negotiis servorum faciendis devoventur. *.

Ἐπίκειμαι, f. κείσομαι, (ἐπί et κεῖμαι) 1) intransitive: *superiaceo, impositus sum*, Io. 11, 38. 21, 9. coll. 2 Macc. 1, 21. — Metaphorice: *incumbo*, sequente dativo personae; 1 Cor. 9, 16. ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται. Hebr. 9, 10. ἐπικείμενα, iniuncta, imposita. Sermo est de legibus et ritibus, qui comparantur cum iugo, pondere, cf. Matth. 11, 29. 30. Act. 15, 28. (1 Macc. 6, 57. ἐπίκειται ἡμῖν τὸ τῆς βασιλέως, incumbit nobis cura regni.) — 2) transitive: a) addo insuper; metaphorice: *insto, pergo* in efficiendo, ubi maxime sequitur verbum; Luc. 23, 23. ἐπέκειντο, φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι, instabant, pergebant alta voce postulare ut cruci affigeretur. Ioseph. ant. 18, 6. 6. πολλῷ μᾶλλον ἐπέκειτο ἀξιῶν ἐξέτασιν

γενέσθαι τοῦ πράγματος, multo magis instabat precibus. Ib. 20, 5. 3. μᾶλλον ἐπέκειντο βλασφημοῦντες.) Sic etiam velim explicare Act. 27, 20. χειμῶνος δὲ ἐπικειμένου, tempestate sine intermissione perdurante; alii: tempestate incubante navi. Est enim etiam — b) ἐπίκειμαί τινι, alicui incumbo, *premo, urgeo* illum; sic Luc. 5, 1. de turba populi. coll. Iob. 19, 3. 21, 27. (Ioseph. ant. 6, 14. 2. τοὺς πολεμίους ἐπικεῖσθαι βαρεῖς αὐτῷ.) *.

Ἐπικούρειος, ου, ὁ, addictus sectae Epicuri, philosophi Atheniensis, Xenocratis discipuli, *Epicureus*; Act. 17, 18. (De Epicureis vid. Cicero de Fin. 2, 31. Tuscul. 5, 31. Seneca de benef. 4, 4. Plutarch. de placit. phil. 4, 7. 7, 3.) *.

Ἐπικουρία, ας, ἡ, (ab ἐπικουρέω, adiuvo, opem fero) *auxilium, praesidium*, Act. 26, 22. (Sap. 18, 18. Ioseph. ant. Iud. 2, 6. 1. πάντας ἀνθρώπους ἐπικουρίας τυγχάνειν, ratus, omnes homines esse iuvandos. Ib. 1, 19. 1. ib. 2, 10. 1. Hesych. ἐπικουρίας· βοηθείας, συμμαχίας.) **.

Ἐπικρίνω, f. ινῶ, (ἐπί et κρίνω) *iudicando decerno, decerno, statuo*; de iudice, Luc. 23, 24. (2 Macc. 4, 47. τούτοις θάνατον ἐπέκρινε. 3 Macc. 4, 2. ἡ ἐπικριθεῖσα αὐτοῖς ὀλεθρία.) *.

Ἐπιλαμβάνω, f. λήψομαι, (ἐπί et λαμβάνω) cum genitivo rei, et non nisi in quibusdam locis Actorum cum accusativo personae, insuper sumo. — Medium 1) *manu prehendo*, τῆς χειρός, manum alterius, Marc. 8, 23. Act. 23, 19. Hebr. 8, 9. — extensa manu *prehendo*, ut ducam aliquem, Luc. 9, 47. Act. 9, 27. — ut sanem alium, opem ei feram, Matth. 14, 31. Luc. 14, 4. Hebr. 2, 16. — ut habeam, teneam in potestate, τῶν ἱματίων, (2 Reg. 2, 12. ὅπλου, Ps. 35, 2. Exod. 4, 4.) — *comprehendo aliquem, capio*, Luc. 23, 26. Act. 17, 19. 21, 30. 33. ib. 16, 19. 18, 17. (Iud. 12, 6. חָזַק. 16, 22.) — Luc. 20, 20. 26. ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ut verbo eum caperent. — 2) *potior, sequor*, 1 Tim. 6, 12. 19. τῆς ζωῆς. (Test. XII. Patr. p. 595.: τῶν ὑψηλῶν ἐπελαβόμεθα. Aelian. V. H. 14, 27.) *.

Ἐπιλανθάνω, oblivioni trado: medium: ἐπιλανθάνομαι, perf. ἐπιλέλησμαι, aor. 2. ἐπελαθόμην, (ἐπί et λανθάνω) seq. genitivo et accusativo rei, 1) *obliviscor*, Matth. 16, 5. Marc. 8, 14. Iac. 1, 24. — 2) ex adiuncto: *negligo, non curo*, Phil. 3, 14. ἐπιλανθ. τὰ ὀπίσω, quae a tergo sunt nihil curans. Hebr. 6, 10. ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, ut non curet beneficia vestra, i. e. vobis non retribuat. (Ies. 44, 21. Thren. 3, 17.) — Μὴ ἐπιλανθ. τινος, non curare non aliquid, *multum esse in aliqua re*, ei *studere*, eam *libenter exercere*, Hebr. 13, 2. 16. (Ps. 10, 12. 35. 119, 30. 2 Macc. 2, 2.) — Passive: *oblivioni tradar, negligor*; Luc. 12, 6. ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, oblivioni traditur apud Deum,

a Deo negligitur. Sic passive Ies. 23, 16. πόρνη ἐπιλελησμένη. Sap. 2, 4. τὸ ὄνομα ἡμῶν ἐπιλησθήσεται. Sir. 3, 14. 13, 10. 44, 10. (ἐπιλάθῃ ἐνώπιον αὐτῶν, Sir. 23, 16.) *.

Ἐπιλέγω, f. ἔξω, (ἐπί et λέγω) 1) insuper dico, (Ioseph. ant. 6, 8. 2.) — *cognomino*, Io. 5, 2. — 2) *eligo*; medium: *eligo* mihi, Act. 15, 40. (Exod. 17, 9. 18, 25. 2 Sam. 10, 9. 1 Macc. 1, 63. Ioseph. ant. 4, 2. 4.) *.

Ἐπιλείπω, f. είψω, (ἐπί et λείπω) *deficio*, *desum*. Semel Hebr. 11, 32. ἐπιλ. με διηγούμενον ὁ χρόνος, tempus me deficeret narrantem, mihi deesset. (Ioseph. ant. 8, 13. 2. ἐπέλειπε δ' οὐδὲν αὐτοὺς τούτων. Seq. dativo Ier. 33, 17. coll. v. 18.) *.

Ἐπιλησμονή, ῆς, ἡ, (a perf. ἐπιλέλησμαι verbi ἐπιλανθάνομαι) *oblivio*. Iac. 1, 25. ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς auditor oblivionis, ex hebraismo pro: ἐπιλήσμων, auditor obliviosus. (Sir. 11, 28.) **.

Ἐπίλοιπος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a perf. ἐπιλέλοιπα verbi ἐπιλείπω) *reliquus*, *adhuc superstes*. Semel 1 Petr. 4, 2. (Ies. 38, 10. Mich. 5, 3. Lev. 27, 18. 1 Macc. 3, 11.)

Ἐπίλυσις, εως, ἡ, (ab ἐπιλύω) *dissolutio*; metaph. solutio, explicatio rei, cuius sensus et ratio est abscondita. (Sic Aquila Gen. 40, 8., ubi LXX διασάφησις. Philo de vita cont. p. 901. Heliodor. Aethiop. 1, 18. 4, 9. et ἐπιλύω, Marc. 4, 34. Gen. 41, 12.) 2 Petr. 1, 20. προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται, vaticinia scripturae ab ipsis prophetis recte explicari non potuerunt; ipsi totum sensum verborum non perspexerunt. (Oracul. sibyllin. lib. 2. p. 189. ed. *Gallaei*, ubi Sibylla dicit: οὐ γὰρ οἶδα, ὅτι λέγω, κέλεται δὲ θεὸς τὰ ἕκαστ' ἀγορεύειν.) *.

Ἐπιλύω, f. ύσω, (ἐπί et λύω) 1) *solvo*, *dissolvo*; — 2) metaph.: *explico* obscura, Marc. 4, 34. (vid. Ἐπίλυσις Philo de agric. p. 189. τὰς διπλᾶς — λέξεις, καὶ τὰς — πιθανότητας ἐπιλύει): — *dirimo*, sive *discepto* rem dubiam, Act. 19, 39. *.

Ἐπιμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et μαρτυρέω) *attestor*, *testimonio confirmo*; — *sanctissime affirmo*, 1 Petr. 5, 12. (Ioseph. ant. 7, 14. 4.) *.

Ἐπιμέλεια, ας, ἡ, (ab ἐπιμελής, curam habens, studiosus) *cura*, *procuratio*; Act. 27, 3. ἐπιμελείας τυχεῖν, cura amicorum frui, i. e. hospitio et ope eorum. (1 Macc. 12, 13. Prov. 3, 8. Ioseph. ant. 2, 2. 1.) *.

Ἐπιμελέομαι, s. ἐπιμέλομαι, f. ελήσομαι, (ab ἐπιμελής, curam gerens, sollicitus) seq. genitivo, *curam rei habeo*, — vulnerati, Luc. 10, 34. 35. — ecclesiae, i. e. saluti eius prospicio, res eius curo, 1 Tim. 3, 5. (1 Macc. 11, 37. 3 Esdr. 6, 27. Gen. 44, 21., ubi respondet hebr. הָשִׂים עֵינַיִם. Ioseph. ant. 1, 2. 1.) *.

Ἐπιμελῶς, adv. *omni studio adhibito, assidue, diligenter*, Luc. 15, 8. (Gen. 6, 5. 8, 21. 2 Macc. 8, 31.) *.

Ἐπιμένω, f. ενῶ, (ἐπί et μένω) 1) *insuper maneo, amplius remaneo; — diutius commoror*, ἡμέρας τινάς, Act. 10, 48. 21, 10. 28, 12. 14. — αὐτοῦ (τόπου) ibi, Act. 15, 34. 21, 4. — πρός τινα, 1 Cor. 16, 7. Gal. 1, 18. — ἐν Ἐφέσῳ, 1 Cor. 16, 8. ἐν τῇ σαρκί, in hac vita, Phil. 1, 24. — 2) ἐπιμένω τινί, *persevero* in aliqua re, *pergo* in illa agenda, tenenda, v. c. τῇ ἁμαρτίᾳ. Rom. 6, 1. ἀπιστίᾳ, ib. 11, 23. (ἐπιμένουσι ταῖς ἀδικίαις, Test. XII. Patr. p. 549.) — τῇ χρηστότητι, Rom. 11, 22. [Act. 13, 14. *Griesb.* προςμένειν.] τῇ πίστει, Col. 1, 23. αὐτοῖς, quae officium postulat, 1 Tim. 4, 16. (Ioseph. ant. 8, 7. 5. ἐπέμεινε τούτοις ἄχρι τελευτῆς.) — Sequente participio: *insto, persevero, pergo*; Io. 8, 7. ἐπέμενον ἐρωτῶντες. Act. 12, 16. ἐπέμενε κρούων. *.

Ἐπινεύω, f. εύσω, (ἐπί et νεύω) *innuo, nutu significo*, vel ut iubeam, vel ut promittam, vel ut affirmem; — precanti: *annuo, concedo*, Act. 18, 20. (Prov. 26, 24. χείλεσι πάντα ἐπινεύει, ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ τεκταίνεται δόλους. 2 Macc. 4, 10. 11, 15. 14, 20. Ioseph. ant. 1, 3. 8. ἐπένευσεν αὐτῷ. ib. 6, 1. 1. ἐπίνευσον αὐτοῖς τὴν χάριν.) *.

Ἐπίνοια, ας, ἡ, (ab ἐπινοέω, mente agito, cogito, in consiliis habeo) cogitatio, meditatio, (Sap. 6, 16. 9, 14., ubi i. q. λογισμοί, Sir. 40, 2. 2 Macc. 12, 45. — excogitatio, Sap. 14, 2. 15, 1.) — *consilium, propositum*, quod mente volvitur; semel Act. 8, 22. (Ioseph. ant. 5, 6. 2. et ἐπινοέω ib. 1, 19. 8.)

Ἐπιορκέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπίορκος) 1) *periuro*. Etym. M. ἐπιορκεῖν δηλοῖ τὸ ὑπεράνω τῶν ὅρκων γίνεσθαι, καὶ ὑπερβαίνειν αὐτούς. coll. 3 Esdr. 1, 48. Sap. 14, 28. — 2) *iusiurandum violo*, non praesto, quod me praestaturum esse, iuratus eram; Matth. 5, 33. οὐκ ἐπιορκήσεις, ne, quae Deo iureiurando interposito promisisti, non praestes. Sequuntur enim: imo persolve vota tua Deo facta. Ergo non de testimonio, iureiurando confirmando, est sermo, sed de praestatione. (Similiter Test. XII. Patr. p. 690.: τὸν ὕψιστον ἐπιορκεῖ, Deo non praestat, quod iuraverat.) **.

Ἐπίορκος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί et ὅρκος) *periurus*, ὅρκον μὴ φροντίζων, ut interpretatur Hesychius; 1 Tim. 1, 10. coll. Ἐπιορκέω.

Ἐπιοῦσα (ἡμέρα) dies posterus, sequens. Vid. Ἔπειμι.

Ἐπιούσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, praeter Matth. 6, 11. Luc. 11, 3. nuspiam legitur. (Origen. de orat. §. 27. ἡ λέξις ἡ ἐπιούσιος παρ' οὐδενὶ τῶν Ἑλλήνων, οὔτε τῶν σοφῶν ὠνόμασται, οὔτε ἐν τῇ τῶν ἰδιωτῶν συνηθείᾳ τέτριπται, ἀλλ' ἔοικε πέπλασθαι ὑπὸ τῶν εὐαγγελιστῶν.) In *duas* potissimum interpretes abeunt partes. *Alii* enim deducunt ab ἐπιοῦσα, particip. verbi ἔπειμι, ut περιούσιος sit *crastinus* sive *futurus* omnino, ὁ μέλλων, ὁ ἐπιών, ὁ

προςδοκώμενος, ut *Alberti* Gloss. N. T. p. 202. explicat, igitur ἄρτος ἐπιούσιος panis de die in diem. Quum vero addantur: δὸς ἡμῖν σήμερον, et servator deinde versu 34. moneat, ne sui de crastino die solliciti sint, *alii* maluerunt deducere ab ἐπί et οὐσία, *substantia*, *vita*, ut sit: *victus ad vitam sustentandam necessarius*, ἄρτος ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ καὶ συστάσει ἡμῶν αὐταρκής, ut Theophyl., τὸν εἰς τὴν οὐσίαν συμβαλλόμενον ἄρτον, ut Origenes explicat. Suidas: ἐπιούσιος ἄρτος· ὁ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ ἡμῶν ἁρμόζων ἢ ὁ καθημερινός. Syrus: ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ, *panem necessitatis*. Similiter enim formata esse alia verba, ut ἐπιοίνιος, ad vinum pertinens, ἐπιτάφιος, ὁμοούσιος et similia. Nec tamen omnino spernenda est quorundam coniectura, scriptum proprie fuisse *ΑΡΤΟΝΕΠΙΟΥΣΙΑΝ* (panis ad sustentationem) mutata deinde litera A in O.

Ἐπιπίπτω, aor. 2. ἐπέπεσον, perf. ἐπιπέπτωκα, (ἐπί et πίπτω) LXX pro נָפַל, (propr. cado super, incido, Num. 35, 23.) — *me coniicio*, Act. 20, 10. ἐπέπεσεν αὐτῷ, se super eum coniecit, incubuit super eum, (1 Reg. 17, 21.) — Ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὸν τράχηλόν τινος, se coniicere ad collum alicuius, eum amplexari, Luc. 15, 20. Act. 20, 37. (Gen. 46, 30. 1 Sam. 26, 12. Philo de Ioseph. p. 563.) — Ἐπὶ τὸ στῆθος, ad pectus, Io. 13, 25. (Gen. 50, 1.) — *Irruo* in aliquem, hostiliter 1 Macc. 12, 26. Ioseph. ant. 8, 14. 2. — *premo*, de multitudine adcurrente, Marc. 3, 10. coll. Iob. 6, 16. 27. — tropice: *invado* aliquem, *occupo, potior* aliquo; πνεῦμα ἐπιπίπτει ἐπί τινι, Act. 8, 16. ἐπί τινα, Act. 10, 44. 11, 15. Ezech. 11, 5. — ἔκστασις ἐπί τινα, Act. 10, 10. Dan. 10, 7. τῷ Ἀβραμ, Gen. 15, 12. — ὀνειδισμοί, Rom. 15, 3. Ps. 69, 12. — Φόβος ἐπί τινα, Luc. 1, 12. Act. 19, 17. Exod. 15, 16. Neh. 6, 16. — ἀχλύς, Act. 13, 11. (σκοτεινὸς αὐτῷ, Gen. 15, 12.) (Test. XII. Patr. p. 545.: ὕπνος ἐπιπίπτει ἐπ' ἐμέ.) *.

Ἐπιπλήσσω, —ττω, f. ήξω, (ἐπί et πλήσσω) 1) incutio, infligo. — 2) *obiurgo, increpo, inveho in aliquem*, 1 Tim. 5, 1. (Xenoph. Oecon. 13, 12. Ioseph. ant. 1, 16. 2. ἐπιπλήττειν τινὶ τῆς δυσκολίας. — 2 Macc. 7, 33. ἐπίπληξις obiurgatio, reprehensio. Hesych. ἐπιπλήξειν· ἐπελθεῖν, ἐπιτιμῆσαι, ὑβρίσαι.) *.

Ἐπιποθέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et ποθέω, cupio, desidero) *valde desidero, vehementer opto*, Rom. 1, 11. 2 Cor. 5, 2. 1 Thess. 3, 6. 2 Tim. 1, 4. 1 Petr. 2, 2. coll. Mich. 7, 1. Ps. 84, 1. — τινά, *desiderio alicuius teneor, eum impense amo*, 2 Cor. 9, 14. Phil. 1, 8. 2, 26. coll. Sir. 25, 21. ἐπιπ. τὴν γυναῖκα. — sequente πρός, *propensus sum, tendo ad aliquid eius desiderio abreptus*, Iac. 4, 5. πρὸς φθόνον κ. τ. λ. i. e. non sine causa dicit scriptura: mentem vestram ad invidiam esse propensam, s. ferri ad invidiam. (Ps. 41, 1. ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς θεόν. Ps. 119, 130. ἐπιποθ. τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ.) *.

Ἐπιπόθησις, εως, ἡ, (ab ἐπιποθέω) *vehemens rei desiderium*, 2 Cor. 7, 7. 11. Aquila Ezech. 23, 11. pro hebr. עֲגָבָה amor vehemens. *.

Ἐπιπόθητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab eod.) *multum desideratus, exoptatus, amatus*, Phil. 4, 1. *.

Ἐπιποθία, ας, ἡ, (ab eod.) *vehemens desiderium, vehemens amor;* Rom. 15, 23. ἐπιποθίαν ἔχω, vehementer desidero. *.

Ἐπιπορεύομαι, f. εύσομαι, (ἐπί et πορεύομαι) *proficiscor ad*, Luc. 8, 4. (Lev. 26, 33. Ezech. 39, 14. 2 Macc. 2, 29. 3 Macc. 1, 4.) **.

Ἐπιῤῥάπτω, f. άψω, (ἐπί et ῥάπτω, suo) *insuo, assuo*, Marc. 2, 21. *.

Ἐπιῤῥίπτω, f. ίψω, (ἐπί et ῥίπτω) *iniicio, superiicio*, — vestes, Luc. 19, 35. (i. q. ἐπιτιθέναι, ἐπιβάλλειν, Matth. 21, 7. Marc. 11, 7.) — (LXX hebr. הִשְׁלִיךְ, Num. 35, 20. Ezech. 43, 24. 1 Reg. 19, 19. Ioseph. bell. 4, 5. 3. κόνιν ἐπεῤῥίπτουν τοῖς σώμασι.) — tropice: curam coniicere in aliquem, 1 Petr. 5, 7. quae repetita sunt e Ps. 55, 23. coll. Ps. 22, 10. ἐπὶ σὲ ἐπεῤῥίφην ἐκ μήτρας. Ps. 37, 5.

Ἐπίσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί et σῆμα, signum) cui nota est impressa, signo notatus, signatus, Gen. 30, 43. (Ioseph. ant. Iud. 17, 8. 1. ἀργύριον ἐπίσημον, argentum signatum). — Metaphorice: *nobilis, illustris, insignis*, Rom. 16, 7. (3 Macc. 6, 1. ἀνὴρ ἐπίσημος, 2 Macc. 15, 37. 1 Macc. 11, 37. 14, 45. Ioseph. ant. 4, 7. 5. ib. 3, 6, 4. ἐπισήμοις ἡμέραις, diebus festis.) — In malam partem: *nota infamiae signatus, infamis*, Matth. 27, 16. (Ioseph. ant. Iud. 5, 7. 1. οἱ διὰ πλῆθος ἀδικημάτων ἐπίσημοι. Psalt. Sal. 2, 6. ἐν ἐπισήμῳ (scl. εἶναι) ἐν τοῖς ἔθνεσι. Vid. etiam Σφραγίζω.) *.

Ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, (ab ἐπισιτίζω, cibum paro, praebeo) *cibaria, commeatus;* Luc. 9, 12. (Ios. 1, 11. 9, 5. 11. 14. Exod. 12, 39. Neh. 13, 15. Iudith. 2, 18. Xenoph. anab. 1, 5. 9.) *.

Ἐπισκέπτομαι, f. έψομαι, (ἐπί et σκέπτομαι, speculor, contemplor) LXX pro פָּקַד — 1) inspicio, ut rem accurate cognoscam, ich besehe; speculor, 1 Sam. 14, 17. inquiro, Esdr. 4, 15. 6, 1. — lustro Ios. 8, 10. Iud. 20, 15. 17. — ex adiuncto: lustrando *deligo*, ut nostrum: *sich aussehen* pro: *aussuchen*, Act. 6, 3. ἐπισκέψασθε ἄνδρας ἐξ ὑμῶν. (LXX pro בִּקֵּר inquisivit, Lev. 13, 36. 27, 31. Esdr. 6, 1. et דָּרַשׁ 2 Chron. 24, 6. Ezech. 20, 40.) — *curam rei gero, prospicio alicui;* Act. 15, 14. ὁ θεὸς ἐπισκέψατο λαβεῖν, curavit, ut Hebr. 2, 6. ἐπισκέπτεται θεὸς ἄνθρωπον. (Ps. 8, 5. Sir. 7, 23. 3 Esdr. 8, 12. Phil. de Cherub. p. 125. ἐπίσκεψις, providentia.) — 2) *visito* aliquem, ut videam, quomodo se habeat, Act. 7, 23. 15, 36. ut opem ei feram, Matth. 25, 36. 43. Iac. 1, 27. (1 Sam.

2, 21. Test. XII. Patr. p. 533. Lucian. Philopseud. p. 467. νοσοῦντα ἐπισκεψόμενος. Liban. epist. 42.) — ex hebraismo Deus dicitur ἐπισκέπτεσθαι, visitare homines, si respicit eos, si advenit quasi ad eos salvator; Luc. 1, 68. ἐπισκέψατο (τὸν λαὸν) καὶ ἐποίησε λύτρωσιν. v. 78. ἐν οἷς (σπλάγχνοις) ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἡ ἀνατολὴ ἐξ ὕψους. Luc. 7, 16. (Exod. 4, 31. 34, 11. Gen. 50, 24 sq. Ps. 106, 4. Sir. 46, 14. 7, 35. 32, 17. Iudith. 13, 20. ἐπισκ. τινα ἐν ἀγαθοῖς. ib. 4, 15. εἰς ἀγαθὸν ἐπισκέπτεσθαι. Test. XII. Patr. p. 549. ἐπισκ. τὰ ἔθνη ἐν σπλάγχνοις. — Saepissime in V. T. in malam partem, de Deo visitante populum, ut puniat, Ps. 89, 32. Ier. 14, 10. 11, 20. Ps. 59, 6. Sir. 2, 7.) *.

Ἐπισκευάζω, f. άσω, (ἐπί et σκευάζω) necessariis instruo. Ioseph. ant. 9, 8. 2. Medium: *paro mihi necessaria.* Act. 21, 15. in codd. Vid. Ἀποσκευάζω.

Ἐπισκηνόω, ῶ, f. ώσω, (ἐπί et σκηνόω) proprie σκηνὴν impono, tentorium figo super. — Deinde: *sedem figo, inhabito*; idque tropice ut alia verba inhabitandi (vid. Ἐνοικέω, Σκηνόω, Οἰκέω) *maneo super aliquo, semper ei adsum, in aliquo operor.* Semel 2 Cor. 12, 9.

Ἐπισκιάζω, f. άσω, (ἐπί et σκιάζω, umbram facio) 1) *umbra tego, obumbro,* τινί, *ich überschatte*, Marc. 9, 7. Act. 5, 15. (Ps. 91, 4.) — τινά, Luc. 9, 34. (ἐπί τινα, Exod. 40, 32.) — 2) *obtego*, ich überdecke, Matth. 17, 5. — *supervenio*, de spiritu virginem superveniente eamque gravidam faciente, Luc. 1, 35. (Iustin. Mart. apol. 2. p. 75. ἡ γὰρ δύναμις ὑψίστου ἐπελθοῦσα τῇ παρθένῳ, ἐπεσκίασεν αὐτὴν καὶ κυοφορῆσαι πεποίηκε. Idem de resurr. p. 327. Theophylactus putat locutionem desumtam esse ab avibus, respicique ad columbae imaginem. — Eodem modo dicitur, ut antea ἐπισκηνόω, de operatione in aliquid. Alii maluerunt *protegendi* notionem h. l. huic verbo tribuere, ut Prov. 18, 11. Ps. 140, 8.) **.

Ἐπισκοπέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et σκοπέω) 1) inspicio, Esdr. 5, 17. speculor, Esth. 2, 11. — 2) *curo, curam gero, provideo* alicui, 1 Petr. 5, 2. ἐπισκοποῦντες, curam ecclesiarum gerentes. coll. Deut. 11, 12. Alii: munere episcopi fungentes, coll. 2 Chron. 34, 12. — Ἐπισκ. seq. negatione: *caveo*, Hebr. 12, 15. *.

Ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, (ab ἐπισκοπέω) LXX saepissime pro פָּקַד et פְּקֻדָּה, 1) inspectio. Ex hebraismo: τό inspicere alicuius res, cognoscere eius statum et conditionem, *inquisitio*, *exploratio*; in utramque partem (Sap. 3, 13. ἐπισκοπὴ ψυχῶν, animarum exploratio in iudicio, utrum bonae an malae sint), ubi in bonum partem Deo tribuitur, si respicit aliquem, eius salutem, liberationem parat, ei auxilium fert; igitur *benigna cura, providentia*, Luc. 19, 44. καιρὸν ἐπισκοπῆς, tempus, quo Deus te respicit, ut salutem tuam curet.

1 Petr. 2, 12. ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς, tempore, quo Deus salutem vestram curabit, vos salvos praestabit. (Iob. 34, 9. 29, 4. Prov. 29, 13. 3 Macc. 5, 42. 3 Esdr. 6, 5. Iob. 10, 12. et apud scriptores ecclesiast., ut Chrysost. hom. 36 in Genes. — in malam partem, de Deo poenas poscente, Gen. 5, 24 sq. Exod. 3, 16. 13, 19. Ies. 10, 3. Ier. 10, 15. Sap. 14, 11. 19, 15. et Clem. Alex. paedag. I, 9.) — 2) *praefectura*, *munus*; Act. 1, 20. vid. Ps. 109, 8. (Num. 3, 32. 4, 16. 1 Chron. 24, 3.) — *episcopatus*, i. e. munus episcopi christiani, 1 Tim. 3, 1. (Saepissime apud script. eccles. ut Chrysost. hom. 10. in 1 Tim. vid. *Suiceri* thes. s. h. v.) *.

Ἐπίσκοπος, ου, ὁ, (ab ἐπισκοπέω) 1) speculator, explorator, Sap. 1, 6. — 2) *praefectus*, *antistes*, hebr. פָּקִיד, et dicitur de praefectis operariorum. 2 Chron. 34, 12, 17. tabernaculi Num. 4, 16. militum Num. 31, 14. 2 Reg. 11, 16. levitarum, Neh. 11, 22. quare etiam i. q. ἄρχοντες, principes, sive praefecti urbium Ies. 60, 17. Ioseph. ant. 10, 14. 1. Aeque late patet haec vox apud profanos. In N. T. ita dicuntur *episcopi*, i. e. *praefecti ecclesiarum* in singulis urbibus, *antistites singulorum coetuum*, qui, quoniam aetate essent provectiores, haud raro etiam πρεσβύτεροι dicuntur. Act. 20, 28. Phil. 1, 1. 1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 7. Discrimen enim postea inter episcopos et presbyteros factum scriptores nostri ignorant. Transtulit itaque Petrus 1 ep. 2, 25. hoc nomen in Iesum, quem appellavit ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν, i. e. qui animarum supremam gerit curam. Simili modo Deus Iob. 20, 29. dicitur ἐπίσκοπος, praefectus summus, providens omnibus rebus. *.

Ἐπισπάω, ῶ, f. άσω, (ἐπί et σπάω, traho) *attraho*. — In N. T. semel 1 Cor. 7, 18. μὴ ἐπισπάσθω nimirum praeputium, ne attrahant arte praeputium, ut glandem membri cooperiat. Invaluit hic mos apud Iudaeos inde a Maccabaeorum tempore (1 Macc. 1, 15.), vel ut externum iudaismi, quem eiuraverant, signum in corpore delerent, vel ut a paganis persecutoribus iudaei non agnoscerentur, vel ut libidinem veneream augerent. Qua de re praeclare scripsit Gab. *Grodd'eck*, cuius dissertatio: „de Iudaeis praeputium attrahentibus" legitur in *Schoettg*. horis hebr. p. 1159 sqq. Rabbini tales vocabant מְשֻׁכִים. cf. etiam Ioseph. ant. Iud. 12, 5. 1. qui de Iudaeis, tempore Antiochi graecos mores secutis, dicit: καὶ τὴν τῶν αἰδοίων περιτομὴν ἐπεκάλυψαν, ὡς ἂν εἶεν καὶ τὰ περὶ τὴν ἀπόδυσιν Ἕλληνες. Idem fecisse videntur quidam. Christiani e Iudaeis non sine magna offensione aliorum. Hesych. μὴ ἐπισπάσθω· μὴ ἑλκυέτω τὸ δέρμα.

Ἐπίσταμαι, (ἐπί et ἵσταμαι) LXX potissimum pro יָדַע, *bene novi*, *bene cognitum habeo*, *ich weiss wohl*, *kenne recht gut*, Act. 10, 20. 15, 7. 19, 25. 20, 18. 22, 19.

24, 10. — experientia cognovi, Act. 18, 25. ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, qui tantum audiverat, vel acceperat etc. Act. 19, 15. Παῦλον ἐπίσταμαι, qualis sit Paulus, experientia cognitum habeo. c. 26, 26. ἐπίσταται περὶ τούτων, bene cognita haec habet rex. (Deut. 28, 36. 29, 26.) — 2) *intelligo, ich verstehe*, Marc. 14, 68. 1 Tim. 6, 4. Iud. v. 10. (Ies. 41, 20. Num. 24, 16. Sap. 8, 9.) — de rebus futuris, Hebr. 11, 8. Iac. 4, 14. (Act. Thom. §. 10. ἐπιστ. τὰ μέλλοντα.) *.

Ἐπιστάτης, ου, ὁ, (ab ἐφίστημι) 1) qui praeest alicui negotio, maxime publico, *praefectus, magister*, ut certaminum, militiae; (LXX praefecti militum, 2 Chron. 2, 2. 2 Reg. 24, 39. decimarum 2 Chron. 31, 12. sacrificiorum 3 Esdr. 1, 8. operariorum 2 Chron. 34, 13.) — In N. T. non nisi apud Lucam 5, 5. 8, 24. 45. 9, 33. 49. 17, 13. legitur pro hebr. רַבִּי; et Iesus ita appellatur non quidem quatenus est doctor, sed propter auctoritatem in discipulos. Vid. Διδάσκαλος. Etiam Graecis ἐπιστάτην dici pro διδασκάλῳ, *magistro*, docuerunt *Munthius* in obss. e Diod. Sic. p. 142. et *Kypkius* in obss. s. I, p. 228. Hesych.: ἐπιστάτης· ἐφέτης ἢ ἐπαίτης, ἀπὸ τοῦ ἐφίστασθαι, ἢ ἐπίτροπος, ἢ διδάσκαλος.

Ἐπιστέλλω, f. ελῶ, (ἐπί et στέλλω) 1) mitto ad aliquem vel nuntium, vel literas et mandata; *per literas significo meam voluntatem, scribo quid velim*, Hebr. 13, 22. (Ioseph. ant. 4, 2. 1. τὰς ἐντολάς, ἃς διὰ Μωϋσέως αὐτοῖς ἐπέστειλεν.) — 2) *literis datis praecipio*, Act. 15, 20. 21, 25. (Ioseph. ant. 7, 14. 1. ib. 8, 2. 7. — de mandatis, quae ipse aliquis ore protulit, Ioseph. ant. 6, 7. 4.) *.

Ἐπιστήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐπίσταμαι) gnarus; *peritus, intelligens, prudens*, Iac. 3, 13. (Deut. 1, 13. 15. 4, 6. Sir. 10, 28. 21, 16.) *.

Ἐπιστηρίζω, f. ίξω, (ἐπί et στηρίζω) proprie: statuo super aliqua re; hinc in medio: innitor, 2 Sam. 1, 6. 2 Reg. 18, 21. — Deinde: *firmum aliquid statuo, confirmo; tropice* Act. 14, 22. 15, 32. 41. 18, 23.

Ἐπιστολή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιστέλλω) 1) *literae, epistola*, Act. 23, 25. 33. Rom. 16, 22. 1 Cor. 5, 9. 2 Cor. 7, 8. 2 Petr. 3, 1. 16. et passim. Δι' ἐπιστολῆς, per literas, schriftlich, 1 Cor. 16, 3. 2 Cor. 10, 11. 2 Thess. 2, 2. — literae commendatitiae, 2 Cor. 3, 1—3. — 2) *mandata scripta*, Act. 9, 2. 22, 5. (Neh. 2, 7. Hesych. ἐπιστολαί· ἐντολαί, ἐπιταγαί.)

Ἐπιστομίζω, f. ίσω, (ἐπί et στόμα) *os epistomio occludo, os obturo*. Metaph.: *silentium impono, obmutescere facio*; Tit. 1, 11. Sensus: refutare ita, ut pudore suffusi taceant. (Demosth. p. 85. 4. ed. *Reisk*. ἐπιστομιεῖν τοὺς αὐτῷ ἀντιλέγοντας.) Hesych. ἐπιστομίζων· ἐλέγχων. Philo, de alleg. p. 83. ἐπιστομίζειν θυμὸν καὶ ἐπιθυμίας, et saepius. vid. *Loesneri* obss. p. 425. *.

Ἐπιστρέφω, f. έψω, aor. 2. pass. cum signific. medii ἐπιστράφην (ἐπί et στρέφω) LXX potissimum pro שׁוּב; *activum* 1) transitive: a) *verto* aliquem ad aliquid, *duco ad aliquid, adduco*, (1 Reg. 23, 18. ἐπίστρεψον αὐτὸν πρὸς σεαυτόν; ibid. v. 19. 20. Ier. 29, 14.) — ἐπιστρέφειν ἐπὶ κύριον, Luc. 1, 16. Act. 26, 18. ad Deum, nimirum pie colendum, adducere. — Luc. 1, 17. ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν (pro εἰς) φρονήσει δικαίων, adducere animum parentum ad filios, (i. e. eos amore coniungere) et impios ad sapientiam piorum. Hoc certe Lucas sibi voluit, et confirmatur haec explicatio locis Esdr. 6, 22. Sir. 48, 10. At in loco Malach. 3, 23. e quo haec depromta sunt, et ubi in hebr. est הֵשִׁיב seq. לֵב, πατέρες videntur esse sacerdotes, doctores, et τέκνα populus, inter quos discordia obtinebat, ut apparet e vers. 7—19. — b) *reduco, reverti facio*; (Test. XII. Patr. p. 567.: ἐπιστρέφει θεὸς ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν.) — tropice: in rectam viam reduco, ad pietatem reduco, Iac. 5, 19. 20. — 2) intransitive: activum pro ἐπιστρέφειν ἑαυτόν, et medium, et aor. 2. passivi: a) *verto me, inverto, converto me*; Matth. 9, 22. Marc. 5, 30. ἐπιστ. ἐν τῷ ὄχλῳ, in medio populo. Marc. 8, 33. Luc. 17, 4. ἐπιστρέψῃ [ἐπί σε] Act. 16, 18. Apoc. 1, 12. (Sap. 16, 7. Num. 23, 6.) — Ἐπιστρ. ὀπίσω, Matth. 24, 18. εἰς τὰ ὀπίσω, Marc. 13, 16. Luc. 17, 31. Io. 21, 20. retro se vertere. — Tropice: ἐπιστρ. ἐπὶ τὸν κύριον, ad Deum se convertere, *se addicere cultui Dei* veri, Act. 9, 35. 11, 21. 14, 15. 15, 19. 26, 20. 2 Cor. 3, 16. 1 Thess. 1, 9. (Deut. 4, 30. 30, 2. 31, 18. 20.) — b) *redeo, revertor*, πρός τινα, Matth. 10, 13. Act. 9, 40. — εἰς τὸν οἶκον, Matth. 12, 44. — Act. 15, 36. Luc. 8, 55. (c. 2, 20.) (1 Reg. 13, 16. 2 Reg. 8, 3.) — Gal. 4, 9. 1 Petr. 2, 25. 2 Petr. 2, 22. (Ier. 47, 4.) — Ἐπιστρέφειν ἐκ τῆς ἐντολῆς, *deserere* doctrinam, 2 Petr. 2, 21. (coll. 1 Reg. 13, 26. ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ.) — tropice: redeo ad meliorem frugem, redeo ad Deum et, quod inde sequitur, ei denuo obsequium praesto: *emendo vitam, resipisco*; Act. 3, 19. μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε. — Ἐπιστρέφεσθαι simpliciter, Matth. 13, 15. Marc. 4, 12. Io. 12, 40. Act. 28, 27. Luc. 22, 32. (Sir. 17, 25. 18, 13. 5, 7.) *.

Ἐπιστροφή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιστρέφω) reditus, (Sir. 40, 2. 49, 3.) — mutatio mentis in melius, Ioseph. ant. 2, 14. 1. Sir. 18, 21. Psalt. Sal. 16, 11. παιδεύειν εἰς ἐπιστροφήν.) — *conversio ad verum Deum* et *veram pietatem*, Act. 15, 3. (Clem. Alex. Strom. 6, 6. — de cura, attentione, Ioseph. ant. 8, 12. 6. ib. 9, 11. 2.). *.

Ἐπισυνάγω, f. άξω, (ἐπί et συνάγω) *congrego in eundem locum, colligo*, Matth. 23, 37. 24, 31. Marc. 13, 27. Luc. 13, 27. (Zach. 14, 2. Ps. 102, 23. 106, 45. 2 Macc. 2, 18)

Passiv. *congregor, confluo;* Marc. 1, 33. Luc. 12, 1. (Mich. 4, 11. 1 Macc. 5, 11. 38.) *.

Ἐπισυναγωγή, ῆς, ἡ, (ab ἐπισυνάγω) 1) *actio congregandi* in locum ad coetum; 2 Thess. 2, 1. ἡμῶν ἐπισυναγωγὴ ἐπ' αὐτὸν, spes, nos olim congregatum iri ad dominum. — 2) *multitudo congregata ipsa*, coetus, Hebr. 10, 25. ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, ipsorum, Christianorum societatem deserentes. (2 Macc. 2, 7. ἕως ἂν συναγάγῃ ὁ θεὸς ἐπισυναγωγὴν τοῦ λαοῦ, multitudinem, coetum populi.) **.

Ἐπισυντρέχω, f. θρέξω, (ἐπί et συντρέχω) *confluo ad, concurro ad.* Marc. 9, 25. ἐπισυντρέχει ὁ λαός, quum videret multitudinem concurrentem ad ipsum et aegrotum. *.

Ἐπισύστασις, εως, ἡ, (ab ἐπισυνίσταμαι, coeo, seditionem facio, Num. 14, 35. 26, 9.) *coitio* multitudinis, a) vel ad consilia audienda, auxilium petendum et similia, 2 Cor. 11, 28. ἡ ἐπισύστασίς μου, adcursus multorum, quem sustineo, (μου enim: *ad me*, ut Num. 26, 9. ἐπισύστασις κυρίου, עַל־יְהוָה) i. e. molestia quam mihi creat multitudo eorum, qui me adeunt, nostrum: *der Anlauf, Ueberlauf der Menge.* — b) vel ad seditionem et impetum faciendum: *seditio*, Act. 24, 12. (Num. 16, 40. 3 Esdr. 5, 90. Ioseph. c. Apion. 5, 20. ὢν ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπισυστάσεως, eiusdem coniurationis socius. Sext. Empir. Ethic. 127.) **.

Ἐπισφαλής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἐπί et σφάλλω, supplanto, everto) 1) ad cadendum pronus, instabilis; Sap. 9, 14. ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι θνητῶν. — 2) labefactans, cadere faciens, metaph.: *periculosus:* Act. 27, 9. (Polyb. 1, 11. 10. Ioseph. ant. 5, 1. 16. Hesych. ἐπισφαλής· βλαβερός, ἐπικίνδυνος.) *.

Ἐπισχύω, f. ύσω, (ἐπί et ἰσχύω) transitive: robur addo, et intransitive: fortis sum, valeo. (Xenoph. Oec. 11, 13.) 1 Macc. 6, 6. Sir. 29, 1. Semel Luc. 23, 5. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες, illi autem acrius contendebant; fortasse rectius: vehementius urgebant, dum dicerent. Sic Exod. 12, 33. חָזַק עַל־הָעָם לְמַהֵר, ursit populum ut festinaret, LXX κατεβιάζοντο τὸν λαόν. Potest vero etiam ex usu eiusdem verbi חָזַק (Exod. 7, 13. 8, 15. 10, 20. 27. 14, 4. 8.) verti: obdurarunt se, animo obdurato conclamarunt. *.

Ἐπισωρεύω, f. εύσω, (ἐπί et σωρεύω) *in cumulum congero, acervatim aggero.* Semel 2 Tim. 4, 3. ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, sibi in damnum doctores (falsos) sibi comparabunt, eos in suum damnum sectabuntur.

Ἐπιταγή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιτάσσω) 1) *mandatum, praeceptum;* — Christi 1 Cor. 7, 6. 25. 2 Cor. 8, 8. (3 Esdr. 1, 16. κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τοῦ βασιλέως. Sap. 14, 16.) — de Deo: *decretum, voluntas,* Rom. 16, 26. 1 Tim. 1, 1. Tit.

1, 3. (Sap. 18, 16.) — 2) *lex*, *ordo*; (Sap. 19, 6. ἡ κτίσις ὑπηρετοῦσα ταῖς ἰδίαις ἐπιταγαῖς.) Tit. 2, 15. ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς, suo quaeque ordine. Respicit enim ad praecepta vers. 1—10. prolata. Alii: severe et graviter. *.

Ἐπιτάσσω, —ττω, f. άξω, (ἐπί et τάσσω) 1) colloco; de acie instructa; 1 Macc. 4, 61. ἐπέταξεν ἐκεῖ δύναμιν. ib. 6, 50. — 2) *iubeo*, *mando*, Luc. 14, 22. — τινί, Marc. 1, 27. Marc. 6, 39. 9, 25. Luc. 4, 36. 8, 25. 31. Act. 23, 2. Philem. v. 8. (Ioseph. ant. 1, 9. φόρον ἐπτασσ. τινι.) — Marc. 6, 27. ἐπέταξεν (αὐτῷ) ἐνεχθῆναι. (Gen. 49, 32. Dan. 6, 9. 3 Esdr. 2, 26. 28.) *.

Ἐπιτελέω, ῶ, f. έσω, (ἐπί et τελέω) *ad finem perduco*, *absolvo*, *perficio*, *perago*, — negotium, opus, Rom. 15, 28. 2 Cor. 7, 1. 8, 6. 11. Phil. 1, 6. Hebr. 8, 5. (1 Sam. 3, 12. Zach. 4, 9. 3 Esdr. 6, 4. 14. 2 Macc. 3, 8. 23. 14, 29.) — de sacris, Hebr. 9, 6. τὰς λατρείας. (θυσίας ἐπιτελεῖν, Ioseph. ant. 1, 21. 2. ib. 4, 6. 5. Philo de Somn. p. 653. ἐπιτελεῖν λειτουργίας. coll. Levit. 6, 27. Herodian. 1, 5. 4.) — Luc. 13, 32. ἰάσεις ἐπιτελεῖν aegrotos sanare ita ut prorsus sani fiant. (2 Macc. 12, 8. Psalt. Sal. 6, 8. πᾶν αἴτημα ψυχῆς ἐπιτελεῖ ὁ κύριος.) — *Passivum*: ἐπιτελεῖταί μοί τι, propr. *peragitur aliquid in me*, infertur mihi, 1 Petr. 5, 9. τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἡμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι, i. e. eadem mala inferri fratribus nostris. — *Medium*: (seq. accusativo rei: in me suscipio, sustineo, τὰ τοῦ γήρως, senectutis molestias, Xenoph. Mem. 4, 8. 8. ἄθλους, Apollod. 2, 4. 12.) — seq. dativo rei: *finem mihi impono*, i. e. *desino in aliqua re*, Gal. 3, 3. ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε, nunc in observatione legis mosaicae desinere vultis? *.

Ἐπιτήδειος, εια, ον, (ab ἐπιτηδές, quantum satis et necessarium est) 1) aptus, idoneus; de hominibus, Sap. 4, 5. 1 Macc. 10, 19. 2 Macc. 3, 37. de loco 1 Macc. 4, 46. — 2) τὰ ἐπιτήδεια, *necessaria*, *quibus opus est*, (1 Chron. 28, 2. 1 Macc. 14, 34. 2 Macc. 2, 39.) — semel Iac. 2, 16. τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος ad alendum tegendumque corpus necessaria. (Ioseph. ant. 2, 15. 4. coll. 3 Macc. 6, 30. τὰ πρὸς εὐωχείαν ἐπιτήδειά τινι χορηγεῖν, alicui praebere, quae epulis faciendo sunt necessaria.)

Ἐπιτίθημι, f. θήσω, aor. 1. ἐπέθηκα, aor. 2. ἐπέθην, (ἐπί et τίθημι) quod apud LXX maxime respondet hebr. נָתַן, שׂוּם et הֵשִׂים, 1) *impono*: *onus* ἐπί τινα, Matth. 23, 4. Luc. 15, 5. Act. 15, 10. (Gen. 21, 14. 2 Reg. 18, 14.) et τινί, Act. 15, 28. — *manum* α) ἐπί τινα, Matth. 9, 18. Act. 8, 17. 9, 17. [Apoc. 1, 17.) (Levit. 1, 4. Num. 27, 18.) — β) manum τινί, Matth. 19, 13. 15. Marc. 5, 23. Luc. 4, 40. 13, 13. Act. 6, 6. 8, 9. 19, 12. 13, 3. 19, 6. 28, 8. 1 Tim. 5, 22. *coronam* ἐπὶ τὴν κεφαλήν, Matth. 27, 29. (1 Sam. 17, 38. et τῇ κεφαλῇ

o. 19; 2. — crucem τινί, Luc. 23, 26. — candelam ἐπὶ τὴν λυχνίαν super candelabrum, Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. coll. Exod. 29, 6. (נָתַן). — Ἐπιτιθ. ἐπάνω τινός, super aliquem pono, ei impono, Matth. 21, 7. (coll. 1 Reg. 13, 29.) Matth. 17, 37. — 2) admoveo, ἐπί τι, Act. 28, 3. κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιάν, Matth. 27, 29. χεῖρας sive πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, Marc. 8, 25. 16, 18. Io. 9, 15. (Sap. 8, 13. Num. 6, 18. 16, 7. 17. 18.) — de necessariis: suppedito, adporto, Act. 28, 10. ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν. (Sir. 10, 5.) — de plagis, vulneribus: infligo, Luc. 10, 30. πληγάς τινι, Act. 16, 23; ἐπί τινα, Apoc. 22, 18. — 3) insuper addo, Apoc. 22, 18. ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά. (Homer. Iliad. 7, 364.) — 4) Medium seq. dativo personae, propr. me oppono adversus aliquem, i. e. irruo in aliquem, hostiliter aggredior; Act. 18, 10. οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι, τοῦ κακῶσαί σε, nemo molietur mala adversus te. Saepius apud LXX, Gen. 43, 18. pro hebr. לְהִתְנַפֵּל irruit. 2 Chron. 24, 21. 25. pro קָשַׁר conspiravit. Ier. 50, 24. pro יָקֹשׁ laqueum tendit. Ps. 62, 3. Gen. 11, 6. etiam ἐπί τινα, 1 Sam. 23, 27. 30, 1. 2 Chron. 25, 13. 28, 18., ubi in hebr. est פָּשַׁט, irruit. Eodem sensu habes in Psalt. Sal. 9, 10. Ioseph. Ant. Iud. 9, 7. 2. 1, 20. 1. 4, 5. 3. Xenoph. Cyrop. 6, 3. 6.) *.

Ἐπιτιμάω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et τιμάω) LXX pro גָּעַר, 1) pretium rei augeo; deinde quum τιμάω dicatur de iudice poenam aestumante, ἐπιτιμάω τινί est — 2) aliquem moneo de iniuria sua, ut Luc. 17, 3. 23, 40. 2 Tim. 4, 2. — hinc: obiurgo, exprobro, increpo, Matth. 16, 22. Marc. 8, 32. 33. Ioseph. ant. 5, 1. 26. Philo de temul. p. 256.) — etiam puniendi sensu, Iud. v. 9. (Zach. 3, 2., ubi גָּעַר, quod etiam Ps. 9, 6. 68, 21. ita legitur. Ioseph. ant. 18, 4. 6. τιμωρίας ἐπιτίμα τοῖς ἁλοῦσι.) — compesco, cohibeo, coerceo; mare et ventos, Matth. 8, 26. Marc. 4, 39. Luc. 8, 24. (Ps. 106, 10.) febris impetum, Luc. 4, 39. — importunos homines, Matth. 19, 13. Marc. 10, 13. Luc. 9, 55. 18, 15. 19, 39. (Ps. 106, 9. Nah. 1, 4.) — 3) serio iubeo, Marc. 9, 25. ubi formula iubendi sequitur, Matth. 17, 18. 20, 31. Marc. 1, 25. 10, 48. Luc. 4, 35. 41. 9, 21. 42. 18, 39. (Matth. 16, 20., ubi multi codd. ἐπετίμησεν pro διεστείλατο.) — Ἐπιτιμᾶν τινι, ἵνα μή, serio vetare, Matth. 12, 16. Marc. 3, 12. 8, 30. *.

Ἐπιτιμία, ας, ἡ, (ab ἐπιτιμάω) 1) τὸ pretium rei augere, τὸ augeri pretio; — 2) retributio, mulcta, poena, i. q. ἐπιτίμιον 2 Macc. 6, 13. Ioseph. ant. 4, 8. 27.) 2 Cor. 2, 6. (Sap. 3, 10. οἱ δὲ ἀσεβεῖς καθὰ ἐλογίσαντο, ἕξουσιν ἐπιτιμίαν. Sic etiam apud Philonem, cuius loca collegit Loesnerus p. 300.) **.

Ἐπιτρέπω, f. έψω, aor. 2. pass. ἐπετράπην, perf. pass. ἐπιτέτραμμαι, (ἐπί et τρέπω) 1) verto ad; metaph.: committo, trado, Gen. 39, 6. hebr. עָזַב. — 2) permitto, concedo, Marc.

10, 4. Io. 19, 38. Act. 27, 3. 1 Cor. 16, 7. Hebr. 6, 3. se quente dativo personae, Matth. 8, 21. [31.] 19, 8. Marc. 5, 13. Luc. 8, 32. 9, 59. 61. Act. 21, 39 sq. 1 Tim. 2, 12. Ἐπι τρέπεταί τινι, conceditur alicui, Act. 26, 1. 28, 16. 1 Cor. 14, 34. (Esth. 9, 14. Iob. 32, 14. 1 Macc. 15, 6. Ioseph. an 2, 12. 2. ib. 7, 9. 2. ib. 4, 8. 21.) **.

Ἐπιτροπή, ῆς, ἡ, (a perf. med. verbi ἐπιτρέπω) potestas concessa, demandata; — potestas arbitrii, 2 Mac 13, 14., ubi est arbitrium, decisio ipsa. — In N. T. sem Act. 26, 12. μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς, quod pro ἐξουσία ἐπιτετραμμένης, potestas plena a Synedrio demandata.

Ἐπίτροπος, ου, ὁ, (ab ἐπιτρέπω) is, cuius curae al quid commissum est, diciturque de procuratoribus regni, pro vinciae, praedii, rei domesticae, pupilli etc. *procurator* Matth. 20, 8. *oeconomus*, (Xenoph. Oec. 12, 2. 21, 9. Phil quod omn. prob. lib. p. 870. ἐπίτροποι οἰκιῶν, κτημάτων καὶ μεγάλων οὐσιῶν. Ioseph. ant. 7, 14. 8. ἐπίτροπος τῶν θησαυρῶν). — Luc. 8, 3. ἐπίτροπος (τῆς οὐσίας) Ἡρώδου, *procurator rei domesticae.* (Ioseph. ant. 18, 6. 6. Agrippa rei Thaumastum, manu missum fecit τῆς οὐσίας ἐπίτροπον.) — *paedagogus*, Gal. 4, 2. (Aelian. V. H. 13, 44. Xenoph. mem 2, 1. 40. — de tutore Ioseph. ant. 7, 11. 3.) — (De vicario regis, 2 Macc. 11, 1. 13, 2. 14, 2. Ioseph. ant. 10, 10. 5.) **

Ἐπιτυγχάνω, aor. 2. ἐπέτυχον, (ἐπί et τυγχάνω) 1) seq dativo personae, (ἐπιτυγχάνω τινί, incido in aliquem, Ioseph ant. 5, 8. 6.) — ἐπιτυγχάνει τί τινι, *contingit aliquid alicui* Rom. 11, 7. τοῦτο (sic enim *Griesb.* pro τούτου) οὐκ ἐπέτυχε (αὐτοῖς s. αὐτῷ); ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν (αὐτοῖς); i. e. quod Israelitae quaesiverunt, nimirum per legis observationem gratiam Dei consequi, id non contigit iis; attamen ἐκλογῇ id contigit. — 2) *nanciscor* aliquid, seq. genitivo rei; τῆς ἐπαγγελίας, Hebr. 6, 15. 11, 33. (Prov. 12, 27.) etiam omisso genitivo rei, Iac. 4, 2. (absolute: cui omnia prospere succedunt; Gen. 39, 2. Iosephus ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων.) **.

Ἐπιφαίνω, f. ανῶ, (ἐπί et φαίνω) 1) *apparere facio, ad, super, in;* (tropice, 3 Macc. 2, 19. ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου.) — 2) activ. et aor. 2. pass. cum significatione medii; *a super splendeo, appareo;* de astris Act. 27, 20. (de fulmine Epist. Ier. 60.); de astro salutis i. e. servatore, Luc. 1, 79. (Scriptores eccles. ἐπιφ. saepissime de adventu τοῦ λόγου τοῦ θεοῦ, ut Clem. Alex. protrept. 1.) — *conspicuus fio*, splendido modo, ut astrum, (Gen. 35, 7. ἐκεῖ ἐπεφάνη αὐτῷ ὁ θεός); tropice: conspicuus fio, insigni modo innotesco, Tit. 2, 11. 3, 4. — (2 Macc. 3, 30. 15, 13.) **.

Ἐπιφάνεια, ας, ἡ, (ab ἐπιφανής) apparitio splendida rei cuiusdam; (de imaginibus splendidis in coelo conspicuis in salutem Israelitarum et terrorem hostium legitur 2 Macc

2, 22. 3, 24. 5, 4. 12, 22. 15, 27. coll. 2 Sam. 7, 23. Ioseph. ant. 3, 14. 4.) — In N. T. de apparitione splendida (astri instar Luc. 1, 78. 79.) Christi legitur in scriptis Pauli, et de adventu *futuro*, ubi Christus, nunc in coelis latens, apparebit nubibus vectus ad iudicium habendum, 2 Thess. 2, 8. 1 Tim. 6, 14. 2 Tim. 4, 1. 8. Tit. 2, 13. et de eius apparitione in mundo iam *facta*, quum nasceretur, 2 Tim. 1, 10. (Sic saepius apud scriptores ecclesiasticos, Act. Thom. §. 28. Test. XII. Patr. p. 541 sq. κύριος ὁ θεὸς μέγας τοῦ Ἰσραὴλ φαινόμενος ἐπὶ γῆς ὡς ἄνθρωπος. — p. 546. ὀφθήσεται κύριος ἐν ἀνθρώποις. — p. 615. ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸ σωτήριον τῷ Ἰσραὴλ, ἕως παρουσίας τοῦ θεοῦ τῆς δικαιοσύνης.) *.

Ἐπιφανής, έως, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐπιφαίνομαι) *splendidus*; tropice: *illustris*. (1 Macc. 1, 10. Ioseph. ant. 4, 8. 5. ib. 5, 8. 2.) — De miraculis, quibus Deus suam potentiam exserit in hostes suos, ubi sensus est: *horribilis, terrorem a Deo incutiens*; sic Act. 2, 20. ex more LXX, qui saepius ita verterunt hebr. נוֹרָא, Iud. 13, 6. Ioel. 2, 11. ἡμέρα κυρίου ἐπιφανὴς σφόδρα, ib. v. 31. Hab. 1, 7. φοβερὸς καὶ ἐπιφανής. 2 Macc. 15, 34. (Etiam ἐπιφάνεια 2 Sam. 7, 23. respondet hebr. נוֹרָאוֹת, miracula terrorem incutientia, et de miraculo etiam legitur Ioseph. ant. 2, 16. 2.) *.

Ἐπιφαύσω, f. αύσω, (ἐπί et φαύω, aeol. pro φάω, luceo) i. q. ἐπιφαύσκω (quod Iob. 25, 5. 31, 26. 41, 10. et apud profanos occurrit): *affulgeo, resplendeo, splendorem emitto*. Semel Eph. 5, 14. ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός, splendor Christi tibi lucebit; sensus: Christus tibi propitius erit, te beabit. (Convenit cum locutione hebraica: ἐπιφάναι κύριος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, Num. 6, 25. Ps. 31, 20. 67, 1. 119, 134. Dan. 9, 17. Act. Thom. §. 34. transitive: ἐπέφαυσε γάρ μοι ἀπὸ φροντίδος, i. e. luce sua liberavit me a sollicitudine noctis.)

Ἐπιφέρω, aor. 1. ἐπήνεγκα, (ἐπί et φέρω) 1) *adfero, adporto*, Act. 19, 12. ἐπὶ τοὺς ἀσθεν. ἐπιφ. ad aegrotos adferre. (Ioseph. ant. 4, 8. 22.) — *insuper addo, adiicio*, Phil. 1, 16. θλίψιν τοῖς δεσμοῖς, mala addere vinculis. (Philo de legat. ad Cai. p. 1009. πῦρ ἐπιφέροιν πυρί, ignem addens incendio.) — 2) *infero* in aliquem, ὀργήν, poenas infligo, Rom. 3, 5. (Ioseph. ant. Iud. 2, 14. 2. ἄλλην τοῖς Αἰγυπτίοις ἐπιφέρει πληγήν) — κρίσιν βλασφημίας, iudicio blasphemo proscindere, Iud. v. 9. (Polyb. ὄνειδος, κινδύνους ἐπιφέρειν, vid. Raphel. annott. e Polyb. p. 551.) — αἰτίαν ἐπιφέρειν, *crimen inferre, criminis accusare*, Act. 25, 18. (Ioseph. ant. Iud. 2, 6. 7. αἰτίαν ἐπιφέρειν ἀνδράσιν. ib. 4, 8. 23. αἰτίαν καὶ διαβολήν. Herodian. 3, 8. 12.) Phavor. ἐπιφέρειν· κατηγορεῖν. — (In V. T. τὴν χεῖρα ἐπιφέρειν ἐπί τινα, manum alicui inferre, 1 Sam. 11, 23. 24, 7. 11. Zach. 2, 9.) *.

Ἐπιφωνέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et φωνέω) 1) *clamo* ad-

versus aliquem, Luc. 23, 21. Act. 22, 24. ἐπεφώνουν αὐτ
2) *acclamo*, ad consensum indicandum; de populo mante regi, Act. 12, 22. (Eodem sensu 3 Esdr. 9, 47. 2 1, 23. 3 Macc. 7, 13. πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ λούϊα.) **.

Ἐπιφώσκω, (ἐπί et φώσκω, luceo) idem quod φαύσκω et ἐπιφαύω; *illucesco*. Matth. 28, 1. τῇ ἐπιφωσ intellige ἡμέρᾳ, (Herodot. 3, 242.) sive ἕω (Aristot. sect. 25. qu. 5. ὑποφωσκούσης ἕως) illucescente die s. a primo diluculo. vid. etiam *Raphelii* annott. e Polyb. p — Luc. 23, 54. σάββατον ἐπέφωσκε, sabbatum illuce i. e. *instabat*, ἔμελλε ἐπιφώσκειν. (Act. Thom. §. 29. γὰρ ἡ κυριακὴ ἐπιφαίνειν.) Lucas, quum uteretur verbo φώσκειν de sabbato, diem ex more Syrorum a solis ortu pit, non, ut Hebraei, a solis occasu. Monent quidem daeos initio sabbati accendisse lucernas atque propterea I vesperam sabbati dictam esse אור, et אורתא, quare Luc potuerit verbo ἐπιφώσκειν; sed haec nimis artificiosa sunt ἐπιφώσκω de luce lucernarum dicitur, sed de luce astroru

Ἐπιχειρέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et χείρ) proprie: *m admoveo*, *manum iniicio*; — alicui, i. e. *adorior* eum stiliter aggredior, (Ioseph. de vita s. §. 44. φανερῶς γὰρ χειρεῖν (adoriri eum) οὐκ ἐτόλμα.) — alicui operi, i. e. *suscipio*, Luc. 1, 1. ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν. (2 2, 29. ζωγραφεῖν ἐπιχειρῶν.) — *conor*, *audeo*, Act. 9 ἐπεχείρουν ἀνελεῖν. ib. 19, 13. ἐπεχείρησαν ὀνομάζειν. (2 7, 19. θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας, ib. 9, 2. Ioseph. ant. 8, ἐπεχείρησε τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν. ib. 4, 8. 45. — macl 3 Macc. 6, 24. et respondet hebr. חָשַׁב, Esth. 9, 25. et 3 1, 28. coll. 2 Chron. 35, 22., ubi hebr. הִתְחַפֵּשׂ.) *.

Ἐπιχέω, f. εύσω, (ἐπί et χέω, fundo) *infundo fundo*, Luc. 10, 34. (Lev. 5, 11. Gen. 28, 18. 2 Reg. Ioseph. ant. 2, 16. 3.) *.

Ἐπιχορηγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐπί et χορηγέω) — ρηγέω dicitur proprie de iis, qui choros ducunt, suis tibus choros instruunt. Hinc transfertur ad sumtus quo que, et est: *sumtus facio*, *suppedito*, *largior*. Sic i T. 2 Cor. 9, 10. ex Ies. 55, 10., ubi נָתַן (LXX δῷ.). G 5. — *subministro*, *praesto*, 2 Petr. 1, 5. ἐπιχορ. τὴν ἀρ ib. v. 11. ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος, aditus vobis via struitur. coll. Sir. 25, 22., ubi mulier dicitur ἐπιχο ἀνδρί, marito subministrare adferendo largam dotem. - loco autem Col. 2, 19., ubi ecclesia dicitur σῶμα διὰ τῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον; ἐπιχορ esse videtur: *alterum alteri iungo*, ut choragi facere sc *iungendo construo*; igitur: corpus iuncturis et vinculis se nexis constructum; i. e. coetus mutua necessitate et

ordia unitus et crescens. In loco enim parallelo Eph. 4, 16. apostolus pro ἐπιχορ. scripsit συναρμολογούμενον. (Hac notione *disponendi* etiam legi apud Lucian. in Necromant. T. I. p. 477. ed. *Hemsterh.*, ibique cum διατάττειν iungi, notavit *Schleusnerus* in Lex. sub Χορηγέω.)

Ἐπιχορηγία, ας, ἡ, (ex ἐπί et χορηγία; choragium, ludus choricus, 2 Macc. 4, 14. Xenoph. Oecon. 2, 6.): *largitio*, *impensae*, Esdr. 5, 3. 9. — Hinc ἐπιχορηγία apud profanos est: *suppeditatio*, *subministratio*, et sic Phil. 1, 19. — Sed Eph. 4, 16. (ut antea ἐπιχορηγέω, quod vide) de *constructione* dicitur, qua alterum alteri ordine iungitur, ut fit in choris; σῶμα (i. e. ecclesia) connexum et compactum διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας per iuncturas quascunque constructionis, quod pro: διὰ πάσης ἐπιχορηγίας τῶν ἁφῶν, per summum perfectissimum nexum iuncturarum; sensus: vinculo mutuae necessitatis summae unitum corpus. *.

Ἐπιχρίω, f. ίσω, (ἐπί et χρίω) *inungo*, *illino*: Io. 9, 6. 11.

Ἐπιών, vid. Ἔπειμι.

Ἐποικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ἐπί et οἰκοδομέω) 1) *superstruo*, *superaedifico*, 1 Cor. 3, 10. 12. 14., ubi doctores coetus colligentes et augentes comparantur cum aedificatoribus. — Christiani ipsi dicuntur Eph. 2, 20. ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων, templum exstructum super apostolis (eorum auctoritate et doctrina) tanquam fundamento. Paulus saepe comparat coetum Christianorum cum templo, Deo dicato; cf. 1 Cor. 3, 16. 6, 19. Eph. 4, 12. Similis tropus subest Col. 2, 7. ἐποικοδ. ἐν αὐτῷ, eo tanquam fundamento verbo nixi. (Clem. Alex. Strom. 7, 3. ἐφ᾽ ᾗ (πίστει) τὴν γνῶσιν ἐποικοδομεῖ ἡ ἀλήθεια. ib. §. 10.) — 2) addo ad ea, quae iam structa sunt, *augeo*, *incrementa do*; Act. 20, 32. τῷ δυναμένῳ ἐποικοδ., qui (Deus) potest augere coetum vestrum Iud. v. 20. ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς, vobis invicem incrementa dantes in fide et pietate. (Sic hebr. בָּנָה etiam est *augere*, de sobolis incremento, Gen. 30, 3. Deut. 25, 9.)

Ἐποκέλλω, f. ελῶ, aor. ἐπώκειλα, (ἐπί et ὀκέλλω, appello) *impingo*, *allido*, de navi ad littus sive scopulos allidente, Act. 27, 41. ἐπώκειλαν τὴν ναῦν, allidebant navem. Polyb. 1, 20. 15.) *.

Ἐπονομάζω, f. άσω, (ἐπί et ὀνομάζω) cognomino, nomen do ab aliquo; (LXX pro hebr. קָרָא, Gen. 4, 16. 24. 2. 3. 30, 10. Deut. 2, 11. 20. Ios. 7, 26. Lev. 24, 11.) ἐπονομάζομαι, *nomen habeo*; *appellor*; semel Rom. 2, 17. *.

Ἐποπτεύω, f. εύσω, (ab ἐπόπτης) *inspicio*, *attente aspicio* s. *contemplor*, Bis 1 Petr. 2, 12. 3, 2. (Polyb. 5, 6. 31, 12. 13.)

Ἐπόπτης, ου, ὁ, (ex ἐπί et ὄπτομαι) *qui inspicit*, *in-*

spector; (3 Macc. 2, 21. Hesych. ἐπόπτης· Ζεὺς ἢ θ
2 Macc. 3, 39. 7, 35.) — *qui ipse vidit*, *spectator rei*, *genzeuge*; semel 2 Petr. 1, 16. Quum ἐπόπτης etiam di de eo, cui mysteria inspicere licuit, ἐπόπται in loco P quoque esse possunt: quibus intima, perfectissima co praestantiae eius concessa fuit.

Ἔπος, εος, ους, τό, (ab εἶπον, ἔπω) verbum; — c (Sir. 44, 5.) — ὡς ἔπος εἰπεῖν, Hebr. 7, 9. *si ita dice oet*, *ut ita dicam*. Vid. *Kypkii* obss. *Raphel.* annott. lyb. ad h. l. Clem. Alex. protr. §. 10.) *.

Ἐπουράνιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἐπί et οὐ qui est in coelo, venit de coelo, *coelestis*, *divinus*. autem in N. T. a) *in coelo habitans*; de Deo; πατὴρ ράνιος, Matth. 18, 35. (2 Macc. 3, 39. αὐτὸς (θεὸς) τὴν οικίαν ἐπουράνιον ἔχων), *coelicola*, Phil. 2, 10. de a (vid. Ἄγγελος). — *in coelo exstructa*, *ibi parata*, de rosolymis coelestibus, Hebr. 12, 22. (coll. Apoc. 21, 2.) — ματα ἐπουράν. astra coelo affixa, 1 Cor. 15, 40. — βα ἐπουρ. regnum s. felicitas summa pios manens in coelis, 2 4, 18. — patria ἐπουραν. Hebr. 11, 16. eodem sens b) *qui de coelo*, *a Deo venit*, κλῆσις ἐπουρ. Hebr. δωρεὰ ἐπουραν. Hebr. 6, 4. — 1 Cor. 15, 48. οἷος ὁ ἐπ νιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι, qualis est Christus, q coelo venit et in coelum abiit, tales et nos olim erimus licolae; i. e. nostrum corpus simile erit corpori Christi lesti, ib. v. 49. (Vid. Phil. 3, 21., ubi σῶμα τῆς δόξης c) Τὰ ἐπουράνια, a) *coelum ipsum*, Dei sedes, Eph. — ib. 2, 6. συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρ. ducet nos (scl. i sterum, quod e versu sq. supplendum) ad coelum, ubi stus nunc versatur. Eph. 3, 10. ἐξουσίαι ἐν τοῖς ἐπουρ. coelicolae (Vid. Ἐξουσία). Ib. 6, 12., ubi spiritus mali d tur versari ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, i. e. in coelo inferiori, nubium. (Test. XII. Patr. p. 546 sq.: ὁ δεύτερος (οὐρανὸς πῦρ, χίονα, κρύσταλλον, ἕτοιμα εἰς ἡμέραν προστάγματος κ ἐν τῇ δικαιοκρισίᾳ τοῦ θεοῦ. ἐν αὐτῷ εἰσι πάντα τὰ πνε τῶν ἐπαγωγῶν εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἀνόμων.) — β) *res coel* de sanctuario coelesti prototypo mosaici, Hebr. 8, 5. 9 (Test. XII. Patr. p. 550.: ἤνοιξέ μοι τὰς πύλας τοῦ οὐ καὶ εἶδον τὸν ναὸν τὸν ἅγιον. coll. p. 586. Vid. etiam Ἅγιο res divinae, *doctrina de rebus divinis*, lo. 3, 12. 1, 3. *.

Ἑπτά, οἱ, αἱ, τά, numerale cardinale indeclin *septem*, Matth. 15, 34. 36. Act. 20, 6. et passim. — Ac 19. ἑπτὰ ἔθνη, vid. Deut. 7, 1., ubi nominantur. — 12, 45. Luc. 11, 26. ἑπτά explicant *plures*, ut Gen. 1 Sam. 2, 5. coll. Ps. 119, 164., ubi ἑπτάκις esse videtu *ratis vicibus*. (Suid. τὸ ἑπτὰ ἐπὶ πλήθους τάττεται.)

possunt etiam septem intelligi, coll. Marc. 16, 9. Luc. 8, 2. Numerus enim septenarius Hebraeis non sine omine erat et in bonam et malam partem. (Vid. e V. T. Gen. 2, 2. 7, 2. 29, 18. 41, 2. Exod. 7, 25. Lev. 4, 6. 13, 33. Num. 4, 23. — e N. T. Apoc. 1, 4. 12. 20. 3, 1. 4. 5. 5, 1. 8, 2 et passim.) — Matth. 18, 22. ex hebraismo *ἑπτά* pro *ἑπτάκις*, *septies*, ut שֶׁבַע. Gen. 33, 3. 1 Reg. 18, 43. — *οἱ ἑπτά* (*διάκονοι*), Act. 21, 8. Haud dubie enim ad exemplum ecclesiae hierosolymitanae (Act. 6, 3.) etiam in ecclesia caesareensi septem electi erant diaconi, qui pauperum et aegrotorum curam gererent.

Ἑπτάκις, adv. *septies*. Matth. 18, 21. 22. *ἕως ἑπτάκις*, an septies? Luc. 17, 4., ubi *ἑπτάκις* pro *saepissime*, numerus definitus pro numero maiori indefinito positus esse videtur. cf. Ps. 119, 164. Ier. 15, 9. *.

Ἑπτακισχίλιοι, *αι*, *α*, (*ἑπτάκις* et *χίλιοι*, mille) *septies mille*, *septem millia*. Rom. 11, 4. (Num. 3, 22. Iob. 1, 3.) *.

Ἔπω, vid. *Εἶπον*.

Ἔραστος, *ου*, *ὁ*, *Erastus* (amabilis), nom. propr. viri, Act. 19, 22. Rom. 16, 23. 2 Tim. 4, 20. commemorati, ceterum ignoti.

Ἐργάζομαι, f. *άσομαι*, aor. 1. *εἰργασάμην*, perf. pass. cum signif. medii *εἴργασμαι*, verbum deponens med. (ab *ἔργον*) LXX pro עָבַד, פָּעַל, etiam pro עָשָׂה, 1) *ἔργον ποιέω*, *opus*, *laborem facio*, *laboro*, Matth. 21, 28. *ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι*. (*ἐργάζομαι ἐν ἔργοις γῆς*, Test. XII. Patr. p. 626. *ἐργάζ. τὴν γῆν*, Gen. 2, 15. 3, 23. 4, 2.) Ioseph. ant. 5, 5.) — *opificium facio*, *manu laboro*, Luc. 13, 14. Act. 18, 3. 1 Cor. 4, 12. 9, 6. Eph. 4, 28. *ἐργαζ. τὸ ἀγαθόν*, opificium utile faciens. 1 Thess. 2, 9. 4, 11. 2 Thess. 3, 8—12. Exod. 20, 9. Prov. 31, 18.) — 2) *negotia facio*, lucri causa, *negotior*, Matth. 25, 16. *εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς*, iis negotiabatur. Apoc. 18, 17. *ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται*, pro *κατὰ τὴν θάλασσαν*. (Ps. 107, 23. *ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι*. Profanis *τὴν θάλασσαν ἐργάζεσθαι* dicuntur piscatores victum e mari quaerentes.) — 3) *mihi comparo*; Io. 6, 27. *ἐργάζεσθε*, comparate vobis. 2 Io. v. 8. *ἃ εἰργασάμεθα*, quae iam acquisivimus. (Eodem sensu *ἐργασία*, Sir. 6, 20.) — 4) *efficio*, *operor*, *perago*, Io. 5, 17. — varie dicitur: a) *τὰ ἱερά*, sacra facere, 1 Cor. 9, 13. (1 Chron. 6, 49. 9, 13. 28, 13., ubi *ἐργασία* de sacris legitur.) — b) *ἔργον κυρίου*, rem domini, 1 Cor. 16, 10. — c) *ἀνομίαν*, Matth. 7, 23. *ἁμαρτίαν*, Iac. 2, 9. peccatum facere, peccare, (Iob. 34, 32. Ps. 6, 8. פָּעַל. Ioseph. ant. 5, 1. 18. *πολὺν φόνον ἐργασάμενος*.) — d) *τὴν δικαιοσύνην*, Act. 10, 35. *τὸ ἀγαθόν*, Rom. 4, 4. 5. quae recta sunt facere. Alio sensu *ἐργαζ. δικαιοσύνην* legitur Hebr. 11,

33. vid. *Δικαιοσύνη* et locum Zeph. 2, 3. — e) *ἔργον καλὸν ἐργάζ. εἴς τινα*, Matth. 26, 10. sive *ἔν τινι*, Marc. 14, 6. aliquid boni et honesti alicui facere, beneficium collocare in aliquem, Gal. 6, 10. et 3 Io. v. 5. Contra: *κακὸν ἐργάζ. τινι*, inique erga alium agere, Rom. 13, 10. Prov. 3, 30. — f) de miraculis: *efficio, patro*, Io. 6, 30. *τί ἐργάζῃ*, nimirum *σημεῖον*. Similiter Act. 13, 41. Hab. 1, 5. (Ps. 74, 13. *εἰργάσατο σωτηρίαν.*) — g) *perficio, perago*, Io. 6, 28. c. 9, 4. *τὰ ἔργα τοῦ πατρός*. Col. 3, 23. (Exod. 35, 10. *ἐργαζέσθω* (עָשָׂה) *πάντα, ὅσα συνέταξε κύριος.*) — *Εἰγρασμένα ἐν θεῷ*, Io. 3, 21. peracta secundum Dei voluntatem. *.

Ἐργασία, ας, ἡ, (ab *ἐργάζομαι*), LXX pro מְלָאכָה et עֲבֹדָה, 1) *opificium*, quo exercendo victus paratur, Act. 19, 25. coll. Sir. 7, 14. (Ion. 1, 8. Ps. 107, 23., ubi de mercatura. Similiter *ἔργον* Gen. 47, 3., ubi hebr. מַעֲשֶׂה.) — 2) *[...] peragere, actio, das Vollbringen*, Eph. 4, 19. *εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης*, ita ut peragant impura quaeque. (LXX saepius de sacris: sacra facere, 1 Chron. 6, 49. 28, 20. 3 Esdr. 8, 49. coll. 8, 21., ubi legitur עֲבֹדָה, LXX *δουλεία.*) — 3) *lucrum* ex opificio, Act. 16, 16. 19. 19, 24. (Xenoph. Mem. [...] 10. 11. Act. Th. §. 16.) — 4) *opera* in locutione *διδόναι ἐργασίαν, operam dare*, qui latinismus legitur Luc. 12, 58. (Etiam apud Ioseph. ant. Iud. 3, 1. 7. *ἐργασία* est opera, Mühe [...] *μὴ σὺν πόνῳ μηδ' ἐργασίᾳ τὸ ποτὸν αὐτοῖς φανῆναι.*) *.

Ἐργάτης, ου, ὁ, (ab *ἐργάζομαι*) 1) *operarius*, qui op[...] aliquod manu tractat, vel *opifex*, Act. 19, 25. — vel opera-rius mercede conductus, *mercenarius*, Matth. 10, 10. 20, 1. 2. 8. Luc. 10, 7. 1 Tim. 5, 18. Iac. 5, 4. (Sap. 17, 17. Act. Thom. §. 33.) — operarius in messe colligenda, *messor*, Matth. 9, 37. 38. Luc. 10, 2., ubi doctores ita dicuntur, qui homin[...] ad regnum coelorum colligere debeant. Transtulit Paulus [...] *doctores* in ecclesia, quum in malam partem *ἐργάται δόλιοι* 2 Cor. 11, 13. *κακοί*, Phil. 3, 2., tum in bonam: *ἐργάτης ἀνεπαίσχυντος*, 2 Tim. 2, 15. (Test. XII. Patr. p. 746. *ἐργάτ[...] κυρίου.*) — 2) *faciens, patrans*, *ἐργάται τῆς ἀδικίας*, Luc. 13, 27. malefici. (2 Macc. 3, 16. *ἐργάται τῆς ἀνομίας.*) *.

Ἔργον, ου, τό, apud LXX pro hebr. מְלָאכָה, מַעֲשֶׂה, עֲבֹדָה, פֹּעַל, 1) *factum*, die That; quo sensu *ἔργον* opponi[tur] *τῷ λόγῳ*, Col. 3, 17. *ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ*, dicendo agendo[ve]. 2 Cor. 10, 11. *τῷ ἔργῳ*, agendo. Luc. 24, 19. *δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ* dicendo et agendo. Act. 7, 22. Rom. 15, 18. Sir. [...] 8. Ioseph. ant. 4, 2. 3. Clem. Alex. Strom. 2, 19. *εὐεργετῶν [...] λόγῳ καὶ ἔργῳ.*) — Hinc: *facta eximia, facinora, miracula*, Matth. 11, 2. Act. 13, 41. Hebr. 3, 9. et Io. 7, 3. 21. 14, 10. 12. 15, 24. (Hab. 3, 2. Ps. 95, 10.) — *facta* probitatis, Io. [...] 19. 20. 21. 7, 7. Luc. 11, 48. Act. 26, 20. Rom. 2, 6. 7. Apoc. 2, 2. 5. 9. 16, 11. in quibus locis *ἔργα* interdum omnem agen[...]

rationem, *mores* indicare videtur. — Hinc ἔργα ἀγαθά, et καλά, *recte, honeste facta*, Matth. 5, 16. Rom. 13, 3. Eph. 2, 10. Col. 1, 10. etiam opera *beneficentiae*, 1 Tim. 2, 10. Act. 9, 36. Matth. 26, 10. Phil. 1, 6. τὸ ἔργον ἀγαθόν, opus beneficum, nimirum vos salvandi per Christum; quare etiam ἔργον simplex beneficium, Hebr. 6, 10. et ἔργα absolute de *probitate* christiana, Eph. 2, 9. Apoc. 2, 19. vid. Tit. 3, 5., ubi plenius dicuntur ἔργα τὰ ἐν δικαιοσύνῃ. — Ἔργα πονηρά, *male facta*, Col. 1, 21. Inde ἔργον simpliciter Apoc. 2, 13. 1 Cor. 5, 2. *maleficium*, (alii minus recte: incestus, turpis concubitus, quanquam hic intelligendus est.) 2 Petr. 2, 8. ἔργα ἄνομα de *concubitu flagitioso*, contra naturam facto. Est enim sermo de Sodomitarum libidine. (Sic etiam hebr. דָּבָר, Gen. 19, 8. (LXX ἄδικον) usurpatur; coll. Iud. 19, 24. Eodemque modo ἔργον in Test. XII. Patr. p. 529. et πρᾶξις ibid. p. 530. de coitu.) — Locutio: retribuere κατὰ τὰ ἔργα τινός, in utramque, maxime malam partem dicitur: pro *agendi ratione*, pro *merito*; Matth. 23, 3. Rom. 2, 6. 2 Cor. 11, 15. 2 Tim. 1, 14. 1 Petr. 1, 17. Apoc. 2, 23. 18, 6. 20, 12. 13. (Prov. 24, 12. Ier. 5, 29. Inde etiam factum est ut in Apocal. 14, 13. ἔργα de praemiis et c. 22, 12. ἔργον de merito diceretur. Vid. etiam *Viger.* p. 158. — τὰ ἔργα *pietatis exercitia*, quae cernuntur in *externis* actionibus; Matth. 23, 5. quae Hebr. 6, 1. dicuntur ἔργα νεκρά, infructuosa. Ib. 9, 14. (LXX ἔργα saepissime de sacris et caerimoniis, Num. 4, 16. 8, 15. 3 Esdr. 5, 38. 7, 9. coll. Esdr. 3, 8. 6, 18.) Quare Paulus Rom. 3, 27. legem mosaic. vocat νόμον τῶν ἔργων, quatenus habet praecepta singulas fere quasque actiones pietatis definientia. — b) *opus*, *quod agendo efficitur*, a) *id quod formatur*, *das Werk*, Act. 7, 41. ἔργα τῶν χειρῶν, manu facta, exsculpta, de imaginibus idolorum. — Ἔργα τοῦ θεοῦ, *res creatae a Deo*, opera a Deo profecta, (Act. 15, 18.) Hebr. 1, 10. (2, 7.) 4, 3. 4. 10. 2 Petr. 3, 10. ἔργα τὰ ἐν τῇ γῇ, res creatae in his terris. Hinc *homo* dicitur Rom. 14, 20. ἔργον τοῦ θεοῦ, *creatura* Dei, vid. v. 15. (Ies. 64, 8. 45, 11.) Sic Ephes. 2, 10. ποίημα. — Dicitur itaque ἔργον etiam de *aedificio*, 1 Cor. 3, 13—15. (Esdr. 2, 69. γαζοφυλάκιον τῶν ἔργων, die Baucasse) et eodem tropo usus Paulus 1 Cor. 9, 1. ecclesiam Corinth. appellat suum ἔργον. coll. 3 Esdr. 6, 11 et 7, 3. — β) *id, quod peragitur*, Iac. 1, 4. ἡ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, constantia factis optimis sese exserat, sie erzeuge ein vollkommenes Werk, vollkommene Thaten. (Ioseph. ant. 2, 5. 5. μανίας ἔργον ἂν εἴη.) (Alii hic ἔργον pro praemio s. effectu; de qua significatione copiose exposuit *Kypkius* in Obss. sacr. II, 419. coll. 1 Chron. 9, 19. 23, 24.) — c) *opus commissum*, *res peragenda*, Marc. 13, 34. Gen. 39, 11. Exod. 20, 9. — In Ioannis evangelio totum illud opus, quod Iesus

ex Dei voluntate peragere debebat, τὸ ἔργον, c. 4, 34. 17, 4. sive τὰ ἔργα, Io. 5, 20. 36. 10, 25. 32. 33. 37. 38. dicitur et complectitur non solum miracula vi divina a Iesu patrata, (c. 7, 3. 21. 14, 10—12. 15, 24.) sed ea etiam, quae tanquam doctor divinus peregit. Nonnunquam magis ad mandata dantem, quam ad ea exsequentem respicitur, et ἔργον est *mandatum*, *praeceptum* de eo, quod faciendum est, ut Io. 6, 28. 29. 9, 3. ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ, ut per illum manifestentur mandata a Deo (mihi) tradita. Ib. v. 4. Sic etiam Iac. 1, 25. ποιητὴς ἔργου, est: qui observat praecepta. Apoc. 2, 26. τηρεῖν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, qui observat Dei praecepta, (nisi hic fortasse est: qui fideliter adhaeret rei divinae.) — d) *officium* peragendum, *negotium* demandatum; de officio doctoris christiani, Act. 13, 2. 14, 26. 15, 38. Gal. 6, 4. Phil. 1, 22. τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, hoc mihi utile est, ut officio apostoli satisfaciam. 1 Thess. 5, 13. 1 Tim. 3, 1. — ἔργον εὐαγγελιστοῦ, 2 Tim. 4, 5. — e) *res gerenda*, *coeptum*, Act. 5, 38. (Deut. 15, 10. Iob. 34, 21. Sap. 2, 12.) — 3) τὸ *peragere*, τὸ *perficere*, *das Vollbringen*; Eph. 4, 12. εἰς ἔργον διακονίας, ad praestanda officia ecclesiae debita. 1 Thess. 1, 3. ἔργον τῆς πίστεως, fidem praestitam factis. — 4) Denique notanda sunt loca, ubi τὸ ἔργον τινός commemoratur, quod fit vario sensu. Est enim: a) *eadem facere* vel *similia* iis, quae alius quis fecit; τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ποιεῖν, agere ad exemplum Abrahami, Io. 8, 39. — Τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν diaboli, ib. v. 41. i. e. occidere homines iustos, vid. v. 44. Τὰ ἔργα τῶν Νικολ. Apoc. 2, 6. (Ezech. 16, 30. ἔργα τῆς πόρνης.) — b) *res alicuius*, id quod habet in consiliis, quod mandavit; sic ἔργον τοῦ κυρίου, res christiana, propagatio religionis christianae, 1 Cor. 15, 58. 16, 10. Phil. 2, 30. — c) *id quod aliquis efficit*; ἔργα τοῦ σκότους, facta, quibus se exserit vitiositas, Rom. 13, 12. Eph. 5, 11. Ἔργα τῆς σαρκός, Gal. 5, 19. τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, i. e. efficaciam diaboli, 1 Io. 3, 8. Ἔργον τῆς πίστεως, id quod efficere debet fides, 2 Thess. 1, 11. Eodem modo ἔργα τῆς πίστεως in epist. Iacobi, facta s. probitas, quam persuasio christiana efficere debet, c. 2, 14. 17. 18. 20. 21. 24. 25. Patet hoc potissimum e versu 22. et 26. — d) *id, quod aliquis iubet*, *facta* ex praecepto alicuius, s. *praecepto consentanea*; sic in epistolis Pauli ἔργα νόμου, *facta legi mos. consentanea*, *observatio legis*, Rom. 3, 20. 28. 4, 2. 6. 9, 11. 32. 11, 6. Gal. 2, 16. 3, 2. 5. 10. — Τὸ ἔργον τοῦ νόμου, obligatio ad obsequium erga legem divinam, Rom. 2, 15.

Ἐρεθίζω, f. ίσω, *excito*, *irrito*, *lacesso*; in malam partem Col. 3, 21. (1 Macc. 15, 40. 2 Macc. 14, 27. Deut. 21, 20. Ioseph. ant. 4, 7. 3. ib. 6, 10. 1. et Test. XII. Patr. p. 650. ubi idem est quod παροξύνειν.) — In bonam partem acci-

piunt plurimi 2 Cor. 9, 2. (Suid. ἐρεθίζειν· παρορμᾶν ἐπί τι, καὶ παραθήγειν), sed etiam hic esse potest: ad iram, invidiam excitare, lacessere. Hesych. ἐρέθιζε· παρόξυνε. *.

Ἐρείδω, f. είσω, *figo, infigo, firmiter innitor.* Act. 27, 41. ἡ πρῶρα ἐρείσασα, infixa scopulo. Hesych. ἐρεῖσαι· ἐπερεῖσαι, ἐπιστηρίξαι. coll. Prov. 3, 26. 11, 16. *.

Ἐρεύγω, ἐρεύγομαι, apud seriores scriptores (Aristot. H. Anim. 9, 20. Diod. Sic. 2, 11.) pro Atticorum ἐρυγγάνω, f. εὔξομαι, 1) *exspuo, eructo;* copiose emitto, de aquis Lev. 11, 10. — 2) *clamorem eructo;* — de bestiis *rugio;* 1 Macc. 3, 4. Hos. 11, 11. Amos. 3, 4. 8. — ex hebraismo: *verba eructo, plena voce proloquor, palam profero,* semel, Matth. 13, 35. ut hebr. נָבַע, *scaturivit,* Ps. 119, 171. Ps. 78, 2. Prov. 1, 23. (Caeterum vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 63 sq. *Sturz* de dial. macedon. p. 167 sq.)

Ἐρευνάω, ῶ, f. ήσω, *investigo, scrutor, perscrutor* seq. accusativo obiecti. Dicitur de investigatione et perscrutatione rerum occultarum reconditarumque; 1 Petr. 1, 11. Io. 7, 52. ἐρεύνησον (τὰς γραφάς, quod additur c. 5, 39.) — τὰς καρδίας, Rom. 8, 27. Apoc. 2, 23. — τὰ βάθη τοῦ θεοῦ, 1 Cor. 2, 10. (Gen. 31, 35. 44, 12. 1 Reg. 20, 6. Prov. 20, 27.) *.

Ἐρέω, vid. Εἶπον.

Ἐρημία, ας, ἡ, (ab ἔρημος) *solitudo, locus solitarius,* ubi homines nulli habitant; quare Ioseph. ant. 2, 3. 1. πρόνοιαν dicit καὶ μήτε τῶν ἐπ' ἐρημίαις πραττομένων ὑστεροῦσαν, μήτε τῶν κατὰ τὰς πόλεις. coll. Sap. 17, 17. Sic etiam in N. T. 2 Cor. 11, 26. ubi ἐρημία et πόλις sibi opponuntur, et Matth. 15, 33. Marc. 8, 4. Hebr. 11, 38. ubi *loca non habitata* indicat. (Ezech. 35, 4. 9. Ioseph. ant. 3, 10. 3. Etym. M. Ἐρημία· ἡ τῶν ἐνοικούντων μονωθεῖσα χώρα.) *.

Ἔρημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, LXX potissimum pro מִדְבָּר, — ἔρημος τόπος, locus ubi homines non sunt, nec eo veniunt, Marc. 1, 35. 45. metaphor. de femina sine marito vivente, Gal. 4, 27. vid. Ies. 54, 1. coll. Aelian. V. H. 13, 26. — *non habitatus,* Matth. 14, 13. 15. Marc. 6, 31. 32. 35. Luc. 4, 42. 9, 10. — 2) ex adiuncto: *desolatus,* (ἔρημος ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν, ut Ier. 33, 10. dicitur), *devastatus,* Matth. 23, 38. Luc. 13, 35. Act. 1, 20. (Ps. 69, 20.) Act. 8, 26. (Ies. 14, 17. Neh. 2, 17. Ezech. 36, 35. Lev. 26, 31. Ioseph. ant. 10, 9. 7.) — 3) Ἡ ἔρημος intellige χώρα, substantive, ut hebr. מִדְבָּר *locus solitarius, non habitatus, desertum,* Matth. 24, 26. Apoc. 12, 6. 14. 17, 3. Gen. 16, 7. — αἱ ἔρημοι, loca *solitaria,* Luc. 1, 80. 5, 16. 8, 29. — *desertum pascuis aptum,* Luc. 15, 4. (Matth. 18, 12. τὰ ὄρη) coll. Exod. 3, 10. — *desertum arabicum,* inter mare rubrum et Palaestinam, quod etiam ἡ ἔρημος τοῦ ὄρους Σινᾶ, Act. 7, 30.

Caeterum simpliciter ἡ ἔρημος dicitur, Io. 3, 14. 6, 31. Act. 7, 36—44. 13, 18. 1 Cor. 10, 5. Hebr. 3, 8. 17. Ps. 78, 18. — *desertum Iudaeae*, lacui Asphaltidi versus occasum adiacens, ἡ ἔρημος τῆς Ἰουδ. Matth. 3, 1. coll. Iudic. 1, 16. — Fuit etiam desertum iuxta Ierichuntem, Bersabam, Bethsaidam (Luc. 9, 10.) — Matth. 4, 1. Marc. 1, 3. 4. 12. Luc. 3, 2. Io. 11, 54. — Act. 21, 38. (coll. Ioseph. ant. 20, 8. 6.) ubi desertum intra Ierichuntem et montem olivarum intelligendum esse videtur.

Ἐρημόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἔρημος) ἔρημον *facio*, — *desolo*, *depopulor*, Apoc. 17, 16. ποιεῖν ἠρημένην uxorem solitariam, i. e. urbem desolatam reddere ab incolis; (ἠρήμωσεν τὴν γῆν ἀπὸ ἐνοικούντων αὐτήν, Psalt. Sal. 17, 13.) — urbem, Apoc. 18, 19. (Ezech. 26, 19. Esdr. 4, 15. Ies. 24, 10.) — *devasto*, *destruo*, βασιλείαν, Matth. 12, 25. Luc. 11, 17. (Ies. 34, 10. Sir. 16, 5.) — *dissipo*, *ad nihilum redigo*, τὸν πλοῦτον, Apoc. 18, 17. 19. (Sir. 21, 5.) *.

Ἐρήμωσις, εως, ἡ, (ab ἐρημόω) *desolatio*, *devastatio*, Luc. 21, 20. — *Βδέλυγμα ἐρημώσεως*, Matth. 24, 15. Marc. 13, 14. vid. *Βδέλυγμα*. — (Test. XII. Patr. p. 584.: ἐπιστρέψουσιν εἰς γῆν ἐρημώσεως αὐτῶν, in terram suam desolatam.) *.

Ἐρίζω, f. ίσω, (ab ἔρις) *rixor*, *litigo*, *certo*, Sir. 8, 2. 11, 9. 1 Sam. 12, 14. — Ex adiuncto, quoniam rixantes solent clamare, est: *clamo*, *clamorem edo*; Matth. 12, 19. hebr. לֹא יִצְעַק Ies. 42, 2. ubi LXX οὐ κεκράξεται.

Ἐρίθεια, είας, ἡ, (ab ἐριθεύω [quod ab ἔριθος mercenarius], 1) pro mercede laboro, ich tagelöhnere, coll. Iob. 2, 11. — 2) de magistratibus ac iudicibus: ambitione et largitione permotus ago; — fraudes struo, dolose ago) 1) labor pro mercede; — *lucri studium*, Phil. 2, 3. κατ' ἐρίθειαν, mercedis s. lucri causa. — 2) *malitia*, *mala voluntas* erga aliquem, Phil. 1, 17. ἐξ ἐριθείας malitia ducti; opponitur τῇ ἀγάπῃ, Iac. 3, 14. 16. — Rom. 2, 8. οἱ ἐξ ἐριθείας, qui malitia ducti Deo, i. e. rei divinae adversantur. — Ἐριθεῖαι, *malae artes*, *fallaciae*, 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. *.

Ἔριον, ου, τό, diminut. a τὸ ἔρος sive εἶρος (ab εἴρω, necto) *lana*. Bis; Apoc. 1, 14. (Dan. 7, 9. Ies. 1, 18. Prov. 31, 13. Ps. 148, 5. Etiam de vestimento e lana confecto, Deut. 22, 1. Ezech. 34, 3.) — Hebr. 9, 19. ubi Moses dicitur usus esse sanguine vitulorum et hircorum μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου, καὶ ὑσσώπου (de quibus Exod. 24, 3 sqq. et Lev. 14, 16 sqq. nihil legitur) i. e. mixto cum aqua, cineribus hyssopi et lanae coccineae conspersa. De quo more vid. Lev. 14, 1—7. Num. 19, 1 sqq. Ioseph. ant. 4, 4. 6. Philo de alleg. I, p. 848 sq. coll. Ps. 51, 9.

Ἔρις, ιδος, ἡ, (accus. ἔριν pro ἔριδα, Phil. 1, 15. et nom. plur. ἔρεις heteroclitice pro ἔριδες 2 Cor. 12, 20.) 1) *con-*

tentio, *certamen*, *rixa*, Rom. 1, 29. 13, 13. 1 Cor. 3, 3. 1 Tim. 6, 4. coll. Sir. 40, 5. 9. 28, 11. — Ἔρεις s. ἔριδες, lites, contentiones, 1 Cor. 1, 11. 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. — certamina doctorum inter se disputantium, Tit. 3, 9. — 2) *studium* certandi s. rixandi, Phil. 1, 15. *.

Ἐρίφιον, ίου, τό, diminutiv. ab ἔριφος, foetus caprae recens; *hoedulus*. Semel Matth. 25, 33. ubi i. q. ἔριφος, versu 32.

Ἔριφος, ου, ὁ, ἡ, *hoedulus*, *hoedus*, Luc. 15, 29. (Gen. 38, 17. 27, 9. Sir. 47, 3.) — Matth. 25, 32. ubi comparationem impiorum cum hoedis alii referunt ad impuritatem et libidinem, alii ad malitiam, animum immitem, alii ad mortis poenam cui devovendi sunt, coll. Lev. 16, 5—26. *.

Ἑρμᾶς, ᾶ, ὁ, *Hermas*, vir christianus, Rom. 16, 14. quem quidam opinati sunt fuisse patrem apostolicum, auctorem libri, qui inscribitur: *pastor*.

Ἑρμηνεία, ας, ἡ, (ab ἑρμηνεύω) *interpretatio*, *explicatio*, 1 Cor. 14, 26. Sir. 47, 17. — *facultas interpretandi*, 1 Cor. 12, 10. *.

Ἑρμηνεύω, f. εύσω, (ab ἑρμῆς) *interpretor*, *explico*. — transfero *in aliam linguam*, lingua vernacula eloquor, quae peregrino sermone dicta fuerant; Io. 1, 39. 43. 9, 7. Hebr. 7, 2. (Esdr. 4, 7. pro תִּרְגֵּם.) *.

Ἑρμῆς, οῦ, ὁ, 1) *Mercurius*, Iovis et Maiae filius, Deorum nuntius et interpres, eloquentiae, doctrinae, mercaturae patronus. Act. 14, 12. — 2) *Hermes*, vir christianus, Rom. 16, 14. commemoratus, caeterum ignotus. *.

Ἑρμογένης, έος, ους, ὁ, *Hermogenes*, nom. pr. viri christiani, 2 Tim. 1, 15. *.

Ἑρπετός, ή, όν, (ab ἕρπω, repo, serpo, Gen. 1, 26.), *repens*, *reptilis*. — Τὸ ἑρπετόν intellige θηρίον, *animal reptile*. — Comprehendit in libris sacris animalia, praeter quadrupedes et aves, terrestria omnia. Sic Rom. 1, 23. (ut Lev. 20, 25. Gen. 7, 8. 21. 6, 20.) commemorantur aves, quadrupedes et τὰ ἑρπετά. — Iac. 3, 7. (ut Deut. 4, 18.) θηρία, aves, ἑρπετά et animalia marina. — Act. 10, 12. 11, 6. autem commemorantur τετράποδα τῆς γῆς, θηρία, ἑρπετά, καὶ πετεινά, ubi, quomodo θηρία et ἑρπετά differant, non satis liquet. (Gen. 1, 21. ἑρπετά legitur de animalibus marinis minoribus, et Gen. 1, 28. ubi in hebr. חַיָּה, de animalibus terrestribus.) *.

Ἐρυθρός, ά, όν, *ruber*, *rufus*. — In scriptoribus sacris non habetur nisi in locutione ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα, *mare rubrum*, i. e. *sinus arabicus*, Act. 7, 36. Hebr. 11, 29. (Sap. 10, 18. 19, 7. 1 Macc. 4, 9. Ioseph. ant. 2, 15. 1. 6, 7. 3.) Hebraei illud mare appellabant יַם סוּף, *mare algosum*, LXX ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα (Exod. 10, 19. Deut. 1, 40. Ps. 106, 8.).

Nomen ἐρυθρᾶς accepisse fertur a rege Edom (i. e. ἐρυθρός, Ies. 63, 2.), auctore gentis Idumaeorum. cf. *Fulleri* Miscell. IV, 10. *Rosenmülleri* altes und neues Morgenland, II, p. 1 sqq. *.

Ἔρχομαι, imperf. ἠρχόμην, fut. ἐλεύσομαι, aor. 2. ἤλυθον, attice ἦλθον, perf. ἐλήλυθα, plusq. ἐληλύθειν, — LXX maxime pro בּוֹא, etiam pro אָתָה et הָלַךְ — 1) *venio, advenio, ich komme*, a) universe, Matth. 10, 23. 11, 14. 12, 9. 21, 40. 24, 42. et saepissime. — Matth. 8, 9. ἔρχου καὶ ἔρχεται, veni huc et advenit. coll. Io. 1, 39. 47. Apoc. 6, 1. — Marc. 6, 31. οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες, turba advenientium et discedentium. Ut terminus in quem s. ad quem indicetur, sequitur maxime εἰς et πρός, rarius dativus, ut Matth. 21, 5. ἔχεταί σοι, pro πρός σε. Io. 21, 8. — ἔχεταί σοι pro ἐπί σε, Apoc. 2, 5. 16. 14, 15. — de *tempore*, Matth. 9, 15. ἐλεύσονται ἡμέραι, veniet tempus. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. (1 Sam. 2, 33. Amos. 8, 11.) — ἦλθεν ἡ ὥρα, venit, adest tempus, Marc. 14, 41. Io. 4, 21. Apoc. 14, 7. 18, 10. 19, 7. coll. Gal. 4, 4. — Hinc ἐρχόμενος non solum *adveniens*, Matth. 21, 9 23, 39. Luc. 19, 38. (1 Sam. 11, 9.), sed etiam ut nostrum *kommend*, *venturus*, *futurus*; Marc. 10, 30. αἰὼν ἐρχ Luc. 18, 30. Io. 16, 13. τὰ ἐρχόμενα, futura, (Ies. 44, 7.) Act. 18, 21. ἑορτή. 1 Thess. 1, 10. ὀργή. (Iob. 5, 21.) — Hinc Messias κατ᾽ ἐξοχήν dicitur ὁ ἐρχόμενος, futurus, venturus, Matth. 11, 3. Luc. 7, 19. 20. Hebr. 10, 37. — De doctoribus, prophetis, pseudochristis: *venio, in publicum prodeo*, Matth. 11, 18 sq. 17, 10—12. 24, 5. Marc. 9, 11 sq. 13, 6. Io. 1, 7. 5, 43. 10, 8. 2 Petr. 3, 3. 1 Io. 2, 18. — b) ἔρχεσθαι seq. *praepositione* in locutionibus: *α*) ἐληλυθὼς ἐν σαρκί, qui advenit homo, homo natus est, 1 Io. 4, 2. [3]. 2 Io. v. 7. (Epist. Barn. c. 5. et saepius apud patres eccles.) — *β*) ἔρχεσθαι εἰς τὸν κόσμον, venire ad homines, hominem nasci. Io. 1, 9. 3, 19. 6, 14. 9, 39. 11, 27. 12, 46. 16, 28. 18, 37. 1 Tim. 1, 15. coll. Io. 12, 41 sq. — *γ*) ἔρχεσθαι εἰς ἑαυτόν, vid. Ἑαυτοῦ. — *δ*) ἔρχεσθαι ἐπί τινα, *venire super aliquem*, *supervenire*, de malis, Matth. 23, 35. Io. 18, 4. Act. 7, 11. Eph. 5, 6. Col. 3, 6. (Deut. 28, 15. 45. Ps. 35, 19. 55, 5. Iob. 18, 9.) — de bonis: *contingo*, *evenio*, Matth. 10, 13. (Deut. 33, 16. Iob. 3, 7. Ps. 119, 41.) — de pluvia: *decido*, Hebr. 6, 7. — de spiritu: *supervenio*, *occupo*; Matth. 3, 16. 10, 13. Act. 19, 6. (Ezech. 2, 3. Ies. 32, 15. ubi in hebr. נֶעֱרָה, effusus est. Test. XII. Patr. p. 545. πνεῦμα κυρίου ἦλθεν ἐπ᾽ ἐμέ. Ioseph. ant. 4, 6. 6. πάθος ἦλθε ἐπ᾽ αὐτούς.) — de aggrediente: *progredior adversus*, *aggredior*, Act. 24, 8. (1 Sam. 17, 43. Ezech. 38, 18. Test. XII. Patr. p. 632.) — *ε*) ἐρχ. ὀπίσω τινός, vid. Ὀπίσω. — *ζ*) ἔρχομαι πρός τινα, non solum: venio ad aliquem, sed de doctore ex adiuncto etiam:

ei me addico, fidem ei habeo, Luc. 6, 47. Io. 3, 20. 21. 5, 40. 6, 35. 37. 44 sq. 65. 14, 6. *πρὸς τὸν πατέρα.* Act. 19, 18. *ἤρχοντο*, intellige *πρὸς τὸν ἀπόστολον*, sive *πρὸς τὸν Χριστόν.* — — c) *ἔρχομαι* sequente *infinitivo verbi*, ubi meliores scriptores participium futuri iungunt: *veni ut, eo consilio veni, in consiliis habeo*, Matth. 5, 17. *ἦλθον καταλῦσαι*, pro *ἦλθον καταλύσων*, veni ut dissolvam. c. 9, 13. *ἦλθον καλέσαι.* c. 10, 34. 18, 11. 20, 28. Marc. 1, 24. 10, 45. Luc. 1, 59. 12, 42. 2 Thess. 1, 10. (Neh. 6, 10. *ἔρχονται φονεῦσαί σε.* Gen. 42, 5. *ἦλθον ἀγοράζειν*, ib. 42, 7. 10. 12.) — Sequitur etiam participium Luc. 13, 6. 7. *ἦλθε ζητῶν*, venit ut quaereret. — et *ἵνα*, Io. 10, 10. 12, 47. Marc. 4, 21. — d) *ἔρχομαι alii verbo additur, ut notio motus*, quae verbo seq. adhaeret, *plenius describatur*, etiam ubi e Latinorum et nostra loquendi ratione notio veniendi omitti solet; sic α) participium: *ἐρχόμενος, ἐλθών*, Matth. 2, 8. *ἐλθὼν προςκυνήσω*, ut veniam ipse et venerer. v. 9. *ἐλθὼν ἔστη.* v. 23. cap. 4, 13. 5, 24. 8, 2. 7. 9, 10. 18. 12, 44. 14, 12. Marc. 5, 23. Luc. 5, 7. 2 Cor. 11, 4. Eph. 2, 17. (Gen. 27, 35. *ἐλθὼν ἔλαβε.* cap. 32, 11. 47, 1. Exod. 35, 9. Num. 25, 6. Prov. 23, 35. *ἐλθὼν ζητήσω.* Gen. 37, 10. *ἐλθόντες ἐλευσόμεθα.*) — β) *ἔρχομαι καὶ*, pro *ἐρχόμενος*, ut Matth. 13, 19. *ἔρχεται καὶ ἁρπάζει*, pro *ἐρχόμενος ἁρπάζει.* ib. v. 25. Marc. 2, 18. *ἔρχονται καὶ λέγουσι* ib. 4, 15. (Esdr. 5, 16. *ἦλθε καὶ ἔδωκε.* Exod. 19, 7. *ἦλθε καὶ ἐλάλησε.* 2 Sam. 13, 36.) — Io. 14, 23. *ἐλευσόμεθα καὶ ποιήσομεν*, i. e. faciamus. (Zach. 2, 10. *ἰδοὺ ἔρχομαι καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου.*)

2) Quum *ἔρχομαι motum* aliquem e loco in alium indicet, pro contexta oratione, rei varietate, et natura particularum et praepositionum, quibus iungitur, varie dicitur, et vario modo vertendum est: nimirum: *accedo*, Matth. 20, 9. 10. 22, 3. — seq. *εἰς*, Matth. 3, 7. 21, 1. — *πρός*, Matth. 14, 28. 29. 19, 14. Marc. 1, 45. 2, 13. — Marc. 11, 13. *ἦλθεν εἰ*, propius accessit spectatum. Marc. 5, 27. *ἐλθοῦσα ὄπισθεν*, a tergo accedens. — *Appropinquo*, de messe, Io. 4, 35. (Ion. 1, 6. ubi hebr. קָרַב.) — *Proficiscor, me confero*, Luc. 2, 44. Act. 9, 17. 1 Cor. 16, 12. 1 Thess. 2, 18. — seq. *εἰς*, Matth. 2, 21. 19, 1. 26, 36. — seq. *πρός*, Marc. 3, 8. (LXX pro הָלַךְ Gen. 18, 22. 22, 3. 13, 3. coll. Iob. 31, 32.) — tropice: *progredior, pergo*, 1 Cor. 12, 1. *ἐλεύσομαι εἰς ὀπτασίας*, veniam, progredior ad visiones. (Sic *διέρχομαι* Ioseph. ant. 3, 11. 2. ib. 7, 7. 21. *μέχρι μέθης προελθὼν ἐν τῷ πότῳ.*) — *Pervenio in locum* (Ios. 2, 22. 3, 1. 8, 11.) tropice: ad aliquid, *εἰς ἐπίγνωσιν*, 1 Tim. 2, 4. 2 Tim. 3, 7. (Cebet. tab. c. 10. *εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἐλθεῖν.*) — *Irruo*, Matth. 24, 39. 7, 25. 27. Luc. 17, 27. 12, 54. (Iob. 1, 19.) — *Redeo*, Io. 9, 7. *ἦλθε βλέπων*, rediit iam videns. Io. 14, 18. 28. Rom. 9, 9.

(Gen. 18, 10.) — de reditu Christi, Matth. 16, 27 sq. 24, 30. 44. Marc. 3, 38. Act. 1, 11. et passim. (coll. Gen. 42, 29. 45, 25. 1 Sam. 11, 5.) — *Egredior;* ἔρχομαι ἀπὸ θεοῦ, Io. 3, 2. 31. 8, 14. (Gen. 27, 30. ἔρχεσθαι ἀπὸ τῆς θύρας.) — seq. ἐκ, Apoc. 7, 14. ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψ. pass. calamitates. — De avibus: *advolo*, Matth. 13, 4. 32. Marc. 4, 4. — de candela, Marc. 4, 21. ὁ λύχνος ἔρχεται, venit, i. e. adportatur, infertur.

3) metaphorice: venio in aliquid, i. e. *obnoxius sum, incido, patior, ich gerathe in,* a) seq. εἰς, Marc. 5, 26. ἔρχεσθαι εἰς τὸ χεῖρον in peiorem devenire conditionem. Marc. 4, 22. ἔρχεσθαι εἰς τὸ φανερόν, sensus: conspicuum fieri. Io. 5, 24. εἰς κρίσιν, iudicio obnoxium fieri. (Iob. 33, 28. ἔρχ. εἰς διαφθοράν). Io. 12, 27. ἦλθον εἰς τὴν ὥραν, incidi in hanc calamitatem. Act. 19, 27. (vid. Ἀπελεγμός. (Philostrat. Heroic. c. 19, 17. εἰς δάκρυα ἔρχονται. Sic διέρχεσθαι ἔν τινι, Num. 31, 23. Ies. 41, 3. Sir. 28, 19. Test. XII. Patr. p. 632.: εἰς οἶκτον ἦλθον, a dolore correptus sum.) — b) seq. διά cum genitivo; 1 Io. 5, 6. ὁ ἐλθὼν διὰ ὕδατος καὶ αἵματος, qui baptismum (per Ioannem) et mortem passus est. Vid. Διά, I. 2. c. — c) de rebus: *cedo in, ich gereiche;* Phil. 1, 12. εἰς προκ. τ. εὐ. ἐλήλ., in doctrinae incrementum cesserunt. (Sap. 15, 5. εἰς ὄνειδος ἔρχεται.)

4) *existo, orior,* ich entstehe, komme hervor, Marc. 9, 7. ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, oriebatur, i. e. audiebatur ex nube proveniens. Io. 12, 28. — Io. 3, 8. πόθεν ἔρχεται, unde oriatur. — De scandalis, Matth. 18, 7. Luc. 17, 1. — Rom. 3, 8. ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά, ut bona inde oriantur. Rom. 7, 9. ἐλθούσης τῆς ἐντολῆς, quum existeret lex. Gal. 3, 23. 25. 1 Thess. 2, 3. (coll. Hos. 10, 13.)

Ἐρωτάω, ῶ, f. ήσω, (a stirpe ἔρω, nuncio, ἔρομαι, quaero) LXX pro שָׁאַל, 1) *interrogo, quaero,* Matth. 16, 13. Marc. 4, 10. 21, 4. Luc. 9, 45. 19, 31. 22, 68. Io. 1, 19. 21. 25. — de iudice, Io. 9, 15. 19. 18, 19. — 2) ex usu hebr. שָׁאַל, (Iudic. 5, 25. Prov. 20, 4. Ps. 122, 6.) *rogo, postulo, peto ab aliquo,* Matth. 15, 23. Marc. 7, 26. Luc. 4, 38. 5, 3. 7, 3. 36. Io. 4, 40. 47. 14, 16. Act. 3, 3. 1 Io. 5, 16. et passim. (Ἐρωτῆσαι τὰ εἰς εἰρήνην, 1 Sam. 30, 21. 2 Sam. 8, 11. 1 Chron. 18, 10. Ioseph. ant. 5, 1. 14. ταῦτα ἐπὶ στόμα πεσὼν ἠρώτα τὸν θεόν.)

Ἐσθής, ῆτος, ἡ, (ab ἕω, pro quo dicitur ἕννυμι, vestio) *vestis, vestimentum.* Luc. 23, 11. Act. 1, 10. 10, 30. Iac. 2, 2. 3. — Act. 12, 21. βασιλική, regalis. (3 Esdr. 8, 73. ἱερά, sacerdotalis). Ioseph. ant. 12, 4. 3. ἐσθῆτας de vestibus splendidis. ib. 8, 7. 3. Thom. Mag. ἐσθὴς καὶ στολὴ διαφέρει. τὴν μὲν ἐσθῆτα ἐπὶ τῶν ἁπλῶς ἐνδυμάτων τάττεσθαι, τὴν δὲ στολὴν ἐπὶ τῶν διαφόρων τῶν ἐσθήτων. *.

Ἐσθίω, forma producta pro ἔδω, impf. ἤσθιον, aor. 2. (a stirpe obsoleta φάγω) ἔφαγον, futur. (apud antiquiores ἔδομαι) apud seriores a φάγω deductum φάγομαι, φάγεσαι [Luc. 17, 8. *Winer* gramm. p. 47.] φάγεται (vid. *Matthiae* gramm. §. 234. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 327. 348. *Sturz* de dial. maced. p. 199.) — LXX pro אָכַל — 1) *edo*, *comedo*, *vescor*, ἐσθίω, Matth. 12, 1. 14, 21. Marc. 1, 6. 7, 3. et saepius. Etiam de animalibus, *voro*, Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. Luc. 15, 16. (Iob. 40, 10. Ps. 106, 21.) — φαγεῖν, Matth. 15, 37. 26, 26. Marc. 6, 42. 44. 8, 8. Luc. 9, 17. 24, 43. et saepius. — *διδόναι τινὶ φαγεῖν*, dare alicui quo vescatur, Matth. 14, 16. 25, 35. 42. Marc. 5, 43. 6, 37. Luc. 9, 13. Io. 6, 31. 52. coll. Io. 4, 32 sq. (2 Chron. 28, 19.) — *φαγεῖν τι*, Marc. 11, 14. Luc. 4, 2. Io. 6, 31. 53. Rom. 14, 2. 21. 1 Cor. 8, 8. *φάγωμεν*, intellige εἰδωλόθυτα. c. 10, 3. Apoc. 2, 14. — *φαγεῖν τὸ πάσχα*, agnum paschale comedere, i. e. coenae paschali interesse, Matth. 26, 17. Marc. 14, 12. 14. Luc. 22, 8. 11. 15. Io. 18, 28. — *δεῖπνον φαγεῖν*, pro δειπνεῖν, 1 Cor. 11, 20. — *Ἄρτον ἐσθίειν*, s. *φαγεῖν*, *cibum capere*, *epulari*, Matth. 15, 2. Marc. 3, 20. 7, 2. coll. v. 3—5. Luc. 14, 1. 15. 2 Thess. 3, 12. (1 Reg. 21, 5. Gen. 3, 24. Exod. 16, 8.) — *Ἐσθίειν* s. *φαγεῖν ἔκ τινος*, proprie edere partem rei, aliquid, i. e. vesci aliqua re, Luc. 22, 16. Io. 6, 26. 50 sq. 1 Cor. 9, 7. 13. *ἐκ τοῦ ἱεροῦ*, de oblationibus sacris. c. 11, 27. Hebr. 13, 10. *ἐξ οὗ*, nimirum θυσιαστηρίου, i. e. carnibus ei impositis. Apoc. 2, 7. (Num. 6, 4. 2 Sam. 12, 3. 2 Reg. 4, 40. Sir. 11, 17.) — *Ἐσθίειν* s. *φαγεῖν ἀπό τινος*, eodem sensu, Matth. 15, 27. Marc. 7, 28. [Apoc. 2, 17.] (Gen. 2, 16 sq. 3, 1—5. 27, 25. 33. Lev. 7, 8. 11, 40. אָכַל seq. מִן.) — *φαγεῖν ἄρτον παρά τινος*, ab aliquo nutriri, 2 Thess. 3, 8. (Ruth. 2, 14. φάγεσαι τῶν ἄρτων μου. coll. Gen. 3, 19.) — Denique locutio *ἐσθίειν* sive *φαγεῖν καὶ πίνειν* ex hebraismo est a) *cibum et potum capere* simpliciter, Luc. 10, 7. (coll. v. 8. Bel et Drac. v. 6.) — c) describit per partes usum consuetum cibi et potus, *panem edere* et *vinum bibere*, (ut plene legitur Luc. 7, 33. *μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων*) Matth. 11, 18 sq. Luc. 7, 34. 35. 12, 19. 17, 8. 1 Cor. 9, 4. 11, 22. 29. Quare haec locutio non solum opponitur τῷ ieiunare, Luc. 22, 30. 33. coll. Marc. 2, 16. sed etiam addita negatione est: abstinere a prandio et coena, ieiunare; Act. 9, 4. 23, 12. 21. (Exod. 34, 28. Dan. 9, 9. 18. 1 Reg. 13, 8. 9. coll. Νηστεία.) — c) *convivari*, Luc. 22, 30. 1 Cor. 10, 7. 15, 32. — potissimum cibo potuque delicatiori uti, laute epulari, Matth. 24, 49. Luc. 12, 45. 17, 27. 28. 1 Cor. 11, 22. coll. v. 21. (1 Sam. 30, 16. 1 Reg. 1, 25. Iob. 1, 4. 18.) — d) *ἐνώπιόν τινος*, s. *ἐπὶ τῆς τραπέζης τινός*, i. e. familiariter cum aliquo vivere, Luc. 13, 26. 22, 30. — (Vid. omnino Gen. 31, 54. 24, 54.

25, 34. 26, 30. 24, 12. 32, 6. Iudic. 9, 27. Ruth. 3, 7. 2 Chron. 28, 15.) — 2) *convivor*, *convivio intersum*, Matth. 9, 11. Marc. 2, 16. 6, 31. Luc. 15, 23: 1 Cor. 11, 21. ἐν τῷ φαγεῖν, quum coenatur. c. 11, 33. (1 Sam. 20, 5. Eccl. 10, 16.) — φαγεῖν μετά τινος, coenari apud aliquem, Luc. 7, 36. (1 Sam. 1, 18. 9, 19. 24.) — 3) *absumo*, *consumo*; ἐσθίειν, Hebr. 10, 27. (Ps. 14, 4. κατεσθίοντες τὸν λαόν. Hebr. אָכַל Deut. 32, 22. Zeph. 1, 18.) — φαγεῖν, Apoc. 10, 10. — de avibus, Apoc. 19, 18. (Gen. 40, 19. Ies. 56, 9.) — de aerugine, Iac. 5, 3. (Ies. 10, 17.) — Apoc. 17, 16. τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, i. e. homines in ea (urbe) trucidabunt. (Levit. 26, 29. Ps. 27, 3.)

Ἐσλί, ὁ, *Esli*, nom. pr. indecl. unius e maioribus Christi, Luc. 3, 25.

Ἔσοπτρον, ου, τό, i. q. εἴσοπτρον, (ex εἰς et ὄπτω) 1) omne quod radios reflectit, et sic imaginem refulget; *speculum*. Iac. 1, 23. (Theophil. ad Autol. lib. 1. p. 70. — Sap. 7, 26. ubi pro imagine, quam speculum repraesentat.) — 2) *speculare*, (Fensterglas); veteres enim fenestras e lapide speculari (Marienglas) conficere solebant, quae vim lucis infringunt. Hinc βλέπειν δι' ἐσόπτρου 1 Cor. 13, 12. *videre per speculare*, est: obscure, imperfecte cognoscere. Eandem dicendi rationem familiarem fuisse Rabbinis docuerunt *Schoettgen.* et *Wolfius* in cur. phil. ad h. l. (Act. Thom. §. 14. τὸ ἔσοπτρον τῆς αἰσχύνης ἀπ' ἐμοῦ ἀφῄρηται, ubi tropice est: das Bleiche, die den Glanz der Tugend entstellende Schande. — Sir. 12, 11. καὶ ἔσῃ αὐτῷ ὡς ἐκμεμαχὼς ἔσοπτρον, eris illi amicitiam simulanti, quasi is, qui speculare abstergit, i. e. simulationis fucum abstergit, ut videat qualis vere sit.) *.

Ἑσπέρα, ας, ἡ, (ab ἕσπερος, hesperus, vespertinus) *vespera*, *tempus vespertinum*; Luc. 24, 29. Act. 4, 3. 28, 23. (Gen. 1, 5. 8. 2 Sam. 11, 2. Ruth. 2, 7.) *.

Ἐσρώμ, ὁ, *Esrom*, nom. propr. indecl. viri e maioribus Christi, Matth. 1, 3. et Luc. 3, 33. commemorati, caeterum ignoti. cf. 1 Chron. 2, 5.

Ἔσχατος, άτη, ατον, (ab ἔχω, ἔσχον) hebr. אַחֲרוֹן, אַחֲרִית, propr. adhaerens, subsequens: *ultimus*, *postremus*, *extremus*. — Usus huius voc. in N. T. varius. Dicitur enim a) de numero, ordine, loco, *ultimus*, *postremus*, Matth. 5, 26. 20, 8. 12 — 16. Luc. 12, 59. 1 Cor. 15, 26. Apoc. 15, 1. 21, 9. — Marc. 12, 22. ἐσχάτη ἀπέθανε, postrema omnium mortua est. — ib. v. 6. ἀπέστειλε αὐτὸν ἔσχατον, nisi hic ἔσχατον adverbialiter positum est. 1 Cor. 15, 8. ἐσχάτῃ σάλπιγξ, i. e. tuba ἐν ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. — b) de aetate, *iunior*, Io. 8, 9. ubi οἱ ἔσχατοι opponuntur senioribus. — c) de spatio, *remotissimus*, *extremus*, Act. 1, 8. ἕως ἐσχάτου (τόπου) τῆς γῆς. ib. 13, 47. (Ies. 8, 9. 49, 20. Deut. 34, 2. ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης.

Ies. 45, 22. ἐπ' ἐσχάτου (אפס) τῆς γῆς. Sir. 41, 14.) — d) de dignitate: *inferior, infimus*, Matth. 19, 30. πολλοὶ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι, multi, qui sibi videntur primi ordinis esse (prae aliis locum nobiliorem in regno Dei occupaturi), infimi erunt, qui autem infimi habentur, primi. Eadem leguntur Marc. 9, 35. 10, 31. Luc. 13, 30. — Luc. 14, 9. 10. ἔσχατος τόπος, infimus locus. 1 Cor. 4, 9. ἐσχάτους ἀπέδειξεν, infimos esse voluit. (Cic. pro Rosc. Am. c. 47. homines postremi i. e. vilissimi.) — e) si duo inter se conferuntur, ἔσχατος est *posterior*. Τὰ ἔσχατά τινος, posterior hominis conditio Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. (Iob. 8, 7. 42, 12. εὐλόγησε τὰ ἔσχατα Ἰὼβ, ἢ τὰ ἔμπροσθεν.) Ἡ ἐσχάτη πλάνη, posterior fraus, Matth. 27, 64. Ὁ ἔσχατος Ἀδάμ, 1 Cor. 15, 45. i. q. ὁ δεύτερος, cf. v. 47. Apoc. 2, 19. ἔργα τὰ ἔσχατα posteriora facta. (Hagg. 2, 10. Deut. 24, 1—4 ubi ἔσχατος i. q. ἕτερος, et opponitur τῷ προτέρῳ.) — f) cum substantivis *temporis*: α) ἐσχάτη ἡμέρα, quod nonnisi in Ioannis evangelio habetur, *ultimus dies*; de certo numero, Io. 7, 37. — ultimus omnium dies, quo mortui resurgent et iudicium habebitur, post autem consummabitur mundus, Io. 6, 39. 40. 44. 54. 11, 24. 12, 48. — β) ἐν ἐσχάταις ἡμέραις, sive ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν, sive ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ, s. ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων, ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ, primum est: *tempore remotissimo* (Prov. 31, 25. Gen. 49, 1. Num. 24, 14. Ier. 36, 20. et Deut. 4, 30. 32, 20. (Sir. 48, 24.) Test. XII. Patr. p. 609. 643. 652. de tempore exilii babylonici dicitur); *tempore ultimo*, nimirum *huius seculi*, ubi Messias adventurus erat. (Ezech. 38, 16. Ies. 2, 2. Ier. 23, 20. Test. XII. Patr. p. 642. 725. et in N. T. Act. 2, 17.) — Dividebant enim Iudaei omne aevum in duas periodos, quarum prior ante Messiam fere tota praeterlapsa et adventu Messiae finienda putabatur. Vid. Αἰών. Apostoli igitur, adventum Christi proxime instantem arbitrati, sibi videbantur vivere ἐν ἐσχάταις (τοῦ αἰῶνος τούτου) ἡμέραις, i. e. ἐν συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου; 2 Tim. 3, 1. Hebr. 1, 2. Iac. 5, 3. 1 Petr. 5, 20. 2 Petr. 3, 3. Iud. v. 18. — 1 Io. 2, 18. ἐσχάτη ὥρα ἐστί, iam adest ultimum tempus. — g) locutio: ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, quae Apoc. (1, 11.) 1, 17. 2, 8. 22, 13. legitur, ab *Eichhornio* (in comment. in Apoc.) explicatur: *solus, qui reliquos omnes excludit, unicus*; sensus: a quo omnia pendent, *supremus*. (Sic in V. T. λόγοι οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι, i. e. res ed omnes, 2 Chron. 9, 29. 12, 15. 16, 11. 28, 26. — Sir. 24, 28. οὐ συνετέλεσεν ὁ πρῶτος, καὶ ὁ ἔσχατος οὐκ etc. i. e. nemo mortalium. Test. XII. Patr. p. 617.: πορεύεσθε ἐν προστάγματι αὐτοῦ πρώτοις καὶ ἐσχάτοις, i. e. omnibus.) Alii: *aeternus, sempiternus*, ut Ies. 48, 12. ἐγώ εἰμι πρῶτος, καὶ ἐγώ εἰμι εἰς τὸν αἰῶνα. Vid. Α. — h) τὸ ἔσχατον, sive ἔσχατον simpliciter, adverbialiter: *post*,

postea. Marc. 12, 22. in codd. 1 Cor. 15, 8. ἔσχατον δὲ πάντων, post ea omnia. (Deut. 31, 27. ἔσχατον τοῦ θανάτου μου, post mortem meam, me mortuo. Ios. 10, 14. τὸ ἔσχατον, postea.) *.

Ἐσχάτως, adv. *extremo, in extremum.* Semel Marc. 5, 23. in locutione ἐσχάτως ἔχει, *in extremis est, animam agit*, nostrum: *in den letzten Zügen liegen.* (Eodem sensu Ioseph. ant. 9, 8. 6. ἐν ἐσχάτοις ὤν. ib. 17, 7. 1. ἐν τῷ ὑστάτῳ ὤν. Artemid. Oneirocrit. 3, 61. τοῖς ἐσχάτοις ἔχουσι. Aristid. Serm. Sacr. 1. ἐπ' ἔσχατον ἐλθεῖν. Arrian. Epict. 3, 26. θανασίμως ἔχειν. Sir. 1, 3. ἐπ' ἐσχάτων, in fine vitae. Improbat Phrynichius locutionem ἐσχάτως ἔχειν, tanquam a puriori dicendi ratione alienam, vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 389.)

Ἔσω, adv. loci, 1) in loco: *intus*, Io. 12, 26. ἦσαν ἔσω, intus erant, in loco, ubi convenire solebant, cf. v. 19. Act. 5, 23. — 2) in locum: *intus, intro*; Matth. 26, 58. εἰςελθὼν ἔσω, introgressus. Marc. 14, 54. ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλήν, usque in atrium. ib. 15; 16. ἔσω τῆς αὐλῆς, in interiorem palatii partem. — 3) cum articulo loco adiectivi est: ὁ ἔσω ἄνθρωπος, *homo interior*; i. e. sentiendi agendique ratio, ad quam spiritus divinus ducit, Rom. 7, 22. Eph. 3, 16. — Οἱ ἔσω, *qui intus sunt, in coetu*, Christiani, 1 Cor. 5, 12. *.

Ἔσωθεν, (ab ἔσω et terminatione θέν, quae motum ex aliquo loco, ortum ab aliquo indicat) adv. 1) *ab interiore parte, intus*, von innen heraus; Marc. 7, 15. ἔσωθεν ἐκ τῆς καρδίας. ib. v. 23. Luc. 11, 7. ἔσωθεν ἀποκριθείς. — 2) i. q. ἔσω, *intus, in interiore parte*, inwendig, Matth. 7, 15. 23, 20. 27 sq. Apoc. 4, 8. 5, 1. — in animo, 2 Cor. 7, 5. — 3) ut ἔσω cum articulo: τὸ ἔσωθεν ὑμῶν, quod intus est, interior pars, Luc. 11, 39. 40. — ὁ ἔσωθεν ἄνθρωπος, homo interior, quatenus in sensus non occurrit, 2 Cor. 4, 16. Vid. etiam Ἔσω. *.

Ἐσώτερος, α, ον, (comp. ab ἔσω) *interior, intimus*; Act. 16, 24. (Esth. 4, 10. 1 Reg. 6, 26.) — Hebr. 6, 19. εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, in sanctum sanctorum post velamen. (Lev. 16, 15. ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. ib. v. 2. 1 Reg. 6, 28.) *.

Ἑταῖρος, ου, ὁ, 1) *sodalis, socius*; Matth. 11, 16. coll. Iud. 14, 11. 20. Test. XII. Patr. p. 728. ubi de popularibus, et ib. p. 591. ubi de sociis belli dicitur. — 2) *amicus, familiaris*, quem noscimus, quocum nobis est consuetudo; Sir. 37, 2. ἑταῖρος· καὶ φίλος τρεπόμενος εἰς ἔχθραν. ib. 40, 23. 42, 3. Hinc ἑταῖρε est compellatio, qua utebantur doctores erga discipulos, Matth. 26, 50. aliique erga notos et ignotos, ut est: *amice, mi homo;* Matth. 20, 13. 22, 12. Ammonius: ἑταῖρος, οὐ πάντως φίλος· ἑταῖροι δὲ ἰδίως οἱ καὶ τῇ ἡλικίᾳ παραπλησίως ἔχοντες, καὶ ἐν συνηθείᾳ πολὺν χρόνον γεγονότες.

(Easdem significationes habet hebr. רֵעַ, socius, familiaris, amicus.) *.

Ἑτερόγλωσσος, ου, ὁ, (ἕτερος et γλῶσσα) *qui lingua peregrina utitur.* (Aquila Ps. 114, 1. pro Hebr. לֹעֵז, LXX ἐκ λαοῦ βαρβάρου. Polyb. 24, 9. 5. Hannibal πλείστοις ἀλλοφύλοις καὶ ἑτερογλώττοις ἀνδράσι χρησάμενος.) — Semel 1 Cor. 14, 21. ἐν ἑτερογλώσσοις vel intellige λόγοις, vel positum est pro γλώσσαις ἑτέραις, ut Ies. 28, 11. ad quem locum respexisse videtur apostolus. (Ioseph. ant. 1, 4. 3. ἀλλόγλωσσοι.)

Ἑτεροδιδασκαλέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἕτερος et διδάσκαλος) ἕτερα διδάσκω, *aliena, a vero diversa doceo,* 1 Tim. 1, 3. 6, 3. (Apud profanos scriptores non legitur, sed in scriptis Patrum eccl., ut Basilii, Chrysost., Ignat. ad Polyc. §. 3. Euseb. hist. eccl. 3, 32.) *.

Ἑτεροζυγέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἑτερόζυγος, iugo impari iunctus, [LXX Lev. 19, 19. pro כִּלְאַיִם, duo diversi generis.] trop. discors; de libra: in alteram partem inclinans, Phocyl. Sent. 13.) propr. alteri parti iugi adstrictus traho; deinde: cum impari iugo adstrictus sum; metaphorice: discors sum. Semel in N. T. 2 Cor. 6, 14. μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες τοῖς ἀπίστοις, quorum sensus est: *nolite sequi mores, instituta eorum, qui Christo fidem denegant.* Alteram iugi partem trahere est enim tropice: eosdem mores sequi. Alii: impari iugo copulari cum infidelibus, i. e. societate Christianorum indignis. Alii, ut Theodoretus, imaginem repetunt a iugo lancis, et vertunt: ad alteram lancem, i. e. partes infidelium inclinare. Alii ζυγός de disciplina, praeceptis intelligunt et vertunt: alienam disciplinam sequi. Alii denique ad dissensum referunt et vertunt: nolite vos dissociare a doctrina vera et vos conferre ad aliena dogmata.

Ἕτερος, α, ον, *alius,* LXX pro אַחֵר Matth. 11, 3. 12, 45. 15, 30. Luc. 10, 1. 14, 31. 16, 18. 20, 11. 23, 34. Io. 19, 37. Act. 2, 40. 4, 12. et passim. — Usus in N. T. varius est: dicitur enim: a) indefinite, *alius quis,* ἕτερός τις, Act. 8, 34. 27, 1. Rom. 8, 39. 13, 9. 1 Tim. 1, 10. Saepius τίς quoque omittitur et ἕτερος simpliciter ponitur, sed eodem sensu, ut Matth. 8, 21. Luc. 6, 6. 9, 59. 61. καὶ ἕτερος et insuper alius quidam. Luc. 11, 16. 22, 58. Gal. 1, 19. Act. 17, 34. c. 19, 34. περὶ ἑτέρων de aliis quibusdam rebus. — b) definite: *alius* i. e. *alter,* ubi de duobus est sermo, Matth. 21, 30. (text. vulg. δευτέρῳ) Matth. 6, 24. Luc. 5, 7. 7, 41. 16, 7. 13. 17, 34 sq. et passim. In partitione de secundo, tertio etc. Rom. 7, 3. 4. 23. Luc. 19, 20. cum ἄλλος — ἄλλος permutatur, 1 Cor. 12, 9. 10., — et nonnunquam *ceteros* comprehendit, Hebr. 11, 36. Matth. 16, 14. — c) alius, i. e. *diversus,* Marc. 16, 12. Luc. 3, 18. 9, 29. 1 Cor. 15, 40. 2 Cor. 11, 4. Gal. 1, 6. Iac. 2, 25. — *alienus, peregrinus,* Act. 1, 20. (Ps. 109, 8.) ubi

hebr. אַחֵר. coll. Exod. 1, 8.) c. 2, 4. *ἕτεραι γλῶσσαι* 1 Cor. 14, 21. Iud. v. 7. *σὰρξ ἑτέρα*, homines peregrini, advenae. (Exod. 30, 9. זָר). — d) alius, i. e. qui antea fuit, *prior*, Eph. 3, 5. *ἑτέραι γενεαί*. — e) alius, i. q. *πλησίον*, quivis alius homo, ulla ratione nobiscum coniunctus (hebr. רֵעַ); in scriptis Pauli, Rom. 2, 1. 21. 13, 8. 1 Cor. 4, 6. 6, 1. 10, 24. 14, 17. Phil. 2, 4. et Iac. 4, 12. (ἕτερος ἕτερον, alius, alium, Gen. 31, 49. Exod. 16, 15. 36, 9. 11.)

Ἑτέρως, adv. *aliter, diverse.* Semel, Phil. 3, 15. (Ioseph. ant. 2, 14. 5. ib. 3, 12 3.)

Ἔτι, adverb. apud LXX maxime respondens hebr. עוֹד, 1) *adhuc*, noch, i. e. *adhuc*, *dum*, *noch*, *während*, de rei duratione; *ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος*, eo adhuc loquente, dum ita loquebatur, Matth. 12, 46. 17, 5. 26, 47. Marc. 5, 35. 14, 43. Luc. 8, 49. 22, 47. 60. Act. 10, 44. (Iob. 1, 16. 17. 18.) — Matth. 27, 63. *ἔτι ζῶν*, dum vivebat. Luc. 9, 42. *ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ*, dum propius accedebat. c. 14, 32. 16, 20. 24, 6. 44. Io. 20, 1. Rom. 5, 6. *ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι*, quum adhuc infirmi eramus. 2 Thess. 2, 5. (Iob. 8, 12. Dan. 4, 28. 1 Macc. 5, 14. Ioseph. ant. 7, 4. 2. *ἔτι Σαύλου βασιλεύοντος*.) — b) *adhuc* ut antea; *etiamnum*, jetzt noch (wie vormals), 1 Cor. 3, 2. *οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε*, nec adhuc potestis. (Ioseph. ant. 2, 14. 6. *νῦν ἔτι*.) Marc. 8, 17. Luc. 24, 41. Act. 9, 1. Rom. 3, 7. 6, 2. 1 Cor. 3, 3. *ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε*, etiamnum etc. c. 15, 17. Gal. 1, 10. *ἔτι* etiamnum, postquam apostolus factus sum. (2 Chron. 33, 17. Ioseph. ant. 1, 3. 5.) — c) *iam, schon*, Luc. 1, 15. *ἔτι ἐκ κοιλίας μητρός*, iam inde ab utero, i. e. iam in utero matris. Hebr. 7, 10. *ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ ἦν*, iam dum erat in lumbis. (2 Macc. 3, 1.) — 2) *amplius*, *porro*, *praeterea*, *etiam*, *mehr*, *weiter*, *noch ausserdem*; Matth. 5, 13. *εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι*. 18, 16. 19, 20. 26, 65. Marc. 12, 6. 14, 63. Luc. 14, 22. 16, 2. 18, 22. *ἔτι ἕν*, praeterea unum. 20, 36. *οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται*. c. 22, 37. 71. Io. 16, 17. Act. 18, 18. Rom. 3, 7. *τί ἔτι*, cur praeterea, nimirum post τὸ ψεῦσμα. Rom. 5, 6. *ἔτι γὰρ Χριστός*, nam etiam Christus. c. 9, 19. *τί ἔτι μέμφεται*, i. e. quo iure pergit Deus hoc vitio nobis vertere. Gal. 5, 11. 1 Cor. 12, 31. 2 Cor. 1, 10. Phil. 1, 9. *ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύει*, amplius magis magisque abundat. (Ioseph. ant. 5, 4. 1. *ἔτι μᾶλλον*). Hebr. 7, 11. 15. 10, 17. 11, 4. 32. 12, 26 sq. Apoc. 3, 12. 7, 16. 9, 12. 10, 6. 12, 8. 18, 21—23. 20, 3. 21, 1. 4. 22, 3. 11. (Gen. 2, 19. 37, 8. 30. 1 Chron. 14, 12. Iob. 7, 10. 14, 7. 32, 1. 2 Macc. 3, 37. Ioseph. 1, 3. 7. — *ἔτι δὲ καί*, *insuper etiam*, *praeterea vero etiam*, Luc. 14, 26. Act. 2, 26. 21, 28. (Ps. 16, 7. 9. Neh. 9, 8. 2 Macc. 8, 30. Ioseph. ant. 2, 15. 3.) — *ἔτι δέ*, omisso *καί*, eodem sensu, Hebr. 11, 36. (2 Macc. 2, 20) — de tempore: *ἔτι μικρόν*, non diu amplius, Io. 7, 33. 12, 35.

13, 33. 14, 9. Hebr. 10, 37. (Iob. 2, 9.) — Io. 4, 35. ἔτι τετράμηνός ἐστι, amplius sunt tres menses. — Apoc. 6, 11. ἔτι χρόνον, amplius tempus aliquod, i. e. aliquamdiu. — Οὐκ ἔτι, vid. Οὐκέτι. *.

Ἑτοιμάζω, f. άσω, (ab ἕτοιμος) LXX maxime pro hebr. כּוּן, *paro, praeparo, facio ut in promptu sit, vel ut idoneum sit,* zubereiten, in Bereitschaft setzen; — τὴν ὁδόν, viam facere planam, viam parare, Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 1, 76. 3, 4. Apoc. 16, 12. (Ies. 40, 3.) — epulum, Matth. 22, 4. Luc. 17, 8. Matth. 26, 17. 19. Marc. 4, 12—16. Luc. 22, 8—13. (Gen. 43, 16. hebr. הֵכִין.) — locum, domicilium, Io. 14, 2. 3. Apoc. 12, 6. Luc. 9, 52. Hebr. 11, 16. coll. 1 Chr. 15, 3. Exod. 15, 7. — populum Luc. 1, 17. (2 Chr. 27, 6. Sir. 2, 18.) — In locis Luc. 2, 31. et Philem. v. 22. ἑτοιμάζειν ex usu hebr. כּוּן fortasse rectius vertitur: *stabilire, firmum facere,* coll. 1 Sam. 13, 13. 2 Sam. 7, 12. — Ἡτοιμασμένος, bene paratus, quod est vel: *idoneus, aptus,* 2 Tim. 2, 21. Apoc. 9, 7. vel *bene ornatus,* Apoc. 21, 2. ἡτοιμασμένη ὡς νύμφη. — Ἑτοιμάζειν ἑαυτόν, se parare ad faciendum aliquid, Apoc. 8, 6, 9, 15. Luc. 12, 47. μὴ ἑτοιμ. (ἑαυτόν). De sponsa bene parata ad sponsum excipiendum, Apoc. 19, 7. sensus: bene ornata. — *Deus* dicitur pro suo decreto *parare* hominibus vel bona vel mala, ubi sensus est: *destino;* Matth. 20, 23. 25, 34. 41. Marc. 10, 40. 1 Cor. 2, 9. coll. Exod. 23, 20. Gen. 24, 14. 44. Ies. 14, 21. Tob. 6, 18. — Aor. 1. activi cum significatione medii: *paro mihi, comparo, colligo;* divitias Luc. 12, 20. aromata Luc. 23, 56. 24, 1. milites, Act. 23, 23. (2 Chr. 26, 14. 1 Reg. 5, 17.) *.

Ἑτοιμασία, ας, ἡ, (ab ἑτοιμάζω) *praeparatio, promptitudo.* Semel Eph. 6, 15. ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου, subligantes pedes promptitudine doctrinae salutaris; ἐν ἑτοιμασίᾳ ut antea vers. 14. ἐν ἀληθείᾳ, id, quo munienda sint membra, indicat. Videtur intelligendum esse: τό in promptu esse ad usum, ut legitur apud Iosephum Ant. 10, 1. 2. δισχιλίους ἐκ τῆς ἐμοὶ παρούσης ἵππους εἰς ἑτοιμασίαν ὑμῖν παρέχειν ἕτοιμός εἰμι, duo millia equitum vobis in usum tradere paratus sum. Sensus igitur: armate pedes usu prompto doctrinae, s. doctrina, cuius praecepta et promissa semper in promptu vobis sint. (LXX pro hebr. מָכוֹן, basis, fundamentum, Esdr. 2, 68. 3, 3. Ps. 89, 15.; hinc ἑτοίμη καρδία, animus constans לֵב נָכוֹן Ps. 112, 7. Posset igitur etiam verti: constantia in confitenda doctrina christiana.)

Ἕτοιμος, η, ον, et ἑτοῖμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *paratus, promptus, instructus;* — de epulo Matth. 22, 4. 8. Luc. 14, 17. coenaculo, Marc. 14, 15. donis, 2 Cor. 9, 5. Ἕτοιμός εἰμι, *paratus, expeditus sum,* Act. 23, 21. Matth. 26, 10. coll. Exod. 19, 11. 1 Sam. 13, 21. — ex adiuncto:

paratus sum ad faciendum, i. e. *libenter volo*, Luc. 22, 33. Act. 23, 15. Tit. 3, 1. 1 Petr. 3, 15. (Ioseph. ant. 10, 1. 2.) — *Ἕτοιμος γίνομαι*, paratus, promptus sum, me paro, Matth. 24, 44. Luc. 12, 40. Exod. 19, 15. 34, 2. — *Ἕτοιμόν ἐστι*, in promptu est, Io. 7, 6. — *Τὰ ἕτοιμα*, quae parata, effecta sunt, 2 Cor. 10, 16. — *Ἑτοίμη ἀποκαλυφθῆναι*, quae paratur ut, i. e. quae in eo est, ut manifestetur, 1 Petr. 1, 5. coll. Sir. 51, 3. — *Ἐν ἑτοίμῳ ἔχειν*, 2 Cor. 10, 6. paratum, i. e. idoneum esse. (Exempla e Philone et Dion. Hal. vid. apud *Kypkium*.) *.

Ἑτοίμως, adv. *prompte*, *parate*. — In N. T. ter ἑτοίμως ἔχειν a) *paratum esse* ad aliquid faciendum, 1 Petr. 4, 5. τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι, qui paratus est i. e. proxime futurus est iudex. (Dan. 3, 15. ἑτοίμως ἔχετε, ἵνα προςκυνήσητε. Ioseph. ant. 14, 13. 3. ib. 3, 2. 3.) — b) ex adiuncto: *libenter aliquid velle*, Act. 23, 13. 2 Cor. 12, 14. (Ioseph. ant. 12, 4. 2. ἑτοίμως ἔχειν ἀποθέσθαι τὴν ἀρχιερωσύνην. ib. 13, 1. 1. ἑτοίμως ἔχειν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ αὐτῶν.) *.

Ἔτος, εος, ους, τό, hebr. שָׁנָה, — *annus*, (et differt ab ἐνιαυτός eo, quod ἐνιαυτός est annus fastorum, annus per solis cursum definitus, das berechnete, das Kalenderjahr, ἔτος vero spatium 12 mensium universe), Luc. 3, 1. 4, 25. 8, 43. 12, 19. Act. 7, 30. 9, 33. et saepius. — ἔχειν ἔτη, Latinor. *annum agere*, Io. 8, 57. — *Εἶναι* s. *γίνεσθαι ἐτῶν*, de aetate; Marc. 5, 42. ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα, puer erat duodecim annorum, annos duodecim natus. Luc. 2, 37. 42. 3, 23. 8, 42. Act. 4, 22. 1 Tim. 5, 9. (Gen. 5, 32. 7, 6. 11, 10. 12, 4. 16, 16. 17, 17. 25, 26.) — accusativus: *per*, nostrum *lang*, *während*, Matth. 9, 20. γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη, Marc. 5, 25. Luc. 2, 36. 13, 7. 8. 11. 16. 15, 29. Io. 5, 5. Act. 7, 36. 42. 13, 21. Hebr. 3, 9. 17. Apoc. 20, 2. 4. 6. (Gen. 14, 4. 15, 13. 29, 18. 20. 29. Exod. 16, 35.) — dativ. plur. *intra*, Io. 2, 20. τεσσαρ. καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδημήθη. Act. 13, 20. — κατ' ἔτος, *quotannis*, Luc. 2, 41. (Ioseph. ant. 7, 5. 1. ib. 4, 4. 4.)

Εὖ, adv. *bene*, *belle*, *laudabiliter*, *recte*; Matth. 25, 21. 23. Luc. 19, 17. — *ἵνα εὖ σοι γένηται*, ut tibi bene sit, ut felix sis, Eph. 6, 3. Gen. 12, 13. Deut. 4, 40. 5, 33. — *Εὖ ποιέω*, *benefacio*, *beneficia colloco*, Marc. 14, 7. Prov. 3, 27. Sir. 12, 4. Ioseph. ant. 14, 14. 3. (cum accusativo legitur quoque in V. T. ut Gen. 32, 9. 12. Deut. 8, 16.) — *Εὖ πράσσω*, Act. 15, 29. alii: *felix sum*, ut saepius apud profanos (Ioseph. ant. 12, 4. 1.); alii: *recte facio*, *pie ago*, quod praefero. Quanquam enim profani et nostri (1 Macc. 12, 18. 22. c. 11, 43.) recte agere dicunt καλῶς ποιεῖν, tamen etiam εὖ ποιεῖν, quanquam rarius, eodem sensu legitur, ut Ier. 13, 23. ὑμεῖς δυνήσεσθε εὐποιῆσαι (לְהֵיטִיב) μεμαθηκότες τὰ κακά. Arrian. diss. Epict. 4, 6. πράττειν μὲν εὖ, κακῶς δ' ἀκούειν. Ioseph. ant. 4, 38. 3. εὖ πράττειν, pie agere. Eodem sensu Clem. Alex

protrept. 1. εὖ ζῆν. Idem Strom. 6, 6. εὐποιΐαν de vita honesta. Anton. de rebus suis 3, 13. οὔτε γὰρ ἀνθρώπινόν τι ἄνευ τῆς ἐπὶ τὰ θεῖα συναναφορᾶς εὖ πράξεις, et eodem modo hebr. הֵיטִיב saepius est *recte, pie egit*, Lev. 5, 4. Ies. 1, 17. Ier. 4, 22. Apostolos enim felicitatem suorum vel in hac vel in altera vita ab abstinentia a sanguine animalium suffocatorum repetiisse, mihi non possum persuadere. *.

Εὖα, ας, ἡ, hebr. חַוָּה a rad. חָיָה, vixit, *Heva*, (Ioseph. *Εὐέα*, ας) uxor Adami, (Gen. 2, 21 sqq. 3, 20.) 2 Cor. 11, 3. 1 Tim. 2, 13. *.

Εὐαγγελίζω, f. *ίσω*, aor. 1. εὐηγγέλισα, (ab εὐάγγελος, bonus nuntius) LXX pro בִּשֵּׂר — (Nec in Marci nec in Ioannis evang. et epistolis legitur) — I) *Activum*, quod in scriptis meliorum scriptorum non legitur (vid. *Lobeck*. ad Phrynich. p. 268.) 1) laeta annuntio, *τινί*, (1 Sam. 31, 9. 2 Sam. 18, 19. 20. Dio Cass. 61, 13. Polyaen. 5, 7.) — 2) *annuntio* seq. accusativo personae, Apoc. 10, 7. ὡς εὐηγγέλισε τοὺς δούλους (ita *Griesb*. pro τοῖς δούλοις.) c. 14, 6. εὐαγγελίσαι τοὺς καθημένους. — II) *Passivum:* 1) *laetum nuntium accipio*, Matth. 11, 5. πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. Luc. 7, 22. Hebr. 4, 2. ἐσμὲν εὐηγγελισμένοι, laetam promissionem accepimus. ib. v. 5. (2 Sam. 18, 31. Ioel. 2, 32.) — 2) *annuntior*, Luc. 16, 16. ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται. Gal. 1, 11. τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ. 1 Petr. 1, 25. — 1 Petr. 4, 6. τοῖς νεκροῖς εὐηγγελίσθη, mortuis annuntiatus est Messias. — III) *Medium*, quo utuntur etiam scriptores graeci optimi; 1) *laeta annuntio*, seq. dativo personae, Luc. 4, 18. (Ies. 61, 1. Ier. 20, 15. coll. 2 Sam. 4, 10. 18, 26. Ps. 68, 11. Nah. 1, 15. Ioseph. ant. 7, 10. 4.) — 2) *annuntio*; de rebus laetis, seq. accusativo rei et dativo personae, ut apud profanos, a) universe, Luc. 1, 19. 2, 10. Act. 10, 36. Rom. 10, 15. Eph. 2, 17. 1 Thess. 3, 6. (Ps. 40, 9. 96, 2. 2 Sam. 1, 20. 1 Reg. 1, 42. 1 Chron. 10, 9. Ies. 52, 7. 60, 6. Ioseph. 5, 8. 2. ib. 5, 1. 5.) — b) de doctoribus annuntiantibus, Messiam venisse, annuntiantibus doctrinam christianam: absolute, Luc. 9, 6. Act. 14, 6. Rom. 1, 15. 15, 20. 1 Cor. 1, 17. 9, 16. 18. 15, 2. 2 Cor. 10, 16. Gal. 1, 8. 4, 13. — cum accusativo rei, τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, Luc. 4, 43. 8, 1. Act. 8, 12. — Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, Iesum esse Messiam, Act. 5, 42. 8, 35. — τὸν κύριον Ἰησοῦν, Act. 11, 20. 17, 18. Gal. 1, 16. — τὸ εὐαγγέλιον, 1 Cor. 15, 1. 2 Cor. 11, 7. — τὴν πίστιν, Gal. 1, 23. Eph. 3, 8. — τὸν λόγον, Act. 8, 4. 15, 35. — 3) seq. accusativo personae, (ut apud seriores scriptores graecos (Alciphr. ep. 3, 12. Heliod. 2, 16.): *doceo*, Luc. 3, 18. εὐηγγελίζετο τὸν λαόν, docebat populum. Luc. 20, 1. Act. 8, 25. πολλὰς κώμας εὐαγγ. ib 8, 40. 13, 32. ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν ἐπαγγελίαν (coll. Ies. 40, 9.) Act. 14, 15. εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων ἀποστρέφειν. v. 21. 16, 10. Gal.

1, 9. 1 Petr. 1, 12. (Clem. Alex. Strom. 6, 6. Ἰουδαίους εὐαγγελίζετο. Euseb. de vita Constant. 3, 26.) **.

Εὐαγγέλιον, ίου; τό, (εὖ et ἀγγελία) quod in scriptis Ioanneis et epist. ad Hebraeos non legitur, est 1) *laetus nuntius*, (בְּשׂוֹרָה, 2 Sam. 18, 20—25. et apud profanos, ubi etiam de praemio, quod laeta nuntianti datur, dicitur.) a) universe: τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, laetus nuntius de regni divini inauguratione, Matth. 4, 23. 9, 35. 24, 14. Marc. 1, 14. 15. — τὸ εὐαγγ. τῆς χάριτος, laetus nuntius de gratia Dei scl. per Christum, Act. 20, 24. — Apoc. 14, 6. εὐαγγ. αἰών. dictum, decretum aeternum. — b) *laetus nuntius de Iesu servatoris vita et factis*, Marc. 8, 35. 10, 29. 13, 10. 14, 9. 16, 15. Matth. 26, 13. 1 Petr 4, 17. — *commentarius de vita Iesu Messiae*; Marc. 1, 1. (et in inscriptionibus evangeliorum. Act. Thom. §. 36.) — 2) In scriptis Paulinis est: a) *doctrina de Iesu, hominum servatore*, Rom. 1, 9. 16. 15, 19. 1 Cor. 9, 14. Gal. 1, 6. 7. 11. 2 Tim. 1, 8. 10. et passim. — b) *praedicatio huius doctrinae*, 2 Cor. 2, 12. εἰς τὸ εὐαγγ. ad praedicandam doctrinam de Iesu servatore. Philem. v. 13. δεσμοὶ τοῦ εὐαγγ. vincula ob praedicationem evangelii. Rom. 2, 16. 10, 16. 16, 25. 1 Cor. 4, 15. 9, 12. 23. et passim. Saepius apud scriptores ecclesiasticos. — Gal. 2, 7. τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας pro τὸ εὐαγγελίζεσθαι τὴν ἀκροβ. docendi mihi sunt praeputiati; coll. Eph. 3, 8. — c) *promissio salutis per Christum*, Rom. 1, 1. εὐαγγ. θεοῦ etc. i. e. ad tradendas Dei laetas promissiones in scripturis praenuntiatas de filio suo. Rom. 11, 28. 15, 16. 2 Cor. 11, 4. Eph. 6, 19. τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγ. promissio salutis adhuc latentis. Col. 1, 23. ἐλπὶς τοῦ εὐ. spes salutis promissae. — In scriptis Pauli, qui libenter utitur voc. εὐαγγ., saepe vix certo definiri potest, quaenam horum notionum praevaleat. Nonnunquam etiam *doctrinam christianam universam* significare videtur, Gal. 2, 14. Phil. 1, 5 sqq. 2 Thess. 2, 2. 2 Cor. 9, 13. Epist. Barnab. c. 5. Clem. Alex. Strom. 6, 13. — (Rom. 15, 29. delevit *Griesb.*)

Εὐαγγελιστής, οῦ, ὁ, i. e. ὁ εὐαγγελίζων, vi etymi: laetus nuntius; deinde laetum nuntium afferens de Iesu servatore. Dicebantur tempore apostolorum *evangelistae*, qui sibi iniunxerant ipsi, vel quibus iniunctum erat ab Apostolis officium, ut migrantes ab alia ad aliam ecclesiam vitam et facta Iesu, sive rudimenta doctrinae de salute traderent. Eph. 4, 11. Act. 21, 8. 2 Tim. 4, 5. ἔργον εὐαγγελίστου, officium tradendi doctrinam de Iesu. *.

Εὐαρεστέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐάρεστος) *gratus, acceptus sum.* Εὐαρεστ. τῷ θεῷ, Deo admodum probari ob pietatem, ab eo amari, Hebr. 11, 5. 6. (Gen. 5, 22. 17, 1. 39, 40. Sir. 44, 16.) — Medium, seq. dativo rei, *delector* aliqua re, *acceptum habeo* aliquid, Hebr. 13, 16. (Diod. Sic. 20,

80. τῇ ἡγεμονίᾳ εὐαρεστεῖτο. Diog. Laert. 4, 6. εὐαρεστουμένου τῇ διατριβῇ αὐτοῦ.) *.

Εὐάρεστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex εὖ et ἀρέσκω) 1) *acceptus, valde gratus*, — τῷ θεῷ, Rom. 12, 1. 14, 18. 2 Cor. 5, 9. Eph. 5, 10. Phil. 4, 18. Col. 3, 20. (Sap. 4, 10.) — ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, idem, Hebr. 13, 21. (Sap. 9, 10. εὐάρεστον παρά σοι) — Rom. 12, 2. θέλημα θεοῦ ἀγαθὸν, εὐάρεστον vel: ipsi placens, vel: in se *rectum*, ita comparatum ut cuique placere debeat. — 2) qui *alteri placere studet, officiosus*, Tit. 2, 9. (Sic εὐαρέστησις placendi studium, apud Ioseph. ant. 12, 6. 2. ἢ διὰ φόβον ἢ δι' εὐαρέστησιν ὑπακούει.)

Εὐαρέστως, adv. *grate, ita, ut placeat.* Semel Hebr. 12, 28. λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, vel, ut Deo placeamus, sive ut ei gratum est; vel, ut ei placere studeamus.

Εὔβουλος, ου, ὁ, *Eubulus*, vir christianus, 2 Tim. 4, 21. commemoratus, caeterum ignotus.

Εὐγενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (εὖ et γένος) 1) *nobilis genere*, 1 Cor. 1, 26. (Test. XII. Patr. p. 661. Ioseph. ant. 10, 10. 1.) — ex adiuncto: *potens, magnus, nobilis*, Luc. 19, 12. (Iob. 1, 3. hebr. גָּדוֹל. Ioseph. c. Ap. 1, 24. τὴν εὐγένειαν τῶν πόλεων, urbium splendorem.) — 2) *nobilis animo, generosus*, Act. 17, 11. (2 Macc. 10, 13. coll. 2 Macc. 14, 42. Sap. 8, 3. 4 Macc. 6, 5.) **.

Εὐδία, ας, ἡ, (εὖ et Ζεύς, accusat. Δία, Iupiter; coelum) *serenitas coeli*; semel Matth. 16, 2. εὐδία, serenum, nimirum erit coelum, serena cras tempestas. (Sir. 3, 15. Xenoph. Cyr. 6, 1. 11. Polyb. 1, 60. 8.)

Εὐδοκέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et δοκέω) LXX pro רָצָה — [*Sturz* de dial. maced. p. 168. et *Salmasius* de hellenistica p. 119. macedonicum habent. Legitur etiam apud Diod. Sic. et Polybium.) 1) *placet mihi, delector* aliqua re; et sequente accusativo rei, Hebr. 10, 6. 8. (Ps. 51, 17. 20. Gen. 33, 11. Eccles. 9, 7.) et ex hebraismo (חָפֵץ et רָצָה seq. בְּ) sequente ἔν τινι, Matth. 3, 17. 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22. 1 Cor. 10, 5. 2 Cor. 12, 10. 2 Thess. 2, 12. Hebr. 10, 38. (2 Sam. 22, 20. Ies. 62, 4. Ps. 44, 5.) et seq. εἴς τινα, Matth. 12, 18. (Hab. 3, 4.) 1 Petr. 1, 17. quod pro ἔν τινι positum est. — Εὐδοκ. μᾶλλον, magis placet, *praefero*, 2 Cor. 5, 8. (Sir. 25, 16.) — 2) placet mihi, *libenter volo, benigne decerno*, sequente infinitivo; Luc. 12, 32. εὐδόκησεν ὁ πατὴρ δοῦναι. 1 Cor. 1, 21. Gal. 1, 15. εὐδόκησεν ἀποκαλύψαι. Col. 1, 19. εὐδόκησε κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ. (Ps. 68, 17.) 1 Thess. 2, 8. 3, 1. (1 Macc. 14, 46. 47. Test. XII. Patr. p. 710.: εὐδόκησον πληρῶσαι τὴν ἐπιθυμίαν.) — *libenter convenio* de aliqua re, Rom. 15, 26. 27. (Tob. 5, 18. 1 Macc. 6, 23. 10, 47. Suid. εὐδοκεῖν· συγκατατίθεσθαι. Hesych. εὐδόκησαν· ἐβούλοντο, ἠθέλησαν, ἠγάπησαν.) *.

Εὐδοκία, ας, ἡ, (ab εὐδοκέω) LXX pro hebr. רָצוֹן, 1) *voluntas benigna, id quod placet*, quod igitur fieri aliquis vult, Eph. 1, 9. κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, sive ut plenius legitur ib. v. 5. κατὰ τὴν εὐδ. τοῦ θελήματος αὐτοῦ, pro benigna sua voluntate. 2 Thess. 1, 11. πληρῶσαι πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης pro ἀγαθωσύνην εὐδόκητον, liberalitatem ipsi placentem. (Sir. 15, 15. πίστις εὐδοκίας pro πίστις εὐδόκητος.) coll. Ps. 51, 19. 69, 16. Sir. 2, 16. 9, 12. 39, 18. — Δι' εὐδοκίαν, ex bona voluntate, *sincere*, Phil. 1, 15. — 2) *beneficium*, voluntatis benignae effectus; Luc. 2, 14. εὐδοκία ἐν ἀνθρώποις, beneficia divina hominibus concessa. (Ps. 145, 17. Sir. 11, 17. ubi in priori membro est, δόσις κυρίου.) — 3) *desiderium*, Rom. 10, 1. Phil. 2, 13. ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας, praeter desiderium, spem. (Sir. 18, 31. χορηγεῖν τῇ ψυχῇ εὐδοκίας, desideria animi explere.) *.

Εὐεργεσία, ας, ἡ, (ab εὐεργέτης) *beneficium*, Act. 4, 9. (Ps. 68, 11. Sap. 16, 11. 24. 2 Macc. 9, 26. 4 Macc. 8, 16. Ioseph. ant. 2, 20. 1. ib. 3, 15. 1.) — *recte facta, officia*, 1 Tim. 6, 2. Vid. Ἀντιλαμβάνω. Alii *beneficentia*, ut Clem. Alex. Paedag. 3, 7. *.

Εὐεργετέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐεργέτης) *benefacio, beneficiis afficio*. Act. 10, 38. (Ps. 13, 6. 115, 7. Sap. 3, 5. 11, 6. 14. 16, 2. 4 Macc. 8, 5. Ioseph. ant. 14, 14. 1. ib. 4, 8. 13.) **.

Εὐεργέτης, ου, ὁ, (ex εὖ et ἔργω) *beneficus, benefactor, bene meritus*; Sap. 19, 13. 2 Macc. 4, 2. — Fuit etiam titulus honorificus, quo ornabantur olim omnes de republica optime meriti, (Ioseph. ant. 4, 8. 2.) potissimum principes, ita ut responderet Latinor.: *pater patriae*. (Ptolemaeus Euergetes, Prolog. Sir.) — Luc. 22, 25. οἱ ἐξουσιάζοντες εὐεργέται καλοῦνται, principes cognominantur benefactores. (3 Macc. 3, 19. τῶν ἐθνῶν βασιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ὑψαυχενοῦντες. Ioseph. de bell. 3, 9. 8. Caesarem σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες.) *.

Εὔθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et θετός positus) 1) apte positus, opportunus, Psal. 32, 6. Susann. v. 15. — 2) *idoneus, aptus, accommodatus*, seq. εἰς, Luc. 9, 62. 14, 35. — 3) *utilis, acceptus*, Hebr. 6, 7. *.

Εὐθέως, (ab εὐθύς) adv. *statim, illico*, Matth. 4, 20. 22. 8, 3. 13, 5. 14, 22. Marc. 15, 1. et saepius. LXX hebr. פִּתְאֹם, ex improviso, Iob. 5, 3. — *brevi, proxime*, 3 Io. v. 14. ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε. — *mox, paulo post*, Luc. 5, 39. Io. 6, 21.

Εὐθυδρομέω, ῶ, f. ήσω, (εὐθύς et δρόμος), *rectum cursum teneo, recto cursu venio*. Bis, Act. 16, 11. 21, 1. (Philo 2 Allegor. p. 102. de Agric. p. 213.)

Εὐθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὔθυμος) *bono sum animo*,

Act. 27, 22. 25. — *fortunatus sum, laeto rerum statu utor.* Iac. 5, 13. (In V. T. non legitur. Symmachus Prov. 15, 15. pro hebr. טוֹב־לֵב.) *.

Εὔθυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et θυμός) *qui bono, laeto est animo, animum recipit.* Act. 27, 36. (2 Macc. 11, 26.) — *Εὐθυμότερον*, adverbialiter *confidentius, alacriore animo*, Act. 24, 10. *.

Εὐθύμως, adv. i. q. εὐθυμότερον (vid. Εὔθυμος), cuius loco legitur in codd. Act. 24, 10.

Εὐθύνω, f. υνῶ, (ab εὐθύς) 1) *rectum facio; — τὴν ὁδόν*, viam facio planam, Io. 1, 23. (Ies. 40, 3. ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν, εὐθείας ποιεῖτε (יַשְּׁרוּ) τὰς τρίβους. coll. Matth. 3, 3. (De moribus legitur Ios. 24, 23. Sir. 2, 6. 37, 15. 49, 9.) — 2) *cursum dirigo*, facio, ut recta via incedat, *guberno*; sic ὁ εὐθύνων, *de gubernatore navis*, Iac. 3, 4. (de auriga Num. 22, 23.) Eodem sensu saepius apud profanos. Exempla e Philone dedit *Loesnerus* ad h. l. *.

Εὐθύς, εῖα, ύ, rectus, hebr. יָשָׁר; a) proprie, de via plana et recta, Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4. 5. (Ies. 40, 4.) — b) tropice: *recte comparatus, probus, verus;* — ὁδοὶ κυρίου, Act. 13, 10. Dei decreta et consilia vera et salutaria; 2 Petr. 2, 15. de sana doctrina rectaque vivendi ratione. (Prov. 2, 13. 1 Sam. 12, 23. Ps. 19, 9. Hos. 14, 10.) — *Εὐθὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*, recte comparatus, probus Deo iudice, Act. 8, 21. coll. 1 Reg. 11, 33. 38. 14, 8. et Ps. 73, 1. ubi hebr. בַּר. — *Εὐθύς* (etiam apud profanos εὐθύ vid. quae uberius de utroque disputavit *Lobeck.* ad Phryn. p. 144.) adverbialiter: *statim, illico, sine mora*, Matth. 3, 16. 13, 20. 21. Marc. 1, 12. 28. Io. 13, 32. 19, 34. 21, 3. (Ioseph. ant. 11, 6, 9. πάρεσις εὐθὺς αὐτὴν λαμβάνει. Ibid. 5, 1. 6. et 26.) *.

Εὐθύτης, ητος, ἡ, (ab εὐθύς) *rectitudo; —* de recta via Ps. 26, 12. Sir 51, 15. Tropice de rectitudine cordis, Dan. 6, 22. Ps. 37, 39. 1 Reg. 9, 4. et aequitate iustitiaque regis, Ps. 9, 8. 96, 10. 98, 10.) — semel Hebr. 1, 8. ῥάβδος εὐθύτητος, *sceptrum rectum;* non tortuosum, i. e. *imperium aequum et iustum.* Vid. Ps. 45, 7. ubi מִישׁוֹר.

Εὐκαιρέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὔκαιρος) 1) εὐκαιρίαν, *opportunitatem habeo, otium mihi est*, Marc. 6, 31. οὐδὲ φαγεῖν ηὐκαίρουν. 1 Cor. 16, 12. ἐλεύσεται ὅταν εὐκαιρήσῃ. (Polyb. 20, 9. 4.). — 2) *vaco rei*, ich nehme mir Zeit für etwas, beschäftige mich viel damit, *studeo rei*, seq. εἰς, Act. 17, 21. εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν. (Ita ἐνευκαιρεῖν Philo in Flacc. p. 969. πλῆθος δ' ἐστὶν ἐνευκαιροῦν διαβολαῖς καὶ βλασφημίαις. Idem de creat. princ. p. 724. Eodem sensu seq. dativo apud seriores scriptores, ut Polyb. Plutarcho Luciano, vid. *Kypk.* II, p. 88. et *Raphel.* annott. e Polyb. p. 565. Rariores

enim et antiquiores scriptores ita non esse locutos, docent grammatici, vid. *Lobeck.* ad Phrynich, p. 125. Thom. Mag. p. 829. *Sturz* de de dial. alex. p. 165.) *.

Εὐκαιρία, ας, ἡ, (ab εὐκαιρέω) *opportunitas temporis, commoda occasio;* Matth. 26, 16. Luc. 22, 6. (1 Macc. 11, 42. ἐὰν εὐκαιρίας τύχω. Εὐκαιρία τοῦ θανάτου, Ioseph. ant. 18, 2. 5. Sir. 38, 24. Ps. 9, 9. 10, 1. 45, 15.) **.

Εὔκαιρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et καιρός) *opportunus, commodus,* de loco, 2 Macc. 15, 20. 3 Macc. 4, 11. de tempore 2 Macc. 14, 29. — *iustus, exoptatus, rectus;* de tempore, Hebr. 4, 16. vid. *Βοήθεια* et conf. Ps. 104, 28. et εὐκαιρία Ps. 9, 9. 22. 145, 16. — Marc. 6, 21. ἡμέρα εὔκαιρος, dies festus, qui iusto tempore, i. e. faustus, exoptatus advenit. *.

Εὐκαίρως, adv. *opportuno tempore, data occasione,* Marc. 6, 21. 2 Tim. 4, 2. (Sir. 18, 22. iusto tempore.) **.

Εὔκοπος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et κόπος) quod facilem laborem efficit, *facilis, tolerabilis,* 1 Macc. 3, 18. Sir. 22, 15. — In N. T. non nisi in locutione εὐκοπώτερόν ἐστι, facilius, tolerabilius est, Matth. 9, 5. Marc. 2, 9. Luc. 5, 23. Matth. 19, 24. Marc. 10, 25. Luc. 16, 17. 18, 25.

Εὐλάβεια, ας, ἡ, (ab εὐλαβής, quod vide) 1) cautio, Prov. 28, 14. — 2) *metus, timor, anxietas,* Hebr. 5, 7. εἰςακ. ἀπὸ τῆς εὐλ. vid. Εἰςακούω. cf. Ios. 22, 24. Sap. 17, 8. Ioseph. ant. 11, 6. 9. εὐλαβείας αὐτὴν ἀπολύων, a metu reginam liberans. — Ex hebraismo, ubi verba timendi ad reverentiam Deo debitam transferri solent: *reverentia, religio,* Hebr. 12, 28. Philo de Cherub. p. 113. τὰς ἀρετάς, φιλοφροσύνην καὶ εὐλάβειαν θεοῦ. Sic εὐλαβέομαι Prov. 30, 5. 2, 8. coll. Sir. 7, 6. Exod. 3, 6. *.

Εὐλαβέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ab εὐλαβής) verbum depon. passivum, propr. εὐλαβής sum, i. e. 1) caute ago, mihi provideo; — 2) *metuo, vereor,* Act. 23, 10. (1 Macc. 3, 30. 12, 40. 2 Macc. 8, 16. Deut. 2, 5. 1 Sam. 18, 29. Sir. 7, 7. Ioseph. ant. 1, 19. 1.) — si ad Deum refertur: *revereor,* Hebr. 11, 7. εὐλαβηθείς, nimirum τὸν θεόν, Dei praeceptum reveritus. (Saepissime in versione alex. ut Ier. 5, 22. Zach. 2, 13. Sir. 7, 30. Nah. 1, 7.) *.

Εὐλαβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (εὖ et λαμβάνω, sive λάβη, ansa) 1) qui bene aliquid prehendit, caute prehendit; inde — 2) cautus, circumspectus; et quoniam in cautione timor est, — 3) timens, metuens. (Lev. 15, 31. Ioseph. ant. 6, 9. 2. Idem ant. 4, 6. 2. εὐλαβὴς περί, sollicitus de.) Inde ex hebraismo, ubi verba timendi ad pietatem in Deum referuntur: *Deum timens, pius, religiosus;* Luc. 2, 25. Act. 2, 5. 8, 2. (Clem. Alex. Strom. 4, 21. Mich. 7, 2. ubi hebr. חָסִיד cf. Εὐλάβεια.) Alii Act. 2, 5. 8, 2. proselytos portae

intelligunt coll. Act. 10, 2. 13, 16. 43, 50. 16, 14. ubi εὐλαβῆς esset: verum Deum colens. **.

Εὐλογέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et λέγω) LXX pro בָּרַךְ, 1) honorifice de aliquo loquor, 1 Cor. 4, 12. — 2) *laudo, laudibus celebro;* in N. T. de laudibus et gratiarum actionibus (utraque enim notio coniuncta spectatur), quibus Deus celebratur, Luc. 1, 64. 2, 28. 24, 53. 1 Cor. 14, 16. Iac. 3, 9. (1 Chron. 16, 36. 29, 10. 20. 2 Chron. 9, 8. Sir. 43, 13. Ioseph. ant. 7, 14. 11. ib. 4, 8. 47.) — De laudibus Dei cum gratiarum actione coniuncta, ad usum hebr. בָּרַךְ, in epulis, potissimum sacris, Matth. 14, 19. 26, 26. Marc. 6, 41. 8, 7. 14, 22. Luc. 24, 30. 1 Cor. 10, 16. τὸ ποτήριον ὃ εὐλογοῦμεν, super quod Deum laudamus, formulam benedictionis effamur. (Formulas benedictionis, quibus Iudaei in coena paschali utebantur, dedit *Lightfoot* in hor. hebr. et talm. ad Matth. 26, 26.) — Ad imitationem hebr. בָּרַךְ est — 3) *benedico, bona faustaque apprecor*, Matth. 5, 44 sq. Marc. 10, 16. Luc. 2, 34. 6, 28. 9, 16. 24, 50 sq. Rom. 12, 14. 1 Cor. 4, 12. Hebr. 7, 1. 6. 7. (vid. Gen. 14, 19.) c. 11, 20 sq. — 4) *bonis afficio, beneficiis orno*, Act. 3, 26. Gal. 3, (8.) 9. Eph. 1, 3. εὐλογήσας ὑμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ, qui vos affecit beneficiis cuiusque generis. Test. XII. Patr. p. 722.: εὐλογήσει ἐν ἀγαθοῖς). Hebr. 6, 14. εὐλογῶν εὐλογήσω σε, summis beneficiis te ornabo. 1 Petr. 3, 9. ubi utrumque et benedicere et benefacere comprehendit. (Gen. 12, 3. 24, 1. Deut. 15, 14. καθὰ εὐλόγησέ σε κύριος, δώσεις αὐτῷ.) — Hinc εὐλογημένος, hebr. בָּרוּךְ, cui Deus favet, quem beat, *felix, beatus*, Matth. 25, 34. εὐλογημένοι τοῦ πατρός, quos pater beare constituit. (Ies. 61, 9. σπέρμα εὐλογημένον ὑπὸ θεοῦ. ib. 65, 23.) Luc. 1, 28. εὐλογημένη ἐν γυναιξίν, felicissima, carissima omnium Deo. ib. v. 42. (Deut. 33, 24. Ruth. 3, 10. Deut. 28, 3 sqq. 1 Sam. 26, 5.) *.

Εὐλογητός, οῦ, ὁ, ἡ, — ὀν, τό, (ab εὐλογέω) hebr. בָּרוּךְ, *laudibus celebrandus, venerandus;* de Deo Luc. 1, 68. Rom. 1, 25. 9, 5. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. 1 Petr. 1, 3. (Tob. 8, 5. 15 sq.) — ὁ εὐλογητός, Marc. 14, 61. κατ' ἐξοχήν, Deus unice venerandus. — cf. Exod. 18, 10. 1 Sam. 25, 32. Ps. 18, 50. (De hominibus, quibus Deus favet et benefacit Gen. 26, 29. Ruth. 2, 20.) *.

Εὐλογία, ας, ἡ, 1) *laus, laudes;* — de laudibus non veris, adulationibus, Rom. 16, 18. — laudes cum gratiarum actione coniunctae, Apoc. 5, 12. 13. 7, 12. (Sir. 3, 9. Ioseph. ant. 11, 4. 2.) — ποτήριον τῆς εὐλογίας, poculum super quod dicta fuerat precum formula, qua Deus ob beneficia celebratur, 1 Cor. 10, 16. cf. *Εὐλογέω*. — Ex usu hebr. בְּרָכָה, — 2) *benedictio, bonorum apprecatio*, Hebr. 12, 17. Iac. 3, 10. (Gen. 27, 12. 35. Deut. 30, 1. Ioseph. ant. 4, 8. 44. εὐλογίας αὐτοῖς δίδωσι, nimirum Moses moriturus Israelitis. ib. §. 48.) —

3) *bonorum largitio;* Hebr. 6, 7. terra *μεταλαμβάνει εὐλογίας* ἀπὸ τοῦ θεοῦ, larga bona accipit; sensus: fertilissima redditur. (Gen. 27, 27. 39, 5. *ἐγενήθη εὐλογία κυρίου ἐν πᾶσι τοῖς ὑπαρχ.*) — Quum, qui bona largitur, sit liberalis, Paulus *εὐλογίαν* quoque ex adiuncto de *liberalitate*, quae libenter et largiter dat, usurpavit; 2 Cor. 9, 5. *ὡς εὐλογίαν*, ut beneficium liberalitatis. ib. v. 6. *ἐπ' εὐλογίαις*, (cui ibi opponitur φειδομένως) *liberaliter, largiter.* — 4) *bona, beneficia ipsa,* Rom. 15, 29. Eph. 1, 3. coll. 1 Sam. 25, 27. 30, 26. 2 Reg. 5, 15. Sir. 7, 32. — *salus in benedictione promissa,* Gal. 3, 14. 1 Petr. 3, 9. (Gen. 33, 11. Iudic. 1, 15. Act. Thom. §. 26.) — etiam de *stipendio, eleemosynis,* 2 Cor. 9, 5. *.

Εὐμετάδοτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et *μεταδίδωμι*) *liberalis, beneficus.* 1 Tim. 6, 18. (Marc. Anton. III, 14.) *.

Εὐνίκη, ης, ἡ, *Eunice,* mater Timothei, 2 Tim. 1, 5. *.

Εὐνοέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et *νοέω*) *bene alicui cupio, benevolo sum animo,* Matth. 5, 25. *ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου*, benevolo sis animo erga adversarium; sensus: benevole illum audi et libenter in gratiam cum eo redi. (3 Macc. 7, 11. *εὐνόησεν τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν.* Herodian. 5, 8. 11.) *.

Εὔνοια, ας, ἡ, (ab *εὐνοέω*) *animus benevolus, benevolentia.* Eph. 6, 7. *μετ' εὐνοίας*, lubenti animo. (1 Macc. 11, 33. 2 Macc. 11, 19. 3 Macc. 3, 3. 6, 26. Ioseph. ant. 2, 6. 10.) — Pro *ὀφειλομένην εὔνοιαν*, 1 Cor. 7, 3. *Griesb.* rectius reposuit *τὴν ὀφειλήν*. *.

Εὐνουχίζω, f. ίσω, (ab *εὐνοῦχος*) *castro, eunuchum facio.* Matth. 19, 12. Ioseph. ant. 10, 2. 2.) — ibid. *εὐνουχίζειν ἑαυτόν*, eunuchi more vivere, i. e. vel a matrimonio omnino, vel a licito cum uxore coitu abstinere. cf. Matth. 18, 8. Sap. 3, 11 sqq. et *Εὐνοῦχος*. *.

Εὐνοῦχος, ου, ὁ, (ab *εὐνή*, cubile, et *ἔχω*, curo) 1) cubicularius, cubiculo praefectus. — 2) *eunuchus, spado,* cui membra virilia exsecta sunt, hebr. סָרִיס, *exsectus;* Matth. 19, 12. *εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.* (Esth. 1, 12. Sir. 30, 19. Test. XII. Patr. p. 616. *ἐκτεμοῦσιν ἐξ ὑμῶν εἰς εὐνούχους ταῖς γυναιξίν.*) — in N. T. a) eunucho similis, i. e. *impotens* natura, Matth. 19, 12. *εὐνοῦχοι ἐκ κοιλίας μητρός.* (Ies. 56, 3. 4. Sap. 3, 14.) — *sponte abstinens* a coitu cum uxore sua, Matth. 19, 12. *εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτούς.* (Clem. Alex. paedag. 3, 4. *εὐνοῦχος ἀληθής, οὐχ ὁ μὴ δυνάμενος, ἀλλ' ὁ μὴ βουλόμενος φιληδεῖν.* Eodem modo *εὐνουχία* de coelibatu apud Clem. Alex. Strom. III, 1.) — 3) *gynaecei praefectus,* aliis eunuchis et gynaeceo praefectus et ipse spado; Act. 8, 27. 34—39. (Esth. 2, 14 sqq. *εὐνοῦχος, ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν.*) Alii *εὐνοῦχος* hic interpretantur *aulicum, ministrum,* ut putant legi סָרִיס Gen. 39, 1. 37, 36. 40, 7. Ies.

9, 7. Test. XII. Patr. p. 716. ἀρχιευνοῦχος, ἔχων γυναῖκας καὶ ἀλλακὰς καὶ τέκνα.) *.

Εὐοδία, ας, ἡ, *Euodia*; nomen mulieris christianae, hil. 4, 2.

Εὐοδόω, ῶ, f. ώσω, (εὖ et ὁδός) LXX pro הִצְלִיחַ et צָלַח —) feliciter duco, Gen. 24, 7. 48. — 2) prospere succedere facio, en. 24, 1. 1 Reg. 22, 12. — Εὐοδόομαι, *prospero rerum ccessu utor*, 3 Io. v. 2. (Ios. 1, 9. 1 Chron. 22, 13. 18, 11. 2, 30. Prov. 17, 8. 28, 13.) — de prospero successu in colgendis opibus, 2 Cor. 8, 12. — seq. infinitivo verbi: *congit mihi esse tam felici;* Rom. 1, 10. εὐοδωθήσομαι ἐλθεῖν, mihi Deo volente contigerit, an tam felix fuerim, ut. *.

Εὐπάρεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et πάρεδρος addens, adsessor), ἅπαξ λεγόμενον N. T.. proprie vel: qui *ene adsidet, adsiduus* in aliqua re; Hesych. et Suid. εὐπάρεδρον· καλῶς παραμένον καὶ διηνεκῶς. Hinc Cyrill. Alex. lib. . in Ioann. εὐπαρέδρως assidue, diligenter. — vel: qui *prolime adsidet.* Εὖ enim in compositione saepius notionem uget, ut εὐμεγέθης, permagnus. — Legitur 1 Cor. 7, 35. πρὸς ὸ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ, vel: ut *adsidue dominum colatis*; el indicat coniunctionem arctissimam, qualis esse solet inter os, qui eodem loco sedent, ut sit: ut *indivisa cum dotino coniunctione* vivatis, ut Castalio iam vertit, vid. Sap. , 14. 9, 4. — vel respicitur dignitatis et honoris consortium, t vertendum sit: ut *domino similes sitis honore.* Posteori modo si intelligitur, apostolus id respexisse videtur, quod ervator a matrimonio abstinuit. vid. etiam Apoc. 14, 4. Praetro explicationem, qua indivisa coniunctio subintelligitur, uia additur ἀπερισπάστως, omnibus curis (de re familiari) Iuti.

Εὐπειθής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (εὖ et πείθομαι) qui bi persuaderi facile patitur, *obsequiosus, moriger.* Iac. 3, 7. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία εὐπειθής, sapientia, quae homini divitus contingit, est obsequiosa, facile monitis praebet aures. enoph. Mem. 3, 4. 8. et 5. 5. (εὐπείθεια 4 Macc. 15, 9.) *.

Εὐπερίστατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et περιΐστημι) proprie: valde circumstans, undique conveniens. Ἅπαξ γόμενον Hebr. 12, 1. εὐπερίστατος ἁμαρτία, peccatum, sive landimenta peccati undique nos cingentia. cf. *Elsnerus* ad l. Alii, quoniam περιστάσεις etiam de calamitatibus (2 Macc. 16.) et impedimentis, molestiis dicatur, vertunt: peccatum rquam impeditum, i. e. molestiis plenissimum. vid. *Kypkius* h. l. Quum apostolus versetur in tropo de cursore ad scoum tendente et sarcinas abiiciente, εὐπερίστατος utique vider esse: undique nos circumstans, cursum impediens. Aliter ossatores; Hesych.: εὐπερίστατον· εὔκολον, εὐχερῆ. Suidas π.· μωρόν, ταχέως περιτρεπόμενον.

Εὐποιΐα, ας, ἡ, (ab εὐποιός, beneficus) *beneficentia.* Semel Hebr. 13, 16. (Diog. Laert. 10, 10. Ioseph. ant. 7, 15. 1. Arrian. Anab. 7, 28. 8. Suid. εὐποιΐα· ἐλεημοσύνη. beneficium, Gutthat, Ioseph. ant. 2, 11. 2. ib. 19, 9. 1. *τῶν εὐποιϊῶν αὐτοῦ λαθόμενοι.*)

Εὐπορέω, ῶ, (ab εὔπορος, locuples, quod ab εὖ et πόρος, via, transitus; tropice via, ratio, adminiculum; quaestus, opes adquisitae, facultates) activ. et medium: *habeo, unde commode vivam, suppetit mihi, abundo* Act. 11, 29. *καθὼς ηὐπορεῖτό τις,* prout eorum cuique suppetebat. — (Levit. 25, 26. 28. 49. Ioseph. ant. 2, 12. 5. *εὐπορῶν ἰσχύος.* ib. 2, 15. 1. transitive Sap. 10, 10.)

Εὐπορία, ας, ἡ, (ab εὔπορος vid. *Εὐπορέω*) 1) via commoda; — 2) ratio facilis. (Ioseph. ant. 2, 15. 4. *εὐπορία φυγῆς.*) — 3) *quaestus largus;* sic semel Act. 19, 25. — vel est: opulentia. (ut Ioseph. ant. 14, 14. 5. ib. 4, 8. 25.)

Εὐπρέπεια, ας, ἡ, (ab εὐπρεπής, decorus) *decor, splendor, dignitas; formositas.* Semel Iac. 1, 11. *εὐπρέπεια τοῦ προσώπου,* decora species. (Thren. 1, 7. Ps. 50, 2. Psalt. Sal. 17, 47. *ἡ εὐπρέπεια τοῦ βασιλέως.* Ioseph. ant. 1, 11. 3.)

Εὐπρόσδεκτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et προσδέχομαι) *acceptus, probatus;* Rom. 15, 16. 31. 2 Cor. 8, 12. 1 Petr. 2, 5. — ex adiuncto: *faustus,* 2 Cor. 6, 2. ubi *καιρὸς εὐπρόσδεκτος* i. q. ibid. *δεκτός,* in loco Ies. 49, 8. e quo haec deprompta sunt בְּעֵת רָצוֹן, LXX *καιρὸς δεκτός.* *.

Εὐπρόσεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et πρόσεδρος, qui adsidet; assiduus in aliqua re, unde προσεδρία adsiduitas) qui semper alicui rei adsidet, *adsiduus, valde studiosus* 1 Cor. 7, 35. in textu vulg. Vid. *Εὐπάρεδρος.*

Εὐπροσωπέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐπρόσωπος, pulchram (Gen. 12, 11.) hilarem habens faciem; speciosus) (Demosth. 277. 4. et saepius apud profanos et ecclesiast. scriptores) 1) pulcher, formosus sum; — 2) ex adiuncto: *gratus, iucundus sum aliis;* tantum in N. T., Gal. 6, 12. *θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι τῇ σαρκί,* qui circumcisione iucundi esse, placere, sese commendare volunt. (Symmach. Ps. 141, 6. usus est verbo *εὐπροσωπίζομαι,* pro hebr. נָעֵם ubi LXX *ἡδύνομαι.* Apud profanos non legitur.)

Εὑρίσκω, f. *ήσω,* perf. *εὕρηκα,* aor. 2. *εὗρον,* aor. med. *εὑράμην* (semel Hebr. 9, 12.), aor. pass. *εὑρέθην,* fut. pass. *εὑρεθήσομαι* (semel 2 Cor. 5, 3.) — LXX pro hebr. מָצָא et chald. שְׁכַח, aliquoties etiam pro הִשִּׂיג, *assequor,* — 1) *invenio, reperio,* ich finde auf, de eo, qui quaerit aliquid; a) proprie, Matth. 2, 8. 11. 7, 14. *εὑρίσκειν τὴν πύλην.* c. 13, 46. 18, 13. 21, 19. 26, 60. Marc. 1, 37. 11, 13. Luc. 4, 17. 6, 7. Act. 7, 11. *χορτάσματα.* 2 Tim. 1, 17. — Saepius. — De iudice inquirente, Io. 18, 38. 19, 4. 6. Act. 13, 28. 23, 9. 24,

20. — b) tropice: cogitando invenio, *cognosco*, *mente assequor*, Act. 13, 28. Rom. 10, 20. (Iud. 14, 18. Sap. 13, 6. 9. εὑρίσκειν τὸν θεόν. Ioseph. ant. 10, 10. ἀδύνατον εἶναι τοῦθ' [sensum somnii) εὑρεῖν.) — *excogitando invenio*, *cogitando paro*; Act. 7, 46. εὑρίσκ. σκηνὴν τῷ θεῷ, i. e. parare Deo templum (Ioseph. ant. 5, 1. 13. δύναμις γάρ σοι (Deo) τούτων ἴασιν εὑρεῖν.) nisi ex hebraismo (הִמְצִיא seq. ב vel אֶל 2 Sam. 3, 8. Zech. 11, 6. Lev. 9, 12. 13.) velis vertere: *tradere*. — *computando invenio*; de mensura et pretio, Act. 7, 28. 19, 19. (Dan. 2, 29.) — Locutio εὑρίσκειν τό, sive τό τί, Latinor. *habeo*, *quod dicam*, *faciam* etc. Luc. 5, 19. μὴ εὑρόντες ποίας εἰςεν., non habentes qua eum inferrent. c. 19, 48. οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν. Act. 4, 21. μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολ. (Test. XII. Patr. p. 637.: εὗρον, τί εἴπωμεν.)

2) *incido in aliquem*, *offendo*; *antreffen* a) propr. Matth. 18, 28. 20, 6. 22, 9. 27, 32. Io. 1, 42. 44. Act. 13, 6. et passim. — in aliquid, Matth. 8, 10. Luc. 7, 9. 24, 3. 23. Act. 17, 23. (Gen. 4, 13. 32, 19.) — *Εὑρίσκεσθαι*, *reperiri*, i. e. *adesse*, *extare*, Hebr. 11, 5. 1 Petr. 2, 22. Apoc. 14, 5. 16, 20. 18, 21 sq. 20, 11. (Deut. 18, 10. οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ περικαθαίρων. 1 Sam. 13, 15. τὸν λαὸν τὸν εὑρεθέντα μετ' αὐτοῦ. Esdr. 8, 25. πᾶς Ἰσραὴλ ὁ εὑρισκόμενος. Iob. 39, 30. ubi εὑρίσκονται pro אָשֶׁר שָׁם. 3 Esdr. 1, 7. 1 Sam. 25, 28. Gen. 2, 20. Sir. 20, 3.) — b) tropice: *experior*, *usu cognosco*, Rom. 7, 10. εὑρέθη μοι, i. e. expertus sum eam. 2 Cor. 12, 20. — Rom. 7, 21. εὑρίσκω, i. e. experior, si volo secundum legem Dei vivere, mihi adesse legem vitiositatis. 2 Io. v. 4. (Sir. 34, 22. ἐπ' ἐσχάτῳ εὑρήσεις (vera esse experieris) τοὺς λόγους μου. Ier. 52, 25. 3 Esdr. 1, 7. 9. Ps. 20, 8. εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου.) — *deprehendo*, de qualitate rei vel personae; Matth. 12, 44. εὑρίσκει σχολάζοντα. c. 24, 46. εὑρίσκ. ποιοῦντα οὕτως. Vid. Marc. 7, 30. Luc. 2, 12. 7, 10. Io. 1, 17. Act. 5, 23. 23, 29. 2 Cor. 9, 4. Apoc. 5, 4. et passim. (Herodian. 8, 5. τούτους εὕρισκον ἀντέχοντας. — *Εὑρίσκομαι*, *deprehendor*, *cognoscor*, de qualitate; Matth. 1, 18. εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα. Luc. 9, 36. εὑρέθη μόνος. c. 17, 18. οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν, non deprehendebantur, i. e. nulli reperiebantur, qui, reversi, Deo etc. Act. 5, 39. 1 Cor. 4, 2. 15, 15. 2 Cor. 5, 3. 11, 12. ἵνα — εὑρεθῶσι, i. e. ut in ea ipsa sapientia, quam iactant, denique a vobis deprehendantur mei similes (ut stulti scilicet vobis videantur). Gal. 2, 17. Phil. 2, 2. 3, 9. 1 Petr. 1, 7. 2 Petr. 3, 4. Apoc. 20, 15. (Exod. 22, 2. ἐὰν ἐν τῷ διορύγματι εὑρεθῇ ὁ κλέπτης. v. 7. 8. Dan. 6, 11. Eccles. 3, 27. Act. Thom. §. 12. εὑρίσκονται ἢ ἐν μοιχείᾳ, ἢ ἐν φόνῳ, ἢ ἐν κλοπῇ. Philo de Temul. p. 270. ἀβουλότατος ὢν εὑρίσκεται. 4 Macc. 16, 14. μήτηρ ἔργοις καὶ λόγοις εὑρέθης ἀνδρός.)

3) medium: invenio mihi, i. e. *consequor, nanciscor;* Hebr. 9, 12. λύτρωσιν εὑράμενος i. e. efficiens. (Philo de temul. p. 248. τὸ γέρας τοῦτο εὕραντο. Ioseph. ant. 1, 19. 2. δόξαν ἀρετῆς εὑράμενος. ib. 5, 1. 16.) — Apud nostros eodem sensu legitur etiam activum, ex usu hebr. מָצָא, causa pro effectu posita; Matth. 10, 39. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, qui vitam suam consequitur, i. e. qui vitam (hanc) eo tuetur, quod me deserit, amittet (alteram) vitam. Matth. 7, 7. 8. 11, 29. 12, 43. 16, 25. 18, 27. — de piscatore pisces capiente, Io. 4, 6. — Luc. 1, 30. εὑρίσκειν χάριν. Act. 7, 46. Hebr. 4, 16. ubi i. q. λαμβάνειν. (Gen. 6, 8. 32, 5. 47, 25. Esth. 2, 3.) Rom. 4, 1. εὑρηκέναι, nimirum χάριν, Deo probatum esse circumcisionis causa. — Luc. 9, 12. 11, 24. Io. 10, 9. 2 Tim. 1, 18. εὑρίσκειν ἔλεος (Hebr. 4, 16. λαμβάνειν) Apoc. 9, 6. (Sir. 51, 27. Lev. 5, 11. εὑρίσκ. ἡ χεὶρ αὐτοῦ ζεῦγος τρυγόνων. Ruth. 1, 9. Sir. 16, 14.) — Denique

4) εὑρίσκειν ex hebraismo: *inquiro ut inveniam,* a) propr. 1 Sam. 20, 35. εὑρέ μοι τὰς σχίζας. — b) tropice de malis vel bonis, quae aliquem quasi insectantur et corripiunt, Deut. 28, 2. αἱ εὐλογίαι εὑρήσουσί σε. Gen. 44, 34. κακὰ ἃ εὑρήσει τὸν πατέρα μου. 1 Macc. 6, 13. — de poenis: *deposco,* (Gen. 44, 16. ὁ θεὸς εὗρε τὴν ἀδικίαν τῶν παίδων σου. Ps. 20, 8. ἡ δεξιά σου εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.) Passivum sic semel, Apoc. 18, 24. ἐν αὐτῇ αἵματα εὑρέθη, poenas caedis ab ea repetentur. (Similiter Ps. Salom. 17, 10. εὑρεθείη αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.)

Εὐροκλύδων, ωνος, ὁ, est ἅπαξ λεγόμενον N. T. Act. 27, 14. compositum ex εὖρος, Eurus, Vulturnus, et κλύδων fluctus; igitur *Eurus fluctus excitans, Eurus procellosus.* Alii codd. habent εὐρυκλύδων, ab εὐρὺς longus, latus, ita ut esset: longe lateque fluctus ciens. Cod. Alex. et Vulg. habent *Εὐρακύλων, Euroaquilo.*

Εὐρυκλύδων, ωνος, ὁ, in codd. Act. 27, 14. Vid. Εὐροκλύδων.

Εὐρύχωρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὐρύς, latus, et χώρα) *amplus, spatiosus;* Matth. 7, 13. (Ies. 30, 23. 2 Chron. 18, 9. 3 Esdr. 9, 41. Ioseph. ant. 1, 18. 2.) *.

Εὐσέβεια, ας, ἡ, (ab εὐσεβής) 1) *pietas, reverentia;* potissimum *pietas in Deum, reverentia numinis, religio;* 1 Tim. 4, 7. 8. 6, 3 — 11. 2 Tim. 3, 5. Tit. 1, 1. 2 Petr. 1, 3. 6. 7. (Prov. 1, 7. Ies. 11, 2. 3 Esdr. 1, 21.) Religio, quae leges Dei sancte observat, 1 Tim. 2, 2. (2 Macc. 3, 1. Sir. 49, 3. Ioseph. ant. 3, 2. 3.) — Act. 3, 12. ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ, propria virtute vel vi pietatis, i. e. in praemium pietatis. (Sap. 10, 12.) — *Εὐσέβειαι, pietatis exercitia,* 2 Petr. 3, 11. (Act. Thom. §. 19. εὐσέβειαι de beneficiis, eleemosynis. vid. Δικαιοσύνη.) — 2) *doctrina de pietate* scl. vera; de doctrina chri-

stiana 1 Tim. 3, 16. (Ioseph. c. Apion. 1, 12. ἡ κατὰ τοὺς νόμους παραδεδομένη εὐσέβεια.) Rectius autem fortasse τὸ μυστήριον τῆς εὐσεβείας est: doctrina, non omnibus nota, ad veram erga Deum pietatem ducens, vel qua occupatur pietas nostra. (Saepissime apud Iosephum εὐσέβεια, de cultu veri numinis, cui opponitur ἡ εἰδωλολατρεία, ut ant. 10, 4.) *.

Εὐσεβέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐσεβής) *religiose colo, cultu prosequor*, Act. 17, 23. (4 Macc. 9, 6. pietatem factis demonstro.) 1 Tim. 5, 4. μανθανέτ. τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, familiares doceant Deum pie colere. (Ioseph. ant. 10, 3. 2.) *.

Εὐσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (εὖ et σέβω) *pius*, in Deum, magistratus, parentes. In N. T. *pius in Deum, Deum sancte colens*, Act. 10, 2. 7. 22, 12. 2 Petr. 2, 9. (Ies. 24, 16. צַדִּיק. 26, 7.)

Εὐσεβῶς, adv. *pie, religiose, pietati in Deum convenienter*. 2 Tim. 3, 12. Tit. 2, 12. Ioseph. ant. 8, 12. 3.) *.

Εὔσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et σῆμα, signum) bene signatus, bene, recte notatus; hinc et illustris (Ps. 81, 3.), et *distinctus, perspicuus*, 1 Cor. 14, 9. εὔσημος λόγος, sermo distinctus, voces distinctae. Hesych. εὔσημον· εὔδηλον, φανερόν.

Εὔσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et σπλάγχνα) propr. viscera sana habens; ex hebraismo, quum σπλάγχνα etiam significent misericordiam: *valde misericors*, Eph. 4, 32. 1 Petr. 3, 8. (Orat. Manass. v. 6. κύριος εὔσπλαγχνος, μακρόθυμος. Test. XII. Patr. p. 537. εὔσπλαγχνος καὶ ἐλεήμων. Archelai et Manet. disp. c. 8. Εὐσπλαγχνία, *misericordia* legitur in Test. XII. Patr. p. 638. 640. 731. Act. Th. §. 20. — Apud profanos non legitur.) *.

Εὐσχημόνως, adv. forma decora; *decenter, honeste, composite*. Rom. 13, 13. 1 Cor. 14, 40. 1 Thess. 4, 12. (Xenoph. mem. 3, 12. 4.) *.

Εὐσχημοσύνη, ης, ἡ, (ab εὐσχήμων) proprie: *forma decora et honesta, decor externus;* — deinde mores bene compositi, ut saepissime apud profanos. In N. T. semel 1 Cor. 12, 23. de *ornatu externo*, quo membra teguntur.

Εὐσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et σχῆμα) 1) forma pulcher, decorus, 1 Cor. 12, 24. τὰ εὐσχήμονα (μέλη) membra natura sua formosa. Metaph.: *decorus, honestus;* τὸ εὔσχημον, decorum, 1 Cor. 7, 35. — de muliere: *pudica*, Sir. 26, 23. et Act. 13, 50. 17, 12. nisi hic est, ut seriores Graeci (vid. Phrynich. ed. *Lob.* p. 333.) usurpare solent, — 2) *nobilis, in honore constitutus, spectabilis;* ut Marc. 15, 43. εὐσχήμων βουλευτής. coll. Prov. 11, 25. (Ioseph. de vita sua §. 9. commemorat factiones, alteram ἀνδρῶν εὐσχημόνων, nobiliorum; alteram ἐξ ἀσημοτάτων, maxime ignobilibus, constantem.) *.

Εὐτόνως, (ab εὔτονος, firmus, validus) adv. *vehementer, magna cum contentione, graviter.* Luc. 23, 10. Act. 18, 28. (Ios. 6, 8. 2 Macc. 12, 23. Ioseph. bell. 4, 8. 4) *.

Εὐτραπελία, ας, ἡ, (ab εὐτράπελος, quod est ex εὖ et τρέπω, urbanus, lepidus) *urbanitas; — lepor, facetiae;* — deinde in malam partem: *ioci indecentes, scurrilitas,* vel potius *sermones ambigui,* qui in obscoenum sensum facile flecti possunt; Eph. 5, 4. Vid. *Wolfius* in curis phil. ad h. l. et *Elsn.* obss. II, p. 222. Etym. M. ἡ εὐτραπελία· μωρολογία, κουφότης, ἀπαιδευσία, παρὰ τὸ εὖ τρέπεσθαι τὸν λόγον εἴρηται. Aristot. Eth. 1, 31.) *.

Εὔτυχος, ου, ὁ, *Eutychus,* nom. pr. adolescentis per Paulum in vitam reducis, Act. 20, 9.

Εὐφημία, ας, ἡ, (ab εὔφημος) *bona fama, bona existimatio, laus.* 2 Cor. 6, 8. (fausta ominatio, Ioseph. ant. 10, 11. 7. acclamatio, id. Ant. 16, 2. 1.)

Εὔφημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et φήμη) qui boni est ominis, bonam habet existimationem; — etiam laudabilis. — In N. T. semel Phil. 4, 8. ubi εὔφημα sunt: *quae bonam existimationem efficiunt, laudi ducuntur, laudabilia.* (Polyb. 31, 14. 1. — Symmach. Ps. 42, 6. pro רנן.)

Εὐφορέω, ῶ, f. ήσω, (εὖ et φορέω) *fertilis sum, fructus largiter fero;* Luc. 12, 16. (Ioseph. de bell. 2, 21. 2. οὔσης δὲ τῆς Γαλιλαίας ἐλαιοφόρου, μάλιστα καὶ τότε εὐφορηκυίας. — εὐφορία, fertilitas, Ioseph. ant. 2, 5. 6.) *.

Εὐφραίνω, f. ανῶ, (εὖ et φρήν) — LXX pro שָׂמַח, etiam pro רנן — *mentem exhilaro, laetitia afficio,* 2 Cor. 2, 2. (Ps. 19, 6. Sir. 4, 21. 26, 2.) — Εὐφραίνομαι, *laetor, delector aliqua re,* Luc. 15, 32. Act. 2, 26. Rom. 15, 10. (Deut. 32, 43.) Gal. 4, 27. (Ies. 54, 1.) Apoc. 11, 10. 12, 12. — ἔν τινι, Act. 7, 41. (1 Sam. 2, 1. Ps. 64, 11. Eccl. 2, 10.) — ἐπί τινι, Apoc. 18, 20. (Ps. 31, 8. 40, 22. 70, 5.) — de laetitia in epulis vel addito verbo epulandi, Luc. 12, 19. 15, 23. vel etiam eo omisso, ubi est *laete convivari,* Luc. 15, 24. 29. 16, 19. (Deut. 14, 26. 27, 7. coll. Esth. 9, 19. Xenoph. Cyrop. 8, 7. 12.) *.

Εὐφράτης, ου, ὁ, *Euphrates,* hebr. פְּרָת, fluvius Asiae occidentalis maximus, ex Armeniae montibus delabens, et per Syriam et Mesopotamiam in mare Persicum effluens. Commemoratur Apoc. 9, 14. 16, 12. (Iudaei malos daemones in locis desertis, etiam in desertis ad Euphratem sitis, vinctos custodiri, arbitrabantur. coll. Zach. 5, 11. Matth. 12, 43. Tob. 8, 3.) *.

Εὐφροσύνη, ης, ἡ, (ab εὔφρων, laetus, vid. εὐφραίνω) *laetitia, oblectatio,* Act. 14, 17. τροφῆς καὶ εὐφροσύνης i. e. τροφῆς εἰς εὐφροσύνην. cf. Iudith. 12, 12. — *salus, felicitas,* Act. 2, 28. coll. Ps. 3, 11. Sir. 4, 13. *.

Εὐχαριστέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐχάριστος), apud seriores

scriptores inde a Polybii aetate (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 18.) 1) pro *χάριν εἰδέναι*, *gratias agere*, Dank sagen, a) absolute omisso *τῷ θεῷ*, Eph. 1, 16. 1 Thess. 5, 18. (Sap. 8, 29. Philo de somn. p. 1145. de plant. Noe. p. 233. Porphyr. de abstin. 2, 34.) — Passivum: 2 Cor. 1, 11. *ἵνα εὐχαριστηθῇ (τῷ θεῷ) τὸ χάρισμα*, ut gratiae Deo agantur etc. (Sic apud scriptores ecclesiast. saepius *ἄρτος εὐχαριστηθείς.*) — b) seq. dativo personae, maxime seq. *τῷ θεῷ*, Luc. 17, 16. 18, 11. Io. 11, 41. Act. 28, 15. Rom. 1, 8. 7, 25. 1 Cor. 1, 4. 14. 14, 18. Eph. 5, 20. Phil. 1, 3. Col. 1, 3. 12. 3, 17. 1 Thess. 1, 2. 2, 13. 2 Thess. 1, 3. 2, 13. Phil. v. 4. Apoc. 11, 17. (Iudith. 8, 22. 2 Macc. 1, 11. Ioseph. ant. 1, 10. 5. ib. 4, 8. 22. ib. 11, 3. 9. Polyb. 4, 72. Arrian. diss. Epict. 3, 26. Artemidor. 5, 14.) — c) de gratiarum actione initio epulorum vel cibi sumendi; *ein Dankgebet sprechen:* omisso *τῷ θεῷ*, Matth. 15, 36. 26, 27. Marc. 8, 6. 14, 23. Luc. 22, 17. 19. Io. 6, 11. 23. 1 Cor. 10, 30. 11, 24. — addito *τῷ θεῷ*, Act. 27, 35. Rom. 14, 6. — d) *gratias habeo*, ich bin zu Dank verpflichtet; *τινί*, Rom. 16, 4. — 2) ex adiuncto: *laudo*, *laudibus celebro*; Rom. 1, 21. *οὐκ ηὐχαρίστησαν*, nimirum *αὐτῷ*, non laudibus celebrant; sensus: non colunt. 1 Cor. 14, 17. ubi *εὐχαριστεῖς* convenit cum *εὐλογήσῃς* v. 16. *.

Εὐχαριστία, *ας*, *ἡ*, (ab *εὐχάριστος*) 1) gratia, die Anmuth; — *decor*, *decorum*, *morum honestas*; Eph. 5, 4. Col. 4, 2. (Ioseph. ant. 3, 3. *εὐχαριστία πρός τινα*, das anständige, gefällige Betragen gegen einen.) — 2) *gratiarum actio* (vid. *Εὐχαριστέω*), 2 Cor. 4, 15. 9, 11. 12. Phil. 4, 6. (Ioseph. ant. 4, 8. 25.) — *gratiae*, 1 Thess. 3, 9. *εὐχαριστίαν ἀνταποδοῦναι τῷ θεῷ*. Apoc. 4, 9. *εὐχ. διδόναι τῷ θεῷ*. — preces, quibus gratiae aguntur Deo, 1 Cor. 14, 16. 1 Tim. 2, 1. 4, 3. 4. Apoc. 7, 12. (Sap. 16, 28. Aquila pro תּוֹדָה, Ps. 41, 5. 68, 31. Am. 4, 5.) — 3) *gratus animus*, Act. 24, 3. *μετὰ πάσης εὐχαριστίας*, gratissimo animo. (Philo de Plant. Noe. p. 231. *ἑκάστη μὲν τῶν ἀρετῶν ἐστι χρῆμα ἅγιον, εὐχαριστία δὲ ὑπερβαλλόντως.* Id. de vita Mos. 1, p. 651.) **.

Εὐχάριστος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (*εὖ* et *χάρις* vel *χαρίζομαι*), apud profanos est: 1) lepidus, gratus, iucundus, aliis acceptus; (Xenoph. Cyrop. 2, 2. 1. ib. 7, 4. 1. Prov. 11, 6. in Ald. *γυνὴ εὐχάριστος*.) — 2) qui grato est animo, beneficiorum memor. (Ioseph. ant. 16, 6. 2. Xenoph. Cyrop. 8, 3. 19. Clem. Alex. Strom. 4, 25. *ἡ εὐχάριστος τοῦ σκήνους* (corporis huius) *ἀπόδοσις*.) — In N. T. semel Col. 3, 15. ubi alii: *gratiosi*; alii: *Deo accepti*; alii *liberales*. Puto *grata mente* in Deum.

Εὐχή, *ῆς*, *ἡ*, 1) *votum*, i. e. a) votum, optatum, (Ioseph. 4, 6. 5. *ἥν τέ μοι δι᾽ εὐχῆς*.) — b) votum, quo bona alicui precamur, bona vota, (Ioseph. ant. 1, 18. 6.) — c) *votum*

Deo factum, ein *Gelübde*, Act. 21, 23. de voto castimoniae et ib. c. 18, 18. de voto capillorum tondendorum. Morbo enim vel periculo laborantibus moris fuisse, ut, antequam victimas Deo grati offerrent, precibus vacarent triginta dies, a vino abstinerent et comas raderent (ξυρήσασθαι τὰς κόμας) tradidit Ioseph. de bell. 2, 15. 1. — (Hoc sensu LXX saepissime pro נֶדֶר Iudic. 11, 30. Num. 30, 4. Deut. 12, 6. Iob. 22, 7. etc. etiam pro נֵזֶר, Nasireatus, Numer. 6, 13—21. — dicitur etiam de donis voto promissis, 3 Esdr. 2, 7. 9. 8, 58. coll. Esdr. 8, 28.) — 2) *precatio*, *preces Deo factae*, (LXX pro תְּפִלָּה Prov. 15, 9. 32. Iob. 16, 17.) Iac. 5, 15. coll. v. 16. (Efficacia precum pro aegrotante laudatur etiam Sir. 38, 9. coll. v. 14. et Test. XII. Patr. p. 682. Chrysost. homil. ad Anomaeos. εὐχὴ — νοσημάτων ἀναίρεσις, ὑγιείας φυλακή. De precibus εὐχή legitur saepissime in scriptis patrum.) *.

Εὔχομαι, f. εὔξομαι, (ab εὐχή) depon. med. 1) *in votis habeo*, *opto*, Act. 27, 29. ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. Rom. 9, 3. 2 Cor. 13, 9. 3 Io. v. 2. (Ier. 42, 22. pro חָפֵץ, ἐν τῷ τόπῳ, ᾧ ὑμεῖς εὔχεσθε εἰςελθεῖν. Xenoph. anab. 1, 4. 7.) — *votum facio*, i. e. sancte Deo promitto, Act. 26, 29. εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ, vellem Deo maxima promittere, Deo vota facere. (Sic εὔχ. τῷ θεῷ LXX saepissime pro נָדַר, Lev. 27, 8. Num. 6, 2. 5. 21. 30, 3 sq. Deut. 12, 11. 17. Iud. 11, 30. 39. Eccles. 5, 3. Ies. 19, 21. 2 Macc. 9, 20. Ioseph. ant. 1, 21. 2.) — 2) *precor*, *preces ad Deum facio*, πρὸς τὸν θεόν, 2 Cor. 13, 7. (LXX pro הִתְפַּלֵּל, Num. 11, 2. 21, 8. Deut. 9, 26. 2 Reg. 20, 2. — pro עָתַר Exod. 8, 29 sq. 9, 29. Iob. 22, 27.) — ὑπέρ τινος, Iac. 5, 16. (Act. Thom. §. 9. — περί τινος, Iob. 42, 8. 10. Exod. 8, 8. 9.) *.

Εὔχρηστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et χράομαι) *usui optime accommodatus*, *perutilis*; 2 Tim. 2, 21. 4, 11. Philem. v. 11. (Sap. 13, 13. εἰς οὐδὲν εὔχρηστον. Ioseph. ant. 4, 8. 36. εἰς τροφὴν εὔχρηστος. Prov. 31, 13.) *.

Εὐψυχέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὔψυχος, alacer animo, hilaris animo, Ioseph. ant. 2, 2. 1.), *laeto* s. *alacri sum animo*, *exhilaror*, Phil. 2, 19. (εὐψυχία, animi hilaritas, 4 Macc. 6, 11. 9. 23. — εὐψύχως, Ioseph. ant. 7, 8. 2.) *.

Εὐωδία, ας, ἡ, (ab εὐώδης, bene olens) 1) bonus odor, Sir. 24, 15. Act. Thom. §. 6. — 2) *suffimenta bene fragrantia*, quae Deo in sacris offerebantur; 3 Esdr. 1, 13. Esdr. 6, 10. Dan. 2, 46. Sir. 32, 7. — In N. T. tropice de eo, quod Deo gratissimum est; 2 Cor. 2, 15. Χριστοῦ εὐωδία ἐσμέν, Christi quasi suffimentum sumus, i. e. opera nostra a Christo nobis demandata, Deo quam maxime accepta est. Eph. 5, 2. Phil. 4, 18. ὀσμὴ εὐωδίας, suffimentum suavissimum; res, opera Deo quam maxime grata. vid. e V. T. Gen. 8, 21. Lev. 1, 9. 22. Num. 28, 13. coll. Test. XII. Patr. p. 547., ubi ἄγγελοι

τοῦ προςώπου offerre Deo dicuntur ὀσμὴν εὐωδίας λογικὴν καὶ ἀναίμακτον προςφοράν. *.

Εὐώνυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (εὖ et ὄνυμα, aeol. pro ὄνομα) 1) qui boni est nominis; fausti ominis; inde, quum Graeci auspicia et omina sinistra haberent bona et fausta — 2) *sinister, laevus*, Act. 21, 3. Apoc. 10, 2. — Ἐξ εὐωνύμων, ad sinistram, Matth. 20, 21. 23. 25, 33. 41. 27, 38. Marc. 10, 37. 40, 15. 27. (Neh. 8, 6. Ios. 23, 6. Ezech. 21, 16.) *.

Ἐφάλλομαι, (ἐπί et ἅλλομαι) *insilio* in aliquem; Act. 19, 16. (1 Sam. 10, 6. 11, 6. 16, 13.) **.

Ἐφάπαξ, (ἐπί et ἅπαξ) adverb. *una vice, semel;* Rom. 6, 10. Hebr. 7, 27. 9, 12. 10, 10. Sic etiam 1 Cor. 15, 6. ubi ἐφάπαξ est semel, non iteratis vicibus, ut Petro et Apostolis. Alii: *simul*, *eodem tempore et loco.* *.

Ἐφεσῖνος, ίνη, ῖνον, *Ephesinus*, Apoc. 2, 1. ubi pro τῆς ἐφεσίνης *Griesb.* reposuit τῆς ἐν Ἐφέσῳ.

Ἐφέσιος, ία, ιον, *Ephesius*, *Epheso oriundus.* Act. 19, 28. 34. 35. 21, 29. (Eph. 6, 24.)

Ἔφεσος, ου, ἡ, *Ephesus*, metropolis Ioniae celeberrima, ad mare Icarium sita, in qua Dianae templum splendidissimum erat, a veteribus inter septem mundi miracula relatum, ab Herostrato incensum, deinde communibus Graeciae sumptibus restitutum. (Pausan. 7, 2. Liv. 1, 45. Plin. 5, 37. Strabo 14, 948.) Coetus Christianorum ibi collectus eminebat inter Asiae minoris coetus. Commemoratur Act. 18, 19—24. 19, 1. 17. 26. 20, 16 sq. 1 Cor. 15, 32. 16, 8. Eph. 1, 1., 1 Tim. 1, 3. 2 Tim. 1, 18. 4, 12. Apoc. 1, 11. 2, 1. *.

Ἐφευρετής, οῦ, ὁ, (ab ἐφευρίσκω, praeterea invenio) *inventor*, qui praeterea aliquid excogitat, aliis adhuc non cognitum. Rom. 1, 30. ἐφευρεταὶ κακῶν, malorum, scelerum inventores, οἱ ἐπὶ τοῖς παλαιοῖς κακοῖς ἕτερα καινοτομοῦντες κακά, ut Suid. explicat Similiter Sap. 1, 4. ψυχὴ κακότεχνος est: anima scelera volvens. Philo in Flacc. p. 968.: κακῶν εὑρεταί, rerum malarum opifices. ib. p. 975.: καινῶν ἀδικημάτων εὑρετής. *.

Ἐφημερία, ας, ἡ, (ab ἐφήμερος) quod apud profanos non legitur, in versione alexandr. dicitur de viginti quatuor *familiis* sive *classibus* sacerdotum, quarum quaeque *quotidiano* ministerio in templo per octo dies fungi debebat, ex instituto Davidis 1 Chron. 24, 4., confirmato a Salomone (2 Chron. 8, 14.) et Nehemia (Neh. 13, 30.) Ioseph. ant. 7, 15. 7. eandem rem exponens, istas familias appellat πατριάς: — διεμέρισε αὐτοὺς κατὰ πατριάς· διέταξε δὲ μίαν πατριὰν διακονεῖσθαι τῷ θεῷ ἐπὶ ἡμέρας ὀκτώ. In textu hebr. pro ἐφημερία legitur מַחֲלֹקֶת, divisio, classis, 1 Chron. 23, 6. 28, 13. 21. 2 Chron. 31, 2. 15. מִשְׁמָר et מִשְׁמֶרֶת, custodia, statio, Neh. 12, 24. 13, 30. 1 Chron. 25, 8. 3 Esdr. 1, 2. diciturque etiam de *ministerio diurno* sacerdotum 2 Chron.

13, 11. 3 Esdr. 1, 16. ubi 2 Chron. 35, 15. est עֲבֹדָה. Suidas: ἐφημερία· πατριά. λέγεται καὶ ἡ τῆς ἡμέρας λειτουργία. — In N. T. bis de *familia* sacerdotum, Luc. 1, 5. 8.

Ἐφήμερος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (apud profanos etiam ἐφημερινός, et ἐφημέριος, ex ἐπί et ἡμέρα), qui unum diem vivit, *diurnus*, ὁ ἐφ' ἡμέραν ὤν; Iac. 2, 15. (Philo de humanit. p. 702. ἐφήμερος χειροτέχνης, operarius in singulos dies conductus. Id. in Flacc. p. 985. Thucyd. 2, 52.) *.

Ἐφικνέομαι, οῦμαι, f. ἵξομαι, (ἐπί et ἱκνέομαι, venio) depon. med. *pervenio, pertingo*; 2 Cor. 10, 13. 14. (Sir. 43, 27. 30.) **.

Ἐφίστημι, aor. 2. ἐπέστην, (part. ἐπιστάς, imperat. ἐπίστηθι) perf. ἐφέστηκα (partic. ἐφεστώς) (ex ἐπί et ἵσταμαι) — LXX pro נִצַּב, הִתְיַצֵּב, עָמַד — transitive: colloco iuxta, appono, admoveo. — Medium, aor. 2. act. et perf. act. intransitive: *colloco me iuxta*, s. *ad*, Luc. 4, 39. (2 Sam. 1, 9. Ios. 7, 26. Num. 14, 14. Ioseph. ant. 2, 9. 3.) — *accedo ad, me sisto coram aliquo*, Luc. 10, 40. 20, 1. Act. 22, 13. — seq. dativo personae, Act. 4, 1. — aor. et perf. accessi, i. e. *adsto, praesto, adsum alicui*, Luc. 2, 38. Act. 10, 17. 11, 11. 23, 27. 22, 20. 2 Tim. 4, 6. (Zach. 1, 11. Amos. 9, 1. 1 Sam. 22, 17. Exod. 8, 22. Gen. 24, 23.) — 2 Tim. 4, 2. ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως, accede ad coetus christianos (ut videas quomodo se habeant) et consueto et non consueto tempore. (Alii: *insta, persevera*.) coll. Ier. 46, 14. — de iis, qui subito adstant nobis, ut de angelis subito adstantibus, Luc. 2, 9. 24, 4. Act. 12, 7. 23, 11. — etiam de subito supervenientibus, aggredientibus, *aggredior*, Act. 6, 12. 17, 5. (Levit. 19, 16. 1 Sam. 15, 5. Ier. 21, 2. Ioseph. ant. 2, 11. 1. ib. 11, 7. 1.) — *supervenio*, de rebus, Luc. 21, 34. Act. 28, 2. 1 Thess. 5, 3. (Sap. 6, 5. 8. 19, 1. Ioseph. ant. 2, 4. 3.) *.

Ἐφραΐμ, ὁ, *Ephraim*, urbs Io. 11, 54. commemorata, quae secundum Eusebium octo, secundum Hieronymum triginta milliaribus distabat Hierosolymis. Teste Iosepho (de bell. 4, 9. 9.) urbs Ἐφραΐμ in vicinia urbis Bethel sita erat.

Ἐφφαθά, hephata, i. e. *aperitor*, imperativus syriacus ܐܶܬܦܰܬܰܚ, ἐθφατά, euphonice ἐφφαθά, a verbo ܦܬܰܚ, *aperuit*. Marc. 7, 34.

Ἔχθρα, ας, ἡ, (femin. ab ἐχθρός; odium, inimicitia) *inimicitia, odium*, Rom. 8, 7. Luc. 23, 12. Gal. 5, 20. Iac. 4, 4. (ἔχθραι, 4 Macc. 2, 13. 3 Esdr. 5, 50. Ioseph. ant. 2, 5. 2.) — metonym. *causa dissidii*, Eph. 2, 15. 17. — (3 Esdr. 5, 74 Num. 35, 20. 22.) *.

Ἐχθρός, ά, όν, LXX pro אֹיֵב, צַר, 1) *invisus*, Rom. 11, 28. Gal. 4, 16. (Sap. 15, 18. Aelian. V. H. 2, 23.) — *inimicus, adversarius*, Matth. 13, 28. ὁ ἐχθρὸς ἄνθρωπος

(Esth. 7, 6. 9, 10. Sap. 12, 4.) — ὁ ἐχθρός substantive a) *inimicus, adversarius*, qui alterum laedit, s. eum laedere cupit, Matth. 5, 43 sq. 10, 36. 22, 44. Luc. 1, 71. (ubi i. q. μισῶν, ut etiam respondeat hebr. שׂנא Exod. 23, 5. Ps. 41, 8. Prov. 25, 22.) 19, 27. et saepius. — b) de Dei adversario, *peccatore*, Act. 13, 10. Rom. 5, 10. Col. 1, 21. — et — c) κατ' ἐξοχὴν *de adversario Christi* et Christianorum, *diabolo*, Luc. 10, 19. δύναμις τοῦ ἐχθροῦ, (1 Petr. 5, 8. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν), coll. Matth. 13, 25. ubi ὁ ἐχθρός v. 39. de diabolo explicatur. Eodem modo Test. XII. Patr. p. 657. et 658. et Act. Thom. §. 29. 30. ὁ ἐχθρός dicitur Satanas. *.

Ἔχιδνα, ης, ἡ, *vipera*, venenum nocentissimum habens, Act. 28, 3. — γεννήματα ἐχιδνῶν, *progenies viperina*, tropice: homines callide laedentes, ingrati, odii veritatis, tanquam veneni, plenissimi, Matth. 3, 7. 12, 34. 23, 33. Luc. 3, 7. *.

Ἔχω, f. ἕξω et σχήσω, imperf. εἶχον, aor. 2. ἔσχον, perf. ἔσχηκα, Latinor. *habeo*, nostrum *haben*, *halten*;

1) *habeo, ich habe*, a) de possidente, Matth. 8, 20. αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι. c. 12, 11. 13, 44. 46. 19, 22. Marc. 10, 21 sq. Luc. 4, 28. 40. 12, 19. Io. 3, 29. 2 Cor. 8, 10. et saepissime. — Hinc ἔχειν absolute: *multa habere, divitem esse*, μὴ ἔχειν, *nihil habere, pauperem esse;* Matth. 13, 12. 25, 29. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. 19, 25. 1 Cor. 11, 22. 2 Cor. 8, 11. ἐκ τοῦ ἔχειν, pro facultate. v. 12. (Nehem. 8, 10. Sir. 13, 5. Aristoph. Plut. v. 596. Euripid. Dan. v. 95. Xenoph. Anab. 6, 6. 38.) — De facultate α) externa: *habeo quod*, Matth. 18, 25. μὴ ἔχων ἀποδοῦναι, nil habens quod solvat. Luc. 7, 42. Matth. 8, 22. Luc. 9, 54. 14, 28. Marc. 6, 36. τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσι. ib. 8, 1. 2. Luc. 11, 6. 12, 17. — β) interna: habeo i. e. *valeo, possum*, Marc. 14, 8. ὃ ἔσχεν αὕτη (nimirum ποιῆσαι), quod poterat praestare. Luc. 12, 4. μὴ ἔχοντες ποιῆσαι. Io. 8, 6. ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν, ut habeant, quod crimini dent. v. 26. Act. 4, 14. c. 25, 26. οὐκ ἔχω τί γράψαι, non habeo, quod scribam. c. 23, 18. 19. Hebr. 6, 13. ἔχω ὀμόσαι, possum iurare. 2 Petr. 1, 15. ἔχειν ὑμᾶς ποιεῖσθαι, ut possitis facere. (Ios. 8, 20. Prov. 3, 21. Ioseph. c. Apion. 1, 22. οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Ioseph. ant. 1, 2. 1. οὐκ ἔχων ὅ, τι λέγοι πρὸς τὸν θεόν. ib. 3, 1. 1. ἑτέραν χώραν ἀπελθεῖν οὐκ ἔχοντες. ib. 2, 4. 5. Demosth. 425, 10. οὐδ' ὅ, τι χρὴ ποιεῖν ἕξετε.) — b) de *habente* universe, i. e. de *eo, cui aliquid est, ad quem aliquid pertinet*; Matth. 3, 9. ἔχειν πατέρα. c. 9, 36. Marc. 6, 34. — γυναῖκα, Matth. 4, 24. 14, 4. 22, 28. Marc. 6, 18. — ἄνδρα, Io. 4, 17 sq. 1 Cor. 7, 13. — ἐν γαστρὶ ἔχειν, gravidam esse, vid. Γαστήρ. — de membris corporis, Matth. 11, 15. 18, 8. 9. Luc. 21, 4. et passim. — praefixo articulo: Matth. 12, 10. τὴν χεῖρα ξηρὰν ἔχων, manu tabida laborans. Marc. 31, 3. Marc. 8, 17. Hebr. 5, 14. vid. Αἰσθητήριον. —

in promtu, ad manus habeo; Matth. 14, 17. 15, 34. 16, 15. Marc. 6, 38. 8, 5. 7. Luc. 24, 41. Io. 2, 3. — *mecum habeo,* Io. 12, 35 sq. ἔχειν τὸ φῶς. Apoc. 2, 14. 15. — ἔχειν μεθ᾽ ἑαυτοῦ, Matth. 15, 30. 26, 11. Marc. 2, 19. 8, 14. 14, 7. Io. 12, 8. — *indutus, instructus sum;* de veste, armis, Matth. 3, 4. 22, 12. Luc. 9, 3. (Esth. 4, 2.) Io. 18, 10. — *in me habeo* (ἔχω ἐν ἐμαυτῷ, ut plene legitur, Marc. 9, 50.) Io. 6, 68. ῥήματα ζωῆς. Apoc. 12, 12. θυμὸν μέγαν. — δαιμόνιον ἔχειν, Matth. 11, 18. Marc. 3, 22. 30. Luc. 4, 33. 7, 33. Io. 7, 20. et passim. — πνεῦμα Χριστοῦ, Rom. 8, 9. (ubi i. q. οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.) 1 Cor. 7, 40. — Apoc. 2, 6. τοῦτο (καλὸν) ἔχεις, hoc boni in te habes. — De aedificio, in quo aliquid est, Hebr. 9, 4. Apoc. 21, 11. — Huc etiam referendae sunt locutiones: α) Ἀνάγκην, χρείαν ἔχω, vid. Ἀνάγκη, Χρεία. — β) Τέλος ἔχειν, i. e. finem habere, Marc. 3, 6. Hebr. 7, 3. — eventum habere, Luc. 22, 37. — γ) ἔχω κατὰ πρόσωπον, coram, praesentem habeo, Act. 15, 26. — δ) ἔχω τι κατά τινος, Matth. 5, 23. Marc. 11, 25. Apoc. 2, 4. 14. 20. vel etiam πρός τινα, Act. 9, 38. 24, 19. 25, 19. 1 Cor. 6, 1. i. e. habeo, quod conquerar de aliquo, quod incusem. — ε) ἔχω τι ἔν τινι, habeo quod reprehendam in aliquo, Io. 14, 30. — ζ) ἔχω ὑπ᾽ ἐμαυτόν, mihi subiectum habeo, Matth. 8, 9. Luc. 7, 8. — ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ, super me habeo, subiectus sum, Apoc. 9, 11. ἔχω εὐχὴν (ἐπ᾽ ἐμαυτόν) votum suscepi, Act. 18, 18. 21, 23. — η) πρᾶξιν ἔχω, ministerium habeo. — c) *habeo* i. e. *est mihi,* de necessitate et eo, quod agendum, sustinendum est; Luc. 7, 40. ἔχω σοί τι εἰπεῖν, dicendum est tibi aliquid. Io. 16, 12. ἔχω λέγειν. (Gen. 18, 31.) Luc. 12, 50. βάπτισμα ἔχω βαπτ. subeundum mihi est malum. Phil. 1, 30. ἀγῶνα ἔχω, sustinenda est pugna. Col. 2, 1. (Test. XII. Patr. p. 611. ἄτεκνος εἶχον ἀποθανεῖν.) — d) *habeo* i. e. *nanciscor, accipio;* Matth. 6, 1. ἔχ. μισθόν. c. 13, 5. οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, non nactum est terram profundam. coll. Marc. 4, 5. 6. Luc. 8, 6. — Matth. 13, 27. πόθεν οὖν ἔχει (ὁ ἀγρός) ζιζάν., unde ei venit. c. 25, 25. ἔχε τὸ σόν, accipe tuum. (Ier. 50, 42. Ios. 6, 8.) c. 19, 16. ἔχειν ζωὴν αἰώνιον, Io. 3, 15 sq. 6, 40. — Matth. 19, 21. τέκνα. c. 22, 24 sq. ἄφεσιν. Marc. 3, 29. Luc. 19, 20 — 26. Io. 4, 11. πόθεν ἔχεις, unde habebis, quomodo tibi comparabis. Io. 4, 44. τιμὴν ἔχειν. c. 5, 7. 8, 12. Act. 9, 14. 13, 15. Rom. 1, 13. 13, 3. 1 Cor. 3, 16. νοῦν κυρίου ἔχειν, adsequi, intelligere consilia domini. c. 6, 19. 2 Cor. 5, 12. 1 Tim. 5, 12. κρῖμα ἔχειν, poenas dare. Hebr. 6, 8. 7, 6. Iac. 4, 12. 1 Io. 5, 15. — καιρὸν ἔχειν, opportunitatem nancisci, Gal. 6, 10. Hebr. 11, 15. — Apoc. 12, 12. ὀλίγον καιρὸν ἔχει, parum temporis ei concessum est.

2) intransitive: *me habeo, sum;* a) de *statu* et *conditione,* in qua aliquis perseverat: *me habeo;* α) cum accu-

sativo substantivi, ubi fere pro verbo dictum est, adiecta tamen notione perseverantiae; Marc. 3, 10. ἔχων μάστιγας, morbo vexatus. Act. 28, 9. ἔχοντες ἀσθενείας, morbo diutius laborantes. Hebr. 7, 28. coll. Io. 5, 5. ubi est ἔχων ἐν ἀσθενείᾳ. — Io. 9, 21. ἡλικίαν ἔχει, adultus est. Act. 2, 47. χάριν ἔχοντες, i. e. ὄντες ἐν χάριτι. (Exod. 33, 12.) Act. 11, 3. ἀκροβυστίαν ἔχοντες, praeputiati. c. 9, 31. ἔχ. εἰρήνην, in pace esse. Act. 11, 3. ἔγκλημα ἔχειν, culpam habere, reum esse. c. 24, 15. ἐλπίδα ἔχοντες, sperantes. Phil. 1, 23. ἐπιθυμίαν ἔχω, desiderio teneor. 1 Tim. 6, 16. ἔχων ἀθανασίαν, qui sua natura semper vivit. Hebr. 3, 3. τιμὴν ἔχειν, in honore esse. 2 Petr. 2, 16. ἔλεγξιν ἔχειν, i. q. ἐλέγχεσθαι. — λύπην, θλίψιν, χαρὶν ἔχειν, Io. 16, 21. 33. 17, 13. Rom. 5, 1. 2 Cor. 1, 15. 2, 3. Phil. 2. 27. Apoc. 2, 10. Vid. etiam Act. 28, 29. Rom. 10, 2. 15, 23. 1 Cor. 15, 34. 2 Cor. 2, 4. Col. 4, 13. — β) cum adverbiis: κακῶς, καλῶς ἔχειν, *male*, *bene se habere*, Matth. 4, 28. 8, 16. 14, 35. Marc. 16, 18. Io. 4, 52. — Marc. 5, 23. ἐσχάτως ἔχει. — Ἑτοίμως ἔχω, paratus sum, libenter volo, Act. 21, 13. 2 Cor. 12, 14. 1 Petr. 4, 5. ὁ ἑτοίμως ἔχων, qui proxime futurus est. 2 Cor. 10, 6. ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες, parati. — Οὕτως ἔχει, sic se habet, Act. 7, 1. 12, 15. 17, 11. 24, 9. (2 Macc. 10, 9. Ioseph. ant. 3, 5. 7. οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἐχόντων.) — 1 Tim. 5, 25. τὰ ἄλλως ἔχοντα, quae aliter se habent. Act. 15, 36. πῶς ἔχουσι, quomodo se habeant. (Gen. 43, 27. Xenoph. Cyrop. 3, 1. — 2 Macc. 6, 11. εὐλαβῶς ἔχειν. Ioseph. ant. 4, 6 3. ἀναισθήτως ἔχουσα τῶν πληγῶν. ib. 7, 10. 5. συμπαθῶς ἔχει πρὸς αὐτόν. ib. 1, 19. 8. ὁ ἡδέως ἔχων, cui placet Xenoph. Cyrop. 5, 2. πενθικῶς ἔχουσα, veste lugubri induta.) — b) de *tempore*; Io. 5, 6. πολὺν χρόνον ἔχει, iam multum temporis transegerat. c. 8, 5. πεντ. ἔτη ἔχεις, quinquaginta annos habes. c. 11, 17. τεσσ. ἡμ. ἔχοντα, quartum iam diem versatum in sepulchro. (Ioseph. ant. 7, 1. 1. ἤδη αὐτοῦ δύο ἡμέρας ἐχόντος, quum iam biduo ibi fuisset. ib. 8, 3. 1.) — Act. 24, 25. τὸ νῦν ἔχον, quod nunc agitur tempus, in praesenti, nunc. (Tob. 7, 11. Lucian. Asin. c. 20 et ib. *Reiz.* Vid. etiam *Viger.* de idiot. p. 9. et ibid. *Zeunius*). Alii vertunt: ut nunc res se habet. Vid. *Kypkii* obss. II, p. 124. — c) de mensura vel spatio: *ich betrage, erstrecke mich*; semel Act. 1, 12. ἐγγὺς σαββάτου ἔχον ὁδόν, i. e. cuius distantia longa est iter sabbati, i. e. qui distat via sabbati. (Arrian. peripl. mar. Eryth. p. 171. emporia ἀπὸ Βαρυγάζων ἔχοντα ὁδὸν ἡμερῶν εἴκοσι πρὸς νότον.)

3) transitive, ut Latinor. *habeo*, i. q. ποιέω, ἄγω, *ago*, *facio*, *occupor aliqua re*, sed ita, ut aliquis aliquid saepius vel diutius facere, vel facere solere dicatur; Rom. 1, 28. ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, cognoscere, studere ut cognoscas. (Thucyd. 2, 18. ἔχειν τινὰ ἐν ὀργῇ.) 1 Cor. 6, 4. κριτήρια ἔχειν, iu-

dicia habere, lites agere. ib. v. 7. 1 Thess. 3, 6. μνείαν ἔχειν, mentionem facere. 2 Tim. 1, 3. — χάριν ἔχειν, gratias agere, Luc. 17, 9. 1 Tim. 1, 12. 2 Tim. 1, 3. Hebr. 12, 28. — 1 Cor. 14, 26. ψαλμὸν ἔχειν, carmen Deo dicere. 1 Petr. 2, 16. ἔχοντες τὴν ἐλευθερίαν, usi libertate. Io. 1, 4. ἔργον τέλειον ἔχειν, factis omni modo se exserere. Iac. 2, 1. ἐν προςωπολ. ἔχειν τὴν πίστιν, in pietatis exercitio ita versari, ut partium studio tenearis. (Sic etiam apud profanos, ut Aristoph. Plut. v. 265. 267. Pindar. Od. 7, 85. Clem. Alex. Strom. 1, 5. φιλοσοφία ζήτησιν ἔχει περὶ τῆς ἀληθείας.)

4) ut Latinor. *habeo*, de iudicio, opinione: *habeo* i. e. *reputo*, Matth. 14, 5. 21, 26. 48. Marc. 11, 32. Luc. 14, 18. 19. Act. 20, 24. 2 Cor. 1, 9. αὐτὸν ἐν ἑαυτοῖς etc. i. e. ipse, meo iudicio, me ad mortem damnatum habebam. (Alii vertunt: experiri, ut Sir. 50, 3. 3 Esdr. 8, 82.) Phil. 2, 29. (Saepissime apud profanos.)

5) *teneo, ich halte*, a) manu habeo, s. teneo, Matth. 26, 7. Apoc. 1, 16. 18. 3, 1. 5, 8. c. 14, 6. εὐαγγέλ. manu tenens scriptum εὐαγγέλιον. — b) *animo teneo*, firmiter teneo; Io. 14, 21. ἔχειν τὰς ἐντολάς, praecepta firmiter tenere animo. Rom. 14, 22. ἔχειν καθ᾽ ἑαυτόν, mente inclusum tenere, non communicare cum alio. (Iob. 10, 13. ταῦτα ἔχειν ἐν σεαυτῷ, hebr. צָפַן.) Phil. 1, 7. ἔχειν τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ, einen im Herzen halten, constanter amare. 1 Tim. 1, 19. 3, 9. 2 Tim. 1, 13. Hebr. 6, 19. — c) teneo, i. e. *agendo sequor*, 1 Cor. 11, 16. συνήθειαν ἔχειν, morem sequi. Apoc. 12, 17. μαρτυρίαν κυρίου ἔχειν, constantem esse in confessione. c. 6, 9. 19, 10. (coll. Iob. 17, 9. τὴν ὁδὸν ἔχειν. — d) τὸν πατέρα, τὸν υἱὸν ἔχειν, 1 Io. 2, 23. 5, 12. 2 Io. v. 9. vel: fideliter patri, filio adhaerere, vel: cum patre, filio amoris vinculo coniunctum esse. (Test. XII. Patr. p. 652. ἔχοντες τὸν θεὸν τῆς εἰρήνης, fideliter secuti Deum salutis auctorem.) — Ex adiuncto:

6) *occupo;* de animi affectibus, a quibus corripitur aliquis; Marc. 16, 18. εἶχε αὐτοὺς τρόμος. (LXX pro אָחַז, cepit, Iob. 18, 21 21, 6. 30, 16. Ies. 13, 8. Ioseph. ant. 3, 5. 7. δέος εἶχε τοὺς Ἑβραίους. ib. 5, 1. 18. κατάπληξις εἶχε τοὺς ἀκούοντας.)

7) Medium: ἔχομαί τινος, *adhaereo alicui, ich halte mich an etwas;* (seq. genitiv. personae, Deut. 30, 20. Theogn. v. 31. — seq. accus. rei, Iob. 2, 3.) — Hinc ὁ ἐχόμενος, *proximus;* Marc. 1, 38. αἱ ἐχόμεναι πόλεις. (Ioseph. ant. 11, 8. 6. ἐξεστράτευσαν ἐπὶ τὰς ἐχομένας πόλεις. 3 Esdr. 4, 22. Xenoph. mem. 4, 7. 7.) — τῇ ἐχομένῃ (ἡμέρᾳ) *proximo die*, Luc. 13, 33. Act. 20, 15. 21, 26. (2 Sam. 21, 1. 1 Chron. 10, 8. 2 Macc. 12, 39. 1 Macc. 4, 28. Ioseph. ant. 5, 9. 2. ταῖς ἐχομέναις ἡμέραις.) — τὰ ἐχόμενά τινος, quae proxima sunt, quae *pertinent ad aliquid*, Hebr. 6, 9 τὰ ἐχόμενα σωτηρίας. cf. *Carpzov.* exercitatt. Philon. ad h. l. (LXX pro אֵצֶל Levit. 8,

11. Iudic. 19, 14. 1 Reg. 1, 9. Neh. 8, 6. coll. *Vigar.* p. 256. ed. *Herm.*)

Ἕως, I) ut apud scriptores optimos, adverbium 1) *quam diu*, cum indicat. praesentis de rebus, quae vere sunt; Io. 9, 4. ἕως ἡμέρα ἐστί. ib. 12, 35. 36. ἕως τὸ φῶς ἔχετε. (Sir. 30, 20. ἕως ἔτι ζῇς. Xenoph. Anab. 2, 6. 2.) — 2) *usque dum, donec*, a) seq. indicativo, de eo, quod vere evenit: Matth. 2, 9. ἕως ἐλθὼν ἔστη. 24, 39. ἕως ἦλθεν. — In N. T. etiam quater cum praesenti ἔρχομαι, ubi vel futurum vel rectius ἄν cum coniunctivo aoristi expectasses: ἕως ἔρχομαι, donec venero, Luc. 19, 13. Io. 21, 22. 23. 1 Tim. 4, 13. — b) seq. coniunctivo aoristi, ubi Latini futuro exacto utuntur, α) ἕως ἄν, *usque dum, donec*, Matth. 2, 13. ἕως ἂν εἴπω σοι, usque dum te monuero. c. 5, 18. 26. 10, 11. 12, 20. ἕως ἂν βάλῃ, vid. *Κρίσις*. Marc. 6, 8. 9, 1. ἕως ἂν ἴδωσιν, donec experti fuerint. c. 12, 36. Luc. 9, 27. 13, 35. 20, 43. 21, 32. 1 Cor. 4, 5. Iac. 5, 7. et passim. (Ies. 12, 4. Iob. 27, 5. 33, 21. 39, 24. Gen. 49, 10. Iudith. 12, 4. 2 Macc. 2, 7.) — β) omisso ἄν (de cuius omissione vid. *Matthiae* gramm. §. 522. *Lobeck* ad Phryn. p. 14 sq.) Marc. 6, 45. ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ, donec ipse dimiserit. c. 14, 32. ἕως προςεύξωμαι, donec precatus fuero. Luc. 15, 4. 17, 8. 2 Thess. 2, 7. Hebr. 10, 13. Apoc. 6, 11. [20, 5.] (Dan. 2, 34.)

II) apud seriores scriptores *praepositionis* loco est, quam genitivus sequitur et significat: 1) *inter, per, dum, während*; semel, Matth. 5, 25. ἕως ὅτου (χρόνου) εἶ, propr. per omne tempus, quo es, i. e. *quam diu es*, s. *versaris*. (Test. XII. Patr. p. 696.: ἕως ὅτου ἔχει αἰδώ. coll. 1 Macc. 14, 10.) — 2) *usque ad*; a) de *tempore*: ἕως οὗ (intell. χρόνου) propr. usque ad illud tempus, quo, i. e. *usque dum, donec*; α) seq. indicativo praeteriti vel aoristi, ubi Latini plusquamperfecto utuntur, Matth. 1, 25. ἕως οὗ ἔτεκε, donec peperisset. c. 13, 33. ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον, donec fermentum eos totos penetrasset. Luc. 13, 21. Act. 21, 26. (Gen. 26, 13.) — β) seq. aor. coniunctivi (omissa particula ἄν, quam expectasses) ubi Latini vel plusquamp.f. vel futuro exacto utuntur: Matth. 14, 22. ἕως οὗ ἀπολύσῃ, donec dimisisset. ib. 26, 36. ἕως οὗ προςεύξωμαι, donec precatus fuero. c. 17, 9. c. 18, 30. ἕως οὗ ἀποδῷ, donec solvisset. Luc. 12, 50. 59. ἕως οὗ ἀποδῷς, donec solveris. c. 24, 49. Io. 13, 38. οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει, ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς, i. e. non cantabit gallus donec ter negaveris, me nosse. Act. 23, 12. 14. 21. c. 25, 21. (Act. Thom. §. 16. Cohel. 12, 2. Ioseph. ant. 5, 1. 3.) — ἕως ὅτου (χρόνου) *usque dum, donec*, eodem modo, quo ἕως οὗ, legitur α) seq. indicativo, Io. 9, 18. (1 Sam. 30, 4.) — β) seq. coniunct. aoristi, Luc. 13, 8. 15, 8. coll. v. 4. cap. 22, 16. 18. (Cohel. 12, 1. 6.) — Ἕως seq. genitivo nominis, quo temporis terminus indicatur, Matth.

1, 17. ἕως Χριστοῦ, usque ad Christum. c. 2, 15. 11, 13. 23, 25. Marc. 14, 25. 15, 33. Luc. 1, 18. Act. 1, 22. 7, 45. 26, 23. 1 Cor. 16, 8. et saepius. — *ἀπό* — ἕως, Matth. 11, 12. Luc. 11, 51. et saepius. — Act. 8, 40. ἕως τοῦ ἐλθεῖν, (coll. Gen. 28, 15.) — 1 Cor. 1, 8. ἕως τέλους, usque ad extremum tempus. 2 Cor. 1, 13. — Ἕως ἄρτι, vid. Ἄρτι. — Ἕως τοῦ νῦν, *usque ad hunc diem*, Matth. 24, 21. Marc. 13, 9. (Gen. 15, 16.) — Ἕως τῆς σήμερον, Matth. 27, 8. sive ἕως σήμερον, 2 Cor. 3, 15. Ἕως πότε, propr. ad quem usque terminum i. e. *quam diu, quo usque*, Matth. 17, 17. Marc. 9, 19. Luc. 9, 41. Io. 10, 24. Apoc. 6, 10. (LXX pro עַד־אָנָה, Ps. 13, 1. 3. 62, 3.) — — b) de *loco, usque ad*, *α*) seq. genitivo nominis; ἕως τοῦ οὐρανοῦ, Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. 2 Cor. 12, 2. — ἕως δυσμῶν, Matth. 24, 27. Vid. etiam c. 26, 58. 27, 51. Marc. 13, 27. 14, 54. Luc. 2, 15. Act. 1, 8. — ἕως αὐτοῦ, prorsus ad locum ubi erat, Luc. 4, 42. Act. 9, 38. (coll. 1 Reg. 18, 46.) — *β*) sequentibus particulis: ἕως ὧδε, usque ad hunc locum, Luc. 23, 5. ἕως εἰς, Luc. 24, 50. ἕως εἰς Βηθ., usque dum essent Bethaniae, ibi advenissent. Act. 26, 11. ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. (coll. Lev. 13, 14. 1 Macc. 2, 58.) — c) de *serie* et *numero*, Matth. 18, 21. 22. ἕως ἑπτάκις, usque ad septimam vicem, i. e. septies. Matth. 22, 26. ἕως τῶν ἑπτά, ἕως τοῦ ἑβδόμου, i. e. omnes usque ad septimum. — Matth. 20, 8. Io. 8, 9. Act. 8, 10. Rom. 3, 12. ἕως ἑνός, usque ad ultimum, ad unum omnes. (Ps. 14, 1.) Hebr. 8, 11. — d) de *mensura*; Marc. 6, 23. ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας. Io. 2, 7. ἕως ἄνω, ad summum usque. (Test. XII. Patr. p. 598. λίθοι ἕως ταλάντων τριῶν.) — e) tropice de termino in agendo vel patiendo; Luc. 22, 51. ἐᾶτε, ἕως τούτου, sinite, *hucusque, tantum*, i. e. sufficit quod fecistis. (2 Sam. 7, 18. ἠγάπησάς με ἕως τούτων, tanto amore, hebr. עַד־הֲלֹם, eo usque.) — ἕως θανάτου, ad mortem i. e. *ut paene moriar*, Matth. 26, 38. Marc. 14, 34. (Ion. 4, 9. λελύπημαι ἐγὼ ἕως (עַד) θανάτου. Ies. 38, 1. 1 Macc. 2, 39. ἐπένθησαν ἕως σφόδρα. Test. XII. Patr. p. 520. et p. 702.)

Z.

Ζαβουλών, ὁ, *Sabulon*, hebr. זְבֻלוּן, (Ioseph. ant. 1, 19. 7. Ζαβουλὼν, ἠνεχυρασμένον εὔνοιαν) filius decimus Iacobi, Gen. 30, 20. meton. *tribus* Sabulonis, Matth. 4, 13. 15. Apoc. 7, 8. *.

Ζακχαῖος, ου, ὁ, *Zachaeus*, portitor, qui commemoratur Luc. 19, 2 sqq. (Alius eiusdem nominis 2 Macc. 10, 19.)

Ζαρά, ὁ, *Zara*, unus ex maioribus Christi, Matth. 1, 3.

Ζαχαρίας, ου, ὁ, *Zacharias*, *Zacharias*, hebr. זְכַרְיָה. Duo huius nominis commemorantur in N. T.; *unus* sacerdos et pater Ioannis baptistae, Luc. 1, 5 sqq. 3, 2. — *alter Ζαχαρίας*, *υἱὸς Βαραχίου*, Matth. 23, 35. et Luc. 11, 51. quem Iudaei occidisse dicuntur *μεταξὺ τοῦ ναοῦ* s. *τοῦ οἴκου καὶ τοῦ θυσιαστηρίου*, quem alii putant fuisse Zachariam, Ioiadae filium, cuius mentio fit 2 Chron. 24, 20 sqq. opinanturque cum *Grotio*, Ioiadam binominem fuisse ex more Hebraeorum; alii Zachariam prophetam, filium Berechi, Zach. 1, 1. — alii denique Zachariam *υἱὸν Βαρούχου*, quem Iosephus (de bell. 4, 5. 4.) narrat illustrem, libertatis amantem et divitem, Zelotis autem invisum, et ab iis *ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ* interfectum esse. Si hic intelligitur, *θυσιαστήριον* est altare holocaustorum in atrio sacerdotum, *ναός* autem interiora templi, cf. Ioseph. ant. 8, 4. 1.: *τὸ δὲ θυσιαστήριον τὸ χάλκεον ἵστησι πρὸ τοῦ ναοῦ ἀντικρὺ τῆς θύρας*. et Antiq. 15, 11. 5. Quum hic Zacharias post Iesu mortem demum interfectus fuerit, plurimi interpretes Ioiadae filium intelligunt, quanquam opinio, Ioiadem habuisse agnomen Barachiae, nullo commendatur testimonio. Qui Zachariam a Iosepho commemoratum intelligunt, vel aoristum, *ἐφονεύσατε*, pro futuro positum esse, vel Matthaeum ipsum putant ea, quae Iesus de Zacharia, Ioiadae filio, locutus fuisset, ex errore transtulisse ad Zachariam Baruchi, cuius internecio animo suo obversata fuisset. *.

Ζάω, ῶ, ζῇς, ζῇ, infinit. ζῆν, impf. ἔζων [Rom. 7, 9.], fut. 1. ζήσω [Rom. 6, 2. Hebr. 12, 9.] et (ut apud seriores scriptores) ζήσομαι, aor. 1. ἔζησα, — LXX pro hebr. חַי, חָיָה, — 1) *vivo*, i. e. a) *spiritum duco*, Act. 17, 28. *ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν*, spiritum ducimus. 1 Cor. 15, 45. *ψυχὴ ζῶσα*. Apoc. 16, 3. (Gen. 2, 7. 19. 9, 10.) — Quum animantibus, animam ducentibus, proprium sit, ut se moveant et vim suam exserant, est — b) vivo i. e. *vigeo*, *vitam exsero*, *efficax sum*, et opponitur inertiae eorum, in quibus nulla est vita. Sic verus Deus dicitur *θεὸς ζῶν*, *Deus vivus*, *vigens*, ut opponatur simulacris inertibus, Matth. 16, 16. 26, 63. Act. 14, 15. Rom. 9, 26. 1 Thess. 1, 9. et passim. (Saepissime in V. T. Deut. 5, 26. 2 Reg. 19, 16. Hos. 1, 10. Dan. 6, 20. 26.) — *ὕδωρ ζῶν*, aqua viva, i. e. *se movens*, *ebulliens*, Quell-, Flusswasser, adiecta notione salubritatis, opponitur aquis cisternarum, paludum; Io. 4, 10. 11. 7, 38. (Gen. 26, 19. Lev. 14, 6. 50. Cant. 4, 15. Apoc. 7, 17. *ζωῆς πηγαὶ ὑδάτων*, coll. Zach. 14, 5.) — Rom. 12, 1. *θυσία ζῶσα*, viva victima corpus dicitur, quatenus non quidem, ut victima, mactatur, sed vivum consecratur Deo et cultui eius. Hebr. 4, 12. *ζῶν ὁ λόγος θεοῦ*, vigens. (Sir. 44, 14.) 1 Petr. 1, 3. *ἐλπὶς ζῶσα* pro *ἐλπὶς ζωῆς*. c.

2, 4. *λίθος ζῶν*, fundamentum ecclesiae non iners, sed efficax. Eodem sensu ib. v. 5. Christiani dicuntur *λίθοι ζῶντες*, lapidibus vivis similes, i. e. membra corporis, ecclesiae, viventia. — c) vivo, i. e. *vivens sum*, de actu vitae, et dicitur *α*) de vita animali his in terris, ubi opponitur morti, Matth. 22, 23. 27, 63. Marc. 5, 23. 12, 27. Luc. 20, 38. Act. 9, 41. Rom. 7, 1—3. 1 Thess. 4, 15. 17. et saepius. — 1 Tim. 5, 6. *ζῶσα*, quanquam viva adhuc est. Io. 11, 26. *πᾶς ὁ ζῶν*, i. e. omnis homo. — *τὸ ζῆν*, substantive: *vita*, Phil. 1, 2. 2 Cor. 1, 8. Hebr. 3, 11. (2 Macc. 3, 33. 7, 22. Ioseph. ant. 2, 3. 1.) — *ἑαυτῷ ζῆν*, sua propria vi vivere, Rom. 14, 7. 8. 2 Cor. 5, 15. — *iterum vivo, vitae restituor*, de iis, qui redeunt in vitam, Matth. 9, 18. 16, 11. 24, 23. Io. 5, 25. 11, 25. Act. 1, 3. 25, 19. Rom. 6, 10. 13. 2 Cor. 13, 4. Apoc. 20, 4. et passim. — De aegrotis: *convalescendi* sensu, Io. 4, 51. 53. (2 Reg. 8, 8. *εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας μου.*) — *β*) de vita absolute spectata, (*Existenz*): *semper sum, semper vivo*, ubi opponitur τῷ non amplius esse; Io. 6, 57. *ζῶν πατὴρ*, i. e. qui cap. 5, 26. dicitur *ὁ ἔχων ζωὴν ἐν ἑαυτῷ*. Io. 6, 58. ib. 6, 51. *ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα*, in perpetuum extabit, vitae finem nunquam experietur. Apoc. 1, 18. 4, 9. 10. 10, 6. (Gen. 3, 22.) Hebr. 7, 8. *ὅτι ζῇ*, quod semper vivit. ib. v. 25. 1 Thess. 5, 10. 1 Petr. 4, 6. fortasse etiam Rom. 8, 13. nisi ibi de moribus dicitur. Vid. *Ἀποθνήσκω*. — d) *vitam dego, dego*, Luc. 2, 36. *ζήσασα ἔτη ἑπτά* (Prov. 28, 16. *μακρὸν χρόνον ζῆν*. ib. 9, 11.) Rom. 7, 9. *ἔζων χωρὶς νόμου*. — Col. 3, 7. — e) vivo i. e. *vitam sustento, alor*; Matth. 4, 4. *ζῆν ἐπ' ἄρτῳ* Luc. 4, 4. 1 Cor. 9, 14. *ζῆν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου*. — f) *vivo*, de ratione et conditione vitae, quum externa tum interna; Luc. 15, 13. *ζῶν ἀσώτως*. Act. 26, 5. *ἔζησα φαρισαῖος*. Gal. 2, 14. *ἐθνικῶς*. 2 Tim. 3, 12. *εὐσεβῶς*. Tit. 2, 12. (Sap. 14, 28.) — *ζῆν τινι*, vel *ἔν τινι*, vel *κατά τινα*, *vivere secundum alicuius voluntatem s. praecepta*, agendi rationem accommodare alicuius voluntati; — *τῷ θεῷ*, Luc. 20, 38. Rom. 6, 10. 11. Gal. 2, 19. — *πνεύματι*, secundum spiritus dictamina, Gal. 5, 25. — *τῇ δικαιοσύνῃ*, 1 Petr. 2, 24. — *ἐν ἁμαρτίᾳ*, peccato vitam impendere, Rom. 6, 2. Col. 2, 10. *ἐν κόσμῳ*, secundum hominum perversorum voluntatem. Gal. 2, 20. qui locus sic intelligendus est: „non ego, qualis olim fui (legi mosaicae subiectus, Saulus) nunc vivo, sed ex Christi praeceptis, meaque tota amplius futura vita hisce in terris secundum Christi praecepta instituetur.“ — Rom. 8, 12 sq. *ζῆν κατὰ σάρκα*, cupiditates sequi.) (Ioseph. ant. 4, 8. 44. *τοὺς μὴ κατὰ τοὺς νόμους ζησομένους*.) — g) denique ex hebraismo *ζῶ* (חַי) in iurando: *per vitam meam*; semel, Rom. 14, 11. (Saepissime in V. T., ut Num. 14, 21. 28. Iudic. 8, 19. 1 Sam. 17, 56. Iudith. 2, 12. 11, 7. 12, 4.)

2) ex Hebraismo: *felix sum, felicitate fruor*, Luc. 10, 28. Rom. 1, 17. 10, 5. Gal. 3, 11 sq. 1 Thess. 3, 8. ὅτι νῦν ζῶμεν, felicem me praedicabo. Hebr. 12, 9. (Vid. חַי Prov. 4, 22 sq. 13, 14. Ps. 34, 13. חָיָה, Deut. 8, 1. Neh. 9, 29. Ps. 22, 27.) — 3) ex hebraismo (pro חִיָּה) *vitam do, ad vitam duco;* Io. 6, 51. ἄρτος ὁ ζῶν, cibus vitam (aeternam) praestans. Act. 7, 38. λόγια ζῶντα, praecepta quae ad vitam ducunt. Hebr. 10, 20. ὁδὸς ζῶσα, ad vitam ducens. (Ps. 119, 25. ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου. ib. v. 37. 40. 50. 88. 93. 106. 115. 158. Ezech. 13, 22.)

Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, *Zebedaeus*, vir iudaeus, cuius uxor fuit Salome. Filii eius, Ioannes et Iacobus, Apostoli, more Hebraeorum οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου vocantur. Matth. 4, 21. 10, 2. 20, 20. 26, 37. 27, 56. Marc. 1, 19. 20. 3, 17. 10, 35. Luc. 5, 10. Io. 21, 2. *.

Ζεστός, ή, όν, (a ζέω) *fervidus, coctus;* metaph. ut Latinor. *fervidus, flagrans*, de studio, amore; bis Apoc. 3, 15. 16. οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστός, neque frigidus neque calidus in morum probitate sive Christi amore, i. e. tepidus, qui nomen quidem Christo dedit, sed amore et obsequio eius destituitur. Sic interpretes. At quum Iesus dicat: ὄφελον ψυχρὸς ἦς, ἢ ζεστός, neque credibile sit, laudari potuisse statum eorum, qui a Iesu et christiana probitate prorsus essent alieni (hoc enim iam esset ψυχρός), nescio annon potius metaphora repetita sit a cibis, aut frigore suo refrigerantibus, aut calore bene coctis et gulae stomachoque adaptatis. Sensus tunc esset: similis es cibo neque cocto, neque frigido, sed fatuo, insipido, et χλιαρός v. 16. vertendum: non satis coctus. Commendatur haec coniectura eo, quod servator addit: quapropter μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου.

Ζεῦγος, εος, ους, τό, (a ζεύγνυμι, iungo, copulo) 1) *iugum* quo iumenta copulantur; — 2) ut Latinor. iugum, *par iumentorum*, Luc. 14, 19. ζεῦγος βοῶν, צֶמֶד 1 Reg. 19, 21. Ies. 5, 10. — *par* omnino, i. e. duo eiusdem generis, Luc. 2, 24. ζεῦγος τρυγόνων, par turturum, hebr. שְׁתֵּי תֹרִים, Lev. 5, 11. coll. Iud. 17, 10. ζεῦγος ἱματίων. *.

Ζευκτήριος, ία, ιον, (a ζευκτήρ, copulans) aptus ad copulandum; hinc ἡ ζευκτηρία, ας, substantive: *vinculum*, Act. 27, 40.

Ζεύς, ὁ, gen. Διός, (a ζάω) *Iupiter*, quem Graeci et Romani summum Deum et Deorum patrem habebant. Semel Act. 14, 13. ubi Διός est pro τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διός, *templi Iovi sacri*, ut haud raro apud Graecos nomen Dei pro templo eius legitur. cf. *Kuinoelii* comment. ad h. l. coll. 2 Macc. 6, 2.

Ζέω, f. έσω, 1) *ferveo, ebullio;* — 2) tropice de animo: *ferveo, flagro* rei studio. Act. 18, 25. ζέων τῷ πνεύματι, ardore inflammatus. Rom. 12, 11. ζέοντες τῷ πνεύματι.

(Philo 3. de vita Mos. p. 695. ζέων καὶ πεπυρωμένος de irato. Act. Thom. §. 34. ζέουσα ἀγάπῃ.) **.

Ζηλεύω, f. εύσω, i. q. ζηλόω. Legitur in codd. Apoc. 3, 19.

Ζῆλος, ου, ὁ, (a ζέω) LXX pro קִנְאָה, 1) fervor, aestus; — 2) tropice de animi affectu vehementiori quovis, ut verba fervendi, ardendi, in aliis quoque linguis; *fervor animi*, 2 Cor. 7, 11. Phil. 3, 6. κατὰ ζῆλον, fervide, ardenter. — *ira*, Act. 5, 17. 13, 45. Rom. 13, 13. 1 Cor. 3, 3. ζῆλοι, *irae effectus* 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. Ira Dei pro *poenis*, Hebr. 10, 27. (Zeph. 1, 19. 3, 9. Sap. 5, 17.) — *invidia fervens*, Iac. 3, 14. 16. — *ardens rei studium*, Io. 2, 17. ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου, (Ps. 69, 10. hebr. קִנְאַת) fervor pro templo tuendo. (1 Macc. 2, 58. ζῆλος νόμου.) Ζῆλος ὑπέρ τινος studium ardens in aliquem, 2 Cor. 7, 7. (Col. 4, 13. ubi *Griesb.* πόνον) coll. 2 Cor. 9, 2. — ζῆλος θεοῦ, ardens studium pietatis, Rom. 10, 2. Iudith. 9, 4. ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σου. (Test. XII. Patr. p. 639.: ἐν ζήλῳ θεοῦ πορεύονται). In loco autem 2 Cor. 11, 2. ζηλῶ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ, ζῆλος θεοῦ vel est: amor similis ei, quem Deus habet erga homines, vel animo inspirat, vel ex hebraismo: amor *summus*, *maximus*. *.

Ζηλόω, ῶ, f. ώσω, (a ζῆλος) LXX pro קָנָא, 1) ferveo; — 2) tropice ut ζῆλος de fervore animi, est: *ira moveor*, 1 Cor. 13, 4. (Act. 17, 5.) — *invidia prosequor aliquem*, seq. accusativo personae, Act. 7, 9. ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ; (Gen. 30, 1. 37, 10. Sir. 9, 14.) — *studeo ardenter* alicui, s. alicui rei, Apoc. 3, 19. ζήλωσον, stude ardenter pietati. Sequitur in N. T. accusativus 1 Cor. 12, 31. 14, 1. 39. (ut etiam Ezech. 39, 25. Ies. 11, 13. Sir. 51, 24. in versione alex. etiam dativus, Num. 11, 29. 25, 13. 1 Macc. 2, 26.) — Studeo alicui, ei placere cupio, *benivolentiam eius capto*; in malam partem, Gal. 4, 17. 18. vid. Ἐκκλείω. — in bonam: *amo*, salutem alicuius curo, 2 Cor. 11, 2. — *sector* aliquem *studiose*, Gal. 4, 17. ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε, ut eos studio sectemini. Iac. 4, 2. φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, tanto studio ut vel caedem committere velitis sectamini. (Prov. 4, 14. μὴ ζηλώσῃς ὁδοὺς παρανόμων. ib. 3, 31. Ps. 37, 1. Ioseph. c. Ap. 1, 25. ζηλουμένος ὑπὸ πολλῶν, probatos a multis.) *.

Ζηλωτής, οῦ, ὁ, (a ζηλόω), 1) homo *fervidus*, *incensus zelo*. Hoc sensu accipiendum esse videtur cognomen Simonis, apostoli, Luc. 6, 15. Act. 1, 13. ei impositum, quia facile excandescebat ira et zelo; nostrum Eiferer, Hitzkopf. In V. T. saepius Deus dicitur θεὸς ζηλωτής, (קַנָּא, Exod. 20, 5. Deut. 4, 24.) quatenus sui contemtores graviter punit, θεὸς ζηλωτὴς καὶ ἐκδικῶν κύριος, ut Nah. 1, 2. legitur. Alii cognomen Simonis inde deducunt, quod, antequam Christum sequeretur, ad factionem Zelotarum pertinuisset, qui, teste Iosepho (de bell. 4, 4. et 6. 7, 8. 1.), acerrimi et violenti ri-

um et morum antiquorum defensores, valde seditiosi erant Romanos aeque ac Iudaeos, ad Romanos se accommodantes, lio fervidissimo prosequebantur. — 2) *studio rei flagrans, udiosissimus*, (Ioseph. c. Ap. 1, 22.) — *τοῦ νόμου*, Act. 1, 20. (2 Macc. 4, 2.) *τῶν παραδόσεων*, Gal. 1, 14. *καλῶν γων* Tit. 2, 14. *πνευμάτων*, donorum spiritualium, 1 Cor. 14, 2. (1 Petr. 3, 13. codd. *ζηλωταί* pro *μιμηταί*.) (Clem. Alex. aed. 3, 11. *ζηλωτὴς Μωσέως ὁ Πλάτων*.) — Act. 22, 3. *ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ*, vel acer cultus divini (nimirum secundum legem mos.) defensor; vel *τοῦ θεοῦ* ex hebraismo icit superlativum, zelo (tuendae legis mos.) plenissimus. *.

Ζημία, ας, ἡ, detrimentum, damnum, iactura; Act. 7, 10. 21. ubi in posteriori loco etiam esse potest *calamitas sa* damnum afferens; certe Phil. 3, 7. 8. est *noxa, malum*, est. XII. Patr. p. 651. *ζημία ἢ ἀπώλεια* Ioseph. ant. 4, 8. 1.) — (LXX de poena, mulcta Esdr. 7, 25. 2 Macc. 4, 48. seph. ant. 4, 8. 12.) *.

Ζημιόω, ῶ, f. *ώσω*, (a *ζημία*) 1) damnum affero; *ζημιόομαι, damnum patior, iacturam facio*, seq. accusat. rei f. *Matthiae* gramm. gr. §. 420.) 2 Cor. 7., 9. *ἵνα ἐν μηδενὶ ζημ. ἐξ ἡμῶν*, i. e. dass ihr in keiner Beziehung einen Schaden von mir habt. Phil. 3, 8. — *τὴν ψυχήν*, animae iacturam facio, Matth. 16, 26. Marc. 8, 36. sive *ἑαυτόν*, ut legitur Luc. 9, 25. (coll. Prov. 19, 19. Xenoph. Cyrop. 3, 1. 16. *μεγάλα ζημιοῖς*.) — 2) *punio*, damno afficio in poenam; 1 Cor. 3, 15. ubi opponitur *μισθὸν λαμβάνειν*, praemio affici. coll. Deut. 22, 19. Exod. 21, 22. *.

Ζηνᾶς, ᾶ, ὁ, Zenas, doctor christianus, Tit. 3, 13. de quo praeterea nihil constat.

Ζητέω, ῶ, f. *ήσω*, Latinor. *quaero*, hebr. בִּקֵּשׁ et דָּרַשׁ; 1) *quaero, inquiro*, aufsuchen, suchen; proprie de amisso, Matth. 18, 12. 28, 5. Marc. 1, 37. Luc. 2, 45. 48 sq. Io. 6, 47. 7, 34. et passim; 1 Sam. 10, 2. 14. — de abscondito, Matth. 13. 13, 45. Act. 9, 11. tropice: *cogitando, ratiocinando quaero, τὸν θεόν*, Act. 17, 27. coll. Dan. 7, 19. interrogando quaero, sciscitor, Io. 16, 19. *ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων*. (Xenoph. Cyrop. 8, 5. 13.) — de eo, quod adhuc non habemus omnino, Matth. 26, 59. Marc. 14, 55. ib. 13, 6 sq. 19, 10. — inquiro, capiam, Io. 18, 4. 7. Act 17, 5. — *ζητεῖν τὴν ψυχήν τινος*, hebraismo: *insidias struere vitae alterius*, Matth. 2, 20. Rom. 11, 3. (Exod. 4, 19. 1 Sam. 24, 10. 2 Sam. 16, 11. Ier. 4, 30.) — *ζητέω πῶς, quaero opportunitatem*, Marc. 11, 18. 14, 1, 11. — Matth. 26, 16. Luc. 22, 6. *ζητεῖν εὐκαιρίαν*, eodem sensu simplex *ζητεῖν*, Matth. 21, 46. Marc. 12, 12. Luc. 19, 47. 20, 19. (Exod. 2, 15. Dan. 6, 4.) — Quum, quod quaerimus, postulare soleamus, — 2) est *postulo, expeto*, Matth. 7, 7. *ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε*, ib. v. 8. Luc. 11, 9. 10. —

σημεῖον, Marc. 8, 11. Luc. 11, 16. — σοφίαν, 1 Cor.
2 Cor. 13, 3. — ζητεῖν παρά τινος, ab aliquo repetere
12, 48. ζητεῖν ἔν τινι, Latinor. *quaerere in aliquo*, (
ab aliquo, 1 Cor. 4, 2. — Nonnunquam spectatur not
iuncta, nimirum quod opus est ea re, quam postulamu
ut verti possit: *opus est, necesse est, ut quaerat*, A
11. ἐζήτει χειραγωγούς. Hebr. 8, 7. ἐζητεῖτο τόπος τινός
est ut locum habeat. — Quum eius rei, quam quaerimu
siderio teneamur, — 3) est *cupio, desidero, volo*,
12, 46 sq. ζητεῖν αὐτῷ λαλῆσαι, velle cum eo colloqui
Luc. 8, 20. Io. 7, 4. καὶ ζητεῖ, imo desiderat, cupit. ib.
Act. 27, 30. Rom. 10, 3. 1 Cor. 7, 27. Gal. 2, 17. Apoc
ζητήσουσιν τὸν θάνατον, cupient mori. — Io. 1, 38. τί ζ
quid vultis? Io. 4, 27. τί ζητεῖς; quid vis in ea? (G
14.) — Saepius indicat simul studium id perficiendi,
volumus, et verti potest: *periculum facio, tento*, Luc.
6, 19. 9, 9. 13, 24. 17, 33. 19, 3. Io. 1, 30. 10, 35. 1
Act. 13, 8. et passim. (Deut. 13, 10. 1 Sam. 19, 10.) A
10. ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν, tentavi proficisci, paravi iter. (
11, 22. ζητεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου. Gen. 43, 30.
κλαῦσαι) — 4) *studiosus sum alicuius, valde des
amo*; ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, Io. 5, 30. — τὴν δόξαν
Io. 5, 44. 7, 18. 8, 50. — vid. etiam Rom. 2, 7. Gal.
1 Cor. 10, 24. 33. 13, 5. 2 Cor. 12, 14. 1 Thess. 2, 6. (I
15. 4, 3. Mich. 3, 2. ζητῶ τὰ πονηρά, hebr. אֹהֵב, am
Deus dicitur ζητεῖν τοὺς ἀνθρώπους, quatenus eorum
habet, eos amat, Io. 4, 23. Homines ex hebraismo dic
ζητεῖν τὸν θεόν, quatenus eum curant, et venerantur,
10, 20. Ies. 65, 1. שָׁאַל. coll. Exod. 33, 7. Ps. 24,
5) *sollicitus sum* de re acquirenda, i. q. ἐπιζητέω, Ma
33. Luc. 12, 29. (coll v. 30. ubi ἐπιζητεῖν, et Matth.
ubi μεριμνᾷν) ib. v. 31.

Ζήτημα, τος, τό, (a ζητέω) id, quod quaeritur, sive
situm est; *res controversa, quaestio.* Act. 15, 2. 18, 1
29. 25, 19. 26, 3. *.

Ζήτησις, εως, ἡ, (ab eodem) 1) actus quaerend
vestigatio (Ioseph. ant. 4, 4. 3. ib. 6, 4. 1.); — *discep
disputatio*, Io. 3, 25. — *altercatio*, 1 Tim. 1, 4. 6,
2) i. q. ζήτημα, *res controversa*, Act. 25, 20. 2 Tim.
Tit. 3, 9. *.

Ζιζάνιον, ου, τό, *zizanium, lolium* (Lolch, Tr
Suid. ζιζάνιον· ὁ ἐν τῷ σίτῳ αἶρα. — In N. T. legitur M
13, 25—40. et hic, ut recte monuit *Wetstenius*, non lo
sed *triticum adulterinum* est intelligendum, in Pala
frequens, speciem tritici referens sed fructum inutilem f
Rabbini illud appellant זוֹנִין adulterinum, quasi scorta
natum, ut multis docuit *Buxtorf.* in lex. talm. p. 68

uerantque qui graecum ζιζάνιον ab hoc vocab. hebr. deducerent. *.

Ζοροβάβελ, ὁ, nom. pr. indecl. hebr. זְרֻבָּבֶל, *Zorobabel* s. *Serubabel*, princeps sacerdotum iudaeorum et dux eorum Iudaeorum, qui primi exules e Babylonia in Iudaeam redierunt (Esdr. 2, 2. 3, 2. 8. 5, 2. 1 Chron. 3, 19.) e stirpe Davidis oriundus. Matth. 1, 12 sq. Luc. 3, 27. (Ioseph. ant. 11, 3, 3 sq.) *.

Ζόφος, ου, ὁ, 1) *tenebrae*, *caligo*; Hebr. 12, 18. in codd. qui pro σκότῳ habent ζόφῳ — 2) *carcer tenebricosus*, *tartarus*, quem non solum Graeci (Hom. Il. 4, 13. et 15, 191. coll. Virg. Aen. 6, 134. 577.) sed etiam Hebraei describebant tenebris plenum. (cf. Γεέννα, ᾍδης et Σκότος. Sap. 17, 21. ubi atra nox, qua Aegyptii premebantur, dicitur εἰκὼν τοῦ μέλλοντος αὐτοὺς διαδέχεσθαι σκότους.) — 2 Petr. 2, 17. Iud. v. 13. ζόφος τοῦ σκότους, carcer tenebrarum, atra carceris nox. 1 Petr. 2, 4. σειραῖς ζόφου, funibus tenebrarum i. e. carcere tenebricosissimo. Iud. v. 6. ὑπὸ ζόφον, tartaro inclusi. *.

Ζυγός, οῦ, ὁ, (a ζεύγνυμι, copulo) 1) *iugum*, a) propr. iugum quo iumenta copulantur. (hebr. עֹל. Num. 19, 2. 1 Sam. 6, 7.) — b) tropice: iugum *servitutis*, 1 Tim. 6, 1. οἱ ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, servi, qui iugo servitutis tenentur, imperio herili subsunt. (Lev. 26, 13. Ies. 9, 4.) — Transfertur etiam nostris ad *praecepta severiora* sive *iugum praeceptorum*; Gal. 5, 1. ζυγὸς δουλείας, Act. 15, 10. de servitute legum mosaicarum ritualium, quare etiam servator sua, de vita instituenda, praecepta ζυγὸν appellavit, Matth. 11, 29. 30. (Ier. 5, 5. Sir. 51, 26.: τὸν τράχηλον ὑμῶν ὑπόθετε ὑπὸ ζυγὸν, καὶ ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ ὑμῶν παιδείαν. Ps. Sal. 7, 8. ἡμεῖς ὑπὸ ζυγόν σου καὶ μάστιγα παιδείας σου.) — 3) copula lancis, et deinde *lanx*, *statera* omnino; Apoc. 6, 5. (Lev. 19, 36. Hos. 12, 7. מֹאזְנַיִם, Sir. 21, 27. De *transtro* 3 Macc. 4, 9.) *.

Ζύμη, ης, ἡ, (a ζέω) *fermentum* quod massae farinae τῷ φυράματι) immisceri solet, *Sauerteig*, ζύμη τοῦ ἄρτου, Matth. 16, 12. (Ioseph. ant. 3, 10. 6.) — Quum fermentum exiguum magnam massae molem fermentare soleat, servator imagine fermenti in bonam partem usus est Matth. 13, 33. Luc. 13, 21 ad indicanda parva regni divini initia, eiusque clandestina sed maxima incrementa. Saepius autem in *malam partem* dicitur, ut Matth. 16, 6. 11. 12. Marc. 8, 15. Luc. 12, 1. ubi ἡ διδαχὴ Pharisaeorum dicitur ζύμη, quatenus Pharisaei traditionibus humanis doctrinam divinam corruperant. Porro in locutione proverbiali, 1 Cor. 5, 6. et Gal. 5, 9., cuiusque sensus est: mala res si immiscetur bonae, hanc paullatim totam corrumpit, ut exiguum fermentum totam massam penetrat. Denique 1 Cor. 5, 7. 8. ubi tertium comparationis in acore,

qui fermento inest, quaerendum est; comparatur enim tas morum cum pane non fermentato ideoque puro et vitia autem cum fermento, quod pani acorem contrahi V. T. vid. Exod. 12, 15. 13, 3. Lev. 2, 11.) *.

Ζυμόω, ῶ, f. ώσω, (a ζύμη) *fermento*; Matth. 1 Luc. 13, 21. 1 Cor. 5, 6. Gal. 5, 9. (vid. *Ζύμη*). (Hos. Exod. 12, 34. 39.) *.

Ζωγρέω, ῶ, f. ήσω, (ζῶον ἀγρεύω vivum capio) *i capio*, de animalibus aeque ac de hominibus, qui v bello capiuntur et servi fiunt. 2 Chron. 25, 12. Ioseph 13, 6. 2. — Hinc — 2) in *servitutem redigo*, 2 Tim. (Ioseph. ant. 9, 9. 2.) — *capio* alium, *ad partes meas traho*, Luc. 5, 10. ἔσῃ ζωγρῶν, homines docendo capies, divino concilies. (Significat quidem etiam *vitam alicui vo*, Num. 31, 15. si ab ἀγρέω deducitur; sed Luc. 5, 10 capere, ut ex occasione dicti servatoris apparet; cf. v. 1 s

Ζωή, ῆς, ἡ, (a ζάω) hebr. חַיִּים, Latinor. vita: 1) vario modo: a) *vita, qua animam ducimus*, quae opp mortis inertiae 2 Cor. 5, 4. 2 Tim. 1, 10. Hebr. 7, 3. 16. 11, 11. πνεῦμα ζωῆς, spiritus vitalis. — ξύλον ζωῆς, Ap 7. 22, 2. 14. arbor vitam servans, mortem abigens. (4 18, 16.) — ὕδωρ ζωῆς, Apoc. 7, 17. 21, 6. 22, 1. 17. vel viva (vid. *Ζάω*), vel aqua, qua simul vita hauritur, conservans. (coll. Ps. 36, 10. Prov. 18, 4.) — Absolu Deo, *fonte omnis vitae*, vitam in se perfectissimam ha Io. 1, 14. 5, 26. Eodem sensu quidam accipiunt λόγο ζωῆς, 1 Io. 1, 1. 2. pro λόγῳ vitae omnium auctore; ni ctius ζωή hic est ζωὴ αἰώνιος. — b) *vita his in terris*, [1, 75.] 16, 25. ἐν τῇ ζωῇ σου, dum vivebas. (Sir. 48 Act. 2, 28. ὁδοὶ ζωῆς, via ad hanc vitam servandam. 33. 17, 25. 1 Cor. 3, 22. 15, 19. 1 Tim. 4, 8. ζωὴ ἡ νῦ 4, 14. 2 Petr. 1, 3. — Rom. 8, 38. οὔτε ζωή, nec vita vandae studium, vitae huius amor. coll. Phil. 1, 20. 1 3, 10. (Ps. 34, 13.) — c) *vita post resurrectionem*, *α*) sti, Rom. 5, 10. 2 Cor. 4, 10—12. ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ φανερωθῇ, ut etiam, dum ego periculis eripior, appareat vatorem (spectatur enim hic significatio nominis Ἰησοῦ) me eripit, in vivis esse. — *β*) hominum, Col. 3, 3. 1 4, 8. Rom. 5, 10. 17. ἐν ζωῇ, in vitam iterum restit d) *vita aeterna in Christi regno*, i. e. *vita perennis licissima* in Christi, Dei, angelorum consortio, quae τ νάτῳ, i. e. τῷ esse in inferno, in hade, opponitur, u tiones vitae et felicitatis ita coniunctae sunt, ut semper que sit cogitandum. Sic ζωὴ αἰώνιος, *vita beata sempi* Matth. 19, 16. 17. 18, 18. Io. 3, 15. 5, 26. 29. 12, 50. A 46. Rom. 2, 7. 5, 21. et passim. Vid. *Αἰώνιος*. — ζωή s citer, ubi αἰώνιος intelligendum est, Matth. 7, 14. M

43. 45. Io. 5, 40. 6, 33. 35. 40. 48. 51. 63. 8, 12. 10; 10. 20, 31. Act. 3, 15. 11, 18. Rom. 5, 18. 2 Tim. 1, 1. 1 Petr. 3, 7. 1 Io. 1, 1. 5, 16. Act. 5, 20. ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης, doctrinam de tanta futura felicitate. coll. Phil. 2, 16. — Ὀσμὴ ζωῆς, 2 Cor. 2, 16. vid. Ὀσμή et Εὐωδία. — Βιβλίον ζωῆς, vid. Βιβλίον et Βίβλος. — Στέφανος ζωῆς, Iac. 1, 12. Apoc. 2, 10. vid. Στέφανος. — Metonym. de *spe* vitae aeternae, Io. 6, 53. οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς, videlicet μένουσαν, quod additur 1 Io. 3, 15. coll. 1 Io. 3, 14. 5, 11—13. — *auctor* vitae futurae, Io. 11, 25. 14, 6. Col. 3, 4. 1 Io. 1, 2. 5, 20. — 2) *vitae sustentatio*, Luc. 12, 15. (coll. Sir. 4, 1. 29, 28. Prov. 27, 27. Gen. 45, 5.) — 3) *vita honesta*, ex Dei praeceptis quae vita aeterna, tanquam praemio, ornatur, Rom. 6, 4. 7, 10. 8, 2. ubi ζωή opponitur τῇ ἁμαρτίᾳ et τῷ θανάτῳ. ib. v. 6. 10. τὸ δὲ πνεῦμα ζωή, spiritus est, qui efficit vitam honestam. Potest vero etiam in his locis ζωή intelligi de vita aeterna. Eph. 4, 18. ζωὴ τοῦ θεοῦ, vel vita ex Dei voluntate (coll. Sap. 1, 12. Sir. 25, 2. 29, 27. 46, 31.) vel: vita apud Deum, vita αἰώνιος in coelis. *.

Ζώνη, ης, ἡ, (a ζωννύω) *cingulum*; 1) *zona*, qua vestes diffluentes et laxiores constringebantur, vel circum lumbos, παρὰ τὴν ὀσφύν, Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. Act. 21, 11. hebr. אֵזוֹר Ezech. 9, 2. v. 11. Iob. 12, 18. vel circa pectus, Apoc. 1, 13. 15, 6. hebr. אַבְנֵט, Exod. 28, 4. 39 sq. Lev. 8, 7. 13. — 2) *zona numaria*, *cingulum loculi usum praestans*; Geldkatze, Matth. 10, 9. Marc. 6, 8. et saepius apud profanos. Rabbinis est פּוּנְדָּה et אַפּוּנְדָּא, vid. *Buxtorfii* lex. talm. p. 753. *.

Ζωννύω, s. ζώννυμι, f. ζώσω, *cingo*, *cingulo induo*, Io. 21, 18. (2 Reg. 4, 28. Exod. 29, 9.) *.

Ζωογονέω, ῶ, f. ώσω, (a ζωογόνος, vivum partum edens, quod ex ζῶον et γόνος generatio) 1) *vivum facio*, *vitam do*, 1 Tim. 6, 13. in codd. qui ζωογονοῦντος legunt pro ζωοποιοῦντος. — 2) *vivum conservo*; Luc. 17, 33. Act. 7, 19. (Exod. 1, 17. Iud. 8, 19. 1 Reg. 20, 31. hebr. הֶחְיָה. Theoph. ad Autol. I, p. 74. ἡ πνοὴ τοῦ θεοῦ ζωογονεῖ τὸ πᾶν.) *.

Ζῶον, ου, τό, (a ζάω) natura viva; — *animal*; de animalibus ratione non praeditis, Hebr. 13, 11. 2 Petr. 2, 12. ἄλογα ζῶα, Iud. v. 10. — de animalibus fictitiis Apoc. 4, 6. τέσσαρα ζῶα. ib. v. 7—9. 5, 6—14. 6, 1—7. 7, 11. 14, 3. 15, 7. 19, 4. Similiter quatuor animalia fictitia habes Dan. 7, 3 sqq. Ezech. 1, 5 sqq. *.

Ζωοποιέω, ῶ, f. ήσω, (a ζωοποιός, vitam dans, quod ex ζῶος, vivus, et ποιέω) 1) *vitam largior*, *vivifico*, ζωὴν δίδωμι, 1 Tim. 6, 13. (Neh. 9, 6. Act. Thom. § 10. ὁ θεὸς τὸν κόσμον ζωοποιῶν.) — Etiam de semine progerminante, 1 Cor. 15, 36. — De mortuis: *in vitam revoco*, Io. 5, 21. Rom. 4,

17. 8, 11. 1 Cor. 15, 22. 1 Petr. 3, 18.' (Test. XII. Patr. p. 679.: ζωοπ. τοὺς νεκρούς. In V. T. etiam de liberatione ex morbis et periculis, Ps. 71, 22.) — 2) *vitam beatam in futuro seculo largior*, — *vivifico et beo* (vid. *Ζωή*) Io. 6, 63. 1 Cor. 15, 45. 2 Cor. 3, 6. Gal. 3, 21. (coll. Eccl. 7, 13. ἡ σοφία ζωοποιήσει τὸν παρ' αὐτῆς. Clem. Alex. Strom. 5, 11.)

H.

Ἤ, particula 1) *disiunctiva: aut, vel.* Nectit a) *opposita sibi*, non solum α) notiones, Matth. 5, 36. *λευκὴν ἢ μέλαιναν*, album aut nigrum. 21, 25. ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων, a Deo aut ab hominibus. 22, 17. *δοῦναι ἢ οὔ*. — sed etiam β) sententias, Rom. 10, 7. coll. Marc. 3, 4. 12, 14. Luc. 9, 25. Act. 8, 34. Matth. 11, 3. 17, 25. Gal. 3, 15. Apoc. 3, 15. — *Ἢ — ἤ*, *aut — aut*, Matth. 6, 24. 12, 33. Luc. 16, 13. Act. 24, 20. 21. — b) *diversa inter se*, α) notiones, Matth. 27, 17. *Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν*. 10, 37. *πατέρα ἢ μητέρα*. 6, 31. *τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν*, — β) sententias, Matth. 25, 37 sq. Io. 4, 27. 13, 29. Act. 3, 12. Rom. 9, 21. 11, 34. 35. 1 Cor. 10, 19. 2 Cor. 11, 4. Vid. etiam Matth. 5, 17. *τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας*. 7, 16. 10, 11. *κώμη ἢ πόλις*. 10, 19. *πῶς ἢ τί*. 16, 14. 18, 8. 16. 19, 26. Marc. 6, 56. 13, 35. Luc. 2, 24. Io. 7, 48. Act. 7, 49. 10, 14. 28. et saepissime. — c) nectit *similia*, ubi eadem res, ut clarior fiat, duplici modo enuntiatur, et quasi per partes describitur. Matth. 5, 18. *ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία*. ib. 17, 25. *τέλη ἢ κῆνσον*. Rom. 14, 13. *πρόσκομμα ἢ σκάνδαλον*. ib. v. 21. Act. 1, 7. *χρόνους ἢ καιρούς*. c. 23, 9. *πνεῦμα ἢ ἄγγελον*. 1 Petr. 1, 11. *εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρόν*. Act. 28, 21. *ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησε*. — Sic etiam in propositionibus, ut Marc. 4, 30. *τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν — ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν*. Luc. 20, 2. *ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην*. Vid. etiam Act. 4, 7. 5, 38. Gal. 1, 10. Rom. 3, 1. 1, 21. 1 Cor. 13, 1. 14, 37. Phil. 3, 12. *ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι*. Hebr. 2, 6. — d) nectit argumentum in contrariam partem, refellendi causa allatum, Matth. 7, 4. 9. 16, 26. Luc. 14, 31. 15, 8. 1 Cor. 7, 16. 9, 7. 8. 2 Cor. 1, 17. — Est — 2) partic. *interrogandi*, et legitur in N. T. in eiusmodi interrogationibus, in quibus alterum nobiscum consentire arbitramur: *num, num forte*; Matth. 20, 15. *ἢ οὐκ ἔξεστι*, i. e. vobis ipsis confitendum est, mihi licere, etc. c. 26, 53. *ἢ δοκεῖς, ὅτι οὐ δύναμαι*, num forte

negas, me posse, i. e. scis ipse, me posse etc. Luc. 13, 4. Rom. 2, 4. 3, 29. 6, 3. 7, 1. 11, 2. 1 Cor. 1, 13. 6, 9. 16. 19. cap. 9, 6. 10, 22. 14, 36. 2 Cor. 11, 7. Iac. 4, 5. (Iob. 8, 10. 9, 26.) — 3) partic. *comparativa: quam*, post comparativum, Matth. 9, 5. εὐκοπώτερόν — ἤ. 10, 15. 11, 22. 24. 26, 53. Luc. 9, 13. 10, 12. Io. 7, 17. πότερον — ἤ. 1 Petr. 3, 17. etc. — *Πρὶν ἤ, prius quam*, Matth. 1, 18. Marc. 14, 30. Luc. 2, 26. 22, 34. Act. 2, 20. — *Μᾶλλον ἤ, magis, potius quam*, Matth. 18, 13. 17, 2. Io. 3, 19. Act. 4, 19. *Μᾶλλον* ex hebraismo etiam omittitur, ut Luc. 15, 7. 18, 14. Gal. 1, 10. (Gen. 38, 26. 49, 12. Sir. 41, 12. 20, 1. 37, 14. 39, 11. 4 Macc. 9, 1. ἕτοιμοί ἐσμεν ἀποθνήσκειν ἢ παραβαίνειν τὰς ἐντολάς.) — 4) denique ἤ cum aliis particulis: a) ἀλλ' ἤ, vid. *Ἀλλά*, No. 1. in fine. — b) ἢ *καὶ vel etiam, aut etiam*, in diversis et oppositis, Luc. 11, 11. 12. 12, 41. 18, 11. Rom. 2, 15. 4, 9. 14, 10. 1 Cor. 16, 6. — c) ἤτοι, *aut*; ἤτοι — ἤ, *aut — aut*, Rom. 6, 16. coll. Sap. 11, 18. — d) ἤπερ, *quam*; μᾶλλον ἤπερ Io. 12, 43. coll. 2 Macc. 14, 42. — e) οὐ — ἤ, proprie: *non quam*, i. e. *non nisi*, Io. 13, 10. οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι. Similiter οὐδὲν ἕτερον ἤ, nil aliud quam, nil nisi, Act. 17, 21.

Ἦ, 1) partic. interrogandi: num? — 2) partic. asseverandi: *profecto, certissime*; (fortasse 2 Cor. 3, 1. pro ἤ scribendum est ἦ: *profecto non opus est* etc.) — seq. μήν, sensu non mutato, semel Hebr. 6, 14. ex Gen. 22, 17. ubi hebr. כִּי. (Sic etiam Gen. 42, 16. Iob. 1, 11. 2, 5. Num. 14, 23. 25. Iud. 15, 7. ubi hebr. אִם. Ioseph. ant. 5, 1. 2. ὀμόσαντες ἦ μὴν σώσειν αὐτήν. ib. 6, 11. 6. ὁ δὲ ὤμνυεν ἦ μὴν οὕτως ἔχειν.)

Ἡγεμονεύω, f. εύσω, (ab ἡγεμών) 1) dux viae sum; — primus sum; — 2) primus sum in regno, *impero*, ἡγεμονίαν habeo, *regno*; proprie de imperio summo, sed in N. T. Luc. 2, 2. 3, 1. etiam de legatis Caesaris, praefectis provinciarum usurpatur, quatenus tanquam Caesarum vicarii primi erant in provinciis. (Ioseph. ant. 18, 3. 1. *Πιλάτος ὁ τῆς Ἰουδαίας ἡγεμών*. ib. §. 6. et ant. 18, 4. 2. *Συρίας τὴν ἡγεμονίαν ἔχων*. Alio in loco ant. 18, 2. 2. praefectum appellat ἔπαρχον.) *.

Ἡγεμονία, ας, ἡ, (ab ἡγεμών) *potestas summa, imperium*. Luc. 3, 1. de imperio Caesarum romanorum ut saepius apud Ioseph. ant. 18, 2. 7. ant. 2, 16. 5. ἡγεμονία τῶν *Περσῶν*. ib. 5, 7. 6. et saepissime apud profanos. coll. *Ἡγεμονεύω*. *.

Ἡγεμών, όνος, ὁ, (ab ἡγέομαι) 1) viae dux. — dux exercitus, Ier. 42, 1. 8. 43, 5. — 2) *princeps, dux, primus*; Matth. 2, 6. ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα, in textu hebr. Mich. 5, 1. אַלְפֵי millia, pro quo Matthaeus legit אַלּוּפֵי duces, principes. Sensus apud Matthaeum est: inter urbes, e quibus principes

et reges orti sunt. — cf. Gen. 36, 15 sqq. 1 Chron. 1, 51 sqq. Sic ἡγεμονία etiam de summo Caesarum imperio Ioseph. 18, 2. 2. — 3) principum s. regum *legati* s. *vicarii*, quum qui militiae (Ier. 38, 17. 39, 3. 13. 42, 1.), tum qui rebus civilibus praeerant. Commemorantur cum regibus simul, sed ita ut distinguantur, Matth. 10, 18. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12. Act. 26, 30. 1 Petr. 2, 14. εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις. Quare etiam *legati Caesarum*, *propraetores*, *procuratores*, ita appellantur, ut Pilatus Matth. 27, 2. 11—27. 28, 14. Luc. 20, 20. Felix Act. 23, 24. 26. 33 sq. 24, 1. 10. Sic etiam apud Iosephum vid. Ἡγεμονεύω. Profanos accuratius distinxisse, et praefectos totius provinciae Caesareae (vid. Ἀνθύπατος) *propraetores* et ἡγεμόνας, eos autem qui reditus Caesaris curabant in provinciis, *procuratores*, ἐπιτρόπους et διοικητάς appellasse, monuit *Fischerus* de vit. Lex. N. T. comm. 18.

Ἡγέομαι, οῦμαι, fut. ἡγήσομαι, (ab ἄγω) depon. med., 1) dux viae sum, praecedo dux; (Exod. 13, 21. Ioseph. ant. 6, 5. 2. ἡγησομένου τῆς ὁδοῦ.) — Hinc ὁ ἡγούμενος, *qui praecedit*, *dux*; a) ἡγούμενος λόγου, *qui verba praeibat*, *der Wortführer*. De Mercurio apud Iamblich. de myster. init.) — b) *primus*, *nobilis*, *procer*, vel pollens honore vel auctoritate; Act. 15, 22. ἡγούμενοι ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, nobilissimi Christianorum. (Iud. 9, 51. πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως. Sir. 49, 17. ubi Iosephus dicitur ἀνὴρ ἡγούμενος ἀδελφῶν. ib. 30, 18.) — c) *antistes*, *praefectus*, Luc. 22, 26. Hebr. 13, 7. 17. 24. — d) praefectus regius, Act. 7, 10. — e) *princeps*, de summa et regia potestate, Matth. 2, 6. (Ezech. 43, 7. ubi pro מֶלֶךְ. Sir. 17, 15. ἑκάστῳ ἔθνει κατέστησεν ἡγούμενον. — 2) ut Latinor. *duco*, i. e. *habeo*, ich halte, achte, a) de opinione, *existimatione*, seq. accus. Act. 26, 2. ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον. (Iob. 42, 6.) 2 Cor. 9, 5. ἀναγκαῖον ἡγησάμην. Phil. 2, 3. 6. 25. 3, 7. 8. 1 Tim. 1, 12. 6, 1. Hebr. 11, 11. 26. Iac. 1, 2. 2 Petr. 1, 13. 2, 13. 3, 9. 15. (LXX pro חָשַׁב, Iob. 41, 19. Sap. 1, 16. 7, 9. 15, 9. Ioseph. ant. 7, 2. 1 χάριτας ἡγήσασθαι τὰς πράξεις. ib. 3, 8. 9.) — b) de agendi ratione, qua aliquem qualem habeamus declaramus; ut Latin. *duco*, *habeo*; 1 Thess. 5, 13. ἡγεῖσθαι ἐν ἀγάπῃ, amore prosequi. (Iob. 35, 2.) 2 Thess. 3, 15. ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθαι, inimicum aliquem habere. (Iob. 19, 11. 33, 10.) Hebr. 10, 29. κοινὸν ἡγησάμενος, i. e. factis ostendere, se κοινὸν habere. (Iob. 42, 6.) *.

Ἡδέως, adv. (ab ἡδύς dulcis; suavis, iucundus), proprie: dulce i. q. γλυκέως, — suaviter Prov. 3, 24. 9, 17.; deinde *cum voluptate*, *delectatione*, ita *ut delectationem sentias*, *lubenter*, Marc. 6, 20. 12, 37. 2 Cor. 11, 19. (Tob. 7, 11. 12. Esth. 1, 20. 2 Macc. 6, 30. 11, 26. Sir. 22, 10. Ioseph. ant. 3, 8. 1. ἡδέως ἀκούω.) *.

Ἤδη, adv. 1) cum praeteritis: *iam*, *schon*, *bereits*; Matth. 14, 15. ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν. v. 24. 17, 12. Marc. 6, 35. 13, 28. 15, 42. 44. Luc. 11, 7. 12, 49. 21, 30. Io. 3, 18. 6, 17. 9, 22. 27. 13, 2. 19, 28. 33. 21, 4. 14. Act. 4, 3. 27, 9. Rom. 4, 19. 1 Cor. 4, 8. 5, 3. Phil. 3, 12. 1 Tim. 5, 15. 2 Tim. 2, 18. (Iob. 20, 22. Sap. 18, 23. 19, 16. Eccl. 1, 10.) — *nunc tandem*, Rom. 13, 11. Phil. 4, 10. — 2) cum praesente *nunc*, *iam*; *nun*, *schon*; Matth. 15, 32. 24, 32. Marc. 4, 37. 8, 2. 11, 11. Luc. 7, 6. 14, 17. 19, 37. 21, 30. Io. 4, 51. 5, 6. 7, 14. 11, 17. 39. 15, 3. Act. 27, 9. 2 Thess. 2, 7. 2 Tim. 4, 6. 2 Petr. 3, 1. 1 Io. 2, 8. 4, 3. (Iob. 15, 21. Ioseph. ant. 5, 1. 13.) — ἤδη καί, *iam nunc*, schon jetzt, Matth. 3, 10. Luc. 3, 9. (3 Macc. 3, 10. 6, 24. Ioseph. ant. 6, 14. 6.) — ἤδη in fine sententiae; Io. 4, 35. λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη, — *iam nunc*. (Ioseph. ant. 3, 2. 3. ἐκέλευον ἄγειν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἤδη, καὶ μὴ μέλλειν. Tob. 3, 6. ἡ ἀνάγκη ἤδη) — 3) cum futuro: *mox*, *brevi*, Rom. 1, 10. εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι, ob ich wohl bald so glücklich werde. (Ioseph. ant. 3, 14. 1. τὴν μὲν ἤδη ἔχετε, τὴν δὲ ἤδη λήψεσθε. Act. Thom. §. 6. θεάσομαι ἤδη.) *.

Ἥδιστα, proprie accusat. ab ἡδύς; deinde adv. *suavissime*, *lubentissime*. 2 Cor. 12, 9. 15. — (Compar. ἥδιον legitur Sir. 22, 11. cf. Ἡδέως.) *.

Ἡδονή, ῆς, ἡ, (ab ἧδος, deliciae) 1) deliciae, quibus sensus oblectantur, 4 Macc. 1, 20. — dulcedo esculentorum, Sap. 16, 20. Ioseph. ant. 3, 1. 6. suavitas, Num. 11, 8.) — *voluptas*, *oblectatio*, 2 Petr. 2, 13. (Prov. 17, 1. ψωμὸς μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ.) — in malam partem de voluptate illicita, Tit. 3, 3. Iac. 4, 1. 3. (de voluptate venerea illicita Ioseph. ant. 3, 12. 1. ib. 4, 8. 23. Test. XII. Patr. p. 605. et ibid. p. 624. de voluptate in concubitu licito.) — 2) *desiderium*; seq. genitivo rei; Luc. 8, 14. ἡδον. τοῦ βίου, desiderium rerum in his terris. (Ioseph. ant. 3, 1. 4. ἡ περὶ τὴν ἐλευθερίαν ἡδονή. ib. 4, 5. 2. ἡ τοῦ πολεμεῖν ἡδονή.) *.

Ἡδύοσμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἡδύ suave, et ὀσμή) *suave olens*. — Neutrum τὸ ἡδύοσμον, *mentha hortensis*, i. q. μίνθη. Rabbinis מִינְתָּא (*Buxtorf.* lex. p. 1228.), qua Iudaei pavimentum aedium et synagogarum conspergere solebant. Matth. 23, 23. Luc. 11, 42.

Ἦθος, εος, τό, (ion. pro ἔθος, ab ἕζω, colloco, ἕζομαι sedeo) 1) sedes consueta, Hom. Odyss. 14, 411. — 2) *mores*, *consuetudo*, *vitae ratio* quum in singulari, (ut Sir. 20, 26. et Test. XII. Patr. p. 692.) tum maxime in plurali: τὰ ἤθη contr. pro ἤθεα, 1 Cor. 15, 33. *.

Ἥκω, (forma secunda verbi ἵκω s. ἱκνέομαι, praeteritum indicans) LXX pro בּוֹא — a) praes. ἥκω, *veni*, *adveni*; Luc. 15, 27. Io. 4, 47. 8, 42. ἐξῆλθον καὶ ἥκω, pro ἐξελθὼν ἥκω, egressus veni in mundum. Hebr. 10, 7. 9. 1 Io. 5, 20. — de

tempore: Io. 2, 4. (Ezech. 21, 25. 7, 7. 12. — Ezech. 39, 8. Gen. 6, 13.) — Marc. 8, 3. *τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκουσι*, pro *ἧκον*: *advenerant*. (Codd. multi habent perf. *ἥκασι*, quod apud profanos non legitur, sed saepius in versione alexandrina, ut Hos. 9, 8. Mich. 7, 4. Susann. v. 52.) — b) imperf. *ἧκον*, *veneram*; semel Act. 28, 23. pro praeterito: *ἧκον πρὸς αὐτόν*, *adierunt eum*, convenerunt eum. (coll. Gen. 47, 5.) — c) fut. *ἥξω*, *veniam*, *adveniam*, Matth. 8, 11. 24, 50. Luc. 12, 46. 13, 29. Rom. 11, 26. Hebr. 10, 37. (vid. Habac. 2, 3.) Apoc. 3, 3. *ἥξω ἐπί σε*, superveniam, adoriar te. (2 Chron. 20, 2. Ies. 47, 9.) Apoc. 15, 4. *ἥξουσι* (nimirum ad templum) *καὶ προσκυνήσουσιν*. (1 Reg. 8, 42. Ier. 1, 15. 8, 16. 31, 12. 50, 5. coll. Ier. 32, 29.) — *πρός τινα*, ad doctorem, i. e. magistrum eum sequor. (vid. *Ἔρχομαι*. coll. Gen. 45, 18. Ps. 65, 3.) — de malis aliquem supervenientibus, Matth. 23, 36. Apoc. 18, 8. (Deut. 28, 2. Ios. 23, 14 sq. Ier. 51, 60.) — de tempore, Matth. 24, 14. Luc. 19, 43. 2 Petr. 3, 10. (Hab. 1, 9. Ps. 102, 14.) — d) aor. 1. *ἧξα*, qui tantum in scriptis seriorum Graecorum (Gen. 42, 7. 9. vid. *Lobeck*. ad Phryn. p. 743.) legitur, in N. T. ter pro futuro: *venturus sum*, *venero*; Luc. 13, 35. *ἕως ἂν ἥξῃ*, donec venerit. Apoc. 2, 25. *ἄχρις οὗ ἂν ἥξω*, donec venero. Apoc. 3, 9. *ἵνα ἥξωσι καὶ προσκυνήσωσι*. *.

Ἡλεί, *ὁ*, indeclin. *Eli*, pater Iosephi, Luc. 3, 23.

Ἠλί, vox hebraica אֵלִי, *Deus mi*; Matth. 27, 46. (Ps. 22, 2.)

Ἡλίας, *ου*, *ὁ*, hebr. אֵלִיָּה et אֵלִיָּהוּ, *Elias*, propheta Hebraeorum illustris, ex urbe Thisbe oriundus, de quo vid. 1 Reg. c. 17—19. 2 Reg. 1, 2. 2, 6 sqq. 2 Chron. 21, 12. — Commemoratur in N. T. Matth. 16, 14. 27, 47. 49. Luc. 1, 17. 4, 25 sq. 9, 54. Rom. 11, 2. Iac. 5, 11. — Putabatur (ob 2 Reg. 2, 6 sqq.) solus, simul cum Henocho (Gen. 5, 24.) et Mose non in haden descendisse, sed ad astra in coelum adscendisse, unde illustrantur loca Matth. 17, 3. 4. Marc. 9, 4. 5. Luc. 9, 30. 33. cf. Sir. 48, 9. — Idem expectabatur denuo adventurus in terram proxime ante Messiam, ex promissione Malach. 3, 25. (LXX. cap. 4, 5.). Vid. Matth. 11, 14. 17, 10—12. Marc. 9, 11—13. Luc. 9, 8. Io. 1, 21. 25. *.

Ἡλικία, *ας*, *ἡ*, (ab *ἧλιξ*, aetas matura, adulta) 1) *statura*, corporis iusta magnitudo, qualem homo adultus habere solet; Luc. 19, 3. *τῇ ἡλικίᾳ μικρός*. (Ioseph. ant. 2, 9. 6. *ἡλικίας ἀνάστημα*.) Eodem sensu Matth. 6, 27. Luc. 12, 25. rectius accipiunt multi, quam alii de vitae aetate. — Paulus ad *τὸν ἔσω ἄνθρωπον* refert, Eph. 4, 13. et *μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος Χριστοῦ*, modum staturae Christi satis adulti, perfecti (*ἄνδρα τέλειον*, ut antea dixerat), dicit pro imagine Christi exacta, et rationem habet cognitionis rerum divinarum et pietatis. (Sap. 4, 9. *ἡλικία γήρως*, statura completa senectae, i. e. senecta completa. Hesych. *ἡλικία· μέγεθος σώματος μέτρον*

τι.) — Quum homo ad iustam excrescat magnitudinem, dum aetate progreditur, transfertur non solum — 2) ad *vigorem* et *florem aetatis*, Luc. 2, 52. προεκ. ἡλικία, crevit vigore, adolevit. Io. 9, 21. 23. ἡλικίαν ἔχει, adultus, maturus est aetate. (coll. Iob. 29, 18. 2 Macc. 7, 27. 15, 30. Philo de Ioseph. p. 550.: οὐκ ἔχων πω ἡλικίαν ἀποδημίας, non satis maturus peregrinationi. Id. de Abrah. p. 376.: τὸ μὴ καθ' ἡλικίαν ἀλλ' ἐν γήρᾳ γεγεννηκέναι τὸν παῖδα.) — sed etiam — 3) ad *aetatem* omnino, Hebr. 11, 11. 2 Macc. 4, 40. προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, provectus aetate. ibid. 6, 23. 4 Macc. 5, 4. τὴν ἡλικίαν προήκων, senex. ib. 5, 36. βίου ἡλικία, senectus. Ioseph. ant. 7, 8. 4. γύναιον τὴν ἡλικίαν ἤδη προβεβηκώς. ib. 2, 1. 1.) *.

Ἡλίκος, ίκη, ον, (ab eodem themate) *quam magnus, quantus*. Bis Col. 2, 1. Iac. 3, 5. (Ioseph. ant. 8, 7. 7.)

Ἥλιος, ου, ὁ, hebr. שֶׁמֶשׁ, *sol*, Matth. 5, 45. 13, 6. 24, 29. Marc. 1, 32. Luc. 21, 25. et saepius — cuius splendor imago est dignitatis, honoris et felicitatis, Matth. 13, 42. 17, 2. — *lux diei*, Act. 13, 11. μὴ βλέπων τὸν ἥλιον, lucem non videns, coecus; (coll. Ps. 58, 8.) — *radii solis*, Apoc. 7, 16. (Ies. 49, 10. Ion. 4, 9. Ps. 121, 6. Hesych.: ἥλιος· ὁ θεὸς καὶ τὸ ἄστρον καὶ ἡ αὐγή.)

Ἧλος, ου, ὁ, *clavus*. Semel Io. 20, 25. (Ier. 10, 4. Ioseph. ant. 5, 5. 4.)

Ἡμέρα, ας, ἡ, hebr. יוֹם, 1) *dies*, i. e. a) *lux diei*, tempus a solis ortu usque ad eius occasum, ubi lux diei omnia collustrat (Gen. 1, 5. 8.), Matth. 20, 2. 6, 12. Luc. 13, 14. Io. 9, 4. et passim. — Distinguitur a nocte, Matth. 4, 2. 12, 4, 40. Luc. 21, 37. — Γενομένης δὲ ἡμέρας, orta luce, quum illuxisset, Luc. 4, 42. 6, 13. 22, 66. Act. 12, 18. 10, 35. 27, 29. 33. 2 Petr. 1, 19. Apoc. 8, 12. LXX pro hebr. בֹּקֶר, *mane*, 1 Sam. 14, 36. Esth. 2, 4. Mich. 2, 1. — ἡμέρα μέση, meridies, Act. 26, 13. (Ioseph. ant. 5, 4. 2.) — ἡ ἡμέρα κλίνει, inclinat dies, vesperascit, Luc. 9, 12. 24, 29. — Νύκτα καὶ ἡμέραν, sive ἡμέρας καὶ νυκτός, proprie: *die noctuque*, Act. 9, 24. deinde: *sine intermissione*, *indesinenter*, *assidue*, Marc. 4, 27. 5, 5. (ubi i. q. διαπαντός) Luc. 2, 37. 18, 7. Act. 20, 31. 1 Thess. 2, 9. 3, 10. Apoc. 4, 8. et passim. — ἡμέρας ὁδός, iter unius diei, Luc. 2, 44. Gen. 31, 23. — Περιπατεῖν ἐν ἡμέρᾳ, in luce diei versari, ambulare, Io. 11, 9. — Tropice de *luce animi*, luce cognitionis veri rectique, Rom. 13, 12 sq. 1 Thess. 5, 5. 8. — b) *dies*, i. e. tempus a solis ortu vel occasu usque ad alterum, i. e. spatium 24 horarum, νυχθήμερον, noctem simul comprehendens, Matth. 6, 34. 15, 32. 16, 21. 20, 19. Marc. 1, 13. 9, 2. Luc. 1, 59. et passim. Distinguitur a mense, Gal. 4, 10. Apoc. 4, 15. coll. Rom. 14, 5. 6. — Saepius etiam — c) ita dicitur, ut huius discriminis nulla certa ratio habeatur, ut in locutionibus: ἡ ἐν ἡμέρᾳ τρυφή, i. e. exigui temporis

deliciae, 2 Petr. 2, 13. — Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, quodam die, Luc. 5, 17. 8, 22. 20, 1. — Ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ, indies, 2 Cor. 4, 16. — ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, quotidie, 2 Petr. 2, 8. LXX Ies. 58, 2. ubi hebr. יוֹם יוֹם. — Δι' ἡμερῶν, nimirum τινῶν, post aliquot dies, Marc. 2, 1. coll. Act. 25, 13. ubi plenius: ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν. — Καθ' ἡμέραν, quovis die, indies, quotidie. Matth. 26, 55. Luc. 9, 23. 11, 3. 16, 19. 19, 47. Act. 2, 46 sq. 3, 2. 1 Cor. 15, 31. coll. Num. 4, 16. — Τὴν ἡμέραν pro εἰς τὴν ἡμέραν, in diem, Matth. 20, 2. — Ἡ δὲ ἡμέρᾳ, quo ipso die, Luc. 17, 29. — ὅλην τὴν ἡμέραν, indesinenter, semper, Rom. 8, 36. (Ps 44, 23.)

Ex usu hebr. יוֹם et יָמִים dicitur tum in singulari tum in plurali — 2) de *tempore* et quidem a) de temporis *certo momento*, quo aliquid fit vel evenit, vel fieri potest. Matth. 24, 38. ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰςῆλθε, ib. v. 50. ubi i. q. ὥρα. c. 25, 13. 26, 29. Luc. 1, 20. 17, 27. Act. 1, 22. Hebr. 4, 7. 8. ἡμέρα, tempus certum a Deo praescriptum. — b) de *tempore omnino*, Act. 3, 24. 5, 36. Hebr. 8, 9. Eph. 5, 16. ἡμέραι πονηραί, et c. 6, 13. ἡμέρα πονηρά, tempus calamitosum, coll. Ier. 17, 17. — Marc. 6, 21. ἡμέρα εὔκαιρος, tempus opportunum. 2 Petr. 3, 18. εἰς ἡμέραν αἰῶνος, in tempus sempiternum. Sic etiam: ἐν ἡμέραις αἷς, tempore quo, Luc. 1, 25. — ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ s. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, isto tempore, Matth. 3, 1. 13, 1. 22, 23. 24, 19. Marc. 1, 9. 2, 10. 4, 35. Luc. 2, 1. 13, 31. Io. 14, 20. 16, 23. 26. et passim. — ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ab isto inde tempore, Matth. 22, 46. Io. 11, 53. — ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις Luc. 1, 39. Act. 1, 15. — μετὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, paullo post, Luc. 1, 24. Act. 1, 5. — ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων, iam pridem, Act. 15, 7. — αἱ πρότερον ἡμέραι, tempus praeterlapsum, ea quae antea facta sunt, Hebr. 10, 32. Deut. 4, 32. — Ἐλεύσονται ἡμέραι, veniet tempus, futurum est, Matth. 9, 15. Marc. 2, 20. Luc. 5, 35. Ier. 23, 7. — c) cum *genitivo rei* indicat *tempus*, *quo aliquid fit*, *evenit*, *agitur*, et cum *genitivo personae* tempus quo aliquis aliquid agit, ei aliquid evenit; in utroque autem genere locorum ἡμέρα ita dicitur, ut mox de die uno, mox etiam de tempore certo et circumscripto cogitari possit. — Cum genitivo rei leguntur locutiones: ἡμέρα ὀργῆς, dies, tempus poenarum, Rom. 2, 5. 16. Ezech. 22, 24. — ἡμ. σωτηρίας, 2 Cor. 6, 2. Ies. 49, 8. ἡμ. ἀναδείξεως, Luc. 1, 80. ἡμ. ἀπολυτρώσεως, Eph. 4, 30. — ἐκδικήσεως, Luc. 21, 22. ἐπισκοπῆς, 1 Petr. 2, 12. (Gen. 35, 3. 30, 13. Deut. 31, 14.) — Scriptores V. T. יוֹם dicere solent de tempore *calamitoso*, et de *calamitate ipsa* superveniente (Iob. 18, 20. Ps. 37, 13. 18. Ier. 48, 16. ubi LXX ἡμέρα pro hebr. אֵיד, pernicies) et ita etiam Matth. 24, 22. 29. Marc. 13, 19. 20. 1 Cor. 3, 13. — de *die iudicii* solemnis, a Deo de gentilibus habendi, (Ezech. 30, 2 sqq. Zeph. 1, 7—17.), unde

etiam in N. T. ἡμέρα κρίσεως, Matth. 10, 15. 11, 22. 24. 36. Marc. 6, 11. 2 Petr. 2, 9. 3, 7. 1 Io. 4, 17. coll. Iud. v. 6. Apoc. 6, 17. commemoratur, quae etiam δεικτικῶς dicitur ἐκείνη ἡμέρα, Matth. 7, 22. Marc. 13, 32. Luc. 10, 12. 24, 36. 2 Tim. 1, 12. 2 Thess. 1, 10. vel etiam ἡ ἡμέρα simpliciter, Hebr. 10, 25. Idem iudicii dies appellatur etiam ἐσχάτη ἡμέρα, et tempus ei proximum ἐσχάτη ἡμέρα, vid. Ἔσχατος. — Hinc etiam Paulus 1 Cor. 4, 3. ἀνθρωπίνην ἡμέραν, diem iudicii i. e. iudicium humanum dixit. Pertinent etiam huc illa loca, ubi ἡμέρα nominibus festorum iungitur, ad indicandam festi propinquitatem sive celebrationem ipsam, ut ἡμέρα τῶν σαββάτων s. τοῦ σαββάτου, Luc. 4, 16. 13, 14. 16. Io. 19, 31. Act. 13, 14. Ier. 17, 24. 27. — ἡμ. τῶν ἀζύμων, Act. 12, 3. 20, 6. Luc. 22, 7. ἡμ. τῆς πεντεκοστῆς, Act. 2, 1. 20, 16. unde etiam ἡμέρα de die festo, Io. 12, 7. die piaculari, Hebr. 7, 27. 2 Macc. 2, 16. — Cum genitivo *personae*: Luc. 19, 42. ἡμέρα σου, tempus tibi exitiosum. cf. v. 43. — ἡ τοῦ θεοῦ ἡμέρα, dies s. tempus ubi Deus iudicium est habiturus, 2 Petr. 3, 12. Act. 2, 20. ἡμέρα κυρίου, dies Christi, vel tempus, quo Iesus primum in mundo apparuit homo, Io. 8, 56. vel tempus, quo rediturus est ad iudicium habendum, Luc. 17, 24. 1 Cor. 1, 8. 5, 5. 2 Cor. 1, 14. Phil. 1, 6. 10. 2, 16. 1 Thess. 5, 2. 4. 2 Thess. 2, 2. 2 Petr. 3, 10. — plenius; ἡμέρα ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρ. ἀποκαλύπτεται, Luc. 17, 30.

Denique 3) ex hebraismo ἡμέραι τινός, *dies vitae* alicuius, *aetas*; Hebr. 7, 3. ubi ἡμέραι i. q. seq. ζωή, dies vitae, quae c. 5, 7. ἡμέραι σαρκός dicuntur. Vid. etiam Luc. 1, 7. 18. προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις, aetate provecti, 1 Reg. 1, 1. (i. q. 2 Macc. 4, 40. ἡλικίαν προβεβηκ.) Luc. 2, 36. (Gen. 9, 28. 11, 32. Deut. 30, 20.) — ἡμέραι ἀγαθαί, vita suavis et iucunda. 1 Petr. 3, 10. (Esth. 9, 19. Test. XII. Patr. p. 692.: ἡμέρα ἀγαθὴ μετὰ ἀσώτων. Protevang. Iacobi (*Fabric.* cod. apocr. N. T. p. 69.): ἐσχάται ἡμέραι, aetas senilis. — *Πᾶσαι ἡμέραι*, Matth. 28, 20. sive πᾶσαι ἡμ. τῆς ζωῆς, Luc. 1, 75. Ies. 38, 20. — Hinc ἐν ἡμέραις τινός, tempore, quo aliquis vixit, viguit, Matth. 2, 1. 11, 12. 23, 30. 24, 37. 38. Luc. 1, 5. 4, 25. Act. 13, 41. Hebr. 1, 5. 1 Petr. 3, 20. (2 Sam. 8, 3. 21, 1. Gen. 10, 25.) — Nonnunquam ἡμέρα omittitur, Matth. 26, 17. Luc. 7, 11. Act. 14, 38. Ier. 52, 12. 3 Esdr. 8, 61.

Ἡμέτερος, έρα, ερον, (ab ἡμεῖς) *noster*; i. e. a) ad nos spectans, Rom. 15, 4. — b) patrius; de lingua Act. 2, 11. lege Act. 24, 6. religione Act. 26, 5. — c) a nobis effectum, prolatum, 2 Tim. 4, 15. (Ioseph. ant. 4, 6. 5.) — d) nobiscum coniunctus, *noster, nostras*, de vinculo religionis, 1 Io. 1, 3. 2, 2. οἱ ἡμέτεροι, nostrates, Christiani, Tit. 3, 14. [1 Cor. 15, 31. in textu vulg. ubi *Griesb.* ὑμέτ.] (In V. T. non legitur.) *.

Ἤμην, (Matth. 26, 55 sq. 43. Io. 11, 15. 16, 4. 17, 12 Act. 10, 30. 11, 5. 11, 17. et passim) imperf. med. ab εἰμί pro ἦν. Vid. *Εἰμί.* — Moeris Attic. ἦν, Ἀττικῶς· ἤμην, Ἑλληνικῶς. Vid. etiam *Sturz* de dial. Macedon. p. 169.)

Ἡμιθανής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἥμι, Latinor. semi et θανέω s. θνήσκω), *semimortuus* (etiam ἡμιθνής) Aristoph nub. v. 504. coll. Sap. 18, 18. ubi ἡμίθνητος). Luc. 10, 30 ἡμιθανῆ, (4 Macc. 4, 11.) *seminecem.* *.

Ἥμισυς, εία, υ, genit. ἡμίσεως, apud seriores scriptores ἡμίσεος contr. ἡμίσους; plur. ἡμίσεα, apud seriores scriptores ἡμίση (ex ἥμι, Latinor. *semi*, et ἴσος) LXX pro חֲצִי, מַחֲצִית, quod dimidiae parti aequale est: dimidius. (Ioseph. ant. 5, 1. 1. Test. XII. Patr.) — In N. T. τὸ ἥμισυ et τὰ ἡμίση (in versione Alex. etiam οἱ ἡμισεῖς, Ios. 22, 7. 4, 12.) *dimidia pars, dimidium;* Apoc. 11, 9. ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ. ib. 11, 11. — seq. genitivo rei, Marc. 6, 23. ἕως ἡμίσους τῆς βασιλ. (Esth. 5, 3.) Luc. 19, 8. τὰ ἡμίσυ τῶν ὑπαρχ. (Tob. 8, 21. 10, 11. 12, 2. Ioseph. ant. 7, 6. 1. τὰ ἡμίσυ τῶν γενείων.) Apoc. 12, 14. ἥμισυ καιροῦ, vid. Dan. 7, 25. — (Exod. 25, 10. 17. 23. 37, 1. Num. 12, 12. 32, 23. Ios. 12, 2. 5. Ioseph. ant. 3, 10. 7. ib. 8, 3.) *.

Ἡμιώριον, ου, τό, (ἥμι, Latinor. *semi*, et ὥρα) *semihora, semihoram durans.* Semel Apoc. 8, 1.

Ἡνίκα, adv. temporis: *quando, quo tempore;* a) seq. indicativo, ubi de rebus in facto positis sermo est; 2 Cor. 3, 15. (Gen. 31, 10. 38, 27. ibid. 19, 15. 27, 34. 12, 11. 14. 16, 16. 17, 24 sq. Dan. 6, 10.) — b) seq. coniunctivo de rebus incertis; ἡνίκα ἄν, 2 Cor. 3, 16. (Exod. 1, 10. Gen. 27, 40. Ioseph. ant. 5, 1. 2. coll. Gen. 30, 42. ἡνίκα ἂν ἔτεκε.) *.

Ἤπερ, vid. ἤ.

Ἤπιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, fortasse ab ἔπω, unde primum *affabilis*, quo sensu fortasse 2 Tim. 2, 24. accipiendum est; — deinde: *benignus, lenis, clemens;* 1 Thess. 2, 7. (Herodot. 3, 89. Plutarch. Timol. 7.) *.

Ἤρ, (hebr. עֵר), *Er*, nom. pr. indecl. Luc. 3, 28.

Ἤρεμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, i. q. ἥσυχος, *quietus, placidus, tranquillus;* semel 1 Tim. 2, 2. Hesych. ἤρεμον· ἥσυχον, πρᾶον, ἥμερον.

Ἡρώδης, ου, ὁ, *Herodes*, nomen regum quorundam Iudaeorum Iesu et Apostol. tempore, quorum *primus*, qui huic familiae nomen dedit, fuit *Herodes*, cognomine *magnus*, Idumaea oriundus, (Ioseph. ant. 14, 12.) Antonii auctoritate a Romanis Iudaeorum rex creatus (Ioseph. ant. 14, 14 — 16), ab Octaviano in regno confirmatus (Ioseph. ant. 15, 6.), homo crudelis, multarum caedium auctor, ita ut nec uxori amatae nec suis ipsius filiis parceret (Ioseph. ant. 17, 7.), Graecorum Romanorumque morum amans, ideoque Iudaeis invisus,

quorum favorem nec eo sibi reconciliare potuit, quod templum Hierosolymit. splendidissime refecit. Commemoratur Matth. 2, 1—19. (coll. Macrob. Satyr. 4, 2. 4.) Luc. 1, 5. — *Secundus*, fuit *Herodes*, cognomine *Antipas*, filius Herodis magni, Galilaeae et Petraeae dominus, qui dimissa coniuge legitima fratris sui uxorem, Herodiadem, matrimonio sibi iunxit, deinde Romam profectus, ut regis titulum sibi compararet, a Caligula, Caesare, in Galliam (a. 42. post Chr.) relegatus ibique mortuus est. (Ioseph. ant. 18, 5. et 7.) Neque igitur in N. T., excepto loco Marc. 6, 14—22. rex dicitur sed tetracha, Matth. 14, 1—6. Luc. 3, 1. 19. 8, 3. 9, 7. 9. 13, 31. 23, 7—15. Act. 4, 27. — Marc. 8, 15. Ἡρώδης positum est pro Ἡρωδιανοῖς, quod vide. — *Tertius*, *Herodes Agrippa*, cognomine maior, filius Aristobuli et Berenices, nepos Herodis magni, primum Caligulae, deinde Claudii, Caesarum Romanorum, gratia rebus Iudaeorum praefectus et regis titulo ornatus, Caesareae mortuus est. (Ioseph. ant. 18, 6. 19, 1. 5. 8.) Commemoratur Act. 12, 1—21. Utrum autem Herodes tetracha, cuius Act. 13, 1. fit mentio, fuerit Herodes Agrippa, an Herodes Antipas, disputarunt interpretes. cf. *Kuinoelii* Comment. ad Act. 13, 1. — *Quartus* fuit *Herodes Agrippa*, cognomine *minor*, filius Agrippae maioris, Herodis magni abnepos, a Claudio et Nerone, Caesaribus, partem imperii patris nactus, et regis nomine honoratus, ultimus Iudaeorum rex. (Ioseph. ant. 19, 7. 20, 5 sqq.) Commemoratur in N. T. non nomine Herodis sed solum nomine Agrippae Act. cap. 25 et 26. (cf. *Schlosser:* Geschichte der Familie Herodes; Leipz. 1818. 8.) *.

Ἡρωδιανοί, ῶν, οἱ, *Herodiani*, Matth. 22, 6. Marc. 3, 6. 12, 13. coll. 8, 15. Sunt non solum aulici Herodis Antipae, sed omnes qui simul a parte Romanorum, quorum favore Herodes acceperat dominationem, stabant, ideoque tributum Caesari solvendum esse affirmabant.

Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, *Herodias*, filia Aristobuli et neptis Herodis M., quae dicitur nupsisse primum Philippo, qui filius fuisset Herodis M., rectius fortasse Herodi, itidem filio Herodis M. Vid. omnino Φίλιππος, No. 5. Huic legitimo marito ereptam iunxit sibi uxorem incesto vinculo Herodes Antipas, Philippi vel Herodis germanus. Matth. 14, 3—6. Marc. 6, 17—22. [Luc. 3, 19.] *.

Ἡρωδίων, ωνος, ὁ, *Herodion*, vir christianus, quem Paulus Rom. 16, 11. τὸν συγγενῆ μου appellat.

Ἡσαΐας, ου, ὁ, hebr. יְשַׁעְיָהוּ (ex יֵשַׁע *salus*, et יָהּ Deus) *Iesaias*, propheta Iudaeorum quondam clarissimus, Amosi filius, qui imperantibus Usia, Iothamo, Ahaso et Hiskia vaticinatus est (Ies. 1, 1. 14, 28 sqq.), quemque Rabbini iussu Manassis regis serra dissectum tradunt. Commemoratur Matth. 3, 3. 4, 14. Luc. 3, 4. 4, 17. Ies. 1, 23. 12, 38

sqq. Act. 28, 25. Rom. 9, 27. et passim. — *liber oraculorum Iesaiae*, Act. 8, 28. 30.

Ἠσαῦ, ὁ, hebr. עֵשָׂו, *Esavus*, nom. pr. indecl. (Iosephus *Ἠσαῦος*, v. c. Ant. 1, 18. 1 sqq.) Fuit filius Isaaci et Rebeccae primogenitus, frater Iacobi, et gentis Idumaeorum auctor. Gen. 25, 25 sq. 27, 6 sqq. — Rom. 9, 13. Hebr. 11, 20. 12, 16 *.

Ἡσυχάζω, f. *άσω*, (ab *ἥσυχος*, quietus, placidus) 1) *quiesco;* de opere incepto, quod intermittitur, subsisto. Luc. 23, 56. *ἡσύχασαν*, quietas se domi continebant. (Test. XII. Patr. p. 686. de eo, qui in dicendo paululum requiescit, ut se reficiat.) — Saepius — 2) de disputante, altercante, ubi est: *taceo*, *obmutesco;* de eo, qui nescit quid respondeat, Luc. 14, 3. (Neh. 5, 8. Ioseph. ant. 1, 21. 1.) de eo, qui victus concedit, Act. 11, 18. 21, 14. (Iob. 32, 6.) — 3) *quiete vivo*, *placidus sum*, *concordiae studeo*, 1 Thess. 4, 11. (Iud. 3, 11. 30. 5, 31. 1 Reg. 11, 21.) nisi ibi sensu transitivo (ut שָׁקַט, cui apud LXX saepissime respondet, legitur Iob. 37, 17. Ps. 94, 13. Prov. 15, 18.): quietem alicui facio, aliquem reficio, nimirum beneficiis. *.

Ἡσυχία, ας, ἡ, (ab ἥσυχος, 1) *quies*, de cessatione ab opere, Ios. 5, 8. — 2) *silentium*, de cessatione strepitus Act. 22, 2. (Iob. 34, 29.) — de cessatione ab inutili loquacitate, 1 Tim. 2, 11. 12. (Ioseph. ant. 3, 4. 1. Prov. 11, 12.) — 3) *quies modesta*, *tranquillitas*, qua quis se domi continet nec aliorum rebus se immiscet, 2 Thess. 3, 12. *μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι*, in modesta quiete laborantes, seduli domi. (Sir. 28, 16. *κατασκηνώσει μεθ᾽ ἡσυχίας*. 1 Macc. 9, 58.) *.

Ἡσύχιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, i. q. ἥσυχος, *quietus*, *tranquillus*, *placidus*. Bis 1 Tim. 2, 2. 1 Petr. 3, 4. (Ies. 66, 2. Psalt. Sal. 12, 6. *φυλάξαι κύριος ψυχὴν ἡσύχιον μισοῦσαν ἀδίκους, καὶ κατευθύναι ἄνδρα ποιοῦντα εἰρήνην ἐν οἴκῳ.*)

Ἤτοι, vid. *Ἤ*.

Ἡττάω, s. ἡσσάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἥττων) minorem facio. Activum tantum legitur apud scriptores seriores. Ies. 54, 17. Passiv. ἡττάομαι, 1) *minor sum*, *inferior*, *deterior sum*; 2 Cor. 12, 13. *ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας*. — 2) ex adiuncto: inferior sum, i. e. *superor*, *vincor*, *capior;* seq. dativo rei, 2 Petr. 1, 19. 20. Ies. 51, 7. Ioseph. ant. 1, 19. 4. *ἔρωτι ἡττηθείς*, amore captus. Test. XII. Patr. p. 529. *αἱ γυναῖκες ἡττῶνται τῷ πνεύματι τῆς πορνείας ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων*. — seq. genitivo rei, Ioseph. ant. 1, 3. 2. ib. 7, 7. 1. ib. 16, 4. 1.) *.

Ἥττημα, τος, τό, (ab ἡττάομαι) 1) *diminutio*, *defectus*, Rom. 11, 12. *ἥττημα αὐτῶν*, i. e. quod deficiunt Iudaei, quod hi ad Christi partes accedere nolunt, efficit, ut multi-

tudo gentilium accedat s. arcessatur. — 2) *damnum*, 1 Cor. 6, 7. (clades Ies. 31, 8.) **.

Ἥττων, s. ἥσσων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, minor, inferior, (Iob. 20, 10. Dan. 2, 39.) neutr. ἧττον, adverbialiter: *minus*, 2 Cor. 12, 15. (Ioseph. ant. 5, 5. 4. ἧττον ἔβλαπτε. ib. 4, 8. 3.) — τὸ ἧττον, substantive: *pejus*, *deterius*; 1 Cor. 11, 17. εἰς τὸ ἧττον, in peius. Vid. Συνέρχομαι. *.

Ἠχέω, ῶ, f. ήσω, (ἦχος) *sonum edo, sono*; de aere resonante, 1 Cor. 13, 1. (Exod. 19, 16. Sir. 50, 18. Psalt. Sal. 8, 1.) — de *strepitu* maris aestuantis, Luc. 21, 25. ἠχούσης θαλάσσης inter maris fragores. (Ier. 50, 42. 51, 50. Ies. 51, 15. 17, 12.) *.

Ἦχος, ου, ὁ, 1) *sonitus*, *clangor*, *strepitus*, de clangore tubae, Hebr. 12, 19. (Ps. 150, 3. Ioseph. ant. 11, 4. 2.) — de sonitu, voce, s. tonitru Act. 2, 2. (Sap. 17, 4. de cantu avium Sap. 17, 18. de tonitru Sir. 46, 17. de strepitu undarum Luc. 21, 25. in codd. Ps. 63, 7. Ier. 51, 16.) — 2) *rumor*, Luc. 4, 37. coll. Marc. 1, 28. ubi ἀκοή. *.

Θ.

Θαδδαῖος, ου, ὁ, *Thaddaeus*, cognomen Iudae, apostoli, qui etiam Lebbaeus dicebatur, et frater erat Iacobi minoris; Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. *.

Θάλασσα, ης, ἡ, (ab ἅλς), LXX pro hebr. יָם, 1) *mare*, a) propr. de mari littori proximo, (vid. Πέλαγος) Matth. 18, 6. 21, 21. 23, 15. περιάγειν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν, terram et mare circumire, i. e. ubicunque locorum summoque studio aliquid quaerere. Marc. 9, 42. Luc. 21, 25. Rom. 9, 27. Act. 10, 6. 32. 17, 14. 27, 30. 38. 40. 28, 4. 2 Cor. 11, 26. Iac. 1, 6. Apoc. 18, 17. ἐργάζεσθαι τὴν θάλασσαν, vid. Ἐργάζομαι. — Saepius. — b) mare rubrum, 1 Cor. 10, 1. 2. Hebr. 11, 29. Act. 7, 36. Vid. Ἐρυθρός. — c) sensu latiori: aquae terram cingentes, *mare*, *Weltmeer*; Apoc. 20, 13. 21, 1. (Gen. 1, 10.) — ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα, i. e. orbis terrae, Apoc. 7, 1—3. 12, 12. (Ioseph. ant. 1, 19. 1. ib. 4, 8. 2. πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν. Exod. 20, 11.) — ὁ οὐρανός, ἡ γῆ, καὶ ἡ θάλασσα describunt totum orbem terrarum per partes, Act. 4, 24. 14, 15. Apoc. 5, 13. (Hagg. 2, 7. Ps. 146, 4. Ioseph. ant. 4, 3. 2. δέσποτα τῶν ἐπ' οὐρανοῦ τε καὶ γῆς καὶ θαλάσσης.) — d) auctor Apoc. 4, 6. 15, 2. in visionibus se conspexisse narrat θάλασσαν ὑαλίνην, mare vitreum, i. e. pellucidum, caeruleo colore splendens, ubi vulgo labrum ingens, aqua plenum, in templo

coelesti intelligunt, ad cuius formam Moses vas aheneum aqua plenum, et mare dictum effinxerit (Exod. 30, 18. 1 Reg. 7, 23. Ioseph. ant. 7, 5. 3. τὸ μέγα σκεῦος, θάλασσαν δὲ καλούμενον. ib. 8, 3. 5. ἐκλήθη δὲ τὸ χαλκούργημα θάλασσα διὰ τὸ μέγεθος.) Rectius vero *Eichhornius* (in comment.) intelligit, *mare supernum* (Gen. 1, 7.) aquas coelestes, pellucidas, caeruleo colore splendentes et Dei thronum cingentes. His enim iam conspectis demum templum coelestum apertum esse traditur c. 15, 2—5. — 2) *lacus;* de lacu Tiberiadis Matth. 4, 15. 18. 8, 24 sqq. 15, 29. Io. 6, 1—25. 21, 1. 7. et passim; nunquam autem in Lucae scriptis. (de aquarum ductibus 1 Reg. 18, 32. 35. 38.)

Θάλπω, f. ψω, 1) *calefacio*, 1 Reg. 1, 2. 4. Ioseph. ant. 7, 14. 3. — de animalibus pullis vel ovis incubantibus Deut. 22, 6. — 2) metaph. transfertur ad curam tenerrimam fovendi, alendi, tuendique et est: *foveo, tueor, nutrio,* 1 Thess. 2, 7. Eph. 5, 29. (Ioseph. de bell. 4, 3. 14. θαλπόμενοι ἐλπίδι, spe nutriti.) *.

Θάμαρ, ἡ, *Thamar*, hebr. תָּמָר, nom. pr. indecl. uxoris Her, vid. Gen. 38, 6. — Matth. 1, 3. *.

Θαμβέω, ῶ, f. ήσω, (a θάμβος) *obstupesco, attonitus sum* Act. 9, 6. in textu vulg. (obstupefacio, 2 Sam. 22, 5.) — θαμβέομαι, *obstupefio, metu, admiratione percellor,* Marc. 1, 27. 10, 24. 32. (Sap. 17, 3. 1 Macc. 6, 8.) *.

Θάμβος, ου, ὁ, (a θάομαι, stupeo) *stupor, summa admiratio*, Luc. 4, 36. 5, 9. Act. 3, 10. (etiam pavor, terror, Thren. 3, 46. Ezech. 7, 18.) *.

Θανάσιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, et θανάσιμος, ίμη, ον, (a θάνατος) *lethalis, mortifer.* Semel Marc. 16, 18. ubi quidam (*Kypkius, Munthius* ad h. l.) intelligendum esse putant φάρμακον, quod saepius addunt profani. Ioseph. ant. 4, 8. 34. θανάσ. φάρμακον.)

Θανατηφόρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (θάνατος et φέρω) i. q. θανάσιμος, *lethalis, mortifer.* Semel Iac. 3, 8. (Num. 18, 22. Iob. 33, 23. 4 Macc. 8, 17. θανατηφόρος ἀπείθεια. ib. 18, 26. 4 Macc. 8, 17.)

Θάνατος, ου, ὁ, hebr. מָוֶת, מוּת, 1) *mors, qua haec vita finitur;* — vario quidem sensu, ita ut sit a) *mors naturalis*, Io. 5, 24. 11, 4. 13. Phil. 1, 20. Hebr. 7, 23. 9, 16. 11, 5. Apoc. 6, 8. 21, 4. — Γεύεσθαι, ἰδεῖν τὸν θάν. *mori*, Matth. 16, 28. Marc. 9, 1. Luc. 2, 26. 9, 27. Io. 8, 52. — Ἕως θανάτου, ut paene moriar, Matth. 16, 28. 26, 38. Marc. 9, 1. Ion. 4, 10. — παραπλήσιον θανάτῳ, ad mortem decubuerat, Phil. 2, 27. — Μέχρι θανάτου, ib. v. 30. 2 Macc. 13, 4. — Ex hebraismo pro adiectivo, Apoc. 13, 3. ἐσφ. εἰς θάνατον, quod vulnus lethale acceperat. ib. 13, 3. πληγὴ τοῦ θανάτου, vulnus lethale. 1 Sam. 5, 11. מָוֶת — מְהוּמַת, LXX σύγχυσις

βαρεῖα σφόδρα, sive, ut alii codd. legunt, σύγχυσις θανάτου. — b) mors violenta, supplicium, ἔνοχος θανάτου, Matth. 10, 21. 15, 4. 20, 18. 26, 66. Marc. 7, 10. 13, 12. 14, 64. 10, 33. Luc. 22, 33. 2 Cor. 4, 11 sq. Apoc. 2, 23. (Gen. 26, 11. Exod. 22, 19. Lev. 20, 2 — 9. Ioseph. ant. 4, 8. 27.) — ἄξιον, αἴτιον θανάτου, Luc. 23, 15. 22. Act. 13, 28. 23, 29. 25, 11. 25. 28, 18. Rom. 1, 32. — κρίμα θανάτου, Luc. 24, 20. — ἀπόκριμα θ. 2 Cor. 1, 9. — Ἄχρι θανάτου, usque ad necem, Marc. 14, 34. Act. 22, 4. Apoc. 2, 10. 12, 11. Iudic. 16, 17. — μέχρι θαν. Phil. 2, 30. coll. 2 Macc. 13, 4. — De supplicio Christi 1 Cor. 11, 26. Phil. 2, 8. 3, 10. Hebr. 2, 9. 5, 1. — et de morte eius piaculari, Rom. 5, 10. Col. 1, 22. Hebr. 2, 14. 9, 15. — c) mortis genus, ποίῳ θανάτῳ, quonam mortis genere, Io. 12, 33. 18, 32. 21, 19. (Act. Thom. §. 21. coll. Ps. 32, 21. θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός. Sir. 28, 23. Ier. 14, 15.) — d) mortis pericula, Rom. 8, 38. 1 Cor. 3, 22. 2 Cor. 1, 10. 7, 10. 11, 23. (2 Chron. 32, 11. Ps. 116, 18) — 2) pestis, lues, mortis causa, Apoc. 6, 8. 18, 8. (LXX hebr. דֶּבֶר Exod. 5, 3. 1 Reg. 8, 37. Ier. 21, 7. Ezech. 6, 11. Similiter hebr. מָוֶת legitur Ier. 18, 21.) — 3) mortuorum habitaculum, hades, sepulchrum; Apoc. 1, 18. 20, 13. 14. Putabatur diabolus mortuos hade inclusos tenere; Hebr. 2, 14. Act. 2, 24. (Vid. quae de potestate diaboli, tanquam mortuorum in infernis domino, habet Evang. Nicodemi apocryphon in *Birchii* auctario cod. apocr. N. T. Fabriciani (Hafn. 1804.) p. 106 sqq. LXX pro hebr. קֶבֶר, sepulchrum, Iob. 3, 22. 23.) — Hinc σκιὰ θανάτου, umbrae hadis, i. e. tenebrae densissimae, Matth. 4, 16. Luc. 1, 79. (LXX hebr. צַלְמָוֶת Ies. 9, 1. Ier. 13, 16. Iob. 24, 17.) — 4) status mortuorum in hade, qui vitae dissimilis et morti sive somno similis putabatur, ideoque etiam θάνατος appellabatur. Huic subiecti dicuntur homines in poenam peccati, qui, nisi peccassent, ad vitam coelestem (ad coelum, Deum) transituri fuissent, Rom. 5, 12. 14. 17. 21. 1 Cor. 15, 21. Non enim hic de morte corporis cogitandum, nec de mortis in his terris necessitate, sed de necessitate subeundi hadis tristissimas tenebras. Eodem sensu fortasse θάνατος Rom. 6, 9. 2 Tim. 1, 10. atque 1 Cor. 15, 26. 54 sq. nisi significat diabolum, huius mortis auctorem et in hade versantium dominum. (coll. Sap. 1, 12 sq. 2, 24. Act. Thom. §. 32. ἐγώ (Satanas) εἰμι ὁ τὴν ἄβυσσον τοῦ ταρτάρου οἰκῶν καὶ κατέχων.) — Idem status post resurrectionem mortuorum et iudicium locum habiturus putabatur, sed in poenam impiorum, itaque miserrimus et cruciatibus plenissimus; — 5) status infelicissimus, poenae futurae, miseria summa, Io. 8, 51. Rom. 6, 16. 21. 23. 7, 5. 8, 2. 6. 2 Cor. 2, 16. (vid. Ὀσμή.) 3, 7. Hebr. 2, 15. Iac. 5, 20. 1 Io. 3, 14. — Appellatur Apoc. 2, 11. 20, 6. 14. 21, 8. ὁ δεύτερος θάνατος, altera mors, quia hic status mi-

seriae post resurrectionem, qua interceptus putabatur, denuo continuabitur. (Eodem sensu mortem secundam dixerunt Targum Hierosol. in Deut. 33, 6. et Ps. 49, 11. cf. *Eichhorn.* ad Apoc. 2, 11.) — Hinc *ἁμαρτία πρὸς θάνατον*, 1 Io. 5, 16. 17. peccatum poena miseriae futurae luendum, peccatum gravissimum. (Test. XII. Patr. p. 628. *ἁμαρτία εἰς θάνατον*, peccatum grave, mortis poena dignum). — 6) tropice: *inertia* in probitatis studio i. e. status hominis, qui, iners ad bonum, peccati vinculis constringitur, ut mortuus mortis vinculis, Rom. 7, 10. 13. 24. — τό mori peccato, peccato prorsus valedicere; Rom. 6, 3. *εἰς θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτ.* obstricti sumus peccato mori, ut Christus ad peccata tollenda mortuus est. ib. v. 4, 5. *.

Θανατόω, ῶ, f. *ώσω*, (a *θάνατος*) 1) *interficio*, 2 Cor. 6, 9. 1 Petr. 3, 18. — (Act. Thom. §. 8. *λέων ἐθανάτωσεν αὐτόν.*) — 2) *morti trado*, Matth. 10, 21. Marc. 13, 12. Luc. 21, 16. — morti *addico* et *trado*, Matth. 26, 59. 27, 1. Marc. 14, 55. — in *mortis pericula coniicio*, Rom. 8, 36. coll. Ps. 44, 22. Ps. 118, 18. (mortem oppeto Ioseph. bell. 3, 7. 18.) — 3) tropice: *opprimo*, *subigo*, *eneco*, i. e. omni vi privo, Rom. 8, 13. Vid. *Ἀναιρέω*. — Passive: *θανατοῦσθαί τινι*, Rom. 7, 4. ab alicuius potestate prorsus liberari, ab eo prorsus separari. cf. *Θάνατος*, et *Νεκρός*. *.

Θάπτω, f. *άψω*, pf. *τέταφα*, aor. 1. pass. *ἐτάφην*, hebr. קָבַר, 1) *sepelio*; Matth. 14, 12. Act. 2, 29. 5, 6. 9. 10. 1 Cor. 15, 4. Ioseph. ant. 4, 8. 6. *ἀτίμως θάπτεσθαι*. — 2) ex adiuncto: *funus facio*, *sepulturam procuro*, Matth. 8, 21 sq. Luc. 9, 59 sq. et fortasse etiam Luc. 16, 22. coll. Gen. 50, 26. ubi LXX pro hebr. חָנַט, aromatibus condire. (Ioseph. ant. 4, 4. 6.) *.

Θάρα, ὁ, *Thara*, hebr. תֶּרַח, nom. pr. indecl. patris Abrahami (Gen. 11, 24. Ios. 24, 2.) Luc. 3, 34.

Θαῤῥέω, ῶ, f. *ήσω*, (a *θάῤῥος*, fiducia) *bono sum animo*, *fiducia*, *spe sum plenus*, 2 Cor. 5, 6. 8. Hebr. 13, 6. Prov. 1, 21. — *Θαῤῥεῖν ἔν τινι* (pro *τινι*) alicui confidere, de aliquo bene sperare. 2 Cor. 7, 16. (Eodem sensu *θαρσεῖ* (sive ut alii legunt *θαῤῥεῖ*) *ἐπ᾽ αὐτῇ*, Prov. 31, 11. hebr. בָּטַח seq. בְּ. Ioseph. ant. 6, 9. 3. *θαῤῥ. ἐπί τινα*, et seq. dativo. ib. 4, 5. 2.) — *θαῤῥ. εἴς τινα*, audacter agere cum aliquo, severius in illum animadvertere, 2 Cor. 10, 1. 2. *.

Θαρσέω, ῶ, f. *ήσω*, (a *θάρσος*) *fiduciam habeo*, *bono sum animo*. (Ioseph. ant. 1, 10. 4.) In N. T. tantum legitur imperativus: *θάρσει*, bono sis animo, noli timere, Matth. 9, 2. 22. Marc. 10, 49. Luc. 8, 48. Act. 23, 11. et *θαρσεῖτε*, Matth. 14, 27. Marc. 6, 50. Io. 16, 33. (hebr. אַל־תִּירָא, Gen. 35, 17. Exod. 14, 13. Zeph. 3, 17.) *.

Θάρσος, εος, τό, *fiducia*, Act. 28, 15. *ἔλαβε θάρσος*,

animum recepit, (Iob. 17, 9. ἀναλάβοι θάρσος. 1 Macc. 4, 35. Ioseph. ant. 9, 4. 1. λαβεῖν εὔελπι θάρσος. ib. 5, 5. 4.) *.

Θαῦμα, τος, τό, (a θάομαι, stupeo, miror) 1) res mira; (Clem. Alex. Strom. 3, 12.) — 2) *admiratio*. Apoc. 17, 6. ἐθαύμασα θαῦμα μέγα, ex hebraismo: vehementer miratus sum. (Iob. 17, 8. 18, 20. Plutarch. Timol. c. 12. μετὰ θαύματος.) *.

Θαυμάζω, f. άσομαι, (a θαῦμα) 1) Latinor. *miror, admiror*. Ubi subiectum vel causa admirationis additur, legitur vel accusativus rei, Luc. 7, 9. 24, 12. Io. 5, 28. Act. 7, 31. Apoc. 17, 6. coll. Dan. 8, 27. vel ἐπί τινι, Marc. 12, 17. Luc. 2, 33. 4, 22. 9, 43. 20, 26. Act. 3, 12. (Ies. 52, 15. 14, 16. Iob. 42, 11. Iudith. 11, 21. Sap. 11, 15.) — vel ἔν τινι, Luc. 1, 21. 2 Thess. 1, 10. Sir. 11, 20. semel περί τινος Luc. 2, 18. et semel διά, Marc. 6, 6. — Si sequitur sententia causam s. argumentum admirationis continens, legitur ὅτι, ubi res est certa, Luc. 11, 38. Gal. 1, 6. Io. 3, 7. 4, 27. Apoc. 17, 8. εἰ, ubi res dubia est vel videtur, Marc. 15, 44. 1 Io. 3, 13. (Ioseph. c. Ap. 1, 12.) — Ut Latinor. miror, usurpatur vario modo, et dicitur a) de magno, divino, quod comprehendi perspicique non potest, ideoque stuporem, admirationem excitat; *admiror, obstupesco*, Matth. 8, 27. 9, 8. 33. 15, 31. Marc. 5, 20. 6, 51. Luc. 1, 63. 2, 18. 33. 9, 43. 11, 14. 24, 12. 41. Io 5, 20. 7, 21. Act. 2, 7. 3, 12. 7, 31. Apoc. 17, 6—8. — etiam adiecta notione timoris, Luc. 8, 25. Act. 13, 41. — b) de inexspectato, insolito, quod praeter spem et opinionem evenit; *mirum mihi videtur, commoveor*, nostrum: *es befremdet mich*, Matth. 21, 20. 22. 27, 14. Marc. 6, 6. 15, 5. 44. Marc. 12, 17. Luc. 1, 21. 11, 38. 20, 26. Io. 3, 7. 4, 27. 5, 28. 7, 15. Act. 4, 13. Gal. 1, 6. 1 Io. 3, 13. — ubi boni aliquid est, praeminet notio laetitiae: *laetus miror*, Matth. 8, 10. Luc. 4, 22. 7, 9. — ubi causa mirandi mali aliquid est, adiecta est notio indignationis, unde quidam etiam, sed minus recte, vertunt: aegre fero, ut Marc. 6, 6. Io. 4, 27. 7, 21. ubi versu 23. χολᾶτε. 1 Io. 3, 13. Gal. 1, 6. Est autem potius: *pungit me, commoveor*. — Quum, quae ob praestantiam admiramur, etiam veneremur et colamus, est — 2) *veneror, colo*; ut Sir. 7, 29. εὐλαβοῦ τὸν κύριον, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε i. e. debito prosequere illos honore. (Cebet. tab. c. 2. Ioseph. ant. 3, 3. θαυμάζειν Μωυσῆν τῆς ἀνδραγαθείας.) In N. T. hoc sensu Apoc. 13, 3 θαυμάζειν ὀπίσω τινός ex hebraismo, proprie: mirari et sequi aliquem, cultu prosequi. Item passiv. θαυμάζομαι, *illustris, conspicuus fio*, 2 Thess. 1, 10. (Ies. 61, 6. Sap. 8, 11. Sir. 38, 3. ἔναντι μεγιστάνων θαυμασθήσεται. — Hinc etiam explicatur locutio hebr. θαυμάζειν πρόσωπον, externam hominis conditionem mirari, i. e. in agendo respicere et revereri, Iud. v. 16. (Lev. 19, 15. (ubi הָדַר, ho-

noro) 2 Chron. 19, 7. Gen. 19, 21. Deut. 10, 17. Ies. 9, 15.) *.

Θαυμάσιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a θαῦμα) *mirandus, admirabilis* Sir. 43, 27. 48, 15. — *Τὸ θαυμάσιον* s. τὰ θαυμάσια, *facta miranda, miracula.* Semel Matth. 21, 15. (Saepissime in V. T. pro hebr נִפְלָאוֹת, Exod. 3, 20. Iud. 6, 13. Neh. 9, 17. et פֶּלֶא, Ps. 77, 11. 14. Dan. 12, 6.)

Θαυμαστός, ή, όν, (ab eodem) 1) *mirandus*, a) de eo quod cogitatione comprehendi non potest, stuporem iniicit; Matth. 21, 42. ἔστι αὕτη θαυμαστή, mirandum est, pro τοῦτό ἐστι θαυμαστόν, e versione LXX, Ps. 118, 23. ubi in hebr. זֹאת נִפְלָאוֹת. Eodem modo Marc. 12, 11. (Hoc sensu pro hebr. נִפְלָא saepius, v. c. Iob. 42, 3. Mich. 7, 15. Ies. 25, 1.) — b) de eo, quod stuporem et simul *terrorem* iniicit, Apoc. 15, 1. 3. (LXX pro hebr. נוֹרָא Exod. 15, 11. 34, 10. Deut. 28, 58.) — c) de eo, quod *insolitum* est, Io. 9, 30. 2 Cor. 11, 14. Vid. Θαυμάζω — 2) ut θαυμάζω ad venerationem transfertur, sic etiam θαυμαστός est: *magnificus, summe aestumandus, praestantissimus;* 1 Petr. 2, 9. φῶς θαυμ. lux praestantissima. (LXX pro hebr. אַדִּיר, magnificus, Ps. 8, 1. 93, 4. Dan. 9, 4. κύριε ὁ θεὸς μέγας καὶ θαυμαστός (hebr. נוֹרָא colendus). Sir. 43, 29. θαυμαστὴ ἡ δυναστεία αὐτοῦ. Ioseph. c. Apion. 1, 9. θαυμασιώτατος βασιλεύς.) *.

Θεά, ᾶς, ἡ, (a θεός) *Dea*. Act. 19, 27. [33.] et vers. 37., ubi *Griesb.* reposuit τὴν θεόν, sensu non mutato, quum θεός sit generis communis et profani ὁ et ἡ θεός dicant. *.

Θεάομαι, ῶμαι, f. άσομαι, (a θέα; τό videre, spectare) verbum depon. med. aor. 1. pass. ἐθεάθην cum signif. passiva; 1) *specto*, nostrum: *schauen*, Matth. 11, 7. ἐξήλθετε θεάσασθαι exiistis spectatum, Matth. 11, 7. Luc. 7, 24. (Ioseph. ant. 3, 6. 4.) — Passivum θεαθῆναί τινι, spectatum se praebere alicui, conspici ab omnibus velle, Matth. 6, 1. 23, 5. — 2) *oculis conspicio*, de eo, qui ipse aliquid oculis conspexit, neque aliunde cognovit, Marc. 16, 14. Io. 1, 14. 32. Act. 1, 11. 22, 9. 1 Io. 1, 1. 4, 12. 14. (2 Macc. 3, 36.) Passive: θεᾶσθαι ὑπό τινος, Marc. 16, 11. — Ex adiuncto: *viso, inviso*, Rom. 15, 22. (2 Chron. 22, 6. θεάσασθαι (רָאָה) Ἰωράμ. Ioseph. ant. 16, 1. 2. θεάσασθαι τοὺς παῖδας ἐν τῇ ῥώμῃ διατρίβοντας.) — *contemplor, perlustro*, Matth. 22, 11. Io. 4, 35. Luc. 23, 55. 2 Macc. 2, 4. — *forte conspicio, video* simpliciter, i. q. εἴδω, Luc. 5, 27. Io. 1, 38. 6, 5. 8, 10. 11, 45. [Act. 8, 18. ubi *Griesb.* ἰδών] Act. 21, 27. (Ioseph. ant. 1, 11. 2.) *.

Θεατρίζω, f. ίσω, (θέατρον) 1) in theatro sum, comoediam ago. — 2) *ludicro, ludibrio habeo, ignominiae expono.* Semel Hebr. 10, 33. ὀνειδισμοῖς καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι, velut in theatro contumeliis et vexationibus expositi, ita

vexati, ut ignominiae publice exponamur. Alii supplicia ignominiosa intelligunt. Vide Θέατρον.

Θέατρον, ου, τό, (a θέα, τό spectare, spectaculum) *theatrum*, locus spectaculorum Ex more Graecorum ad alia etiam, praeter spectacula, multitudo in theatris confluere solebat, nimirum ad conciones quoque audiendas, vel res publicas aut causas privatas agendas. (cf. *Raphel.* annot. e Xenoph. *Kypkii* et *Krebsii* obss. ad Act. 19, 27. coll. Corn. Nep. Timol. 4. Cic. pro Flacco c. 7. Tacit. hist. 2, 80. 6. Ioseph. de bell. 7, 3. 3. antiq. 17, 6. 3.) Hinc intelligitur Act. 19, 29. 31. — In locutione autem — 2) θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ 1 Cor. 4, 9. θέατρον est i. q. θέαμα, δρᾶμα, spectaculum, fabula, ut nostrum: *zum Schauspiel werden.* Alii hoc referunt ad *ignominiam*, quum in comoedia prisca Graecorum homines tum viventes nonnunquam ita depingerentur, ut ludibrio essent, et risui exponerentur; alii ad *supplicia* et *poenas gravissimas*, quum ex more Graecorum illius temporis supplicia etiam in theatris sumerentur, hominesque capitis damnati, ut cum bestiis depugnarent, in ea deducerentur. Sic Iosephus de bell. 6, 9. 2. Titum narrat plurimos Iudaeorum devictos per provincias distribui iussisse, in theatris ferro et bestiis consumendos (φθαρησομένους ἐν τοῖς θεάτροις σιδήρῳ καὶ θηρίοις). Idem c. Apion. 1, 8. παντοίων θανάτων τρόπους ἐν θεάτροις ὑπομένοντες. Philo in Flacc. p. 977. Vid. omnino *Loesneri* obss. e Phil. p. 275 sq. *Carpzov.* sacrae exercitatt. in epist. ad Hebr. p. 485. — Spectat nostrum locum glossa Hesych.: θέατρον· θέαμα ἢ σύναγμα. *.

Θεῖον, ου, τό, *sulphur.* Ps. 11, 6. — πῦρ καὶ θεῖον, ignis sulphureus, Luc. 17, 29. Apoc. 14, 10. (Gen. 19, 24. Ezech. 38, 22. 3 Macc. 2, 5.) Non solum fulmina odorem sulphuris spargunt, ut ignis sulphureus esse facile videri possit, sed etiam in motibus terrae saepe prorumpere solet aut ignis aut vapor sulphureus. — λίμνη τοῦ πυρὸς καὶ θείου, Apoc. 20, 10. i. e., ut c. 19, 20. et 21, 8. dicitur, λίμνη καιομένη πυρὶ καὶ θείῳ. — Apoc. 9, 17. 18. κάπνος καὶ θεῖον vapor sulphureus, s. fumus cui intermixtae sunt flammulae sulphureae. (Act. Thom. §. 53.) *.

Θεῖος, εία, εῖον, (a θεός) *divinus*, ad Deum pertinens, ei proprius, 2 Petr. 1, 3. 4. Iob. 27, 3. 33, 4. Exod. 31, 3. a Deo veniens auctore. (2 Macc. 3, 29. 4, 17. Apud profanos etiam de *praestantissimo* dicitur, ut Ioseph. ant. 3, 7. 7. — Τὸ θεῖον substantive: *numen divinum*, *natura divina*, Act. 17, 29. (Ioseph. ant. 6, 7. 4. ib. 10, 4. 2. — de spiritu divino Ioseph. ant. 6, 8. 2.) *.

Θειότης, τητος, ἡ, (a θεῖος) *divinitas, natura et perfectio divina;* Rom. 1, 20. (Sap. 18, 9. pro numine ipso. Clem. Alex. Strom. 5, 10. τὸ μὴ φθείρεσθαι θειότητος μετέχειν ἐστί.) *.

Θειώδης, εος, ὁ, ἡ, — ες, τό, (a θεῖον, sulphur) *sulphureus*. Apoc. 9, 17.

Θέλημα, ατος, τό, (a θέλω) LXX pro חֵפֶץ et רָצוֹן, 1) *voluntas*, i. e. a) *appetitus* quicunque, quo trahimur ad agendum. Io. 1, 13. ἐκ θελ. σαρκός, ex appetitu naturali. Eph. 2, 3., coll. Ier. 23, 26. προφητεύειν τὰ θελήματα τῆς καρδίας. — b) *quod placet alicui, quod eius voluntati est consentaneum, beneplacitum*, (hebr. חֵפֶץ 1 Reg. 5, 8. 9. Ps. 1, 2.) Matth. 7, 21. 12, 50. 18, 14. 26, 42. Marc. 3, 35. Luc. 22, 42. Io. 5, 30. 6, 38. 7, 17. 9, 31. Rom. 12, 2. 1 Cor. 16, 12. Eph. 5, 17. Col. 1, 9. Hebr. 13, 21. 1 Petr. 2, 15. 4, 2 sq. 1 Io. 2, 17. 5, 14. — c) *facultas* volendi, Eph. 1, 11. βουλὴ τοῦ θελήματος, decretum voluntatis. Eph. 1, 5. εὐδοκία τοῦ θελήματος, quod vero etiam esse potest: decretum benevolum. — *arbitrium* in agendo, Luc. 23, 25. 2 Petr. 1, 21. — 2) voluntas, *qua decretum est aliquid*, itaque a) *decretum*, Act. 22, 14. Rom. 15, 32. 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. 8, 5. Gal. 1, 4. Eph. 1, 1. 9. Col. 1, 1. 2 Tim. 1, 1. 1 Petr. 3, 17. 4, 19. Apoc. 4, 11. ἐν τῷ θελήματι θεοῦ, Deo volente, si est in eius decretis, Rom. 1, 10. — b) *propositum*, 1 Cor. 7, 37. — c) *lex, praeceptum, mandatum*, Matth. 21, 31. Luc. 12, 47. Io. 4, 34. 6, 38—40. Act. 13, 22. 21, 14. 1 Thess. 4, 3. 5, 18. Hebr. 10, 7—10. (Dan. 4, 32. Act. Thom. §. 5.) Τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ etiam omnem Dei voluntatem hominibus patefactam, omnia eius praecepta comprehendit, ut Matth. 6, 10. Luc. 11, 2. Rom. 2, 18. Eph. 6, 6. — 3) metonymice: *obsequium erga praecepta, agendi ratio voluntati alterius consentanea*, Rom. 12, 2. Col. 4, 12. 2 Tim. 2, 26. et fortasse etiam Hebr. 10, 36. θέλημα obsequium Christi indicat. *.

Θέλησις, εως, ἡ, (a θέλω) actus volendi; — *voluntas, beneplacitum*, Hebr. 2, 4. (2 Macc. 12, 16. τῇ τοῦ θεοῦ θελήσει. Ezech. 18, 23. Tob. 12, 18. Sap. 16, 25.) *.

Θέλω, apud Atticos fere semper ἐθέλω, f. θελήσω, LXX pro אָהַב et חָפֵץ — Latinor. *volo*. 1) volo ex appetitu, desiderio, propensione animi: a) *desidero, cupio, opto, ich wünsche, verlange, begehre*, Matth. 7, 12. 12, 38. 15, 28. Marc. 10, 35. Luc. 6, 31. 8, 20. 23, 8. Io. 12, 21. 17, 24. Rom. 16, 19. 1 Cor. 7, 7. 2 Cor. 11, 12. 12, 20. 1 Petr. 3, 10. Apoc. 22, 17. — Saepius. — Phil. 2, 13. τὸ θέλειν, desiderium salutis excitat Deus in nobis. (Mal. 3, 1.) — μὴ θέλειν seq. infinit. nostrum: *nicht wünschen* dass, i. e. vermeiden wollen, aversari, *non libenter velle*, Matth. 1, 19. Luc. 19, 27. (De discrimine inter μὴ θέλειν et οὐ θέλειν vid. *Μή, Οὐ*.) — b) ex hebraismo: *delector aliqua re*, seq. accusat. rei, Matth. 9, 13. ἔλεον θέλω. c. 12, 7. (Hos. 6, 6. ubi hebr. חָפַץ.) Hebr. 10, 5. 8. (Ps. 40, 7. Ezech. 18, 32. Ies. 1, 11.) — seq. accusativo personae, Matth. 27, 43. εἰ θέλει αὐτόν, si eo delectatur, eum

amat. (Ps. 22, 8. 5, 4.) — seq. ἔν τινι, aliqua re, Col. 2, 19. 1 Sam. 18, 22. θέλει ἐν σοὶ ὁ βασιλεύς, ubi in altero membro est ἀγαπᾶν. Test. XII. Patr. θέλειν ἐν καλῷ, bono delectari.)

2) volo ex arbitrio et beneplacito: a) *placet mihi, lubet*; Matth. 8, 2. ἐὰν θέλῃς, si vis, si placet. c. 13, 28. 17, 4. 12. 27, 15. 21. 26, 15. Marc. 1, 40. 3, 13. 6, 22. 9, 13. 14, 7. Luc. 4, 6. Io. 3, 8. 5, 21. 35. 6, 11. 21, 18. Act. 25, 9. Rom. 9, 18. 22. 1 Cor. 4, 21. 7, 36. 39. et passim. (Esth. 3, 11. ὡς θέλεις hebr. כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ. 1 Chron. 28, 9. ψυχῇ θελούσῃ, lubenti animo.) — b) θέλω seq. ἤ placet magis, i. e. *malo, praefero*, 1 Cor. 14, 19. — c) *placet facere, libenter facio, soleo*, Marc. 12, 38. θέλοντες ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ (intellige φιλοῦντες) ἀσπασμούς; confluxerunt enim apud Marcum duae locutiones, ut patet ex loco parallelo Luc. 20, 46. Io. 8, 44. θέλετε ποιεῖν, soletis facere. Gal. 6, 12. (Nehem. 1, 11. οἱ θέλοντες φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. Xenoph. Mem. 3, 12, 8. οὐ γὰρ ἐθέλει αὐτόματα γίνεσθαι.)

3) volo ex consilio, deliberatione: a) *volo*, Matth. 26, 39. Marc. 6, 19. 14, 36. 15, 9. Luc. 1, 62. 13, 31. 14, 28. Io. 6, 67. 7, 44. 9, 27. 21, 22 sq. Act. 6, 3. 7, 28. 18, 21. τοῦ θεοῦ θέλοντος, Deo annuente, volente. Rom. 7, 15—21. 2 Cor. 8, 10 sq. Gal. 5, 17. Col. 1, 27. — Saepius. (Iob. 23, 13. Ies. 55, 10.) — μὴ θέλω, *nolo*, de eo, qui se ipse cohibet, Marc. 6, 26. 9, 30. Io. 7, 1. 1 Cor. 16, 7. — de eo qui recusat, quare etiam verti potest: *recuso, renuo*, Matth. 2, 18. 15, 3. 18, 30. 22, 3. 23, 4. 37. 27, 34. Luc. 13, 34. 15, 28. 18, 4. 19, 14. Io. 5, 40. Act. 7, 39. 2 Thess. 3, 10. (Gen. 37, 34. pro מֵאֵן. 2 Sam. 23, 16 sq. Ies. 28, 13. Ier. 11, 10.) — b) volo, i. e. *iubeo, postulo*, Matth. 26, 17. (ubi ἵνα, ut saepius post θέλειν omittitur) Marc. 14, 12. Luc. 5, 39. 9, 54. 22, 9. Io. 9, 27. Act. 24, 6. [c. 9, 6.] Rom. 9, 10. (Esth. 1, 8.) — θέλω, cum infinitivo mandatum innuit, tribuitque infinitivo sequenti vim imperativi; ut in locutionibus apud Paulum: οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, nolo a vobis ignorari, i. e. *scitote, perpendite*, Rom. 1, 13. 11, 25. 1 Cor. 10, 1. 12, 1. 2 Cor. 1, 8. 1 Thess. 4, 13. — θέλω ὑμᾶς κοιν. γενέσθαι, decet vos etc. 1 Cor. 10, 20. — θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, 1 Cor. 11, 3. Col. 2, 1. Vid. etiam 1 Cor. 14, 5. Gal. 3, 2. Sic etiam Iac. 2, 20. θέλεις δὲ γνῶναι, sciendum tibi est! (Non enim est interrogatio).

4) refertur ad actionem, ex voluntate s. consilio procedentem, et est: volo, i. e. a) *studeo, tendo*, Matth. 23, 37. Marc. 8, 35. 10, 43 sq. Luc. 10, 29. 13, 34. Io. 6, 21. 7, 17. Act. 19, 33. Gal. 1, 7. 1 Tim. 1, 7. 2 Tim. 3, 12. Apoc. 11, 5. (Iudic. 20, 5. Ioseph. ant. 2, 4. 5. ἐπιβαλοῦσα τὰς χεῖρας, ἀναγκάζειν ἤθελεν.) — b) *in eo sum, ut; paro aliquid, ich bin im Begriff, ich schicke mich an*; Matth. 5, 40. Marc. 6, 48. ἤθελε παρελθεῖν, in eo erat ut transiret; (nisi hic est: vole-

bat ex opinione discipulorum, i. e. videbatur transire velle.) Io. 1, 44. 16, 19. Act. 14, 13. Gal. 4, 9. 1 Thess. 2, 18. (Iudic. 20, 5.)

5) de arbitrio opinionis: volo i. e. *statuo, opinor*; semel 2 Petr. 3, 5. (Herodian. 5, 3. 11.) — 6) τί θέλοι, *quid sibi velit, quid possit*; Act. 2, 12. τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι, quid hoc sibi velit, quo evasurum sit. ib. 17, 20. — ib. 17, 18. τί ἂν θέλοι λέγειν, quid tandem esse potest quod hic proferat? (Herodot. 6, 36. Aelian. V. H. 3, 20. Plura vid. apud *Viger.* ed. *Herm.* p. 264.)

Θεμέλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a θέμα, *quod positum est*, quod a τίθημι) qui fundamenti loco ponitur, ad fundamentum pertinet. — Inde 1) ὁ θεμέλιος intell. λίθος, *lapis qui fundamenti loco ponitur, fundamentum*, Grundstein, (λίθος εἰς θεμέλιον Ier. 51, 26.) Apoc. 21, 14. 19 seq. coll. Ies. 54, 11. — Tropice de Christo auctore doctrinae et salutis, 1 Cor. 3, 11. 12. 2 Tim. 2, 19. coll. Ies. 28, 16. — οἱ θεμέλιοι (λίθοι) lapides fundamenti loco positi, *fundamenta, Grundmauer*, Hebr. 11, 10. πόλις τοὺς θεμελίους ἔχουσα, urbs firma, firmo murorum fundamento superstructa, ideoque immobilis. Opponitur enim tentorio mobili nomadum. Eodem sensu οἱ θεμέλιοι, Esdr. 4, 12. 5, 16. 3 Esdr. 6, 20. — 2) τὸ θεμέλιον et τὰ θεμέλια, *fundamenta* aedificii, Luc. 6, 48. 49. 14, 29. Act. 16, 26. (1 Reg. 5, 17. Ies. 54, 11.) Ps. 37, 7. Ezech. 30, 4.) — Tropice: *elementa doctrinae*, prima institutio, qua fides tanquam fundamento innititur, 1 Cor. 3, 10. Hebr. 6, 1. Eph. 2, 20. — *fundamenta* doctrinae et salutis, *prima causa* salutis, cui innixa est ut aedificium fundamentis, Rom. 15, 20. 1 Tim. 6, 19. *.

Θεμελιόω, ῶ, f. ώσω, (a θεμέλιος) 1) fundamento pono, Ios. 6, 26. 1 Reg. 16, 34. 2 Chron. 8, 16. — 2) *exstruo* super fundamento, *fundo*, Matth. 7, 25. Luc. 6, 48. — firmiter condo, τὴν γῆν, Hebr. 1, 10. Iob. 38, 4. Ps. 102, 26. Prov. 3, 19. hebr. יָסַד. Prov. 8, 23. coll. Sir. 24, 9. — 3) tropice: *stabilio, firmo*, Eph. 3, 17. τεθεμελιωμένοι videlicet τῇ πίστει, ut additur Col. 1, 23. 1 Petr. 5, 10. — (De astris coelo infixis Ps. 8, 3. — Clem. Alex. protrept. §. 8. θεμελιοῦσι τὴν ἀλήθειαν.) *.

Θεοδίδακτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (θεός et διδακτός) *a Deo edoctus*. Semel 1 Thess. 4, 9. coll. Io. 6, 45. διδακτοὶ τοῦ θεοῦ. (Theophil. ad Autol. 2, p. 87. Athenag. apol. p. 36. λόγος θεοῦ.)

Θεόλογος, ου, ὁ, (θεός et λόγος) 1) de diis et rebus divinis dicens (s. ore, s. scripto). Antiquiores Graeci et poetas, mythos de diis eorumque operibus canentes, velut Homerum, Hesiodum, et vero etiam philosophos de Deo et rerum origine philosophatos nomine Theologorum insigniebant. —

2) in ecclesia christiana sec. 2. etiam ii dicebantur *θεόλογοι*, qui *λόγον esse Deum*, sive doctrinam de *λόγῳ* divino in Christo defenderent. Hinc Ioannes in inscriptione (spuria) apocalypseos appellatur *θεόλογος*.

Θεομαχέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (a *θεομάχος*) *cum Deo pugno, Deo oppugno; eius consiliis adversor;* Act. 23, 9. in textu vulg. (2 Macc. 7, 19.) **.

Θεομάχος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, i. e. *θεῷ μαχόμενος*, *cum Deo pugnans; Dei consilia impugnans*, Act. 5, 39. (Symmach. Iob. 26, 5. Prov. 21, 16. pro רְפָאִים, LXX *γίγαντες*.) *.

Θεόπνευστος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, — *ον*, *τό*, (*θεός* et *πνέω* spiro) a Deo afflatus, spiritu divino actus. Proprie de homine, qui numine agitur, qui Hos. 9, 7. dicitur *πνευματοφόρος*; Graecis: *ἔνθεος γενόμενος*, Ioseph. ant. 4, 6. 5. *τῷ θείῳ πνεύματι κεκινημένος*. — deinde de rebus, quae per afflatum divinum homini suggeruntur (ut *θεόπνευστοι ὄνειροι*, somnia a Deo immissa, Plutarch. T. IX. p. 583. ed. *Reisk.*); sic 2 Tim. 3, 16. *γραφὴ θεόπνευστος*, scriptura ab hominibus, quos docuit divinus spiritus, scripta. (Clem. Alex. Strom. 7, 16. Iosephus contra Apion. 1, §. 7. scriptores V. T. sua a Deo didicisse narrat *κατὰ τὴν ἐπίπνοιαν*. Esdras, secundum traditionem 4 Esdr. 14, 21. Vet. Test. volumina deperdita denuo scripturus, Deum rogasse legitur: „immitte spiritum sanctum in me, et scribam omne, quod factum est" etc. — Deus autem respondisse dicitur v. 25.: „venias huc, et ego accendam in corde tuo lucernam intellectus, quae non extinguetur, quoad usque finiantur, quae incipis scribere.")

Θεός, *οῦ*, *ὁ* et *ἡ*, (quod alii, ut Plato in Cratyl. II, p. 258. ed. Bipont., a *θέειν* currere deducunt, i. q. *τρέχειν*, *κινεῖν*, *ἐνεργεῖν*, *τρέφειν*, *προνοεῖν καὶ κυβερνᾶν*, *καὶ ζωοποιεῖν τὰ πάντα*, ut explicat. Theoph. ad Autolic. I, p. 71.; alii a *τίθημι*, ut Clem. Alex. Strom. I, *θεὸς δὲ παρὰ τὴν θέσιν εἴρηται καὶ τάξιν, τὴν διακόσμησιν*) — LXX pro אֵל, אֱלֹהִים et יְהוָה — 1) *numen, Deus, Dea, ein Gott*; a) appellatio generalis numinum, ut hebr. אֵל et אֱלֹהִים. *ἡ θεός*, semel Act. 19, 37. — *ὁ θεός*, Io. 10, 33. *ποιεῖς σεαυτὸν θεόν*. (Ezech. 28, 2. 9.) Act. 7, 43. *θεὸς Ῥεμφάν*. c. 12, 22. *θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρ.* c. 28, 6. 14, 11. 17, 13. 19, 26. 24, 14. 1 Cor. 8, 4. 5. 2 Thess. 2, 4. Gal. 4, 8. Hebr. 8, 10. 11, 16. 21, 7. — b) De filio Dei, *λόγῳ*, qui, an Deus appelletur, et quo sensu, iudicandum est ex locis Io. 1, 1. 20, 28. Rom. 9, 5. Phil. 2, 6. 1 Tim. 3, 16. 1 Io. 5, 20. Apoc. 19, 17. coll. v. 7. 22, 6. (In Test. XII. Patr. servator hominum saepe dicitur *θεός*, ut p. 542.: *ὁ θεὸς σῶμα λαβὼν ἔσωσεν αὐτούς· ἀναστήσει γὰρ κύριος* (intell. *τὸν σωτῆρα*) *θεὸν καὶ ἄνθρωπον*. p. 644.: *ὄψεσθε θεὸν ἐν σχήματι ἀνθρώπου*. p. 672. *ὀφθήσεται θεός*. p. 696. *θεὸς εἰς ἄνδρα ὑποκρινόμενος*. Vid. etiam *Ἐπιφάνεια*. Iustin.

dial. c. Tryph. p. 284. *ἀρχὴν πρὸ πάντων τῶν κτισμάτων ὁ θεὸς γεγέννηκε δύναμίν τινα ἐξ ἑαυτοῦ, ἥτις — καλεῖταί ποτε υἱὸς, ποτὲ δὲ σοφία, ποτὲ δὲ ἄγγελος, ποτὲ δὲ θεός, ποτὲ δὲ κύριος καὶ λόγος.* Origen. c. Cels. 5, 39. 6, 60. comment. in Ioann. Tom. I, 42. Tom. II, §. 2—6. Tom. VI, §. 23.) — b) ὁ θεός, *Deus summus*, creator idemque gubernator mundi Matth. 1, 23. 3, 9. 5, 8. 6, 30. 19, 17. Io. 4, 25. 17, 24. Rom. 16, 26 sq. Iac. 2, 19. et saepissime. — θεός, omisso articulo, de eodem deo summo, Matth. 6, 24. 19, 26. Luc. 2, 14. 52. 3, 2. Io. 1, 6. 18. 3, 2. Act. 5, 29. 39. Rom. 1, 1. 4. 7. 18 sq. 1 Cor. 3, 16 sq. et saepius. — *Κύριος ὁ θεός*, Matth. 4, 7. 10, 22. 37. Marc. 12, 29 sq. Luc. 1, 16. 32. 1 Petr. 3, 15. Apoc. 4, 8. 11, 17. i. e. dominus s. Deus summus, propr. hebr. יְהוָה אֱלֹהִים, i. e. Iehova qui Deus est, (Gen. 2, 15 — 22. 3, 14.) et addito genitivo personae: Iehova qui est Deus alicuius, Act. 2, 39. 7, 37. (Ezech. 44, 3. Ies. 43, 3. Ier. 3, 13. 1 Chron. 29, 18.) — ὁ θεός τινος, *Deus alicuius a*) hominis, i. e. quem Deus tuetur, amat, Matth. 22, 32. Marc. 12, 26 sq. Luc. 1, 68. Io. 20, 17. Act. 3, 13. 5, 30. 7, 32. 46. 2 Cor. 6, 16. et passim. (Gen. 17, 1. 28, 3. 35, 11.) — *θεέ μου*, mi Deus, Matth. 27, 46. etiam, ut etiam apud profanos nominativus pro vocativo, ὁ θεός μου, Marc. 15, 34. Io. 20, 28. Hebr. 1, 8. 9. (Act. Th. §. 10.) — β) *Deus alicuius rei*, i. e. quam habet ipse, vel eam suppeditat, vel amat; ita in scriptis Pauli: *θεὸς τῆς ὑπομονῆς*, Rom. 15, 5. ib. v. 13. *θεὸς τῆς ἐλπίδος*. Rom. 16, 20. *θεὸς τῆς εἰρήνης*. Phil. 4, 9. Hebr. 13, 20. 1 Cor. 14, 33. *θ. ἀκαταστασίας*. 2 Cor. 13, 11. *θ. τῆς ἀγάπης*. 1 Petr. 5, 10. *θ. πάσης χάριτος*. — Genitivus θεοῦ aliis nominibus vario sensu additur, ut sit: *a Deo veniens*, Matth. 3, 16. *πνεῦμα τοῦ θεοῦ*. Luc. 11, 49. *σοφία τοῦ θεοῦ*. — *a Deo effectus, a Deo datus*, Luc. 9, 20. *ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ*. Act. 23, 4. *ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ θεοῦ*. Matth. 6, 33. *ἡ βασιλεία τ. θ.* 2 Tim. 3, 17. *ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρ.*, homo a Deo edoctus. — *Deo dicatus*, Luc. 6, 4. *οἶκος τοῦ θεοῦ*. 1 Cor. 3, 9. Apoc. 15, 2. *κίθαραι τ. θεοῦ*. — *ad Deum spectans*, Luc. 11, 42. *ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ*. Luc. 11, 42. Io. 5, 42. Luc. 6, 12. *προςευχὴ τοῦ θεοῦ*, preces ad Deum, Marc. 11, 22. *πίστις τ. θεοῦ*, fides in Deum. 1 Cor. 1, 25. — Reliqua vid. in vocc. singulis. — Genitivus et dativus τοῦ θεοῦ, τῷ θεῷ, ex hebr. pro superlativo: Act. 7, 20. *ἀστεῖος τῷ θεῷ*, pulcherrimus. 2 Cor. 10, 4. *δυνατὰ τῷ θεῷ*, validissima. 1 Thess. 4, 16. *σάλπιγξ τοῦ θεοῦ*, tuba maxima. coll. Matth. 24, 31. Gen. 23, 6. Ps. 68, 11. Ies. 28, 2. Ion. 3, 3. — *Τὰ τοῦ θεοῦ*, i. e. α) *quae in Deo sunt*, eius consilia, 1 Cor. 2, 11. — β) *quae Deo placent*, Matth. 16, 23. Marc. 8, 33. — *quae Deo debentur*, Matth. 22, 21. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25. — *Τὰ πρὸς τὸν θεόν*, quae ad Dei cultum pertinent, Rom. 15, 17. Hebr. 2, 17. 5, 1. (Exod. 7, 1. 18, 19. 4, 16.) —

ῷ θεῷ, *in Dei honorem, ad eius voluntatem*, Rom. 6, o. Gal. 2, 19. 2 Cor. 5, 13. 9, 11 sq. — *Εἰς θεόν*, et ἐν ·εῷ, vid. *Εἰς* et *Ἐν*.

2) ex metonymia: a) *res divinae*, Act. 22, 3. Rom. 10, . Tit. 1, 7. et passim. — b) *coelum*, Dei sedes; *βασιλεία* οῦ θεοῦ, i. q. *τῶν οὐρανῶν*, vid. *Βασιλεία*. (Ioseph. ant. 14, . 4. *νίφοντος τοῦ θεοῦ*, coelo ningente. Id. ant. 2, 7. 7. ὕονος τοῦ θεοῦ. Id. ant. 7, 1. 6. *ἀνατείνων εἰς θεὸν τὴν δεξιάν.*) — c) *simulacrum* Dei, Act. 7, 40. (Ies. 44, 17. 2 Sam. 5, 21. Dan. 5, 25.) — 3) ex adiuncto: a) *dominus summus*, qui Dei instar dominatur, Io. 8, 54. 2 Cor. 4, 4. ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου, diabolus, qui etiam dicitur ὁ ἄρχων. 1 Cor. 8, 5. ubi coniunguntur θεοί et κύριοι. Phil. 3, 19. — b) ex usu hebr. אֱלֹהִים, vel *colendus*, vel *maiestate plenus*; Io. 10, 34. 35. Θεοί, colendi, vel maiestate pleni, de magistratibus, vid. Ps. 82, 6. 97, 8. Exod. 22, 27. — (Patres ecclesiae etiam homines pios, immortalitate a Deo donatos et in coelum sublatos θεούς factos esse vel fieri dicunt, Theophil. ad Autol. 2, p. 27. et 03. Clem. Alex. Strom. 7, 2. 3 et 10.)

Θεοσέβεια, ας, ἡ, (a θεοσεβής) *pietas in Deum*. Tim. 2, 10. Baruch. 5, 3. LXX pro יִרְאַת אֱלֹהִים Gen. 20, 1. Iob. 28, 28. *.

Θεοσεβής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (θεός et σέβω) *Deum colens, pius in Deum*, Io. 9, 31. (Exod. 18, 1. Iob. 1, 1. 8. 2, 3.) *.

Θεοστυγής, έος, contr. οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (θεός et στυγέω odio prosequor), Deo exosus, i. q. θεοστύγητος. Hesych.: θεοστυγεῖς· μισούμενοι ἀπὸ θεοῦ. Eurip. Troad. v. 1213. — Est vero etiam active: *Deo inimicus, Dei contemtor*, Suid. θεοστυγεῖς· θεομίσητοι, οἱ ὑπὸ θεοῦ μισούμενοι καὶ οἱ θεὸν μισοῦντες. Eurip. Cyclop. v. 395. vid. *Kypke* obss. II, p. 56.) Semel Rom. 1, 30. ubi ob coniunctionem cum aliis adiectivis activis posteriori modo intelligendum est.

Θεότης, τητος, ἡ, *divinitas*, divina natura, *complexus perfectionum divinarum*. Col. 2, 9. (Lucian. Icarom. c. 9. Clem. Alex. quis dives salv. c. 31.) *.

Θεόφιλος, ου, ὁ, *Theophilus*, nom. pr. viri nobilis, cui Lucas Evangelium et Acta inscripsit. Luc. 1, 3. Act. 1, 1.

Θεραπεία, ας, ἡ, (a θεραπεύω) 1) ministerium, quod servus domino praestat. (De operibus cultus divini Ioel. 1, 14. θεραπεία τοῦ θεοῦ, Ioseph. c. Apion. 1, 7.). — Abstractum pro concreto: *servi, ministri, famulitium*, Matth. 24, 45. Luc. 12, 42. (Gen. 45, 16. ubi LXX θεραπεία pro עֲבָדִים. Philo de Abr. p. 374. θεραπεία οἰκετῶν, famulorum grex; de vita Mos. p. 626. θεραπεία οἰκετική, domestici. Ioseph. ant. 4, 6. 4. σὺν θεραπείᾳ βασιλικῇ, id. ant. 14, 13. 7. τὴν θεραπείαν πᾶσαν, καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον.) — 2) *cura* rei (Ioseph. ant. 10, 10. 1.

θεραπεία διὰ τῶν παιδαγωγῶν) — cura aegrotorum, et ex adiuncto: *sanatio, medela.* Luc. 9, 11. Apoc. 22, 2. (Ezech. 47, 12. Ioseph. ant. 19, 1. 16. *ζῶντα ἐν θεραπείαις ὑπὸ τῶν ἰατρῶν εἶναι.*) *.

Θεραπεύω, f. *εύσω*, (a *θεράπων*) 1) servo, *ministerium praesto*, praesto sum, Tob. 12, 2. Esth. 2, 19. 6, 10. — Act. 17, 25. *θεραπεύεται*, ministerium aliquod ei praestari potest. coll. 2 Sam. 19, 21. (Dicitur etiam de cultu et veneratione, Prov. 29, 27. 19, 6. Ies. 54, 17. Sap. 10, 19.) — 2) *curo, sano*, sano aegrotos, morbos, Matth. 4, 23 sq. 8, 7. 16. Marc. 1, 34. 3, 15. Luc. 4, 40. 9, 1. Io. 5, 10. Act. 28, 9. et passim. coll. Sir. 18, 19. 38, 7. — vulnera Apoc. 13, 3. 12. Sap. 16, 12. (reficere muros. 3 Esdr. 2, 18. coll. Esdr. 4, 12. — *θεραπεύ. τὰ περὶ τὴν οἰκείαν*, malis domesticis remedium adhibere, Ioseph. ant. 15, 3. 2.)

Θεράπων, *οντος, ὁ*, (a *θέρω*, foveo, igitur pr. fovens) *minister, famulus*; non solum de servis sed etiam de ministris regum, (Exod. 7, 10. 20. 8, 29. 31. et saepius) et apud LXX pro hebr. עֶבֶד, passim de ministro Dei, quem ad perficienda consilia sua elegit, velut de Mose, Exod. 14, 31. 12, 7. 8. Deut. 34, 1. Sap. 18, 21. — Sic semel Hebr. 3, 5. — (Etiam de pio Dei cultore omnino, Iob. 1, 8. 2, 3. 3, 19. et passim.)

Θερίζω, f. *ίσω*, (a *θέρος*) *meto fruges, messem facio, colligo fruges*, Matth. 6, 26. Luc. 12, 24. — *θερίσαντες*, messatores, Iac. 5, 4. — Proverbia: a) *ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων*, i. e. alius operam rei impendit, non vero idem sed alius fructum operae percipit, Io. 4, 37. coll. Iob 31, 8. Mich. 6, 15. — b) *θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας*, quae alii labore meriti sunt, in suos usus vertens, iniusta commoda ex aliorum laboribus quaerens, Matth. 25, 24. 26. Luc. 19, 21 sq. — *ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει*, ut sementem feceris, ita metes, i. e. prout quisque agit, ita fata habebit, wie die Arbeit so der Lohn, Gal. 6, 7. — Hinc *θερίζειν* metaphor. *percipere* fructus vel pietatis vel impietatis, Gal. 6, 8. 9. 2 Cor. 9, 6. (Prov. 22, 8. Ier. 12, 13. Test. XII. Patr. p. 576.: *ἐὰν σπείρητε κακὰ, πᾶσαν ταραχὴν καὶ θλίψιν θερίσετε.*) — praemii loco aliquid *accipere* 1 Cor. 9, 11. Eccl. 11, 4. — Quum messores falce exscindant segetes, messis et metere est imago *excidii* et *interitus*, Apoc. 14, 15. coll. Ioel. 4, 12—14. Ies. 17, 5. Hos. 6, 11. — Denique *θερίζειν* transfertur quoque ad doctores regni Dei et est: colligere docendo cives ad regnum Dei eiusque salutem. Io. 4, 36. ib. v. 38. *θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε*, eos societati christianae adiungere, quos ipsi primo non docuistis. coll. Matth. 9, 37. Luc. 10, 2. *.

Θερισμός, *οῦ, ὁ*, (a *θερίζω*) *messis*; — et quidem

messis ipsa, fruges metendae, Matth. 13, 30. Io. 4, 35. poc. 14, 15. (coll. Ier. 50, 16. et θερίζειν). — b) tempus messis, arc. 4, 29. Ies. 16, 19. tropice: tempus quo homines colliuntur ad regnum Dei, Matth. 13, 30. coll. v. 39. ubi explitur συντέλεια τοῦ αἰῶνος. — c) ager demetendus, das Erngefilde; tropice: hominum multitudo regno Dei conciliandа, atth. 9, 37 sq. Luc. 10, 2. *.

Θεριστής, οῦ, ὁ, (θερίζω) messor; Matth. 13, 30. 39. i. θερισμός. Drac. v. 40. *.

Θερμαίνω, f. ανῶ, (a θέρμος calidus) calefacio; in passivo: calefio, calore pungor Sap. 16, 27. — Medium: me calefacio, — igne, Marc. 14, 52. 67. Io. 18, 18. 25. (Ies. 44 5. 16.) — per vestes Iac. 2, 16. (Hagg. 1, 6. 1 Reg. 1, 1. Iob. , 20.) *.

Θέρμη, ης, ἡ, (a θέρμος calidus) calor, aestus. Act. , 3. LXX pro חֹם Iob. 6, 17. חַמָּה Ps. 19, 7. coll. Coh. 4, 11. r. 38, 28. *.

Θέρος, εος, τό, (a θέρω, θέρομαι, calefacio) LXX pro ḥ, semel Prov. 26, 1. pro קָצִיר, 1) aestas, die Sommerirme; Ioseph. ant. 4, 5. 2. Opponitur τῷ χειμῶνι, et θέρος χειμών, hebr. קַיִץ et חֹרֶף describunt annum per partes. en. 8, 23. Ps. 74, 17. Zach. 14, 8. Test. XII. Patr. p. 640. θέρος ἡλιεύων καὶ ἐν χειμῶνι ἐποίμαινον. Thucyd. 2, 1. κατὰ ρους καὶ χειμῶνα. Ioseph. ant. 1, 16. 1.) — 2) messis, quae Palaestina medio Aprili est, quum iam exeunte mense Iaiario omnia progerminent. Matth. 24, 32. Marc. 13, 28. Luc. , 30. (Ioseph. ant. 2, 2. 2. ib. 4, 8. 21. συναιροῦντες τὰ ἔρη.) *.

Θεσσαλονικεύς, έως, ὁ, Thessalonicensis, Act. 20, 4. 7, 2. 1 Thess. 1, 1. [5, 9.] 2 Thess. 1, 1. [3, 19.] *.

Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, Thessalonica (nunc Salonichi ocata), Macedoniae metropolis, praesidis romani sedes, olim alia, Emathia, et Therma dicta, deinde a Philippo, vel a assandro, Philippi genero, Θεσσαλονίκη appellata in honorem hessalonicae, uxoris. Act. 17, 1. 11. 13. Phil. 4, 16. 2 Tim. 10. Multi in ea, ut in aliis Graeciae urbibus, consederant daei. *.

Θευδᾶς, ᾶ, ὁ, Theudas, vir iudaeus, qui Messiam se nditavit, et seditionem movit, sed occisus est cum adseclis, undum Act. 5, 36. Commemoratur vero etiam a Iosepho ntiq. 20, 5. 1.) Theudas quidam, qui prophetam se iactans, rbas excitavit, et a Cuspio Fado, procuratore, Claudio Caere imperante, deletus est. Quidam hunc intelligentes, arbitrantur, Lucam, qui ipse Gamalielis orationem elaboraverit, emoria lapsum, haec de Theuda Gamalielis orationi inseisse, quod eo facilius fieri potuisset, quo certius sit, Lucam, comitem Pauli in Palaestina diu versatum non fuisse, et

librum suum Romae conscripsisse. Alii autem opinantur, Lucam de Theuda quodam locutum esse, de quo Iosephus non scripserit, quique prius vixerit, nimirum post mortem Herodis M., quo tempore Iudaeam scribit Ioseph. Ant. 17, 24. crebris seditionibus fuisse turbatam. Certe negari nequit, Iudam seditionem secundum Iosephum (Ant. 18, 1. 1. 20, 5. 2.) priorem fuisse turbis a Theuda excitatis, Lucam vero Act. 5, 36. 37. narrare, Iudam post Theudam exortum esse.

Θεωρέω, ῶ, f. ήσω, (a θεωρός, spectator) LXX pro ראה et chald. חזה, 1) specto, i. e. a) *spectator sum*, *specto*, *ich schaue zu*, Matth. 27, 55. Marc. 15, 40. Luc. 23, 35. (2 Macc. 3, 17.) — seq. πῶς, ποῦ, Marc. 12, 41. 15, 47. — τί, specto aliquid, *contemplor*, Matth. 28, 1. Io. 20, 6. (2 Macc. 7, 17.) — b) *specto*, ich schaue, Luc. 14, 29. 21, 6. 23, 48. 24, 37. Io. 2, 23. 6, 19. 62. 7, 3. 9, 8. 10, 12. 14, 19. 16, 10. 16. 17. 19. Act. 3, 16. 7, 56. 8, 13. 10, 11. c. 19, 26. θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε, spectatis et auditis, i. e. experimini. (Iob. 13, 1.) Act. 20, 38. τὸ πρόςωπόν τινος, ex hebraismo: convenire aliquem, coll. v. 25. et vid. Πρόςωπον. Act. 25, 24. θεωρεῖτε τοῦτον, i. e. en illum; hic iste est. (Dan. 2, 31. 34. 4, 7. Ios. 8, 20. Eccles. 7, 12. Sap. 16, 7.) — 2) *video*, i. e. a) *conspicio*, ich erblicke, Marc. 3, 11. 5, 15. 38. Luc. 10, 18. Io. 14, 17. οὐ θεωρεῖ, non conspicit spiritus opera. Io. 17, 24. 20, 12. 14. Act. 9, 7. Apoc. 11, 11. 12. (Ps. 22, 7. 31, 11. 50, 18. 64, 8. Sap. 6, 12. 1 Macc. 13, 29.) — b) *cognosco*, videndo cognosco, Marc. 16, 4. Luc. 24, 39. Io. 4, 19. 12, 19. Act. 17, 16. 22. 21, 20. 27, 10. 28, 6. Hebr. 7, 4. 1 Io. 3, 17. (Dan. 3, 27. Sap. 13, 5. 2 Macc. 9, 23.) — θεωρεῖν τὸν υἱόν, τὸν πατέρα, in Christo videre i. e. agnoscere filium Dei, patrem cognoscere, Io. 6, 40. 12, 45. — 3) ex hebraismo (de quo vid. Εἶδον): *experior*, Io. 8, 51. θάνατον. Act. 4, 13. τὴν παῤῥησίαν τινός. (Ps. 65, 18. ἀδικίαν ἐν τῇ καρδίᾳ.) *.

Θεωρία, ας, ἡ, (vid. Θεωρέω) *spectaculum*. Luc. 23, 48. de supplicio publico. Sic etiam 3 Macc. 5, 24. — (de sacris publicis 2 Macc. 5, 26. de visione quae spectatur 2 Macc. 15, 12. — de actu spectandi Ioseph. ant. 2, 9. 5. κατὰ θεωρίαν, spectatum.) *.

Θήκη, ης, ἡ, (a τίθημι) locus, in quo aliquid reponitur, vel repositum est; arca, cella (Ies. 6, 13. — de sepulchro Ioseph. ant. 8, 10. 4.); — loculus gladii, *vagina*; Io. 18, 11. (Ioseph. ant. 7, 11. 7. τὴν μάχαιραν αὐτομάτως ἐκ τῆς θήκης ἐποίησε ἐκπεσεῖν.) *.

Θηλάζω, f. άσω, (a θηλή, mamma) 1) mammam praebeo, *lacto*. Matth. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. 23, 29. coll. Gen. 21, 7. Exod. 2, 7. — 2) intransitive: *lac sugo*. Si apud profanos medium θηλάζεσθαι; sed in sermone vulgari etiam activum, ut Matth. 21, 16. (Ps. 8, 3.) Luc. 11, 27. οὗ

ϑήλασας et saepius apud LXX, Thren. 2, 10. 1 Sam. 15, 3. 2, 19. Iob. 3, 12. μαστοὺς ἐϑήλασα. Cant. 8, 1. Ies. 60, 16. idith. 16, 5.) *.

Θῆλυς, ϑῆλυ, etiam: ϑῆλυς, ϑήλεια, ϑῆλυ, *femineus*; Macc. 7, 21. τὸν ϑῆλυν λογισμόν. — Femin. ϑήλεια, ἡ, abstantive: *femina*, *femella*; opponitur τῷ ἄρσενι, Lev. 7, 3 sqq. diciturque quum de hominibus (Lev. l. l. et 15, 32. ib. Hen. ap. *Fabric.* Cod. Pseud. I, p. 189.) tum de brutis Lev. 4, 28. 2 Chron. 9, 25. Amos. 6, 12. Ioseph. ant. 4, 4. 6. ἔργον ϑήλειαν). In N. T. bis Rom. 1, 26. 27. — Neutr. τὸ ϑῆλυ, idem significat; Marc. 10, 6. Matth. 19, 4. Gal. 3, 28. Gen. 1, 27. 5, 2. 7, 2. Exod. 1, 16.) *.

Θήρα, ας, ἡ, (a ϑήρ, ϑηρός, fera) venatio; captura, raeda, Gen. 27, 4. hebr. צַיִד. ib. v. 5. 7. (Ioseph. ant. 1, 18.) 1 Macc. 3, 4. In N. T. semel Rom. 11, 9. ubi τό capi, i. e. *teritum*, significare videtur. Vid. Ps. 69, 23. (LXX etiam o hebr. מְצוּדָה angustia, Prov. 11, 8. et רֶשֶׁת, tendiculum, Ps. , 8.)

Θηρεύω, f. εύσω, (a ϑήρ, fera) i. q. ϑηράω, feras capio, nor, Eccl. 9, 12. Gen. 27, 4. 5. — Metaph. *verba aucupor*; *sidiose captare studeo*; Luc. 11, 54. ϑηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ όματος, nostrum: ein Wort auffangen, erjagen. Eandem etaphoram habes Matth. 4, 19. Luc. 5, 10. (Horat. Epist. 1, 1. 37.: non ego ventosae plebis suffragia venor.) Ioseph. ant. 4. 3. ϑηρωμένη μόνωσιν καὶ σχολήν. ib. 4, 2. 2. δόξαν αὐτῷ ηρώμενος. id. ant. 3, 12. 1. ἡδονὴν ϑηρώμενος.

Θηριομαχέω, f. ήσω, (a ϑηριομάχης) *cum bestiis de-ugno.* (Ignat. ad Ephes. §. 1.) Solebant alii in arenis et ieatris cum bestiis publice depugnare, ut fortitudinis documentum publicum ederent, ϑηριομάχοι, *bestiarii* dicti, alii item ad eiusmodi pugnam damnari, ut poenas cruentas pro elictis darent. cf. *Deylingii* obss. sacr. pt. IV. p. 342. Semel Cor. 15, 32. ubi alii pugnam cum bestiis, alii concertationes im hominibus efferatis intelligunt. Puto, apostolum speciem o genere posuisse, et locutum esse de vitae periculis grassimis ex impetu et violentia hominum atrocium ipsi natis, ii bestiarum instar violenter in eum irruerent. Fortasse in ente habuit quae Act. 19. narrantur.

Θηρίον, ου, τό, (diminutiv. a ϑήρ, fera) LXX pro חַי, et בְּהֵמָה — 1) *fera*, *bellua*, Act. 10, 12. 11, 6. Gen. 21. — Saepius de feris *noxiis*, vel *rapacibus* Hab. 2, 17. r. 39, 30. ut Marc. 1, 13. accipiendum, [de elephantis 2 Macc. , 20 sq. 3 Macc. 5, 23. 29. 45. 6, 16. 21.] — vel *venenatis*, de vipera Act. 28, 4. 5. coll. v. 3. Apoc. 6, 8. de serpentis. (Deut. 32, 24. Sap. 16, 5.) — In Apocalypsi c. 11, 7. cap. 13 — 20. idololatria eiusque vitia et miseria belluae manis imagine depinguntur. — Metaphor. de *hominibus*

feris et *noxiis*, Tit. 1, 12. ut saepissime apud profanos.
Kypkii obss. s. ad h. l. — 2) *animal*, potissimum de quadr
pedibus, et ita θηρία distinguuntur ab hominibus Hebr.
20. Gen. 1, 25. 2, 19 sq. et ab avibus Iac. 3, 7. (Deut. 28,
1 Sam. 17, 44.) *.

Θησαυρίζω, f. ίσω, (a θησαυρός) 1) *colligo et repon*
s. reponendo colligo, Matth. 6, 19. 20. θησαυρούς, opes. L
12, 21. ubi in altero membro est ὁ πλουτῶν. 2 Cor. 12, 14.
eodem sensu pro hebr. אָצַר 2 Reg. 20, 17. ubi i. q. συνά
צָבַר Ps. 39, 10. coll. Zach. 9, 3. Tob. 12, 9. — 2) *colligen*
augeo, proprie 1 Cor. 16, 2. θησαυρίζων augens eam videlic
pecuniam repositam. Tropice: de eo, quod agendo meremu
quod singulis factis nobis colligimus et indies augemus qua
merita tum poenas. Rom. 2, 5. θησαυρίζ. σεαυτῷ ὀργήν. (T
4, 9.) Iac. 5, 3. ἐθησ. ἐν ἐσχάταις ἡμέραις, non nisi poen
die supremo (iudicii) vobis imminentes, anxistis. coll. v.
(Amos. 3, 10. θησ. ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν. Prov. 1, 18. θη
ἑαυτοῖς κακά. Tob. 4, 9. θησ. θέμα ἀγαθόν. Prov. 2, 7. θη
σωτηρίαν. Psalt. Sal. 9, 9. θησαυρ. ζωὴν ἑαυτῷ παρὰ κυρίῳ.
3) omissa notione colligendi: *asservo*, *reservo*, 2 Petr. 3,
(4 Macc. 4, 3. χρήματα ἐν γαζοφυλακίοις τεθησαύρισται.) *.

Θησαυρός, οῦ, ὁ, (a τίθημι), hebr. אוֹצָר, Latin. *th*
saurus; 1) locus in quo colliguntur et reconduntur res; ig
tur *loculus*, *theca* rerum pretiosarum, Matth. 2, 11. (Iosep
ant. 9, 8. 2.) — *promptuarium*, Matth. 13, 52. (Prov. 8, 2
Ezech. 28, 13. ubi i. q. ἀποθήκη. — De aliis rebus Ier. 5
25. 10, 12. Ps. 135, 8. Ier. 51, 16. Sir. 43, 14. Ies. 39,
Ezech. 28, 4. Mal. 3, 10.) — Tropice: *promptuarium ment*
i. e. intima mens; Matth. 12, 35. (Test. XII. Patr. p. 688.
θησαυρὸς διαβολίου, i. q. p. 687. διαβούλιον ἐν στέρνοις, in
ma mentis desideria.) Luc. 6, 45. ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τ
καρδίας αὐτοῦ, vel pro θησαυροῦ ἀγαθῶν promptuarium bo
refertum (Deut. 28, 12. ἀνοίξει σοι κύριος τὸν θησαυρὸν αὐ
τὸν ἀγαθόν), vel θησαυρ. est: opes; opes bonae, copia bo
sensus: ex intimo bonae mentis. — 2) *opes collectae et r*
conditae, *opes*, *divitiae*, Matth. 16, 19 sq. 21. 13, 44. L
12, 33 sq. 18, 22. Marc. 10, 21. Hebr. 11, 26. (Prov. 2, 4.
17. Sir. 20, 30. 29, 14.) — Matth. 16, 19 sq. θησαυροὶ ἐν ο
ρανοῖς, praemia futura piorum. — Ex adiuncto: *res pretio*
2 Cor. 4, 7. τὸν θησ. intellige τοῦ φωτός, hoc pretiosum l
men, i. e. copiam sapientiae divinae. (coll. Gen. 43, 23. Eze
27, 24. Sir. 6, 14. Sap. 7, 15.) — *copia*, Col. 2, 3. οἱ θησα
ροὶ τῆς σοφίας. (coll. Ies. 33, 6. Sir. 1, 24.) *.

Θιγγάνω. forma producta verbi θίγω, aor. 2. ἔθιγ
1) *tango*, *contrecto*, *attingo*, Col. 2, 21. μηδὲ θίγῃς, n
manu contrectare (impurum.) Hebr. 12, 20. θίγῃ nimiru
pede, i. e. accessisset ad montem. Vid. Exod. 19, 12. 13.

) ex usu hebr. נָגַע primum: tetigit, deinde: percussit, est: ercutio, Hebr. 11, 28. (נָגַע 2 Sam. 14, 10. Ios. 8, 15. 2 Chron. 6, 20. Act. Thom. §. 12. ὧν αἱ βλάβαι αὗται οὐ θιγγάνουσι.) *.

Θλίβω, f. ίψω, 1) premo, urgeo; (Sap. 15, 7. κεραμεὺς παλὴν γῆν θλίβων.) — comprimo, coarcto, Matth. 7, 14. δὸς τεθλιμμένη, via arcta, angusta, quae ib. opponitur viae ὐρυχώρῳ; sensus: via laboribus plena, difficilis. (Similem ere imaginem lege in Cebet. tab. c. 12. Senec. de vit. beat. 1. ic. eff. 1, 32. Sir. 21, 10. Prov. 16, 25. — 2) metaph. *premo*, le multitudine aliquem circumdante, Marc. 3, 9. — *malis, aboribus premo, vexo*, 2 Cor. 1, 6. 4, 8. ἐν παντὶ θλιβόμενοι, undique quidem vexatus, malis omnis generis pressus. h. 7, 5. (Test. XII. Patr. p. 641.: θλιβόμενος ἐν γυμνότητι χειμῶνος.) 2 Thess. 1, 6. 7. 1 Thess. 3, 4. 1 Tim. 5, 10. Hebr. 11, 7. (Deut. 28, 53. 57. Ies. 51, 13. Lev. 19, 33. 25, 14. Hinc οἱ θλίβοντες, inimici, persecutores, Esdr. 4, 1. Neh. 4, 1.) *.

Θλῖψις, εως, ἡ, (a θλίβω), LXX saepissime pro צָרָה, צַר, etiam pro לַחַץ — *angustia*, a) propr. (Ps. 118, 5. ἐκ θλίψεως ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ ἐπήκουσέ με εἰς πλατυσμόν.) — tropice: *vexatio*, et transitive τό infligere mala, et transitive τό vexari malis, *angustia*; Matth. 13, 21. 24, παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν (codd. θλίψεις), i. e. tradent s ut vexemini. v. 21. 29. Marc. 4, 17. 13, 19. 14. Io. 16, . θλῖψιν ἔχετε, vexamini. Act. 7, 11. 11, 19. Rom. 4, 3. 8, . 12, 12. 1 Cor. 7, 28. 2 Cor. 1, 8. 4, 17. 8, 2. Phil. 1, 16. λῖψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς, vinctum amplius vexare, angustiam vinculorum augere. 1 Thess. 1, 6. 3, 7. 2 Thess. 1, 6. c. 1, 27. Apoc. 1, 9. 2, 9. 10. 22. 7, 14. (Deut. 28, 53. 57. Sam. 22, 19. Ps. 34, 4. Ies. 8, 22. 33, 2. Neh. 9, 27. 37.) — σα ἡ θλῖψις, 2 Cor. 1, 4. 7, 4. (1 Sam. 26, 24. 2 Sam. 4,) — de paupertatis angustia, 2 Cor. 8, 13. Phil. 4, 14. (ut ενοχωρία Polyb. 1, 67. 1.) — θλίψεις, *angustiae, pericula, ala, quibus* aliquis premitur; Act. 7, 10. 14, 22. 20, 23. Cor. 6, 4. Eph. 3, 13. Col. 1, 24. αἱ θλίψεις τοῦ Χριστοῦ, ala a Messia perferenda. 1 Thess. 3, 3. 2 Thess. 1, 4. Hebr. 0, 33. — 2) ex adiuncto: *angor animi, sollicitudo*, Io. 16, 1. Rom. 2, 9. 2 Cor. 2, 4. (Ezech. 12, 18. Ier. 6, 24. 50, 43. oll. 1 Reg. 22, 27. 2 Chron. 18, 26. Hesych. θλῖψις· λύπη.) *.

Θνήσκω, praet. τέθνηκα, inf. perf. τεθνάναι per syncopen ro τεθνηκέναι, plusp. ἐτεθνήκειν, (ab obsoleto θάνω) *morior*, atth. 2, 20. Io. 11, 39. 41. 44. 12, 1. Act. 25, 19. — ὁ τεθνηκώς, ortuus, cadaver, Luc. 7, 12. Num. 19, 11. *exspiro, spiritum exhalo*, Marc. 15, 44. Luc. 8, 49. Io. 11, 21. 19, 33. Act. 4, 19. (1 Reg. 21, 14. 2 Sam. 12, 18.) — 1 Tim. 5, 6. ζῶσα θνηκε, quanquam viva pro mortua est habenda, nimirum tione pietatis. cf. Θάνατος. Esse vero etiam potest: morte gna, poenae devota, ut legitur 2 Sam. 16, 9. *

Θνητός, ή, όν, (a *θνήσκω*) *morti obnoxius*, *mort* Rom. 6, 12. *σῶμα θνητόν*, corpus morti destinatum, cuius tur desideria non sunt praeferenda legibus divinis, qua vitam ducunt. Alii minus recte: corpus peccato mort Rom. 8, 11. 2 Cor. 4, 11. (Iob. 30, 23. Ies. 51, 12. 2 Ma 12. Sap. 7, 1. 15, 17.) — *τὸ θνητόν*, natura corruptioni tis obnoxia, i. q. *τὸ φθαρτόν*, 1 Cor. 15, 53. 54. 2 Cor. (3 Macc. 3, 29. *πᾶσα θνητὴ φύσις*.) *.

Θορυβέω, ῶ, f. ήσω, (a *θόρυβος*) 1) tumultuor, pitum facio. — de plangentibus: *lamentor*, *planctum* Matth. 9, 23. Marc. 5, 39. ubi quidam *praeficas* i. e. m res, mercede conductas ad naenias canendas, intelligunt, minus recte, quum *θορυβεῖ* tribuatur diserte *τῷ ὄχλῳ*, tu quae convenire solebat. Act. 20, 10. — 2) transitive: *tum impleo*, *perturbo*; Act. 17, 5. (Nah. 2, 3. *οἱ ἱππεῖς θορ θήσονται*. Sap. 18, 19. *ὄνειροι θορυβήσαντες αὐτούς*. Sir. 4 *ἐν ὕπνοις τεθορυβημένος*. Ioseph. ant. 3, 2. 2.) *.

Θόρυβος, ου, ὁ, (a *θορέομαι*, strepitum moveo, tu tuor) 1) *strepitus*, *tumultus*; — in N. T. tumultus mul dinis *clamantium*, Matth. 27, 24. Act. 21, 34. (Ier. 4 *θόρυβος πολέμου*. Ioseph. ant. 4, 4. 2.) — *lamentantium* M 5, 38. coll. Prov. 23, 29. ubi in textu hebr. אֲבוֹי eheu strepitus qui fit multorum comitatu, Act. 24, 18. *οὐδὲ θορύβου*, sine strepitu, sine comitatu multorum. — 2) *s tio*, *tumultus*, Matth. 26, 5. Marc. 14, 2. Act. 20, 1. (P 1, 27.) *.

Θραύω, f. αύσω, (a *τείρω*, tero) *frango*, *confri contero*; (Exod. 15, 6. *ἡ δεξιά σου χεὶρ ἔθραυσεν ἐχθ* 2 Macc. 15, 16. *θραύσεις τοὺς ὑπεναντίους*. Psalt. Sal. 17, *θραῦσαι ἄρχοντας ἀδίκους*.) — *Τεθραυσμένοι*, bello con i. e. victi, oppressi, captivi; semel Luc. 4, 19. *ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει*, victos captivos liberos dimittere, vindicare in libertatem; in hebr. enim Ies. 58, 6. legun שַׁלַּח רְצוּצִים חָפְשִׁים coll. Ies. 61, 1. 2. 42, 7. Applica autem prophetae verba ad eos, qui a peccato et diabolo ptivi tenentur.

Θρέμμα, τος, τό, (a *τρέφω*, *τέθραμμαι*) 1) alumnus domesticus (*Chaudleri* inscript. p. 30.) — 2) *pecus*, quod mines alere solent, *Zuchtvieh*; semel Io. 4, 12. (Test. Patr. p. 676.: *ἐσθίομεν τὰ θρέμματα*. Ioseph. ant. 7, 7. 3. *λαι ὑποζυγίων τε καὶ θρεμμάτων καὶ βοῶν*. Ioseph. ant. 2, 2. ib. 6, 7. 4. Hesych. *θρέμματα· βοσκήματα, πρόβατα*.)

Θρηνέω, ῶ, f. ήσω, (a *θρῆνος*) 1) *lamentor*, Io 20. (Ezech. 7, 12. Ioel. 1, 5. Zach. 11, 3.) — *θρηνεῖν deplorare aliquem*, Luc. 23, 27. (Ier. 51, 8. 22, 10. E 32, 16 — *ὑπέρ τινος* 3 Esdr. 1, 32.) — 2) *naenias ca lessum facere alicui*, Matth. 11, 17. Luc. 7, 32. *ἐθρηνήσ*

μῖν, naenias cecinimus vobis i. e. in vestram oblectationem. Mich. 2, 4. Ier. 16, 5. Hinc αἱ θρηνοῦσαι, praeficae, Ier. 9, 16. hebr. מְקוֹנְנוֹת.) *.

Θρῆνος, ου, ὁ, (a θρέομαι, lamentor, clamo) *lamentatio*, *cantus lugubris*, Matth. 2, 18. (LXX נְהִי Ier. 31, 15. Mich. 2, 4. et קִינָה Ier. 7, 28. Ezech. 26, 17. Sir. 38, 16. 1 Macc. 9, 41.) *.

Θρησκεία, ας, ἡ, (a θρησκεύω, religiose colo, quod a θρῆσκος) 1) *cultus religiosus*, et quidem *externus*, qui caerimonia constat, (quare ab εὐσεβείᾳ, cultu interno, pietate, diversum est): Iac. 1, 26. 27. (Saepissime θρησκεία τοῦ θεοῦ in Iosephi scriptis, ut ant. 8, 8. 4. δελεασθὲν ὑπὸ τοῦ ναοῦ καὶ τῆς θρησκείας τῆς ἐν αὐτῷ τοῦ θεοῦ. Ibid. 1, 13. 1. De cultu superstitioso Sap. 14, 18. 27. ut etiam apud profanos, cf. *Elsneri* obss. II, p. 263.) θρησκεία τῶν ἀγγέλων Col. 2, 18. non est θρησκεία ἀγγελική, summa religio, pietas, ut *Wolfius* et *Elsnerus* interpretati sunt, sed cultus angelis exhibitus, caerimonia ad captandum angelorum favorem. Putabant enim Iudaei angelos pro hominibus apud Deum deprecari, eorumque preces ad eum deferre, (vid. Tob. 12, 12. 15. Test. XII. Patr. p. 547.: ἄγγελοι οἱ ἐξιλασκόμενοι πρὸς κύριον ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀγνοίαις τῶν δικαίων. ib. p. 657.: ἐγγίζετε τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ παραιτουμένῳ ὑμᾶς) singulisque angelis singulorum populorum et hominum tutelam traditam esse. cf. Ἄγγελος et Apoc. 19, 10. 22, 9. — 2) *disciplina religionis*, certa cultus divini ratio; Act. 26, 5. (4 Macc. 5, 6. τῇ θρησκείᾳ τῶν Ἰουδαίων χρώμενος. Ioseph. ant. 8, 8. 4. τῆς πατρῴου θρησκείας ἀποστάντας ἐποίησε παραβαίνειν τοὺς νόμους.) *.

Θρῆσκος, ου, ὁ, (quod deducunt quidam a θρέομαι, ut propr. sit: preces murmurans) *religiosus*, *Deum colens*, videlicet ritu externo. Semel Iac. 1, 26. (Hesych. θρῆσκος· εὐλαβής, δεισιδαίμων.)

Θριαμβεύω, f. εύσω, (a θρίαμβος, apud Graecos: hymnus in Bacchi honorem, qui canebatur, quum pompa solemnis agebatur; apud Romanos: pompa triumphalis, triumphus) propr. *in triumpho circumduco*, quare sequitur accusativus personae. Referri autem potest a) ad illum qui triumphum agit, victorem, ubi est: *triumpho aliquem*, *triumphum ago de aliquo*, quem captivum duco, Col. 2, 15. θριαμβ. αὐτοὺς ἐν αὐτῷ, i. e. qui eos vicit morte sua. — b) ad eos, qui victorem comitantes ducunt in pompa, ubi est: *triumphantem duco*; 2 Cor. 2, 14. θεὸς θριαμβεύων ἡμᾶς, i. e. ubicunque locorum me victorem praestans adversariis. Sensus: victoriam largiens. *.

Θρίξ, τριχός, ἡ, *pilus*, *Haar*; de pilis animalium Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. (2 Reg. 1, 8.) Apoc. 9, 8. Drac. v. 31. — de pilis hominum quibuscunque Lev. 13, 3 — 10. 14, 9. Ies.

7, 20.) — *capillus*, crinis capitis, Matth. 5, 36. 10, 30. Luc. 7, 38. 44. 12, 7. 21, 18. Io. 11, 2. 12, 3. Act. 27, 34. 1 Petr. 3, 3. Apoc. 1, 14. (1 Sam. 14, 46. 2 Sam. 14, 11. 24. Iudic. 16, 23.) *.

Θροέω, ῶ, f. ήσω, (a θρόος, clamor tumultuantium) 1) tumultuando clamo. Ioseph. ant. 19, 1. 16. — 2) clamoribus terrefacio; passivum: *perterrefio*, *perturbor*, animum despondeo. Sic μὴ θροεῖσθε, nolite perturbari, animum despondere, Matth. 24, 6. Marc. 13, 7. 2 Thess. 2, 2. (Eodem sensu Test. XII. Patr. p. 651. ubi mox sequitur: μὴ λυπεῖσθε. — LXX semel Cant. 5, 4. pro hebr. הָמָה.) *.

Θρόμβος, ου, ὁ, (a τρέφω, τέθραμμαι, coagulare facio) *gutta*, *quae concretione oritur*, *grumus*, dicitur saepius de sanguine coagulato, geronnene Stücke Blut, Hesych. θρόμβος· αἷμα παχὺ πεπηγὸς ὡς βουνοί. cf. Dioscorid. I. c. 102. Sic Luc. 22, 44. ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες, sudor crassus ita ut instar sanguinis, qui iam coagulatur, ad terram delaberetur. *.

Θρόνος, ου, ὁ, (a stirpe obsoleta θράω, sedeo) hebr. כִּסֵּא. 1) *sella*, et quidem *augustior* cum subsellio s. suppedaneo (ὑποποδίῳ), Apoc. 4, 2 — 10. 5, 1. (Ezech. 26, 16. Ioseph. ant. 5, 11. 3.) — sella iudicis, *tribunal*, Matth. 19, 28. 25, 31. Luc. 22, 30. [Apoc. 14, 5.] (Secundum Test. XII. Patr. p. 744. patriarchae, filii Iacobi, resuscitabuntur ἕκαστος ἐπὶ σκῆπτρον αὐτῶν.) Ps. 9, 4. 7. Ps. 122, 5. ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν. — Hebr. 4, 16. θρόνος τῆς χάριτος tribunal gratiae, ubi absolvimur a peccatis. (Ps. 94, 20. μὴ συμπροσέσται σοι θρόνος ἀνομίας.) — 2) *thronus*, sella regia cum suppedaneo, Luc. 1, 52. Act. 2, 30. 1 Reg. 10, 18. 22, 10. 2 Chron. 9, 17 sq. — Tribuitur Christo thronus in coelis Apoc. 3, 21. et ibid. saepius; item Deo Hebr. 12, 2. Apoc. 1, 4. 3, 21. et passim, qui dicitur ὁ θρόνος τῆς μεγαλοσύνης Hebr. 8, 1. coll. Ps. 47, 7. Ies. 6, 1. Sap. 9, 4. 18, 15. — Dei thronus in coelo esse dicitur Ps. 45, 8. 103, 19. Ies. 14, 13. vel etiam coelum ipsum dicitur thronus eius esse, Matth. 5, 34. 23, 22. Act. 7, 49. et eius suppedaneum (ὑποπόδιον) terra, Ies. 66, 1. — 3) meton. *imperium*, *regia potestas*, Luc. 1, 32. Hebr. 1, 8. Apoc. 13, 2. Apoc. 2, 13. ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, ubi est sedes imperii Satanae. (2 Sam. 3, 10. θρόνος Δαβὶδ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. ib. 7, 13. 16. Ps. 45, 8. Sap. 7, 8. Act. Thom. §. 32. Σατανᾶς, ὁ ἐπὶ θρόνου ἀπωλείας καθεζόμενος.) — 4) *imperator*, *rex*, throno insidens, Col. 1, 16. ubi θρόνοι vel reges in his terris, vel *angeli*, angelorum praefecti. (In Test. XII. Patr. p. 548. ubi septem coeli et angelorum classes describuntur, in septimo coelo versari dicuntur θρόνοι, ἐξουσίαι, ἐν ᾧ (οὐρανῷ) ἀεὶ ὕμνοι τῷ θεῷ προςφέρονται.)

Θυάτειρα, ων, τά, *Thyatira*, urbs Lydiae ad Lycum

fluvium inter Sardes et Pergamum sita, olim Pelopia s. Euippia (Plin. 5, 29.), nunc Akhissar dicta, colonia Graecorum Macedonum, cuius cives ob mores dissolutos male audivisse dicuntur. cf. *Wineri* bibl. Realwörterb. s. h. v. Act. 16, 14. Apoc. 1, 11. 2, 18. 24. *.

Θυγάτηρ, τέρος, s. *τρός, ἡ,* hebr. בַּת, 1) *filia,* Matth. 9, 18. 10, 35. 37. 14, 6. Act. 2, 17. 2 Cor. 6, 18. et passim. — 2) vocativus *θύγατερ* in blanda compellatione: *cara, o mea, amica,* Matth. 9, 22. Marc. 5, 34. Luc. 8, 48. ut etiam legitur Ruth. 2, 8. 3, 10. 11. Similiter Latinor. *filiola.* — 3) ex hebraismo cum nominibus propriis virorum et urbium inservit describendis nominibus gentilibus et patronymicis; Luc. 13, 16. *θυγάτηρ Ἀβραάμ,* eine Abrahamitin, Abrahami proles, ab Abrahamo genus ducens. 4 Macc. 15, 28. Luc. 1, 5. *ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών.* — Luc. 23, 28. *θυγατέρες Ἱερουσαλήμ,* Hierosolymitanae. vid. e V. T. Ies. 3, 15. 4, 4. Cant. 2, 7. 3, 5. 10. 11. 5, 9. — 4) quum בַּת etiam significet *virginem,* mulierem nondum nuptam (Gen. 6, 2. 4. Ezech. 16, 27—30.), *θυγάτηρ* etiam cum significatione virginis, aetate et pulchritudine florentis, poetice additur nominibus urbium et populorum, potissimum in Iesaiae et Ieremiae vaticiniis, velut *ἡ θυγάτηρ Σιών,* Ies. 1, 8. 10, 32. 16, 1. *ἡ θυγάτηρ τοῦ λαοῦ μου,* Ier. 4, 11. 6, 26. 8, 19. et interdum plenius: *παρθένος θυγάτηρ Σιών,* Ies. 37, 22. (בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן). 47, 1. Ier. 4, 31. 14, 17. Ies. 23, 12. Ier. 46, 11. *ἡ παρθ. θυγ. Αἰγύπτου.* Inest autem notio pulchritudinis urbis et praestantiae populi, ita ut, si vertere vis, reddendum sit: *pulcherrima, florentissima urbs, natio.* cf. etiam Ies. 49, 18. Ier. 2, 2. 3, 9. Ezech. 16, 30. 23, 3. 8. Amos. 5, 2. Apoc. 19, 7. Nah. 3, 1—7. — Sic bis Matth. 21, 5. Io. 12, 15.

Θυγάτριον, ίου, τό, (diminutiv. a *θυγάτηρ*) *filiola,* Marc. 5, 23. 7, 25. *.

Θύελλα, ης, ἡ, (a *θύω* impetuose ruo, et *ἄελλα,* turbo) *procella, turbo,* qui magno impetu fertur; Hebr. 12, 18. (LXX hebr. עֲרָפֶל Deut. 4, 1. 5, 22.) *.

Θύϊνος, η, ον, (a *θυΐα,* citrus, arbor odorifera, quae suffitui et exstruendis aedificiis adhibebatur. cf. Plin. hist. nat. 13, 16.) *citreus, thyinus.* Semel Apoc. 18, 12. *ξύλον θύϊνον,* vasa ex thya arbore confecta. (*Schneiderus* in lex. gr. legendum esse putat hoc voc. Xenoph. Anab. 4, 13.)

Θυμίαμα, ατος, τό, (a *θυμιάω*) 1) *suffimentum,* i. e. res, quae ubi concremantur, bonum odorem spargunt, *odores;* Apoc. 5, 8. 8, 3. 4. *ὁ καπνὸς τῶν θυμ.* fumus suffimentorum incensorum. ib. c. 18, 13. (Ioseph. ant. 3, 6. 1. ib. 4, 2. 4. — Gen. 37, 24. *αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων.* ib. 43, 11. Num. 16, 7. 17. 18. 46. 47. ubi in textu hebr. קְטֹרֶת.) — Luc. 1, 11. *θυσιαστήριον τοῦ θυμ.* i. e. in quo suffimenta

accendebantur. (Exod. 30, 1. 1 Chron. 6, 49. 28, 18.) — 2) *suffitus*, actio suffitum faciendi. Luc. 1, 10. ὥρα τοῦ θυμ. hora, qua suffimenta incendebantur. (2 Reg. 10, 26. ποιῆσαι τὰ θυμιάματα.) *.

Θυμιατήριον, ίου, τό, (a θυμιάω) *thuribulum, acerra.* Semel Hebr. 9, 4. ad quem loc. vid. *Storrii* commentar. (2 Chron. 26, 19. ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ θυμιατήριον, et Ezech. 8, 11. pro מִקְטֶרֶת. Ioseph. ant. 3, 8. 3. ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ θυμιατηρίου. ib. 4, 2. 4. et 8, 3. 8. Idem ant. 3, 6. 8. de altari suffitus.) *.

Θυμιάω, ῶ, f. άσω, (a θῦμα, suffimentum) *suffitum facio, odoramentum incendo.* Luc. 1, 9. ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι, cepit thuris adolendi partes. (2 Chron. 2, 4. 13, 11. 2 Reg. 12, 3. 14, 4. Ioseph. ant. 3, 8. 3. ib. 4, 2. 4.) *.

Θυμομαχέω, ῶ, f. ήσω, (θυμός et μάχομαι) *animo pugno, valde infensus sum, ira ardeo,* seq. dativo personae et seq. ἐπί. Act. 12, 20. Eodem sensu Polyb. 9, 40. 3. Diod. Sic. 17, 33. vid. quae uberius disputarunt *Raphelius* in annotatt. e Polyb. p. 345 sq. et post illum accuratius *Kypkius* in obss. II. p. 62 sqq. *.

Θυμός, οῦ, ὁ, 1) *cor, animus quatenus appetit et aversatur;* (Sap. 7, 20. θυμοὶ θηρίων, appetitus animalium. Prov. 29, 11. ὅλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει ἄφρων, hebr. רוּחַ, nostrum Herz, als Sitz der Empfindungen, Begierden. 2 Macc. 7, 21. ἄρσενι θυμῷ animo virili. coll. 2 Macc. 13, 4. Sir. 10, 18. 4 Macc. 1, 24. θυμὸς δὲ κοινὸν πάθος ἐστὶν ἡδονῆς καὶ πόνου.) — 2) *animi impetus vehemens, fervor,* Apoc. 12, 12. ἔχων θυμὸν μέγαν, magno impetu fertur videlicet ut scelera sua perficiat. (Test. XII. Patr. p. 596.: ἐπήλθομεν ἐπ᾽ αὐτοὺς μετὰ θυμοῦ, magno cum impetu.) — Quum qui impetu animi abripiantur, anhelare soleant, θυμός ad imitationem hebr. אַף et חֵמָה, quibus apud LXX saepissime respondet, *anhelitum,* das Schnauben, indicat; Apoc. 16, 19. 19, 15. θυμὸς τῆς ὀργῆς, anhelitus irae, ira fervens. (Deut. 32, 33. θυμὸς δρακόντων, anhelitus eorum, quo homines pereunt, Gifthauch. Iob. 20, 16. coll. Amos. 6, 12. Deut. 32, 24. θηρίων μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ γῆν. ib. v. 22. Hinc θυμός etiam fumi et ignis imagine depingitur, Ies. 65, 5. οὗτος καπνὸς τοῦ θυμοῦ μου, πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ. coll. Ier. 15, 14. 25, 37.) — Apoc. 14, 8. 18, 3. οἶνος τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας, vinum incendens cupidinem anhelantem, ferventem. — 3) *indignatio, stomachus, ira,* Luc. 4, 28. Act. 19, 28. Eph. 4, 31. Col. 3, 8. Hebr. 11, 27. (Ps. 74, 1. 4 Macc. 2, 17.) — θυμοί, *irae,* actiones ex indignatione natae, 2 Cor. 12, 20. Gal. 5, 20. (οἱ θυμοὶ τῶν Ἰδουμαίων, furor Idumaeorum, Ioseph. de bell. 4, 5. 2.) — Metonymice tribuitur Deo: *poenae,* mala, quae peccatoribus infligit; Rom. 2, 8. θυμὸς καὶ ὀργή i. e. poenae gravissimae.

Non enim hic ὀργή et θυμός differunt. cf. Gen. 27, 44. Ier. 36, 7. Ezech. 5, 13. — Apoc. 16, 1. φιάλα τοῦ θυμοῦ i. e. γέμουσα τοῦ θυμοῦ, ut legitur c. 15; 7. et ib. v. 1. Apoc. 14, 10. οἶνος τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ, potus in cruciatum porrectus. Eadem metaphora Deus dicitur ἐκχέειν τὸν θυμόν, Ier. 10, 24. Thren. 2, 4. Ezech. 9, 8. 14, 19.) — Apoc. 14, 19. ληνὸς τοῦ θυμοῦ. (Ps. 78, 54. ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλίψιν.) *.

Θυμόω, ῶ, f. ώσω, (a θυμός) ad iram provoco; θυμόομαι, οῦμαι, *excandesco, irascor*. Matth. 2, 16. ἐθυμώθη λίαν. (Esth. 3, 5. 5, 9. ἐθυμώθη σφόδρα, hebr. נִמְלָא חֵמָה. 4 Macc. 2, 17. θυμούμενος, exacerbatus.) *.

Θύρα, ας, ἡ, 1) *ianua, fores*, (hebr. דֶּלֶת et פֶּתַח.) Matth. 25, 10. Marc. 1, 33. Luc. 11, 7. 13, 25. Io. 18, 16. Apoc. 3, 20. (Gen. 19, 6—10.) — Τὰ πρὸς τὴν θύραν, i. e. τὸ πρόθυρον, vestibulum, Marc. 2, 2. — ianua cubiculi, conclavis, Matth. 6, 6. et fortasse etiam Io. 20, 19. 26. (Iud. 3, 23—25.) — ovilis Io. 10, 1. 2. — carceris, Act. 5, 19. 23. 12, 6. 16, 26 sq. — templi Act. 3, 2. 21, 30. 1 Reg. 6, 33. 7, 50. — coeli Apoc. 4, 1. coll. Ps. 78, 27. — Ἐγγὺς εἶναι ἐπὶ θύραις, Matth. 6, 6. Marc. 13, 29. ἐπὶ τῇ θύρᾳ, Act. 5, 9. πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκ. Iac. 5, 9. *ad fores adest*, i. e. instat, futurus, propinquus est — (Differt θύρα et πύλη, ita, ut illud ianuam minorem in porta maiori, vel etiam dimidiam partem portae, s. *fores portae* indicet. Act. 12, 13. θύρα τοῦ πυλῶνος. (Ios. 9, 35. ἔστη πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς πύλης. v. 44. 18, 16. ib. 16, 3. τῶν δύο θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως. Ioseph. de bell. 5, 5. 3. δύο μὲν ἑκάστου πυλῶνος θύραι. ib. §. 4.) — 2) i. q. πύλη, *porta*, — urbis, Marc. 11, 4. (1 Sam. 21, 13. 23, 7. Iud. 9, 49. LXX etiam pro שַׁעַר Ier. 19, 2.) — 3) *os, aditus*; — sepulchri Matth. 27, 60. 28, 2. Marc. 15, 46. 16, 3. (Ioseph. ant. 10, 11. 6.) — tropice: *aditus* ad aliquid, *facultas perveniendi* ad aliquid, Luc. 13, 24. στενὴ θύρα nimirum perveniendi ad Iesum et ad salutem (text. vulg. πύλη). Apoc. 3, 8. θύραν intellige: ad me, liberum aditum. Act. 14, 27. θύρα πίστεως, aditus i. e. facultas perveniendi ad religionem christ. — 1 Cor. 16, 9. 2 Cor. 2, 12. θύρα μοι ἀνέῳγε, facultas mihi est data videlicet τοῦ λόγου, tradendae doctrinae, ut additur Col. 4, 3. — meton. *aditum aperiens*, Io. 10, 7. 9. θύρα τῶν προβάτων, aditum ad salutem piis hominibus aperiens. (Ignat. ad Philadelph. §. 9. Christus dicitur ἡ θύρα τοῦ πατρὸς, δι' ἧς εἰςέρχονται Ἀβραὰμ καὶ οἱ προφῆται) *.

Θυρεός, οῦ, ὁ, (a θύρα) 1) lapis oblongus, quo introitus in domum occludebatur; Hom. Odyss. 9, 240. — Deinde propter similitudinem formae oblongae apud seriores scriptores (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 366.) — 2) *scutum* (cum ἀσπίδι, clypeo, qui erat forma orbiculari et minori non confunden-

dum). Eph. 6, 16. τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, i. e. πίστιν ἀντὶ τοῦ θυρεοῦ, fide nos obtegamus adversus impetus hostiles. (2 Chron. 12, 9. 10. Ps. 35, 2. 2 Chron. 9, 15. 25, 5. Ioseph. ant. 8, 7. 2. Polyb. 6, 28. 2.) *.

Θυρίς, ίδος, ἡ, (diminutiv. a θύρα) *apertura; ostiolum; fenestra*; Act. 20, 9. 2 Cor. 11, 33. (Gen. 26, 8. Ios. 2, 21. Iud. 5, 28. Ezech. 41, 26. Ioseph. ant. 6, 11. 4. 2 Macc. 3, 19.) *.

Θυρωρός, οῦ, ὁ, et ἡ, (a θύρα et οὖρος, custos) *ianitor, ostiarius, ianitrix;* Hebraei enim quum servis tum ancillis ianuae custodiam mandare solebant. — ὁ θυρωρός; Marc. 13, 34. Io. 10, 3. — ἡ θυρωρός Io. 18, 16 sq. (2 Sam. 4, 6. Ioseph. ant. 7, 2. 1.) *.

Θυσία, ας, ἡ, (a θύω) 1) *mactatio vitimae eiusque oblatio; sacrificium*, LXX hebr. זֶבַח, Matth. 9, 13. 12, 7. (Ps. 40, 9.) Hebr. 10, 5. 8. 11, 4. ib. 9, 26. διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ, eo quod ipse victimam se obtulit. — Sacrificium pro peccato: *piaculum*, Eph. 5, 2. Hebr. 5, 1. θυσία ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. 7, 27. 8, 3. 9, 9. 23. 10, 1—12. 26. (Lev. 9, 4.) — 2) pecora Deo mactanda, *victima*, Luc. 13, 1. Act. 7, 41 sq. Lev. 7, 5. (Deut. 12, 27. Prov. 21, 3.) — etiam *carnes* victimarum, quarum pars Deo dicata erat, Matth. 9, 49. 12, 33. (Exod. 34, 15. pars etiam sacerdotibus et Levitis concedebatur. 1 Cor. 10, 18. Sir. 45, 41.) — 3) *oblatio* rei cuiuscunque *Deo devota*, LXX pro hebr. מִנְחָה (oblatio frugum, olei, Gen. 4, 3. 5. Exod. 30, 9. Lev. 2, 7. 15. 14, 10. 19.) Luc. 2, 24. — θυσία αἰνέσεως, Hebr. 13, 15. 16. (Ps. 50, 24. 107, 22. 116, 7.) vid. Αἴνεσις. — Etiam de actu vovendi Deo aliquid, Phil. 2, 17. ἐπὶ τῇ θυσίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, vovendo vos fidei christianae, adducendo vos tanquam oblationem Deo gratam ad regnum Dei. Rom. 12, 1. παραστῆσαι τὰ σώματα θυσίαν ζῶσαν corpora Deo vovere tanquam vivam non mactatam victimam, i. e. ei placere pie agendo. — 4) ex adiuncto: *res Deo grata, eius gratiam homini comparans;* Phil. 4, 18. θυσία δεκτή, de eleemosynis; 1 Petr. 2, 5. πνευματικαὶ θυσίαι, victimae spirituales i. e. pietatis exercitia Deo sacrificiis gratiora. (Ps. 51, 17. θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον.) *.

Θυσιαστήριον, ου, τό, (a θυσιάζω) hebr. מִזְבֵּחַ *altare*, a) quodcunque, Matth. 5, 23 sq. 23, 18—20. Iac. 2, 21. (Gen. 8, 20. 12, 7. 13, 4. 18.) — b) altare holocaustorum α) in templo Hierosol. Matth. 23, 35. Luc. 11, 51. Hebr. 7, 13. (Exod. 30, 27. 35, 15.) — β) in coelo s. templo coelesti, Hebr. 13, 10. φαγεῖν ἐκ τοῦ θυσιαστ. i. e. victimas altari impositas. Apoc. 6, 9. 11, 1. 14, 18. 16, 7. ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος, i. e. vocem ex altari, s. vocem angeli stantis super altari; unde nata est lectio ἄλλου ἐκ τοῦ θυσιαστηρ. — c) altare suffitus, α) in templo Hierosol. Luc. 1, 11. (Exod. 30, 1.

27. 35, 14.) — β) aureum in templo coelesti, Apoc. 8, 3. 5. 9, 13. (aureum fuisse alt. suffit. in templo Salom. docent 1 Chron. 28, 18. 2 Chron. 4, 19. coll. 1 Macc. 1, 23.) — c) pars pro toto: altare pro *sacris, religione* omnino 1 Cor. 10, 18. *.

Θύω, f. ύσω, perf. pass. τέθυμαι, aor. 1. pass. ἐτύθην, 1) *macto*, hebr. שָׁחַט et זָבַח macto pecudes ad convivium Matth. 22, 4. Luc. 15, 23. 27. 30. Act. 10, 13. 11, 7. (Deut. 12, 15.) — τὸ πάσχα, Marc. 14, 12. Luc. 22, 7. (Deut. 16, 2. 6.) — ad sacrificium faciendum Act. 14, 13. 18. (Gen. 31, 54. 2 Chron. 15, 26. Exod. 12, 21.) — 1 Cor. 5, 7. ἐτύθη (ita enim cum *Griesb.* legendum pro ἐθύθη, cf. *Matthiae* gr. Gr. §. 36. *Rostii* Gramm. gr. §. 15. sub D. 1 Sam. 15, 15. τυθῇ) de Iesu morte piaculari. — Hinc — 2) *sacrificium facio*, 1 Cor. 10, 20. Exod. 3, 18. 5, 3. 8. — 3) *trucido, interficio*, Io. 10, 10. *.

Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, (hebr. תְּאוֹם) *Thomas*, nomen unius ex Apostolis Christi; Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc. 6, 15. Io. 11, 16. 14, 5. 20, 24—29. 21, 2. Act. 1, 13. Scriptores ecclesiastici (Euseb. 3, 1. Socr. 1, 19. Niceph. 2, 40.) eum doctrinam Iesu pertulisse in Parthiam, Mediam, Persiam, Aethiopiam adeoque Indiam, tradunt. Vid. etiam Ἰούδας. — De explicatione nominis Io. 20, 24. vid. Δίδυμος. *.

Θώραξ, ακος, ὁ, *thorax*, propr. corpus a collo usque ad femora; corpus a collo usque ad umbilicum, ubi costae desinunt; Apoc. 9, 9. — pars armaturae pectus tegens, *thorax, lorica*. Apoc. 9, 9. 17. (Ier. 46, 4. 2 Chron. 18, 33. 1 Sam. 17, 5. Neh. 4, 16.) — ὁ θώραξ τῆς δικαιοσύνης, i. e. δικαιοσύνη εἰς θώρακα, Eph. 6, 14. et similiter θώραξ τῆς πίστεως. 1 Thess. 5, 8. (Ies. 59, 17. ἐνεδύσατο δικαιοσύνην ὡς θώρακα. Sap. 5, 19. ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην.) *.

I.

Ἰάειρος, ου, ὁ, (יָאִיר lucem dans, Num. 32, 41.) *Iairus*, praefectus Synagogae. Marc. 5, 22. Luc. 8, 41. *.

Ἰακώβ, ὁ, (יַעֲקֹב plantam tenens, Gen. 25, 26. 27, 36. Hos. 12, 4.) nom. pr. indecl. 1) filii natu secundi Isaaci, *Iacob*, (Ioseph. Ἰάκωβος, Ant. 1, 18. 1 sqq.) de quo vid. Gen. cap. 25—37. et c. 46. c. 49. Commemoratur saepius in N. T., ut Matth. 1, 2. 8, 11. Io. 4, 5—12. Act. 7, 8 sqq. Rom. 9, 13. (Mal. 1, 2.) et passim. — ex hebraismo: *Iacobitae, posteri eius*, Rom. 11, 26. (1 Macc. 7, 3.) — 2) nomen patris Iosephi, mariti matris servatoris, Matth. 1, 15 sq.

Ἰάκωβος, ου, ὁ, (יַעֲקֹב vid. *Ἰακώβ*) *Iacobus.* Quot huius nominis in scriptis N. T. commemorentur, multum disputarunt interpretes. cf. *Wineri bibl.* Realwörterb s. h. v. *Pottii* prolegomena ad ep. Iac. p. 55 sqq. et libros isagogicos in N. T. — Qua de re si iudicatur e solis scriptis Matthaei, Marci et Lucae, quatuor commemorari Iacobos dubitari non potest; commemorantur 1) *Iacobus ὁ τοῦ Ζεβεδαίου* (*υἱός*), apostolus Christi, *frater Ioannis* apostoli, Matth. 4, 21. 10, 2. 17, 1. Marc. 1, 19. 29. 3, 17. 5, 37. 9, 2. 10, 35. 41. Luc. 5, 10. 6, 14. Act. 1, 13. et verosimiliter etiam Marc. 13, 3. 33. Luc. 8, 51. 9, 28. 54. quia ibidem cum Ioanne simul nominatur. Hunc Act. 12, 2. Lucas ab Herode occisum tradidit. Commemoratur etiam in Act. Thom. §. 1. — 2) *Iacobus ὁ τοῦ Ἀλφαίου* (*υἱός*), apostolus, Matth. 10, 3. Marc. 3, 18. Luc. 6, 15. Act. 1, 13. idemque verosimiliter Act. 12, 17. et 15, 13. 21, 18. Gal. 2, 9. 12. qui fuit antistes ecclesiae Hierosolymitanae. (Act. Thom. §. 1.) — 3) *Iacobus*, qui dicitur *ὁ ἀδελφός* Iesu, cuiusque mater fuit Maria, fratres autem Ioses, Simon et Iudas, quique cognomen *τοῦ μικροῦ* (Marc. 15, 40.) habuit, Matth. 13, 55. 27, 56. Marc. 6, 3. Luc. 24, 10. *Μαρία Ἰακώβου* videlicet mater. Hic non inter apostolos refertur; neo commemoratur in catalogo apostolor. Act. Thom. §. 1. — 4) *Iacobus quidam*, quem solus Lucas, evang. 16, 16. Act. 1, 13. (etiam in Act. Thom. §. 1.) commemorat his verbis *Ἰούδας Ἰακώβου*, quod vel (ut *Μαρία Ἰακώβου* Luc. 24, 10.) esse potest: Iudas Iacobi pater, vel *Ἰούδας ὁ τοῦ Ἰακώβου* (ut *ὁ τοῦ Ἀλφαίου*) Iudas filius Iacobi. Certe hic Iacobus non ipse in numerum apostolorum refertur. Iacobus, cuius mentio fit 1 Cor. 15, 7. et auctor epistolae Iac. 1, 1. utrum sit Zebedaei an vero Alphaei filius non patet. — Quodsi autem Ioannes, Paulus et Iudae epistola audiuntur, Iacobus tertius et quartus non differunt. Auctor enim epistolae Iudae v. 1. se appellat *ἀδελφὸν Ἰακώβου*, vult igitur esse filius Mariae, qui simul cum Iose, et Iuda Matth. 13, 55. dicitur etiam frater Christi. Secundum Ioannem autem, qui caeteroquin neminem huius nominis laudavit, Maria, mater Iesu, habuit sororem, itidem Mariae nomine et Klopae uxorem, Io. 19, 26. quae igitur fuisset mater Iosis, Iacobi minoris et Iudae, ita ut *ἀδελφός* non fratrem uterinum, sed cognatum s. consobrinum significaret. Iam vero hic Iacobus, qui non est apostolus, si Paulum audis, videtur esse Iacobus secundus, quem Evangelistae Alphaei filium appellant. Etenim Gal. 1, 19. ubi vix de alio, quam de Iacobo secundo sermo esse potest, Iacobum, apostolum, nominat *τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου*, igiturque Iacobum, praefectum ecclesiae Hierosolymitanae, filium Mariae et fratrem Iudae et Iosis habuisse videtur, ita ut Alphaeus maritus huius Mariae, sororis matris Christi fuisset, et *duo*

tantum intelligendi essent Iacobi, nimirum Zebedaei filius, et Iacobus minor, Alphaei et Mariae filius, frater Iudae, apostoli. Confirmatur haec opinio eo, quod nomina *Κλωπᾶς* (Io. 19, 26.) et *Ἀλφαῖος* (Matth. 16, 3.) non differunt (cf. *Ἀλφαῖος*), et Iosephus etiam Antiq. 20, 9. 1. Iacobum, *τὸν ἀδελφὸν Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ*, ab Anano occisum, commemorat, qui non esse potest nisi praefectus ecclesiae Hierosolymitanae, igitur Iacobus *ὁ τοῦ Ἀλφαίου, ὁ μικρός*. *.

Ἴαμα, τος, τό, (ab *ἰάομαι*) *sanatio*; 1 Cor. 12, 9. 28. 30. *χαρίσματα ἰαμάτων*, donum sanandi varios morbos scl. ope spiritus S. sine medicamentis. (LXX saepius, ut Ies. 58, 8. Ier. 33, 6. 46, 11.) *.

Ἰαμβρῆς, οῦ, ὁ, *Iambres*; et *Ἰαννῆς, οῦ, ὁ*, *Iannes*, 2 Tim. 3, 8. Magi Aegyptiaci, qui Mosis et Aaronis miracula imitati esse dicuntur, ut impedirent, quo minus rex Aegypti Israelitas dimitteret. In V. T. non commemorantur, sed habuit eorum nomina Apostolus e traditione, quae asservata est in Talmudistis, Targumistis et Rabbinis. (cf. *Fabric.* Cod. Pseud. V. T. I, p. 816.) In scribendis nominibus differunt. Targ. Ionath. ad Exod. 7, 11. habet: „similia fecerunt ינים וימברים, *Ianes* et *Iambres*. Sic etiam liber Sohar ad Num. 22, 22. et Rabbini. Sed Talm. Babyl. tract. Menach. c. 9. in Gemara habet יוחני וממרא, *Iochanne* et *Mamre* (unde etiam codd. et patres quidam *Μαμβρῆς* pro *Ἰαμβρῆς*.) cf. *Buxtorf.* lex. talm. p. 945. Commemorantur quoque a Numenio lib. 3. Plinio hist. nat. 31, 1. *.

Ἰαννά, ὁ, *Ianna*, nom. pr. viri Luc. 3, 24. *.

Ἰαννῆς, οῦ, ὁ, *Iannes*. Vid. *Ἰαμβρῆς*.

Ἰάομαι, ῶμαι, f. *άσομαι*, verbum depon. med. cuius praes. impf. et aor. 1. med. significatione activa legitur, perf. vero, *ἴαμαι*, aor. 1. pass. *ἰάθην*, et fut. 1. pass. *ἰαθήσομαι* cum significatione passiva; 1) *sano*, *valetudinem restituo*, Luc. 5, 17. 6, 19. et passim. (Gen. 20, 17. Lev. 14, 3.) — *passive: sanor*, *sanitatem recupero*, *convalesco*, Matth. 8, 8. 13. 15, 28. Luc. 7, 7. Io. 4, 47. Iac. 5, 16. et passim. *Ἰάομαι ἀπὸ* liberor a, Marc. 5, 29. Luc. 6, 17. — 2) ut hebr. רָפָא, cui in versione LXX respondet, est etiam: *reficio* corrupta, Hebr. 12, 13. *ἰαθῇ δὲ μᾶλλον*, imo magis reficiatur. (1 Reg. 18, 30. *τὸ θυσιαστήριον*, 2 Reg. 2, 21 sq. *τὰ ὕδατα*. 2 Chron. 7, 14. *τὴν γῆν*.) — 3) *salvum facio*, i. e. periculis eripio et saluti, libertati restituo; Matth. 13, 15. *καὶ ἰάσομαι αὐτούς*, ut salvos eos faciam. Io. 12, 40. Act. 28, 27. [Luc. 4, 18. coll. Ies. 61, 1. Ps. 147, 3.] (Similiter Ioseph. ant. 5, 1. 13. dicitur *ἴασιν εὑρεῖν κακῶν*.) — 1 Petr. 2, 24. *ἰάθητε*, salvi facti, a peccatis liberati et felicitatis participes facti estis. (Ies. 53, 5. Ier. 17, 14. ubi cum *σώζειν* commutatur. 2 Chron. 30, 20. *τὸν λαόν*.

Psal. 41, 4. τὴν ψυχήν. Exod. 15, 26. ὁ ἰώμενός σε, i. q. ὁ σώζων.)

Ἰαρέδ, ὁ, *Iared*, nom. pr. indecl. viri Luc. 3, 37. et Gen. 5, 15. 18. 1 Chron. 1, 2. commemorati, hebr יֶרֶד.

Ἴασις, εως, ἡ, (ab ἰάομαι) *sanatio*. Luc. 13, 32. Act. 4, 22. 30. (Prov. 3, 8. 4, 22. Ier. 8, 15.) *.

Ἴασπις, ιδος, ἡ, *iaspis*; gemma diversicolor, nimirum purpurea, caerulea, viridis et κρυσταλλοειδής. (Plin. H. N. 37, 5.) Apoc. 21, 18. 19. coll. Ezech. 28, 13. Ioseph. ant. 3, 7. 5. — Apoc. c. 4, 3. λίθῳ ἰάσπιδι i. e. ὡς λίθῳ ἰάσπ. κρυσταλλίζοντι, ut legitur c. 21, 11. lucebat ut iaspis κρυσταλλοειδής. Voluerunt quidam interpretes his in locis intelligere adamantem, praesertim quum LXX ἴασπις etiam pro יַהֲלֹם, *adamante*, posuerint, Exod. 28, 18. 39, 9. *.

Ἰάσων, ονος, ὁ, *Iason*, nom. pr. viri de quo vid. Act. 17, 5—9. Rom. 16, 21.

Ἰατρός, οῦ, ὁ, (ab ἰάομαι) *medicus*. Marc. 5, 26. Luc. 8, 43. Col. 4, 14. (2 Chron. 16, 12. Sir. 38, 12. 15.) — Ut ἰάομαι et רָפָא saepius pro σώζειν, liberare, salvare, ita ἰατρός etiam *servator*, *salutis restitutor*; Matth. 9, 12. Marc. 2, 17. Luc. 4, 23. 5, 31. (Prov. 14, 32. καρδίας ἰατρός. Ier. 8, 22.) *.

Ἰδέ, et ἴδε, propr. imperativ. ab εἶδον, qui in adverbium abiit, unde non solum uni sed etiam pluribus (pro ἴδετε) dicitur: *en*, *ecce!* Est autem a) exhibentis s. proferentis rem praesentem, Matth. 25, 20. 22. 25. Io. 19, 5. ἴδε ὁ ἄνθρωπος. ib. v. 14. Io. 19, 4. — b) digito quasi monstrantis, designantis, Marc. 3, 34. 11, 21. 13, 1. 16, 6. Io. 1, 29. 36. 48. Io. 18, 21. — c) admonentis, animum alterius advertentis, *cogita*, *perpende*, *reputa*, Marc. 15, 4. Io. 5, 14. Gal. 5, 2. — *vide modo*, Marc. 2, 24. Io. 3, 26. 7, 26. 11, 3. 36. 12, 19. 16, 29. — d) adhortantis: *en*, *age*, Matth. 26, 65. (Sir. 28, 24.) — [Rom. 2, 17. pro ἴδε, *Griesb.* εἰ δέ.] (Thom. Mag. ἰδού Ἀττικοὶ λέγουσιν, οὐκ ἴδε.) *.

Ἰδέα, ας, ἡ, (ab εἴδω) *facies*, *forma*, *figura*, *species*; de rebus et de hominibus. Semel Matth. 28, 3. ἰδέα αὐτοῦ, species eius, sein Ansehen, pertinent enim verba ad nitorem vestium albarum et faciei simul. (LXX hebr. דְּמוּת Gen. 5, 3. et מַרְאֶה Dan. 1, 13. 15. 2 Macc. 3, 16. Iustin. Mart. apol. 2. 95.: ὁ λόγος ἐν ἰδέᾳ πυρὸς (Mosi in rubo ardente) ποτὲ φανείς. Test. XII. Patr. p. 742 sq.: ἦν (Iacob) ἐπιθυμοῦν ἰδεῖν τὴν ἰδέαν αὐτοῦ (Iosephi absentis) καὶ τὴν μόρφωσιν τῆς ὄψεως αὐτοῦ. — Εἶδον αὐτὸν (mente) καθ᾽ ὃ ἦν πᾶσα ἡ ἰδέα αὐτοῦ.)

Ἴδιος, ία, ιον, 1) *proprius*, *suus*; das Eigene; varia ratione. a) de eo quod acquisivimus et *possidemus*, Io. 10, 12. Act. 4, 32. Matth. 22, 5. 25, 14. Marc. 15, 20. (Sir. 11, 34. τὰ ἴδια, quae possides.) — quod *animo* acquisivimus et possidemus Rom. 10, 3. ἰδία δικαιοσύνη. — b) quod *natura* possi-

demus. Io. 8, 44. ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ (τὸ ψεῦδος) ex ipsius perversa mente. 1 Cor. 15, 38. τὸ ἴδιον σῶμα. ib. 7, 7. ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα. Matth. 25, 15. κατ᾽ ἰδίαν δύναμιν, pro viribus cuiuscunque. 2 Petr. 1, 20. ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γιν. in se ipsa non habet explicationem, sed potius eventu clara fit. (Sap. 16, 23. τῆς ἰδίας δυνάμεως ἐπιλελῆσθαι, seiner natürlichen Wirkungsart untreu werden. ib. 19, 6. Ioseph. ant. 15, 1. 3. τὸ ἴδιον (fluvii) μέγεθος.) — c) quod *nostrum est*, *non aliorum*, *nostrum*, Luc. 6, 41. ἴδιος ὀφθαλμός. Io. 5, 43. 7, 18. Act. 3, 12. et saepius. Act. 28, 30. ἐν ἰδίῳ μισθώμ. in diversorio ab ipso (non a fratribus christianis) mercede conducto. Luc. 10, 34. ἴδιον κτῆνος, iumentum, quo ipse vehebatur. — d) de eo quod *alicui competit*, ei *iniunctum* est; 1 Cor. 3, 8. τὸν ἴδιον μισθόν, mercedem suam, den gebührenden Lohn. ib. 15, 23. ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι. (Ioseph. ant. 3, 8. 4. τὸ μέρος ἴδιον.) — 1 Thess. 4, 11. τὰ ἴδια, sua, opera sua. Iud. v. 6. τὸ ἴδιον οἰκητήριον, stationem iis adsignatam. Act. 1, 25. τόπος ἴδιος, locus a Deo ei destinatus, ei in poenam compensus. cf. Τόπος. (Clem. Rom. ep. I. ad Cor. de Petro: μαρτυρήσας ἐπορεύθη εἰς τὸν ὀφειλόμενον τόπον τῆς δόξης. Ignat. ad Magnes. §. 5.: ἐπίκειται τὰ δύο ὁμοῦ, ὅ τε θάνατος καὶ ἡ ζωή, καὶ ἕκαστος εἰς τὸν ἴδιον τόπον μέλλει χωρεῖν.) — Sic etiam de tempore: καιρῷ ἰδίῳ s. καιροῖς ἰδίοις, tempore suo s. iusto, quo voluit Deus, Gal. 6, 9. 1 Tim. 2, 6. 6, 15. Tit. 1, 3. Test. XII. Patr. p. 724 sq.: ταῦτα γεννήσεται ἐν καιρῷ αὐτῶν, ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.) — e) Saepius ἴδιος simpliciter pro αὐτοῦ, ut Io. 1, 42. 4, 44. 5, 18. 10, 3. 4. Act. 1, 7. Sap. 10, 1. — et pro ἑαυτοῦ, 1 Cor. 7, 2. ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα. ib. v. 4. Act. 13, 36. Rom. 11, 24. 14, 4. 1 Cor. 7, 37. 1 Petr. 3, 1. 5. et passim. — 2) ut Latinor. *noster*, *suus* ad *patriam*, *domum* et *familiam* refertur; — Act. 1, 19. τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ, *patria* dialecto. Act. 2, 6. 8. 25, 19. 1 Thess. 2, 14. [15.] Tit. 1, 12. (τὰ ἴδια γράμματα, scripta genti propria, Ioseph. c. Apion. lib. 1, 22.) — τὰ ἴδια, *domicilium*, sedes alicuius, Io. 1, 11. 16, 32. 19, 27. εἰς τὰ ἴδια ad suos, domos suas; (LXX אֶל־בֵּיתוֹ Esth. 5, 10. 6, 12. Esdr. 5, 47.) — ἡ ἰδία πόλις, urbs, ubi sedem fixerat, Matth. 9, 1. (scl. Capharnaum, coll. Matth. 4, 13. Marc. 2, 1. Iob. 2, 11.) urbs patria, e qua oriundus erat Luc. 2, 3. — Inde οἱ ἴδιοι, α) *populares* Io. 1, 11. 2 Macc. 12, 22. Ioseph. de bello 4, 4. 6. — β) *liberi* 1 Tim. 5, 8. — γ) *amici* et *sodales*, Io. 13, 1. Act. 4, 23. 24, 23. — Io. 15, 19. τὸ ἴδιον (τοῦ κόσμου) i. e. τὸν ἐκ τοῦ κόσμου ὄντα. — Christus dicitur ὁ υἱὸς ἴδιος τοῦ Θεοῦ, i. e. οἰκογενής, a Deo ipso genitus, μονογενής, Rom. 8, 32. Act. 20, 28. διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου (secundum textum *Griesb.*) Gen. 14, 14. οἱ ἴδιοι οἰκογενεῖς αὐτοῦ. — 3) *privatus*, *specialis*, *singularis*; ita in locutionibus α) κατ᾽ ἰδίαν intell.

χώραν, *seorsim*, *privatim*, Matth. 7, 19. Marc. 4, 34. 9, 28. Gal. 2, 2. *solus*, Matth. 14, 13. 23. 17, 1. et passim (Ioseph. de bell. 4, 5. 5. ant. 4, 8. 45.); *soli* Matth. 20, 17. 24, 3. (2 Macc. 4, 5.) — β) ἰδίᾳ, *seorsim*, 1 Cor. 12, 11. (2 Macc. 4, 34. Ioseph. bell. 4, 4. 1.)

Ἰδιώτης, ου, ὁ, (ἴδιος) 1) homo privatus, quatenus opponitur magistratibus (Aelian. var. h. 4, 25. Ioseph. bell. 1, 2. 3. ant. 3, 9. 1. 14, 15. 2.); — etiam miles gregarius, quatenus opponitur ducibus (Xenoph. anab. 1, 3. 11.); — 2) *homo plebeius*, quatenus opponitur nobilioribus, qui magistratum habent; Act. 4, 13. Ioannes et Petrus dicuntur ἀγράμματοι καὶ ἰδιῶται, homines indocti iidemque plebeii. (Xen. Mem. 3, 12. 1. Ioseph. ant. 8, 2. 1. οὔτε βασιλέων, οὔτε ἰδιωτῶν.) — Quum homines e plebe rudes indoctique esse soleant, est — 3) *indoctus, rudis, imperitus*; 2 Cor. 11, 6. ἰδιώτης τῷ λόγῳ, minus eloquens, minus versatus in dicendo. (Xenoph. de Mag. Equ. 8, 1. ἰδιώτης τῶν πολεμικῶν.) — Hinc Paulus ἰδιώτας imperitos rei christianae appellat gentiles, qui coetus christianos adirent, ut Christianorum sacra viderent, *non initiatos*. 1 Cor. 14, 23. 24. ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, non initiati vel contemtores. ib. v. 16. ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, qui non initiato similis est, qui sacra adhuc parum novit. *.

Ἰδού, adv. demonstrativum, *en! ecce!* (LXX pro hebr. הִנֵּה et רְאֵה, *vide*. In nostris libris, ut הִנֵּה in V. T. saepe legitur, et est animum alterius intendentis ad ea, quae dicuntur, monstrantur, adsunt. Ponitur maxime in capite orationis, nonnunquam etiam in media enuntiatione praefigitur illi verbo, cui inprimis attendendum est, velut Luc. 13, 16. ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, quam satanas morbo constrinxit, *et quidem* etc. (Similiter Deut. 8, 4. ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη, et hoc per quadraginta annos, hebr. זֶה, *hoc*. 3 Esdr. 8, 19. κἀγὼ, ἰδοὺ, Ἀρταξέρξης.) — Est autem in N. T. a) exhibentis rem praesentem Luc. 22, 38. 19, 20. quo etiam pertinet locutio ἰδοὺ ἐγώ, de eo, qui praesentem se sistit, praesto est. Act. 9, 10. (hebr. הִנֵּנִי Ies. 6, 8. Gen. 31, 11. 1 Sam. 3, 4. 8.) — b) manu quasi significantis, quod in praesenti est, Matth. 12, 47. 49. Luc. 22, 38. Act. 8, 36. Io. 19, 26 sq. et passim. — c) annuntiantis aliquid, quod adest, evenit, advenit, subito extitit, Matth. 12, 46 sq. 21, 5. (Ies. 62, 11. הִנֵּה) 22, 4. 24, 23. 26. 2 Cor. 6, 2. coll. Matth. 1, 20. 23. (Ies. 7, 14.) 2, 1. 3, 16. 13, 3. 27, 51. et passim; etiam de iis, quae audiuntur, Matth. 3, 17. ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν. ib. 8, 29. — et de futuris, Matth. 23, 28. Luc. 13, 7. 35. 23, 29. Io. 16, 32. Hebr. 8, 8. 10, 7. 9. — d) admonentis: *vide, cogita*, Matth. 12, 2. 7, 4. 19, 27. 1 Cor. 15, 51. Iac. 3, 4. 5. — e) declarantis, se aliquid facturum esse: *iam*; Matth. 7, 4. 10, 16. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς. (LXX Mal. 3, 1. pro

שְׁלֹה חֲנֵי.) 11, 10. 20, 18. ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλ. ib. 28, 20. (LXX 1 Reg. 17, 23. pro עַתָּה, nunc, iam.) — f) asseverantis: *profecto, vere*, Matth. 12, 41. ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ. v. 42. Luc. 11, 31 sq. 41. Gal. 1, 20. 2 Cor. 7, 11. coll. Gen. 1, 29. 12, 11. 17, 19. Ios. 8, 8.

Ἰδουμαία, ας, ἡ, *Idumaea*, nomen hellenisticum pro hebr. אדום (Ioseph. ant. 2, 1. 1.) regio, olim הַר שֵׂעִיר dicta, deinde ab Esavo, qui eam occupavit, Edom cognominata (Gen. 36, 8 sqq. ib. v. 43. Ioseph. l. l.) אדום s אֱדֹם, LXX Ἰδουμαία 2 Reg. 14, 10. 2 Sam. 8, 14. et ἡ Ἐδώμ 2 Reg. 14, 7. cf. 1 Macc. 4, 29. 61. 5, 3. Sita erat inter Iudaeam meridionalem, Arabiam, et Aegyptum. (Ioseph. c. Apion. 2, 8. ἡ Ἰδουμαία τῆς ἡμετέρης χώρας ἐστὶν ὅμορος, κατὰ Γάζαν κειμένη. Id. ant. 5, 1. 27. ib. 4, 4. 4.) Edomitae Israelitis infensi (Num. 20, 14 sq.), a Davide quidem subacti (2 Sam. 8, 13.) sed postea ab Israelitarum potestate iterum soluti (2 Chron. 21.), tandem, diruto Iudaeorum imperio, partem Palaestinae occuparunt (Ioseph. de bell. Iud. 5, 7.), Iudaeos reversos quovis modo vexarunt (1 Macc. 5, 3. 65. 2 Macc. 10, 16. Ioseph. ant. 11, 11.), usque dum ab Ioanne Hyrcano devincerentur. (Ioseph. ant. 13, 17.) — In N. T. semel Marc. 3, 8.

Ἱδρώς, ῶτος, ὁ, *sudor*; Luc. 22, 44. (Gen. 3, 19. (זֵעָה) Ier. 8, 6. 2 Macc. 2, 27. 4 Macc. 7, 8. Plutarch. Timol. 12.) Vid. Ἱερουργέω. *.

Ἰεζαβήλ, ἡ, *Iesabel*; (hebr. אִיזֶבֶל) nom. pr. indecl. impiae reginae, uxoris Achabi, idololatriae fautricis, de qua vid. 1 Reg. 16, 31. 18, 3. 19, 2. c. 21. 2 Reg. 9, 33 sqq. — Apoc. 2, 20. Ἰεζάβελ, altera Iesabel dicuntur homines morum improbitate infames et idololatriae fautores.

Ἱεράπολις, εως, ἡ, (ἱερός et πόλις, sacra urbs) *Hierapolis*, (hodie Bambuk Kalasi) urbs Phrygiae maioris, ad Maeandrum fluvium, a Laodicea versus meridiem, a Colossis versus occasum sita. Coloss. 4, 13. *.

Ἱερατεία, ας, ἡ, (ab ἱερός) *sacerdotium, munus sacerdotale*. Luc. 1, 9. κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, more muneris sacerdotalis; nimirum sorte definiebatur, quaenam pars sacrorum facienda esset cuivis sacerdoti. Zacharias sortitus fuerat officium adolendi suffitum. Hebr. 7, 5. (LXX hebr. כְּהֻנָּה Exod. 29, 9. 40, 15. Num. 3, 10.) *.

Ἱεράτευμα, τος, τό, (ab ἱερατεύω) quod apud profanos non legitur, propr. est: sacerdotium; metonym. et collective: *sacerdotes*. Sic bis 1 Petr. 2, 5. ἱεράτευμα ἅγιον sacerdotes puri, qui, non sacrificia cruenta, sed πνευματικὰ i. e. pietatis exercitia, instar sacrificiorum, Deo offerunt, eiusque gratiam consequuntur. ib. v. 9. βασίλειον ἱεράτευμα, vid. Βασίλειος. Deprompta sunt ex Exod. 19, 6. coll. Ies. 61, 6. Apoc. 1, 6. 5, 10. 20, 6. (De praestantia sacerdotii et sacerdotum vid. Test.

XII. Patr. p. 613.: *ἐμοὶ γὰρ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν, κἀκείνῳ* (Levi) *τὴν ἱερατείαν, καὶ ὑπέταξε τὴν βασιλείαν τῇ ἱερωσύνῃ. — ὥςπερ ἔχει* (*ὡς ὑπερέχει*) *οὐρανὸς τῆς γῆς, οὕτως ὑπερέχει θεοῦ ἱερατεία τῆς ἐπὶ γῆς βασιλείας.*) **.

Ἱερατεύω, f. *εύσω*, (ab *ἱερός*) *sacerdos sum, sacerdotio fungor.* Luc. 1, 8. (Exod. 28, 1. 3. 4. 41. Num. 3, 4. 3 Esdr. 8, 46. Ioseph. ant. 3, 8. 1.) *.

Ἱερεμίας, ίου, ὁ, Ieremias, (hebr. יִרְמְיָהוּ s. יִרְמְיָה), nom. pr. prophetae Iudaeorum tempore exilii. Vid. Ier. 1, 1. 2 Reg. 23, 4. Ier. 11, 19. 20, 1 sq. 37, 38. 39, 40. 43. Ioseph. ant. 10, c. 5—9. Commemoratur Matth. 2, 17. 26, 14. et 27, 9.; verba tamen ibi laudata non in Ieremiae sed in Zachariae vaticiniis leguntur, c. 11, 12 sq.

Ἱερεύς, έως, ὁ, (ab *ἱερός*) *sacerdos.* a) de gentilium sacerdotibus Act. 14, 13. — b) de Iudaeorum sacerdotibus hebr. כֹּהֵן, ex Aaronis familia, integro et corpore et animo praeditis, (Num. 21, 22.) in XXIV classes (*ἐφημερίας*) distinctis (1 Chron. 24, 3 sq. 2 Chron. 8, 14.), quarum quaeque singulis hebdomadibus sacra in templo facere solebat. Matth. 8, 4. 12, 4. 15. Luc. 1, 5. Io. 1, 19. et passim. De discrimine sacerdotum et Levitarum vid. *Λευΐτης*. Classium singularum praefecti dicebantur *ἀρχιερεῖς* (Matth. 2, 4. 26, 3. Ioseph. ant. 20, 8.) et eiusmodi praefectus intelligendus esse videtur Act. 4, 1. — Christiani dicuntur *ἱερεῖς* Apoc. 1, 6. 5, 10. 20, 6. (coll. Ies. 61, 6.) quatenus Deo eiusque cultui sunt devoti, eumque vera pietate colunt, ab eo autem prae ceteris amantur. cf. *Ἱεράτευμα*. — c) *ὁ ἱερεύς* sive etiam *ὁ ἱερ. ὁ μέγας* (כֹּהֵן הַגָּדוֹל) (Hebr. 10, 21.) appellabatur *κατ᾽ ἐξοχὴν summus sacerdos*, Act. 5, 24. Hebr. 5, 6. quocum comparatur Christus Hebr. 7, 11—23. (Sic כֹּהֵן sacerdos summus, Exod. 35, 19. 1 Reg. 1, 8. et *ἱερεύς* Ioseph. ant. 6, 12. 1. 1 Macc. 15, 1.)

Ἱεριχώ, ἡ, Iericho, hebr. יְרִיחוֹ nom. pr. ind. urbis in tribu Beniamin, Hierosolymam inter et Iordanem fluvium, a Iosua devastatae (Ios. 6, 27.) postea refectae (1 Reg. 16, 14.), et scholis prophetarum nobilitatae (2 Reg. 2, 5.), cuius ager fertilissimus fontibusque irriguus, palmas (*πόλις φοινίκων* Deut. 34, 3.), rosas (Sir. 24, 14. *ὡς φυτὰ ῥόδου ἐν Ἱεριχῷ*), potissimum autem balsamorum virgulta alebat. (Ioseph. ant. 4, 6. *Ἱεριχ. πόλις εὐδαίμων αὕτη, φοίνικας τε φέρειν ἀγαθὴ, καὶ βάλσαμον νεμομένη.* Id. ant. 14, 4. 15, 4. de bell. 1, 7. 4, 8. Plin. hist. nat. 5, 14. Iustin. 36, 3.) — Mentio eius fit Matth. 20, 29. Marc. 10, 46. Luc. 18, 35. 19, 1. Hebr. 11, 30. — Luc. 10, 30. cf. Ioseph. de bello 4, 8. 3. qui spatium totum inde a Ierichunte usque ad Hierosolyma desertum esse et saxosum (*ἔρημον καὶ πετρῶδες*) tradidit. *.

Ἱερόθυτος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*ἱερός* et *θύω*) Deo mactatus, *sacrificatus, immolatus.* — *τὸ ἱερόθυτον hostia*, car-

·s victimarum; codd. 1 Cor. 10, 28. et ib. v. 19. pro εἰδωλόθυτον. (Ἱερόθυτ. de carne immolaticia improbat Phrynich. 159. Legitur de ea Aristot. Oec. 2, 20. 15. Plut. Symp. 8, 3. Athen. 14, 29.)

Ἱερόν, οῦ, τό, (propr. neutrum adiect. ἱερός) 1) *locus eo sacer*, *aedes*, *fanum*, *templum*; de aedibus sacris genium Act. 19, 27. Drac. v. 22. 1 Macc. 10, 84. 11, 4. 2 Macc. 13. — De templo Hierosolymitano, 1 Macc. 10, 34. 15, 9. Macc. 2, 23. 3 Esdr. 5, 56. pro hebr. בֵּית הָאֱלֹהִים Esdr. 3, (LXX οἶκος τοῦ θεοῦ.) LXX 1 Chron. 29, 4. pro חֲצֵרִים, ternae templi partes a בֵּית הַקֹּדֶשׁ v. 3. sanctuario diversae. N. T. ἱερόν dicitur de templo Herodiano, ab Herode M. structum et atriis porticibusque auctum, cuius exactam de-·iptionem dedit Ioseph. ant. 15, 11. et de bell. 5, 5. Discri-·n vero est inter ναόν et ἱερόν, quod Iosephus l. l. ac ubi pugnationem templi narrat (de bell. 6, c. 4.) bene observat. ·mplexus omnium aedificiorum, quae ad templum pertinent (τὸ ἱερόν, s. τὸ ἱερὸν ὅλον de bello 5, 5. 8.), tribus septis ερ.βόλοις) constabat, quorum primum continebat porticus :οάς) et quidem duplices, exteriorem, quae totum templi lificium muro cingebat, et interiores, ut porticum Salo-·nis. Hoc septum appellat Iosephus (de bell. 5, 5. 2. et 8.) πρῶτον ἱερόν. Sequebatur septum secundum, ad quod qua-·rdecim gradibus adscendebatur, quod atriis, ut mulie-·n, constabat et cingebat templum proprie sic dictum, sive δεύτερον ἱερὸν, ὃ ἅγιον ἐκαλεῖτο (Ioseph. l. l. §. 2.). Ex iis patebat introitus in templum ipsum, tertium septum, τον ἱερόν (Ioseph. ant. 15, 11. 5.) ubi sacra fiebant, mulie-us inaccessum, quod iterum constabat duabus partibus, .cto (τὸ ἅγιον) et sancto sanctorum (τὸ ἅγιον ἁγίων), in ·d solus sacerdos summus intrare solebat. Hoc tertium tum (quod habitaculum Dei dicebatur) appellabatur ὁ ναός, · nomine Iosephus de sancto sanctorum quoque utitur ant. 11. 5. (ὁ ναὸς ἐν τούτῳ videlicet ἱερῷ τρίτῳ, καὶ πρὸ αὐτοῦ ·ὸς ἦν.) Constabat igitur totum duabus ex partibus, 1) por-·bus et atriis, προνάῳ, et — 2) sancto, et sancto sancto-·n, ναῷ. (Ioseph. ant. 3, 6. 4.) Τὸ ἱερόν autem dicebatur ·m de toto, tum de προνάῳ. — Sic quoque in N. T. ubi τὸ ·ν 1) totum complectitur, porticus, atria et sanctum, Matth. 1. Marc. 13, 1. 3. Luc. 21, 5. 22, 52. Act. 3, 2. 10. — atria, Matth. 12, 5. 6. Marc. 11, 11. Luc. 2, 27. 37. 18, 24, 53. Act. 2, 46. 3, 1 sqq. 21, 26—30. 22, 17. 24, 6. — porticus, ubi et emtores venditoresque erant Matth. 21, –15. Marc. 11, 15 sq. Luc. 19, 45. Io. 2, 14 sq. et Iesus ebat disputabatque Matth. 21, 23. 26, 55. Marc. 11, 27. 12, 14, 49. Luc. 2, 46. 19, 47. Io. 5, 14. 7, 14. 28. Act. 5, 20. et passim. — Quid sit Matth. 4, 5. Luc. 4, 9. τὸ πτερύ-

γιον τοῦ ἱεροῦ, dissentiunt interpretes; fortasse fastigium porticus regiae, quam Iosephus (ant. 15, 11. 5.) tantae altitudinis fuisse perhibet, ut, si quis ex tecti eius summitate altitudinem simul utramque visu penetrare vellet, periculum esset, ne vertigine corriperetur, priusquam visus ad immensam adeo profunditatem pertingeret.

Ἱεροπρεπής, έος, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ἱερός et πρέπω) propr. conveniens homini Deo devoto, vel loco sacro; *pium decens*, *honestus*, Tit. 2, 3. ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς habitu Christianam decente. (Ioseph. ant. 11, 8. 5. ib. 10, 11. 1. τοὺς πυλῶνας (urbis) κοσμήσας ἱεροπρεπῶς. 4 Macc. 9, 25. ἱεροπρεπὴς νεανίας. 11, 20.) *.

Ἱερός, ά, όν, *Deo devotus; sacer, cultui divino sacratus*; (τὰ ἱερὰ σκεύη 2 Macc. 5, 16. ἱεροὶ πυλῶνες, v. 33.) — 2 Tim. 3, 15. ἱερὰ γράμματα, literae sacrae (V. T.). (2 Macc. 8, 23. τὴν ἱερὰν βίβλον. Ioseph. ant. 2, 16. 5. ἐν ταῖς ἱεραῖς βιβλίοις Ibid. 3, 5. 2. 3, 6. 1.) — Τὸ ἱερόν, et τὰ ἱερά, (ζῶα s. θηρία) *victima, sacrificia*, 1 Cor. 9, 13. οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσι, qui sacrificia faciunt etiam sacris carnibus vescuntur. *.

Ἱεροσόλυμα, ων, τά, *Hierosolyma*, triplici modo effertur, scl. 1) Ἱερουσαλήμ, ἡ, indeclinab. (יְרוּשְׁלֵם chald. et יְרוּשָׁלֵם ut in libris Samuelis et Regum scribitur) *Ierusalem*; ita semel a Matthaeo c. 23, 37. semel a Marco c. 11, 1. saepissime in Lucae evang. et actis, ut in Pauli scriptis et apocal., constanter in versione alexandr. 3. lib. Esdr. et primo Maccabaeor. Tob. 13, 16 sq. — 2) Ἱεροσόλυμα, ων, τά, (hebr. יְרוּשָׁלַיִם in duali, ob duas urbis partes, videlicet τὴν κάτω πόλιν et τὴν ἄκραν, (Ioseph. ant. 5, 2. 2. ib. 7, 3.) *Hierosolyma, orum*, ut in Matth., Marc., passim in Lucae et Pauli scriptis, semper in evang. Ioann. constanter apud Iosephum et in secundo tertioque libr. Maccab. Tob. 13, 8. 9. — denique: — 3) Ἱεροσόλυμα. ης, ἡ, *Hierosolyma, ae*, ut bis apud Matthaeum c. 2, 3. 3, 5. metonymice de incolis urbis. — Urbs antiquissima, olim Salem (Gen. 14, 18. Ps. 76, 3.) et יְבוּס (Iebusitarum arx, Iudic. 19, 10. 1 Chron. 11, 4.) dicta, post Hierosolyma appellata, a Davide, rege, expugnata (2 Sam. 5, 2 sqq. 1 Chron. 11, 4 sqq. Ioseph. ant. 7, 3.) tribu Beniaminiticae adscripta (Ioseph. ant. 5, 2. 5.), et sedes regia facta est, quare ab isto inde tempore caput regni regiaque urbs Iudaeorum fuit. Sita erat fere in media Palaestina in confiniis tribuum Iuda et Beniamin, in regione valde edita (quare qui in eam proficiscebantur ἀναβαίνειν dicebantur), eratque bene munita, et muris firmissimis cincta. Christi tempore exstructa erat super quatuor collibus, quorum uni, excelsiori, insidebat superior civitas, a Davide φρούριον, castellum (arx Davidis), Iosephi tempore ἡ ἄνω ἀγορά dicta. Alteri colli,

Acra dicto, imposita erat inferior civitas, et templum (Ioseph. de bell. 5, 5. 8.); cui ex adverso tertius erat collis humilior. Denique quartus erat collis, cui insidebat ἡ *καινὴ πόλις* (die Neustadt). Vid. eius descriptionem uberiorem in Iosephi de bell. 4, 4. et ib. 5, 4. Post eius excidium per Titum Vespasianum denuo aliquo modo refecta, Aeliae Capitolinae nomen nacta est, hodieque Turcis vocatur *Cudsembarich* s. *Coudscherif*. — Commemoratur saepe in N. T. et est: 1) urbs ipsa, Matth. 2, 1. 4, 25. Marc. 3, 8. Gal. 1, 17 sq. 2, 1. Marc. 11, 1. Luc. 2, 25. 38. Rom. 15, 19. 25 sq. et passim. — 2) metonymice: incolae urbis, *Hierosolymitani*, Matth. 2, 3. *πᾶσα Ἱεροσόλυμα*. 3, 5. Matth. 23, 37. Luc. 13, 34. Act. 21, 31. (quo sensu legitur vel ἡ *Ἱερουσαλήμ*, vel ἡ *Ἱεροσόλυμα*). — 3) metaphorice: *res publica sacra*, s. *ecclesia* a) Iudaeorum, quatenus templo, sacris, quae Hierosolymis fiebant, et legi mos. adstricta erat, Gal. 4, 25. *ἡ νῦν Ἱερουσαλήμ*. — b) Christianorum, quatenus haec nulla sede terrestri nitebatur, sed Christo in coelis versante, Gal. 4, 26. *ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ*. Loquebantur Iudaei quoque de Hierosolymis in coelo (ut etiam de templo, sanctuario coelesti, vid. *Ἅγιος* et *Ἀληθινός*), Hebr. 12, 22. *Ἱερουσαλὴμ ἡ ἐπουράνιος*, Apoc. 3, 12. 21, 2. 10. *ἡ καινὴ Ἱερουσαλήμ*, tanquam sede beatissima piorum et verorum Dei cultorum. (Test XII. Patr. p. 654.: *καὶ ἀναπαύσονται ἐν Ἐδὲμ ἅγιον, καὶ ἐπὶ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ εὐφρανθήσονται δίκαιοι, ἥτις ἔσται εἰς δόξασμα θεοῦ ἕως τοῦ αἰῶνος.*).

Ἱεροσολυμίτης, ου, ὁ, *Hierosolymitanus*. Marc. 1, 5. Io. 7, 25. (*οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων*, Matth. 15, 1.) 4 Macc. 4, 22. 18, 5. Ioseph. vit. §. 65. Id. ant. 5, 1. 16. 10, 8. 1.) *.

Ἱεροσυλέω, f. ήσω, (ab *ἱερόσυλος*) *templa spolio, sacrilegium committo;* ex adiuncto: *graviter pecco in Deum*, debitam Deo venerationem valde laedo; sic Rom. 2, 22. sensus: committendo flagitia diabolo servis ut idololatrae.

Ἱερόσυλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*ἱερόν* et *συλέω*) *sacrilegus* (Hesych.: *τὰ ἱερὰ κλέπτων*) Act. 19, 37. 2 Macc. 4, 42.

Ἱερουργέω, ῶ, f. ήσω, (*ἱερὰ ἐργάζομαι*) 1) victimas macto, sacra facio. Hesych. *ἱερουργεῖ· θύει, ἱερὰ ἐργάζεται*. Philo de vita Mos. p. 687. Ioseph. ant. 6, 6. 2. ib. 7, 13. 4. *ἱερούργησε καὶ ὡλοκαύτωσε*. (*Ἱερουργήματα* ib. 8, 4. 5.) — Metaphor. *me ipse immolo rei sacrae faciendae s. promovendae;* Rom. 15, 16. *ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον*, me ipsum immolantem doctrinae chr. propagationi. (4 Macc. 7, 8. *τοὺς ἱερουργοῦντας τὸν νόμον ἰδίῳ αἵματι, καὶ γενναίῳ ἱδρῶτι τοῖς μέχρι θανάτου πάθεσιν ὑπερασπίζοντας.*) *.

Ἱερουσαλήμ, vid. *Ἱεροσόλυμα*.

Ἱερωσύνη, ης, ἡ, (*ἱερός*) *sacerdotium, munus sacerdotale*. Hebr. 7, 11. 12. 14. 24. (3 Esdr. 5, 60. 1 Macc. 2, 54. 3, 50. 4 Macc. 7, 6. Ioseph. ant. 2, 9. 3. 5, 10. 4.). *.

ʽΙεσσαί, ὁ, (hebr. יִשַׁי) *Iesse* s. *Isai*, nom. pr. patris Davidis, regis; de quo vid. 1 Sam. 16, 1. 10. 17, 12. 20, 21. — Matth. 1, 5. 6. Luc. 3, 32. Act. 13, 22. — Messias dicitur ἡ ῥίζα τοῦ ʽΙεσσαί, i. q. ὁ υἱὸς τοῦ Δαυίδ, Rom. 15, 12. Ies. 11, 1. 10. *.

ʼΙεφθάε, ὁ, *Iephtha*, hebr. יִפְתָּח; nom. pr. indecl. filii Gileadis qui aliquamdiu fuit שׁוֹפֵט Israelitarum. Vid. Iudic. c. 11 et 12. — Hebr. 11, 32. *.

ʼΙεχονίας, ου, ὁ, *Iechonias*, (vid. LXX 1 Chron. 3, 16. 2 Chron. 36, 8.) rex Iudaeorum, quo imperante respublica Iudaica destructa est a Nabuchodonosore, rege Babyloniorum. 2 Reg. 24, 8. 25, 27. Commemoratur Matth. 1, 11. 12. ibique dicitur filius Iosiae. Quum autem idem in V. T. filius Ioakimi fuisse legatur (1 Chron. 3, 15. 16. 2 Chron. 36, 8 sqq.) interpretes Iechoniam priorem a Matthaeo commemoratum Ioakimum, qui fuit filius Iosiae, esse arbitrati sunt. At, vel Matthaeum ipsum unius ex maioribus Iesu nomen omisisse, vel hoc nomen casu excidisse, verisimilius est.

ʼΙησοῦς, οῦ, ὁ, nom. pr. hebr. יְהוֹשֻׁעַ, i. e. *vindex, servator*, graec. σωτήρ, ὁ σώζων. Nomen propr. (1 Chron. 25, 11. Esdr. 2, 2.) In N. T. 1) *Iosua*, dux Israelitarum, Mosis successor (Num. 13, 17. 27, 18. 34, 16. Ios. 1.) Act. 7, 45. Hebr. 4, 8. — 2) *Iesus*, Dei filius, hominum servator s. vindex a peccatis, s. poenis peccatorum et morte. Matth. 1, 21. 26. Luc. 1, 31. 2, 21. et centies. Commemoratur a Iosepho ant. 18, 3. 3. et 20, 9. 1. — ʼΙησοῦς coniunctum cum ὁ Χριστὸς vid. Χριστός. — ὁ Κύριος ʼΙησοῦς in scriptis apostolorum; vid. Κύριος. Paulus nomen Iesu passim ponit pro *re christiana*, 2 Cor. 1, 19. sensu et pietate Iesu Rom. 13, 14. — 3) *Iesus cognomine Iustus*; de quo vid. Col. 4, 11.

ʽΙκανός, ή, όν, (ab obsoleto ἱκάνω, i. e. ἵκω, pervenio ad aliquid) propr. eo pertingens, nostrum *hinreichend*, iustae magnitudinis; 1) *sufficiens*, (Ies. 40, 16. Exod. 36, 6.) — a) ἱκανόν ἐστι, *satis est*, *sufficit*; Luc. 22, 38. ἱκαν. ἐστ. satis est, i. e. desinite, nolite ultra progredi. 2 Cor. 2, 6. ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ, satis sit poenae eiusmodi homini. (Gen. 30, 15. οὐχ ἱκανόν σοι (מְעַט) non suffecit tibi, ultra progressa es. Ezech. 34, 18. 1 Reg. 16, 31. 1 Macc. 2, 33.) — τὸ ἱκανόν, *quod satis est*, α) ex alterius voluntate s. desiderio, Marc. 15, 15. τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, Latinor. *satisfacere* nimirum voluntati alterius, *morem gerere*. (Prov. 25, 16. φαγεῖν τὸ ἱκανόν, ad oblectationem, non ad satietatem, i. e. modice. Obad. v. 5. ἔκλεψαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς, quae placerent, quae vellent.) — β) ex iure: *satis datum*, Act. 17, 9. λαβόντες τὸ ἱκανόν, postquam iis satis datum erat, vadem producendo vel pecuniam deponendo. cf. *Kypkii* obss. sacr. I, p. 197. — b) ἱκανός εἰμι i. e. α) *valeo, idoneus sum*, 2 Cor. 3, 5 sq. infinitivo 2 Tim. 2, 2.

(Ioseph. ant. 3, 2, 3. εἰπεῖν ἱκανός. Id. de bell. 4, 4, 1.) — seq. πρός, 2 Cor. 2, 16. (Exod. 4, 10. ἱκανὸς πρὸς τῆς χθές. Ioseph. ant. 1, 1. 1. τὴν αἰτίαν ἱκανὸς μὲν εἰμι ἀποδοῦναι καὶ νῦν. Herodot. 8, 36. Vid. *Loesneri* obss. e Phil. p. 301 sq. Hinc LXX τὸν ἱκανόν, omnipotentem, pro hebr. שַׁדַּי, Ruth. 1, 20 sq. Iob. 31, 2. 39, 32. Ezech. 1, 24.) — β) *par*, *dignus sum*, seq. infinitivo, Matth. 3, 11. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. 1 Cor. 15, 9. — seq. ἵνα, Matth. 8, 8. Luc. 7, 61. — 2) sufficiens multitudine, satis numerosus, (Sap. 18, 12. οὐ πρὸς τὸ θάψαι οἱ ζῶντες ἦσαν ἱκανοί.) *multus*, ἱκανοί *multi*, *haud pauci*; Act. 12, 12. 19, 19. 1 Cor. 11, 30. (2 Chron. 30, 3. Ezech. 1, 24. pro רַב. 1 Macc. 13, 11. 49.) — ὄχλος ἱκανός, Marc. 10, 14. Luc. 8, 32. Act. 11, 24. 26. Luc. 7, 11. 12. (Ioseph. ant. 5, 7. 4.) — Matth. 28, 12. ἀργύρια. Luc. 23, 9. λόγοι. — Act. 20, 11. ἐφ' ἱκανόν, multis verbis, prolixius. Act. 22, 6. φῶς ἱκ. multa lux. — De tempore, Act. 9, 23. 43. Luc. 8, 27. 20, 9. Act. 8, 11. 14, 13. et passim. — Luc. 23, 8. ἐξ ἱκανοῦ, *iamdiu*.

Ἱκανότης, ητος, ἡ, (ab ἱκανός) τὸ ἱκανὸν εἶναι, *facultas alicuius rei*, *τὸ posse*, *idoneum esse*. 2 Cor. 3, 5. Hesych. ἱκανότης· δύναμις, ἰσχύς. coll. Polluc. Onomast. IV, 23. *.

Ἱκανόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἱκανός) pr. ἱκανὸν ποιέω, *idoneum facio*, facultate rei efficiendae instruo, Col. 1, 12. 2 Cor. 3, 6. — (LXX ἱκανόομαι, Cant. 7, 9. 1 Reg. 20, 11. Num. 16, 7. Deut. 1, 6. 2, 3. 3, 26. 1 Chron. 21, 15. Addit. Esth. 4.) **.

Ἱκετήριος, ία, ιον, (ab ἱκέτης, supplex) quod supplicem decet, supplicis est; — ἱκετηρία (intellige ἐλαία κλάδος) substantive: propr. ramus olivae, quem supplex, auxilium vel ius implorans, manu ferebat, (Ael. Var. H. 3, 26.); — 2) *supplicatio*; Hebr. 5, 7. δεήσεις καὶ ἱκετηρίας, preces et supplicationes. (LXX Iob. 41, 3. [in textu hebr. c. 40, 27.], 2 Macc. 9, 18. Act. Thom. §. 10. — Iob. 40, 22. ἱκετηρίς, supplex.) **.

Ἰκμάς, άδος, ἡ, *humor*, *succus*. Luc. 8, 6. (Ier. 17, 8. ἐπ' ἰκμάδα עַל־יוּבַל ad loca uvida βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ. Ioseph. ant. 3, 1. 3.) *.

Ἰκόνιον, ίου, τό, *Iconium*, urbs magna et incolis frequens Asiae minoris (nunc *Konia*) inter Galatiam et Pisidiam in Lycaonia sita, diversisque temporibus Phrygiae (Xenoph. anab. 1, 2. 19.), Lycaoniae (Strab. 12, 835. Plin. H. N. 5, 27.) et Pisidiae (Ammian. Marc. 14, 6.) provinciis adnumerata; Act. 13, 51. 14, 1. 19. 21. 16, 2. 2 Tim. 3, 11. *.

Ἱλαρός, ά, όν, (ab ἵλαος, benignus, hilaris) *hilaris*, περιχαρὴς τῇ ὄψει, interprete Hesychio. — 2 Cor. 9, 7. ἱλαρὸς δότης, hilari vultu promptoque animo dans. (LXX Prov. 22, 8. ἄνδρα ἱλαρὸν καὶ δότην, hebr. טוֹב־עַיִן. Ib. 19, 11. τὸ ἱλαρόν pro רָצוֹן. Iob. 33, 26.) *.

Ἱλαρότης, ητος, ἡ, (ab ἱλαρός) *hilaritas;* Rom. 12, 8. ἱλαρότητι, libenter ac prompte. (LXX pro רָצוֹן Prov. 18, 22. Act. Thom. §. 14. ἐν ἱλαρότητι ὑπάρχω.) **.

Ἱλάσκω, sive ἱλάω, propitium facio, (ab ἵλεως, i. q. ἵλαος) quod in activo non legitur. Medium ἱλάσκομαι s. ἱλάομαι, f. ἱλάσομαι, *propitium facio mihi;* (Ioseph. ant. 6, 6. 5. τὸν θεὸν ἱλάσασθαι.) — *expio;* τὰς ἁμαρτίας, Hebr. 2, 17. (LXX pro כִּפֵּר seq. dativo: ταῖς ἁμαρτίαις, Ps. 65, 3. 78, 42. 79, 9.) — aor. 1. pass. ἱλάσθην, *placari me patior, propitius sum*, ich lasse mich versöhnen, seq. dativo personae: ἱλάσθητί μοι, Luc. 18, 13. (Ps. 25, 12. ἱλάσθητι τῇ ἁμαρτίᾳ μου, pro סָלַחְתָּ seq. לְ. 2 Reg. 4, 18. Dan. 9, 19. Ioseph. ant. 8, 4. 3. Phavor. ἱλάσθητι· ἵλεώς μοι γένοιο.) *.

Ἱλασμός, οῦ, ὁ, (ab ἱλάω) *propitiatio; expiatio*. LXX pro סְלִיחָה Ps. 130, 4. vid. etiam Dan. 9, 9. Num. 5, 8. 2 Macc. 3, 33. — In N. T. bis 1 Io. 2, 2. 4, 10. ubi Christus dicitur ἱλασμός, i. e. auctor expiationis, eam efficiens. — LXX pro חַטָּאת Ezech. 44, 27. et אַשְׁמָה Amos. 8, 14.

Ἱλαστήριος, ία, ον, (ab ἱλάω) 1) vim expiandi habens. Ioseph. ant. 16, 7. 1. ἱλαστήριον μνῆμα, monumentum placandi numinis gratia exstructum. 4 Macc. 17, 22. ἱλαστηρίου [τοῦ, quod spurium] θανάτου αὐτοῦ, morte sua expiatoria, qua scil. ἀντίψυχον facti sunt τῆς τοῦ ἔθνους (Iudaeorum) ἁμαρτίας. — (Similiter χαριστήριος θυσία, Ioseph. ant. 2, 12. 1.) — 2) operculum arcae foederis in tabernaculo, versus quod in anniversario expiationis festo sanguines sacrificiorum spargebantur pro peccatis; in Vet. Test. (Exod. 25, 17. 18. Lev. 16, 2. 13.) dicitur כַּפֹּרֶת, quod Ioseph. ant. 3, 6. 5. legit כַּפֹּרֶת, quod est a כָּפַר *operuit;* vertit enim ἐπίθεμα; LXX autem legerunt כַּפֹּרֶת, cum dagesch, quod est a piel (כִּפֵּר) eiusdem verbi: *expiavit;* verterunt enim ἱλαστήριον, i. e. *propitiatorium, arca expiationis*, (ut θυμιατήριον, arca suffitus, Ioseph. ant. 3, 6. 8.) Exod. 25, 18—22. Lev. 16, 2. 13—15. Passim etiam utrumque legitur, ἱλαστήριον ἐπίθεμα, ut Exod. 5, 17. 37 (38), 6. ubi ἐπίθεμα emendationem sapit.) — Sic bis in N. T. Hebr. 9, 5. — et Rom. 3, 25. ubi Christus ἱλαστηρίου instar propositus hominibus dicitur, i. e. expiationis auctor. Hesych.: ἱλαστήριον· καθάρσιον, θυσιαστήριον. Vid. etiam *Wolfius* in curis phil. III, p. 63.

Ἵλεως, ω, ὁ, ἡ, (attice pro ἵλαος) *pacatus, propitius.* Sic in locutionibus: a) ἵλεώς εἰμι ταῖς ἁμαρτίαις, Hebr. 8, 12. *condono* peccata; LXX 2 Chron. 6, 25. 27. Ier. 31, 34. 36, 3. ubi in hebr. סָלַח. (ἵλεώς εἰμί τινι, propitius sum alicui, Num. 14, 20. Ier. 5, 1. 7. ἵλεως γένου τῷ λαῷ, hebr. כַּפֵּר, Deut. 21, 8. coll. Num. 14, 19. 4 Macc. 6, 28.) — ex hebraismo: — b) ἵλεώς σοι scl. ἔστω ὁ θεός, sive ὁ θεὸς διαμένῃ Deus maneat tibi propitius, ut plena legitur haec locutio lo-

seph. ant. 7, 11. 8. (ὁ δὲ ἵλεω μὲν εὔχετο τὸν Θεὸν αὐτῷ διαμένειν) i. e. Deus eiusmodi facinus a me abesse iubeat, eiusmodi calamitatem avertat. Est vox abominantis et dehortantis, cuius sensus: *Deus hoc avertat! absit hoc!* Sic semel Matth. 16, 22. Apud LXX respondet hebr. חָלִילָה seq. לְ, 2 Sam. 23, 17. ἵλεώς μοι, κύριε, τοῦ ποιῆσαι τοῦτο. ib. 20, 20. 1 Chron. 11, 19. (LXX: μὴ γένοιτο, Ios. 22, 29. 24, 16.) *.

Ἰλλυρικόν, οῦ, τό, *Illyricum*, regio inter Italiam, Germaniam, Macedoniam et Thraciam, cuius termini erant ab altera parte mare adriaticum, ab altera Danubius. Rom. 15, 19. *.

Ἱμάς, άντος, ὁ, *lorum*, lederner Riemen. Dicitur a) de *corrigiis*, quibus calceamenta alligabantur, Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Io. 1, 27. LXX Ies. 5, 27. οἱ ἱμάντες, (שְׂרוֹךְ) τῶν ὑποδημ. αὐτῶν. Suid. ἱμάς· σφαιρωτὴρ (LXX Gen. 14, 23.) σανδαλίου, ζανίχιον, οἷον τὸ λῶριον τοῦ ὑποδήματος. — b) de loris, quibus captivorum et malefactorum manus constringebantur, s. quibus verberandi adstringebantur. Act. 22, 25. προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, cf. Προτείνω. (4 Macc. 9, 11. διέδησαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ τοὺς βραχίονας ἱμᾶσιν ἑκατέρωθεν. Sir. 30, 36. ζυγὸς καὶ ἱμὰς κάμψουσι τράχηλον, καὶ οἰκέτῃ κακούργῳ στρέβλαι καὶ βάσανοι.) *.

Ἱματίζω, f. ίσω, (ab ἱμάτιον) *vestio, amicio*; Marc. 5, 15. Luc. 8, 35. *.

Ἱμάτιον, ου, τό, (diminutivum ab εἷμα, vestimentum) (LXX maxime pro בֶּגֶד et שִׂמְלָה) *vestis, vestimentum*; — a) universe: vestis quaecunque, *tegumentum* corporis Matth. 9, 16. 11, 8. Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. 7, 28. Hebr. 1, 11. et passim. (Ezech. 8, 7. 16. Sir. 29, 21. ἀρχὴ ζωῆς ἀνθρώπου ὕδωρ καὶ ἄρτος, καὶ ἱμάτιον Ioseph. ant. 3, 11. 4. ἱμάτιον τῆς κεφαλῆς de velo mulierum.) — b) *pallium*, vestis superior, quae tunicae iniicitur, Matth. 5, 40. 9, 20 sq. 14, 36. 21, 7. 8. Luc. 6, 29. Io. 19, 2. Act. 12, 8. 16, 22. et passim. Distinguitur ab eo χιτών, tunica, Act. 9, 39. — c) τὰ ἱμάτιά τινος, *pallium et tunica*, Matth. 17, 2. 24, 18. 27, 31. 35. Io. 13, 4. 12. 19, 23. Act. 7, 58. 22, 20. Iac. 5, 2. 1 Petr. 3, 3. et passim. Sic etiam in locutione: dilacerare vestes, Matth. 26, 65. Act. 14, 14. 22, 23. coll. 2 Sam. 1, 2. Iud. 11, 35. — Etiam omittitur, ut Apoc. 3, 4. Io. 20, 12. Matth. 11, 8.

Ἱματισμός, οῦ, ὁ, (ab ἱματίζω) *vestimenta, vestitus*; [Matth. 27, 35.] Luc. 7, 25. Io. 19, 24. Act. 20, 33. 1 Tim. 2, 9. (1 Macc. 11, 24.) — de *pallio* Luc. 9, 29. (LXX ut ἱμάτιον pro בֶּגֶד Gen. 24, 53. לְבוּשׁ Ps. 22, 19. שִׂמְלָה Ios. 22, 8.) *.

Ἱμείρω, s. ἱμείρομαι, (ab ἵμερος s. ἵμερος, cupido, appetitus, potissimum de desiderio amoris) *desiderio rei teneor, amore feror*; seq. genitivo rei. In textu vulg. 1 Thess. 2, 8. ἱμειρόμενοι ὑμῶν, amore vestrum flagrans. cf. Iob. 3, 21. ἱμείρονται τοῦ θανάτου, hebr. חִכָּה Hesych. ἱμείρεται· ἐπιθυμεῖ

ποθεῖ. — Idem ἐρᾷ. *Griesb.* habet ὁμειρόμενοι. Vid. Ὁμείρομαι. *.

Ἵνα, (propr. adverb. loci: quo, ubi. Sic non nisi apud profanos, ut Plat. Eutyphr. c. 13.) — coniunctio, consilium, finem indicans, quam apud optimos scriptores *coniunctivus* sequitur, si verbum, a quo ἵνα pendet, praecessit in praesenti vel futuro vel imperativo, ubi ἵνα cum coniunctivo indicat, rem vere eventuram esse (Marc. 4, 21. 2 Tim. 2, 4. 10.), optativus vero sequitur post praeterita, et indicat, rem fieri posse, vel cogitationem alterius proferri. Sequitur vero etiam post praeteritum coniunctivus, a) vel si res adhuc est vel eius eventus durat (Rom. 6, 4. 1 Tim. 1, 16. Tit. 1, 5. 2, 14. 1 Io. 5, 13. 20.) — b) vel in stylo historico, potissimum a Thucydidis inde aetate, et apud scriptores seriores omnino, ubi consilium, quod aliquis habuit, indicatur. — Denique ἵνα etiam legitur cum futuro activi, apud optimos scriptores, quia futuro saepissime inest notio consilii vel etiam necessitatis. Vid. omnino *Viger.* de Idiotism. p. 557. et ad eundem *Hermann.* p. 850 sq. *Matthiae* gramm. gr. §. 518 sqq. *Rostii* gramm. gr. §. 122. *Wineri* Gramm. des N. T. p. 122 sqq. — In N. T. bis tantum legitur cum optativo, Eph. 1, 17. 3, 16. aliquoties (1 Cor. 9, 18. Apoc. 22, 14. et in codd. 1 Cor. 13, 3. 1 Petr. 3, 1. Apoc. 3, 9. ubi lectiones codd. καυθήσονται, κερδηθήσονται, ἥξουσι, προςκυνήσουσι praeferendae videntur) cum futuro activi, maxime, ut apud LXX, cum coniunctivo, etiam post praeterita, (Matth. 19, 13. 27, 20. Marc. 8, 1. 12, 2. Luc. 18, 15. 19, 4. 15. Io. 1, 19. 31. et saepius), denique vero etiam, quod Graecis prorsus insolitum est, cum praesente indicativi, 1 Cor. 4, 6. Gal. 4, 17. (Test. XII. Patr. p. 684. ἵνα εὐοδοῦται. 3 Esdr. 6, 32. ubi sequitur infinitivus et positum est pro ὥςτε.) De usu huius particulae in N. T. subtilius nuper disputavit *Fritzschius* (Evangelium Matthaei, recensuit et cum commentariis perpetuis edidit etc. Lips. 1826. 8. p. 836. ubi legitur excurs. I.: „diversae vocabuli ἵνα in N. T. rationes enucleantur.") Negavit, ἵνα in N. T. de eventu dici, quod idem negavit Anonymus: ob ἵνα im N. T. ἐκβατικῶς gebraucht werde? In *Winer* Journ. Vol. 4. p. 418 sqq. — Apud LXX ἵνα legitur pro ְ, לְמַעַן, etiam pro אֲשֶׁר. Dicitur autem in N. T., ut etiam apud profanos,

1) de *consilio* et *fine; ut, quo, eo consilio ut;* — ἵνα μή, *ne, ut non;* a) de consilio: Io. 7, 23. ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος, i. e. si puer circumciditur octavo die, vel sabbato, ne lex (de circumcidendis pueris octavo die) laedatur. 1 Cor. 7, 29. τοῦτο δέ φημι — ἵνα καί, eo consilio, ut Marc. 1, 38. 3, 10. 14. 4, 21. Luc. 1, 4. 6, 7. Rom. 3, 8. et saepissime. — Praecedente εἰς τοῦτο, Act. 9, 21. Rom. 14, 9. — ἵνα μὴ λέγωμεν, ne dicam, i. e. possem dicere, sed nolo; 2 Cor. 9, 4.

Philem. 19. (Origen. comm. in Matth. T. XIII. §. 26. ἡ τῆς ψυχῆς, ἵν' οὕτως εἴπω, μεγαλειότης.) — b) de eventu, quem in consiliis habemus; *ut, quo*, Matth. 18, 16. 19, 16. Marc. 10, 17. τί ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον. Matth. 27, 20. ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαῤῥ. Marc. 9, 22. 11, 25. Io. 4, 15. 1 Cor. 4, 6 sq. — Etiam in locutione ἵνα πληρωθῇ ἡ γραφή, Matth. 1, 22. 2, 15. 19, 13. et passim. (LXX pro אֲשֶׁר Gen. 11, 7. לְמַעַן, Gen. 27, 25. Exod. 4, 5. 3 Esdr. 8, 85. coll. Esdr. 9, 12. hebr. ל Nehem. 6, 17. et chald. ו Dan. 2, 30. et דִּי Esdr. 4, 11. 6, 10. Dan. 4, 4.) — c) nostri ἵνα utuntur etiam post verba *iubendi, rogandi, hortandi, precandi;* ubi ἵνα semper incipit enuntiationem, qua argumentum mandati vel precum, quod in consiliis est, effertur; εἶπον, ἵνα Matth. 4, 3. Marc. 3, 9. Luc. 4, 3. 1 Io. 5, 6. Apoc. 6, 11. ἐῤῥέθη αὐτοῖς, ἵνα. ib. 9, 4. — Ἐντέλλομαι ἵνα, Marc. 13, 34. (Test. XII. Patr. p. 543. 671 sq.) — Porro post ἀπαγγέλλω, Matth. 28, 10. Διαστέλλω, Matth. 16, 20. Marc. 5, 43. θέλω, Matth. 7, 12. Marc. 6, 25. Luc. 6, 31. 18, 49. Io. 17, 24. et passim; θέλημά ἐστι. Io. 6, 39 sq. (Test. XII. Patr. p. 704. εἰ θέλεις, ἵνα καταλίπω.) — Ἐντολὴν διδόναι s. λαμβάνειν, ἵνα, Io. 11, 57. 13, 34. 15, 12. Act. 17, 15. 1 Io. 4, 21. ἐξορκίζω, Matth. 26, 23. ἐρωτάω, Marc. 7, 26. Luc. 7, 36. 16, 27. Io. 4, 47. 17, 15. ἐπιτιμάω ἵνα μή, Matth. 12, 16. Marc. 3, 13. διαμαρτύρ. ἵνα, 1 Tim. 5, 21. Προσεύχομαι, Matth. 24, 20. 26, 41. Luc. 22, 46. Rom. 15, 31. Test. XII. Patr. p. 535. ηὐξάμην κυρίῳ, ἵνα. ib. p. 684. (sq. infin. 2 Cor. 13, 7.) δέομαι ἵνα, Luc. 21, 36. 22, 32. (Test. XII. Patr. p. 730. Ioseph. ant. 12, 3. 2. (seq. infinitivo 1 Macc. 1, 16. Ioseph. ant. 9, 14. 3.) παραγγέλλω ἵνα, Marc. 6, 8. (Test. XII. Patr. p. 529. προστάσσει ἵνα κοσμῶνται. 3 Esdr. 8, 19. ubi in textu chald. Esdr. 7, 21. דִּי, LXX ὅτι. coll. Esdr. 5, 11. — seq. infinitivo, Ioseph. ant. 8, 1. 3. κελεύω ἀποστέλλειν. 1 Macc. 14, 28.) Παρακαλέω ἵνα, vid. Παρακαλέω. — Eodem modo sequitur ἵνα, si in praecedentibus latet notio mandati vel voluntatis; ut ἀποστέλλειν τινά, ἵνα, Io. 1, 19. (2 Macc. 14, 19. sq. infinit. et Ioseph. ant. 9, 8. 3. seq. participio). Παραδιδόναι ἵνα, tradere cum mandato, ut, Matth. 27, 26. Marc. 5, 15. διδόναι τινὰ ἵνα, Marc. 8, 6. 10, 37. Io. 5, 36. Apoc. 9, 5. 19, 18. (Apoc. 9, 15. sequitur infinitivus). Οὐκ ἤφιεν ἵνα, Marc. 11, 16. — Vid. etiam Io. 9, 22. 18, 39. Luc. 16, 24. 20, 28. Marc. 6, 12. 12, 19. Act. 27, 42. Tit. 2, 4. — Eph. 5, 33. ἡ δὲ γυνή (intelligo λέγω, iubeo) ἵνα. Eodem modo ποιεῖν τινα ἵνα, iubere, adigere ut, Apoc. 3, 9. 13, 12—16. (4 Esdr. 11, 34. „feceram regnare, et *ut* per eos veniret" etc. — c) post verba *quaerendi, studendi*, Matth. 26, 16. ἐζήτει εὐκαιρίαν, ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 1 Cor. 4, 2. 7, 34. μεριμνᾷ, ἵνα ᾖ ἁγία. 14, 1. 12. — Io. 4, 34. ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ. (Test. XII. Patr. p. 682. ἕως ἵνα πραθῇ, pro ἕως οὗ, quod

LXX pro chald. דִּי עַד Dan. 4, 20. 22.) — Item *parandi* ut Apoc. 8, 6. ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς, ἵνα σαλπίσωσι (Amos. 4, 12. το σαλπ. 1 Macc. 5, 11. — Dan. 3, 15. ἑτοίμως ἔχων ἵνα, chald דִּי.) — *consultandi*, Matth. 26, 4. συμβουλεύσαντο, ἵνα κρατήσωσι i. e. quaesiverunt quomodo possent etc. Io. 11, 53. 12 10. — d) ut chald. דִּי et syriacum Dolath non solum coniunctio est finem indicans, sed etiam ponitur pro relativo sic in N. T. ἵνα etiam legitur, ubi ὅς (Latinor. *qui* cum coniunctivo) expectasses; Io. 5, 7. ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα βάλῃ με, *qui* me coniiciat. ib. 6, 5. ἄρτους ἵνα φάγωσι, quos comedant. c. 14, 16. ἵνα μένῃ, qui maneat. Fortasse etiam Apoc. 3, 18. 21, 15. ἵνα ita dicitur. (Esdr. 7, 25. κατάστησον κριτὰς ἵνα (דִּי) ὦσι κρίνοντες.)

2) de *eventu*, a) *ita ut*, *quo fit*, vel *quo futurum est*, *ut*, ubi i. q. ὥςτε, Luc. 9, 45. ἦν παρακεκαλ. ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό. Luc. 11, 50. 14, 10. 16, 9. Io. 4, 36. ἵνα καί, quo simul fiet, ut. Io. 5, 20. ἵνα ὑμεῖς, ita ut etc. v. 40. Io. 9, 2. τίς ἥμαρτεν — ἵνα, ita ut poenae loco etc. c. 16, 24. Rom. 5, 21. ἵνα, quo fit, ut. ib. 11, 31. 15, 32. Gal. 5, 17. Eph. 6, 3. 1 Thess. 5, 4. ἵνα καταλάβῃ, ita, ut posset etc. 1 Io. 1, 5. 3, 1. Apoc. 8, 12. 9, 20. ἵνα μή, ita ut amplius non colerent. c. 22, 14. ἵνα ἔσται, quo certissime fiet, ut etc. (Gen. 22, 14. ubi pro אֲשֶׁר c. 27, 41. Ier. 7, 18.) — ἵνα μή, ne eveniat ut, Matth. 17, 27. 26, 5. Marc. 3, 9. Luc. 14, 29. 18, 5. Act. 5, 26. 1 Cor. 1, 15. 8, 13. et passim. Ad idem genus pertinet locutio ἐλήλυθεν ὥρα, ἵνα, adest tempus, quo eveniet ut etc. Io. 12, 23. 13, 1. 16, 2. 32. ubi alii ἵνα habent pro adverbio temporis: *quando*. (In V. T. post בָּאִים יָמִים sequi solet וְ, LXX: καί, ut Ier. 30, 3. 31. 31, 27. 31. 38. — 4 Esdr. 7, 26. 6, 18. 19.: „*tempus veniet et erit*, *quando* etc.) Porro — b) apud nostros ἵνα cum coniunct. ponitur, ubi apud profanos legitur infinitivus, vel τοῦ cum infinitivo; Matth. 5, 29. συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ (pro ἢ ἵνα) ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν, i. e. conducit tibi magis, *si evenit tibi*, *ut* unum membrum pereat, quam si eveniet, ut totum corpus coniiciatur etc. Eodem modo Matth. 5, 30. 18, 6. Io. 11, 50. 16, 7. (seq. infinitivo Io. 18, 14. Matth. 19, 10. 2 Cor. 12, 1. — Luc. 17, 7. λυσιτελεῖ αὐτῷ (μᾶλλον), εἰ ἔῤῥιπται — ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ. (seq. infinitivo Tob. 3, 6.)

3) *rem ipsam*, ad quam antecedentia referuntur, indicat, et a) legitur, ubi profani infinitivo uti solent; Io. 1, 27. ἄξιός εἰμι, ἵνα, dignus sum, qui. (seq. infinitivo, Luc. 15, 21. Apoc. 4, 11. 5, 2. 9. Sap. 1, 16. 18, 1.) — Matth. 10, 25. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ, ἵνα. Io. 6, 7. οὐκ ἀρκοῦσιν, ἵνα. Matth. 8, 8. ἱκανὸς ἵνα. (seq. infinitivo Matth. 3, 11. Marc. 1, 7.) — χρείαν ἔχειν ἵνα, Io. 2, 25. 16, 30. 1 Io. 2, 27. Apoc. 21, 23.

eq. infinitivo Matth. 14, 16. 1 Thess. 4, 9. et seq. τοῦ Hebr. , 12.) — b) ut hebr. לְמַעַן et chald. דִּי est: *quod*, *quum*, ›. 8, 56. ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ gavisus est, quod visurus esset. . 15, 13. μείζονα ταύτης ἀγάπης οὐδεὶς ἔχει (ἢ) ἵνα τις θῇ. Cor. 4, 3. ἐμοὶ εἰς ἐλάχιστόν ἐστι, ἵνα. 3 Io. v. 4. μειζοτέραν ὐκ ἔχω χαρὰν, (ἢ) ἵνα ἀκούω, quam quum audio. 1 Petr. 4, 3. coll. Sap. 13, 9. — c) post οὗτος, αὕτη, τοῦτο sequitur να ita, ut indicet, *qua in re aliquid conspicuum sit*; *a quo pendeat aliquid*, *in quo cernatur*, ubi maxime verti potest *quod*; Luc. 1, 43. πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ, quomodo hoc mihi evenit, quod mater etc. — ἐν τούτῳ — ἵνα, Io. 15, 8. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ, ἵνα καρπὸν φέρητε, eo pa- er honore afficitur quod etc. 1 Io. 4, 17. — Omissum est ἐν ούτῳ ante ἵνα Phil. 2, 2. et 1 Cor. 9, 18. ante ἵνα intelli- endum est: ἐν τούτῳ ἔσται μοι μισθὸς, ἵνα, ab eo pendet erces mea a domino accipienda, quod ἀδάπανον τίθημι τὸ ὐαγγέλιον. — Ioanni propria est locutio: οὗτος s. αὕτη, s. οῦτο δέ ἐστιν — ἵνα, *in eo cernitur*, *quod*, vel: *ab eo endet*, *quod*, *in eo est*, *quod*; Io. 6, 29. 39. 17, 3. 1 Io. 3, 1. 23. 4, 21. 5, 5. 2 Io. v. 6. (Test. XII. Patr. p. 606.: αὕτη στὶν ἡ σύνεσις τῆς οἰνοποσίας, ἵνα ἕως ὅτου ἔχει αἰδῶ, πίῃ.)

4) Saepius ante ἵνα quaedam omissa sunt, a quibus ἵνα endet, ut Marc. 5, 23. (δέομαι οὖν) ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς. — Τοῦτο δὲ ἐγένετο) ἵνα, Marc. 14, 49. Io. 9, 3. 13, 18. 15, 25. id. etiam Io. 1, 8. ubi ἦλθεν e versu 7. repetendum est. Io. 1, 2. 10, 17. ubi intelligendum est: καὶ τοῦτο ποιῶ. 2 Cor. 10, Gal. 2, 10. 1 Io. 2, 19. (2 Macc. 1, 9. Gen. 33, 9. ubi ad- endum est: *tua sint omnia*)

Ἱνατί, (pro ἵνα τί, *ut quid*, intelligendum post prae- ns: γένηται, ut quid fiat? — vel post praeteritum γένοιτο, t. quid fierit? vid. *Hermann.* ad Viger. p. 849. *Lamb. Bos.* 592. ed. *Schaefer.*) — *cur? quare? quem in finem?* Matth. 9, 4. 27, 46. Luc. 13, 7. Act. 4, 25. 27, 26. 1 Cor. 10, 9. (LXX pro לָמָּה Gen. 4, 6. Dan. 10, 20. עַל־מָה Num. 22, 2. vid. etiam Gen. 25, 32. 24, 5. 7. Iob. 3, 12. 10, 18. Tob. 15. 1 Macc. 2, 7. 13. 12, 44.) *.

Ἰόππη, ης, ἡ, (sic LXX, N. T. et Iosephus; profani tiam Ἰώππη), hebr. יָפוֹ s. יָפוֹא, *Ioppe*, urbs Palaestinae, ad are mediterraneum in finibus tribus Dan sita, portu instru- ta, et ab Augusto Herodis magni regno adiecta. (Ioseph. ant. 11. de bell. 1, 20. 3.) Hodie *Iaffa* appellatur. Act. 9, 36 -43. 10, 5. 8. 23. 32. 11, 5. 13. (Ios. 19, 46. 2 Chron. 2, 16. n. 1, 3. Esdr. 3, 7. 1 Macc. 10, 75. 14, 5.) *.

Ἰορδάνης, ου, ὁ, hebr. יַרְדֵּן, (a יָרַד manare, rinnen) ordanes, fluvius Palaestinae maximus; nunc *El-Schareich.* ritur ex aquis nivalibus montis Libani, prorumpitque ex ntro montis Paneadis ad radices Libani, unde per paludes

Semechonitidis (s. lacum Merom), in Galilaeam delatus, lacum Galilaeae (s. Genesareth) permeat, et deinde aquis valde auctis defluit in lacum Asphaltitem s. mare mortuum. Ex narratione Iosephi (de bell. 3, 10. 7.) e lacu Phiala, ad radicem montis Antilibani, oritur, et CXX stadia sub terra in occulto ad antrum Paneadis defertur. Matth. 3, 5 sq. 13. 4, 15. 25. 19, 1. Marc. 1, 5. 9. 3, 8. 10, 1. Luc. 3, 3. 4, 1. Io. 1, 28. 3, 26. 10, 40. (Ios. 3. Gen. 13, 11. Num. 13, 30. 2 Reg. 5, 10 sqq. Zach. 11, 3.) — Dicitur etiam Iordanes maior s. magnus antequam in paludes Semechonitarum influit, ut distinguatur ab alio amne, cui nomen Iordanes minor (ἐλάσσων, Ioseph. ant. 5, 3. 1. μικρός de bell. 4, 1. 1.) qui aquas suas in ista palude in maiorem immittit. coll. Ioseph. ant. 1, 10. 1. *.

Ἰός, οῦ, ὁ, (ab ἵημι, mitto) 1) missile, sagitta, Thren. 3, 13. ἰοὺς φαρέτρας, hebr. בְּנֵי אַשְׁפָּה, filios pharetrae i. e. sagittas. Quum sagittarum cuspides veneno essent tinctae, est — 2) *venenum*; — in N. T. tropice de calumnia, quae saluti hominum aeque lethifera est ac venenum corpori. Rom. 3, 13. ἰὸς ἀσπίδων, venenum aspidis, i. e. maxime noxium. Deprompta sunt e Ps. 140, 3. ubi in hebr. est חֲמַת. — Iac. 3, 8. lingua dicitur μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. (Test. XII. Patr. p. 680.: ἰοῦ διαβολικοῦ τὴν καρδίαν πληροῖ. Ibid. p. 529. ἰός de veneno libidinis legitur.) — 3) *aerugo*, Iac. 5, 3. et Epist. Ier. v. 24. LXX Ezech. 24, 6. 11. 12. pro חֶלְאָה. Theophil. ad Autol. lib. 1, p. 70. Vid. *Kypkii* obss. s. II, p. 426.

Ἰουδαία, ας, ἡ, vid. Ἰουδαῖος.

Ἰουδαΐζω, f. ίσω, (ab ἰουδαῖος) *iudaizo* (ut ἑλληνίζω, πλατωνίζω et similia) i. e. *Iudaeorum mores, religionem, partes sequor*; Gal. 2, 14. ἰουδαΐζ. leges mosaicas observare; moribus Iudaeis similem esse. Sic quoque Esth. 8, 17. (מִתְיַהֲדִים). Ioseph. de bell. 2, 18. 2. Iudaeorum partes sequi, iis favere. Ignat. ad Magnes. §. 10. ἄτοπόν ἐστιν Χριστὸν Ἰησοῦν καλεῖν, καὶ ἰουδαΐζειν.) **.

Ἰουδαϊκός, ή, όν, (a ἰουδαῖος) *iudaicus*; Tit. 1, 14. Ioseph. ant. 20, 11. 1. et 4. de vita §. 6. 3 Macc. 13, 21. 2 Macc. 8, 11.

Ἰουδαϊκῶς, adv. *iudaice, Iudaeorum more*. Gal. 2, 14. (Ioseph. bell. 6, 1. 3.) *.

Ἰουδαῖος, αία, ον, (neutrum legitur apud Ioseph. de bell. 3, 8. 3. τὸ ἰουδαῖον φῦλον) — *iudaeus*. Ut ἰδουμαῖος, ἀμοῤῥαῖος, εὐαῖος, μιναῖος et similia gentilia, formatum ab Ἰούδα, יְהוּדָה, quod apud LXX interpretes legitur 1) de tribu Iudae 2 Sam. 3, 10. 5, 5. 2 Reg. 24, 20. υἱοὶ Ἰούδα, Ios. 18, 11. 15, 13. etiam ὁ Ἰούδα scl. λαός 2 Chron. 30, 24. sive δῆμος Iudic. 17, 7. Ioseph. ant. 4, 1. 3. Ἰουδαῖοι, tribus Iuda. — 2) de sedibus tribus Iudae Iudic. 18, 12. etiam ὁ Ἰούδα (ἀγρός) Ios. 20, 7. 2 Chron. 11, 10. et ἡ γῆ Ἰούδα Ruth. 1, 7. — 3) de regno Iudae eiusque incolis, 2 Chron. 30, 1. 25. 31, 20. 32,

1. 9. — Hinc 1) ἰουδαῖος, יְהוּדִי, *iudaeus, iudaicus*, ut ἀνήρ Act. 10, 28. 2, 14. 22, 3. ψευδοπροφήτης Act. 13, 6. ἀρχιερεύς, Act. 19, 14. (Esth. 2, 3. ἄνθρωπος ἰουδ. Ioseph. de bell. 3, 7. 31. ἀνήρ τις ἰουδαῖος. 2 Macc. 3, 29. τόπος ἰουδαῖος.) — ἰουδαία γυνή, Act. 16, 1. 24, 24. (1 Chron. 4, 18.) — *Origine, gente, religione Iudaeus*, Io. 4, 29. 18, 25. Act. 18, 2. 24. 21, 39. Rom. 1, 16. 2, 9. 28. 29. 17, 3. et passim. (Esth. 3, 4. 5, 9. 13.) — *Iudaeus proselytus*, Act. 2, 5. coll. v. 10. — 2) οἱ Ἰουδαῖοι, *Iudaei*, יְהוּדִים, a) incolae regni Iudae 2 Reg. 16, 6. — iidem in exilio, Neh. 5, 1. Esth. 8, 7. 9, 18 sq. in Aegypto 2 Macc. 1, 10. — et reduces 3 Esdr. 2, 18. 23. — b) incolae provinciae Iudaeae (Iesu temporibus), Luc. 23, 51. vid. Ἀριμαθαία. — c) gens iudaica, Matth. 2, 2. 27, 11. 29. Marc. 7, 3. 15. Io. 2, 6. 4, 9. 22. 5, 1. et saepius. — Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες, Act. 14, 1. 18, 4. 19, 10. 1 Cor. 1, 23 sq. et passim. Act. 14, 5. — d) eiusdem gentis homines extra Palaestinam, οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τὰ ἔθνη, Act. 21, 21. 14, 1. 19. 17, 13. 21, 27. — In evang. Ioannis οἱ Ἰουδαῖοι saepius sunt *proceres* Iudaeorum, potissimum Hierosolymitani, c. 1, 19. 2, 18. 20. 5, 10. 15 sq. 6, 52. 7, 1. 13. 9, 22. etc. Ita etiam Ἰουδαίου (ut habet *Griesb.* pro Ἰουδαίων) Io. 3, 25. — 3) Ἰουδαία, a) *iudaea*, ut γυνή, mulier iudaica, Act. 16, 1. 24, 24. 1 Chron. 4, 18. — b) ἡ Ἰουδαία, (γῆ, ut additur Io. 3, 22. s. χώρα, ut legitur Marc. 1, 5. Ioseph. ant. 11, 1. 1.) *Iudaea*; et quidem a) sedes tribus Iudae 1 Sam. 27, 10. 2 Chron. 3, 1. — b) regnum Iudae, 1 Sam. 27, 6. 3 Esdr. 1, 26. 32. — c) provincia Iudaea post exilium, quae distinguitur a Galilaea et Samaria. Matth. 2, 1. 5. 22. 3, 1. 19, 1. 24, 16. Marc. 3, 7. Luc. 2, 4. 3, 1. 5, 17. Io. 3, 22. 4, 3. 47. Act. 1, 8. 9, 1. et passim. — pro incolis Matth. 3, 5. Marc. 1, 5. 2 Chron. 32, 33. 35, 24. — d) sensu latiori: regnum Iudaeorum Iesu temporibus, Act. 2, 9. 10, 37. 11, 1. 29. Luc. 7, 17. 1, 5. fortasse etiam 2 Cor. 1, 16. Gal. 1, 22. (Ioseph. de bell. 1, 1. 1. contr. Apion. 1, 7.) — Act. 26, 20. πᾶσα χώρα τῆς Ἰουδαίας. 3 Esdr. 6, 8.

Ἰουδαϊσμός, οῦ, ὁ, (ab ἰουδαΐζω) *religio Iudaeorum*, Gal. 1, 13. coll. v. 14. (2 Macc. 2, 21. οἱ ὑπὲρ τοῦ ἰουδαϊσμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσαντες dicuntur qui sub Maccabaeis pugnaverant pro patria lege. Eodem modo 2 Macc. 12, 38. 4 Macc. 4, 16. ἐξόμνυσθαι τὸν ἰουδαϊσμόν, eiurare religionem iudaicam. Ignatius ad Magnes. §. 8. κατὰ ἰουδαϊσμὸν ζῶν. — ib. §. 10. χριστιανισμός.) *.

Ἰούδας, ὁ, gen. Ἰούδα, dat. Ἰούδᾳ, acc. Ἰούδαν, (sic N. T., LXX interpr. Ioseph. ant. 12, 7 sqq. et libri Maccabaeor.) hebr. יְהוּדָה, (Ioseph. ant. 1, 19. 7. Ἰούδας, — εὐχαριστίαν τοῦτο δηλοῖ) *Iudas*, nom. pr. 1) *Iudas*, Iacobi filius quartus, Matth. 1, 2 sq. Luc. 3, 33. (Gen. 29, 35. 49, 8.) — *tribus Iu-*

dae, Matth. 2, 6. Luc. 1, 39. Hebr. 7, 14. Apoc. 5, 5. 7, 5. — *regnum Iudaeum*, quod a tribu Iudae, quippe maxima, nomen acceperat; metonym. *incolae*, *Iudaei*, Hebr. 8, 8. — 2) *Iudas*, ignotus, e maioribus Christi, Luc. 3, 26. — 3) *alius* horum maiorum, pariter ignotus, Luc. 3, 30. — 3) *Iudas* cognomine *Galilaeus*, qui tempore census, a Quirino acti, una cum Sadoco seditionem excitaverat in Galilaea, Act. 5, 37. Ioseph. ant. 18, 1. (*Ἰούδας ὁ Γαυλωνίτης* et *ὁ Γαλιλαῖος*). 20, 5. 2, de bell. iud. 2, 8. 1. — 3) *Iudas*, iudaeus quidam Damascenus, Act. 9, 11. — 4) *Iudas*, cognomine *Ἰσκαριώτης*, Iesu discipulus, qui eum prodidit, Matth. 10, 4. 26, 14. 25. 47. 27, 3. Marc. 3, 19. 14, 10. 43. Luc. 6, 16. 22, 3. 47. 48. Act. 1, 16. 25. qui a Ioanne dicitur *Ἰούδας Σίμωνος* scl. *υἱός*, c. 6, 71. 12, 4. 13, 2. 26. 29. 18, 2. 3. 5. — 5) *Iudas*, cognomine *Barsabas* s. *Barnabas*, Christianus e Iudaeis, de quo vid. Act. 15, 22. 27. 32. — 6) *Iudas apostolus*, cognomine Lebbaeus et Thaddaeus, Alphaei et Mariae filius, qui dicitur *Ἰούδας Ἰακώβου* Luc. 6, 16. Act. 1, 13. Act. Thom. §. 1., et *ὁ ἀδελφός* Iesu, Matth. 13, 55. Marc. 6, 3. Iud. v. 1. (Act. Thom. §. 11., ubi saepius etiam appellatur *Ἰούδας ὁ καὶ Θωμᾶς*. Vid. ibid. Philo p. 92 sqq. et cf. supra dicta in *Ἰάκωβος*.)*.

Ἰουλία, ας, ἡ, *Iulia*, mulier christiana. Rom. 15, 15. *.

Ἰούλιος, ου, ὁ, *Iulius*, centurio romanus, Act. 27, 1. 3. *.

Ἰουνίας, α, ὁ, *Iunias*, Christianus e Iudaeis, Pauli propinquus et vinculorum eius socius. Rom. 16, 7. *.

Ἰοῦστος, ου, ὁ, *Iustus*; cognomen 1) Iosephi, qui etiam cognomen Barnabae habuit, Act. 1, 23. — 2) *Titi*, proselyti, Corinthii, Act. 18, 7. — 3) *Iesu* cuiusdam, Col. 4, 11. *.

Ἱππεύς, έος, ὁ, (ab ἵππος) *eques*. Act. 23, 23. 32. *.

Ἱππικός, ή, όν, equestris. 1 Macc. 15, 38. δυνάμεις ἱππικαί, copiae equestres. 3 Macc. 1, 1. — τὸ ἱππικόν (τάγμα s. πλῆθος) *equitatus*, Apoc. 9, 16. *.

Ἵππος, ου, ὁ, *equus*, Iac. 3, 3. Apoc. 6, 2—8. 8, 7. 9, 9, 17. 14, 20. 18, 13. 19, 11—21. *.

Ἶρις, ιδος, s. ιος, ἡ, *iris*, arcus coelestis, Apoc. 4, 3. 10, 1. (etiam *iris*, planta. LXX Exod. 30, 24. ἶρις, ἴρεως pro קִדָּה *cassia*, ut etiam Ioseph. ant. 3, 8. 3.) *.

Ἰσαάκ, ὁ, nom. pr. indeclin. *Isaaci*, filii Abrahami et Sarae (hebr. יִצְחָק Gen. 21, 6. 17, 17. Iosephus: ὁ Ἴσακος). Matth. 1, 2. 8, 11. 22, 32. Rom. 9, 7. 10. Gal. 4, 28. Hebr. 11, 9. 17. 18. 20. et passim.

Ἰσάγγελος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἴσος et ἄγγελος, formatum ut ἰσόθεος) *angelis similis*. Luc. 20, 36. Clem. Alex. Strom. 7, 12. *.

Ἰσασχάρ, ὁ, *Isaschar*, hebr. יִשָּׂשכָר Gen. 30, 18,

Ioseph. ant. 1, 19. 7. Ἰσσάσχαρις, ὁ ἐκ μισθοῦ γενόμενος) nom. r. indecl. filii Iacobi et Leae. Apoc. 7, 7. De tribu Issachar id. Iosuae c. 19, 17—23. *.

Ἴσημι, *scio, novi*, a quo verbo deducunt ἴσαμεν contr. ἴμεν, ἴσατε contr. ἴστε, ἴσασι, Act. 26, 4. Hebr. 12, 17. (Ioseph. ant. 4, 2. 1.) quae vero rectius deducuntur ab εἴδω s. ἴδω, pro ἴδμεν etc. vid. *Matthiae* gramm. gr. §. 230 et 237. *Rostii* gramm. gr. p. 298 sq. — Formarunt vero ab ἴσαμεν, ἴσατε, Dorii seriores formam verbi ἴσημι, ut Ioseph. ant. 4, 8. ἴσονται. *.

Ἰσκαριώτης, ὁ, *Iscariotes, Cariothensis*, אִישׁ קְרִיּוֹת, vir ex urbe Carioth in tribu Iuda oriundus; cognomen Iudae apostoli, qui Iesum prodidit. Vid. Ἰούδας.

Ἴσος, et ἶσος, η, ον, *aequalis, par;* de mercede, Matth. 20, 12. Luc. 6, 34. (Lev. 7, 10.) — de mensura, Apoc. 21, 16. (Ezech. 40, 5—9. 45, 11.) — de argumento, Marc. 14, 56. ἴσαι μαρτυρίαι, eadem argumento, i. e. consentientia; ib. v. 59. — de natura et conditione, Io. 5, 18. ἴσον θεῷ. Act. 11, 17. ἴση δωρεά, idem donum. (Sap. 7, 1. ἴσος ἅπασι (ἀνθρώποις). 2 Macc. 9, 15. Sap. 7, 6. μία πάντων εἴσοδος εἰς τὸν βίον, ἔξοδός τε ἴση.) — ἴσα, accus. pro ἴσον (vid. *Matthiae* gramm. §. 443.) adverbialiter: *aequaliter, pariter ac*, seq. dativo; Phil. 2, 6. ἴσα θεῷ, esse pariter ac Deus, aequalem dignitate. (Iob. 13, 12. ἀποβήσεται ἴσα σποδῷ. v. 28. παλαιοῦνται ἴσα ἀσκῷ. Iob. 15, 16. 24, 20. 27, 16. 28, 2. 29, 4. 30, 19. 40, 15. coll. Sap. 7, 3.) *.

Ἰσότης, ητος, ἡ, (ab ἴσος) 1) *aequalitas, aequabilitas, aequitas*, 2 Cor. 8, 14. ἐξ ἰσότητος, aequali ratione, i. e. ὅπως γένηται ἰσότης, ut Apostolus explicat ibid. cf. *Raphelii* annot. e Polyb. p. 493. — 2) *quod aequum est;* Col. 4, 1. ὁ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχετε. (Clem. Alex. Strom. 6, 6. μετὰ δικαιοσύνης καὶ ἰσότητος. — LXX Iob. 36, 9. de similitudine.) *.

Ἰσότιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἴσος et τιμή) 1) *eiusdem pretii s. dignitatis;* Ioseph. ant. 8, 8. 1. — 2) *eodem modo comparatus*, i. q. ἴσος. 2 Petr. 1, 1. ἰσότιμος πίστις, eadem fiducia. Ioseph. ant. 12, 3. 1. ἰσοτίμους (αὐτοὺς) ἀπέδειξε Μακεδόσι, eiusdem conditionis s. iuris eos haberi voluit, quo Macedones. *.

Ἰσόψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ἴσος et ψυχή), *qui pari est animo*, von gleicher Gesinnung; *qui par habetur*. Semel Phil. 2, 20. οὐδένα ἔχω ἰσόψυχον, neminem mihi parem habeo vel puto, ita ut etc. i. e. qui eadem cura, qua ego, vestrae saluti prospiciat. — Eodem sensu LXX Ps. 55, 14. σὺ δὲ ἄνθρωπε ἰσόψυχε, hebr. אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי, homo, quem parem mihi habeo.

Ἰσραήλ, ὁ, hebr. יִשְׂרָאֵל, (i. e. cum Deo pugnans Ioseph. ant. 1, 20. 2. Ἰσραήλον i. e. τὸν ἀντιστάντα ἀγγέλῳ θείῳ) *Israel*,

nom. prop. indecl. (Iosephus *Ἰσραῆλος, ου*) cognomen Iacobi, patriarchae, de cuius ratione vid. Gen. 32, 29. Hos. 12, 4. Sic semel Rom. 9, 6. *οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ οὗτοι Ἰσραήλ*, non omnes ab Israele, patre, cui promissiones sunt datae, nati promissionum quoque participes fiunt. — Metonym. *posteri* Israelis, *populus Israelitarum*, *ὁ οἶκος Ἰσραήλ*, *ὁ Ἰσραὴλ* videlicet *λαός*, ut additur Act. 4, 10. Fuit autem nomen maxime honorificum, quo non solum omnes Iacobi posteri, Israelitae duodecim tribuum (Matth. 19, 28. Luc. 22, 30. Rom. 9, 27. Apoc. 7, 14. Marc. 12, 29. Act. 7, 23. 37. 42. et saepius), sed etiam Iudaeorum gens post exilium appellabatur (Matth. 2, 6. 20. 21. 8, 10. 9, 33. Act. 4, 8. 10. 27. 5, 21. et passim). Honorificum autem in eo erat, quod Iacobus, a Deo prae Esavo electus, promissiones a Deo acceperat de felicitate posterorum suorum, eorumque electione ad salutem per Messiam parandam. Vid. quae Paulus Rom. 9, 4 — 13. Eph. 2, 12 coll. Rom. 11, 2. 7. disseruit. Unde factum est, ut scriptores N. T. nomine *Ἰσραὴλ* ibi potissimum uterentur, ubi Iacobi posteri, tanquam promissionum divinarum, Patriarchis datarum, haeredes, quum praesentes tum futuri, cogitantur; Luc. 1, 16. 54. 68. 80. Matth. 2, 6. 15, 24. 27, 41. Act. 13, 23. 28, 20. Rom. 9, 31. 11, 25. 26. et passim. Hinc distinguitur Gal. 6, 16. *ὁ Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ* Israelitae Deo dicati et quos Deus amat; — et 1 Cor. 10, 18. *ὁ Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα*, Israelitae secundum naturalem propagationem.

Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelita (יִשְׂרְאֵלִי, 2 Sam. 17, 25. femin. *Ἰσραηλῖτις, ιδος, ἡ*, vid. LXX Lev. 24, 10.), unus e populo Israelitico. Iesu temporibus erat nomen honorosicum, de cuius ratione vid. *Ἰσραήλ*. Legitur Io. 1, 48. Act. 2, 22. 3, 12. 5, 35. 13, 16. 21, 28. Rom. 9, 4. 11, 1. 2 Cor. 11, 22. (4 Macc. 18, 1. Ioseph. ant. 2, 9. 1.) *.

Ἵστημι, sive *ἱστάω* et *ἱστάνω*, a stirpe obsoleta *στάω*, nostrum *stehen*, de cuius verbi formis in N. T. obviis vid. *Wineri* Gramm. p. 40 sq. — 1) *transitive:* praesens, fut. 1. act. *στήσω*, aor. 1. act. *ἔστησα*, — LXX pro הֶעֱמִיד, הֵקִים, הִצִּיב, — propr. *stare facio*, i. e. 1) *colloco, sisto*, a) proprie, Matth. 4, 5. 18, 2. 25, 33. Marc. 9, 36. 13, 9. Luc. 4, 9. 9, 47. Io. 8, 3. Act. 4, 7. et saepius. — *ἐνώπιόν τινος*, Act. 6, 6. Iud. v. 24. (Lev. 27, 8. 11.) — coram iudice, Act. 4, 7. 5, 27. 22, 30. Marc. 13, 9. — adstare iubeo, Matth. 25, 33. Act. 1, 23. 6, 13. — b) metaphorice: *ratum facio; facio ut eveniat, sit aliquid; stabilio; firmo;* — de testimonio, Matth. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. — de regno, Matth. 12, 25 sq. Marc. 3, 24 sq. Luc. 11, 18. 18, 40. — de lege, Rom. 3, 31. vid. etiam Rom. 14, 4. Hebr. 10, 9. Exod. 6, 4. Deut. 8, 8. 1 Macc. 15, 5. Bar. 2, 1. *ἔστησε τὸν λόγον* (minas) *αὐτοῦ*. Gen. 26, 3. *στήσω τὸν ὅρκον μου*. Dan. 9, 12. — de tempore: *praefigo*; Act. 17,

1. — 2) stare facio lingulam bilancis, ἵστημι videlicet ἐν σταθμῷ, s. ζυγῷ, a) propr. *appendo*, seq. dativo personae, Matth. 26, 15. ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. (LXX. pro שָׁקַל, Esdr. 8, 25. 26. 33. 3 Esdr. 8, 64. Ies. 46, 6. Iob. 31, 6. Dan. 5, 29. 3 Esdr. 8, 62. Ies. 32, 9.) — b) metaph. *imputo*, ich bringe in Rechnung, Act. 7, 60. μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Rom. 10, 3. τὴν δικαιοσύνην, pietatis merita computo.

II) Intransitive: passivum, fut. med. στήσομαι, aor. 1. pass. ἐστάθην, fut. 1. σταθήσεται, item aor. 2. activi ἔστην, (imperat. στῆθι, part. στάς) praet. act. ἕστηκα, plusq. εἱστήκειν (semel Apoc. 7, 11. ἑστήκειν), (formam στήκω vide seorsim suo loco), — LXX pro נִצַּב, עָמַד, קוּם, — *colloco me*, i. e. 1) *sto*; a) propr. pedibus insisto, Act. 3, 8. 7, 33. 9, 7. εἱστήκεισαν ἐννεοί, attoniti stabant, non procederant ut apostolus v. 4. 26, 16. (Exod. 3, 5.) — seq. ἔξω, Matth. 12, 46. 13, 2. — seq. μακρόθεν, Luc. 23, 49. — coram concione, Act. 2, 14. 17, 21. — coram iudice, Act. 24, 20. 25, 10. 26, 6. — ἦν στώς, stabat, Luc. 5, 1. — Vid. universe Matth. 20, 3. 6. Luc. 1, 11. Io. 1, 35. 18, 16. 20, 11. Eph. 6, 14. et passim. — *erectus sto*, Luc. 18, 11. σταθείς, non demisso vultu et capite ut portitor, v. 13. — de iis, qui medio in populo, s. media in concione stant, Io. 7, 37. Act. 5, 20. 25. 6, 22. 26. Genius Io. 1, 26. μέσος δὲ ὑμῖν ἕστηκεν. (Deut. 25, 8. 27, 12. Par. 6, 34.) — b) metaphor. *constans sum*, *persisto*; 1 Cor. 7, 37. ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, nostrum: von festem Charakter sein. 1 Cor. 15, 1. ἑστ. ἐν τῇ πίστει. 2 Cor. 1, 24. Rom. 5, 20. cap. 5, 2. ἐν ᾗ (χάριτι) ἑστήκαμεν, in qua persevero. Petr. 5, 12. εἰς ἥν (pro ἐν ᾗ) ἑστήκατε. Eph. 4, 12. ἵνα στῆτε τέλειοι. 1 Cor. 10, 12. ὁ δοκῶν ἑστάναι, qui firmum, constantem in pietate se esse putat. Io. 8, 44. ἐν τῇ ἀληθείᾳ. 2 Tim. 2, 19. (2 Reg. 23, 3. Dan. 12, 13.) — de pugnante: *locum teneo*, Eph. 6, 11. στῆναι πρός· ib. v. 13. (Exod. 9, 12. 14, 13. Ps. 36, 13.) — *sustineo*, Apoc. 6, 17. (Nah. 1, 6. Mal. 3, 2) — 2) *adsto*, Matth. 26, 73. 27, 47. Luc. 23, 10. 35. Io. 3, 29. 12, 29. 18, 18. Act. 1, 11. 16, 9. 22, 25. — seq. μετά, 18, 5. — seq. σύν, Act. 4, 14. — adsto ad ministerium praestandum, ut famuli, Luc. 19, 8. Hebr. 10, 11. Apoc. 7, 9. 8, 2. (Gen. 41, 46. Deut. 1, 38. 1 Reg. 10, 8.) — 3) *subsisto*, propr. *eodem sisto*, propr. Matth. 20, 32. Marc. 10, 49. Luc. 7, 14. 18, 40. — de aliis rebus, Luc. 8, 44. Act. 8, 38. (Ios. 3, 13. opice de desinente Gen. 29, 35. ἔστη τοῦ τίκτειν.) 2 Macc. 38.

Ἱστορέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἵστωρ, qui ipse vidit rem et cognovit, Ioseph. ant. 17, 4. 2.) *videndo cognosco, ipse video*, Ioseph. ant. 8, 6. 5.) — τινά, *aliquem coram video* ut cognoscam; einen persönlich kennen lernen; Gal. 1, 18. ἱστορῆσαι

Πέτρον, ut Petrum coram cognoscerem. (Ioseph. de bell. 6, 1. 8. ἀνὴρ, ὃν ἐγὼ κατ' ἐκεῖνον ἱστόρησα τὸν πόλεμον. Ant. 1, 11. 4. ἱστόρηκα δ' αὐτήν (statuam salis, in quam conversa est Lothi uxor). ἔτι γὰρ καὶ νῦν διαμένει. Alia exempla e Iosepho dedit *Krebsius* in obss. Flav. p. 318. Hesych. ἱστορεῖ· ὁρᾷ. vid. etiam *Loesneri* obss. e Phil. p. 326. — res quas vidi narro, memoriae trado. 3 Esdr. 1, 32. 33. 42.) **.

Ἰσχυρός, ά, όν, (ab ἰσχύς), quod secundum LXX respondet hebr. אַבִּיר, גִּבּוֹר, אֵל, חָזָק, 1) *potens viribus*, tum corporis tum animi, *potens*, *validus*, *fortis*, — ἰσχυρότερός τινος, qui plus valet aliquo Matth. 3, 11. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. (nisi hic est nobilior) ib. 11, 22. 1 Cor. 1, 25. 10, 22. coll. Iud. 5, 13. 18, 26. Prov. 30, 30. — Hebr. 11, 34. ἰσχυρὸς ἐν πολέμῳ. Matth. 12, 29. Marc. 3, 27. Luc. 11, 21. — de angelis Apoc. 5, 2. 10, 1. 18, 21. — De Deo Apoc. 18, 8. (Deut. 10, 17. 2 Sam. 22, 30. Neh. 1, 5. 9, 32.) — 2) potens in republica, *nobilis*, *illustris*, *procer*, 1 Cor. 4, 10. Apoc. 6, 15. 19, 18. — 1 Cor. 1, 27. τὰ ἰσχυρά pro τοὺς ἰσχυρούς, nobiles, quibus ibidem opponuntur ἀσθενεῖς, ignobiles, auctoritate carentes. (2 Reg. 24, 15. οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς. 1 Chron. 7, 7. 40.) — 3) *vim magnam exserens*, i. e. *gravis*, *vehemens*; φωνὴ ἰσχυρά, Apoc. 18, 2. κραυγὴ ἰσχ. Hebr. 5, 7. (Dan. 6, 20. Exod. 19, 19.) — ἄνεμος ἰσχ. Matth. 14, 30. λιμός Luc. 15, 14. βρονταί Apoc. 19, 6. (Gen. 41, 31. 50, 10. ubi hebr. כָּבֵד.) — ἐπιστολαὶ ἰσχ. i. e. severae, 2 Cor. 10, 10. — 4) sensu intransitivo: *bene munitus*, *firmus*, *validus*; πόλις ἰσχυρά Apoc. 18, 10. (Prov. 21, 22. Ezech. 26, 17. Ies. 26, 1. πύργος ἰσχυρός, Iud. 9, 51.) — tropice: *firmus in fide*, satis confirmatus, 1 Io. 2, 14. coll. Sap. 10, 5. *.

Ἰσχύς, ύος, ἡ, (ab ἔχω, s. ἴσχω), LXX pro hebr. גְּבוּרָה, חַיִל, כֹּחַ, עֹז, — 1) *vis*, *potentia*, 2 Petr. 2, 11. ἄγγελοι ἰσχύϊ μείζονες. — Κράτος τῆς ἰσχύος ex hebraismo pro τὸ κράτος ἰσχυρόν, Eph. 1, 19. 6, 10. similiter 2 Thess. 1, 9. δόξα τῆς ἰσχύος, i. e. δόξα ἰσχυρά, splendida et potentissima praesentia. (Sic κράτος τῆς ἰσχύος Dan. 4, 27. Ies. 40, 26. βράχιον τῆς ἰσχ. Ies. 44, 12. πύργος τῆς ἰσχύος Ps. 61, 3.) — *vires animi*, Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. 1 Petr. 4, 11. (Gen. 31, 6. 2 Reg. 23, 25. — vis summa Dei creatrix et gubernatrix, Ier. 10, 12. 27, 4. 32, 17. 51, 15. Iob. 12, 17. Sap. 11, 22.) Sic Apoc. 5, 12. 7, 12.) (ubi alii, ex usu hebr. עֹז, *laudes*, *celebrationem* intelligere malunt.) — 2) *vehementia*, [Apoc. 18, 12. ἔκραξεν ἐν ἰσχύϊ, vehementer, alta voce, pro ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, ut edidit *Griesb.*] Ies. 58, 1. Dan. 3, 4. 4, 11. ἰσχὺν ἐκχέουσι Sir. 39, 28. *.

Ἰσχύω, ύσω, (ab ἰσχύς) Latinor. *valeo*, LXX potissimum pro אָמַץ, חָזַק, עָצַם, 1) *valeo*; et quidem a) valetudine, robore naturali, *robustus sum*, *valeo*; Matth. 9, 12. Marc. 2, 17. Sir. 30, 14. ὑγιὴς καὶ ἰσχύων τῇ ἕξει. Ios. 14, 11. —

b) efficacia; *efficax sum*, Matth. 5, 13. εἰς οὐδὲν ἰσχύει, nil efficit, ad condiendum est inutile. — tropice: Gal. 5, 6. οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, i. q. c. 6, 15. ἐστίν, ut habet *Griesb.* — Hebr. 9, 17. ἰσχύει, valet, vim habet. Iac. 5, 16. (coll. Sap. 19, 20. 16, 20. Ioseph. ant. 3, 12. 3. de lege.) — c) viribus, facultate, valeo ad aliquid peragendum: *possum*, *valeo*, Marc. 5, 4. 9, 18. Luc. 6, 48. 14, 29 sq. 21, 6. Act. 6, 10. 25, 7. 27, 16. — ἰσχύω κατά τινος, *prae* aliquo *valeo*, et ex adiuncto: *superior sum*, *vinco*, Act. 19, 16. Apoc. 12, 8. ἴσχυσεν intell. κατ' αὐτοῦ, s. ἐπ' αὐτόν (1 Macc. 10, 49. πρὸς αὐτόν Ps. 13, 4. Dan. 7, 21. hebr. יָכֹל). — d) valeo *voluntate: libenter volo*, *valeo*; Matth. 26, 40. Marc. 14, 34. Act. 15, 10. οὐκ ἰσχύω βαστάσαι, invito animo fero. Luc. 16, 3. σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, fodere nolo, ich kann es nicht über mich gewinnen. — e) valeo animo, *animo sum forti*, *audeo*; Matth. 8, 28. ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν, ita, ut fere nemo auderet etc. Luc. 14, 6. οὐκ ἴσχυσαν ἀποκριθῆναι, non audebant nimirum ob populum, ut additur c. 20, 26. Phil. 4, 13. πάντα (pro κατὰ πάντα) ἰσχύω, in utraque fortuna (quum secunda tum adversa vid. v. 12.) bono s. forti sum animo. (Sic LXX pro hebr. חָזַק, Ios. 1, 6—9. 1 Macc. 2, 64.) — 2) possum data occasione; *possum*, *contingit mihi*; Luc. 8, 43. οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι. ib. 13, 24. οὐκ ἰσχύσουσι, non contigit iis. — 3) *invaleo*, *cresco*, *augeor*; Act. 19, 20. ὁ λόγος ηὔξανε καὶ ἴσχυεν. coll. Dan. 8, 8. 4, 8. ἐμεγαλύνθη τὸ δένδρον καὶ ἴσχυσε. ib. v. 18, 19. *.

Ἴσως, (ab ἴσος), adverb. 1) aequaliter, pariter; — 2) *fortasse*, *probabiliter*; semel Luc. 20, 13. (LXX Gen. 22, 21. pro אוּלַי et Ier. 26, 3. 4 Macc. 1, 5. Dan. 4, 24. pro הֵן, fortasse.) Alii (ut *Elsner.* in obss. sacr. I, p. 269.) Luc. 20, 13. explicant: *certo*, ut passim legitur, velut 1 Sam. 25, 21. pro hebr. אַךְ.

Ἰταλία, ας, ἡ, *Italia*, ea, quae hodie etiam dicitur. Act. 18, 2. 27, 1. 6. [Hebr. 13, 24.] *.

Ἰταλικός, ή, όν, (ab Ἰταλία) *Italicus*. Semel Act. 10, 1. σπεῖρα ἰταλική, cohors *italica*, i. e. militibus in Italia natis s. ibi collectis constans. Similiter Arrianus (vid. *Raphel.* annot. e Polyb. et Arr. ad h. l.) commemorat σπεῖραν aliquam italicam, et Tacitus (hist. 1, 59. et passim) legionem italicam.

Ἰτουραία, ας, ἡ, intell. γῆ, *Ituraea*, pars Coele-Syriae (Plin. H. nat. 5, 23.) Luc. 3, 1. Φιλίππου τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας. Ex *Münteri* (progr. de rebus Ituraeorum. Hafn. 1824. p. 4.) sententia „Ituraea sita erat a Damasco occidentem, ab Hemathi orientem versus, monte Hermon, qui est Antilibanus, medio, cuius ὀρεινά Ituraei habitabant." Ituraeam scriptores antiqui a Trachonitide et Auranitide non satis dis-

tinxisse videntur. Secundum Iosephum (ant. 17, 11. 4. et de bello 2, 6. 3.) Philippi dominationi subiectae erant *Βαταναία σὺν Τραχωνίτιδι, καὶ Αὐρανίτις σὺν τινι μέρει οἴκου τοῦ Ζηνοδώρου*, quibus igitur partibus Ituraeam Lucae constitisse verisimile est. Commemorantur Ituraei etiam 1 Chron. 5, 19. dicunturque (Virg. Georg. 2, 448. Cic. Philipp. 13, 8.) sagittandi arte eminuisse, latrociniisque dediti fuisse. *Ἰτουραίαν* ab Aristobulo debellatam et eius multam partem Iudaeae additam esse, tradit Ioseph. ant. 13, 11. 3. *.

Ἰχθύδιον, ου, τό, (diminutiv. ab ἰχθύς) *pisciculus*, — *piscis*, Matth. 15, 34. coll. v. 36. Marc. 8, 7. (Barnab. ep. c. 10.) *.

Ἰχθύς, ύος, ὁ, *piscis*. Matth. 7, 10. 14, 17. 17, 27. Luc. 11, 11. Io. 21, 11. 1 Cor. 15, 39. et passim.

Ἴχνος, εος, τό, 1) planta pedis, LXX hebr. כַּף Deut. 11, 24. 28, 35. 1 Sam. 5, 4. — 2) *vestigium*, signum pedis impressi, Sap. 5, 10. Drac. v. 23 sq. — *τὰ ἴχνη*, series vestigiorum eundo factorum, Sap. 2, 4. Prov. 30, 19. ubi in hebr. דֶּרֶךְ et in altero membro ὁδός. Hinc *incedere τοῖς ἴχνεσί τινος*, sive *sequi τὰ ἴχνη* alicuius, *vestigia legere*; tropice: *in agendo aliquem sequi, exemplum alicuius imitari*; Rom. 4, 12. 2 Cor. 12, 18. 1 Petr. 2, 21. (Similem tropum habes Ps. 25, 4. Ies. 2, 3. et saepius. Clem. Alex. Strom. 4, 9. οἱ κατ' ἴχνος τὸ ἀποστολικὸν πορευόμενοι.) *.

Ἰωάθαμ, ὁ, *Ioatham* s. *Iotham*, hebr. יוֹתָם, nom. pr. indecl. regis Iudae (2 Reg. 15, 5. 35. 38.), qui fuit Usiae s. Asariae filius. Matth. 1, 9. *.

Ἰωάννα, ης, ἡ, *Ioanna*, Chusae, procuratoris Herodis, uxor, Luc. 8, 3. 24, 10. *.

Ἰωαννᾶς, ᾶ, ὁ, *Ioannas*, unus e maioribus Christi; Luc. 3, 27. *.

Ἰωάννης, ου, ὁ, *Ioannes*, nom. pr. (quod putant esse hebr. יוֹחָנָן, Deo gratus). Commemorantur in N. T. 1) *Ioannes baptista*, Messiae prodromus, postea ab Herode trucidatus, Matth. 3, 1—4. 13 sq. 4, 12. 9, 14. 11, 2—18. 14, 2—10. 16, 14. 17, 13. 21, 25 sq. 32. Marc. 1, 4—14. 2, 18. 6, 14—25. 8, 28. 11, 30. 32. Luc. 1, 13. 60. 63. 3, 2. 15—20. 5, 33. 7, 18—33. 9, 7. 9. 19. 11, 1. 16, 16. 20, 4. 6. Ioan. 1, 6. 15. 19. 26—35. 41. 3, 23—27. 4, 1. 5, 33. 36. 10, 40 sq. Act. 1, 5. 22. 10, 37. 11, 16. 13, 24 sq. 18, 25. 19, 3 sq. De eius pietate et morte exposuit etiam Ioseph. ant. 18, 5. 2. (*Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Βαπτιστοῦ.*) — 2) *Ioannes apostolus*, Zebedaei filius, Iacobi maioris frater, Iesu inprimis carus, qui evangelium, tres epistolas et apocalypsin scripsisse traditur. Matth. 4, 21. 10, 2. 17, 1. — Marc. 1, 19. 29. 3, 17. 5, 37. 9, 2. 38. 10, 35. 41. 13, 3. 14, 33. — Luc. 5, 10. 6, 14. 8, 51. 9, 28. 49. 54. 22, 8. Act. 1, 13. 3, 1—11. 4, 13.

19. 8, 14. 12, 2. 12. Gal. 2, 9. Apoc. 1, 1. — 3) *Ioannes*, qui dicitur ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ fuisse, *synedrii Magni* assessor, Act. 4, 6. — 4) *Ioannes*, qui *Marcus* cognominabatur, Pauli et Barnabae socius. Act. 12, 25. Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον. ib. 13, 5—13. 15, 37. *.

Ἰώβ, ὁ, *Iobus*, (hebr. אִיּוֹב, i. e. vexatus) nom. pr. viri, cuius fata scripta leguntur in libro Iobi V. T. Iac. 5, 11. *.

Ἰωήλ, ὁ, *Ioel*, (hebr. יוֹאֵל i. e. Iehovah est Deus) nom. pr. indecl. prophetae Iudaeorum, filii Pethuelis, Ioel. 1, 1. — Act. 2, 16. *.

Ἰωνάν, ὁ, *Ionan*, nom. pr. indecl. viri e maioribus Christi. Luc. 3, 30 *.

Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, *Ionas*, (hebr. יוֹנָה, columba) nom. pr. 1) prophetae vet. Test., de cuius fatis expositum legitur in libro Ionae V. T. — Matth. 12, 39—41. 16, 4. Luc. 11, 29—32. — 2) piscatoris cuiusdam, Petri apostoli patris. Io. 21, 15. Σίμων Ἰωνᾶ intell. filius. ib. v. 16. 17. cap. 1, 42. *.

Ἰωράμ, ὁ, *Ioram*, (hebr. יְהוֹרָם i. e. Deus est excelsus) nom. pr. ind. regis Iudae, filii Iosaphati. 2 Reg. 8, 16 sqq. 2 Chron. 21, 4 sqq. — Matth. 1, 8. *.

Ἰωρείμ, ὁ, *Iorim*, nom. pr. indecl. unius e maioribus Christi. Luc. 3, 29. *.

Ἰωσαφάτ, ὁ, *Iosaphat*, (hebr. יְהוֹשָׁפָט i. e. Iehovah iudicabit) nom. pr. indecl. regis Iudae, filii Asae. 1 Reg. 22, 41 sq. 2 Chron 17—20. — Matth. 1, 8. *.

Ἰωσῆς, ὁ, (in N. T. bis in nominativo, ubi legitur Ἰωσῆς, caeterum in genitivo occurrit, ubi scribitur Ἰωσῆ) *Ioses*. Commemorantur 1) unus e maioribus Christi, Luc. 3, 29. — 2) filius Mariae, qui etiam ἀδελφός Iesu dicitur (cf. Ἰάκωβος), Matth. 13, 55. 27, 56. Marc. 6, 3. 15, 40. 47. — 3) Levita, qui *Barnabas* cognominabatur, natus in insula Cypro; Act. 19, 38. nisi ibi legendum est Ἰωσήφ. *.

Ἰωσήφ, ὁ, *Iosephus*, hebr. יוֹסֵף (de cuius significatione vid. Gen. 30, 23 sq. et Ps. 81, 6. Ioseph. ant. 1, 19. 7. Ἰώσηπος — προςθήκην γενησομένου τινὸς δηλοῖ.) In N. T. commemorantur 1) *Iosephus*, patriarcha, Iacobi filius undecimus, Io. 4, 5. Act. 7, 9. 13. 14. 18. Hebr. 11, 21. 22. — φυλὴ Ἰωσήφ, Apoc. 7, 8. posteri Iosephi i. e. tribus Ephraim, coll. v. 6. Ps. 78, 67. — 2) *Ioseph, filius Ionan*, unus e maioribus Christi Luc. 3, 30. — 3) *Ioseph*, filius Iudae, similiter e maioribus Chr. Luc. 3, 26. — 4) *Ioseph*, filius Matthiae, ib. v. 24. — 5) *Iosephus*, Mariae virginis maritus, Matth. 1, 16. 18. 19. 20. 24. 2, 13. 19. Luc. 1, 27. 2, 4. 16. 33. 43. 3, 23. 4, 22. Io. 1, 46. 6, 42. (Act. Thom. §. 2. Iesus de se loquens: ἐγὼ Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος) — 6) *Iosephus Arimathaeensis*, assessor Synedrii magni, Matth. 27,

57. 59. Marc. 15, 43. 45. Luc. 23, 50. Io. 19, 38. — 7) *Iosephus*, *Barsabas* dictus, et cognominatus *Iustus*, de quo vid. Act. 1, 23. — (Act. 19, 38. in codd. haud paucis.) *.

Ἰωσίας, ου, ὁ, *Iosias*, (hebr. יֹאשִׁיָּהוּ i. e. Iehovah sanat), nom. pr. regis Israelis, de quo vid. 2 Reg. capp. 22. et 23. et 2 Chron. 35. — Matth. 1, 10. 11. *.

Ἰῶτα, τό, *Iota*, litera hebr. י, omnium minima. Semel Matth. 5, 18. ἰῶτα ἕν, i. e. ne minimum, quod de Messia praedictum est, eventu carebit. *.

K.

Κἀγώ, contr. pro καὶ ἐγώ; dativ. κἀμοί, acc. κἀμέ, 1) *et ego*, ita, ut καί simpliciter nectat; Io. 1, 34. 7, 28. 10, 28. Act. 22, 13. coll. Exod. 3, 9. ubi hebr. וְגַם. Sap. 7, 1. — Nonnunquam καί ut hebr. ו redundat, ut Act. 26, 29. Rom. 3, 7. 1 Cor. 7, 8. 11, 1. 16, 4. Eph. 1, 15. 1 Thess. 3, 5. Apoc. 2, 28. — 2) *ego quoque, ego pariter*; Io. 8, 26. κἀγώ intellige ἀληθής εἰμι, καὶ ἃ etc. Matth. 16, 18. ubi κἀγώ ad id refertur, quod legitur versu 17. — Matth. 2, 8. 10, 32 sq. 21, 24. Marc. 11, 29. Luc. 1, 3. 2, 48. 22, 29. Io. 5, 17. 6, 56. 1 Cor. 7, 40. 11, 21 sq. coll. Iudic. 2, 3. Iob. 7, 3. — Etiam est *sic, similiter ego*, ubi praecedit καθώς, Io. 10, 15. 15, 9. 17, 18. 21. 20, 21. quod in aliis locis v. c. Luc. 11, 9. 16, 9. Io. 6, 57. 15, 4 sq. 17, 26. Hebr. 8, 9. Apoc. 3, 10. supplendum est. Sic Ier. 13, 26. ὡς-κἀγώ sibi respondent. Iob. 6, 18. — 3) *et*, ita ut indicet quod consequitur, quod in consiliis est, *quo fit, ut ego, quo ego*, Matth. 2, 28. cf. v. sq. 26, 15. Io. 20, 15. coll. Gen. 42, 37. — 4) pro ἐγὼ δέ, *ego autem*, Io. 1, 31. 33. 12, 32. Act. 22, 19. Rom. 11, 3. 1 Cor. 2, 1. 2 Cor. 6, 17. Iac. 2, 18. πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω. — 5) ut hebr. ו reddit rationem: *nam ego*, Act. 10, 26. coll. 1 Sam. 1, 28.

Καθά, (contr. καθ' ἅ) adv. *quemadmodum, prout*. Semel Matth. 27, 10. — LXX pro כַּאֲשֶׁר et pro כְּ, Deut. 15, 14. Gen. 7, 9. 19, 8. 27, 8. 14. Exod. 12, 28. Ios. 9, 31. Bar. 1, 6. Sap. 3, 10. Iudith. 13, 11.

Καθαίρεσις, εως, ἡ, (a καθαιρέω, quod vid.) *demolitio*, das Abtragen, Niederreissen; *destructio*; 2 Cor. 10, 4. πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρ. ad deiiciendas arces munitissimas; sensus: ad hostes fortissimos vincendos. — Ut οἰκοδομή ad animum transfertur, ita 2 Cor. 10, 8. 13, 10. etiam καθαίρεσις, et est destructio felicitatis internae, deminutio pietatis et animi tranquillitatis. coll. Ps. 28, 5. In V. T. semel 1 Macc. 3,

43. ἀναστήσωμεν τὴν καθαίρεσιν τοῦ λαοῦ ἡμῶν, i. e. reparabimus rem amissam populi nostri. *.

Καθαιρέω, ῶ, aor. 2. καθεῖλον (κατά et αἱρέω) 1) *detraho aliquid ex alto*, ich nehme herunter, *aufero*, *refigo*, corpus e cruce, Marc. 15, 36. 46. Luc. 23, 53. Act. 13, 29. (LXX hebr. הוֹרִיד. Ios. 8, 29. Philo in Flacc. p. 977. τετελευτηκότας ἐπὶ σταυρῶν καθαίρειν. Gen. 24, 18. τὴν ὑδρίαν. Iudith. 13, 6.) — 2) *violenter* detraho; — *deiicio*, de throno Luc. 1, 52. — *destruo*, *everto*, Luc. 12, 18. (Prov. 21, 22. Iudic. 6, 25. Ioseph. ant. 10, 10. 4.) — Transfertur ad gentes, Act. 13, 19. καθελὼν ἔθνη; (Ier. 24, 6. 42, 10. 45, 4.) — ad honorem, Act. 19, 27. καθ. τὴν μεγαλειότητα, maiestatem diruere, delere; (Zach. 9, 6. καθ. (כָּרַת) ὕβριν ἀλλοφύλων.) — ad consilia et molimina, *irrita facere*, 2 Cor. 10, 4. καθ. λογισμούς. (Ioseph. ant. 6, 9. 1. καθαιρήσω τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πολεμίου.) *.

Καθαίρω, f. αρῶ, perf. κεκάθαρκα, (a καθαρός) *purgo*, i. e. a) propr. removeo sordes, — (e vestimento Ioseph. ant. 7, 11. 3. inquinamenta idolorum Ioseph. ant. 9, 13. 1. — triticum, 2 Sam. 4, 6.) — b) de arborum purgatione: *purgo amputando*, Io. 15, 2. καθαίρει αὐτό, purgat i. e. magis idoneum reddit. (Philo de agric. p. 189. δένδρον ὑποτεμνόμενοι καθαίρεται. Vid. *Loesner*. in obss. e Phil. ad h. l. Ita περικαθαίρεσθαι, 4 Macc. 1, 29. Ioseph. ant. 8, 11. 1. καθ. τινα, aliquem e medio tollere.) — c) tropice: purgo a culpa peccati, *expio*, Hebr. 10, 2. (Ier. 13, 27. Ioseph. ant. 5, 1. 14. Constitutt. apostol. 7, 12. ἐλεημοσύναις καὶ πίστεσιν καθαίρονται ἁμαρτίαι.) *.

Καθάπερ, (κατά, ἅ et περ) *quemadmodum*, *sicut*, Rom. 4, 6. 12, 4. 2 Cor. 3, 13. 18. 1 Thess. 2, 11. 3, 6. 12. 4, 5. Hebr. 4, 2. 5, 4. (Exod. 5, 13. Ioseph. c. Ap. 1, 7.) — *eo modo*, *quo*, ut respondeat τῷ οὕτω, 1 Cor. 12, 12. 2 Cor. 8, 11. (LXX hebr. כַּאֲשֶׁר, Exod. 7, 6. 10.) quod etiam omittitur, ut 2 Cor. 1, 14. (Lev. 27, 8. Gen. 12, 4.) *.

Καθάπτω, f. άψω, (κατά et ἅπτω) attingo, applico; in N. semel pro καθάπτομαι verbum depon. med. attingo, et apud seriores scriptores καθάπτομαί τινος, *applico me alicui*, *invado aliquem*; Act. 28, 3. καθῆψε (pro καθήψατο) τῆς χειρός. (Ioseph. ant. 2, 6. 8. πολὺς ἦν αὐτῶν καθαπτόμενος, multis in eos invexit.)

Καθαρίζω, f. ίσω, (a καθαρός) 1) καθαρὸν ποιέω, *purum facio*, *purgo*, *amoveo sordes et inquinamenta*; a) de physica impuritate: vasa Matth. 23, 25. 26. Luc. 11, 39. (argentum Ps. 11, 7.) — homines purgare a lepra, i. e. *sanare*, *liberare a*, Matth. 8, 2 sq. 10, 8. 11, 5. Marc. 1, 40 sq. Luc. 4, 27. 5, 12 sq. 7, 22. 17, 14. 17. (Lev. 15, 27. ἐὰν δὲ καθαρισθῇ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς.) — b) de interna impuritate,

purgo a vitiis, Act. 15, 9. *καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.* Iac. 4, 8. *καθαρίσατε χεῖρας*, sensus: abstinete a malo. 2 Cor. 7, 1. Eph. 5, 26. (Ioseph. ant. 11, 5. 4. Esdras, removendo mulieres e gentilibus, *ἐκαθάριζε τὴν περὶ ταῦτα συνήθειαν.*) — *libero a peccato*, Hebr. 9, 14. — a poenis peccatorum, nimirum sanguine piaculari, 1 Io. 1, 7. *καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας;* ib. v. 9. ubi explicatur *ἀφιέναι τὰς ἁμαρτίας.* Hebr. 9, 22. ubi *καθαρίζεται* et *γίνεται ἄφεσις* sibi respondent. (LXX pro hebr. סָלַח Num. 30, 6. 9. 13. et טָהֵר Lev. 12, 8. 16, 30. Ps. 18, 13 sq. Sir. 23, 9.) — 2) *purum declaro*, Act. 10, 15. 11, 9. (Lev. 13, 6. 23. 28. 34.) — 3) i. q. *ἁγιάζω*, ab usu impuro et profano separo, et *Deo sacrum facio, sacro*; Tit. 2, 14. *καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον.* (Eodem modo LXX Exod. 29, 37. 30, 10. Lev. 18, 16. pro hebr. כִּפֵּר.) — 4) inquinamenta ipsa dicuntur *καθαρίζεσθαι*, i. e. *expurgari*, i. simpliciter *removeri, eiici;* Matth. 8, 3. *ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.* (Luc. 5, 13. *ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ*, quibus Marc. 1, 42. addit: *καὶ ἐκαθαρίσθη.*) Marc. 7, 19. *καθαρίζον* (pro *καθαρίζοντα*, vid. *Matthiae* gramm. gr. §. 437 sqq.) *πάντα τὰ βρώματα*, qui alveus eiicit omnes cibos. Sic Deut. 19, 13. *καθαριεῖς* (hebr. בִּעַרְתָּ, removebis) *τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ Ἰσραήλ.* Philo alleg. leg. lib. 1. p. 49. *καθαρίσαι τὴν ἀκροβυστίαν.* Vid. *Kypkii* obss. s. I, p. 44. Alii pro: *ὅ ἐστι καθαρίζον*, i. e. *καθαρίζει*, hoc purgat cibos, sic omnis generis cibi liciti sunt. *.

Καθαρισμός, οῦ, ὁ, (a *καθαρίζω*) *purgatio.* Dicitur in N. T. a) de purgatione *physica*, s. de lotionibus ante et post cibum captum e more Iudaeorum faciendis. Io. 2, 6. *κατὰ τὸν καθ.* ut inservirent lotionibus. — b) de purgatione *levitica* leprosorum Marc. 1, 44. Luc. 5, 14. coll. Levit. 15, 13. — et puerperarum ac recens natorum, Luc. 2, 22. *αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν*, dies ubi sacrificio purganda erat mater cum recens nato. — c) de purgatione per baptismum effecta Io. 3, 25. (Clem. Alex. Strom. 6, 6. *ὁ ἐν τῷ σώματι καθαρισμὸς τῆς ψυχῆς.*) — d) de purgatione a peccato et liberatione ab eius culpa per sanguinem facta; Hebr. 1, 3. 2 Petr. 1, 9. (Exod. 30, 10. *αἷμα τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν.* Iob. 7, 20. Exod. 29, 36. 2 Macc. 2, 16. *καθαρισμός*, festum expiationis.) *.

Καθαρός, ά, όν, qui sine inquinamentis et sordibus est, *purus;* et quidem a) *physice*, sua natura purus, *ὕδωρ*, Hebr. 10, 22. [Apoc. 22, 1.] (Ezech. 36, 25. Num. 5, 17. Apoc. 21, 18. *ὕαλος καθαρός*, i. e. *διαυγής*, ut explicatur ib. v. 21. Ioseph. ant. 3, 8. 5. *καθαρὸς οὐρανός*, coelum serenum.) — b) secundum *leges mosaicas purus*, Io. 13, 10. quod deinde de cibis aliisque rebus externis etiam est *licitus* Luc. 11, 41. Rom. 14, 20. Tit. 1, 15. *πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς*

(καρδίᾳ), τοῖς μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν. (Gen. 7, 2. 8. Deut. 14, 11. 20. Lev. 11, 32. 13, 6.) — c) de *animo: purus a vitiis, integer, probus*, Io. 13, 10. 11. Matth. 5, 8. καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, mente integri, probi. Tit. 1, 15. (Ps. 24, 4. ubi hebr. בַּר. Ps. 51, 10.) — *sincerus, non fucatus*, 1 Tim. 1, 5. ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 1 Petr. 1, 22. i. q. Hebr. 10, 22. καρδία ἀληθινή. 1 Tim. 3, 9. ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, mente sincera. (Gen. 20, 5. 6.) Iac. 1, 27. θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος. — *innocens, sine culpa*, Act. 18, 6. 20, 26. καθαρ. ἀπὸ τοῦ αἵματος, quam locutionem etiam habes Susann. v. 45. Gen. 24, 28. καθ. ἀπὸ τοῦ ὅρκου. Ioseph. ant. 4, 8. 16. καθαρὰς ἔχειν τὰς χεῖρας ἀπὸ τοῦ φόνου. LXX hebr. נָקִי Gen. 44, 10. Iob. 4, 7. coll. Iob. 33, 9. καθαρός εἰμι, οὐχ ἁμαρτῶν. — — 2) purus, i. e. *purgatus, expurgatus*, a) proprie, Matth. 23, 26. — χρυσίον καθαρόν. Apoc. 21, 18. 21. i. q. c. 3, 18. πεπυρωμένον, igne expurgatum, (LXX 2 Chron. 3, 5. 8. Dan. 2, 32. pro טוֹב, et Exod. 25, 31. 36. pro טָהוֹר. —) σινδὼν καθ. Matth. 27, 59. λίνον καθ. καὶ λαμπρόν, Apoc. 15, 6. linum mundum, dealbatum; βύσσιν. καθ. Apoc. 19, 8. 14. vid. Dan. 7, 9. ἡ θρὶξ αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον καθαρόν. — b) tropice Io. 15, 3. ubi καθαρός est: amputando expurgatus, tropo de vite deducto, (vid. v. 2. et καθαίρω); sensus: satis idoneus factus. *.

Καθαρότης, ητος, ἡ, (a καθαρός) *mundities, puritas*. (Clem. Alex. Strom. 6, 6. ἡ. τοῦ βίου καθαρότης.) Semel Hebr. 9, 13. de puritate levitica s. ceremoniali. (Symmach pro hebr. טֹהַר Ps. 89, 45. et בֹּר Iob. 22, 30.)

Καθέδρα, ας, ἡ, (κατά et ἕδρα sella) *sella, subsellium*. Καθέδρα τῶν πωλούντων, Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. — potissimum de sellis, quibus nobiliores insidebant, (Sir. 7, 4. καθέδραν δόξης), Matth. 23, 2. Μωσέως καθέδρα, sella, cui magistri et legis periti insidebant, si docebant populum. (LXX pro מוֹשָׁב 1 Sam. 20, 18. 25. et שֶׁבֶת 1 Reg. 8, 13, 10, 19. coll. Sir. 12, 12.)

Καθέζω, (κατά et ἕζω, sedere facio) sedere facio, (Ioseph. ant. 1, 13. 3. παρ' αὐτῷ καθέζων.) — med. καθέζομαι, me sedere facio, 1) *sedeo*, Io. 4, 6. 20, 12. (Ezech. 26, 16. Lev. 12, 5.) — de iudicibus Act. 6, 15. καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, assessores synedrii. — 2) *commoror*, Io. 11, 20. ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο, domi mansit, non obviam ivit servatori. Matth. 26, 55. Luc. 2, 46. (cf. *Kypkii* obss. sacr. II, p. 11. Act. Thom. §. 39. ὡς γυνὴ ἐκαθεζόμην ἐν ἡσυχίᾳ.) *.

Καθεῖς, unus post alterum, *singuli*, Marc. 14, 9. Io. 8, 9. Rom. 12, 5. pro καθ' εἷς ut edidit *Grieb.* quod pro καθ' ἕνα dictum est. Vid. Εἷς in fine.

Καθεξῆς, (κατά et ἑξῆς) adv. 1) *ordine, continua serie*, Luc. 1, 3. Act. 11, 4. — *alius post alium*, Act. 18, 23.

(Test. XII. Patr. p. 618.: καὶ οὕτως καθεξῆς πάντες.) — 2) de tempore: *deinceps*, *postea*; Luc. 8, 1. ἐν τῷ καθεξῆς videlicet χρόνῳ. Act. 3, 24. τῶν καθεξῆς (χρόνων) *.

Καθεύδω, impf. ἐκάθευδον, (κατά et εὕδω dormio) 1) *obdormisco*, *somnum capio*, einschlafen, Matth. 8, 24. 25, 5. Marc. 4, 38. — *dormio*, schlafen, Matth. 13, 25. 26, 40—45. Marc. 13, 36. 14, 37. 40 sq. Luc. 22, 46. 1 Thess. 5, 7. — καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται, sens. res suas agit incuriosus seminis sparsi, Marc. 4, 27. coll. Ps. 3, 6. — 2) *sopore alto oppressus sum*, *mortuus videor*; sic Matth. 9, 24. Marc. 5, 39. Luc. 8, 52. ubi opponitur τῷ mortuum esse. Ob hanc similitudinem dicitur quoque per euphemismum de vere *mortuo*, 1 Thess. 5, 10. Sic LXX Dan. 12, 2. pro hebr. יָשֵׁן, et Ps. 88, 5. pro hebr. שָׁכַב. — 3) *segnis*, *securus sum*, 1 Thess. 5, 6. — *vitiis oppressus sum*, *in virtutis studio segnis sum*; Eph. 5, 14. *.

Καθηγητής, οῦ, ὁ, (a καθηγέομαι, duco, praeeo) 1) viae dux, antesignanus; — 2) transfertur ad doctorem, qui viam probitatis monstrat, exemplo et verbis erudit discipulos; *doctor*, *magister*; Matth. 23, 8. 10. (Plutarch. de discr. amici et adul. c. 45. — Philoni de Congr. erud. p. 449. et in Flacc. p. 983. eodem sensu ὑφηγητής dicitur.) *.

Καθήκω, (κατά et ἥκω) 1) pertingo, ich reiche bis zu etwas hin, (Ioseph. ant. 5, 1. 21.) sufficio, Exod. 16, 18. — 2) *convenio* alicui; de dignitate vel merito vel iure; impersonaliter: *convenit*, *decet*, *fas* est. Act. 22, 22. οὐ καθῆκεν (text. vulg. καθῆκον) αὐτὸν ζῆν. (Ezech. 21, 26. Sir. 10, 26. 1 Sam. 2, 18. 3 Esdr. 8, 12.) — Hinc part. praes. neutr. gen. τὸ καθῆκον, *quod decet*, *fas est*. Rom. 1, 28. τὰ μὴ καθήκοντα, nefanda, turpia, illicita. coll. 2 Macc. 6, 4. *.

Κάθημαι, imperf. ἐκαθήμην, coni. κάθωμαι; imper κάθησο pro quo semper contr. κάθου (κατά et ἧμαι, sedeo) LXX pro hebr. יָשַׁב, 1) *sedere facio me*, *consido*, ich setze mich, Matth. 13, 2. 15, 29. 26, 58. 27, 36. Act. 2, 2. Io. 6, 3. Marc. 13, 3. et passim. Gen. 19, 1. — Κάθου ἐκ δεξιῶν, asside ad dextram; sensus: volo te maiestatis meae consortem esse, Matth. 22, 44. Marc. 12, 36. Luc. 20, 42. Act. 2, 34. Hebr. 1, 13. 1 Reg. 2, 19. Vid. praeterea Matth. 26, 64. Marc. 14, 62. Luc. 22, 69. Iac. 2, 3. Iud. 17, 10. 1 Sam. 22, 23. — 2) *sedeo*, ich sitze, Matth. 26, 69. 27, 61. Marc. 3, 32. 34. et saepius; — sequitur παρά, ad, Matth. 13, 1. 20, 30. Marc. 10, 46. — ἐπί, ad, sub, Matth. 9, 9. Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. Act. 3, 10. 20, 9. (Lev. 8, 35. Gen. 18, 1.) — in, Apoc. 4, 2. 4. 9. 5, 1. 7. 13. Matth. 24, 3. 27, 19. (Exod. 11, 5.) ἐπάνω, Matth. 23, 22. — ἐν, ad, Marc. 16, 5. ἐν τοῖς δεξίοις, Marc. 16, 5. et ἐν δεξιᾷ, *ad* dextram, Col. 3, 1. *in*, Luc. 10, 13. 22, 55. — Insideo vehiculo i. e. *vehor*, Io. 12, 15. καθήμενος ἐπὶ πῶλον

ου. Apoc. 6, 2. 5. ἐπάνω ib. 6, 8. ἐπὶ τοῦ ἅρματος, Act. 8, i. — Insideo tribunali iudicis, κάθημαι ἐπὶ κριτηρίου, Iud. 10. i. e. iudico, ius dico, Act. 23, 3. (Exod. 18, 14. διάτι θησαι μόνος.) — Insideo throno i. e. regno, impero; Apoc. , 7. κάθημαι βασίλισσα. Apoc. 17, 1. 9 15. mulier i. e. urbs sidere aquis et montibus dicitur, i. e. aquas ad quas, colles per quibus sita est, imperio suo tenere. — 3) versor in quo loco, commoror, habito, Matth. 4, 16. 11, 16. Marc. 6. Io. 2, 14. Luc. 1, 79. 5, 17. 7, 32. — Luc. 21, 35. καθ-ενοι ἐπὶ πρόςωπον πάσης τῆς γῆς. Apoc. 14, 6. ubi Griesb. ete καθημένους restituit pro κατοικοῦντας. (Ies. 9, 1. Neh. , 6. οἱ καθήμενοι ἐν Ἱερουσαλήμ. Sir. 5, 26. 37, 18. 1 Sam. 22. 23, 14.)

Καθ' ἡμέραν, vid. Ἡμέρα No. 1.

Καθημερινός, ή, όν, (quod καθ' ἡμέραν, quotidie, ri solet) quotidianus. Act. 6, 1. Indith. 12, 14. Ioseph. ant. , 7. 8. καθημερινὰς θυσίας. ib. 3, 10. 1. (Apud seriores tan-m legi, monuit Lobeck. ad Phryn. p. 53.) *.

Καθίζω, f. ίσω, (κατά et ἕζω, sedere facio) LXX pro ישׁב et הוֹשִׁיב, 1) transitive: colloco, constituo, Act. 2, 30. ic. 22, 30. Eph. 1, 20. ἐκάθισεν, sedere fecit eum. (Deut. , 2. Ps. 122, 5. ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν.) — Sensu rensi: iudicem constituo, 1 Cor. 6, 4. καθίζετε intellige καστάς. (Sic δικαστήρια καθίζειν apud profanos. vid. Kypkii iss. ad h. l.) — 2) intransitive, activum et medium: a) me dere facio, me colloco; 2 Thess. 2, 4. ὥςτε αὐτὸν εἰς τὸν ὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι. Item locutione ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ Hebr. 3. 8, 1. 10, 12. 12, 2. collocavit se ad dextram; sensus: oximus est Deo auctoritate et potentia. (Sir. 12, 12. Ps. o, 1. 1 Sam. 20, 25. Ies. 30, 8.) — de equo: conscendo, sideo, Marc. 11, 2. 7. Luc. 19, 30. Io. 12, 14. — consido, ic. 4, 20. 13, 48. Matth. 5, 1. Marc. 9, 35. 16, 19. Luc. 5, 3. , 6. Io. 8, 2. 19, 13. Act. 2, 3. 8, 31. 12, 21. 1 Cor. 10, 7. passim. (1 Sam. 20, 24. 1 Reg. 1, 46.) — Matth. 26, 36. θίσατε αὐτοῦ, considete hic; Marc. 14, 32. καθίσ. ὧδε. Gen. , 5. — b) sedeo, Matth. 19, 28. 20, 21. 23. 23, 2. 25, 31. ›oc 3, 21. 20, 4. — Καθίσας ψηφίζει, sedens i. e. assidue ηφίζει, Luc. 14, 28. ib. 14, 31. — c) commoror, versor, ic. 24, 49. καθίσατε ἐν τῇ πόλει Act. 18, 11. (Ies. 49, 32. i pro hebr. גור. Exod. 16, 29. Test. XII. Patr. p. 644.: καθ-σαθε ἐν ἔθνεσι.)

Καθίημι, aor. 1. καθῆκα, (κατά et ἵημι, mitto) demitto; ic. 5, 19. εἰς. (Ioseph. ant. 2, 3. 4. καθίεσαν εἰς τὸν λάκκον. Sam. 2, 16. 1 Chron. 21, 27. Zach. 11, 13. coll. Exod. 17, . Dan. 7, 26.) — διά τινος, Act. 9, 25. (Ioseph. ant. 6, 11. καθιεμιήσασα διὰ θυρίδος αὐτὸν ἐξέσωσεν.) — Καθίεμαι, de-itto me; partic. καθιέμενος, demissus, Act. 10, 11. 11, 5. **.

Καθιστάνω, et apud seriores scriptores *καθίστημι*, fut. *καταστήσω*, aor. 1. *κατέστησα*, aor. 1. pass. *κατεστάθην*, fut. 1. pass. *κατασταθήσομαι*, (ex *κατά* et *ἵστημι*), LXX pro הִתְיַצֵּב, הֶעֱמִיד, הִפְקִיד, הֵקִים, הֵשִׂים, I) transitive in praes. fut. et aor. 1. act. 1) *colloco* in aliquo loco, ich stelle hin, (2 Chron. 29, 4. 1 Sam. 5, 2.) — de homine: *constituo aliquem*, ich stelle an, setze ein; Tit. 1, 5. *πρεσβυτέρους*. (Dan. 2, 21. 2 Chron. 19, 5. Ps. 2, 6. 2 Chron. 17, 2.) — *creo*, *facio aliquem*, ich mache einen zu etwas, Luc. 12, 14. *καθιστ. τινὰ δικαστήν*. Act. 7, 10. 27. 35. Hebr. 7, 28. (1 Chron. 12, 18. Exod. 2, 14. 1 Macc. 3, 35.) — *καθιστ. τινὰ ἐπί τινος*, *praeficio aliquem* alicui rei, Matth. 24, 45. 25, 21. 23. Luc. 12, 42. Act. 6, 3. (Dan. 2, 48 sq. Gen. 41, 41. 43. 39, 4. 5. Num. 3, 10. Ioseph. ant. 2, 5. 3.) — *ἐπί τινι*, eodem sensu, Matth. 24, 47. Luc. 12, 44. — *ἐπί τι*, [Hebr. 2, 7.] (Ps. 8, 6. Dan. 3, 12. Deut. 17, 15.) — *facio* universe, 2 Petr. 1, 8. *ταῦτα οὐκ ἀργοὺς (ἡμᾶς) καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἐπίγνωσιν*, quae virtutes non segnes nos facient ad cognoscendam rem domini. (Ioseph. ant. 6, 5. 6. *τὸν θεὸν αὐτοῖς εὐμενῆ καταστῆσαι*.) — 2) *deduco* in locum, Act. 17, 15. *καθιστῶντες τὸν Παῦλον*. (2 Chron. 28, 15. *κατέστησεν* (hebr. הֵבִיא) *αὐτοὺς εἰς Ἰεριχώ*. Ios. 6, 23. pro הִנִּיחַ. 1 Sam. 5, 3. pro הֵשִׁיב. Arrian. hist. ind. 27, 1. et saepius apud profanos.) — II) Passivum: constituor, i. e. *praeficior*, seq. *εἴς τι*, Hebr. 8, 3. *ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προςφέρειν δῶρα καθίσταται*. Hebr. 5, 1. *καθίσταται (εἰς) τὰ πρὸς τὸν θεόν*, praeficitur rebus divinis, cultui sacro. (Num. 3, 32. 31, 48. seq. genitivo rei, Deut. 28, 13. Ioseph. ant. 8, 7. 7.) — *καθιστ. τις*, *declaror*, *fio* aliquis, ich werde als etwas dargestellt, dafür erklärt oder angesehen; Rom. 5, 19. *ἁμαρτωλός*. Iac. 4, 4. *ἐχθρὸς θεοῦ*. (3 Macc. 3, 5. *ἅπασιν ἀνθρώποις εὐδόκιμοι καθειστήκεσαν*.) — III) Medium: *collocatus sum*; Iac. 3, 6. *ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα*, i. e. lingua collocata est in membris reliquis, quae inquinat. (Ioseph. cont. Apion. 1, 22. lacus asphalt. *πασῶν μείζων καθέστηκεν*.) *.

Καθό, (*κατά* et *ὅ*) secundum quod, *quemadmodum*, *sicut*, Rom. 8, 26. *καθὸ δεῖ*. — *prout*, *pro eo quod*, 2 Cor. 8, 12. *καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις*. 1 Petr. 4, 13. coll. Lev. 9, 5. ubi respondet hebr. אֵת אֲשֶׁר. *.

Καθολικός, *ή*, *όν*, (*κατά* et *ὅλος*) *universalis*, *generalis*. Legitur in inscriptionibus epistolarum Iacobi, Petri, Ioannis et Iudae in editionibus Complutensi, Erasmi, Stephani aliorumque; in quibusdam etiam in subscriptionibus harum epistolarum, quae *καθολικαί* appellabantur, quod non scriptae erant singulari coetui, sed coetibus christianis omnibus, qui tum essent, vel certe plurimis. Vid. *Pottii* excurs. I. ad epist. Iacobi.

Καθόλου, (κατά et ὅλος) adv. *omnino, prorsus.* Act. 4, 18. τὸ καθόλου μὴ διδάσκειν, ne omnino docerent. (Ezech. 13, 3. τοῖς τὸ καθόλου μὴ βλέπουσιν, prorsus caecis, hebr. לְבִלְתִּי רָאוּ. ib. v. 22. τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέψαι. ib. 17, 14. et praeterea Am. 3, 3. 4. Cant. tr. puer. v. 26. Test. XII. Patr. p. 681. — οὐ θέλει τὸ καθόλου ἀδικῆσαι. Ioseph. bell. 4, 8. 3. καθόλου in universum. ib. 5, 9. 4.) *.

Καθοπλίζω, f. ίσω, (κατά et ὁπλίζω) *armis instruo,* 2 Macc. 4, 10. 15, 11. — Καθοπλίζομαι, arma capio, 4 Macc. 3, 12. τὰς πανοπλίας καθωπλίσαντο. — Καθωπλισμένος, bene armatus, Luc. 11, 21. (Ier. 46, 9. καθωπλισμένοι ὅπλοις. 4 Macc. 4, 10. καθωπλισμένη στρατιά. Ioseph. ant. 2, 16. 3.) *.

Καθοράω, ῶ, (κατά et ὁράω) 1) prospicio, perspicio oculis, Num. 24, 2. καθορᾷ (רָאָה) τὸν Ἰσραήλ. — 2) *mente perspicio, cognosco,* Rom. 1, 20. τὰ ἀόρατα τοῦ θεοῦ καθορᾶται, invisibilis Dei maiestas cognoscitur. (3 Macc. 3, 11. οὐ καθορῶν (non agnoscens) τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. Ioseph. ant. 8, 7. 5. πολλὴν τοῦ βασιλέως καθεώρα φρόνησιν.)

Καθότι, (κατά et ὅτι) 1) *sicut, pro ratione, prout,* Act. 2, 45. 4, 35. — Lev. 25, 16. pro hebr. לְפִי, Exod. 1, 12. 17. pro כַּאֲשֶׁר. coll. Ios. 1, 7. 9, 31. Lev. 27, 12. — 2) propter id quod, *quoniam, siquidem;* Luc. 1, 7. 19, 9. Act. 2, 24. (3 Esdr. 1, 50. ubi in textu hebr. 2 Chron. 36, 15. est כִּי. Dan. 2, 8. Lib. Henoch. p. 184. Theophil. ad Autol. lib. 1, p. 72.) *.

Καθώς, adv. (κατά et ὡς) quod apud scriptores atticos vix legitur, qui potius scribunt καθά vel καθό, (vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 425 sq. *Sturz* de dial. maced. p. 74 sq.) 1) *secundum quod, quem ad modum, sicut,* Matth. 21, 6. 26, 24. 28, 6. Marc. 9, 13. 11, 6. Luc. 1, 55. 70. Io. 1, 23. 3, 14. Col. 1, 6. Phil. 2, 12. et saepissime. Iudith. 3, 2. — *eo modo, quo,* Io. 5, 23. ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Eph. 4, 17. Gal. 3, 6. ubi ante καθώς intelligendum est: ἐκ πίστεως, fide inquam, eo quidem modo, quo etc. — *quo modo,* ita ut rem ipsam innuat; Act. 15, 14. ἐξηγήσατο καθὼς ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο. 1 Cor. 8, 2. οὐδὲν ἔγνωκε, καθὼς δεῖ γνῶναι. 1 Thess. 4, 1. 1 Io. 2, 27. 3 Io. v. 3. — Potest etiam verti *qualis,* ut 1 Io. 3, 2. ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι, i. e. *qualis* est. Io. 6, 58. οὐ καθὼς ἔφαγον, i. e. non qualem comederant. 1 Thess. 2, 13. καθώς ἐστιν ἀληθῶς, quale vere est. Eph. 4, 21. — 2) *prout, pro ratione, qua;* Marc. 4, 33. Luc. 1, 2. 6, 31. Io. 5, 30. Act. 11, 29. 1 Cor. 12, 11. 18. 1 Petr. 4, 10. coll. Num. 26, 54. — 3) *quoniam, siquidem,* Luc. 11, 1. Rom. 15, 7. 1 Cor. 1, 6. 5, 7. Eph. 1, 4. 4, 32. 1 Io. 2, 18. — *quare,* Phil. 1, 7. — 4) *quum,* de tempore; Act. 7, 17. (2 Macc. 1, 31. καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, ἐκέλευσε κ. τ. λ.) — Nonnunquam omittitur post καθώς enuntiatio altera, ut 1 Tim. 1, 3. καθὼς παρεκάλεσα — — εἰς

Μακεδονίαν, intellige *οὕτως καὶ νῦν παρακαλῶ*. Marc. 15, 8. *ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς* intell. ut idem nunc faciat. cf. Hebr. 3, 7.

Καί, coniunctio, — (LXX maxime pro hebr. וְ) — quae in N. T.

1) *copulat*; — et quidem 1) simpliciter: *et*; — a) copulat notiones singulas, Matth. 13, 55. *Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας*. c. 2, 11. 23, 6. 7. Luc. 6, 38. Rom. 7, 12. *ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή*. Hebr. 1, 1. *πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως*. — Nonnunquam *καί*, si nectit praedicata, verti potest: *idemque, qui idem est*; ut *θεὸς καὶ πατήρ*, Deus qui idem est pater, 1 Cor. 15, 24. 2 Cor. 1, 3. 11, 31. Eph. 1, 3. Iac. 1, 27. 3, 9. 1 Petr. 1, 3. Apoc. 1, 6. vid. etiam Io. 12, 13. 14. Hebr. 5, 11. 2 Petr. 1, 11. 2, 20. (Ies. 27, 1. Susann. v. 41.) — *Καὶ — καί*, *et — et*, *tum — tum*, *non solum — sed etiam*, Matth. 10, 28. *δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι*. Luc. 8, 25. Io. 4, 36. *καὶ ὁ σπείρων — καὶ ὁ θερίζων*. c. 15, 24. Rom. 11, 33. — et saepius. *modo — modo*, Marc. 9, 22. *καὶ εἰς τὸ πῦρ, καὶ εἰς τὰ ὕδατα*. — Act. 26, 29. *καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ*, sive parum sive multum abfuerit. — *Τε — καί*, vid *Τε*. Omittitur etiam *τε* ante *καί*, ubi illud expectasses, ut Rom. 1, 23. *ἀνθρώπου (τε) καὶ πετεινῶν*. (Ios. 9, 34. Cohel. 9, 2. 1 Chron. 29, 11.) — Copulat ex hebraismo duas notiones, quarum altera est vel pro genitivo nominis, vel pro adiectivo vel participio; Act. 23, 6. *περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως*, pro *π. ἐλπ. τῆς ἀναστάσεως*, sive *περὶ τῆς ἀναστ. ἐλπιζομένης*. (2 Macc. 3, 29. *ἐλπίδος καὶ σωτηρίας*.) Rom. 2, 20. *τῆς γνώσεως καὶ ἀληθείας*, pro *τῆς γν. τῆς ἀληθείας*. (2 Chron. 9, 8. *κρίμα καὶ δικαιοσύνη*, iudicium iustum.) Rom. 10, 20. *ἀποτολμᾷ καὶ λέγει*, i. e. *ἀποτολμῶν λέγει*. (Gen. 24, 18. *καὶ ἔσπευσε καὶ καθεῖλε*, pro *καὶ σπεύσασα καθεῖλε*, ut legitur v. 46. 1 Sam. 20, 24. *καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθε*, pro *καὶ ἀναστὰς ἀπῆλθε*.)

b) copulat enuntiationes, a) universe: Matth. 1, 23. *ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι* etc. c. 7, 25. *καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι* etc. — Saepissime. Copulat antecedens et consequens, Matth. 4, 6. 6, 33. 7, 7. *αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν*. c. 9, 18. *ἐπίθες τὴν χεῖρα καὶ ζήσεται*. c. 8, 8. *εἰπὲ λόγῳ καὶ ζήσεται*. ib. v. 9. c. 26, 53. Marc. 16, 18. Luc. 6, 37 sq. 7, 7. 8. 11, 9. 12, 31. Io. 13, 32. Iac. 1, 5. Apoc. 2, 10. — Copulat similia, ubi verti potest: *item*, Io. 19, 22. 1 Cor. 7, 13. 12, 4—6. 23. 13, 2. 3. Matth. 8, 9. Marc. 6, 43. — In nectendis dissimilibus verti potest: *vel*, ut Matth. 6, 28. 7, 10. 12, 27. Marc. 11, 28. Luc. 12, 2. (Esth. 8, 6. Ps. 139, 7. Deut. 11, 19. et וְ hebr. Exod. 21, 15. Lev. 5, 2. ubi LXX *ἤ* habent.) — b) in stylo historico nostri sequuntur simplicitatem Hebraeorum, qui in nar-

rationibus seriem rerum coniungunt per ו, ubi sermo cultior vel καί prorsus omittit, vel particulis δέ, ἀλλά, οὕτως, ἔπειτα, ὅταν, τότε, vel relativo, vel participo uti solet; quae narrandi simplicitas, in V. T. saepissime obvia (ut 1 Sam. 15, 3. Ies. 11, 12 sq. Ezech. 5, 1 sqq. 1 Macc. 1.), in N. T. inprimis habetur in Evangeliis Matth., Marci et Lucae, itemque in Apocalypsi, rarius in Actis apostol. et in Pauli scriptis. Vide loca longiora Matth. 14, 12—14. 27, 29—31. Marc. 1, 9—13. 31—37. 3, 13 sqq. Luc. 2, 26—28. 4, 14 sq. 7, 11 sqq. Apoc. 11, 7—13. et alia multa. — c) ex eodem hebraismo καί incipit vel narrationem, vel orationem, vel transitum facit ad novam rem, ubi profani δέ uti solent, nostrum *da*, *aber*; Io. 2, 1. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. ib. 1, 19. καὶ αὕτη ἐστίν, pro αὕτη δὲ ἐστ. Io. 17, 25. καὶ ὁ κόσμος. Matth. 4, 23. καὶ περιῆγεν. c. 8, 14. καὶ ἐλθών. 9, 9. καὶ παράγων. Marc. 10, 13. 11, 1. 12, 41. Apoc. 5, 5. 8, 1. et saepissime. (Iud. 3, 8. Ruth. 4, 1. Gen. 9, 9. 1 Macc. 2, 6. 14. 3 Esdr. 2, 18. ubi litterae incipiunt: καὶ νῦν. ib. 8, 10. Tob. 6, 11. Iudith. 6, 1.) — Καὶ μετὰ ταῦτα, *paullo post, postea vero*, Luc. 5, 27. Apoc. 18, 1. (Ios. 9, 34.) — Ad idem genus pertinet α) καὶ ἰδού, hebr. והִנֵּה, vel in initio enuntiationis, ut saepissime in Matthaei et Lucae evangeliis et in Apocalypsi, vel in media ipsa, ubi ex hebraismo interponitur, ut Matth. 28, 9. 9, 19 sq. Luc. 5, 12. 7, 12. (Gen. 24, 15.) — β) καὶ ἐγένετο in initio narrationis, hebr. וַיְהִי, Matth. 7, 28. καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν, pro ὅτε δὲ συνετ. ib. 11, 1. 19. Marc. 1, 9. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς, pro ἐν δὲ ταῖς etc. ib. 2, 23. Luc. 1, 23. 59. 2, 46. 7, 11. 9, 18. 33. (2 Reg. 25, 1. Ies. 6, 1. 7, 1. 1 Chron. 18, 1. 20, 1. 1 Macc. 1, 1.) — γ) καὶ in initio adhortationis seq. imperativo, ubi est: *iam; agedum*, Matth. 23, 32. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε, agite, s. iam implete vos quoque. Marc. 11, 29. καὶ ἀποκρίθητέ μοι, agite, respondeatis. 1 Cor. 11, 6. καὶ κειράσθω, age, tondeatur. (Nehem. 5, 2. Ies. 1, 18. Ezech. 3, 11. 1 Macc. 10, 16. 27. 54. — καὶ νῦν, iam vero, Ies. 2, 10. 2 Chr. 7, 15 sq. Esth. 2, 8. 1 Sam. 15, 3. Iudith. 14, 1. 1 Macc. 2, 50.) — d) ex hebraismo καί nectit enuntiationes, quae apud meliores scriptores ope pronominis relativi coniunguntur; Matth. 26, 45. ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ (i. e. ᾗ) παραδίδοται. ib. v. 53. Marc. 15, 25. ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ (i. e. ᾗ) ἐσταύρωσαν αὐτόν. Luc. 5, 35. (Ier. 48, 12. 49, 2.) Marc. 6, 22. ὃ ἐὰν θέλῃς καὶ (i. e. τοῦτο) δώσω σοί. Luc. 20, 3. λόγον, καὶ εἴπατε, i. e. quem solvite. (Ezech. 3, 17.) Rom. 11, 35. Etiam in locutione καὶ ἐλογίσθη, quod est i. q. ὃ ἐλογίσθη, Rom. 4, 3. Gal. 3, 6. Iac. 2, 23. (Gen. 15, 6. Ies. 5, 4. τί ποιήσω ἔτι τῷ ἀμπελῶνί μου, καὶ (i. e. ὃ) οὐκ ἐποίησα αὐτῷ. 1 Sam. 20, 2. Sir. 10, 31. Sap. 11, 17. ἡ σοῦ χείρ, καὶ κτίσασα κόσμον. Sap. 13, 1. Tob. 10, 10. ἐξαποστελῶ, καὶ (i. e. τινας, οἳ) δηλώσου-

σιν. Act. Thom. §. 48. *μιαρᾷ μίξει, μάλιστα καὶ* (i. e. *τῇ*) *ἐν μοιχείᾳ*.) — e) *καί* incipit apodosin, ut nostrum *so*, et quod ad sensum attinet redundat; Iac. 4, 15. *ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο*, si Deo placuerit et vivemus, tunc etiam faciamus hoc vel illud. Poteat vero etiam verti: si Deus voluerit, fiet ut *et* vivamus *et* faciamus hoc vel illud. Apoc. 3, 20. *ἐάν τις ἀκούσῃ — καὶ ἐλεύσομαι*, so will ich kommen. (Sic *ἐὰν — καί*, Lev. 26, 3. 4. Deut. 11, 13. 1 Sam. 1, 11. Ezech. 21, 7. — 1 Macc. 10, 52—54. *ἐπεὶ — καὶ νῦν στήσωμεν*. Gen. 39, 8. 9. *εἰ — καί*. Iudith. 5, 20. Lev. 25, 2. *ὅταν — καί*. Ios. 10, 11. *ἐν δὲ τῷ — καί*.) — *ὡς — καί*, *als*, s. *nachdem — so*; Matth. 28, 9. Luc. 2, 12. (Gen. 27, 30. Iudith. 6, 1. 10, 1.-2. 10. 1 Macc. 7, 25.) — *ἐγένετο — καί*, Matth. 9, 10. Marc. 2, 15. 23. Luc. 2, 15. 5, 17. 8, 1. 22. 14, 1. Act. 5, 7. (1 Sam. 1, 12. 20, 31. 2 Sam. 15, 1. 2. 5. Gen. 24, 30. 1 Chron. 18, 1. 20, 1. — Nonnunquam *καί* rectius omittitur, ut Luc. 1, 23. 41. 59. Gen. 24, 22. 51. 25, 11. 1 Chron. 9, 1. Ies. 37, 1.)

2) *copulat, non vero simpliciter, sed adiecta alia notione*, quae est primaria; itaque vertendum est:

a) *nec*, si nectit enuntiationem, ad quam negatio antecedens repetenda est, Matth. 13, 15. *μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι*; Marc. 4, 12. Io. 12, 40. (Ies. 6, 10.) 2 Cor. 12, 21. *καὶ πενθήσω*. Gal. 3, 21. *οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ* (i. e. *οὐδὲ*) *θῆλυ*. (Deut. 11, 2. 3. Ioseph. ant. 2, 15. 5., Moses *οὔτ' αὐτὸς ἐνέκαμνε τῇ περὶ αὐτοὺς προνοίᾳ. καὶ* (i. e. *οὔτε*) *τῷ θεῷ καταφρόνει*.) — b) *et quidem, nempe*, si copulat et explicat; Io. 2, 16. *ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος*. Io. 6, 51. *καὶ ὁ ἄρτος δέ*, panis videlicet ille. 1 Cor. 2, 2. *Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρ.* 1 Cor. 3, 5. *καὶ ἑκάστῳ, ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν*, pro *καὶ ἕκαστος, ὡς ὁ κύριος αὐτῷ ἔδ.* (Exempla e profanis collegit *Viger*. de idiot. p. 525.) — c) *igitur*, si nectit conclusionem, pro *οὖν*, Matth. 12, 32. *καὶ ὃς ἄν*. Io. 10, 29. *καὶ οὐδείς*. — d) *et sic, atque ita*, ubi *καί* simplex positum est pro *καὶ οὕτως*, Matth. 11, 19. vid. *Δικαιόω*. c. 11, 29. *καὶ* (*οὕτως*) *εὑρήσετε ἀνάπαυσιν*. c. 15, 6. 27, 64. Luc. 11, 26. Io. 14, 8. *καὶ ἀρκεῖ*. 1 Cor. 8, 11. (Iudic. 3, 7. *καὶ ἐποίησαν*. Sir. 26, 16. 17.)

II) *intendit*, sive *auget*, et est: 1) *etiam, quoque*, Matth. 5, 39. *στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην*. ib. v. 40. Marc. 2, 16. *ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ*. 8, 7. Luc. 1, 36. 11, 11. 12. v. 45. *καὶ ἡμᾶς*, non solum prophetas sed nos quoque. Io. 2, 2. 8, 25. (vid. *Ἀρχή*.) Io. 13, 14. Rom. 5, 12. *καὶ οὕτως*, pro *οὕτως καί*, sic etiam. 1 Cor. 7, 7. *ὡς καί*. Gal. 2, 16. 1 Io. 2, 6. et saepissime. (Iob. 20, 2. Ioseph. ant. 5, 2. 8. Gen. 27, 31.) — Nonnunquam *καί* simplex pro *οὕτω καί*, *sic etiam*, Marc. 6,

43. Matth. 6, 10. ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, pariter in coelo atque in terra. Io. 10, 15. 13, 15. 33. 16, 9. 1 Io. 3, 16. 4, 17. (Gen. 23, 20. 1 Sam. 31, 6.) — 2) *tamen*, *et tamen*, i. q. καὶ ὅμως, Matth. 6, 26. καὶ ὁ πατήρ. 10, 29. 12, 5. Marc. 4, 27. καὶ ὁ σπόρος. ib. 7, 24. Io. 6, 58. καὶ ἀπέθανον. c. 7, 19. 22. 9, 30. 34. 11, 8. 14, 9. 1 Cor. 5, 2. 2 Cor. 6, 8. 9. Hebr. 3, 9. καὶ εἶδον, et tamen viderant. 1 Io. 1, 6. καὶ ἐν τῷ σκ. 2, 4. Apoc. 3, 1. καὶ νεκρὸς εἶ. (Exod. 7, 4. Ps. 44, 17. Malach. 2, 14. Ioseph. ant. 2, 6. 11.) — 3) *adeo*, *vel*, *ipse*, nostrum *sogar*; Matth. 5, 46. καὶ οἱ τελῶναι. c. 10, 30. ὑμῶν δὲ καὶ τρίχες. c. 15, 16. Marc. 1, 27. 2, 28. 4, 25. Luc. 6, 32—34. 16, 17. Io. 4, 23. καὶ νῦν ἐστι, vel nunc adest. ib. 5, 25. 10, 10. Rom. 5, 7. καὶ τολμ. 8, 23. 1 Cor. 2, 10. 2 Cor. 8, 3. 10, 8. 1 Io. 5, 6. Apoc. 13, 15. et passim. (Esth. 7, 8. ὥστε καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως. Iob. 21, 7. Sap. 2, 15. βαρύς ἐστι ἡμῖν καὶ βλεπόμενος. 1 Reg. 8, 27. Sir. 21, 1. Ioseph. ant. 5, 2. 8. ὕποπτα ποιῶν καὶ τὰ φίλα.) — 4) in optatione: *modo*, *nur*; Gal. 3, 4. εἴγε καὶ εἰκῆ, si modo frustra. c. 5, 12. ὄφελον καί, utinam modo. Luc. 19, 42. καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ, modo hoc tempore tibi fatali. (Sir. 25, 13. πᾶσαν πληγὴν καὶ μὴ πληγὴν καρδίας.) — 5) *iam*, *schon*, pro καὶ δή, s. ἤδη. Marc. 9, 13. ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθε. (Matth. 17, 12. ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε) Io. 9, 37. καὶ ἑώρακας αὐτόν. (Ioseph. ant. 4, 16. 12. ib. 4, 7. 1. Μωϋσῆς δὲ, ὑπὲρ ὧν καὶ προεῖπον.) — 6) cum participio: *quanquam*, Luc. 18, 7. καὶ μακροθυμῶν. (Theogn. v. 419. πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται. ib. v. 1114. σὺν σοὶ, καὶ κακὸς ὢν, γίγνομαι ἐσθλὸς ἀνήρ. Vid. *Viger.* de idiot. p. 525.) — 7) interrogationibus praefigitur, ut graviter interroget, Latinor. *quaeso*, *tandem*; Marc. 10, 26. καὶ τίς, ecquis. c. 12, 37. καὶ πόθεν, quo tandem modo. Luc. 10, 29. 20, 44. Rom. 8, 28. ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει, quod enim quis oculis videt, quomodo quaeso illud potest sperare? 1 Cor. 15, 29. 30. 2 Cor. 2, 2. (1 Sam. 15, 19. 1 Chron. 29, 14. 2 Chron. 2, 6. Iob. 24, 25. Ies. 10, 3. Sir. 2, 17. Exempla e profanis vid. apud *Loesnerum* p. 81. *Krebsium* p. 92. et *Viger.* p. 521.)

III) ex hebraismo est particula adversativa; *sed*, *vero*, *at*; Matth. 1, 25. 11, 17. 12, 39. καὶ σημεῖον. c. 13, 14. 17. 17, 16. 20, 10. καὶ ἔλαβον. Marc. 7, 24. 9, 18. 12, 12. 14, 55 sq. Luc. 7, 32. 8, 13. Io. 1, 11. 3, 6. 32. 10, 25. ubi καὶ οὐ, et v. 26. ἀλλ᾽ οὐ. Rom. 1, 13. 1 Cor. 5, 10. καὶ (i. e. ἀλλ᾽) οὐ πάντες. c. 12, 5. coll. v. 6. 1 Cor. 16, 9. 1 Io. 3, 2. et saepissime. (3 Esdr. 4, 38. 1 Sam. 1, 2. 2 Sam. 15, 3. Iudith. 13, 6. Iob. 23, 11. 12. Ios. 22, 22. Cohel. 1, 11.) — Hinc fit, ut καί etiam inchoet enuntiationem contrariam, ut Matth. 7, 26. 10, 21. 39. 12, 35. Luc. 14, 11. 16, 14. 1 Io. 4, 3. 5, 19. (1 Macc. 9, 10.) — Matth. 9, 13. et 12, 7. ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν,

non autem sacrificia; coll. Hos. 6, 6. *ἔλεος θέλω (μᾶλλον) ἢ θυσίαν*.

IV) *καί* coniunctum cum aliis particulis: 1) *καὶ γάρ*, *etenim*, vid. *Γάρ*. — 2) *καί γε*, *et quidem*, vid. *Γέ*. — 3) *εἰ καί*, vid. *Εἰ*, No. III. — 4) *οὐ μόνον δὲ — ἀλλὰ καί*, vid. *Ἀλλά*. — 5) *ἤδη δὲ καί*, vid. *Ἤδη*.

Καϊάφας, α, ὁ, Caiphas, pontifex maximus Iudaeorum, qui teste Iosepho (ant. 18, 2, 2. *Ἰώσηπος, ὁ καὶ Καϊάφας*) appellabatur *Iosephus cognomine Caiphas*, a Valerio Grato, Iudaeae praeside, remoto Simone, pontifex constitutus, postea autem a Vitellio, Syriae praeside, sacerdotio iterum privatus. vid. Ioseph. ant. 18, 4. 3. Commemoratur Matth. 26, 3. 57. Luc. 3, 2. Io. 11, 49. 18, 13. 14. 24. 28. Act. 4, 6.

Καίγε, vid. *Γέ*.

Κάϊν, ὁ, (Ioseph. *Κάϊς*, hebr. קַיִן, i. e. possessio) *Cain*, nom. pr. indecl. filii Adami primogeniti; (Gen. 4.) Hebr. 11, 4. 1 Io. 3, 12. Iud. v. 11. *ἡ ὁδὸς τοῦ Κ.* i. e. impietas, Dei contemptus. (Ioseph. ant. 1, 2, 2. *Κάϊος τοὺς ἐκγόνους πονηροτάτους συνέβη γενέσθαι*. coll. Sap. 12, 10. 11.) *.

Καϊνάν, ὁ, (hebr. קֵינָן) *Cainan*, nom. pr. indecl. filii Enosi secundum Gen. 5, 9. 10. et Ioseph. ant. 1, 3. 4. sed secundum LXX interpretes in loco Gen. 11, 12. 13. 1 Chron. 1, 18. filius Arphaxadi. — Sic etiam Luc. 3, 36 sq. *.

Καινός, ἡ, όν, hebr. חָדָשׁ 1) *recens*, *quod nuper factum*, *igitur adhuc non usurpatum nec usu tritum est*, neu, ungebraucht; *ἀσκοί*, Matth. 9, 17. Marc. 2, 22. Luc. 5, 38. (Ios. 9, 13.) — *ἱμάτιον*, Luc. 5, 36. (1 Reg. 11, 29 sq.) — *μνημεῖον*, Matth. 27, 60. Io. 19, 41. *μνημ. καινὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.* Vid. etiam Marc. 2, 21. Matth. 13, 52. coll. Iud. 15, 13. 2 Sam. 6, 3. 2 Reg. 2, 20. — 2) *novum*, quod antea non factum est, non adfuit, neu aufgebracht, *διδαχή* Marc. 1, 27. Act. 17, 19. — *ἐντολή*, Io. 13, 34. 1 Io. 2, 7. 8. 2 Io. v. 5. — *ὄνομα*, Apoc. 3, 12. *ὄνομα καινὸν, ὃ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ ὁ λαμβάνων*. (Ies. 62, 2. 65, 15.) — *ᾠδὴ καινή*, Apoc. 5, 9. 14, 3. coll. Ps. 33, 3. 40, 4. Ies. 42, 10. — novum, insolitum, Act. 17, 21. *λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον*. (Eccles. 1, 10. *ἴδε τοῦτο καινόν ἐστιν, ἤδη, γέγονεν*. Deut. 32, 7.) — 3) incognitum, *peregrinum*, Marc. 16, 17. *γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς*. — 4) si refertur ad *τὸ παλαιόν*, *τὸ πρῶτον*, *novum*, *subsequens*, *alterum*, adiecta notione *praestantiae*, qua nova superare solent vetusta; *καινὴ διαθήκη*, Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. 1 Cor. 11, 25. 2 Cor. 3, 6. Hebr. 8, 8. 13. 9, 15. (Ier. 31, 22. 31.) — *οἶνον πίνειν νέον*, Matth. 26, 29. Marc. 14, 25. Vid. Ies. 42, 9. 43, 19. coll. v. 18. 48, 6. — Etiam: *innovatum et vetusto multo praestantius*; *καινοὶ οὐρανοὶ, καινὴ γῆ*, 2 Petr. 3, 13. Apoc. 21, 1. (Ies. 65, 17. 66, 22.) — *Ἱερουσαλὴμ καινή*, Apoc. 21, 2. — *καινὰ πάντα ποιῶ*,

nnia innovo, et praestantiora facio, Apoc. 21, 5. — Hinc ıristiani, prorsus emendati, meliorique animo imbuti, dintur καινὴ κτίσις 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. καινὸς ἄνθρωπος. ›h. 2, 15. 4, 24. (Ezech. 18, 31. καρδία καινή.)

Καινότερος, comparat. a καινός, quod vid.

Καινότης, ητος, ἡ, (καινός) *novitas*; — bis in N. T. quidem de *mente, in melius mutata*, Rom. 7, 6. ἐν καινότητι πνεύματος i. e. ἐν πνεύματι καινῷ (vid. Ἄνθρωπος καιϛ); — de statu vitae novae ac praestantioris, ib. 6, 4. ἐν κνότ. ζωῆς pro ἐν ζωῇ καινῇ, in vita post mortem innovanda aestantiore. (Eodem modo apud Ignat. ad Ephes. §. 18.) *.

Καίπερ, coniunct. *etsi, quanquam*; — seq. particip. ıil. 3, 4. Hebr. 5, 8. 7, 5. 12, 17. 2 Petr. 1, 12. (Sap. 11, 9. ›seph. ant. 3, 12. 3.) — seq. verbo finito. [Apoc. 17, 8. ubi *riesb.* καί.]

Καιρός, οῦ, ὁ, (LXX pro hebr. עֵת et מוֹעֵד) proprie *odus iustus, iusta ratio temporis*; Hebr. 11, 11. Σάῤῥα ναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικς, vel praeter modum aetatis. 1) *tempus opportunum, portunitas*; καιρὸν μεταλαβών, data opportunitate, Act. 24, . (Ps. 75. 2. Ioseph. ant. 18, 6. 6. Ἀντωνία καιρὸν παραλαῦσα τοιοῦτον.) — *Καιρὸν ἔχειν*, Hebr. 11, 15. (1 Macc. 15, . Thucyd. 1, 41. ἡ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα.) Ἐν ιρῷ tempore opportuno, 1 Petr. 5, 6. (Iudith. 12, 6. ἐτήρει ρὸν τοῦ ἀπατῆσαι. Sir. 19, 28. ἐὰν εὕρῃ καιρὸν κακοποιήσει. ›eph. ant. 2, 3. 1. μὴ τὸν ἐν ποσὶν ὑπερβάλλεσθαι καιρόν.) — ιempus *definitum*, vel *statum*, a) universe — vel naturale: ρὸς θερισμοῦ Matth. 13, 30. καιρὸς τῶν καρπῶν, quo fruges ıturescunt, Matth. 21, 34. 41. vid. Marc. 12, 2. Luc. 20, 10. ıc. 11, 13. (Num. 9, 7. Ps. 1, 3.) — vel a Deo vel fato deitum, Marc. 1, 15. Luc. 1, 20. τῶν λόγων, ubi praedicta ıt eventura; c. 21, 24. καιροὶ ἐθνῶν, tempus a Deo gentius concessum. Matth. 26, 18. ὁ καιρός μου, tempus quo ›riendum est. Io. 7, 6. 8. Eph. 1, 10. Rom. 5, 6. — καιροῖς ιος, 1 Tim. 6, 15. Tit. 1, 3. Vid. Ἴδιος. — 1 Petr. 1, 11. 4, Apoc. 1, 3. ὁ καιρὸς ἐγγύς, scl. ubi haec omnia eventura ıt. ib. 11, 18. 12, 12. 22, 10. (Eccles. 3, 1—8.) — b) *temr iustum*, Matth. 24, 45. Luc. 12, 42. (Test. XII. Patr. p. 4.: μηδὲν ποιῆτε ἔξω καιροῦ αὐτοῦ. Ib. p. 527. mori οὐκ ἐν ρῷ αὐτῶν.) — c) *temporis periodus, periodus circum-ipta*; Io. 5, 4. κατὰ καιρόν, certis vicibus vel periodis. (Dan. 10. καιροὺς τρεῖς ἡμέρας ἣν κάμπτων. Tatian. orat. ad Graec. 162. ἐκπύρωσις κατὰ καιρούς, cui opponitur ἐκπύρ. εἰς ἅπαξ.) . 14, 17. καιροὺς καρποφόρους, anni vicissitudines, quibus ges gignuntur et maturescunt. Act. 17, 26. 1 Tim. 2, 6. (Ps. 4, 20. ἐποίησεν σελήνην εἰς καιρούς. coll. Dan. 2, 21.) — ıc in N. T. *a*) *dies festi*; Gal. 4, 10. coll. Exod. 23, 14.

17. Lev. 23, 4.) — *β*) *annus*; Apoc. 12, 14. *καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ*, annus et duo anni (pluralis pro duali) et sex menses. Vid. v. 6. et Dan. 7, 25. 12, 7. — *γ*) *periodus Messiae*, s. tempus, quo Messias futurus erat ad regnum Dei inaugurandum. ὁ *καιρὸς οὗτος* vel ὁ *νῦν καιρός* in N. T. est tempus quod nunc ante Christi adventum absolvitur, i. e. ὁ *αἰὼν οὗτος*, Marc. 10, 30. Luc. 12, 56. 18, 30. Rom. 3, 26. 8, 18. 1 Cor. 7, 29. 2 Cor. 8, 14. quod idem dicitur ὁ *καιρὸς ἔσχατος* 1 Petr. 1, 5. *καιροὶ ὕστεροι*, 1 Tim. 4, 1. (Vid. *Ἔσχατος*.) — *Καιρός* vero *τοῦ Χριστοῦ* s. *καιρός* simpliciter est tempus adventus Christi ad iudicium, Matth. 8, 29. Marc. 13, 33. Luc. 21, 8. Act. 3, 19. Rom. 13, 11. *εἰδότες τὸν καιρόν*, intellige proxime instare, 1 Cor. 4, 5. 2 Thess. 2, 6. — *χρόνοι καὶ καιροί*, Act. 1, 7. 1 Thess. 5, 1. i. e. *χρόνοι τῶν καιρῶν*, temporis momentum, quo venturus est. *Σημεῖα τῶν καιρῶν*, Matth. 16, 3. signa e quibus regni divini inauguratio colligenda est. — 3) *tempus* indefinite, ut *χρόνος*. Matth. 12, 1. 11, 25. 14, 1. Luc. 13, 1. (Esdr. 5, 3. Ies. 38, 1. Gen. 21, 22.) — Act. 7, 20. 12, 1. 19, 23. Rom. 9, 9. 11, 5. Gal. 6, 9. 2 Cor. 6, 2. Eph. 2, 12. 2 Tim. 4, 6. Hebr. 9, 9. 10. — *Ἄχρι καιροῦ*, ab illo tempore, Luc. 4, 13. Act. 13, 11. vid. *Ἄχρι*. — *Ἐν παντὶ καιρῷ*, quovis die, Luc. 21, 36. Eph. 6, 18. — *ἔσται καιρός*, eveniet 2 Tim. 4, 3. — *πρὸς καιρόν*, Luc. 8, 13. 1 Cor. 7, 5. Sap. 4, 4. s. *πρὸς καιρὸν ὥρας*, 1 Thess. 2, 17. *ad breve tempus, aliquamdiu*. — 4) *temporis ratio* vel *qualitas*, Latinor. *tempora*, *Zeitumstände*, 2 Tim. 3, 1. *καιροὶ χαλεποί*. (Ioseph. ant. 4, 8. 41. *ἀπαρασκεύαστοι τοῖς καιροῖς παραπέσητε*.) — *Δουλεύειν τῷ καιρῷ*, Rom. 12, 11. coll. Eph. 5, 16. Col. 4, 5. Vid. *Δουλεύω* et *Ἐξαγοράζω*. (4 Macc. 3, 19. ὁ *καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ*.)

Καῖσαρ, *αρος*, ὁ, *Caesar*, propr. agnomen Iulii Caesaris, quod, adscitum ab Augusto eiusque successoribus, post abiit in nomen appellativum, principibus romani imperii summis proprium. Matth. 22, 17 sq. Marc. 12, 14 sqq. Luc. 2, 1. 3, 1. 20, 22 sqq. 23, 2. Io. 19, 12 sq. Act. [11, 28.] 17, 7. [2 Tim. 4, 23.] et passim.

Καισάρεια, *ας*, ἡ, *Caesarea*. Duae in Palaestina huius nominis erant urbes; altera *Caesarea Philippi*, *Καισάρεια ἡ Φιλίππου*, Matth. 16, 13. Marc. 8, 27. (ἡ *Φιλίππου καλουμένη Καισάρεια*, Ioseph. bell. 3, 9. 7. et 7, 2. 1.) ad radices Libani, prope Iordanis fontes in Gaulonitide sita, antea *Paneas*, a monte Paneo, sub quo iacebat, post vero a Philippo, tetrarcha, aedificata et in honorem Tiberii Caesaris Caesarea appellata. (Ioseph. ant. 18, 2. 2. *Φίλιππος μὲν πρὸς ταῖς Ἰορδάνου πηγαῖς ἐν Πανεάδι πόλιν κτίζει Καισάρειαν*.) Denique Agrippa rex in Neronis honorem illam *Neroniam* cognominavit (Ioseph. ant. 20, 9. 4.) — *Altera*, huius nominis urbs, *Caesarea* simpliciter dicta, in locum turris Stratonis (Ioseph.

ant. 13, 11. 2.) ab Herode M. aedificata, portu instructa (Ioseph. ant. 15, 9. 6. 16, 2. 1. bell. 1, 21. 5.) ac σεβαστή, *augusta* (Ioseph. ant. 16, 5. 1.) cognominata est. Fuit ἡ μεγίστη τῆς Ἰουδαίας πόλις, καὶ τὸ πλέον ὑφ' Ἑλλήνων ἐποικουμένη (Ioseph. bell. 3, 9. 1.), tum praesidum romanorum sedes, serius Palaestinae metropolis, sita Dora inter et Ioppen in Phoenice ad mare mediterraneum, quare ἡ παράλιος, s. ἡ ἐπὶ θαλάττῃ Καισάρεια a Iosepho (bell. 3, 9. 7. et 7, 2. 1.) dicitur. — Act. 8, 40. 9, 30. 10, 1. 24. 11, 11. 12, 19. 18, 22. 21, 8. 16. 23, 23. 33. 25, 1—6. 13. *.

Καίτοι, (καί et τοί) coniunct. *quanquam, licet;* Hebr. 4, 3. cuius loci difficilioris nexus v. 3—7. hic esse videtur: si fidem habemus, nos (Christiani) utique quietem ingrediemur, prout edictum est: (incredulos, Iudaeos) non introituros esse illam, quanquam Deus opera sua a creationis initio definivit (neque igitur aliis nisi populo suo quietem parasse videtur). In eadem enim scriptura, qua κατάπαυσιν definivit, leguntur etiam ista verba: non ingredientur in quietem meam (quae prius dictum irritum facere videntur). Quum igitur (ne haec contra se pugnent) reliquum sit statuere, esse certe *aliquos*, qui sint ingressuri, priores vero illi non ingressi sunt propter inobedientiam, iterum post primam definitionem (in creatione factam), aliam fecit etc. (*Καίτοι,* Ioseph. ant. 2, 15. 3. ib. 5; 1. 21. 4 Macc. 5, 18. 7, 13.) *.

Καίτοιγε, i. q. καίτοι, sed fortius; *quanquam, licet.* Io. 4, 2. Act. 14, 17. 17, 27. καίτοιγε οὐ μακρὰν ὑπ., quanquam vel quum tamen a quovis facile possit cognosci. (Ioseph. ant. 5, 1. 12.)

Καίω, f. καύσω, aor. 1. pass. ἐκαύθην, 1) *uro, incendo;* λύχνον Matth. 5, 15. (Lev. 24, 3. 4. שָׂרַף); — pass. *incendor, incensus sum*, i. e. *ardeo*, καιόμενος, *ardens*, Luc. 12, 35. (Exod. 3, 2. 27, 20.) Hebr. 12, 18. (Deut. 4, 11. 5, 23.) Apoc. 4, 5. 8, 8. 10. — Apoc. 19, 20. 21, 8. coll. Dan. 3, 6 sqq. — Ioannes baptista Io. 5, 35. dicitur ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, i. e. doctor minus illustris, in alius honorem missus, videlicet Iesu, qui est τὸ φῶς τοῦ κόσμου (vid. Io. 1, 8. 9.), a quo etiam Ioannes lucem accepit. (Similis comparatio, sed non eodem sensu, instituitur Sir. 48, 1.) — Tropice *animus* dicitur καιόμενος, *ardens*, i. e. *vehementer commotus;* Luc. 24, 32. (Test. XII. Patr. p. 671.: ἐκαιόμην τοῖς σπλάγχνοις ἀναγγεῖλαι, misericordia vehementer movebar, ut palam facerem.) — 2) *comburo,* Matth. 13, 40. πυρὶ καίεται (text. vulg. κατακαίεται). Io. 15, 6. καὶ καίεται, et absumitur igne. (LXX אָכַל, Ies. 5, 24. Iob. 13, 34. Ioseph. ant. 4, 8. 23.) — ex adiuncto: *crucio*, pass. *crucior;* 1 Cor. 13, 3. ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ut igne i. e. calamitate quavis atroci excrucier. (Sic Latini: fames, labor, pestilentia, sagitta urens.) *.

XII. Patr. p. 536.) — *excito, exacerbo, irrito,* Act. 14, 2. *ἐκάκωσαν τὰς ψυχάς.* (Ps. 106, 32. ubi cum *παροργίζειν* commutatur. Ioseph. ant. 16, 1. 2. *κακοῦν* (Herodem) *καὶ τῆς εὐνοίας ἧς εἶχεν εἰς τοὺς παῖδας ἀφαιρεῖν.* ib. 16, 7. 3. et 8. 6. Test. XII. Patr. p. 536. [*κατὰ*] *τὰ ἥπατά μου κακοῦμαι ἐγὼ,* hoc male me habet.) *.

Κακῶς, (a *κακός*) adverb., Latinor. *male,* i. e. 1) *inepte, non convenienter,* Iac. 4, 3. *κακῶς αἰτεῖν.* — de vero: *perperam, falsi quid,* Io. 18, 23. *εἰ κακῶς ἐλάλησα.* (Sap. 14, 3. *κακῶς φρονεῖν περὶ θεοῦ.* Ioseph. c. Apion. *κακῶς δοξάζειν περὶ θεῶν.*) — 2) male i. e. mali quid, iniuriam, convicium alteri efficiens; *κακῶς ἐρεῖν, maledicere,* conviciis petere, Act. 23, 5. (Exod. 22, 8. pro אָרַר. Ies. 8, 21. Pro קִלֵּל Levit. 20, 9. 1 Macc. 7, 42. Sic *κακῶς ποιεῖν,* mala infligere, Ioseph. ant. 8, 7. 6. ib. 5, 1. 2.) — 3) male i. e. *male, misere, κακῶς ἔχειν, male se habere, aegrotare,* Matth. 4, 24. 8, 16. Marc. 1, 32. Luc. 5, 31. et passim. Matth. 17, 15. *κακῶς πάσχει.* Matth. 15, 22. *κακῶς* (misere, graviter) *δαιμονίζεται.* — *Κακοὺς κακῶς ἀπολέσαι,* malos male perdere, i. e. penitus perdere, s. delere; Matth. 21, 41. (Eandem locutionem habet etiam Ioseph. ant. 2, 14. 2. *κακοὶ κακῶς ἀπώλλυντο.* ib. 12, 5. 4. ib. 7, 11. 8. Cebet. tab. c. 21. *ἀπόλλυται κακὸς κακῶς.* Inest, malos pro culpa sua puniri.)

Κάκωσις, εως, ἡ, (a *κακόω*) *afflictio, miseria.* Semel Act. 7, 34. (Ps. 18, 21. Exod. 3, 7. Iob. 31, 29. Sap. 3, 2.)

Καλάμη, ης, ἡ, frumenti calamus (ὁ *σταχὺς τοῦ σίτου,* interprete Suida); — *stipula, stramen.* (Ies. 17, 6. Exod. 15, 7. Ioel. 2, 5.) — Semel 1 Cor. 3, 12. ubi *καλάμη* de stipula cum luto mixta s. potius de luto, cui immixta est stipula.

Κάλαμος, άμου, ὁ, calamus, i. e. a) *arundo,* hebr. קָנֶה Matth. 11, 7. 12, 20. (Ies. 42, 3.) Luc. 7, 24. (1 Reg. 14, 15. Iob. 40, 16.) — b) *baculus* ex arundine factus, Rohrstab, Matth. 27, 29. 30. Marc. 15, 36. Sic etiam Matth. 27, 48. Marc. 15, 19. ubi alii de calamo aromatico malunt cogitare (ut Ioseph. ant. 3, 8. 3. *κινναμώμου δὲ καὶ καλάμου*). — c) *calamus mensorius, virga geometrica,* Apoc. 11, 1. 21, 15. 16. (Ezech. 40, 3—6. 42, 16—19.) — d) *calamus scriptorius,* 3 Io. v. 13. (Ps. 45, 2. Ier. 8, 8.) *.

Καλέω, ῶ, f. *έσω,* Latinor. *calo, voco,* hebr. קָרָא. 1) *voco;* Io. 10, 3. *καλεῖ κατ᾽ ὄνομα.* (Ies. 43, 1. *ἐκάλεσά σε τὸ ὄνομά σου.*) — Saepius usurpatur ita, ut notio quaedam adiuncta sit; a) voco aliquem ut faciat aliquid, *voco, postulo,* Hebr. 11, 8. (3 Macc. 3, 19. ὁ *καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ.*) — b) voco ut veniat; *ad me voco, accerso,* Matth. 2, 7. 15. 4, 21. Marc. 1, 20. Luc. 19, 13. et passim. (1 Macc. 1, 6. Esth.

', 12.) — *voco in iudicium*, *cito*, *provoco*, Act. 4, 18. 24, :. — voco ad convivium, *invito*, Matth. 22, 3—9. Luc. 7, 19. 14, 7—24. Io. 2, 2. 1 Cor. 10, 27. Apoc. 19, 9. (Esth. 5, 1. 2 Sam. 13, 23. Ioseph. ant. 6, 4. 1.) — In N. T. saepissime dicitur de iis, qui *ad regnum Dei eiusque felicitatem invitantur*, Matth. 9, 13. Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. Rom. 8, 30. 9, 24 sq. Gal. 1, 6. Eph. 4, 1. 4. 1 Thess. 2, 12. 5, 24. Hebr. 9, 15. 1 Petr. 2, 9. — item ad societatem christianam, 1 Cor. 1, 9. 7, 15—24. Gal. 5, 13. Quibus in locis, quum invitatio pendeat a Dei voluntate, inest simul notio *destinandi*, quae, ubi Deus dicitur vocare aliquem ad aliquid, haud raro potior est. Sic Matth. 22, 3. καλέσαι τοὺς κεκλημένους, invitare eos, quibus regnum a Deo destinatum est. — Similiter vocare ad munus, Gal. 1, 15. — ad salutem, pietatem, Col. 3, 15. 1 Thess. 4, 7. 2 Thess. 2, 14. 1 Petr. 1, 15. 2, 21. 1 Tim. 6, 2. — Quum Deus verbo (Gen. 1. Ps. 33, 6. 9.) creare dicatur a V. T., καλέω —, 2) Deo tribuitur ita ut sit: voco ut sit, *iubeo esse*, ut nostri: *zum Dasein*, *ins Dasein rufen*. Rom. 4, 17. καλοῦντος (2 Macc. 7, 28. ἐποίησε) τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. E. Ies. 41, 4. τίς ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐτὴν ὁ καλῶν αὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς. ib. 48, 13. coll. 2 Reg. 8, 1. κέκληκε κύριος λιμόν. Ies. 22, 12. Sap. 11, 26. πῶς δὲ ἔμεινον ἄν τι εἰ μὴ σὺ θέλησας; ἢ τὸ μὴ κληθὲν ὑπὸ σοῦ διετηρήθη; Philo de creat. p. 728. τὰ μὴ ὄντα ἐκάλεσεν εἰς τὸ εἶναι.) — 3) nomen voco, *nomino*; et quidem a) de nomine ipso: *nomino*, *nomen do*, Matth. 1, 21. 23. 25. 27, 8. Luc. 1, 59. et saepissime. — Καλεῖσθαι ἔν τινι, nomen ab aliquo accipere, hebr. נִקְרָא seq. ב, Rom. 9, 7. ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, i. e. posteri tui Isaacidae vocabuntur. Hebr. 11, 18. Gen. 21, 12. — Etiam *cognomino*, Matth. 2, 23. [10, 25. ubi *Griesb.* ἐπεκάλεσαν]. Luc. 6, 15. 8, 2. coll. 2 Macc. 10, 12. 1 Macc. 3, 1. Ioseph. bell. 1, 1. 1. Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς Ἐπιφανής. — b) de *attributo*, quod alicui tribuitur, *appello*, Matth. 22, 43. κύριον καλεῖ. ib. 45. 23, 9. 10. Luc. 1, 36. 6, 46. 20, 44. 22, 25. Act. 14, 12. 1 Petr. 3, 6. Apoc. 19, 11. — *saluto*, Matth. 23, 7. καλεῖσθαι ῥαββί. ib. v. 8. — Quum qui attributum alicui tribuunt, illum talem habeant, qualem praedicant, καλέομαι ex adiuncto est — 4) *habeor aliquis, sum, fio* nimirum ex aliorum sententia. Matth. 5, 19. ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 21, 13. Marc. 11, 17. (Ies. 56, 7.) Luc. 1, 76. 2, 23. 15, 19. 1 Cor. 15, 9. Hebr. 3, 13. Matth. 5, 9. Iac. 2, 23. Hos. 1, 10. Fortasse etiam Act. 8, 10. ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. (Vid. e V. T. Ies. 4, 3. Ies. 19, 18. 41, 1. ib. 49, 6. μέγα σοί ἐστι, τοῦ κληθῆναί (hebr. הָיָה) σε παῖδά μου. Sir. 5, 14. μὴ κληθῇς ψίθυρος)

Καλλιέλαιος, ου, ἡ, (καλός et ἐλαία) *olea bona*, *generosa*, (cui opponitur ἀγριέλαιος, quod vid.); Rom. 11, 24.

tanquam imago populi Deo sacri (Iudaeorum) ab antiquis temporibus. (Clem. Alex. Strom. 6, 15.) *.

Καλλίων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, melior, comparativus a καλός. Sap. 14, 19. Sir. 36, 18. Ier. 18, 11. — Κάλλιον adverbialiter: *optime, bene*, Act. 25, 10.

Καλοδιδάσκαλος, ου, ὁ, ἡ, (καλός et διδάσκαλος) *honesta tradens, honestatis magister.* Semel Tit. 2, 3. (Apud profanos non legitur).

Καλοὶ λιμένες, (καλός et λιμήν) *bonus portus, portus pulcher;* locus Cretae, insulae, a nautis ita dictus, qui commodus erat ad appellendum. Act. 27, 8.

Καλοποιέω, ῶ, f. ήσω, i. e. τὸ καλὸν s. καλῶς ποιῶ. *recte facio, honeste ago.* Semel 2 Thess. 3, 13. de iis, qui honesto modo victum quaerunt. Alii: *benefacere*, coll. Gal. 6, 9.

Καλός, ή, όν, hebr. טוֹב, Latinor. *bonus*, nostrum *gut*; omnino: recte comparatus, ita comparatus ut esse debet. — Refertur 1) ad naturam rei, s. indolem: *bonus* sua natura, δένδρον, Matth. 12, 33. Luc. 6, 43. σπέρμα Matth. 13, 24. 27. 37. 38. νόμος Rom. 7, 16. 1 Tim. 1, 8. Ἔργον 1 Tim. 3, 1. Κτίσμα θεοῦ 1 Tim. 4, 4. — Ex adiuncto: *praestans, pretiosus;* μαργαρῖται Matth. 13, 45. λίθοι Luc. 21, 5. καρπὸς Matth. 3, 10. 7, 17—19. Luc. 3, 9. 6, 43. Οἶνος Io. 2, 10. θεμέλιον 1 Tim. 6, 19. (Gen. 27, 15. στολὴ καλή, hebr. חֲמֻדֹת pulcher (Gen. 6, 2. Esth. 2, 3. Gen. 12, 14. 2 Sam. 14, 25.); hinc: καλόν ἐστι, *placet, pulchrum est*, Matth. 17, 4. Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. 1 Tim. 2, 3. [5, 4.] (Deut. 6, 18. 2, 28. Num. 24, 1.) — 2) ad sentiendi agendique rationem: *bonus* i. e. *honestus, probus; καλὰ ἔργα*, bene, honeste facta, Matth. 5, 16. 26, 10. Marc. 14, 6. Io. 10, 32 sq. 1 Tim. 5, 10. 25. 6, 18. Tit. 2, 7. 14. 3, 8. 14. Hebr. 10, 24. 1 Petr. 2, 12. (Ies. 1, 17.) Vid. etiam Rom. 7, 18. 21. 12, 17. 14, 21. 1 Cor. 5, 6. 2 Cor. 8, 21. 13, 7. (Prov. 3, 4.) Gal. 4, 18. 6, 9. Hebr. 5, 14. Iac. 4, 17. 1 Petr. 2, 12. (2 Chron. 14, 2. 31, 20. Prov. 17, 27.) συνείδησις καλή, conscientia recti, Hebr. 13, 18. — καλόν ἐστι, *decet*, Matth. 15, 26. Marc. 7, 27. Gal. 4, 18. Hebr. 13, 9. (Eodem sensu Ioseph. ant. 19, 1. 1. καλῶς ἔχει.) — *probus, fidus;* ποιμήν, Io. 10, 11. 14. στρατιώτης 2 Tim. 2, 3. διάκονος 1 Tim. 4, 6. οἰκόνομος 1 Petr. 4, 10. — Ex adiuncto: honestus i. e. *laudabilis, honorabilis;* στρατεία 1 Tim. 1, 18. Ἀγών 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 4, 7. Ὁμολογία 1 Tim. 6, 12. 13. — 1 Tim. 3, 7. 13. Iac. 2, 7. — 3) ad bonum in cognoscendo: *verum, bonum*, adiuncta notione honesti et utilis, 1 Thess. 5, 21. 1 Tim. 4, 6. 2 Tim. 1, 4. Iac. 3, 13. Hebr. 6, 5. (Sap. 10, 8.) — 3) ad usum: *aptus* rei, γῆ καλή, frugibus ferendis apta, Matth. 13, 8. 23. Marc. 4, 8. 20. Luc. 8, 15.

(Gen. 1, 4—25. 31.) — *utilis*, Matth. 13, 48. Marc. 9, 50. Luc. 14, 34. (Sir. 14, 3. 42, 8. Gen. 2, 9. καλὸν εἰς βρῶμα.) — Καλόν ἐστί τινι, *conducit*, Matth. 18, 8. 9. 26, 24. Marc. 9, 42 sq. 45. 47. 14, 21. 1 Cor. 7, 1. 8, 26. 9, 15. (Gen. 2, 18. Ion. 4, 4.) — 4) ex hebraismo: *magnus, largus*; Luc. 6, 38. μέτρον καλόν (nisi hic est iusta, conveniens mensura). Sic in V. T. γῆρας καλόν, 1 Chron. 29, 28. Gen. 25, 8. et saepius. Vid. etiam טוֹב Ps. 69, 17. 109, 21.) *.

Κάλυμμα, ατος, τό, (a καλύπτω), *tegumentum, velamen*; 2 Cor. 3, 13. de velamine, quo Moses faciem tegebat (Exod. 34, 33 sqq.). Ib. v. 14. eodem velamine dicitur lex mosaica quasi obvoluta, quo minus eam recte intelligant Iudaei. — Ib. v. 15. 16. κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν κεῖται, tropice: mens ad verum videndum inepta, obcoecata. (Act. Thom. §. 34. οὗ καὶ τὸ κάλυμμα προηγεῖται σκότος.) *.

Καλύπτω, f. ψω, 1) *operio, tego*, λύχνον σκεύει, Luc. 8, 16. (Num. 4, 9. 12.) Luc. 23, 30. (Hos. 10, 8.) — καλύπτεσθαι de navi: a fluctibus tegi, i. e. *submergi*, Matth. 8, 24. (Num. 16, 33. Iob. 22, 11. Ps. 78, 58. 106, 12. coll. Exod. 15, 5. 10.) — 2) *tegumento*, vel *velamine operio, occulto*, Deut. 23, 13. — tropice: cognitioni aliorum subduco, *occulto, abscondo*, Matth. 10, 26. 2 Cor. 4, 3. — Idem est sensus verborum καλύπτειν τὰς ἁμαρτίας, velamine obtegere peccata, ne alii videant et puniant, i. e. vel: negare peccata sua, ut Ps. 32, 5. vel: *efficere ut non puniantur, veniam eorum adipisci*. Posteriori modo, Iac. 5, 20. 1 Petr. 4, 8. καλ. πλῆθ. ἁμ. efficiet, ut homines alia vitia multa ei ignoscant. Vid. Ps. 32, 1. 2. ἀποκαλύπτ. τὰς ἁμ. explicatur per ἀφιέναι, μὴ λογίζεσθαι. Ps. 85, 2. Neh. 4, 5. μὴ καλ. ἐπὶ ἀνομίαν, impietatem punire. *.

Καλῶς, (a καλός) adverb. Latinor. *bene*. 1) *bene* i. e. *belle, egregie, praestanter*; καλῶς ποιεῖν τινι, benefacere alicui, Matth. 5, 44. 12, 12. Luc. 6, 27. (Zach. 8, 15. Zeph. 3, 21.) — Marc. 7, 37. καλῶς πάντα πεποίηκε, egregie totum opus peregit, videlicet et aurem et linguam sanavit. Marc. 16, 18. καλῶς ἔχειν, bene valere, convalescere. Luc. 6, 26. καλῶς εἰπεῖν τινα, aliquem belle alloqui. Act. 10, 33. καλῶς ἐποίησας, nostrum: du hast wohl daran gethan. 1 Cor. 14, 6. καλῶς εὐχαριστεῖς, tu quidem belle gratias dicis. (Ies. 23, 16. 1 Reg. 2, 18.) — ironice: *bene scilicet*, Marc. 7, 9. — *lubentissime scilicet*, 2 Cor. 11, 2. coll. 2 Sam. 3, 13. — Ex adiuncto: *honorifice, magnifice*, Iac. 2, 3. (Tob. 14, 10. θάψον με καλῶς. Esth. 2, 9. ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς.) — 2) bene i. e. *recte, ut decet, honeste*, Iac. 18, 23. 1 Cor. 7, 37 sq. Gal. 4, 17. οὐ καλῶς, non honeste, i. ex inhonesto consilio. c. 5, 7. Phil. 4, 4. Hebr. 13, 18. Iac. 2, 8. 19. 2 Petr. 1, 19. 3 Io. v. 6: —, de officio: bene, i. e. *strenue, fideliter*, 1 Tim. 3, 4. 12 sq. 5, 17. (1 Macc. 8, 23.) — 3) *bene* i. e. *apte, rei conve-*

...*ωετε*, Matth. 15, 7. Marc. 7, 6. 12, 28. 32. Luc. 20, ... 8, 48. 13, 13. Act. 28, 25. Rom. 11, 20. (Ies. ...

Κἀμέ, vid. *Κἀγώ*.

Κάμηλος, ου, ὁ, ἡ, *camelus*, hebr. גָּמָל. Matth. 3, 4. Marc. 1, 6. (Ioseph. ant. 1, 16. 3.) — Proverbium, quod legitur Matth. 19, 24. Marc. 10, 25. Luc. 18, 25., cuius etiam mentio fit apud Rabbinos (Vid. *Buxtorf.* lexic. chald. talm. p. 1722.), indicat: aliquid vix, difficillime, vel etiam plane non fieri posse. — Aliud proverbium: camelos bibendo deglutire, Matth. 23, 24. dicitur de iis, qui praecepta legis gravissima facile transgrediuntur, quorumque conscientia graviter peccando nihil turbatur. cf. *Διυλίζω*, *.

Κάμινος, ου, ὁ, ἡ, *caminus*, *fornax*, et quidem fornax vel *liquatoria*, vel *figlina*, vel etiam *furnus*. (LXX כִּבְשָׁן Exod. 19, 18. כּוּר Ier. 11, 3. אַתּוּן Dan. 3, 6—27.) — Matth. 13, 42. 50. Apoc. 1, 15. 9, 2. *.

Καμμύω, f. ύσω, (*κατά* et *μύω*, claudo), ex seriori et vulgari dicendi ratione (vid. *Lobeck.* ad Phrynich. p. 340. *Bornemann* ad Xenoph Cyrop. 8, 3. 28.) contracte pro *καταμύω* intellige *ὀφθαλμούς*, quod saepe additur, (vid. *Fischer* de vitiis lex. N. T. p. 678. *Sturzius* de dialecto macedonica et alex. p. 173 sq.) *oculos claudo*; *conniveo*. — In N. T. bis Matth. 13, 15. Act. 28, 27. *καμμύειν τοὺς ὀφθαλμούς*, oculos oblinere, calce obducere; hoc enim significat שָׁעַע quod Ies. 6, 10., e quo haec deprompta sunt, legitur (LXX *τοὺς ὀφθ. ἐκάμμυσαν*); sensus: veritati cognoscendae proterve adversari. (Legitur Ies. 29, 10. Thren. 3, 44. connivendi autem significatione apud Philon. de Somn. p. 589.) *.

Κάμνω, aor. 2. *ἔκαμον*, perf. *κέκμηκα*, 1) laborando comparo, erarbeiten, Test. XII. Patr. p. 624. — 2) laboro defatigor; — *languesco*, *deficio*, [Apoc. 2, 3. in text. vulg.] Hebr. 12, 3. *μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς*. (Iob. 10, 1. *κάμνω τῇ ψυχῇ μου*. Ioseph. ant. 2, 13. 4. ib. 10, 2. 1. Phil. de migr. Abr. p. 422.) — 3) *aegroto*, Iac. 5, 15. (Xenoph. Mem. 1, 2. 51. Diod. Sic. 1, 25.)

Κἀμοί, vid. *Κἀγώ*.

Κάμπτω, f. ψω, *flecto*, *incurvo*; quum transitive, tum intransitive: flecto me, incurvo me. In N. T. tantum in locutione *κάμπτω τὰ γόνατα* s. *τὸ γόνυ*, cuius sensus est: religiose colere, adorare aliquem; a) transitive, *κάμπτειν γόνυ τινί*, Rom. 11, 4. (1 Reg. 19, 18.) et *πρός τινα* Eph. 3, 14. — intransitive: *ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ*, mihi, in mei adorationem incurvent se genua, me quisque adoret, Rom. 14, 11. (Ies. 45, 23.) — *Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψει*, Phil. 2, 10. ad nomen Iesu, i. e. ubi illud auditur. *.

Κἄν, coniunctio, quam sequitur coniunctivus verbi. Composita est 1) ex *καί* et *ἐάν*, id est: a) *et si*, *und wenn*, Marc. 16, 18. — b) *etiam si*, Matth. 21, 21. 26, 35. Io. 8, 14. 10, 38. 11, 25. Hebr. 12, 20. Iac. 5, 15. (4 Macc. 2, 8. 9.) — 2) ex *καί* et *ἄν*, i. e. a) *et*, *und wohl*, (vid. *Ἄν*) Luc. 13, 9. *κἂν μὲν ποιήσει καρπόν*, und er dann wohl Frucht bringe. (Ioseph. ant. 1, 13, 4. *κἂν ἐπράχθη τὸ ἔργον μὴ στάντος ἐμποδὼν τοῦ θεοῦ*). — b) *vel*, *modo*, *auch wohl*, *wenigstens*, Marc. 5, 28. 6, 58. 2 Cor. 11, 16. *.

Κανᾶ, *ἡ*, *Cana*, nom. pr. indecl. vici in Galilaea (*εἰς Κανᾶ κώμην*, Ioseph. ant. 13, 15. 1. bell. 1, 17. 5. *ἐν κώμῃ τῆς Γαλιλαίας*, *ἣ προςαγορεύεται Κανᾶ*, idem de vita sua §. 16.) — Io. 2, 1. 11. 4, 46. 21, 2. *.

Καναναῖος, codd. Matth. 10, 4. pro *κανανίτης*, quod vid. (Act. Thom. §. 1. *Σίμων ὁ Καναναῖος*.)

Κανανίτης, ου, ὁ, *zelotes*, ab hebr. קַנָּא formatum. Cognomen Simonis apostoli, Matth. 10, 4. Marc. 3, 18. (Lucas Evang. 6, 15. Act. 1, 13. rectius ὁ *ζηλωτής*. Vid. *Ζηλωτής*.)

Κανδάκη, ης, ἡ, *Candace*, nomen reginis et matribus regum Aethiopiae Iesu temporibus commune. Strabo XVII. Plin. Hist. Nat. 6, 29. Dio Cass. lib. 57. — Legitur Act. 8, 27.

Κανών, όνος, ὁ, 1) lignum rectum s. baculus ad regendum et metiendum, *regula*, Richtscheit, (Test XII. Patr. p. 662. *σταθμῷ γὰρ καὶ μέτρῳ καὶ κανόνι* [Sap. 11, 20. *ἀριθμῷ*] *πᾶσα κτίσις ὑψίστου*.) — tropice: *morum ac vitae regula*, *praecepta*, Gal. 6, 16. [Phil. 3, 16.] (4 Macc. 7, 1. *πρὸς τὸν τῆς φιλοσοφίας κανόνα εὐσεβῶς φιλοσοφῶν*. Eurip. Hecub. v. 602. *κανὼν τοῦ καλοῦ*. Clem. Alex. Strom. 4, 3. *κατὰ τὸν κανόνα τοῦ εὐαγγελίου*) — 2) *fines* mensura circumscripti, *limites* (Ioseph. c. Apion. II, 1072: *ὅρον ἔθηκεν αὐτὸς καὶ κανόνα τὸν νόμον*); tropice: limites provinciae demandatae, 2 Cor. 10, 13. 15. 16. *.

Καπερναούμ, ἡ, *Capernaum*, nom. pr. indecl. urbis, quae in V. T. non commemoratur, ideoque post exilium condita putatur, in N. T. autem dicitur *πόλις τῆς Γαλιλαίας* (Luc. 4, 31.), describitur sita ad mare Galilaeum s. lacum Genezareth (Io. 6, 17. 24.), in finibus tribuum Zabulon et Nephthalim (Matth. 4, 13.), laudaturque *ὑψωθεῖσα ἕως τοῦ οὐρανοῦ* (Matth. 11, 23. Luc. 10, 15.) i. e. vel florentissima, vel etiam valde superbiens. Commemoratur praeterea Matth. 8, 5. 17, 24. Marc. 1, 21. 2, 1. 9, 33. Luc. 4, 23. 7, 1. Io. 2, 12. 4, 46. 6, 59. In libris optimae notae scribitur *Καφαρναούμ*, quod praeferendum videtur, quum in *Καφαρ* hebr. כְּפַר, *pagus*, *villa*, lateat, et Iosephus (bell. 3, 10. 8.) in descriptione regionis fertilissimae, lacum Galilaeum adiacentis, commemoret fontem uberrimum, totamque regionem largiter alentem, *Καφαρναούμ* ab indigenis appellatum. Videtur igitur aut fons

a pago, aut pagus a fonte nomen accepisse. Caeterum Iosephus *urbem* *Καπερναούμ* vel *Καφαρναούμ* non, sed tantum semel *κώμην Κεφαρνώμην λεγομένην* (de vita, §. 72.), laudat, quae Capernaum Novi Test. esse videtur.

Καπηλεύω, f. *εύσω*, a *κάπηλος*, quod primum *caupo*, *propola*. Deinde, quia propolae, quaestus quippe cupidissimi, merces, potissimum vinum et quae ad victum pertinent, adulterare, et lucrum inhonesto modo quaerere solent (quare Siracides c. 26, 29. *μόλις ἐξελεῖται ἔμπορος ἀπὸ πλημμελείας, καὶ οὐ δικαιωθήσεται κάπηλος ἀπὸ ἁμαρτίας*), *κάπηλος* etiam est corrumpens, quaestum inhonesto modo quaerens. Hinc *καπηλεύω* 1) cauponem, propolam ago; — 2) *vendo aliquid ita, ut quaestum inhonestum quaeram*, nimirum adulterando merces, vel alio modo. Sic 2 Cor. 2, 17. *οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ, καπηλεύοντες* (i. e. *οὐ καπηλεύομεν*) *τὸν λόγον*, non enim, ut multi alii facere solent, cauponamur doctrinam divinam, s. cauponum more lucrum inhonestum in tradenda doctrina quaerimus. (Saepius ita apud profanos. Philo de Carit. p. 707.: *ἑταῖρα τὸ τῆς ὥρας καπηλεύσουσα*. Idem legat. ad Cai. p. 1021. Tibull. 1, 13. 51. formam cui vendere cura est. Sic Ennius: *bellum cauponantes* de iis, qui ob quaestum pugnant. Vid. *Kypkius*, *Loesnerus* et *Wolf*. ad h. l.) *.

Καπνός, *οῦ*, *ὁ*, 1) *fumus*, *vapor*. *Ἀτμὶς καπνοῦ*, vapor fumi, Rauchdampf, Act. 2, 19. Ioel. 2, 30. — Fumus fornacis s. gehennae, Apoc. 9, 2. 3. 14, 11. Exod. 19, 18. Ὁ *κάπιος αὐτῆς*, fumus ignis, quo cruciatur, Apoc. 19, 3. Ies. 34, 10. — *καπνὸς καὶ θεῖον*, Apoc. 9, 17. 18. vid. *Θεῖον*. — fumus urbis incensae Apoc. 18, 9. 18. — vapor *τῶν θυμιαμάτων*, Apoc. 8, 4. — 2) *nubes*, Rauchwolke, quae erat signum praesentiae Dei, *τῆς δόξης τοῦ θεοῦ*, et interna templi implebat, Apoc. 15, 8. (Exod. 40, 34. 35. Lev. 16, 2. 1 Reg. 8, 10. 11. 1 Chron. 5, 13. 14. 7, 1. 2. Ies. 6, 4. coll. Exod. 24, 16. Lev. 9, 15.)

Καππαδοκία, *ας*, *ἡ*, *Cappadocia*, regio Asiae minoris, pontum Euxinum inter et Armeniam minorem, Ciliciam, Pamphyliam et Galatiam, a qua per amnem Cappodem separatur. Act. 2, 9. 1 Petr. 1, 1. (Ioseph. ant. 1, 5. 1. ibid. 16, 2. 2. bell. 4, 11. 1.)

Καρδία, *ας*, *ἡ*, hebr. לֵב, 1) *cor*, propr. 1 Sam. 1, 8. — tropice ex hebraismo de eo quod *in medio latet*; Matth. 12, 40. *καρδία τῆς γῆς*, pro *κοιλία*, ut etiam Sir. 51, 21. *κοιλία* pro *καρδίᾳ*, Ezech. 27, 4. *ἐν καρδίᾳ θαλάσσης*. Ps. 46, 2. Ion. 2, 4. — 2) *mens*, *animus*, quatenus est fons ac sedes cogitationum, studiorum, desideriorum, cupiditatum; a) universe Matth. 5, 8. 13, 19. 15, 8. 4, 15. 7, 6. 19. Luc. 1, 51. 6, 45. et saepissime; — b) ad cognitionem refertur, Matth. 13, 15. Marc. 8, 17. Eph. 1, 18. *ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας*. Ies. 6,

o. Bar. 2, 31. — c) ad sensus, Marc. 3, 5. 6, 52. Luc. 24, 32. Gen. 50, 21. — d) ad studia et appetitus, Matth. 6, 21. 9, 4. 12, 34. [35.] Marc. 7, 21. Luc. 1, 17. 12, 34. Matth 5, 28. ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, pravo appetitu, quo trahitur, adulterii reus est. — de *voluntate*, Act. 4, 32. καρδία μία, una mens, summus voluntatis consensus (2 Chron. 30, 12.) Act. 13, 22. ἀνὴρ κατὰ τὴν καρδίαν μου, 2 Sam. 7, 21. — de *conscientia*, s. sensu recti et boni, 1 Sam. 3, 20. 21. Rom. 2, 15. 1 Sam. 24, 6. 2 Sam. 24, 10. Sir. 35, 23. 37, 13 sq. — Ad hoc genus pertinent etiam locutiones: ἀναβαίνειν εἰς τὴν καρδ. τινός, animum subire, Luc. 24, 39. Act. 7, 23. (Ier. 3, 16. Ies. 65, 11.) — βάλλειν εἰς τὴν καρδ. τινός, consilium alicui suggerere, Io. 13, 2. Hebr. 8, 10. Apoc. 17, 17. (Nehem. 7, 5.) — τιθέναι εἰς τὴν καρδίαν s. ἐν τῇ καρδίᾳ, animo infigere, alta mente repostum habere, animo volvere Luc. 1, 66. 21, 14. Act. 5, 4. (2 Sam. 13, 20. 33. Hag. 2, 19. εἰπεῖν s. λέγειν, διαλογίζ. ἐν τῇ καρδίᾳ, secum cogitare, reputare, Matth. 24, 48. Marc. 2, 6. 8. Rom. 10, 6. Apoc. 18, 7. Luc. 3, 15. 5, 22. Deut. 9, 4. 8, 17.) — 3) ex hebraismo καρδία opponitur actioni externae, indicatque aliquid peragi non invito vel coacto, sed potius *lubenti* vel *sincero animo*. Sic καρδία, *sincere*, 2 Cor. 5, 12. 1 Thess. 2, 17. ἐκ καρδίας, Rom. 6, 17. ἀπὸ καρδιῶν ὑμῶν, Matth. 18, 35. ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ s. ἐξ ὅλης τῆς καρδ. toto animo i. e. summa sinceritate et veritate, Matth. 3, 37. Marc. 12, 30. 33. Luc. 10, 27. Act. 8, 37. Deut 6, 5. 6, 16. Ps. 119, 34. — 4) ex hebraismo καρδία τινός, pro *homine ipso*, quatenus cogitat, sentit, appetit; Act. 14, 17. τὰς καρδίας ἡμῶν, Iac. 5, 5. i. e. nos; non *ventriculum*, ut quidam voluerunt. Ib. v. 8. Rom. 16, 18. τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων i. e. τοὺς ἀκάκους. (LXX (hebr. לְבָבְ) Gen. 18, 5. Iud. 9, 5. 16, 26. Exod. 9, 24. coll. Sir. 5, 26. καρδία σκληρά, homo audax ib. 2, 12. καρδίαι δειλαί)

Καρδιογνώστης, ου, ὁ, (καρδία et γνωστής, scrutator) *scrutator animi*, i. e. qui intimas hominis cogitationes iusque studia et consilia occulta accurate intelligit. Act. 1, 24. 15, 8. (hebr. חֹקֵר לֵב LXX ἐτάζων καρδίας, Ier. 17, 10. Iob. 7, 20.) *.

Καρπός, οῦ, ὁ, hebr. פְּרִי, 1) *fructus*; a) proprie arborum, agri, vitium etc. Matth. 3, 10. 7, 17 sqq. Luc. 3, 9. Matth. 13, 8. Luc. 12, 17. Iac. 5, 7 sq. Matth. 21, 34. 41. Marc. 12, 2. Luc. 20, 10. Io. 15, 2. 5. 1 Cor. 9, 7. Io. 12, 24. et pluries. — (καρπὸν διδόναι, ποιεῖν, ut Ier. 12, 2. Ps. 1, 3.) — καιρὸς τῶν καρπῶν, tempus vindemiae, Matth. 21, 34. — Transfertur etiam ex hebraismo ad *homines*; καρπὸς τῆς κοιλίας, *foetus*, Luc. 1, 42. καρπὸς τῆς ὀσφύος *liberi*, *posteri*, Act. 2, 30. vid. Gen. 30, 2. Ps. 127, 4. 132, 11. Mich. 6, 7. Ps. 21, 10. τὸν καρπὸν αὐτῶν — τὸ σπέρμα αὐτῶν, po-

steros. — Adeoque ad labia et καρπὸς χειλέων (verba Prov. 12, 14.) dicitur Hebr. 13, 15. ut Hos. 14, 3. de *laudibus* quae Deo tanquam frugum primitiae (Hos. 10, 1.) offeruntur coll. Prov. 31, 31. 18, 20. — b) tropice, ut nostrum *Frucht de eo, quod efficitur, quod prodit ex aliqua re; a)* i. q. ἔργον; *effectus, opus;* Matth. 3, 8. καρπὸς ἄξιος τῆς μετανοίας ib. 7, 16. 20. Luc. 3, 8. Matth. 21, 43. ποιεῖν καρποὺς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. — καρπὸν φέρειν, fructum ferre, multum efficere ad religionis propagationem, Io. 15, 8. 16. — Gal. 5, 22. καρποὶ τοῦ πνεύματος, i. q. v. 19. ἔργα. Hebr. 12, 11. Iac. 3, 17. Eph. 5, 9. καρπὸς τοῦ φωτός. Phil. 1, 11. καρπὸς δικαιοσύνης. coll. v. 22. (Ier. 17, 10. δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ. Mich. 7, 13. Prov. 10, 16. ἔργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ, καρποὶ δὲ (hebr. תְּבוּאַת) ἀσεβῶν ἁμαρτίας. Sir. 11, 3. mel dicitur apium καρπός.) — Ex adiuncto — β) *praemium, beneficium, utilitas percepta,* Rom. 2, 30. καρπὸν ἔχειν ἔν τινι. ib. 6, 21. 22. 15, 28. Phil. 4, 17. Hebr. 12, 11. — Io. 4, 36. καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον συνάγει. (Ps. 58, 11. Prov. 19, 22. 31, 20. καρπὸν (hebr. יַד) ἐξέτεινε πτωχῷ. καρποί, *der Ertrag*, Ioseph. ant. 3, 12. 3.) — 2) *semen*, quia fructus semen est, vel illud continet, καρπὸς σπέρματος, ut dicitur Gen. 1, 29. — a) propr. *granum*, Matth. 13, 26. ὁ χόρτος ἐποίησε καρπόν, semen grana fecit, sette Körner an. Marc. 4, 7. 8. 29. Luc. 8, 8. — β) tropice pietas comparatur cum semine, e quo salus nascitur; Iac. 3, 18. καρπὸς τῆς δικαιοσύνης σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην. Prov. 11, 30. ἐκ καρπῶν δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς. Interdum omittitur, v. c. Matth. 13, 23. post ποιεῖν. Matth. 6, 26. post συνάγειν.

Κάρπος, ου, ὁ, *Carpus*, nomen viri, 2 Tim. 3, 13. commemorati, praeterea ignoti.

Καρποφορέω, ῶ, f. ήσω, (a καρποφόρος) 1) *fructum fero*, Marc. 4, 28. (Hab. 3, 16. Sap. 10, 7.) — 2) ut καρπός tropice de factis, sic etiam καρποφορ. est: *fructus pietatis fero, factis pietatem monstro*, Matth. 13, 23. Marc. 4, 20. Luc. 8, 15. Col. 1, 10. καρποφοροῦντες ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, honesta quaeque facientes. — τῷ θεῷ — τῷ θανάτῳ fructum colligere Deo — morti, i. e. praemiis divinis — miseria mortis dignum se reddere, Rom. 7, 4. 5. — 3) medium, se spargo mihi, *augeor, propago me;* Col. 1, 6. εὐαγγέλιον καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον, doctrina christiana propagata et aucta, videlicet tum interna vi, tum ambitu. *.

Καρποφόρος, ου, ὁ, (a καρπός et φέρω) *frugifer frugibus ferendis aptus;* Act. 14, 17. (Ier. 2, 21. Ps. 117, 34. Ioseph. ant. 4, 5. 1.) *.

Καρτερέω, ῶ, f. ήσω, (a καρτερός, fortis, potens; fortiter sustinens) fortem me gero (Iob. 2, 9.) — sustineo, (Sir.

2. 12, 15. 2 Macc. 7, 17.) — *Καρτερεῖν τινα*, *aliquem sustinere, ei non cedere*; semel Hebr. 11, 27. *τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε*, eadem fortitudine sustinuit regem invisibilem quasi videntem, qua sustinuit coram tyranni atrociter minantis vultum.

Κάρφος, εος, τό, (a *κάρφω*, contraho, sicco, arefacio) *palea, festuca, stipula*, (Gen. 8, 1. Hesych. *κάρφος· ἄχυρον, ὄρτος, κεραία ξύλου λεπτή, ξύλον λεπτὸν καὶ ξυρόν*.) Matth. 7, 3—5. Luc. 6. 41. 42. ubi est imago vitii levioris.

Καρχηδών, όνος, ἡ, 1) Carthago, les. 23, 1. 10. — 2) *carbunculus*, Apoc. 21, 19. in codd. pro *χαλκηδών*.

Κατά, praepositio, (*Viger.* p. 629. et ib. *Hermann.* 860.) quae iungitur

I) *genitivo*, ubi indicat

1) *motum e loco* superiori in inferiorem: *super, de, in*; *κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς θάλασσαν*, de monte praeceps, Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. (Ioseph. bell. 1, 8. 5. *κατὰ τῶν κρημνῶν ἐῤῥίπτουν ἑαυτούς*. ib. 2, 3. 3. *κατὰ τοῦ τείχους κατεκρημνίζοντο*. 2 Macc. 6, 10.) — *Κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς*, Marc. 14, 3. in caput eius effudit scl. manu elata. Ioseph. bell. 2, 3. 2. „conscensis porticibus *κατὰ κεφαλῆς τῶν ἠφίεσαν τὰ βέλη*.) — *κατὰ κεφαλῆς ἔχων*, velamen habens de capite dependens, 1 Cor. 11, 4. — *κατὰ βάθους*, in profundum, 2 Cor. 8, 2. *ἡ κατὰ βάθους πτωχεία*, summa paupertas. — 2) motum per locum: *per, durch hin*; Luc. 4, 14. *φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου*. c. 23, 5. *διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας*. Act. 9, 31. 42. 10, 37. (2 Macc. 3, 17. *κατὰ καρδίας ἐνεστὸς ἄλγος*. Ioseph. bell. 4, 9. 7. *τὸ κατὰ νώτου*, per regiones a tergo. Id. antiq. 14, 15. 1. *ὑπολείπειν κατὰ νώτου*, a tergo relinquere.) — 3) motum adversus aliquid, et quidem sensu hostili: *adversus, contra, in, in damnum*; Matth. 5, 11. 23. 10, 35. 12, 14. 25. 30. 32. 26, 59. Marc. 3, 6. 9, 40. 11, 25. 14, 55 sqq. Luc. 9, 50. 11, 23. 23, 14. Io. 18, 29. Act. 4, 26. 6, 13. 14, 2. 19, 16. *ἴσχυσε κατ' αὐτῶν*, praevaluit illis. c. 25, 3. *κατ' αὐτοῦ* in Pauli damnum. 27, 14. Rom. 11, 2. 1 Cor. 4, 6. 2 Petr. 2, 11. Iud. v. 15. *ποιεῖν κρίσιν κατὰ πάντων*. — et passim. (Sap. 4, 16. Iob. 9, 12, 14. 13, 26. 33, 10. Ioseph. ant. 4, 2. 3. *αἱ κατ' Ἀαρῶνος διαβολαί*. Idem de bell. 1, 31. 1. et c. 32, 7. Etiam in bonam partem Test. XII. Patr. p. 641. *εὐσπλαγχνία κατὰ παντὸς ἀνθρώπου*. Sap. 12, 12. *ἔκδικος κατὰ ἀδίκων*, in gratiam improborum et apud profanos.) — 4) In *formulis iurandi*, asseverandi *κατά τινος* apud profanos (Demosth. 553, 17. 554, 3.) et nostros est *per* aliquem, vel quia manus superimponebatur rei in testimonium vel pignus veritatis adhibitae, vel, ubi legitur *κατὰ θεοῦ*, quia Deus quasi advocabatur vel testis veritatis vel ultor mendacii. Matth. 26, 63. *ἐξορκίζω σε κατὰ*

τοῦ θεοῦ. — Hebr. 6, 13. 16. Nec aliter 1 Cor. 15, 15. ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, per Deum testati sumus. (Iudith. 1, 12. ὤμοσε κατὰ τοῦ θρόνου. Ies. 45, 23. κατ' (hebr. ב) ἐμαυτοῦ ὀμνύω. Amos. 4, 2. 2 Chron. 36, 13.)

II) *cum accusativo*, et refertur

1) ad *locum*, ubi indicat a) ambitum, per quem aliquid diffunditur vel extenditur: *per*, *in*, *durch hin*; Luc. 8, 39. καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων. c. 9, 6. κατὰ τὰς κώμας διήρχοντο. Act. 21, 21. τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη Ἰουδαίους. 22, 19. 27, 2. — Luc. 15, 14. ἐγένετο λιμὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην. Act. 8, 1. (Ioseph. bell. 1, 7. 6. τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος. ib. 4, 11. 2. κατὰ Μυσίαν, per Mysiam.) — b) *motum in locum* s. regionem, *versus*, *in*, *ad*, Luc. 10, 32. γενόμενος κατὰ τὸν τόπον. ib. v. 33. Act. 5, 15. κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν. ib. v. 3. κατὰ τοὺς οἴκους εἰςπορευόμενος. ib. c. 16, 7. ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν. ib. 27, 7. Phil. 3, 14. κατὰ σκοπὸν διώκω. cf. Lev. 4, 6. (hebr. אֶת־פְּנֵי). Ioseph. ant. 5, 5. 4. κατὰ πρόςωπον τῶν Χαναναίων adversus Chanan. — c) de situ, s. de loco, regione, in quam aliquid spectat; Act. 27, 12. λιμένα βλέποντα κατὰ Λίβα. ib. v. 7. πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν. Act. 2, 10. Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, Libyae cyrenaicae. cf. Ezech. 40, 6. πύλη κατὰ ἀνατολάς. ib. v. 25. 43, 1. 4. ubi in textu hebr. est דֶּרֶךְ. — d) *locum ubi*, et quidem α) *locum proprium*: *in*, Act. 24, 14. τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις. Luc. 10, 4. κατὰ τὴν ὁδόν, in itinere. Act. 8, 36. 25, 3. 26, 13. (Ioseph. ant. 3, 8. 2. κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν.) — ib. 11, 1. ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν. (Ioseph. bell. 2, 4. 2. κατὰ τὴν Περαίαν. ib. 3, 9. 5.) Act. 13, 1. 15, 23. 36 Rom. 16, 5. — Act. 5, 42. κατ' οἶκον intra privatos parietes. (2 Macc. 1, 1. οἱ κατ' Αἴγυπτον Ἰουδαῖοι.) Κατ' ἰδίαν intellige χώραν, loco separato, *seorsim*; vid. Ἴδιος. — β) locum metaphoricum, de personis: *coram*, *ante*, Gal. 3, 1. κατ' ὀφθαλμούς, ante oculos. Rom. 8, 27. κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει, coram Deo, apud Deum. Hinc ex hebraismo κατὰ πρόςωπον, *coram*, *praesens*, 2 Cor. 10, 1. 7. Gal. 2, 11. κατὰ πρός. in faciem, sensus: audacter. — Luc. 2, 31. κ. πρός. πάντων τῶν λαῶν ἡτοίμασας. Act. 3, 13. 25, 16. (Iob. 33, 5. Exod. 30, 6. Esth. 2, 11. לִפְנֵי; et Exod. 28, 33. Lev. 8, 9.) — de subiecto ipso, cum relativo: *inter*, *apud*; Act. 17, 28. οἱ καθ' ὑμᾶς ποιηταί, vestri poetae. ib. 18, 15. νόμος ὁ καθ' ὑμᾶς. Eph. 1, 15. τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν. (Ioseph. c. Apion. 1, 7. τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, nostris temporibus). — Act. 28, 16. καθ' ἑαυτόν, solus, privatis in aedibus. Rom. 14, 22. καθ' ἑαυτὸν ἔχειν, solum habere, aliis non obtrudere. (Ioseph. ant. 3, 12. 4. κατὰ νοῦν ἔχειν). Iac. 2, 17. νεκρά καθ' ἑαυτήν, mortua est si sola est, sine operibus. cf. *Loesneri* obss. e Philon. ad h. l. — Refertur

2) *ad tempus*, ubi a) indicat tempus quod est, et re-

spondet nostro: *während*, *um*, *zu*. κατὰ τὴν ἑορτήν, festo illo die, Matth. 27, 15. κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν, sub idem tempus, eodem tempore, Act. 12, 1. 19, 23. (2 Macc. 12, 15. Ioseph. ant. 8, 11. 1. bell. 1, 7. 7.) κατὰ πᾶν σάββατ. Act. 13, 27. 15, 21. (3 Macc. 2, 19.) καθ' ὅν intellige χρόνον, quo tempore, Hebr. 9, 9. κατὰ τὸ μεσονύκτιον, circa mediam noctem, Act. 6, 25. 27, 27. κατὰ καιρόν, tempestive, Rom. 5, 6. vid. *Kypkii* obss. ad h. l. Apoc. 22, 2. κατὰ μῆνα ἕκαστον. (Ioseph. ant. 6, 5. 3. κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν, proximo die.) Act. 14, 1. κατὰ τὸ αὐτό, uno tempore, simul. (Hesych. ὁμοῦ. cf. Exod. 26, 24. 1 Sam. 11, 11.) — b) tempus, quod fuit; Hebr. 1, 10. κατ' ἀρχάς, *olim*, *quondam* (LXX Ps. 102, 26. hebr. לְפָנִים). Rom. 9, 9. κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, pro μετά, *post*, (ut Ier. 13, 6. pro μεθ' quod est in textu vaticano, in aliis codd. est καθ' ἡμέρας πολλάς.) cf. Gen. 18, 10. Prolog. Sir. προφητῶν τῶν κατ' αὐτοὺς ἠκολουθηκότων.

3) de tempore aeque ac de loco dicitur *distributive*, ita ut ordinem partium et vices indicet; a) de *loco*; κατὰ τόπους, in singulis locis, Matth. 24, 7. Luc. 13, 8. κατὰ πόλιν, per singulas urbes, *oppidatim*, Stadt für Stadt, κατὰ κώμην, *vicatim*, Luc. 8, 1. 4. 13, 22. Act. 15, 31. Tit. 1, 5. (Ioseph. ant. 6, 5. 2.) κατ' ἐκκλησίαν, per singulos coetus, Act. 14, 23. κατὰ μέρος, per partes, Stück für Stück, Hebr. 9, 5. κατ' οἶκον Act. 2, 46. (Ioseph. ant. 7, 5. 3. κατὰ χώραν, singulis in locis. Idem Antiq. 6, 4. 5. κατ' ἄνδρα viritim.) — b) de tempore: καθ' ἡμέραν, quotidie, et τὸ καθ' ἡμέραν, Luc. 11, 3. 19, 47. vid. Ἡμέρα. Κατ' ἔτος quotannis, Luc. 2, 41. vid. Ἔτος. Κατ' ἐνιαυτόν, Hebr. 9, 25. 10, 1. 3. (1 Sam. 7, 16.) Κατὰ μίαν σάββ. quovis primo septimanae die, quoties redit, 1 Cor. 16, 2. Κατὰ ἑορτήν, quoties dies paschatos rediret, Luc. 23, 17. Marc. 15, 6. κατὰ καιρόν, certis vicibus, Io. 5, 4. (Iudith. 12, 7. κατὰ νύκτα,) — c) de partibus quibuscunque: καθ' ἓν ἕκαστον, singula quaeque Act. 21, 19. Eph. 5, 33. Vid. Εἷς in fine. καθ' ἓν scl. ἕκαστον, sigillatim, Io. 21, 25. κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, bini vel trini, 1 Cor. 14, 27. (κατὰ ἕξ, Ioseph. ant. 3, 6. 6. ib. 3, 7. 5. κατὰ στίχον τρεῖς) — κατὰ πάντα, in omnibus ac singulis, *omnino*, Act. 17, 22. Col. 3, 20. 22. Hebr. 2, 17. 4, 15. (Sap. 19, 22.) Κατὰ πάντα τρόπον, Rom. 3, 2. κατὰ μηδένα τρόπον, 2 Thess. 2, 3. — Refertur

4) ad *modum*, quo aliquid fit, ad *statum* s. *conditionem*, in qua est aliquis vel agit, ubi maxime περιφράζει adverbium vel participium, et respondet nostro *in*, *mit*, *bei*; κατ' ὄναρ, per somnum, Matth. 1, 20. 2, 12. 13. (Ioseph. ant. 1, 19. 1. κατὰ τοὺς ὕπνους.) Κατ' ἐξουσίαν, κατὰ κράτος, magna vi, fortiter, Marc. 1, 27. Act. 19, 20. (Ioseph. ant. 8, 11. 3.) Κατὰ συγκυρίαν, casu, fortuito, Luc. 10, 31. Κατ' ὄνομα,

nominatim, Io. 10, 3. 3 Io. v. 15. *Οἱ κατ᾽ ἐξοχὴν ὄντες*, proceres, Act. 25, 23. *Οἱ κατὰ φύσιν κλάδοι*, rami naturales, Rom. 11, 21. 24. *Καθ᾽ ὑπερβολήν*, summe, gravissime, Rom. 7, 13. 1 Cor. 12, 31. 2 Cor. 1, 8. 4, 17. *Κατὰ τάξιν*, ex ordine, 1 Cor. 14, 39. *Καθ᾽ ὑπεροχήν* pro *ὑπερέχων*, 1 Cor. 2, 1. *Κατὰ ἐρίθειαν*, Phil. 2, 3. *Κατὰ ζῆλον* Phil. 3, 6. *Κατ᾽ ἀνάγκην*, Philem. 14. *Κατὰ γνῶσιν* prudenter, 1 Petr. 3, 7. *Κατὰ λόγον*, recte, iure, Act. 18, 14. — Indicat

5) *rationem rei ad rem, die Beziehung, das Verhältniss*; et quidem a) rationem simpliciter, ubi est: *quod attinet ad, quantum ad*, *τὸ κατ᾽ ἐμέ*, quod ad me attinet, Rom. 1, 15. (Ioseph. bell. 4, 4. 3. *κατ᾽ ἐμαυτόν*, quantum ad me.) *Κατὰ σάρκα*, si respicis *τὴν σάρκα*, Rom. 1, 3. 4. 4, 1. 9, 3. 5. *Κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον*, Rom. 7, 22. Vid. etiam Phil. 3, 6. Hebr. 9, 9. 1 Petr. 4, 6. *ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι*, si rationem habes rerum humanarum mortui quidem sunt, si vero rerum divinarum, vivunt. ib. v. 14. (Ioseph. bell. 1, 30. 3. *κατὰ τοῦτο*, quod attinet ad hanc rem.) — Hinc *τὰ κατά τινος* sunt *res alicuius*, Act. 24, 22. 25, 14. Eph. 6, 21. Phil. 1, 12. Col. 4, 7. — b) rationem *similitudinis*, ubi comparat: *secundum, in similitudinem*; *κατὰ ταῦτα*, simili modo, Luc. 6, 23. 26. 17, 30. *κατὰ Ἰσαάκ*, ad exemplum Isaaci, Gal. 4, 28. *κατὰ θεὸν κτισθείς*. *Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην*, Hebr. 8, 9. *Καθ᾽ ὃν τρόπον*, quemadmodum, sicut, Act. 15, 11. 27, 25. *καθ᾽ ὅσον*, sicut, Hebr. 7, 20. 9, 27. quanto, Hebr. 3, 3. *κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν*, ad eorum exemplum, Matth. 23, 3. cf. LXX Iob. 1, 8. 2, 3. 9, 32. ubi כָּמוֹ, et Iob. 42, 15. Thren. 1, 12. ubi כ. Sir. 17, 3. — c) rationem *dependentiae*, ubi est *ex*, *pro*, *secundum*, *convenienter*, *accommodate ad*; et quidem dicitur α) de *congruo*, et est: *pro ratione*, *convenienter*, Matth. 2, 16. *κατὰ τὸν χρόνον*, 9, 24. 16, 27. 25, 15. Luc. 1, 38. Act. 13, 22. 23. Rom. 2, 2. *κατὰ ἀλήθειαν*, veritati congruum. ib. 14, 15. 15, 5. 1 Cor. 3, 8. 2 Cor. 8, 3. — β) de *more*, Luc. 1, 9. *κατὰ τὸ ἔθος*. Io. 2, 6. *κατὰ τὸν καθαρισμόν*. Rom. 3, 5. *κατὰ ἄνθρ.* more humano. 1 Cor. 3, 3. — γ) de *praecepto*, *voluntate*, Luc. 2, 22. 24. 27. 29. 22, 22. Act. 3, 12. 23, 3. Marc. 7, 5. 2 Cor. 11, 17. *κατὰ κύριον*, secundum domini praeceptum. (2 Chron. 23, 8. Esdr. 6, 9. Ioseph. ant. 4, 6. 10. *τὸ κατὰ θεὸν βιοῦν*.) — δ) de *argumento* ex quo, *causa* ex qua, *ex*, *secundum*, nostrum: *aus*; Luc. 1, 18. *κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο*. (Gen. 15, 8.) Act. 3, 17. *κατ᾽ ἄγνοιαν*, ex ignorantia. Rom. 4, 4. *κατὰ χάριν*. ib. v. 16. Rom 10, 2. *ζῆλον ἔχουσιν ἀλλ᾽ οὐ κατ᾽ ἐπίγνωσιν* ex cognitione ver ortum. 1 Cor. 7, 6. *κατὰ συγγνώμην οὐ κατ᾽ ἐπιταγήν*, aus Meinung nicht aus Befehl. ib. v. 40. 2 Cor. 8, 8. Eph. 6, 6. *κατ᾽ ὀφθαλμοδουλείαν*. 1 Tim. 5, 21. *κατὰ πρόσκλισιν*. Vid. etiam

Rom. 8, 28. 9, 11. 11, 5. 1 Cor. 3, 10. 12, 8. Gal. 2, 2. et passim. cf. *Kypkii* obss. II, p. 255. — ε) *de causa propter quam: propter*, Matth. 19, 3. ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα κατὰ πᾶσαν αἰτίαν. (Ioseph. ant. 4, 8. 23. κατὰ τοιαύτην αἰτίαν.) Rom. 2, 5. 2 Cor. 7, 9. λύπη κατὰ θεόν, i. e. λύπη, quae propter res divinas nobis evenit. ib. v. 10. Phil. 4, 11. καθ' ὑστέρησιν, pro penuria, qua laborem. (2 Macc. 6, 11. κατὰ τὴν δόξαν. Sir. 29, 9.) — Quum consilium s. finis saepius sit causa agendi, dicitur etiam — ζ) de *consilio* et est: *ad* sequente gerundio, 2 Cor. 11, 21. κατ' ἀτιμίαν, in dedecus. 1 Tim. 6, 3. ἡ κατ' εὐσέβειαν διδαχή, doctrina, quae ad pietatem ducit. 2 Tim. 1, 1. κατ' ἐπ. ζωῆς ad tradendam promissionem vitae. Tit. 1, 1. κατὰ πίστ. ad fidem iuvandam. Ibid. ἀληθεία ἡ κατ' εὐσέβειαν. (Ioseph. ant. 3, 11. 4. κατὰ τὴν τιμὴν τοῦ θεοῦ τοῦτο ποιῶν, in honorem Dei hoc faciens. Idem de bell. 4, 8. 4. καθ' ἱστορίαν, visendi gratia. et ant. 2, 9. 5. κατὰ θεωρίαν, spectatum.) — In compositione verborum indicat: 1) de, in, per; nostrum: herab, nieder, auf, hin; — 2) contra, in detrimentum; — 3) auget notionem verbi, nostrum: *zer — ver — um.*

Καταβαίνω, f. βήσομαι, aor. 2. κατέβην, imperat. κατάβα vel κατάβηθι, (κατά et βαίνω) hebr. יָרַד 1) gradior e loco superiori in inferiorem, *descendo*, hinabschreiten, herabsteigen, ἀπὸ τοῦ ὄρους Matth. 8, 1. Marc. 9, 9. ἐκ Matth. 17, 9. (Exod. 19, 14. 32, 1. 14.) ἀπὸ τοῦ πλοίου Matth. 14, 29. vid. etiam Matth. 24, 17. 27, 40. Luc. 18, 14. 19, 5. 6. Act. 8, 38. — Hinc: *iter facio e loco superiori in inferiorem, venio de, descendo*; v. c. ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, Marc. 3, 22. Luc. 10, 30. Io. 2, 12. Act. 7, 15. et saepius. — Semel Act. 8, 26. de via ipsa, καταβαίνουσα ἀπὸ Ἱερουσαλ. εἰς, ducente Hierosolymis Gazam. (cf. יֹרְדוֹת Prov. 7, 27. ubi LXX ὁδοὶ κατάγουσαι εἰς. et Ezech. 47, 15. θαλάσσης τῆς καταβαινούσης, hebr. יֹרֵד.) — 2) omissa notione gradiendi, ut Latinor. *descendo*, est simpliciter: *venio de, deferor, delabor*; — καταβ. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, de divinis naturis de coelo venientibus, Io. 3, 13. 5, 17. 6, 33. 38—54. Act. 14, 11. Apoc. 3, 12. 10, 1. 12, 12. 18, 1. 20, 1. — Matth. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 22. Io. 1, 32 sq. 5, 4. Act. 7, 34. — de aliis rebus de coelo delabentibus, ut imbre Matth. 7, 25. 27. (Num. 11, 9.) — igne Luc. 9, 54. Apoc. 13, 13. 20, 9. — vase, Act. 10, 11. 11, 5. (Notandum est, constanter dici in N. T. καταβ. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, et non nisi Luc. 9, 54. 1 Thess. 4, 16. Dan. 4, 10. legi ἀπό. Ioseph. ant. 2, 16. 3. ὄμβρον ἀπ' οὐρανοῦ κατέβαινον.) — καταβ. ἀπὸ τοῦ θεοῦ Iac. 1, 17. coelitus donantur. (Ies. 63, 14. καταβ. παρὰ κυρίου.) — Luc. 8, 23. κατέβη λαίλαψ de coelo, vel de littore in mare. — Luc. 22, 44. θρόμβοι αἵματος καταβαινον-

τες, delabentes de facie. (Sir. 32, 15. *δάκρυα ἐπὶ σιαγόνα καταβαίνει*)

Καταβάλλω, f. αλῶ, (κατά et βάλλω) 1) *deiicio*, Apoc. 12, 10. coll. v. 13. Sir 14, 18. — *humi prosterno*, 2 Cor. 4, 9. *καταβαλλόμενοι*, humi prostratus, imagine deducta ab athleta vel pugnatore. (etiam occido, 2 Reg. 19, 7. Ier. 19, 7. — destruo 2 Sam. 20, 15.) — 2) medium: *construo, fundamenta iacio;* Hebr. 6, 1. *θεμέλιον καταβαλλόμενοι*. Ioseph. ant. 15, 11. 3. *ἀνελὼν δὲ τοὺς ἀρχαίους θεμελίους, καταβαλλόμενος ἑτέρους*. ib. 8, 5. 1. 2 Macc. 2, 13. *καταβαλλόμενος βιβλιοθήκην*. cf. *Καταβολή*. *.

Καταβαρέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et βαρέω) 1) pondere imposito deprimo; — 2) *molestus sum, molestiam facio*. 2 Cor. 12, 16. (Sic *καταβαρύνω* 2 Sam. 13, 25. Sir. 8, 15. 1 Tim. 5, 6. coll. Polyb. 18, 4. 4.) *.

Καταβαρύνω, f. υνῶ, (κατά et βαρύνω) i. q. *καταβαρέω*. Semel Marc. 14, 40. in codd. *καταβαρυνόμενοι* pro *βεβαρημένοι*. Vid. *Βαρέω*. (Ioel. 2, 8. 2 Sam. 14, 26.)

Κατάβασις, εως, ἡ, (καταβαίνω) 1) descensio, descensus, i. e. actus descendendi; — 2) *locus, via, qua descenditur*, Luc. 19, 37. *ἐγγίζοντος πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους* quum ad locum montis, ubi descensus erat, appropinquasset. (Ezech. 48, 1. (hebr. דֶּרֶךְ). Ios. 10, 11. *ἐπὶ τῆς καταβάσεως βηθωρῶν*. ib. 20, 8. 6. Mich. 1, 4. Xenoph. anab. 3, 4. 23.) *.

Καταβιβάζω, f. άσω, (κατά et βιβάζω, scandere facio) descendere facio (LXX הוֹרִיד Iud. 7, 5.); *deiicio, detrudo* — *ἕως ᾅδου*, sub tartara, Matth. 11, 23. Luc. 10, 15. — (*εἰς ᾅδου* Ezech. 31, 16. *εἰς ἀπώλειαν*, Ezech. 28, 8.) *.

Καταβολή, ῆς, ἡ, (καταβάλλω) 1) deiectio, — 2) *fundatio, structura*, de aedibus 2 Macc. 2, 30. — In N. T. *καταβολὴ κόσμου*, mundi creatio, mundus conditus, Matth. 13, 35. 25, 34. Luc. 11, 50. Io. 17, 24. Eph. 1, 4. Hebr. 4, 3. 9, 26. 1 Petr. 1, 20. Apoc. 13, 8. 17, 8. — Hebr. 11, 11. *καταβολὴ σπέρματος*, τό *prolem facere, foetum edere*, (*σπέρμα ποιεῖν* Sir. 10, 19.) foetum emittere ex matrice. Igitur *δύναμις εἰς κατ. σπ.* est facultas prolis faciendae. (1 Sam. 2, 20. *ἀποτίσαι σοι κύριος σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης*. Hos. 14, 6. *βάλλειν τὰς ῥίζας*. Ier. 17, 8.) Alii: iniectio seminis virilis, et vertunt: ad semen iniectum recipiendum, i. e. ad concipiendum. *.

Καταβραβεύω, f. εύσω, (κατά et βραβεύω, quod vid.) proprie: brabeo vel certaminis praemio indignum pronuntio aliquem; *palma fraudo*, Col. 2, 18. *καταβρ.* eripiat vobis praemia futura, nimirum abducendo vos a veritate. — Alii: insidiose circumveniat, iudicis partes sibi arroget in vos; alii: damnet vos, ut legatur Demosth. Mid. c. 25. vid. *Elsneri* obss. II, p. 263. *.

Καταγγελεύς, έως, ὁ, (καταγγέλλω) i. q. ὁ καταγγέλλων, *nuntius*. Semel Act. 17, 18.

Καταγγέλλω, aor. 1. κατήγγειλα (Act. 15, 36.), aor. 2. pass. κατηγγέλην (Act. 17, 13.), (κατά et ἀγγέλλω nuntio) 1) annuntio, Act. 13, 38. διὰ τούτου ἄφεσις ἁμ. καταγγ. annuntiatur, i. e. promittitur, offertur. (Ioseph. ant. 3, 8. 6. κατήγγελεν ἑορτήν.) — 2) *trado, doceo, expono de aliqua re*, Act. 4, 2. 17, 13. — λόγον, Act. 13, 5. 15, 36. εὐαγγέλιον, 1 Cor. 9, 14. — ὁδὸν τῆς ἀληθείας, docendo commendo, Act. 16, 17. ib. v. 21. ἔθη, mores suadere. — καταγγέλλ. τινά, Act. 17, 3. 23. 26, 23. 1 Cor. 2, 1. Phil. 1, 16. 18. Col. 1, 28. — 3) ex adiuncto: *laudo, praedico*, Rom. 1, 8. 1 Cor. 11, 26. (Apud LXX non habetur.) *.

Καταγελάω, ῶ, f. άσω, (κατά et γελάω) *derideo, ludibrio habeo;* seq genitivo Matth. 9, 24. Marc. 5, 40. Luc. 8, 53. (Iob. 21, 3. Prov. 17, 5. 30, 17. Iob. 5, 22.) *.

Καταγινώσκω, f. γνώσομαι, (κατά et γινώσκω) 1) observo, noto aliquid, et quidem aliquid, quod alteri dedecori est; etwas abmerken. Sic Prov. 28, 11. ubi in textu hebr. חקר. — 2) καταγ. τινός, statuo contra aliquem, *reprehendo;* et ex adiuncto: *accuso;* 1 Io. 3, 20. 21. (Sir. 14, 2. μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ κατέγνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Test. XII. Patr. p. 681.: δίκαιος αἰδεῖται ποιῆσαι ἄδικον, οὐκ ὑπὸ ἄλλου καταγινωσκόμενος, ἀλλὰ ὑπὸ τῆς ἰδίας καρδίας. ib. p. 536.: καταγινώσκει τῶν ἀγαπώντων αὐτόν. vid. etiam Deut. 25, 1. Sir. 19, 5. Ioseph. ant. 4, 1. 1.) — Gal. 2, 11. κατεγνωσμένος ἦν, accusatus erat; conquesti fuerant de Petro Christiani e gentilibus apud Paulum. Alii: *reprehendendus* erat; (ut Test. XII. Patr. p. 734.: μὴ καταγνωσθῆναι ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, nec Dei nec hominum reprehensionem incurrere). Vid. *Wineri* gr. p. 143.

Κατάγνυμι, f. κατεάξω, aor. 1. κατέαξα, aor. 2. pass. κατεάγην, (κατά et ἄγω s. ἄγνυμι) *confringo*. Matth. 12, 20. Io. 19, 31—33. (Ier. 48, 25. Ps. 69, 21. Act. Thom. §. 9.) *.

Κατάγω, f. άξω, (κατά et ἄγω) 1) deorsum duco, *deduco*, Rom. 10, 6. Χριστόν, videlicet de coelo; vid. Gen. 43, 11. Ps. 31, 22. — deduco, *abduco* aliquem, vel adiecta vel omissa notione altitudinis loci e quo, Act. 9, 30. 22, 30. 23, 15. 20. 28. — κατάγειν ναῦν, *navem subduco*, de navibus, quae ex alto (ut videtur) mari ad littus s. in portum ducuntur. (Hesych. κατάγειν· ἐπὶ τὸν ναύσταθμον ἄγειν.) — 2) med. κατάγομαι, propr. subeo tectum: deverto, devenio, (παρά τινος, Ioseph. ant. 1, 19. 1. ib. 5, 2. 8. ἐπί τι, Xenoph. anab. 3, 4. 36. εἰς οἰκίαν, Xenoph. Cyrop. 8, 5. 9.) — aor. 1. pass. κατήχθην, cum significatione medii, *deveni* (Act. Thom. §. 16. ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ἰνδίας κατήχθη) — de navigantibus: *appello, devenio*, Act. 21, 3. κατήχθημεν εἰς Τύρον. c. 27, 3.

28, 12. (Ioseph. ant. 14, 14. 3. κατάγεται εἰς Βρεντήσιον, Brundusium appulit.) *.

Καταγωνίζομαι, f. ίσομαι, (κατά et ἀγωνίζομαι) in certamine vinco; — *vinco, debello.* Hebr. 11, 33. (Ioseph. ant. 4, 6. 12. 7, 2. 2. Polyb. 2, 45. 4.) *.

Καταδέω, f. ήσω, (κατά et δέω) *obligo, alligo.* — Luc. 10, 34. κατέδησε τραύματα, obligavit vulnera. (Sir. 27, 21. cf. Ezech. 30, 21. 34, 4. 16.) *.

Κατάδηλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (κατά et δῆλος) *maxime perspicuus, evidens.* Hebr. 7, 15. (Xenoph. mem. 1, 4. 14. Ioseph. ant. 10, 10. 2.) *.

Καταδικάζω, f. άσω, (κατά et δικάζω, iudico, sententiam fero) *sententiam fero contra aliquem, damno, reum facio;* a) absolute, Matth. 12, 37. Luc. 6, 37. (Sap. 11, 12. 15.) — b) (apud profanos maxime seq. genitivo personae, rarius) sequente accusativo personae; Matth. 12, 7. τοὺς ἀναιτίους. Iac. 5, 6. (Ps. 37, 33. Thren. 3, 35. Sap. 2, 20. Ioseph. ant. 7, 11. 3. τὸν Σιβὰν καταδικάζειν.) *.

Καταδίκη, ης, ἡ, (κατά et δίκη) *sententia damnatoria, condemnatio.* Legitur Act. 25, 25. in codd. καταδίκην pro δίκην. (Ioseph. bell. 4, 5. 2. Sap. 12, 27.)

Καταδιώκω, f. ώξω, (κατά et διώκω) *insequor, persequor;* de hostili persecutione saepissime, (ut LXX Gen. 14, 15. Exod. 14, 9. hebr. רָדַף); rarius in bonam partem: *sequor* aliquem praeeuntem, *ei me iungo;* semel Marc. 1, 36. (LXX 1 Sam. 30, 22. οὐ κατεδίωξαν μεθ' ἡμῶν. Ps. 22, 6. τὸ ἔλεός σου καταδιώξει με.)

Καταδουλόω, ῶ, f. ώσω, (κατά et δουλόω) *in servitutem redigo, servum facio,* 2 Cor. 11, 20. — Medium: *servum facio mihi,* Gal. 2, 4. — (Exod. 6, 5. 1 Macc. 8, 10. 18. Gal. 47, 21. Ier. 15, 14. Plutarch. Timol. 5. καταδουλοσάμενος τὴν πατρίδα. Ioseph. ant. 4, 8. 23.) *.

Καταδυναστεύω, f. εύσω, (κατά et δυναστεύω, dominor) potentia utor adversus aliquem eumque vinco; *subigo, severum imperium exerceo, severe opprimo;* Act. 10, 38. καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, subacti a diabolo. — seq. genitivo personae: subigo, opprimo, severe tracto, Iac. 2, 6. 2 Sam. 8, 12. Ezech. 18, 16. (seq. accusativo saepius, ut Exod. 1, 13. Ier. 18, 7. Ier. 22, 3. coll. Neh. 5, 5. Sap. 2, 10.) *.

Κατάθεμα, ατος, τό, (propr. a κατατίθημι, ut esset depositio) quod apud exteros scriptores non legitur, *Griesb.* Apoc. 22, 3. restituit pro κατανάθεμα, ex quo ortum esse videtur per contractionem aliquam vulgarem. Verba enim repetita sunt e Zach. 14, 11. ubi חֵרֶם (LXX ἀνάθεμα) res execrabilis, impura; abstractum pro concreto: *homo impurus, abominandus.*

Καταθεματίζω, ίσω, ex contractione vulgari (vid. κατάθεμα) pro καταναθεματίζω, *valde execror*, *diris devoveo*. Semel Matth. 26, 74. ubi *Griesb.* restituit pro καταναθεματίζειν, quod putat deberi interpretamento. Vid. tamen *Fritzschii* commentat. ad h. l. Caeterum nec hoc verbum apud exteros legitur.

Καταισχύνω, f. υνῶ, aor. 1. pass. κατῃσχύνθην, (κατά et αἰσχύνω) hebr. הֵבִישׁ s. הוֹבִישׁ, 1) *pudore suffundo*, *erubescere facio*, Ier. 7, 18. — Dicitur in N. T. de iis qui erroris convicti erubescunt et tacent; *confundo*, Luc. 13, 17. 1 Cor. 1, 27. 2 Cor. 7, 14. 1 Petr. 3, 16. cf. Ps. 40, 19. — de iis, qui, quia infirmi, imperfecti cognoscuntur, pudefiunt; *pudefacio*; 1 Cor. 11, 22. 2 Cor. 9, 4. cf. Ies. 3, 14. Ier. 7, 18. — 2) *fallo*, *spe frustror* aliquem; per metonymiam causae pro effectu, quoniam, quos opinio vel spes fefellit, pudore afficiuntur; ex usu hebr. בּוֹשׁ. Rom. 5, 5. ἐλπὶς οὐ καταισχύνει. (Ps. 22, 5. 25, 20.) Rom. 9, 33. 10, 11. 1 Petr. 2, 6. (Ies. 28, 16. vid. Sir. 2, 10. Tob. 10, 2.) — 3) *deturpo*, *deformo*, 1 Cor. 11, 4. 5. καταισχύνει τὴν κεφαλήν, dedecorat caput, laedit decorum. (Ioseph. ant. 20, 4. 2. σποδῷ τὴν κεφαλὴν κεταισχύνας.) *.

Κατακαίω, f. αύσω, aor. 2. pass. κατεκάην, fut. 2. pass. κατακαήσομαι, fut. 1. pass. κατακαυθήσομαι, (κατά et καίω) *igne consumo*, *comburo*, *concremo*, Matth. 3, 12. 13, 30. [40.] Luc. 3, 17. Act. 19, 19. 1 Cor. 3, 15. Hebr. 13, 11. 2 Petr. 3, 10. Apoc. 8, 7. 17, 16. 18, 8. (Exod. 3, 2. 3. 12, 10. Lev. 6, 30.) — Est etiam igne destrui, igne liquefieri, ut Ps. 83, 14. ὡσεὶ φλὸξ κατακαύσαι (תְּלַהֵט) ὄρη. lib. Hen. (*Fabr.* Cod. Pseudep. I, p. 197.): τὸ ὄρος — κατακαυθήσεται, ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται κατακαιόμενον καὶ τηκόμενον ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρός. Sic quoque 2 Petr. 3, 10. κατακαήσεται esse potest: igne plane dissolventur. coll. Ps. 102, 27 sq. Hebr. 1, 11 sq. *.

Κατακαλύπτω, f. ύψω, (κατά et καλύπτω) *prorsus obtego*. Medium: *obvelo me*, *obtego*. 1 Cor. 11, 6. 7. (Gen. 38, 15. Ies. 6, 2. Susann. v. 31. Ioseph. ant. 7, 10. 5.) *.

Κατακαυχάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (κατά et καυχάομαι) *adversus aliquem me iacto*, *effero me supra alium*, seq. genitivo Rom. 11, 18. et seq. κατά Iac. 3, 14. — ex adiuncto: *contemno*, *nihili facio*; Iac. 2, 13. vid. Ἔλεος, τό. — (LXX pro עָלַז, Ier. 50, 10. et הִתְהוֹלֵל Ier. 50, 38.) *.

Κατάκειμαι, f. είσομαι, (κατά, nostrum *darnieder*, et κεῖμαι) prostratus iaceo, *decumbo*, (Prov. 6, 9. Iudith. 13, 15.); — de aegrotantibus, Marc. 1, 30. 2, 4. Luc. 5, 25. Io. 5, 3. 6. Act. 9, 33. 28, 8. — de accumbentibus mensae, *accumbo*, Marc. 2, 15. 14, 3. Luc. 5, 29. 1 Cor. 8, 10. ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, in sacrario ad mensam accumbentem. (Diog. Laert. 7, 1.: ἐν συμποσίῳ κατακείμενος.) *.

Κατακλάω, vel *κατακλάζω*, f. *άσω*, (*κατά* nostrum *zer*, et *κλάω* s. *κλάζω*) confringo; — *frango*, Marc. 6, 41. Luc. 9, 16. (Ioseph. ant. 2, 14. 4.) *.

Κατακλείω, f. *είσω*, (*κατά* et *κλείω*) *includo*; Luc. 3, 20. *ἐν τῇ φυλακῇ*, (Ier. 32, 3. *ἐν ᾗ κατέκλεισεν αὐτόν*) — Act. 26, 10. *φυλακαῖς*, (Sap. 17, 2. *κατακλεισθέντες ὀρόφοις*). coll. Sap. 18, 4. et 17, 16. *.

Κατακληροδοτέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*κατά* quod hic habet vim distributivam, et *κληροδοτέω*, sorte distribuo) sorte distribuo, — *distribuo ad possidendum*, ut simplex *κληροδοτέω* Deut. 1, 38. Ios. 19, 49. Sir. 17, 8. — Sic semel Act. 13, 19. in textu vulg. ubi *Griesb.* reposuit *κατεκληρονόμησεν*. — Legitur pro הִנְחִיל, *possidere-fecit*, Deut. 21, 16. et Ios. 19, 51. in edit. Alt. et Compl. pro *κατακληρονομέω*. 1 Macc. 3, 36. *κατακληροδοτῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν*.

Κατακληρονομέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (i. e. *κατὰ κλῆρον νέμω*) *sorte distribuo*, tanquam sortem, portionem debitam, *possidendum trado*; Act. 13, 19. in textu *Griesb.* *κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν*. (Num. 34, 18. *κατακλ. ὑμῖν τὴν γῆν*. 1 Sam. 2, 18. Iudic. 11, 24. 3 Esdr. 8, 85. pro הוֹרִישׁ Esdr. 9, 12.) — (LXX saepius pro hebr. יָרַשׁ s. הוֹרִישׁ et pro הִנְחִיל vel הִתְנַחֵל, iisque dicitur quum in significatione activa: possidendum trado, tum in media: occupo, Deut. 2, 21. 22. Num. 33, 54.)

Κατακλίνω, f. *ινῶ*, aor. 1. *κατέκλινα*, (*κατά* et *κλίνω*) deorsum flecto, recubare facio, 3 Macc. 1, 4. — in N. T. de accumbentibus ad coenandum, *discumbere* sive *accumbere facio*; Luc. 9, 14. Sic Ioseph. ant. 6, 4. 1. *κατακλίνει αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑστίασιν*. ib. ant. 2, 6. 6. — *κατακλίνομαι*, flecto me, recubo, Num. 24, 9. Exod. 21, 18. — de coenantibus: *accumbo*, Luc. 14, 8. 24, 30. Iudith. 12, 14. *εἰς τὸ ἐσθίειν κατακλινόμενην*. Ioseph. ant. 6, 4. 1. *κατακλιθῆναι εἰς τὸ δεῖπνον*. ib. 6, 8. 1. *.)

Κατακλύζω, f. *ύσω*, (*κατά* et *κλύζω*, abluo, lavo) *submergo*, *aqua obruo*, 2 Petr. 3, 6. (Iob. 14, 19. Ier. 47, 2. Sap. 10, 4. 19.) *.

Κατακλυσμός, *οῦ*, *ὁ*, (ab antecedente) *inundatio*, *diluvium*. De diluvio Noachi tempore, Matth. 24, 38. 39. Luc. 17, 27. 2 Petr. 2, 5. Gen. 6, 17. 7, 6 sqq. 9, 11. 27. Sir. 40, 12. 4 Macc. 15, 31. 32. Ioseph. ant. 1, 3. cf. Ps. 32, 8. Sir. 39, 27. *.

Κατακολουθέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (*κατά* et *ἀκολουθέω*) *subsequor*; seq. dativo; Luc. 23, 55. Act. 16, 17. (Ut *ἀκολουθέω*, transfertur quoque ad obedientiam, Ier. 17, 16. 1 Macc. 6, 23. Ioseph. ant. 6, 7. 4. *κατακολ. ταῖς ἐντολαῖς*.) *.

Κατακόπτω, f. *όψω*, (*κατά* et *κόπτω*), 1) abscindo, exscindo, 2 Chron. 15, 16. — 2) *contundo*, *percutio*, *caedo*, Marc. 5, 5. coll. Ies. 27, 9. Polyb. 5, 28. 3.) *.

Κατακρημνίζω, f. ίσω, (κατάκρημνος, praeceps) *deorsum praecipito, deiicio, praecipito.* Luc. 4, 29. (2 Chron. 25, 12. 2 Macc. 14, 34. Ioseph. ant. 6, 6. 2. φεύγοντες κατὰ τῶν πετρῶν ὠδούμενοι κατεκρημνίζοντο. ib. 9, 9. 1.) *.

Κατάκριμα, ατος, τό, (κατακρίνω) *sententia contra aliquem, damnatio.* In N. T. de sententia Dei, qua homines peccatores morti subiecit. Rom. 5, 16. τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, poena enim ex unius peccato orta (multorum) damnationem effecit. ib. v. 18. ubi κρίμα e versu 16. supplendum esse videtur. Rom. 8, 1. οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ; i. e. nulla hbmini Iesu fideliter adhaerenti metuenda est damnatio, qua vita aeterna (vid. v. 2. 5.) privetur. Alii minus recte: nil quod damnum sit, nihil criminationis est in Christianis. *.

Κατακρίνω, f. ινῶ, (κατά et κρίνω) 1) *poena dignum iudico aliquem, condemno,* Rom. 14, 23. κατακέκριται nimirum a conscientia sua. [Iac. 5, 9.] — Potissimum de iudice qui reum *capitis damnat*, Matth. 27, 3. Io. 8, 10. 11. Rom. 8, 34. Vid. Ἐγκαλέω) 2 Petr. 2, 6. — κατακρ. θανάτῳ, Matth. 20, 18. Marc. 10, 33. Luc. 14, 64. cf. Susann. v. 41. 48. (Profani semper κατακρ. θανάτου, vel τινὸς θάνατον.) — De damnatione qua aliquis morti aeternae subiicitur, Marc. 16, 16. Rom. 2, 1. (coll. c. 1, 32.) 1 Cor. 11, 32. — De iis qui obedientia sua erga Deum efficiunt, ut aliorum inobedientia videatur excusari non posse, quorum igitur mores meliores aliorum mores peiores accusant damnantque; Matth. 12, 41. 42. Luc. 11, 31. 32. Hebr. 11, 7. Sap. 4, 16. κατακρινεῖ δὲ δίκαιος καμὼν τοὺς ζῶντας ἀσεβεῖς. Ioseph. ant. 3, 15. 4.: ψευδολογίαν κατακρίνειν τοῦ θεοῦ, de iis, qui Numer. 14, 1—4. promissionibus Dei fidem non habebant. — 2) ex adiuncto: *supplicium sumo*, Rom. 8, 3. κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί in Christi corpore supplicium sumsit de peccato i. e. de peccatoribus. *.

Κατάκρισις, εως, ἡ, (a κατακρίνω) 1) *condemnatio;* 2 Cor. 3, 9. διακονία τῆς κατακρίσεως, dicitur de administratione legis mosaicae, peccatoribus poenas graves minantis. — 2) *accusatio, incusatio,* 2 Cor. 7, 3. οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω.

Κατακυριεύω, f. εύσω, 1) κυριεύω κατά τινος, *dominum me gero adversus alterum, dominium in eum exerceo;* seq. genitivo personae. De duro, tyrannico imperio, 1 Petr. 5, 3. Ps. 10, 10. — de iusto et legitimo Matth. 20, 25. Marc. 10, 42. (LXX Ier. 3, 14. de Dei benigna dominatione; hebr. בָּעַל. — Gen. 1, 28. Sir. 17, 4. de hominis imperio in res terrestres, hebr. כָּבַשׁ.) — 2) *violenter impugno,* Act. 19, 16. κατακυριεύσας αὐτῶν ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, vi in eos irruens praevaluit. cf. Ps. 10, 5. — (De peccati imperio Ps. 119, 133.

Legitur passim in Test. XII. Patr. v. c. p. 607, Sed apud profanos non habetur.) *.

Καταλαλέω, ῶ, f. ήσω, (κατά adversus, et λαλέω) 1) adversus aliquem loquor, *obloquor;* Iac. 4, 11. καταλαλεῖ νόμου, legi contradicit nimirum agendo. — Num. 12, 8. 21, 6. 7. ubi in hebr. est דִּבֵּר seq. בְּ. — 2) *calumnior*, *obtrecto*, apud profanos seq. accusativo, in N. T. seq. genitivo, apud LXX maxime seq. κατά cum genitivo. Iac. 4, 11. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων. 1 Petr. 2, 12. 3, 16. cf. Ps. 101, 5. 44, 17. Hos. 7, 13. *.

Καταλαλιά, ᾶς, ἡ, (a κατάλαλος, obtrectator, calumniator), *obtrectatio*, *maledicentia*, 2 Cor. 12, 20. 1 Petr. 2, 1. Sap. 1, 11. Test. XII. Patr. p. 678. *.

Κατάλαλος, ου, ὁ, (ex κατά et λάλος, loquax) *obtrectator*, *maledicus*. Legitur in N. T.; Rom. 1, 30.

Καταλαμβάνω, f. λήψομαι, LXX pro לָכַד, הִשִּׂיג, etiam pro מָצָא, (κατά et λαμβάνω), 1) manu prehendo, *comprehendo*, *corripio*, Marc. 9, 18. Io. 8, 3. ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένη, in ipso adulterio comprehensa. ib. v. 4. — *supervenio*, Io. 12, 35. σκοτία καταλ. ὑμᾶς. 1 Thess. 5, 4. ἡμέρα ὡς κλέπτης. (Gen. 19, 19. μὴ καταλάβῃ με τὰ κακά. Num. 32, 23. 1 Reg. 18, 44. Ioseph. ant. 4, 4. 6. καταλαμβάνει αὐτὴν τελευτὴ τοῦ βίου. ib. 2, 14. 1.) — 2) *adsequor*, de iis qui insequuntur: *apprehendo*, 1 Cor. 9, 24. τρέχετε ἵνα καταλάβητε. (Deut. 28, 45. Ios. 2, 5. Sir. 11, 10.) — Rom. 9, 30. καταλ. δικαιοσύνην. — Phil. 3, 12. 13. de iis, qui in stadio currunt. — Passivum Phil. 3, 12. ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην, quod ut praestem, Christus me suum fecit. Respicit apostolus ad rationem, qua Christus, in via ipsum quasi secutus, a Iudaeorum partibus abstraxit et evangelii nuntium fecit. — 3) tropice: *comprehendo animo*, *intelligo*, Io. 1, 5. (Clem. Alex. Strom. 1, 16. καταλαμβάνειν τὸ μέγεθος τῆς ἀληθείας.) — Medium: *experior*, *cognosco*, Act. 4, 13. 10, 34. 25, 25. Eph. 3, 18. (Hesych.: καταλαβέσθαι· κατανοήσασθαι. Ioseph. ant. 8, 65. τὰ σοφίσματα τῇ συνέσει καταλαμβανόμενος.) *.

Καταλέγω, f. έξω, (κατά et λέγω) activum et medium: in numerum refero; *eligo*. 1 Tim. 5, 9. Suid. καταλεγέσθω· καταταττέσθω. (Xenoph. Cyrop. 3, 3. 8.) *.

Κατάλειμμα, ατος, τό, (a καταλείπω) *residuum*, *reliquiae*; Rom. 9, 27. τὸ κατάλ. (αὐτῶν) non nisi residuum multitudinis, i. e. pauci salvabuntur; Ies. 10, 22. ubi in hebr. שְׁאָר. cf. Gen. 45, 7. Ies. 14, 22. Iob. 22, 20. *.

Καταλείπω, f. ψω, aor. 1. κατέλειψα (apud seriores scriptores, vid. *Lobeck*. ad Phryn. p. 713 sq.), aor. 2. κατέλιπον, (κατά et λείπω) — LXX pro הוֹתִיר, נִשְׁאַר s. הִשְׁאִיר, עָזַב — 1) *relinquo*, i. e. a) *linquo post me*, *ich hinterlasse;* Matth. 12, 19. Luc. 20, 31. (Prov. 20, 7. μακαρίους τοὺς παῖδας αὐτοῦ καταλείψει. Deut. 28, 54. Tob. 1, 8. Ioseph. ant. 4, 8. 44.) Act. 18, 19. κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ. c. 24, 27.

κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον. Tit. 1, 5. (Dan. 10, 13.) — Act. 25, 14. καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος. — De praeternavigante, nostrum: liegen lassen, Act. 21, 3. — de aufugiente et pallium linquente, Marc. 14, 52. (Gen. 39, 12. 13. 15, 18. Ioseph. ant. 2, 4. 5.) — ἅπαντα, Luc. 5, 28. — b) *relinquo*, i. e. discedo ab aliquo loco, *ich verlasse*, Matth. 4, 13. Hebr. 11, 27. — ab aliquo, Matth. 16, 4. 21, 17. — Luc. 10, 40. μόνην με κατέλιπε διακονεῖν, me solam reliquit, quae ministrem. — c) *relinquo*, i. e. *desero*, *ich verlasse*, *lasse im Stich*, Matth. 19, 4. τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Marc. 10, 7. Eph. 5, 31. (Gen. 2, 24. 44, 22.) — Luc. 15, 4. oves in deserto. — Act. 6, 2. τὸν λόγον, deserere praedicationem verbi divini. 2 Petr. 2, 15. τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. (Deut. 29, 25. τὴν διαθήκην. 2 Chron. 10, 8. τὴν βουλήν τινος. Bar. 4, 1. τὴν σοφίαν. Ioseph. ant. 8, 7. 5. καταλ. τὴν φυλακὴν τῶν πατρίων ἐθισμῶν. ib. 3, 15. 2. ἡμιέργους τὰς θυσίας καταλιπόντες.) — d) *relinquo* i. e. *reliquum facio*, *reliquum esse volo*, Rom. 11, 4. κατέλιπον ἐμαυτῷ, הִשְׁאַרְתִּי in textu hebr.' 1 Reg. 19, 18. coll. Ios. 10, 39. 40. — 2) καταλείπομαι, disceditur a me, i. e. *remaneo*, Io. 8, 9. Act. 2, 31. κατελείφθη εἰς ᾅδου, remanebit in hade. (Ps. 16, 10. תַעֲזֹב seq. לְ ubi sensus est: non destitues me auxilio tuo ita ut moriar.) 1 Thess. 3, 1. Hebr. 4, 1. καταλειπομένης ἐπαγγελίας, ne, quum etiamnum remaneat, i. e. valeat promissio quietis, quis vestrum putet, se ea destitutum fore. — (Ies. 6, 11. Gen. 7, 23. Bar. 2, 10.) *.

Καταλιθάζω, f. άσω, (κατά et λιθάζω), *lapido*, *lapidibus obruo*, Luc. 20, 6. (LXX καταλιθοβολέω Exod. 17, 4. Num. 14, 10.) *.

Καταλλαγή, ῆς, ἡ, (a καταλλάσσω) 1) permutatio, commutatio, Verwechslung, Austauschung; Ies. 9, 5. — 2) *reconciliatio*, *τὸ redire in gratiam*. Rom. 11, 15. καταλλαγὴ κόσμου, hominum a Deo aversorum conversio ad Deum. 2 Cor. 5, 18. 19. reconciliatio gratiae divinae, *expiatio*. cf. 2 Macc. 5, 20. ἐν τῇ τοῦ μεγάλου δεσπότου καταλλαγῇ, quum Deus reconciliatus homini peccata remitteret. **.

Καταλλάσσω, f. λάττω, f. άξω, (κατά et ἀλλάσσω) 1) *commuto*, *permuto*, Ier. 48, 39. — 2) *reconcilio*; — Deus dicitur καταλλάσσειν ἑαυτῷ homines aversos ab ipso et peccatores, ubi eos ab impietate avocat ad obedientiam veram ipsi praestandam et verum Dei cultum; ut Paulum 2 Cor. 5, 18. antequam Christianus esset consilia Dei hostili animo impugnantem; — homines a Deo eiusque cultu alienos, ib. v. 20. — Passivum: *redeo in gratiam*, 1 Cor. 7, 11. uxor τῷ ἀνδρί. — Rom. 5, 10. 2 Cor. 5, 20. homines τῷ θεῷ. (2 Macc. 1, 5. 7, 33. 8, 29. Ioseph. ant. 6, 7. 4. ib. 5, 2. 8.) **.

Κατάλοιπος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a καταλείπω) re-

liquus. Act. 15, 17. — (LXX saepius pro יֶתֶר Deut. 3, 13. שְׁאֵרִית Ier. 6, 9.) *.

Κατάλυμα, ατος, τό, (a *καταλύω*) i. q. profanis *κατάλυσις,* 1) dissolutio, 2 Macc. 8, 17. — 2) *τό* solvere vincula iumentorum eaque exonerare, et transfertur ad *locum, ubi iter facientes quietem capiunt et pernoctant, diversorium, locus pernoctandi.* (Apud LXX passim Ier. 14, 9. hebr. לוּן. Exod. 4, 24. hebr. מָלוֹן. diversorium Ezech. 23, 21. habitaculum, נָוֶה, Ezech. 15, 13. Ier. 33, 12. Sap. 14, 25. 1 Macc. 3, 46. Sir. 14, 25.) — In N. T. est *diversorium,* Luc. 2, 7. et *coenaculum,* locus, ubi coenabatur et pernoctabatur, Marc. 14, 14. Luc. 22, 11. Eodem sensu LXX 1 Sam. 9, 22. pro לִשְׁכָּה coenaculum. *.

Καταλύω, f. *ύσω,* (*κατά* et *λύω*) 1) *dissolvo,* quae arcte iuncta erant, ut lapides aedificii, Matth. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 21, 6. — Ex adiuncto: *destruo*; aedificium, Matth. 26, 61. *τὸν ναόν.* 27, 40. Marc. 14, 58. 15, 29. Act. 6, 14. 2 Cor. 5, 1. Esdr. 5, 12. — *everto, τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ,* Rom. 14, 20. (4 Macc. 1, 11. *καταλ. τυραννίδα.* Ioseph. ant. 12, 1. *καταλ. τὴν Περσῶν ἡγεμονίαν.*) — de legibus, instituto: *abrogo,* Gal. 2, 18. (*νόμους,* 2 Macc. 2, 22. 4, 11. 4 Macc. 5, 33. Ioseph. ant. 20, 4. 2. *καταλ. τὰ πάτρια,* leges patrias. Id. ant. 18, 3. 1. *κατάλυσις τῶν νόμων.* Etiam: aliquem loco movere, 4 Macc. 4, 16. *καταλύσας τὸν Ὀνίαν τῆς ἀρχιερωσύνης*) — De incoepto, consiliis: *irritum facio, facio ut eventu careat;* Matth. 5, 17. *καταλ. τὸν νόμον,* vaticinia V. T. de Messia irrita facere. (Alii: legem mosaicam abrogare). Act. 5, 38. 39. *τὸ ἔργον, τὴν βουλήν.* (4 Macc. 4, 24. *πάσας τὰς ἑαυτοῦ ἀπειλὰς ἑώρα καταλυομένας.*) — 2) de facientibus iter: solvo vincula nimirum sarcinarum, iumentorum, — pedem sisto pernoctandi causa, *diversor,* (Ioseph. vita §. 51.) *pernocto;* Luc. 9, 12. et 19, 7. coll. v. 4. ubi explicatur per *μεῖναι ἐν τῷ οἴκῳ.* (Vid. Gen. 42, 27. Num. 22, 8. *καταλύσατε αὐτοῦ τὴν νύκτα,* hebr. לוּן; Gen. 19, 2. 24, 23. 25. 1 Reg. 19, 9. Etiam: *habito,* Num. 25, 1. Test. XII. Patr. p. 567.) *.

Καταμανθάνω, f. *μαθήσω,* (*κατά* per partes, et *μανθάνω*) 1) per partes contemplor, per partes lustro, recenseo, (Lev. 14, 37. *καταμ. τὴν οἰκίαν;* 3 Esdr. 8, 41. coll. Esdr. 8, 15.) — *accurate contemplor, diligenter considero,* Matth. 6, 28. (Luc. 12, 27. *κατανοήσατε*). Gen. 24, 21. Iob. 35, 5. Sir. 9, 5. *παρθένον μὴ καταμάνθανε.* (accurate disco, cognosco, Ioseph. ant. 12, 3. 2.) *.

Καταμαρτυρέω, ῶ, f. *ήσω,* i. e. *μαρτυρέω κατά τινος, testor contra aliquem, incuso,* seq. genitivo. — Matth. 26, 62. 27, 13. Marc. 14, 60. 15, 4. — 1 Reg. 21, 10. 13. Iob. 15, 6. Prov. 25, 18. (*καταμαρτυρηθείς,* incusatus, Ioseph. ant. 4, 8. 15. ib. 8, 13. 8.) *.

Καταμένω, f. ενῶ, (κατά et μένω) *permaneo, commoror*. Act. 1, 13. (Ios. 7, 7. Num. 20, 1. Iudith. 16, 8.) *.

Καταμόνας, pro κατὰ μόνας intellige χώρας, adv. *seorsim, privatim, solum*. Marc. 4, 10. Luc. 9, 18. (LXX pro לְבָדָד Mich. 7, 14. Ps. 4, 10. 1 Macc. 12, 36. Ioseph. ant. 18, 3. 4.) *.

Katανάθεμα, ατος, τό, i. e. ἀνάθεμα κατά τινος, anathema adversus aliquem; — deinde: res exsecrabilis, *homo exsecrabilis*. Apoc. 22, 3. in textu communi. Vid. *Κατάθεμα*.

Καταναθεματίζω, f. ίσω, (κατά et ἀναθεματίζω) anathema pronuntio adversus aliquem, *exsecror, diris devoveo*. Matth. 26, 74. in textu communi. Vid. *Καταθεματίζω*.

Καταναλίσκω, f. ώσω, (κατά et ἀναλίσκω) *consumo*; Hebr. 12, 29. πῦρ καταναλίσκον. LXX אָכַל Lev. 6, 10. Deut. 4, 24. 9, 3. Sir. 45, 26. Ioseph. bell. 4, 4. 3. *.

Καταναρκάω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et ναρκάω, torpeo, torpore afficio, Gen. 32, 25. 32. Iob. 33, 19. Ioseph. ant. 8, 8. 5. quod a νάρκη, *torpedo*; item torpedo, piscis, Krampfroche, de quo vid. Plin. Hist. Nat. 32, 1. Aristot. Hist. Anim. 9, 37. Putabatur navigantes et fugientes demorari posse.) — *obtorpeo, torpere facio cum damno alterius*. Legitur tantum in scriptis Pauli, cum genitivo (κατά cum significatione *adversus*), 2 Cor. 11, 8. 12, 13. 14. de eo, qui alterum oneris instar premit ita, ut membra movere nequeat; sensus: *oneri sum, molestus sum*. In scriptis profanorum tantum legitur καταναρκάομαι, prorsus torpeo. Hesych. κατενάρκησα· κατεβάρησα.

Κατανεύω, f. εύσω, (κατά et νεύω) nuo versus aliquem, *annuo, nutu significo*. Luc. 5, 7. κατέν. τοῖς μετόχοις. (Polyb. 39, 1. 3. Hom. Iliad. 514.) *.

Κατανοέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et νοέω) 1) *animadverto (bemerken, gewahr werden), video, cognosco*, Matth. 7, 3. Luc. 6, 41. 20, 33. Act. 27, 39. (Ps. 91, 8. 2 Macc. 9, 25. Ioseph. ant. 7, 9. 2.) — 2) *diligenter contemplor, adspicio*, Luc. 12, 24. 27. Act. 7, 31. 32. 11, 6. Iac. 1, 23. 24. (Gen. 3, 6. de speculatoribus apud Ioseph. ant. 3, 14. 1. ib. 5, 1. 2.) — 3) considero mente, *intueor, rationem alicuius habeo*, ut nostri *ansehen* pro Rücksicht nehmen, erwägen; Rom. 4, 19. οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον. (Ies. 57, 1. οὐδεὶς κατανοεῖ, i. q. antea οὐδεὶς ἐκδέχεται τῇ καρδίᾳ.) — intueor aliquem, ut eum sequar, Hebr. 3, 1. — intueor ut opem feram, Hebr. 10, 24. κατανοῶμεν ἀλλήλους. Similiter dicitur ἐπιβλέπειν, quod vid. *.

Καταντάω, ῶ, f. ήσω, (κατά et ἀντάω, obviam eo) *pervenio, devenio*, hinkommen, Act. 20, 15. — sequente εἰς Act. 16, 1. 18, 19. 24. 21, 7. 25, 13. 27, 12. 28, 13. (2 Macc. 4, 44.) — 1 Cor. 10, 11. εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντη-

σεν, ad quos pervenit, i. e. qui incidimus, — tropice: pervenio ad aliquid i. e. *accipio*, *nanciscor*, εἰς ἑνότητα τῆς πίστεως Eph. 4, 13. (Clem. Alex. Strom. 6, 13.) Εἰς τὴν ἐξανάστασιν Phil. 3, 11. εἰς ἐπαγγελίαν Act. 26, 7. coll. 2 Macc. 4, 24. — venit ad me, i. e. *particeps fio*, 1 Cor. 14, 36. λόγος εἰς ὑμᾶς κατήντησε. *.

Κατάνυξις, εως, ἡ, (a κατανύσσω, compungo) compunctio, das Zerstechen; deinde: dolor vehemens, tristitia summa. Sic apud profanos. Quum tristitia summa animum inertem faciat, ut obmutescat, stupeat, LXX interpretes κατανύσσεσθαι utuntur etiam pro hebr. דָּמַם sileo prae stupore, angore, obmutesco, Lev. 10, 3. Ps. 4, 5. 30, 15. Ies. 47, 5. נֶאֱלַם, obmutesco, Dan. 10, 15. נִרְדַּם sopore obruor, Dan. 10, 9. — Hinc κατάνυξις ipsis est *stupor*, *sopor*, et bis posuerunt pro hebr. תַּרְדֵּמָה, sopor; Ps. 60, 3. ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως; et Ies. 29, 10. πεπότικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως, quae verba repetiit Paulus, Rom. 11, 8. — Alii putant LXX ex Hellenismo verbo νύσσειν tribuisse significationem verbi νυστάζειν, capite nicto, dormio. Vid. *Wolf.* cur. phil. T. III, p. 222. — Fortasse autem LXX interpretes in locis Ies. 29, 10. Ps. 60, 3. notioni soporis non inhaeserunt, sed ex aliis locis V. T. de vesania, qualis esse solet eius qui dolore maximo cruciatur, cogitarunt. Verbum enim ποτίζειν respicit frequentem in V. T. imaginem poculi vino pleni (Taumelkelch, Becher des Zorns), quod Deus porrigere dicitur hominibus, qui instar temulentorum (Prov. 4, 17. Zach. 9, 15. Hos. 4, 11.) vesani et in vitia prorumpentes in exitium ruunt. vid. Ies. 51, 17. 22. 23. Ps. 75, 8. 60, 5. Ier. 51, 7. Ezech. 23, 31—34. Iob. 21, 20. et e N. T. Apoc. 14, 8. 10. 16, 19. 17, 2. 18, 3. Sic amore vesani Susann. v. 11. dicuntur κατανενυγμένοι.

Κατανύσσω, vel νύττω, f. ύξω, (κατά et νύσσω) compungo; — 2) passiv. vehementer *commoveor animo*, *vehementer afficior*. Semel Act. 2, 37. κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ. Sir. 14, 1. κατενύγη ἐν λύπῃ ἁμαρτίας. (Ps. 109, 16. κατανενυγμένος τῇ καρδίᾳ est contritus (נִכְאֶה) corde.) *.

Καταξιόω, ῶ, f. ώσω, (κατά et ἀξιόω) 1) dignum iudico, dignor; (rogo, 2 Macc. 13, 12.) — Passivum: *dignus habeor*, *dignus reddor*, seq. genitivo: 2 Thess. 1, 5. τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. (Ioseph. ant. 15, 3. 8. καταξιώσαντας τῆς ἐξουσίας. Act. Thom. §. 15. καταξιώσας με τῶν ἀθανάτων.) Sequente infinitivo verbi Luc. 20, 35. 21, 36. Act. 5, 41. (Clem. Alex. Strom. 2, 22. ἀδελφοὺς ἡμᾶς καταξιώσας εἰπεῖν.) *.

Καταπατέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et πατέω) 1) pedibus proculco, niedertreten, 2 Chron. 25, 28. Ezech. 34, 18. — Luc. 12, 1. ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ita ut paene se conculcarent invicem. — *inculco in lutum*, *conculco*, *vertre-*

ten; sal, Matth. 5, 13. margaritas Matth. 7, 6. semen sparsum Luc. 8, 5. coll. Iob. 39, 15. — 2) tropice: *contumeliose tracto, nihili habeo*, Hebr. 10, 29. υἱὸν τοῦ Θεοῦ. (Epict. 1, 8. τοὺς λόγους καταπατήσας. Aquila Iob. 6, 3. τὰ ῥήματά μου κατεπατήθησαν (LXX ἐστὶ φαῦλα). cf. 1 Macc. 3, 51.) *.

Κατάπαυσις, εως, ἡ, (a καταπαύω) 1) proprie τό facere quietem vel remissionem, das Beruhigen, Stillen; deinde intransitive τό requiescere, quietem capere; *requies* post itinera vel labores. (ἡμέρα τῆς ἀναπαύσεως, sabbatum, 2 Macc. 15, 1.) — Ex adiuncto: — 2) *sedes quieta, mansio*, habitatio tranquilla et fixa. Hoc sensu respondet apud LXX hebr. מְנוּחָה, et dicitur a) de sede Dei, qui quo videret, quaenam gens σοφίαν divinam libenter esset acceptura, terras diceba- tur quasi obiisse, et denique sedem fixisse in monte Sionitico. vid. Sir. 24, 6—8. Bar. 3, 20 sqq. Ps. 132, 14. Sic Act. 7, 49. τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου. Ies. 66, 1. Iudith. 9, 8. — b) de sede Israelitis promissa post itinera in Palaestina, Hebr. 3, 11. 18. 4, 5. Deut. 12, 9. Ps. 94, 12. — c) de sede beata Christianis post huius vitae labores promissa, ubi simul respicitur ad quietem diei sabbati, Hebr. 4, 1. 3. 10. 11. cf. Sap. 4, 7. 4 Esdr. 8, 51. coll. Act. Thom. §. 36. ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ (Dei) ἀναπαύσῃ, καὶ εἰς τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἔσῃ.) *.

Καταπαύω, f. αύσω, (κατά et παύω) LXX pro הֵנִיחַ, הִשְׁבִּית — 1) transitive, ut apud profanos: *quiescere facio*, i. e. a) *desinere facio, sedo*, Act. 14, 18. κατ. τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν. (Iob. 26, 12. τὴν θάλασσαν. Ps. 85, 3. Dan. 11, 18. coll. Neh. 4, 11. κατ. τὸ ἔργον, inhibere opus.) — b) *quietem alicui do, ad sedes quietas perduco*; Hebr. 4, 8. κατέπαυσεν αὐτούς. (Exod. 33, 14. 5, 5. Deut. 12, 10. Ios. 1, 13. 15. 2 Chron. 32, 22.) — 2) intransitive (ubi profani καταπαύεσθαί τινος dicunt): *requiesco*, s. *desino, cesso*; bis in locutione κατ. ἀπὸ τῶν ἔργων, quod Hebr. 4, 4. de Deo dictum, est: quievit, cessavit ab opere, (Gen. 2, 2. 3. שָׁבַת seq. מִ. c. 49, 32. Exod. 31, 18. 35, 2.); de Iesu Hebr. 4, 10. est: requievit i. e. liberatus est a laboribus aerumnisque. (Test. XII. Patr. p. 541. καταπαύσει πᾶσα ἡ γῆ ἀπὸ ταραχῆς.) *.

Καταπέτασμα, τος, τό, (a καταπετάζω vel καταπεταννύω, expando) *aulaeum, velum expansum*. (Act. Thom. §. 11. τὸ καταπέτασμα τοῦ νυμφῶνος.) In codice sacro non nisi de aulaeis in tabernaculo sacro et in templo legitur, Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. Luc. 23, 45. Hebr. 6, 19. 9, 3. 10, 20. Erant duo aulaea, *alterum* exterius ad fores sancti expansum, hebr. מָסָךְ, (LXX καταπέτασμα, Exod. 26, 37. 40, 6. 8. ib. v. 19. τὸ κάλυμμα τοῦ καταπετάσματος) quod Iosephus (de bell. 5, 5. 4.) describit his verbis: καταπέτασμα πέπλος ἦν βαβυλώνιος, ποικιλτὸς ἐξ ὑακίνθου καὶ βύσσου κόκκου τε καὶ

πορφύρας. *Alterum*, interius, separabat sanctum sanctorum a sancto, hebr. פָּרֹכֶת Exod. 26, 31. 27, 21. 40, 3. (LXX quoque καταπέτασμα, ut etiam Iosephus l. l. et ant. 8, 3. 3. 1 Macc. 4, 51. τὰ καταπετάσματα. Philo lib. 2. de vit. Mos. p. 667. (vid. *Loesner.* obss. p. 66.) loquitur quidem ita, ut appareat exterius aulaeum κάλυμμα, interius autem καταπέτ. dictum esse; sed LXX interpretes et Iosephus hoc discrimen ignorant. Neque, si hoc discrimen vere obtinuisset, Hebr. 9, 3. interius aulaeum τὸ δεύτερον καταπέτ. dictum fuisset. Καταπέτασμα τοῦ ναοῦ autem, quum ναός aeque de sancto ac de sancto sanctorum diceretur (vid. Ἱερόν.), et exterius et interius aulaeum esse potest. (Καταπέτασμα templi discissum quum Messias exspiraret, Test. XII. Patr. ἔνδυμα et ἅπλωμα dicitur. Vid. Σχίζω. In Evangel. ad Hebr. lectum esse, non velum sed superliminare templi scissum esse, testis est Hieronymus comm. in Matth. Tom. IX.) — Τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος Hebr. 6, 19. est descriptio sancti sanctorum (in templo coelesti) quod aulaeo discernebatur a sancto, quodque pontifex summus solus intrare solebat. Denique Hebr. 10, 19. corpus Christi humanum dicitur καταπέτασμα, vel quatenus divinam filii Dei dignitatem oculis mortalium quasi obvelabat corpus, vel quatenus per corpus servatoris cruci affixum aditus ad gratiam Dei et peccatorum remissionem patet. *.

Καταπίνω, f. πίομαι, aor. 2. ἔπιον; aor. 1. pass. ἐπόθην (κατά et πίνω vel πίω) propr. bibendo absumo; inde 1) *bibendo deglutio*, Matth. 23, 24. Apoc. 12, 16. coll. Ion. 2, 1. Tob. 6, 2. — 2) de rebus solidis: *deglutio*, *devoro*, Hebr. 11, 29. 1 Petr. 5, 8. ζητῶν τίνα καταπίῃ. (Ier. 51, 34. κατέπιέ με ὡς δράκων. De serpentibus, Ioseph. ant. 2, 10. 2. Test. XII. Patr. p. 614. βασιλεύοντες ὡς κήτη, καταπίνοντες ἀνθρώπους ὡς ἰχθύας.) — 3) *absorbeo*, *consumo*; λύπῃ καταποθῆναι, 2 Cor. 2, 7. — absorbeo aliquid ita, ut non sit, non valeat, 1 Cor. 15, 54. κατεπόθη ὁ θάνατος, 2 Cor. 5, 4. vid. Gen. 41, 7. Exod. 7, 12. ubi in textu hebr. בָּלַע. *.

Καταπίπτω, f. πεσοῦμαι, (κατά et πίπτω) *decido*, *procido*; *prolabor*. Act. 26, 14. 28, 6. (Sap. 7, 3. 17, 16.) *.

Καταπλέω, f. εύσω, (κατά et πλέω) i. e. πλέω κατὰ χώραν, *navigo ad locum*, *nave devehor in locum*, *nave advenio*. (cf. Κατάγω) Luc. 8, 26. (Xenoph. Cyr. 4, 5. 54.) *.

Καταπονέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et πονέω) 1) labore conficio; — 2) *excrucio*, *affligo*, *premo*, Act. 7, 24. 2 Petr. 2, 7. (2 Macc. 8, 2. 3 Macc. 2, 2. 13. Ioseph. ant. 7, 7.) *.

Καταποντίζω, f. ίσω, (κατά et ποντίζω mergo, quod est a πόντος, pontus) *mari demergo*, Matth. 14, 30. — Deinde *submergo*, simpliciter Matth. 18, 6. καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης, demergi in maris fundo. (Ioseph. ant. 14, 15. 10. ἐν λίμνῃ κατεπόντισαν. Idem ant. 10, 7. 5. κα-

ταποντίσαντες εἰς βόρβορον, i. e. εἰς λάκκον βορβόρου, ut antea legitur. Plutarch. Timol. c. 13. γυνὴ καταποντισθεῖσα εἰς τὸ πέλαγος.) Submersio fuit supplicii genus apud Aegyptios, Graecos, Romanos usitatum, non autem apud Iudaeos. (De quo vid. *Casaubon.* ad Sueton. Octav. c. 67. Lucian. de vita persecut. c. 15.) — LXX καταποντίζειν pro שָׁטַף *inundavit,* Ps. 69, 3. 19. 124, 3. et בָּלַע, *absorpsit,* Ps. 55, 9. Cohel. 10, 12. Thren. 2, 2. 5. *.

Κατάρα, ας, ἡ, (κατά et ἀρά) hebr. קְלָלָה, 1) *exsecratio, malorum imprecatio,* oppositum τῇ εὐλογίᾳ. Iac. 3, 10. (Gen. 27, 12. 13. Sir. 3, 8. Ioseph. ant. 4, 6. 5. Plutarch. Timol. c. 5.) — 2) de Deo: *poenarum gravissimarum minatio, τὸ devovere interitui;* et: *poenae ipsae,* quas Deus minatus est: Gal. 3, 10. ὑπὸ κατάραν εἰσί, i. e. ἐπικατάρατοι, poenis gravissimis devoti. ib. v. 13. ἡ κατάρα τοῦ νόμου, poenae quas lex minatur; et ib. γενόμενος κατάρα ὑπὲρ ἡμῶν, qui poenas pro nobis ipse luit. 2 Petr. 2, 14. κατάρας τέκνα, quos poenae Dei (miseria summa) manent. vid. Deut. 11, 26. 28. 23, 5. 28, 15. Dan. 9, 11. ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ κατάρα. Mal. 2, 2. Prov. 3, 33. — 3) ager ex hebraismo κατάρας ἐγγύς dicitur Hebr. 6, 8. i. e. *sterilitati* devotus a Deo. Vid. Gen. 3, 17. אֲרוּרָה הָאֲדָמָה. ib. 5, 29. 8, 21. cf. *Εὐλογία.* *.

Καταράομαι, ῶμαι, f. άσομαι, (κατά et ἀρά, dirae) *dira imprecor, diris s. exitio devoveo, exsecror,* hebr. אָרַר, קִלֵּל. apud profanos maxime seq. dativo personae (Ioseph. ant. 4, 6. 2. Test. XII. Patr. p. 600.), in versione LXX et N. T. ubique seq. accusativo personae. Opponitur τῷ εὐλογεῖν. Matth. 5, 44. Luc. 6, 28. (ubi *Griesb.* rectius ὑμᾶς pro ὑμῖν edidit.) Rom. 12, 14. Iac. 3, 9. (Gen. 12, 3. 27, 29. Num. 24, 9.) — arborem exsecrari, i. e. imprecari, ut exarescat, sterilis fiat, Marc. 11, 21. coll. Gen. 8, 21. τὴν γῆν. Vid. *Κατάρα.* — Nostris scriptoribus etiam *passive* dicitur, *devoveor* exitio, poenis. Sic Matth. 25, 41. ὑπὸ θεοῦ κατηραμένος (hebr. קְלָלָה maledictio. Deut. 21, 23. et Sir. 3, 16. *Καταραθείη ἡ μερὶς αὐτῶν,* Iob. 24, 18. hebr. תְּקֻלַּל. Sap. 12, 11. σπέρμα κατηραμένον ἀπ' ἀρχῆς.) *.

Καταργέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et ἀργέω) 1) *vi s. efficacia sua privo, inefficacem facio;* Luc. 13, 7. καταργεῖ τὴν γῆν, enervat terram, er zehrt das Land aus. Rom. 3, 3. τὴν πίστιν, fidem Dei in promissis efficiendis efficacia sua destituere. Rom. 3, 31. νόμον. c. 4, 14. ἐπαγγελίαν. c. 6, 6. τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, i. e. ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ σώματι. Gal. 3, 17. 1 Cor. 1, 28. Eph. 2, 15. — 2) καταργέω, *cessare facio, finem facio;* 1 Cor. 13, 11. κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου, exui puerilia. c. 15, 24. 2 Thess. 2, 8. καταργήσει, finem ei faciet. 2 Tim. 1, 10. Hebr. 2, 14. (Test. XII. Patr. p. 731. *Καταργήσει Βελίαρ καὶ τοὺς ὑπερετοῦντας αὐτῷ.* Iustin. Mart. de resurr. p. 242. —

(LXX pro בָּטֵל, impediendi sensu, Esdr. 4, 21. 23. 5, 5. 6, 8.) — *Καταργέομαι*, cesso, *desino*, 1 Cor. 2, 6. τῶν καταργουμένων, desinentium. 1 Cor. 6, 13. 13, 8. 10. 15, 26. 2 Cor. 3, 7. 11, 13. 14. Gal. 5, 11. — καταργέομαι ἀπό τινος, *desino alicuius esse*, *desino subesse alicui*, Rom. 7, 2. κατήργηται (mulier) ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός (coll. v. 3. ubi ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου.) Rom. 7, 6. Gal. 5, 4. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, desiistis Christi esse. **.

Καταριθμέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et ἀριθμέω) numero singula, durchzählen (Gen. 50, 3.; recenseo Num. 14, 29. Ioseph. ant. 11, 3. 10.); — *adnumero*; Act. 1, 17. κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν, nobis adscriptus erat, nobis adnumerabatur. cf. 2 Chron. 31, 19. παντὶ καταριθμουμένῳ ἐν λευΐταις. *.

Καταρτίζω, f. ίσω, (κατά et ἀρτίζω, paro, perficio) 1) *reficio*, *reparo*, *instauro*, τὰ δίκτυα, Matth. 4, 21. Marc. 1, 19. (τὰ τείχη, Esdr. 4, 12. 13. 16.) — Metaphor. de animo: *corrigo*, Gal. 6, 1. — ex adiuncto, *suppleo*, *expleo*, quia quae reficiuntur, supplemento augentur, 1 Thess. 3, 10. — Quum quae reficiuntur, etiam firmentur et constituantur, est — 2) *constituo*, in guten Stand setzen, *firmo*. (Ps. 18, 33. pedes, Ps. 68, 9. infirmum; Ps. 80, 15. vineam.) De animo: confirmo; 1 Cor. 1, 10. κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοΐ, i. e. confirmati in concordia. Hebr. 13, 21. καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ. 1 Petr. 5, 10. — 2 Cor. 13, 11. καταρτίζεσθαι, firmo sitis animo. — 3) *paro*, *adapto*, *alvov*, Matth. 21, 16. (Ps. 8, 2. ubi in textu hebr. יִסַּד.) Rom. 9, 22. σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν. — De mundi apta constitutione Hebr. 11, 3. (Ps. 74, 16. σὺ κατηρτίσω (הֲכִינוֹתָ) ἥλιον καὶ σελήνην. Ps. 89, 37.) — *Κατηρτισμένος*, de discipulo: *comparatus*, *instructus*, Luc. 6, 40. (Sic Polyb. 5, 2. ταῖς εἰρεσίαις κατηρτισμένοι, in remigando exercitati.) — Denique verba σῶμα κατηρτίσω μοι Hebr. 10, 5. sunt: corpus tuum in sacrificium mihi parasti. Repetita sunt e versione LXX Ps. 40, 9. ubi tamen textus hebr. alia habet. Vid. *Wolfius* in curis phil. T. IV. p. 717. — Hesych. καταρτῆσαι· κατασκευάσαι, τελειῶσαι, στερεῶσαι. *.

Κατάρτισις, εως, ἡ, (a καταρτίζω) 1) instauratio; — 2) *confirmatio*, Kräftigung; 2 Cor. 13, 9. τὴν ὑμῶν κατάρτισιν, i. q. τὸ ὑμεῖς δυνατοὺς εἶναι. cf. usum verbi καταρτίζω Ps. 18, 33. 68, 9.

Καταρτισμός, οῦ, ὁ, (ab eodem) — i. q. κατάρτισις, confirmatio, Eph. 4, 12. *.

Κατασείω, f. είσω, (κατά et σείω) 1) huc illuc moveo, concutio, ut cribrum, i. e. cribro, cribrum ago, Drac. v. 14. — 2) movendo aliquid huc illuc *signum do*; Ioseph. ant. 17, 10. 2. „e turri celsissima κατέσεισε τοῖς Ῥωμαίοις. — Hinc κατασ. τὴν χεῖρα, manum commovere significandi aliquid

causa, *manu signum do*, Act. 19, 33. (Philo de Ioseph. p. 556. Legat. ad Cai. p. 1018.) — Κατασ. τῇ χειρί, idem, Act. 12, 11. 13, 16. 21, 40. (Ioseph. ant. 4, 8. 48. — de homine orationem habituro, Ioseph. ant. 8, 11. 2.) *.

Κατασκάπτω, f. ψω, (κατά et σκάπτω), 1) defodio; suffodio; — 2) antecedens pro consequente; *destruo, diruo*. Act. 15, 16. Rom. 11, 3. (LXX 1 Reg. 19, 10. Amos. 9, 11. pro חָרַס, et Iud. 6, 28. pro נָתַץ. Ioseph. ant. 4, 8. 46. κατασκαφῆναι πόλεις. ib. 5, 1. 7. cont. Ap. 1, 14.) *.

Κατασκευάζω, s. άσω, (κατά et σκευάζω, paro, adapto, orno, exorno) 1) *paro, adapto; τὴν ὁδόν* Matth. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. — de homine: *bene instruo, bene formo*; Luc. 1, 17. λαὸς κατεσκευασμένος populus ad Dei voluntatem formatus. (Sap. 7, 27. σοφία — φίλους θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει scl. ψυχὰς ὁσίας.) — 2) *exstruo*, adiecta notione ornatus, Hebr. 3, 3. 4. 11, 7. 1 Petr. 3, 20. (Ioseph. ant. 8, 8. 4. ἄνθρωπος γὰρ κατεσκεύακε τὸν ναόν.) — De Deo: *creo*, Hebr. 3, 4. LXX pro בָּרָא Ies. 49, 28. 43, 7. Ies. 45, 7. — Potior esse videtur notio *exornandi* in locis Hebr. 9, 2. 6. vid. Num. 21, 27. Sap. 13, 11. *.

Κατασκηνόω, ῶ, f. ώσω, (κατά et σκηνόω) tentoria figo; — *sedem figo, habito*; — aves in frondibus arborum κατασκην. Matth. 13, 32. Marc. 4, 32. Luc. 13, 19. (Ps. 104, 13. Dan. 4, 18. coll. Dan. 4, 9.) — Act. 2, 26. ἡ σάρξ κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι, (i. q. πεποιθυῖα Ier. 23, 6. (Sir. 4, 16.) quae e Ps. 16, 9. repetita sunt, et a Petro ita intellecta esse videntur: corpus meum (ego) commorabitur in sepulchro spe resurrectionis fretum. In Psalmo vero non idem sensus. (LXX saepius pro שָׁכַן, Iob. 18, 16. Neh. 1, 9. Ps. 139, 8. etiam pro יָשַׁב Ezech. 25, 4. Ioseph. ant. 3, 8. 5. κατεσκήνωσε ὁ θεὸς τῷ ναῷ τούτῳ.) *.

Κατασκήνωσις, εως, ἡ, (a κατασκηνόω) *locus commorationis, domicilium, habitatio*. De latibulis avium Matth. 8, 20. Luc. 9, 59. vid. Κατασκηνόω. (LXX pro מִשְׁכָּן Ezech. 37, 27. et Symmach. Ps. 41, 5. Sap. 9, 8. Tob. 1, 4. 2 Macc. 14, 35.) *.

Κατασκιάζω, f. άσω, (κατά, σκιάζω umbra tego) *obumbro, undique tego*. Hebr. 9, 5. (Plutarch. Tom. V. p. 408. ed. *Reisk.*) *.

Κατασκοπέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et σκοπέω) inspicio explorandi causa; (de insidiosa exploratione 2 Sam. 10, 3. Ios. 2, 2. 3. 1 Chron. 19, 3.) — *insidior* alicui; Gal. 2, 4. κατασκ. τὴν ἐλευθερίαν, ut insidiarentur libertati vestrae.

Κατάσκοπος, ου, ὁ, (a κατασκοπέω) *explorator, speculator*; Hebr. 11, 31. (Gen. 42, 9. 11. 1 Sam. 26, 4. 1 Macc. 12, 26. Ioseph. ant. 2, 6. 5. ib. 3, 15. 2.) *.

Κατασοφίζομαι, f. ίσομαι, (κατά, in detrimentum

alterius, et *σοφίζω*) passiv. sophismatibus vincor (Phil. lib. 2. alleg. p. 104.); verb. deponens med. dolo circumvenio, callida fraude s. callido figmento decipio, — *τινά*, Ioseph. ant. 6, 11. 4.; — *τί*, irritum facio, eludo Ioseph. ant. 7, 1. 3. *τὴν ὁρμήν*. 8, 15. 5. *τὰ προειρημένα*. — Semel Act. 7, 19. quae ex Exod. 1, 10. repetita sunt, ubi *κατασοφισώμεθα αὐτούς* respondent hebr. נִתְחַכְּמָה seq. לְ, *fraude, dolo circumvenio, callida fictione aliquem premo s. infesto.* Eodem sensu Iudith. 5, 11. *κατεσοφίσαντο αὐτοὺς ἐν πόνῳ*. ib. c. 10, 19. *κατασοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν*. Suid. *κατασοφισόμεθα· τεχνασώμεθα, μηχανῇ τινι κακώσομεν.*

Καταστέλλω, f. ελῶ, (*κατά* et *στέλλω*), 1) demitto, contraho, ut vela; — 2) *mitigo, tranquillo;* Act. 19, 36. *δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν*, decet vos tranquillos, mitigatos esse. Ioseph. bell. 1, 6. 6. *καταστέλλει τὸν Πομπήϊον*. — *sedo, coërceo, cohibeo;* Act. 19, 35. *καταστείλας τὸν ὄχλον*. Ioseph. ant. 20, 8. 7. *κατ. τὴν ταραχήν*. Id. de bell. 4, 4. 4. *κατ. τὸν θόρυβον*. coll. 2 Macc. 4, 31. 3 Macc. 6, 1. *.

Κατάστημα, ατος, τό, (a *καθίστημι*) *status, habitus;* Tit. 2, 3. (Ioseph. bell. 1, 1. 4. *τὸ ἱερὸν κατάστημα* de decoro statu urbis, cui sacra templi restituta erant. Orig. cont. Cels. 1, 31. *λοιμικὰ καταστήματα*. 3 Macc. 5, 45. *κατάστημα μανιῶδες*, Zustand der Wuth.) *.

Καταστολή, ῆς, ἡ, (a *καταστέλλω*) 1) demissio; ut velorum, — vestium; sic apud profanos. — In N. T. — 2) *amictus, vestitus;* 1 Tim. 2, 9. (Ies. 61, 3. *καταστολὴν δόξης*, pro hebr. מַעֲטֵה, tegumentum vestis. (Ioseph. bell. 2, 8. 4. *καταστολὴ καὶ σχῆμα σώματος ὅμοιον τοῖς μετὰ φόβου παιδαγωγουμένοις παισίν*, ubi autem *καταστ.* videtur esse habitus externus, die Haltung des Körpers. Hesych. *καταστολή· στολή*. Idem *καταστολήν· περιβολήν.*) **.

Καταστρέφω, f. έψω, (*κατά* et *στρέφω*) *subverto, prosterno, everto* Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. (Hagg. 2, 22. *καταστρέψω* (הָפַךְ) *θρόνους βασιλέων*. Ioseph. ant. 8, 7. 6.) *.

Καταστρηνιάω, vel *ιάζω*, f. *άσω*, (*κατά* et *στρηνιάω*) de quo verbo vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 387. Extat tantum in N. T. et est: *luxuriose vivere in damnum alicuius.* 1 Tim. 5, 11. *ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ* postquam luxuriose, lascive vixerint in detrimentum Christi i. e. rei Christianae, quum nimirum offendiculo fuerint exteris. Alii vertunt: saginatae, locupletatae fuerint eleemosynis; alii: lascive s. proterve se gesserint adversus Christum; — utrumque minus recte. Vid. *Στρηνιάω*.

Καταστροφή, ῆς, ἡ, (a *καταστρέφω*) *subversio*, proprie de urbibus exitio devotis 2 Petr. 2, 6. (Gen. 19, 29.); — de homine, qui de statu suo deiicitur, ubi est vel mors violenta, ultima fata, (Sir. 9, 11. 18, 12. Ioseph. ant. 15, 8. 4.)

vel *miseria* magna, *pernicies*; ut 2 Tim. 2, 14. (1 Macc. 2, 49. Ps. Sal. 13, 5. *καταστροφὴ ἁμαρτωλοῦ*.)

Καταστρώννυμι, s. ωννύω, f. στρώσω, (*κατά* et *στρωννύω*) *prosterno*, *humi sterno*; — ut Latinor. *prosterno* pro *trucido*, de iis, qui *morte violenta enecantur*, 1 Cor. 10, 5. (Num. 14, 16. *κατέστρωσαν αὐτοὺς* (יִשְׁחָטֵם) *ἐν τῇ ἐρήμῳ*. Iudith. 14, 4. *ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς — καταστρώσατε αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν*. ib. 7, 14. 2 Macc. 5, 26. 11, 11.) *.

Κατασύρω, f. συρῶ, (*κατά* et *σύρω*) (propr. deorsum traho; Test. XII. Patr. p. 643. *τὰ ὕδατα λίθους, τὴν ἄμμον κατασύρει*.) — *invitum abripio* aliquem, *pertraho*; Luc. 12, 58. *κατασύρειν τινὰ πρὸς κριτήν*. (Philo Legat. ad Cai. p. 1010. *διὰ μέσης κατέσυρον ἀγορᾶς*. Id. in Flacc. p. 990. Cicer. pr. Milon. c. 14. „quum in iudicium *detrahi* non posset.“ LXX Ier. 49, 10. pro hebr. חָשַׂף. *.

Κατασφάζω, s. σφάττω, f. σφάξω, (*κατά* et *σφάζω*) iugulo, macto; — *trucido*; Luc. 19, 27. (Zach. 11, 5. (חָרַג). 2 Macc. 5, 12. 6, 9. Ezech. 16, 39. (בָּתַק transfigo). Drac. v. 34. Ioseph. ant. 6, 6. 4.) *.

Κατασφραγίζω, f. ίσω, (*κατά* et *σφαγίζω*) *obsigno*, *sigillo claudo*; de libro, qui sigillo munitur ne evolvatur et legatur Apoc. 5, 1. (de Deo impediente, quominus astra luceant Iob. 9, 7. חָתַם. De aliis rebus clausis s. claudendis, Iob. 37, 7. Sap. 2, 4. Sirac. 42, 7.) *.

Κατάσχεσις, εως, ἡ, (a *κατέχω*, 1) contineo; — 2) acquiro, — 3) inhabito, ut Ioseph. ant. 1, 11. 4. 2, 7. 2. Phil. Leg. ad Cai. p. 1014.) 1) occupatio; — 2) *possessio*, *locus habitationis*; Act. 7, 5. *δοῦναι τὴν γῆν εἰς κατάσχεσιν*. Gen. 47, 11. (אֲחֻזָּה) ib. 48, 4. Lev. 27, 16. — Ezech. 33, 24. מוֹרָשָׁה. ib. 36, 5. Iudith. 9, 13. Ioseph. ant. 9, 1. 2. De portione ad possidendum tradita apud Phil. quis rerum. div. her. p. 507.) — Act. 7, 45. *ἐν τῇ κατασχέσει* vel, si pendet ab *εἰςήγαγον*, pro *εἰς τὴν κατ.* in terram, s. habitationem gentilium; vel, si absolute haec verba spectantur: quum occuparent terram gentilium. Vid. *Διαδέχομαι*.

Κατατίθημι, f *καταθήσω*, (*κατά* et *τίθημι*) *repono*, *depono*, *colloco*; propr. Marc. 15, 46. *κατ. αὐτὸν ἐν μνημείῳ*, in sepulchro condidit. (Ioseph. ant. 4, 4. 2. *κατατιθ. ἐν τῇ σκηνῇ*. ib. 14, 14. 5. ib. 5, 2. 4. *τὰ ὅπλα*. coll. 2 Macc. 4, 19.) — In medio: *colloco mihi*, *in meam utilitatem*; ut: beneficium colloco, ut gratiam ineam ab aliquo, *χάριν* s. *χάριτας καταθέσθαι τινί*, Act. 24, 27. 25, 9. *gratiam ineo ab aliquo*. (Herod. 6, 41. Diod. Sic. 15, 91. et exempla aliorum a *Kypkio* p. 126. allata.) — Ioseph. ant. 6, 11. 8. *ἀμοιβὴν καταθ. εἴς τινα*, gratiam referre alicui. Id. ant. 11, 6. 5. *εὐεργεσίαν κατατιθ.* beneficium collocare. 1 Macc. 10, 23. *φιλίαν καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις*. *.

Κατατομή, ῆς, ἡ, (a κατατέμνω, concido, mutilo) *concisio*, *mutilatio*. Semel Phil. 3, 2. ubi Paulus circumcisionem iudaicam, si Christiani ea uti velint, non περιτομήν, sed significanter nominat κατατομήν i. e. vel *concisionem*, Zerschneidung, quatenus ii, qui circumcisionem obtrudere volebant Christianis e gentilibus, hos ab ecclesia deterrebant; vel *mutilationem*, quatenus vel circumcisio gentilium in se inutilis et mera mutilatio, vel admixtio praeceptorum mosaicorum ad praecepta Christi mutilatio liberioris disciplinae christianae videbatur. Sensus non mutatur, si, quod quidam volunt, κατατομή pro ipsis doctoribus Iudaeorum leges commendantibus positum habetur.

Κατατοξεύω, f. εύσω, (κατά et τοξεύω i. e. τόξον intendo, iaculor) iaculor in aliquem; *transfigo*, *confodio*; Hebr. 12, 20. in textu vulg. (Exod. 19, 13. Num. 24, 8.) *.

Κατατρέχω, f. θρέξω, aor. 2. ἔδραμον, decurro, *accurro*, *incurro* Act. 21, 32. κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς, in eos incurrit, s. ad eos adcurrit. (Iob. 16, 10. κατέδραμον ἐπ' ἐμέ. — Saepius est *persequor*, ut Lev. 26, 37. Iudic. 1, 6. 2 Macc. 8, 26. Test. XII. Patr. p. 636.) *.

Καταφαγεῖν, vid. *Κατεσθίω*.

Καταφέρω, f. κατοίσω, (κατά et φέρω) 1) φέρω κατά, *defero*, *deiicio*, (Ioseph. ant. 2, 9. 7. εἰς τὴν γῆν, in solum.) — *Καταφέρομαι*, *deferor*, *delabor*, (2 Sam. 14, 14. Mich. 1, 4) — ὕπνῳ, i. e. somno obruor, obdormio, Act. 20, 9. (Ioseph. ant. 2, 5. 5. καταφέρομαι εἰς ὕπνον. Aquila καταφέρεσθαι Ps. 75, 6. Gen. 2, 21. pro נִרְדָּם.) — *deiicior*, Act. 20, 9. κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, somno deiectus. (Dan. 5, 4. coll. Herodian. 1, 11. 9. Demosth. 1185, 15.) — 2) φέρω κατά τινος, *fero contra aliquem* (Gen. 37, 2. κατήνεγκαν κατὰ Ἰωσὴφ ψόγον) — καταφ. ψῆφον, i. e. φέρειν ψῆφον κατά τινος, i. e. calculum addere contra aliquem; sensus: approbare eius damnationem; semel Act. 26, 10. (Ioseph. ant. 2, 6. 9. ψῆφον φέρειν πονηρὰν κατά τινος. ib. 10, 6. 2. πάντες ἤνεγκαν ψήφους κατ' αὐτοῦ.) *.

Καταφεύγω, f. φεύξομαι, (κατά et φεύγω) *confugio*, *perfugio*; salutis causa Act. 14, 6. (Lev. 26, 25. Num. 35, 25.) — ex adiuncto: *festino*, *curro*, et, ut verba festinandi ad studium transferuntur: *feror ad aliquid*, *studiose sector*, Hebr. 6, 18. οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς ἐλπίδος, nos qui studiose sectamur quo modo promissae salutis participes fiamus. Vid. etiam, ut alii malunt, Hebr. l. l. est pro καταφ. πρὸς vel ἐπὶ τὸν θεόν, ut LXX Ps. 42, 11. Ies. 55, 2. Zach. 2, 11. καταφεύξονται ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον. Ier. 50, 5. Test. XII. Patr. p. 536.: ἐάν τις ἐπὶ κύριον καταφεύγῃ, ἀποτρέχει τὸ πονηρὸν πνεῦμα ἀπ' αὐτοῦ. *.

Καταφθείρω, f. φθερῶ, (κατά et φθείρω) *corrumpo*;

κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, mente corrupti, 2 Tim. 3, 8. (Gen. 6, 12. κατέφθειρε πᾶσα σάρξ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ) — perdo, Gen. 13. 17. passivum: pereo. 2 Petr. 2, 12. τῇ φθορᾷ καταφθαρήσονται, interitu peribunt, i. e. prorsus vel certissime peribunt. Eadem lege Exod. 18, 18. ubi in hebr. נָבֵל. Vid. Lev. 5, 39. 2 Macc. 5, 14. *.

Καταφιλέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et φιλέω) *deosculor*, multum osculor, abküssen. Sic in Lucae scriptis, Evang. 7, 38. 45. 15, 20. Act. 20, 37. Sir. 29, 5. — Sed Matth. 26, 49. Marc. 14, 45. *osculor* simpliciter, diciturque de osculo, quo salutantur alii, ut etiam Exod. 4, 27. 3 Esdr. 4, 17. et apud Ioseph. ant. 7, 11. 7. eodemque modo etiam κατασπασάμενος apud eundem Ant. iud. 6, 4. 2. *.

Καταφρονέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et φρονέω) sequente genitivo, *contemno*, i. e. a) *despicio*, vel opinione vel factis, Matth. 18, 10. Rom. 2, 4. 1 Cor. 11, 22. Hebr. 12, 2. 1 Petr. 2, 10. (Prov. 13, 13. Sap. 14, 30. 2 Macc. 7, 24. Ioseph. ant. 6, 9. 4. et 7, 12. 4.) — 1 Tim. 4, 12. μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, noli permittere ut quis despiciat te ob iuvenilem aetatem. — b) *negligo*, *nihil curo*, Matth. 6, 24. Luc. 16, 13. ubi opponitur τῷ ἀνθέξεται. 1 Tim. 6, 2. Prov. 19, 16. ubi opponitur τῷ φυλάσσειν. 2 Macc. 4, 14. „sacerdotes τοῦ ναοῦ καταφρονοῦντες καὶ τῶν θυσιῶν ἀμελήσαντες." Ioseph. ant. 10, 1. 4. καταφρονεῖ (minas) διὰ τὴν ἀπὸ θεοῦ πεποίθησιν.) *.

Καταφρονητής, οῦ, ὁ, (a καταφρονέω) *contemtor*. Act. 13, 41. (Hab. 1, 5. 2, 5. Zeph. 3, 5. Ioseph. ant. 6, 14. 4.) **.

Καταχέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et χέω) *effundo*. Matth. 26, 7. Marc. 14, 3. (Gen. 39, 21. Ps. 89, 44. Iob. 41, 15.) *.

Καταχθόνιος, ίον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (κατά et χθόνιος terrestris, a χθών, terra, infernus) *subterraneus*. Phil. 2, 10. καταχθόνιοι, inferi, qui in hade versantur, manes. (Origen. comm. in Ps. 62, 10. τοὺς καταχθονίους δαίμονες. Hesych. καταχθόνιος· κατὰ τῆς γῆς, ἢ ὁ ᾅδης.) *.

Καταχράομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (κατά et χράομαι) seq. dativo rei: *multum utor*; bis: 1 Cor. 7, 31. οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ ὡς μὴ καταχρώμενοι, qui rebus his in terris (multum) utuntur aequales erunt iis, qui iisdem non multum utuntur. 1 Cor. 9, 18. εἰς τὸ μὴ καταχρῆσ. i. e. ne multum (ad molestiam docendorum) utar libertate mea, nimirum poscendi victum ab iis, quibus trado evangelium. (Aelian. V. Hist. 3, 3. Herodian. 8, 4. 22. — seq. accusativo est: consumo, absumo, 3 Macc. 4, 5. c. 5, 22. Epist. Ier. v. 28.) **.

Καταψύχω, f. ξω, (κατά et ψύχω frigefacio, refrigero) *refrigero*; Luc. 16, 24. — Gen. 18, 4. Ezech. 26, 19. καταψύξει σε ὕδωρ πολύ. *.

Κατείδωλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (*κατά*, quod hic auget notionem, et *εἴδωλον*) *idolis refertus*. Non nisi Act. 17, 16. legitur, et formatum est ut *κατάμπελος*, vineis refertus, *κατάδενδρος* et similia.

Κατέναντι, (*κατά* et *ἔναντι*) LXX pro כָּגֶד, לְנֶגֶד, לִפְנֵי — *ex adverso, e regione, coram;* seq. genitivo; Marc. 11, 2. 12, 41. 13, 3. Luc. 19, 30. (2 Chron. 5, 11. Exod. 19, 2. Thren. 35. Ps. 26, 3. 44, 16. 2 Sam. 22, 23.) — Rom. 4, 17. *κατέναντι οὗ* (intellige *εἰρημένου*) *ἐπίστευσε*, *θεοῦ τοῦ ζωοπ.* κ. τ. λ. h. e. proprie: welchem Worte gegenüber er Glauben hatte in Betracht (de qua vi genitivi vid. *Rostii* gramm. §. 109.) Gottes, der auch die Todten zu beleben vermag; sensus: cui promissioni fidem habuit intuens in Deum, qui vel mortuos etc. Alii *κατέν. οὗ* vertunt: propterea quod. *.

Κατενώπιον, (*κατά* et *ἐνώπιον*) adverb. quod sequitur genitivus; idem quod simplex *ἐνώπιον*, quod vid. Est *coram*, *in conspectu;* a) proprie, de loco, Iud. v. 24. (Lev. 4, 17. Ios. 1, 5. 3, 7. 21, 46. 23, 9.) — b) *κατενώπιον τοῦ θεοῦ*, in conspectu Dei, i. e. *Deo teste*, 2 Cor. 2, 17. — *per Deum, Deum testem invoco*, 2 Cor. 12, 19. (vid. *Ἐνώπιον*, l. c.) — *iudice Deo, Deo volente*, Eph. 1, 4. Col. 1, 22. *.

Κατεξουσιάζω, f. *άσω*, (*κατά* et *ἐξουσιάζω*) *ἅπαξ λεγόμενον* N. T.: *potestatem exerceo in aliquem*, seq. genitivo, Matth. 20, 25. Marc. 10, 42.

Κατεργάζομαι, f. *άσομαι*, aor. 1. *κατειργασάμην*, (*κατά* et *ἐργάζομαι*). Verbum depon. med. 1) *perficio*, — facinus Rom. 1, 27. 1 Cor. 5, 3. 1 Petr. 4, 3. — i. q. simplex *πράσσω*, *ποιέω*, *operor*, *efficio* Rom. 2, 9. 7, 17. 18. 20. Iac. 1, 20. Rom. 15, 18. — 2) *conficio*, *vinco*, *prosterno*, Eph. 6, 13. Ezech. 34, 4. (Ioseph. ant. 2, 4. 2. ib. 2, 10. 2. — demolior 3 Esdr. 4, 4.) — 3) *praeparo*, *formo*, (propr. Esdr. 35, 30. *τὰ ξύλα*.) — animum 2 Cor. 5, 5. — *paro* mihi, Phil. 2, 12. (Exod. 15, 17. *κατοικητήριον*, ὃ *κατειργάσω* (פָּעַל) *κύριε*.) — 3) *efficio*, *auctor sum*, *wirken*, *zur Folge haben;* Rom. 4, 15. ὁ *νόμος ὀργὴν κατεργ.* ib. 5, 3. 7, 8. 13. 2 Cor. 4, 17. 7, 10. 11. 19, 11. Iac. 1, 3. — 4) *κατειργάσθην*, aor. 1. passive (ut Herodot. 9, 108.): *factus*, *peractus sum*, 2 Cor. 2, 12. *.

Κατέρχομαι, aor. 2. *κατῆλθον*, (*κατά* et *ἔρχομαι*) verb. depon. *descendo*, *devenio*, a) propr. Luc. 4, 31. 9, 37. Act. 8, 5. *κατελθών*, intellige *ἀπὸ Ἱεροσολύμων*. c. 11, 27. 12, 19. (Tob. 2, 2. Sap. 11, 22. — de redeunte 2 Macc. 11, 29.) — seq. *εἰς*, Act. 9, 32. 13, 4. 15, 1. 18, 22. 21, 20. 27, 5. — Act. 18, 5. *κατῆλθον*, devenerunt ex (altiori) Macedonia Corinthum. — b) metaph. Iac. 3, 15. *σοφία ἄνωθεν κατερχομένη*, divinitus data. Vid. *Ἄνωθεν*. **.

Κατεσθίω, aor. 1. κατέφαγον, (κατά et ἐσθίω, quod vid.) LXX pro אָכַל, 1) *edendo absumo, devoro*; de avibus Matth. 13, 4. Luc. 8, 5. (Exod. 10, 15.) — de bestiis, Apoc. 12, 4. (Gen. 37, 19. 40, 77. Drac. v. 9. 10. 1 Sam. 14, 11.) — Apoc. 10, 9. 10. κατεσθ. libellum, (Ezech. 2, 10. 3, 1—3.) est imago perfectae cognitionis argumenti libelli. — 2) metaph. a) de igne: *consumo*, Apoc. 11, 5. 20, 9. (Ies. 29, 6. 30, 30. Ioel. 2, 5. Lev. 10, 2.) — de zelo, Io. 2, 17. (Ps. 69, 12. Ioseph. ant. 7, 8. 1. τῆς ὀδύνης αὐτὸν κατεσθιούσης. Test. XII. Patr. p. 538. ὁ ζῆλος αὐτὸν κατεσθίει. coll. Ier. 2, 30. 2 Sam. 18, 8.) — b) κατεσθ. τινά, vel *bona alicuius consumere*, nostrum: einen auffressen, 2 Cor. 11, 20. — vel *enecare, perdere aliquem*, Gal. 5, 15. (Ies. 9, 12. κατεσθίοντες τὸν Ἰσραήλ. Ezech. 22, 35. ψυχάς. Test. XII. Patr. p. 624. κατεσθίειν τὴν ἰσχύν τινος.) — c) τὰς οἰκίας τινός, devoro, i. e. ad me rapio, [Matth. 23, 14.] Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. — d) edendo bibendoque *dilapido, profundo*, Luc. 15, 30. καταφάγων σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν. (Hom. Odyss. 15, 12. ἤ τοι πάντα φάγωσι, κτήματα δασσάμενοι.) *.

Κατευθύνω, f. υνῶ, (κατά et εὐθύνω) rectum facio, LXX hebr. יִשֵּׁר, אִשֵּׁר, — *dirigo*, 2 Thess. 3, 5. κατ. ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. Luc. 1, 79. κατ. τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδόν. Ps. 40, 3. κατ. τὰ διαβήματα. Ps. 5, 9. τὴν ὁδόν. Prov. 23, 19. ἐννοίας τῆς καρδίας. 1 Chron. 12, 14. 29, 3. — 2) *facio ut prospere succedat, fortuno*; 1 Thess. 3, 11. κατ. τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, prospere succedere iubeat iter meum ad vos. Sic κατευθύνειν etiam Ps. 101, 9. Dan. 3, 31. 6, 28. 11, 9. Sir. 29, 18. 39, 9. *.

Κατεφίστημι, (κατά et ἐφίστημι) colloco contra aliquem. Medium et aor. 2. act. κατεπέστην, colloco me, i. e. *insurgo* contra aliquem, semel Act. 18, 12.

Κατέχω, f. (καθέξω et) κατασχήσω, (κατά et ἔχω) 1) propr. manu aliquem prehendo et sisto; teneo, ne progredi ulterius possit, ich halte an, halte auf; *detineo, retineo*, Luc. 4, 42. Philem. v. 13. πρὸς ἐμαυτόν. (Gen. 24, 56. Ioseph. ant. 7, 4. ἐν ἄλσεσι κατέχειν τὴν στρατιάν.) — impediendi sensu, Rom. 1, 18. τὴν ἀλήθειαν. 2 Thess. 2, 6. 7. — *teneo firmiter*, — animo, Luc. 8, 15. τὸν λόγον. 1 Cor. 11, 2. τὰς παραδόσεις. 1 Thess. 5, 21. τὸ καλόν. Hebr. 3, 6. 14 10, 23. — *teneor*, νοσήματι, Io. 5, 4. — ἔν τινι, Rom. 7, 6. (coll. Gen. 39, 20. Ier. 13, 21. Gen. 22, 13.) — *memoria teneo*; 1 Cor. 15, 2. — 2) retineo ut meum faciam, *occupo, obtineo*, LXX pro אָחַז, 1 Cor. 7, 30. (Dan. 7, 18.) — seq. accusativo rei, Matth. 21, 38. Luc. 14, 9. 2 Cor. 6, 10. (Cant. 3, 8. Dan. 7, 22. Ios. 1, 11. Iob. 27, 17.) — 3) de nautis: κατέχειν (τὴν ναῦν) εἰς τὴν αἰγιαλόν, Act. 27, 40. *cursum dirigere ad littus*, nostrum:

ans Land halten. (Etiam apud profanos ut Xenoph. hist. gr. 2, 1. 19. Thucyd. 1, 110. Polyb. 1, 25. 7.) *.

Κατηγορέω, ῶ, f. ήσω, (*κατά* et *ἀγορεύω* s. *ἀγορέω*, in foro, in concione loquor) proprie: *ἀγορεύω κατά τινος*, in foro, coram iudice loquor contra aliquem, *accuso*, *reum facio.* Sequitur genitivus personae (semel Matth. 27, 12. accusativus, ut Plat. Gorg. p. 162. *τοὺς πρεσβυτέρους κατηγορεῖν*, vid. *Matthiae* gramm. §. 376.) — et vel accusativus (Act. 22, 30. 28, 19. 1 Macc. 7, 25.) vel genitivus rei (Luc. 23, 14. Act. 24, 8. 25, 11.) ubi intelligi potest *περί*, quod additur Act. 24, 13. — De accusatione in foro, Matth. 12, 10. 27, 12. Marc. 15, 3. Luc. 23, 2. 10. 14. Act. 22, 30. 24, 2. 8. 13. 19. 25, 5. 11. 16. 28, 19. — *ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ*, Marc. 3, 2. Luc. 11, 54. Io. 8, 6. ut haberent, quod crimini dare possent. — De accusatione extra forum, Io. 5, 45. (1 Macc. 7, 6.) Rom. 2, 15. Apoc. 12, 10. (1 Macc. 7, 25. 2 Macc. 4, 47.) **.

Κατηγορία, ας, ἡ, (*κατηγορέω*) *accusatio;* a) coram iudice, Luc. 6, 7. *ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ* pro *κατ' αὐτοῦ*, ut Io. 18, 29. 1 Tim. 5, 19. et Ioseph. ant. 2, 4. 3. *τραπείσης εἰς κατηγορίαν αὐτοῦ.* — b) de fama mala Tit. 1, 6. *ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας*, qui fama arguitur *ἀσωτίας*. (In V. T. non legitur.) *.

Κατήγορος, ου, ὁ, (*κατηγορέω*) *accusator*, Io. 8, 10. Act. 23, 30. 35. 24, 8. 25, 16. 18. [Apoc. 12, 10.] — Prov. 18, 17. 2 Macc. 4, 5. **.

Κατήγωρ, ορος, ὁ, (*κατηγορέω*) i. q. *κατήγορος*, *accusator*, quae huius substantivi forma, profanis prorsus ignota, ad literam reddit Rabbinorum קָטֵיגוֹר *accusator*, *calumniator*, qui non solum hoc, sed etiam קָטֵיגוֹרִיא (*κατηγορία*) ex lingua graeca receperunt. Vid. *Buxtorf.* lex. rabb. talm. p. 2009. *Schoettgen.* hor. hebr. et talm. I, p. 1121 sq. Legitur Apoc. 12, 10. in textu *Griesb.* pro *κατήγορος*. (cf. Iob. 1, 6 sq. 2, 1 sq. Zach. 3, 1. 2. 1 Chron. 21, 1.)

Κατήφεια, ας, ἡ, (a *κατηφής*, demissus, moestus, Ioseph. ant. 2, 4. 5. quod ex *κάτω* et *τὰ φάη*, vultus, facies) demissio vultus ex moerore sive pudore, (nostri: den Kopf hängen lassen); Etym. M. *κατήφεια· ἀπὸ τοῦ κάτω τὰ φάη βάλλειν τοὺς ὀνειδιζομένους ἢ λυπουμένους;* igitur: pudor, *moeror*, *tristitia*, quae vultu ad terram demisso declaratur. Semel in N. T. Iac. 4, 9. Saepius in Philone v. c. de Spec. Legg. p. 807.: *λυπουμένων δὲ συννοίας γέμουσι καὶ κατηφείας* id. de vita Mos. p. 678. Ioseph. ant. 2, 6. 15. 6, 5. 2. et apud profanos.

Κατηχέω, ῶ, f. ήσω, (*κατά* et *ἠχέω*) pr. circumsono; — deinde: — 2) *viva voce trado*, *edoceo*, *instituo*, seq. accusativo et personae, 1 Cor. 14, 19. Rom. 2, 18. (Act. Thom. §. 16. *ἕως οὗ κατήχεισαν καὶ τὸν βασιλέα.*) et rei, Act.

18, 25. κατηχημένος τὴν ὁδόν. Gal. 6, 6. κατηχούμενος τὸν λόγον. (Ioseph. vit. 5. 65.: αὐτός σε πολλὰ κατηχήσω τῶν ἀγνοουμένων.) — 3) κατηχεῖσθαι περί τινος, *fama accipere de aliquo*; Act. 21, 21. 24. Etiam de rebus: Luc. 1, 4. περὶ ὧν κατηχήθης λόγων, de rebus, quae fama iam accepisti. Profanis ita de rebus vix dicitur. Legitur tamen in libello *de fluminibus*, qui Plutarcho tribuitur, cuius loca dedit *Kypkius* in obss. s. l. p. 208. v. c. κατηχηθεὶς δὲ περὶ τῶν συμβεβηκότων. *.

Κατ᾽ ἰδίαν, *seorsim*, *privatim*; vid. Ἴδιος.

Κατιόω, ῶ, f. ώσω, (κατά et ἰόω, aerugine corrumpo) *aerugine obduco*, *aerugine consumo*. Iac. 5, 3. Etiam aurum Epist. Ier. v. 24. Thren. 4, 1. dicitur aerugine obductum, nimirum aurum non satis expurgatum. (Arrian. diss. ep. 4, 6. ὡς ὁπλάρια ἐπικείμενα κατίωται. Mendose etiam legitur Sir. 12, 11.) *.

Κατισχύω, f. ύσω, h. e. ἰσχύω κατά τινος (Act. 19, 16.) *praevaleo alicui*, *supero*, *vinco*. Matth. 16, 18. κατισχύσουσιν αὐτῆς. Sic etiam seq. genitivo Ier. 15, 18. Sap. 7, 30. (ἐπί τινος 2 Chron. 8, 3. 1 Chron. 5, 19. et πρός τινα 2 Chron. 14, 11. Sequente accusativo est firmum facio, 1 Chron. 15, 26. Deut. 2, 30. — opprimo Sap. 10, 11. Test. XII. Patr. p. 528. ἐὰν γὰρ μὴ κατισχύσῃ ἡ πορνεία τὴν ἔννοιαν, οὐδὲ ὁ Βελίαρ κατισχύσει ὑμῶν.) — Absolute positum est: *polleo*, *invalesco*, *valeo*; Luc. 23, 23. (LXX κατισχύειν pro hebr. הֶחֱזִיק. 2 Chron. 13, 21. 15, 8. 25, 11.) *.

Κατοικέω, ῶ, f. ήσω, (κατά et οἰκέω) — LXX pro hebr. יָשַׁב, שָׁכַן, *sedem figo*, *habito*, a) sensu proprio, α) seq. ἐν, Luc. 13, 4. κατ. ἐν Ἱερουσαλήμ. Act. 1, 20. 2, 5. 7, 2. 4. Hebr. 11, 9. Apoc. 13, 12. 17, 2. et saepius. (Dan. 2, 32. Lev. 23, 42. Gen. 13, 12. 14, 12.) — β) seq. εἰς, quod est pro ἐν, Matth. 2, 23. 4, 13. Act. 7, 4. εἰς ἣν (γῆν) ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε. (Apud LXX εἰς sequi, me legisse non memini); — γ) seq. ἐπί in locutione ἐπὶ τῆς γῆς, Act. 17, 26. Apoc. 3, 10. 8, 13. 11, 10. 13, 8. 14. 14, 6. 17, 8. (Num. 13, 33. 14, 14. 35, 32. 34.) — δ) seq. accusativo loci: *inhabito*, Matth. 23, 21. Act. 1, 19. 2, 9. 14. 4, 16. 9, 32. 35. 19, 10. 17. Apoc. 12, 12. (Gen. 13, 7. Ezech. 25, 16. Dan. 4, 32.) — ε) seq. ἐκεῖ, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. Act. 22, 12. ubi ἐκεῖ intelligendum est. Ier. 42, 15. 22. — b) sensu metaphorico κατοικεῖν est: *semper adesse*, *inesse*, *operari*, *dominari*. Sic tribuitur *Deo*, Matth. 23, 21. (Test. XII. Patr. p. 652.: ἵνα κύριος κατοικήσῃ ἐν ὑμῖν, i. q. ibidem: ἔχοντες τὸν θεόν. ib. p. 734.: κύριος γὰρ ἐν αὐτῷ κατοικεῖ, καὶ φωτίζει ψυχὴν αὐτοῦ.) — *Christo*, Eph. 3, 17. κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, habitare, i. e. dominari facere Christum in animis vestris. (κατοικ. hic sensu hiphilico, ut 1 Macc. 3, 36.) — *dia-*

bolo, ubi est dominari, efficacem esse, Matth. 12, 45. Luc. 11, 26. Apoc. 2, 13. (Test. XII. Patr. p. 673.: ὁ διάβολος οἰκειοῦται αὐτὸν ὡς ἴδιον σκεῦος, καὶ πᾶν θηρίον κατακυριεύσει αὐτοῦ.) — *spiritui* divino Iac. 4, 5. — *virtutibus*, quae alicui insunt, in eo dominantur, 2 Petr. 3, 13. ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. (Ies. 32, 16. δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμήλῳ κατοικήσει. Test. XII. Patr. p. 530 sq.: πᾶς ζῆλος κατοικεῖ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς πορνείας.) Col. 1, 19. ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν πλήρωμα κατοικῆσαι. Ibid. 2, 9. (Ps. 68, 17. τὸ ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ.)

Κατοίκησις, εως, ἡ, (κατοικέω) *habitatio*, *commoratio*. Marc. 5, 3. — LXX pro מוֹשָׁב, Gen. 10, 30. Num. 15, 2. 1 Sam. 9, 12. *.

Κατοικητήριον, ίου, τό, *habitaculum*, *domicilium*. Eph. 2, 22. συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι, templum Dei, s. in quibus habitat Deus per spiritum suum, i. e. quos regit gubernatque. Vid. *Κατοικέω* Apoc. 18, 2. (LXX pro מָעוֹן 2 Chron. 30, 27. Nah. 2, 11. מוֹשָׁב, Exod. 12, 10. שֶׁבֶת 2 Chron. 6, 30.) *.

Κατοικία, ας, ἡ, (κατοικέω) *domicilium*, *habitaculum*. Semel Act. 17, 26. — Ps. 104, 19. Dan. 4, 22. Exod. 35, 3. מוֹשָׁב, et saepius.

Κατοπτρίζω, f. ίσω, (a κάτοπτρον, speculum) monstro in speculo; repraesento aliquid tanquam in speculo. Medium: intueor me in speculo. Sic apud profanos. Sed 2 Cor. 3, 18. est: *intueor tanquam in speculo*, i. e. imaginem rei video, quae cognitio paulo obscurior est, quam si rem ipsam video. Vid. Ἔσοπτρον. Sic κατοπτρίζομαι apud Phil. alleg. p. 79. μηδὲ κατοπτρισαίμην ἐν ἄλλῳ τινὶ τὴν σὴν ἰδέαν, ἢ ἐν σοὶ τῷ θεῷ. Ibid. ἐνοπτρίζομαι de Abrah. p. 403. Vid. *Loesner.* ad h. l.

Κατόρθωμα, ατος, τό, a κατορθόω, (ex κατά et ὀρθός, erectus, rectus) rectum facio, erigo, stabilio, 1 Chron. 16, 3. 2 Chron. 23, 16. restituo rem; maxime de rebus bellicis, feliciter gero, ut Ioseph. c. Apion. 1, 12. κατορθ. πρᾶξεις πολεμικάς, Idem ant. 6, 5. 3. — denique: recte ordino, bene dispono, feliciter gero, de rebus quibuscunque, maxime publicis; ut Test. XII. Patr. p. 678. τῷ κατορθοῦντι φθονεῖ, res suas feliciter gerenti invidet. Etiam de homine honeste agente Prov. 14, 11. Ps. 119, 9. — Hinc κατόρθωμα 1) *quae bono ordine statuta*, *bene disposita sunt*, 3 Macc. 3, 23. καταστρέψαι τὰ κατορθώματα. (Etiam recte facta, vid. Cicer. de offic. 1, 3. et de finib. 3, 7.) — 2) *victoria*, *qua res restituitur*, Ioseph. de bell. 1, 1. 4. — 3) *feliciter*, *praeclare gestum*. Ioseph. ant. 6, 11. 3. — In N. T. semel Act. 24, 3. ubi κατορθώματα non videntur esse feliciter, praeclare gesta, sed potius *bona instituta*, *quae in utilitatem reipublicae*

stituta, disposita, emendata sunt. (A Phrynicho damnar tanquam minus antiquum; legitur autem in serioribus, Dionys. Ant. 5, 44. Diod. Sic. 5, 20. vid. *Lobeck.* ad Phryn. 251.)

Κάτω, comparativ. κατωτέρω, adverbium 1) *loci:* a) *deorsum*, motum in locum indicans; βάλλειν κάτω, Matth. 4, 6. Lc. 4, 9. πίπτειν κάτω, Act. 20, 9. κύπτειν κάτω, Io. 8, 6. 8. Deut. 28, 43. — b) *inferius, infra*, locum, in quo, indicans; Marc. 14, 66. — ἕως κάτω, *ad imum*, Matth. 27, 51. Marc. 15, 38. (Ezech. 1, 27. ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κάτω. ib. 2.) — τὰ κάτω, terra quatenus coelo opponitur, Io. 8, 23. Act. 2, 19. ἐπὶ τῆς γῆς κάτω. coll. Cohel. 3, 21. Ioseph. de bell. 4, 9. 11. ἡ κάτω πόλις, urbs inferior. — 2) adv. *temporis: infra, inferius;* Matth. 2, 16. ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, bimulos hisque minores. Sic 1 Chron. 27, 23. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω. Prolog. Sirac. ἐν χρόνοις κάτω. Aelian. Var. Hist. 3, 17. καὶ ἔτι κάτω τοῦ χρόνου. *.

Κατώτερος, α, ον, comparat. a κάτω, *inferior.* Semel Eph. 4, 9. τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς, in inferiores terrae partes, i. e. in haden, qui putabatur esse locus subterraneus. Sic Neh. 4, 13. τὰ κατώτατα τοῦ τόπου, loci infimae partes. Ps. 139, 15. ἐν τοῖς κατωτάτω τῆς γῆς. cf. Deut. 32, 22. Ps. 86, 12. Sir. 51, 6. ἡ ζωή μου ἦν σύνεγγυς ᾅδου κάτω. — Alii Eph. 4, 9. de terra omnino explicant.

Κατωτέρω, vid. *Κάτω*.

Καῦμα, ατος, τό, (a καίω) *aestus*, calor quum ignis tum maxime solis. 2 Sam. 4, 5. Ioseph. de bell. 3, 7. 32. Saepius aestus solis noxius et perniciosus, ut Apoc. 16, 9. Ier. 17, 8. (hebr. חֹם) et Prov. 10, 6. (hebr. קָיִץ). — Apoc. 7, 16. Item καῦμα est imago vel morborum lethiferorum, vel calamitatis atrocis et perniciosae, ut Sir. 14, 27. σκεπασθήσεται ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ καύματος. coll. Ps. 121, 6. Ies. 49, 10. οὐδὲ πατάξει αὐτοὺς ὁ καύσων, οὐδὲ ὁ ἥλιος. (Graecos, sagittis Apollinis, i. e. aestu solis, pestem effici, esse arbitratos, satis notum est.) *.

Καυματίζω, f. ίσω, (a καῦμα) *aestu aduro;* de solis aestu Matth. 13, 6. Marc. 4, 6. — et quidem pernicioso, Apoc. 16, 8. 9. cf. *Καῦμα*.

Καῦσις, εως, ἡ, (a κέκαυσα verbi καίω) *exustio, concrematio.* Semel Hebr. 6, 8. ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν, quae terra, i. e. quae plantae e terra enatae deinde igne comburuntur. — LXX 2 Sam. 27, 7. Dan. 7, 11. Ies. 40, 16.

Καυσόω, ῶ, f. ώσω, (a καῦσις) *incendo, concremo;* in tantum 2 Petr. 3, 10. 12. (Profani tantum καυσόομαι, ardeo.)

Καύσων, ωνος, ὁ, *aestus* solis, Matth. 20, 12. Luc. 12, 55. Sir. 18, 6. — Iac. 1, 11. ubi plurimi intelligunt *Eu-*

rum; ventum vehementer urentem, ut legitur in LXX versione pro קָדִים Ier. 18, 17. Ezech. 17, 10. Hos. 13, 15. Iudith. 8, 3.

Καυτηριάζω, f. άσω, (a καυτήριον intell. σιδήριον, instrumentum, quo stigmata inurebantur; porro stigma inustum) *ferro stigmata inuro, cauterio noto, notam inuro*, brandmarken. Semel 1 Tim. 4, 2. κεκαυτηριασμένοι τὴν ἰδίαν συνείδησιν, qui conscientiam suam notis delictorum insigniunt; s. qui sauciam scelerum conscientia habent mentem. Similiter Test. XII. Patr. p. 612. ἐμπεπύρισται ὁ ἁμαρτήσας ἐκ τῆς ἰδίας καρδίας. — Alii: qui conscientia occalluerunt s. callum obducentes conscientiae; cf. *Reitz.* ad Lucian. T. I, p. 615.

Καυχάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (καυχᾶσαι 2 pers. sing. praes. indic. contracte pro καυχάεσαι, attice καυχάῃ s. καυχᾷ) (ab αὐχή, iactatio) LXX pro hebr. הִתְהַלֵּל, עָלַז 1) *glorior, iacto; laudo, praedico*, quum in malam tum in bonam partem. (In N. T. potissimum in Pauli scriptis.) 1 Cor. 1, 29. 4, 7. 2 Cor. 10, 6. 11, 16. 30. 12, 1. 6. [11.] Eph. 2, 9. 1 Sam. 2, 3. μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλά. — Res, de qua gloriatur aliquis, sive quam praedicat, indicatur a) per ἐν, Rom. 2, 17. ἐν θεῷ, de Dei veri cognitione, cultu, eiusque beneficiis. v. 23. ἐν νόμῳ. 1 Cor. 1, 31. ἐν κυρίῳ. ib. 3, 21. 2 Cor. 5, 12. 10, 15. 17. 11, 12. 12, 9. Gal. 6, 13. 14. Phil. 3, 3. 2 Thess. 1, 4. Iac. 4, 16. Ies. 9, 22. 23. 1 Chron. 16, 35. — b) per περί, 2 Cor. 10, 8. — c) per ὑπέρ, 2 Cor. 7, 14. 12, 5. — d) per κατά, 2 Cor. 11, 18. — e) per accusativum, ubi omissum esse videtur κατά, 2 Cor. 9, 2. ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, quam in vobis laudavi Macedonibus. 2 Cor. 11, 30. τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. Prov. 27, 1. μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὔριον. ib. 20, 9. — f) seq. ἐπί, Iudic. 7, 2. Ps. 49, 6. ubi autem in N. T. est — 2) ex adiuncto: *laetor, felicem me praedico*, Rom. 5, 2. καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι. Prov. 25, 14. ὁ καυχώμενος ἐπὶ δόσει ψευδεῖ. Sir. 30, 2. — seq. ἐν, Rom. 5, 3. 11. Iac. 1, 9. *.

Καύχημα, ατος, τό, (καυχάομαι) 1) *gloriatio, iactatio*, 2 Cor. 5, 12. 9, 3. cf. Deut. 33, 29. — gloriandi materia s. causa Rom. 4, 2. 1 Cor. 9, 15. 16. coll. Ier. 17, 14. (תְּהִלָּה). — 2) *gloria, laus, honor*, 1 Cor. 5, 6. οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν, laudes vestrae praeclarae non sunt. Gal. 6, 4. 2 Cor. 1, 14. Phil. 2, 16. (LXX תִּפְאֶרֶת, Prov. 17, 6. 1 Chron. 29, 11. Zach. 12, 7. שֵׁם Deut. 26, 19.) — 3) *gaudium*, Phil. 1, 26. Hebr. 3, 6. καύχημα τῆς ἐλπίδος, laetitia spei, i. e. spes de qua laetamur. (LXX Prov. 10, 28. pro תּוֹחֶלֶת, spes.) In utroque loco καύχημα vero etiam esse potest *fiducia*, qua, qui gloriatur, plenus esse solet. vid. *Καυχάομαι* in locis Prov. 27, 1. 25, 14. *.

Καύχησις, εως, ἡ, (ab eodem), LXX pro תִּפְאֶרֶת, 1) *gloriatio*, 2 Cor. 7, 4. Iac. 4, 16. *laudatio*, 2 Cor. 8, 24. 7, 14. [9, 4.] 11, 10. 17. — gloriandi materia, Rom. 3, 27. 15, 17. 1 Cor. 15, 31. 2 Cor. 1, 12. — 2) *honor*, *laus*, 1 Thess. 2, 19. (Prov. 16, 31. στέφανος καυχήσεως γῆρας. Ezech. 16, 2.) — Videtur autem in locis quibusdam Pauli esse *fiducia laeta*, quae esse solet in gloriatione, Rom. 15, 17. 1 Cor. 15, 31. νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, quod affirmo per fiduciam de vobis (de vestra salute) conceptam. 2 Cor. 1, 12. ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, conscientia recti mihi fiduciam inspirat. 2 Cor. 7, 14. ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. Vid. *Καύχημα*.

Καφαρναούμ, ἡ, *Capharnaum*. Vid. *Καπερναούμ*.

Κεγχρεαί, ῶν, αἱ, *Cenchreae*, portus Corinthiacus et urbs in isthmo Peloponnesi, versus orientem, ubi appellebant ex Asia advecti. Vid. Plin. Hist. Nat. 4, 4. Strabo lib. 8. — Legitur Act. 18, 18. Rom. 16, 1. [24.]

Κέδρος, ου, ἡ, *cedrus*, arbor, hebr. אֶרֶז, Iudic. 9, 15. Ies. 2, 13. Cant. 5, 16. — Num. 24, 6. ὡσεὶ κέδροι παρ' ὕδατα. Io. 18, 1. in textu vulg. ubi χείμαῤῥος τῶν κέδρων, torrens cedrorum mendose legitur pro χείμ. τοῦ Κέδρων, *torrens Cedron*. Rabbinos et Talmudistas pro antiquo אֶרֶז recepisse graecum קֶדְרוֹס s. קדרוס, cedrus, indeque formasse adiect. קְדְרִינוֹן, *cedrinum*, docet *Buxtorf.* in lex. talm. p. 1976. Aut igitur interpres, libro aramaeo vel syriaco usus קדרוס et קִדְרוֹן, Cedron, non bene distinxit, aut librarii graeci, textum ex inscitia emendaturi, τοῦ Κεδρὼν in τῶν κέδρων mutarunt, opinati, torrentem cedris consitum fuisse et ab iisdem nomen accepisse. Eadem lectionis varietas habetur in versione LXX 2 Sam. 15, 23. 2 Reg. 23, 6. *.

Κεδρών, ὁ, *Cedron*, (indeclinabile in versione LXX et N. T., Iosephus autem Κεδρών, ῶνος) hebr. קִדְרוֹן, ater, obscurus, a) *vallis* profunda prope Hierosolyma; Ioseph. Ant. 9, 7. 3. εἰς τὴν φάραγγα τοῦ Κεδρῶνος. Id. de bell. 5, 2. 3. φάραγξ βαθεῖα, ἡ Κεδρὼν ὠνόμασται. ib. 5, 4. 2. et 5, 6. 1. — b) *torrens* per hanc vallem delabens et in mare mortuum influens, aquis non plenus nisi post pluviam largam. Io. 18, 1. In textu *Griesb.* τοῦ χειμάῤῥου τοῦ Κεδρών, 2 Reg. 23, 6. εἰς τὸν χειμάῤῥουν Κεδρών. 2 Sam. 15, 23. (Ioseph. ant. 8, 1. 5. τὸν χείμαῤῥον Κεδρῶνος.) *.

Κεῖμαι, f. κείσομαι, 1) *iaceo*, — de homine decumbente Luc. 2, 12. 16. — de mortuo, Matth. 28, 6. Luc. 23, 53. [Io. 11, 41.] Io. 20, 12. Exempla e profanis vid. apud *Elsner*. I, p. 282. Sap. 17, 2. — de fundamento 1 Cor. 3, 11. — 2) *positus sum*, Luc. 24, 12. Io. 20, 6. 7. — *appositus sum*, Io. 2, 6. 19, 29. 21, 9. Apoc. 4, 2. θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ. (Ier. 24, 1. Ios. 4, 6.) — de urbe: *situs sum*,

Matth. 5, 14. (2 Macc. 4, 33. *Δάφνης τῆς πρὸς Ἀντιοχίαν κειμένης.*) — *Κεῖσθαι πρός τι, appositum, admotum esse*, Matth. 3, 10. *κεῖται πρὸς τὴν ῥίζαν*. Luc. 3, 9. — *Κεῖσθαι ἐπί τι, incumbere, impositum esse*, 2 Cor. 3, 15. *κάλυμμα κεῖται ἐπὶ τὴν καρδίαν*. (Ies. 9, 4. *ζυγὸς ὁ ἐπ᾽ αὐτῶν κείμενος*. Meton. *κεραμεὺς κεῖται ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ*, incumbit diligenter operi, Sir. 38, 29.) — *repositus, reconditus sum*, Luc. 12, 19. (3 Esdr. 6, 23. 26. Xenoph. oecon. 7, 16.) — 3) *destinatus sum*, seq. *εἰς*, a fato s. Deo quasi positus ad aliquid; Luc. 2, 34. *κεῖται εἰς πτῶσιν πολλῶν*. Phil. 1, 16. *κεῖμαι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου*. 1 Thess. 3, 3. — seq. dativo: 1 Tim. 1, 9. *δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται*, lex non *scripta* est. (Sic *κεῖσθαι* de legibus saepissime apud profanos, vid. *Elsner*. II, p. 288. Phil. de Abr. p. 350. 2 Macc. 15, 18. *ἀγὼν κείμενός τινι*. Ioseph. ant. 4, 8. 2. *τῆς ἀρετῆς ἔπαθλα ὑμῖν κεῖται*.) — 4) *versor, sum*; de conditione et ratione, Apoc. 21, 16. *πόλις τετράγωνος κεῖται*. (Ioseph. ant. 7, 1. 6. *οἱ πρὸς τὸν Ἀβνέρον φιλοστόργως διακείμενοι*. Ibid. 8, 6. 5. *θαυμαστικῶς διακειμένη*, valde mirata.) — Sequente *ἐν*: *sum, versor in aliqua re, obnoxius sum*; 1 Io. 5, 19. *ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται*, peccato vel diabolo est obnoxius, sub eius potestate est. cf. 2 Macc. 4, 33. *ἐν ὑποψίᾳ κείμενος*, suspicioni obnoxius. ib. 3, 11. *ἐν ὑπεροχῇ κείμενος*, valde eminens. v. 31. ib. 4, 31. 3 Macc. 5, 26. *κεῖσθαι ἐν ἑτοίμῳ*, praesto esse. cf. *Raphel*. obss. e Polyb. p. 714. *.

Κειρία, ας, ἡ, vinculum, fascia, qua infantes involvi solent; deinde fasciae, quibus similiter involvebantur cadavera hominum; fasciae sepulcrales, *τὰ ἐντάφια δεσμά*, ut Etym. M. explicat. Hesych.: *κειρίαι· ἐντετυλιγμένα ἐπιθανάτια*. Orig. ad Io. 11, 4. *κειρίαι νεκρῶν εἰσι δεσμοί*. Sic semel Io. 11, 44. — (Funiculi, quibus lecti intendebantur et subsellia, Prov. 7, 16.)

Κείρω, f. *ερῶ, rado, tondeo*; — oves Act. 8, 32. (Ies. 53, 7. Ioseph. ant. 6, 13. Test. XII. Patr. p. 601. *κεῖραι τὰ πρόβατα*, gramen Prov. 27, 25.) — *Κείρομαι, tondeo me, tondendum me curo*; potissimum de coma capitis, 1 Cor. 11, 6. Act. 18, 18. (vid. Num. 6, 18.) — et in V. T. Iob. 1, 20. 2 Sam. 14, 26. *.

Κέλευσμα, ατος, τό, (a *κελεύω*, — Attici *κέλευμα*); iussum, mandatum; *clamor* et ille, quo aurigae equos excitant, et quo venatores canes acclamando instigant (Xenoph. de venat. 6, 20.), et quo hortator (*κελευστής*. Xenoph. oec. 21, 3.) signum dat remigibus (Philo de Abr. p. 366. *κέλευσμα τοῦ κυβερνήτου*. Lucian. Tyr. c. 19.), et quo dux milites ad pugnam exhortatur, Prov. 30, 27. Thucyd. 2, 92. — In N. T. semel 1 Thess. 4, 16. ubi *ἐν κελεύσματι* explicatur per verba sequentia: *ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ*. *Κέλευσμα*

igitur est clamor, quasi classicum, quo undique congregantur homines. vid. Matth. 24, 31. 25, 31. 32. — (Philo de praem. et poen. p. 928.: ἀνθρώπους ἐν ἐσχάταις ἀπῳκισμένους ῥᾳδίως ἂν ἑνὶ κελεύσματι συναγάγοι θεὸς ἀπὸ περάτων.) *.

Κελεύω, f. εύσω, (a κέλλω s. κελέω, incito, impello), *iubeo, facio ut*, seq. infinit. Matth. 8, 18. 14, 9. 19. 28. 18, 25. 27, 58. 64. Luc. 18, 40. Act. 4, 15. 8, 38. et passim in Actis Apost. Iudith. 12, 1. 1 Macc. 11, 23. — seq. dativo Matth. 15, 35. ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν. Ioseph. ant. 20, 6. 2. κελεύει τοῖς τῶν Σαμαρέων πρώτοις. Tob. 8, 14. 3 Esdr. 9, 54.

Κενοδοξία, ας, ἡ, (a κενόδοξος) vana quam quis fovet de se opinio; vana gloria; — *studium gloriae inanis, honoris vani cupiditas*; Phil. 2, 3. (4 Macc. 8, 18. Sap. 14, 14. Ignat. ad Magn. §. 11. — Suid. κενοδοξία· ματαία τις περὶ ἑαυτοῦ οἴησις.) *.

Κενόδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex κενός et δόξα), *vanae gloriae cupidus, vana gloria inflatus*; Gal. 5, 26. (Polyb. 27, 6. 12. 29, 1. 1.)

Κενός, ή, όν, hebr. רַק s. רֵיק, 1) *vacuus, inanis*; proprie de rebus, ut vasis, quibus nihil inest; ὑδρία, Iudic. 7, 16. λάκκος, Gen. 37, 23. — de hominibus, qui nihil accipiunt, nihil habent; ἀπέστειλαν κενόν (ταῖς χερσίν, ut additur Psalt. Sal. 4, 19.) Marc. 12, 3. Luc. 20, 10. 11. ἐξαπέστειλε κενούς, Luc. 1, 53. (Eadem lege Gen. 31, 42. Deut. 15, 13. coll. Deut. 16, 16. Sir. 32, 4.) — Iac. 2, 20. κενός dicitur homo, qui non habet fructus pietatis et fidei. — 2) *vanus, inutilis, qui eventu destituitur; fruchtlos, vergeblich*, 1 Cor. 15, 10. 14. 58. 1 Thess. 2, 1. (2 Sam. 1, 22. Ies. 55, 11. Deut. 32, 47. Sap. 1, 11. Dicitur etiam de eo, quod nihil est omnino, ut Iob. 15, 35. λήψεται ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ αὐτῷ κενά, hebr. אָוֶן, Iob. 7, 6. κενὴ ἐλπίς, spes nihili, hebr. אֶפֶס) — Εἰς κενόν, *frustra, incassum*, sine eventu et utilitate, 2 Cor. 6, 1. Gal. 2, 2. Phil. 2, 16. 1 Thess. 3, 5. (Ies. 65, 23. εἰς κενὸν ἐκοπίασεν. Ier. 6, 29. 18, 15. Lev. 26, 20. Hab. 2, 3.) — Quum eventu destitui, vana spe duci sit stultitiae, est — 3) *stultus, falsus, mendax*, adiecta notione *perniciosi*, quare apud LXX etiam respondet hebr. שֶׁקֶר, כָּזָב, שָׁוְא. Act. 4, 25. (Ps. 2, 1.) ἐμελέτησαν κενά. Eph. 5, 9. κενοὶ λόγοι. Col 2, 8. κενὴ ἀπάτη. — Exod. 5, 9. μὴ μεριμνάτωσαν ἐν λόγοις κενοῖς. Iob. 6, 6. Ies. 59, 4 Hos. 12, 1. Test. XII. Patr. p. 665.: μὴ σπουδάζετε ἐν λόγοις κενοῖς ἀπατᾶν τὰς ψυχὰς ὑμῶν. *.

Κενοφωνία, ας, ἡ, (a κενόφωνος, i. e. qui κενά loquitur) *vana disputatio, disputatio de rebus vanis inutilibusque*; 1 Tim. 6, 20. 2 Tim. 2, 16. (Hesych. κενοφωνίας· ματαιολο-

γίας. Suid. κενοφωνία· ματαιοφωνία, ἀσέβεια, ἤγουν τὰ αἱρετικά. Epiphan. haeres. 26, 1.) *.

Κενόω, ῶ, f. ώσω, (a κενός) 1) *vacuum facio, exinanio; ausleeren; spolio;* Ioseph. ant. 8, 10. 3. τοὺς θησαυροὺς ἐκένωσε. In N. T. Phil. 2, 7. ἐκένωσε ἑαυτόν, se ipse spoliavit, nimirum honoribus divinis. (Clem. Alex. Strom. 6, 17. ἐὰν μὴ τῶν προτέρων διατοημάτων κενώσαιμεν ἑαυτούς.) Alii: humilem se gessit, ita ut conveniat cum ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, v. 9. (Sic Origen. homil. in Ier. 1, 7. coll Iudic. 9, 4. 11, 3. Neh. 5, 13.) — 2) *vi sua privo,* Rom. 4, 14. κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. 1 Cor. 1, 17. ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. — 3) *vanum, falsum* (mendacem) *declaro; vanum deprehendo;* 1 Cor. 9, 15. „citius mori velim, quam ab ullo vanus deprehendi s. mendax in illis, quae de me laudavi." 2 Cor. 9, 3. ἵνα — κενωθῇ, ne, quae in laudem vestram dixerim, vana deprehendantur. — (Apud LXX bis pro hebr. אֻמְלַל Ier. 14, 2. 15, 9.) *.

Κέντρον, ου, τό, (a κεντέω, pungo) *aculeus, stimulus*, Stachel, Spitze. Dicitur a) de *aculeo* apium, scorpionum etc., venenum pungendo immittentium; Apoc. 9, 10. — Quum ex veneno oriatur mors puncti, LXX Hos. 13, 14.: ποῦ ἡ δίκη σου, θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου, ᾅδη; posuerunt κέντρον pro hebr. קֹטֶב, excidium, *lues*, et δίκη in priori membro pro דֶּבֶר, pestis. Quae verba Paulus 1 Cor. 15, 55. repetiit ita: ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; Tribuitur τῷ θανάτῳ poetice aculeus, quo venenum pungendo immittit et mortem infert. Ib. v. 55. τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία, vis mortis est peccatum, venenum lethale est in peccato. cf. Hos. 5, 12. ubi pro רָקָב, putredo. — b) dicitur de *stimulo,* quo equi (Psalt. Sal. 16, 4.), boves (Sir. 38, 25) concitantur; hinc proverbium: πρὸς κέντρα λακτίζειν, Act. [9, 5.] 26, 14. *adversus stimulum calcitrare,* de iis dicitur, qui acriter repugnando contra ea, quae evitari, removeri non possunt, se ipsi laedunt. Hesych. explicat: παροιμία ἐπὶ τοῦ κατὰ τῶν ἐναντίων τι λέγειν ἢ πράττειν. Legitur etiam apud profanos (Pindar. Pyth. 2, 173. Eurip. Bacch. 791. Aeschyl. Prometh. 323.) et Latinos (Terent. Phorm. 1, 2. 27. Ammian. Marc. 18, 5.). *.

Κεντυρίων, ωνος, ὁ, vox latina *Centurio*, praefectus centum militum, ἑκατόνταρχος, Marc. 15, 39. 44. 45. *.

Κενῶς, (a κενός) adv. *temere, frustra.* Iac. 4, 5. (Ies. 49, 4. κενῶς (לְרִיק) ἐκοπίασα. Aquila Ps. 2, 1. pro רִיק.) *.

Κεραία, ας, ἡ, (a κέρας, cornu) corniculum; rei extremitas; ut insulae (Philostrat. vit. Sophist. 1, 21. 2.), antennae (Nicet. in Andron. Comnen. 2, 4.) — De literis: *apex,* lineola s. particula literae. Matth. 5, 18. Luc. 16, 17. vid. Ἰῶτα. (Hesych.: κεραία· ἀρχὴ γράμματος. — Philo in Flacc.

p. 984.: κατὰ συλλαβὴν, μᾶλλον δὲ καὶ κεραίαν ἑκάστην κ. τ. λ.) *.

Κεραμεύς, έως, ὁ, *figulus*; Matth. 27, 7. 10. Rom. 9, 21. — LXX pro יוֹצֵר, 1 Chron. 4, 23. Ps. 2, 9. *.

Κεραμικός, ή, όν, a figulo factus, *figlinus*, *fictilis*, pro κεράμιος, Apoc. 2, 27.

Κεράμιος, ία, ιον, (a κέραμος) *figlinus*, *fictilis*. Ies. 30, 13. ἐκ κεραμίου λεπτά. — τὸ κεράμιον (σκεῦος) substantive: *vas fictile*, *amphora*, *urceus*; κεράμιον ὕδατος, Marc. 14, 13. Luc. 22, 10. urceus aquarius. (Hesych.: κεράμιον· τὸ τοῦ οἴνου ἢ ὕδατος σταμνίον. Ier. 35, 5. κεράμιον οἴνου pro גָּבִיעַ. Ies. 5, 10. pro בַּת, bathus. Ioseph. ant. 8, 13. 2. ἐλαίου τὸ κεράμιον.) *.

Κέραμος, ου, ὁ, 1) terra figularis, 2 Sam. 17, 28. σκεύη κεράμου. — 2) vas fictile; — *tegula*; κέραμοι, *tegulae* (Gell. Noct. Att. 10, 15.) quibus tectum tegitur, *tectum*. Luc. 5, 19. διὰ τῶν κεράμων. vid. Marc. 9, 4. (Athanaeus 13, 2. Herodian. 1, 12. 16. vid. *Kypkius* in obss. s. I, p. 230.) *.

Κεράννυμι, s. κεραννύω, f. κεράσω, perf. pass. κεκέρασμαι, 1) *misceo*, *immisceo*; potissimum de eo, qui vinum cum aqua miscet. — 2) *potum paro*, *infundo ad bibendum*; sic apud nostros scriptores Apoc. 14, 10. κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ, vini, quod paratur non mixtum (fervens) in poculo. ibid. 18, 6. (LXX pro מָסַךְ, Prov. 9, 2. ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα τὸν ἑαυτῆς οἶνον. ib. 5. οἶνον, ὃν κεκέρακα ὑμῖν. Drac. v 14. — tropice: Ies. 19, 14. ἐκέρασεν αὐτοῖς πνεῦμα πλανήσεως. Eadem leguntur in Psalt. Sal. 8, 15.) *.

Κέρας, ατος, τό, 1) *cornu* animalium, Apoc. 5, 6. 12, 3. 13, 1. 11. 17, 3. 7. 12. 16. — Gen. 22, 13. Dan. 7, 24. — 2) ex usu hebr. קֶרֶן imago est *roboris*, (Deut. 33, 17.) quia robur taurorum in cornubus est, et non solum *robur*, *fortitudinem* indicat, Sirac. 47, 5. 7. 12. Ps. 75, 5., sed etiam transfertur ad fortes homines, qui tuentur, vindicant alios. Inde Luc. 1, 69. κέρας σωτηρίας est *vir fortis salutifer*, *vindex salutis* populi. (2 Sam. 22, 3. ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου. Ps. 18, 3. Ezech. 29, 21. ἀνατελεῖ κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ.) — 3) quaevis prominentia s. extremitas cornu figuram referens; *ansula prominens*; Apoc. 9, 13. (Exod. 29, 8. Lev. 4, 7. 18. 16, 18. Amos. 3, 14. cf. Ioseph. bell. 5, 5. 6.: ὁ βωμὸς τετράγωνος ἵδρυτο, κερατοειδεῖς προανέχων γωνίας. cf. eiusdem uberiorem descriptionem, Ant. 3, 6. 6. De extremitate phalangis 2 Macc. 15, 20.) *.

Κεράτιον, ου, τό, diminutiv. a κέρας, 1) *corniculum*; — 2) fructus τῆς κερατείας, *siliquae*, des Iohannisbrotbaums, Bockshorns, corniculi speciem referens; *siliqua* (Rabbinis et Talmudistis חָרוּב s. חֲרוּבָא dicta, vid. *Buxtorf*. lex. p. 821.) qua et sues saginabantur et homines inferioris conditionis ale-

bantur. Luc. 15, 16. cf. Plin. H. N. 15, 24. (Horat. ep. 2, 1. 123.: — „vivit siliquis et pane secundo." Iuvenal. 11, 58.) *.

Κερδαίνω, f. ανῶ, aor. 1. apud seriores ἐκέρδησα, formatus a κερδάω, fut. 1. κερδηθήσομαι, (a κέρδος) 1) *lucrum facio, lucror, acquiro;* de rebus; κόσμον ὅλον, omnes mundi divitias, Matth. 16, 26. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. — negotiando lucror, Matth. 25, 17. 20. 22. Iac. 4, 13. — metaphor. de personis: *favorem alicuius acquiro;* Χριστόν, Phil. 3, 8. τὸν ἀδελφόν, Matth. 18, 15. — *aliquem ad partes meas traho*, ut nostrum: einen gewinnen, 1 Cor. 9, 19. 20. 21. 22. 1 Petr. 3, 1. — 2) lucror libertatem ab aliqua re, i. e. *evito, supersedeo;* Act. 27, 21. κερδῆσαι τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. Similiter Ioseph. ant. 3, 3. 2. τό γε μιανθῆναι τὰς χεῖρας κερδαίνειν, fratricidii crimen evitare. Plura exempla collegerunt *Kypkius* et *Elsner*. ad h. l. *.

Κέρδος, εος, ους, τό, (a κείρω, propr. quod radendo, abscindendo lucror, i. e.) *quaestus, lucrum, commodum*, Phil. 1, 21. 3, 7. Tit. 1, 11. *.

Κέρμα, ατος, τό, (a κείρω, in minuta frusta concido) *nummi minuti, nummuli*, kleine Münze, Scheidemünze, (cf. *Fischer* de vitiis Lexic. N. T. p. 264 sq.) quos nummularii (κερματισταί) permutabant nummis maioribus. Semel Io. 2, 15. ἐξέχεε τὸ κέρμα, effudit nummos mensariorum ad permutandum appositos. Suid. κέρματα· τὰ λεπτότατα. Ioseph. de bell. 2, 14. 6. ἐπῄτουν κέρμα, nummulum in stipem mendicabant.

Κερματιστής, οῦ, ὁ, (a κερματίζω, in frusta concido) *mensarius, nummularius, argentarius*, qui nummos maiores minutis permutat. Io. 2, 14. Iudaei, quae aerario templi debebant, nummis iudaicis solvere tenebantur, nimirum annuatim dimidium sicli, vid. Exod. 30, 13—15.; quare argentarii in atrio templi sedentes nummos graecos vel latinos iudaicis permutabant. Vid. *Κέρμα*. *.

Κεφάλαιον, αίου, τό, (a κεφαλή) 1) proprie neutrum a κεφαλαῖος, ad caput pertinens; — 2) *caput* rei, i. e. *primarium, maximum*, Hebr. 8, 1. cf. Ps. 119, 160 רֹאשׁ דְּבָרְךָ (LXX ἀρχὴ τῶν λόγων σου). — 3) summa, quae computando efficitur, vid. exempla e profanis in *Kypkii* obss. II, 116. coll. Sir. 35, 8. κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλίγοις πολλά. — Hinc *pecunia* ipsa, summa *pecuniae*, ut nostrum: *eine Summe;* Act. 22, 28. πολλοῦ κεφαλαίου multa pecunia comparavi. Sic bis apud Ioseph. ant. 12, cap. 2, 2. cap. 4, 1. ib. 9, 11. 1. et in vers. LXX Lev. 6, 4. Num. 5, 7. 31, 6. ubi hebr. רֹאשׁ. *.

Κεφαλαιόω, ῶ, f. ώσω, (a κεφάλαιον) in capita, in summam redigo; — summatim, brevissimis dico, Sir. 35, 8. Vid. *Κεφάλαιον*. — In N. T. semel Marc. 12, 4. κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. Plu-

rimi interpretes κεφαλαιοῦν explicant: *caput vulnerare, ferire.* „Sicut γναθόω, a γνάθος, est, auctore Hesychio, εἰς „γνάθους τύπτω, caedo in malas, et γαστρίζω est γαστέρα τύ„πτω, cf. schol. ad Aristoph. Equit. v. 173. add. Aristoph. „Vesp. v. 1519. Diog. Laert. 7, 172. et *Casaubonus* ad h. l.; „ita quoque κεφαλαιοῦν, quum verba desinentia in οζω et οω „eandem fere vim et rationem obtineant (ut καταποντοῦν et „καταποντίζειν) omnino per analogiam significare potest, *vul„nerare caput.*" Verba *Kuinoelii* in comment. ad h. l. Esset igitur λιθοβ. ἐκεφαλ. dictum pro ἔβαλον λίθους ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Sed quum Luc. 20, 12. habeat καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον, ubi τραυματ. respondet τῷ λιθοβολήσ. et ἐξέβαλον conveniat cum ἐκεφαλ., malim hic vertere: *brevissimis repulerunt eum* lapidibus in eum coniectis, ut respondeat nostro: *kurz abfertigen.*

Κεφαλή, ῆς, ἡ, 1) *caput* hominum Matth. 6, 17. 27, 30. Luc. 7, 38. et saepius; — caput abscissum, Matth. 14, 11. Marc. 6, 27. 1 Reg. 17, 51. 2 Sam. 4, 7. Iudith. 8, 15. — caput bestiarum Apoc. 9, 17. 19. *Κλίνειν, ἐπαίρειν τὴν κεφαλὴν* vid. in *Κλίνω*, *Ἐπαίρω.* — 2) pars pro toto, ut Latinor. caput et nostrum Kopf, pro singulis; de hominibus Exod. 16, 16. 38, 25. Num. 1, 3. κατὰ κεφαλάς, Kopf für Kopf. Ioseph. ant. 9, 8. 2. (etiam de animalibus, ubi est nostrum, ein Stück, 2 Reg. 6, 25.) Hinc ex hebraismo *ventura in caput alicuius* dicuntur, quae coelitus alicui immittuntur, aliquem superveniunt, vel mala, vel etiam bona. Sic τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν, Act. 18, 6. (2 Sam. 1, 16. 1 Reg. 2, 33. 34. 38. i. e. culpa caedis vos manet, poena vos corripiet. Similia lege Iudic. 9, 57. 1 Sam. 25, 39. 2 Sam. 3, 29. Hab. 3, 12. ἔβαλες εἰς κεφαλὰς ἀνόμων θάνατον. Susann. v. 54. — Prov. 10, 6. εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου. ib. 11, 26. Ies. 35, 10. εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν. Test. XII. Patr. p. 537.) — Non autem κεφαλή τινος his in locis simpliciter est pro τινά s. αὐτόν, sed gravitatem rei indicat, qua aliquis *totus* (Ps. 38, 4. αἱ ἀνομίαι μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου) tenetur, et quasi obruitur. — Idem est statuendum de proverbio. Rom. 12, 20. Prov. 25, 23. vid. *Ἄνθραξ.* — 3) *summitas, pars prominens,* — de rebus, κεφαλαὶ τῶν ὀρέων, Iudic. 9, 25. κεφαλαὶ τῶν στύλων, 1 Reg. 7, 16. Ioseph. ant. 3, 6. 7. Sic in N. T. κεφαλὴ γωνίας, *lapis angularis*, Matth. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. Act. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. (Ps. 98, 22.) — de hominibus dictum indicat eum, qui eminet inter alios, dominatur: *dominus, princeps, caput,* 1 Cor. 11, 3. Eph. 1, 22. 4, 15. 5, 23. Col. 1, 18. 2, 10. 19. LXX (ראשׁ) Iudic. 10, 18. 11, 8. 11. 2 Sam. 22, 44. (Test. XII. Patr. p. 643.: μὴ σχισθῆτε εἰς δύο κεφαλάς, in duo regna). *.

Κεφαλίς, ίδος, ἡ, (κεφαλή) *capitulum*, das Köpfchen,

s. quod capitis formam refert; capitulum, das Kapital einer Säule, summitas rei. LXX pro אֶדֶן, Exod. 38, 27. 28. pro [illegible], qui capitulorum formam haberent, Exod. 26, 32. [illegible] 36, 34. 36. 38, 17. 19. pro כֹּתֶרֶת, capitulum columnae 1 Reg. 7, 19. 30. צֶפֶת, idem 2 Chron. 3, 14. pro ראשׁ Exod. 26, 24. 36, 36. 38, 29. 2 Chron. 3, 15. 4, 12. — Iidem vero interpretes usurparunt quoque pro hebr. מְגִלָּה *volumen*, Buchrolle, Esdr. 6, 2. Ezech. 3, 1. 2. sive ut plenius dicitur κεφαλὶς βιβλίου pro מְגִלַּת־סֵפֶר, Ps. 40, 7. Ezech. 2, 9. Quaeritur quo sensu? Plurimi putant κεφαλίδα dici volumen, ab extrema parte baculorum s. cylindrorum, quibus membranae librorum circumvolutae fuerint, quique baculi in extrema parte habuerint capitella, i. e. figuras capitum formas referentes. Alii deducunt ab hebr. כָּפַל ut κεφαλίς sit i. q. διειλιμένον, h. e. complicatum, convolutum. At quum Rabbini Talmudistaeque graecum κεφαλίς, ut alias voces graecas, in suam ipsorum linguam recepissent, et capitulum columnae dixissent קְפַל, קוּפְלָא, קֵיפְלוּס, (vid. *Buxtorf.* lex. talm. rabb. p. 2091.) קְפַל vero etiam esset *complicare* et קְפַל et קוּפְלָא *complicatio*, opinor, Alexandrinos hanc posteriorem notionem transtulisse etiam in graecum κεφαλίς, eaque de causa hac voce usos esse, pro hebr. מְגִלָּה, *volumen complicatum*. — Legitur in N. T. Hebr. 10, 7. quae e Ps. 40, 7. repetita sunt.

Κημόω, ῶ, f. ώσω, (a κημός, capistrum, fiscella, Ps. 32, 12. i. q. φιμός) *capistro os obturo, fiscella capistro*, i. q. φιμόω. 1 Cor. 9, 9. in codd. κημώσεις pro φιμώσεις.

Κῆνσος, ου, ὁ, vox latina *census*, i. e. actio censoris, qua opes, facultates, nomina civium eorumque familiam in tabulas publicas referebat. (ἀπογραφή, Luc. 2, 1. 2.) Nostris scriptoribus κῆνσος est *tributum* (Luc. 20, 22. φόρος) in capita singula imperatum secundum catalogum civium, et quotannis solvendum, i. q. ἐπικεφάλαιον, Kopfsteuer. Sic Matth. 17, 25. 22, 17. Marc. 12, 14. — Marc. 22, 19. νόμισμα τοῦ κήνσου, nummus qui in tributum solvebatur, i. e. δηνάριον, ut intelligitur ex Marc. 12, 14. 15. — Hesych.: κῆνσος· εἶδος νομίσματος, ἐπικεφάλαιον. *.

Κῆπος, ου, ὁ, omnis terra sepe clausa; *hortus*, Luc. 13, 19. Io. 18, 1. 26. (coll. Marc. 14, 32. Matth. 26, 36. ubi χωρίον). Io. 19, 41. (2 Reg. 21, 18. 25. Ioseph. ant. 9, 10. 4. ἐκηδεύθη δὲ μόνος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ κήποις, pro quibus Ant. 10, 3. 2. θάπτεται ἐν τοῖς αὐτοῦ παραδείσοις.) — LXX pro hebr. גַּן s. גַּנָּה, Deut. 11, 10. Amos. 4, 9. 9, 14. Ies. 65, 3. Eccl. 2, 5. *.

Κηπουρός, οῦ, ὁ, i. e. οὖρος τοῦ κήπου, custos horti, *hortulanus*, Io. 20, 15. (Arrian. diss. Epict. III, 24. 44. Polyb. 17, 6. 4.)

Κηρίον, ου, τό, (a κηρός, cera) *favus*, Wachskuchen der Bienen. Semel Luc. 24, 42. ubi favus intelligendus est cui adhuc inest mel, ut Ioseph. ant. 6, 6. 3. ἀποθλίψας τι κηρίον τοῦ μέλιτος ἤσθιε. — LXX 1 Sam. 14, 27. Prov. 24, 13. 16, 24. Cant. 4, 11. Ps. 19, 11.

Κήρυγμα, ατος, τό, (a κηρύσσω) 1) *praedicatio, praeconium.* — 2) edictum publicum, LXX 2 Chron. 30, 5. (קוֹל). — Proprie de praeconibus; in V. T. de prophetis edicta Dei hominibus annuntiantibus: *praedicatio, oraculum*, Ion. 3, 2. (קְרִיאָה). Sic etiam in N. T. Matth. 12, 41. Luc. 11, 32 κήρυγμα Ἰωνᾶ, oraculum de interitu urbis a Iona (Ion. 3, 4.) prolatum; et κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, Rom. 16, (sec. *Griesb.* c. 14.) 25. i. e. secundum oracula divina a Iesu nobis annuntiata. — Paulus transfert quoque ad munus apostolicum, ubi est a) *praedicatio salutis per Christum partae ac expectandae*, 1 Cor. 1, 21. 2 Tim. 4, 17. — Κήρυγμά μου, praedicatio salutis a me facta, 1 Cor. 2, 4. 15, 14. Clem. Alex. Strom. 6, 5. et 6. — b) *munus praedicandi*, Tit. 1, 3. *.

Κῆρυξ, υκος, ὁ, *praeco*, Gen. 41, 43. Dan. 3, 4. Sir. 20, 14. — In N. T. transfertur ad prophetas, Dei mandata et oracula hominibus annuntiantes, diciturque 2 Petr. 2, 5. de Noacho, et 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. de apostolo, Iesum esse salvatorem nuntiante. *.

Κηρύσσω, s. ύττω, f. ύξω, (a κῆρυξ), LXX pro קָרָא, הֵרִיעַ, 1) praeconem ago, publica auctoritate annuntio, Gen. 41, 43. — 2) *publice annuntio*, Matth. 10, 27. 24, 14. 26, 13. Marc. 13, 10. 16, 15. 20. Luc. 12, 3. 24, 47. Act. 10, 42. Rom. 10, 8. 14. 15. Apoc. 5, 2. et passim. Ioseph. ant. 14, 15. 2. Exod. 32, 5. Esth. 6, 9. 11. — de rebus futuris Luc. 4, 18. (Ies. 61, 1.) 4, 19. (Act. Thom. §. 56. περὶ οὗ αἱ γραφαὶ ἐκήρυξεν.) — In N. T. dicitur de vatibus ac doctoribus, qui viva voce vel mandata Dei ad homines referunt, vel viva voce publice docent. Sic tribuitur Ioanni baptist. Matth. 3, 1. Marc. 1, 4. 7. Luc. 3, 3. Act. 10, 37. — Christo Matth. 4, 17. 23. 9, 35. Marc. 1, 38. 39. 45. Luc. 4, 44. 8, 1. 1 Petr. 3, 19. — Apostolis Matth. 10, 7. Marc. 3, 14. Luc. 9, 2. Act. 8, 5. 9, 20. Gal. 2, 2. Col. 1, 23. Act. Thom. §. 1. — Κηρύσσειν Χριστόν, de Iesu vita et praeceptis publice exponere, Act. 8, 5. 9, 20. 19, 13. 1 Cor. 1, 23. 2 Cor. 1, 19. 11, 4. — Etiam simpliciter est *doceo*, Rom. 2, 21. 1 Cor. 9, 27. 15, 11. 12. Gal. 5, 11. — Act. 15, 21. κηρύσσοντας Μωσῆν, legem Mos. tradentes. 2 Cor. 4, 5. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσωμεν, non mea doceo, meam doctrinam. coll. Prov. 8, 1. κηρ. τὴν σοφίαν. — 3) *divulgo*, Marc. 5, 20. 7, 36. Luc. 8, 39.

Κῆτος, εος, ους, τό, *caetus*, balaena; *bellua marina, piscis maximus quilibet.* Semel Matth. 12, 40. vid. LXX Ion. 2, 1. κήτει μεγάλῳ, hebr. דָּג גָּדוֹל. Gen. 1, 21. pro תַּנִּין.

Κηφᾶς, ᾶ, ὁ, (chald. כֵּיפָא, petra) *Cephas*, cognomen Simonis, apostoli. Io. 1, 43. 1 Cor. 1, 12. 3, 22. 9, 5. 15, 5. Gal. 2, 9. coll. Matth. 16, 18. *.

Κιβωτός, οῦ, ἡ, *arca lignea.* — LXX pro hebr. אָרוֹן saepissime de arca foederis (Lev. 16, 2. Num. 3, 31. Deut. 10, 1.) et pro תֵּבָה de arca s. navigio Noachi, Gen. 6, 14 sqq. 7, 1 sqq. 8, 6 sqq. — In N. T. a) de arca Noachi Matth. 24, 38. Luc. 17, 27. Hebr. 11, 7. 1 Petr. 3, 20. (4 Macc. 15, 31.) quam Iosephus *λάρνακα* et *μηχανήν* (ant. 1, 3. 2 sqq.) appellavit; — b) de arca foederis in templo Hierosolymit. Hebr. 9, 4. Ioseph. ant. 4, 8. 44. — in templo coelesti Apoc. 11, 19. quam etiam Iosephus *κιβωτόν* appellavit (ant. 3, 6. 5.). *.

Κιθάρα, ας, ἡ, *cithara*, 1 Cor. 14, 7. Apoc. 5, 8. 14, 2. 15, 2. *κιθάραι τοῦ θεοῦ*, i. e. laudibus Dei dicatae. — LXX pro hebr. כִּנּוֹר, (*κινύρα*, de qua Iosephus ant. 7, 12. 3. *ἡ μὲν κινύρα δέκα χορδαῖς ἐξημμένη, τύπτεται πλήκτρῳ*. vid. tamen 1 Sam. 10, 5.) Gen. 31, 27. 2 Chron. 9, 11. et passim. *.

Κιθαρίζω, f. ίσω, (a *κιθάρα*) *citharam pulso, cithara cano;* 1 Cor. 14, 7. Apoc. 14, 2. (LXX Ies. 23, 6. pro נִגֵּן fides pulso.) **.

Κιθαρῳδός, οῦ, ὁ, (*ᾠδός*, cantor, et *κιθάρα*) qui citharam pulsat et succinit, *citharoedus.* Apoc. 14, 2. 18, 22. (Varro de re rust. 2, 1. 3.: „non omnes, qui habent citharam, sunt citharoedi.") *.

Κιλικία, ας, ἡ, *Cilicia*, provincia Asiae minoris, quae terminabatur ad meridiem mari mediterraneo, ad orientem Syria, ad occidentem Pamphylia, ad septentrionem Cappadocia, Lycaonia et Isauria. Eius metropolis, Tarsus, Pauli apostoli fuit patria. Legitur Act. 6, 9. 15, 23. 41. 21, 39. 22, 3. 23, 34. 27, 5. Gal. 1, 21. (Iudith. 2, 21. *ἡ ἄνω Κιλικία.*) *.

Κινάμωμον, s. *κιννάμωμον*, ου, τό, *cinamomum*, s. *cinnamomum.* Apoc. 18, 13. LXX pro קִנָּמוֹן Exod. 30, 23. Prov. 7, 17. Cant. 4, 14. (Herod. 3, 111. Ioseph. ant. 3, 8. 3. bell. 6, 8. 3.) De cinnamomo vid. Plin. Hist. Nat. 12, 19. *.

Κινδυνεύω, f. εύσω, (a *κίνδυνος*) *periclitor, in periculo versor.* Luc. 8, 23. (Ion. 1, 4.) 1 Cor. 15, 30. Act. 19, 40. (Sir. 31, 12. *ἕως θανάτου ἐκινδύνευσα.* Ioseph. ant. 4, 8. 2. *ἐκινδύνευσα ἀποθανεῖν.* — *Κινδυνεύει ἡμῖν*, periculum est, ne, Act. 19, 27. *.

Κίνδυνος, ου, ὁ, *periculum, discrimen.* Rom. 8, 35. Sap. 18, 9. 2 Macc. 1, 11. — Genitivi 2 Cor. 11, 26. huic voci additi indicant id, e quo discrimen ortum fuerat. (Ps. 115, 3. *κίνδυνοι ᾅδου.*) *.

Κινέω, ῶ, f. ήσω, Latinor. *moveo;* a) efficio ut aliquid se moveat, *moveo, agito, quatio;* — *φορτία κινῆσαι δακτύλῳ*, Matth. 23, 4. digito movere onera. *Κινεῖν τὴν κεφαλήν*, caput quassare, quod de irridentibus dicitur, Matth. 27, 39. Marc.

15, 29. LXX pro הֵנִיעַ רֹאשׁ 2 Reg. 19, 21. Iob. 16, 4. Ps. 22, 7. Ies. 37, 22. Thren. 2, 15. Sir. 12, 24. 13, 10. — (1 Reg. 14, 15. καθὰ κινεῖται ὁ κάλαμος ἐν τῷ ὕδατι. Iob. 13, 25. φύλλον κινούμενον ὑπὸ ἀνέμου.) — b) *moveo de loco, dimoveo*, τὴν λυχνίαν, Apoc. 2, 5. ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν, Apoc. 6, 14. coll. Ies. 41, 7. Gen. 11, 2. 20, 1. Bar. 2, 35. Ioseph. ant. 4, 8. 18. ὅρους κινεῖν, terminos movere. — c) metaph. *moveo, excito, commoveo:* Act. 24, 5. κινοῦντα στάσιν. (Ioseph. de bell. 2, 10. 4. μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἑτέραν ἐκίνει) ib. 21, 30. ἐκινήθη ἡ πόλις, Ioseph. ant. 3, 1. 4. τὸ πλῆθος πικρῶς ἐπ' αὐτὸν κεκινημένον. — d) medium: *moveo me*, de motu, quo vita sese manifestat, Act. 17, 28. (coll. Act. Thom. §. 10. σὺ, κύριε, ὁ ἐν πᾶσιν ὢν, καὶ διερχόμενος διὰ πάντων.) Sic LXX pro רָמַשׂ de reptilibus (Gen. 7, 14.), et de animantibus quibuscunque, Gen. 7, 21. ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς. ib. 9, 2. Lev. 11, 6. *.

Κίνησις, εως, ἡ, (a κινέω) *motus*, (i. q. κίνημα, 4 Macc. 5, 35.) Io. 5, 3. κίν. τοῦ ὕδατος. (Xenoph. de venat. 10, 12.) *.

Κίς, ὁ, hebr. קִישׁ, *Kis*, nomen indecl., patris Sauli, 1 Sam. 9, 1. — Act. 13, 21. *.

Κλάδος, ου, ὁ, (a κλάω) *ramus*, proprie tener, (Hos. 14, 7.) qui frangitur; ramus quivis; Matth. 13, 32. 21, 8. 14, 32. Marc. 4, 32. κλάδοι μεγάλοι. 13, 28. Luc. 13, 19. Dan. 4, 9. 11. 18. — metaph. *posteri, soboles*, Rom. 11, 16. 17. 18. 19. 21. coll. Ies. 11, 1. ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί. *.

Κλάζω, frango; vid. Κλάω.

Κλαίω, f. αύσω, pro κλαύσομαι, (*Winer* gr. p. 46.) *fleo, lacrymor*, hebr. בָּכָה, 1) lacrymas effundo, Matth. 26, 75. Marc. 5, 38 sq. 14, 72. Luc. 7, 13. 38. 8, 51. 52. 22, 62. Apoc. 5, 4. 5. Gen. 33, 4. 42, 24. 43, 30. — 2) *ploro*, ita ut vel nude positum vel cum aliis verbis dolendi iunctum non solum effusionem lacrymarum sed quodcunque aliud signum externum moestitiae maximae et doloris gravissimi indicet, Luc. 6, 21. 25. 16, 10. 7, 32. Io. 11, 31. 33. 20, 11—15. 16, 20. Act. 9, 39. 21, 13. Rom. 12, 15. 7, 30. Phil. 3, 18. Iac. 4, 9. 5, 1. Apoc. 18, 11. 15. 19. Vid. e V. T. Num. 14, 1. 25, 6. Iudic. 20, 23. 1 Sam. 11, 4. — Κλαίειν τινά, *deplorare* aliquem, Matth. 2, 18. [Apoc. 18, 9. ubi *Griesb.* αὐτήν reiecit). Gen. 37, 34. Deut. 34, 8. Num. 20, 9. — Κλαίειν ἐπί τινι, Luc. 19, 41. et ἐπί τινα, Luc. 23, 28. idem. vid. Iudic. 14, 17. 2 Sam. 19, 1. Sir. 22, 9. 10. *.

Κλάσις, εως, ἡ, (a κλάω) *fractio*. Luc. 24, 35. Act. 2, 42. ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, quum panem frangeret. Vid. Κλάω. *.

Κλάσμα, τος, τό, (a κλάω) *fragmentum, frustum;* — de ciborum fragmentis Matth. 14, 20. 15, 37. Marc. 6, 43. 8,

8. 19 sq. Luc. 9, 17. Io. 6, 12 sq. — Iud. 9, 53. 2 Sam. 11, 21. Lev. 6, 21. Iudic. 19, 5. Ezech. 13, 9. *.

Κλαύδη, ης, ἡ, *Claude*, insula parva prope Cretam. (Etiam Κλαύδιον, Γαῦλος et Γαῦδος appellata) Act. 27, 16.

Κλαυδία, ας, ἡ, *Claudia*, mulier christiana, 2 Tim. 4, 20.

Κλαύδιος, ίου, ὁ, *Claudius*. 1) *Tiberius Claudius Nero Germanicus*, quintus imperatorum Romanorum, Drusi filius. Act. 11, 28. (de fame sub Claudii imperio orta non solum in Palaestina sed etiam in Italia vid. Ioseph. ant. 3, 15. 3.. et 20, 5. 2. Tacit. annal. 12, 43. Sueton. Claud. 6. 28. Dio Cass. lib. 60.) Act. 18, 2. (Sueton. Claud. c. 25.) — 2) *Claudius Lysias*, tribunus romanus, Act. 23, 26. *.

Κλαυθμός, οῦ, ὁ, (a κλαίω) *fletus*, *ploratus*, Matth. 2, 18. 8, 12. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30. Luc. 13, 28. Act. 20, 37. (LXX pro בְּכִי, 2 Sam. 13, 36. Ps. 6, 8.) *.

Κλάω, ῶ, (pro antiquiori κλάζω) f. άσω, *frango*. — In N. T. legitur a) κλᾶσαι τὸν ἄρτον, *panem* (qui erat Iudaeis tenuis et durus nec dissecabatur sed frangebatur) *in partes frangere* ad distribuendum, quod dicitur α) de pane quovis ad comedendum distributo, Matth. 14, 19. 15, 36. Marc. 8, 6. 19. Act. 20, 11. 27, 35. Ier. 16, 6. — β) de pane, qui frangebatur et distribuebatur in epulo sacro, ut imago esset corporis Christi in cruce fracti, Matth. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. 24, 30. Act. 2, 46. 20, 7. 1 Cor. 10, 16. 11, 24. (Act. Thom. §. 27. 29.) — b) κλᾶσαι τὸ σῶμα, *frangere corpus*, i. e. interficere, 1 Cor. 11, 24. *.

Κλεῖς, ειδός, ἡ, accus. sing. κλεῖν pro κλεῖδα, accus. pl. κλεῖς pro κλεῖδες, (vid. *Wineri* Grammat. p. 34.) *clavis*; non solum ad claudendum, sed etiam ad aperiendum; Iudic. 3, 25. — Clavis, quia dabat potestatem occludendi et aperiendi, iam *imago* est cuiusvis *potestatis*, quae alicui tradita est; ut Ies. 22, 22. τὴν κλεῖδα οἴκου Δαβὶδ habere dicitur is, qui praefectus erat palatii regii. — Sic aliquoties in N. T. a) habere τὰς κλεῖς τῆς βασιλ. τοῦ θεοῦ, Matth. 16, 19. i. e. posse alios recipere in societatem Christianorum et vero etiam non admittere ad eam. — b) habere τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως, Luc. 11, 52. i. e. posse imbuere alios cognitione legis. — c) habere τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ ᾅδου, potestatem habere mortuorum ex hade ad vitam educendorum, Apoc. 1, 18. — c) ἔχειν τὴν κλεῖν τοῦ Δαβίδ, i. e. regni Messiae, potestatem habere aperiendi aditum ad regnum Dei, Apoc. 3, 7. — d) ἔχειν κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, abyssum aperire posse, Apoc. 9, 1. coll. v. 2. — ἔχ. τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου, potestatem habere occludendae abyssi, Apoc. 20, 1. *.

Κλείω, f. είσω, perf. pass. κέκλεισμαι, aor. 1. pass. ἐκλείσθην, hebr. סָגַר, *claudo*, *occludo*, τὴν θύραν, Matth. 6, 6.

25, 10. Luc. 11, 7. Io. 20, 19. 26. Act. 21, 30. Apoc. 3, 8. (2 Chron. 28, 24.) — πυλῶνας, Apoc. 21, 25. Ios. 2, 7. — Act. 5, 23. Apoc. 3, 7. 20, 3. (Gen. 7, 16. Ies. 22, 22.) — Κλείω τὴν βασιλείαν τοῦ θ. impedio aditum ad regnum, Matth. 23, 13. et Apoc. 3, 7. ubi in posteriori loco de regno Dei cogitandum est. — Κλείω τὸν οὐρανὸν, Apoc. 11, 6. Luc. 4, 25. i. e. coelestia aquarum receptacula (Iob. 25, 8. 38, 8—10. 37. Gen. 7, 11.) claudo, ne pluat. (Rabbini Deo tribuunt *clavem pluviae*, vid. *Buxtorf.* lex. p. 1873.) — Κλείω τὰ σπλάγχνα, occludo viscera i. e. immisericors sum, 1 Io. 3, 17. Vid. Σπλάγχνα. *.

Κλέμμα, ατος, τό, (a κλέπτω) *furtum.* Apoc. 9, 21. — Exod. 22, 3. 4. *.

Κλεόπας, ᾶ, ὁ, *Cleopas*, unus discipulorum Christi, Luc. 24, 18. (Putatur esse contractum ex Κλεόπατρος, ut Ἀντίπας ex Ἀντίπατρος.) *.

Κλέος, ους, τό, (a κλέω, fama divulgo, laudo) 1) fama; — 2) *gloria*, *laus;* 1 Petr. 2, 10. (LXX pro שֵׁמַע Iob. 28, 22. Hesych. κλέος· δόξα, τιμή, φήμη ἀγαθή. Ioseph. ant. 4, 6. 2 et 4.) *.

Κλέπτης, ου, ὁ, (a κλέπτω) *fur*, hebr. גַּנָּב, Matth. 6, 19. 20. 24, 43. Luc. 12, 33. 12, 39. Io. 12, 6. 1 Cor. 6, 10. 1 Petr. 4, 15. qui clam irrepit et aufert bona maxime noctu (Iob. 24, 14. Exod. 22, 2.) nesciente possessore, quum λῃστής dicatur, qui vi possessori sua eripit. Unde clam supervenientia, quae ita superveniunt, ut antea non animadvertantur, venire dicuntur ὡς κλέπτης, 1 Thess. 5, 2. 4. 2 Petr. 3, 10. Apoc. 3, 3. 16, 15. coll. Ier. 49, 8. — Transfertur Io. 10, 1. 8. 10. ad falsos doctores, qui animas furantur, i. e. ad vitia seducunt et interimunt ut fures oves. cf. Deut. 24, 7. etiam Hos. 7, 1. Etiam hebr. גָּנַב saepius est fallere, diciturque de falsis prophetis Ier. 23, 30. ubi LXX κλέπτοντας τοὺς λόγους μου. — *peculator, intervertens pecuniam*, Io. 12, 6. vid. Ies. 1, 23. οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ κλεπτῶν, ἀγαπῶντες δῶρα. *.

Κλέπτω, f. ψω, hebr. גָּנַב, 1) *furor*, (vid. κλέπτης) Matth. 6, 19. 20. 19, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. Io. 10, 10. Rom. 2, 11. 13, 9. Eph. 4, 28. — Exod. 20, 15. Deut. 5, 19. — 2) *clam aufero*, — corpus, Matth. 27, 64. 28, 13. et in loco parallelo 2 Sam. 21, 12. coll. Tob. 1, 18. ἔθαψα αὐτοὺς κλέπτων. 2 Reg. 11, 2. Test. XII. Patr. p. 641.: κλέψας ἱμάτιον ἐκ τοῦ οἴκου μου κρυφαίως, ἔδωκα τῷ θλιβομένῳ. *.

Κλῆμα, ατος, τό, (a κλάω) 1) ramus, Ezech. 17, 23. Mal. 4, 1. — 2) de ramis vitium: *palmes*, Io. 15, 2. 4. 6. Ezech. 17, 6. 7. Ps. 80, 11. Num. 13, 24. Ioseph. ant. 2, 5. 2.) *.

Κλήμης, μέντος, ὁ, *Clemens*, vir Phil. 4, 3. commemoratus, caeterum ignotus.

Κληρονομέω, ῶ, f. ήσω, (a κληρονόμος) LXX hebr. יָרַשׁ et נָחַל in Kal et Hiphil, ἐν κλήρῳ νομέω, Deut. 19, 14. — 1) sortem accipio, quod sorte tribuitur accipio, Num. 26, 35. 33, 54. Ios. 16, 4. — Quum haereditas sorte distribueretur (Sir. 14, 15.) est — 2) *haeres sum alicuius*, *haereditatem accipio*; Gal. 4, 30. Gen. 15, 4. 21, 10. Num. 27, 11. — 3) *consequor*, *accipio*, *occupo*, quod mihi destinatum est, ex alterius voluntate mihi competit, apud seriores et se accusativo rei (vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 129.) Apoc. 21, 7. — ζωὴν αἰών. Matth. 19, 29. Marc. 10, 17. Luc. 10, 17. 25. 18, 18. τὴν γῆν, Matth. 5, 5. — βασιλείαν τοῦ θεοῦ, Matth. 25, 34. 1 Cor. 6, 9. 10. Gal. 5, 21. 1 Cor. 15, 50. — ὄνομα, Hebr. 1, 4. (Sir. 6, 2.) ἐπαγγελίας, Hebr. 6, 12. σωτηρίαν, Hebr. 1, 14. 12, 17. εὐλογίαν, 1 Petr. 3, 9. coll. Gen. 15, 8. Deut. 1, 21. Ps. 37, 11. 23. Ioseph. ant. 8, 13. 8. *.

Κληρονομία, ας, ἡ, (a κληρονομέω) LXX pro יְרֻשָּׁה, מוֹרָשָׁה, נַחֲלָה, 1) *haereditas*, *portio haereditaria*, Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 12, 13. 20, 14. Num. 27, 8. 9. 10. 11. — Ἔχω κλῆρον. ἐν τῇ βασιλ. accipio portionem in regno, i. e. particeps fio regni, Eph. 5, 5. — 2) *possessio* ex alterius voluntate s. lege tributa, destinata; sic potissimum terra canaanea dicebatur κληρονομία Israelitarum, Act. 7, 5. Hebr. 11, 8. Num. 18, 24. Thren. 5, 2. — *bona regni divini*, sive *salus* a Deo probis *destinata*, quae cum felicitate in terra promissa comparatur, Act. 20, 32. Gal. 3, 18. Eph. 1, 14. 18. Hebr. 9, 15. 1 Petr. 1, 4. — Col. 3, 24. τὴν ἀνταπόδ. τῆς κληρον. i. e. salutem in praemium. cf. Ezech. 11, 15. 2 Macc. 2, 4. *.

Κληρονόμος, ου, ὁ, (ex κλῆρος et νέμω, tribuo, possidendum do) 1) qui sorte accipit; — 2) *haeres*, Matth. 21, 38. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Gal. 4, 1. — κληρονόμος θεοῦ, haeres Dei, i. e. bonorum divinorum, qui, quia est Dei filius, etiam felicitatis apud Deum (in coelo) fit particeps, Rom. 8, 17. Gal. 4, 7. Sic quoque Gal. 3, 29. κληρονόμοι nimirum τοῦ Ἀβραάμ, i. e. bonorum Abrahamo promissorum, quae non nisi filii eius accipere possunt. — LXX pro יוֹרֵשׁ, Ier. 8, 10. 2 Sam. 14, 7. Sir. 23, 22. — 3) *possessor*, accipiens ut in perpetuum possideat, Rom. 4, 13. 14. Tit. 3, 7. Hebr. 1, 2. 6, 17. 11, 7. Iac. 2, 5. *.

Κλῆρος, ου, ὁ, LXX pro גּוֹרָל, נַחֲלָה, 1) *sors* i. e. instrumentum, quo sortitio fit, ut lapilli, Ps. 68, 14. — Matth. 27, 35. κλῆρον βάλλειν. Marc. 15, 24. Luc. 23, 34. Io. 19, 24. Act. 1, 26. Ezech. 24, 6. Ion. 1, 7. Ps. 22, 19. — 2) *id quod sorte tribuitur*, *sors*, *pars*, der Theil, Antheil, Act. 8, 21. οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. (cf. Deut. 10, 9. 12, 12. Sir. 2, 9. Ioseph. ant. 4, 7. 5.) Sic etiam κλῆρον τῆς διακονίας accipere, i. e. participem esse muneris, Act. 1,

7. 25. — 3) *locus, conditio, sors,* quam ex fati decreto abèmus s. accipimus, ut nostrum *Loos;* de fato et condione externa, Col. 1, 12. μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων parceps sortis, i. e. felicitatis sanctorum. Act. 26, 18. κλῆρον ἐν ῖς ἡγιασμένοις. cf. Sap. 5, 5. ἐν ἁγίοις ὁ κλῆρος αὐτοῦ ἐστιν. ι. c. 3, 14. κλῆρος (locus) ἐν ναῷ κυρίου. Suid. κλῆρος· τόπος, ;ῆμα, cf. Ps. 31, 18. ἐν ταῖς χερσί σου οἱ κλῆροί μου. Dan. 12, 3. Ier. 13, 25. — 4) metonymice οἱ κλῆροι dicuntur *destiati ad salutem homines, electi a Deo ad felicitatem,* Petr. 5, 3. (Alii singulos coetus intelligunt.) Sic Israelitae 1 V. T. saepius dicuntur κληρονομία τοῦ θεοῦ, i. e. populus, uem sibi elegit, peculium Dei, v. c. Ies. 19, 26. Ier. 2, 7. 2, 8. Ioel. 2, 17. Iudith. 9, 12. 13, 5.) *.

Κληρόω, ῶ, f. ώσω, (a κλῆρος) 1) sortior, sortem mitto; ›seph. ant. 5, 1. 14. Ies. 17, 11. — Κληρόομαι, passiv.: sorte ;gor, 1 Sam. 14, 41. Ioseph. ant. 6, 4. 2. ταύτης (tribu Beniminitica) κληρωθείσης. — Missa notione sortis — 2) fato s. 'ei voluntate eligor, i. e. *contigit* s. *evenit mihi ex Dei oluntate;* Eph. 1, 11. ἐκληρώθημεν — εἰς τὸ εἶναι, per quem x Dei voluntate nobis contigit, ut etc., (Act. Thom. §. 24. 'α κληρωθῶ ἄξιος γενέσθαι τῶν ὀφθέντων ὑπὸ τῶν ἀγγέλων.) *.

Κλῆσις, εως, ἡ, (a καλέω) 1) appellatio, compellatio; ;r. 31, 6. — *invitatio, vocatio* (ad epulum, Iudith. 12, 10. Macc. 5, 14.) — ad regnum Dei eiusque bona, Rom. 11, 9. Eph. 4, 1. 2 Thess. 1, 11. 2 Tim. 1, 9. Hebr. 3, 1. 2 Petr. , 10. (Clem. Alex. Strom. 6, 17.) — Eph. 1, 18. 4, 4. ἡ ἐλπὶς ῆς κλήσεως, vid. Ἐλπίς. Phil. 3, 14. βραβεῖον τῆς κλήσεως, raemium felicitatis, ad quam vocati sumus. — 2) *locus, rdo,* i. e. status externus, ut nostrum der *Beruf* und Stand; Cor. 1, 26. βλ. τὴν κλῆσιν ὑμῶν, videte locum vestrum, quod on multi vestrum sunt philosophi, vel potentes etc. 1 Cor. , 20. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει, ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω, eo ›co, quo quisque vestrum erat, quum ad regnum Dei voıretur, maneat etiam. (Sic κλήσεις, dorice κλάσεις, Latinor. *lasses* apud Dionys. Halic. Antiq. Rom. 4, 18.)

Κλητός, ή, όν, (a καλέω) 1) *vocatus, invitatus* — l munus, κλητός (a Iesu) ἀπόστολος, Rom. 1, 1. 1 Cor. 1, coll. Gal. 1, 15. — (ad epulum invitatus 1 Reg. 1, 41. Macc. 5, 14.) — invitatus, vocatus ad regnum Dei eiusque licitatem, Matth. 20, 16. 22, 14. 1 Cor. 1, 24. Iud. v. 1. — λητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, a Christo vocati ad regnum suum, Rom. , 6. (1 Reg. 1, 49. οἱ κλητοὶ τοῦ Ἀδωνίου, invitati ab Adoia) Rom. 8, 28. — 2) *convocatus*, κλητοί, *concio.* Sic inılligo κλητοὶ ἅγιοι Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 2. concio sanctorum, ›nvocatus per Christum coetus ἁγίων; et Apoc. 17, 14. κλητοὶ αὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί, i. e. coetus electorum et fidelium. imiliter in V. T. dies septimus aliusve festus dicitur ἡμέρα

Vv 2

κλητὴ ἁγία, dies concionis, dies ubi convocatur populus ad colendum Deum, hebr. מִקְרָא קֹדֶשׁ, Exod. 12, 16. Lev. 23, 2—4. 8. 24. 37. *.

Κλίβανος, ου, ὁ, (apud seriores scriptores pro κρίβανος vid. *Sturz.* de dial. Macedon. p. 176. *Lobeck.* ad Phryn. p. 176.) 1) *testum, clibanus*, i. e. fornax, in qua coquuntur panes hordacei, hebr. תַּנּוּר, LXX Exod. 8, 3. Lev. 2, 4. 26, 26. Hos. 7, 4. (Herodot. 2, 92.) „Er besteht bei den Morgenländern häufig nur aus einem grossen, oben enger zugehenden Topfe, welcher vorher erhitzt wird, und an dessen Seiten man die Brodkuchen anklebte." Vid. *Gesenius* sub v. תַּנּוּר. Hinc etiam κλίβανος ein Backtopf, Lev. 11, 35. Hos. 7, 6. 7. — 2) fornax maior, *furnus*, i. q. κάμινος; sic in N. T. Matth. 6, 30. Luc. 12, 28. et Malach. 4, 1. e quo loco haec deprompta videntur. cf. etiam Ps. 21, 9. Gen. 15, 17. Suid. κλίβανος· ἡ κάμινος, ἑστία. *.

Κλίμα, ατος, τό, (a κλίνω) 1) inclinatio; inclinatio coeli, plaga coeli, Ioseph. ant. 14, 15. 2. — 2) *tractus terrae, regio*, Rom. 15, 23. 2 Cor. 11, 10. Gal. 1, 21. (Ioseph. de bell. 5, 12. 2. Polyb. 5, 44. 6.) *.

Κλινάριον, ίου, τό, diminutiv. a κλίνη, *lectulus*. Act. 5, 15. in codd.

Κλίνη, ης, ἡ, (a κλίνω) hebr. מִטָּה, *lectus* in quo reclinare possumus. — Dicitur a) de lecto ad reclinandum quiescendumque idoneo quovis, Marc. 7, 30. Luc. 17, 34. 1 Sam. 19, 13. 2 Sam. 4, 7. Ps. 6, 6. (de lecto pretiosiore 2 Chron. 22, 11. 24, 25. Esth. 1, 7.) — b) de lecto triclinari, Marc. 4, 21. 7, 4. Luc. 8, 16. Ezech. 23, 41. Exod. 8, 3. — c) de lecto aegrotantium Apoc. 2, 22. βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, pro: morbum infligam ei. 2 Sam. 13, 5. שְׁכַב עַל מִשְׁכָּב. — cf. Gen. 48, 2. 49, 32. — lectus portatu aptus, Matth. 9, 2. 6. Luc. 5, 18. Act. 5, 15. coll. Cantic. 3, 7. Ioseph. ant. 7, 1. 6. *.

Κλινίδιον, ίου, τό, (diminutiv. a κλίνη) *lectulus*, i. q. κλινάριον, Luc. 5, 19. 24. *.

Κλίνω, f. ινῶ, 1) *inclino*, — τὴν κεφαλὴν, de moribundo, Io. 19, 30. — τὸ πρόςωπον εἰς τὴν γῆν, vultum demitto ad terram, Luc. 9, 12. 24, 29. — *inclino me*; de die ad vesperam (εἰς ἑσπέραν, ut additur Iudic. 19, 9.) inclinante, Luc. 9, 12. 24, 29. Iudic. 19, 11. (ירד) Ier. 6, 4. (נטה). — 2) *reclino*, τὴν κεφαλὴν, caput reclino i. e. recubo, Matth. 8, 20. Luc. 9, 58. — 3) *in fugam coniicio, inclino aciem*, zum Weichen bringen, Hebr. 11, 34. κλίνειν παρεμβολάς. (Ioseph. ant. 14, 15. 4. κλίνεται τὸ κέρας τῆς φάλαγγος. Polyb. 1, 27. 8.) *.

Κλισία, ας, ἡ, (a perf. pass. κέκλισαι verbi κλίνω) locus ubi recumbere, sedere, quiescere possumus, sella, ten-

torium; 3 Macc. 6, 31. — De discumbentibus ad epulum est: *discubitus, ordo discumbentium;* sic semel in N. T. Luc. 9, 14. κατακλ. αὐτοὺς (κατὰ) κλισίας discumbere facite eos certis ordinibus (in Haufen oder Gesellschaften) per quinquagenos. (Marc. 6, 39. 40. συμπόσια et πρασιαί.) Similiter κλισία Iosepho ant. 12, 2. 12. est ordo discumbentium, quod nos dicimus *Tisch:* διμερῆ τὴν κλισίαν ἐποίησε — τοὺς μὲν γὰρ ἡμίσεις ἐκέλευσεν ἀνὰ χεῖρα κατακληθῆναι, τοὺς δὲ λειποὺς μετὰ τὴν αὐτοῦ κλισίαν. *.

Κλοπή, ῆς, ἡ, (a κλέπτω) *furtum;* Matth. 15, 19. Marc. 7, 22. — Ier. 48, 27. Hos. 4, 2. Sap. 14, 25. *.

Κλύδων, ωνος, ὁ, (a κλύζω, adspergo, adluo) *fluctus* aquae, potissimum maris, *undae adluentes* s. *fluctuantes,* Luc. 8, 24. (Ioseph. ant. 9, 10. 2.) Iac. 1, 6. ὁ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης. 4 Macc. 7, 4. κλύδων τῶν παθῶν. — Saepius etiam pro tempestate, ut apud LXX pro סַעַר Ion. 1, 4. 11. 12. *.

Κλυδωνίζομαι, f. ίσομαι, (a κλύδων) fluctibus iactor; — *fluctuum instar agitor;* ad mentem translatum: *animo fluctuo;* semel Eph. 4, 14. coll. Iac. 1, 6. Ies. 57, 20. οἱ ἄδικοι κλυδωνισθήσονται καὶ ἀναπαύσασθαι οὐ δυνήσονται. Ioseph. ant. 9, 11. 3. ὁ δῆμος ταρασσόμενος καὶ κλυδωνιζόμενος οἰχήσεται φεύγων.

Κλωπᾶς, ᾶ, ὁ, *Clopas,* (חַלְפָא, quod etiam effertur Ἀλφαῖος, quod vid.), nomen mariti Mariae, patris Iacobi apostoli. Io. 19, 25. ἡ τοῦ Κλωπᾶ (γυνή). Plura vid. in Ἰάκωβος. *.

Κνήθω, s. κνάω, f. ήσω, scalpo, frico, titillo; κνήθομαι, *prurito laboro;* 2 Tim. 4, 3. κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν quoniam aures ipsis pruriunt. (De accusat. τὴν ἀκοήν vid. *Wineri* Grammat. p. 67.) Hesych. κνήθομενοι τὴν ἀκοήν· ζητοῦντες τὶ ἀκοῦσαι καθ' ἡδονήν. *.

Κνίδος, ου, ἡ, *Cnidus* s. *Gnidus*, peninsula et urbs maris Aegaei infra Cretam; „urbs in Chersoneso Cariae, cui praeiacet insula aggere iuncta continenti, quae alteram urbis Cnidi partem habet." *Cellarius,* in Geogr. plenar. III, 3. 52. p. 82 sq. — Act. 27, 7. 1 Macc. 15, 23. *.

Κοδράντης, ου, ὁ, vox latina *quadrans.* Quadrans romanus erat pars quarta assis semiuncialis, sive decima sexta pars denarii; in N. T. ita dicitur nummus, qui chalcum atticum dimidium, seu δύο λεπτά, zwei Pfennige, valebat. Vid. quae prolixius de hoc verbo disputavit *Fischerus* de vitiis lexic. N. T. p. 448. — Matth. 5, 26. Marc. 12, 42. λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. *.

Κοιλία, ας, ἡ, (a κοῖλος, cavus) propr. cavum, die Höhle, (κοιλία ᾅδου, Ion. 2, 3. Sir. 51, 7.) 1) *venter* quum superior tum inferior, die Bauchhöhlung, Matth. 12, 40. (Ion.

2, 2.) Gen. 41, 20. (קֶרֶב). — 2) Partes ventris, et quidem a) venter inferior: *alvus*, *ventriculus*, Matth. 15, 17. Marc. 7, 19. Apoc. 10, 9. 10. (Ezech. 3, 2.) LXX pro מֵעַיִם, 2 Reg. 20, 10. Iudic. 3, 22. קֶרֶב Exod. 29, 13. 22. — b) *stomachus*, Luc. 15, 16. 1 Cor. 6, 13. LXX pro בֶּטֶן, Prov. 18, 20. Ier. 51, 34. coll. Num. 5, 22. — c) ex usu hebr. בֶּטֶן *uterus*, Luc. 1, 41. 42. 44. 2, 21. Io. 3, 4. Gen. 25, 24. Num. 5, 21. Sap. 7, 2. (LXX etiam pro רֶחֶם Iob. 3, 11. 10, 18.) — ἐκ κοιλίας μητρός, ex utero matris, a prima aetate, Matth. 19, 12. Luc. 1, 15. Act. 3, 2. 14, 8. Gal. 1, 15. Iudic. 16, 18. Iob. 1, 21. Ies. 49, 1. — *Κοιλία* Luc. 11, 27. 23, 29. pars pro toto: *genitrix*. — 3) ut hebr. בֶּטֶן (Prov. 11, 8. 20, 27. 26, 22.) et מֵעַיִם (Iob. 30, 27. Thren. 1, 10. Ps. 40, 9.) dicitur pro καρδία sive ψυχῇ, tanquam sensuum, desideriorum sede, et est a) *venter* i. e. *cupidines*, *voluptates ventris* s. *gulae*, Rom. 16, 18. δουλεύοντες τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ. Phil. 3, 19. ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, quibus venter dominatur. (Ezech. 7, 19. αἱ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι καὶ αἱ κοιλίαι αὐτῶν οὐ μὴ πληρωθῶσι. Sir. 23, 6. κοιλίας ὄρεξις). — b) *cor*, i. e. *animus*, *interna hominis*, Io. 7, 38. ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος, ex eius corde, animo i. e. ex eo dimanabunt etc. cf. Ies. 16, 11. ubi pro ἡ κοιλία in altero membro τὰ ἐντός μου. Ier. 4, 19. τὴν κοιλίαν μου ἀλγῶ, καὶ τὰ αἰσθητήρια τῆς καρδίας μου. Sir. 51, 21. ἡ κοιλία μου (v. 19. et 20. in simili oratione καρδία, ψυχὴ) ἐταράχθη ἐκζητῆσαι σοφίαν. *.

Κοιμάω, ῶ, f. ήσω, facio cubare, dormire, sopio. — *Κοιμάομαι*, ῶμαι, *dormio*, *obdormio*, Matth. 28, 13. Luc. 22, 45. Io. 11, 12. Act. 12, 6. — LXX Ruth. 3, 7. 8. 1 Sam. 3, 15. Ps. 3, 5. pro שָׁכַב. — per euphemismum de morientibus et mortuis, in sepulchri recessu quasi dormientibus (ἐν τῇ ἀναπαύσει ᾅδου ἐκοιμήθησαν Iob. 21, 13.): *exspiro* Io. 11, 11. Act. 7, 60. 13, 36. — *morior*, 1 Cor. 7, 39. 11, 30. 15, 6. 18. 51. 2 Petr. 3, 4. — οἱ κοιμώμενοι, *vita defuncti*, Matth. 27, 52. 1 Cor. 15, 20. 1 Thess. 4, 13. 14. 15. — (Apud LXX saepissime pro hebr. שָׁכַב eodem sensu, ut 1 Reg. 2, 10. 11, 43. Ies. 43, 17. 2 Macc. 12, 45.) *.

Κοίμησις, εως, ἡ, (a κοιμάομαι) *somnus*, *quies*. Io. 11, 13. — (Sir. 46, 19. 48, 13. de morte.) **.

Κοινός, ή, όν, (a ξύν, cum) 1) *communis*, ad omnes vel plures pertinens, gemeinschaftlich, Act. 2, 44. 4, 32. Tit. 1, 4. κοινὴ πίστις. Iud. v. 3. κοινὴ σωτηρία. (Sap. 7, 3. κοινὸς ἀήρ. Prov. 25, 24. οἰκία κοινή, hebr. חָבֵר, societas. 2 Macc. 8, 29. 9, 21. κοινὴ ἀσφάλεια Ioseph. ant. 5, 1. 27. θεὸν τὸν Ἑβραίοις ἅπασι κοινόν.) — (Etiam publicus, et opponitur privato, 2 Macc. 12, 4. Polyb. 25, 8. 4.) — 2) *vulgaris*, gemein, schlecht; Hebr. 10, 29. τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος. (Iustin. Mart. apol. 2. p. 98. οὐ γὰρ ὡς κοινὸν ἄρτον οὐδὲ

κοινὸν πόμα ταῦτα (panem et vinum in coena s.) λαμβάνομεν) Potest etiam verti *profanus;* nam κοινός saepius opponitur sacro, ab usu vulgari separato, et indicat id, quod profanum est. (Ioseph. a t. 12, 12. 3. κοινοὶ ἄνθρωποι, vulgus profanum. ib. 13, 1. 1. οἱ τὸν κοινὸν βίον προῃρημένοι, qui profanam vitam, a legibus mosaicis abhorrentem, sequuntur.) Sic fortasse etiam Apoc. 21, 27. οὐ μὴ εἰςέλθῃ πᾶν κοινόν (ita *Griesb.* pro κοινοῦν) nemo profanus i. e. societati electorum a Deo non adscriptus. Alii vertunt: nil impuri. — 3) *impurus,* de impuritate levitica, Act. 10, 14. 28. 11, 8. Rom. 14, 14. 1 Macc. 1, 50. 65. — Marc. 7, 2. κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτως, manibus illotis contra legem mosaic. ib. v. 5., ubi *Griesb.* κοιναῖς edidit pro ἀνίπτοις. *.

Κοινόω, ῶ, f. ώσω, (a κοινός) 1) aliquid commune reddo. Sic apud profanos.) — In N. T. est: a) *profano,* [Act. 21, 28. vid. *Κοινός.*] — b) *impurum facio, polluo,* potissimum de munditie ex praeceptis legis mosaic. Matth. 15, 11. 18. 20. Marc. 7, 15. 18. 20. 23. [Apoc. 21, 27.] — Κεκοινωμένους, pollutos, vid. Num. 19, 9 sqq. ubi LXX ἀκάθαρτος. — c) *impurum declaro,* s. *habeo,* Act. 10, 15. 11, 9. Hesych. μὴ κοίνου· μὴ ἀκάθαρτον λέγε. *.

Κοινωνέω, ῶ, f. ήσω, (a κοινωνός) *in societatem venio, communionem habeo,* i. e. *particeps fio,* seq. genitivo rei, Hebr. 2, 14. (Prov. 1, 11. 2 Macc. 5, 20. 14, 25. Ioseph. ant. 4, 4. 4. ib. 7, 4. 1.) — b) seq. dativo rei, in *communionem rei venio, particeps fio,* Rom. 12, 13. ταῖς χρείαις, in communionem eorum, quae alii indigent, venire, i. e. subvenire illorum necessitati. Rom. 15, 27. 1 Tim. 5, 22. ἁμαρτίαις ἀλλοτρίων. 1 Petr. 4, 13. τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι. 2 Io. v. 11. Sap. 6, 25. Sir. 13, 3. seq. πρός τι.) — c) seq. dativo personae: *communionem s. societatem cum aliquo ineo, in societatem cum eo venio;* Gal. 6, 6. κοινωνείτω τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς, i. e. in societatem omnium bonorum cum eo veniat. Phil. 4, 15. οὐδεμία μοι ἐκκλ. ἐκοιν. i. e. nullus coetus in societatem mecum venit quod attinet ad data et accepta. (Act. Thom. §. 26. κοινωνῆσαί μοι εἰς τὴν εὐχαριστίαν αὐτην, socium mihi esse in coena sacra. Act. Thom. §. 40. κοινωνήσομεν ἀλλήλοις, de concubitu. Ibid. §. 46. κοινώνησον ἡμῖν, Christe, nimirum in sacra coena per panem et vinum. Sir. 13, 1. ὁ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ, qui familiariter utitur ὑπερ. Ibid. v. 3. — Etiam πρός τινα, Cohel. 9, 4. — μετά τινος, Iob. 34, 8. Act. Thom. §. 27.) — Alii κοινωνεῖν Rom. 12, 13. Gal. 6, 6. Phil. 4, 15. transitive explicant: *participem facio,* quo sensu autem vix apud ullum scriptorem legitur. *.

Κοινωνία, ας, ἡ, (a κοινωνός) 1) *consortium, societas, communio;* Act. 2, 42. κοινωνία nimirum bonorum. Gal. 2, 9. ἡ δεξιὰ κοινωνίας, dextra pignus societatis et amicitiae. —

κοινωνία τινός, societas, communio cum aliquo, 1 Cor. 1, 9. 10, 6. *κοιν. τοῦ αἵματος, τοῦ σώμ.* i. e. in communionem venire cum Christo pro nobis cruci affixo. 13, 13. [Eph. 3, 9. ubi *Griesb. οἰκονομία*] Phil. 2, 1. 3, 10. Phil. v. 6. *Κοιν. τῆς πίστεώς σου*, societas doctrinae, quam nobiscum profiteris. (Sap. 8, 18. Ioseph. ant. 2, 5. 1.) — *κοινωνία πρός τι*, societas, communio cum aliquo, 2 Cor. 6, 14. (Clem. Alex. protrept. 1. *ἦν δέ τις ἔμφυτος ἀρχαία πρὸς οὐρανὸν ἀνθρώποις κοινωνία* coll. Cohel. 9, 4.) — *Κοινωνίαν ἔχειν μετά τινος*, societate, amore coniunctum esse cum aliquo, 1 Io. 1, 3. 6. 7. coll. Iob. 34, 8. — 2) *beneficiorum communicatio, collectio*, — *εἴς τι*, in alicuius usum, pro aliquo; Rom. 15, 26. *κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχούς*, collationem facere pro pauperibus. 2 Cor. 8, 4. *τὴν κοιν. τῆς διακ.* collationem, vel communicationem beneficiorum. 2 Cor. 9, 13. *ἁπλότης τῆς κοιν. εἰς αὐτούς*, sinceritas qua pro illis beneficia collegistis. Phil. 1, 15. *κοιν. ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγ.*, collationem s. beneficia vestra quibus iuvistis evangelii praedicationem. — Hebr. 13, 16. *τῆς κοιν. μὴ ἐπιλ.* — Phavorin. *κοινωνία· ἡ ἐλεημοσύνη*. *.

Κοινωνικός, ή, όν, (a *κοινωνός*) *ad societatem aptus*; (Clem. Alex. Strom. 1, 6.) — *sociabilis; humanus*. Semel 1 Tim. 6, 18. ubi esse videtur *liberalis, ad dandum promtus*. Vid. *Κοινωνία*. (Polyb. 18, 31. 7.)

Κοινωνός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, (a *κοινός*) 1) *socius, sodalis*, Matth. 23, 30. Luc. 5, 10. 2 Cor. 8, 23. — 1 Cor. 10, 18. 20. *κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου, τῶν δαιμονίων*, societatem ineuntes cum sacris Iudaeorum, gentilium. (LXX pro hebr. חָבֵר, Prov. 28, 24. Ies. 1, 23. Mal. 2, 14.) — *particeps* rei, 2 Cor. 1, 7. *τῶν παθημάτων*. 1 Petr. 5, 1. *τῆς δόξης*. 2 Petr. 1, 4. Hebr. 10, 33. — 2) sodalis i. e. *amicus*, amoris et societatis vinculo iunctus, Philem. v. 17. *ἔχειν τινὰ κοινωνόν*, aliquem habere amicum. (Sir. 6, 10. *φίλος κοινωνὸς τραπέζων*, amicus qui tantum dapes amat, quem Phocylides *τραπεζόκορον, — πόσιως καὶ βρώσιος ἑταῖρον* appellat) *.

Κοίτη, ης, ἡ, (a *κεῖμαι*) 1) locus recubandi, quiescendi, *cubile* quum animalium (Mich. 2, 12. Ier. 10, 21.) tum hominum (1 Chron. 5, 1. 2 Sam. 4, 5.) — Luc. 11, 7. (Ioseph. ant. 6, 4. 1. *ἡ κοίτης ὥρα*) — *torus coniugalis*, Hebr. 13, 4. ubi *κοίτη* pro matrimonio ipso. Ioseph. ant. 2, 4. 5. *κοίτην μιᾶναι* de moecho. — 2) *concubitus*, et legitimus et illegitimus; saepius apud profanos et in versione LXX pro מִשְׁכָּב, Lev. 15, 4 sq. 21—25. 18, 22. Num. 31, 17. Sap. 3, 13. 16. — Sic semel in N. T. Rom. 13, 13. *μὴ κοίταις*, veneri non indulgeamus. — 3) ex hebraismo *κοίτη* dicitur pro *semine* in concubitu emisso, *semen concubitus*, et ita respondet hebr. שִׁכְבַת. Rom. 9, 10. *ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα*, unius viri semen accipiens s. suscipiens, nimirum: gemellos peperit. Num. 5,

19. ἔδωκέ τις τὴν κοίτην αὐτοῦ ἐν σοί. Plenius dicitur κοίτη σπέρματος, שִׁכְבַת־זֶרַע, Lev. 15, 16. ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, quod per hypallagen est σπέρμα κοίτης. ib. v. 31. 22, 4. Lev. 18, 20. 23. διδόναι κοίτην σπέρματος. (Alii Rom. 9, 10. prolem ex concubitu intelligunt.) *.

Κοιτών, ῶνος, ὁ, (a κοίτη) *cubiculum.* (Vulgaris magis apud Atticos quam urbani sermonis fuisse, testatur *Lobeck.* ad Phryn. p. 252 sq.) Legitur Act. 12, 20. ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτ. βασ. cubicularius regius. (LXX pro חֶדֶר, 2 Sam. 4, 7. מִשְׁכָּב Exod. 8, 3. 3 Esdr. 3, 3. Diod. 11, 69.) *.

Κόκκινος, η, ον, (a κόκκος, granum; granum quercus cocciferae, coccus tinctorius, die Kermesbeere (d. i. die in der Gestalt von Beeren auf den Blättern der ilex coccifera angesetzten Eiernester der weiblichen Schildlaus). cf. Plin. Hist. Nat. 9, 41. 16, 8. 22, 2.) — Hinc κόκκινος, *coccineus, cocco tinctus;* Matth. 27, 28. Hebr. 9, 19. Apoc. 17, 3. 4. 18, 12. 16. (Gen. 38, 21. Ios. 2, 18. 2 Sam. 1, 24. Exod. 25, 4. Lev. 14, 4. 6.) *.

Κόκκος, ου, ὁ, *granum;* Matth. 13, 31. 17, 20. Marc. 4, 31. Luc. 13, 19. 17, 6. Io. 12, 24. 1 Cor. 15, 37. *.

Κολάζω, f. άσω, (a κόλος, mutilus) propr. amputo ut arbores, alas; 1) coerceo, cohibeo; castigo, i. q. βασανίζω, Sap. 16, 1. ib. 3, 4. — Quum hoc saepius fiat in poenam (Sap. 11, 5. 17. 16, 9.), est — 2) *poena afficio, punio.* Sic medium, significationem activi habens, bis Act. 4, 21. 2 Petr. 2, 9. coll. 2 Macc. 6, 14. Ioseph. ant. 3, 15. 1. Xenoph. mem. 3, 13. 4.) *.

Κολακεία, ας, ἡ, (κολακεύω adulor, κόλαξ adulator) *adulatio;* 1 Thess. 2, 5. (Ioseph. de bell. 4, 4. 1.) *.

Κόλασις, εως, ἡ, (a κολάζω quod vid.) *castigatio; cruciatus* 1 Io. 4, 18. ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, animum cruciat. Sap. 11, 13. 16, 2. — cruciatus in poenam, Matth. 25, 46. Ezech. 14, 3. 18, 30. 2 Macc. 4, 38. Sap. 16, 2. 24. *.

Κολασσαί, ῶν, αἱ, *Colossae;* Col. 1, 2. in codic. Vid. Κολοσσαί.

Κολαφίζω, f. ίσω, (a κόλαφος, compressa in pugnum manus) *pugnis caedo, colaphum infligo;* Matth. 26, 67. 14, 65. — Species pro genere; pugnis caedere pro: *violenter vexare*, thätlich misshandeln, 1 Cor. 4, 11. 2 Cor. 12, 7. 1 Petr. 2, 20. (Test. XII. Patr. p. 708.: „concubina, tibi invidens, κολαφίζει τὰ τέκνα σου.) *.

Κολλάω, ῶ, f. ήσω, (a κόλλα, gluten) glutino, agglutino. — Κολλάομαι, aor. 1. pass. ἐκολλήθην, cum significatione medii, propr. agglutino me, sequente dativo; de quavis coniunctione rerum firma et arcta dicitur, ut hebr. דָּבַק, cui in versione LXX saepius respondet, et est 1) *adhaereo, ankleben*, de rebus Luc. 10, 11. coll. Iob. 29, 10. Thren. 4,

4. — de hominibus: *adhaereo alicui, coniungor* cum aliquo, sich an einen hängen, Luc. 15, 15. — Act. 10, 28. — 2) *sector aliquem*, i. e. a) *insequor, vestigia eius sequor*, et quidem ita ut eum adsequar; Act. 8, 29. *κολλήθητι τῷ ἅρματι.* Sic hebr. דָּבַק saepius adsequor, attingo, v. c. Gen. 19, 19. 31, 23. Apoc. 18, 5. *ἐκολλήθησαν* (ita *Griesb.* pro *ἠκολούθησαν*) *αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ*, poenae eam insequentur et tandem adsequentur. — b) *adhaereo alicui, partes eius sequor*, Act. 5, 13. 9, 26. 17, 33. (2 Sam. 20, 2. 1 Macc. 3, 2. 6, 21.) — *deditus sum* alicui, *studeo, addictus sum*; *τῇ πόρνῃ* 1 Cor. 6, 16. (Sir. 19, 12.) *τῷ κυρίῳ* 1 Cor. 6, 17. (Deut. 10, 20. 2 Reg. 8, 6.) *τῷ ἀγαθῷ* Rom. 12, 9. (Ps. 119, 31. 2 Reg. 3, 3. *τῇ ἁμαρτίᾳ* Test. XII. Patr. p. 627. *τῇ ἀπληστίᾳ*). — Matth. 19, 5. in codd. — (LXX saepius *πρός τινα* Deut. 10, 20. *μετά τινος* Ruth. 2, 8. *εἴς τινα* 1 Reg. 11, 2.) *.

Κολλούριον, s. *κολλύριον, ίου, τό*, (diminutiv. a *κόλλυρα*, collyra, panis cinere coctus) 1) panis parvus, panis cinericeus; — 2) *collyrium*, medicamentum forma et colore collyrae simile, quod oculis adhibebatur. Apoc. 3, 18. (Dioscor. 2, 2.) — Receperunt hoc vocabulum Talmudistae, et in Medrasch Thehillim Ps. 19, 9. verba legis vocantur קִילוֹרִית לְעֵינַיִם collyrium oculorum. (*Buxtorf.* lex. p. 2052.) *.

Κολλυβιστής, *οῦ, ὁ*, (quod Phrynich. p. 448. *ἀδόκιμον* esse indicat) *nummularius*, — nummularii in porticibus templi sedentes, Matth. 21, 12. Marc. 11, 15. Io. 2, 15. (Descendit a *κόλλυβος*, *collybus*, [Cic. Verr. 3, 78.] i. e. a) nummus minutus; — b) nummus minutus pro permutatione datus nummulario.) Caeterum vid. *Κερματιστής*. *.

Κολοβόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (*κόλοβος*, mutilus, truncatus) amputo (2 Sam. 4, 12. *κολοβοῦσι τὰς χεῖρας αὐτῶν*), mutilo (Arrian. diss. in Epict. 2, 10.) — de tempore: *decurto, abbrevio, contraho*, Matth. 24, 22. Marc. 13, 20. Sic hebr קָצַר, falce amputare, dicitur de tempore pro *abbreviare*, Ps. 102, 23. (LXX *ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν*). Ps. 89, 46. (LXX *ἐσμίκρυνας τὰς ἡμέρας*.) Prov. 10, 27. (LXX *ἔτη δὲ ἀσεβῶν ὀλιγωθήσεται*.) *.

Κολοσσαί, *ῶν, αἱ*, (etiam *Κολασσαί*, quod vid.) *Colossae*, s. *Colossis*, urbs magna Phrygiae maioris ad flumen Lycum sita, fere ubi Menander sese Lyco coniungit, et haud procul ab urbibus Laodicea, et Hierapoli, (Herod. 7, 30. Xenoph. Cyrop. 1, 2.) quibuscum simul, (ut refert Orosius, 7, 7.) terrae motu anno Chr. 66. subversa est. — Col. 1, 2. *.

Κολοσσεύς, (in multis codd. etiam *Κολασσεύς*) *έως, ὁ*, *Colossensis*. Legitur in subscriptione epistolae ad Colossenses.

Κόλπος, *ου, ὁ*, hebr. חֵיק, 1) *sinus, pectus*, anterior corporis inter duo brachia pars, Io. 13, 23. *ἀνακείμενος ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ.* cf. 1 Reg. 3, 20. Ruth. 4, 16. — Locu-

tiones: a) dare mulierem in sinum alicuius; de amplexibus amoris Gen. 16, 5. 2 Sam. 12, 8. — b) esse in sinu alicuius, i. e. in eius amplexibus. Sensus: ab eo valde amari, Deut. 13, 6. 28, 54. 56. In N. T. a) esse *in sinu Abrahami*, in eius amplexibus, quod deinde ab eo foveri, Luc. 16, 22. 23. (4 Macc. 13, 16. οὕτως γὰρ παθόντας ἡμᾶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ὑποδέξονται εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν.) — b) esse in sinu patris, Io. 1, 18. i. e. cum eo versari et ab eo foveri. — 2) *sinus vestis*, Exod. 4, 6. 7. Prov. 6, 27. — Luc. 6, 38. δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν, de retributione, in utramque partem, vid. 2 Sam. 12, 18. Ies. 65, 6. Ier. 32, 18. — 3) *sinus maris*, Act. 27, 39. (Ioseph. ant. 3, 1. 5. ὁ Ἀράβιος κόλπος) *.

Κολυμβάω, ῶ, f. ήσω, *nato*. Act. 27, 43. (Barnab. epist. c. 10.) *.

Κολυμβήθρα, ας, ἡ, (κολυμβάω) *aquarum receptaculum*, ad natandum, lavandum, pisces alendos etc. — *balneum* Io. 5, 2. 4. 7. — *piscina*, Io. 9, 7. [11.] — LXX pro בְּרֵכָה, 2 Reg. 18, 17. Neh. 2, 14. Nah. 2, 8. (Ioseph. ant. 15, 3. 3. ib. 9, 11. 3.) *.

Κολωνία, ας, ἡ, vox latina *colonia*. Act. 16, 12. ubi Philippi dicitur *colonia* Romanorum, vid. Dio Cass. 51, 4. — De necessitudine coloniarum cum republica Romanor. vid. *Kuinoel.* in comment. ad h. l.

Κομάω, ῶ, f. ήσω, (a κόμη) *comam alo*, *comatus sum*; 1 Cor. 11, 14. 15. (Ioseph. ant. 4, 4. 4.) *.

Κόμη, ης, ἡ, *coma*, ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς, ut Suidas explicat. 1 Cor. 11, 15. de quo loco vid. *Φύσις*, No. 3. (Num. 6, 5. Ezech. 24, 23. 44, 20.) *.

Κομίζω, f. ιῶ, aor. 1. ἐκόμισα, 1) curo; — 2) *adporto*, *affero*, Luc. 7, 37. (cf. 3 Esdr. 9, 39. 40. ubi in textu hebr. Nehem. 8, 1. 2. legitur הֵבִיא. Sap. 18, 21. Tob. 9, 1.) — Med. *Κομίζομαι*, f. κομιοῦμαι, fero mihi; 1) *accipio*, *consequor*, hebr. לָקַח, 2 Cor. 5, 10. — τὴν ἐπαγγελίαν felicitatem promissam, Hebr. 10, 36. 11, 39. — σωτηρίαν, 1 Petr. 1, 9. — de eo, quod retributionis loco accipimus, Eph. 6, 8. Col. 3, 25. (2 Macc. 8, 33.) 1 Petr. 5, 4. 2 Petr. 2, 13. (1 Macc. 13, 37. Lev. 20, 17.) — 2) *recipio*, *recupero*, Matth. 25, 27. Hebr. 11, 19. ἐκομίσατο, recuperavit videlicet mortis periculo ereptum, altera quasi vice nactus est filium. Vid. *Παραβολή*. cf. Gen. 38, 20. Hos. 2, 9. (Ioseph. ant. 13, 4. 1. τὴν πατρῴαν ἀρχὴν κομισάμενος, patrium imperium recepit. ib. 1, 13. 4. Phil. de Ioseph. p. 559.) *.

Κομψότερον, (comparat. adv. κομψῶς, eleganter, belle) elegantius, venustius; — *melius*. in locutione κομψότερον ἔχειν, quae de aegroto, qui *melius se habet*, legitur Io. 4, 52.; item apud Arrian. in diss. Epict. 3, 10. ubi κομψῶς ἔχεις quoque

est *belle habes* (ut loquitur Cic. epp. ad fam. 16, 15.), du befindest dich wohl. Pertinet ad locum Ióann. glossa Hesychii: κομψότερον· βελτιώτερον, ἐλαφρότερον. *.

Κονιάω, ῶ, f. άσω, (a κονία, pulvis Iob. 38, 38. 3 Macc. 1, 18. — calx, Deut. 27, 2. Amos. 2, 1.) *calce obduco, dealbo;* (LXX hebr. שִׂיד, Deut. 27, 2, 4.) Matth. 23, 27. Act. 23, 3. In utroque loco comparatio eo spectat, quod hypocrita internam malitiam specie pietatis tegere studet, ut calce obducta solent tegi, quae nigra vel foeda sunt in aedificiis. *.

Κονιορτός, οῦ, ὁ, (κονία, pulvis et ὄρω excito) *pulvis*, proprie excitatus; etiam pulvis quivis. Matth. 10, 14. Luc. 9, 5. 10, 11. Act. 13, 51. 22, 23. (LXX pro אָבָק Ies. 29, 5. Nah. 1, 3. עָפָר, Deut. 9, 21. Thren. 3, 29.) *.

Κοπάζω, f. άσω, (a κόπος) 1) defatigor, defatigatus desino; — 2) *desino*, *cesso* simpliciter omissa notione defatigationis, ut Ruth. 1, 18. Gen. 8, 18. — Matth. 14, 32. Marc. 4, 39. 6, 51. de vento, qui furore suo quasi defatigatus quiescit. — (Gen. 8, 1. ἐκόπασε τὸ ὕδωρ. Ion. 1, 11. 12. ἐκοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν. Esth. 2, 1. ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ. Sir. 48, 10.) *.

Κοπετός, οῦ, ὁ, (a κόπτομαι quod vid.) percussio pectoris; *planctus;* semel Act. 8, 2. — LXX pro מִסְפֵּד, Mich. 1, 7. ποιήσεται κοπετόν. Ier. 6, 26. Zach. 12, 10. κόψονται ἐπ' αὐτῷ κοπετόν. ib. v. 11. 1 Macc. 4, 39.

Κοπή, ῆς, ἡ, (a κόπτω) incisio, τὸ caedere, ferire, percutere; — *caedes*, *strages;* Hebr. 7, 1. (LXX Gen. 14, 17. Ios. 10, 20. Deut. 28, 15. Iudith. 15, 5.) **.

Κοπιάω, ῶ, f. άσω, (a κοπία, defatigatio) 1) *defatigor* a) proprie *pectus tundendo*; *defatigor moerore*, *tristitia*, *dolore*, *malis;* Matth. 11, 28. Rom. 16, 12. τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ, malis defatigatae propter religionem domini. (LXX pro יָגַע, Ps. 6, 6. ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ defatigatus sum gemendo. Ps. 69, 3. ἐκοπίασα κράζων, defatigatus clamando.) — b) *defatigor laboribus*, ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, Io. 4, 6. (Ies. 40, 31. δραμοῦνται καὶ οὐ κοπιάσουσι Deut. 25, 18. Ioseph. ant. 2, 15. 3. ὑπὸ τῆς ὁδοιπορίας.) — 2) *defatigatus cedo*, *desino*, Apoc. 2, 3. ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας (sic enim *Griesb.* pro κεκοπίακας, καὶ οὐ κέκμηκας ut textus vulgaris habet e glossemate) mala passa es mei causa, sed iis neutiquam cessisti. (LXX Ps. 49, 8. pro חָדַל. coll. Ier. 17, 16.) — 3) Nostris scriptoribus vero etiam *transitive* dicitur, ut sit: *laboro*, et quidem a) *laboro cum molestia*, sich abarbeiten, Luc. 5, 5. 2 Tim. 2, 6. Ies. 65, 23. — b) *laboro*, *operor* simpliciter; α) de labore qui fit corpore, manu, Matth. 6, 28. Luc. 12, 27. Act. 20, 35. 1 Cor. 4, 12. Eph. 4, 28. LXX pro יָגַע 2 Sam. 23, 10. Ps. 127, 1. Ies. 24, 13. — β) de labore doctoris in doctrina christiana

docenda et propaganda, Io. 4, 38. 1 Cor. 15, 10. 16, 16. Gal. 4, 11. εἰς ὑμᾶς pro ἐν ὑμῖν, ut legitur 1 Thess. 5, 12. ib. 5, 17. οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ. Phil. 2, 16. Col. 1, 29. 1 Tim. 4, 10. — (de prophetarum labore Ies. 49, 4. de labore in sapientia colenda, Sir. 6, 19.) — γ) κοπιάω εἴς τινα, *laboro pro aliquo, laboribus* meis eum *adiuvo*, Rom. 16, 6. Pro εἰς sequitur etiam dativus, Sap. 9, 10. ἵνα (σοφία) συμπαροῦσά μοι κοπιάσῃ (me adiuvet ut) καὶ γνῶ. Sir. 24, 34. οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, non solum in meam utilitatem laboravi. *.

Κόπος, ου, ὁ, (a κόπτω) 1) τό tundere; porro i. q. κοπετός, planctus (vid. Κοπιάω), moestitia, Ier. 45, 3. — 2) *molestia*, quam sustineo, qua premor 2 Cor. 6, 5. 11, 23. 27. Apoc. 14, 13. (LXX pro עָמָל Iob. 5, 7. Ps. 25, 19. 90, 11. Sap. 10, 17.) — Κόπους παρέχειν τινί, molestiam, s. negotia alicui facessere, Marc. 14, 6. Luc. 11, 7. 18, 5. Gal. 6, 17. (Sir. 29, 4. πόνον παρέχειν.) — 3) *labor* cum molestia coniunctus, *opera*; κόπος τῆς ἀγάπης, 1 Thess. 1, 3. [Hebr. 6, 10.] facta, opera beneficentiae. Apoc. 2, 2. 2 Thess. 3, 8. 1 Thess. 2, 9. 1 Cor. 15, 58. ὁ κόπος ὑμῶν, labores vestri, studium Deo obsequendi. — De opera doctorum Io. 4, 38. (vid. Εἰσέρχομαι.) 1 Thess. 3, 5. cf. Gen. 31, 42. τὸν κόπον τῶν χειρῶν μου. Deut. 1, 12. vid. Κοπιάω. — Ex metonymia: *fructus laboris*, 1 Cor. 3, 8. 2 Cor. 10, 15. (Sir. 14, 15. ἑτέρῳ καταλείψεις τοὺς πόνους σου, καὶ τοὺς κόπους σου εἰς διαίρεσιν κλήρου. coll. Ps. 109, 11.) *.

Κοπρία, ας, ἡ, (a κόπρος, stercus) *fimus, stercus*; [Luc. 13, 8. vid. Κόπριος] Luc. 14, 35. — LXX pro עָפָר Iob. 2, 8. אַשְׁפֹּת 1 Sam. 2, 8. Neh. 2, 13. Thren. 4, 5. *.

Κόπριος, ία, ιον, (ab eod.) fimosus, stercoreus. — Κόπριον, τό, — τὰ κόπρια substantive: *fimus, stercus*, Luc. 13, 8. βάλω κόπρια, stercoraverim eam. (textus vulg. βάλω κοπρίαν.) 1 Macc. 2, 62. *.

Κόπτω, f. ψω, 1) *scindo, caedo, succido*, Matth. 21, 8. Marc. 11, 8. LXX hebr. כָּרַת Num. 13, 24. Iud. 9, 48. — (percutio, Ios. 10, 20. 2 Sam. 11, 15.) — 2) medium: percutio me, pectus tundo ex moerore, *plango, lugeo*, Matth. 11, 17. 24, 30. — LXX hebr. סָפַד Ezech. 24, 16. 2 Sam. 1, 12. Ioseph. ant. 7, 1. 6. — κόπτ. τινα, plango, defleo aliquem, Luc. 8, 52. 23, 27. Gen. 23, 2. 50, 10. — ἐπί τινι, hebr. סָפַד seq. עַל, Apoc. 1, 7. ἐπ' αὐτόν, vid. Ἐπί sub No. IV. 2. Apoc. 18, 9. 2 Sam. 11, 28. Zach. 12, 10. *.

Κόραξ, ακος, ὁ, *corvus*, Luc. 12, 24. — LXX pro עֹרֵב Lev. 11, 15. 1 Reg. 17, 4. 6. Ps. 147, 10. *.

Κοράσιον, ίου, τό, (a κόρη, puella) *puella*, nostrum: Mädchen. — In versione LXX est: *puella tenera*, pro יַלְדָּה, Ioel. 3, 3. Zach. 8, 5. — puella iuvenilis, viro matura, pro נַעֲרָה 1 Sam. 9, 11. 12. Esth. 2, 3. 7 sqq. diciturque saepius

de servis Ruth. 2, 8. 22. 1 Sam. 25, 42. Susann. v. 15—20. — In N. T. non nisi priori sensu legitur Matth. 9, 24 sq. Marc. 5, 41. 42. 6, 22. 28. — Marc. 5, 41. *κοράσιον* (Luc. 8, 54. *ἡ παῖς*) respondet syriaco ܛܠܝܬܐ, (טְלִיתָה) cuius radix טָלֶה significat agnellum tenerum. (Est propr. vocabulum sermonis familiaris, ut nostrum *Mädel*, quo vero seriores scriptores etiam cum nulla *εὐτελισμοῦ* significatione utuntur. Vid. *Lobeck* ad Phryn. p. 74. *Sturz.* de dial. Maced. p. 45.) *.

Κορβᾶν, ὁ, ipsa vox hebr. קָרְבָּן, donum, sacrificium Deo devotum, Lev. 2, 1. 4. 12, 13. 7, 38. — Legitur bis in N. T. a) tanquam *ἄκλιτον*, Marc. 7, 11. *κορβᾶν* (ὅ ἐστι δῶρον), ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, Deo devotum est, Deo dicare volo id quo posses a me iuvari. Simili modo vocem *κορβᾶν* interpretatur *δῶρον θεοῦ* Ioseph. ant. 4, 4. 4. et contr. Apion. 1, 22. et in priori loco commemorat, Nasiraeos sese appellasse *κορβᾶν* quia sacerdotibus s. templo dare debuissent triginta siclos. — Hinc etiam — 2) *κορβανᾶς*, ᾶ, ὁ, est: *thesaurus sacer* s. templi; Ioseph. de bell. 2, 9. 4. *τὸν ἱερὸν θησαυρὸν* (den Tempelschatz), *καλεῖται δὲ κορβανᾶς*. Sic semel in N. T. Matth. 27, 6. ubi ex adiuncto est reconditorium thesauri, i. q. *γαζοφυλάκιον*, quod vide. *.

Κορέ, ὁ, hebr. קֹרַח, *Core*, nom. propr. indecl. viri, qui contra Mosen, Dei legatum, rebellavit, Num. 16. — Iud. v. 11. (Ioseph. ant. 4, 2. 2. *Κορῆς, έου.*)

Κορέννυμι, (κορέω) f. *κορήσω*, *satio*, *saturo*; cibo Act. 27, 30. (Ioseph. ant. 2, 5. 6.) — bonis quibuscunque, felicitate, 1 Cor. 4, 8. *ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ*, omnibus bonis (spiritualibus) abundatis scilicet. (Deut. 31, 20. *ἐμπλησθέντες κορήσουσι*, Israelitae in terra promissa.) *.

Κορίνθιος, *ία*, *ιον*, *Corinthius*; — Corinthum incolens, Act. 18, 8. 2 Cor. 6, 11. [1 Cor. 16, 24.] *.

Κόρινθος, *ου*, ἡ, *Corinthus*, urbs celeberrima, metropolis Achaiae propriae, in isthmo Peloponnesi inter duo maria (inde bimaris dicta, Ovid. Metam. 5, 407.) sita, duobusque portubus instructa, Cenchreo versus Asiam (vid. *Κεγχρεαί*) et Lechaeo versus Italiam. Devastata est a Lucio Mummio, consule Romanorum, in bello achaico, postea autem, quippe mercaturae aptissima, a Iulio Caesare restituta, brevique incolis divitiis et luxuria valde aucta. — Act. 18, 1. 19, 1. [Rom. 16, 24.] 1 Cor. 1, 2. 2 Cor. 1, 1. 23. 2 Tim. 4, 20. *.

Κορνήλιος, *ίου*, ὁ, *Cornelius*, nom. pr. centurionis romani, Act. 10, 1. 3. 7. 17. 21—31. *.

Κόρος, *ου*, ὁ, *corus*, hebr. כֹּר, mensura, maxime aridorum, ut tritici, farinae etc., decem Ephas (Ezech. 45, 14.), sive decem medimnos atticos continens. (Ioseph. ant. 15, 9.

2. κόρος σίτου· ὁ δὲ κόρος δύναται μεδίμνους ἀττικοὺς δέκα. coll. Ioseph. ant. 3, 15. 3. — Semel Luc. 16, 7. — LXX pro כֹּר 1 Reg. 4, 22. κόροι σεμιδάλεως καὶ ἀλεύρου; (iisdem verbis Ioseph. ant. 8, 2. 4.) 1 Reg. 5, 11. κόρους πυροῦ (Test. XII. Patr. p. 599.) 2 Chron. 2, 10.

Κοσμέω, ῶ, f. ήσω, (a κόσμος) 1) *ordino*, *dispono*, *apte compono*; Matth. 25, 7. λαμπάδας. (Exod. 30, 7. ἐπισκευάζειν τοὺς λύχνους. Κοσμεῖν τὴν τράπεζαν, mensam struere, עָרַךְ, Ezech. 23, 41. Sir. 29, 26. πόλιν Mich. 6, 10. καιρούς, Sir. 47, 11.) — 2) *orno*, *exorno*, pulchrum facio ornamentis, Matth. 12, 44. Luc. 11, 25. οἶκον quasi nimirum ad excipiendum hospitem. 1 Tim. 2, 9. Apoc. 21, 2. νύμφην. Luc. 21, 5. templum λίθοις καὶ ἀναθήμασι. Apoc. 21, 19. murum λίθῳ 2 Chron. 3, 6. Ier. 4, 30. Ezech. 16, 11. Esth. 1, 6. — 3) orno honore, *honesto*; Matth. 23, 29. τὰ μνημεῖα, honestare sepulchra, differt ab οἰκοδομεῖν τοὺς τάφους exstruere monumenta, et est vel mortuum honestare eo, quod honores sepulchrales ei exhibentur, vel locum, ubi reconditus est, tantquam sacrum colere. Vid. *Kypkii* obss. ad h. l. — *honesto* aliquem *moribus*, *decori sum*, Tit. 2, 10. τὴν διδασκαλίαν, doctrinam christianam. 1 Petr. 3, 5. mulieres piae ἐκόσμουν ἑαυτὰς ὑποτασσόμεναι (eo quod obsequium praestiterunt) τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. (Polyb. σεμνότητι καὶ μεγαλοψυχίᾳ κοσμεῖν patriam; vid. *Raphel.* annot. e Polyb. p. 602. Herodian. 6, 3. 5. Sir. 48, 11. ἐν ἀγαπήσει κεκοσμημένοι, amore in Deum ornati.) *.

Κοσμικός, ή, όν, (a κόσμος quod vid.) 1) *mundanus*; *terrestris* Hebr. 9, 1. ubi opponitur ἐπουρανίῳ. — 2) *accommodatus ad hominum ingenium perversum*; Tit. 2, 12. τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, cupiditates seculi corrupti, quod nunc est. (Clem. Alex. paedag. 1, 1. ὁ λόγος — τῆς κοσμικῆς συνηθείας ἐξαρπάζων τὸν ἄνθρωπον.) *.

Κόσμιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, et κόσμιος, ία, ον, *bene compositus*, — de rebus, — et de moribus: *bene compositus*, *modestus*, *decorus*. 1 Tim. 2, 9. 3, 2. (Cicer. de offic. 1, 34. Xenoph. Anab. 6, 4. 32.)

Κοσμοκράτωρ, ορος, ὁ, (κόσμος et κρατέω), 1) *mundi gubernator* s. *dominus*. — 2) ex usu N. T. ubi κόσμος est seculum perversum, κοσμοκράτωρ, *hominum vitiosorum dominus*, sive ut Paulus Eph. 6, 12. ipse explicat κοσμοκράτ. τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, intelligendus est diabolus cum geniis malis, qui etiam Io. 12, 31. dicitur ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, et 2 Cor. 4, 4. ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου, et apud Clem. Rom. hom. 8, §. 21. ὁ πρόςκαιρος βασιλεύς, ὁ τῶν παρόντων βασιλεύς. Rabbini qui non solum קַרְטוֹן (κρατῶν) *dominus*, sed etiam קוֹזְמוֹקְרָטוֹר receperant, posterius quum de regibus, tum de angelo mortis (Io. 8, 44. ἀνθρωποκτό-

νος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς) dicere soliti sunt. cf. *Buxtorf.* lex. p. 2006 sq.

Κόσμος, ου, ὁ, (a κομέω, como) 1) ordo, apta et pulchra dispositio, (Ioseph. ant. 4, 3. 1. κόσμος τῆς πολιτείας. ib. 4, 8. 2. LXX pro צָבָא de ordinibus rerum et stellarum, v. c. Gen. 2, 1. Ies. 24, 21.) — 2) *ornatus, ornamentum*, 1 Petr. 3, 3. (LXX pro עֲדִי Exod. 33, 4—6. Ier. 4, 30. Test. XII. Patr. p. 601. κοσμηθεῖσα κόσμῳ νυμφικῷ. Ioseph. ant. 1, 16. 2. — Ex adiuncto: honor, decus Prov. 20, 29. et sensu transitivo: honor qui alicui datur, cultus, Sir. 50, 19. ubi κόσμος κυρίου, i. q. λειτουργία.) — 3) *rerum creatarum universitas*, a Graecis κόσμος, a Latinis *mundus* vocata ab apto pulchroque ordine, quo omnia sunt disposita. („Quem κόσμον Graeci, nomine *ornamenti*, appellaverunt, eum nos a perfecta absolutaque elegantia mundum." Plin. Hist. Nat. 2, 3. cf. Cicer. de nat. Deor. 2, 22.) Dicitur autem in N. T. a) universe: *mundus*, *rerum universitas*, coelum terramque continens, Matth. 13, 25. 24, 21. 25, 34. Luc. 11, 50. Io. 17, 5. 24. Act. 17, 24. Rom. 1, 20. 1 Cor. 8, 4. Eph. 1, 4. Hebr. 4, 3. 9, 26. 1 Petr. 1, 20. Apoc. 13, 8. 17, 8. Sap. 7, 17. 11, 18. 2 Macc. 7, 23. — rerum natura, 1 Cor. 14, 10. Sap. 16, 17. — b) per synecdochen: *terrarum orbis*, tanquam pars primaria (ut antiquis videbatur) mundi, Io. 11, 9. 21, 25. 1 Cor. 5, 10. — *terra* quatenus opponitur coelum, *adiuncta notione imbecillitatis et vitiositatis*, Io. 8, 23. ubi ἐκ τοῦ κόσμου τούτου εἶναι respondet τῷ ἐκ τῶ κάτω εἶναι, quod refertur et ad ortum et ad animi rationem et est: humanae originis et vitiositatis esse, vid. etiam 1 Io. 2, 15—17. — hyperbolice: magna orbis pars; Matth. 4, 8. πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου. — 4) ex metonymia κόσμος pro οἱ ἐν τῷ κόσμῳ, *incolae mundi*, 1 Cor. 4, 9. θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις, mundo, nimirum quum angelis tum hominibus, mundo quum superiori tum inferiori. De hac distinctione et usu voc. עוֹלָם apud Rabbinos vid. *Buxtorf.* lex. p. 1620. — *incolae telluris*; et quidem a) universe, Matth. 5, 14. 13, 38. 26, 13. Marc. 14, 9. Luc. 12, 30. Io. 1, 2. 9. 10. 16. 3, 12. 11, 27. 18, 36. 1 Io. 2, 2. 4, 1. 3. 9. 14. Rom. 3, 6. 19. 1 Cor. 4, 13. 2 Cor. 1, 12. 1 Tim. 3, 16. ἐν κόσμῳ, inter homines. Hebr. 10, 5. Apoc. 11, 15. ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου, imperium in homines. — et passim. vid. Sap. 9, 3. 14, 6. 10, 1. ubi Adamus πατὴρ τοῦ κόσμου dicitur; 14, 14. — b) indefinite de *magna parte* Rom. 1, 8. ἐν τῷ κόσμῳ, ubicunque inter homines, nostrum: weit und breit. Col. 1, 6. 1 Petr. 5, 9. Hinc ὁ κόσμος etiam simpliciter *multitudo*, in scriptis Ioannis, Io. 12, 19. ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. Io. 7, 4. 14, 22. 18, 20. Sic Sap. 6, 24. ubi κόσμῳ in altero membro respondet δῆμος. — c) de maiori hominum parte simul vi-

ventium; *aevum*, *seculum*, ut עוֹלָם hebr., 2 Petr. 2, 5. ὁ ἀρχαῖος κόσμος. ib. 3, 6. κόσμος ἀσεβῶν. Hebr. 11, 7. κόσμον, homines sui aevi. ib. v. 38. Sic intelligo etiam Matth. 18, 7. Io. 9, 39. εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, huius aevi hominibus. — In N. T. — d) *seculum*, quale erat temporibus Iesu et Apostolorum, *vitiosum*, i. e. homines tum viventes, quatenus sensibus cupiditatibusque ducebantur, die durch die Sünde verdorbene Welt, *homines qui nunc sunt*, videlicet corrupti. Io. 7, 7. 12, 31. 14, 17. 19. 27. 30. 31. 15, 18. 19. 16, 8. 11. 20. 16, 33. 17, 6. 9. 11. 12—16. 25. 1 Io. 3, 1. 13. 4, 4. 5. 5, 4 sq. 19. ὁ κόσμος ὅλος, omnes, qui nunc sunt; porro 1 Cor. 1, 20. 21. 27. τὰ μωρὰ τοῦ κόσ. τούτ., quae hisce hominibus stulta videntur. ib. v. 28. 2, 12. πνεῦμα τοῦ κόσμου. 3, 19. 11, 32. Eph. 2, 2. Phil. 2, 15. — 2 Cor. 7, 10. λύπη τοῦ κόσμου, dolor ob scelera s. sceleratos homines. Iac. 1, 27. 2, 5. 4, 4. 2 Petr. 1, 4. — Notandum vero, in pluribus horum locorum κόσμον ita dici, ut homines non emendatos, a Christo aversos, die nicht-christliche, die noch ungebesserte Welt, indicare videatur, cui contra opponuntur Christiani, per spiritum divinum edocti moribusque emendati. In scriptis Petri et Iacobi a κόσμῳ distincti et potius veris Dei cultoribus adnumerati videntur Iudaei, ita ut κόσμος tantum *gentiles* indicet, ut profecto in locis Paulinis Rom. 11, 12. πλοῦτος κόσμου — πλοῦτος ἐθνῶν. ib. v. 15. 1 Cor. 6, 2. Eph. 2, 12. ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ, inter gentiles. At in evang. Ioannis et in quibusdam locis Pauli κόσμος simul comprehendit Iudaeos, quippe Iesu et divinis praeceptis a Iesu ad nos perlatis immorigeros. Sic στοιχεῖα τοῦ κόσμου, Gal. 4, 3. Col. 2, 8. 20. ad Iudaeos et Col. 6, 14. ὁ κόσμος (ut e versu 15. patet) ad Iudaeos et gentiles simul spectat. — — 5) *bona huius vitae*, bona terrestria adspectabilia, Matth. 16, 26. τὸν κόσμον ὅλον κερδαίνειν. Luc. 9, 35. Marc. 8, 36. 1 Cor. 7, 31. 33. 34. fortasse etiam Rom. 4, 13. 1 Cor. 3, 22. — 6) *haec vita* ipsa, *vita hisce in terris*, Io. 12, 25. ubi opponitur ζωὴ αἰώνιος. 13, 1. 16, 21. γενν. εἰς τὸν κόσμον, in lucem edi. 1 Tim. 6, 7. 1 Io. 3, 17. — Denique restat locus vexatissimus Iac. 3, 6., ubi, quo sensu lingua ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας dicatur, vix definiri potest. Vel enim est: ornatus iniustitiae, i. e. lingua improba ea quoque, quae iniustissime fiunt, ornare verbis et suis coloribus adspergere et pingere solet; vid *Elsner*. ad h. l. — vel κόσμος est pro: complexus, ein Inbegriff, i. e. magna multitudo τῆς ἀδικίας, ut vertit Lutherus: eine Welt voll Ungerechtigkeit; vel, quum οὕτως sequatur, ὡς supplendum est ante ὁ κόσμος et post πῦρ plene interpungendum, ita, ut vertendum sit: ut ornatus (mulierum) inhonestus inquinat mentes, sic lingua deprehenditur inter corporis membra id, quod totum corpus inquinat.

Κουάρτος, ου, ὁ, *Quartus*, nomen viri latinum. Rom. 16, 23.

Κοῦμι, hebr. קוּמִי, literis graecis expressum, *surge*. Marc. 5, 41.

Κουστωδία, ας, ἡ, vox latina *custodia*; Matth. 27, 65. 66. 28, 11. de *militibus* romanis sepulchrum Christi custodientibus. *.

Κουφίζω, f. ίσω, (a κοῦφος, levis) *levo*, *allevo*; — navem, Act. 27, 38. (Polyb. 1, 39. 4. ἐκούφισαν τὰς ναῦς.) — Exod. 18, 22. 1 Reg. 12, 4. Ion. 1, 5. (κουφίζεσθαι ἐχθρῶν, Ioseph. de bell. 4, 6. 1.) *.

Κόφινος, ου, ὁ, *cophinus*, *corbis*. Matth. 14, 20. 16, 9. Marc. 6, 43. 8, 19. Luc. 9, 17. Io. 6, 13. — LXX Ps. 81, 5. pro דּוּד, Last-Korb. Iud. 6, 19. pro סַל. *.

Κράββατος, s. *Κράβατος*, ου, ὁ, *grabbatus*, i. e. lectus vilior et humilior, unum tantum hominem capiens, sicque differt a *κλίνη*, lecto ampliori et pretiosiori. (Moeris Att. σκίμπους ἀττικῶς· κράββατος ἑλληνικῶς. Vid. *Lobeck*. ad Phryn. p. 62. et *Sturz*. de dial. maced. p. 176.) — Marc. 2, 4—12. 6, 55. Io. 5, 8—12. Act. 5, 15. 9, 33. (Scholiast. ad Eurip. Hippol. 977. Act. Thom. §. 50 et 51. Sozom. hist. eccl. 1, 11. Arrian. diss. epict. 1, 24.) *.

Κράζω, f. κεκράξομαι, (vid. *Rostii* gramm. gr. §. 75.), aor. 1. ἔκραξα, perf. κέκραγα, LXX pro קָרָא, צָעַק, זָעַק, שִׁוַּע, 1) *clamo*, *vociferor*, *altam vocem edo*; de clamore, qui constat exclamationibus, et sonis non articulatis; — Matth. 14, 26. ἀπὸ τοῦ φόβου. — prae dolore Matth. 27, 50. Marc. 15, 39. coll. v. 37. Apoc. 12, 2. — prae horrore Act. 7, 57. — de vocibus insanientium Matth. 1, 26. 5, 5. 9, 26. Luc. 9, 39. — de vocibus laetantium, cantu exsultantium, Luc. 19, 40. οἱ λίθοι κεκράξονται, lapides clamabunt. LXX pro הֵרִיעַ Ios. 6, 16. Ps. 65, 14. — 2) *exclamo*, *alta voce loquor*, Marc. 10, 48. 15, 13 sq. Luc. 18, 39. Io. 12, 13. Act. 7, 60. 19, 32. 34. 21, 28. 23, 6. 24, 21. Rom. 9, 27. Exod. 22, 23. — seq. dativo *acclamo*, Apoc. 14, 15. coll. Ies. 6, 1. Ps. 119, 145. — Saepius legitur ἔκραξαν λέγοντες, Matth. 8, 29. 14, 30. 27, 23. Marc. 3, 11. 9, 24. Io. 1, 15. 7, 37. 19, 12. Act. 16, 17. 19, 28. Apoc. 6, 10. et passim, Exod. 5, 8. — sive κράζοντες καὶ λέγοντες, Matth. 9, 27. 21, 15. Marc. 5, 7. 10, 47. Luc. 4, 41. Io. 7, 28. 12, 44. Act. 14, 14. — *Κράζειν ὄπισθέν τινος*, clamoribus prosequi aliquem, Matth. 15, 23. — *Κράζειν πρὸς θεόν*, in V. T. de iis, qui Dei auxilium implorant, saepissime, v. c. Iud. 3, 9. 6, 7. Ps. 22, 5. — In N. T. a) Iac. 5, 4. ὁ μισθός, merces detenta, dicitur κράζειν (πρὸς θεόν) i. e. Deum implorare ultorem, (cf. Gen. 4, 10. βοᾷ πρὸς μέ. Exod. 3, 9. 22, 23. Deut. 15, 9. coll. Ioseph. bell. 1, 20. 2. κεκραγέναι γὰρ τὸ σῶμα (i. e. corporis vulnera) σιωπῶν-

τος.); — b) κράζειν de ardentissimis precibus ad Deum factis, Gal. 4, 6. τὸ πνεῦμα κράζει, pro ἐν ᾧ (πνεύματι) κράζομεν, ut legitur Rom. 8, 15. coll. Ps. 28, 1. 30, 8.

Κραιπάλη, ης, ἡ, (a κρᾶς, caput, et πάλλω, vacillo, tremo) proprie capitis dolor ex hesterna ebrietate, (Clem. Alex. paed. 2, 2. κραιπάλη ἡ ἐπὶ τῇ μέθῃ δυςαρέστησις καὶ ἀηδία, ἀπὸ τοῦ τὸ κάρα πάλλειν ὠνομασμένη. — Athen. lib. 1. p. 34.: ἐχθὲς ὑπέπινες εἶτα νυνὶ κραιπαλᾷς) igitur diversum a μέθῃ, i. e. ebrietate in actu potandi; deinde vero etiam de ebrietate; *crapula*. — In N. T. semel Luc. 21, 34. ubi κραιπάλη et μέθη crapula et ebrietas, coniunctim vel *comessationes* omnino indicant; vel ebrietatem quotidianam. (Alciphron. 3, 24. ἡ γαστὴρ τῆς κραιπάλης ἐμπίμπλαται. Herodian. 2, 5. 2. — Κραιπαλάω Ps. 78, 71. Ies. 29, 9.) *.

Κρανίον, ου, τό, (deminut. subst. κρᾶνον, caput, cranium) *cranium, calvaria*; Matth. 27, 35. Marc. 15, 24. Luc. 23, 33. Io. 19, 17. — LXX pro גֻּלְגֹּלֶת Iudic. 9, 33. 2 Reg. 9, 35.) *.

Κράσπεδον, ου, τό, 1) *fimbria*, a) prominens rei pars, v. c. montis (Xenoph. hist. gr. 4, 6. 8.) — b) vestimenti, *Zipfel*, Deut. 22, 12. Zach. 5, 9. ubi in hebr. כָּנָף, quod etiam dicitur de fimbria s. extremitate terrae Iob. 37, 3. Ies. 24, 16. — c) *cirrus*, *fimbria*, Quasten, Troddeln, i. e. pannulus ex ora pallii dependens, quo utebantur Iudaei e praecepto Num. 15, 38 sq. hebr. צִיצִת, LXX κράσπεδον. coll. Ezech. 8, 3. — Sic Matth. 9, 20. 14, 36. 23, 5. Marc. 6, 36. Luc. 8, 44. *.

Κραταιός, ά, όν, (a κράτος) *robustus*, *validus*, *potens*. 1 Petr. 5, 6. κραταιὰ χεὶρ τοῦ θεοῦ. (3 Esdr. 8, 47. κατὰ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ κυρίου ἡμῶν. Deut. 4, 34. 6, 21. Exod. 13, 3. Ezech. 20, 33 sq. Iob. 30, 21.) *.

Κραταιόω, ῶ, f. ώσω, (a κραταιός) forma serior pro meliore et antiquiore κρατύνω, — LXX pro אָמֵץ, גָּבַר, חָזַק, *firmum*, *fortem facio*, *firmo*, *roboro*, 1 Sam. 23, 16. 2 Reg. 15, 19. Ps. 103, 11. Test. XII. Patr. p. 660. verbis affirmo, bekräftigen. — passiv. *firmor*, *augeor viribus* vel corporis vel animi; — ἐκραταιοῦτο πνεύματι, viribus animi augebatur, sensus: cognitione et virtute crevit, Luc. 1, 80. 2, 40. Κραταιωθῆναι δυνάμει, Eph. 3, 16. — ex significatione medii: firmo me, *fortem me praesto*, *fortiter ago*, 1 Cor. 16, 13. (Ps. 31, 24. ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν. 2 Chr. 21, 4. 1 Macc. 1, 62.) *.

Κρατέω, ῶ, f. ήσω, (a κράτος) — LXX pro אָחַז et חָזַק — propr. potestatem habeo, potens sum; 1) seq. genitivo; a) intransitive: *compos fio*, Act. 27, 13. τῆς προθέσεως. Hebr. 4, 14. τῆς ὁμολογίας. Hebr. 6, 18. τῆς ἐλπίδος. (Prov. 14, 18. αἰσθήσεως. Ioseph. ant. 6, 6. 3. κρ. τοῦ λογισμοῦ, ra-

tionis compotem fieri.) — b) transitive: *potior*, — *prehendo*, τῆς χειρός τινος, manu prehendere aliquem, Marc. 1, 31. 5, 41. Luc. 8, 54. (Ps. 73, 23. Gen. 19, 16. Cant. 7, 8. 2 Sam. 1, 11. Ies. 41, 13.) — 2) seq. accusativo: a) *potior aliquo s. aliqua re, ich bemächtige mich eines*, Matth. 12, 11. 14, 3. 18, 28. 21, 46. 22, 6. 26, 4. 48. 50. 55. 57. Marc. 3, 21. 6, 17. 12, 12. 14, 1. 44. 46. 49. 51. Act. 24, 6. Apoc. 20, 2. (Cant. 3, 4. 2 Sam. 6, 6. Ps. 137, 9. Test. XII. Patr. p. 589. τὰς δορκάδας ἐκράτουν διὰ τοῦ δρόμου.) — *Κρατεῖν τινα τῆς χειρός*, potiri manus alicuius, manu aliquem prehendere, Marc. 9, 27. (Test. XII. Patr. p. 590. *βοῦν ἐκράτησα τῶν κεράτων*.) — Act. 3, 11. *κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον*, quum manu prehenderet Petrum, nec eum dimitteret. (Alii: assectari; sequi eundo) — Matth. 28, 9. τοὺς πόδας τινός, genua alicuius amplecti. — b) *teneo*; manu, Apoc. 2, 1. τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας. c. 2, 25. 3, 11. — potestate, *dominor*, Apoc. 7, 1. τοὺς ἀνέμους, quos carcere inclusos cogitabant veteres. — πρὸς ἐμαυτόν, mente inclusum aliquid teneo, i. e. *reticeo*, nostrum: *bei sich behalten*, Marc. 9, 10. τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς. (Test. XII. Patr. p. 683. ἐν ψυχῇ σου μὴ κρατήσῃς δόλον. Dan. 5, 12. ἀναγγέλλειν κρατούμενα, abscondita, chald. אֲחִידָן, aenigmata.) — Singulari modo Io. 20, 23. κρατεῖν τὰς ἁμαρτίας, *poenas*, quasi repositas, *tenere*; opponitur τῷ condonare. — c) metaphor. *teneo* aliquid, i. e. *adhaereo firmiter*, *sequor*; sequor praecepta vel doctrinam, Marc. 7, 4. 8. 2 Thess. 2, 15. Apoc. 2, 14. 15. (Test. XII. Patr. p. 665. κρατεῖν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ.) — Col. 2, 19. τὴν κεφαλήν, caput, Christum. Apoc. 2, 13. τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. — 3) passivum: *teneor*, Luc. 24, 16. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο, τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Act. 2, 24. κρατεῖσθαι, teneri, retineri, ὑπό τινος. *.

Κράτιστος, η, ον, (a κράτος) potentissimus, fortissimus Amos. 6, 2. — *optimus* (1 Reg. 15, 15.), *nobilissimus* (2 Macc. 3, 2. ἀποστολαῖς κρατίσταις. ib. 4, 12.), quo sensu adhibebatur in compellandis hominibus illustribus, nobilibusque. Luc. 1, 3. κράτιστε Θεόφιλε. Act. 23, 26. τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι. 24, 3. 26, 25. (Ioseph. contr. Apion. 1, 1. κράτιστε ἀνδρῶν Ἐπαφρόδητε, pro quibus ib. 2, 1. leguntur: τιμιώτατέ μοι Ἐπαφρόδ. Ioseph. ant. 4, 6. 8.) *.

Κράτος, εος, ους, τό, hebr. עֹז, 1) *robur*, (*manus*, *corporis*, Sir. 47, 5. ἔδωκεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ κράτος, ἐξᾶραι ἄνθρωπον δυνατόν.) — *vis*, *potentia*; Col. 1, 11. τὸ κράτος τῆς δόξης, potentia benevolentiae, i. e. benevolentia potentissima. — τὸ κράτος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, potentia roboris eius, i. e. summa eius potentia, Eph. 1, 19. 6, 10. ex hebraismo; Ies. 40, 26. Iob. 21, 23. Dan. 4, 26. (τὸ κράτος τῆς θαλάσσης, vehementia, vis undarum, Ps. 89, 10.) — *Κατὰ κράτος*, *potenter*, *valde*, Act. 19, 20. — ex metonymia: *opus poten-*

tiae, facinus, miraculum, Luc. 1, 51. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ. (Ps. 118, 16. δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν.) — 2) *potestas summa, imperium*, Hebr. 2, 14. — (Ioseph. ant. 1, 19. 1. τὸ κράτος τῆς γῆς.) — de Dei imperio, 1 Tim. 6, 16. 1 Petr. 4, 11. 5, 11. Iud. v. 25. Apoc. 1, 6. 5, 13. (2 Macc. 3, 34. 7, 17. 9, 17. 11, 4.) in quibus locis alii explicant: laus, praedicatio, uti hebr. עֹז interdum legatur, ut Ps. 8, 3. 89, 14. *.

Κραυγάζω, f. άσω, quo seriores utuntur pro κράζω, vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 337. (a κραυγή) *clamo, vociferor, clamores tollo*, Matth. 12, 59. Io. 18, 14. 19, 6. 15. Act. 22, 23. — κραυγ. τινί, clamo alicui, acclamo, Matth. 15, 22. — exclamo, Io. 11, 43. — (Esdr. 3, 13.) *.

Κραυγή, ῆς, ἡ, (a κράζω) *clamor, vociferatio*, LXX pro זְעָקָה s. צְעָקָה, שַׁוְעָה; — dicitur a) de clamoribus acclamantium Apoc. 14, 18. — plangentium Apoc. 21, 4. Ier. 18, 22. 20, 16. Esth. 4, 3. — irascentium, Eph. 4, 31. coll. Ies. 5, 7. — preces enixissimas facientium et Dei auxilium implorantium, Hebr. 5, 7. Neh. 9, 9. Iob. 34, 28. Ps. 5, 1. ubi v. 2. pro κραυγή leguntur φωνὴ τῆς δεήσεως. — tumultuantium, Act. 23, 9. ubi κραυγή pro tumultu. coll. Ies. 66, 6. ubi pro שָׁאוֹן. Ier. 49, 20. κραυγὴ τῆς θαλάσσης. — Ex metonymia, id quod clamore effertur, nuntiatur, *rumor, fama*, Matth. 25, 6. (Gen. 18, 20. 21.) *.

Κρέας, έατος, έαος, contr. έως, τό, *caro; carnes*, geschlachtetes, todtes Fleisch, quare differt a σαρκί, carne viventium. Rom. 14, 21. 1 Cor. 8, 13. LXX saepissime pro בָּשָׂר, Gen. 9, 4. Exod. 12, 8. Deut. 14, 8. Ioseph. ant. 3, 9. 2 et 3. *.

Κρείττων (ter κρείσσων 1 Cor. 7, 9. 38. Phil. 1, 23.), ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (comparat. a κρατύς, fortis, potens) propr. fortior; hinc *melior*, i. e. *utilior, beatior, quod magis conducit*, 1 Cor. 7, 9. 38. 12, 31. Phil. 1, 23. Hebr. 11, 40. 12, 24. 1 Petr. 3, 17. 2 Petr. 2, 21. Exod. 14, 12. Ps. 84, 10. — *honestior*, 1 Cor. 11, 17. Hebr. 6, 9. — *praestantior, nobilior*, Hebr. 7, 7. 20. 22. 8, 6. 9, 23. 10, 34. 11, 16. 35. Prov. 24, 5. *.

Κρέμαμαι, pendeo, vid. *Κρεμάννυμι*.

Κρεμάννυμι, f. άσω, *suspendo, ich hänge auf*, Act. 5, 30. 10, 39. κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. (Gen. 40, 19. 22. Deut. 21, 22. Esth. 6, 4.) — passiv. aor. ἐκρεμάσθην Matth. 18, 6. κρεμασθείς, Luc. 23, 39. (2 Sam. 18, 19. Esth. 5, 14. 7, 10.) — medium κρέμαμαι, *pendeo, ich hänge*, propr. Cant. 4, 4. — tropice κρέμαμαι ἔν τινι, pendeo ab aliqua re, positus sum in ea; Matth. 22, 40. ἐν ταύταις ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται, sensus: in his est summa praeceptorum in libris sacris, ad haec praecepta omnia reliqua redeunt. (Tropice etiam Iudith. 8, 24. ἐξ ἡμῶν κρέμαται ἡ ψυχὴ αὐτῶν,

Phil. Tom. II. ed. Mang. p. 420. ὧν αἱ τοῦ ἔθνους ἐλπίδες ἐκρέμαντο. coll. Ies. 22, 42.) — particip. κρεμάμενος, *pendens*, Act. 28, 4. Gal. 3, 13. (Deut. 21, 23. 2 Sam. 18, 10. Ioseph. ant. 7, 10. 2.) (De forma grammatica huius verbi vid. *Matthiae* gramm. §. 240. *Rostii* gramm. p. 311.) *.

Κρημνός, οῦ, ὁ, (a κρεμάννυμι) *locus praeruptus, praecipitium*. Matth. 8, 32. Marc. 5, 13. Luc. 8, 33. vid. *Κατά*. (2 Chron. 25, 12. Ioseph. ant. 3, 5. 1.) *.

Κρής, ητός, ὁ, *Cretensis, Cretae insulae incola*. Act. 2, 11. Tit. 2, 12. Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται. — Hesych. κρητίζειν· ἐπὶ τοῦ ψεύδεσθαι καὶ ἀπατᾶν. ἔταττον δὲ τὴν λέξιν ἀπὸ τοῦ τοὺς Κρῆτας ψεύστας εἶναι. *.

Κρήσκης, ηντος, ὁ, lat. *Crescens*; nom. propr. 2 Tim. 4, 10. *.

Κρήτη, ης, ἡ, *Creta*, insula fertilissima et maxima Archipelagi Graecorum, hodie *Candia*. Act. 27, 7. 12. 13. 21. Tit. 1, 5. [3, 16.] *.

Κριθή, ῆς, ἡ, *hordeum*. Apoc. 6, 6. (LXX pro שְׂעֹרָה, Deut. 8, 8. Ruth. 1, 22. 3, 2. Ios. ant. 5, 4. 6.) *.

Κρίθινος, η, ον, (a κριθή) *hordeaceus*, Io. 6, 9. 13. — 2 Reg. 4, 42. ἄρτους κριθίνους. Iudic. 7, 13. Ezech. 4, 12. Ioseph. ant. 5, 6. 4. *.

Κρίμα, ατος, τό, (a κρίνω) hebr. מִשְׁפָּט, 1) *iudicium*, i. e. a) *decretum*; de Dei decretis, Rom. 11, 33. (vid. Ps. 19, 10. 35, 6. 17, 1.) Neque aliter Io. 9, 39. εἰς κρίμα ἦλθον, veni, ut ratum faciam Dei decretum hoc: etc. Alii κρίμα interpretantur hic *discretionem*, et vertunt: veni ut discernantur homines, quo appareat, qui probi improbive sint. — b) *sententia lata*, et quidem in alterius criminationem vel damnum, *criminatio*, Matth. 7, 2. Luc. 23, 40. ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ, eadem criminatione, qua alii, uteris. (Potest hic vero etiam esse: eidem poenae s. supplicio obnoxius es). 1 Tim. 3, 6. κρίμα τοῦ διαβόλου, sententia sinistra criminatoris. — c) sententia lata iudicis, *iudicium*, quo poenae decernuntur; de divino iudicio, Rom. 2, 2. 3. 5, 16. Act. 24, 25. Hebr. 6, 2. — 2) *poena*, Rom. 3, 8. 13, 2. ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται, poenas in se contrahent. 1 Cor. 11, 29. κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει, edendo poenas in se contrahit. coll. v. 30. Gal. 5, 10. 1 Tim. 5, 12. ἔχειν κρίμα, puniri, poenas dare. 1 Petr. 5, 12. 4, 17. 2 Petr. 2, 3. Iud. v. 4. Apoc. 17, 1. (Ezech. 5, 8. 10. 30, 19. Sir. 21, 5. Ignat. ad Ephes. §. 11.) — Iac. 3, 1. μεῖζον κρίμα ληψ. gravius puniemur, si nimirum officio defuerimus. (Alii hic: *ratio reddenda*, die Verantwortung; sed praefero prius.) — *supplicium*, Matth. 23, 14. Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. 24, 20. κρίμα θανάτου, supplicium mortis. Apoc. 18, 20. τὸ κρίμα ὑμῶν, supplicium quod de vobis sumserunt. (Vid. Ἐκ.) — Ex hebraismo: — 3) *lis, causa*, 1 Cor. 6,

7. *κρίματα ἔχειν*, litigare. c. 11, 34. *ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχ.* ne ad lites agendas videamini convenisse. (Iob. 31, 13. Exod. 18, 22. 23, 6.) — 4) *potestas*, *imperium*, Apoc. 20, 4. (Ps. 7, 21. — *κρίνω*, impero, praesum, Sap. 6, 4. 12, 18. Sir. 4, 16. Vid. *Κρίνω*.) *.

Κρίνον, *ου*, *τό*, *lilium*; Matth. 6, 28. Luc. 12, 27. (LXX pro פֶּרַח Exod. 37, 18. 20. שׁוּשַׁן Cantic. 2, 16. 6, 1.) *.

Κρίνω, f. *ινῶ*, — LXX pro דִּין, רִיב, maxime pro שָׁפַט — 1) secerno, segrego, et quidem ope iudicii, quare differt a *χωρίζειν*, Hom. Iliad. 2, 362. coll. Ezech. 7, 14. — eligo, seligo, 3 Macc. 13, 15. Ioseph. ant. 11, 3. 10. *κεκριμένοι ἄρχοντες*. — Quum in separatione et electione sit iudicium, est — 2) *iudico*, et quidem a) universe: *iudico, sententiam fero*, Matth. 7, 2. Luc. 7, 43. Io. 7, 24. 8, 15 sq. 26. 50. Act. 15, 19. Rom. 2, 16. 1 Cor. 10, 29. *ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως*, de mea libertate statuitur, sententia fertur ex alterius conscientiae iudicio. 1 Cor. 11, 13. 2 Cor. 5, 15. — b) *censeo*, *habeo*, *aestumo*, Act. 13, 46. *οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτούς*. ib. 16, 15. 26, 8. Rom. 3, 7. 14, 5. *κρίνειν ἡμέραν παρ' ἡμέραν*, diem diei praeferre; et *κρίνειν πᾶσαν ἡμέραν*, parem aestumare quemque diem. 1 Cor. 2, 2. coll. Sap. 2, 22. Ioseph. ant. 4, 8. 2. *κριθείητε εὐδαιμονέστατοι*. — c) *diiudico*, *arbitror*, Act. 4, 19. 1 Cor. 10, 15. coll. Gen. 16, 5. Iud. 11, 27. — (Ex adiuncto: explico, interpretor; somnium, Ioseph. ant. 10, 10. 6. et 10, 11. 2. Dan. 2, 7. Iob. 39, 32.) — d) sensu forensi, de iudicio quum Dei tum hominum, ubi est *α*) *ius dico*, *iudico*, *sententiam fero*, Luc. 12, 57. *κρίνετε τὸ δίκαιον*, iudicatis iuste. Io. 18, 31. Act. 23, 3. 24, 6. Rom. 3, 6. 1 Cor. 5, 12 sq. Iac. 2, 12. 1 Petr. 1, 17. 2, 23. 4, 5. Apoc. 11, 18. 20, 12. 13. — *β*) *iudicium habeo*, Io. 5, 22. et fortasse etiam v. 30. Act. 17, 31. 2 Tim. 4, 1. — passiv. *in ius vocor*, Io. 16, 11. Act. 23, 6. 24, 21. 26, 6. Rom. 3, 4. *νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε*, causa vincis, si lis tibi intenditur, i. e. iustus appares, si peccator propter poenas sibi inflictas te iniustitiae accusat. vid. Ps. 51, 5. et *Elsneri* obss. II, p. 18. Iac. 5, 9. — *γ*) *causam ago*, seq. *ἐπί*, Act. 25, 9. 10. 20. 1 Cor. 6, 1. 6. — medium: *litigo*, *lites habeo*, *ich streite mich*, Matth. 5, 40. 1 Cor. 6, 1. 6. coll. Prov. 28, 25. Eccles. 6, 10. Iudic. 8, 1. — 3) refertur ad sententiam latam, et est: *decerno*, *volo*, *constituo*, *placet mihi*. Act. 16, 4. *τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα*, decreta sancita, ib. 20, 16. 21, 25. 25, 25. 27, 1. *ἐκρίθη*, placuit. 1 Cor. 7, 37. 2 Cor. 2, 1. Tit. 3, 12. Rom. 14, 13. *τοῦτο κρίνατε μᾶλλον*, hoc potius placeat vobis, i. e. huic potius studete. vid. 3 Esdr. 6, 22. *ἐὰν κρίνηται* (Esdr. 5, 17. in textu hebr. רְעוּת, voluntas) *τῷ κυρίῳ*, ib. 9, 94. *ὡς ἐκρίθη σοι* (Esdr. 10, 3.) 2 Macc. 15, 21. 3 Macc. 1, 7. Sap. 8, 9. Iudith. 11, 13. Ioseph. ant. 1, 4. et 7, 1. 5. — 4) saepius

habet notionem aliam adiunctam, quae est primaria et vertendo exprimenda; a) *sinistre, severe iudico*, i. e. *damno*, Matth. 7, 1. Luc. 6, 37. Rom. 2, 1. 3. 14, 3. 4. 10. 13. 22. 1 Cor. 4, 5. Col. 2, 16. — *damnandum declaro*, Rom. 2, 27. (vid. *Γράμμα*) Iac. 4, 11. 12. —. b) sensu forensi: *reum declaro, damno*, Luc. 19, 22. Io. 7, 51. Rom. 2, 12. 1 Cor. 5, 3. cf. Ps. 5, 11. Iob. 10, 2. — c) *poenam annuntio*, s. *expeto*, i. e. *punio*, Io. 3, 17. 18. 12, 47 sq. Act. 3, 13. 7, 7. 13, 27. 1 Cor. 11, 31 sq. 2 Thess. 2, 12. Hebr. 13, 4. 1 Petr. 4, 6. Apoc. 6, 10. 16, 5. 18, 8. 20. *ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς*, Deus supplicii vestri poenas ab ea repetiit. ib. 19, 2. 11. coll. Ies. 66, 16. Ezech. 38, 22. Sap. 11, 9. — Ex hebraismo — 5) libero ab iniuria puniendo adversarios s. persecutores, *vindico*, Hebr. 10, 30. Deut. 32, 35 sq. Gen. 30, 5. Prov. 29, 7. — 6) *guberno, praesum, impero*, ita tamen ut notio imperandi et iuris dicendi simul spectetur; Matth. 19, 28. *κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς*, nimirum praemii loco, vid. v. 29. Luc. 22, 30. 1 Cor. 6, 2. 3. (Iudic. 12, 7. 9. 15, 20. 16, 32. 1 Sam. 4, 19. Sir. 4, 15. *κρινεῖ ἔθνη*, Sap. 3, 8. *κρινοῦσι ἔθνη καὶ κρατήσουσι λαῶν*. coll. c. 5, 1—16. et 1, 1. ubi *κρίνοντες τὴν γῆν* sunt summi iudices, reges. Ioseph. ant. 5, 3. 3. *Ὀθνίηλος λαμβάνει ἀρχὴν, ὥστε κρίνειν τὸν λαὸν κ. τ. λ.*) †.

Κρίσις, *εως*, *ἡ*, (a *κρίνω*) — LXX pro דִּין, רִיב, maxime pro מִשְׁפָּט, 1) segregatio, — electio. — 2) *iudicium, arbitrium*, Iob. 7, 24. 8, 16. (Ioseph. c. Apion. 1, 24. *ὑγιαίνοντες τῇ κρίσει*.) (Etiam beneplacitum, Sir. 38, 16. Tob. 7, 12.) — Sensu forensi: a) *iudicium*, i. e. iudicandi actus, iudicium quod habetur, Iac. 2, 13. vid. *Ἔλεος*. — De iudicio extremo, Matth. 12, 41 sq. Luc. 10, 14. 11, 31 sq. Io. 5, 27. *κρίσιν ποιεῖν*, (Ioseph. ant. 6, 3. 2. *τὰς κρίσεις πρὸς τὸ κέρδος ποιούμενοι*.) Io. 5, 30. Hebr. 9, 27. Iud. v. 15. Idem in locutione *ἡμέρα τῆς κρίσεως*, Matth. 10, 15. 11, 22. 24. 12, 36. [Marc. 6, 11.] 1 Io. 4, 17. 2 Petr. 2, 9. 3, 7. *κρίσις μεγάλης ἡμέρας*, Iud. v. 6. *Ὥρα τῆς κρίσεως*, Apoc. 14, 7. coll. Prov. 6, 34. — b) *sententia lata*, Rechtsspruch, 2 Petr. 2, 11. vid. *Βλάσφημος*. Iud. v. 9. *κρίσις βλασφημίας*. coll. Ies. 59, 4. — 3) ut *κρίνω*, saepius habet notionem adiunctam, quae est primaria et vertendo reddenda: a) *retributio in iudicio*, in utramque partem, Io. 5, 22. *τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ*, omnem retributionem quum piorum tum impiorum filio tradidit. — b) *damnatio, poena* ex iudicis decreto, Io. 5, 24. 12, 31. *νῦν κρίσις ἐστι*, iam poenae instant hominibus huius aevi. ib. 16, 8. 11. Act. 8, 33. Hebr. 10, 27. 2 Petr. 2, 4. Apoc. 16, 7. 19, 2. 18, 10. Ies. 34, 8. 35, 4. Sic etiam *κρίσις τῆς γεέννης*, Matth. 23, 33. *κρίσ. αἰώνιος*, Marc. 3, 29. *ἀνάστασις κρίσεως* i. e. *εἰς κρίσιν*, ad poenas sustinendas. Io. 5, 29. De poena etiam Matth. 12, 18. *κρίσις* est intelligendum, cf. Hos. 1, 11.

Ies. 42, 1. Alii hic explicant *decretum*, *lex*, *placitum* (Sap. 17, 1. Esth. 1, 13. Deut. 11, 1. Exod. 15, 25. 2 Chron. 35, 13.) referuntque ad doctrinam christianam. — Metonymice: — c) *culpa*, quae damnat, Io. 3, 19. *αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις*, in eo autem est culpa quae damnat. — d) *vindicatio*, *ultio* iusti, quae fit eo, quod iniustus punitur, 2 Thess. 1, 5. ubi *κρίσις τοῦ θεοῦ* est vindicatio Christianorum ab adversariis horumque punitio. cf. Ps. 140, 13. Ies. 1, 24. — Ex hebraismo — 4) *iustitia*, Matth. 23, 33. Luc. 11, 42. coll. Gen. 18, 25. Ier. 10, 24. 17, 11. — 5) *iudex*, s. *iudices* qui ius dicunt; Matth. 5, 21. 22. ubi *κρίσις*, quum distinguatur a synedrio, est iudicium minus, iudices cuiusvis urbis vel loci, de quibus vid. Deut. 16, 18. 2 Chron. 19, 5. Secundum Iosephum eiusmodi iudices septem quovis loco erant constituti; ant. 4, 8. 14. *ἀρχέσθωσαν καθ' ἑκάστην πόλιν ἑπτά.* Idem de bell. 2, 20. 5. *Ἰώσηπος, εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐλθὼν — τῶν μὲν γηραιῶν ἑβδομήκοντα κατέστησεν ἄρχοντας ὅλης τῆς Γαλιλαίας, ἑπτὰ δὲ ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐτελεστέρων διαφορῶν.* Vid. *Krebs.* in obss. Flav. p. 19 sq. — Restant duo loca admodum dubiae interpretationis: a) 1 Tim. 5, 24 *προάγουσαι* (*αὐτοὺς*) *εἰς κρίσιν*, quae producunt eos ad iudicem i. e. tam publica sunt, ut magistratum causam cognoscere oporteat; vel: excitantes poenas, i. e. quorum poena non deerit. Alii: ita aperta sunt, ut facile sit de iis certum iudicium ferre, ut nos impellant ad iudicium de iis ferendum. — b) Matth. 12, 20. *ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν*, e Ies. 42, 2. repetita, ubi autem non eadem leguntur. Alii: usque quo victoriosam reddiderit doctrinam (*κρίσις* praecepta Dei) evangelicam. cf. *Raphel.* in annot. e Polyb. ad h. l. Alii: usque dum causam, de qua disceptatur (sic *κρίσις* Gen. 14, 7.) obtinuerit. Vid. *Krebs.* in obss. Flav. ad h. l. Possit *κρίσις* ex mente Evangelistae intelligi sensu militari, quo de *exitu pugnae*, de decretorio proelio dicitur, ut 2 Macc. 15, 17. 20. ibid. 13, 13. 14, 18. Dionys. Halic. 9, 35. *ταλαντευομένη τῇδε καὶ τῇδε ἡ κρίσις τοῦ πολέμου.* Ioseph. ant. 7, 5. *πολλαῖς μάχαις κριθείς.* Iam sensus: usque dum in pugna decretoria vicerit. Sed obstat *ἐκβάλλω*; quare *κρίσις* potius fata *ultima, mors* esse videtur: usque dum supplicium (in resurrectione) victor abiecerit. cf. Sir. 38, 16. Lib. Henoch. (*Fabric.* Cod. Pseudep. T. I. p. 187.): ubi martyres, mortem perpessi, angelos implorant: *εἰςαγάγετε τὴν κρίσιν ἡμῶν πρὸς τὸν ὕψιστον, καὶ τὴν ἀπώλειαν ἡμῶν ἐνώπιον κ. τ. λ.* Si *κρίσις* nostris scriptoribus de electione et separatione diceretur (ut *κρίνω*), putem abstractum pro concreto positum esse: usque dum electos (e gentibus, separatos veri Dei cultores, vid. Matth. 25, 32 sq.) ad victoriam eduxerit. cf. *Ἐκβάλλω.* *.

Κρίσπος, ου, ὁ, *Crispus*, nom. pr., praefectus Synagogae Corinthi; Act. 18, 8. 1 Cor. 1, 14. *.

Κριτήριον, ίου, τό, (a κριτής) 1) norma ad iudicandum; instrumentum exploratorium; nota, indicium rei. — 2) locus ubi iudicium habetur, *tribunal* iudicis, Susann. v. 49. — metonym. *iudices congregati, iudicium*, Dan. 7, 10. 26. 1 Reg. 7, 7. Exod. 21, 6. — Sic in N. T. Iac. 2, 6. — Ex adiuncto — 3) *causa, lis*; 1 Cor. 6, 2. 4. *.

Κριτής, οῦ, ὁ, LXX pro דַּיָּן et שֹׁפֵט; — 1) *qui rem aliquam iudicat, iudicium ferens*, Iac. 2, 4. κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν, vid. *Διαλογισμός*. — *sinistre iudicans*, qui reprehendit, Iac. 4, 11. κριτὴς νόμου, qui iudicium de lege sibi arrogat, legis magistrum se gerit. coll. Iob. 13, 8. — 2) *arbiter* inter duos litigantes, Matth. 12, 27. Luc. 11, 19. Act. 18, 15. Sap. 15, 7. 1 Sam. 24, 16. — 3) *iudex*, qui ius dicit, a) civilis, Matth. 5, 25. Luc. 12, 58. 18, 2. 6. nisi hic est praefectus. Iac. 4, 12. νομοθέτης καὶ κριτής. Esdr. 7, 24. Deut. 16, 18. — b) divinus, *qui sortem definit* hominum, Act. 10, 42. 2 Tim. 4, 8. Iac. 5, 9. — ex adiuncto: *vindex, ultor*, Hebr. 12, 23. κριτῇ θεῷ πάντων, ad vindicem nostrum, qui est dominus supremus omnium. coll. Ps. 7, 11. 68, 5. τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφάνων καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν. 2 Macc. 12, 6. — 4) ex hebraismo: *praefectus, princeps*, a) de praefectis romanis Act. 24, 10. — b) de magistratibus Israelitarum summis, qui κατ' ἐξοχὴν שֹׁפְטִים, κριταί, dicuntur, Act. 13, 20. Iud. 2, 16. 18. 19. Ruth. 1, 1. 2 Sam. 23, 22. Ioseph. ant. 6, 5. 4. coll. Sir. 10, 1. 2. 24. Epist. Ier. v. 14. „idolum sceptrum tenens ὡς ἄνθρωπος κριτὴς χώρας.“ 3 Esdr. 2, 17. κριταὶ ἐν κοίλῃ Συρίᾳ. *.

Κριτικός, ή, όν, (a κρίνω) *ad diiudicandum aptus, iudicandi peritus*. — Quum κρίνειν saepius sit explicare, interpretari res absconditas, pervestigare quae obscura sunt, (vid. Κρίνω sub no. 1.) itemque κρίσις dicatur de pervestigatione, explicatione (somnii, Ioseph. ant. 10, 10. 3. et 4.), λόγος κριτικὸς ἐνθυμήσεων, Hebr. 4, 12. est verbum *quod pervestigat* intima cordis. conf. vers. 13. Hesych.: κριτικὸς ἐνθυμήσεων· διακρίνων λογισμούς. *.

Κρούω, f. ούσω, *pulso fores*, de introituro; de exituro usurpatur ψοφεῖν, crepare. — Κρούω τὴν θύραν, (meliores scriptores: κόπτειν τὴν θύραν, vid. *Lobeck*. ad Phryn. p. 177.) Luc. 13, 25. Act. 12, 13. 16. (ἐπὶ τὴν θύραν, Iudic. 19, 22. Cant. 5, 13. τὴν αὐλαίαν τῆς σκηνῆς, Iudith. 14, 14.) — Κρούω simpliciter, Matth. 7, 7 sq. Luc. 11, 9 sq. 12, 36. Apoc. 3, 20. *.

Κρυπτή, ῆς, ἡ, (a κρύπτω) intell. στοά, *crypta, locus abditus*. Ita apud Athenaeum 5, p. 205. (Sueton. Calig. 58. Vitruv. 6, 8. Iuvenal. 5, 106.) Semel Luc. 11, 33. κρυπτὴν

τίθησι, in locum occultum, ubi nemo est, ponit. Alii *εἰς κρυπτήν* ex hebraismo, quo femininum ponitur loco neutrius, accipiunt pro *εἰς κρυπτόν*, ut quidam codd. legunt ex emendatione. Non autem locus ipse absconditus sed potius locus sive vas, in quo aliquid absconditur, indicatur, ut respondeat verbis c. 8, 16. *καλύπτει αὐτὸν σκεύει.*

Κρυπτός, ή, όν, (a *κρύπτω*) *absconditus, occultus.* Matth. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 8, 17. 12, 2. — *τὰ κρυπτά τινος*, occultae actiones, cogitationes, consilia, Rom. 2, 16. 1 Cor. 14, 25. 2 Cor. 4, 2. (vid. *Αἰσχύνη*.) 1 Cor. 4, 5. *τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους*, quae alta caligine sunt tecta. — *Ἐν τῷ κρυπτῷ*, in occulto, ita ut nemo videat et cognoscat, Matth. 6, 4. 6. 18. *ἐν κρυπτῷ*, in occulto, clam; Io. 7, 4. 10. 18, 20. — Rom. 2, 29. *ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ* (*τῆς ψυχῆς*, s. *καρδίας*) *Ἰουδαῖος*, Iudaeus internus, qui non circumcisione, sed moribus, placitis cognoscitur. — 1 Petr. 3, 4. *ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος*, homo internus, qui oculis non conspicitur. (Sap. 7, 21. *τὰ κρυπτά*, invisibilia.) — *Εἰς κρυπτήν*, Luc. 11, 33. Vid. *Κρυπτή*. *.

Κρύπτω, ψω, aor. 2. p. *ἐκρύβην*, (LXX pro הֶחְבִּיא, הִסְתִּיר, טָמַן, e. g. Ios. 6, 17. Deut. 7, 20. Ios. 2, 6.) *abscondo, occulto;* — de rebus, eventu rerum, consiliis, personis. Matth. 13, 35. 44. *ἔκρυψε* iterum recondidit, obtexit. 25, 25. Luc. 18, 34. Hebr. 11, 23. *ἐκρύβη ὑπὸ τῶν πατέρων*. Io. 19, 38. *κεκρυμμένος*, clandestinus. Apoc. 6, 15. *ἔκρυψαν ἑαυτούς*. ib. v. 16. c. 2, 17. *κεκρυμμέν.* in coelo, sive in arca foederis coelesti. — Med. *κρύπτομαι, abscondo me, absconditus sum, lateo;* Col. 3, 3. *ἡ ζωὴ ἡμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ*, vita nostra s. felicitas simul cum Christi vita latet nunc quidem in coelo, recondita est apud Deum. (Ps. 31, 19. *χρηστότητός σου, ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε*, hebr. צָפַן abscondo, asservo.) cf. 1 Sam. 10, 22. Ier. 23, 24. — Cum significatione medii legitur etiam aor. 2. pass. *ἐκρύβην*, occulto me, Io. 8, 59. 12, 36. cf. Gen. 3, 8. 10. 1 Sam. 13, 6. — *οὐ δύναται κρυβῆναι* non potest latere, Matth. 5, 14. 1 Tim. 5, 25. Ier. 49, 9. — *ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου*, Luc. 19, 42. (Deut. 7, 20. *οἱ κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ*, occultantes se a te.) *.

Κρυσταλλίζω, f. *ίσω*, (a *κρύσταλλος*) *instar crystalli splendeo*, Apoc. 21, 11. *κρυσταλλίζων* i. e. *κρυσταλλοειδής*, Sap. 19, 20. *.

Κρύσταλλος, ου, ὁ, (a *κρύος*, frigus et *στέλλομαι* concresco) propr. quod gelu concrescit, glacies, Iob. 6, 16. Sap. 16, 22. Sir. 43, 20. grando, Num. 11, 7. Test. XII. Patr. p. 546. — *crystallus* s. *crystallum*, gemma pellucida, Apoc. 4, 6. 22, 1. coll. Ies. 54, 12. Plin. Hist. Nat. 37, 2. *.

Κρυφαῖος, αία, αῖον, occultus, absconditus, (a *κρύφα* s. *κρυφῇ*) Matth. 6, 18. ubi codd. *ἐν τῷ κρυφαίῳ* pro *ἐν τῷ κρυπτῷ* habent; coll. Ier. 23, 4. Sap. 17, 3.

Κρυφῆ, adv. *occulte, clam*, (a κρύπτω) Eph. 5, 12. — coll. Ies. 29, 15. 45, 19. Ier. 38, 16. *.

Κτάομαι, ῶμαι, f. κτήσομαι, aor. ἐκτησάμην, LXX hebr. קָנָה, 1) *comparo mihi, acquiro*, Matth. 10, 9. Act. 1, 18. ἐκτήσατο, emendi auctor extitit, (Ioseph. ant. 9, 8. 3. τὴν βασιλείαν ἐκτήσατο, auctor fuit ut restitueretur regnum.) Act. 8, 20. 22, 28. (Gen. 25, 10. 47, 19. 49, 30.) — 2) *possideo, habeo*, Luc. 18, 12. (Gen. 36, 6. 46, 6. Ioseph. ant. 4, 8. 34.) — ex adiuncto: *utor aliqua re, teneo*, teneo imperio, Luc. 21, 19. κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὑπομονῇ, firmi estote in patientia s. constantia, haltet eure Seelen in Geduld. 1 Thess. 4, 4. vid. Σκεῦος. (Sir. 22, 27. πίστιν κτᾶσθαι μετά τινος, fidem praestare, fideliter agere. Sir. 51, 20. καρδίαν ἐκτησάμην μετ' αὐτῆς i. q. ibid. τὴν ψυχήν μου κατεύθυνα εἰς αὐτήν. Ies. 1, 3. ὁ κτησάμενος, dominus, i. q. κύριος, קֹנֵה.) *.

Κτῆμα, ατος, τό, (a κτάομαι) id, quod aliquis possidet, diciturque de pecunia, agris, aedificiis etc. *possessio, opes, bona*. Matth. 19, 22. Marc. 10, 22. Act. 2, 45. 5, 1. (LXX pro נַחֲלָה Iob. 20, 29. 27, 13. כֶּרֶם Hos. 2, 15. שָׂדֶה Prov. 23, 10. De suppellectile Ioseph. de bell. 4, 9. 11.) *.

Κτῆνος, εος, ους, τό, (a κτάομαι) proprie: possessio, das Besitzthum; — *iumentum*, animal portando adsuetum s. quo quis vehitur, Luc. 10, 34. Act. 23, 24. Apoc. 18, 13. — Gen. 30, 44. 31, 43. (צֹאן) Gen. 13, 2. 7. (מִקְנֶה). Num. 20, 4. 8. (בְּעִיר.) — 1 Cor. 15, 39. dicitur pars pro toto, iumenta pro animalibus *quadrupedibus*; sic Gen. 1, 25. 26. 2, 20. pro בְּהֵמָה. *.

Κτήτωρ, ορος, ὁ, (a κτάομαι — κέκτηται) *possessor, dominus*; Act. 4, 34. (Diod. Sic. 4, 34. οἱ κτήτορες τῶν χωρίων ἢ οἰκιῶν.) *.

Κτίζω, f. ίσω, 1) *condo* (urbem exstruo 3 Esdr. 4, 53. Ioseph. ant. 4, 8. 5. κτίζειν πόλεις. coll. Lev. 16, 16.) — *creo*; de Deo mundum condente, Marc. 13, 19. Rom. 1, 25. 1 Cor. 11, 9. Eph. 3, 9. Col. 3, 10. 1 Tim. 4, 3. Apoc. 4, 11. 10, 6. — de filio Dei Col. 1, 16. (LXX hebr. בָּרָא, Deut. 4, 32. Ps. 89, 12. 104, 31. Gen. 14, 19. Sap. 10, 1. 14.) — De formatione animi, morum; Eph. 2, 10. κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησ. ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς. Eph. 4, 24. κατὰ θεὸν κτισθεὶς ἄνθρωπος. (Ps. 51, 11. καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί.) — 2) *efficio ut sit, facio*, Eph. 2, 15. κτίσῃ τοὺς δύο εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον. coll. Sir. 7, 16. γεωργίαν ὑπὸ ὑψίστου ἐκτισμένην. Sir. 38, 1. καὶ γὰρ αὐτὸν (medicum) ἔκτισεν ὁ κύριος, Deus esse voluit. coll. Sir. 49, 14 sq. *.

Κτίσις, εως, ἡ, (κτίζω) 1) *exstructio*, (Ioseph. c. Ap. 1, 2. κτίσεις τῶν πόλεων) *creatio*, actus creandi, Marc. 10, 6. ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 13, 19. Rom. 1, 20. 2 Petr. 3, 4. (Psalt.

Salom. 8, 7. ἀπὸ κτίσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς.) — 2) *res creata, creatura*, i. q. κτίσμα, a) universe, Rom. 1, 25. 8, 39. Col. 1, 15. Hebr. 4, 13. Apoc. 3, 14. Sir. 16, 17. Iudith. 9, 12. 16, 11. — b) res huius terrae visibiles Hebr. 9, 11. οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, quod non ex terrestri materia factum est. (Sic κτίσις res visibiles huius mundi, Sap. 2, 6. 5, 17.) — c) homines, Marc. 16, 15. κηρύξατε τὸ εὐαγγ. πάσῃ τῇ κτίσει. Col. 1, 23. — d) de animo: καινὴ κτίσις, 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. i. q. καινὸς ἄνθρωπος, novus homo, qualis efficitur emendatus quum intellectu tum moribus per religionem christianam. — 3) *res instituta, institutum, ordo*; de magistratibus 1 Petr. 2, 13. vid. Κτίζω no. 2. Sic Sap. 16, 24. 19, 6. κτίσις est rerum natura, quatenus ordine, lege tenetur. — Restat locus vexatissimus Rom. 8, 19. 22. ubi κτίσιν dictum putant alii de omnibus hominibus; alii de Christianis; alii denique de rebus creatis omnino, quippe qui moneant, antiquioribus, potissimum Iudaeis, opinionem de mundo nunc senescente et statu rerum humanarum ad finem properante, a Deo autem in melius restituendo et instaurando fuisse familiarem. Offendimus in hanc opinionem in scriptis Philonis, Rabbinorum aliorumque. cf. 4 Esdr. 4, 10. „seculum perdidit iuventutem suam et tempora appropinquant senescere.“ vid. ibid. c. 5, 49 sqq. coll. 2 Petr. 3, 12. Act. 3, 21. *.

Κτίσμα, ατος, τό, (a κτίζω) *creatura*, — de animantibus, 1 Tim. 4, 4. Apoc. 5, 13. 8, 9. Sap. 9, 2. (de rebus creatis omnino, Sap. 13, 5.) — metaph. homo vi divina per religionem recens formatus ad integritatem mentis, Iac. 1, 18. *.

Κτιστής, οῦ, ὁ, (κτίζω) *creator, conditor*; 1 Petr. 4, 19. (Iudith. 9, 13. Sir. 24, 8. 2 Macc. 1, 24. 13, 14.) *.

Κυβεία, ας, ἡ, (a κύβος cubus) *alea*, das Würfelspiel. Sic apud profanos. In N. T. semel Eph. 4, 14. ubi tropice κυβεία τῶν ἀνθρώπων, quum aleatores pravis quaestum quaerere soleant artibus, est; vel: *nequitia*, ut vertit vulgatus interpres, vel *fraudulentia*. Eodem modo κυβεύειν apud Arrian. diss. Epict. 2, 19. et 3, 21. legi docuit *Elsnerus* obss. II. p. 215. Suid. κυβεία· πανουργία. Rabbinis קוּבְיָא dicitur nunc de alea, nunc de *fraude* et *rapina*. Vid. *Schoettgen*. horae hebr. ad h. l. *Buxtorf*. lex. p. 1984. Alii explicant *inconstantiam*; alii *temeritatem*. (Horat. Od. 2, 1. 6. „periculosae plenum opus aleae tractas.“) Suid. κυβεύειν· εἰς κίνδυνον προπηδᾶν.

Κυβέρνησις, εως, ἡ, (a κυβερνάω, guberno) *gubernatio*; proprie de directione navis; de mundi gubernatione. Paulus 1 Cor. 12, 28. de gubernatione vel ecclesiae vel sacrorum in conventibus. Sic LXX Prov. 1, 5. 24, 6. pro hebr. תַּחְבֻּלוֹת, ars gubernandi, in dirigendo dexteritas.

Κυβερνήτης, ου, ὁ, (ab eod.) *gubernator navis*, Act. 27, 11. Apoc. 18, 17. — Ezech. 27, 8. 27. 28. pro חֹבֵל. 4 Macc. 7, 1.

Κυκλόθεν, (a κύκλος, circulus) *in circuitu, circumcirca*, seq. genit. Apoc. 4, 3. κυκλόθεν τοῦ θρόνου. ib. v. 4. 8. [cap. 5, 11.] LXX pro סָבִיב Esdr. 1, 6. οἱ κυκλόθεν αὐτῶν. Ezech. 10, 12. 1, 18. *.

Κυκλόω, ῶ, f. ώσω, (a κύκλος, orbis, circulus) *circumdo, cingo*, hebr. סָבַב, LXX 1 Reg. 7, 15. — de circumstantibus, cingentibus alium, Io. 10, 24. Act. 14, 20. 2 Chron. 23, 7. pro הִקִּיף (de hostibus in pugna 2 Sam. 18, 15. 2 Reg. 3, 25.) — *obsidione cingo*, Luc. 21, 20. Hebr. 11, 30. Apoc. 20, 9. Ps. 59, 14. Ies. 29, 3. ubi pro חָנָה, castrametor. Ioseph. bell. 4, 9. 10. *.

Κύκλῳ, (dativ. subst. κύκλος, circulus, orbis) adv. *in circuitu, circumcirca, undique*, pro ἐν κύκλῳ, ut habet Ioseph. ant. 9, 7. 2 et 3. LXX saepissime pro סָבִיב et מִסָּבִיב. a) absolute cum verbo, Marc. 3, 34. περιβλεψάμενος κύκλῳ. (Ies. 49, 18. 60, 14. ἆρον κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς.) — cum nomine, Marc. 6, 6. τὰς κώμας κύκλῳ, vicos circumiacentes. ib. v. 36. εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγρούς. Luc. 9, 12. Rom. 15, 19. ἀπὸ Ἱερ. καὶ κύκλῳ, inde ab Hierosolymis et tractu circumiacente. — Gen. 23, 17. Exod. 25, 24. 30, 3. — b) sequente genitivo nominis, Apoc. 4, 6. κύκλῳ τοῦ θρόνου. ib. 5, 11. 7, 11. Ios. 6, 3. κύκλῳ τῆς πόλεως, Ezech. 43, 17. Exod. 7, 24. *.

Κυλίω, f. ίσω, *volvo*, Ios. 10, 18. Prov. 26, 27. — Medium: *volvo me, voluto me;* Marc. 9, 20. (Amos. 2, 13. κυλίεται ἡ ἅμαξα. Ioseph. ant. 5, 6. 4.) *.

Κύλισμα, ατος, τό, (a κυλίω) 1) volutatum; — 2) locus volutandi, *volutabrum*, i. q. κυλίστρα; 2 Petr. 2, 22. De sensu proverbii vid. Ἐξέραμα. Rabbini hominem pristina peccata repetentem ad sordes suas reverti dicunt. cf. *Schoettgen.* hor. hebr. ad h. l. *.

Κυλλός, ή, όν, (a κύω, eine Wölbung bilden) curvus, incurvatus; de manibus pedibusque; — *debilis, mutilus* vel pede vel manu. Matth. 15, 30 sq. 18, 8. Marc. 9, 43. vid. *Elsneri* obss. Tom. I. p. 77. et *Schneideri* lex. gr. s. h. v.

Κῦμα, ατος, τό, *fluctus maris*, Matth. 8, 24. 14, 24. Marc. 4, 37. Act. 27, 41. Iud. v. 13. κύματα ἄγρια (Sap. 14. 1.) τῆς θαλάσσης, de hominibus impetuosis vel turbulentis. — LXX pro גַּל, s. גַּלִּים, Ps. 65, 7. Ier. 5, 22. Ezech. 26, 3. Sir. 24, 6. *.

Κύμβαλον, ου, τό, *cymbalum* (a κύμβος, cavus) i. e. pelvis concava aenea, quae pulsata sonum edit. Ioseph. ant. 7, 12. 3. κύμβαλα ἦν πλατέα καὶ μεγάλα χάλκεα. cf. ibid. 11, 3. 9. LXX semel pro מְנַעַנְעִים, sistra, 2 Sam. 6, 5. Saepius pro מְצִלְתַּיִם, cymbala, Becken, 1 Chron. 13, 8. 15, 16. 19. 28. 2 Chron. 5, 11. — In N. T. semel 1 Cor. 13, 1. κύμβαλον ἀλαλάζον. (Ps. 151, 5. ἐν κυμβάλοις εὐήχοις, — κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ) *.

Κύμινον, ου, τό, *cuminum sativum*, hebr. כַּמֹּן, LXX Ies. 28, 25. 27. Theophr. char. 10. — Semel Matth. 23, 23. *ἀποδεκατοῦτε τὸ κύμινον*, sensus: in rebus minutis, ubi opus non esset (de cumino enim tanquam re fere nullius pretii decimae non dabantur) estis religiosi, praecepta pietatis simulatae vobis fingite.

Κυνάριον, ίου, τό, (deminutiv. a *κύων*) *catulus*, *catellus*. Matth. 15, 26 sq. Marc. 7, 27 sq. Non differt in his locis a *κύων*, quum *κυνάρια* hic distinguantur a liberis ad familiam pertinentibus, et est imago hominum profanorum immundorumque, a familia Dei alienorum. cf. *Κύων*. *.

Κύπριος, ου, ὁ, *Cyprius*, i. e. vel *e Cypro oriundus*; Act. 4, 36. 21, 16. — vel *Cypri incola*, Act. 11, 20. *.

Κύπρος, ου, ἡ, *Cyprus*, insula maris mediterranei inter Ciliciam et Syriam sita, fertilissima amoenissimaque, itaque olim *μακάρια* dicta, ad Asiam pertinens; Act. 11, 19. 13, 4. 15, 39. 21, 3. 27, 4. 1 Macc. 15, 23. *.

Κύπτω, f. ύψω, (a *κυβή*, caput) propr. caput inclino, sive demitto: *incurvo me deorsum*, *inclino me*, Marc. 1, 7. Io. 8, 6. 8. (LXX pro גָּחַר 1 Reg. 18, 42. קָדַד Gen. 43, 28. Exod. 34, 8. שָׁחָה Ps. 9, 33. — Iudith. 13, 9.) *.

Κυρηναῖος, α, ον, *Cyrenaeus*. — In N. T. de Iudaeis Cyrene oriundis, vel Cyrenes incolis. Matth. 27, 32. Marc. 15, 21. Luc. 23, 26. Act. 6, 9. 11, 20. 13, 1. — Vid. *Κυρήνη*. *.

Κυρήνη, ης, ἡ, *Cyrene*, urbs magna et florentissima Libyae superioris, Cyrenaicae sive etiam Pentapolitanae dictae (Pomp. Mel. 1, 4. Ammian. Marc. 22, 21. Iustin. 13, 7.), in quam magnum Iudaeorum numerum Ptolemaeus I. deduxerat, iureque civitatis eos donaverat, ita, ut fere quartam incolarum partem efficerent, qui, mercaturae dediti, omnes terras peragrabant, et extra Libyam perfrequentes erant. Vid. Ioseph. ant. 14, 7. 2. et 16, 6. 1. contra Apion. 2, 4. — Commemoratur Act. 2, 10. 1 Macc. 15, 23. *.

Κυρήνιος, ίου, ὁ, *Quirinus*, nomen latin. *Publii Sulpicii Quirini*, senatoris romani, (Tacit. annal. 3, 48.) qui post Quintum Varum, et postquam Iudaea in provinciam redacta erat, Syriae praeses factus est, et anno 12. post Christ. nat. censum egit. Vid. Ioseph. ant. 17, 5. 2. 18, 1. 1. Tempore nativitatis Servatoris Sentius Saturninus Syriae praeses erat et censum egit. cf. Tertull. adv. Marc. 4, 19. Memoria igitur videtur lapsus esse Lucas, et Sentium pro Quirino habuisse, quod seriori tempore, quo Lucas scripsit, facile fieri poterat. Pericula interpretum in conciliandis verbis Lucae cum historia profana accurate recensuit *Winerus* in: bibl. Realwörterbuch s. v. *Quirinus*. De terminatione graeca *ιος* pro Latinor. *us*, vid. *Deylingii* obss. sacr. Tom. II. p. 430 sq.

Κυρία, ας, ἡ, *Cyria*, nom. pr. feminae christianae,

caeterum ignotae, cui inscripta est secunda Epist. Ioannis. 2 Io. v. 1. 5. — Alii, minus recte, nomen appellativum esse putant: *dominam*, *matronam* indicans. (Epictet. enchir. 40.: *αἱ γυναῖκες κυρίαι καλοῦνται ἀπὸ τεσσαρεςκαίδεκα ἐτῶν.* coll. Gen. 16, 4. 2 Reg. 5, 3. Ies. 24, 2.) *.

Κυριακός, ή, όν, (a *κύριος*) *dominicus, ad dominum pertinens, domino proprius.* — In N. T. bis, ubi ad Christum, qui saepius *ὁ κύριος* simpliciter appellatur, pertinet et est vel: in honorem domini, vel: ab eo institutus. 1 Cor. 11, 20. *κυριακὸν δεῖπνον,* a domino, Iesu, institutum. Apoc. 1, 10. *τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ,* die dominica, i. e. die solis cultui divino in memoriam resurrectionis Christi sacrato. (Saepissime apud scriptores eccles. ut Act. Thom. §. 31. *ἡ κυριακὴ ἡμέρα.* Constit. apost. 2, 56. *τὸ κυριακὸν σῶμα.* Clem Alex. Strom. 7, 10. *αἱ κυριακαὶ γραφαί,* evangelia.) *.

Κυριεύω, f. *εύσω,* (a *κύριος*) *dominus sum, dominium exerceo,* seq. genitivo, Luc. 22, 25. Rom. 6, 14. 7, 1. 14, 9. 2 Cor. 1, 24. — *οἱ κυριεύοντες,* domini summi reges, 1 Tim. 6, 15. — LXX pro מָשַׁל, Iudic. 14, 4. Ies. 19, 4. Exod. 8, 22. Dan. 4, 22. 29. — Rom. 6, 9. *θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι κυριεύει,* nullam potestatem in eum exercebit; sensus: non altera vice morietur. *.

Κύριος, ίου, ὁ, (propr. *κύριος, α, ον,* potens, firmus, ratus, Ioseph. ant. 5, 6. 7. ib. 4, 8. 45. 1 Macc. 8, 30. — a *κῦρος,* robur, auctoritas, potentia) Latinor. *dominus.* In N. T. vario sensu dicitur. Est enim a) dominus i. e. *possessor* rei, Matth. 20, 8. *ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος.* 21, 40. Gal. 4, 1. (LXX hebr. בַּעַל, Exod. 21, 28. *ὁ κύριος τοῦ ταύρου.* ib. v. 29. 34.) — b) dominus, i. e. qui auctoritatem in alium habet, *dominus*, *herus*, Matth. 6, 24. 13, 27. 15, 27. 8, 25. Marc. 13, 35. *κύριος τῆς οἰκίας.* Act. 16, 16. 19. Rom. 14, 4. Eph. 5, 9. et passim. coll. Exod. 22, 8. Iudic. 19, 11. — *Κύριος τοῦ θερισμοῦ* i. e. frugum colligendarum dominus, Matth. 9, 38. Luc. 10, 2. (Ioseph. ant. 4, 8. 19. *κύριός εἰμι τὰ φυτὰ καρποῦσθαι*). — *Κύριος τοῦ σαββάτου,* qui habet potestatem decernendi de sabbato, Matth. 12, 8. Marc. 2, 28. (Ioseph. ant. 4, 8. 14. *οἱ δὲ δικασταὶ ἀποφήνασθαι κύριοι περὶ τοῦ δόξαντος αὐτοῖς ἔστωσαν.*) — c) *κύριε,* in salutandis iis, quibus auctoritas est; *domine;* Matth. 7, 21 sq. 8, 2. 6. 21, 3. Marc. 7, 28. Luc. 5, 12. Io. 4, 11. 15. 19. Luc. 6, 6. Io. 13, 13. 14. et saepissime; — etiam in salutandis principibus, Matth. 27, 63. Act. 22, 19. 25, 26. — (LXX pro אָדוֹן et אֲדֹנִים, Gen. 18, 12. 23, 6. 11. 24, 36. 44, 18. 1 Sam. 14, 9.) — d) *dominus summus,* Matth. 11, 25. *κύριε τοῦ οὐρανοῦ.* Luc. 10, 21. Marc. 12, 19. Act. 10, 36. 17, 24. Rom. 10, 12. 1 Cor. 8, 5. *θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί.* 1 Tim. 6, 15. coll. Gen. 27, 29. 37. Dan. 2, 47. — Hoc sensu *κατ᾽ ἐξοχήν* dicitur *α*) *ὁ κύριος Deus,* omnium

rerum summus dominus et possessor, Matth. 1, 22. 2, 15. 5, 33. Luc. 1, 6. 28. Marc. 5, 19. Act. 7, 33. 17, 27. Iac. 4, 15. Apoc. 4, 8. et saepissime. — Etiam *κύριος* sine articulo, Matth. 27, 10. Marc. 13, 20. Luc. 1, 58. Act. 7, 49. Rom. 4, 8. 9, 28. Hebr. 7, 21. 12, 6. (2 Reg. 7, 6. 19, 23. Psalt. 40, 23. Gen. 11, 5.) — et *κύριος ὁ θεός* (אֲדֹנָי יְהוָֹה) Matth. 4, 7. 10. 22, 37. Luc. 1, 16. et passim. — LXX sic saepissime pro אֱלֹהַּ, אֱלֹהִים, יָהּ, יְהוָֹה. — *β) ὁ κύριος* de *Christo*, Christianorum domino summo, omniumque hominum iudice et domino; ita absolute a Matthaeo et Marco appellatur non nisi post resurrectionem, Matth. 28, 6. Marc. 16, 19. 20. sed Lucas, Ioannes et Paulus perfrequenter hunc titulum tribuunt servatori, Luc. 1, 43. 7, 13. [31.] 10, 1. 11, 39. 17, 5. 6. 24, 34. Io. 4, 1. 6, 23. 11, 2. 20, 2. 13. 18. 20. 25. 28. 21, 7. 12. Act. 5, 14. 8, 25. 9, 1. 5. 1 Cor. 9, 5. 11, 23. Hebr. 2, 3. 7, 14. Iac. 5, 7. 8. 5, 15. 2 Petr. 3, 8. et passim. Nonnunquam opponitur homini, ut Col. 3, 23. Hebr. 8, 2. — Saepius leguntur formulae *ὁ κύριος Ἰησοῦς*, Luc. 24, 3. Act. 1, 21. 4, 33. Rom. 14, 14. Apoc. 22, 20. — *ὁ κύριος ἡμῶν* potissimum in Pauli et Petri scriptis, in epist. ad Hebr. semel cap. 13, 20. — *Χριστός κύριος*, Luc. 2, 11. Messias rex. — Denique *ἐν κυρίῳ* intell. *Χριστῷ*, *in domino*, quod non nisi in Pauli libris (semel in Apocal.) legitur, vario et saepe satis ambiguo sensu dicitur, ita ut ubique certo definiri vix possit, quo modo intelligendum sit. Est enim aa) *per, mediante, auctore* domino, 1 Cor. 9, 1. 2. Eph. 3, 11. — bb) *per*, in asseveratione, *bei*, Eph. 4, 17. 1 Thess. 4, 1. — cc) adiuvante, *volente* domino, 1 Cor. 15, 58. 2 Cor. 2, 12. 1 Cor. 11, 11. — Sic etiam post verba sperandi, fidendi sequente *ὅτι*, ubi indicat spem ratam fore ex voluntate benigna domini, Gal. 5, 10. Phil. 2, 19. 24. 2 Thess. 3, 4. — dd) *ut dominus vult, iubet, ut Christianum decet*, Rom. 16, 2. *προςδέξησθε ἐν κυρίῳ*. Phil. 2, 29. 4, 2. Col. 3, 18. — ee) *propter, de*, Rom. 16, 12. *κοπιάσας ἐν κυρίῳ*, vid. *Κοπιάω*. 1 Cor. 1, 31. *ἐν κυρίῳ καυχάσθω*. Eph. 4, 1. *δέσμιος ἐν κυρίῳ*. Phil. 3, 1. Apoc. 14, 13. *ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες*, propter dominum supplicium passi, martyres. — ff) apud Paulum in hac locutione *κύριος* etiam est *res christiana*, res domini (Col. 2, 6.), ita ut *ἐν κυρίῳ* indicet: aliquem facere, esse aliquid quatenus est *Christianus*. Hinc *οἱ ὄντες ἐν κυρίῳ*, Rom. 16, 11. sunt: *Christiani*, et Phil. v. 16. *ἐν σαρκί* conditionem hominis civilem, *ἐν κυρίῳ* autem eam conditionem, qua est Iesu adsecla, indicat. Hinc *ἀγαπητὸς ἐν κυρίῳ*, amatus qua Christianus, Rom. 16, 8. 13. 1 Cor. 4, 17. *Ἀσπάζομαι ἐν κυρίῳ*, amore christiano, ut Christi adsecla, Rom. 16, 22. 1 Cor. 16, 19. Gal. 6, 1. *Διάκονος* s. *σύνδουλος ἐν κυρίῳ*, in re christiana, Eph. 6, 21. Col. 4, 7. 17. Phil. 1, 14.

Στήκετε ἐν κυρίῳ, in professione doctrinae chr. Phil. 4, 1. 1 Thess. 3, 8. — *Γαμηθῆναι μόνον ἐν κυρίῳ*, nubere modo viro christiano, 1 Cor. 7, 39. *Ναὸς ἅγιος ἐν κυρίῳ*, templum sanctum in professione religionis domini.

Κυριότης, ητος, ἡ, (a κύριος) *dominatio*; — abstractum pro concreto (ut ἀρχή, ἐξουσία) *dominator, constitutus in honore et potestate*; *princeps*, Eph. 1, 21. Col. 1, 16. 2 Petr. 2, 10. Iud. v. 8. Quidam intelligunt angelos, vid. *Θρόνος*, *Ἐξουσία*. Phavorin. *κυριότητές εἰσι δυνάμεις ἅγιαι λειτουργικαὶ κυρίου*. *.

Κυρόω, ῶ, f. ώσω, (a κῦρος, robur, potentia, auctoritas) 1) *confirmo, affirmo*; 2 Cor. 2, 8. *κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην*, affirmare meum in eum (quem reprehendendo moerore affeci) amorem. — 2) *lege sancio, ratum facio* vel *habeo*; Gal. 3, 15. *κεκυρωμένη διαθήκη*, auctoritate publica sancita. (Gen. 23, 20. Lev. 25, 30. Ioseph. ant. 10, 11. 6. *κυρώσειν* (lege sancire) *τὴν προαίρεσιν αὐτῶν*. Id. de bell. 4, 6. 1. Id. ant. 2, 2. 4. lib. 9, 4. 5.) *.

Κύων, κυνός, ὁ, ἡ, — hebr. כֶּלֶב, *canis*; a) propr. Luc. 16, 21. (1 Reg. 21, 19.) 2 Petr. 2, 22. (Prov. 26, 11.) vid. *Ἐξέραμα*. — b) homo *impudens*, caninae mordaciae, Phil. 3, 2. (Ies. 56, 11. *οἱ κύνες ἀναιδεῖς τῇ ψυχῇ*.) — c) ex hebraico dicendi genere: *contemtissimus*, homo *abiectus*, 1 Sam. 17, 43. 24, 15. 2 Sam. 3, 8. 2 Reg. 8, 13. — *profanus*, Matth. 7, 6. vid. *Schoettgenii* hor. hebr. p. 1145. qui docet, Rabbinos omnes non circumcisos et idololatras in contemtum appellasse canes. Sic etiam Apoc. 22, 15. ubi autem alii *pueros molles, scorta virilia* intelligunt, ut Deut. 23, 18. כְּלָבִים, ita dictos, quia canes mares solent sibi insilientes veneri indulgere. *.

Κῶλον, ου, τό, 1) artus s. membrum externum corporis; — 2) *τὰ κῶλα*, membra; meton. *corpus*, quatenus dissolvitur, *ossa, cadaver*. Sic semel Hebr. 3, 17. saepius in vers. alexandr. pro פֶּגֶר cadaver, Num. 24, 19. 32. 33. Ies. 66, 24. 1 Sam. 17. 46.

Κωλύω, f. ύσω, (a κῶλος, mutilus, praecisus) — LXX pro מָנַע, כָּלָא, — *impedio, prohibeo*, vel factis, vel verbis, quare etiam *veto*. Rom. 1, 13. — Sequitur accusativus personae, Marc. 9, 38 sq. 10, 14. Luc. 9, 49 sq. Act. 11, 17. 1 Thess. 2, 16. et passim. Num. 11. 28. 1 Sam. 25, 26. — accusativus rei, 2 Petr. 2, 16. et infinitivus, 1 Tim. 4, 3. Hebr. 7, 23. 1 Cor. 14, 39. *τὸ λαλεῖν*, Ies. 28, 6. Sir. 20, 21. 1 Macc. 1, 47. Exod. 36, 6. 1 Macc. 13, 49. — accusativus cum infinitivo, Matth. 19, 14 sq. Act. 8, 36. 16, 6. 24, 23. — Luc. 23, 2. *κωλύοντα*, qui prohibere conatur, s. vetat. (Ioseph. c. Apion. 1, 22. *κωλύουσι οἱ νόμοι ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν*.) seq. genitivo rei, Act. 27, 43. *ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος*. (Xenoph. anab. 1, 6. 2. *κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόντας*. Po-

lyb. 2, 52. 8.) — Ex hebr. κωλύω τι ἀπό τινος (כָּלָא seq. מִן) *denego* alicui aliquid, Luc. 6, 29. (Gen. 23, 6. τὸ μνημεῖον αὐτοῦ κωλύσει ἀπὸ σοῦ, 2 Sam. 13, 13.) Sic sensu *denegandi* etiam intelligendum est Act. 10, 47. τὸ ὕδωρ κωλῦσαι aquam baptismi denegare petentibus. — (*Κωλύειν τινὰ ἀπό τινος*, etiam aliquem detinere, avocare a re, Sir. 18, 30. 46, 10. Test. XII. Patr. p. 535. — etiam ἐκ τινος, Ps. 119, 101.)

Κώμη, ης, ἡ, vicus; Matth. 14, 15. 21, 2. Marc. 6, 6. 8, 23. 26. 11, 2. Luc. 5, 17. 9, 6. 52. 56. 10, 38. 17, 12. 19, 30. 24, 13. 28. Io. 10, 1. 30. Act. 8, 25. — *τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας*, Matth. 9, 35. 10, 11. Luc. 8, 1. 13, 22. — *ἀγροὶ καὶ κῶμαι*, pagi et vici, Marc. 6, 36. Luc. 9, 12. Cant. 7, 11. — *Κῶμαι ἢ πόλεις ἢ ἀγροί*, Marc. 6, 56. 1 Chron. 27, 25. hebr. כְּפָר. — *αἱ κῶμαι* urbis cuiusdam dicuntur vici et pagi, qui eam circumiacent et ab ea pendent, Marc. 8, 27. *εἰς τὰς κώμας Καισαρείας*. Sic LXX saepius pro hebr. בָּנוֹת, Num. 32, 42. *τὴν Καὰθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς*, cf. Ios. 17, 11. 16. 1 Chron. 7, 28. eodemque sensu pro חָצֵר, Ios. 15, 31. 36. 19, 6—31. — Semel indicat *oppidum minus*, Io. 7, 42. ubi *Βηθλεέμ* dicitur *ἡ κώμη*, videlicet olim, antequam muro cingebatur, cf. 2 Chr. 11, 6. *.

Κωμόπολις, εως, ἡ, i. e. *κώμη*, quae habet urbis magnitudinem et splendorem, ein Marktflecken. Marc. 1, 38.

Κῶμος, ου, ὁ, (a *κώμη*) propr. pompa solemnis, ubi in Bacchi honorem hominum turba vicos (*κώμας*) peragrabat, hymnos in Bacchum et cantilenas lascivas canens et praetereuntes iocis vexans. — Hinc: *commessatio*, i. e. pompa bacchanalis nocturna lascivorum iuveniliumque hominum post epula luxuriosa cum facibus ac instrumentis musicis per plateas discursitantium, lascive iocantium, saltantium et cantilenas saepissime impudicas canentium. — Ter in N. T. de *commessationibus*, i. e. de conviviis luxuriosis, et inde nata ebrietate et lascivia, Rom. 13, 13. Gal. 5, 21. 1 Petr. 4, 3. et bis in V. T. Sap. 14, 23. 2 Macc. 6, 4. (Polyb. 10, 26. 2. Xenoph. Cyrop. 7, 5. 9. *ἐν κώμῳ* (bacchantischer Taumel) *δοκεῖ ὁ πόλις πᾶσα εἶναι τῇ νυκτί*.) Hesych. *κῶμοι· τὰ ἀσελγῆ καὶ τ ορνικὰ ᾄσματα, συμπόσια, ᾠδαί*. cf. *Schneideri* lex. s. h. v. *Elsnerus* in obss. sacr. et *Wolfius* in cur. ad Rom. 13, 13. **.

Κώνωψ, ωπος, ὁ, ἡ, culex vinarius, qui in vino acescente vel nascitur, vel certo eo nutritur. Aristot. Hist. Anim. 5, 19. *οἱ δὲ κώνωπες ἐκ σκωλήκων, οἳ γίνονται ἐκ τῆς περὶ τὸ ὄξος ἰλύος*. Semel Matth. 23, 24. cf. *Διϋλίζω*. (Scriptoribus Rabbin. dicebatur בַּקָּא et יַבְחוּשׁ — *Buxtorf.* lex. p. 342. et 927.)

Κῶς, Κώος, s. *Κέως*, s. *Κῶ, ἡ, Cos, Cous*, (nunc *Stancora* sive *Stanchio*) insula maris Aegaei fertilis et aëris salubritate illustris, ad Ioniam Asiae pertinens, e regione ur-

bium Gnidi et Halicarnassi sita, Hippocratis et Apellis patria. Ioseph. ant. 16, 2. 2. Semel Act. 21, 1. ubi *Griesb.* *Κῶ* pro *Κῶν*, de qua omissione τοῦ ν ex Atticorum dicendi ratione vid. *Matthiae* gramm. §. 70. *Winer.* gramm. p. 33. (Ioseph. ant. 14, 7. 2. εἰς *Κῶ*. 1 Macc. 15, 23. εἰς *Κῶ*.)

Κωσάμ, hebr. קֹסָם, *Casam*, nom. propr. indecl. viri, qui commemoratur in genealogia Luc. 3, 28.

Κωφός, ή, όν, (a κόπτω, tundo). 1) tusus, obtusus, stumpf, (Homer. Iliad. 11, 390.) — 2) de sensibus, et quidem apud antiquiores *primum* de lingua, *mutus*, qui lingua ad loquendum vel vix (Marc. 7, 32. κωφὸν μογιλάλον) vel omnino non uti potest, Matth. 9, 32. 33. 12, 22. 15, 30 sq. Luc. 1, 22. Luc. 11, 14. LXX Hab. 2, 18. pro אִלֵּם. — Sensu transitivo: *linguam impediens*, *mutum faciens*, Marc. 9, 25. Luc. 11, 14. — Apud recentiores etiam de auribus: *aures habens obtusas* (κωφὰ τὰ ὦτα ἔχοντες, Ies. 43, 8.), *surdus*, Matth. 11, 5. Marc. 7, 37. Luc. 7, 22. (LXX pro חֵרֵשׁ Ps. 38, 14. 58, 4. Ies. 29, 18. 35, 5. Exod. 4, 11.) *.